UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars I. Et II. Sub Cælestino papa I. anno CCCCXXXI.

Parisiis, 1644

urn:nbn:de:hbz:466:1-15062

Visual Library

Th. 1001a.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

CONCILIORVM

TOMVS QVINTVS.

EPHESINI CONCILII GENERALIS

PARS I. ET II.

Sub Cælestino papa I. anno CCCCXXXI.

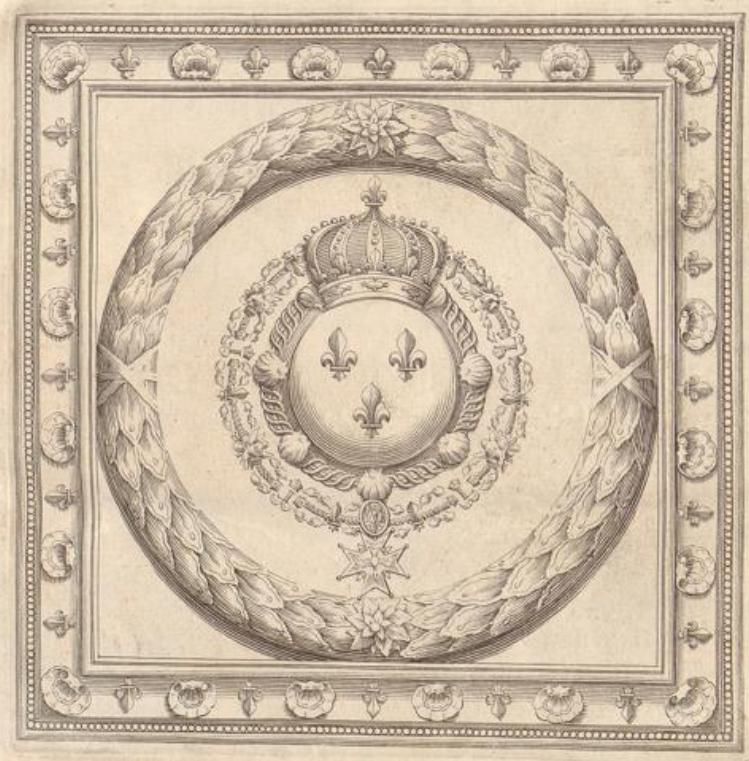

PARISIIS,
E TYPOGRAPHIA REGIA.

M. DC. XLIV.

Ferdinandus Dei et Apostolicæ sedis gratiâ Epūs Paderbornensis
Coadjutor Monasteriensis. S.R.I. Princeps, Comes
Pyrmontanus, Theodoriano Soc. Jesv collegio
Paderbornæ donavit
Anno 1673 29 Decembris

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ΗΕΝ

ΕΦΕΣΩ ΑΓΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

SANCTVM EPHESINVM CONCILIVM, TERTIVM GENERALE.

HISTORIA CONCILII EPHESINI.

ANNO CHRISTI 431.

VCCESSERAT *in*[a] *Constantinopolitana sede Nectario sanctus Ioannes Chrysostomus, Chrysostomo Arsacius Nectarii frater, Arsacio Atticus, Attico Sisinnius. Post cuius obitũ Theodosius iunior Augustus, Theodosii senioris nepos, & Arcadii filius, aduersis pugnantiũ ciuium studiis offensus, non ex Constantinopolitana, sed ex Antiochena ecclesia adsciscendũ episcopum putauit, Nestoriũ* [b] *nomine, Germaniciæ natum, dicendi quidem facultate præditum, a forensi* [c] *tamen strepitu alienum: qui plebeii vestitus ruditate, incessus ac supercilii grauitate, oris pallore ac macie, cum continentiæ, pietatis, ac veteris disciplinæ mentiretur imaginem, magno omnium consensu Constantinopolim accersitus, IV. Idus Aprilis, Felice & Tauro coss. episcopus initiatus est. Duxerat secum Antiochia* [d] *Anastasium presbyterum, fidissi-*

[a] Socrat. lib. 6. c.17. & 18. lib. 7. cap. 26. & 29.

[b] Socrat. lib. 7. ca. 29. Liberat. in Breuiar. ca. 4.

[c] Theodor. lib. 3. de fabul. hæret. cap. vlt.

[d] Socr. l. 7. c. 32. & Liber. cap. 4.

ANNO CHRISTI 431.

mum comitem, quo admodum familiariter vtebatur. Is pre-
[e] Socrat. & Liberat. vbi supr. *sbyter* [e] *cum aliquando verba faceret ad populum, in tantum scelus erupit, vt beatam Mariam* Θεοτόκον, *hoc est, Deiparam vocandam esse impudentißime negauerit, propterea quod ab homine Deus nasci non posset. Excitauit impia vox magnos populi tumultus ac turbas. Nestorius autem suum presbyterum tantæ seditionis auctorem, diro alioquin anathemate & vltimo dignum supplicio, aduocata concione magnifice collaudauit: vtque sacrilegia sacrilegiis obfirmaret, sublato Deiparæ nomi-*
[f] Vincent. Lirinen. cap. 17. *ne, Christum Dominum* [f] *in duas distraxit hypostases ac personas; in eoque asseruit sicut naturas duas, ita & filios duos, & Christos duos; vnum quidem Deum ex patre Deo, hominem alterum ex matre; quam idcirco non Theotocon, sed Christotocon appellabat.*

[g] Par. 1. cap. 10. & 22. *Sed & Dorotheus* [g] *quidam episcopus spe sordidi quæstus religionem prodidit. Nam in ecclesia coram Nestorio sacris operante, cum in editiorem cathedram irrupisset, ex ea repente omnibus qui Deiparæ vocem vsurparent, anathema conclamauit.*
[h] Par. 1. cap. 10. *Facinus* [h] *comprobat Nestorius, impiumque impius sacrorum mysteriorum communione dignatur. Attollitur* [i] *continuo irati populi clamor ac fremitus aduersus episcopum; obstrepitur docenti; decurritur per vrbem magno tumultu; ab nefarii hominis consortio secessio fit non modo plebis & senatus, sed monachorum quoque, & eorum qui archimandritæ dicebantur; mœstis de-*
[i] Par. 1. cap. 14. [k] Par. 1. cap. 29. *mum vocibus* [k] *inclamatur per vicos, esse quidem in vrbe regulum, episcopum non esse. Quas ob causas ira ac metu furere Nestorius, rapere quos posset ad iudicum tribunalia, clericos* [l] *recte*
[l] Par. 1. cap. 14. *sentientes ab aris ac focis auellere; vexare fame, vinculis, cal-*
[m] Par. 1. cap. 29. [n] Par. 1. cap. 14. *cibus* [m] *archimandritas. Vulgantur* [n] *interea per orientem descriptæ Nestorii conciones, sanie ac veneno diffluentes: fremunt aduersus eas orthodoxæ plebes & antistites, Cyrillus* [o] *in primis*
[o] Prosper contra Collatorem, cap. 41. *Alexandrinus episcopus, vir omni sapientia & sanctitatis exemplo clarißimus; quem difficillimo sane tempore Deus & apostolicæ fidei propugnatorem, & Nestorii antagonistam acerri-*
[p] Par. 1. cap. 2. & 14. *mum compararat. Is primum Aegypti* [p] *monachos per literas de Nestorio docuit, eiusque detestabilem vaecordiam, prout par erat, detexit: deinde cum Nestorianum malum magis ac magis inualesceret, pullulantem hæresim doctißime confutauit libris tribus ad Theodosium & ad reginas, hoc est, Pulcheriam & Eudociam, missis: tametsi secus quam oportuit, eam rem interpretatus*

ANNO CHRISTI 431. *imperator, ſuadente Neſtorio, illum acerbioribus quam decuit literis perſtrinxerit. Dedit & aliis alias eodem argumento epiſtolas Cyrillus; quæ piorum hominum ſtudio cum ad Neſtorium perlatæ fuiſſent, is grauiter offenſus, ſanctiſſimi viri exiſtimationem cœpit criminationibus ac probris atrociſſimis violare. Illum contra Cyrillus crebrioribus literis ad ſaniorem mentem hortari, & quam longe ab apoſtolicis traditionibus receſſiſſet, edocere. Calcitrabat contra ſtimulum Neſtorius, & hortatorem ſuum quaſi inſolentem & indoctum frequentibus per epiſtolas conuiciis impetebat. Verum nec Conſtantinopolitani imperii finibus contentus homo nequiſſimus, Romanorum etiam aures auſus eſt pertentare. Miſit itaque per Antiochum virum illuſtrem Cæleſtino Romano epiſcopo impias, quas Conſtantinopoli habuerat, conciones. Cyrillus quoque ſuas ad Neſtorium, & Neſtorii ad ipſum vltro citroque datas literas, per Poſsidonium Alexandrinæ eccleſiæ diaconum eidem Cæleſtino miſit. Qui ſtatim coacta Romæ multorum* [q] *epiſcoporum Synodo, cum nefarii hominis mentem ſenſumque ſolerter inſpexiſſet, ſacro approbante Concilio,* [r] *exitialem hæreſim damnat. Deinde ſeueriſſimas execrationes, & epiſcopalis abrogationem honoris denuntiat Neſtorio, niſi intra decem dies conſceleratam, quam inuexerat, ſectam publicis teſtificationibus eiuraret: reſtituitque in priſtinum gradum quos ille vel ab eccleſiæ communione, vel a ſacris functionibus abſtraxerat. Tum per literas primariis* [s] *orientis epiſcopis catholicæ fidei patrocinium aduerſus Neſtorianos furores grauiſſimis verbis commendat, Cyrillo* [t] *in primis, cui ſuas etiam partes viceſque demandat, vt apoſtolicæ ſedis nomine ſententiam contra Neſtorium (niſi intra legitimum tempus facti pœniteat) euulget, atque exequatur, peſtilentemque hominem a fidelium communione depellat: qua de re Conſtantinopolitanum etiam populum Cæleſtinus* [u] *docuerat per epiſtolam. Cyrillus, quo ſuo officio ſatisfaceret, plures epiſtolas de fidei veritate, & Neſtorii cauſa, vna cum mandatis Cæleſtini, ad Ioannem* [x] *Antiochenum, Iuuenalem Hieroſolymitanum, & Acacium Beræenſem tranſmiſit: & vt conſultius ageret, Alexandrinam* [y] *Synodum coegit, & quatuor* [z] *epiſcopos miſit, qui Neſtorium coram commonefacerent, eique inſignem Synodi* [a] *epiſtolam deferrent, duodecim capita, qui ab anathemate aduerſus hæreticos anathematiſmi dicti ſunt, complectentem. Spreuit omnia Neſtorius: rogantibus epiſcopis ne aditum* [b] *quidem præbuit: anathematiſmos*

[q] Par. 1. cap. 26.
[r] Par. 1. cap. 15. & 18.
[s] Par. 1. cap. 20.
[t] Par. 1. cap. 15.
[u] Par. 1. cap. 19.
[x] Par. 1. cap. 21. 22. & 24.
[y] Par. 1. cap. 26. & 27.
[z] Act. 1. ante med.
[a] Par. 1. cap. 26.
[b] Act. 1. ante med.

[c] Par. 1. cap. 29. [d] Par. 1. cap. 30. ANNO CHRISTI 431.

[c] anathematiſmis oppoſuit: monachos, qui conſiliis ipſius obſiſtebant infenſius, adegit in cuſtodias [d] ac tormenta: ſed & in ceteros quacumque potuit ferocia & crudelitate deſæuiit.

At vero, cum Cyrillus ipſius Neſtorii reſipiſcentiam ſibi in primis ante oculos proponeret, Synodum generalem neceſſariam eſſe putauit: ſtatimque, vt dictum eſt, præcipuas orientis eccleſias, earumque antiſtites literis perurgere inſtitit, vt communicatis conſiliis cogitarent de Neſtorio vel ad meliorem frugem reuocando, vel, ſi res ita ferat, ab eccleſiæ membris reſecando iuxta Cæleſtini Decretum. is enim pontificis auctoritatem, veluti maximum huius cauſæ pugionem & clypeum, inculcabat omnibus, quibus ſcribebat, epiſcopis, præſertim Iuuenali Hieroſolymitano, Acacio Beræenſi, & Ioanni Antiocheno, quem præter alios affatur his [e] verbis: Porro autem expoſitionibus Neſtorii, eiuſdemque epiſtolis, & iis præcipue, in quibus, quod apertam ipſius ſubſcriptionem præ ſe ferrent, nullus tergiuerſandi locus reliquus erat, palam lectis, ſacra Romana Synodus diſertam ſtatim in illum ſententiam tulit. Qua de re & ad tuam quoque pietatem perſcripſit. Horum proinde Decreto modis omnibus parendum eſt illis, qui a totius occidentis communione excidere noluerint. Scripſerunt namque expoſitæ ſententiæ exempla cum ad Rufum piiſſimum Theſſalonicæ epiſcopum, tum ad alios quoque nonnullos religioſiſſimos Macedoniæ epiſcopos, qui ab illius ſententia non temere decedere ſolent. Scripſerunt nihilo ſecius & ad Iuuenalem quoque piiſſimum Hieroſolymorum epiſcopum. Jam tuæ pietatis fuerit, diligenter quid in rem futurum ſit expendere. Nos enim quæ illi iudicauerunt, ſequi omnino conſtituimus. Veremur namque, ne a tantorum virorum communione excidamus, qui non leui de cauſa indignantur, neque ob parui momenti res hos motus excitarunt, eamque ſententiam tulerunt; ſed propter ipſam fidem, vniuerſaſque orbis terrarum eccleſias, & communem populi ædificationem.

[e] Par. 1. cap. 21.

Hæc autem tam vehemens Cyrilli exhortatio ad parendum Cæleſtino, non alio ſane ſpectabat, quam ad implorandum epiſcoporum Conuentum & Synodum, quæ de Neſtorio cognoſceret. de hac enim diſerte Cæleſtinus [f] Ioanni ſcripſerat his verbis: Sciat nihilominus ſanctitas tua, eiuſmodi a nobis, vel ab ipſo verius Chriſto Domino ac Deo noſtro per nos ſententiam in Neſtorium latam eſſe, videlicet quod niſi intra decem dies poſt acceptam admonitionis noſtræ ſyngrapham enumerandos, ſacrilegam de Chri-

[f] Par. 1. cap. 20.

ANNO CHRISTI 431. *sti ortu doctrinam scripta confessione damnauerit, eamque fidem in posterum se sectaturum promiserit, quam & Romanorum & Alexandrinorum & vniuersa profitetur & seruat ecclesia, certo fore, vt ab episcoporum Synodo exauctoretur, proprioque exitio se læsum esse experiatur.] Ac propterea in epistola* [g] *quam ad ipsum Concilium Ephesinum per Arcadium & Proiectum episcopos, & Philippum presbyterum, legatos suos, Cælestinus dedit, manifesto declarat, quanta cum eius voluntate, aut voluptate potius ad eam Synodum celebrandam conuentum fuerit. Non immerito igitur Firmus* [h] *Cæsareæ Cappadociæ, & Iuuenalis Hierosolymorum, episcopi palam in Ephesina Synodo legatis apostolicis profitentur, ipsam Synodum secutam id quod præscripserat Cælestinus, eiusque auctoritate compulsam de Nestorii dogmate & abdicatione exercuisse iudicium.*

[g] Action. 2.

[h] Act. 2. in fin.

His expositis planum fit, orientalibus episcopis satis perspectum compertumque fuisse, iussisse Cælestinum, vt quod ipse de Nestorio decreuerat, id rursus ipsi sancirent & exequerentur in Synodo. Verum quoniam plurima, quæ ad Synodum tam auspicandam, quam ad optatos exitus promouendam pertinebant, vix perfici poterant sine imperatoris auctoritate; quocirca moris erat his in rebus imperatoriæ maiestatis implorare præsidium: ideo [i] *Cyrillus Iuuenalem Hierosolymorum episcopum monet, serio cum imperatore agendum esse, vt ad Nestorianos fluctus, quibus agitabatur orbis terrarũ, sedandos suam opem potestatemq; conferret. Scribit &* [k] *Constantinopolitanis, qui cum ipso sentiebant, si Nestorius amicorum monitis non acquiesçat, rem ad Concilii tribunal oportere deduci. Quibus literis, & quotidianis quibus a Nestorio vexabantur iniuriis, commoti Basilius diaconus & vniuersus monachorum ordo, qui degebant Constantinopoli, enixe Theodosio* [l] *supplicarunt, vt ad restituendum ecclesiarum, quas Nestorius discindebat, nexum & pacem, ad Synodum episcopos conuocaret. Quibus rebus adductus imperator Theodosius, ipsomet XIII. & Valentiniano III. cos. XIII. Kal. Decemb. per literas Cyrillo* [m] *ceterisque metropolitanis generale Concilium, ad sequentis anni Pentecosten Ephesi celebrandum, denuntiat.*

[i] Par. 1. cap. 24.

[k] Par. 1. cap. 12.

[l] Par. 1. cap. 29.

[m] Par. 1. cap. 30. & 31.

Eo statim post paschales ferias conuolat Nestorius, magna populi frequentia stipatus. Paulo post, cum instaret solennitas Pentecostes, adfuit & Cyrillus cultu apparatuque [n] *pontificio, quippe Cælestini iussu, & apostolicæ sedis auctoritate Synodo præfuturus. Quarto post Pentecosten die Iuuenalis* [o] *Hieroſoly-*

[n] Balsam. tit. 8. cap. 1. Niceph. lib. 14. cap. 34.

[o] Liberat. cap. 5.

ANNO CHRISTI 431.

morum episcopus aduenit cum episcopis Palæstinis. Capreolus [p] vero Carthaginensis episcopus Besulam diaconum misit, qui Synodum doceret, ob Vandalicam feritatem ac barbariem, quæ tota grassabatur Africa, Africanis episcopis integrum non fuisse vt Ephesum proficiscerentur: Augustinum autem Hipponensem episcopum, priusquam imperatoris epistolam, qua vocabatur ad Synodum, accepisset, e viuis excessisse: quare non esse quod antistites vlli expectarentur ex Africa. Solum itaque opperiebantur Ioannem Antiochenum cum eius episcopis: qui non ob interualla locorum, sed vt Nestorio (id enim ipsa Ephesina [q] Synodus scripsit Cælestino) morem gereret, plusquam hebdomadas duas vltra conictam diem moratus, tandem per duos metropolitanos suos, Apameensem & Hierapolitanum, Ephesinis patribus significauit, non esse diutius expectandum ipsum, nec Synodum differendam.

[p] Act. 1. circa med. in epist. Capreoli ad Synodum.

[q] Act. 5. aliquanto post princ.

Quapropter cum ea cunctatio esset episcopis, qui ducenti & [r] eo amplius iam conuenerant, molestissima, quod alii sumptuum premerentur inopia, alii grauibus ac periculosis morbis conflictarentur, alii interpretarentur tantam moram contumelia & contemptu Synodi non carere; magna consensione decreuerunt Synodum auspicari, idque in æde beatæ Mariæ, decimo Kalendas [s] Iulias, Basso & Antiocho coss. cum iam Ephesum aduenissent illustres Comites [t] duo, Irenæus & Candidianus, nihil sane de fidei causis cognituri; sed Irenæus quidem amicitiæ tantum studio Nestorium secutus, nulla publica potestate; Candidianus autem cum Theodosii mandatis, vt Synodi tuendæ promouendæque solicitudinem curamque pro imperio sustineret. Itaque perlectis in Concilio Augustalibus literis, quibus ad Synodum episcopos inuitauerat, antequam disceptationis initium fieret, Nestorium, qui scelerum conscientia perterritus in medium prodire ausus non fuerat, accersendum curarunt, vt in Synodo sacrilegia, quorum postulabatur, audiret, coramque dilueret. Abnuit [u] accersitus, spretoque Concilii iussu omnem disputationem, contestatamque litem in Ioannis [x] episcopi extrahebat aduentum. Postera die secundo [y] ac tertio mittuntur episcopi qui illum Synodi nomine conuenirent: totam opperiuntur diem pro foribus, nihil præter conuicia reportant: sed & a satellitibus, qui Nestorianam domum cinxerant, petulanter accepti pulsatique discedunt.

[r] Act. 1. post med. & Act. 5. paulo post princ.

[s] Vinc. Lirinens. cap. 42.

[t] Par. 1. cap. 24.

[u] Act. 1. paulo post princ.

[x] Socr. l. 7. c. 33.

[y] Act. 1. non longe a princ.

[z] Ibidem.

Frustra tentatis [z] omnibus, quæ insanienti Nestorio mederi

ANNO CHRISTI 431. potuissent, itum est ad synodicam causæ diiudicationem. Itaque publice pronuntiantur Nicænæ fidei symbolum, & Cyrilli ad Nestorium, & Nestorii ad Cyrillum literæ: tum conciones, epistolæ, libelli ac tractatus Nestorii: quæ omnia a Nicæna fide, sanctorumque patrum sententiis, quæ tunc quamplurimæ prolatæ sunt in medium, abhorrere iudicata sunt: postremo producti nonnulli viri graues, qui de Nestorii aduersus Christum ac Deiparam Virginem blasphemiis testimonium dixere. Quibus omnibus grauiter & accurate perpensis, ab episcopatu, sacerdotumque consortio Nestorius deiicitur constantissima totius Synodi [a] sententia, episcoporum omnium subscriptionibus munita: quam statim solenni pompa præcones tota vrbe circumtulere; nec voce tantum, sed affixis etiam publice syngraphis promulgarunt. Quin & [b] populus, qui ab ortu solis ad vesperam Synodi iudicium expectauerat auide, incredibili gratulatione perfusus, collucentibus tædis ac funalibus domum deduxit episcopos, præeuntibus thura & odores incendit, impiique hominis condemnationem acclamatione ac plausu faustissimo celebrauit. Perscriptum [c] est continuo quidquid actum gestumque fuerat, imperatori: quæ Synodi literæ, licet eas intercipere terra marique conaretur Candidianus Comes Nestorio obsequens, perlatæ tamen sunt. Quod vbi cognouit beatus [d] Dalmatius, admirabili vir sanctitate, diuinæ vocis admonitu egressus monasterium, in quo totos quadraginta octo annos ab omni hominum consuetudine semotus delituerat, longo archimandritarum monachorumque ordine inter gratulantium cantus & psalmos ad palatium contendit, vt quid in sacrosancta Synodo decretum esset, ab imperatore perdisceret. Accurrerunt etiam anachoretæ cum facibus & hymnis, magnaque populi frequentia. Quibus omnibus audientibus Ephesiorum patrum literæ in S. Mocii basilica perlectæ sunt, singulari omnium voluptate, conclamante populo, Anathema Nestorio.

[a] Act. 1. circa med.

[b] Ibidem.

[c] Ibidem.

[d] Ibid. paulo post.

Hanc Nestorii condemnationem apostolicæ sedis [e] legati, qui post latam sententiam aduenere, cum acta Synodi recognouissent diligenter, suo etiam suffragio & chirographo munierunt. At vero Ioannes [f] Antiochenus, qui cum episcopis suis, post damnatum eumdem Nestorium, ante legatorum aduentum Ephesum accesserat, Candidiani [g] Comitis suasu doloque deceptus, indignissime se ferre palam professus est, non habita absentis ratione, seque inconsulto damnatum Nestorium, & Cyrilli anathema-

[e] Act. 1. in fin.

[f] Euagr. li. 1. c. 5.

[g] Act. 1. non longe a fine.

ANNO CHRISTI 431.

tiſmos, de quibus perperam ſentiebat, omnium ſententiis fuiſſe approbatos. Itaque velut vlturus iniuriam, ſeceſſione facta, coniunctiſque cum Neſtorio viribus, quoddam ſeorſim Conciliabulum, cui & œcumenicæ Synodi nomen arrogabat, coegit ex

[k] Act. 4. in princ. & Act. 5. in epiſt. Synodi ad Cæleſtin.

[h] *triginta circiter epiſcopis, ſeu potius perditiſſima atque infima epiſcoporum fæce; quippe quorum alii extorres erant ac vagi, alios grauibus de cauſis ipſorum metropolitani abdicarant epiſcopatu; alios ob hæreſes ſuis e finibus eiecerant Theſſali; alii demum Pelagii errores ſequebantur. Hac hominum colluuie fretus*

[i] Act. 1. non longe a fin. & Act. 5. poſt med.

Ioannes, primum Theodoreti Cyrenſis opera duodecim[i] *Cyrilli anathematiſmos ſeu capita confutauit: deinde Cyrillo ac Memnoni Epheſino epiſcopo, viris ætate ac morum integritate grauiſſimis, falſo ipſos cum Apollinare ſentire obiiciens, indicta cauſa epiſcopalem honorem ac nomen abſtulit: reliquos autem, qui Synodo interfuerant, iniuſte piorum communione priuauit: ſtatimque ſcripſit imperatori, Cyrillo ac Memnoni epiſcopalem dignitatem legitimis iudicum ſuffragiis ademptam fuiſſe. Quarum rerum indignitate commoti patres Epheſinæ Synodi, acceptis ſup-*

[k] Act. 4. in prin. & Liberat. ca. 6.

plicibus [k] *libellis, quos pro ſe Cyrillus ac Memnon obtulerant, trium epiſcoporum legatione Ioannem monent, vt in Synodum veniat, rationem eorum quæ in Cyrillum, in Memnonem, & reliquos per ſummam iniuriam conſtituerat, redditurus. Hærere Ioannes, auerſari, trepidare; & militum potius coronæ, quam cauſæ confiſus, abnuit quo iubebatur, accedere. Quocirca*

[l] Act. 5. in epiſt. Synodi ad Cæleſtin.

ſacroſancta Synodus illum [l] *cum ſociis, qui peſſime Cæleſtium ac Pelagium olebant, anathemate atque epiſcopatus abdicatione multat; Cyrillum, Memnonem, ac reliquos contra fas ac ius omne damnatos eſſe pronuntiat, Cæleſtinumque per literas de his omnibus certiorem facit, & Ioannis exauctorationem apoſtolicæ ſedis reſeruat arbitrio. Verum Theodoſius, Ioannis atque orientalium deceptus literis, Neſtorium, Cyrillum, & Memnonem legitime damnatos credidit, ac Ioannem Comitem ad Synodum*

[m] Act. 5. in epiſt. Ioan. Comitis.

miſit, qui eoſdem in[m] *cuſtodiam tradi iuſſit. Mirum eſt quantum mœroris calamitas Cyrilli & Memnonis attulerit cum Conſtantinopolitano clero, tum ſacroſanctæ Synodo: quæ continuo*

[n] Act. 5. prope fin. in relat. Synodi ad impp.

epiſcopos [n] *octo legatos Conſtantinopolim miſit, qui rerum geſtarum omnium ordinem coram exponerent imperatori. Is vero au-*

[o] Liberat. cap. 6.

ditis [o] *Concilii actis, ea recipit venerabundus, Cyrillum ac*

[p] Euagr. l. 1. c. 7.

Memnonem liberat, exilium[p] *imperat Neſtorio, ac pro eo alium*

[q] Liberat. cap. 7.

in Conſtantinopolitana ſede [q] *iubet ſuffici per epiſcopos, qui*

Con-

ANNO CHRISTI 431. *Constantinopolim conuenerant. Qui difficilem sane ingressi deliberationem, Maximianum*[r] *denique creant episcopum, notissimæ pietatis virum: cuius electionem cum Cælestinus*[f] *a Synodo & Theodosio per legatos & literas accepisset, summa lætitia comprobauit.*

[r] Socr. l. 7. c. 34. Liber. c. 7.

[f] Par. 3. c. 17. & seqq.

Verum quia Ioannes simultatem, quam cum Cyrillo exercuerat Ephesi, nondum abiecerat ex animo, Antiochena & Alexandrina ecclesiæ suos antistites secutæ inter se vehementer dissidebant, non sine magno piorum dolore, offensione populorum, & Nestorianorum voluptate; idque toto pene triennio post solutam Synodum: latiusque manasset hoc malum, nisi imperatoris singulari vigilantia, incensoque rectæ fidei studio repressum fuisset. Quare per Aristolaum[t] *tribunum ac notarium religiosissimis monitis ac seuerissimo iussu Ioannem adegit, vt positis dissidiis reconciliaretur Cyrillo, & acta Ephesinæ Synodi sua suorumque subscriptionibus comprobaret. Cuius rei gratia Paulus Emisenus*[u] *episcopus a Ioanne missus Alexandriam, venit ad Cyrillum, accurateque recognito Nestorianæ controuersiæ statu, cum omnia recte atque ordine gesta fuisse comperisset, Ioannis & Antiochenæ*[x] *ecclesiæ nomine, Nestorii & damnat hæresim, & approbat exauctorationem; Maximiani confirmat electionem, duorumque illustrium antistitum & ecclesiarum communionem ac pacem redintegrat. atque horum omnium ratio reddita est Sixto*[y] *tertio, qui eo tempore, mortuo Cælestino, Romanam ecclesiam administrabat. Neque his contenta pietas imperatoris, ad maiorem adhuc tam infandæ hæreseos execrationem, Nestorii nomen Augustali lege*[z] *damnauit; sanxitque, vt eius sectatores non Nestoriani, sed Simoniani*[a] *nominarentur. Bonorum adhuc publicatione proposita, a Nestorii libris siue legendis, siue habendis, siue describendis deterruit vniuersos. Illum vero deportari iussit*[b] *Oasim, quæ & Ibis dicitur, oppidum in Libyæ desertis: quod cum Nomadum, seu Blemmyum incursione vastatum esset, dimissus a barbaris Nestorius Thebaidem venit ad ciuitatem Panos: inde migrare iussus est ad Elephantinam, quæ vltra Thebæorum fines erat: & licet variis huc illuc exiliis circumactus, nihilo tamen melior in tot ærumnis effectus, in Christum Dominum & Deiparam Virginem, quocumque iret, maledicta vomere non desinebat. Sed magno diuinæ vltionis ostento, vermes, qui ex ore*[c] *impuri hominis eruperant, blasphemantis linguam depascebantur, donec ad longe grauiora supplicia mi-*

[t] Par. 3. cap. 21.

[u] Par. 3. cap. 24. & 25.

[x] Liberat. cap. 8.

[y] Par. 3. cap. 37. & 38.

[z] l. damnato. C. de hæret.

[a] l. 67. tit. 5. lib. 16. in C. Theod. & lib. 3. de sum. Trinit. & fid. cath.

[b] Euagr. l. 1. c. 7.

[c] Euagr. ib. Cedren. in Theodosio iun. Niceph. l. 14. c. 36.

ANNO CHRISTI 431.

graturus funeſtum diem obiit, vel ad terram[d] eliſus, vel abſumptus[e] amentia, vel ſpecu terræ[f] debiſcentis abſorptus.

Epheſinum autem Concilium iure optimo inter œcumenicas Synodos legitime indictas approbataſque numeratum ſemper eſt. Nam primum fuit epiſcoporum ex omnibus[g] regnis conuentu celebratum, & Cæleſtini Romani pontificis auctoritate coactum. Deinde quæ de recta fide aduerſus Neſtorium ſanxit, ab eodem Cæleſtino non approbata modo, ſed præſcripta etiam fuere. Nam poſtquam Cyrilli Neſtoriique literas ac libellos accepit, Romanam Synodum habuit, vt Cyrillus[h] & Alexandrini patres teſtantur in epiſtola ad Neſtorium, & iterum Cyrillus in epiſtola[i] ad Ioannem Antiochenum: in qua Synodo (vt ſupra breuiter indicatum eſt) cum fidei quæſtionem, quæ inter Cyrillum & Neſtorium vertebatur, ad apoſtolici iudicii normam Cæleſtinus exegiſſet, aduerſus impium Neſtorii dogma, vt eccleſiæ, apoſtolicis traditionibus, diuiniſque ſcripturis aduerſum, pontificiam tulit ſententiam, quam Cyrillo mandauit exequendam, vt ipſemet pontifex auctor eſt in epiſtolis ſuis ad eumdem[k] Cyrillum, ad Neſtorium, ad populum clerumque Conſtantinopolitanum, & ad Ioannem Antiochenum. Id quod etiam Iuuenalis Hieroſolymorum, clarius vero Firmus Cæſareæ Cappadociæ epiſcopus tota audiente Synodo affirmat his[l] verbis: Sacra & apoſtolica Cæleſtini ſanctiſſimi ſacratiſſimique ſedes literas, quas pridem ad Cyrillum Alexandrinum, & Iuuenalem Hieroſolymitanum, & Ruſum Theſſalonicenſem, ſanctiſſimos ſacratiſſimoſque epiſcopos, nec non ad ſanctas Conſtantinopolis & Antiochiæ eccleſias miſit, certam de præſenti negotio ſententiam regulamque præſcripſit; quam nos proinde ſecuti, forma Canonum diligenter vbique obſeruata, canonicum apoſtolicumque iudicium in illum exercuimus.] In epiſtola[m] quoque, qua Epheſina Synodus imperatoribus exponit quæcumque contra Neſtorium geſſerat, ita ſcribit: Huius rei cauſa ipſum a ſacerdotio, peruerſæque doctrinæ cathedra ſemouimus, canoniceque exauctorauimus; Cæleſtinum ſanctiſſimum, Deoque dilectiſſimum vrbis Romanæ epiſcopum dignis præconiis extollentes, qui ante noſtram ſententiam hæretica illius dogmata condemnarat, noſque in ferenda contra Neſtorium ſententia anteuerterat.] Et iterum in altera ad eoſdem Auguſtos[n] epiſtola: Nam etſi (inquit) ingens itiner isintercapedo vniuerſam illam ſanctorum epiſcoporum multitudinem ad nos peruenire prohibuerit; attamen illis in locis

[d] Euagr. vbi ſupra.
[e] Theod. lib. 4 hæret. fab. c. de Neſtorio.
[f] Niceph. vbi ſupra.
[g] Act. 3. ante med. & Act. 5. in epiſt. Syn. ad Cæleſt. & alibi.
[h] Par. 1. cap. 26.
[i] Par. 1. cap. 21.
[k] Par. 1. cap. 15. 18. & ſeqq.
[l] Act. 2. prope fin.
[m] Act. 1. longe poſt med.
[n] Act. 3. prope fin.

ANNO CHRISTI 431. *simul coacti, Cælestino sanctissimo piissimoque Romanæ vrbis episcopo præsente & præsidente, nostram de fide sententiam summo consensu prædicarunt, eosque qui diuersa sentiunt, ab omni prorsus sacerdotii sorte graduque alienos censendos esse definiuerunt. Et hanc quidem suam suorumque sententiam, antequam vlla omnino Synodus Ephesi conueniret, Cælestinus sanctissimus magnæ Romæ episcopus per literas suas indicauerat, Cyrilloque sanctissimo Deoque dilectissimo Alexandrinorum episcopo, vt suas hac in parte vices subiens, Romæ definita perficeret, commiserat. Verum his non contentus, eadem hæc aliis denuo literis sacræ Synodo, quam vestra dominatio in Ephesiorum metropoli conuenire præcepit, nunc iterum inculcauit. Misit autem hasce literas per Arcadium & Proiectum sanctissimos episcopos, & Philippum religiosissimum presbyterum, qui Cælestini sanctissimi Deoque dilectissimi magnæ vrbis Romæ episcopi personam hic sustinet. Quia ergo viri isti totius occidentalis ecclesiæ sententiam nostræ huic Synodo coram per literas exposuerunt, iudiciumque de fide nostra & pietate nostro per omnia consonum ediderunt, & eadem omnino tum per literas, tum per ea quæ in mandatis acceperant (quæ maioris lucis causa nobis quoque aperuere) quæ nos decreuerunt, publiceque deposuerunt; propterea non potuimus, quod res postulabat, hoc est, illum quem illi nobiscum communem habent fidei sensum, ad maiestatem vestram non referre.] Id quod etiam manifesto apparet ex ipsius Synodi* [o] *aduersus Nestorium sententia. Quin & ipsi apostolicæ sedis legati Synodum ingressi, sacrum patrum consessum affati sunt* [p] *his verbis: Dudum ante sanctissimus beatissimusque pater noster Cælestinus sedis apostolicæ episcopus, ea per epistolam ad Cyrillum piissimum ecclesiæ Alexandrinæ episcopum de præsenti hac causa & controuersia perscripsit, definiuitque quæ par fuit; quæ literæ sacro vestro cœtui haud dubie iam pridem sunt exhibitæ. Idem nunc alios rursum ad corroborandam fidei catholicæ doctrinam ad vestram pietatem per literas nos misit. Et paulo post, illos ad Synodum venisse, vt executores* [q] *sententiæ contra Nestorium, quam a Cælestino acceperant in mandatis, non modo ipsimet legati Arcadius, Proiectus & Philippus, sed etiam Cyrillus Alexandrinus Synodo declararunt. Quoniam igitur pontifex legatis suis diserte tradiderat quæ per Synodum cuperet definiri, idcirco in epistola ad Ephesinam Synodum* [r] *profitetur cum plena se potestate misisse legatos, qui suo nomine Concilii*

[o] Act. 1. circa med.

[p] Act. 2. initio.

[q] Action. 3. circa med.

[r] Action. 2.

ANNO CHRISTI 431.

acta confirmarent; & ad extremum hæc subiicit: Quæ vero decreueritis, ea pro omnium ecclesiarum tranquillitate habeantur definita decretaque.] Tametsi Ephesii patres, vt veterem ecclesiæ consuetudinem retinerent, quidquid ab ipsis actum decretumque fuerat, postmodum per synodicam epistolam [f] *exposuere Cælestino, eiusque arbitrio reseruarunt vltimam aduersus Ioannem Antiochenum sententiam: addiderunt etiam, recipere se Romanæ ecclesiæ decreta aduersus Cælestium & Pelagium, quæ Synodo miserat Cælestinus. His etiam addere possumus, eumdem Cælestinum, cum ex Synodi & Theodosii literis Nestorii depositionem & Maximiani electionem intellexisset, summa illam lætitia & congratulatione confirmasse. Ad hæc Sixtus tertius, qui successerat Cælestino, omnia Ephesinæ Synodi gesta confirmauit, auctore Cyrillo in epistola ad Acacium* [t] *Melitinensem episcopum. Generalia demum Concilia, quæ deinceps secuta sunt, præsertim Calchedonense quartum, quintumque Constantinopolitanum, approbationem venerationemque, qua Ephesinam Synodum prosequebantur, variis actionibus testatissimam reliquere: vt mirum non sit, si eamdem inter illas quatuor B. Gregorius* [u] *numerarit, quibus vt quatuor euangeliis honorem censuit deferendum.*

[f] Action. 5. longe post initium.

[t] Part. 3. cap. 20.

[u] Lib. 1. epist. 24.

ANNO CHRISTI 431.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΑ ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

PARS PRIMA CONTINENS EA QVÆ SYNODVM ANTECESSERVNT.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ομιλία Πρόκλου Ἐπισκόπου Κυζίκου, λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ· ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος Μαρία, καὶ ὅτι ὁ τεχθεὶς οὔτε θεὸς γυμνὸς, οὔτε ἄνθρωπος ψιλὸς, ἀλλ' Εμμανουὴλ τυγχάνει, θεὸς καὶ ἄνθρωπος ἀσυγχύτως καὶ ἀμεταβλήτως ὑπάρχων.

α'.

ΠΑΡΘΕΝΙΚΗ πανήγυρις σήμερον τὴν Γλῶτταν, ἀδελφοὶ, πρὸς εὐφημίαν καλεῖ· καὶ ἡ παροῦσα ἑορτὴ τοῖς συνελθοῦσιν ὠφελείας γίνεται πρόξενος· καὶ μάλα εἰκότως. ἁγνείας γὰρ ἔχει ὑπόθεσιν, καὶ τοῦ γένους τῶν γυναικῶν καύχημα τὸ τελούμενον· καὶ δόξα τοῦ θήλεος, διὰ τὴν ἐν καιρῷ μητέρα καὶ παρθένον. ἐπέραστος αὕτη καὶ ἐξαίσιος ἡ σύνοδος· ἰδοὺ γὰρ γῆ καὶ θάλαττα δορυφορεῖ τῇ παρθένῳ· ἡ μὲν τὰ νῶτα ταῖς ὁλκάσι γαλήνως ἐφαπλώσασα, ἡ δὲ τὰ ἴχνη τῶν βαδιζόντων ἀκωλύτως παραπέμπουσα. σκιρτάτω ἡ φύσις, καὶ γυναῖκες τιμῶνται. χορευέτω ἡ ἀνθρωπότης, καὶ παρθένοι δοξάζονται. ὅπου γὰρ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπε-

CAPVT I.

Homilia Procli episcopi Cyzici, habita sedente Nestorio in magna ecclesia Constantinopolis, in incarnationem Domini nostri Iesu Christi, quod Deipara sit beata virgo Maria, & ex ea natus neque Deus tantum, neque purus homo, sed Emmanuel, inconfuse & incommutabiliter Deus & homo.

I.

VIRGINEA panegyris, frequensque ac celebris hic conuentus, fratres, festa hac luce linguam ad laudem prouocat; præsensque solennitas præsenti cœtui vtilitatis rationem optimo iure conciliat. continet enim castimoniæ sanctitatisq; materiam, iustamque feminei generis gloriationem. neque enim vulgaris muliebri sexui per virginem & matrem in tempore accessit gloria. Desiderabilis sane, planeque inaudita est hæc virginis & matris copula. Ecce enim & terra & mare Virginem honorant, & obsequii causa tamquam satellites stipantur; hoc quidem mitia nauigantibus dorsa substernens, illa vero viatorum vestigia inoffense dirigens. Exultet natura; honorantur feminæ: choros humana ducat natura, & carmina cantet;

Roman. 5. v. 20. glorificantur virgines. *Vbi enim abundauit delictum, superabundauit & gratia.* Sacra Deipara Maria in vnum nos coegit. Hæc illibatæ virginitatis purus ille thesaurus, decusq; & ornamentum: hæc spiritalis secundi Adami paradisus: hæc vnitarum inter se naturarum officina: hæc salutaris reconciliationis panegyris: hæc thalamus, in quo Verbum humanam carnẽ sibi desponsauit: hæc animatus naturæ rubus, quem diuini partus ignis non combussit: hæc vere leuis illa nubes, quæ super cherubim sedentem in corpore suo gestauit: hæc vellus mundissimum cælesti pluuia madens, ex quo pastor ouem induit: hæc ancilla est & mater, virgo & cælum: hæc sola pons est, per quem Deus ad homines descendit: hæc admirandæ illius œconomiæ tela, in qua ineffabili quodã modo admirabilis illius vnionis tunica confecta est, cuius quidem textor extitit Spiritus sanctus; netrix, virtus ex alto obumbrans; lana, vetusta Adami pellis; trama, impolluta Virginis caro; radius textorius, immensa gestantis gratia; artifex, Verbũ per auditum illapsum. Quis vidit, quis audiuit talia? Incircumscriptus Deus vterũ inhabitat; quem cæli non capiunt, venter non coangustauit Virginis.

Exod. 3.

Isai. 19.

Iudic. 6.

Luc. 1. v. 35.

II.

Attamen qui ex Virgine nascitur, nec solum Deus est, nec purus rursum homo: idemque natus, mulierem, quæ peccati quondam ianua extiterat, salutis ostiũ reddidit. Nam vbi serpens per inobedientiam virus suum infuderat, ibi Verbum per obedientiam ingressum, viuum sibi templum ex-

Genes. 3.

ρίσσευσεν ἡ χάρις. συνεκάλεσε μὲν ἡμᾶς ἐνταῦθα ἡ ἁγία καὶ θεοτόκος παρθένος Μαρία, τὸ ἀμόλυντον τῆς παρθενίας κειμήλιον, ὁ λογικὸς τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ παράδεισος, τὸ ἐργαστήριον τῆς ἑνώσεως τῶν φύσεων, ἡ πανήγυρις τοῦ σωτηρίου συναλλάγματος, ἡ παστὰς ἐν ᾗ ὁ λόγος ἐνυμφεύσατο τὴν σάρκα, ἡ ἔμψυχος τῆς φύσεως βάτος, ἣν τὸ τῆς θείας ὠδῖνος πῦρ οὐ κατέκαυσεν· ἡ ὄντως κούφη νεφέλη, ἡ ἐπὶ χερουβὶμ μετὰ σώματος βαστάσασα· ὁ τοῦ ἐξ οὐρανοῦ ὑετοῦ καθαρώτατος πόκος, ἐξ οὗ ὁ ποιμὴν τὸ πρόβατον ἐνεδύσατο· ἡ δούλη καὶ μήτηρ, ἡ παρθένος καὶ οὐρανὸς, ἡ μόνη θεῷ πρὸς ἀνθρώπους γέφυρα, ὁ φρικτὸς τῆς οἰκονομίας ἱστὸς, ἐν ᾧ ἀῤῥήτως ὑφάνθη τῆς ἑνώσεως χιτών· οὗ περ ἱστουργὸς μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔριθος δὲ, ἡ ἐξ ὕψους ἐπισκιάσασα δύναμις· ἔριον δὲ, τὸ ἀρχαῖον τοῦ Ἀδὰμ κώδιον· κρόκη δὲ, ἡ ἐκ παρθένου ἀμόλυντος σάρξ· κερκὶς δὲ, ἡ ἀμέτρητος τοῦ φορέσαντος χάρις· τεχνίτης, ὁ δι' ἀκοῆς εἰσπηδήσας λόγος. Τίς εἶδε, τίς ἤκουσεν, ὅτι μήτραν ὁ θεὸς ἀπεριγράπτως ᾤκησεν; καὶ ὃν οὐρανὸς οὐκ ἐχώρησε, γαστὴρ τῆς παρθένου οὐκ ἐστενοχώρησεν.

β'.

Ἀλλ' ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη θεὸς οὐ γυμνὸς, καὶ ἄνθρωπος οὐ ψιλός· καὶ πύλην σωτηρίας ὁ τεχθεὶς τὴν πάλαι τῆς ἁμαρτίας ἔδειξε θύραν. ὅπου γὰρ ὁ ὄφις διὰ τῆς παρακοῆς τὸν ἰὸν ἐνέχεεν, ἐκεῖ ὁ λόγος διὰ τῆς ὑπακοῆς εἰσελθὼν, τὸν ναὸν ἐζωοπλάστησεν. ὅθεν ὁ πρῶτος

ANNO CHRISTI 431.

τῆς ἁμαρτίας Καΐν προέκυψεν, ἐκεῖθεν ὁ τὸν γένους λυτρωτὴς Χριστὸς ἀσπόρως ἐβλάστησεν. οὐκ ἠσχύνθη ὁ φιλάνθρωπος τὸν ἐκ γυναικὸς ᾠδῖνα· ζωὴ γὰρ ἦν τῷ προσματωθέντι. οὐκ ἐμιάνθη οἰκήσας μόρια, ἅπερ αὐτὸς ἀναμαρτήτως ἐδημιούργησεν. εἰ μὴ παρθένον ἔμεινεν ἡ μήτηρ, φιλόνθρωπος ὁ τεχθείς, καὶ οὐ παράδοξος ὁ τόκος. εἰ δὲ καὶ μετὰ τόκον ἔμεινε παρθένος, ἐκείνου ἀφράστως ἐγκύμονα, ὃς καὶ τοῦ σπλάγχνου κεκλεισμένου ἀκωλύτως εἰσελθὼν, οὐ τὸν συζυγίαν τῶν φύσεων ὁ Θωμᾶς ἀνάκλησιν λέγων· ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου.

γ'.

Μὴ ἐπαισχυνθῇς τὸν ᾠδῖνα ὦ ἄνθρωπε· αὕτη γὰρ ἡμῖν γέγονε σωτηρίας ἀφορμή. εἰ μὴ γὰρ ἐκ γυναικὸς ἐγένετο, οὐκ ἂν ἀπέθανεν. εἰ μὴ ἀπέθανεν, οὐκ ἂν διὰ τοῦ θανάτου κατήργησε τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι, τὸν διάβολον. οὐχ ὕβρις δοκιτέκτονι, μεῖναι * ἐφ' οἷς ᾠκοδόμησεν· οὐ μιαίνει πηλὸς τὸν κεραμέα, ἀνακαινίζοντα ὅπερ ἔπλασε σκεῦος· οὕτως οὐδὲ μιαίνει τὸν ἄχραντον θεὸν, τὸ ἐκ παρθενικῆς γαστρὸς προελθεῖν. διὸ καὶ πλάσματον οὐκ ἐμολύνθη, διὰ ταύτης προελθὼν οὐκ ἐμιάνθη. ὦ γαστήρ, σὺ ἦ τὸ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας γραμματεῖον συνεπάγη. ὦ κοιλία, σὺ ἦ τὸ κατὰ τοῦ θανάτου ὅπλον ἐχαλκεύθη. ὦ ἄρουρα, σὺ ἦ ὁ τῆς φύσεως γεωργὸς ἀσπόρως ἐβλάστησεν. ὦ ναὸς,

* ἀοῖς

ædificauit: vnde peccator Cain primus emerſit, inde generis noſtri aſſertor Chriſtus ſine ſemine prodiit. Clemens Deus ex muliere naſci non erubuit. quod enim agebatur, vita erat. Nullam inde ille cõtrahit labem, quod intra viſcera, quæ citra omnem dedecoris notam condiderat, inhabitat. Quod ſi ea quæ genuit, virgo non permanſit; neq; is qui natus eſt, aliud quã purus homo extitit. atq; ita partus ille nihil admiratione dignũ habebit. Quod ſi illa etiam poſt partum virginitatem illæſam retinuit, is citra omnẽ controuerſiam arcano modo ex ea ortus eſt, quem, cum per clauſas ianuas ingreſſus eſſet, apoſtolus Thomas in gemina natura ſubſiſtentem agnouit, agnitumq; non abſq; ingẽti ſtupore huiuſcemodi voce cõpellauit: *Dominus meus, & Deus meus.* *Genes. 4.* *Ioan. c. 20. v. 28.*

III.

Ne igitur, o homo, partum hunc erubeſcendum cenſeas. Hic enim ſolus ſalutis antidotum nobis attulit. Nam ſi ex muliere natus non eſſet, mortem vtique non oppetiuiſſet. Quod ſi mortuus non eſſet, neque illum quoque *per mortem deſtruxiſſet, qui mortis habebat imperiũ, hoc eſt, diabolum.* Porro autem, vt architecto nullam maculam aſpergit, ſi domum, quam forte extruxerat, incoluerit: neque lutum figulum inficit, dum vaſculum quod finxerat, ex eo refingit: ita ex vtero virgineo prodiiſſe, puriſſimũ illud numẽ nihil quidquã polluit. Quam enim citra vllã ſui labem formauerat, ex hac quoque, nulla macula contracta, proceſſit. O venter, in quo communis libertatis ſyngrapha confecta eſt: o vtere, in quo arma aduerſus mortẽ fabrefacta ſunt: o aruum, ex quo naturæ colonus ſine ſemine exortus eſt: o templum, *Hebr. c. 2. v. 14.*

in quo Deus ſacerdos factus eſt, natu-
Pſal. 109. rā non demutans, ſed eum, *qui eſt ſacerdos ſecundum ordinem Melchiſedec*, induens noſtri miſericordia. Verbum caro factum eſt, etſi Iudæi Domino id aſſeueranti nō credant: Deus hominis formā induit, tametſi gentes miraculum hoc ſubſannent. Vnde Apoſtolus: *Prædicamus*
1. Cor. 1. v. 23. *Chriſtum, Iudæis quidem ſcandalum, gentibus vero ſtultitiam.* quandoquidē myſterii huius vim, vt quod omnem humanam rationem excedat,
1. Cor. 2. v. 2. non cognouerunt. *Si enim cognouiſſent, nunquam gloriæ Dominum crucifixiſſent.* Si verbum vterum nō inhabitaſſet, neque caro quoq; illius ſacrum illum thronum occupaſſet. Quod ſi ignominioſum eſt Deo in vterum, quem ipſe formarat, illabi; erit ergo & angelis quoque probroſum homini miniſtrare.

IV.

Qui itaq; ſecundū propriam naturā impatibilis eſt, is propter meram erga nos miſericordiam pluribus perpeſſionibus obnoxius factus eſt. Neque Chriſtus per ſuccedentia virtutum incrementa factus eſt Deus, abſit: verum, vt fides noſtra prædicat, Deus miſericordia permotus, factus eſt homo. Neque hominem deificatum prędicamus, ſed Deum incarnatum confitemur: ſiquidē qui ſecundum propriam naturam matrem neſcit, nullumque ſecundum carnis diſpenſationem patrē in terra agnoſcit, is propriam ancillam ſibi in matrem adſciuit.
Hebr. 7. a. Nam quomodo iuxta Paulum ſine patre & matre eſt? Si enim purus homo eſt, vtique non ſine matre eſt. matrem enim habet. Rurſum ſi purus Deus eſt, haud dubie non eſt ſine patre. habet enim patrem. Nunc vero vnus idemque ſine matre eſt, vt rerum conditor eſt; ſine patre rurſum eſt, vt homo eſt.

ANNO CHRISTI 431.

σὺν ᾧ ὁ θεὸς γέγονεν ἱερεύς· οὐ τὴν φύσιν μεταβαλών, ἀλλὰ τῷ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ δι' οἰκτον συσσάρκος. ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο, κἂν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπιστῶσιν εἰπόντι τῷ κυρίῳ. ὁ θεὸς μορφὴν ἀνθρώπου ἐφόρεσε, κἂν Ἕλληνες κωμῳδῶσι τὸ σταυρόν· διὰ γὰρ τοῦτο, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν ὁ Παῦλος βοᾷ. τὸ γὰρ μυστηρίου τοῦτο δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν, ἐπειδὴ ὑπὲρ λόγον τὸ σταυρόν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τῷ κυρίῳ τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. εἰ μὴ γὰρ ὁ λόγος ᾤκησε γαστέρα, οὐκ ἀνεσκολοπίσθη σὰρξ ἁγία τοῦ θεοῦ. εἰ τῷ θεῷ ὕβρις εἰς μήτραν ἔπλασεν εἰσελθεῖν, ἆρα καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὕβρις ἀνθρώπῳ διακονεῖν.

ιδ'.

Ὁ οὖν κατὰ φύσιν ἀπαθής, γέγονε δι' οἰκτον πολυπαθής. οὐκ ἐκ προκοπῆς γέγονε θεὸς ὁ Χριστός, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἰκτον γέγονεν ἄνθρωπος, ὡς πιστεύομεν. οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦμεν. τὸν οἰκειαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα, ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ, καὶ κατ' οἰκονομίαν ἀπάτωρ. ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ καὶ ἀπάτωρ κατὰ Παῦλον; εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος, οὐκ ἀμήτωρ· ἔχει γὰρ μητέρα. εἰ γυμνὸς θεὸς, οὐκ ἀπάτωρ· ἔχει γὰρ πατέρα. νυνὶ δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ μὲν, ὡς πλάσης· ἀπάτωρ δὲ, ὡς * πλάσμα. * ἄνθρωπος.

V. Mo-

ANNO CHRISTI 431.

ε'.

Αἰδέσθητι κἂν τὴν πρόσηγορίαν τῆς ἀρχαγγέλου. ὁ τὴν Μαριὰμ εὐαγγελισάμενος, Γαβριὴλ ἐλέγετο. τί δὲ ἑρμηνεύεται Γαβριήλ; μάθε ἀκούσας, θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ἐπεὶ οὖν ὁ παρ' αὐτοῦ εὐαγγελιζόμενος, θεός ἐστι καὶ ἄνθρωπος, προέλαβεν ἡ πρόσηγορία τὸ θαῦμα, ἵνα πιστώσηται τὴν οἰκονομίαν. μάθε τὴν αἰτίαν τῆς πρόσηγορίας, καὶ δόξασον τὴν δύναμιν τοῦ σαρκωθέντος. πολλὰ ὤφειλεν ὀφλῆσαι ἁμαρτιῶν ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις, καὶ ἦν πόρρω πρὸς τὸ χρεών. διὰ γὰρ τοῦ Ἀδὰμ πάντες τὴν ἁμαρτίαν ἐχειρογράφησαν· δούλους ἡμᾶς κατεῖχεν ὁ διάβολος· τὰς ὠνὰς ἡμῶν προσέφερε, *χαράξῃ κεχρημένος τῷ πολυπαθεῖ ἡμῶν σώματι. εἰσῆκτο ὁ κακὸς τῶν παθῶν πλασογράφος, ὀπτείων ἡμῖν τὸ χρεών, καὶ ἁπάντων ἡμᾶς τὴν δίκην. ἔδει τοίνυν θατέρου, ἢ πᾶσιν ἐπαχθῆναι εἰς τὸν καταδίκης θάνατον, ὅπερ καὶ πάντες ἦμαρτον· ἢ τοιοῦτον δοθῆναι πρὸς ἀπόδοσιν τίμημα, ᾧ πᾶν ὑπῆρχε δικαίωμα πρὸς παραίτησιν. ἄνθρωπος μὲν οὖν σῶσαι οὐκ ἠδύνατο· ὑπῆκτο γὰρ τῷ χρεὶ τῆς ἁμαρτίας. ἄγγελος ἐξαγοράσασθαι τὴν ἀνθρωπότητα οὐκ ἴσχυεν· ἁπόρρητος γὰρ τοιούτου λύτρου. λοιπὸν οὖν ὁ ἀναμάρτητος θεὸς ὑπὲρ τῶν ἡμαρτηκότων ἀποθανεῖν ὤφειλεν· αὕτη γὰρ ἐλείπετο μόνη τοῦ κακοῦ ἡ λύσις.

ς'.

Τί οὖν; αὐτὸς ὁ πᾶσαν φύσιν

V.

Moueat te vel ipsa nominis archangeli appellatio. Ille namque, qui lætum illud nuntium Mariæ detulit, Gabrielis nomen sortiebatur. Et quid, quæso, Gabriel interpretatum sonat? audi & disce. idem vtique sonat, quod Deus & homo. Quia ergo ille, quem annuntiabat, Deus erat & homo, quo dispensationis mysteriũ persuadeat, rei miraculum nominis notione anticipat. Aduentus causam disce, & incarnati virtutem laudibus euche. Humana natura propter peccata multis obstricta debitis tenebatur; neque quod debebat, vlla ratione dependere poterat. Per Adamum namque omnes peccato quasi chirographum dederamus, omnesque diabolus in seruitutem redegerat. Etenim corpore nostro permultis passionibus subiecto, veluti charta vsus, nostræ venditionis precia ostentabat, passionumque malignus descriptor instabat, ob oculos nobis debitum ponens, ac nos vniuersos ad supplicium condemnationemq; deposcens. Erat itaque alterutrum duorum necessarium; aut vt omnes condemnati præcipites abirent in mortem (omnes enim peccauerant) aut certe vt tale redemptionis precium daretur, quod omnibus iustitiæ numeris sufficeret ad liberationem. Atqui homo, quod peccati debito subiaceret, saluare non poterat: angelus vero, quod tantum redemptionis precium ipsi nõ suppeteret, humanum genus redimere nequibat. Supererat igitur, vt Deus pro omnium peccatis moreretur, qui nulli peccato obnoxius erat: nam vnica hæc restabat mali solutio. Luc. 1.

VI.

Ille itaque, qui vniuersam natu-

ram ex nihilo produxerat, cuique nulla ad erogandum facultas deest, vitam morti condemnationiq; addictis reperit tutissimam, mortisque solutionem decentissimam; dũ nimirum ex Virgine, modo quem solus ipse nouit (nulla enim oratio miraculũ hoc assequi valet) humanam naturam assumit, assumptamque in mortem contradit, & redimit per id, quod erat, iuxta illud Pauli: *In quo habemus redemptionem per sanguinem ipsius, peccatorumque remissionem.* O rem stupendam! immortalitatem, quam ipse habebat, per suam mortem aliis conciliat. Eiusmodi nullus vnquam fuit, nec est, nec erit, quam vnus & solus ille, qui ex Virgine natus est Deus simul & homo; non solum id precium habens, quod reorum multitudini redimendæ par esset, sed eiusmodi, quod multis partibus excelleret. Nam vt Filius est, nulla variatione affectam cum Patre vnionem retinet: vt vero rerum opifex, nullius virtutis indiget: vt autem misericors, immensa inexhaustaque misericordia atq; sympathia pollentem se manifestauit: denique vt pontifex, dignissimus est qui apud Patrem intercedat. Horum autem omnium nihil vnquam simile, nihil æquale in alio quopiam comperias. Considera immensam illius benignitatem. vltro ad mortem condemnatus, mortem quæ crucifixoribus debebatur, destruxit; occisorumque iniquitatem in sceleratorum salutem conuertit.

Ephes. 1. v. 7.

VII.

Posse itaque saluare, virium puri hominis non erat: nam ipse quoque saluatore egebat, iuxta illud Pauli: *Omnes,* inquit, *peccauerunt, & egent gloria Dei.* Quia vero pec-

Rom. 3. v. 23.

ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν, ᾧ μηδὲν πρὸς παροχὴν ἄπορον, ἐξεῦρε τοῖς κατακρίτοις ζωὴν ἀσφαλεστάτην, καὶ τῷ θανάτῳ λύσιν εὐπρεπεστάτην, καὶ γίνεται ἄνθρωπος ἐκ παρθένου, ὡς οἶδεν αὐτός· λόγος γὰρ ἑρμηνεῦσαι τὸ θαῦμα οὐ δύναται· καὶ ἀποθνήσκει ᾧ ἐγένετο, καὶ λυτροῦται ᾧ ὑπῆρχε, κατὰ τὸν λέγοντα Παῦλον· ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων. ὦ τῶν μεγάλων πραγμάτων! ἄλλοις ἐπραγματεύσατο τὸ ἀθάνατον· αὐτὸς γὰρ ὑπῆρχεν ἀθάνατος. τοιοῦτος γὰρ ἄλλος κατ' οἰκονομίαν οὔτε γέγονεν, οὔτε ἦν, οὔτε ἔσται ποτὲ, ἢ μόνος ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς θεὸς καὶ ἄνθρωπος· οὐκ ἀντιταλαντεύουσε μόνον ἔχων τὴν ἀξίαν τῷ πλήθει τῶν ὑποδίκων, ἀλλὰ καὶ πάσαις ψήφοις ὑπερέχουσαν· ἐν μὲν τῷ υἱὸς εἶναι, τὸ ἀπαράλλακτον σώζων πρὸς τὸν πατέρα· ἐν δὲ τῷ δημιουργὸς, τὸ τῆς δυνάμεως ἀπροσδεὲς ἔχων· ἐν δὲ τῷ φιλοικτίρμονι, τὸ εἰς συμπάθειαν* ὑπέρβλητον ἐδημοσίευσεν· ἐν δὲ τῷ ἀρχιερεὺς, τὸ εἰς παράστασιν ἀξιόπιστον φέρων· ὧν οὐδὲν εὕροι τις ἂν ἐπ' οὐδενὶ ἴσον, ἢ παραπλήσιον πώποτε. ὅρα γὰρ αὐτοῦ τὴν φιλανθρωπίαν. ἑκὼν κατακριθεὶς τὴν κατὰ τῶν σταυροσάντων ἔλυσε θάνατον, καὶ ἀνέστρεψε τὴν τῶν ἀποκτεινάντων ἀνομίαν εἰς τὴν τῶν ἀνομησάντων σωτηρίαν.

Anno Christi 431.

* ἴσ. ἀνυπέρβλητον

ζ.

Ἀνθρώπου τοίνυν ψιλοῦ τὸ σῶσαι οὐκ ἦν· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐδεῖτο τοῦ σώζοντος, κατὰ Παῦλον τὸν λέγοντα· ὅτι πάντες ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δό-

ANNO CHRISTI 431.

ξης τοῦ θεοῦ· καὶ τὰ ἑξῆς. ἐπεὶ οὖν ἡ ἁμαρτία τὴν ταύτης ὑπεύθυνον τῷ διαβόλῳ προσῆγεν, ὁ διάβολος τοῦτον τῷ θανάτῳ παρέπεμπε· τοιγαρτοι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ τὰ καθ' ἡμᾶς προῆγεν, καὶ ἐν ἀπόροις ἦν ἡ λύσις τοῦ θανάτου. οἱ πεμφθέντες ἰατροὶ κατηγόρουν. τί οὖν; ὡς εἶδον οἱ προφῆται μεῖζον τέχνης ἀνθρώπου τὸ τραῦμα, τὴν ἐξ οὐρανοῦ ἐπεβόων ἰατρόν. καὶ ὁ μὲν ἔλεγε, κύριε κλῖνον οὐρανοὺς, καὶ κατάβηθι. ἄλλος, ἴασαί με κύριε, καὶ ἰαθήσομαι. ἕτερος, ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου, καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς. ἄλλος, εἰ ὄντως οἰκήσει ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων; ἄλλος, ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου κύριε, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα. ἕτερος, οἴμοι, ὅτι ἀπόλωλεν εὐλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ὁ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει. ἄλλος, ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι σπεῦσον. ἄλλος, ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ χρονιεῖ. ἄλλος, ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός· ζήτησον τὸν δοῦλόν σου τὴν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ. ἄλλος, ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται. οὐ παρεῖδε τοίνυν τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην τυραννουμένην ὁ φύσει βασιλεὺς ὑπάρχων· οὐκ ἀφῆκεν εἰς τέλος εἶναι τῷ διαβόλῳ ὑπεύθυνον ὁ φιλοικτίρμων θεός. ἀλλ' ἦλθεν ὁ ἀεὶ παρὼν, καὶ κατέβαλε λύτρον τὸ ἴδιον αἷμα, καὶ ἔδωκεν ὑπὲρ τοῦ γένους, ἀντάλλαγμα τῷ θανάτῳ, ὃ ἐκ παρθένου ἐφόρεσε σῶμα, καὶ ἐξηγοράσατο τὸν κόσμον ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, θανάτῳ τὸν θάνατον καταργήσας. καὶ βοᾷ Παῦλος· Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου.

catum peccatorē diabolo obstringebat, obstrictumque diabolus in mortem præcipitem agebat, res humanæ in summum discrimen adductæ cernebantur, nec vlla liberationis spes sese offerebat. Quare prophetæ, qui animarum medici destinati fuerant, concionabantur quidem, & incusabant: verum vbi inflictum vulnus humana industria maius esse animaduertebant, cælestis medici opem implorabant. & hic quidem aiebat: *Inclina cælos, & descende.* alius, *Sana me Domine, & sanabor.* alius, *Excita potentiam tuam, & veni ad saluandum nos.* alius, *Numquid vere Deus habitabit inter homines?* alius, *Cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.* alius, *Heu me, periit pius a terra, & non est inter homines qui æquitati studeat.* alius, *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina.* alius, *Adhuc pusillum, & qui venturus est veniet, & non tardabit.* alius, *Erraui sicut ouis quæ periit; quære seruum tuum Domine sperantem in te.* alius, *Deus manifeste veniet, Deus noster, & non silebit.* Ille igitur, qui suapte natura rex est, humanam naturam tyrannide oppressam non despexit, neque permisit misericors Deus, vt perpetuo obligata diabolo teneretur: sed venit ille, qui semper præsens adest; propriumq; sanguinē nostri causa in redēptionis precium profundēs, & carnem quam e Virgine susceperat, in commutationem morti dedens, mundū a legis maledictio redemit, morteque mortē destruxit. Atq; huc illud Pauli tēdit: *Christus,* ait, *nos redemit de maledicto legis.*

Psalm. 143. vers. 5. Ier. 17. c. Ps. 79. v. 3. 3. Reg. 8. vers. 27. Ps. 78. v. 8. Micha. 7. vers. 2. Psalm. 69. Habac. 2. vers. 3. Psalm. 118. Ps. 49. v. 3. Gal. 3. v. 13.

ANNO CHRISTI 431.

VIII.

Qui itaque nos redemit, o Iudæe, non purus est homo; humana enim natura peccati seruitute oppressa tenebatur: sed neque tantum quoque Deus erat humana natura destitutus; corpus enim habebat, o Manichæe. nisi enim me induisset, me non saluasset. verum in ventre Virginis qui sententiam tulerat, ille me condemnationi obnoxium assumpsit. Ibi ergo admiranda commutatio interuenit. dato namque Spiritu accepit carnem; idem cum Virgine, & ex Virgine.

Luc. 1. Et Spiritus quidem obumbrauit, ille vero ex illa carnem induit. Si alius est Christus, & alius Dei Verbum, iam non Trinitas in diuinis erit, sed quaternitas. Noli dispensationis tunicam desuper contextam scindere: noli discipulus esse

Ioan. 19. vers. 23. Arii. Ille enim impie essentiam secat: tu noli diuidere coniunctionem, ne diuidaris a Deo. Sed dic, obsecro ecquisnam apparuit iis,

Luc. 1. vers. 79. *qui in tenebris & in vmbra mortis sedebant?* homone? at quomodo homo in tenebris diuersans præualuit? nam iuxta Pauli doctrinam,

Coloss. 1. v. 13. *de potestate tenebrarum nos eripuit: Eramus enim aliquando tenebræ,* sic-

Ephes. 5. v. 8. ut scriptum est. Ecquis ergo ille, *qui apparuit nobis?* Dauid ad hoc tibi

Psalm. 117. vers. 26. respondet. Scribit autem: *Benedictus qui venit in nomine Domini.* At clarius dic Dauid, quisnam sit ille; exclama quantum viribus potes,

Isai. 58. *nec cesses: exalta quasi tuba vocem tuam, & edicito, quisnam ille sit:*

Psalm. 117. vers. 27. *Dominus Deus*, inquit, *virtutum,*

Ioan. 1. *Deus Dominus, & illuxit nobis. Verbum enim caro factum est*, duæque in vnum simul coierunt naturæ: at id citra vllam omnino confusionem.

ή.

Ὁ δίνων * ἀγοράσας ἡμᾶς, οὐ ψιλὸς ἄνθρωπος, ὦ Ἰουδαῖε· ἡ γὰρ ἀνθρώπων φύσις τῇ ἁμαρτίᾳ ἐδεδούλωτο. ἀλλ' οὔτε μὴν θεὸς γυμνὸς ἀνθρωπότητος· σῶμα γὰρ εἶχεν ὦ Μανιχαῖε. εἰ μὴ γὰρ ἐνεδύσατο ἐμέ, οὐκ ἂν ἔσωσεν ἐμέ. ἀλλ' ἐν τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου ὁ ἀποφηνάμενος, καὶ παίδιον ἐνεδύσατο. καὶ ἐκεῖ τὸ φείκτον γέγονε σωάλλαγμα. δοὺς γὰρ πνεῦμα, ἔλαβε σάρκα, ὁ αὐτὸς μὲν τῆς παρθένου, καὶ ἐκ τῆς παρθένου. τὸ μὲν ἐπεσκίασεν, ὁ δὲ ἐσαρκώθη ἐξ αὐτῆς. εἰ ἄλλος ὁ Χριστὸς, καὶ ἄλλος ὁ θεὸς λόγος, οὐκ ἔτι τριὰς, ἀλλὰ τετρὰς· μὴ σχίσῃς τὴν οἰκονομίας χιτῶνα, ἄνωθεν ὑφαντόν. μὴ μαθητευθῇς Ἀρείῳ. ἐκεῖνος γὰρ ἀσεβῶν περὶ τὴν οὐσίαν τέμνει· σὺ περὶ σωτηρίαν μὴ μέλλε, ἵνα μὴ μεμισθῇς ἀπὸ τοῦ θεοῦ. τίς ἐπέφανεν, εἰπέ μοι, τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις; ἄνθρωπος; καὶ πῶς; οὐ γὰρ ἐν σκότει δῆλος; τί Παῦλον λέγοντα· ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους· ἦμεν γάρ ποτε σκότος, τὸ γεγραμμένον. τίς οὖν ἐπέφανε; Δαυὶδ σε διδάσκει, λέγων· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εἰπὲ φανερῶς ὦ Δαυὶδ, διάβοησον τῇ ἰσχύϊ, καὶ μὴ φείσῃ· ὡς σάλπιγξα ὕψωσον τὴν φωνήν σου, εἰπὲ τίς οὗτος; κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων· θεὸς κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. ὁ γὰρ λόγος σαρξ ἐγένετο. σωθῆναι μὲν ἡ φύσις, καὶ ἀσύγχυτος ἔμεινεν ἡ ἕνωσις.

* Τοὺς ἑξακοσίους

ANNO CHRISTI 431.

θ'.

Ηλθε σῶσαι, ἀλλ' ἐχρῆν καὶ παθεῖν. πῶς ἦν δυνατὸν ἑκάτερα; ἄνθρωπος ψιλὸς σῶσαι οὐκ ἴσχυε· θεὸς γυμνὸς παθεῖν οὐκ ἠδύνατο. τί οὖν; αὐτὸς ὢν θεὸς ὁ Εμμανουὴλ, γέγονεν ἄνθρωπος· καὶ ὃ μὲν ἦν, ἔσωσεν· ὃ δὲ γέγονεν, ἔπαθεν. διὰ τοῦτο ὡς εἶδεν ἡ ἐκκλησία στεφανώσασα αὐτὸν ταῖς ἀκάνθαις τὴν συναγωγὴν, θρηνωδοῦσα τὴν τόλμην ἔλεγε· θυγατέρες Ιερουσαλὴμ ἐξέλθετε καὶ ἴδετε τὴν στέφανον, ὃν ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ καὶ τὴν ἀκάνθινον ἐφόρεσε στέφανον, καὶ τὴν τῶν ἀκανθῶν ἔλυσεν ἀπόφασιν. ὁ αὐτὸς ἐν κόλποις πατρὸς, καὶ ἐν γαστρὶ παρθένου. ὁ αὐτὸς ἐν ἀγκάλαις μητρὸς, καὶ ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων. ὁ αὐτὸς ὑπ' ἀγγέλων προσεκυνεῖτο, καὶ τελώναις συνανεκλίνετο. τὰ σεραφὶμ οὐ προσέβλεπε, καὶ Πιλάτος ἠρώτα. ὁ δοῦλος ἐῤῥάπιζε, καὶ ἡ κτίσις ἔφριττεν. ἐπὶ σταυροῦ ἐπήγνυτο, καὶ ὁ θρόνος τῆς δόξης οὐκ ἐγεγύμνωτο. ἐν τάφῳ κατεκλείετο, καὶ τὴν οὐρανὸν ἐξέτεινεν ὡσεὶ δέῤῥιν. ἐν νεκροῖς ἐλογίζετο, καὶ τὴν ᾅδην ἐσκύλευεν. ὧδε πλάνος ἐσυκοφαντεῖτο, καὶ ἐκεῖ ἅγιος ἐδοξολογεῖτο. ὢ τοῦ μυστηρίου. βλέπω τὰ θαύματα, καὶ ἀνακηρύττω τὴν θεότητα. ὁρῶ τὰ πάθη, καὶ οὐκ ἀρνοῦμαι τὴν ἀνθρωπότητα. ἀλλ' ὁ Εμμανουὴλ φύσεως μὲν πύλας ἀνέῳξεν ὡς ἄνθρωπος, παρθενίας δὲ κλεῖθρα οὐ διέῤῥηξεν ὡς θεός· ἀλλ' οὕτως ἐκ μήτρας ἐξῆλθεν, ὡς δι' ἀκοῆς εἰσῆλθεν· οὕτως ἐγεννήθη, ὡς συνελήφθη· ἀπαθῶς εἰσῆλθεν, * ἀφθάρτως ἐξῆλθε, κατὰ τὸν προφή-

IX.

Venit quidem ad saluandum, sed & pati quoque illum oportuit. At quomodo vtraque hæc fieri potuerunt? Homo purus saluare non poterat, Deus solus pati nequibat. Quid igitur? ipse Emmanuel Deus factus est homo; & id quidem quod erat, saluauit; quod vero factum est, passiones subiit. Vnde cum ecclesia synagogam cerneret spinis illum coronantem, lugens tantum facinus aiebat: *Filiæ Ierusalem exite, & videte coronam, qua coronauit eum mater sua.* Ipse etenim spineam coronam portauit, & spinarum sententiam euertit. Idem erat in sinu Patris, & in vtero Virginis. Idem detinebatur inter matris brachia, & ferebatur super ventorum pennas. Idem ab angelis adorabatur, & cum publicanis mensæ accumbebat. Cherubim aspicere non audebant, & Pilatus interrogabat. Seruus colaphis cædebat, & rerum natura horrebat. Crucifigebatur, & thronus gloriæ non deserebatur. In sepulcro concludebatur, & cælum vti pellem extendebat. Inter mortuos reputabatur, & infernum despoliabat. Hic vt deceptor calumniis afficiebatur, ibi vt sanctus glorificabatur. O mysterii magnitudinem! miracula video, & diuinitatem prædico: cerno passiones, & humanitatem non nego. Naturæ portas reserauit Emmanuel vt homo; sed virginitatis claustra non violauit neque perrupit, vt Deus. Ita enim ex vtero est egressus, sicut per aurem ingressus: ita natus, sicut conceptus: qui impatibiliter fuerat illapsus, incorruptibiliter est elapsus. Hinc pro-

Luc. 24. *Cant. 3. v. 11.* *Ioan. 19.* *Genes. 3.* *Ioan. 1.* *Psalm. 103.* *Matth. 9.* *Ezech. 10.* *Ioan. 18.* *Matth. 27.* *Psalm. 103.* *Matth. 27.*

* ἀφράστως

Ezech. 44. pheta Ezechiel aiebat : *Conuertit me Dominus ad viam portæ ſanctuarii exterioris , quæ reſpiciebat ad orientem , & erat clauſa. Et dixit Dominus ad me: Fili hominis , porta hæc clauſa erit , non aperietur , & vir non tranſiet per eam : ſed Dominus Deus Iſrael ſolus ipſe ingredietur & egredietur , & erit porta clauſa.* En euidens demonſtratio ſacræ Deiparæ virginis Mariæ. Dirimatur proinde omnis contradictio, Scripturarumque illuminemur ſcientia , quo regnum cælorum conſequamur in ſæcula ſæculorum . Amen.

τὴν Ιεζεκιὴλ τῶν λέγοντα· ἐπέστρεψέ με ὁ κύριος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας, τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς, καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ· υἱὲ ἀνθρώπου, ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται. καὶ οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ἀλλ' ἢ κύριος ὁ θεὸς Ισραὴλ, μόνος αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ ἔσται ἡ πύλη κεκλεισμένη. ἰδοὺ ἀπόδειξις ἐναργὴς τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας. λυέσθω τοίνυν ἀντιλογία πᾶσα, καὶ τῇ τῶν γραφῶν καταφωτιζώμεθα γνώσει, ἵνα καὶ βασιλείας οὐρανῶν τύχωμεν, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Αμήν.

ANNO CHRISTI 431.

CAPVT II.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

EPISTOLA CYRILLI episcopi Alexandrini ad monachos Ægypti.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ἐπισκόπου Αλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ μοναχούς.

Cyrillus preſbyteris, diaconis, patribus, monachis, ceteriſq; ſolitariã vitam vobiſcum excolentibus, & in fide Dei conſtanter perſeuerantibus, dilectis & deſideratiſſimis in Domino ſalutem.

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, πατράσι μοναχοῖς, καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὴν μονήρη βίον ἀσκοῦσι, καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἱδρυμένοις, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

I.

Ex iis qui vna vobiſcum ætatem degunt, quidam de more Alexandriam venere. Cum autem rogarem , ac ſtudioſe admodum percontarer , ecquid honeſtis patrum veſtigiis inſiſtentes recta inculpataque fide excellere eniteremini, ſpectatæque vitæ ſtudiis gnauiter incumberetis , necnon monaſticæ exercitationis labores in præcipuis voluptatibus haberetis , eas demum veras rati delicias , ſi virtutis ergo forti & libenti ani-

α'.

ΑΦΙΚΟΝΤΟ μέν τινες κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν Αλεξανδρείᾳ, τῶν σὺν ὑμῖν. ἐρομένῳ δέ μοι, καὶ φιλοπευστοῦντι λίαν, εἰ τῆς τῶν πατέρων ἐπιεικείας ἰόντες κατ' ἴχνος καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ, πίστει μὲν ὀρθῇ καὶ ἀμωμήτῳ διαπρέπειν ἐπείγεσθε, πολιτείᾳ δὲ τῇ * καλλίστῃ κατασεμνύνεσθε, καὶ τοῖς τῆς ἀσκήσεως ἐναβρύνεσθε πόνοις, τρυφὴν ἀληθῶς ἡγούμενοι τὸ ὑπέρ γε τοῦ ἀγαθοῦ

* παγκάλῳ

ANNO CHRISTI 431.

τληπαθεῖν ἑλέσθαι * γενικῶς· ἀπήγγελλον μὲν ἐκεῖνοι, ταῦτά γε ὑμῖν οὕτως ἔχειν. προσέθεσθε δὲ, ὅτι τοῖς τῶν προλαβόντων ἀνδραγαθήμασιν ἁμιλλᾶσθε φιλοτιμότερον. ἔχαιρον οὖν ἀναγκαίως ἐγὼ, καί μοι διεχεῖτο πρὸς εὐθυμίαν ὁ νοῦς, τὰς τῶν ἐμῶν τέκνων εὐδοκιμήσεις οἰκειουμένῳ, καὶ σφόδρα εἰκότως. καὶ γάρ ἐστι τῶν ἀτόπων, παιδοτρίβας μὲν ταῖς τῶν νέων ἐπιγάννυσθαι ῥώμαις, κἂν εἴτι γένηται παρ' αὐτῶν τῶν εἰς ἐπαίνους συντελούντων τῇ τέχνῃ, οὗτο ταῖς σφῶν αὐτῶν οἷά τινα στέφανον ἀνάπτειν κεφαλαῖς, καὶ τῆς ἐκείνων ἀνδρείας μερίζεσθαι τὰ αὐχήματα· ἡμᾶς δὲ πατέρας πνευματικοὺς ὄντας, καὶ λόγοις ὑμᾶς ἐπαλείφοντας τοῖς εἰς ἀγαθὴν εὐτολμίαν, ἵνα καταθλήσαντες μὲν τῶν τῆς σαρκὸς κινημάτων, παραιτούμενοι δὲ τὸ πίπτειν εἰς * ἁμαρτίαν, καὶ μὴν καὶ ἡττᾶσθαι πειράζοντι τῷ σατανᾷ, κομίσησθε τὸ βραβεῖον, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἢ ἐκείνους θεοφιλοῦς ἀναπίμπλασθαι θυμηδίας.

* γενναίως.

* ἁμαρτίας.

β'.

Οὐκοῦν, καθά φησι τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητὴς, σπουδὴν πᾶσαν παρεισενεγκόντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. ταῦτα γὰρ ὑμῖν παρόντα, καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ ἐπί-

mo toleretis labores: responderunt illi, ita vos comparatos esse; addideruntque cum præclaris maiorum virtutibus impigre vos decertare. Itaque non potui non gaudere, & apud animum meum lætitia exultare; vt qui filiorum meorum gloriam, meam esse existimarem; idque optimo iure. Absurdum enim foret, pędotribas ex adolescentum, quos in palæstra exercendos susceperunt, alacritate & robore voluptatē capere; ac si quid forte commendatione dignū artis industria præstiterint, hoc ipsum veluti coronam quamdam capitibus suis adiungere, atque adeo quæ illis propter fortitudinem laus tribuitur, eam suum decus arbitrari: nos autem patres spiritales, qui doctrinis quæ ad animi cultus viresque comparandas haud parum faciunt, vos imbuimus (quo nimirum carnis tumultibus sedatis, vitatisque peccatis, quantumcumque laboret satanas vt suis vos molitionibus prosternat, gloriosum triumphum reportetis) non magis quam illos pia quadam mentis iucunditate perfundi.

II.

Igitur, vt Christi saluatoris nostri discipulus monet, curam omnem subinferentes ministrate in fide vestra virtutem, in virtute autem scientiam, in scientia autem abstinentiam, in abstinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem, in pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis caritatem. hæc autem vobis cum adsint, & superent, non vacuos, neque sine fructu constituent vos in Domini nostri Iesu Christi cognitione. Nam eos qui

2. Petr. 1. vers. 5.

internam ſpiritalemque in Chriſto vitam laude æmulationeque dignam ſerio inire volunt, fide in primis ſincera atque integra ornatos eſſe decet : Fidei porro integritati, virtutis quoque ſtudium adiungant oportet. Hoc autem iacto fundamento, cognitione myſterii Chriſti ſe locupletent, & ad abſolutam eiuſdem intelligentiam contendant, neceſſum eſt. Quam vitæ rationem tenere, eſt, vt puto, *in virum perfectum occurrere, & ad menſuram ætatis plenitudinis Chriſti peruenire*. Sobrietate proinde & caſtimonia, qua ſolitariam vitam agentes excultos eſſe conuenit, lumbos veſtros pulcre præcincti, virile contra animorum corporumque perturbationes certamen ſuſcipite. ſic enim clari, & in bono ſpei, quæ ſanctis parata eſt, illuſtres euadetis. Ante omnia, recta in vobis & ſincera, nullique prorſus reprehenſioni obnoxia fides exiſtat. ita namque, ita inquam, & vos quoque ſanctorum patrum pietatem iiſdem veſtigiis proſequentes, in ſupernas illas beatorum ſedes olim immigrabitis, cæleſtiaque tabernacula vna cum illis incoletis. Qua de re diuinus propheta Iſaias ita ſcribit : *Oculi tui videbunt Ieruſalem habitationem opulentam, tabernacula quæ non concutientur.*

Epheſ. 4. verſ. 13.

Iſai. 33. verſ. 20.

III.

Eſſe igitur vitam veſtram plane conſpicuã & admiratione dignam, fidemque modis omnibus integram & incorruptam vobis ſuppetere non ignoro ; conturbor tamen non parum vehementer. Audio enim exitiales quoſdam rumores inter vos proſeminatos ; & nonnullos oberrare, qui ſinceram veſtram fidem demoliri ſtudeant, & ina-

ANNO CHRISTI 431.

γνωσιν. χρῆναι γὰρ ἔγωγέ φημι, τοὺς οἱ πρὸ μὲν ἔλοιντο τὸ σὺν Χριστῷ νοουμένης ζωῆς τὸ βύκλεᾶτε καὶ ἀξιέραστον διάγειν ὁδὸν, πρῶτον μὲν ἁπλῆ τε καὶ ἀκαπήλευτῳ καταστεμμώσεως πίστει, πρόσεπάγειν ὃ οὕτως αὐτῇ τὰ ἀρετιμώτερ· ἃ δὴ γενόμενος, πρόσεστι καταπλουτεῖν τὴν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίου τὴν γνῶσιν, καὶ ἀναφοιτᾶν ὅ μάλα πρὸς τελεωτάτην σωφροσύνην. ἔστω γὰρ ὅπερ φαμὲν τοῦτο, εἰς ἄνδρα τέλειον καταντῆσαι, καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἐλεύθερον τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. νήφειν δὴ οὖν τὴν πρεπούσην μοναστὰς τὰς ἑαυτῶν ὀσφύας ὅ μάλα διεζωσμένους, καταντρίζεσθαι τῶν παθῶν, ψυχικῶν τε ἅμα καὶ σωματικῶν. ἔστεσθε γὰρ ὥσπερ λαμπροὶ καὶ δόκιμοι, καὶ σὺν καλῇ τῇ ἐλπίδι τοῖς ἁγίοις κατοικισθήσεσθε. ἔστω ὑμῖν καὶ πρὸς γε τῶν ἄλλων ἡ πίστις ὀρθὴ καὶ ἀκαπήλευτος, καὶ τὸ δυσεπίπληκτον ἔχουσα παντελῶς. οὕτω γὰρ οὕτω καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ τὸν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατοῦντες δύσεβειαν, συναυλισθήσεσθε σὺν αὐτοῖς τῆς ἄνω μονῆς, καὶ σκηνὰς οἰκήσετε τὰς σὺν οὐρανοῖς. * ὧν καὶ ὁ θεσπέσιος Ησαΐας διαμέμνηται λέγων· οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται Ιερουσαλὴμ * πόλιν πλουσίαν, σκηνὰς αἳ οὐ μὴ σφαλῶσιν.

* οἰς.

* πόλις πλουσίας,

γ.

Λαμπρὸς μὲν οὖν ὅπως καὶ ἀξιάγαστος ὑμῖν ὁ βίος, ὀρθή τε καὶ ἀκαπήλευτος σύνδρομος πίστις, ἐκ πολλοῦ δή που τεταράγμαι ὃ οὐ μετρίως, ἀκοῇ, ὅτι φῦλόν τινες εἰς ὑμᾶς ἀφίκοντο ζιζανιῶδες καὶ ψευδοδόξων τινῶν, τὴν ἁπλῆν ὑμῶν παραλύοντες πίστιν, καὶ ῥημαλίων

ANNO CHRISTI 431.

ματίων εἰκαίων * ὑποπτύοντες ὄχλον, ἀναπυνθανόμενοί τε καὶ λέγοντες, τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν πότερόν ποτε θεοτόκον, ἢ μὴ, καθονομάζεσθαι χρή. καὶ ἦν μὲν ἄμεινον τῶν τοιούτων ὑμᾶς ζητημάτων εἰς ἅπαν ἀποφοιτᾶν, καὶ ἀμόλις ἐστὶν ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι θεωρούμενα τοῖς ἀρτίοις τὴν φρένα, καὶ βεβηκόσι τῶν νοῦν, μηδὲ ἀνορύττειν ὅλως. τὰ γὰρ ἰσχνότερα τῶν * θεωρημάτων τὴν τῶν ἀκεραιοτέρων ὑπερνήχεται νοῦν. ἐπεὶ δὲ ἅπαξ οὐκ ἀνήκοοι τῶν τοιούτων μεμενήκατε λόγων, καὶ φιλονεικεῖν ἑλέσθαι τινὰς εἰκὸς, καὶ τοῖς τῶν νοῦν οὐκ ἐρηρεισμένοις, οἷά τινα σκόλοπα, τὸ ἐπ' αὐτοῖς δὴ τοῦτο ἐμπερονῆσαι βλάβος, δεῖν ᾠήθην ἀναγκαίως ὀλίγα τινὰ πρὸς ὑμᾶς περὶ τούτων εἰπεῖν· οὐχ ἵνα λογομαχῆτε μᾶλλον, ἀλλ' ἵνα εἴ τινες ὑμῖν ἐπιφύοιντο, ταῖς ἐκείνων εἰκαιολογίαις τὸ ἀληθὲς * ἀντεξάγοντες, αὐτοί τε διαδιδράσκητε τὴν ἐκ τῶν πλανᾶσθαι ζημίαν, προσωφελῆτε δὲ καὶ ἑτέρους, τοῖς καθήκοισι λογισμοῖς ὡς ἀδελφοὺς ἀναπείθοντες, τὴν ἄνωθεν ταῖς ἐκκλησίαις ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων παραδοθεῖσαν πίστιν, καθάπερ τινὰ πολυτίμητον μαργαρίτην ἐν ἰδίαις ἔχειν ψυχαῖς. δ'.

Τεθαύμακα τοίνυν, εἴπερ ὅλως ἐνδοιάζουσί τινες, πότερον θεοτόκος, ἢ μὴ, λέγοιτ' ἂν ἡ ἁγία παρθένος. εἰ γάρ ἐστι θεὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, πῶς οὐ θεοτόκος ἡ τεκοῦσα ἡ ἁγία παρθένος; ταύτην ἡμῖν τὴν πίστιν παρέδοσαν οἱ θεσπέσιοι μαθηταὶ, κἂν εἰ μὴ τῆς λέξεως πεποίηνται μνήμην. οὕτω φρονεῖν δεδιδάγμεθα

* παραπτύοντες

* νοημάτων

* ἀντεξεκάζοντες,

nium vocularum turbas eructantes, vtrum Deiparam appellare liceat sacram Virginem, in controuersum vocare audeant. Præstaret sane eiusmodi quæstionibus omnino abstinere, & in ea quæ abstrusioris considerationis sunt, nec aliter fere, nisi veluti in speculo & ænigmate, etiam ab iis qui soliditate iudicii, mentisque firmitate pollent, perspici possunt, nequaquam inquirere: nam simpliciorum captum subtiliora theoremata excedunt. At quia horum sermonum expertes non permansistis, fitque probabile, contentiosos quosdam non defuturos, qui venenum, quod semel hauserunt, veluti spicula quædam in imbecilliorum animos defigere conabuntur, operæ me precium facturum putaui, si pauca quædam iis de rebus ad vos dissererem; non eo id quidem consilio, vt vos ad lites, verborumque digladiationes inflammem; verum vt si qui de cetero vos adorti fuerint, illorum futilitati veritatem opponentes, & ipsi erroris perniciem effugiatis, & alios opportunis rationibus perinde vt fratres inducatis, quo fidem iam olim ecclesiis per sanctos apostolos traditam, non secus ac margaritam animis suis insertam, constanter retineant.

IV.

Miror itaque maiorem in modum esse aliquos omnino, qui vtrum sacra Virgo Deipara appellanda sit, plane addubitent. Etenim si Dominus noster Iesus Christus Deus est, quo tandem modo sacra Virgo, quæ illum edidit, Deipara non dicatur? Hanc fidem diuini discipuli nobis tradiderunt, quamuis istius dictionis non meminerint. Ad hunc modum a sanctis

patribus instituti sumus. Enimuero percelebris memoriæ pater noster Athanasius, qui totos quadraginta sex annos Alexandrinæ ecclesiæ pontificatum egregia cum laude gessit, loquacibusque impurorum nefariorumque hæreticorum commentis inuicta, planeque apostolica sapientia restitit, quique scriptis suis veluti fragrantissimo quodam vnguento totum orbem mirifice recreauit, & cui de dogmatum absoluta integritate, fideique rectitudine omnes testimonium dant, libro quem de sancta & consubstantiali Trinitate conscripsit, oratione tertia, sacram Virginem passim Deiparam nominat. Cogor autem ipsis illius verbis hoc loco vti, quæ hunc in modum habent: Itaque diuinæ scripturæ scopus ac character, vt sæpe monuimus, eiusmodi est, vt vtrumque de Christo saluatore nostro pronuntiet; puta Deum illum esse, & nunquam non hoc ipsum extitisse, vt *qui Patris sit Verbum, eiusdemque splendor, & sapientia:* tum eumdem rursum nouissimis hisce temporibus corpore ex Deipara virgine Maria sumpto, nostri causa hominem factum esse. Et nonnullis interiectis iterum: Multi extitere sancti, & ab omni peccato immunes. nam & Ieremias de materno vtero sanctificatus est: & Ioannes in lucem nondum editus, voce Deiparæ Mariæ percepta, lætabundus exiliit.] Sane idoneus est hic vir, apprimeque dignus, cui intrepide fidem adiungere, quemque tuto sequi liceat, vt qui nihil protulisset, quod a diuinis literis alienum esset. Quo enim pacto illustris ille celebratusque pater, qui in sacra illa magnaque Synodo Nicæna in tanta omnium admira-

Athanasius.

Hebr. 1.

1. Cor. 1.

Ierem. 1.

Luc. 1.

ANNO CHRISTI 431.

παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. καὶ γοῦν ὁ τῆς ἀοιδίμου μνήμης πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας κατακοσμήσας τὸν θρόνον ἐφ' ὅλοις ἔτεσι τεσσαράκοντα καὶ ἓξ τὸν ἀριθμὸν, καὶ ταῖς τῶν ἀνοσίων αἱρετικῶν εὑρεσιλογίαις ἄμαχόν τινα καὶ ἀποστολικὴν ἀντιτάττων σύνεσιν, καὶ οἷον εὐοσμοτάτῳ τινὶ μύρῳ τοῖς ἰδίοις συγγράμμασι κατευφραίνων τὴν ὑπ' οὐρανὸν, καὶ ἐπ' ὀρθότητι καὶ *εὐσεβείᾳ δογμάτων παρὰ πάντων μαρτυρούμενος, τὸ περὶ τῆς ἁγίας ἡμῖν καὶ ὁμοουσίου τριάδος συντιθεὶς βιβλίον, ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ, ἄνω τε καὶ κάτω θεοτόκον ἀποκαλεῖ τὴν ἁγίαν παρθένον. κεχρήσομαι δὲ ταῖς αὐτοῦ φωναῖς ἀναγκαίως, αὐταῖς λέξεσιν ἐχούσαις ὧδε. Σκοπὸς τοίνυν οὗτος καὶ χαρακτὴρ τῆς θείας γραφῆς, ὡς πολλάκις εἴπομεν, διπλῆν εἶναι τὴν περὶ τοῦ σωτῆρος ἐπαγγελίαν ἐν αὐτῇ· ὅτι ἀεί τε θεὸς ἦν, καὶ ἔστιν ὁ υἱὸς, λόγος ὢν καὶ ἀπαύγασμα καὶ σοφία τοῦ πατρός· καὶ ὅτι ὕστερον δι' ἡμᾶς σάρκα λαβὼν ἐκ παρθένου τῆς θεοτόκου Μαρίας, ἄνθρωπος γέγονε. καὶ μετ' ἕτερα πάλιν. πολλοὶ γοῦν ἅγιοι γεγόνασι, καὶ καθαροὶ πάσης ἁμαρτίας. Ἱερεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας ἡγιάσθη· καὶ Ἰωάννης ἔτι κυοφορούμενος ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει ἐπὶ τῇ φωνῇ τῆς θεοτόκου Μαρίας. ἀξιόχρεως μὲν οὖν ὁ ἀνὴρ, καὶ θαρσεῖσθαι πρέπων, ὡς οὐκ ἂν ἔφη τι τῶν ὅσα μή ἐστι τοῖς ἱεροῖς συμβαίνοντα λόγοις. πῶς γὰρ ἂν ἁμάρτοι τ' ἀληθοῦς ὁ λαμπρὸς οὕτω καὶ διαβόητος, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, τῇ ἐν Νικαίᾳ φημὶ, κατὰ καιροὺς συνα-

* ἀκριβείᾳ

ANNO CHRISTI 431.

γηγερμένῃ, πρὸς ἁπάντων τεθαυμασμένος; ὅπω μὲν γὰρ τὴν τῆς ἐπισκοπῆς διεῖπε θρόνον· ἐτέλει δὲ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς, πλὴν ἀσχινοίας ἕνεκα, καὶ τῆς ἄλλης ἐπιεικείας, καὶ ἰσχνῆς ἄγαν καὶ ἀσυγκρίτου φρενὸς, παρελήφθη μὲν τηνικάδε παρὰ τῶν τῆς μακαρίας μνήμης Αλεξάνδρου τοῦ ἐπισκόπου. συνῆν δὲ τῷ πρεσβύτῃ οἷά περ υἱὸς πατρὶ, ποδηγῶν εἰς ἕκαστα τῶν χρησίμων, καὶ τὴν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πρακτέων ὁδὸν εὖ μάλα παραδεικνύς.

tione habitus est, a veritatis tramite aberraret? Nam etsi per id tempus episcopi munus nondum sustineret, sed inter clericos etiamnum degeret; attamen propter præclaram indolem, insignemque vitæ probitatem, & subtilem ac incomparabilem mentis perspicaciam, a beatæ memoriæ episcopo Alexandro ad Synodum comes adscitus est. Versabatur autem cum sene tamquam filius cum patre, ad quiduis vtiliter conficiendum sese ducem præbens, necnon in omnibus quæ obeunda forent, commodum iter ostendens.

ε.

Επειδὴ δέ τινας εἰκὸς δεῖν μὲν οἴεσθαι, τὴν ἐπὶ τούτοις ἡμῖν ἐμπεδοῦσθαι λόγον καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱερᾶς καὶ θεοπνεύστου γραφῆς· φάναι τε πρὸς τούτῳ, τὴν ἁγίαν ἐκείνην καὶ μεγάλην σύνοδον, μήτε θεοτόκον εἰπεῖν τὴν τοῦ κυρίου μητέρα, μήτε μὴν ὅλως ὁρίσαι τι τοιοῦτον· φέρε δὴ φέρε καὶ νῦν, ὡς ἔνι, καταδεικνύωμεν* τῆς ἐν Χριστῷ νοουμένης οἰκονομίας τὸ μυστήριον, τίνα μὲν τρόπον παρὰ τῆς θείας ἡμῖν κεκήρυκται γραφῆς· τί δὲ καὶ αὐτοὶ λελαλήκασιν οἱ πατέρες, τὴν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ὅρον ἐκφέροντες, ἐνηχοῦντος αὐτοῖς τἀληθὲς τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὐ γὰρ ἦσαν οἱ λαλοῦντες αὐτοὶ, κατὰ τὴν τῶν σωτῆρος φωνὴν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ λαλοῦν ἐν αὐτοῖς. ἀποδεδειγμένου γὰρ οὕτως, ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, κατοκνήσειν οἶμαι παντελῶς οὐδένα, πρός γε τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ μὴν καὶ φράσαι, ὅτι θεοτόκος ἂν λέγοιτο. καὶ μάλα εἰκότως. ἔχει δὲ οὕτως ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως σύμβολον.

*ἐπὶ Χριστῷ

V.

Verum quia verisimile est, non defuturos hic quosdam, qui ex sacra quoque diuinaque scriptura ea quæ hoc loco asserta sunt, corroboranda esse existimabunt: dicturos præterea, sanctam illam magnamque Synodum neque Domini matrem Deiparam vsquam appellasse, neque quidquam omnino super ea re decreuisse: age quonam pacto arcanum illud œconomiæ Christi mysterium per diuinas quoque literas prædicatum sit, pro virili parte planum faciamus: tum quid ipsi quoque patres, qui Spiritu sancto, ne a vero discederent, afflati (non enim ipsi loquebantur, sed Christo saluatore nostro testante, *Spiritus Dei & Patris erat qui in ipsis loquebatur*) sinceræ inculpatæque fidei Canonem ediderunt, ea de re pronuntiauerint, exponamus. Istud autem percommode fiet, si illum ipsum, qui ex sacra Virgine progenitus est, natura Deum esse demonstretur. Hoc namq; commõstrato, neminẽ prorsus dubitaturũ existimo de Virgine, quin habẽda illa sit, & appellãda quoq; Deipara; & iure quidem optimo. Igitur fidei nostræ symbolum hunc in modum habet.

Matth. 10.

ANNO CHRISTI 431.

VI.

Credo in vnum Deum, Patrem omnipotentem, visibilium omnium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, ex Patre, hoc est, ex Patris essentia natum; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum, non factum, consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt, & quæ in cælo, & quæ in terra sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus est, passus est, & tertia die resurrexit, & ascendit in cælos. qui venturus est ad iudicandum viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum.

ϛ'.

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ. θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ. τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, κατελθόντα, σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς. καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

VII.

Porro hæreseon inuentores, cum sibiipsis, tum ceteris quoque exitii barathrum aperientes, in eam amentiam, opinionumque vanitatem præcipites abierunt, vt Filium Dei recentem, perindeque a Deo Patre ac cetera omnia procreatum existiment, publiceque asserant. Nec erubescunt miseri, eum qui ante omne tempus & æuum extitit, imo vero qui omne æuum tempusque condidit, temporum initio circũscribere. Cumque gloria & æqualitate, quam cum Deo & Patre obtinet, suo illo commento ipsum spolient, ceteris illum præstare ægre admittunt, & mediæ cuiusdam inter Deum & homines naturæ esse statuunt; vt qui neque diuinæ excellentiæ gloriam plene assequatur, neque communibus tamen rerum procreatarum terminis contineatur. Ecquis, obsecro, est qui diuinam præstantiam non attingat, creaturæ tamen

ζ'.

Οἱ μὲν γὰρ τῶν αἱρέσεων εὑρεταὶ, τοὺς τῆς ἀπωλείας σφίσι τε αὐτοῖς, καὶ μὴν καὶ ἑτέροις ὀρύττοντες βόθρους ματαιότητος, εἰς τοῦτο κατώλισθον ἐννοιῶν, ὡς οἴεσθαί τε καὶ λέγειν, πρόσφατον εἶναι τὸν υἱὸν, ἐν ἴσῳ τε τοῖς κτίσμασι παρῆχθαι παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. καὶ τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, μᾶλλον δὲ τῶν αἰώνων ποιητὴν τῇ κτίσει χρόνον ἀρχῇ περιγράφοντες οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ δείλαιοι· ὑποβιβάζοντες δὲ, κατά γε τὸ ἑαυτοῖς δοκοῦν, τῆς πρὸς τὸν πατέρα καὶ θεὸν ἰσότητός τε καὶ δόξης, τὸ * προϋπάρχειν αὐτῷ τῶν ἄλλων παραχωροῦσι μόλις. μεσίτην δὲ εἶναί φασι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· οὔτε τῆς εἰς λῆξιν ὑπεροχῆς λαχόντα τὴν δόξαν, οὔτε μὴν τοῖς τῆς κτίσεως ἐνιζήσαντα μέτροις. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ τῆς θείας ὑπεροχῆς ἡττώ-

* προϋπάρχειν

ANNO CHRISTI 431.

μένος, καὶ τῶν τῆς κτίσεως μέτρων ἀνωκισμένος; ἀδιανόητον παντελῶς τὸ χρῆμά ἐστι. καὶ τόπος ἢ λόγος οὐδεὶς ὁρᾶται μεταξὺ ποιητοῦ καὶ κτίσματος. κατασύροντες τοίνυν αὐτὴν, τό γε ἧκον ἐπ' αὐτοῖς, τῶν τῆς θεότητος θώκων, υἱὸν καὶ θεὸν ὀνομάζουσι, καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν οἴονται· καί τοι τοῦ νόμου βοῶντος ἀναφανδὸν, κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. καὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τοῦ Δαυὶδ, θεοῦ λέγοντος τοῖς ἐξ Ισραήλ· οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος, οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἀλλοτρίῳ.

conditionem exuperat? Res enim hæc cogitatione comprehendi non potest. Nec locus vlli rei est inter creaturam & creatorem. Rursum cum diuinitatis sedibus, quod ad se quidem attinet, illum deturbent; Dei tamen Filium & Deum nominant, & adorari oportere prædicant; cum tamen Lex, *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies*, aperte clamet. quin & Deus quoque Dauidis ore eiusmodi oratione Israelitas compellat: *Non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum.*

Matth. 4. vers. 10. ex Deut. 6.

Ps. 80. v. 10.

η.

Ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οἷά περ ἁμαξιτὸν ἀφέντες εὐτριβῆ, τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ βόθροις ἴενται καὶ πέτρας· καὶ ᾗ φησιν ὁ Σολομὼν, τοὺς ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλανήνται, καὶ συνάγουσι χερσὶν ἀκαρπίαν. ἡμεῖς δὲ, οἷς τὸ θεῖον εἰς νοῦν ἐνήστραψε φῶς, τῆς ἐκείνων ἀβελτηρίας τὰ ἀσυγκρίτως ἀμείνω φρονεῖν ἠρημένοι, καὶ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἑπόμενοι πίστει, γεγεννῆσθαι φαμὲν ἀληθῶς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας τὸν υἱὸν θεοπρεπῶς τε καὶ ἀπορρήτως, καὶ ἐν ἰδίᾳ μὲν ὑποστάσει νοεῖσθαι, τῇ δὲ ταυτότητι τῆς οὐσίας ἑνοῦσθαι τῷ γεγεννηκότι· καὶ ἐν αὐτῷ μὲν εἶναι, ἔχειν δὲ πάλιν ἐν ἑαυτῷ τὸν πατέρα. ὁμολογοῦμεν δὲ εἶναι φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν, ἰσοκλεᾶτε καὶ ἰσουργόν· χαρακτῆρά τε καὶ ἀπαύγασμα, καὶ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἰσομέτρως ἔχοντα, κατ' οὐδένα τρόπον μειονεκτούμενον. ἐπαριθμουμένου μὲν γὰρ οὕτω τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἁγία τε καὶ ὁμοούσιος τριὰς εἰς μίαν θεότητος ἑνοῦται φύσιν.

VIII.

Verum isti regia tritaque veritatis via relicta in foueas & scopulos præcipites feruntur, atque vt Sapiens ait, *semitis agelli sui errant, manibusque sterilitatem colligunt*. Nos autem, quorum mentibus diuinum illud lumen illuxit, qui saniora sine comparatione vlla sentire malumus, væsanam illam stultitiam auersamur, sanctorumque patrum fidem sectati, Dei Filium vere, modo diuino plane & inexplicabili, ex Dei & Patris essentia natum profitemur; & per se quidem in propria hypostasi subsistere, naturæ tamen identitate cum generante vnum esse; & hunc in Patre, & Patrem vicissim in ipso inesse. Confitemur item eumdem illum lumen esse de lumine, Deum de Deo naturalem, eiusdem cum Patre potentiæ & gloriæ, figuram ac splendorem, per omnia & in omnibus Patri æqualem, nulla autem ex parte inferiorem, aut imparem. His enim Spiritu sancto annumerato, sacra illa & consubstantialis Trinitas in vna eademque diuinitatis natura consociatur.

Prouerb. 9. sec. LXX.

Ioan. 14. vers. 10.

Hebr. 1.

IX.

Et a Deo quidem inspirata scriptura Dei Verbum carnem factum, hoc est, carni animam rationis compotem habenti vnitum affirmat; sacra vero illa & magna Synodus euangelicæ doctrinæ inhærens, illum ipsum vnigenitum, qui ex Dei & Patris essentia natus est, *& per quem, & in quo constant omnia*, propter nos & propter nostram salutem de cælo descendisse, assumptaque carne hominem factum, & passum esse, necnon ex mortuis ad vitam rediisse, ac iudicem olim venturum esse commemorat: & illud ipsum Verbum, quod & ex Deo prodiit, & vnum affirmat, & Dominum nostrum Iesum Christum nominat. Hic tu mihi nunc obserua, quomodo patres illi vnum dicentes Filium, hunc Iesum Christum Dominum appellant, & ex Deo Patre natum & vnigenitum, & Deum de Deo, & lumen de lumine; genitum non factum, ac Patri consubstantialem.

Coloss. 1.

X.

Sed dicet forte hic quispiam: Nomen hoc, Christus, non in ipsum solum Emmanuelem conuenit, sed aliis quoque tributum comperitur. Deus namque de electis, & per Spiritum sanctificatis alicubi ita cauet: *Nolite tangere christos meos, & in prophetas meos nolite malignari*. Quin & diuinus quoque Dauid a Deo per Samuelem in regem inunctus, Saulem *christum Domini* vocat. Verum ad quid ego hæc recenseo? cum nullo negotio oculos non omnino otiosos habentibus patere queat, omnes, qui fide in Christum iustificati, & per Spiritum sanctum sanctificati sunt, eiusmodi appellatio-

Psalm. 104. vers. 15.

1. Reg. 16. 1. Reg. 24. vers. 7.

θ'.

Ἀλλ' ἡ μὲν θεόπνευστος γραφὴ σαρκὰ φησὶ γεγενῆσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τουτέστιν ἑνωθῆναι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικήν· ἑπομένη δὲ τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασιν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος, αὐτὸν ἔφη τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννημένον μονογενῆ, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, καταφοιτῆσαι μὲν ἐξ οὐρανῶν, σαρκωθῆναι δὲ καὶ ἐνανθρωπῆσαι, παθεῖν τε καὶ ἀναστῆναι· καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ἀφίξεται κριτής· * ὠνόμαζε δὲ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως ἕνα λέγοντες υἱὸν, κύριον δὲ αὐτὸν καὶ Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάζοντες, ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννῆσθαί φασιν· εἶναί τε μονογενῆ, καὶ θεὸν ἐκ θεοῦ, καὶ φῶς ἐκ φωτὸς, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί.

ι'.

Καί τοι τὸ Χριστὸς ὄνομα, φαίη τις ἄν, οὐχ ὡς ἡρμοσμένον μόνῳ τῷ Ἐμμανουὴλ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐφ' ἑτέρων αὐτὸ τεθειμένον εὑρήσομεν. ἔφη γάρ που ὁ θεὸς περὶ τῶν ἐξειλεγμένων καὶ ἡγιασμένων ἐν πνεύματι· μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. καὶ μὴν ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ κεχρισμένος εἰς βασιλέα παρὰ τοῦ θεοῦ διὰ χειρὸς Σαμουὴλ, χριστὸν κυρίου τὸν Σαοὺλ * ἐπεκάλει. καὶ τί τοῦτο λέγω; καί τοι μετὸν εὐκόλως τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν τοὺς ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ δεδικαιωμένους, καὶ ἡγιασμένους ἐν πνεύματι, τῇ τοιᾷδε

Anno Christi 431.

* ἴσ. ὠνόμασε

* ἀποκαλεῖ.

ANNO CHRISTI 431.

κλήσει τετιμημένοις; καὶ γοῦν ὁ προφήτης Αμβακοὺμ τὸ ἐπὶ Χριστῷ μυστήριον, καὶ τὴν δι' αὐτοῦ σωτηρίαν, προανακέκραγε λέγων· ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. οὐκοῦν τὸ Χριστὸς ὄνομα πρέποι ἂν οὐχὶ μόνῳ τε καὶ ἰδικῶς, ὡς ἔφην, τῷ Εμμανουὴλ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οἵπερ ἂν εἶεν τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτι κεχρισμένοι. πεποίηται γὰρ ἀπὸ τοῦ πράγματος ἡ φωνὴ, καὶ ἀπὸ τοῦ κεχρίσθαι, χριστοί. ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν οὕτως εὐκλεᾶ τε καὶ ἀξιόληπτον ἀληθῶς καταπλουτοῦμεν χάριν, ἐμπεδοῖ λέγων ὁ σοφὸς Ιωάννης· καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. καὶ πάλιν· οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλὰ τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς. γέγραπται δὲ καὶ περὶ τοῦ Εμμανουὴλ, Ιησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει. καὶ μὴν ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ πρὸς αὐτόν φησιν· ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας* ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. τί οὖν ἄν τις ἴδοι τὸ περιττὸν ἐν τῇ ἁγίᾳ παρθένῳ παρὰ τὰς ἄλλας, κἂν εἰ λέγοιτο τεκεῖν αὐτὴν τὸν Εμμανουὴλ; ἄτοπον γὰρ οὐδὲν, κἂν εἰ ἔλοιτό τις καὶ τὴν ἑκάστου τῶν κεχρισμένων μητέρα, χριστοτόκον ἀποκαλεῖν.

* ἀδικίαν.

ne cohonestatos? Etenim Habacuc mysterium Christi, & salutem quæ per ipsum futura erat prænuntians, in hæc verba prorumpit: *Egressus es in salutem populi tui, ad saluandum christos tuos.* Nomen itaque hoc, Christus, neque soli, neque proprie Emmanueli conuenit, sed ceteris omnibus, qui Spiritus sancti gratia vncti sunt. Deriuata namque est vox hæc ab ipsa re. ab eo siquidem, quod inuncti sumus, christi appellamur. Quod autem nos quoque hoc tam illustri, tamque amplectendæ gratiæ dono vere locupletemur, id sapiens ille Ioannes eiusmodi oratione confirmat: *Et vos*, inquit, *vnctionem habetis a Sancto.* & infra: *Neque opus habetis, vt quis vos doceat; vnctio docet vos.* De ipso porro Emmanuele ita scriptum extat: *Iesum a Nazareth, quomodo vnxit eum Deus Spiritu sancto & virtute.* Sed & diuinus quoque vates Dauid eumdem ita affatur: *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.* Ecquid ergo eximium præ ceteris mulieribus in sacra Virgine elucet, esto ea Emmanuelem in lucem edidisse perhibeatur? Profecto nihil faceret absurdi, qui promiscue cuiuslibet vncti matrem christiparam appellare in animum induceret.

Habac. 3. vers. 13.

1. Ioan. 2. vers. 20. 7. Ibid. v. 2

Actor. 10. vers. 38.

Ps. 44. v. 8.

ιά.

Αλλ' ἔστι πολὺ τὸ μεσολαβοῦν, καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐκλείας καὶ ὑπεροχῆς ἀποτειχίζον τὰ καθ' ἡμᾶς. οἰκέται γὰρ ἡμεῖς, ὁ δὲ κατὰ φύσιν κύριος καὶ θεὸς, κἂν εἰ γέγονε μεθ' ἡμῶν, καὶ ἐν τοῖς

XI.

Nihilne ergo inter Christum Emmanuelem, & ceteros christos interest? Imo vero ingenti interuallo, & discrimine pene immenso nos a Christi gloria & excellentia seiungimur. Etenim nos famuli sumus; ille vero etsi dispensatio-

ne nobiscum in humanis versatus sit, & nostra assumpserit, secundum naturam tamen Deus & Dominus est. Quare beatus Paulus & *Christum & Deum* illum appellat. ait enim: *Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut auarus, qui est idololatra, non habet hereditatem in regno Christi & Dei.* Ceteri itaque omnes propter vnctionis beneficium sint christi, & iure isthuc appellentur: solus autem Emmanuel ita est Christus, vt verus quoque sit Deus. Quapropter a vero non aberrauerit, qui aliorum matres christiparas appellare velit; Deiparas tamen nullo modo. sola namque inter ceteras omnes sacra Virgo Christipara simul ac Deipara appellatur, & esse dignoscitur: quandoquidem vna hæc non merum hominem, vt sumus nos, sed Dei Patris Verbum incarnatum & hominem factum peperit. Etenim nos quoque propter Dei gratiam dii nominamur; at Filius non hoc modo est Deus: hic enim, quamquam corpus induit, natura & reipsa Deus est.

Ephes. 5. v. 5.

XII.

Sed percunctabere hic forsan: Numquid, dic age, diuinitatis mater Virgo extitit? Ad hoc dicimus viuum illud & subsistens Dei Verbum vere citra vllam controuersiam ex ipsa Dei & Patris essentia genitum esse; substantiamque temporis initio carentem sortitum ad hoc dicimus, vt in ipso & cum ipso nunquam non sit, esseque intelligatur. Verum nouissimis æui huius temporibus incarnatum, hoc est, corpori anima intelligenti informato vnitum, secundum carnem quoque ex muliere natum es-

καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς. ταύτῃ τοι καὶ ὁ μακάριος Παῦλος Χριστὸν αὐτὸν ὠνόμαζε καὶ θεὸν, οὕτω λέγων· τοῦτο γὰρ ἔστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς τίς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. οὐκοῦν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὡς ἔφην, εἶεν ἂν καὶ μάλα εἰκότως διὰ τὸ κεχρίσθαι χριστοὶ, μόνος δὲ Χριστὸς καὶ θεὸς ἀληθινὸς ὁ Εμμανουήλ. καὶ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τἀληθοῦς, εἴ τις ἂν ἕλοιτο λέγειν, ὡς αἱ τῶν ἄλλων μητέρες, χριστοτόκοι μὲν, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεοτόκοι· μόνη δὲ πᾶσ' ἐκείνας ἡ ἁγία παρθένος Χριστοτόκος τε ὁμοῦ καὶ θεοτόκος νοεῖταί τε καὶ λέγεται· γεγέννηκε γὰρ οὐ ψιλὸν ἄνθρωπον, καθ' ἡμᾶς, σαρκωθέντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον. ὠνομάσμεθα μὲν γὰρ καὶ ἡμεῖς κατὰ χάριν θεοί· πλὴν οὐχ οὕτως θεὸς ὁ υἱὸς, φύσει δὲ μᾶλλον καὶ ἀληθείᾳ, κἂν εἰ γέγονε σάρξ.

ιϛ'.

Ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνο ἐρεῖς· ἆρ' οὖν εἰπέ μοι, θεότητος μήτηρ γέγονεν ἡ παρθένος; καὶ πρός γε τοῦτο φαμέν· ὅτι γεγέννηται μὲν ὁμολογουμένως ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ ζῶν τε καὶ ἐνυπόστατος λόγος αὐτοῦ, καὶ ἄναρχον ἐν χρόνῳ τὴν ὕπαρξιν ἔχει, ἀεὶ συνυφεστηκὼς τῷ γεγεννηκότι, ἐν αὐτῷ τε καὶ σὺν αὐτῷ συνυπάρχων καὶ συννοούμενος· ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς, ἐπειδὴ γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἠνώθη σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν, γεγεννῆσθαι λέγεται καὶ σαρκικῶς διὰ γυναικός.

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

ναικός. ἔοικε δέ πως τῷ καθ' ἡμᾶς τόκῳ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον. αἱ μὲν γὰρ τῶν ὅλων γῆς μητέρες ὑπηρετοῦσαι τῇ φύσει πρὸς γέννησιν, ἕλκουσι μὲν ἐν μήτρᾳ πηγνυμένῳ κυ βεβαιοῦσι τὴν σάρκα, καὶ * ἀφεκτοῖς ἔοικεν ἐνεργείαις θεοῦ προϊοῦσαν καὶ τελουμένῳ εἰς εἶδος τὸ αὐθρώπινον· ἐνίησι δὲ τῷ ζῴῳ τὸ πνεῦμα ὁ θεός, καθ' ὃν οἶδε ζῆπον· πλάττει γὰρ τὸ πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ, κυ τὴν τῆς προφήτου φωνήν. ἕτερον δὲ σαρκὸς, καὶ ὁμοίως ἕτερον ὁ ψυχῆς ὅτι λόγος. ἀλλ' εἰ καὶ γεγόνασι μόνον αὗται τὴν ἀπὸ γῆς σωμάτων μητέρες, ἀλλ' οὐ τὸ ὅλον ἀποτεκοῦσαι τὸ ζῷον, τὸ ἐκ ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, οὐχὶ μέρος λέγονται τεκεῖν. οὐσὶ δὴ εἴποι τις, φέρε εἰπεῖν, τὴν Ελισάβετ σαρκοτόκον μὲν, οὐ μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκον· ἐκτέτοκε γὰρ ψυχωθέντα τὸν βαπτιστὴν, κὴ ὡς ἐν ἀμφοῖν τὸν αὐθρωπον, ψυχῆς δὴ λέγω κὴ σώματος. τοιοῦτόν τι προσδεξόμεθα κὴ ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ Εμμανουὴλ. γεγέννηται μὲν γὰρ, ὡς ἔφην, ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ σάρκα λαβὼν, κὴ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος, κεχρημάτικε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου, καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, οὐδὲν, οἶμαι, τῶν ἀτόπων εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν, ὅτι καὶ γεγέννηται κυ σάρκα διὰ γυναικὸς, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τῷ ἰδίῳ σωματογενῶς σώματι, καὶ ὡς ἐν λελόγισται πρὸς αὐτὸ, καὶ τοι τὴν φύσιν ἑτέρα πρὸς αὐτὸ νοουμένη τε καὶ ὑπάρχουσα, κυ τὸν ἴδιον λόγον.

se. Habet autem hoc incarnati Verbi mysterium quamdam cum humano partu cognationē: quandoquidem terrenorū hominum matres naturæ ad generandum subseruientes, in vtero quidem carnem gestant, quæ sensim per temporū interualla concrescens, arcanisque quibusdam Conditoris operationibus incremēta paulatim sumens, ad perfectionem adducta formam tandem attingit humanam: Deus vero corpusculo, modo quem ipse nouit, spiritum infundit: *Format enim ille spiritum hominis in illo*, vt Propheta ait. Iam alia carnis, alia vero animæ est ratio. Atqui licet illæ terrestrium dumtaxat corporū matres fiant, non alteram tamen partem, sed totum quod ex anima & corpore conflatur, parere dicuntur. nemo enim (vt exemplo res illustretur) Elizabeth carnē tantummodo, non etiam animam peperisse dixerit: siquidem peperit Baptistam animatum, & hominem, vt vnum ex duobus, carne inquam & anima: ita & in Emmanuelis quoque ortu accidisse cogitemus. nam ex Dei Patris substantia natum est, vt dixi, vnigenitum illius Verbum: hoc autem posteaquam carne, quam propriam sibi fecit, assumpta, nostrā naturā induit, & filius hominis factum est, citra omnem absurditatem, imo vero necessaria conuenientique ratione secundum carnem ex muliere natum creditur & prædicatur. Quemadmodum & ipsa quoque hominis anima, licet natura a corpore quod informat, diuersa intelligatur & sit sua propria ratione, vna tamen cum suo corpore oritur, & velut vnum quippiam cum ipso censeZach. 12. Luc. 1.

tur. Quod si quispiam matrem alicuius non animiparam appellandam esse contenderit, sed tantum carniparam; næ ineptum plane blateronem ille se declarabit. Nam etsi id quod mulier parit, ex duobus disparibus concinne inter se aptis componatur, vnum tamen animal, vnumque hominem parit; vtraq; parte suam retinente naturam, & veluti in naturalem coeunte vnitatem, ita vt duo hæc inter se commixta sint, & alterum alteri communia faciat, quæ sibi propria sunt.

XIII.

Quod autem eiusmodi naturarum vnio in Christo necessario constitui debeat, id cum ex aliis multis, tum ex ipso quoque Apostolo, absque vllo labore molestiaque ostendi potest. Age ergo, si placet, nonnullas beati Pauli voces attentius aliquanto expendamus, iudiciumque animi quam poterimus accuratissimum ad eas afferamus. Hic igitur de vnigenito Dei Filio hunc in modum scribit: *Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. humiliauit semetipsum* &c. Quis, obsecro, ille est, *qui cum in forma Dei esset, Deo se æqualem esse non rapinam arbitratus est?* Aut quomodo exinanitus est? aut qua demum ratione ad humilitatem seruilemque formam abiectus est? Sane qui vnum Dominum nostrum Iesum Christum in duos, in hominem videlicet, & Verbũ quod ex Deo natum est, diuellunt; eum qui ex sacra Virgine ortum ducit, exinanitionem sustinuisse autumant;

Phil. 2. v. 6.

ANNO CHRISTI 431.

καὶ εἰ βούλοιτό τις τὴν τοῦ δεῖνος μητέρα λέγειν, ὡς ἔστι μὲν σαρκοτόκος, οὐ μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκος, * περιττοεπὴς ὑπάρχει λίαν· τέτοκε γὰρ ὡς ἔφην συντεθειμένων * εὐτέχνως ἐξ ἀνομοίων τὸ ζῶον· καὶ ἐκ δυοῖν μὲν, πλὴν ἄνθρωπον ἕνα, μένοντος μὲν ἑκατέρου τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ, συνδεδραμηκότων δὲ ὥσπερ εἰς ἑνότητα φυσικὴν, καὶ οἷον ἀνακιρνάντων ἀλλήλοιν, ὅπερ ἂν ὡς ἴδιον ἑκατέρῳ προσῇ.

* περιττοεπὴς λίαν.
* ἀτεχνῶς

ιγ'.

Ὅτι δέ ἐστιν ἀναγκαιοτάτη λίαν ἡ ἕνωσις ἐπὶ Χριστοῦ, καταθρῆσαι ῥᾷον καὶ ἀταλαίπωρον παντελῶς, καὶ διὰ πολλῶν ἑτέρων. Φέρε γὰρ, εἰ δοκεῖ, τὰς τοῦ μακαρίου Παύλου πολυπραγμονῶμεν φωνὰς, ἀκριβῆ τῷ νοῦν, καὶ ὡς ἔνι λεπτομερῶς ἐπερείδοντες. ἔφη τοίνυν περὶ τοῦ μονογενοῦς· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν. Τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ὑπάρχων ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ, καὶ οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα θεῷ; ἢ τίνα κεκένωται τρόπον; κατῆλθε δὲ ὅπως εἰς ταπείνωσιν, καὶ ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ; * οἱ μὲν οὖν εἰς δύο τέμνοντες τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, εἴς τε ἄνθρωπον, φημὶ, καὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου φασὶν ὑπομεῖναι τὴν κένωσιν, ἀποδιϊστῶντες αὐτοῦ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, προαπο-

* εἰ μὲν

Verbum autem, quod ex Patre

ANNO CHRISTI 431.

δεικνύτωσαν, ὅτι καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι νοεῖταί τε καὶ ἦν τοῦ πατρὸς, ἵνα καὶ τῶν τῆς κενώσεως ὑπομείνῃ τρόπον, εἰς ὅπερ οὐκ ἦν καθιγμένος. ἀλλ' οὐδέν ἐστι τῶν πεποιημένων, εἰ κατ' ἰδίαν νοοῖτο φύσιν, τὸ ἐν ἰσότητι τοῦ πατρός. πῶς οὖν * ἄρα κεκενῶσθαι λέγεται, εἰ τὴν φύσιν ἄνθρωπος ὤν, γεγέννηται καθ' ἡμᾶς ἐκ γυναικός; καὶ ἐκ ποίας, εἰπέ μοι, πρεσβυτέρας ὑπεροχῆς τῆς τοῦ ἀνθρώπου μείζονος εἰς τὸ ἄνθρωπος εἶναι κατέβη; ἢ πῶς ἂν νοοῖτο λαβεῖν, ὡς οὐκ ἔχων ἐν ἀρχῇ, τὴν τοῦ δούλου μορφὴν, ὁ φύσει τελῶν ἐν οἰκέταις, καὶ ὑπὸ * ζυγὸν δουλείας κείμενος;

* ἔτι

* ὑπὸ ζυγῷ δούλου

naturam inter famulos habetur,

natum est, nequaquã; vt quod ab eo omnino secernãt. Verum si ita res habet, exponãt illi nobis, quonam modo hic in forma & æqualitate Patris intelligeretur & esset; aut qua ratione exinanitionis modũ experiri posset, in id quod non erat, sese demittens. Nulla enim creata res, si secundum naturam suam consideretur, habet patris æqualitatem. Qui ergo is exinanitus est, qui suapte natura merus homo existens, hominum more ex muliere prognatus est? Ex qua quæso eminentia, quæ cõmunem hominis naturã excelleret, vt homo fieret sese demisit? Aut quo tandem sensu formam serui, quam initio non habebat, assumpsisse perhibetur, qui secundum & seruitutis iugo premitur?

ιδ'.

Ἀλλὰ ναί φασιν. ὁ φύσει τε καὶ ἀληθῶς καὶ ἐλεύθερος υἱὸς, ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἐν μορφῇ τοῦ γεγεννηκότος ὑπάρχων, καὶ ἴσος ὢν αὐτῷ, κατῴκησεν ἐν ἀνθρώπῳ γεννηθέντι διὰ γυναικός. καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ κένωσις, καὶ τὸ τῆς ταπεινώσεως χρῆμα, καὶ τὸ ἐν τῇ τοῦ δούλου * καθικνεῖσθαι μορφῇ. εἶτα, ὦ βέλτιστοι, τὸ κατοικῆσαι μόνον ἐν ἀνθρώπῳ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ἀρκέσειεν ἂν εἰς κένωσιν αὐτῷ; καὶ ἀσφαλὲς εἰπεῖν, ὅτι τε οὕτως ὑπέδυ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν, καὶ οὕτως αὐτῷ γένοιτ' ἂν ὁ τῆς ταπεινώσεως τρόπος; καί τοι λέγοντος, ὡς ἀκούω, τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ἀκούεις, ὅπως ἐν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν συγκατοικήσειν αὐτῷ καὶ αὐτὸν ἔφη τὸν θεὸν

* καθικνεῖσθαι

XIV.

Respondent, illum qui natura ac vere filius, & liber, & Patris Verbum erat, & in genitoris forma existebat, ac ei æqualis erat, in homine, quem mulier in lucem edidit, inhabitasse; atque huc tendere quidquid de exinanitione, vel humiliatione, vel seruilis formæ assumptione vsquam traditur. Sed heus tu, quisquis es, eamne tute solam diuini Verbi in homine inhabitationem, ad statuendam illam exinanitionem sat esse existimas? nihilque inesse periculi arbitraris, si vna hac ratione Verbum seruilem formam suscepisse, talemque humiliationis modũ pertulisse statuatur? Atqui Dominum sanctos apostolos hac oratione compellantem audio: *Si quis diligit me, sermonem meum seruabit; & Pater meus diliget eum; & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Audis, quo pacto & ipsum quoque Patrem vna

Ioan. 14. v. 23.

cum ipso illis inhabitaturũ spondeat, qui ipsum diligunt? Nũquid ergo & illum ipsum quoque, propterea quod pias amicorũ suorũ animas sedes sibi constituat, exinanitũ, similiterq; cum Filio deiectum, ac seruili forma indutum concedemus? De Spiritu sancto autẽ, qui in nobis inhabitat, quid statuemus? Numquid & ipsum quoq; incarnationis œconomiã, quam per solum Filium salutis vitæque omnium causa factam agnoscimus, expleuisse dicemus? Apage cum istis adeo inanibus, stolidis & anilibus deliramentis.

2. Tim. 1. vers. 14.

XV.

Verbum igitur Dei, quod in forma & æqualitate Dei & Patris erat, semetipsum humiliauit, quando, vt Ioannes loquitur, caro factum ex muliere natum est; æternamque ex Patre originem obtinens, nostram quoque propter nos generationem experiri non recusauit. Quod si secus res habet, doceant nos ipsi, ecquonam modo Dei Patris Verbũ a nobis Christus appelletur, & Christus esse intelligatur. Nam si Christus ab vnctione nominatus est, quem, quæso, Pater oleo lætitiæ, hoc est Spiritu sancto, inunxit? Si enim Dei Verbum, quod Deus est, & solum specialiter ex Patre natum est, inunctum dicant, atque huc vere, quidquid de vnctione dicitur, pertinere contendant; nimirum insciti a sua, insigni iniuria Vnigeniti naturam afficiunt, & ipsum diuinæ dispensationis mysterium plane euertunt. Si enim Verbum, quod Deus est, Spiritu sancto inunctum est; ergo superioribus temporibus, quibus inunctionis huius beneficio, quod postea illi obtigit, adhuc destituebatur, sanctificationis om-

Ioan. 1.

Psalm. 44.

ANNO CHRISTI 431.

καὶ πατέρα; ἆρ' οὖν καὶ αὐτὸν κεκενῶσθαι δώσομεν, καὶ τὴν ὁμοίαν ἀπολιῶσαι * κένωσιν τῷ υἱῷ, καὶ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἀναλαβεῖν, ὅπως τὰς τοῦ ἁγιάσαντος αὐτὸν ψυχὰς ἁγίας ποιεῖται μονὰς ἰδίας; τί δὲ τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸ κατοικοῦν ἐν ἡμῖν; ἆρα καὶ αὐτὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀπεπλήρου τὴν οἰκονομίαν, ἢν διὰ μόνου τοῦ υἱοῦ περατοῦσθαι φαμὲν τῆς πάντων ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς; ἄπαγε τῆς οὕτω βλασφήμου καὶ ἀνοήτου παντελῶς εἰκαιοβουλίας.

* παπίνωσιν

ιε'.

Τεταπείνωκε τοίνυν ἑαυτὸν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων λόγος, ὅτε γνόμενον σαρξ, κατά φησιν Ἰωάννης, γεγένηται διὰ γυναικός· καὶ ὁ γέννησιν ἔχων τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε παθεῖν δι' ἡμᾶς· ἐπεὶ διδασκόντων αὐτοὶ, κτλ. Ἵνα γοῦν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος Χριστὸς ἂν νοοῖτο καὶ λέγοιτο πρὸς ἡμῶν. εἰ δὲ ἀπό γε τοῦ κεχρίσθαι Χριστὸς ὀνομάζεται, ἵνα κέχρικεν ὁ πατὴρ τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως, ἤτοι τῷ ἁγίῳ πνεύματι; εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς μόνῳ ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα θεὸν λόγον, καὶ τοῦτο εἶναί φασιν ἀληθὲς, ἀγνοοῦσιν ὅπως καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς ἀδικοῦσι φύσιν, καὶ τῆς μυστικῆς οἰκονομίας βλασφημοῦσι τὸ μυστήριον. εἰ γὰρ κέχρισται τῷ ἁγίῳ πνεύματι θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἁπλῶς πάντως ἁγιασμοῦ καὶ οὐχ ἑκόντες ὁμολογήσουσι κτλ. τοῦ αἰῶνος ἐπὶ χρόνοις ὑπάρχειν αὐτὸν, καθ' οὓς οὔπω κεχρισμένον, ἀμέ-

ANNO CHRISTI 431.

τοχος ἦν ἔτι τῆς εἰς ὕστερον αὐτῷ δοθείσης δωρεᾶς. τὸ δὲ ἁγιασμοῦ τητώμενον σαλεύεται κατὰ φύσιν, καὶ οὐκ ἂν νοοῖτο παντελῶς ἠμοιρηκὸς ἁμαρτίας, ἤτοι τοῦ δύνασθαι πλημμελεῖν. ὑπομεμένηκεν οὖν * ἄρα καὶ τροπὴν τὴν εἰς τὰ ἀμείνω τυχὸν ὁ λόγος. πῶς οὖν ὁ αὐτός ἐστι, καὶ οὐκ ἠλλοίωται; καὶ εἰ θεὸς ὢν ὁ λόγος, καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς, ἐχρίετό τε καὶ ἡγιάζετο, φαίη τις ἂν ἴσως ὡς ἀπό γε τοῦ πράγματος εἰς ἐξιτήλοις ἐννοίας ἀπενηνεγμένος, ὅτι τάχα που καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ δέοιτ' ἂν ἁγιασμοῦ· μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ μείζων αὐτοῦ ἀναπέφηνεν ὁ υἱὸς, εἴπερ ἡγίασται μὲν αὐτὸς, ἴσος ὢν αὐτῷ, καὶ ἐν μορφῇ πρὸ τοῦ ἁγιασμοῦ· ὁ δὲ ἐναπομεμένηκεν οἷς ἦν ἀεὶ, καὶ ἔστι καὶ ἔσται, οὔπω τὴν εἰς τὰ ἀμείνω λαβὼν ἐπίδοσιν διά γε τοῦ ἡγιάσθαι, καθ' ὁμοιότητα τοῦ υἱοῦ· μεῖζον δὲ ἤδη καὶ ἀμφοῖν ὁρᾶται τὸ πνεῦμα τὸ ἁγιάζον αὐτοῦ, εἴπερ ἐστὶν οὐκ ἐνδοιαστὸν, ὡς ἁπάσης ἀντιλογίας δίχα, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ἀλλ' ἔστι ταῦτα λῆρος καὶ τερθρεία, καὶ ἀποπληξίας ἐγκλήματα. ἁγία γὰρ κατὰ φύσιν ἡ ὁμοούσιος τριάς. ἅγιος ὁ πατὴρ, ἅγιος καὶ ὁ υἱὸς οὐσιωδῶς κατὰ τὸν ἴσον τρόπον· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα. οὐκοῦν ὅσον ἧκεν εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐχ ἡγίασται καταμόνας ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος.

* ἔτι

nino indigebat; quod inficiari non possunt. Atqui omne quod sanctificatione destituitur, illud suapte natura mutabile est; atque idcirco aut peccati, aut certe peccandi facultatis haudquaquam expers est: ergo demutatum est, quia forte ad meliora progressum est. Quomodo ergo idem esse, & nunquam mutari prædicatur? Porro autem si Deus Verbum, quod in forma & æqualitate Patris subsistens est, inunctum & sanctificatum est; non deerunt fortassis qui in friuolas ineptasque cogitationes præcipites ex hac re acti, ipsum quoque Patrem sanctificatione egere, & Filium Patre maiorem esse nugabuntur. siquidem hic ante vnctionem Patri æqualis erat; nunc autem Spiritu sancto inunctus est: Pater vero in quibus cōstitutus erat bonis manet, manebitque semper: nec, vt Filius, inunctus aut sanctificatus est, vt propterea progressus ad meliora fecerit. Imo vero hac admissa opinatione, Spiritus sanctus qui inungit & sanctificat, vtroque maior deprehendetur. nam *extra vllam controuersiam ac dubitationem, quod minus est, a meliore benedicitur*. Verum isthæc meræ sunt nugæ, meraque insanorum hominum deliria, verborumq; portenta. Etenim consubstantialis Trias suapte natura sancta est. Sanctus est Pater, sanctus pari modo per essentiam est Filius, sanctus eodem denique modo Spiritus sanctus. Ad propriam proinde naturam quod attinet, Dei Patris Verbum seorsum per se non est sanctificatum.

Hebr. 7. vers. 7.

ιϛ'.

Εἰ δὲ δή τις οἴοιτο τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιάσθαι μόνον, ταύτῃ τοι

XVI.

Quod si quis eum, quem sacra Virgo peperit, solum, hoc est, in propria subsistentem hypostasi, vnctum & sanctificatum arbitre-

tur, atque ob id Christum appellatum contendat; eiusmodi in medium prodeat, nobisque exponat, solane vnctio sat sit, vt vnctus cum Deo, qui est super omnia, æqualis gloriæ, parisque potentiæ & maiestatis esse censeatur. Quod si id satis esse concedat, & verũ hoc esse dicent; nos quoque vncti sumus; est enim in sacris literis: *Vos vnctionem habetis ex sancto.* Erimus igitur fortasse & nos ipsi quoque Deo pares: atque ita nihil, opinor, prohibebit, quo minus nos quoque perinde atq; Emmanuel a dextra illi assideamus. Dictum est enim ad illũ: *Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* Adoret proinde & nos sacra illa mentium beatarum multitudo. nam vt Apostolus commemorat, *cum primogenitum suum in orbem terrarum inducit, ita ait: Adorent illum omnes angeli Dei.* At vero nos quamquam Spiritu sancto inungamur, necnon per gratiam in Dei filios cooptemur, & dii interdum quoque nominemur; nostræ tamẽ naturæ mediocritatem non ignoramus. Sumus enim de terra, & inter seruos numeramur. Ille vero naturę nostræ legibus non continetur, sed natura & veritate Filius, totiusque vniuersitatis Dominus est, atque e cælis ad nos delapsus est.

1. Ioan. 2. vers. 20.

Psalm. 109.

Hebr. 1. v. 6.

Ps. 96. v. 8.

Psal. 81. v. 6.

XVII.

Nec vero dicimus, qui recte sentire decreuimus, Deum factũ carnis patrem; nec rursum diuinitatis naturam a muliere editam, ante quam humana natura se induisset: sed Verbum, quod ex Deo natura est, & hominem qui ex sacra Virgine perfecte in hanc lucem ortus est, ad vnitatem con-

ANNO CHRISTI 431.

καὶ ὠνομάσθαι Χριστὸν, λεγέτω παρελθὼν, εἰ ἀπόχρη τὸ χρίσμα πρὸς τὸ ἀποφῆναι* τὸν ἀλειφόμενον ἰσοκλεᾶ καὶ ὁμόθρονον τῷ πάντων ἐπέκεινα θεῷ. καὶ εἰ μὲν ἀπόχρη τὸ χρίσμα, καὶ τοῦτο ἐροῦσιν, ὡς ἔστιν ἀληθές· κεχρίσμεθα καὶ ἡμεῖς. καὶ μαρτυρήσει λέγων ὁ θεσπέσιος Ιωάννης· καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. ἐσόμεθα δὴ οὖν ἐν ἴσῳ τάχα που καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τῷ θεῷ. εἴργει δὲ, οἶμαι, παντελῶς οὐδὲν καὶ συνεδρεύειν αὐτῷ, καθάπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ Εμμανουήλ. εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτόν· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. προσκυνείτω καὶ ἡμᾶς ἡ τῶν ἄνω πνευμάτων ἁγία πληθύς. ὅταν γάρ φησιν εἰσαγάγῃ τὸν προτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν, εἰ καὶ τῷ ἁγίῳ κεχρίσμεθα πνεύματι, τὴν μὲν τῆς υἱοθεσίας καταπλουτοῦμεν χάριν, κεκλήμεθα δὲ καὶ θεοὶ, τό γε μὴν τῆς ἑαυτῶν φύσεως μέτρον οὐκ ἀγνοήσομεν. ἐσμὲν γὰρ ἐκ γῆς, καὶ τελοῦμεν ἐν οἰκέταις· ὁ δέ ἐστιν οὐκ ἐν οἷς ἡμεῖς, ἀλλὰ φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς, καὶ τῶν ὅλων κύριος, καὶ ἐξ οὐρανοῦ.

* τὸν χριόμενον

ιζ.

Καὶ οὐ δή που φαμὲν ὀρθὰ φρονεῖν ἠρημένοι, σαρκὸς γενέσθαι πατέρα τὸν θεόν· οὐδ' αὖ τὴν τῆς θεότητος φύσιν γεγεννῆσθαι διὰ γυναικὸς, οὔπω προσλαβοῦσα τὸ ἀνθρώπινον. συνενεγκόντες δὲ μᾶλλον εἰς ἕνωσιν τόν τε ἐκ θεοῦ φῶτα λόγον, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τε-

ANNO CHRISTI 431.

λείως ἄνθρωπον, ἕνα Χριστὸν Ιησοῦν καὶ κύριον προσκυνήσομεν· οὔτε τὴν τῆς θεότητος ὅρον ἔξω τιθέντες διὰ τὴν σάρκα, οὔτε μὴν εἰς ἀνθρωπότητα ψιλὴν καταβιβάζοντες διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν. οὕτω νοήσεις τὸν ἐκ θεοῦ φῦντα λόγον τὴν ἑκούσιον ὑπομεῖναι κένωσιν· οὕτω τεταπείνωκεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν, ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος· οὕτω σπέρματος Αβραὰμ ἐπελάβετο, καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, ὁ τοῦ θεοῦ λόγος. εἰ γὰρ ἄνθρωπος νοεῖται ψιλὸς, καθ' ἡμᾶς, πῶς ἑτέρου παρ' αὐτὸν φυσικῶς ἐπελάβετο σπέρματος Αβραάμ; πῶς δὲ τῆς ἰδίας σαρκὸς κεκοινωνηκέναι λέγεται, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῇ; τὸ γάρ τισιν ὁμοιοῦσθαι λεγόμενον, ἐξ ἀνομοίου τινὸς ἐπὶ τὸ δεῖν ὁμοιοῦσθαι τρέχει.

ferentes, vnum Dominũ & Christum Iesum adorabimus: ita vt vnum hunc propter assumptã carnẽ extra diuinitatis terminos non eiiciamus, neq; propter eam rursus quam communem nobiscum habet similitudinem, intra solius humanæ naturæ cancellos includamus. Hoc constituto, facile assequere, qua ratione Verbum ex Deo genitum voluntariam exinanitionem sustinuerit, quove pacto is, qui suapte natura liber erat, serui forma suscepta, semetipsum humiliauerit; quo denique modo *semen Abrahæ apprehenderit*, carnisque & sanguinis Deus Verbũ particeps effectus sit. Nam si vt merus homo nostri similis, mente concipitur, quomodo semen Abrahæ, tamquam naturaliter quidpiam extraneum & ab se alienum apprehendit? quomodo propriæ carni, quo per omnia fratribus assimiletur, communicasse dicitur? Nam quod alteri assimilatur, ex dissimili ad similem formam transferatur oportet.

Philip. 2.

Hebr. 2. vers. 16.

Ibid. v. 17.

ιη'.

Επελάβετο τοίνυν σπέρματος Αβραὰμ, καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἴδιον ποιησάμενος σῶμα τὸ ἐκ γυναικὸς, ἵνα μὴ μόνον ὑπάρχων θεὸς, ἀλλ' ἤδη καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς, καθ' ἡμᾶς, νοοῖτο διὰ τὴν ἕνωσιν. ἐκοῦν ἐκ δυοῖν μὲν πραγμάτων ὁμολογουμένως, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, ὁ Εμμανουήλ. πλὴν εἷς κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, εἷς τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς, θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος· * οὐ θεοποιηθεὶς ἐν ἴσῳ τοῖς κατὰ χάριν, θεὸς δὲ μᾶλλον ἀληθινὸς ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνὼς δι' ἡμᾶς. πιστώσεται δὲ τοῦτο ἡμᾶς καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος λέγων·

* καὶ οὐκ ἄνθρωπος θεοποιηθεὶς

XVIII.

Apprehendit ergo Dei Verbũ semen Abrahæ, corpusq; ex muliere sibi cõstruens, carnis & sanguinis particeps factus est; ita vt iam non solum Deus sit, sed propter coniunctionem homo quoque nostri similis factus intelligatur. ex duabus igitur rebus, diuinitate nimirum & humanitate, certo constat Emmanuel, vnus tamen Dominus Iesus Christus, vnus verus naturalisque Filius, qui Deus simul & homo est; non homo deificatus, par illis qui per gratiam diuinæ naturæ participes efficiuntur; sed Deus verus, qui salutis nostræ causa in humana forma apparuit, prout Paulus quoque hisce verbis testatur:

Ibid. v. 14.

Gal. 4. v. 4. *Quando*, ait, *venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, vt eos qui sub lege erant redimeret, vt filiorum adoptionem reciperemus*. Ecquis ille obsecro est, qui sub legem missus est, quique, vt hic asseritur, ex muliere factus est, nisi vnus ille, qui quidem vt Deus supra legem est; vt vero homo, sub lege factus fratribusque per omnia assimilatus est? Igitur iuxta Mosaicæ legis præscriptum, vna cum Petro didrachma dependit: vt autem liber tamquam filius, & lege maior vt Deus, etsi vt homo sub lege factus est, eiusmodi vocem promit: *Reges terræ a quibus censum aut tributum accipiunt? a filiis suis, an ab alienis?* Petro vero respondente, *Ab alienis*; mox infert: *Ergo liberi sunt filii*. Cum planum ergo sit, Dei Verbum a carne seiunctum, & quasi per se separatim subsistens, Christum recte dici non posse, sed id nominis eatenus in illud conuenire, quatenus homo factum est; agedum argumentis a sacrarum literarum monumentis ductis, ostendamus secundum naturam Deum esse, etiam si vnitatis vinculo propriæ carni cohæreat. Hoc etenim patefacto, simul clarebit, sacram Virginem optimo iure Deiparam a nobis appellari.

Hebr. 2. vers. 17.

Matth. 17. vers. 27.

Ibid. v. 25.

ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν ἡμεῖς. εἶτα τίς ὁ * ἀποστελλόμενος ὑπὸ νόμον τε καὶ ἐκ γυναικὸς, ὡς ἔφη, γεγενημένος, πλὴν ὅτι πάλιν αὐτὸς, ὁ πέρα μὲν νόμων, ὡς θεός; ἐπειδὴ δὲ κεχρημάτικεν ἄνθρωπος γεγονὼς, καὶ ὑπὸ νόμον, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῇ· καὶ γοῦν συντελεῖ μὲν ὁμοῦ τῷ Πέτρῳ τὸ δίδραχμον κατὰ τὸν Μωσέως νόμον. ὅτι δέ ἐστιν ἐλεύθερος ὡς υἱὸς, καὶ νόμου κρείττων ὡς θεὸς, καὶ εἰ γέγονεν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπος, ἐδίδασκε λέγων· οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι κῆνσον, ἢ τέλη; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Πέτρου δὲ φάσκοντος, ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων· ἐπήνεγκεν ὁ αὐτός· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Οντος δὴ οὖν ἐναργοῦς, ὡς οὐκ ἂν λέγοιτο Χριστὸς, ἔξω τε σαρκὸς ὑπάρχων, καὶ οἱονεὶ καταμόνας ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, πρεπούσης δὲ μᾶλλον αὐτῷ τῆς τοιᾶσδε κλήσεως, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος· φέρε δὴ φέρε δεικνύωμεν ἐξ αὐτῶν ἑλόντες τὰς πίστεις τῶν ἱερῶν γραμμάτων, ὅτι καὶ θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ εἰς ἑνότητα συνηνεγμένος, τὴν πρός γε φημὶ τὴν ἰδίαν σάρκα. οὐδὲ πεφηνότος ἀληθοῦς, θεοτόκος ἂν λέγοιτο πρὸς ἡμῶν, καὶ σφόδρα εἰκότως, ἡ ἁγία παρθένος.

Anno Christi 431.

* ἀποσταλμένος

XIX.

Igitur propheta Isaias tantum non hominem iam factum, moxque affuturum Filium demonstrans, ita inquit: *Confortamini manus remissæ, & genua dissoluta: consolamini vos pusillanimes men-*

Isa. 35. v. 3.

ιθ'.

Οὐκοῦν ὁ προφήτης Ησαΐας μονονουχὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν, καὶ ὅσον οὔπω παρεσόμενον προκατεδείκνυε λέγων· ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι, καὶ γόνατα παραλελυμένα· * παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τῇ δια-

* παρακαλεῖσθε

ANNO CHRISTI 431.

διανοίᾳ· ἰσχύσατε, μὴ φοβεῖσθε. ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι, καὶ ἀνταποδώσει· αὐτὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἀλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς, καὶ τρανὴ ἔσται μογιλάλων γλῶσσα. ἄθρει δὴ οὖν, ὅπως καὶ κύριον ἀποκαλεῖ, καὶ θεὸν ὀνομάζει, ἅτε λαλῶν ἐν πνεύματι· ὅτι μὴ ἄνθρωπον ἁπλῶς θεοφόρον ἠπίστατο τῷ Εμμανουὴλ, οὔτε μὴν ὡς ἐν ὀργάνου τάξει παρειλημμένον, ἀλλὰ θεὸν ἀληθῶς καὶ ἐνηνθρωπηκότα. τότε γὰρ δὴ τότε καὶ ἀνεῴχθησαν μὲν ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, ἤκουσαν δὲ καὶ ὦτα κωφῶν. τότε καὶ ἐλάφου δίκην ὁ χωλὸς ἀνεπήδα, γέγονε δὲ καὶ τρανὴ γλῶσσα μογιλάλων. οὕτως αὐτὸν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελισταῖς * ἐκέλευε διακηρύττειν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, λέγον· ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος τὴν Σιὼν, ὕψωσον ἐν ἰσχύει τὴν φωνήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος τὴν Ιερουσαλήμ· ὑψώσατε, μὴ φοβεῖσθε. εἶπον ταῖς πόλεσιν Ιούδα· ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν, ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται, καὶ ὁ βραχίων αὐτοῦ μετὰ κυρείας. ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔργον ἐνώπιον αὐτοῦ. ὡς ποιμὴν ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ βραχίονι αὐτοῦ συνάξει ἄρνας. * ἐπέφανε γὰρ ἡμῖν ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς, ἰσχὺν ἔχων τὴν θεοπρεπῆ, καὶ μετὰ κυρείας βραχίονα, τουτέστιν ἐν ἐξουσίᾳ τε καὶ κυριότητι. Τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε τῷ μὲν λεπρῷ· θέλω, καθαρίσθητι. ἥπτετο δὲ τοῦ σοροῦ, καὶ ἀνίστη τεθνεῶτα τῶν τῆς χήρας υἱόν.

κ'.

Συνήγαγε δὲ καὶ ἄρνας. ποιμὴν γὰρ

te, confortamini, & nolite timere. Ecce Deus noster iudicium retribuet retributionis: Deus ipse veniet, & saluabit nos. Tunc aperientur oculi cæcorum, & aures surdorum patebunt. Tunc saliet sicut ceruus claudus, & aperta erit lingua mutorum. En quomodo veluti in spiritu loquens, Emmanuelem & Dominum appellet, & Deum nominet; quod non hominem simpliciter Deiferum aut instrumenti loco assumptum illum sciret, sed Deum vere incarnatum. Tunc enim, tunc cæcorum oculi patefacti sunt, tunc surdorum aures audierunt, tunc claudi ceruorum instar exilierunt, tunc balbutientium lingua facta est diserta. Eiusmodi præconiis illum vt exornarent, sanctis euangelistis per Spiritum sanctum iniunctum est. ait enim: *Supra montem excelsum ascende tu qui euangelizas Sion: exalta in fortitudine vocem tuam, qui euangelizas Ierusalem: exaltate, nolite timere: dic ciuitatibus Iudæ: Ecce Deus vester, ecce Dominus Deus in fortitudine venit, & brachium eius cum dominatione: ecce merces eius cum eo, & opus illius coram illo. Sicut pastor gregem suum pascet, & in brachio suo colliget agnos, & in sinu suo leuabit; fetas ipse portabit.* Apparuit enim nobis Dominus noster Iesus Christus diuina fortitudine, dominationisque brachio, hoc est, potestate & auctoritate instructus. Hinc leprosum ita affatur: *Volo, mundare.* hinc rursum loculum tetigit, & extinctum viduæ filium in vitam reuocauit.

Isa. 40. v. 9.

Matth. 8. vers. 3. Luc. 7. vers. 14.

XX.

Quin & agnos quoque disper-

Ioan. 10. verſ. 11. ſos in vnum coegit: eſt enim paſtor ille bonus, qui animam ſuam pro ouibus ſuis poſuit. Vnde & *Ibid. v. 15.* ait: *Sicut nouit me Pater, & ego cognoſco Patrem; & animam meam pono pro ouibus meis. & alias oues habeo, quæ non ſunt ex hoc ouili; & illas oportet me adducere, & vocem meam audient: & fiet vnum ouile, & vnus paſtor.* Adde his, magnum illum baptiſtam Ioannem, cum de Chriſto concionandi exordium faceret, non diuinitatis organum, aut hominem ſimpliciter Deiferum (vt nonnullis garrire lubet) ipſum appellaſſe, iiſve qui per vniuerſam Iudæam paſſim habitabant, annuntiaſſe; ſed Deum incarnatum, id eſt, hominem factum: *Matth. 3. verſ. 3.* clamat namque; *Præparate viam Domini, rectas facite ſemitas eius.* Et cuius quæſo vias præparare iuſſit? an non Chriſti, hoc eſt, Verbi in humana forma manifeſtati? Quid? an non vel vnius Pauli teſtimonium ad fidem huic rei faciendam ſat eſſe poterat? ſcribit is autem in hunc modum: *Rom. 8. verſ. 31.* *Quid igitur dicemus? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio Filio non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non etiam cum illo omnia nobis donabit?* Hic te nunc interrogo, quomodo is qui ex ſacra Virgine ortus eſt, proprius Dei filius appelletur? Sane vt hominis & cuiuſcumque alterius animantis proprium id eſſe recte dicitur, quod naturaliter ex illo naſcitur; ita merito quoque id proprium Dei cenſetur & appellatur, quod ex illius ſubſtantia progignitur. Qua igitur ratione Chriſtus proprius Dei filius nominatur, qui & a Deo quoque & Patre omnium ſalutis & vitæ cauſa oblatus

ἐστιν ἀγαθὸς, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θεὶς ὑπὲρ τῶν προβάτων. τοιγαρ τοι καὶ ἔφασκε· καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. ἀρχόμενος δὲ τῶν ἐπ' αὐτῷ κηρυγμάτων καὶ ὁ θεσπέσιος βαπτιστὴς Ιωάννης, οὔτε θεότητος ὄργανον, οὔτε μὴν ἄνθρωπον ἁπλῶς θεοφορούντα κατά τινας, θεὸν δὲ μᾶλλον μετὰ σαρκὸς, ἤγουν ἐνηνθρωπηκότα, τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ιουδαίαν εὐηγγελίζετο λέγων· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. τίνος οὖν προστέταχεν ἑτοιμάζεσθαι τὰς ὁδοὺς, πλὴν ὅτι Χριστοῦ, τουτέστιν ἐν ἀνθρώπου μορφῇ πεφηνότος τοῦ λόγου; ἀπόχρη δὲ, οἶμαι, πρὸς πίστιν καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐπιμαρτυρῶν τε καὶ λέγων· τί οὖν ἐροῦμεν; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; εἶτα, εἰπέ μοι, πῶς ἂν νοοῖτο θεοῦ ἴδιος υἱὸς, ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; ὥσπερ γὰρ ἴδιον ἀνθρώπου, καὶ μὴν ἑκάστου τῶν ἑτέρων ζώων, τὸ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν γεγεννημένον· οὕτως ἴδιον θεοῦ, τὸ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ νοοῖτ' ἂν εἶναι καὶ λέγοιτο. πῶς οὖν ἴδιος θεοῦ υἱὸς ὠνόμασται ὁ Χριστὸς, ὃς καὶ δέδοται παρὰ θεοῦ καὶ πατρὸς, τῆς ἁπάντων ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς;

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

παρεδόθη γὰρ διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ αὐτὸς ἀνομίας πολλῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. πρόδηλον οὖν, ὅτι τὸ τῆς ἑνώσεως χρῆμα παραληφθὲν ἀναγκαίως, ἴδιον υἱὸν ἀποφαίνει τοῦ θεοῦ τὸν Ἐμμανουὴλ, τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. σῶμα γὰρ ἦν οὐχ ἑτέρου τινὸς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἴδιον δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τοῦ ἐκ τοῦ πατρὸς ὄντος λόγου, τὸ γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς.

κά.

Εἰ δὲ δὴ ψιλὴν καὶ μόνην ἀπονέμει τις αὐτῷ τὴν ὀργανικὴν ὑπουργίαν, ἀποπέμψει καὶ οὐχ ἑκὼν καὶ τοῦ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν υἱόν. ὑποκείσθω γάρ τις τῷ λόγῳ, φέρε εἰπεῖν, ἄνθρωπος· ἔστω δὲ αὐτῷ καὶ παῖς τὰ εἰς λύραν τεχνίτης, καὶ ψάλλειν τὰ ἄριστα μεμελετηκώς· ἆρα οὖν ὁ τοιοῦτος καταλογιεῖται τὴν λύραν καὶ τὸ τῆς ᾠδῆς ὄργανον ἐν υἱοῦ τάξει σὺν τῷ υἱῷ; καί τοι πῶς οὐκ εὔηθες λίαν τὸ χρῆμά ἐστιν; ἡ μὲν γὰρ λύρα εἰς ἔνδειξιν παρελήφθη τῆς τέχνης, ὁ δέ ἐστι καὶ ὀργάνου δίχα, τοῦ τεκόντος υἱός. εἰ δὲ δὴ φαῖεν, ὅτι παρελήφθη πρὸς ὑπουργίαν ὁ ἐκ γυναικὸς, ἵνα δι' αὐτοῦ τελῆται τὰ θαύματα, καὶ τῶν εὐαγγελικῶν θεσπισμάτων ἀναλάμψῃ τὸ κήρυγμα· λεγέσθω καὶ ἕκαστος τῶν ἁγίων προφητῶν θεότητος ὄργανον, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἁπάντων ὁ ἱεροφάντης Μωϋσῆς· ὃς ἀναχὼν τὴν ῥάβδον, μετετίθη μὲν εἰς αἷμα τοὺς ποταμούς· διαχωρίζων δὲ καὶ αὐτὴν τὴν θάλατταν, διὰ μέσων ἰέναι κυμάτων ἐκέλευε τοῖς ἐξ Ἰσραήλ· ἐπιφέρων δὲ αὐτὴν καὶ πέτραις, ὑδάτων αὐτὰς

prædicatur? *Traditus est enim propter delicta nostra: & ipse* (secundum Prophetæ vocem) *multorum iniquitates in corpore suo pertulit super lignum.* Planum est, quod ad naturarũ vnionem respiciens, Emmanuelem qui ex sacra Virgine exortus est, Dei Filium definiat: quandoquidem corpus quod ex ea natum est, non alterius cuiuspiam hominis nostrimet similis, sed ipsius Verbi, quod ex Patre natum est, proprium erat.

Rom. 4. vers. 25.

1. Petr. 2. vers. 24. ex Isai. 53.

XXI.

Quod si quis illum aliud nihil quam nudum Dei organum extitisse contenderit; is vel inuitus veram Filii rationem illi auferet. Proponatur verbi causa homo quispiam, cui sit filius lyræ tractandæ gnarus, psallendique oppido peritus; numquid hic lyram & reliqua musices instrumenta eodem cum filio loco & ordine habebit? Nihil enim hac re dici queat absurdius: siquidem lyra ad solum artis vsum assumitur; musicus autem etsi omnino organo careat, parentis sui filius esse non desinit. Quod si illum qui ex muliere ortus est, ad ministerium assumptum dixerint, vt miracula per illum ederentur, euangelicorumque oraculorum prędicatio inuulgaretur; eadem licentia quemlibet sanctorũ prophetarum, & præcipue sacratissimum illum Moysen, diuinitatis instrumentũ extitisse asseuerent. Hic enim sublata virga Ægyptiorum flumina in sanguinem vertit; marique in partes dissecto, Israeliticum populũ per medium traduxit: & virga saxum percutiens, vbertim scaturientes vndas produxit, & duras cautes in aqua-

Exod. 7.

Exod. 24.

Exod. 17.

Psalm. 113. vers. 8. Galat. 3.

rum fontes commutauit: mediator præterea Dei & hominum, & legis minister, & populi denique dux & doctor extitit. Nihil proinde eximium in Christo fuisset, nec vllam in partem ceteros, qui illum antecesserant, excelluisset, si & ipse quoque æque ac illi, instrumenti vicem expleuerit. Consequens fit ergo diuinum Dauidem nugari, planeque ineptire,

Psal. 88. v. 1.

dum ait: *Quis in nubibus æquabitur Domino? & quis similis erit Domino in filiis eius?*

XXII.

At sapientissimus Paulus Moysen, ad Hebræos scribens, domesticis annumerat; eum vero, qui diuina dispensatione ex muliere natus est, hoc est Christũ, Deum ac Dominum vocat. Scribit enim

Hebr. 3. v. 1.

hunc in modum: *Vnde, fratres sancti, vocationis cælestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ Iesum, qui fidelis est ei qui fecit illum, sicut & Moyses in omni domo eius. Amplioris enim gloriæ iste præ Moyse dignus est habitus, quanto ampliorem honorem habet domus, qui fabricauit illam. Omnis namque domus fabricatur ab aliquo: qui autem omnia creauit, Deus est. Et Moyses quidem fidelis erat in tota domo eius tamquam famulus, in testimonium eorum quæ dicenda erant: Christus autem tamquam filius in domo sua, cuius domus nos sumus.* Iterum atque iterum hic mihi expende, quomodo & humanæ naturæ proprietates integras illi cõseruet, & summæ nihilominus, solique Deo conuenientis glorię, ac dignitatis excellentiam eidem tribuat. Primo namq; apostolum ac pontificem illum vocat; mox ei qui fecit illum, fidelem extitis-

ἐποίει μητέρας, καὶ πηγὴν ἔδειξε τὴν ἀκρότομον· καὶ μεσίτης γέγονε θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ νόμου διάκονος ὑπῆ, καὶ καθηγεῖτο λαῶν. οὐδὲν οὖν ἄρα τὸ περιττὸν ἐν Χριστῷ, καὶ πεπλεονέκτηκε μὲν οὐδαμῶς τοὺς πρὸ αὐτοῦ γεγονότας, εἰ ὡς ἐν ὀργάνων τάξει τε καὶ χρείᾳ κατὰ τὸν ἴσον τρόπον καὶ οὗτος παραλαμβάνεται. πεφλυάρηκε δὴ κατὰ τὸ εἰκὸς καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ κἀκεῖνο εἰπών· ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ; καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ;

κβ'.

Ἀλλ' ὅ γε σοφώτατος Παῦλος τελοῦντα μὲν ἐν οἰκέταις ἀποφαίνει Μωσέα, θεὸν δὲ καὶ κύριον ἀποκαλεῖ τὸν ἐκ γυναικὸς οἰκονομικῶς γεγονότα, τουτέστι Χριστόν. γέγραφε γὰρ ὧδε· ὥστε ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, θεός. καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων, εἰς μαρτυρίαν τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ τετήρηκε μέτρον, καὶ τῆς ἀνωτάτω δόξης καὶ θεοπρεποῦς ἀξίας ἀπονέμει τὴν ὑπεροχήν. ἀρχιερέα γὰρ καὶ ἀπόστολον εἰπὼν, καὶ μὴν καὶ γενέσθαι πιστὸν τῷ ποιήσαντι αὐ-

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

τὸν εὖ μάλα διαβεβαιούμενος, τετιμῆσθαι μειζόνως ἢ κατὰ Μωσέα φησὶ, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. εἶτα προσάγει· πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, θεός. ἐκοῦν τέτακται μὲν ἐν ποιήμασι καὶ ἐν τοῖς * κατασκευασμοῖς ὁ θεσπέσιος Μωϋσῆς· κατασκευαστὴς * δὲ τούτων ὁ τῶν ὅλων θεός· καί τοι θεοῦ λεγομένου κατασκευάσαι τὰ πάντα. θεὸς οὖν ἄρα καὶ ἀληθινὸς ἀνενδοιάστως ἐστί. καὶ Μωϋσῆς μὲν ὡς θεράπων ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ πιστὸς, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τῶν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς. καί τοι θεοῦ λέγοντος διὰ φωνῆς προφητῶν· ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός.

* κατασκευαζομένοις

* δὲ ὅλων δέδεκται Χριστός. καί τοι

κγ'.

Ἀλλὰ τίς ἂν νοοῖτο, φαίη τις ἂν ἴσως, ἡ διαφορὰ Χριστοῦ καὶ Μωϋσέως, εἴπερ ἄμφω γεγόνασι διὰ γυναικός; πῶς ὁ μὲν οἰκέτης καὶ ὡς ἐν οἴκῳ πιστὸς, ὁ δὲ καὶ φύσει κύριος ὡς υἱὸς ἐπὶ τῶν οἶκον αὐτοῦ, τουτέστιν ἡμᾶς; οἶμαι δὲ ἔγωγε παντὶ τὸ χρῆμα ὑπάρχειν ἐναργὲς, εἴπερ ἐστὶν ἐν καλῷ φρενὸς, καὶ νοῦν ἔχει Χριστοῦ, κατὰ τῶν μακάριον Παῦλον. ὁ μὲν γὰρ ἦν ἄνθρωπος, καὶ ὑπὸ ζυγὸν * δουλείας· ὁ δὲ κατὰ φύσιν ἐλεύθερος ὡς θεὸς, καὶ δημιουργὸς τῶν ὅλων, καὶ κένωσιν ἀνατλὰς τὴν ἐθελούσιον δι' ἡμᾶς· ἀλλ' οὐχὶ τοῦτο αὐτῶν τῆς θεοπρεποῦς δόξης ἐξοικίσει, οὔτε μὴν τῆς ὑπερτάτης καὶ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς * ἀποσοβήσει ποθέν. ὥσπερ

* δούλου,

* ἀποσοβήσει. πόθεν;

se pronuntiat; postremo dignitate & honore tantum Moysen excelluisse asseuerat, quantum architectus domo quã fabricauit, gloria præstat. Subiungit deinde: *Omnis enim domus fabricatur ab aliquo: is vero qui omnia creauit, Deus est.* Diuinus itaque Moyses inter res effectas & structuras censetur: at vero Christus omniũ opifex declaratur. Et quia omnia condita dicit a Deo, Christum verum Deum esse omnino necessarium est. addit rursum: *Et Moyses quidem tamquam famulus in tota eius domo fidelis erat; Christus autem tamquam filius supra domum illius est, cuius domus nos sumus*, iuxta illud Prophetæ: *Quoniam habitabo in illis, & ambulabo cum illis, & ero illorũ Deus; & ipsi erunt mihi populus.*

Ibidem.

Ibidem.

2. Cor. 6. vers. 16. ex Leuit. 26. vers. 12.

XXIII.

Dixerit forte quispiam: Ecquis hoc inter Christum & Moysen discrimen agnoscere queat? Etenim si vterq; ex muliere progenitus est, quomodo alter est in domo tamquam fidus famulus, alter vero tamquam natura filius & Dominus supra domum illius, quæ domus nos sumus? Res hæc, vt ego quidem sentio, iis qui ingenio valent, sensumque & mentem Christi (vt Apostolus loquitur) obtinent, neutiquam obscura est. Moyses namque erat homo seruitutis iugo pressus; Christus vero vt Deus & vniuersorum architectus, suapte natura liber erat. Nam etsi nostri causa in exinanitionem voluntariam sese demisit, ea tamen abiectio diuinam gloriam illi nequaquam adimet, nec a suprema illa excellentia, quam super omnes habet, vlla ex

1. Cor. 7. vers. 40.

Philip. 2.

parte ipsum excludet: quando-
Rom.8.v.11. quidem vt nos Spiritu ipsius locupletati (in nostris enim cordibus hic inhabitat) inter filios Dei censemur; neque per hoc tamen id quod naturaliter sumus, esse desinimus (sumus namque homines secundum naturam, etiamsi
Ibidem. Deo, Abba Pater, dicamus) ita Deus Verbum, quod inexplicabili quodam modo ex Dei & Patris substantia gignitur, naturam humanam quam assumpsit, honore quidem affecit, non ob id tamen propria dignitate aut excellentia excidit. manst enim Deus, etiam humanitate iam indutum. Neutiquam ergo templum illud, quod ex sacra Virgine assumptum est, organi loco acceptum dicimus: verum sacrarum scripturarum sensum, sanctorumque patrum sententias secuti, Verbum modo non semel iam exposito, carnem factũ, & suam pro nobis animam posuisse asserimus. Nam cum mortem suam salutem mundo allaturam esse non ignoraret, crucem sustinuit confusione con-
Hebr. 12. vers. 2. tempta; tametsi secundum naturam vita esset, vtpote Deus. Quomodo igitur vita mortem oppetiuisse dicitur? Non aliter sane, quam mortem in propriam carnem excipiens: quandoquidem dum hanc denuo viuam reddidit, veram se vitam esse aperte ostendit.

ANNO CHRISTI 431.

ⲉⲇ ἡμεῖς τὸ ἀυ̅ⲧ̅ πνε̅ῦ̅μα πλουτήσαντες· κατῴκησε γὰρ ⲉ̓ν ταῖς καρδίαις ἡμῶν· τε̅ⲕ̅ⲛ̅α μὲν ⲉ̓ν τέκνοις θεοῦ, τόγε μὲν ⲉ̓ἶναι τοῦθ' ὅπερ ⲉ̓σμὲν ⲟ̓κ ⲁ̓ποβεβλήκαμεν· ⲉ̓σμὲν γὰρ ⲁ̓νθρωποι κ̅ⲧ̅ⲫ̅ⲩ̅σιν, καί τοι θεὸν λέγοντες, Αββᾶ ὁ πατήρ· οὕτω δὲ αὐτὸς ὁ τῆς τοῦ θεοῦ κ̀ⲩ̀ παρ' ⲟ̓ὐσίας ⲁ̓ποῤῥήτως ⲉ̓κπεφηνὼς θεὸς λόγος, προσλαβὼν τὸ ⲁ̓νθρώπινον, τετίμηκε μὲν τ̀ φύσιν, οὐ μὴν ⲉ̓ξω γέγονε τ̀ ἰδίας ὑπεροχῆς, μεμίμηκε δὲ κ̀ ⲉ̓ν ⲁ̓νθρωπότητι θεός. ⲓ̀ⲕⲟⲩ̃ ⲟ̓ⲛ ⲉ̓ⲛ σὺ ὀργάνου τάξει παρειλῆφθαί φαμεν ⲉ̓κ τῆς παρθένου * ναόν· ⲉ̓πόμενοι δὲ μᾶλλον τῇ πίστει τ̀ ἱερῶν γραμμάτων, κ̀ ταῖς τ̀ ἁγίων φωναῖς, σάρκα γενέσθαι λόγον διακεισόμεθα, καθά γε σὺν ἤδη πλειστάκις ἡμῖν προαποδεδείχαμεν ῥήσεις. * οὕτω καὶ τεθνηκέναι ὑπὲρ ἡμῶν τὸν ψυχικόν. ⲉ̓πειδὴ γὰρ ἰδὼν ὁ θάνατος αὐτ̀ τοῦ κόσμου ὁ σωτήριος, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας, καί τοι ζωὴν κ̅ⲧ̅ⲫ̅ⲩ̅σιν ὑπάρχων, ὡς θεός. πῶς οὖν ἡ ζωὴ τεθνάναι λέγεται; τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ παθοῦσα τὸν θάνατον, ἵνα φαίνηται ζωὴ, ζωοποιοῦσα πάλιν αὐτόν.

* ὑμῖν.

* οὕτω γ̀.

XXIV.

Verum quo planius fiat quod dicitur, age & in nostram quoq; mortem inquiramus, eiusdemq; rationem accurate cõsideremus. Numquid ergo mortalium quispiam sana mente vtens, dum corpus hoc terrenum extinguitur, vna cum illo ipsam quoq; animam extingui credit? Non existimo vel vni ex omnibus id esse persuasum: & tamen quod commu-

κδ'.

Φέρε γὰρ καὶ ⲉ̓φ' ἡμῶν αὐτῶν ὁ τοῦ θανάτου πολυπραγμονήσωμεν λόγος. οὐχ ἁπαξάπασιν τῶν εὖ φρονούντων ⲉ̓ρεῖ τοῖς ⲁ̓πὸ γῆς σώμασι * συγκαταφθείρεσθαι τὰς ψυχάς. ἀλλ' ὅμως τοῦτό ⲟ̓ⲧⲓⲛ ⲉ̓ν οὐδενὶ τῶν ⲟ̓ⲛⲧⲱⲛ ⲉ̓νδιαιτᾶσθαι. πλὴν ⲁ̓νθρώπου

* ἰσ. μὴ συγκαταφθείρεσθαι

ANNO CHRISTI 431.

θάνατος, τὸ συμβεβηκὸς ὀνομάζεται. οὕτω νοήσεις καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Εμμανουήλ. ἦν μὲν γὰρ ὁ λόγος ὡς ἐν ἰδίῳ σώματι τῷ ἐκ γυναικὸς, ἐδίδου δὲ αὐτὸ τῷ θανάτῳ κατὰ καιρὸν, πάσχων μὲν οὐδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν αὐτός· ζωὴ γάρ ἐστι καὶ ζωοποιός· οἰκειούμενος δὲ τὰ * σαρκικὰ, ἵνα καὶ αὐτοῦ λέγηται τὸ παθεῖν, καὶ εἷς ὁ πάντων ἀναστὰς, τεθνεὼς ὑπὲρ πάντων, ἀγοράσῃ τῷ ἰδίῳ αἵματι τὴν ὑπ' οὐρανὸν, καὶ κατακτήσηται τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ τοῦτο ὡς ἀληθὲς ὁ μακάριος προφήτης Ησαΐας διακηρύττει λέγων ἐν πνεύματι· διὰ τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλοὺς, καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ αὐτὸς ἁμαρτίας πολλῶν ἀνήνεγκε, καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδόθη.

* σαρκὸς.

κέ.

Εἷς οὖν ὁ πάντων ἀξιώτερος τὴν ἰδίαν ὑπὲρ πάντων τέθεικε ψυχήν. καὶ συνεχώρει μὲν οἰκονομικῶς καταβιάζεσθαι βραχὺ τῷ θανάτῳ τὴν σάρκα, * κατήργηκε δὲ πάλιν αὐτὸν ὡς ζωὴ, παθεῖν οὐκ ἀνεχομένη τὸ παρὰ φύσιν ἰδίαν· ἵνα καὶ ἐν τοῖς ἁπάντων ἀτονήσῃ σώμασιν ἡ φθορὰ, καὶ τὸ θανάτου παραλύοιτο κράτος. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Αδὰμ πάντες ἀποθνήσκομεν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες * ζωοποιηθησόμεθα. εἰ γὰρ μὴ πέπονθεν ἀνθρωπίνως ὑπὲρ ἡμῶν, οὐ δὲ ἐνήργησε θεϊκῶς τὰ εἰς σωτηρίαν ἡμῶν. λέγεται γὰρ πρόνα mortem nostri causa non sustinuisset. Traditur namque mor-

* κατήργει τὸ

* ζωοποιησόμεθα.

niter accidere solet, non corporis, sed hominis mors appellatur. Ad eum itaque modum & de ipso quoq; Emmanuele statuas licet. erat enim Verbum in eo quod ex muliere susceptũ erat, tamquam in proprio corpore; hoc ipsum autem corpus præfinito tempore in mortem contradidit, nihil interim incommodi propria natura sustinens. ipsum namque & vita est, & cetera omnia viuificans est: verumtamen quæ carnis sunt veluti propria in se transferens, & mortem perpessum, ac resurgẽs quod erat pro omnibus mortuum, proprio sanguine humanum genus expiasse, & quotquot per terrarum orbem degunt, Deo & Patri acquisiuisse dicitur. Vnde sacer vates Isaias, diuino Spiritu afflatus, hæc de illo pronuntiat: *Ideo dispertiam ei plurimos, & fortium diuidet spolia, pro eo quod tradidit in mortem animam suam, & cum sceleratis deputatus est, & ipse peccata multorum tulit.* Isai. 53.

XXV.

Vnus ergo omnes dignitate præstans pro omnibus animam suam posuit; & œconomica quadam ratione carnem per mortem nonnihil humiliari sinebat. Verum secundum propriam naturam, in quam nullus dolor, nulla cadit perpessio, eamdem mortem vicissim destruxit, quo hac nimirum ratione corruptio in omniũ corporibus eneruaretur, mortisque imperium dissolueretur. Etenim vt in Adã omnes morimur, sic e contrario in Christo omnes viuificamur. Neque enim ea quæ ad salutem nostrã faciunt, secundum naturam diuinam perfecisset, si secundum naturam huma-

1. Cor. 15. vers. 22.

tem primo quidem oppetiisse vt homo; mox vero per id quod sua natura est Deus, in vitam denuo rediisse. Si igitur mortem secundum Scripturas corpore non pertulit, neque spiritu viuificatus reuixit quoq;. Quod si vero in vitam non resurrexit, fides nostra vana est, & in peccatis etiamnum sepulti iacemus. Nam iuxta beati Pauli doctrinam, in mortem illius baptizati sumus; peccatorumque remissionem per sanguinem illius obtinuimus.

1. Cor. 15. vers. 17.

Rom. 6. v. 3.

XXVI.

Porro autem si neque verus Dei filius est Christus, neque natura Deus, sed æque ac nos, nihil aliud quam homo, aut diuinitatis instrumentum; nequaquam per Deum salutem consecuti sumus, sed per eum qui nostri similis nostri causa mortuus, alteriusq; virtute & potestate resuscitatus est. Quomodo ergo mors per Christum deuicta dicitur? Atqui Christũ de sua anima ita pronuntiantem audio: *Nemo tollit illam a me, sed ego pono eam a me. potestatem enim habeo ponendi eam, & potestatẽ habeo rursum sumendi eam.* Qui enim mortem nesciebat, ille secundũ propriam carnem in mortem omnibus communem se abiecit, quo & nos quoq; vna cum illo ad vitam resurgeremus. Reuixit enim despoliatis inferis, non vt nostræ conditionis homo, sed vt Deus in carne nobiscum & supra nos. Obtinuit autem natura in ipso tamquam in capite incorruptionẽ. Contrita est mors quoque, dũ corpori quod ipsius vitæ erat, hostiliter insultat. Quemadmodum enim illa per Adam vicit, ita per Christum debellata corruit. Quamobrem diuinus il-

Ioan. 10. vers. 18.

τερον ἀποθανεῖν μὲν, ὡς ἄνθρωπος, ἀναβιῶναι δὲ μετὰ τοῦτο, διὰ τὸ εἶναι κατὰ φύσιν θεός. εἰ τοίνυν οὐ πέπονθε τῷ τεθνάναι σαρκὶ, κατὰ τὰς γραφὰς, οὐδὲ ἐζωοποιήθη πνεύματι, τουτέστιν, ἐκ ἀνεβίω. καὶ εἰ τοῦτό ἐστιν ἀληθὲς, ματαία ἡ πίστις ἡμῶν· ἔτι ἐσμὲν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. βεβαπτίσμεθα γὰρ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, κατὰ τὰς τοῦ μακαρίου Παύλου φωνὰς, καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἐσχήκαμεν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ.

κϛ'.

Ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ὁ Χριστὸς οὔτε υἱὸς ἀληθῶς, οὔτε μὴν φύσει θεὸς, ἄνθρωπος δὲ ψιλὸς καθ' ἡμᾶς, καὶ θεότητος ὄργανον, σεσώσμεθα μὲν οὐκ ἐν θεῷ ποθεν, ἑνὸς δὲ μᾶλλον τῶν καθ' ἡμᾶς τεθνεῶτος ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ δυνάμεσιν ἀλλοτρίαις ἐγηγερμένου. πῶς οὖν ἔτι κατηργήθη ὁ θάνατος διὰ Χριστοῦ; καί τοι λέγοντος ἀκούω σαφῶς περὶ τῆς ἰδίας ψυχῆς· οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν γὰρ ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. κατέβη γὰρ μεθ' ἡμῶν εἰς θάνατον διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, ὁ θάνατον οὐκ εἰδὼς, ἵνα καὶ ἡμεῖς * ἀναβῶμεν σὺν αὐτῷ πρὸς ζωήν. ἀνεβίω γὰρ σκυλεύσας τὸν ᾅδην, οὐχ ὡς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ μεθ' ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ * ἡμᾶς. κατεπλούτει δὲ ἡ φύσις ὡς ἐν αὐτῷ δὴ καὶ πρώτῳ τὴν ἀφθαρσίαν, καὶ συνετρίβη ὁ θάνατος, τῷ τῆς ζωῆς σώματι πολεμίου δίκην εἰσβαλών. ὥσπερ γὰρ νενίκηκεν ἐν τῷ Ἀδὰμ, οὕτω πέπτωκεν ἐν τῷ Χριστῷ. καὶ γοῦν ἀναβαίνοντι

* ἀναβιῶμεν

* ἡμῶν

δι'

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεὸν, ἵνα τοῖς ἐπὶ γῆς βάσιμον ἀποφήνῃ τὸν οὐρανὸν, τὰς ἐπινικίους ᾠδὰς ἀνετίθη λέγων ὁ θεσπέσιος μελῳδός· ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατε· ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε, ψάλατε συνετῶς. ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη. ἔφη δέ που καὶ ὁ μακάριος Παῦλος περὶ αὐτοῦ, λέγων· ὁ καταβὰς, ὁ αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

κζ'.

Ὅτι τε τοίνυν καὶ θεός ἐστιν ἀληθῶς, καὶ βασιλεὺς κατὰ φύσιν, εἴρηται δὲ καὶ τῆς δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον; προσκυνήσον ὡς ἕνα, μὴ διελὼν εἰς δύο μετὰ τὴν ἕνωσιν. τότε γελάσει μάτην ὁ παράφρων Ἰουδαῖος, τότε κυριοκτόνος ἔσται κατὰ ἀλήθειαν· ἀλώσεται δὲ πεπλημμεληκὼς οὐκ εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν * τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα Χριστόν. καὶ δὴ καὶ ἀκούσεται· οὐαὶ ἔθνος ἁμαρτωλὸν, λαὸς πλήρης ἁμαρτιῶν, σπέρμα πονηρὸν καὶ υἱοὶ ἄνομοι· ἐγκατελίπετε τὸν κύριον, καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. ἑλλήνων δὲ παῖδες κατ' οὐδένα τρόπον τὴν τῶν χριστιανῶν διαμωμήσονται πίστιν. λελατρεύκαμεν γὰρ οὐκ ἀνθρώπῳ ψιλῷ· μὴ γένοιτο· θεῷ δὲ μᾶλλον τῷ κατὰ φύσιν, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτοῦ τὴν δόξαν, κἂν εἰ γέγονε καθ' ἡμᾶς, μεμενηκὼς ὅπερ ἦν, τουτέστι θεός. δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῷ τῷ

* τὸν σωτῆρα θεόν.

le psaltes Dauid ad Deum cælestemq; Patrem pro nobis & propter nos ascendenti, nempe quo nobis terræ huius inquilinis viam ad cælũ muniret, eiusmodi triumphale carmen accinuit: *Ascendit Deus in iubilo, Dominus in voce tubæ. Psallite Deo nostro, psallite; psallite Regi nostro, psallite, psallite sapienter. Deus regnauit super omnes gentes.* Sed & beatus Paulus quoque de illo his consentanea scribit: *Qui,* inquit, *descendit, ipse est qui & ascendit super omnes cælos, vt adimpleret omnia.*

Psalm. c. 46. v. 6. 7.

Ephes. c. 4. v. 10.

XXVII.

Cum igitur secundum naturam verus sit Rex, & Deus item verus gloriæ Dominus crucifixus prædicetur; cui dubiũ esse potest, quin sacra Virgo Deipara sit nominanda? Tu igitur Emmanuelem vt vnum adora, neque post factam vnitionem in duos illum disseca. Tunc enim insanus Iudæus incassum ridebit, tunc proculdubio occisi Domini reus agetur; tunc illum non in vulgarem quempiam hominem nobis similem impie ac scelerate sæuiisse apparebit, sed in vniuersorum Saluatorem & Deum; audietque vel inuitus: *Væ genti peccatrici, populo pleno peccatis, semini nequam, & filiis scelestis. Dereliquistis Dominum, & exacerbastis sanctum Israel.* Tunc gentium populus nullo prorsus iure Christianorum fidem subsannare poterit. Agnoscet enim nos non nudo alicui homini diuinum cultum deferre, absit; sed illi qui natura Deus est. neque enim gloriæ maiestatisque illius ignari sumus. nam etsi perinde ac nos factus est; id tamen quod erat, nimirum Deus, semper mansit. Per ipsum, & cum

1. Cor. c. 2. v. 8.

Isa. c. 1. v. 4.

ipso, Deo & Patri sit gloria cum sancto & viuifico Spiritu in sæcula sæculorum. Amen.

θεῷ καὶ πατρὶ εἴη δόξα σὺν ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Anno Christi 431.

CAPVT III.

Cyrilli episcopi Alexandrini de recta in Dominum nostrum Iesum Christum fide liber, religiosissimo imperatori Theodosio nuncupatus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ ὀρθοφρονητικοῦ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον, περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

I.

SVPREMVM humanæ gloriæ culmen, Christianissimi imperatores, longe maximo discrimine ceteris omnibus antecellens præstansque; plæclara itidem fors, munusque perillustre a diuina excellentia & maiestate in vos defluxit, nempe quo summæ illius celsitudinis & dignitatis aliquod quoque vestigium & quasi simulacrum in terris extaret. Igitur vt summo illi numini omne genu incuruatur, thronique & dominationes, principatus ac potestates prona submittentes colla, congruis illud laudibus & hymnis venerantur, necnon cælum terramque plena eiusdem gloria & maiestate esse profitentur: ita in vestra quoque serenitate adeo conspicuæ atque omnium supremæ claritudinis illustrem ac plane expressam imaginē intueri licet. Vos etenim omni terreno fastigio superiores, amplissimarum dignitatum fontes estis. Vos humanæ felicitatis principia & origines: clementissimis maiestatis vestræ nutibus ad iustam honestamque ac beatam viuendi rationē promouetur quidquid vsquam est gentium, regni vestri soliis substratum. Quod si qui sunt, qui iugum detrectant,

Isai. 45. vers. 23.

Isai. 6.

α'.

ΤΗΣ μὲν σὺν ἀνθρώποις βασιλείας τὸ ὑψηλότατον, καὶ ἀσυγκρίτοις διαφορᾶς τῶν ἄλλων ἁπάντων ὑπερτερούμενον, ὑμεῖς ὦ φιλόχριστοι βασιλεῖς, καὶ κληρονομεῖτε ὑμῖν ἐξαίρετός τε καὶ πρέπων παρὰ θεοῦ, τῆς ἐνούσης αὐτῷ καὶ παντῶν * ὑπεροχῆς, εἰκὼς γὰρ ἐπὶ γῆς τὸ γέρας. κάμπτει μὲν γὰρ αὐτῷ πᾶν γόνυ, θρόνοι τε καὶ ἀρχαὶ, κυριότητες καὶ ἐξουσίαι, δοῦλον ὑπέχουσαι τὸν αὐχένα, καὶ ταῖς καθηκούσαις ἀεὶ δοξολογίαις καταγεραίρουσι· πλήρη τε εἶναί φασι τὸν οὐρανὸν καὶ πᾶσαν γῆν τῆς δόξης αὐτοῦ. ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος, τῆς οὕτω θεμιτοῖς καὶ ἀνωτάτω πασῶν βασιλείας διαπρεπούσης τε καὶ ἐναργῆ τὸν τύπον. ὑμεῖς γάρ ἐστε καὶ τοῖς εἰς λῆξιν ἀξιωμάτων πηγαὶ, καὶ ἁπάσης ὑπεροχῆς ἐπέκεινα, καὶ τῆς σὺν ἀνθρώποις ὑπομειρίας ἀρχὴ, καὶ γένεσις· καὶ νόμασι μὲν τοῖς ἡμετέροις τοῦ ὑμετέρου κράτους, θεοῦ ἔννομόν τε καὶ ἀξιάγαστον καὶ ἀοίδιμον πηδαλιουχεῖται ζωὴ πᾶν ὅσον ἐστὶ τοῖς τῆς βασιλείας θώκοις ὑπερερωμένον. ἐν ᾗ τῆς ζωῆς ἐκ θεοῦ

* ὑπερτῆς εἰκόνα ἔχει τῆς σφῶν

ANNO CHRISTI 431.

χόμενοι, πίπτουσι ῥᾳδίως, τῆς ἐνούσης ὑμῖν εὐσθενείας ἡττώμενοι. κἂν ἀστράψῃ μόνον ἡ βασιλέως ἀσπὶς, φροῦδα τὰ ἐκείνων οἴχονται, καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἀπονοίας τῶν οἰκείων εὐθὺς ἀποστήσαντες νοῦν, πεσόντες εἰς γόνυ ζητοῦσι τὸ ἔλεον. τοιγαρτοι κεκράτηκε τῆς ὑπ' οὐρανὸν τῶν ὑμετέρων ὑπασπιστῶν ἡ μαχιμωτάτη, καὶ ἐμπειπόλεμος, καὶ ἀεὶ νικῶσα πληθύς. ὑμεῖς ἐστε τῶν πρὸς ἑῴαν καὶ ἑσπέραν καὶ ᾠδὴ, καὶ λύρα, καὶ ἁπάσης ὑπόθεσις εὐφημίας· ὑμᾶς ἡ πρὸς νότον, καὶ μὴν καὶ ὅσοι βορειότερον οἰκοῦσι τόπον, φωναῖς χαριστηρίοις στεφανοῦντες οὐ καταλήγουσιν. ἔρεισμα δὲ τὸ ἀκράδαντον τῆς οὕτω θεοφιλοῦς καὶ εὐαγεστάτης ὑμῶν βασιλείας, αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστός. δι' αὐτοῦ γὰρ βασιλεῖς βασιλεύουσι, καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἔστι γὰρ αὐτῷ παναλκὲς τὸ θέλημα, καὶ ἐν τῷ κατανεῦσαι μόνον ἡ παντὸς πλήρωσις ἀγαθοῦ. διανέμει δὲ καὶ λίαν ἑτοίμως τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ πάντων ἐξαίρετα, τῶν ὅσα ἐστὶν ἀξιόληπτα, καὶ τεθαυμασμένα. καὶ ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν ὧν ἔφην, τὰ τῷ ὑμετέρῳ κράτει δεδωρημένα, δοθησόμενα δὲ ἔτι, καθὰ πεπιστεύκαμεν. ὅτι δέ ἐστι κρηπὶς ἀκατάσειστος ταῖς βασιλέων τιμαῖς, τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας τὰ αὐχήματα, καὶ ἐξ αὐτῆς πειράσομαι τῆς ἁγίας καὶ θεοπνεύστου πληροφορῆσαι γραφῆς, βραχυλογήσας, ὡς ἔνι.

β'.

Πλεῖστοι μὲν γὰρ ὅσοι γεγόνασι κατὰ

illi vestra potentia nullo pene negotio superati succumbunt. Imo vero si regium scutum vel semel concussum micuerit, vana illorum consilia atque studia in ventos mox abeunt; quippe qui amentiam suam missam facientes, euestigio ad genua vestra sese prouoluant, supplicesq; veniam exposcant. Nimirum cohortes vestræ bellicosissimæ, militarisque disciplinæ peritissimæ, ac triumphis agendis nunquam non assuefactæ, terrarum orbem subiugarunt. Vos proinde totus oriens, vos totus canit occidens, omnique laudum genere prosequitur: vos, qui ad Austrum vergunt, vos, qui ad Aquilonem pertinent, festiuis gratulationibus exornare nunquam desinunt. Inconcussum autem piissimi & sacratissimi imperii vestri firmamentum est ipse Dominus Iesus Christus. *Per hunc enim*, vt scriptum est, *reges regnant, & potentes decernunt iustitiam.* est enim illi voluntas omnipotens, omnisque boni, si solum annuat, copia. Dilargitur is ergo amicis suis munera in primis eximia & præclara, & quæ in precio habeantur quam maxime idonea, & id quidem admodum alacriter & prompte. Quod hic dicimus, vel ea sola quę maiestati vestræ ab eo donata sunt, & olim adhuc, quemadmodum confidimus, donabuntur, verum esse euidenter ostendunt. Ceterum quod eximia in Deum pietas inconcussum regiæ dignitatis fundamentum existat, id quanta fieri poterit breuitate & claritate, vel ex ipsa sacra diuinaque scriptura docere enitar.

Prouerb. c. 8. v. 15.

II.

Plurimi citra controuersiam

retro actis temporibus extitere qui Iudæam prouinciam administrarunt, regnique illius gubernacula tractauerunt. Verum quotquot ex illis cultu & obseruantia, quæ Deo debentur, impie contemptis, & iustitiæ magistra lege pro nihilo ducta, suo fastui suisque libidinibus libere indulgendum esse putauerunt, omnes hi mali & miseri male misereq; perierunt. Est enim res periculosissima, quidpiam in Deum committere, proculcataq; æquitate quocumque modo in illius offensam incidere. Contra vero quicumque se pios in illum declararunt, quæque illi placitura credebant, omni ope præstare elaborarunt, citra sudorem ac puluerem hoste deuicto debellatoq; triumphum cecinerunt. Eiusmodi inter ceteros fuit Iosias ille, qui idolorum cultoribus vna cum ipsis delubris & aris incensis, incantationibusque & falsis diuinationibus omnibus e medio sublatis, ac inanibus dæmoniacæ imposturæ ludibriis profligatis, regnum apprime nobilitatum, summaque apud veteres ac recentiores omnes, qui ea quibus diuina mens oblectatur, colere didicerunt, laude & admiratione dignũ reliquit. Verum enimuero licet isthæc omnia cum virtute & gloria a maioribus vestris, vobisque ipsis suscepta obseruataque sciam, non erit tamen inutile, opinor, si quæ sapientis Ezechiæ pietate ac studio eo in genere gesta sunt, hoc loco apte commemorauero: huiusce namque narrationis vis & energia non parum commodi vestræ sublimitati apportabit.

4. Reg. 23.

III.

Fuit ex Persica Babylone vir

καιροὺς, οἱ τῆς Ιουδαίων ἄρξαντες χώρας, καὶ τοὺς τῆς παρ' αὐτοῖς βασιλείας διέποντες θρόνους. ἀλλ' οἱ μὲν τῆς εἰς θεὸν αἰδοῦς ἀνοσίως ὀλιγωρήσαντες, καὶ τοῦ τῆς δικαιοσύνης πρύτανιν παρ' οὐδὲν ποιούμενοι νόμον, καὶ τοῖς τῆς * φαυλότητος βόθροις ἑαυτοὺς ἐνιέντες οἱ τάλανες, κακοὶ κακῶς ἀπολώλασι. παρχάλεπον γὰρ τὸ προσκρούειν θεῷ, καὶ κατά τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι τοῦ εἰκότος, λυποῦντας αὐτόν. ὅσοι δὲ τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβείας γεγόνασιν ἐπιμεληταὶ, καὶ τῶν ἀρεσκόντων αὐτῷ γνήσιοι φύλακες, νενικήκασιν ἐχθροὺς ἀμογητὶ, καὶ κεκρατήκασι τῶν δι' ἐναντίας. τοιοῦτός τις ἦν Ιωσίας ἐκεῖνος, ὃς αὐτοῖς τεμένεσι καὶ βωμοῖς τοὺς τῶν εἰδώλων κατεμπρήσας θεραπευτὰς, γοητείας τε ἁπάσης καὶ ψευδομαντείας τρόπους περιελὼν, καὶ τὰ τῆς δαιμονιώδους ἀπάτης καταλύσας παίγνια, τοῦ παντὸς ἀξίαν ἀπέφηνε λόγου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν, καὶ ἀξιάγαστον μὲν τοῖς πάλαι, τεθαυμασμένην δὲ καὶ εἰς δεῦρο, παρά γε τοῖς εἰδόσι τιμᾷν τὰ οἷς ἂν ὁ θεῖος ἐφήδοιτο νοῦς. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἅπαντα τοῖς ὑμετέροις προγόνοις καὶ ὑμῖν αὐτοῖς εὖ μάλα κατώρθωται. διαμεμνήσομαι δὲ χρησίμως καὶ τῶν ἐν Εζεκίᾳ τῷ σοφωτάτῳ κατὰ καιροὺς πεπραγμένων· ὀνήσει γὰρ οὐ μετρίως τὴν εὐσεβεστάτην ὑμῶν κορυφὴν ἡ τῶν λόγων δύναμις.

γ'.

Ανήρ τις τῶν ἐκ Βαβυλῶνος τῆς

ANNO CHRISTI 431.

* φιλαυτότητος.

ANNO CHRISTI 431.

Περσικῆς, Ραψάκης οὗτος ἦν. οὗτος ἀνεῖλε μὲν ἅπασαν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὴν τῶν Ιουδαίων χώραν· καταδηώσας δὲ σὺν αὐτῇ τὴν Σαμάρειαν, ἐπ' αὐτὴν ᾔει τὴν Ιερουσαλὴμ* μυριάνδρῳ πληθύϊ τῶν ὑπὸ χεῖρα δορυφορούμενος· καὶ φάλαγγα μὲν ἱππικὴν οὐκ εὐχείρωτον ἔχων, μᾶλλον δὲ καὶ δυσάντητον· ὁπλίτην δὲ πεζομάχον, καὶ ταῖς ψάμμοις ἰσάριθμον. εἶτα τῷ τείχει* περιστήσας ἑλεπόλεις, καὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν, ἀπονοίαις τε βαρβαρικαῖς οὐ μετρίως κατωφρυωμένος, αἱρήσειν μὲν κατὰ κράτος ὁμοῦ ταῖς ἄλλαις καὶ αὐτὴν ἔφασκε τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ τῆς ἀρρήτου δόξης κατεθρασύνετο, καὶ παλιμφήμοις ἠφίει φωνὰς, ἀκρατῆ καὶ ἀχάλινον τὴν γλῶσσαν ἀνεὶς ἐπὶ θεῷ. ἔφη γὰρ, ὅτι κἂν εἰ βούλοιτο σώζειν αὐτοῦ, ἀνόνητον ἔσεσθαι τοῖς ἐπ' αὐτῷ πεποιθόσι τὴν χάριν τῆς ἐπικουρίας. ἐπεὶ δὲ ἧκόν τινες ἀπαγγέλλοντες τῷ βασιλεῖ τῆς ἐκείνου σκαιότητος τὰ τολμήματα, καὶ τοῦ Περσικοῦ φρονήματος γέμοντας λόγους· τότε δὴ τότε μόναις ὥσπερ ἐπαλγήσας ταῖς κατὰ θεοῦ δυσφημίαις, καὶ τοῦ τὴν πόλιν ἁλῶναι ταύτην ἔσεσθαι πρόφασιν ἐμφρόνως ὑπειληφὼς, περιερρήγνυτο τὴν ἐσθῆτα, καὶ εἰς τοῦ οἶκον ἀνέβη τοῦ θεοῦ, λιταῖς δηλονότι τὴν θείαν ὀργὴν ὑποτρέχων, καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς δυσφημίαις αἰτιαμάτων ἑαυτοῦ ἀπαλλάττων. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; εὐμενῆ καὶ ἵλεων κατεστήσατο τοῦ τῶν δυνάμεων κύριον· νενίκηκε τοῦ Ασσύριον· οὐχ ἵππον εἰς μάχην ὁπλίσας εὐχάλινον, οὐ τοξοτῶν εὐστοχίαις,

*μυριάδων

*περιστήσας

quidam, cui Rapsaces nomẽ. Hic posteaquam vniuersam Iudæorũ prouinciam propemodum occupasset, Samariamq; vna cum ipsa hostiliter depopulatus esset; copiis innumerabilibus stipatus ipsã quoq; Hierosolymam adoriri moliebatur. Porro autem cum minime contemnendas, imo vero tantum non in expugnabiles equitũ turmas, peditatumque maris arenas pene æquantem adduceret; vastatrices vrbium machinas, reliquumque belli apparatum ciuitatis mœnibus admouet; barbaraque væsania ac supercilio plurimum elatus, sanctam Hierosolymorum ciuitatem perinde ac alias vi se capturum expugnaturumque iactitat, & contra venerandam Dei maiestatem petulanter quoque insurgens, liberaque incontinentissimæ ac insolentissimæ linguæ frena permittens, maledictas in Deum voces detorquere non dubitat. Aiebat enim, eos qui suam in ipsum spem collocauerant, etiam si vellet, seruare, speratique subsidii beneficium eisdem præstare non posse. Cum ergo accessissent, qui insanos illius conatus, verbaque Persico fastu turgentia regi denuntiarent; ille sola conuicia in Deum detorta ægerrime ferens, eaque capiendæ ciuitatis causam esse posse, pie prudenterque considerans, derepente conscissa veste in domum Dei ascendit, suppliciter iræ diuinæ obsecundans, & se ab illo blasphemiarũ crimine exoluens. Ecquid illo studio promouit? illud nimirum, quod virtutum Dominum benignũ propitiumque sibi reddidit: quandoquidem non frenatis & ad pugnam instructis equis, non sagittariorum dexteri-

Isai. 36.

Isai. 37.

tate, non hastatorum pilis, non ducum peritia, sed Dei auxiliis vsus munitusque, Assyrios debellari volentis, vna nocte omnem illorum exercitum deleuit. Scriptum namque est: *Egressus est autem angelus Domini, & percussit ex castris Assyriorum centum octoginta quinque millia. Et surgentes mane inuenerunt omnia corpora mortua.* Hi pietatis sunt fructus; hæc eorum, qui blasphemas in Deum voces non ferunt, merces.

ᾐδοράτων βολαῖς, οὐδὲ ταῖς τῶν τακτικῶν ἐμπειρίαις τῶν ὑπὸ χεῖρα χρώμενος, ψήφῳ δὲ μᾶλλον τῇ παρὰ θεοῦ, τῆς τῶν Ασσυρίων στρατιᾶς ἐν μιᾷ νυκτὶ καθορίσαντος θάνατον. ἐξῆλθε γὰρ, φησὶν, ἄγγελος κυρίου, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ασσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας. καὶ ἀναστάντες τῷ προῒ, εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά. οὗτοι τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας καρποὶ, καὶ τοῦ μὴ ἀνα-

ᾐσθαι φωνῆς, εἰ κατ' αὐτῆς τῆς θείας * γένοιτο δόξης.

IV.

Arbitror autem, ad pias principum aures nihil quod in Deum blasphemum sit, efferri debere; verum id tantum, quod extra omnem notam & reprehensionem positum, ad laudem & gloriam, quæ summo iure summo illi numini debentur, omni ex parte faciat. Cum ergo optimum conuenientissimumque id esse compertum habeam, incitor necessario, vt rectæ fidei Canonem ab apostolis traditum, & commentariolo hoc breuiter comprehensum, veluti spiritale quoddã xenium, cum vestræ maiestati, tum ipsis quoque reginis veræ pietatis studiosissimis offeram; vt quæ ambæ vna cum vestra serenitate coruscent, insigniterque floreant. altera enim sobole vobis exoptatissima felix, regni vestri sceptris perpetuæ successionis spem affert: altera vero inter virgineas gemmas adolescens, regni vestri præclarissimi curas vobiscũ communes habet. Igitur vt veneranda vestra capita exornant Indici vniones; ita spiritalis animæ mentisque ornatus erit recta, sincera, inculpataque in Deum fides. Quam quidem fidẽ quia vos con-

δ'.

Δεῖν δὲ οἶμαι μάλιστα ταῖς βασιλέων εὐσεβέσιν ἀκοαῖς παλίμφημον μὲν οὐδὲν λαλεῖσθαι κατὰ θεοῦ, ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον, ὅσα καὶ μώμου παντὸς καὶ διαβολῆς ἐπέκεινα τρέχει, καὶ τῆς πρεπούσης δοξολογίας αὐτῷ ποιεῖται τὴν ἔκτισιν. ἄριστα δὲ τοῦτο κἀγὼ εἰδὼς ἔχειν, παρωρμήθην ἀναγκαίως, τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀποστολικῆς πίστεως τὴν παράδοσιν ἐγγράψαι μὲν τῷδε τῷ βιβλίῳ, ξένιον δὲ ὥσπερ τι πνευματικὸν προσκομίσαι τῷ ὑμετέρῳ κράτει, καὶ αὐταῖς δὲ ταῖς θεοφιλεστάταις ἀληθῶς βασιλίσιν, αἳ τῇ ὑμετέρᾳ γαληνότητι συναστράπτουσι. καὶ ἡ μὲν ταῖς εὐκταιοτάταις ὑμῖν ἐπαυχοῦσα γοναῖς, καὶ τῆς εἰσαεὶ διαμονῆς τὰς ἐλπίδας τοῖς σκήπτροις εἰσφέρουσα· ἡ δὲ τοῖς παρθενικοῖς βλαστήμασι συνακμάζουσα, καὶ τὰς τῆς εὐκλεεστάτης ὑμῶν βασιλείας οἰκειουμένη φροντίδας. λίθοι μὲν οὖν ἰνδικοὶ τὰς ἀοιδίμους ὑμῶν καταφαιδρύνουσι κεφαλάς· ψυχῆς δὲ καὶ νοῦ νοητὸς ἂν γένοιτο κόσμος, πίστις ὀρθὴ καὶ ἀκαπήλευτος. ἢν ὅτι τηρήσετε τεθαρ-

ANNO CHRISTI 431.

* λέγοιτο

ANNO CHRISTI 431.

σηκὼς, προσάγω τὸν λόγον, ὡς ἔρεισμα νοῦ, καὶ ψυχῆς ἀγλάϊσμα, καὶ καρδίας στέφανον. γέγραπται γὰρ, ὅτι κρείσσων σοφία λίθων πολυτελῶν· πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν. οὐκοῦν διὰ βραχέων εἰπεῖν πειράσομαι τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, καὶ ὅ, τι ποτέ ἐστι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον, διαρθροῦν ὅτι μάλιστα σαφῶς, κατά γε τὸ ἐσχωροῦν τοῖς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι βλέπουσι, καὶ ἐκ μέρους γινώσκουσι, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. οὐδεὶς γὰρ λέγει κύριον Ιησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· καὶ οὐδεὶς λέγει ἀνάθεμα Ιησοῦν, εἰ μὴ ἐν Βεελζεβούλ.

ε'.

Φαίη δ' ἂν, οἶμαι, τίς· οὐκοῦν ἐπειδή σοι καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ κόνεως ἅψεσθαι δοκεῖ, καὶ τὸν οὕτω διαβριθῆ καὶ δύσοιστον ἀνατλῆναι πόνον, ἀοκνότατα διασάφει τὸν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδήλευτον, καὶ πάσης αἰτίας ἀπηλλαγμένον ἐπὶ Χριστῷ λόγον. διαφόροις γὰρ δόξαις καταμεθύουσί τινες, παραπλάττοντες εἰς τὸ ἀκαλλὲς τὰ ἐπ' αὐτῷ κεχρησμῳδημένα παρά τε τῆς νέας καὶ ἀρχαιοτέρας γραφῆς. οὐκ ἠγνοήκαμεν οὖν, ὡς οὐκ ἀνεπιτήδευτόν ἐστι τῶν ἀτόπων τοῖς ἀσυνέτοις οὐδέν· πίπτουσι δὲ καὶ λίαν ἑτοίμως εἰς πέταυρον ᾅδου, κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ εἰς παγίδα θανάτου, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. τίνες δ' ἂν εἶεν οἱ παρ' ἑκάστῳ θρύλλοι, καὶ τὰ σεμνὰ μυθάρια, διειπεῖν ἀναγκαῖον.

seruaturos plane confido, præsens hoc scriptum veluti quoddã mentis firmamentum, animæque lumen, & cordis coronam offero. Scriptum est enim: *Melior est sapientia lapidibus preciosis; & omne desiderabile ei non potest comparari.* De Vnigeniti itaque incarnatione breuiter verba facturus, quænam sacramenti huius ratio existat, quanta quidem perspicuitate ab iis id fieri poterit, qui in speculo tantũ & ænigmate conspicantur, & ex parte solum, nempe secundum mensuram donationis Spiritus sancti, vt diuinus Paulus loquitur, cognoscunt (*nemo enim dicit Dominum Iesum, nisi per Spiritum sanctum: sicut nemo rursum dicit anathema Iesum, nisi in Beelzebub*) explicare tentabo.

Prouerb. 8. v. 11.

1. Cor. 13. v. 12.

1. Cor. 12. v. 11.

Ibid. v. 3.

V.

Dixerit autem hic quispiam: Quandoquidem huius rei causa in arenam descendere, laboremque vsque adeo difficilem atque arduum subire lubet; age, si placet, oratione minime ad fucum comparata, sed vera, sed sincera, sed ab omni nota vitioque libera, Christi mysterium expedi. Nam oracula, quæ cum in noua, tum in veteri quoque Scriptura ea de re passim occurrunt, ea quidam variis opinionibus ebrii, a vero germanoque sensu in præposterum detorquent. Non fugit nos sane nihil extare tam absurdum, quod insipientes non attentent: verum corruunt illi proni in profundum inferni, sicut scriptum est, & in pedicas mortis; *non intelligentes neque quid loquantur, neque de quibus affirment.* Retulerit autem nosse & quænam illæ sint singulorum nugæ, stolatæque fabulæ.

1. Tim. 1. v. 7.

VI.

Quidam igitur Verbũ ex Deo & Patre genitum in hominis forma apparuisse, haud inuiti concedunt; at vero ex sacra & Deipara Virgine carnem sumpsisse, id audaci temeritate inficiantur: siquidem totam sacramenti huius rationem in solo externo schemate positam fuisse, sacrilege ementiuntur. Alii turpe pudendumque rati, si hominem adorare videantur, terrenamque carnem summo honore afficiant; dum fœdo hoc inscitiæ morbo, prauaque & adulterina religione laborant, Verbum ex Deo natum in ossium & neruorum carnisque naturam demutatum affirmant. Atque ita miseri illi Emmanuelis ex Virgine ortum ludibrium habentes, optimam illam diuinissimamque œconomiam indecoram iudicant. Sunt qui coæternum Deo patri Verbum tarde natum, hoc est, tum demum productum credunt, cum secundum carnem in lucem editum est. Non desunt rursum, qui in tantã stultitiam & impietatẽ prolapsi sunt, vt Dei Verbum anhypostaton, hoc est, nullam habens subsistentiam (cuiuscemodi illud est, quod tunc solũ est & intelligitur, dum ore profertur) dicere audeant, taleque Verbum in homine factum contendunt. Hi vero sunt Marcellus & Photinus. Comperiuntur alii, qui etsi vnigenitum Dei Verbum vere hominem factum & incarnatum non negent; induci tamen nequeunt, vt carnem, quam assumpsit, anima ratione & mente nostræ simili prædita perfectam animatamq; fuisse credant. Etenim Verbũ quod ex Patre, & templum quod ex

Manichæi.

Cerinthiani.

Photiniani.

Apollinaristæ.

ϛ'.

Anno Christi 431.

Οἱ μὲν γὰρ, ὅτι πέφηνε μὲν ἄνθρωπος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐ μὴν ὅτι καὶ πεφόρηκε τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου σάρκα, φρονεῖν τε καὶ λέγειν τετολμήκασι· καταψεύδονται δὲ μόνην τοῦ μυστηρίου τὴν δόκησιν. ἕτεροι δ' αὖ κατερυθριᾶν * σκεπτόμενοι, τὸ δοκεῖν ἀνθρώπῳ προσκυνεῖν, καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦν παραιτούμενοι, ἐκ τῆς ἄγαν ἀμαθίας νόθην τινὰ καὶ παρεφθαρμένην νοσοῦντες εὐλάβειαν, παρατετράφθαι φασὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φῦντα λόγον εἰς ὀστέων τε καὶ νεύρων καὶ σαρκὸς φύσιν, τὴν ἐκ παρθένου γεννήσιν τοῦ Εμμανουὴλ πλατὺ γελῶντες οἱ τάλανες, καὶ τὸ ἀπρεπὲς καταγράφοντες τῆς οὕτως ἀρίστης καὶ θεοπρεποῦς οἰκονομίας. οἱ δὲ καὶ ὀψιγενῆ τὸν συναΐδιον τῷ πατρὶ θεὸν λόγον εἶναι πεπιστεύκασι, καὶ εἰς τὸ μόλις ὑπάρξαι διακεκλῆσθαι τότε, ὅτε καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως ἔλαχε τὴν ἀρχήν. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ πρὸς τοῦτο μανίας δυσσεβῶς ἠγμένοι, ὥστε ἀνυπόστατον τὸν ἐκ θεοῦ φασιν εἶναι λόγον, ῥῆμα δὲ ἁπλῶς τὸ κατὰ μόνην νοούμενον προφορὰν ἐν ἀνθρώπῳ γενέσθαι. Μάρκελλος δὲ οὗτοι καὶ Φωτεινός. δοκεῖ γε μὴν καὶ ἑτέροις ἐνανθρωπῆσαι μὲν ἀληθῶς τὸν μονογενῆ, καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι πιστεύειν, μὴ μὴν ἔτι καὶ ἐμψυχῶσθαι τελείως τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα ψυχῇ λογικῇ, καὶ νοῦν ἐχούσῃ τὸν καθ' ἡμᾶς· εἰς ἐνότητα δὲ τὴν εἰς ἅπαν, ὥσπερ οὖν οἴονται, κατασφίγγοντες τόν τε ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου

* ἴσ. σκεπτόμενοι

ANNO CHRISTI 431.

θένου ναὸν, κατοικῆσαί φασιν ἐν αὐτῷ τὸν λόγον· καὶ ἴδιον μὲν ποιήσασθαι τὸ σῶμα τὸ ἀναληφθὲν, ψυχῆς δὲ αὐτὸν τῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς ἀναπληροῦν τὸν τόπον. ἕτεροι δ' αὖ πρεσβεύοισι μὲν ταῖς τούτων δόξαις τὰ ἐναντία, καὶ ἀντιφέρονται τοῖς φρονήμασιν, ἔκ τε θεοῦ λόγου καὶ ψυχῆς τῆς λογικῆς καὶ σώματος, ἤτοι τελείας ἁπλῶς ἀνθρωπότητος, συνεστάναι τε καὶ ἀναπεπλέχθαι διαβεβαιούμενοι τὸν Εμμανουήλ· οὐ μὴν ἔτι καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀμώμητον παντελῶς τὴν ἐπ' αὐτῷ τετηρήκασι δόξαν. καταδιιστᾶσι γὰρ εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν, καὶ παχεῖαν ὥσπερ αὐτοῖς ἐνιέντες τὴν διατομὴν, ἀνὰ μέρος ἑκάτερον μονονουχὶ καὶ ἑστῶτα παραδεικνύοισιν· ἕτερον μὲν εἶναι διατεινόμενοι τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα τελείως ἄνθρωπον, ἕτερον δ' αὖ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον· οὐχ ὅ, τι ποτέ ἐστιν * ἥ τε τοῦ θεοῦ φύσις, καὶ τῆς σαρκὸς, διακρίνοντες, οὐδὲ μόναις ταῖς εἰς τοῦτο διαφοραῖς ἐμφιλοχωρεῖν ἐθέλοντες· οὐδὲ γὰρ ἂν ἐννοίας τῆς ἀληθοῦς εἰς τοῦτο διήμαρτον, ἐπεὶ μὴ φύσις ἡ αὐτὴ σαρκός τε καὶ θεότητος. ἀλλὰ τὸν μὲν ὡς ἄνθρωπον ἰδίᾳ τιθέντες καὶ ἀνὰ μέρος, τὸν δὲ, ὡς θεὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς ὀνομάζοισι· καί τοι θέλοντες εἶναι χριστιανοί. καὶ δὴ καὶ λογίδια ἅττα περὶ τούτων συγγράφοντες, εἰπεῖν τετολμήκασιν αὐταῖς λέξεσιν, ὧδε· ὁ μὲν γὰρ φύσει καὶ ἀληθῶς υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἐστὶν, ὁ δὲ, ὁμωνύμως τῷ υἱῷ υἱός. καὶ μεθ'

* ἥ τε τοῦ λόγου φύσις

sacra Virgine ortum est, in vnam perfectam vnitatem contrahentes, Verbum in illo inhabitasse, corpusque assumptũ ad eum modum sibi proprium effecisse confingunt, vt animæ ratione vtentis locum per seipsum expleuerit. Sunt deniq; qui horum omnium opinationibus aduersantes, sententiisque refragantes, ex Dei Verbo, animaque intelligente, & corpore, hoc est, humana natura numeris omnibus perfecta absolutaque Emmanuelem constitutum compositumque constanter affirment; neque adhuc tamen sanam prorsus, omnisque vitii expertem sententiã tuentur. Quandoquidẽ vnum Christum in duos secernunt, & crassa quadam separatione inter hunc & illum inducta, vtrumque seorsum, ac quasi per se stare contendunt: & alterum quidem, eum nimirum qui ex Virgine natus est, perfectum hominem; alterum rursum ipsum Dei Patris Verbum esse dicunt; non quid inter Dei & carnis naturam intersit, distinguentes, neque intra solos discrepantium naturarum terminos consistentes. Ita enim, a veritate non aberrarent. alia enim carnis, alia rursus Verbi est natura. At hi alterum seorsum ac per se, tamquam merum hominem statuunt; alterum vero vt verũ naturalemq; Deum nominant: cum interim & Christiano nomine sibi blandiantur, & quosdam quoque hisce de rebus libellos conscripserint. Ad verbum autem hunc in modum scribere ausi sunt: Hic siquidem (nempe Dei Patris Verbum) verus & naturalis est Filius; ille vero (puta Virginis natus) æquiuoce Dei Filius dicitur. & paulo post

Nestoriani.

iterum: Vtique Dei Verbum non est homo, sed hominem assumpsit. Quandoquidem Vnigenitus iam inde ab initio per se, Dei omnium opificis Filius est: homo autem, quem suscepit, cum natura Deus non sit, propter eum a quo assumptus est, qui verus Dei Filius est, eodem cum ipso nomine appellatur. Quare hoc Christi oraculum: *Nemo scit, quis sit Filius, nisi Pater*; verum & naturalem Dei Patris Filium ostendit. At illud vero a Gabriele pronuntiatum: *Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deum: & ecce concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum*; in hominem quadrat. Et hæc illi hactenus. Nos autem eius sententiæ nequaquam sumus. Absit enim, vt aliter sentientium oratio huc nos inducat, vt recta semita relicta, distortam, & a recto veritatis scopo abducentem viam ingrediamur.

Luc. c. 10. v. 22.

Luc. c. 1. v. 30.

VII.

Quod si quis prolixum de qualibet istarum opinionum sermonem, iustumque & accuratum examen instituere vellet, næ immensum ille tempus insumeret; laboreque exhausto præarduo ac difficile superabili, vix quidpiam adhuc laude dignum præstaret. Nugis proinde, orationisque longitudine prætermissis, agedum perbreuem singulis censuram adhibeamus. Et primo quidem istis phantasmatum architectis iure dici queat: *Erratis, nescientes Scripturas, neque magnum pietatis mysterium*, hoc est Christum, *qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu, apparuit angelis, prædicatus est gentibus, creditus est in mundo, assumptus est in gloria.*

Matth. c. 22. v. 29.

1. Tim. c. 3. v. 16.

ἕτερα πάλιν· σαρξ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ ἄνθρωπον ἀνειληφώς. ὁ μὲν γὰρ μονογενὴς προηγουμένως καὶ καθ' ἑαυτὸν υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστι, τοῦ πάντων δημιουργοῦ· ὃν δὲ ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, οὐ φύσει θεὸς ὤν, διὰ τοῦτο ἀναλαβόντα αὐτοῦτο ἀληθῶς υἱὸν θεοῦ, ὁμωνύμως αὐτῷ χρηματίζει. τὸ μὲν γὰρ, οὐδεὶς ἔγνω τοῦτο υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ, τοῦτο φύσει τέλειον καὶ ἀληθείᾳ δηλοῖ ἐκ τοῦ πατρὸς υἱόν. τὸ δὲ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Γαβριὴλ, μὴ φοβοῦ Μαριὰμ, εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ· καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ιησοῦν· τῷ ἀνθρώπῳ ἐφαρμόζει. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν, ἐκεῖνοι. φρονήσομεν δὲ ἡμεῖς οὐχ ὧδε. ἀναπείσει γὰρ οὐδαμῶς τῶν ἑτεροδόξων ὁ λόγος, τροχιὰν ἀφέντας τὴν * ἐπ' εὐθεῖαν, διατρέχειν ἑτέραν τὴν ἔξω σκοποῦ καὶ διεστραμμένην.

ζ.

Καὶ εἰ μέν τις ἕλοιτο μακρὸν ἐφ' ἕκαστον ποιεῖσθαι λόγον, καὶ διαρκῆ τὴν βάσανον, οὐκ εὐαρίθμητον μὲν δαπανήσει χρόνον, δυσαχθῆ δὲ ἱδρῶτα καὶ δυσδιάφυκτον ἀνατλὰς, κατορθώσει μόλις. παρέντες δὲ οὖν τὸ δεῖν οἴεσθαι μακρὰ καὶ σφόδρα στενολεσχεῖν, καὶ ὀλίγην κομιδῆ τὴν βάσανον ἐπιῤῥιπτοῦντες ἑκάστῳ, φέρε λέγωμεν καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοῖς δοκήταις· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μή τε μὴν τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τουτέστι Χριστόν· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

ANNO CHRISTI 431.

* ἐπ' εὐθ.

ANNO CHRISTI 431.

δεῖν δὲ οἶμαι, τοὺς δι' ἐναντίας ἢ ψῆφον ἐπάγειν τὴν αἰσχίω τοῖς πάλαι, καὶ ψευδηγόροις ἀποκαλεῖν τοὺς τῆς οἰκουμένης μυσταγωγοὺς, οἷς αὐτὸς ἔφη Χριστός· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη· ἢ εἴπερ τοῦτο καταπεφρίκασι δρᾷν, ὀρθὰ μὲν ἑλέσθαι φρονεῖν τὰ ἐπὶ Χριστῷ· φράσαντας δὲ τὸ ἐῤῥῶσθαι δεῖν ταῖς σφῶν αὐτῶν ἀμαθίαις, ἀπρὶξ μὲν ἔχεσθαι τῶν ἱερῶν γραμμάτων, τὴν δὲ ἀπλανῆ τῶν ἁγίων διάγοντας τρίβον, ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν.

ή.

Εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαί τι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ἢ αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί· γεγένηται γὰρ διὰ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου, μορφὴν δούλου λαβών· ὤφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἳ γεννηθέντα καταγεραίροισι· δόξα τε, φασὶν, ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. καὶ μὴν καὶ τοῖς ποιμέσι κατασημαίνοντες τοῦτο δι' ἡμᾶς ἐν σαρκὶ θεὸν λόγον, ἰδοὺ δὴ, φασὶν, ἐγεννήθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. εἰ θεοῦ δὲ τόκος διὰ παρθένου, καὶ φανέρωσις ἐν σαρκὶ, πῶς οὐκ ἀδρανὴς εἰκαιομυθία; πῶς δὲ οὐχὶ μανία καὶ λῆρος, τὸ τῆς δοκήσεως ὄνομα τῆς οὕτω σαφοῦς τε καὶ ἐναργοῦς καταγράφειν οἰκονομίας; εἰ γὰρ σκιὰ καὶ δόκησις ἦν, καὶ οὔτε σάρκωσις ἀληθῶς, οὔτε μὴν τέτοκεν ἡ παρθένος, οὐκ ἐπελάβετο

Aduersarii autem vel turpem notam antiquis scriptoribus inurãt oportet, orbisque doctores, quibus Christus ipse præcepit: *Euntes docete omnes gentes;* mendacii redarguant: vel certe si id facere exhorreant, vt rectam de Christo sententiam complexi, suas inscitias valere iubeant; diuinisque scripturis mordicus adhærentes, necnon tutam errorisque expertem sanctorum viam ingressi, recta ad ipsam veritatem contendant. *Matth. c. 28. v. 19.*

VIII.

Porro autem illud pietatis mysterium aliud nullum est nobis, vt opinor, quam ipsum Dei Patris Verbum, quod manifestatum est in carne. siquidem seruili forma assumpta, ex sacra & Deipara Virgine natum est. Visum est & angelis. nam & recens natum venerati sunt, & doxologiam illam: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax, in hominibus bona voluntas;* ediderunt. Iidem illi pastoribus quoque Deum Verbum propter nos in carnem venisse denuntiarunt: *Ecce,* inquiunt, *natus est vobis hodie Saluator, qui est Christus Dominus, in ciuitate Dauid. Et hoc erit vobis signum: Inuenietis infantem pannis inuolutum, & positum in præsepio.* Cum eiusmodi ergo Dei ortus per Virginem extiterit, talisque eiusdem in carne manifestatio; quomodo non magna vanitas, meraque temeritas est; imo vero quomodo non aperta insania, merumque delirium est, tam illustri, tamque euidenti œconomiæ, apparentiæ nomen imponere? Enimuero si Verbi incarnatio vmbra est, aut res tantum imaginaria, nec Virgo vere enixa est; ergo neque Verbum, quod ex *Luc. c. 2. v. 14.* *Ibid. v. 11.*

Hebr. c. 2. vers. 16. Deo Patre prodiit, ſemen Abrahæ apprehendit, neque fratribus aſſimilatum eſt. Etenim quæ in nobis cernuntur, ea nec typus, nec vmbra, nec ſpectrum ſunt, ſed veritas, & res ipſa. Viuimus namque in corporibus, quæ & tangi & videri poſſunt; terrenaque carne veſtiti, interitui, ceteriſq; paſſionibus ſubiecti ſumus.

IX.

Igitur ſi Dei Verbum caro factum non eſt, cum nec in eo quod ſuſtinuit, tentatum ſit, non poteſt iis qui tentantur, opem ferre. Siquidem nulla in vmbram paſſio cadere poteſt. atque ita omnia, quæ ſalutis noſtræ cauſa facta ſunt, vere in nihilum recident.

Iſai. c. 50. v. 6. Nam quale dorſum, quæſo, pro nobis cædendum præbuit? aut quales percutientibus genas exhibuit? aut quomodo ad Iudæorum verbera fortiter perſtitit? aut cuiuſmodi manus aut pedes clauis peruios habuit? aut quale latus Pilati ſatellites perfodientes, precioſum ſanguinem vna cum aqua fluentẽ cernentibus oſtenderunt? Et vt his amplius quiddam dicam: nec vere quoque pro nobis mortem oppetiit Chriſtus Dominus, neque ex mortuis exſuſcitatus eſt. Hoc autem conceſſo, fides noſtra plane euaneſcit; ad hæc crux, quæ eſt mundi ſalus & vita, interit; interit denique & vniuerſa quoque illorum fiducia, qui in fide dormierunt. Hoc namque recte hinc conſequi, & diuino quoque Paulo viſum fuit.

Ioan. c. 19. vers. 34.

1. Cor. c. 15. vers. 3. Ait namque: *Tradidi enim vobis in primis, quod & accepi: quoniam Chriſtus mortuus eſt pro peccatis noſtris ſecundum Scripturas; & quia ſepultus eſt, & quia reſurrexit tertia die ſecundum Scripturas; &*

σπέρματος Αβραὰμ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐχ ὡμοιώθη τοῖς ἀδελφοῖς. *σκιὰ γὰρ, οὐ τύπος τὰ καθ' ἡμᾶς, ἢ δόκησις· ἀλλ' ἐσμὲν ἐν σώμασιν ἁπτοῖς τε καὶ ὁρατοῖς, καὶ τὴν γηγενῆ δὴ ταύτην σάρκα κατημφιεσμένοι, καὶ φθορᾶς καὶ παθῶν ἡττώμεθα.

ANNO CHRISTI 431.

* ἴσως, ου σκιὰ

θ'.

Οὐκοῦν εἰ μὴ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, οὐδὲ ἐν ᾧ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. οὐδὲ γὰρ ἄν τι πάθοι σκιά. οἴχεται δὴ οὖν τὸ σύμπαν ἡμῖν εἰς τὸ μηδὲν ἀληθῶς. ποῖον γὰρ ἔτι νῶτον δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν; ἢ ποίαν τοῖς παίουσι παρειὰν ὑποστρώσας, πρὸς τὰς ἐκ τῶν Ιουδαίων διεκαρτέρει πληγάς; ἥλοις δὲ διαπεπάρθαι χεῖράς τε καὶ πόδας τὸν οὐκ ἐν σαρκὶ πεφηνότα, τίνα δὴ τρόπον οἰηθείη τις ἄν; ἢ ποίαν, εἰπέ μοι, πλευρὰν διανύττοντες οἱ Πιλάτου δορυφόροι, τὸ τίμιον αἷμα συναναβλύζον ὕδατι τοῖς θεωμένοις παρέδειξαν; καὶ εἰ χρὴ τούτων τὸ ἐπέκεινα λέγειν· οὔτε ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, οὔτε μὴν ἐγήγερται ὁ Χριστός. οὗ παραδεχθέντος εἰς ἀλήθειαν, κεκένωται μὲν ἡ πίστις, οἴχεται δὲ ὁ σταυρὸς, ἡ τοῦ κόσμου σωτηρία καὶ ζωὴ, καὶ διόλωλε παντελῶς ἡ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων ἐλπίς. εὖ γὰρ ὧδε ἔχειν ἐδόκει καὶ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ· παρέδωκα γὰρ ὑμῖν, φησὶν, ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη· καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι

ANNO CHRISTI 431.

ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ιακώβῳ· ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν· κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν. εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστὸν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. τεθναίη γὰρ ἄν, εἰπέ μοι, τίνα δὴ τρόπον ἡ σκιά; πῶς οὖν ἀνέστησε τὸν Χριστὸν ὁ πατὴρ σκιὰν ὄντα καὶ δόκησιν, καὶ τοῖς τοῦ θανάτου δεσμοῖς οὐχ ἁλώσιμον; οἰχέσθω δὴ οὖν ὁ ἐκείνων ἔμετος· μύθου δὲ ἄλλως, καὶ ἀνοσίου βουλῆς ἀποβράσματα τὰ

* ἐκείνων

*παρ' αὐτοῖς ἡγούμεθα. τοῦτο γὰρ τοιούτους ἡμῖν προκαταμηνύει γράφων τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητής· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον· ἐν τούτῳ γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ιησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι· καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ιησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε, ὅτι ἔρχεται· καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. εἰ γὰρ μὴ γέγονεν ἄνθρωπος, μήτε μὴν ἀναβέβηκεν ἐν σαρκὶ πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεὸν, οὐδ' ἂν ὑποστρέψῃ ἐξ οὐρανοῦ καθ' ἡμᾶς, ἄνθρωπος δηλονότι καὶ ἐν σαρκί.

quia visus est Cephæ, & post hoc vndecim: deinde visus est plusquam quingentis fratribus simul; ex quibus multi manent vsque adhuc, quidam autem dormierunt: deinde visus est & Iacobo; deinde apostolis omnibus: nouissime autē omniū tamquam abortiuo visus est & mihi. Et paucis interiectis: *Si autē Christus prædicatur, quod resurrexit a mortuis, quomodo quidam dicunt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est? Si autē resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit. Si autem Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est & fides nostra. inuenimur autem & falsi testes Dei; quoniā testimoniū diximus aduersus Deū, quod suscitauerit Christum, quem non suscitauit, si mortui nō resurgunt.* Hic ego iam te interrogo, ecquonam modo vmbra moriatur? quo rursum pacto cælestis Pater Christū ad vitam reuocauit, vt qui quædā tantum vmbra & res imaginaria, quæ mortis vinculis capi non potest, extiterit? Facessant proinde istiuscemodi ineptiæ; insanorum plane consiliorū & fabularū ebullimenta dicta illorum habemus. Huiusmodi nugatores exorituros, dilectus Saluatoris nostri discipulus nos ante præmonuit: *Quoniam*, inquit, *multi pseudoprophetæ exierunt in mundū. In hoc cognoscitur spiritus Dei. Omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui soluit Iesū, ex Deo nō est: & hic est antichristus, de quo audistis, quoniā venit, & nunc in mundo est.* Si enim ipse natus non est, neque carne indutus ad cælestē Patrem & Deū ascendit; neq; homo quoq; perinde ac nos carne vestitus de cælis olim reuersurus est.

Ibid. v. 12.

1. Ioan. 4.

X.

Porro autem exiſtimare (vt alii quidã ſtolidiſſime exiſtimant & prædicant) Verbum ex Deo genitum, ortu ex ſacra Virgine repudiato, naturæque noſtræ ratione contempta, in terrenam carnem eſſe demutatum; id aliud nihil eſt, quam diſpenſationis ſacramentum aperte blaſphemare, diuiniſque conſiliis temere inſultare. Etenim vniuerſorum conditor, & multum in miſericordia Dei Verbum, propter nos homo factum, & ex muliere natum, ſemetipſum exinaniuit; *vt quoniam pueri*, hoc eſt nos, *communicauerant carni & ſanguini, & ipſe ſimiliter participaret eiſdem: vt per mortem deſtrueret eum, qui habebat mortis imperium, hoc eſt diabolum; & liberaret eos, qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant ſeruituti*. Et hæc quidem diuina ſcriptura. Illi autem tam ſalubri decentique conſilio indecentiæ notam inurunt; & quaſi maiori ſapientia præditi, ipſius quoque ſapientiæ decreta reprehendunt. Aiunt enim, non decere, vt Vnigenitum cum dolore partus ex muliere natum aſtruamus; potius autem exiſtimandum, diuini Verbi naturam in terrenum hoc infirmumque corpus conuerſam eſſe. Atque ita eum, qui omnis mutationis expers eſt, mutationi ſubiectum confingunt. Firmata eſt namq; Dei natura in propriis bonis, immoteque in quibus eſt commodis ſemper perſiſtit. At vero natura procreata, & in tempore vt exiſteret producta, non poteſt mutationi non eſſe ſubiecta. Nec firma nobis aſſertionis huius fundamenta, veriſſimæque rationes deſunt. Nam omne quod

Ioan. 1. Philip. 2. Hebr. c. 2. v. 14.

ι'. ANNO CHRISTI 431.

Τὸ γὰρ δὴ καὶ ἑτέροις οἴεσθαί τε καὶ φρονεῖν ὀξὺ ἀμεταῤῥήτου νωθείας γλῶσσαν μὲν αὐήναθαι πῶς διὰ τῆς ἁγίας παρθένου ⓦ ἐκ θεοῦ φωτὸς λόγον, καὶ φύσιν μὲν ἀπεμάξαι πῶς καθ' ἡμᾶς, παρατετράφθαι δὲ μᾶλλον ⓦ αὐτὸν εἰς τὸ ἀπὸ τῆς γῆς σαρκίον, δυσφημούντων ὅτι πῶς οἰκονομίαν, καὶ τοῖς θείοις σπέρμασιν ἐπιζημίαν ἠρημένων. ὁ μὲν γὰρ τῶν ὅλων δημιουργὸς, καὶ πολὺς εἰς ἔλεον τοῦ θεοῦ λόγος κεκένωκεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς, γλωμύμυος ἀδελφὸς, γλωμύμυος ἐκ γυναικὸς, ἵν' ἐπεὶ περ αἵματος καὶ σαρκὸς κεκοινώνηκε τὰ παιδία, τουτέστιν ἡμεῖς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μεταλῇ τῶν αὐτῶν· ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ ⓦ τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι ⓦ διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτοις, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ὧδε γὰρ ἔφη τὸ γράμμα τὸ ἱερόν. ⓓ ὃ τῆς οὕτω παλαλου καὶ ἀρίστης βουλῆς τὸ ἀπρεπὲς καθορίζοισι, καὶ ὥσπερ σὸν αὐτοῖς τὰ ἀμείνω φρονεῖν, καὶ τοῖς τῆς σοφίας ἐπιπνοῶσι σπέρμασι. μὴ γὰρ δὴ χρῆσθαι λέγοισιν ὠδῖνα καὶ τόκον ἐκ γυναικὸς καθαιρεῖ ἡμᾶς τοῦ μονογλωσσοῖς, οἴεσθαι γὰρ μᾶλλον τὸ τοῦ λόγου φύσιν εἰς τὸ σαθρὸν δὴ ὅτι καὶ ἐπιγλωσσὲς μετεσχηκὸς σῶμα, καὶ ἐμπλεῖν φαντάζεσθαι τοῦ ἐμπλεῖν ἐκ εἰδότας. ἐρρήθησαν γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ φύσις ἐν ἰδίοις ἀγαθοῖς, καὶ ἀκατάστατον ἔχει * σωὶ ἐφ' ὅσ ὅτι διαμονῇ. φύσις μὲν γὰρ ἡ γλυπτὴ, καὶ χρόνῳ παρενεχθεῖσα πρὸς * γλύσιν, παθοῖ αὖ τ' ἀλλοίωσιν· καὶ ἐκ ἐξω λόγου τοῦ καθήκοντός τε καὶ ἀληθοῦς τὸ χρῆμα κείσεται. τὸ γὰρ ἀεὶ κατὰ

* Vt. τῷ ἐφ' ὅσ

* ὑπαρξιν,

ANNO CHRISTI 431.

ὅλως τοῦ εἶναι λαχὸν, οἱονεί πως ἤδη καὶ συνεσπαρμένον ἔχει τὸ ἀλλοιοῦσθαι δεῖν. θεὸς δὲ ὁ παντὸς ἐπέκεινα νοῦ, καὶ φύσεως, καὶ γενέσεως, καὶ φθορᾶς, τὴν ὕπαρξιν ἔχων ἐξῃρημένην τε καὶ * ὑπερίσχουσαν, ἀμείνων ἔσται καὶ τροπῆς. καὶ ὥσπερ τῷ τῆς ἰδίας φύσεως λόγῳ παντὸς τοῦ κεκλιμένου πρὸς γένεσιν ὑπερανέστηκέ τε καὶ ὑπερφέρεται, καὶ τοῦτο ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς· οὕτω καὶ ἐν τοῖς εἰωθόσι συμβαίνειν τοῖς δι' αὐτοῦ γεγονόσιν ὑπερανεστήξει πάλιν παθεῖν, οὐκ εἰδὼς τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν. οὐκοῦν ἐν ἀγαθοῖς μὲν τὸ θεῖον ἀμεταπτώτοις ἐστί· τὰ δέ γε τῆς κτίσεως ἐν ἀλλοιώσει καὶ τροπαῖς, καὶ ἀιχίθυρον ἔχοντα τὴν * παραφοράν. καὶ τοῦτο γινώσκων εὖ μάλα, καὶ ὡς ἄριστα φιλοσοφῶν ὁ προφήτης Ιερεμίας, ἀνεφώνει πρὸς τὸν θεόν· ὅτι σὺ καθήμενος εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι τὸν αἰῶνα. καθεδεῖται γὰρ ὥσπερ ἐν ἰδίοις θώκοις τὸ θεῖον ἀεὶ βασιλεῦον καὶ κατακρατοῦν τῶν ὅλων, καὶ ὑπὸ μηδενὸς τῶν παθῶν τυραννούμενον· ἡμεῖς δὲ τὴν φύσιν εὐτροχωτάτην καὶ εὐπαράφορον κομιδῇ πρὸς ἀλλοίωσιν ἔχοντες καὶ τροπὴν, ἀπολλύμεθα τὸν αἰῶνα, τουτέστιν ἐν παντί τε καιρῷ καὶ χρόνῳ φθαρτοί ἐσμεν καὶ τρεπτοί. οὔτ' οὖν τὸ θεῖον γένοιτ' ἄν ποτε ἐν παρατροπῇ τῆς ἰδίας ἑδραιότητος, ἐξωσθὲν ὑπὸ τῶν παθῶν· οὔτ' ἂν ἡ φθαρτή τε καὶ ἀλλοιουμένη φύσις, τουτέστιν ἡ γενητὴ, καταπλουτήσειεν ἂν οὐσιώδη τὴν ἀτρεψίαν, οὐδ' ἂν ἐπαυχήσειε τοῖς τῆς θείας φύσεως ἀγαθοῖς, ὡς ἰδίοις, ἢ κτίσις. ἀκούσεται γὰρ εὐλόγως· τί γὰρ ἔχεις,

* ὑπερίσχουσαν

* παραφοράν.

sui esse simpliciter initium habuit, iam quodammodo simul insitam habet mutabilitatem. At vero Deus, qui omni mente & natura & generatione & corruptione superior est, substantiam omni mutatione sublimiorem, potentiorem, maioremque habet. Et quemadmodũ is naturæ suæ qualitate omnibus rebus creatis præstat, immensoque interuallo post se relinquit orta omnia; ita ea incommoda, quæ rebus ab illo conditis accidere solent, adeo transcendit, vt nihil ab illis, tametsi natura sua noxiæ sint, pati queat. Deus namque in bonis est nulli mutationi subiectus; creaturæ autem in quadam perpetua mutatione ac vicissitudine versantur. Cuius rei propheta Ieremias nequaquam ignarus, optime philosophatus, Deum ita compellat: *Tu quidem in sæculum permanes; nos autem vna cum sæculo interimus*. Sedet enim Deus tamquam in solio, semper regnans, & in omnes imperium exercens, neque vllis vnquam perturbationibus agitatur: nos autẽ naturam ad mutationem conuersionemque propensissimam sortiti, simul cum sæculo interimus; hoc est, quolibet tempore, temporisq; articulo vicissitudini interituiq; obnoxiam vitam degimus. Neque ergo diuinitas perturbationum impulsione extra propriæ stabilitatis limites aliquando exturbabitur; neque corruptibilis rursum & alterabilis natura, hoc est creata, essentialem immutabilitatẽ quandoque adipiscetur; neque vlla omnino creatura diuinæ naturæ bonis veluti propriis aliquando coronabitur. audiet enim, & id quidem merito: *Quid habes quod*

Baruch. c. 3. v. 3.

1. Cor. c. 4. v. 7.

non accepisti? Quod autem ipsius Verbi natura modis omnibus sit immutabilis & inuariabilis, omnis vero creata omnino mutabilis; id ex diuino Dauide suauiter in Spiritu modulante, nullo negotio perspicitur: *Cæli*, canit is, *peribunt, tu autem permanes; & omnes sicut vestimentum veterascent, & sicut opertorium inuolues eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.* At qui fieri potest, vt Dei Verbum idem prorsus mãserit, si vere asseritur stabilitate immutabilitateque, quam habebat, relicta, in illud transiisse, quod suapte natura non erat; transmutatumque esse in carnis naturam, hoc est, in id quod corrumpi natum est? An non, obsecro, isthæc mera sunt deliria? an non apertæ sunt insaniæ? Sunt equidem citra vllam prorsus controuersiam.

Psalm. 101. v. 27.

XI.

Alioqui restat vt dicamus, illorũ stoliditati stolidius quippiam opponentes, absurdum non esse vt terrena etiam caro possit in diuinitatis naturam aliquando conuerti, fierique substantia omnium suprema. Nam si diuina ipsa natura, iuxta stupidum illorum sensum, transiit in carnis naturã; nihil obstare videtur, quo minus caro inferiorem & propriam trãscendens naturam, transformetur etiam in deitatẽ & summam essentiam. Atqui non ita desipimus, nec tanta leuitate sumus, vt posthabitis sanctæ scripturæ literis, insanæ illorũ sententiæ tam leuiter subscribamus, cum Propheta diserte dicat: *Ecce virgo concipiet & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel:* beatusque Domini angelus Gabriel

Isai. c. 7. v. 14.

ὃ οὐκ ἔλαβες; ὅτι δέ ἐστιν ἄτρεπτος μὲν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ἡ τοῦ λόγου φύσις, ἀλλοιωτὴ δὲ πάντη ἡ γενητὴ, καταθρήσαι τις ἂν καὶ λίαν εὐκόλως, ἀναμελῳδοῦντος ἐν πνεύματι τοῦ μακαρίου Δαυίδ· οἱ οὐρανοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμενεῖς· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. πῶς τοιγαροῦν μεμένηκεν ὁ αὐτὸς ἔτι ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι μεθεὶς τὸ ἐρηρεισμένως τε καὶ ἀκλονήτως ἔχειν, καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, μεταπεποίηται δὲ καὶ εἰς σαρκὸς φύσιν, καὶ εἰς τὸ φθείρεσθαι πεφυκός; ἆρ' οὖν οὐχὶ λῆρός τε ἤδη καὶ μανία ταῦτα; καί τοι πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις.

ιά.

Ὥρα γὰρ εἰπεῖν ταῖς ἐκείνων ἀμαθίαις ἀντιτείνοντας ἀμαθέστερον, ὡς ἔστιν οὐκ ἀπεικὸς, καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα * πρὸς τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀναφοιτᾶν δύνασθαί ποτε, καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας γενέσθαι σύστασιν. εἰ γὰρ αὐτὴ τῆς θεότητος φύσις; κατά γε τὴν ἐκείνων ἐμβροντησίαν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς μετακεχώρηκε φύσιν, οὐδὲν ὡς ἔοικε τὸ ἀπεῖργον ἔτι, τὴν μὲν κάτω τε καὶ ἰδίαν φύσιν ὑπερπέτασθαι τὴν σάρκα, μεταπλάττεσθαι δὲ καὶ πρὸς θεότητα, καὶ εἰς οὐσίαν τὴν ἀνωτάτω. ἀλλ' οὐ ταῖς ἐκείνων ἀσυνεσίαις τὸ εὐπειθὲς χαριούμεθα, * ἑψόμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ προφήτου μὲν λέγοντος· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εμμανουήλ· κατασφραγίζοντος δὲ τὴν προαναφώνησιν τοῦ μακαρίου Γαβριὴλ, καὶ

Anno Christi 431.

* εἰς

* προσεισόμεθα

ANNO CHRISTI 431.

καὶ τὴν ἄνωθεν ψῆφον τῇ παρθένῳ διερμηνεύοντος· μὴ φοβοῦ γὰρ, ἔφη, Μαριάμ· ὅτι ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. ἐκ γυναικὸς οὖν ἀληθῶς γεγεννῆσθαι πιστεύομεν τὸν Ἐμμανουὴλ, καὶ τὸ λαμπρόν τε καὶ ἀξιάγαστον τῆς ἑαυτῶν φύσεως οὐ διωσόμεθα καύχημα, φρονοῦντες ὀρθῶς.* ἐπεδράξατο γὰρ ὁ μονογενὴς οὐχὶ τῆς ἰδίας φύσεως· ἦν γὰρ ἂν οὐδέν τι μᾶλλον τὰ καθ' ἡμᾶς ἐν ἀμείνοσιν· ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἀγγέλων· ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ, καθὰ γέγραπται. ἦν γὰρ οὕτω, καὶ οὐχ ἑτέρως, τὸ διολισθῆσαν εἰς φθορὰν ἀνασώσασθαι γένος.

* ἐπιλάβετο

ιβ'.

Τί δέ; οὐχὶ κἀκεῖνο πρὸς τοῖς δὲ καταθαυμάζειν ἄξιον; μονονουχὶ γὰρ καὶ τὸ ἐῤῥῶσθαι φράσαντες τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ, καὶ πνεύματι πλάνης τὸν οἰκεῖόν τινες ἀπονέμοντες νοῦν, εἰς τοῦτο καθίκοντο δυσβουλίας, καὶ μειρακιώδους ἀβελτηρίας, ὡς οἴεσθαι δεῖν, τὸν τῶν αἰώνων δημιουργὸν, τῷ συναΐδιον τῷ θεῷ καὶ πατρὶ θεὸν λόγον, τῇ τῆς σαρκὸς γενέσει συμπρομαρτοῦσαν ἔχειν τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν, καὶ ὀψιγενῆ φαντάζεσθαι τὸν ἐπέκεινα παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου· ὡς ἐν ἐσχάτοις καὶ μόλις τοῖς τῆς ἐνανθρωπήσεως καιροῖς, πατέρα μὲν γενέσθαι τὸν θεόν· συνεισβαλεῖν δὲ ὥσπερ εἰς τὸ εἶναί τε καὶ ὑφεστάναι τῷ ἐκ τῆς παρθένου ναῷ, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα. ἆρ' οὖν οὐχὶ πρὸς λῆξιν ἤδη τὴν ἀνωτάτω διεληλάκασι τῶν κακῶν, οἱ μῦθον οὕτω γραώδη καὶ βδελυρὸν προχειρότατα προσηκάμενοι, καὶ τῆς ἀκράτου νωθείας τὸν οἰκεῖον ἀναπληρώσαντες νοῦν; τάφος

Prophetę oraculum confirmans, cælesteque decretum Virgini exponens, ita prædicet: *Ne timeas Maria: ecce concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum.* Emmanuelem proinde ex muliere vere natum certo credimus; neque illustrem illam, summaque admiratione dignam naturæ nostræ gloriam, si certe sapimus, aspernabimur. Suscepit namq; Vnigenitus non propriam naturam (hac enim ratione nihil vtilitatis naturæ nostræ accessisset) sed neque angelicam quoque suscepit; verum, vt scriptum est, *Abrahæ semen apprehendit.* Hoc enim, non alio modo humanum genus in interitum prolapsum instaurari poterat.

Luc. c. 1. v. 30.

Hebr. c. 2. v. 16.

XII.

Quid autem? An non summa quæso admiratione dignum est, quosdam, dum mentem suam errorum spiritibus accommodant, diuinæque scripturæ tantum non nuntium mittunt, in eam temeritatem, puerilemque stultitiam deuenisse, vt sęculorum opificem Deum Verbum, Deo & Patri coæternũ, per carnis originem primum existendi initium adeptum esse arbitrentur; illumque iam nunc demum natum imaginentur, qui omne tempus & æuum antecedit? vt Deus vix tandem aliquando, nempe extremis hisce incarnationis temporibus factus sit Pater; & is, per quem omnia & in quo omnia, sumat existendi initium vna cum templo, quod edidit Virgo. An non igitur ad summum malorum fastigium peruenerunt, qui mentis stupore oppressi, fabulæ vsqueadeo anili & execrabili, tam prompto animo inhærent? *Vere sepulcrum*

Psalm. 13. v. 3.

patens est guttur eorum ; & linguis suis dolose agunt : venenum aspidum sub labiis eorum : os eorum maledictione & amaritudine plenum est. Illum namque, per quem subsistunt omnia, ante omnia extitisse, necessario intelligendũ est. Sed quid agerent? cum Ioannes scribat: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum; & Deus erat Verbum. hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est neque vnum, quod factum est.* Et alio rursum loco: *Quod fuit ab initio, quod audiuimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ contrectauerunt de Verbo vitæ: & vita manifestata est; & vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & apparuit nobis.* Quin & ipse quoque Christus Iudæis tam spectabilem substantiæ suæ antiquitatem neutiquam obscure insinuat. Cum enim dicerent: *Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti?* Eiusmodi responsum aperte tulerunt: *Amen amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum.* Iam cum verbum illud substantiale, erat, &, sum, absolute hoc loco ponantur, ita quidem, vt nihil prorsus inferatur; ecquodnam, obsecro, generationis initium imaginari hic quispiam poterit? Aut qua tandem ratione fieri potest, vt is qui supra omnem mentem & sensum in principio erat, in tempore vt subsisteret, inclinatus fuerit? Quod si quis paulo diutius versari in hac disputatione vellet, difficile non esset, testimoniis diuinarum literarum in medium adductis, væsaniæ huiusce tela re-

Ioan. 1.

1. Ioan. 1.

Ioan. c. 8. v. 57.

ἀληθῶς ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν, ὧν στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. Ὧν γάρ τοι δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ προϋφεστάναι τῶν * πάντων ἀνάγκη νοεῖν. Τί δὲ δὴ καὶ δρῶεν ἄν; Ἰωάννου μὲν γράφοντος· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς Ὧν θεὸν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς Ὧν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονε. καὶ πάλιν· ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥ τις ἦν πρὸς Ὧν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ τῆς ἰδίας ὑπαρξέως τὴν ἄποπτον ἀρχαιότητα τοῖς Ἰουδαίοις κατασημήνατος. ἐπεὶ γὰρ ἔφασκον· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; ἀντήκουσαν ἐναργῶς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι. οὗ δὲ τὸ ἦν ἐστιν ἐπενηνεγμένου μηδενὸς, ναὶ μὴν καὶ τὸ, εἰμὶ, τέτακται σαφῶς, τίνα τῆς γενέσεως κατίδοι τις ἂν τὴν ἀρχήν; ἢ τίνα δὴ τρόπον ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ τῇ παντὸς ἐπέκεινα νοῦ, παραδέξαιτο ἂν τὸ ἐν καιρῷ κεκλίσθαι πρὸς ὕπαρξιν; εἰ μὲν οὖν τις * ἐλοιτο τούτοις σχολαιότερον ἀντιφέρεσθαι, χαλεπὸν οὐδὲν, τοὺς τῆς θεοπνεύστου γραφῆς παρακομίζοντας λόγους, τὰ ἐκ τῆς ἐκείνων ἐμβροντησίας

ANNO CHRISTI 431.

* ὄντων

* βούλοιτο

ANNO CHRISTI 431.

ἀποκρούεσθαι βέλη. τά γε μὴν οὕτως ἐναργῆ νοσοῦντα τῶν ἔλεγχων, καὶ πολὺ λίαν ἔχοντα τὸ ἀκαλλὲς, περιττὸν οἶμαί που καὶ φροντίδος ἀξιοῦν. οὐκοῦν ἐπ' ἐκεῖνο ἴωμεν, ὅπερ ἐστὶ τῶν κατεγνωσμένων συγγενές.

ιγ'.

Παρασημαίνουσι γάρ τινες τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος, καθάπερ τι νόμισμα κιβδηλεύοντες, ἐπαίροντές τε εἰς ὕψος τὸ κέρας, καὶ ἀδικίαν λαλοῦντες κατὰ τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἀνύπαρκτόν τε καὶ ἰδικῶς οὐχ ὑφεστηκότα φαντάζονται τῶν μονογενῆ· καὶ οὐκ εἶναι μὲν ἐν ὑποστάσει τῇ καθ' ἑαυτὸν, ῥῆμα δὲ ἁπλῶς, καὶ λόγον τῶν κατὰ μόνην τὴν προφορὰν γενέσθαι παρὰ θεοῦ· ὡς καὶ ἐν ἀνθρώπῳ κατοικῆσαί φασιν οἱ τάλανες. συνθέντες δὲ οὕτω τῶν Ιησοῦν, ἁγίων μὲν εἶναί φασιν ἁγιώτερον, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεόν. οὐκοῦν καθὰ καὶ ὁ τοῦ σωτῆρος ἐπιστέλλει μαθητὴς, τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος, ὅτι Ιησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τῶν πατέρα καὶ τῶν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τῶν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τῶν υἱὸν, καὶ τῶν πατέρα ἔχει. ἄμφω γὰρ καὶ δι' ἀμφοῖν, καὶ ἑκάτερος ἐν ἑκατέρῳ, πρός γε ἡμῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἐπιγινώσκονται. οὐ γὰρ ἄν τις ἀναμάθοι, τί ἐστι πατὴρ, εἰ μὴ υἱὸν ὑφεστῶτά τε καὶ γεγεννημένον εἰσδέξαιτο κατὰ νοῦν. ἀλλ' οὐδ' ἄν, ὅ, τί ποτέ ἐστιν ὁ υἱὸς ἀναμάθοι πάλιν, εἰ μὴ, ὅτι τέτοκεν ὁ πατὴρ, διενθυμοῖτο σαφῶς. οὐκοῦν ἀναγκαῖον

pellere. Verum ſuperuacaneum duco, de iis quæ tam aperta turpitudine laborant, tantaque facilitate redargui poſſunt, omnino curare. Quare ad id quod damnatis hiſce opinionibus cognatum eſt, iam nunc orationem conuertamus.

XIII.

Sunt alii igitur, qui veritatis pulcritudinem obſcurant, eamdemq; perinde ac numiſma quoddam adulterantes, extollenteſq; in altum cornu, iniquitatem, vt ſcriptum eſt, aduerſus Deum loquuntur. Imaginantur enim vnigenitum Dei Verbum anhypoſtaton, hoc eſt, ſubſiſtentia, vel hypoſtaſi, qua per ſe vere ac proprie ſubſiſtat, deſtitutum; nudum autem verbum, ac ſimplicem ſermonẽ ſola pronuntiatione a Deo editum eſſe. Hoc porro prolatitium verbum miſeri illi in homine inhabitaſſe affirmant. Ita compoſitum Ieſum ceteris ſanctis eſſe aiunt ſanctiorem, non tamen Deum. At quis, vt Saluatoris noſtri diſcipulus ſcribit, mendax eſt, niſi is qui negat, quoniam Ieſus non eſt Chriſtus? Hic eſt Antichriſtus, qui negat Patrem & Filium. Omnis qui negat Filium, neque Patrem habet: qui confitetur Filium, & Patrem habet. Vterque eſt enim per vtrumque; & vterque rurſum cum ab angelis, tum a nobis ipſis quoque in altero eſſe dignoſcitur. Haud enim quiſpiam quid ſit Pater didicerit, niſi Filium natum, & enhypoſtaton, hoc eſt per ſe ſubſiſtentem, mente concipiat. ſed neque quid ſit Filius, rurſum intelligi a quoquã queat, niſi quod Pater genuerit, liquido apud ſeſe conſtituat. Quamobrem neceſſa-

Pſal. 74. v. 6.

rium puto ac ſecurum fore dicere, quod ſi Filius non ſubſiſtit, neque Pater quoque vere pater erit. Vbi enim erit Pater, ſi vere non genuit? Rurſum ſi id quod genuit, non ſubſiſtit, aut omnino non exiſtit; ipſum genitum nihil quidquam erit: quandoquidem quod non ſubſiſtit, æque ac nihil, aut (vt verius dicam) nihil eſt prorſus: ergo Deus nullius Pater erit.

XIV.

Verum huiuſmodi doctores merito ſane magnos nugatores appellauerim. alioqui percunctanti mihi reſpondete, ecquonam pacto Dei & Patris erga nos dilectio eximia extiterit. Nam ſi Filium, qui, veſtra ſentẽtia, non ſubſiſtit, pro nobis tradidit, nihil vtique omnino noſtri cauſa tradidit. Sed neque Verbum quoq; factum eſt caro, neq; precioſam crucem ſuſtinuit, neque mortis imperium deleuit, neque in vitam, quam depoſuerat, denuo reuerſum eſt. Nã ſi, vt vos nugamini, nihil eſt, neque in rerum natura ſubſiſtit; quo pacto hæc in illum conueniunt? Diuinæ ergo ſcripturæ his qui crediderunt, impoſuere, fideique firmitas redacta eſt in nihilum. An non ſacræ literę Filium in forma Dei eſſe nos docent? an non genitoris imaginem & characterem illum appellant; At cui dubium eſſe poteſt, imagines ita per omnia affectas eſſe oportere, ſicut ipſa prototypa? ita enim, nec aliter, neceſſe eſt illas ſe habere. Si ergo imago non ſubſiſtit, neque character per ſe exiſtit; & illum ipſum quoque, cuius imago vel character eſt, non ſubſiſtere fateantur oportet: ſiquidem ima-

Philip. 2. Hebr. 1.

ANNO CHRISTI 431.

οἶμαί που καὶ ἀσφαλὲς εἰπεῖν, ὡς εἴπερ ἐστὶν ἀνύπαρκτος ὁ υἱὸς, οὐδ' ἂν τὸν πατέρα πατέρα κατὰ τὸ ἀληθὲς νοήσαιμεν ἄν. ποῦ γὰρ ἐστι πατὴρ, εἰ μὴ τέτοκεν ἀληθῶς; ἢ εἴπερ γεγένηκε τὸ μὴ ὑφεστὼς, μηδὲ ὑπάρχον ὅλως, τὸ γεννηθὲν ἔσται τὸ μηδέν. τὸ γάρ τοι μὴ ὑφεστὼς, ἐν ἴσῳ τῷ μηδενὶ, μᾶλλον δὲ παντελῶς οὐδέν. εἶτα τοῦ μηδενὸς ἔσται πατὴρ ὁ θεός;

ιδ'.

Ἀλλ' ὦ βέλτιστοι, φαίην ἂν ἔγωγε πρός γε τοὺς τῶν τοιούτων ἐξηγητάς· ὕθλος εἰκαῖος τὰ παρ' ὑμῶν. ἢ γοῦν ἐρομένῳ φράζετε· πῶς ἐξαίρετος ἡ εἰς ἡμᾶς ἀγάπησις τοῦ θεοῦ καὶ πατρός; καὶ εἰ δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν υἱὸν, τὸν καθ' ὑμᾶς οὐχ ὑφεστηκότα, τὸ μηδὲν ἄρα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν. καὶ οὔτε σαρξ ὁ λόγος γέγονεν, οὔτε τὸν τίμιον ὑπέστη σταυρὸν, οὔτε κατήργηκε τοῦ θανάτου τὸ κράτος, οὔτε μὴν ἀνεβίωσε πάλιν. εἰ γάρ ἐστι τὸ μηδὲν καὶ ἀνύπαρκτος, καθ' ὑμᾶς, πῶς ἔν γε τούτοις γένοιτ' ἄν; πεφενάκικεν οὖν ἄρα τῆς ἁγίας γραφῆς ὁ λόγος τοὺς πεπιστευκότας, καὶ ἡ τῆς πίστεως ἑδραιότης οἴχεται πρὸς τὸ μηδέν. τί δέ; οὐκ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχειν τὸν υἱὸν, τὸ ἱερὸν ἡμῖν κατεσήμανε γράμμα, εἰκόνα τε αὐτὸν καὶ χαρακτῆρά φησι τοῦ γεγεννηκότος; καί τοι πῶς τοῦτό ἐστιν οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς, αἱ δὲ εἰκόνες, ὡς τὰ ἀρχέτυπα; δεῖ γὰρ οὕτως αὐτὰς καὶ οὐχ ἑτέρως ἔχειν. οὐκοῦν, εἰ μὴ ἐνυπόστατος ἡ εἰκὼν, μή τε μὴν ἐν ὑπάρξει νοοῖτο τῇ καθ' ἑαυτὸν ὁ χαρακτὴρ, ἀνυπόστατον εἶναι δώσουσιν ὡς ἐξ ἀναγκαίου λόγου, καὶ τὸν οὗπερ ἐστὶ χαρακτὴρ, καὶ τὸ τῆς

ANNO CHRISTI 431. εἰκόνος ἀχαλλὲς ἀναδραμεῖται πάντως ἐπὶ τὸ ἀρχέτυπον.

ιε'.

Εἶτα εἰπέ μοι, Φίλιππε χειροτονητὸς ὢν ἄγαν, ὃν ὄντα καὶ ὑφεστηκότα πατέρα καταδεῖν ἠξίου, λέγων· κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν; ἢ γοῦν τὸν ἐκ ὄντα καὶ ἀνυπόστατον; ἀλλ' οἶμαι φαίη τις ἂν μελλήσας οὐδέν, ὅτι ὄντα τε καὶ ὑφεστηκότα. εἴπερ οὖν ὅτι τὸ μηδὲν ὁ υἱός, ἅτε δὴ μὴ ὑφεστηκώς, κατά γε τὸ ἐκείνων ἀχάλινον φάσος, εἰς εἰκόνα τὴν γνῶσιν ἀκριβῆ τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἡμῖν ἀνθρώπου σχήματι προκόμιζε, λέγων· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἐγνωκάς με Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὴν πατέρα. οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν. ἀλλ' οὐκ ἂν οἶμαί που τὸν ὑφεστηκότα καταφρήσαι τις ἂν γε τῷ μὴ ὑφεστηκότι· οὐδὲ αὖ ἐννοοῖτό ποτε καὶ ταυτὸν εἰς ἅπαν τῷ μὴ ὑπαρχοντι τὸ ὑπάρχον. ἔσται δὲ ὅπως ἐν ᾧ μὴ ὁ πατὴρ, ὁ υἱὸς δὲ αὖ ἐν τῷ πατρί; ἢ οὐχ ἕτοιμον εἰπεῖν, ὡς εἰ μὴ ὅτιν ὁ λόγος ἐν ὑπάρξει τῇ καθ' ἑαυτὸν, κινδυνεύσειεν ἂν καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ, ἔχων μὴ ἐν ἑαυτῷ τὸ μηδὲν, νοούμενος δὲ ὑπαρχὴν ἐν τῷ μηδενί; τὸ γὰρ ἐκ ὂν ὅλως, οὐδὲν ἂν νοοῖτο λοιπόν. καὶ ἐκ ἄτοπος μὴ ὁ λόγος· πλείστου γὰρ ὅσην ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀτοπίαν νοσεῖ. φεύξησιν οὖν ὅμως εἰς τὸ ἀπηχὲς τῆς δι' ἐνθυμίας τὸ δόγμα. καταπτήτω δι' ἂν τις ἐκότως, ἵνα δὴ ζήτον ἐν τῷ ὑφ' τῷ μὴ λαχόντι τὸ εἶ, τὸ ὄν-

ginis vitium in ipsum archetypum omnino redundat.

XV.

Præterea dic, amabo, cum Philippus Christi discipulus, Patris, qui est & subsistit, videndi percupidus, aiebat: *Domine ostende nobis Patrem, & sufficit nobis:* eiusmodine contueri volebat, qui neque existeret, neque subsisteret? Puto sane neminem futurum, qui non intrepide respondeat, illum videre desiderasse, qui existeret & subsisteret. Si ergo iuxta effrenatam illorum audaciam, Filius nihil est, vt qui non subsistat; cur igitur per seipsum vt imaginem, ad Patris agnitionem adducere nos voluit? Ait enim: *Tanto tempore vobiscum sum, & non cognouisti me Philippe? qui videt me, videt & Patrem. Non credis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Ego & Pater vnum sumus.* Iam, vt ego opinor, nemo eum qui subsistit, in eo qui non subsistit, videre queat. Nec aliqua rursum ratione intelligi potest, quomodo idem sit per omnia, quod non existit, cum eo quod existit. Quomodo vero Pater erit in Filio, & Filius vicissim in Patre? An non respondere in promptu est, si Verbum propria subsistentia destituitur, ipsum quoque Patrem in discrimen adductum iri, vt qui id in se habeat quod nihil est, atque ita in nullo prorsus esse intelligatur? Nam quod omnino non est, id nihil esse intelligi debet. Sunt sane isthæc omnia spinosissima, multisque & magnis absurditatibus plena. Verum aduersariorũ dogma in omnia hæc absurda vrget. Iure sane meritoque admiretur quispiam, qua ratione Pater omnia quæ in rerũ hac vniuersitate cer-

Ioan. c. 14. v. 8.

Ibidem v. 9.

Ioan. c. 10. v. 30.

nuntur, per Filium condiderit, si nullam ille vnquam sortitus est hypostasin. Quod si quis interrogetur, vtrum iis quæ sunt, esse sit bonum, an forte non esse: statim haud dubie respondebit, satius esse existere, quam non existere. vnde opifex ille rerum, qui illis quæ aliquando non erant, esse impertitus est, optimus appellatur, & est. Quod si ita res habet, vt profecto habet, consequitur, vt meliori conditione sint creaturę, quam ille ipse, per quem omnia creata sunt: quandoquidē is subsistere negatur, illa vero subsistunt, propriamque naturam sortita cognoscūtur. O absurdas cogitationes! facessite cum istis contumeliosis vocibus. *Viuum est enim Dei verbum, & efficax*, vt scriptum est. Quare & ipse quoque Dominus aiebat: *Ego sum vita*. Atqui si non subsistit, quomodo vita dici aut cogitari potest? Est autem vita suapte natura, nullo enim pacto mentitur. Vnde quicumque Verbum, quod ex Deo natum est, subsistentia spoliant, illi mendacium longe putidissimum effutiunt, stolidissimarumque mentium sordes euomunt. Ad Moysen enim ipsum ait: *Ego sum, qui sum*. Quod autem vere per se est, quomodo id propria subsistentia destitutum confingi quandoque potest? Hos itaque qui ita sentiunt, iure summæ cuiusdam inscitiæ condemnabimus.

Hebr. c. 4. v. 12.

Ioan. c. 14. v. 6.

Exod. c. 3. v. 14.

ANNO CHRISTI 431.

τα πεποίηκεν ὁ πατήρ. εἰ δὲ δή τις ἔροιτο, πότερα τοῖς οὖσι τὸ εἶναι καλὸν, ἢ γοῦν τὸ μὴ εἶναι τυχόν; φαίη τις ἂν εὐθὺς, ὅτι τὸ εἶναι. ὁ γὰρ τοῖς οὐκ οὖσί ποτε τὸ εἶναι δοὺς, ἀγαθὸς ὅτι μάλιστα κεχρημάτικέ τε, καὶ ἔστιν ὁ δημιουργός. ἔχοι γὰρ ἂν ὧδε τὸ χρῆμα τῇ φύσει. οὐκοῦν ἐν ἀμείνοσιν ἡ κτίσις, ἤπερ ὁ δι' οὗ τὰ πάντα παρήχθη πρὸς γένεσιν· ὁ μὲν γὰρ οὐχ ὑφεστηκέναι λέγεται, τὰ δὲ ὑφέστηκε, καὶ ἐν τῷ εἶναι νοεῖται. ὦ τῆς τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίας! ἄπαγε τῆς δυσφημίας. ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργὴς, καθὰ γέγραπται. τοιγάρ τοι καὶ ἔφασκεν, ἐγώ εἰμι ἡ ζωή. ἀλλ' οὐκ ἂν νοοῖτο ζωὴ, μὴ ὑφεστηκώς. ζωὴ δέ ἐστι κατὰ φύσιν, διαψεύσεται γὰρ οὐδαμῶς. τὸ ἄρα μὴ ὑφεστάναι λέγειν ἐκ θεοῦ πεφηνότα λόγον, ψευδηγόρημα σαθρὸν, καὶ φρενὸς ἀπόβρασμα τῆς * λιθώδους. Μωσεῖ γὰρ ἔφασκεν αὐτὸς, ἐγώ εἰμι ὁ ὤν. τὸ δὲ ὂν ἀληθῶς ἐν ὑποστάσει τῇ καθ' ἑαυτὸ σωζόμενον, πῶς ἂν νοοῖτό ποτε μὴ ὑφεστηκός; οὐκοῦν τῶν τῇδε διειληφότων καθοριοῦμεν εἰκότως τὸ εἰς ἄκρον ἀμαθές.

* ἠλιθιοτάτης

XVI.

Sed neque illos quoque, nos qui sedula diligentique inuestigatione veritatē inquirere didicimus, facile commendabimus, qui carnem Verbo vnitam anima rationis participe destitutam arbitrati, Verbum carne, quæ vitalem tantum & sensilem motionem sortita sit, indutum introducunt; totam vero mentis & intelligen-

ιϛ'.

* Οὐ μὴν οὐδὲ ἐκείνους ἐπαινέσομεν, φιλοθηρεῖν εὖ μάλα δεδιδαγμένοι τὸ ἀληθὲς, οἳ τητᾶσθαι λέγουσι ψυχῆς λογικῆς τὴν ἑνωθεῖσαν τῷ λόγῳ σάρκα. σαρκὶ γάρ που μόνην τὴν ζωτικήν τε καὶ αἰσθητικὴν λαχούσῃ κίνησιν ἀμφιεννύντες τὸν λόγον, παραφέρουσιν εἰς κόσμον,

* ἠκοιῶ

ANNO CHRISTI 431.

τὴν νοῦ καὶ ψυχῆς ἐνέργειαν ἀπονέμοντες τῷ μονογενεῖ. καταπεφρίκασι γὰρ, οὐκ οἶδ' ὅπως, ψυχωθείσῃ λογικῇ ψυχῇ τῇ ἀνθρωπίνῃ σαρκὶ κατὰ φύσιν ἡνῶσθαι τὸν λόγον ὁμολογεῖν· τὸν μὲν ἄνωθέν τε καὶ ἀρχαιοτάτης πίστεως τὸν παράδοσιν ὀλίγου παντελῶς ἀξιοῦντες λόγου, θελήσει δὲ μόνῃ τῇ κατὰ σφᾶς αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις δεῖν ἕπεσθαι λογισμοῖς, ἀμαθῶς ἠρημένοι, καὶ φρονοῦντες ἀληθῶς παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν. ἐκ τίς ὁ λόγος αὐτοῖς οὗτος τοιοῦδε δόγματος, ἐγὼ φράσω. τὸν θεοῦ μεσίτην καὶ ἀνθρώπων, κατὰ τὰς γραφὰς, συγκεῖσθαι φαμὲν ἔκ τε τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος τελείως ἐχούσης κατὰ τὸν ἴδιον λόγον, καὶ ἐκ τοῦ πεφηνότος ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱοῦ, τουτέστι τοῦ μονογενοῦς. διαβεβαιούμεθα δὲ σύνοδον μέν τινα, καὶ τὸν ὑπὲρ λόγον συνδρομὴν, εἰς ἕνωσιν ἀνίσων τε καὶ ἀνομοίων πεπρᾶχθαι φύσεων· ἕνα δ' οὖν ὅμως Χριστὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν, καὶ υἱὸν ὀνομάζεσθαι ἐπιγινώσκομεν, ἐν ταὐτῷ καὶ ὑπάρχοντα, καὶ νοούμενον θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον. ἀδιάσπαστον δὲ παντελῶς τὴν ἕνωσιν διατηρεῖν εἰθίσμεθα, τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ μονογενῆ πιστεύοντες, καὶ πρωτότοκον· μονογενῆ μὲν, ὡς θεοῦ πατρὸς λόγον, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ πεφηνότα· πρωτότοκον δ' αὖ, καθὸ γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. ὥσπερ γὰρ εἷς ἐστι θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα· οὕτω καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα. θεὸν γὰρ ὄντα κατὰ φύσιν ἐπιγινώσκομεν τὸν, δι' οὗ τὰ πάντα, λόγον, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος.

tis animæ vim energiamque Vnigenito attribuunt. Fateri enim, nescio quomodo, verentur, Verbum carni humanæ, anima intelligente perfectæ & informatæ, secundum naturam vnitum esse. Verum dum ita philosophantur, antiquæ & olim traditæ fidei rationem omnino negligunt, & voluntatis suæ iudicio male sano (vt quod humanas tantum rationes & coniecturas sequi soleat) praue innixi, secus quam reuera oportuerat, sapiunt & sentiunt. Et quænam, obsecro, dogmatis huius est ratio? Dicam: Mediatorem Dei & hominum, hoc est Christũ, ex humanitate numeris omnibus secundum propriam rationem perfecta & absoluta, naturalique Dei Filio, hoc est vnigenito, constitutum, Scripturis conuenienter prædicamus. Affirmamus autem naturas dispares, ac inter se dissimiles, quadam coitione & concursu qui verbis explicari non potest, in vnum conuenisse. Agnoscimus tamen vnum Christum, & Dominum Iesum, & Filium vocatum; quippe cum simul Deus & homo existat, mentique se offerat. Etenim vnio illa naturarum vsqueadeo indiuidua indiuulsaque est, vt vnum eumdemque vnigenitum simul & primogenitum credamus: vnigenitum quidem, tamquam Dei Patris Verbum, ex illius substantia natum; primogenitum vero, quatenus inter multos fratres homo extitit: quandoquidem vt vnus est Deus Pater, ex quo omnia; ita vnus quoque est Dominus Iesus Christus, per quem omnia. Nam Verbum illud, per quod omnia consistunt, secundum naturam Deum esse nouimus, etiam si caro, hoc est, homo factum est.

2. Cor. c. 8. v. 6.

XVII.

Ceterum, eorum dicta cum nostris non satis congruunt. Nam & ipsi quoque vnum solum Christũ aperte constituunt, & vnum Emmanuelem in duos diuellere, tamquam rem summa cum impietate coniunctam, summopere execrantur: sed Verbum interim carni, quæ humana, hoc est, ratione prædita anima exuta destitutaque sit, vnitum prædicant: & cur istuc prædicare debeant, rationẽ admodum plausibilem comperisse se autumant. Aiunt enim, quæ ad vnius perfecti constitutionem per compositionem concurrunt, ea partes esse & imperfectorum rationẽ obtinere; nam quod perfectum est per se, atque vt in propria natura, non opus habet vt ad partialem compositionẽ veniat: atque ideo cauendum esse sedulo, ne templum, quod Verbo vnitum est, perfectum hominem extitisse concedentes, exactam illam vnionis rationẽ, quæ in Christo accidisse dignoscitur, meritæ calumniæ exponamus. Quin & illud quoque huc adiecturos suspicor; nempe, si ex homine perfecto, & Dei Patris Verbo Emmanuelem coaluisse dicamus, in illud nos & magnum, & plane ineuitabile periculum venturos esse, vt vel inuiti duos Christos, & duos itidem filios tenere & profiteri cogamur. Cedo, quid nos ad hæc respondebimus? Apprime indignum esse, nos antiquissimam fidei traditionem (vt quæ ab ipsis sanctis apostolis profecta ad nos vsque peruenit) propter curiosas quasdam ac superuacaneas rationes ac disceptationes deserere, vel nimiis inquisitionibus humanæ mentis captũ excedentia sub-

ιζ'.

Ἀλλ' οὔτι που σφόδρα ταῖς ἐν ἡμῖν περὶ τούτου δόξαις τὰ ἐκείνων συμφέρεται. ἕνα μὲν γὰρ ὁμολογουμένως παραδέχονται καὶ αὐτοὶ Ἰησοῦν Χριστὸν, πρωθοῦνται δὲ λίαν, ὡς δυσσεβὲς ὅτι μάλιστα, καταδιϊστᾶν εἰς δύο τὸν Ἐμμανουήλ· ψυχῆς δ' οὖν ὅμως τῆς ἀνθρωπίνης καὶ λογικῆς τὴν σάρκα χωρίσαντες καὶ γυμνώσαντες, ἡνῶσθαί φασιν αὐτῇ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. ἐξεύρηται δέ τις αὐτοῖς καὶ πιθανὸς, ὡς οἴονται, πρὸς τοῦτο λόγος. τὰ γάρ τοι, φασὶ, κατὰ σύνθεσιν πρὸς ἑνὸς τελείου σύστασιν συνδεδραμηκότα, * μέρη τε καὶ ἐξ ἀτελῶν ὁρᾶσθαι φιλεῖ, τοῦ τελείως ἔχοντος καθ' ἑαυτὸ, καὶ ὡς ἐν ἰδίᾳ φύσει, τῆς ἐκ μερῶν συνθέσεως οὐ δεδεημένου. τοιγάρ τοι φασὶ, παραιτητέον εἰκότως, ἄνθρωπον δοῦναι τέλειον, τὴν συνενωθέντα τῷ λόγῳ ναὸν, ἵνα καὶ ἡ * ἕνωσις, ἥπερ ἂν ἐπὶ Χριστῷ νοοῖτο τυχὸν, ἀκριβῆ τε καὶ ἀδιάβλητον τὸν ἐπ' αὐτῆς ἀποσώζοι λόγον. καὶ μὴν κἀκεῖνο προσθεῖεν ἂν, ὥσπερ οὖν * ἡγοῦμαι, πάλιν. εἰ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου τελείου, φασὶ, καὶ τοῦ ἐκ τοῦ πατρὸς ὄντος λόγου * φήσομεν εἶναι τὸν Ἐμμανουὴλ, οὐ βραχὺ τὸ δεῖμα, μᾶλλον δὲ ἀδιάφυκτον ἤδη πως ἀναφανεῖται λοιπὸν, τὸ καὶ ἀβουλήτως δεῖν δύο μὲν υἱοὺς, Χριστοὺς δ' αὖ δύο φρονεῖν τε καὶ λέγειν. εἶτα τί τούτοις ἀντεροῦμεν ἡμεῖς; πρῶτον μὲν, ὅτι τῆς πίστεως τὴν οὕτως ἀρχαιοτάτην, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων διήκουσαν εἰς ἡμᾶς παράδοσιν, οὐ ταῖς ὑπερμέτροις ἀκριβείαις * καταλύειν ἄξιον, οὔτε μὴν ταῖς εἰς ἄκρον ἐρεύναις * ὑπερφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν·

ANNO CHRISTI 431.

* μέρη τε εἰσι,

* συνθέσεις,

* ἐγῶμαι,

* συνθέμεν τὸν Ἐμμανουὴλ,

* καταλιπεῖν

* ἴσ. ὑποφέρειν

ANNO CHRISTI 431.

νοῦν· ἀλλ' οὐδὲ ἥκειν εἰς μέσον οἷά περ τινὰς ὁρίστας, καὶ ῥιψοκινδύνως λέγοντας· ὡς τὸ δεῖνα μὲν ὀρθῶς, τὸ δεῖνα δ' αὖ ἑτέρως ἔχειν. ἐχρῆν δή που, καὶ ἦν ἄμεινον ἀληθῶς, ἀπονέμειν μᾶλλον τῷ πανσόφῳ θεῷ τῶν ἰδίων διασκέψεων τὴν ὁδὸν, καὶ μὴ τοῖς εὖ ἔχειν παρ' αὐτῷ δεδοκιμασμένοις, ἀνοσίως ἐπιτιμᾷν. ἀκουσόμεθα γὰρ λέγοντος ἐναργῶς· οὐ γάρ εἰσιν αἱ βουλαί μου ὥσπερ αἱ βουλαὶ ὑμῶν, οὐδὲ ὥσπερ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοί μου· ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ ὁδός μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τὰ διανοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς διανοίας μου.

ιη'.

Υἱοὺς δὲ οὔτι που δύο προσκυνήσομεν, ἀλλ' οὐδὲ Χριστοὺς ἐροῦμεν δύο, κἂν ἐψυχῶσθαι πιστεύωμεν ψυχῇ λογικῇ τῷ ἑνωθέντα τῷ λόγῳ ναόν. ὥσπερ γὰρ κατά γε τὸ ἐκείνοις εὖ ἔχειν δοκοῦν, κἂν εἰ ἐκ μόνης *λέγοιτο τῆς σαρκὸς, καὶ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότος λόγου, οὐδεὶς αὐτοῦ ἀναπείσει τρόπος, ἀνὰ μέρος τὴν σάρκα τιθέντας, καὶ ἀνὰ μέρος αὐτῷ μονογενῆ, δυάδα Χριστῶν ὁμολογεῖν· οὕτω κἂν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τελείως ἐχούσῃ κατά γε τὴν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον, οἱονεὶ συνενηνέχθαι τε καὶ ἡνῶσθαι λέγωμεν ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν τῷ ἐκ θεοῦ λόγον, οὐχ υἱῶν δυάδα νοήσομεν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν, φύσει μὲν ὄντα θεὸν, καὶ ἐξ αὐτῆς πεφηνότα τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς γενόμενον ἄνθρωπον, καὶ διὰ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου παρθένου γεγεννημένον, καὶ πρός τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων προσκυνούμενον, κατὰ τὰς γραφάς.

*ἐλοιντο

iicere; vel in medium exilire veluti iudices, vt nostro sensu, contempto periculo, quiduis metientes, dicamus: Hoc recte se habet, illud vero secus. Quanto satius, quantoque vtilius foret, sapientissimo Deo consiliorũ suorum rationes integre permittere, & ea quæ ipsi probatissima sunt, impie non reprehendere? præsertim cum illum aperte dicentem, & quasi expostulantẽ audiamus: *Non sunt consilia mea sicut consilia vestra, nec viæ meæ vt viæ vestræ: sed sicut distat cælum a terra, ita viæ meæ a viis vestris, & cogitationes meæ a cogitationibus vestris.* Isai. c. 55. v. 8.

XVIII.

Quare licet templum, quod Verbo vnitum est, anima humana perfectum & informatum certo credamus, non duos tamen filios adoramus, nec duos Christos agnoscimus. Vt enim, tametsi Emmanuelẽ ex sola carne & Dei Patris Verbo, iuxta opinionem quam illi complectuntur, compositum statuant; nulla adhuc tamen ratione huc illi adigi se paterentur, vt carne seorsum, & Vnigenito rursum seorsum posito, duos Christos profiterentur: ita nos quoque, quamuis Dei Verbũ humanitati nostræ secundũ propriæ naturæ rationẽ omnino perfectæ vnitum, ineffabilique ac incomprehenso plane modo sociatum affirmamus; non duos tamen filios mente concipimus, sed vnum eumdemque, qui quidem natura Deus existens, vtpote ex Dei & Patris substantia ortus, & in extremis sæculi temporibus homo factus, & ex sacra Deipara Virgine natus, cũ a nobis, tum ab ipsis quoq; sanctis angelis secundũ scripturas, colitur & adoratur. Psalm. 96. Hebr. 1.

ANNO CHRISTI 431.

XIX.

Quod si dixerint, genus nostrum solo Vnigeniti aduentu indiguisse; atque ideo illum, quod ab iis qui in terris degunt, cerni, amiceque cum hominibus conuersari, & vitæ euangelicæ viam nobis præmonstrare vellet, dispensatoria quadam ratione solam carnem nobis similem induisse (Deus namque secundum suam naturam sub aspectum non cadit) illi incarnationis scopum se ignorare, magnumque illud pietatis mysterium prorsus non intelligere, aperte ostendunt. Nam si Vnigenitus ea solum de causa incarnatus, hoc est, homo factus est, quo ab iis qui in terris ætatem agunt, conspici posset, nihilque aliud præterea commodi illius incarnatio humanæ naturæ attulit; cur illorum sententiæ subscribere nos pigeat, qui phantastica tantum carne & corpore Verbum indutum, neque in hominis natura, sed in hominis tantum similitudine in terris apparuisse fabulantur? Verum quantum hi miseri a veritatis scopo aberrent, facili negotio ostendi potest. Si, inquam, Dei Verbum, etiamsi caro factum est, nullum aliud humanæ naturæ commodum attulit; an non rectius statueretur a carnis quidem immunditia omnino abstinuisse, terreno nihilominus corpore vti visum esse, atque hac ratione quod decreuerat perfecisse? Ceterum quis aduentus illius fuerit vsus, & qualis incarnationis modus, si quis forte a nobis scisciteretur, cuiusque rei gratia patrata sit; ille respõsi loco hoc paucis habeat: Age istud diuina scriptura tibi patefaciet. Vade ergo, & sacras literas consule, mentisq;

1. Tim. c. 3. v. 16.

ιθ'.

Εἰ δὲ δὴ φαῖεν, ὅτι μόνης μὲν ἐδεῖτο τὰ καθ' ἡμᾶς τῆς τοῦ μονογενοῦς ἐπιδημίας· ἐδελήσας δὲ ὀφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς, καὶ ἀνθρώποις συναναστραφῆναι, παιδεῦσαί τε ἡμᾶς τῆς * ἀγγελικῆς πολιτείας τὴν ὁδὸν, οἰκονομικῶς ἠμπίσχετο τὴν * ὁμοίαν ἡμῖν σαρκα· τὸ γὰρ τοι θεῖον καὶ φύσιν ἰδίαν οὐχ ὁρατόν· ἠγνοηκότες ἀλώσονται τῆς σὺν θεοπρεπείᾳ σκοπὸν, καὶ σωιέντες οὐδαμῶς τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον. εἰ γὰρ δὴ μόνῳ ἔχει τὴν ἀφορμὴν τοῦ ὀφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς τοῦ μονογενοῦς ἡ σαρκωσις, ἵνα ὡς σὺν ἀνθρωπίνῃ * θεοστεγῆ γε μὴν ἕτερον οὐδὲν τῇ ἀνθρώπου φύσει, πῶς ἐκ ἄμεινον ἤδη πως καὶ * ὠφελῶν, τῇ τοῦ δοκοῦντος συμφέρειν δόξῃ ἡμᾶς αὐτοῦ, οἱ σαρκός τε ὁμοῦ καὶ γνίνου σώματος ἀπαμφιεννύντες λόγον, ὥφθαι μὲν ἐπὶ γῆς ὡς ἀνθρωπον μυθοπλασοῦσιν δειλαιοι; ἡμαρτηκότες δὲ τἀληθοῦς ἀλοῖεν αὖ, καὶ οὐ σὺν ἱδρῶτι μακρῷ. ἢ ἐκ ἄμεινον ἐροῦσιν, εἰ μηδὲν ὀνίνησι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, εἰ κὴ γένοντο σαρξ, ἀπαλλάξεσθαι μὲν ἀκαθαρσίας σαρκικῆς, δόξαι οὗ ἄπαξ τῷ γνίνῳ προσκεχρῆσθαι σώματι, διαπεφευγέναί τε οὕτω προστετάχθαι σκοπόν; πῶς οὖν δὴ γνοίης λοιπὸν τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος; ἢ τίς ὁ ζῆλος τῆς σὺν θεοπρεπείᾳ; πέπρακται ὃ ὅτου χάριν, εἴ τις ἔροιτο τυχὸν, ἀντακούσεται παρ' ἡμῶν· ἡ θεία διδάξει γραφή. ἴθι δὴ οὖν ὦ γυναῖε, πυθοῦ τῶν ἱερῶν γραμμάτων, καὶ ταῖς τῶν ἁ-

* ἀγγελικῆς

* ἰδίαν

* θεοπρεπῆ γε

* ὠφελῶν

ANNO CHRISTI 431.

γίων ἀποστόλων φωναῖς ἐνερείσας εὖ μάλα τῆς διανοίας τὸ ὀφθαλμὸν, ἄθρει δὴ καλῶς τὸ ζητούμενον. ἔφη τοίνυν ὁ σοφὸς ἡμῖν Παῦλος, αὐτὸ ἔχων ἐν ἑαυτῷ λαλοῦντα Χριστόν· ἐπεὶ δὲ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον· καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθι τρόπον ἡμῖν ἀφηγούμενος· τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, φησὶν, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν ἐκπέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

κ'.

Ἆρ' οὖν, οὐχὶ προδηλότατον, καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀσυμφανὲς, ὅτι καθ' ἡμᾶς γέγονεν ὁ μονογενὴς, τουτέστι τέλειος ἄνθρωπος, ἵνα τῆς μὲν ἐπεισάκτου φθορᾶς τὸ γήϊνον ἡμῶν ἀπαλλάξῃ σῶμα, τῇ καθ' ἕνωσιν οἰκονομίᾳ τὴν ἰδίαν αὐτῷ ζωὴν ἐνιείς· ψυχὴν δὲ ἰδίαν τὴν ἀνθρωπίνην ποιούμενος, ἁμαρτίας αὐτὴν ἀποφήνῃ κρείττονα, τῆς ἰδίας φύσεως τὸ πεπηγός τε καὶ ἄτρεπτον, οἷά περ ἐρίῳ βαφὴν, ἐγκαταχρώσας αὐτῇ; δεῖν γὰρ οἶμαι τοῖς περὶ τούτων λόγοις παραδειγμάτων, πολὺ λίαν ἔχουσι τὸ ἀσυμφανές· ὁρῶμεν γὰρ μόλις ἐν ἐσόπτρῳ τε καὶ αἰνίγματι τὰ θεῖά τε καὶ ὑπὲρ νοῦν μυστήρια. εἴη δ' ἂν οὐκ ἄτοπον, οἶμαι, τὸ χρῆμα· φέρει γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὸ εἰκότα,

oculum sanctorum apostolorum vocibus insere; & quod quęritur, dilucide hic mox intuebere. Igitur sapientissimus apostolus Paulus, qui Christum in se loquentem habebat, ad hunc modum concionatur: *Quia ergo pueri communicauerunt carni & sanguini, & ipse similiter participauit eisdem: vt per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium, id est diabolum: & liberaret eos qui per totam vitam obnoxii erant seruituti.* Alibi idem aliam quoque huius rei causã aperit. Scribit enim: *Quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem; Deus Filiũ suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum.*

Hebr. c. 2. v. 14.

Rom. c. 8. v. 3.

XX.

An non apertissimum est, obsecro, vnigenitum Dei Filium similem nobis, hoc est, perfectum hominem factum esse, quo nimirum terrenum hoc nostrum corpus, vita propria per œconomicam vnionem illi immissa, ab inducta corruptione liberaret; animam rursum humanam, posteaquam illam propriam sibi reddidisset, suæque naturæ firmitate ac immutabilitate perinde ac vellus colore imbuisset, peccato superiorem declararet? Arbitror enim exemplis, quæ rem per se obscuram nonnihil illustrent, in hac doctrina opus esse: siquidem mysteria diuina, tamquam humanæ mentis sensum excedentia, vix in speculo & ænigmatice videmus. Est autem exemplum allatum ad rem peropportunũ; quippe quod verum potius, quam verisimile

rei, de qua ſermo eſt, ſymbolum præ ſe ferat. Quemadmodum ergo caro, poſteaquam Verbi omnia viuificantis caro effecta eſt, mortis & corruptionis imperio ſuperior euaſit: ſic anima, vt ego quidem ſentio, poſteaquam illius effecta eſt qui peccatum non nouit, eueſtigio ſtatum firmum, ac in omnibus bonis ſtabilem, peccatoque quod olim tyrannidem in nos exercebat, multis partibus potentiorem nacta eſt. Chriſtus namque primus & ſolus ex omnibus in terra *peccatum non fecit, nec dolus inuentus eſt in ore illius.* qui vnus proinde poſitus tamquã radix & initium quoddam cunctorum, qui in ſpiritu ad vitæ nouitatem inſtaurantur; & corporis immortalitatem, & eam quæ ex diuinitate proficiſcitur, ſecuritatem ac firmitatem, ſecundum quamdam gratiæ communicationem in vniuerſum hominum genus tranſmittet. Cuius quidem rei diuinus Paulus non ignarus, ita ſcribit: *Sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis.* Imaginem terreni peccandi propenſionem, & mortem quæ hinc oritur, vocat: at vero per imaginem cæleſtis, hoc eſt Chriſti, conſtantiam in ſanctitate, reditumque & inſtaurationem ex morte & corruptione ad vitam & immortalitatem deſignat.

1. Petr. c. 2. v. 22.

1. Cor. c. 15. v. 49.

XXI.

Totum itaque Dei Verbum toti naturæ noſtræ humanæ vnitum aſſerimus. nulla enim ratione putandum eſt, principe noſtri parte, hoc eſt, anima neglecta, peregrinationis ſuæ moleſtias ſoli carni largiri voluiſſe. Pulcre autem per vtramque partem diſpenſa-

μᾶλλον δὲ καὶ τῶν ἀληθῆ λογισμόν. ὥσπερ οὖν ἐπειδὴ γέγονε σαρὲξ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα λόγου, τὸ φθορᾶς καὶ θανάτου ὑπερφέρεται κράτος· κατὰ τὸν αὐτὸν, οἶμαι, τρόπον, ἐπεὶ γέγονε ψυχὴ τοῦ πλημμελεῖν οὐκ εἰδότος, ἐρηρεισμένην ἔχει λοιπὸν τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς ἀμεταποίητον στάσιν, καὶ τῆς πάλαι καθ' ἡμῶν τυραννευούσης ἁμαρτίας ἀσυγκρίτως εὐσθενεστέραν. πρῶτός τε γὰρ καὶ μόνος ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Χριστὸς οὐκ ἐποίησεν ἁμαρτίαν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. ῥίζα δὲ ὥσπερ καὶ ἀπαρχὴ τεθειμένος τῶν εἰς καινόνητα ζωῆς ἀναμορφουμένων ἐν πνεύματι, καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ τῆς θεότητος ἀσφαλὲς ἐρηρεισμένον, ὡς ἐν μεθέξει καὶ κατὰ χάριν, καὶ εἰς ἅπαν ἤδη τὸ ἀνθρώπινον παραπέμψει γένος. καὶ τοῦτο εἰδὼς ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος· ὥσπερ γὰρ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. εἰκόνα μὲν γὰρ τοῦ χοϊκοῦ, τὸ εὐόλισθον ἔφη πρὸς ἁμαρτίαν, καὶ τὸν ἐντεῦθεν ἡμῖν ἐπιῤῥιφέντα θάνατον· εἰκόνα δὲ αὖ τοῦ ἐπουρανίου, τουτέστι Χριστοῦ, τὸ ἑδραῖον εἰς ἁγιασμὸν, καὶ τὴν ἐκ θανάτου καὶ φθορᾶς ἀνακομιδήν τε καὶ ἀνακαίνισιν εἰς ἀφθαρσίαν καὶ ζωήν.

κα'.

Ὅλον οὖν ὅλῃ συνηνῶσθαί φαμεν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γάρ που τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι ψυχὴν, οὐδενὸς ἂν ἠξίωσε λόγου, μόνῃ δωρούμενος τῇ σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους. ἐπράττετο δὲ καλῶς δι' ἄμφω τῆς οἰ-

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

κονομίας τὸ μυστήριον· προσεχρήσατο δὲ, καθάπερ ὀργάνῳ, τῇ μὲν ἰδίᾳ σαρκὶ, πρὸς τὰ σαρκὸς ἔργα τε καὶ ἀῤῥωστήματα φυσικὰ, καὶ ὅσα μώμου μακράν· ψυχῇ δ' αὖ τῇ ἰδίᾳ πρὸς τὰ ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη. πεινῆσαι γὰρ λέγεται, κόπους ὑπενεγκεῖν τοῦ ἐκ μακρῶν ὁδοιπορίων, πτοίας τε καὶ φόβους, καὶ λύπην, καὶ ἀγωνίαν, καὶ ἐπὶ τῷ σταυρῷ θάνατον. ἐπαναγκάζοντος γὰρ οὐδενὸς, τέθεικεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ· σάρκα μὲν τὴν ἰδίαν τῆς ἁπάντων σαρκὸς ἀνταποτιννὺς, δῶρον ἀληθῶς ἀντάξιον· ψυχὴν δὲ, ψυχῆς ἀντίλυτρον τῆς ἁπάντων ποιούμενος, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς θεός. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Πέτρος, ἄνδρες ἀδελφοὶ, φησὶν, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς, ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, προειδὼς ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδην, οὔθ' ἡ σὰρξ αὐτοῦ οἶδε διαφθοράν. οὐ γάρ τοι θέμις εἰπεῖν, φθορᾷ μὲν δύνασθαι κρατεῖσθαί ποτε τὴν ἑνωθεῖσαν τῷ λόγῳ σάρκα· κάτοχον δ' αὖ ταῖς ᾅδου πύλαις τὴν θείαν γενέσθαι ψυχήν. οὐκ ἐγκατελείφθη γὰρ εἰς ᾅδην, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος. οὐ γάρ που τήν τε ἄληπτον παντελῶς, καὶ ἀνάλωτον τῷ θανάτῳ φύσιν, τουτέστι τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς, τῶν ὑπὸ χθόνα μυ-

tionis sacramẽtum perfecit. Carne sua tamquam organo ad carnis opera, naturalesque ægritudines, ac cetera officia vituperationis expertia; anima rursum ad humanas, inculpatasque affectiones vtebatur. Nam & esuriem, & longioris itineris laborem, & pauorem ac metum, & tristitiam, & angorem, & ipsam deniq; in cruce mortem pertulisse traditur. Etenim nullo cogente, animam suam nostri causa posuit; quo nimirum & viuis & mortuis dominaretur. Et quidem carnem suam citra controuersiam liberationis precium pro omnium carne dependit; animam vero iustum pro mortaliũ omnium animabus precium exhibuit, tametsi vitã quam posuerat (nam vita erat vt Deus secundum naturam) denuo resumpserit. Hinc diuinus Petrus: *Viri*, inquit, *fratres, liceat audenter dicere ad vos de patriarcha Dauid, quoniam & defunctus est, & sepultus est, & sepulcrum eius est apud nos vsque in hodiernum diem. Propheta igitur cum esset, & sciret quia iureiurando iurasset illi Deus, de fructu lumbi eius sedere super sedem eius; prouidens locutus est de resurrectione Christi, quia neque derelictus est in inferno, neque caro eius vidit corruptionem*. Nec enim fas est dicere, carnem Verbo vnitam aliquãdo potuisse corrumpi, aut diuinam illam animam intra inferni portas detineri. Nam vt diuinus Petrus ait, anima eius in inferno relicta non fuit. Neque vero naturam illam, quæ nec mente comprehendi, neque per mortem vllatenus capi potest, hoc est Vnigeniti diuinitatem, e subterraneis illis specu-

1. Ioan. c. 3. v. 16.

Actor. c. 2. v. 29.

Psalm. 131. v. 11.

Psalm. 15. v. 10.

Ibidem.

bus rurſum emerſiſſe dicemus: quandoquidem nulla admiratione dignum eſſet, ſi Dei Verbum diuinitatis vi, eiuſdemque efficacia nixum, apud inferos non hæſiſſet; cum admirabiliter omnibus adſit, impleatq; omnia. Deitas namque omni loco & circumſcriptione, & menſurabili magnitudine ſuperior, a nullo capi comprehendive poteſt.

XXII.

Mirum vero videri debet, quod corpus ſuapte natura interitui & morti obnoxium ad vitam denuo redierit. id enim immortalis Verbi proprium erat. Sic quoque anima, quæ cum illo coniuncta copulataque fuerat, ad inferos deſcendit; diuinaque virtute ac potentia vtens, ſpiritibus quoq; ibidē captiuis ſeſe exhibuit. etenim iis qui vinculis ibi conſtricti detinebantur, *Exite*, ait: *iis vero qui tenebris operiebantur, Reuelamini.* Atque huc mihi magnus ille Petrus reſpexiſſe videtur, cum de Dei Verbo, eiuſdemque ſecundum diſpenſatoriam vnionē anima, hunc in modum concionatur: *Melius eſt enim, benefacientes (ſi voluntas Dei velit) pati, quam malefacientes: quia & Chriſtus ſemel pro peccatis noſtris mortuus eſt, iuſtus pro iniuſtis, vt nos offerret Deo; mortificatus quidem carne, viuificatus autem ſpiritu.* In quo & his qui in carcere erant ſpiritibus veniens prædicauit, qui increduli fuerant aliquando. Nec vero dicent diuinitatem per ſe ſolam ad inferos deſcendiſſe, ſpiritibuſque ibidem concluſis prædicaſſe; cum ipſa omnino ſub oculos non cadat, præſtantiorque ſit, quam vt ab vllo cerni queat. Nec

Iſai. c. 49. v. 9.

1. Petr. c. 3. v. 17.

χῶν ἀνακεκομίσθαι φήσομεν. οὔτε γὰρ ἂν ἠξιώθη τὸ χρῆμα θαύματος, εἰ μὴ μεμένηκεν εἰς τὸν ᾅδην ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, τῇ τῆς θεότητος ἐνεργείᾳ τε καὶ φύσει, παραδόξως τε καὶ ὑπὲρ λόγον, πληρῶν μὲν τὰ πάντα, καὶ τοῖς πᾶσιν ἐπιδημῶν. ἀνώτερον γάρ που καὶ περιορισμοῦ * ἐκ τόπου καὶ μεγέθους μετρητοῦ τὸ θεῖον, αὐτὸ δὲ ὑπὸ μηδενὸς χωρούμενον.

ANNO CHRISTI 431.

* μέτρου καὶ τόπου

κβ'.

* Παράδοξον δὲ καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων θαυμαστὸν, ὅτι σῶμα μὲν ἀνεβίω τὸ τῇ φύσει φθαρτόν· ἦν γὰρ ἴδιον τοῦ ἀφθάρτου λόγου. ψυχὴ δὲ δὴ πάλιν τὸν πρὸς αὐτὸν λαχοῦσα συνδρομήν τε καὶ ἕνωσιν, καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ᾅδου, θεοπρεπεῖ δὲ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ χρωμένη, καὶ τοῖς ἐκεῖσε πνεύμασι κατεφαίνετο. τοιγάρ τοι καὶ ἔφασκε τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλθετε· καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει, ἀνακαλύπτεσθε. καί μοι δοκεῖ φάναι τι τοιοῦτον καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος περὶ τοῦ θεοῦ λόγου, καὶ τῆς καθ' ἕνωσιν * οἰκονομίας γεγενημένης αὐτοῦ ψυχῆς· κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας· ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵν' ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ πνεύματι. ἐν ᾧ, φησὶ, καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασι ποτέ. οὐδὲ γὰρ, οἶμαι, φαῖεν ἂν, ὡς γυμνὴ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ θεότης τοῦ μονογενοῦς καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ᾅδου, διεκήρυξε δὲ τοῖς ἐκεῖσε πνεύμασιν, ἄποπτος οὖσα παντελῶς. κρεῖττον γὰρ ἀεὶ τοῦ ὁρᾶσθαι τὸ θεῖον. ἀλλ' οὐ

* οὐ παράδοξον

* οἰκονομικῶν

ANNO CHRISTI 431.

δοκήσει καὶ ἐσχηματισμένως εἰς τὸ ψυχῆς εἶδος αὐτὴν μεμορφῶσθαι δώσομεν· παραιτητέον γὰρ πανταχῇ τὴν δόκησιν. ἀλλ' ὥσπερ τοῖς ἐπὶ γῆς συνανεστράφη μετὰ σαρκὸς, οὕτω καὶ ταῖς εἰς ᾅδου ψυχαῖς διεκήρυξεν, ἴδιον ἔχων φόρημα, τὴν ἑνωθεῖσαν αὐτῷ ψυχήν.

etiam concedendum est, ipsam in apparētem animæ speciem transformatam esse: siquidem externæ istius apparentiæ commentum omnino repudiari debet. Sed quemadmodum Vnigenitus cum iis, qui in corporibus suis adhuc degebant, versatus est in corpore; ita spiritibus, qui apud inferos tenebantur, animam mente & ratione præditam sibi coniunctam habens, concionatus est.

κγ'.

Καὶ βαθὺς μὲν ἴσως καὶ ἀπόῤῥητος ἀληθῶς, καὶ ταῖς ἡμετέραις διανοίαις οὐχ ἁλώσιμος ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπος. ἐκεῖνο δ' οὖν ὅμως ἀναλογίζεσθαι πρέπει. τὰ γάρ τοι μὴ καθ' ἡμᾶς πολυπραγμονεῖν, οὐκ ἀζήμιον· ἀνούστατον δὲ παντελῶς τὸ βασανοῖς ὑποφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν, καὶ πειρᾶσθαι νοεῖν ἃ οὐχ οἷόν τε. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸ βαθὺ δὴ τοῦτο μυστήριον, καὶ νοῦν ὑπερέχον τῶν ἐν ἡμῖν, τῇ ἡμῶν ἀπειρεργάστῳ πίστει τετίμηται; τὸ δὲ ἀσυνέτως λέγειν· πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; Νικοδήμῳ τε ἐκείνῳ, καὶ τοῖς κατ' αὐτῶν ἀπονέμοντες, ἀνενδοιάστως παραδεξώμεθα τὰ διὰ τοῦ θείου πνεύματος χρησμῳδούμενα, καὶ αὐτῷ δὲ πιστεύσωμεν λέγοντι Χριστῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἃ οἴδαμεν, λαλοῦμεν· καὶ ἃ ἑωράκαμεν, μαρτυροῦμεν. Οἰχέσθω δὴ οὖν λῆρος μὲν ἅπας, μῦθός τε ἀδρανὴς, καὶ ψευδοδοξία, καὶ κεκομψευμένων ῥημάτων φενακισμός. προσιέμεθα οὔτι που τὸ κατασίνεσθαι πεφυκὸς, κἂν εἰ τοῖς ἄγαν ἐξησκημένοις, καὶ μὴν καὶ πικροῖς ἡμᾶς * κατακροτοῖεν λόγοις καὶ δι' ἐναντίας. ἔστι

* κρατοῖεν

XXIII.

Est sane incarnationis modus admodum subtilis, vereque inexplicabilis; talis demum, qui cogitationis captusque nostri angustias multis partibus excedat. Quapropter illud iterum iterumque expendere nos decet; nempe, vt periculo non vacat curiosius in ea inquirere, quæ humana non sunt; ita extremæ dementiæ videri ea quæ mentis nostræ aciem excedunt, humani iudicii trutinæ subiicere moliri; vel ad eorum rursum cognitionem eniti, quæ nullo pacto nostra intelligentia comprehendi possunt. Nescis profundum hoc mysterium, omnique humano sensu sublimius, fide ab omni curiosa indagine aliena honorari a nobis? Quamobrem stultam illam quæstionem: *Quomodo possunt hæc fieri?* Nicodemo eiusque similibus relinquentes, citra vllam hæsitationem Spiritus sancti oracula suscipiamus, ipsique Christo de se loquenti fidem habeamus: *Amen*, inquit, *amen dico vobis, quia quæ scimus, loquimur; & quæ vidimus, testamur.* Valeant igitur deliria, facessant omnes infirmæ ad persuadendum fabulæ, opinionesque falsæ, ac phaleratarum vocularum imposturæ. nihil enim quod detrimentum afferre solet, admittimus; etiamsi aduersarii exercitatissimis acerrimisque rationibus nos pulsauerint. Est e-

Ioan. 3. v. 9.

Ibidem.

1. Cor. 2. v. 4.

nim diuinum hoc noſtrum ſacramentum, non in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, ſed in ſpiritus oſtenſione poſitum. 1. Cor. 2. v. 4.

XXIV.

Vnigenitus igitur, qui & Deus, & vniuerſorum ſecundum ſcripturas Dominus eſt, nobis apparuit: viſus eſt in terra, & homo factus, his qui in tenebris verſabantur, illuxit, non phantaſmate, aut externo tantum ſchemate; abſit. hoc enim ſentire, aut dicere, eſt aperte inſanire. Neque rurſum per ſui mutationem, aut conuerſionem, in carnem transformatus eſt: Dei enim Verbum omnis mutationis expers, vno ſemper eodemque modo ſe habet. Neque coæuam cum carne ſubſtantiam ſortitus eſt. ipſe namque ſæculorum conditor eſt. Neque hypoſtaſeos exors, vt ſermo aut nudum tantum ſimplexque verbum eſt, quod in homine inhabitauit: nam qui ea quæ non ſunt, euocat vt ſint & exiſtant, is neceſſario præexiſtit. ipſe enim eſt vita ex vita Deo patre procedens, qui quidem ſecundum propriam hypoſtaſin & eſt & intelligitur. Sed neque carnem quoque, quæ anima ratione prædita vacaret, induit: quandoquidem viuum illud ſubſiſtenſque, ac Deo Patri coæternum Deus Verbum ſeruili forma ſuſcepta, vere ex muliere natum, & homo factum eſt; eſtque perinde perfectum in humanitate ac in deitate. Non enim ex ſola carne & deitate, ſed ex perfecta humanitate & diuinitate in vnũ eumdemque Dominũ & Filium & Chriſtum admirabili quodam modo concreuit, coaluitque.

XXV.

At hic ſciſcitabitur forte quiſ-

γὰρ τὸ θεῖον ἡμῶν μυστήριον ἐκ πει- ANNO CHRISTI 431.
θοῦς σοφίας ἀνθρωπίνης λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος.

κδ'.

Θεὸς οὖν ὑπάρχων, καὶ πάντων κύριος καὶ τῆς γραφάς, ὁ μονογενὴς, ἐπέφανεν ἡμῖν. ὤφθη γὰρ ἐπὶ γῆς, καὶ ἐπέλαμψε τοῖς ἐν σκότει, γενόμενος ἄνθρωπος, οὐ δοκήσει· μὴ γένοιτο· μανία γὰρ τοῦτό γε φρονεῖν, ἢ λέγειν. οὔτε μὲν εἰς σάρκα παρενεχθεὶς καὶ μετάστασιν, ἢ ἐναλλοίωσιν· ἀναλλοιώτως γὰρ ἀεὶ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως ἔχων ὁ ἐκ θεοῦ λόγος. ἀλλ' οὐδὲ ὁμόζυγον τῇ σαρκὶ τὸν ὑπάρξιν ἔχων· αὐτὸς γάρ ἐστι πάντων αἰώνων ὁ ποιητής. οὔτε μὲν ὡς λόγος ἀνυπόστατος, οὐδὲ ὡς ῥῆμα ψιλὸν ἐν ἀνθρώπῳ * γενόμενος. ὁ γὰρ τοῖς καλοῦντα τὰ ἐκ ὄντα ποτὲ πρὸς ὕπαρξιν καὶ γένεσιν, προϋφέστηκεν ἀναλλοίως· αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ ζωὴ, πεφηνὼς ἐκ ζωῆς τῆς θεοῦ καὶ πατρὸς, ὄντος τε ἐννοουμένου κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν. ἀλλ' οὐδὲ μόνῳ ἠμπίσχετο σάρκα ψυχῆς ἐρήμῳ τῆς λογικῆς· γενόμενος γὰρ κατ' ἀληθείαν ἐκ γυναικὸς, ἐνανθρώπησεν ἄνθρωπος, ὁ ζῶν καὶ ὑπάρχων, καὶ συναΐδιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ θεὸς λόγος, μορφὴν δούλου λαβών· καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐν θεότητι τέλειος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος· ἓν ἐκ μόνης θεότητος καὶ σαρκὸς εἰς ἕνα Χριστὸν καὶ κύριον καὶ υἱὸν συγκείμενος, ἀλλ' ἐκ δυοῖν τελείοιν, ἀνθρωπότητα δὴ λέγω καὶ θεότητα, εἰς ἕνα τὸν αὐτὸν παράδοξος συνδούμενος.

κε'.

Ἐρεῖ δέ τις, κατὰ τὸ εἰκὸς, ἵνα δὴ οὖν

* γενόμ.

ANNO CHRISTI 431.

οὖν τέτοκον ἡ ἁγία παρθένος; τὸν ἄνθρωπον, ἢ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον; φαμὲν δὲ ἡμεῖς· καὶ τοῦτό γέ ἐστιν ἡ πλάνησις, καὶ τὸ * ἁμάρτημα τοῦ πρέποντός τε καὶ ἀληθοῦς. μὴ γάρ μοι διέλῃς μετὰ τὴν ἕνωσιν, μηδὲ διϊστὰς εἰς ἄνθρωπον * ἰδικῶς, καὶ εἰς θεὸν, διπρόσωπον ἡμῖν ἀνατύπου τὴν Εμμανουήλ· μὴ ἄρα τις * ἡμῖν εἰκότως διαμωμήσαιτο, φρονεῖν ἑλομένοις ὀρθὸν μὲν οὐδὲν, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον, ὃ καὶ διὰ τῆς ἁγίας κατεδικάσθη γραφῆς. ὧδε γάρ τις ἔφη τῶν τοῦ Χριστοῦ μαθητῶν· ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοὶ, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων ἐλεύσονται ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. οὐ διοριστέον οὖν ἄρα κατ' οὐδένα τρόπον, εἴτε δεῖ μάλιστα τὰ δύο φανῆναι μετὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ ἀνὰ μέρος ἑκάτερον νοεῖν. ἰστέον οὖν, ὅτι θεωρεῖ μὲν τινα φύσεων διαφορὰν ὁ νοῦς. ταυτὸν γὰρ οὔτι που * θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος· εἰσδέξεται δὲ ὁμοῦ ταῖς περὶ τούτων ἐννοίαις καὶ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα συνδρομήν. ἐκοῦν * θεὸς μὲν ἐξέφυ τοῦ πατρὸς ὡς θεὸς, ἐκ παρθένου δὲ ἄνθρωπος. ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπορρήτως καὶ ὑπὲρ νοῦν ἀναλάμψας λόγον, γεγενῆσθαι λέγεται ἐκ γυναικὸς, καταφοιτήσας ἐν ἀνθρωπότητι, καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς ὅπερ ἐκ ἦν· οὐχ ἵνα μείνῃ κεκενωμένος, ἀλλ' ἵνα θεὸς εἶναι πιστεύη-

* ἁμαρτεῖν

* ἀληθοῦς, καὶ εἰς θεὸν ἰδικῶς,

* ἴσ. ὑμῖν

* ἴσ. θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης

* θεοῦ

piam: Cuiusmodi tandem sacra Virgo peperit? hominemne, an Dei Verbum? Cui nos respondemus, istuc exquirere, nihil aliud esse, quam errare, & a vero honestoque abduci. Nemo post vnionem, diuisionem mihi fingat; neque Emmanuelem in hominem seorsum, & in Deum seorsum dispescens, duas personas efformet: ne quis meritam vobis notam inurat, tamquam qui nihil rectum sapere instituatis, sed id solũ quod per diuinas scripturas condemnatum est. vnus enim ex Christi discipulis ait: *Vos carissimi memores estote verborum, quæ prædicta sunt ab apostolis Domini nostri Iesu Christi, qui dicebant vobis, quoniam in nouissimis temporibus venient illusores, secundum desideria sua ambulantes in impietatibus. Hi sunt qui segregant, animales, spiritum non habentes.* Nullo itaque modo segregationem concedere fas est, licet post vnionem duo apparere debeant, & distincte sit vtrumque intelligendum. Quocirca sciendum, considerari quidem ab intellectu quamdam naturarum differentiam (neque enim est eadem deitatis & humanitatis natura) sed vna cum hac consideratione percipiet vtriusque concursum ad vnionem. Vnus itaque est Christus, qui quidem ex Deo Patre nascitur vt Deus, ex sacra autem Virgine vt homo. Etenim idem illud Verbum quod inexplicabili modo, supraque omnem humanæ mentis captum eluxit ex Deo Patre, in humanam naturã descendens, & in id quod non erat se dimittens, ex muliere quoque dicitur natum: non quo maneret exinanitum, sed Deus esse crederetur,

Ind. epist. v. 17.

postquam etiam in naturæ nostræ forma in terris apparuit; non tamquam is qui hominem inhabitet, sed tamquam is qui homo re ipsa existat, gloria tamen sua prorsus incolumi & salua. Quapropter diuinus Paulus diuinitatem, & humanitatem, quæ quod ad naturæ identitatem attinet, longissimo interuallo, immensoque discrimine a se mutuo distant, dispensatione in vnum cogens, & ex vtrisque vnum Christum, Deum, Filiũ constare ostendens, ita ait:

Rom. 1. v. 1. *Paulus seruus Iesu Christi, vocatus apostolus, segregatus in euangelium Dei, quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis de Filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem, qui prædestinatus est Filius Dei in virtute, secundum spiritum sanctificationis.* Ecce tibi aperte in euangelium Dei se segregatum affirmat. Atqui alibi diserte ad hunc modum

1. Cor. 4. v. 5. scribit: *Non nos ipsos prædicamus,*

1. Cor. 2. v. 2. *sed Iesum Christum.* Rursum: *Non iudicaui me aliquid scire in vobis, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum.*

XXVI.

Porro autem cum ipsum Dei Filium nominet, & de semine Dauid natum enuntiat, & in Dei Filium prædestinatũ confirmat: iam dic, quæso, qua ratione is Deus est, qui ex semine Dauid natus est? Rursum, quem ante sæcula Pater sibi coæternum genuit, quonam pacto Filius Dei prædestinatus est, perinde scilicet quasi initiũ subsistendi acciperet? Ipse

Psal. 2. v. 7. namque de seipso ait: *Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Sane cum particula hæc, hodie, præsens fere semper, nunquam præteritũ tempus de-

ται, καὶ ἐν εἴδει τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνὼς ἐπὶ γῆς· οὐχ ὡς ἐν ἀνθρώπῳ κατοικήσας, ἀλλ' ὡς αὐτὸς *κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος γεγονὼς, μετὰ τοῦ τὴν ἰδίαν ἀνασώσασθαι δόξαν. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος τὰ πολὺ τῆς ἀλλήλων ὁμοουσιότητος διεστηκότα τε, καὶ ἀμετρήτῳ διαφορᾷ διεσχοινισμένα, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα, συλλέγων εἰς ἓν οἰκονομικῶς, καὶ ἐξ ἀμφοῖν τὴν ἕνα κατασημαίνων Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ θεόν· Παῦλος δοῦλος, φησὶν, Ιησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης. ἰδοὺ δὴ σαφῶς ἀφωρίσθαι φησὶν ἑαυτὴν εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, καί τοι γράφων ἀναφανδόν· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ιησοῦν. καὶ πάλιν· οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Χριστὸν Ιησοῦν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

κϛ'.

Υἱὸν δὲ αὐτὸν ὀνομάσας θεοῦ, καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ γεγενῆσθαί φησιν, ὡρίσθαι τε διϊσχυρίζεται καὶ εἰς υἱὸν θεοῦ. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, θεὸς ὁ ἐκ σπέρματος ἀναφὺς τοῦ Δαυίδ; ὁ δὲ δὴ καὶ πρὸ αἰώνων, καὶ ἀϊδίως υἱὸς, καθὸ πέφηνεν ἐκ θεοῦ, τίνα δὴ τρόπον εἰς υἱὸν ὡρίσθη θεοῦ, καθάπερ εἰς *ἀρχὰς τοῦ ὑφεστάναι παρενεχθείς; ἔφη γὰρ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ· εἶπε κύριος πρὸς μέ· υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. καί τοι τοῦ, σήμερον, ἀεί πως ἡμῖν οὐχ ὅτι τὸν παρῳχηκότα, τὴν ἐνεστῶτα δὲ μᾶλλον καταδηλοῦν-

Anno Christi 431.

*κατὰ φύσιν

*ἀρχὴν

ANNO CHRISTI 431.

τος καιρόν. βαθὺ τὸ μυστήριον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀνὰ μέρος τιθεῖσι καὶ διορίζουσι δυσέφικτόν τε καὶ ἄπορον ἀληθῶς. τοῖς γε μὴν εἰς ἑνότητα κατασφίγγουσι τὸν Εμμανουὴλ, ἐγγύς τε ἑλεῖν καὶ ἑτοιμοτάτη λίαν ἡ τῶν ἱερῶν δογμάτων ἀκιβδήλευτος γνῶσις. ὁ γὰρ τῷ φύσαντι συναΐδιος, καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος υἱὸς, ἐπειδὴ καταβέβηκεν εἰς τὴν ἀνθρώπου φύσιν, οὐκ ἀπολισθήσας τοῦ εἶναι θεὸς, προσλαβὼν τὸ ἀνθρώπινον, νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ ἐκ σπέρματος γεγενῆσθαι Δαυὶδ, καὶ νεωτάτην ἔχειν τὴν ἐν ἀνθρωπότητι γένεσιν· * ὥστε οὐκ ἀλλότριον αὐτοῦ τὸ προσληφθὲν, ἀλλ' ἴδιον ἀληθῶς. λελόγισται τοιγαροῦν ὡς ἐν πρὸς αὐτόν. καθάπερ ἀμέλει καὶ τὴν ἀνθρωπείαν σύνθεσιν καταθρήσῃ τις ἄν· συμπέπλεκται γὰρ ἐξ ἀνομοίων τὴν φύσιν, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος· ἀλλ' οὖν εἷς νοεῖται τὸ συναμφότερον ἄνθρωπος· ὡς ἀπὸ μόνης μὲν τῆς σαρκὸς ὅλον ἔσθ' ὅτε κατωνομάσθαι τὸ ζῶον, ψυχῆς δὲ ὠνομασμένης νοεῖσθαι τὸ συναμφότερον. κατὰ τὸν ἴσον ἄρα τρόπον καὶ ἐπ' αὐτοῦ παραδεξώμεθα τοῦ Χριστοῦ· εἷς γὰρ υἱὸς, καὶ εἷς κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, καὶ πρὸ σαρκὸς, καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος.

* ἔστι δὲ οὐκ

κζ'.

Καὶ τὸν ἀγοράσαντα ἡμᾶς δεσπότην οὐκ ἀρνησώμεθα, κἂν εἰ διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἡμῖν, καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώσεως μέτρων, ἔσθ' ὅτε κατασημαίνηται. Ιουδαίοις μὲν

notet, profundum aliquod mysterium hic insinuatur, sed iis qui sectione inducta seorsum considerant & collocant. Nam qui Emmanuelem ad vnitatẽ reuocant, iis & hoc ipsum, & cetera omnia, quæ ad sinceram sacrorũ dogmatum cognitionem pertinent, sunt obuia, captuque facillima. Filius itaque, qui generanti Patri coæternus est, & ante omnium sæculorum ætatem subsistens est, posteaquam diuinitate non amissa, sed humanitate assumpta, in hominis naturam sese dimisit; merito & ex Dauid quoque semine progenitus, & oppido recens natus humanitate prædicatur: quippe cum id quod assumpsit, ab eo nullo modo alienum, sed vere illius proprium sit: quare vnum censetur cum ipso. Quemadmodum exempli causa, in hominis quoque compositione accidere animaduertimus: is etenim ex anima & corpore, partibus vtique secundum naturam dissimilibus, constituitur; attamen quod ex vtroque concreuit, vnus homo reputatur: & quemadmodum a sola carne totum interdum animal denominatur; & anima rursum nominata, id quod ex vtroque conflatum est, non infrequenter intelligitur: ad eumdẽ plane modum, quæ de Christo quoque dicuntur, accipienda sunt. Vnus est enim Filius, vnus Dominus Iesus Christus, & ante carnem, & posteaquam homo apparuit.

XXVII.

Et quamuis idem ille redemptor noster per humanæ naturæ proprietates, exinanitionisque conditiones interdum nobis insinuetur; non ob id tamen Dominũ qui nos redemit, inficiabimur.

Iudæos ſane Chriſtus Dominus ita alloquitur: *Si filii Abrahæ eſtis, opera Abrahæ facite: nunc autem quæritis me interficere, hominẽ, qui veritatem vobis locutus ſum. hoc Abraham non fecit.* Scribit de eo Paulus quoque: *Qui in diebus carnis ſuæ preces ſupplicationeſque ad eum, qui poſſit illum ſaluum facere a morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, exauditus eſt pro ſua reuerentia: & quidem cum eſſet Filius Dei, didicit ex his quæ paſſus eſt, obedientiam.* Numquid ergo hunc ipſum Chriſtum hominem nudum ceteris nulla ex parte excellentiorem cenſebimus? abſit. Rurſus, Dei ne ſapientiam & virtutem in eam ſe infirmitatem abieciſſe dabimus, vt mortem extimuerit, & a Patre ſaluari expetiuerit? Numquid Emmanuelem vitam ſecundum naturam eſſe, inficias ibimus? An non potius ad humanitatem, & noſtræ naturæ humilitatem, quæcumque humilia de ipſo dicuntur, referentes, laudabiliter nos geremus, ſi ex iis, quibus Deus eſſe dignoſcitur, ſummã ipſius maieſtatem agnoſcamus, eumdẽ ipſum Deum pariter & hominem, Deum videlicet humanatum eſſe intelligentes? Sed in medium prodeat probatiſſimus ille apoſtolus Paulus, qui elata voce in hæc verba concionatur: *Sapientiam loquimur inter perfectos: ſapientiam vero non huius ſæculi, neque principum huius ſæculi, qui deſtruuntur: ſed loquimur Dei ſapientiam in myſterio, quæ abſcondita eſt, quam prædeſtinauit Deus ante ſæcula in gloriam noſtram, quam nemo principum huius ſæculi cognouit. Si enim cognouiſſent, nunquam Dominum gloriæ τῆς αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, ἐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης*

Ioan. c. 8. v. 39.

Hebr. c. 5. v. 7.

1. Cor. c. 2. v. 6.

ἔφη πρὸς αὐτοὺς ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστός· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα. τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησε. γράφει δὲ καὶ Παῦλος πρὸς αὐτούς· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν. ἆρ' οὖν ἄνθρωπον αὐτὸν δεῖ τοῦτον ψιλὸν, καὶ οὐδένα ἄλλον εἶναι νοῆσαι τὸν καθ' ἡμᾶς, λογιούμεθα Χριστόν; μὴ γένοιτο. τὸ δὲ τῆς θεοῦ σοφίας καὶ δυνάμεως, ἀσθενείας εἰς τοῦτο καθικέσθαι δώσομεν, ὡς δεδιέναι μὴ θάνατον, αἰτεῖν ἢ τὸ σώζεσθαι παρὰ τοῦ παθεῖν; καὶ τῆς κατὰ φύσιν ἡμῖν ζωῆς ἐκπέμψομεν τὸν Ἐμμανουήλ; ἢ πρεπόντως εἰς τὴν ἀνθρωποτητα, καὶ εἰς μέσον φύσεως τὰ καθ' ἡμᾶς, τὰ ὡς ἐν λόγοις μικροπρεπέσι, δραστικῶς τε τὰ ἐπαινούμενα· ἐξ ὧν καὶ ὅτι θεὸς, τὴν ὑπερκόσμιον αὐτοῦ καταλαμβάνομεν δόξαν, αὐτὸν εἶναι σωιέντες θεόν τε ὁμοίως καὶ ἀνθρωπον, ἢ τοι θεὸν ἐν ἀνθρωποις πάντα; ἀκέτω δὴ οὖν εἰς μέσον ἡμῖν ὁ δοκιμώτατος Παῦλος, παντὶ βοῶν τε καὶ λέγων· σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων, μᾶλλον δὲ τῶν ἀρχόντων

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἐσταύρωσε. καὶ μὴν καὶ ὅπη τούτοις· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσυνης ἐν τοῖς ὑψηλοῖς· τοσοῦτον κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσον διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. καίτοι γε τὸ εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι τῆς δόξης κύριον, πῶς οὐ λίαν ὑπερτενὲς, καὶ παντὸς ἐπέκεινα γνώσεως; καὶ παρημένου πως γνώσιν; καὶ παρίημι μὴ τὰ δυσεφόπινα· σμικρὰ γὰρ δὴ λίαν· ἐρῶ δ' οὖν, κἂν ἀγγέλους ὀνομάσαι, καὶ ἀρχὰς, καὶ θεόνους, καὶ κυριότητας ἀπαριθμήσασθαί τις, καὶ μᾶλλον καὶ εἰ τῶν δυνατόν διαμέμνηται σεραφὶμ, κατόπιν ἰόντα τοῦ οὕτως ὑπερτενῶς ὁμολογήσειν ἂν δόκλείας, εἴγε νοῦν ἔχει τὸ δυ βεβηκότα καὶ σοφόν. ἔκκριτον γὰρ εἶναί φημι τὸ γέρας, καὶ δεῖν ἀνακεῖσθαι μόνῃ τῇ τῶν ὅλων βασιλίδι φύσει. πῶς οὖν ἂν γένοιτο κύριος τῆς δόξης ὁ ἐσταυρωμένος; τὸ δὲ ἀπαύγασμα τῆς παρ' ἧς, καὶ τῆς οὐσίας ὁ χαρακτὴρ, ὁ φέρων τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, κρείττων ἀγγέλων γεγονὼς λέγεται· τάχα που τὸ ἔλαττον, ὡς ἡδόμην, λαβὼν, ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. γέγραπται γάρ· Ⓜ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον. ἆρ' οὖν ἀξιώσομεν Ⓜ ἐκ θεοῦ παρ' ἧς πεφηνότα λόγον τῆς ἄνω πρεπούσης οὐσιώδους ὑπεροχῆς, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀκριβοῦς ἐμφερείας, τοῦ τῶν ἀγγέλων ἀνθρώπινον βλέποντες διὰ τὸ τῆς οἰκονομίας μικροπρεπὲς νοούμενον;

crucifixiſſent. Et alio rurſum loco: *Qui cum ſit ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius, portanſque omnia verbo virtutis ſuæ, purgationem peccatorum faciens, ſedet a dexteris maieſtatis in excelſis; tanto melior angelis effectus, quanto differentius nomen præ illis hereditauit*. Atqui gloriæ Dominum & eſſe & nominari, nonne immenſo ſpatio id omne poſt ſe relinquit, quod creatum & conditum eſt? Mitto humana (ſunt enim iſthæc tenuia admodum) an non, obſecro, quiuis, modo ingenio & ſapientia polleat, ſiue angelos nominare, ſiue principatus, thronos, dominationes percenſere, & vt amplius quid dicam, ſiue ſummos illos ſeraphicos ſpiritus commemorare velit; an non, inquam, hos omnes gloria maieſtateque vſqueadeo præcellenti multis partibus inferiores confitebitur? Honorem quippe præcellentiſſimum eſſe dico, ſoliq; principi omnium naturæ tribuendum. Quomodo ergo fuerit Dominus gloriæ in cruce ſuffixus? *Splendor vero Patris, & ſubſtantiæ illius character, portans omnia verbo virtutis ſuæ, angelis præſtãtior effectus* perhibetur: fortaſſe quia, vt arbitror, minus accepit, quando apparuit factus homo. ſcriptum eſt enim; *Eum qui modico quam angeli, minoratus eſt, videmus Ieſum propter paſſionem mortis, gloria & honore coronatum*. Sed numquid Verbum quod ex Patre natum eſt, ob id ab eminentia illa & dignitate, quæ eſſentialiter in illud conuenit, necnon ab exacta illa Patris ſimilitudine excludemus, quod ſecundũ diſpenſationis menſuram animo conceptum, angelorum gloriam non attingit? Nequaquam, arbitror

Hebr. c. 1. v. 3.

Ibidem.

Hebr. c. 2. v. 9.

enim Dei Verbũ post assumptam semel carnem, ab humanæ naturę conditionibus non esse penitus excludendum; neque humanitati rursum, si, vt in Christo est, consideretur, gloriam quæ Deum decet, denegandam esse.

XXVIII.

Non ignoraui autem futuros, qui interrogent: Agedum, vter vere est Iesus Christus? isne qui homo ex muliere natus est, an Verbum quod ex Deo genitum est? Næ stultum est superuacaneis verbis contendere, ac quibuslibet anilibus nugis sese opponere. Respondeo nihilominus non solum periculosum, sed etiam perniciosum esse, hominem & Verbum seiungere, factaque diuisione vtrumque seorsum statuere; quippe cum dispensationis mysterium eiusmodi sectionem nequaquam admittat, & diuina præterea scriptura vnum dumtaxat Christum esse diserte tradat. assero enim neque Dei Verbum absque humanitate, neque templum rursum, quod ex muliere in lucem editum est, nisi cum Verbo coniunctum sit, Christum Iesum appellari posse. Quandoquidem Dei Verbum per dispensatoriam copulam admirabili modo humanæ naturæ vnitum, Christus esse cognoscitur. Nam etsi illud vt Deus naturalisque Dei Patris Filius, humanitate superius sit; attamen propter susceptam hominis naturam in humilitate iacere non detrectauit. Atque huc tendit illud Christi: *Qui videt me, videt & Patrem meum*; &, *Ego & Pater vnum sumus*. & illud rursum eiusdem; *Pater meus maior me est*. Quamuis enim, siue substantiæ identitatem, siue aliud quodcumque, in quo cum Patre conferri queat, spectes, Patre nequaquam minor sit; tamen propter assum-

Ioan. c. 14. v. 9.
Ioan. c. 10. v. 30.
Ioan. c. 14. v. 28.

οὐμένουν. οἶμαι γὰρ δεῖν, οὔτε τῶν ἀνθρωπίνων ἀπαλλάττειν παντελῶς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον μετὰ τὴν πρὸς σαρκα σύνοδον, οὔτε μὴν δόξης τῆς θεοπρεποῦς ἀποστερεῖν τὸ ἀνθρώπινον, εἰ ἐν Χριστῷ νοοῖτο καὶ λέγοιτο.

ANNO CHRISTI 431.

κη'.

Πλὴν ἐρησομένους οὐκ ἠγνόησά τινας· τίς δὴ ἄρα ἐστὶν ἀληθῶς Ιησοῦς Χριστός; ὁ ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπος, ἢ γοῦν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος; καὶ ἠλίθιον μὲν κομιδῆ τὸ διατείνεσθαι περιττὰ, καὶ *φλυάφοις εἰκαιομύθοις ἀνταναφωνεῖν. ἐρῶ δ' οὖν, ὅτι σφαλερόν τε καὶ οὐκ ἀζήμιον τὸ διατέμνειν εἰς δύο, καὶ ἀναμέρος ἱστᾶν, ἄνθρωπόν τε καὶ λόγον, οὐκ ἀνεχομένης τῆς οἰκονομίας, καὶ Χριστὸν ἕνα βοώσης τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. χρῆναι γὰρ ἔγωγέ φημι, μήτε τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀνθρωπότητος δίχα, μήτε μὴν τὸν ἐκ γυναικὸς ἀποτεχθέντα ναὸν, ὡς μὴ ἑνωθέντα τῷ λόγῳ, Χριστὸν Ιησοῦν ὀνομάζεσθαι. ἀνθρωπότητι γὰρ καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν ἀπορρήτως συνενηνεγμένος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, νοεῖται Χριστός· ἀνώτερος μὲν ἀνθρωπότητος, ὡς φύσει θεὸς, καὶ υἱός· οὐκ ἀτιμάζων δὲ καὶ τὸ ἐν ὑφέσει γενέσθαι δοκεῖν, διὰ τὸ ἀνθρώπινον. τοιγαρ τοι ποτὲ μὲν ἔφασκεν· ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. ποτὲ δὲ αὖ πάλιν· ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν. οὐ μείων γὰρ ὢν τοῦ πατρὸς κατά γε τὸ ἐν οὐσίᾳ ταὐτὸν, καὶ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν τὸ ἰσοστα-

*φλυάφοις εἰκαιομυθίας ἀντιφωνεῖν.

ANNO CHRISTI 431.

τοῦν, ἐν ἐλάττοσιν εἶναί φησι διὰ τὸ ἀνθρώπινον.

κθ'.

Κηρύττεται δὲ καὶ διὰ τῶν ἱερῶν γραμμάτων, ποτὲ μὲν ὡς ὅλος ὢν ἄνθρωπος, σεσιωπημένης αὐτοῦ τῆς θεότητος οἰκονομικῶς· ποτὲ δὲ αὖ πάλιν ὡς θεὸς, σεσιωπημένης αὐτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος· ἀδικεῖται δὲ κατ' οὐδένα τρόπον, διὰ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα σύμβασιν. Ἐγὼ ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὁ Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, καὶ φυλῆς Βενιαμὶν, ὁ κλητὸς ἀπόστολος, ἐπιστέλλει τοῖς διὰ πίστεως δεδικαιωμένοις, καὶ κατανεκρώσασι τὰ μέλη σαρκὸς, πορνείαν δὴ λέγω καὶ πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν· ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ. αὐτὸς οὖν ἔφη περὶ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν· πάτερ ἅγιε τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα αὐτοὺς, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. συνίης οὖν, ὅπως ἀπὸ μόνης, * ὥσπερ ἡμῖν, τῆς ἀνθρωπότητος ἔν γε τουτοισὶ κατασημαίνεσθαι δοκεῖ; * οἰήσομαι γὰρ οὐδαμῶς κεκρύφθαι τε καὶ ἀποδημεῖν τοῦ κόσμου· καί τοι λέγοντος σαφῶς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅπου ἐὰν συναχθῶσι δύο ἢ τρεῖς εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

* ἴσ. ὡς παρ' ἡμῖν

* οἰησόμεθα

ptam humanitatem, Patre minorem se vocat.

XXIX.

Quin sacræ quoque literæ dispensatoria quadam ratione, diuinitate illius suppressa, totum interdum prædicant vt hominem; contra nonnunquam humanitate eiusdem tacita, totum quandoque insinuant vt Deum. Attamen propter vtriusque naturæ in vnam eamdemque personam coitionem, nulla hac quidem in re afficitur iniuria. Quapropter diuinus Paulus Hebræus ex Hebræis, ex Beniamitica tribu ad apostolatum vocatus, his qui per fidem iustificati fuerant, carnaliaque membra, puta fornicationem, auaritiam, malam cupiditatem, & ceteras animi perturbationes mortificauerant, ad hunc modum scribit: *Mortui enim estis, & vita vestra est abscondita cum Christo in Deo.* Imo vero ipse Christus ita precatur: *Pater sancte serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, vt sint vnum, sicut & nos. Cum essem cum eis, ego seruabam eos in nomine tuo: quos dedisti mihi ego custodiui; & nemo ex eis periit, nisi filius perditionis, vt scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio: & hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis.* Intelligis, quomodo per solam more nostro humanitatem hic insinuari videatur? Neque enim ex hisce concludere licet, Verbum aliquo se abdidisse, aut e mundo hoc emigrasse: constat namque alibi aperte disseruisse: *Amen, amen dico vobis, vbi sunt duo aut tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Et iterum: *Ecce vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi.* Videas &

Coloss. c. 3. v. 3.

Ioan. c. 17. v. 11.

Psalm. 108. v. 8.

Matth. c. 18. v. 20.

Matth. c. vl. v. 20.

sacratissimum quoq; Paulum sæpe multisque in locis hominis vocabulo cunctantius eumdem designare: *Paulus*, inquit, *apostolus, non ab hominibus, neque per hominem, sed per Iesum Christum*. Rursum: *Notum autem vobis facio, fratres, euangelium, quod euangelizatum est a me, quia non est secundum hominem. Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici; sed per reuelationem Iesu Christi*. Et alio item loco: *Si*, ait, *Christum cognouimus secundum carnem, sed iam nunc non nouimus*. Iam ecquisnam est ille Iesus Christus, qui apostolum Paulum diuinorum mysteriorum notitia vsqueadeo occulta, certa ac diuina illustrauit? An non Verbum, quod nostri causa homo factum ex muliere nasci non recusauit? An istuc, quæso, non est verum? imo verissimum. Meminimus namque Gabrielem eiusmodi oratione sacram Virginem appellasse: *Ne timeas Maria: ecce enim concipies in vtero, & paries Filium & vocabis nomen eius Iesum*. Nomen hoc nouum a Patre, opinor, per angeli vocem impositum est. Prædixerat enim multo ante Propheta: *Et vocabitur tibi nomen nouum, quod os Domini nominabit*. Quando ergo vnigenitus Filius, qui Patri coæternus ante omnia sæcula extitit, nouissimis temporibus homo factus, & ex muliere natus, & Filius prædestinatus, & primogenitus appellatus, & inter multos fratres numeratus est, tunc ille quoque, qui secundam naturam Pater est, paternitatis leges, vt ita loquar, secutus, nomen hoc imponit.

Galat. c. 1. v. 1.

Ibid. v. 11.

2. Cor. c. 5. v. 16.

Luc. c. 1. v. 30.

Isai. c. 62. v. 2.

ἴδοις δ' ἂν καὶ αὐτὴν τὴν ἱερώτατον Παῦλον καταῤῥαθυμοῦντα πολλάκις τοῦ ἄνθρωπον δεῖν ἀνακηρύττειν αὐτόν. Παῦλος γάρ φησιν, ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ. καὶ αὖ ἐπὶ τούτοις· γνωρίζω δὲ ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον, φησί, τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατ' ἄνθρωπον. οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ιησοῦ Χριστοῦ. καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθί φησιν· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. τίς οὖν ἐστιν Ιησοῦς ὁ Χριστὸς, ὁ τὴν οὕτως ἀπλανῆ τε καὶ ἀπόῤῥητον θείαν ἀποκάλυψιν τῶν ἑαυτοῦ μυστηρίων ἐναστράπτων αὐτῷ; ἆρα οὐχὶ γενόμενος σὰρξ ὁ λόγος, καὶ τὴν ἐκ γυναικὸς δι' ἡμᾶς οὐκ ἀτιμάσας γέννησιν; καί τοι πῶς οὐκ ἀληθὲς ὅπερ ἔφην; μεμνήμεθα γὰρ τοῦ Γαβριὴλ λέγοντος πρὸς τὴν ἁγίαν παρθένον· μὴ φοβοῦ Μαριάμ· ἰδοὺ γὰρ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ιησοῦν. καινὸν δὲ οἶμαι τοῦτο παρὰ τοῦ πατρὸς ὄνομα δεδόσθαι τῷ λόγῳ διὰ τῆς τοῦ ἀγγέλου φωνῆς. προανεκεκράγει γὰρ οὕτω καὶ χρησμῴδημα προφητικόν· καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ καινὸν, ὃ ὁ κύριος ὀνομάσει αὐτό. ὅτε τοίνυν συναΐδιος τῷ πατρὶ, καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος υἱὸς μονογενὴς, ἐν ἐσχάτοις καιροῖς γέγονεν ἄνθρωπος, γεγεννηθὴ καὶ ἐκ γυναικὸς, καὶ ὡρίσθη μὲν υἱὸς θεοῦ, κεχρημάτικε δὲ καὶ πρωτότοκος, καὶ γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· τότε καὶ ὁ φύσει πατὴρ ὁρίζει τὸ ὄνομα, τοῖς τῆς πατρότητος, ἵν' οὕτως εἴπωμεν, νόμοις ἑπόμενος.

ANNO CHRISTI 431.

λ'. O

ANNO CHRISTI 431.

λ'.

Ὁ αὐτὸς οὖν ἅμα καὶ μονογενὴς ἐστι, καὶ πρωτότοκος. ὁ μὲν γὰρ τοῦ μονογενὴς, ὡς θεὸς, πρωτότοκος δὲ ἡμῖν, καθ' ἕνωσιν * οἰκονομικῶς, καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς ὡς ἄνθρωπος· ἵν' ἡμεῖς ὁμοίως ὡς αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτοῦ υἱοὶ θεοῦ φυσικῶς τε καὶ τῇ χάριν· φυσικῶς μὲν, ὡς αὐτῷ τε καὶ μόνῳ· μετοχικῶς δὲ καὶ χάριν ἡμεῖς δι' αὐτοῦ αὐτῷ πνεύματος. ὥσπερ ἓν γέγονεν ἴδιον τῆς ἀνθρωπότητος ἐν Χριστῷ τὸ μονογενές, διὰ τὸ ἰδιωθῆναι τῷ λόγῳ κατὰ σύμβασιν οἰκονομικήν· οὕτως ἴδιον τοῦ λόγου, τὸ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τὸ, πρωτότοκος, διὰ τὸ ἰδιωθῆναι σαρκί. ἐρμηνευόμενον δὲ οὗ ἕνεκεν ἔχων τὸ εἶναι θεὸς, καὶ ἔστιν ἁπάντων ὑπάρχων, ἀεὶ μεμένηκεν ὅπερ ἦν, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τῇ κατὰ πάντων ὑπεροχῇ, δόξῃ τε τῇ ἀνωτάτω κατεσεμνύνθη. τοιγαροῦν κεκέλευσται μεθ' ἡμῶν καὶ αὐτὴ ἡ ἄνω πνευμάτων ἡ ἁγία τε καὶ παμμακαρία πληθὺς προσκυνεῖν αὐτῷ. ἦν γὰρ δήπου καὶ μάλα εἰκὸς ἀνήνασθαι τὴν προσκύνησιν, καὶ καθυπῆσαι ἡμᾶς, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος σμικροπρεπὲς ὁρῶντας, καὶ ὃ δι' ἡμᾶς γνόμενον καθ' ἡμᾶς ἐκ ἀξιοῦσαι δοξολογεῖν, ἀποφοιτῶντας ὡς ἀπωτάτω τοῦ πεπλανῆσθαι δοκεῖν. ἀπεπον γὰρ καὶ αὐτοῖς ἦν ἐπὶ τῷ ἐπὶ Χριστῷ μυστηρίῳ, ἀξεκάλυπτε γὰρ τὸ πνεῦμα αὐτοῖς, καὶ δυσσεβεῖν ἐκ ἠφίει σὺν ἡμαρτηκόσι. τοιγαροῦν φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ πάλιν τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει·

* οἰκονομικῶς

XXX.

Idem itaque vnigenitus & primogenitus est : vnigenitus quidem vt Deus, primogenitus vero quatenus secundum œconomicam vnionem inter nos & inter multos fratres homo versatus est, quo & nos quoque in ipso & per ipsum secundum naturam & gratiam filii Dei efficeremur: secundum naturam quidem, vt in ipso & vno ; participatione vero , & secundum gratiam per ipsum in spiritu. Quemadmodum igitur Christi humanitati , propterea quod secundū dispensationis copulam Verbo coniuncta est, vnigenitum esse & dici proprium effectum est; ita Verbo,eo quod vnitum est carni, id proprium factum est, vt inter multos fratres primogenitus sit & appelletur. Cum Dei itaque natura stabilis, immota , omnisque mutationis expers sit, nunquam Deus Verbum non mansit quod erat. Neque vero tum quando homo factus est, summæ illius maiestatis & gloriæ,qua ceteros omnes longe superat,coronā amisit. Quamobrem sancta illa in primisq; beata cælestium spirituum multitudo, vt illum adoret , æque ac nos mandatum accepit.Poterat enim sola humanitatis paruitate & abiectione inspecta, & quidem iure meritoque , eiusmodi adorationem recusare , & honoris cultum cunctantius impendere,ac illi qui propter nos nostri similis effectus fuerat, glorificationem denegare , ne quo errore imprudentes constringerentur : necdum enim & ipsis mysterium illud Christi cognitum erat. Verum ne sanctissimæ illæ creaturæ in eam impietatem inciderent , Spiritus id illis aperuit. Hinc illud Pauli: *Et cum inducit primogenitum in orbem ter-*

ANNO CHRISTI 431.

Hebr. c. 1. v. 6.

rę, dicit: Et adorent eum omnes angeli eius. Is enim, qui naturæ proprietate vniuerſo terrarum orbe ſublimior eſt, & prout Deus mente concipitur, extra ipſum eſt, in ipſum vt homo ingreſſus, pars mundi effectus eſt: verumtamen nullam ea de cauſa diuinæ gloriæ iacturam fecit. Adoratur namque vt vnigenitus, etſi appelletur primogenitus: quæ ſane appellatio humanitatis modulis quam optime conuenit.

XXXI.

Ergone Emmanuelē vt ſolum hominem adorabimus? Minime gentium: iſtuc enim nihil aliud foret, quam errare, in fraudem induci, ac delirare. Hac ſiquidem ratione nihil quidquam ab iis diſſentiremus, qui opificis & procreatoris loco creaturam adorauerunt, *veritatemque* (vt ſcriptum eſt) *in mendacium conuerterunt.* Si

Rom. c. 1. v. 25.

illorum ergo ſententiæ acceſſerimus, omnino vna cum illis & illud Apoſtoli quoque audiemus: *Dicentes ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt; & mutauerunt gloriam incor-*

Ibid. v. 23.

ruptibilis Dei in ſimilitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & ſerpentum. Quid? nonne & nos ipſi quoque iis, quorum modo meminimus, ſimilia facere & ſentire cenſebimur, vt qui Dei gloriam in mendacium & ſimilitudinē imaginis corruptibilis hominis demutauerimus, ſi Emmanuelem tamquam nudum, noſtræq; conditionis hominē adorationis cultu proſequemur? Nonne cæleſtis quoque ille angelorum cœtus in tantam inſaniam prolapſis annumerabitur? Quin & gregem ethnicorum, arbitror, non erit cur condemnemus; nec facile elui

καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ὁ γὰρ ἰδιότητι φύσικῇ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης διενέγκων, ἔξω τε αὐτῆς ὑπάρχων, καθὸ νοεῖται θεός, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν, μέρος κόσμου πεφυκὼς, ὡς ἄνθρωπος· πλὴν οὐ διὰ τοῦτο τῆς θείας ἀπώλεσε δόξης. προσκυνεῖται γὰρ ὡς μονογενὴς, κἂν εἰ καλοῖτο πρωτότοκος· ὅπερ ὄντως ἐναργῶς τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ὅπη μάλιστα πρέπον.

λα'.

Ἆρ' οὖν ὡς ἄνθρωπον προσκυνήσομεν μόνον τὸν Ἐμμανουήλ; μὴ γένοιτο. λῆρος γὰρ ἤδη τοῦτο καὶ ἀπάτη, καὶ πλάνησις. διοίσομεν δὲ κατ' οὐδὲν τῶν τὴν κτίσιν λατρευόντων παρὰ τὸν κτίσαντα καὶ ποιητὴν, οἱ ἄνες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ τὸ γεγραμμένον. οἷς εἰ φρονήσαιμεν ἀδελφὰ, καὶ σιωπησόμεθα πάντως· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν, καὶ τετραπόδων, καὶ ἑρπετῶν. ἢ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἰσουργοὶ καὶ σύμφρονες τοῖς μνημονευθεῖσιν ἐσόμεθα, τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἐν τῷ ψεύδει μεταλλάττοντες, ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, εἰ ὡς ἀνθρώπῳ ψιλῷ, καὶ ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς προσοίσομεν τὴν προσκύνησιν τῷ Ἐμμανουήλ; τί δὲ οὐχὶ καὶ αὐτὴ τῶν ἀγγέλων ἡ πληθὺς τοῖς εἰς τοῦτο μανίας ἥκουσι συντελέσειεν; ἀνεξίτηλον δὲ οἶμαί που τὴν ὑπὸ τῷ πεπλανῆσθαι γελᾶσθαι καὶ τῇ τῶν ἐθνῶν ἀγέλῃ προσηκόμεθα· καὶ δυσαπόνιπτον ἕξει τῶν

ANNO CHRISTI 431.

ἀρχαίων αἰτιαμάτων τὸ βλάβος. πλανᾶται γὰρ, οἶμαι, καὶ νῦν οὐδὲν ἧττον, ἢ πάλαι, καὶ τὴν εἰς εὐθὺ διαστείχουσαν ἠγνόηκε τρίβον. καὶ περιττὸς, ὡς ἔοικεν, ὁ μακάριος Παῦλος, προσφωνῶν τε αὐτοῖς καὶ λέγων· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς. νῦν δὲ γνόντες θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; Ποῖον γὰρ ἔτι θεὸν ἐγνώκασιν, εἰ μὴ φύσει θεὸς ὁ Χριστὸς, εἰς ὃν πεπιστεύκασιν; καὶ εἰ λελατρεύκασιν ἀνθρώπῳ, τοῖς τῆς ἀρχαίας πλάνης ἐνέχονται βρόχοις. ἢ οὐκ ἀληθὲς ὅ φημι; ἀληθὲς μὲν οὖν. Ἀθρεῖ δὴ οὖν ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, ὅπως ἐξ ἀναγκαίων ἤδη συλλογισμῶν μονονουχὶ συνωθούμεθα πρός γε τὸ δεῖν ἐμφρόνως, ὡς θεῷ τῷ κατὰ φύσιν, προσκυνεῖν τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς φῶτι λόγῳ, καὶ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνότι σχήματι· τῆς ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα συνδρομῆς οὐκ ἀνικάνως ἐχούσης πρὸς τὸ ἀφανίσαι τυχὸν τὸ καὶ ἔσθ' ὅτε λυποῦν εἰς μόνης ἡμᾶς ἀνθρωπότητος ὑποψίαν. προσλαβοῦσα γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις τὸ ἀνθρώπινον, οὐκ ἀνθρωπότης ἔσται ψιλή· νικῶσα δὲ μᾶλλον ἰδίᾳ δόξῃ τὸ προσληφθὲν, ἐν ἀκλονήτῳ σώζεται διαμονῇ τῆς θεοπρεποῦς ὑπεροχῆς. ταῦτα φρονοῦντες οἱ μαθηταὶ, προσεκύνουν λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ· καί τοι βάδην ἰόντα βλέποντες, καὶ ἐν σαρκὶ καθ' ἡμᾶς. ἐπ' ἄκρου γὰρ δὴ διέθει κύματος παραδόξως ὡς θεός.

poterit veterum culparum noxa. Errat namque & nunc quoque perinde ac olim, & semitam quæ ad veritatem ducit, ignorat: neque beatus Paulus satis opportune Galatas increpat. ait namque: *Tunc ignorantes Deum, iis qui natura non sunt dii, seruiebatis. Nunc autem cum Deum cognoueritis, imo cogniti sitis a Deo, quomodo conuertimini iterum ad infirma atque egena elementa, quibus denuo seruire vultis?* Nam nisi Christus, in quē crediderunt, suapte natura Deus est, qualem, quæso, Deum cognouerunt? Et si homini seruiuerunt, nonne antiqui erroris laqueis etiamnum irretiti tenentur? An ego non verum dico? vtique dico. Cernis igitur, Christianissime imperator, quomodo necessariis rationibus adducti, Dei Verbum, esto in forma nostra apparuerit, tamquam verum natura Deum prudenter adorare fere compellamur: quippe cum duarum naturarum in vnitatem concursus facile possit, si qua nos turbat aliquando, suspicionem tollere de sola humanitate. Enimuero Verbi natura humanam naturam suscipiens, non est nuda humanitas; imo vero propria gloria & maiestate assumptam naturam excedens, inconcussaque ac immota persistens, nullam prorsus diuinæ illius excellentiæ passa est iacturam. Cuius quidem rei Christi discipuli non ignari, adorabāt eum, dicentes: *Vere Filius Dei es tu:* etsi illum pedibus euntem, nostroque modo corpore indutum cernebant; quod admirabiliter in summis fluctibus ambulabat, vti Deus.

Galat. c. 4. v. 8.

Matt. c. 14. v. 33.

XXXII.

Sed aliquis forte ex iis, qui huic tantæ gloriæ aduersantur, dicet: Ecquis ille erat, qui mulieri Samaritanæ aiebat: *Vos adoratis quod nescitis: nos autem adoramus quod scimus?* Quomodo ergo recte adoratur, qui inter adorantes censetur? Ad hoc equidem responderim istuc: Quis ille erat, de Christo stolide omnino atque imperite dici; nullo enim modo Christus diuisus est. Quare qui cum muliercula loquebatur, erat vnus, & solus Dominus Iesus Christus, ex humanitate adorante & adoranda diuinitate constitutus, illud in se complectens, vnde Deus simul & homo vere dici, haberique possit. Quemadmodum videlicet de eo aliter dicere quis potest. quatenus enim Deus est, ipse Dominus gloriæ esse intelligitur: quatenus vero factus est homo ille qui Dei consortio glorificabatur, gloria indigebat, iuxta illud: *Pater clarifica Filium tuum.* næ, sed vnus interim secundum scripturas est Dominus, vna fides, vnum baptisma. Et quemadmodum vna est fides in Christum, & vnum item baptisma, etiamsi in Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum credamus, & baptizemur: ita plane, vt ego arbitror, vna quoque Patris, & incarnati Filii, & Spiritus sancti est adoratio. Quamuis enim Vnigenitus caro factus inter nos habitarit, necnon primogenitus inter multos fratres appellatus sit; hoc tamen nihil impedit, quo minus cum a nobis, tum ab ipsis quoque angelis adorari debeat. Nam quæ alias fidei ratio in ipsum constare posset? quomodo vero hoc quæ-

Ioan. c. 4. v. 22.

Ioan. c. 17. v. 1.

Ephes. c. 4. v. 5.

λϐ'.

Ερεῖ δὲ ἴσως ὁ τῇ τοιᾷδε δόξῃ μαχόμενος· καὶ τίς ἦν ὁ λέγων πρὸς τὴν ἐν Σαμαρείᾳ γυναῖκα· ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν; εἶτα πῶς ἔσται προσκυνητὸς ὁ τοῖς προσκυνοῦσι συντεταγμένος; ἐγὼ δὲ φαίην ἂν, ὅτι τὸ, τίς ἦν, ὅλως ἐπὶ Χριστοῦ λεγόμενον, ἀσύφηλόν τε καὶ ἀμαθές· μεμέρισται γὰρ οὐδαμῶς. ὁ δὲ τῷ γυναίῳ προσλαλῶν, ὁ εἷς τε καὶ μόνος κύριος ἦν Ιησοῦς Χριστὸς, ἐκ τῆς προσκυνούσης ἀνθρωπότητος, καὶ ἐκ τῆς προσκυνουμένης θεότητος, τὸ εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, ἀληθὲς ἔχων ἐφ' ἑαυτῷ· καθάπερ ἀμέλει φαίη τις ἂν καὶ ἑτέρως περὶ αὐτοῦ. ᾗ μὲν γάρ ἐστι θεὸς, νοοῖτ' ἂν ὑπάρχων αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος· ᾗ δὲ γέγονεν ὁ κατὰ μέθεξιν τὴν παρὰ θεοῦ δοξαζόμενος ἄνθρωπος, ἐδεῖτο καὶ δόξης, λέγων· πάτερ δόξασόν σου τὸν υἱόν. ἀλλ' εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ὥσπερ οὖν ἐστι μία πίστις ἡ * ἐν Χριστῷ, καὶ ἓν ἀληθῶς βάπτισμα, καί τοι βαπτιζομένων καὶ πεπιστευκότων ἡμῶν εἰς πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα· κατὰ τὴν αὐτὴν οἶμαι τρόπον τε καὶ λόγον, μία προσκύνησις ἡ πατρὸς, καὶ ἐνανθρωπήσαντος υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος. ἐξωσθήσεται γὰρ οὐδαμοῦ τοῦ προσκυνεῖσθαι δεῖν πρός γε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὁ μονογενὴς, εἰ καὶ γέγονε σαρξ, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, κεχρημάτικέ τε πρωτότοκος ὡς ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. ἐπεὶ τίς ἂν εἴη πάλιν ὁ τῆς ἐπ' αὐτῷ πίστεως λόγος; πῶς οὖν οὐκ ἄξιον ἰδεῖν; οὐδὲ

* εἰς Χριστὸν

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

γὰρ, οἶμαι, φαῖεν ἄν, εἴπερ γε ἔλοιντο φρονεῖν ὀρθῶς, ὡς εἰς μόνῳ πεπιστεύκαμεν τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς φῦντα λόγον, ἀπογυμνοῦντες αὐτῷ τῆς σαρκός. οὐδ' αὖ ἐκεῖνο παρήσομεν εἰπεῖν· λελέξεται γάρ. οὐ γὰρ εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, οὔτε μὴν εἰς ἄνθρωπον ἡ πίστις, ἀλλ' εἰς θεὸν πράττεται τῷ φύσει καὶ ἀληθῶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ. συλλήψεται δὲ τῷ λόγῳ καὶ ὁ σοφὸς γράφων Παῦλος· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ιησοῦν κύριον· ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ. ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν προσώπῳ Ιησοῦ Χριστοῦ. Ιδοὺ δὴ σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ὁ φωτισμὸς τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐν προσώπῳ διέλαμψε τοῦ Χριστοῦ. τοιγάρ τοι καὶ ἔφασκεν· ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν.

λγ'.

Χαρακτὴρ δὲ ὁ θεῖος οὐ σωματικὸς, ἀλλ' ἐν δυνάμει, καὶ δόξῃ τῇ θεοπρεπεστάτῃ· τοῦτο δὲ ἦν ἀκραιφνὲς ἐν Χριστῷ. γνωρίζεσθαι δὲ καὶ διὰ τούτων ἠξίου, καὶ διὰ τῆς τῶν δρωμένων ὑπεροχῆς εἰς ἐννοίας ἀναφοιτᾷν τὰς ἐπ' αὐτῷ τοὺς ἀκροωμένους ἤθελε, κατασμικρυνούσης αὐτῷ ἠρέμα παρά γε τοῖς ἀσυνέτοις τῆς ὁρωμένης σαρκός. εἰ γὰρ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, φησὶ, μὴ πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις μου πιστεύσατε. φάναι δὲ οἶμαι ταυτὶ τὸ τηνικάδε Χριστὸν, οὐκ ἀσυντελὲς εἰς ὄνησιν εἰδότα τὸ χρῆμα. ἐπεὶ γὰρ ᾤοντο θεὸν μὲν οὐκ

situ non dignum? Neque enim (si modo recte sapere voluerint) dicturi sunt, opinor, quod in Dei Patris Verbum solum carne exutũ credamus: neq; illud rursum præteribimus, nempe quod non in vnum aliquem nostri similem, aut in hominem fide tendamus, sed quod sub persona Christi in verum & naturalem Deum. Cui & sapiens quoque Paulus patrocinatur. scribit enim: *Non nosmetipsos prædicamus, sed Iesum Christum Dominum nostrum; nos autem seruos vestros per Iesum. Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis Dei in facie Christi Iesu.* Ecce aperte, euidenterque illuminatio scientiæ Dei Patris in persona Christi effulsit. Vnde & ipse: *Qui videt me*, inquit, *videt & Patrem. Ego & Pater vnum sumus.*

2. Cor. c. 4. v. 5.

Ioan. c. 4. v. 9.

Ioan. c. 10. v. 30.

XXXIII.

Ceterũ diuinus character non est corporeus, sed in summa virtute & gloria quæ Deo conuenit, positus. Erat is porro in Christo apprime exactus & lucidus. Voluit autem non per hæc tantum dicta innotescere, sed per operũ quoque excellentiam volebat auditores ad notitiam ipsius conscendere; siquidem corpus quod cernebatur, auctoritatem illius apud imprudentes magis magisque subinde minuebat. Ait ergo: *Si non facio opera Patris mei, nolite credere: si autem facio, etsi mihi non creditis, operibus credite.* Ea autem Christum dixisse existimo, quæ tunc vtilitatem allatura nouesset, eum qui nostri causa homo

Ioan. c. 10. v. 37.

rat. Nam cum vulgo persuasum

factus est, natura Deum non esse, sed hominem simpliciter nobis per omnia similem, & ob id quidam fidem in illum non admittendam affirmarent: omni metus cunctationis q; causa præcisa, paternaq; persona sumpta, non humanæ abiectioni, sed diuinæ naturæ fidem attribuit; ait enim: *Ioan. c. 12. v. 44.* *Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me: & qui videt me, videt eum qui misit me.* Perinde ac si dicat: O viri qui me auditis, ne parua & humilia de me opinemini: quin id potius de me persuasum vobis habetote, nempe si in me quem in hoc corpore cernitis, credideritis, nō in vnum aliquem ex multis credituros vos esse, sed in ipsum Patrem per me Filium: qui licet vestri causa caro factus sim, & vilem istam hominis formam induerim; Patri tamen omnino æqualis, nullaque in re ab eo diuulsus, aut separatus sum, vtpote eadem qua ille natura, potentia ac gloria præditus.

ANNO CHRISTI 431.

εἰ κ τ φύσιν ⓦ δι' ἡμᾶς σὺλωθρωπικότα, ψιλὸν ὂ αὖθρωπον ἁπλῶς καθ' ἡμᾶς, ἀπαράδεκτον δὲ διὰ τοῦτο τὴν ἐπ' αὐτῷ πίστιν ἐποιοῦντο τινες· δικαίως τὸ δεῖμα, κ ⓦ ὀπὴ τούτοις ὄκνον ὑποτεμνόμενος, τῇ τ θεότητος φύσει τὴν πίστιν ἀναζευγεῖς ὡς ἐν προσώπῳ παζῶς, κ οὐχὶ τῇ καθ' ἡμᾶς σμικροπρεπείᾳ προσνέμων, ἔφασκεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς ⓦ πέμψαντά με· κ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ ⓦ πέμψαντά με. ἆρ' οὖν ἐκ ἴσον εἰπεῖν; ὦ τ ἐμῶν κατήκοοι λόγων, μὴ μικρὰ καὶ χαμαιρρίφῃ τὰ εἰς ἐμὲ δοξάζετε· ἴστε δὲ, ὅτι τὴν εἰς αὐτὸν ἐμὲ ⓦ ὁρώμενον ἐν σαρκὶ προσιέμενοι πίστιν, ἐκ εἰς ἄθρωπον ἁπλῶς ἔστεσθε πεπιστευκότες, ἀλλ' εἰς αὐ ⓦ ⓦ πατέρα δι' ἐμοῦ, τὸν κ τ πᾶν ὁποιῶν ἴσως τε κ ἀπαραλλάκτως ἔχοντος μοῦ· σαρκωθέντος μοὶ δι' ὑμᾶς, καὶ προβλημα σμικροπρεπὲς οἰκειωσαμένου τ ἀνθρωπότητα· τό γε μὴν ἰσοφυές τε κ ἰσουργὸν, κ ἐν ταυτότητι δόξης ἀδιαλώβητον παντελῶς ἔχοντος πρὸς αὐτόν.

XXXIV.

Animaduertat quispiam alio item modo fidē in se nequaquam repulisse, etiam si homo factus esset; sed citra vllam omnino sectionem, aut distinctionem in propriam personam illam admisisse: quandoquidem cum ab ortu cæcum sanasset, & dulce hoc insuetumque ipsi lumen intuendum præbuisset, in magna merito admiratione apud omnes erat. Verum is, qui morbo liberatus fuerat, dum a Iudæis interrogaretur, medicū profitebatur. Nam cum *Ioan. c. 9. v. 36.* Christus forte in illum incidens percontaretur: *Credis in Filium*

λδ'.

Μάθοι δ' ἂν τις καὶ ἑτέρως αὐ ⓦ τὴν πίστιν οὐ διωθούμενον ⓦ, ἀλλὰ τομῆς μὲν ⓦ δίχα καὶ διαφορᾶς εἰσδεδεγμένον ⓦ αὐτὴν ὡς ἐν ἰδίῳ προσώπῳ, καὶ εἰ γέγονεν αὖθρωπος. ὁπηνίκα γὰρ ⓦ ἐκ γενετῆς ἴατο τυφλὸν, καὶ τὸ γλυκὺ μοὶ, ἄνθρες δ' οὗ ἐνεφύτευσε φῶς αὐτῷ, παρὰ πάντων εἰκότως ἐθαυμάζετο. ἀλλ' ὁ μὲν τῶν πάθους ἀπηλλαγμένος παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἐκείνετο, καὶ ὁμολόγει ⓦ ἰατρόν. Χριστὸς δὲ αὖπω προσιτυχὼν, σὺ πιστεύεις, ἔφασκεν, εἰς ⓦ υἱὸν τοῦ

ANNO CHRISTI 431.

θεοῦ; τοῦ δὲ, τίς ἐστι κύριε, διακεκραγότος, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; ἀντεφώνει, λέγων· καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καί τοι πῶς οὐχ ἅπασι συμφανὲς, ὡς ἄποπτος παντελῶς ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω φύσις; θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, κατὰ τὸ γεγραμμένον. εἴπερ οὖν διϊστὰς ἑαυτοῦ τὸ ἀνθρώπινον, ὡς αὐτὸ δὴ τοῦτο, καὶ πεφηνὼς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γυμνὸς, καὶ μόνος ἠξίου πιστεύεσθαι· τί μὴ μᾶλλον τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ἀναλογίζεσθαι δεῖν, ἥ τίς ποτέ ἐστι, τοῦ εὖ παθόντα διεκελεύετο, παρέδειξε δὲ σωματικῶς, ὡς καὶ αὐτοῖς ὄμμασι καταθεάσασθαι *παρόν; ἔφη γὰρ, ὅτι καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. ἢ οὐχὶ τὴν σάρκα παραδεῖξαι φήσομεν; εἶτα πῶς αὐτὸς ἂν εἴη λοιπὸν ἡ σάρξ, εἰ μὴ νοοῖτο καθ' ἕνωσιν, ὡς αὐτὸς ὑπάρχων τὸ ἴδιον αὐτοῦ; καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν γένοιτ' ἄν. καταδείξειε γὰρ ἄν τις οὐ μεμερισμένως, οὐδὲ ἀτελῶς τοῦ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, τοῦ ἐκ ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, καὶ ἀπὸ μόνης αὐτοῦ τῆς σαρκός.

* παρόντα

λέ.

Γέγραφε δέ που καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν Ιωάννης, ὅτι· πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ιησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι Ιησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. κατατεθήποι δ' ἄν τις οὐ μεῖον καὶ τοῦ θεσπέσιον Πέτρον, Ιουδαίοις προσπεφωνηκότα σαφῶς καὶ ἀναφανδὸν ἀρ-

Dei? ille vero contra ſucclamaſſet: *Quis eſt Domine, vt credam in eum?* reſponſum tulit eiuſmodi: *Et vidiſti eum, & qui loquitur tecum, ille eſt. At ille dixit: Credo Domine: & adorauit eum.* At enim quis neſcit diuinam illam ſupremamque naturam ſub aſpectũ plane non cadere? Deum enim (vt ſcriptum eſt) nemo vidit vnquam. Si igitur humanitatem a ſe ſeiungens, quaſi in Dei Verbum ſolum ac nudum fidem exegit; cur cæco ſanitatem adepto non imperauit, ne in ſe, ſed in diuinam naturam mentis oculos coniiceret, ſed ſeipſum corporeo ſchemate indutum, ipſiſque oculis expoſitum oſtendit? ait enim: *Et vidiſti eum, & qui loquitur tecum, ipſe eſt.* Ecce, dubium eſſe poteſt, quin corpus ſuum coram cernendum exhibuerit? At quo tandem pacto ipſe eſt caro, niſi id ipſum eſſe intelligatur, quod ſecundum vnionem illius factum eſt proprium? Simile quid in nobis quoque obſeruare licet. Nemo enim hominem ex anima & corpore conſtantem diuiſim ac ex parte oſtenſum vult, etiam ſi ſolam carnem deſignet; ſed totum.

1. *Ioan. c. 4. v. 12. & Ioan. c. 1. v. 18.*

Ioan. c. 9. v. 37.

XXXV.

Scribit hac de re euangeliſta Ioannes quoque: *Multa*, ait, *& alia ſigna fecit Ieſus in conſpectu diſcipulorum, quæ non ſunt ſcripta in libro hoc. Hæc autem ſcripta ſunt, vt credatis, quia Ieſus eſt Chriſtus Filius Dei, & vt credentes vitam habeatis in nomine eius.* Æque admirari hoc loco & diuinum quoque Petrum licet: hic enim intrepide diſerteque Iudæos eiuſmodi oratione affatur: *Principes populi,*

Ioan. c. 20. v. 30.

Actor. c. 4. v. 9.

& seniores, si nos hodie diiudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste saluus factus est: Notum sit omnibus vobis, & omni plebi Israel, quod in nomine Iesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitauit ex mortuis, in hoc iste astat coram vobis sanus. Et post alia rursum: *Et non est in aliquo alio salus. Neque enim aliud nomen sub cælo datum est hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri.* Ecquis, obsecro, est ille qui & mortem subiit, & cum triumpho a mortuis excitatus, & Nazarenus appellatus fuit, nisi Christus Iesus; hoc est, vnus ille, qui inexplicabili modo ante omne æuum ex Deo Patre genitus, vltimo hoc & ad finem iam decurrente sæculi tempore corporaliter quoque ex muliere natus est? Vnde qui fidem in ipsum complexus fuerit, eximiam inde mercedem gloriamque reportabit: vocabitur namque filius Dei. Est enim apud sanctum Ioannem: *Quotquot enim receperunt illum, dedit illis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius; qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.* Nam quo ipse primatum in omnes obtineret, vt scriptum est, *ex muliere nasci voluit.*

Ibid. v. 12.

Ioan. c. 1. v. 12.

Coloss. c. 1. v. 18.

XXXVI.

Quia vero creaturæ per sanctificationem apud Deum reformatæ initium extitit, ipse præ ceteris omnibus ex Spiritu genitus declaratur, vtpote absque viri mulierisque congressu in lucem fusus. Neque idcirco tamen aliquam ignominiæ notam naturæ inurere voluit; (sunt enim nuptiæ

Hebr. c. 13. v. 4.

Matt. c. 19. v. 4.

χοντες τοῦ λαοῦ, καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπ' εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται· γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν, καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ισραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία. οὐδὲ γὰρ ἕτερον ὄνομά ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ θάνατον ὑποδὺς, καὶ ἐγηγερμένος ἐν δόξῃ, καὶ ἐκ Ναζαρὲτ, εἰ μὴ Χριστὸς Ιησοῦς, τουτέστιν ὁ πρὸ παντὸς μὲν αἰῶνος ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένος, ἐν δέ γε τῷ λοίσθῳ καὶ εἰς πέρας ἥκοντι τοῦ αἰῶνος καιρῷ, καὶ σωματικῶς ἐκ γυναικός; ὁ πίστιν οὖν ἄρα τὴν * πρὸς αὐτὸν προσιέμενος, γέρας ἀποίσεται τὸ ἐξαίρετον, διακεκλήσεται γὰρ υἱὸς θεοῦ. ὅσοι γὰρ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. Ινα γὰρ γένηται προστεύων ἐν πᾶσιν αὐτὸς, καθὰ γέγραπται, γεγένηται μὲν ἐκ γυναικός.

ΛϛΊ.

Επειδὴ δέ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ἀναμορφουμένης κτίσεως δι' ἁγιασμοῦ πρὸς θεὸν, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων αὐτὸς γεννητὸς ἐδείχθη ἐκ πνεύματος, τὴν ἀνδρός τε καὶ γυναικὸς οὐ περιμένων σύνοδον, καὶ οὐκ ἀτιμίᾳ καὶ μώμῳ καταδικάζων τὴν φύσιν· τίμιος γὰρ ὁ γά-

ANNO CHRISTI 431.

* εἰς αὐτὸν

ANNO CHRISTI 431.

ὁ γάμος, καὶ ὁ πλάσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· ἀλλὰ τῷ* μείζονι καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερκειμένῳ προσνέμων ἤδη πως τὰ ἀνθρώπινα· γεννητοὺς γὰρ πνεύματος, οὐκ ἀνδρῶν ἡμᾶς ἔτι χρηματίζειν ἤθελε. καὶ γοῦν πατέρα, φησὶ, μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστέ. οὐκοῦν ἀμώμητον παντελῶς τὸ πιστεύειν εἰς αὐτὸν, μᾶλλον δὲ καὶ τῇ τῶν πλημμελημάτων ἀμνηστίᾳ τετίμηται. γράφει δὲ ὧδε πάλιν ὁ ἔκκριτος Παῦλος· εἰδότες δὲ, ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ιησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῷ. κατοκνήσω δὲ οὐδαμῶς, ὅπερ ἤδη φθάσας ἔφην, ἀνακυκλήσας εἰπεῖν, ὅτι ὁ Χριστὸς Ιησοῦς οὐ γυμνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν νοεῖται ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ἀλλ' ὅτε προσέλαβε τὸ ἀνθρώπινον, καὶ ἀσυγχύτως ἐνεπλάκη σαρκί. οὕτως ἔχοντα καὶ ὁρώμενον, καὶ ἐν εἴδει τῷ καθ' ἡμᾶς τυγχάνοντα, τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις παρέδειξεν ὁ πατὴρ, φωνῆς ἄνωθεν ἐκπεμπομένης τοιᾶσδε· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. σύνες οὖν, ὅπως οὐκ ἐν τούτῳ, φησὶν, ἐστὶν ὁ υἱός μου, ἵνα μὴ ἀνὰ μέρος, ὡς ἕτερος ἐν ἑτέρῳ τυχὸν, ἀλλ' εἷς νοοῖτο* ὁ αὐτὸς καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν. πλημμελὲς δὲ ὅτι τὸ αὐτιτείνειν ἐστὶ, καὶ τῶν ὅτι μάλιστα σφαλερωτάτων, ἀναπείθει γράφων Ιωάννης ὡδί· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, *ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ

* κρείττονι

* καὶ αὐτὸς

* ὑῶ

honorabiles, & qui initio formauit omnia, masculum & feminam fecit eos) sed naturam humanam præstantiori multisque partibus excellentiori dignitate cohonestandam putauit: non enim viri, sed Spiritus germen esse deinceps nos voluit. & huc spectat: *Patrem nolite vobis vocare super terram. Vnus enim est Pater vester cælestis: omnes autem vos fratres estis.* Quamobrem in illum credere omni prorsus reprehensione vacat; imo istuc peccatorum obliuione, hoc est condonatione honoratum est. Scribit enim eximius ille apostolus Paulus ad hunc modum: *Scientes autem quia non iustificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Iesu Christi; & nos in Christo Iesu credidimus, vt iustificemur in ipso.* Ceterum quod supra indicaui, id repetere non grauabor, puta Dei Patris Verbum nude per se positum non intelligi Christum; sed tunc demum id nomen obtinuisse, cum humana natura assumpta citra vllam omnino confusionem adiunctum est carni. Ita affectum, & aspectabile effectum, nostraque forma vestitum cælestis Pater, voce cælitus delapsa, sanctis ostendit apostolis: *Hic*, inquit, *est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui; ipsum audite.* Aduerte autem quomodo hic non dicat: In hoc est Filius meus; ne seorsum vt alter in altero intelligatur, sed secundum dispensatoriam vnionem vnus idemque simpliciter accipiatur. Quanto autem cum discrimine erroreque coniunctum sit, hisce obniti, id dilucide demonstrat Ioannes, ita scribens: *Quoniam hoc est testimonium Dei, quod est testificatus de*

Matt. c. 23. v. 9.

Galat. c. 2. v. 16.

Matt. c. 17. v. 5.

1. Ioan. c. 5. v. 9.

Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se. Qui non credit Filio, mendacem fecit eum, quia non credit in testimonium, quod testificatus est Deus de Filio suo. Testificatus est autem eum, qui carne seruilique forma indutus apparuit, vnice, proprie, ac vere suum esse Filium. Præterea illustrem illam sacri baptismatis gratiam, quæque ipsi cohæret viuificationem, & Dei participationem per sanctificationem in spiritu per Iesum Christum nobis obtingere, fatebimur necessario. Meminimus enim Ioannem dicentem; *Qui post me venturus est, fortior me est, cuius non sum dignus calceamenta portare: ipse vos baptizabit Spiritu sancto & igni.* Iam hic te interrogo; num Spiritu sancto & igni baptizare posse opus sit solius humanæ naturæ? Quis, quæso, istuc credat? Atqui virum illum qui mox affuturus ac videndus erat, Spiritu sancto & igne baptizaturũ prædicat: quippe cum immittat Spiritum baptizatis, non alienum, vt seruus & minister, sed vt Deus secundum naturam cum summa potestate & auctoritate eum qui ex illo est & ipsius est proprius. Per hunc quoque diuinus character nobis imprimitur: reformamur enim in Christum Iesum, veluti in diuinam quamdam imaginem: non quod corpoream aliquam conformationem subeamus; (istud namq; opinari desipere esset) sed quod Spiritus sancti participes effecti, ipsum in nobis Christum habeamus; ita vt iam illud Propheticum lætabundis cantare liceat: *Exultet anima mea in Domino: induit enim me amictu salutis, stolaque lætitiæ. Quicumque enim*

Matth. c. 3. v. 11.

Psalm. 34. v. 9.

Galat. c. 3. v. 28.

τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τὸν υἱὸν, ψεύστην πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. μεμαρτύρηκε δὲ, ὅτι οὗτος ὁ μετὰ σαρκὸς, καὶ ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ, μοναδικῶς καὶ ἰδικῶς ἐμὸς ἀληθῶς υἱός. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος εὐκλεᾶ χάριν, καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ζωοποίησιν, καὶ τὴν θεοῦ μέθεξιν δι' ἁγιασμοῦ ἐν πνεύματι, διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ πεπρᾶχθαι δώσομεν ἀναγκαίως. μεμνήμεθα γὰρ Ιωάννου λέγοντος· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· ἐκεῖνος ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. ἆρα εἰπέ μοι, τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος ἔργον εἶναι φαμεν τὸ ἐν πνεύματι ἁγίῳ βαπτίζειν δυνάσθαι καὶ πυρί; καὶ πῶς ἂν εἴη τοῦτό γε; καὶ μὴν ἄνδρα λέγων τῶν ὅσον οὐδέπω παρεσόμενόν τε καὶ ὀφθησόμενον, αὐτὸν ἔφη βαπτίζειν ἐν πυρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, οὐ τὸ ἀλλότριον τοῖς βαπτιζομένοις ἐνιέντα πνεῦμα δουλοπρεπῶς καὶ ὑπουργικῶς, ἀλλ' ὡς θεὸν κατὰ φύσιν μετ' ἐξουσίας τῆς ἀνωτάτω τὸ ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἴδιον αὐτοῦ· δι' οὗ καὶ ὁ θεῖος ἡμῖν ἐνσημαίνεται χαρακτήρ. ἀναμορφούμεθα γὰρ, ὡς εἰς εἰκόνα τὴν θείαν, εἰς Χριστὸν Ιησοῦν, οὐ σωματικὸν ὑπομένοντες τὴν ἀναπλασμόν· κομιδῇ γὰρ εὐήθες οἴεσθαι ταυτί· διὰ γὰρ τοῦ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος, αὐτὸν ἐν ἑαυτοῖς πλουτοῦντες Χριστόν· ὡς ἤδη χαίροντας ἐκεῖνο φωνεῖν· ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ· ἐνέδυσε γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ χιτῶ-

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

να εὐφροσύνης. ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.

λζ'.

Εἰ δὲ δή τις ἔροιτο προσιών· ἆρ' οὖν εἰς ἄνθρωπον βεβαπτίσμεθα; καὶ τοῦτο εἶναι φήσομεν ἀλήθειαν, καὶ πρὸς ἡμῶν ἀντακούσεται· εὐφήμει ἄνθρωπε. τί δρᾷς, ὦ οὗτος, κατακομίζων ἡμῶν εἰς γῆν τὴν ἐλπίδα; βεβαπτίσμεθα γὰρ οὐκ εἰς ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἀλλ' εἰς θεὸν ἐνηνθρωπηκότα, καὶ ἀνιέντα * ποινῆς, καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τοὺς τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν ἐκδεδεγμένους, μᾶλλον δὲ εἰσδεδεγμένους. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Πέτρος Ιουδαίοις προσλαλῶν ἔφη· μετανοήσατε οὖν, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ιησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ὑμῶν· καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἀπολύων γὰρ ἁμαρτίας τῷ αὐτῷ προσκείμενον, τῷ ἰδίῳ λοιπὸν καταχρίει πνεύματι· ὅπερ ἐνίησι μὲν αὐτὸς, ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, καὶ ἐξ ἰδίας ἡμῖν ἀναπηγάζει φύσεως. κοινὸν δὲ ὥσπερ τὸ χρῆμα τιθεὶς τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκονομίᾳ διὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ ὡς ἄνθρωπος ἐνέπνει σωματικῶς. ἐνεφύσησε γὰρ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις, εἰπών· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. καὶ οὐκ ἐκ μέτρου δίδωσι, κατὰ τὴν Ιωάννου φωνὴν, τὸ πνεῦμα, ἀλλ' αὐτὸς ἐνίησιν ἐξ ἑαυτοῦ, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ πατήρ. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὅλην ἀποστήσας τὴν ἔν γε τούτῳ διαφορὰν, ποτὲ μὲν * αὐτῷ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσνέμων ὁρᾶται, ποτὲ δ' αὖ τῷ υἱῷ. γράφει γὰρ ὧδε· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι· εἴπερ πνεῦμα θεοῦ ἐνοικεῖ ἐν ὑμῖν. εἴ τις δὲ πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος

* ποινῶν

* αὐτὸ

in Christo baptizati estis, Christum induistis.

XXXVII.

Quod si quis vlterius interroget: Num ergo in hominem baptizati sumus? Et hoc inficiabor minime. Sed heus tu, quisquis es, quid moliris? itane omnem spem in terram detrahis? Baptizati sane sumus non in hominem simpliciter, verum in Deum hominem factum, qui pœnas, veteresque noxas iis qui fidem in illum præstolabantur, vel potius complexi sunt, remittit. Vnde diuinus Petrus Iudæos ita alloquitur: *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum; & accipietis donum Spiritus sancti.* Peccata namque iis qui illi adhærent, condonans, suo mox vngit eos spiritu, quem quidem vt Dei Patris Verbum, ipse immittit, & ex propria natura in nos quasi ex fonte quodam transfundit: quinetiam facultate hac propter vnionem & incarnationis œconomiam, cum homine communicata, corporaliter quoque vt homo inspirabat; insufflauit enim in sanctos apostolos, dicens: *Accipite Spiritum sanctum.* Sed neque ex mensura dat Spiritum, iuxta Ioannis vocem, sed ex se non secus ac Pater eumdem infundit. Vnde magnus ille Paulus totam hanc controuersiam e medio tollens, modo Spiritum Deo & Patri, modo rursum ipsi Filio tribuit. sic enim scribit: *Vos autem in carne non estis, sed in Spiritu; si tamen Spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem Spiritum Christi non habet, hic non est*

Actor. c. 2. v. 38.

Ioan. c. 20. v. 23.

Ioan. c. 3. v. 34.

eius. Si autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus autem viuit propter iustificationem. Patet ergo Spiritum Filii quoque proprium esse, nec solum quatenus Verbum est ex Patre prodiens, sed etiam si cogitetur secundum nos homo factus, diuinitatis proprietatibus, quæ in propriam illius naturam conueniunt, non destitutus. Nam licet vt homo perinde ac nos viuificari interdum dicatur; attamen propter inexplicabilem illam ex viuente Patre generationem, omnium vita existit. Videre est autem vbi Verbum diuinæ actionis gloriam propriæ carni largiatur: contra rursum vbi quæ carnis sunt, in se transferat, ac propter dispensationis vnionem propriæ quodammodo naturæ tribuat.

ἐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζῶν διὰ δικαιοσύνην. ἄραρεν οὖν, ὅτι καὶ ἴδιόν ἐστι τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ, καὶ οὔτι που μόνον ᾗ λόγος ἐστὶ πεφηνὼς ἐκ πατρὸς, ἀλλ' εἰ καὶ νοοῖτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος γεγονὼς, οὐ τῶν τῆς θεότητος ἰδιωμάτων ὡς ἐν ἰδίᾳ φύσει λειπόμενος. καὶ γοῦν αὐτὸς ὑπάρχων ἡ πάντων ζωὴ, διὰ τὴν ἐκ τοῦ ζῶντος πατρὸς ἄῤῥητον γέννησιν, ζωοποιεῖσθαι λέγεται μεθ' ἡμῶν. πρὰ δ' οὖν ὅμως ἰδεῖν χαριζόμενον μὲν τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ τῆς θεοπρεποῦς ἐνεργείας τὴν δόξαν, οἰκειούμενον δ' αὖ * τὴν σάρκα, καὶ οἱονεί πως καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν, καὶ τῇ ἰδίᾳ περιτιθέντα φύσει.

ANNO CHRISTI 431.

* τὰ σαρκὸς

XXXVIII.

An non in Verbum, quod secundum naturam a Deo Patre procedit, maxime conuenit superne ac de cælo venire, eaque quibus vitam impartiri voluerit, posse viuificare? dic, quæso te, numquid diuino modo condere ac procreare, humanæ naturæ largiendũ est? minime gentium. Ecquo ergo modo nos viuificat? vt Deus: verumtamen non per hoc solum id facit, quod sanctũ nobis Spiritum impartitur, sed per hoc quoque, quod Filii hominis carnem, quam assumpsit, vescendam proponit. Ait enim: *Amen, amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem Filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Rursum cum Iudæi ipsum aliquando deriderent, conuiciisque appeterent, ac beatum Moysen illi nescio quo modo anteponentes, aperte dicerent: *Patres*

Ioan. c. 6. v. 54.

λή.

Η οὐχὶ δὴ μάλιστα πρέπειν ἐρεῖ τις τῷ γε ὄντι κατὰ φύσιν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ τὸ ἄνωθεν ἥκειν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ζωογονεῖν δύνασθαι τὰ οἷς ἂν ἐνιέναι βούλοιτο τὴν ζωήν; τί δὲ τὸ δημιουργεῖν, εἰπέ μοι, θεϊκῶς δοίη τις ἂν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων; οὐδαμῶς. πῶς τοίνυν; ἡμᾶς ζωοποιεῖ μὲν ὡς θεός· πλὴν οὐ μόνῳ τῷ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' ἐδεστὴν παραθεὶς καὶ τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ἔφη γὰρ, ὅτι· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. κατακερτομούντων δὲ αὐτῶν τῶν Ιουδαίων ποτὲ, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀμείνοσι ψῆφον ἀνάπτειν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐπικεχειρηκότων τῷ μακαρίῳ Μωσεῖ, εἰρηκότων δὲ ἀναφανδόν· ⓐ

ANNO CHRISTI 431.

πατέρες ἡμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστι γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Τί ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα πιστεύωμέν σοι; τί ἐργάζῃ, ὡς ἄνωθεν ἡμῖν ἢ ἐξ οὐρανοῦ καταπομπεύσας τὸ σῶμα; φησίν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν Ⓦ ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ⓦ ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. καὶ πρὸς γε τούτοις πάλιν μονονουχὶ καὶ δακτύλῳ καταδήκνυς ἑαυτὸν * σὺν σώματον· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἄρτου τούτου, ζήσεται εἰς Ⓦ αἰῶνα. Ⓒ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ Ⓦ πατέρα. Ⓒ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος Ⓒ ζήσεται δι' ἐμέ. καὶ τοι πῶς ἐκ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὡς καταπεφοίτηκε μοὶ ἐκ ἐξ οὐρανῶν ἡ σάρξ, ἀλλ' ἣν ἐκ Παρθένου, καὶ τὰς γραφάς; ὅπερ ἔστι δὲ ἐκ ἐλεγὸς ὁ λόγος, ἀλλ' εἰς ἓν ἄμφω συλλέγων καὶ σύμβασιν οἰκονομικὴν τὰ τῆς Φύσεων ἰδιώματα, διὰ μυρίων ὅσων ἡμῖν ὀρᾶται λόγων. Νικοδήμῳ μὲν γὰρ ἐ σωτὴρ τὸ μυστήριον, διὰ κεκραγότι δὲ ἀμαθῶς· πῶς δύναται ταῦτα γένεσθαι; εἰ τὰ ἐπίγεια, φησίν, εἶπον ὑμῖν, καὶ ἐ πιστεύετε· πῶς ἐὰν εἴπω τὰ ἐπουράνια ὑμῖν, πιστεύσητε; καὶ ἐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. Ἰουδαίοις τε πάλιν πάλιν ἴσως ἐκείνῳ νοσοῦσιν ἀπαιδευσίαν,

* ἐν σώματι

nostri manducauerunt manna in deserto, sicut scriptum est: Panem de cælo dedit eis manducare: quod ergo tu signum facis, vt credamus tibi? Quid operaris, vt corpus superne de cælo nobis attulisse credaris? Respondit ille: *Amen amen dico vobis, non Moyses dedit vobis panem de cælo, sed Pater meus dat vobis panem de cælo verum: panis enim Dei est, qui de cælo descendit, & dat vitam mundo.* Denique tantum non digito seipsum in corpore constitutũ demonstrans, ita ait: *Ego sum panis viuus, qui de cælo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum: & panis quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut me misit viuens Pater, & ego viuo propter Patrem: & qui manducat me, & ipse viuet propter me.* Atqui nulli obscurum est, carnẽ Filii hominis non descendisse de cælis, sed e sacra Virgine secundum scripturas sumptam esse: æque certum est, Verbum secundum se manducari non posse; attamen secundum dispensatoriam illam vnionem, multis passim locis videre licet, vt vtriusque naturæ proprietates familiariter sibi vendicet vsurpetque. Quare Nicodemo mysterium hoc non intelligenti, sed imperite, *Quomodo possunt hæc fieri?* sciscitanti, ita occurrit: *Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo si cælestia vobis dixero, credetis? Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis.* Iudæis autem eodem plane insciticæ morbo cum

Ibid. v. 31.

Ibid. v. 32.

Ibid. v. 51.

Ioan. c. 3. v. 12.

Nicodemo laborantibus, ipsique quod corpus suum viuificum, necnon de cælo dilapsum affirmaret, nescio quomodo illudere non dubitantibus, sic aiebat: *Hoc vos scandalizat? Si ergo videritis Filium hominis ascendentem vbi prius erat?* Quid? nonne Emmanuelem ex muliere natum dicimus? Vbi ergo prius erat, aut qua ratione eo ascendisse se asserit, vbi ante erat? Nonne corpore sibi vnito ex sancta Virgine natum profitemur? An non carnem quæ de terra est, quod quidem ad propriam naturam attinet, inefficacem ad hoc esse agnoscimus, vt viuificare possit? Quo igitur modo dic, quæso, aut caro viuifica est, aut corpus quod terrenũ est, e cælo dilapsum intelligi potest? vtique secundum vnionem, qua viuo illi cælestique Verbo coniunctum est. Hunc ergo in modum sentientes, vera, diuinisque literis consentanea sentiemus. Vnus enim idemque diuinus est opifex etiam carne vestitus.

Ioan. c. 6. v. 63.

XXXIX.

Astipulatur huic quoque doctrinæ diuinus ille, cælestisq; sapientiæ magister apostolus Paulus. Scribit autem in hæc verba: *Gratias agentes Deo, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine; qui eripuit nos de potestate tenebrarũ, & transtulit in regnum Filii dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum: qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis creaturæ: quoniam in ipso condita sunt vniuersa in cælis, & in terra, visibilia & inuisibilia, siue throni, siue dominationes, siue principatus, siue potestates: omnia per ipsum, & in ipso*

Coloss. c. 1. v. 12.

καὶ διαγελᾷν οὐκ οἶδ' ὅπως ἑλομένοις αὐτὸν, ἐπείπερ ἔφη ζωοποιὸν, καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἴδιον σῶμα· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει, φησίν; ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; ἢ οὐχὶ τετέχθαι φαμὲν ἐκ γυναικὸς τὸν Ἐμμανουήλ; ποῦ οὖν τὸ πρότερον ἦν, ἢ πῶς ἀναβέβηκεν ἔνθα φησιν εἶναι αὐτόν; καί τοι τεχθέντος διὰ τῆς ἁγίας παρθένου τοῦ ἑνωθέντος αὐτῷ σώματος. οὐχὶ δὲ καὶ ἀπρακτεῖν * ὁμολογήσαιμ' ἂν τὴν ἀπὸ γῆς σαρκα πρὸς τὸ δύνασθαι ζωοποιεῖν, ὅσον ἧκεν εἰς ἰδίαν φύσιν; πῶς οὖν εἰπέ μοι ζωοποιὸς ἡ σαρξ; ἢ πῶς ἂν νοοῖτο καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἀπὸ γῆς; καθ' ἕνωσιν δηλονότι, τὴν πρός γε φημὶ τὸν ζῶντά τε καὶ οὐρανόθεν λόγον· φρονήσομεν γὰρ ὡδὶ τὰ λίαν ὀρθὰ, καὶ τοῖς ἱεροῖς συμβαίνοντα λόγοις. εἴη γὰρ οὐχ ἕτερος καὶ δημιουργὸς θεϊκῶς, καὶ ὅτε μὴ δίχα νοοῖτο σαρκός.

ANNO CHRISTI 431.

* ὁμολογήσαιμεν

λθ'.

Συλλήπτορα δὲ τοῦ λόγου ποιήσομαι πάλιν ὡδὶ γεγραφότα τὸν οὐρανόφρονα καὶ θεσπέσιον Παῦλον· εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί· ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν

ANNO CHRISTI 431.

ἐκλεξαι· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε. καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων. ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἰδοὺ δὴ πάλιν αὖ φανερὸν δι' αὐτοῦ φησι, καὶ εἰς αὐτὸν ἔκλεξαι τὰ πάντα· καὶ μέν ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶ, καὶ ὅτι τὰ πάντα συνέστηκεν ἐν αὐτῷ· καὶ αὖτὸν εἶναί φησι πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν, εἰρηνοποιήσαντα διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, τά τε ἐν οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ γῆς. εἶτα τίς ὁ ἐκ νεκρῶν πρωτότοκος, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, γενόμενον ἐν σαρκὶ καὶ μὴ σαρκὸς ὁ λόγος; τεθνάναι γὰρ αὖ οὐδαμῶς τό γε εἰς ἰδίαν φύσιν ἦκον, θεὸς ὢν ὁ λόγος· οὐδ' ἂν νοοῖτο τῶν ὅλων δημιουργὸς, καθ' ἡμᾶς ὢν ἀθάνατος, εἰ μὴ δεδημιούργηκε μέν ὡς θεὸς, κἂν εἰ μὴ δίχα σαρκὸς νοοῖτο μὴ τὴν ἕνωσιν. πρωτότοκος γοῦν καὶ ἐκ νεκρῶν, καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, ἐκ δυσβαλῶν τὸ εἶναι θεὸς διὰ τὴν ἀναθέωσιν.

μ'.

Ἰδοις δ' ἂν καὶ ἑτέρωθι διὰ τῆς αὐτῶν ἰόντας λόγων θείου πνεύματος φόρους. Ἰωάννης μέν γὰρ, ἐν ἀρχῇ, φησὶν, ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. Παῦλος δὲ αὖ· εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς,

creata sunt: & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant. Et ipse est caput corporis ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis; vt sit in omnibus ipse primatũ tenens: quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipsum, pacificans per sanguinem crucis eius, siue quæ in terris, siue quæ in cælis sunt. En hic iterum diserte exponitur, per ipsum, & in ipso omnia esse condita; rursum ante omnia existere, vniuersaque in ipso constare, tum ipsum quoque primogenitum ex mortuis prædicat, qui per sanguinem crucis suæ omnia pacificarit, tam quæ in cælis quã quæ in terris. At quis, quæso, ex mortuis primogenitus est, nisi Christus Iesus, hoc est, in carne & cum carne Verbum? Nam cum Verbum Deus sit, quod quidem ad propriam naturam attinet, intermori nullo modo potest: neq; si homo tantum nostri similis sit, vniuersorum conditor dici potest. condidit autem vt Deus, etsi post vnionem citra carnem non intelligatur. Primogenitus autem ex mortuis vocatur, prout homo apparuit, diuina natura post assumptam humanitatem non abiecta.

XL.

Videas & alios quoque diuino spiritu afflatos similibus sententiis nonnunquam vti. Apud Ioannem hæc legimus: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deũ. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est neque vnum.* Apud beatum Paulum rursus verba illa: *Vnus est Deus Pater, ex quo omnia: & vnus Dominus Iesus Christus,* Ioan. c. 1. v. 1. 1. Cor. c. 8. v. 6.

per quem omnia. Porro autem si posteaquam Verbum vnitum est carni, medium aliquod diuellens, ac in diuersa, puta in filiorũ dualitatem, vt quibusdam placet, distrahens, intercedit; quomodo omnia per Iesum Christum condita esse vere asseritur? atqui omnia per ipsum sunt condita. Perspicuum est ergo, omnia, quæ Verbo ex Patre nato proprie & naturaliter insunt, ea ipsa integra ei permansisse, etiam tum cum factum est homo. Periculosum proinde est sectionem aliquam inducere: vnus enim est Dominus Iesus Christus, per quem Pater condidit omnia. vnde conditor est, vt Deus; viuificator vero vt vita; ex proprietatibus humanis & superhumanis in vnum quoddam medium coeuntibus constitutus.

1. Tim. c. 2. v. 5. Siquidem secundum scripturas, Dei & hominum mediator est; qui quidẽ natura est Deus, etiam si carne sit indutus: verus autem homo, non tamen purus vt nos: nam etsi Verbum factum est caro, mansit tamen quod erat. Scriptum est enim: *Iesus Christus heri & hodie, idem & in sæcula.*

Hebr. vlt. v. 8.

XLI.

An non Emmanuelem in nouissimis sæculi temporibus ex sacra Deipara Virgine ortum dicimus & credimus? sane; nec id in quæstionem cadit. Ceterum cum, heri & hodie, præteritum & præsens tempus significent; quomodo, Christianissime imperator, idem omnino dici potest præterito tempore, si secundum carnem necdum erat genitus? Verbum citra vllam controuersiam in principio erat, atque vt ex æterno & immutabili Deo Patre procedit; ita ipsum quoque se-

δι' οὗ τὰ πάντα. ἀλλ' εἴπερ ἦν τι μεσολαβοῦν μετὰ τὸ ἡνῶσθαι σαρκὶ τὸν λόγον, καὶ εἰς ἑτερότητα καταδιαιροῦν τὴν ὡς * ἐν υἱῷ δυάδα φημὶ, κατὰ τό τισι δοκοῦν, πῶς ἐκτίσθη ἅπαντα διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ; ἀλλὰ μὴν ἐκτίσθη δι' αὐτοῦ τὰ πάντα. πρόδηλον οὖν, ὅτι τὰ φύσει τε καὶ ἰδίως ἐνυπάρχοντα τῷ ἐκ πατρὸς ὄντι λόγῳ, τετήρηται πάλιν αὐτῷ, καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. ἐπισφαλὲς οὖν ἄρα τὸ διατέμνειν ἀποτολμᾷν. εἷς γὰρ κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, καὶ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα δεδημιούργηκεν ὁ πατήρ. τοιγαροῦν καὶ δημιουργὸς θεϊκῶς, καὶ ζωοποιὸς ὡς ζωὴ, ἀνθρωπίνοις τε αὖ καὶ τοῖς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἰδιώμασιν εἰς ἕν τι τὸ μεταξὺ συγκείμενος. μεσίτης γάρ ἐστι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, κατὰ τὰς γραφὰς, φύσει μὲν ὑπάρχων θεὸς καὶ οὐ δίχα σαρκός· ἄνθρωπος δὲ ἀληθῶς, καὶ οὐ ψιλὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὢν ὅπερ ἦν καὶ εἰ γέγονε σάρξ. γέγραπται γὰρ, ὅτι Ιησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

ANNO CHRISTI 431.

* ἐν υἱῷ δυάδι

μά.

Η γὰρ οὐχὶ διὰ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου παρθένου τετέχθαι φαμὲν καὶ πιστεύομεν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς τὸν Εμμανουήλ; εἶτα πῶς τοῦτο οὐκ ἀλήθεια; τὸ δὲ δὴ χθὲς καὶ σήμερον, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, καιρὸν ἡμῖν τὸν ἐνεστηκότα, καὶ τὸν ἤδη παρῳχηκότα * κατασημαίνειεν ἄν. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς ἂν εἴη εἴς τε τὸν παρῳχηκότα, καί τοι γε γένεσιν οὔπω τὴν κατὰ σάρκα λαχών; οὐκοῦν ἦν ὁ λόγος ἐν ἀρχῇ, καὶ ὡς ἐξ ἀϊδίου τε καὶ ἀτρέπτου πεφηνὼς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, ἔχει καὶ αὐτὸς ἐν ἰδίᾳ φύσει τὸ ἀϊδίον

* κατασημαίνει.

ANNO CHRISTI 431.

αἰδίον τε καὶ ἄτρεπτον. ἢ οὐχὶ νεώτατον κομιδῇ, καὶ τοῖς τῆς σαρκώσεως χρόνοις σωδεδραμηκὸς ὄνομα τῷ λόγῳ τὸ Χριστὸς Ἰησοῦς; καὶ μὴν τοῦτο ἡμῖν ἤδη διὰ πλείστων ὅσων ἐδείχθη λόγων. σωίεις οὖν, ὅτι Χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ οὐ μονοειδῶς τὸν λόγον, χθές τε καὶ σήμερον τὸν αὐτὸν εἶναί φησι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. πῶς δ' ἂν *ἔχοι τὸ ἄτρεπτόν τε καὶ τὸ ἐν ταυτότητι διαμονὴν ἡ ἀνθρώπου φύσις, καὶ τοι κίνησιν ὑπομένουσα, καὶ πρό γε τοῦ ἄλλων τὸ ὀκ ὂν ὄντων εἰς τὸ εἶναι καὶ ζῆν; διημάρτηκεν οὖν ἆρα τὰληθοῦς ἡμῖν τὸ γράμμα τὸ ἱερόν; καὶ τὸν χθὲς ὀκ ὄντα πρεσβεῦσαί φησι; φαίην δ' οὐχὶ τοῦτο ἐγώ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· χθὲς γὰρ καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας Ἰησοῦς Χριστός. τὸ δὲ τοῦ λόγου πρεσβύτατόν τε καὶ ἀκλινὲς ἥκιστα μὴν ἀρνήσομαι, καὶ εἰ γέγονε σάρξ· οἰήσομαι δὲ καθ' ἕνωσιν μὴ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὡς χθὲς ὄντα καὶ πρεσυπάρχοντα καταδηλοῦσθαι πάλιν αὐτόν. καὶ γοῦν κατεμυσάττετο μὴν *παραφρονῶν Ἰουδαῖος, καὶ καταλιθοῦν αὐτὸν ἐπεχείρει, τὴν πίστιν οὐ πρεσπέμπων. κατατεθήπει γάρ, ὅτι καὶ τοι καθ' ἡμᾶς ὁρώμενος ἀνθρωπος, τὸ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀρχαιότητος ἑαυτῷ τὸ πρεσβύτατον ἐπεμαρτύρει, λέγων ὡς θεός· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμι. ὅτε καὶ πρὸς τοῦτο ἔφασκον ἐκεῖνοι· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; ἔφη δὲ πάλιν καὶ Ἰωάννης· οὗτός ἐστι, περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καί τοι πῶς ἄνδρα τε εἰδὼς καὶ

* ἔχοι

* ὁ παραφρων

cundum propriam naturam æternitatem & immutabilitatem possidet. Sed nonne, inquis, nomen hoc Iesus Christus admodum recens, hoc est ipso incarnationis articulo, Verbo accessit? Næ; hoc enim pluribus iam ante a nobis ostensum est. Aduertis ergo quod Christum Iesum, & non in vna forma Verbum, heri & hodie & in sæcula eumdem esse dicat. At quomodo humana natura, quæ mutationi obnoxia est, & præsertim illi, quod de non esse ad esse & viuere euecta est, immutabilitatem & in identitate stabilitatem obtinere potest? Aberrauitne ergo a veritatis scopo scriptura sacra, dum eum qui heri non erat, prius extitisse commemorat? Absit procul, vt tale quippiam equidem dicam (Christus enim Iesus idem est heri, & hodie, & in sæcula) aut vt Verbum, tametsi caro factum est, antiquissimum & immutabile esse prædicare dubitem: puto enim eumdem significari etiam post vnionem cum propria carne, vt heri existētem atq; præexistentem. Etenim cum insanus Iudæus Christum execraretur, repulsaque fide lapidibus eumdem obruere adoriretur, (nam cum hominem nostri similem cerneret, indignabatur, quod ætatem humana maiorem sibi arrogaret) tale vt Deus de se testimonium dixit: *Amen, amen dico vobis, priusquam Abraham fieret, ego sum.* Ad hæc contra illi: *Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti?* Ioannes quoque ita ait: *Hic est, de quo dixi vobis: post me venit vir, qui ante me factus est, quia prior me erat.* At quomodo cum Emmanuelem & virum agnoscat, & virum nomi-

Ioan. c. 8. v. 58.

Ioan. c. 1. v. 30.

net, illum priorẽ & ante se factum prædicat, cum tamen & tardius, & post ipsum natus esset? Sed gloria forte ac dignitate Ioanne maiorem prioremque extitisse dicet quispiam, vt obiici intelligo: verum oratione non admodum prolixa ostendi potest, eiusmodi expositionem & prauam & inscitię plenam esse. Nam si priorem esse, idem esse statuerimus quod in gloria potiorem esse; eadem omnino ratione posteriorem esse idem erit quod gloria inferiorẽ: atque ita Christum Ioanne inferiorẽ (o rem maxime absurdam!) concedere cõpellemur. ait enim: *Post me venit vir*. Sane si recte, quod in psalmis de eo scriptum legitur, expenderimus, rem longe aliter habere arbitrabimur: *Quis,* inquit, *in nubibus æquabitur Domino? similis erit Domino in filiis Dei?* Summa igitur antiquitas Verbo tamquam Deo secundum naturam, etiam si carni vnitum sit, propriæque naturæ bona cum corpore quod assumpsit, communicare consueuerit, attribuenda est.

Psalm. 88. v. 7.

XLII.

Quod istuc autem ita se habeat, recteque dictum sit, id ex aliis quoque testimoniis, si modo libuerit, facile didiceris. dicit namque alicubi Deus per quemdam sanctorum prophetarum de Christo ex semine Dauid secundum carnem orto: *Et tu Bethlehem domus Ephrata, non paruula es in millibus Iuda. Ex te mihi egredietur qui sit dominator in Israel; & egressus eius ab initio a diebus æternitatis.* De filiis vero Israel sacratissimus Paulus ita scribit: *Omnes in Moyse baptizati sunt in nube & in mari, & omnes eamdem*

Mich. c. 5. v. 2.

1. Cor. 10. v. 2.

ὀνομάζων τὴν Ἐμμανουὴλ, ἔμπροσθέν τε αὐτοῦ, καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ τοῦ ὀψιγενῆ τε καὶ μετ' αὐτόν; ἀλλ' ἐρεῖ τις ἴσως· ἔμπροσθεν αὐτὸν καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ κατά γε τὴν δόξαν, ὥσπερ οὖν ἔπεισί μοι νοεῖν. καὶ μὴν ὅτι κίβδηλόν τε καὶ ἀμαθὲς τὸ τῇδε νοεῖν, οὐ μακρὸς ἡμῖν διδάξει λόγος. παραδεξάμενοι γὰρ τὸ ἔμπροσθεν εἰς τὸ ἄμεινον ἐν δόξῃ, κατὰ τὴν ἴσον που λόγον, καὶ τὸ ὀπίσω φήσομεν τὸ ὡς ἐν εὐκλείᾳ δεύτερον εὖ μάλα καταδηλοῦν. συμβήσεται τοίνυν ὡς ἐξ ἀνάγκης ἡμῖν τῆς Ἰωάννου δόξης ἡττᾶσθαι Χριστὸν, καὶ ὀπίσω δραμεῖν, ἀσυνέτως * ὁμολογεῖν. ἔφη γὰρ, ὅτι ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνήρ. ὦ τῆς ἀτοπίας. οἰησόμεθα γὰρ οὐχ ὧδε ἔχειν, ἐννενοηκότες ὀρθῶς τὸ ἐν ψαλμοῖς γεγραμμένον· ὅτι, τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ; ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ; ἀναθετέον οὖν ἄρα καὶ μετὰ σαρκὸς αὐτῷ τὸ πρεσβύτατον, ὡς θεῷ κατὰ φύσιν ἑνωθέντι σαρκὶ, καὶ τὰ τῆς οἰκείας φύσεως ἀγαθὰ κοινοποιεῖν εἰωθότι τῷ ἰδίῳ σώματι.

ANNO CHRISTI 431.

* ὑπονοεῖν

μβ'.

Τοῦτο δ' ἂν μάθοις ὧδέ τε ἔχον, καὶ εἰρημένον ὀρθῶς, καὶ ἐξ ἑτέρων εὐθὺς, εἴπερ ἔλοιο, μαρτυριῶν. ἔφη μὲν γάρ που θεὸς περὶ τοῦ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα Χριστοῦ δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν· καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Εὐφραθᾶ, μὴ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα. ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. περὶ δέ γε τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὁ ἱερώτατος Παῦλος· ὅτι πάντες εἰς τοῦ Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πάντες

ANNO CHRISTI 431.

βρῶμα τὸ πνευματικὸν τὸ αὐτὸ ἔφαγον, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα. ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. ἄθρει δὴ οὖν ἐν Χριστῷ Ιησοῦ δεικνύμενον καθ' ἕνωσιν· οἰκονομικὴν τὸ ἰδικῶς τοῦ λόγου πρεσβύτατον. ἢ οὐκ ἐναργὴς ὁ λόγος; τὴν γάρ τοι Βηθλεεμίτην, ὡς ἄνθρωπον καὶ ἐκ γυναικὸς, ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν εὖ μάλα φησίν. ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος ὁ ἐνανθρωπήσας θεὸς λόγος· καὶ αὐτὸς ἦν ἡ πέτρα, δεδιψηκότα τὴν Ισραὴλ τοῖς παρ' ἐλπίδα καὶ ἀδοκήτως ἐκμεθύσκων νάμασι· καί τοι γεννηθεὶς κατά γε τὴν σάρκα καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς, καὶ κεχρισμένος τὴν εἰς τόνδε τὸν κόσμον ἀποστολὴν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· κατωνόμασται γὰρ οὐχ ἑτέρου του χάριν ἢ διὰ τοῦτο Χριστός. Χριστὸς δὲ ἦν ἡ πέτρα κατὰ τὸν νόμον, καὶ τὸν Παῦλον. ἐπαγωνιεῖται δ' αὖ καὶ συναθλήσει τῷ λόγῳ καὶ ὁ σοφὸς Ιωάννης, μονονουχὶ καὶ συναγείρων τὰς φύσεις, καὶ συνδέων εἰς ἕνωσιν τῶν ἑκατέρᾳ προσόντων ἰδιωμάτων τὴν δύναμιν. θέα γὰρ ὅ φησιν· ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥ τις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. Ιδοὺ τὸν ὄντα ἀπ' ἀρχῆς ὦφθαί τέ φησιν ἐναργῶς, ὑπομεῖναι δὲ καὶ ἁφήν. ἀνεκεκράγει γὰρ ὁ Θωμᾶς· ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου· ἀναμετρήσας

escam spiritalem manducauerunt, & omnes eumdem potum spiritalem biberunt: bibebant autem de spiritali, consequente eos, petra: petra autem erat Christus. En summam illam antiquitatem, quæ in Verbum proprie conuenit, secundum œconomicam vnionem hic Christo Iesu assignatam esse. An obscurus est hic sermo? Euidenter enim exponit Bethlehemitam illum, qui ex muliere natus est homo, ab initio sæculi exitum habere: in principio enim & ante omnia sæcula erat quod incarnatum est Verbum, ipseque erat petra illa, quæ Israeliticum populum sitientem insperatis inexpectatisque aquæ fluentis inebriauit: etiamsi in nouissimis sæculi temporibus secundum carnem, humanamque naturam progenitus, & missione in hunc mundum a Deo Patre inunctus sit. neque enim aliunde hoc nomen Christi sortitus est, quam ab vna hac vnctione, & functione. atqui Christus secundum legem, & secundum beatum Paulum erat illa petra. Confirmat hanc rursum sententiam & sapiens Ioannes quoque; siquidem naturas in vnum quodammodo cogens, proprietatumque vim, quæ vtrique adiacent, in vnionem redigens, ita scribit: *Quod fuit ab initio, quod audiuimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ contrectauerunt de Verbo vitæ: & vita manifestata est, & vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & apparuit nobis.* Ecce diserte affirmat eum, qui fuit ab initio, & visum esse, & palpabilem factũ esse. etenim Thomas, posteaquam manus in latus,

1. Ioan. c. 1. v. 1.

& digitos in clauorum foramina intulisset, statim exclamauit: *Dominus meus, & Deus meus.* Quin eximius quoque euangelista Lucas sanctos apostolos Verbi spectatores, eiusdemque ministros extitisse ait: nam qui corporis expers erat, factus est spectabilis; & qui tangi nõ poterat, terrena carne non tamquam extraneo amictu, sed tamquã proprio templo sese induens, factus est palpabilis, & in ipsa, & cum ipsa etiam vti Deus & Dominus cognitus fuit. Meministis quoq; sacratissimum Paulum alicubi ita scripsisse: *Nemo nostrum sibi viuit, & nemo sibi moritur. Siue viuimus, Domino viuimus; siue morimur, Domino morimur. Siue ergo viuimus, siue morimur, Domini sumus. In hoc enim Christus mortuus est, & resurrexit, vt & viuorum & mortuorum dominetur.*

Ioan. c. 20. v. 28.

Rom. c. 14. v. 7.

XLIII.

Vere itaque decebat, vt viuorum mortuorumque dominaretur, qui nullius alterius, sed huius solius causa, & mortuus esset, & reuixisset. At quẽ alium, quæso, mortem subiisse, iterumque in vitam rediisse putabimus, quam Filium? Nullum itaque alium; neque id vllus opinor inficias iuerit. Quid igitur dicemus? numquid Dei Patris Verbum morti corruptionique obnoxium esse, an potius omni morte, omnique corruptione, quandoquidem vita est, præstantius esse? Atqui, vt vita est, morte superius esse, quis non videt? Quomodo igitur secundum scripturas, inter mortuos liberum extitit? Sane licet Verbum per se emori nequaquam valeat, attamen carne illius intermoriente, ipsum quoque mor-

Psalm. 87. v. 6.

δακτύλῳ πλευράν τε τὴν τοῦ σώματος, καὶ τὰς διατρήσεις τῶν ἥλων. γεγενῆσθαι δέ φησι τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ ὁ θεῖος ἡμῖν Λουκᾶς αὐτόπτας τε καὶ ὑπηρέτας τοῦ λόγου. γέγονε γὰρ ἐμφανὴς ὁ ἀσώματος, καὶ ἁπτὸς ὁ ἀναφής· οὐκ ὀθνείων ἔχων περίβλημα τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα, ἀλλ' ἴδιον αὐτὴν ποιησάμενος ναὸν, καὶ ἐν αὐτῇ, καὶ σὺν αὐτῇ γνωριζόμενος ὡς θεὸς καὶ κύριος. γεγραφότα δὲ οἶσθά που καὶ τὸν ἱερώτατον Παῦλον· οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

ANNO CHRISTI 431.

μγ'.

Αραρεν οὖν ἀληθῶς, ὅτι κεκυρίευκεν ἀληθῶς νεκρῶν τε καὶ ζώντων ὁ μὴ ἑτέρου τοῦ χάριν, πλὴν ὅτι τοῦδέ τε καὶ μόνου, τεθνεὼς καὶ ἐγηγερμένος. τίνα δὴ οὖν ἄρα φαμὲν, ὡς ὑπέδυ μὲν θάνατον, ἀνεβίω δ' αὖ, ἢ τὸν υἱὸν δηλονότι; ἀλλ' ὅτι μὲν τὸν υἱὸν, ἀπαστιστοῦν, οἶμαι, συνεύσειεν ἄν. τί οὖν ἐροῦμεν; πότερα θνητός τέ ἐστι καὶ φθορᾷ κάτοχος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἢ πέρα θανάτου καὶ φθορᾶς ἀμείνων ὡς ζωή; καί τοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς, ὅτι θανάτου κρείττων ὡς ζωή; εἶτα πῶς γέγονεν ἐν νεκροῖς καὶ ἐλεύθερος, κατὰ τὰς γραφάς; τεθναίη γὰρ οὔτι που καθ' ἑαυτὸν * ὁ λόγος. φαμὲν οὖν, ὅτι τεθνεώσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς, αὐτὸς

* ἵσ. ὁ λόγος. φαμὲν οὖν, ὅτι

ANNO CHRISTI 431.

τοῦτο λέγεται παθεῖν. οὐκοῦν οὐ δίχα σαρκὸς, σὺν αὐτῇ δὲ μᾶλλον καὶ ἐν αὐτῇ τὴν τῆς κυριότητος ἀνεδέξατο δόξαν, ὁ νόμῳ σαρκὸς καὶ φύσει τῇ καθ' ἡμᾶς τεθνηκὼς, καὶ ἐγηγερμένος· ἀνθρώπινον μὲν τὸ τεθνάναι πάθος, ἐνέργημα δὲ θεϊκὸν τὸ ἀναβιῶναι δεικνὺς, ἵνα δι' ἀμφοῖν γνωρίζηται καθ' ἡμᾶς τε ἅμα, καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὡς θεὸς, καὶ τῶν ὅλων γεγονὼς ὁρῷτο κύριος, ὁ καὶ πρὸ σαρκὸς βασιλεύων μετὰ τοῦ ἰδίου πατρός. οὕτως αὐτὸν ὁ Ναθαναὴλ ἐπιγινώσκων, ἔφασκε· Ραββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ισραήλ. αὐτὸς δὲ τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὑμεῖς καλεῖτέ με, φησὶν, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. ἔργῳ δὲ αὐτὸ πιστούμενος, ἀνίησι μὲν ἁμαρτίας, ἐξουσίαν δὲ δέδωκε κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ἐν ὀνόματι γὰρ Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου τεθεράπευται μὲν ὁ τὼ πόδε λελωβημένος, καὶ τῇ ὡραίᾳ προσιζάνων πύλῃ. ἀῤῥωστίαν δὲ τὴν οὕτω μακρὰν ἀπεσείσατο, καὶ κομιδῇ δισδιάφυκτον διέδρα νόσον Αἰνέας, πρὸς ὃν ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ιησοῦς ὁ Χριστός.

tem perpessum recte perhibetur. Igitur qui secundum carnis legem, humanamq; naturam mortuus est, & resurrexit; idem ille non absque carne, imo vero cum carne, & in carne imperii gloriam obtinuit; planumque fecit, mortem quidem naturæ humanæ affectionem esse; a mortuis autem se denuo excitare, diuinæ virtutis opus. Quo factum est, vt per vtrumque cognoscatur, & nobis similis vt homo, & nobis rursum superior vt Deus, vniuersorumque Dominus, qui etiam ante assumptam carnem vita cum Patre suo regnabat. Atque talem illum esse intelligebat Nathanael, cum diceret: *Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israel.* Ipse autem ad suos discipulos ita dicebat: *Vos vocatis me, magister & Domine, & bene dicitis: sum etenim.* Et opere ipso verbis suis fidem faciens, peccata remisit, potestatemque contra immundos spiritus apostolis impertiuit; quo nimirum & illos eiiciant, & omnem præterea ægritudinē & languorem in populo curent. In nomine enim Iesu Christi Nazareni, claudus qui ad Speciosam portam sedebat, sanatus est. Pari modo Æneas, cum diutissime ægrotauisset, conualuit, & morbum pene immedicabilem euasit; cum magnus ille Petrus hac eum oratione compellaret: *Ænea, sanat te Dominus Iesus Christus.*

Ioan. c. 1. v. 49.

Ioan. c. 13. v. 13.

Actor. c. 3. v. 6.

Actor. c. 9. v. 34.

νδ'.

Πανταχόθεν οὖν ἄρα συνωθούμενοι πρὸς ἀλήθειαν, καὶ τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι δοκοῦν ἰχνηλατεῖν εὖ μάλα σπουδάζοντες, καὶ ταῖς τῶν πατέρων ἑπόμενοι δόξαις, τὸν ἐκ ῥίζης Ιεσσαὶ, τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, τὸν ἐκ γυναικὸς κατὰ σαρ-

XLIV.

Vndecumque igitur ad veritatem compulsi, & quæ sacris literis decreta sunt, studiose venari studentes, & patrum sententias æmulati, eum qui ex radice Iesse, qui ex semine Dauid, qui ex mu-

liere secundum carnem, qui nobiscum legi obnoxius, vt homo; supra nos autem, & supra legem, vt Deus; qui propter nos, nostræque naturæ similitudinem, nobiscum inter mortuos habitus est; qui supra nos deniq; per seipsum & viuificator & vita est, verum Dei Filium esse credimus; neque humanitatem diuinitate spoliantes, neque Verbum rursum post inexplicabilem illam & arcanam vnionem humanitate exuentes; sed vnum eumdemque Filium ex duabus rebus in vnum quoddam, quod ex vtroque non secundum naturæ euersionem, sed excellentissima illa vnione admirabiliter constitutum est, confitentes.

ΑΝΝΟ CHRISTI 431.

κα, ὧν μεθ' ἡμῶν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπον, καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς, ὑπὲρ νόμον ὡς θεὸν, ὧν δι' ἡμᾶς τε, καὶ καθ' ἡμᾶς, μεθ' ἡμῶν ἐν νεκροῖς, ὧν ὑπὲρ ἡμᾶς δι' ἑαυτὸν ζωοποιὸν, καὶ ζωὴν, υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ κατὰ ἀλήθειαν πιστεύομεν· οὔτε ψιλοῦντες θεότητος τὸ ἀνθρώπινον, οὔτε μὴν ἀνθρωπότητος ἀπαμφιεννύντες ὧν λόγον μετὰ τὴν ἄφραστόν τε καὶ ἀπερινόητον ἕνωσιν· ἀλλ' ἕνα καὶ ὧν αὐτὸν ὁμολογοῦντες υἱὸν, ἐκ δυοῖν πραγμάτοιν εἰς ἕν τι ὧν ἐξ ἀμφοῖν ἀπορρήτως ἐκπεφηνότα, καθ' ἕνωσιν δηλονότι τὴν ἀνωτάτω, καὶ οὐ φύσεως παραστροπήν.

XLV.

Porro autem quantum emolumenti ii percepturi sunt, qui ita sentiunt, hoc diuinus ille Christi discipulus his verbis declarat: *Qui*, inquit, *confessus fuerit, quod Iesus est Filius Dei; in hoc Deus, & ipse vicissim in Deo manet*. Quod autem Iesus Christus, qui secundum carnem ex Dauid ortus est, sit verus & naturalis Dei Filius, quatenus Verbum caro factum habitauit in nobis, istuc idem ille Ioannes eiusmodi oratione explanat: *Scimus*, ait, *quoniam Filius Dei venit, & dedit nobis sensum, vt cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio eius Iesu Christo. hic est verus Deus, & vita æterna:* per ipsum & cum ipso Deo & Patri sit gloria, cum sancto & adorando & viuifico Spiritu, nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen.

1. Ioan. c. 4. v. 15.

1. Ioan. c. 5. v. 20.

μέ.

Οσον γὰρ τοῖς οὕτω δοξάζουσι περιέσται τὸ κέρδος, σαφηνιεῖ γράφων ὁ τοῦ Χριστοῦ μαθητής· ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι Ιησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὗτος ἐν τῷ θεῷ. ὅτι δὲ Ιησοῦς Χριστὸς ὁ ἐκ Δαυὶδ κατὰ σάρκα, κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς ἐστιν υἱὸς τοῦ θεοῦ, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, κατασφραγιεῖ λέγων ὁ σοφὸς Ιωάννης· καὶ οἴδαμεν ὅτι υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν ὧν ἀληθινὸν θεόν. καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ιησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος· καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῷ τῷ πατρὶ καὶ θεῷ ἡ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ καὶ προσκυνητῷ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Αμήν.

ANNO CHRISTI 431.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις.

α'.

ΣΕΜΝΟΛΟΓΗΜΑ μὲν οἰκουμενικὸν, καύχημα δὲ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τοῦ πάντων σωτῆρος ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ φαίη τις ἂν, καὶ μάλα εἰκότως, ὑμᾶς δὴ τὰς ἱερὰς καὶ πανάγνους αὐτοῦ νύμφας, εὐσεβέσταται καὶ θεοφιλέσταται βασιλίδες, αἷς τὸ παμποίκιλον τῆς ἀρετῆς ἐναπαστράπτει κάλλος, τὸ τοῖς τῆς θεότητος ὀφθαλμοῖς ἡδύ τε καὶ γνωριμώτατον· μελέτῃ δὲ καὶ σπουδῇ μᾶλλον δὲ ἤδη κατώρθωται, καὶ δὴ ἐν πίστει διαπρέπει ὀρθῇ, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον σεσαλευμένῃ. γράφων δέ που φησὶν ὁ σοφώτατος Παῦλος ὀνομασθεὶς ἀληθῶς, καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ τοῖς ἔθνεσιν ἱερουργήσας μυστήριον· ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε. ὅπου γὰρ πίστις ὀρθὴ καὶ ἀμώμητος τοῖς ἐξ ἔργων ἀγαθῶν καυχήμασιν εὖ μάλα συμφέρεται, καὶ ἰσόδρομον ἔχει τὴν συμβολὴν, ἐκεῖ που πάντως εἴη ἂν ἐν παντὶ καλῷ τελειότης, καὶ τὸ ἀρτίως ἔχον εἰς ἁγιασμόν. λόγος μὲν οὖν ἅπας ὁ ἐν ἡμῖν, τῆς ἐνούσης ὑμῖν εὐκλείας κατόπιν ἔρχεται, καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἧτταν, ἐρυθριάσας οὐδέν· εἴη δ' ἂν καὶ συγγνώμης ἄξιος, εἰ δέδιεν ἐπαινεῖν, ὧν οὐκ ἂν ἐφίκοιτο τῆς ἀξίας. εἰ μὲν γὰρ ἔχει τὸ δύνασθαι κατορθοῦν τὸ ποθούμενον, διαβεβλήσεται μὲν, πολὺ νοσή-

CAPVT IV.

Cyrilli episcopi Alexandrini liber religiosissimis reginis nuncupatus.

I.

SANE vos sacras castissimasque Christi omniũ nostrum Saluatoris sponsas (religiosissimæ, ac Deo dilectissimæ imperatrices) orbis terrarum ornamentum, sanctissimarumque ecclesiarum decus optimo iure quispiam appellarit: in quibus nimirum omne virtutum genus, omnisque ornatus diuinæ maiestatis oculis gratus acceptusq; mirifice splendet. Neque his opibus contentæ, omnem quoque curam omneque studium adhibetis, quo fide recta, nullamque in partem vacillante excellatis; memores haud dubie illius, quod sapientissimus mysteriorũ Christi dispensator, gentiumque doctor Paulus scribit: *Itaque fratres mei dilecti*, ait, *stabiles estote & immobiles, abundantes in opere Domini semper:* quandoquidem vbi fides recta & inculpata cum bonarũ actionum honestate coniungitur, æquabilique nisu & cursu cũ illis copulatur; ibi omnis boni perfectio sanctificationisque integritas comperitur. Quapropter nos gloriæ & celebritati vestræ parem orationis dignitatem afferre non posse, ingenue fatemur, nec erubescimus: vnde & venia quoque digni merito censebimur, si ea laudare veremur, quorum excellentiam nos assequi posse non putamus. Ac siquidem id, quod præstare desideramus, cum laude præstandi facultatem haberemus, iure profecto accusaremur, si de infir-

1. Cor. c. 15. v. 58.

mitate nostra anxie nimis cogitantes, cunctantius ageremus: neque ignauiæ crimen liceret effugere, vtpote qui silentio vtentes, iis quos ob virtutem meritis laudũ præconiis exornare debueramus, molestiam potius, tristitiamq; pareremus. Ceterũ quando iam antea de imbecillitate nostra in dicendo, timoreque conquesti confessique sumus, nosque oneri tanto impares declarauimus; vos magis silentii huius culpam sustinebitis, quæ illustres adeo adeoque conspicuę estis, vt vestræ virtutes ac recte facta omniũ oratorũ eloquentiam longe vincant. Nam & regium vestrum genus iam inde ab exordio longa temporum serie hucusq; est propagatũ, & vlterius, vt credimus, in posterũ adhuc propagabitur: nec non Christi regnum capessere & ea, quæ illi grata sunt, facere & sentire studetis; partim quidẽ præclaris actionibus, inculpataq; fide, vt paulo ante dicebamus, præstantes; partim vestras regiasque aulas virginitatis gloria condecorantes; partim denique sumptuosissima templa Christo excitantes. Nam & hoc quoque pietatis studium inter cetera ille sanctis vestris animis impertitus est.

II.

Igitur, vt ex sacris literis aliquid quoque depromam, *Gaudete in Domino semper: iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus.* Imo vero iamdudum illa apud omnes ciuitatũ & regionum omnium homines diuulgata percrebuit; neque secus fere atq; tabella quædam depictam in se pietatis in Christum venustatem gerens, lateque resplendens, omniũ admirationem

Philipp. c. 4. v. 4.

σας τὸ ἀδρανὲς, καὶ τὴν εἰς τοῦτο μέλλησιν ἀπαλλαττέτω μηδεὶς τῶν εἰς ῥαθυμίαν αἰτιαμάτων. οὓς γὰρ ἦν εἰκὸς κατακαλλύνειν δύνασθαι ταῖς εἰς ἀρετὴν εὐφημίαις, ἀνθ' ὅτου λυπεῖ, σιωπᾷν ἠρημένος; εἰ δὲ ἀτονεῖ, καὶ δέδιε, καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἧτταν, οὐκ αὐτῷ δὴ μᾶλλον τὰς αἰτίας ἀναθήσομεν, ἀλλ' ὑμῖν ταῖς οὕτω περιφανέσιν, αἳ ταῖς τῶν ἰδίων ἀνδραγαθημάτων ὑπεροχαῖς καὶ τοὺς ἅπαντας κοσμεῖν εἰωθότας λόγους οὐδὲν ὄντας ἀπεφήνατε. αἷμα μὲν γὰρ ὑμῖν ἄνωθεν καὶ ἐκ μακρῶν ἥκει χρόνων τὸ βασιλικόν· παρατείνει δὲ καὶ εἰς δεῦρο, καὶ ἔτι, καθὰ πεπιστεύκαμεν. ἀλλ' ἰδοὺ δὴ καὶ μάλα σαφῶς, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ βασιλείας ἐπιδραττόμεναι, τὰ αὐτῷ δοκοῦντα φρονεῖν τε καὶ δρᾷν σπουδάζετε· τοῦτο μὲν, ὡς ἔφην, ἔργοις τε καὶ ἀμωμήτῳ διαπρέπουσαι πίστει, καὶ τὰς ὑμῶν τε καὶ βασιλείους αὐλὰς τῇ τῆς παρθενίας καταλαμπρύνουσαι δόξῃ· τοῦτο δὲ πολυτελεστάτοις ἀνιστῶσαι ναοὺς τῷ Χριστῷ. κεχάρισται γὰρ παρ' αὐτοῦ ταῖς ἁγίαις ὑμῶν ψυχαῖς μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο.

β'.

Οὐκοῦν· ἐρῶ γάρτι λαβὼν καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων· χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ἐγνώσθη μὲν οὖν, καὶ διαβεβόηται, καὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν χώραν τε καὶ πόλιν, καθάπερ τις εἰκὼν γραφὴν ἔχουσα τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας τὸ κάλλος, διέλαμψεν ἐναργῶς, καὶ τοῦ παντὸς ἠξιώθη θαύματος.

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

ματος. ᾠήθην δὲ δεῖν καὶ ταῖς πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἀγαθῶν ἐχούσαις ἀρτίως χαρίσμά τι μεταδοῦναι πνευματικὸν, ὡς ἁγίαις Χριστοῦ νύμφαις, τοῦτο δὴ τὸ ἀρτίως ἐμοὶ πονηθὲν βιβλίον, οὐ μετρίαν παρέχειν δυνάμενον, ὥς γε οἶμαι, τοῖς ἐντευξομένοις τὴν ὄνησιν. τοὺς μὲν γὰρ οὐκ ὀρθὰ φρονεῖν δεδιδαγμένους, ἤγουν ἀναπεπεισμένους περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, πρὸς ἐπανόρθωσιν ἀνακομιεῖ, καὶ μυσταγωγήσει καλῶς· τούς γε μὴν ὀρθῷ βεβηκότας νῷ, καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας ἐμφιλοχωροῦντας δόγμασιν, ἀσφαλεστέρους ἀποφανεῖ τοῖς ἐξ ἀγαθῶν ἐννοιῶν πολυτρόποις εὑρήμασι, καὶ ταῖς ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἀποδείξεσιν. * μαθήσεται γὰρ ὅτι φύσει μὲν καὶ ἀληθείᾳ θεός ἐστιν ὁ Εμμανουὴλ, θεοτόκος δὲ δι' αὐτὸν καὶ ἡ τεκοῦσα παρθένος. οἱ γὰρ δὴ φάναι τε τοῦτο καὶ φρονεῖν δεδιότες, οὐ νενοήκασι, κατὰ τὸ εἰκὸς, τὸ βαθὺ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. χρῆναι δὲ ὑπολαμβάνω διὰ βραχέων εἰπεῖν τήν τε ἀποστολικὴν καὶ εὐαγγελικὴν παράδοσιν, * ἣν ἐπὶ Χριστῷ πεποίηται τῷ πάντων δεσπότῃ· καὶ ἁπάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὸν ἐπ' αὐτῷ σκοπὸν, καὶ ὅποι ποτὲ βλέπῃ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ἡ δύναμις.

*μαθήσονται

*ἵν. ἡ ἐπὶ Χ.

γ'.

Πιστεύομεν τοίνυν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γεννηθέντα κατὰ φύσιν ἐξ αὐτοῦ πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου. καὶ γὰρ

excitauit. Ratus ſum autem nonnullum operæ precium me facturum, ſi vobis vere ſanctis Chriſti ſponſis (quamquam ad quoduis opus bonũ abunde inſtructæ videamini) libellum hunc non ita pridem a me elaboratum, velut ſpiritale quoddam xenium nuncuparem: qui quidẽ non contemnendum, vt opinor, lectoribus allaturus eſt vtilitatis fructum. Siquidem eos, qui recte ſapere dedidicerunt, hoc eſt, quibus ita perſuaſum eſt de Chriſto omniũ ſaluatore, in viam reducet, & ad veram ſapientiam inſtituet: ceteros vero, qui rectũ animi ſenſum habẽt, & in veritatis doctrina perſiſtunt, variis argumentorum & ſententiarũ inuentis, diuinarumque ſcripturarum demonſtrationibus in fide corroborabit. Hinc etenim & Emmanuelem verum ac naturalẽ Deum, & Virginem rurſum, quæ eum peperit, veram propter ipſum Deiparam eſſe, planum fiet. Si qui autem ſunt, qui iſtuc ſentire & profiteri verentur, hi profundum illud pietatis myſterium, vt ſane videtur, nequaquam expendunt. Perneceſſariũ autem iudicaui ea paucis hoc loco repetere, quæ apoſtoli & euangeliſtæ de Chriſto omniũ Domino tradiderunt, tũ ea quoq; nõ præterire, quæ in ceteris ſanctæ ſcripturæ libris ea ipſa de re habentur; & omnino exponere, quo ſpectet vis dogmatum veritatis.

III.

Credimus igitur in vnũ Deum Patrem omnipotentẽ, viſibilium & inuiſibilium omnium conditorem. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium eius, ante omne ſæculum & tempus ex ipſo naturaliter genitum. Nam quod

ad tempus attinet, æque principii expers, & coæternus est, atque is qui illum genuit. Eadem quoque potestate & gloria cum illo est, per omnia deniq; & in omnibus eidem æqualis. Figura namque & splendor substantiæ illius est. Credimus similiter & in sanctum quoque Spiritum, quem a diuina natura alienum minime reputamus: siquidem naturaliter a Patre est, per Filium in creaturam dimanans. Ad hunc enim modũ sancta illa, adorandaq; Trinitas, vna in essentia, par in gloria & maiestate cognoscitur. Asserimusque ipsum vnigenitum Verbum arcano inexplicabiliq; modo ex Dei & Patris substantia genitum; quod sæcula condidit, per quod & in quo consistunt omnia, quod verum lumen, naturaq; omnia viuificans est, (vita est enim, vtpote ex Patre vita procedens) nouissimis sæculi temporibus, Patre pro sua benignitate ita volente, quo nimirum genus humanum, quod in maledictionem prolapsum fuerat, & per peccatũ in mortem & corruptionem præceps abierat, restitueret, Abrahæ semen apprehendisse; carni quoque & sanguini, secundum scripturas, cõmunicasse, hoc est, hominẽ factum esse; & carne assumpta, eademque propria sibi reddita, e sancta & Deipara Maria secundum carnem natum esse.

Hebr. c. 1. v. 3.

Hebr. c. 2. v. 14. & 15.

IV.

At quamuis Verbum nostram naturam assumpserit, seruilemq; formam dispensatione induerit; perseuerauit nihilominus in ea maiestate & diuinitate, quæ secundum naturam ipsi conuenit. Neque enim desiit Deus esse, etiamsi factum est caro, hoc est,

ἐστὶ συναίαρχος κατὰ χρόνον, καὶ συναΐδιος τῷ ἰδίῳ γεννήτορι, συνέδρός τε καὶ ἰσοκλεὴς αὐτῷ, καὶ ἰσότητι κατεστεμμένος τῇ πρὸς πᾶν ὁτιοῦν· χαρακτὴρ γάρ ἐστι καὶ ἀπαύγασμα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ. πιστεύομεν δὲ ὁμοίως καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἀλλότριον αὐτὸ τῆς θείας φύσεως καταλογιζόμενοι· καὶ γάρ ἐστιν ἐκ πατρὸς φυσικῶς, προχεόμενον δι' υἱοῦ τῇ κτίσει. νοεῖται γὰρ οὕτω μία τε καὶ ὁμοούσιος, καὶ ἐν ταυτότητι δόξης ἡ ἁγία καὶ προσκυνουμένη τριάς. φαμὲν δὲ, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένος μονογενὴς αὐτοῦ λόγος, τῶν αἰώνων ποιητὴς, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ἡ πάντα ζωογονοῦσα φύσις· ζωὴ γὰρ πέφηνεν, ὡς ἐκ ζωῆς τοῦ πατρός· ἐν ἐσχάτοις καιροῖς τοῦ αἰῶνος, εὐδοκήσαντος τοῦ πατρὸς, ἵνα σώσῃ τὸ ἐπὶ γῆς γένος πεπτωκὸς εἰς ἀρὰν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας κατακομισθὲν εἰς θάνατον καὶ φθορὰν, σπέρματος Αβραὰμ ἐπελάβετο, κατὰ τὰς γραφὰς, καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, τουτέστι γέγονεν ἄνθρωπος· καὶ σάρκα λαβὼν, καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος, ἐγεννήθη σαρκικῶς διὰ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας.

ANNO CHRISTI 431.

δ'.

Ἀλλὰ καί τοι καθ' ἡμᾶς γεγονὼς, καὶ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν οἰκονομικῶς ὑποδὶς, μεμένηκεν ἐν τῇ κατὰ φύσιν θεότητι καὶ κυριότητι. οὐ γὰρ πέπαυται τοῦ εἶναι θεὸς, εἰ καὶ γέγονε σὰρξ, τουτέστι καθ'

ANNO CHRISTI 431.

ἡμᾶς τε καὶ ἄνθρωπος. ὑπὲρ ὃ ἄτρεπτος καὶ φύσιν, ὡς θεὸς, μεμένηκὼς ὅπερ ἐστὶν ἀεὶ, καὶ ἔστι, καὶ ἔσται, κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου.

ε'.

Καὶ ὑπὲρ καταβέβηκεν εἰκὼν σὺν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις· καθῆκε γὰρ ἑαυτὸν εἰς κένωσιν· ἐπομεμύηκεν ἀναισχύντως καὶ γέννησιν τὴν ἐκ γυναικὸς, ἐκ παρθένου τε εἰληφὼς καὶ θείας αὐτῷ φύσεως, ὅτε καὶ σάρκα γεγονέναι λέγεται. ἀλλ' ἦν μὲν καὶ ἔστιν, ὡς ἔφην, ἐκ θεοῦ πατρὸς φυσικῶς τε καὶ ἀληθῶς ὁ λόγος. ὑπὲρ δὲ ἐκ ἀνθρώπος ἁπλῶς νοεῖται καθ' ἡμᾶς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγονημένος, ἀλλ' αὐτὸς σαρκωθεὶς ὁ λόγος, καὶ ἴδιον ἔχων σῶμα τὸ ἐξ αὐτῆς, διὰ τοῦτο λέγεται γεγονέναι σαρκικῶς, ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος.

ς'.

Οἱ δὲ λέγοντες ἀσυνέτως θεοτόκον ἐκ εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον, ἐμπίπτουσιν ἀναισχύντως εἰς τὸ δύο λέγειν υἱοὺς τὸν θεόν. εἰ γὰρ μὴ τέτοκε σαρκικῶς σαρκωθέντα θεὸν ἡ ἁγία παρθένος, πᾶσά πως ἀνάγκη καὶ οὐχ ἑκόντας αὐτοὺς ὁμολογεῖν, ὅτι κοινὸν γεγέννηκεν ἄνθρωπον, οὐδὲν ἔχοντα παρ' ἡμᾶς τὸ πλεῖον. εἶτα πῶς αὐτῷ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός; πῶς αὐτῷ προσκυνοῦσιν ἄγγελοι, καὶ τὴν αὐτάρκη δυνάμεων ἡ ἁγία πληθύς; ἆρ' οὖν ἀνθρώπῳ κοινῷ λελάτρευκε μᾶλλον ἡμῖν ἡ σύμπας ὁ οὐρανός; μὴ γένοιτο. προσκυνοῦμεν γὰρ ὡς θεὸν ἀληθινὸν

noſtri ſimilis,& homo. Nam cum vt Deus nulli ſecundum naturam obnoxium ſit mutationi,manens id quod erat, eſt,ſemperque erit, factus eſt filius hominis.

V.

Ceterum ſimulatque ad humanæ naturæ leges ſemel deſcendit, (ſiquidem ſua ſponte ſe exinaniuit) non potuit ex muliere quoque non naſci. Nec ob id tamen diuina illius natura exiſtẽdi principium tum demum ſumpſit, cum illud ſecundum carnem natum dicitur. Sed fuit quidem, & eſt (vt dixi) ex Deo Patre naturaliter & vere Verbum. Quoniam vero is qui ex ſacra Virgine natus eſt, non homo ſimpliciter vt nos, ſed ipſum Dei verbum incarnatum intelligitur, quod corpus ex ipſa ſumptum proprium ſibi fecit; hinc eſt quod ſecundum carnem natum dicitur, carnis nimirum natiuitatem vt propriam in ſe transferens.

VI.

Illi autem, qui ſacram Virginem Deiparam eſſe imperite negant, huc neceſſario adiguntur, vt duos Dei filios conſtituant. Nam ſi ſacra Virgo Deum incarnatum ſecundum carnem non peperit, vel inuiti concedant oportet, hominem tantum vulgarem, nobiſque nihilo excellentiorem in lucem edidiſſe. Quod ſi res ita habet,qua obſecro ratione,omne genu illi incuruabitur, omniſque lingua confitebitur,quod Dominus noſter Ieſus eſt in gloria Dei Patris? Quomodo angeli,& ſacer ille cæleſtium virtutum cœtus illum adoret? Numquid hominem communem & nos,& vniuerſum cælum hactenus percolimus? Abſit: adoramus enim Emmanuelẽ

Philipp. c. 2. v. 12. Hebr. c. 1. v. 6.

tamquam verum Deum. Atqui nulla ratione adorari potest, nisi credamus ipsum Dei Patris Verbum, quod ab vniuersa creatura adoratur, secundum scripturas carnem factum esse: non quod in carnem demutatũ transierit, sed quod ex ipsa sacra Virgine carnem susceperit, humanamque, vt ante expositum est, natiuitatem, perinde ac nos, subiuerit; quo nimirũ homo nostri causa factum, more quidem aliorum hominum mortem pateretur, proculcato autem mortis imperio, diuina vi rursũ resurgeret. Hoc enim modo factum est, vt nos quoque per Christum vincere, peccatoque debellato, ac posita corruptione, mortem effugere possemus, lætitiaq; in Christo pleni diceremus: 1. Cor. c. 15. v. 13. *Vbi est mors victoria tua? vbi est stimulus tuus inferne?* Vt enim in Adam deuicti sumus, ita rursum in Christo deuicimus.

VII.

Quod si vulgaris tantum homo esset Emmanuel, quomodo mors hominis humanæ naturæ opem tulisset? Enimuero nõ pauci sanctorum prophetarum mortem obierunt, vt laudatissimus ille Abraham, Isaac, Iacob, Moyses, Samuel, reliquique deinceps, qui vitæ sanctimonia claruerunt; verumtamen mors illorum generi humano nihil omnino contulit: at vero mors Christi salutem præstitit; siquidem propriam pro nobis carnem obtulit, mortique semetipsum nostri causa contradẽs, omnes ex mortis laqueis exemit. Vnus enim pro omnibus moriens satisfecit, vt qui plurimum ceteris omnibus dignitate præstaret. Nam & Dei Patris Verbũ est, & natura Deus, & corpus quod

ANNO CHRISTI 431.

Ⓦ Εμμανουὴλ. ἔσται δὲ οὐχ ἑτέρως προσκυνητὸς, ἐὰν μὴ πιστεύωμεν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ὁ παρὰ πάσης τῆς κτίσεως προσκυνούμενος, σὰρξ ἐγένετο κατὰ τὰς γραφάς· ἐκ εἰς σάρκα μεταβεβλημένος, ἀλλ' ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου σάρκα λαβὼν, ὡς ἔφην, καὶ ἀνθρωπίνῳ μὲν ἡμᾶς ὑπομείνας γενέσθαι· ἵνα δὲ ἄνθρωπος γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν, ἀποθανὴ μὲν ἀνθρωπίνως, ἀναστῇ δὲ θείκως, πατήσας τῷ θανάτου τὸ κράτος. οὕτω γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ σωθῆναι καὶ ἡμᾶς ὡς σὺν Χριστῷ νικήσαντας καταμεγεθῆσαι μὲν τῆς ἁμαρτίας, ἀποδύσασθαι δὲ τὸν φθορὰν, καὶ διαφυγεῖν θάνατον, οὕτω τε εἰπεῖν ἐκ προσκαρείας τῆς σὺν Χριστῷ· ποῦ ἡ νίκη σου θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου ᾅδη; ὥσπερ γὰρ σὺν Ἀδὰμ πεπτώκαμεν, οὕτω νενικήκαμεν σὺν Χριστῷ.

ζ'.

Εἰ δὲ ἀνθρωπος μόνος κοινὸς ὁ Εμμανουὴλ, πῶς ἂν ὠφέλησε τὸν ἀνθρώπου φύσιν ὁ ἀνθρώπου θάνατος; καὶ γὰρ πολλοὶ προφῆται ἅγιοι προφῆται, Αβραὰμ ἐκεῖνος ὁ διαβόητος, Ισαὰκ, καὶ Ιακὼβ, Μωσῆς τε, καὶ Σαμουὴλ, καὶ οἱ καθεξῆς γενόμενοι ἅγιοι· ἀλλ' ὤνησε μὲν οὐδὲν τὸ ὑπὲρ γῆς τὸν ἀνθρώπων γένος ὁ ἐκείνων θάνατος, σέσωκε δὲ ὁ Χριστοῦ. προσκεκόμικε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν τὸν ἴδιον σάρκα, καὶ δοὺς αὐτὸν τῷ θανάτῳ δι' ἡμᾶς, πάντας ἐξείλετο τῆς τοῦ θανάτου δεσμῶν. ἤρκεσε γὰρ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀποθανὼν, ὁ πάντων ἀξιώτερος, ὅτι καὶ φύσει θεὸς ὁ ἐκ πατρὸς ὅτι λόγος, καὶ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα, τὸ ὑπὲρ

* ἑαυτὸν

ANNO CHRISTI 431.

ἡ μὲν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσκεκομισμένων. οὐκοῦν ἀσεβὲς, καὶ τὴν λίαν ἐκτοπωτάτων, τὸ τέμνειν εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστόν. ἀντιτάξεται δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ σοφώτατος Παῦλος λέγων· εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. εἰ γάρ ἐστι κύριος εἷς, εἶτα τέμνουσί τινες εἰς δύο υἱοὺς τὸν ἕνα, τίνι τὴν τῆς κυριότητος δόξαν περιθήσομεν; ἆρα τῷ ἐκ πατρὸς φύντι λόγῳ; πρέπει γὰρ αὐτῷ τὸ τῆς κυριότητος ὄνομά τε μάλιστα καὶ χρῆμα, καὶ ἔστιν ἀληθῶς τῶν ὅλων δεσπότης. εἶτα ὅποι ποτὲ τὸν ἕτερον θήσομεν; ἔξω γὰρ κείσεται τοῦ εἶναι κύριος, παραχωρῶν τῷ προϋπάρχοντι, καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερηρμένῳ· ἀλλὰ τῷ ἐκ γυναικὸς, ὡς αὐτοί φασιν ἀποδιϊστάντες, τὴν τῆς κυριότητος ἀνάψομεν δόξαν. εἶτα πῶς ἔσται κύριος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, εἴπερ ὄντος ἑνὸς κυρίου, κατὰ τὰς γραφὰς, ἀνθρώπῳ ψιλῷ τὸ τῆς κυριότητος ὄνομα χαριούμεθα; πῶς δὲ καὶ μία πίστις; ἢ πῶς ἐν τὸ βάπτισμα; εἰ γὰρ υἱοὶ δύο, κατά τινας, εἰς τίνα πιστεύομεν; τῆς ἐκείνων ἀμαθίας ἔργον ἂν εἴη λέγειν, εἴς τε τίνος ὄνομα βεβαπτίσμεθα, καί τοι βαπτίσματος ὄντος ἑνός.

pro nobis in odorem suauitatis Deo & Patri offerebat, illius proprium fuit. Impium est ergo, longeque absurdissimum, vnum Dominum nostrum Iesum Christum in duos filios diuellere, maxime cum sapientissimus Paulus huic sententiæ diserte reclamet: ait enim; *Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma.* Nam si vnus dumtaxat est Dominus, quem illi in duos filios distrahunt; vtri, quæso, ex illis dominationis gloriam assignabimus? An Dei Patris genito Verbo? in hunc namque, cum vniuersorum Dominus reipsa sit, & dominatus nomen, & res ipsa quoque multo maxime conuenit. Cedo autem, quo interim loco alterum illum habebimus? Nam cum hic priori illi, vtpote infinitis partibus excelsiori, iure meritoque cessurus sit, necessum est vt dominationis titulum prorsus amittat. At dominationis gloria, vt illi ipsi qui separant, dicunt, e muliere prognato tribuetur. Cum igitur sacrarum literarum testimonio, vnus tantum sit Dominus; si dominationis vocabulũ nudo homini impartimur, quomodo Dei Patris Verbum dominationis appellatione cohonestabimus? Quomodo rursum vna erit fides, & vnum item baptisma? Nam si duo sunt filii, vt quidam opinantur, in quem ex illis credimus? illorum inscitiæ erit dicere, in cuius etiam nomine baptizati sumus, cum vnum sit baptisma.

Ephes. c. 4. v. 5.

η'.

Ἀλλ' ὁρᾷ που πάντως ἡ ἐν ὑμῖν ἀγχίνοια μεθύοντά τε τὴν ἐπὶ τούτῳ λόγον, καὶ κατασειόμενον εἴς τε τὸ ἀκαλλὲς, μᾶλλον ἤδη καὶ πρὸς ἐσχάτην ἀσέβειαν ἀπονενευκότα. οἶμαι δὲ *δεῖν ὑμᾶς τὸ θεῖον αὐτοῦ πολυπραγμονούσας μυ-

VIII.

Intelligit prudentia vestra perspicue, insanam hanc doctrinam in magnam absurditatem inclinare, imo vero in extremam impietatem præcipitem ferri. Existimo autem vos qui diuinum illud Christi mysterium accuratius

expenditis, perſpicaci mentis oculo illos internoſcere, qui impoſturam moliuntur, orationique ſuæ pietatis perſonam inducunt, cum quouis interim venenato iaculo magis feriant: nam ſi quod res ipſa eſt, palam dicere licet, Dominum qui eos redemit, hoc eſt, Chriſtum inficiantur. Verumtamen piorum ob hanc rem offenſionem, zelumq; æmulatione dignum metuentes, eum qui ex ſacra Virgine natus eſt, & Deum, & Dominum, & Dei Filium eſſe profitentur. Quod ſi qui ex rudioribus illorum ſermones forte hauriunt, recta mox, vt probabile eſt, & conuenientia, & quæ a veritate non diſſentiant, illos loqui arbitrantur. Verum qui dicta illorum exactius perſcrutantur, & iuſtis ponderibus examinant, nihil non fucatum ac perplexum comperiunt: ſunt enim dii multi & domini multi, & in cælo & in terra, quemadmodum diuinus Paulus ſcriptum nobis reliquit: *Nobis tamen vnus eſt Deus Pater, ex quo omnia, & nos in illum: & vnus Dominus noſter Ieſus Chriſtus, per quem omnia, & nos per ipſum.* Ceterum cum Dei Patris Verbum humana forma indutum, Ieſum Chriſtum nominamus, dignitatem hanc non muneri datam, aut ei extrinſecus aduentitiam obtigiſſe ſignificamus; ſed quod creditum eſt eſſe, hoc ipſum ſecundum veritatem eſſe indicamus. Nam cum extra carnem ſuapte natura Deus eſſet, poſteaquam carnem induit, Deus eſſe non deſtitit. Rurſum cum ante aſſumptam carnem naturalis Dei Filius eſſet, quando caro iam factum eſt, Filii rationem non amiſit. Tandem cum vniuerſorum Dominus ante exiſteret, poſtea-

1. Cor. c. 8. v. 6.

ΑΝΝΟ CHRISTI 431.

ςήριον, ὀξεῖ διανοίας ὄμματι καθορᾶν τοὺς συναρπάζειν ἐθέλοντας, καὶ προσωπεῖον μὲν εὐσεβὲς τοῖς ἰδίοις περιπλάττοντας λόγοις, βολίδος δὲ μὴν ἁπάσης ὀξύτερον ἔχοντας αὐτούς. ἀρνοῦνται μὲν γὰρ, ὅσον ἧκεν εἰπεῖν εἰς δύναμιν ἀληθείας, τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην, τουτέστι Χριστόν· δεδιότες δὲ τῶν εὐσεβεῖν εἰωθότων τὰς ἐπὶ τῷδε λύπας, καὶ μέν τοι ζῆλον τὸν ἀξιάγαστον, ὁμολογοῦσιν, ὅτι καὶ θεός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, καὶ μὴν ὅτι καὶ κύριος, καὶ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ εἰ μέν τις τῶν ἁπλῶν τοὺς παρ' αὐτῶν δέξηται λόγους, νομιεῖ που κατὰ τὸ εἰκὸς ὀρθὰ καὶ εἰκότα λέγειν, καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας οὐκ ἀπᾴδοντα δόγμασιν. εἰ δὲ δή τις ἕλοιτο κατισχνοῦν ταῖς ἐρεύναις αὐτοὺς, καὶ τὸ ἀκριβῆ ποιεῖσθαι τῶν εἰρημένων τὴν βάσανον, οὐχ ἁπλοῦν εὑρήσει. εἰσὶ μὲν γὰρ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοὶ ἔν τε οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καθὰ καὶ ὁ μακάριος ἡμῖν γράφει Παῦλος. ἀλλὰ ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. πλὴν ὅταν Ιησοῦν Χριστὸν ὀνομάζωμεν, τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνότα σημαίνομεν, οὐκ ἐν χάριτος μέρει καὶ ἐπακτὸν ἔξωθεν ἔχοντα τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ ὄντα τοῦτο κατὰ ἀλήθειαν, ὅπερ εἶναι πεπίστευται. θεὸς γὰρ ὢν φύσει καὶ δίχα σαρκὸς, μεμένηκε θεὸς καὶ μετὰ σαρκός· καὶ υἱὸς ὢν φύσει καὶ πρὸ σαρκὸς, μεμένηκεν υἱὸς καὶ * ὅπερ γέγονε σαρξ· καὶ κύριος ὢν ἀληθῶς

* ὅτι.

ANNO CHRISTI 431.

τῶν ὅλων, ἐν τοιᾷδε πάλιν ὁρᾶται *δόξῃ, καὶ ἐν ἀνθρωπότητι γεγονώς. οὐκοῦν εἰ θεὸν ἀληθινὸν εἶναι λέγουσι τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον, τουτέστι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, κατὰ φύσιν ἐνωθέντα σαρκὶ, διὰ τί δεδίασιν ὁμολογεῖν, ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος; ἀλλὰ σκοπὸς αὐτοῖς ὑποπλάττεσθαι μὲν, καὶ λέγειν, ὅτι ναὶ καὶ θεός ἐστι, καὶ κύριος, καὶ συνεδρεύει τῷ πατρί· φρονοῦσί γε μὴν οὐχ οὕτω κατὰ ἀλήθειαν, ἀλλ' ὡς ἐν χαρίτος μέρει, καὶ ὡς ἐκ προκοπῆς δεδόσθαι φασὶ τῷ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου κοινῷ καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπῳ γεγεννημένῳ τήν τε τῆς υἱότητος καὶ τῆς κυριότητος δόξαν.

* ταξει

θ'.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ θεοτόκος φωνὴ καὶ αὐτοῖς γέγονε συνήθης τοῖς πρὸ ἡμῶν ἁγίοις πατράσιν, οἳ καὶ ἐπ' ὀρθῇ θαυμάζονται πίστει, καὶ εἰς δεῦρο πᾶσι τοῖς ἀνὰ πᾶσαν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὴν ὑπ' οὐρανὸν, δεῖν ᾠήθην ἀληθῶς ἀποφῆναι. ἵνα γὰρ μὴ δοκοίην τὸ εἰς νοῦν ἧκον ἁπλῶς ἀβασανίστως λέγειν, ἐκ τῶν ἐκείνοις πεποιημένων βιβλίων ἐν ἐκκλησίᾳ, τὰ εἰς τοῦτο χρήσιμα συνεισενεγκὼν, καὶ παραθεὶς εἰς ἀπόδειξιν, κατασφραγιῶ εἰς ἀλήθειαν τοὺς ἐμαυτοῦ λόγους. ἔφη τοίνυν ὡς ἀληθῶς ὁ τρισμακάριος καὶ διαβόητος εἰς εὐσέβειαν Ἀθανάσιος, ὁ γενόμενος κατὰ καιροὺς τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, ἐν τῷ περὶ σαρκώσεως λόγῳ, περὶ Χριστοῦ τάδε.

quam humana natura ornatum prodiit, ab eo ordine & dignitate non excidit. Igitur si eum, qui ex sacra Virgine prodiit, hoc est Dei Patris Verbum carni secundum naturã vnitum, verum Deum esse agnoscunt, cur eamdem Virginem esse Deiparam fateri verentur? Verum ipsis propositum est haud ex animo profiteri Virginis Filium Deum ac Dominum, eademque cum Patre auctoritate præditũ esse, sed verbis tantum hoc ipsum simulare. Existimant enim, homini ad nostram similitudinẽ ex sancta Virgine prognato, cum filiationis, tum dominationis quoque gloriam per modum cuiusdam gratiæ, ac per progressus obuenisse.

IX.

Porro autem vocem hanc, Deipara, veteribus patribus, quorum sanctimoniam & fidei integritatem admiramur; necnon omnibus qui eos deinceps hucusque sunt secuti per vniuersum (vt ita dicam) terrarum orbem, familiarem esse, ostendendum esse existimaui. Ne enim citra delectum, ac temere quidquid in mentem venerit, effutire videar, argumentis ex libris, quos illi ad ecclesiæ vtilitatem composuere, petitis, atque huc in medium allatis, orationis meæ veritatem confirmare studebo. Igitur beatissimus ille, ac propter pietatis opinionem apud omnes celeberrimus Athanasius, qui superioribus temporibus Alexandrinæ ecclesiæ episcopatum tenuit, libro de Christo incarnato huiuscemodi verbis disserit.

ANNO CHRISTI 431.

Athanasii episcopi Alexandriæ ex libro de incarnatione.

De Christo.

AGNOSCIMVS illum Dei Filium, & Deum esse secundum spiritum; Filium autem hominis secundum carnē: non duas naturas vnum filium, vnam adorandam, alteram nō adorandam; sed vnam naturam diuini Verbi incarnatam, quæ simul cum eius carne vna adoratione adoratur. neque duos rursum filios, alterum verum adorandumque, nempe filium Dei; alterum ex Maria hominem non adorandum, sed per gratiam, perinde ac ceteri homines, in filium cooptatum: verum vnum, vt dixi, Filium Dei, illum ipsum nimirum, & non alium, qui ex Deo est. Qui nouissimis diebus secundum carnem ex Maria natus est, quemadmodum angelus Deiparæ Mariæ: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* sciscitanti exposuit. ait namque: *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoque quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.* Is igitur quem Virgo peperit, est verus naturalisque Dei Filius, & Deus verus, non participatione vel ex gratia, secundum carnem tantum quam sumpsit ex Maria, homo; secundum spiritum, Filius Dei, & Deus ipse. Qui quidem secundū carnem humanæ naturæ conuenientia passus est. scriptum est enim: *Christo pro nobis in carne passo.* rursum: *Qui etiam proprio Filio non pepercit, sed pro omnibus nobis tradidit illum:* nihilominus secundum diuinam

Luc. c. 1. v. 34.

1. Petr. c. 4. v. 1.

Rom. c. 8. v. 32.

Αθανασίου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας, ἐκ τῆς περὶ σαρκώσεως λόγου.

Περὶ Χριστοῦ.

ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝ γὰρ, φησὶ, κατὰ πνεῦμα μὲν υἱὸν ἐκ θεοῦ, καὶ θεὸν κατὰ πνεῦμα, υἱὸν ἀνθρώπου κατὰ σάρκα, οὐ δύο φύσεις εἶναι υἱόν, μίαν προσκυνητὴν, καὶ μίαν ἀπροσκύνητον. ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην, καὶ προσκυνουμένην μετὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ μιᾷ προσκυνήσει· οὐδὲ δύο υἱοὺς, ἄλλον μὲν υἱὸν θεοῦ ἀληθινὸν καὶ προσκυνούμενον, ἄλλον δὲ ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον, μὴ προσκυνούμενον, κατὰ χάριν υἱὸν θεοῦ χρηματίζοντα, ὡς καὶ ἄνθρωποι· ἀλλὰ εἷς ἐκ θεοῦ, ὡς ἔφην, ἕνα υἱὸν θεοῦ, καὶ θεὸν αὐτὸν, καὶ ἐκ ἄλλον. καὶ ἐκ Μαρίας γεγενῆσθαι κατὰ σάρκα ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὡς ὁ ἄγγελος τῇ θεοτόκῳ Μαρίᾳ λέγουσι· πῶς τοῦτο ἔσται, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; ἔλεγε· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δυνάμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. ὁ τοίνυν γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, υἱὸς θεοῦ φύσει, καὶ θεὸς ἀληθινὸς, καὶ οὐ χάριτι καὶ μετουσίᾳ, κατὰ σάρκα μόνον τοῦ ἐκ Μαρίας ἀνθρώπου, κατὰ δὲ πνεῦμα, αὐτὸς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ θεός. παθῶν μὲν τὰ ἡμέτερα πάθη κατὰ σάρκα, ὥσπερ γέγραπται· Χριστοῦ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί. καὶ πάλιν· ὃς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν. ἀπαθὴς δὲ διαμένων καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ τὸν θεό-

ANNO CHRISTI 431.

θεότητα, κ͞τ̃ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῦ ἀποστόλου· ἐγὼ θεὸς, καὶ οὐκ ἀλλοίωμαι. ὑποθανὼν μὲν τὸ ἡμέτερον θάνατον κ͞τ̃ σαρκὶ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἵνα τὸν θάνατον ἀνέλῃ διὰ τῦ ὑπὲρ ἡμῶν θανάτου, κ͞τ̃ λέγοντα ὁ ἀπόστολος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος; ποῦ σου ᾅδη τὸ κέντρον; καὶ πάλιν· Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κ͞τ̃ τὰς γραφάς. ἀθανάτου δὲ καὶ ἀκράτητος τῷ θανάτῳ διαμείνας διὰ τὴν θεότητα, ὡς ἀπαθὴς τῦ παθῆς δύναμις, κ͞τ̃ λέγοντα Πέτρου· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῦ θανάτου. εἶτα τούτοις ἐπιφέρει, παρενθεὶς ἕτερα μεταξὺ οὕτως· Εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ἐκ τῶν θείων γραφῶν διδάσκει, ἕτερον λέγων τὸν υἱὸν τῦ θεοῦ, καὶ ἕτερον τὸν ἐκ Μαρίας, κ͞τ̃ χάριν υἱοποιηθέντα, ὡς ἡμεῖς· ὡς εἰ δύο υἱοὶ, ἕνα κ͞τ̃ φύσιν υἱὸν τῦ θεοῦ ἐκ θεοῦ, καὶ ἕνα κ͞τ̃ χάριν, ἐκ Μαρίας ἀνθρωπον. ἢ εἴπις τὴν τῦ κυρίου ἡμῶν σαρκα ἄνωθεν λέγῃ, καὶ μὴ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας· ἢ τραπεῖσαν τὴν θεότητα εἰς σαρκα, ἢ συγχυθεῖσαν, ἢ ἀλλοιωθεῖσαν, ἢ παθητὴν τὴν τῦ κυρίου θεότητα, ἢ ἀπροσκύνητον τὴν τῦ κυρίου ἡμῶν σαρκα ὡς ἀνθρώπου, καὶ μὴ προσκυνητὴν ὡς κυρίου κ͞τ̃ θεοῦ σαρκα, τοῦτον ἀναθεματίζει ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία, πειθομένη τῷ θείῳ ἀποστόλῳ λέγοντι· εἴ τις ὑμῖν εὐαγγελίζεται, παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. καὶ ταῦτα μὲν ὁ μακάριος Ἀθανάσιος.

ι'.

Οἶμαι δὲ δεῖν καὶ ἑτέρων ἁγίων

naturam impassibilis ac immutabilis vsque permansit, iuxta illud Prophetæ pronuntiatum: *Ego Deus, & non mutor.* Mortuus est sane secundum carnẽ nostra morte, nostrorumque peccatorum causa; quo nimirum per mortem nostri gratia susceptam, mortem aboleret. Hinc Apostolus: *Absorpta est mors in victoria: vbi est mors victoria tua? vbi est stimulus tuus inferne?* Iterum: *Christus mortuus est pro peccatis nostris, secundum scripturas.* At vero secundũ diuinitatem immortalis, omnique interitu superior erat, vt qui impatibilis Patris virtus esset, morteq; iuxta Petri sententiam, teneri nullo modo posset. Deinde aliis quibusdam interiectis, hæc subiungit: Si quis autem aliud ex diuinis literis docuerit, & alium Dei Filium, alium Mariæ per gratiam instar nostri adoptatum, professus fuerit, tamquam duo sint filii, alter Dei secundum naturam, ille videlicet qui ex Deo natus; alter secundum adoptionis gratiam, homo nimirum qui ex Maria extitit: aut si Domini nostri carnem non ex Deipara Virgine Maria sumptam, sed cælitus dilapsam prædicauerit; aut diuinitatem in carnem versam, aut confusam, aut mutatam; aut Domini diuinitatem passibilem; aut eiusdem Domini nostri carnem, veluti nudi hominis, minime adorandam dixerit; hunc anathemate plectit sancta & catholica ecclesia, dictis Apostoli parens ita scribentis: *Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit.* Hucusque beatus Athanasius.

Malac. c. 3. v. 6.

1. Cor. c. 15. v. 55.

Ibidem c. 15. v. 4.

Actor. c. 2. v. 24.

Galat. c. 1. v. 9.

X.

Existimo autem & aliorũ quo-

que ſanctorum epiſcoporum ſententias, quibus idem docere propoſitum eſt, neutiquam hic omittendas eſſe.

Attici epiſcopi.

HODIE Chriſtus Dominus benignitatis erga homines natiuitatē ſuſcepit: diuinæ quippe dignitatis natiuitate præexiſtebat. Addit his rurſum: Benignitatis Verbum, cum ſuapte natura exinanitionis capax non eſſet, exinanitur. ſeruili enim forma ſuſcepta ſemetipſum exinaniuit. Qui expers erat carnis, carne induitur, *Verbum caro factum eſt.* Qui ob naturam corporis expertem ſub tactum non veniebat, palpabilis efficitur. Qui principium neſciebat, ſecundum corpus initium ſortitur. Qui abſolute perfectus erat, incrementa ſumit. Qui conuerti non poteſt, proficit. Qui diues eſt, in diuerſorio gignitur. Qui cælum nubibus tegit, faſciis inuoluitur. Qui Rex eſt, in præſepio deponitur.

Ioan. 1. v. 14.

Antiochi epiſcopi.

QVEM heſterno die pro noſtra ſalute immaculato puerperio genitrix vitæ, mater pulcritudinis, magnificentiæ luciſque parens, ſpei apportatrix, Deipara, quæ nouo peperit modo, virgo & mater peperit Maria.

Amphilochii epiſcopi Iconii, ex libro de generatione Domini ſecundum carnem.

VERITAS cognita eſt, gratia venit, vita apparuit. Dei Verbum, Deique Filius propter nos incarnatus eſt, quo nimirum mortales a morte ad vitam æternam reuocaret. Vniuerſorū opi-

ἐπισκόπων παραθεῖναι φωνὰς, τῶν αὐτὸν ἐχούσας σκοπόν. ANNO CHRISTI 431.

Ἀττικοῦ ἐπισκόπου.

ΣΗΜΕΡΟΝ Χριστὸς ὁ δεσπότης τὴν τῆς φιλανθρωπίας γένησιν ἀνεδέξατο· τὴν γὰρ τῆς θεϊκῆς ἀξίας προϋπῆρχεν. εἶτα τούτοις ἐπιφέρει πάλιν· ὁ τῆς φιλανθρωπίας λόγος κενοῦται, ἀκένωτος τὴν φύσιν τυγχάνων· ἑαυτὸν γὰρ ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών. ὁ ἄσαρκος σαρκοῦται, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. ὁ ἀφῇ μὴ ὑποπίπτων διὰ τὸ τῆς φύσεως ἀσώματον, ψηλαφᾶται. ὁ ἄναρχος ὑπὸ ἀρχὴν γίνεται σωματικήν. ὁ τέλειος αὔξει, ὁ ἄτρεπτος προκόπτει, ὁ πλούσιος ἐν καταλύματι τίκτεται. ὁ περιβάλλων τῶν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις, σπαργανοῦται· ὁ βασιλεὺς ἐν φάτνῃ κατατίθεται.

Ἀντιόχου ἐπισκόπου.

ΟΝ χθὲς ἀχράντοις λοχείαις σωτῆρα ἡμῖν ἡ ζωοτόκος, ἡ καλλιτόκος, ἡ μεγαλοτόκος, ἡ φαεσφόρος, ἡ ἐλπιδοφόρος, ἡ θεοτόκος, ἡ ξενοτόκος, ἡ παρθενομήτωρ ὤδινε Μαρία.

Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου, ἐκ τοῦ περὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως.

Ἡ ἀλήθεια ἐγνώσθη, ἡ χάρις ἦλθε, καὶ ἡ ζωὴ ἐφάνη. ὁ τοῦ θεοῦ ὢν υἱὸς, ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, σὰρξ ἐγένετο δι' ἡμᾶς, ἵνα θνητοὺς εἰς ζωὴν αἰώνιον ἀναστήσῃ, καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν

ANNO CHRISTI 431.

ἀνεγείρῃ. ὁ ποιητὴς τῶν ὅλων, ὁ πρὸ πάσης κτίσεως ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, μόνῳ πατρὶ καὶ πνεύματι συνυπάρχων ἀθάνατος, σήμερον ἰδοὺ ἡμῖν ἐκ παρθένου γεννώμενος, χωρὶς πάσης ἁμαρτίας, ἄνευ ἀνθρώπου, ἤτοι ἀνδρός.

fex, qui ante omnem creaturam tam visibilem quam inuisibilem soli Patri & Spiritui sancto coexistebat immortalis, ecce is citra vllum peccatum, vllamque hominis aut viri operam, hodie nobis ex Virgine nascitur.

Αμμωνος ἐπισκόπου Αδριανουπόλεως.

Ἐφη γάρ που καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ θεοῦ λόγου.

Ἐι δὲ αὐτὸς θεὸς τὴν φύσιν ὑπάρχων, ὡς τοῦ θεοῦ μονογενὴς υἱός, ἐν προσλήψει τῆς δούλου μορφῆς γενόμενος, καὶ πρωτότοκος υἱὸς τῆς ἁγίας παρθένου κληθῆναι καταξιώσας, ἀντίλυτρον ἑαυτὸν ὑπὲρ πάντων δέδωκε. προσεπάγει δὲ τούτοις· ἤδη μὲν ἔδειξα τὴν ἀσέβειαν, ἣ περιπίπτουσιν οἱ ἀρειανοὶ, λέγοντες χρείαν ἐσχηκέναι τὴν θεοτόκον Μαρίαν τῶν κατὰ τὸν νόμον τότε προσφερομένων θυσιῶν ὑπὲρ τῶν τικτουσῶν γυναικῶν.

Ammonis episcopi Adrianopoleos.

Sic enim ipse ait de Deo Verbo.

QVOD si is, qui Deus secundum naturam est, vtpote vnigenitus Dei Filius, seruili forma assumpta, sacræque Virginis primogenitus appellari non dedignatus, semetipsum redemptionem pro omnibus tradidit. Addit præterea: Clare patet, in quantam impietatem prolabantur Ariani, qui Deiparam Mariam iis sacrificiis, quæ pro puerperis ex lege offerri mos erat, opus habuisse asserunt.

Ιωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῆς θείας γεννήσεως.

Φησὶ δὲ περὶ τῆς ἁγίας παρθένου.

ΑΝΤΙ δὲ ἡλίου, φησὶ, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἀπειργάπτως χωρήσασα. καὶ μὴ ζητήσῃς πῶς· ὅπου γὰρ βούλεται θεὸς, νικᾶται φύσεως τάξις. ἠβουλήθη γὰρ, ἠδυνήθη, κατῆλθεν, ἔσωσε. σύνδρομα πάντα θεῷ. σήμερον ὁ ὢν τίκτεται, καὶ ὁ ὢν γίνεται ὅπερ οὐκ ἦν. ὢν γὰρ θεὸς, γίνεται ἄνθρωπος, οὐκ ἐκστὰς τοῦ εἶναι θεός. οὔτε γὰρ κατ' ἔκστασιν θεότητος γέγονεν ἄνθρωπος, οὔτε κατὰ προκοπὴν ἐξ ἀνθρώπου γέγονε θεός· ἀλλὰ

Ioannis episcopi Constantinopoleos, de diuina generatione.

Dicit autem de sancta Virgine.

LOCO solis, ait, incircumscripte iustitiæ solem complexa fuit. neque hic quæsieris quomodo hoc factum sit, aut fieri potuerit. Vbi enim Deus vult, ibi naturæ ordo cedit. Voluit, potuit, descendit, saluauit. omnia Dei nutum sequuntur. Hodie qui est, gignitur; & rursum qui est, fit id quod non erat: nam cum Deus esset, fit homo; ab ea tamen quam habebat deitate non excidit; nec cum deitatis iactura factus est homo, neque rursum per succedentia incrementa ex homi-

ne factus est Deus; sed Verbum existens, natura propria ob sui impatibilitatem manente indemutata, factum est caro. Adiungit demum: Qui in solio sublimi præcelsoque considet, is in præsepio ponitur: qui impalpabilis, simplex, ac incorporeus est, humanis manibus contrectatur: qui peccatorum vincula disrumpit, fasciis constringitur.

λόγος ὢν διὰ τὸ ἀπαθὲς, σαρὲξ ἐγένετο, ἀμεταβλήτου μενούσης τῆς φύσεως. καὶ προσεπάγει τούτοις· ὁ ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου καθήμενος, ἐν φάτνῃ τίθεται· ὁ ἀναφὴς, καὶ ἁπλοῦς, καὶ ἀσώματος, χερσὶν ἀνθρωπίναις εἱλίσσεται· ὁ τὰ τῆς ἁμαρτίας διασπῶν δεσμὰ, σπαργάνοις ἐμπλέκεται.

ANNO CHRISTI 431.

Seueriani episcopi.

QVANDOQVIDEM Verbum quod superne arcana quadam inexplicabilique, ac incomprehensa ratione ex Deo Patre ab omni æternitate nascitur, idipsum inferne ex Virgine Maria in tempore generatur; quo hi nimirum, qui nati erant inferne, ex Deo renascantur denuo superne.

Σεβηριανοῦ ἐπισκόπου.

ΟΓΑΡ γεννηθεὶς ἄνωθεν ἐκ πατρὸς λόγος, ἀπορρήτως, ἀφράστως, ἀκαταλήπτως, ἀϊδίως, ὁ αὐτὸς ἐν χρόνῳ γεννᾶται κάτωθεν ἐκ παρθένου Μαρίας· ἵνα οἱ πρότερον γεννηθέντες κάτωθεν, ἄνωθεν γεννηθῶσιν ἐκ * δευτέρας, τουτέστι θεοῦ.

* ἴσ. δευτέρου.

Vitalii episcopi, ex sermone de fide.

CREDIMVS adhæc, quod quidem ad saluatoris nostri dispensationem secundum carnem attinet, incarnationem, Dei Verbo immutabili inconuertibilique permanente, ad humanæ naturæ instaurationem factam esse. Nam cum illud secundum æternam ex Deo Patre originem verus Dei Filius sit, secundum eam quæ est ex Virgine factum est Filius hominis. Estq; vnus & idem secundum diuinitatē Filius perfectus, & Patri consubstantialis; & idem rursum secundum generationem ex Virgine perfectus homo, eiusdem cum ceteris hominibus essentiæ secundum carnem. Si quis autem dixerit Christi corpus e cælo deportatum esse, aut carnem quam habet, Deo consubstantia-

Οὐιταλίου ἐπισκόπου, ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου.

ΕΤΙ δὲ καὶ περὶ τῆς κατὰ σάρκα οἰκονομίας τοῦ σωτῆρος πιστεύομεν, ὅτι ἀναλλοιώτου καὶ ἀτρέπτου μένοντος τοῦ θεοῦ λόγου, τὴν σάρκωσιν γεγενῆσθαι πρὸς ἀνακαίνισιν ἀνθρωπότητος. υἱὸς γὰρ ὢν ἀληθῶς θεοῦ κατὰ τὴν ἀΐδιον ἐκ θεοῦ γένεσιν, γέγονε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου κατὰ τὴν ἐκ παρθένου γένεσιν. καὶ ἔστιν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς τέλειος θεὸς κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιος τῷ πατρί· καὶ τέλειος ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἐκ παρθένου γένεσιν, καὶ ὁμοούσιος ἀνθρώποις κατὰ τὴν σάρκα. εἴ τις δὲ ἐξ οὐρανοῦ λέγει σῶμα ἔχειν τὸν Χριστὸν, ἢ ὁμοούσιον τῷ θεῷ κατὰ τὴν σάρκα,

ANNO CHRISTI 431.

ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις μὴ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καὶ ἀνθρώποις ὁμοούσιον, ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις τὸν κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα, τὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου γεννηθέντα κατὰ σάρκα, ἄψυχον λέγει, ἢ ἀναίσθητον, ἢ ἄλογον, ἢ ἀνόητον, ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις τολμᾷ λέγειν τὸν Χριστὸν θεότητι πεπονθέναι, καὶ μὴ σαρκὶ, ὡς γέγραπται, ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις διαιρεῖ καὶ χωρίζει τὸν κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα, καὶ λέγει ἕτερον μὲν εἶναι υἱὸν τὸν θεὸν λόγον, καὶ ἕτερον τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον, καὶ μὴ ὁμολογεῖ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν, ἔστω ἀνάθεμα.

lem esse, anathema sit. Si quis negauerit Domini carnem ex sacra Virgine sumptam esse, aut hominibus consubstantialem esse, anathema sit. Si quis dixerit Dominum ac saluatorem nostrum, qui ex Spiritu sancto & Maria Virgine secundum carnem natus est, anima aut mente, aut ratione, aut sensu destitutum esse, anathema sit. Si quis audeat dicere Christũ deitate passum, & non carne, vt scriptum est, sit anathema. Si quis Dominum ac saluatorẽ nostrum in duos diuellit, & alterum quidem Filium Verbum Dei appellat, alterum vero hominem assumptum, neq; confitetur vnum & eumdem, anathema sit.

Θεοφίλου ἐπισκόπου, ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου πρὸς τοὺς φρονοῦντας τὰ Ὠριγένους.

Εφη δὲ οὕτως περὶ Χριστοῦ.

Theophili episcopi, ex sermone inscripto ad eos qui cum Origene sentirent.

Sic autem dicit de Christo.

ΙΝΑ μὴ ἐν λόγῳ μόνῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει θεὸς ἀληθινὸς ὁ φανεὶς εἶναι πιστεύηται, τῇ τῶν δρωμένων μεγαλουργίᾳ τὴν περὶ αὐτοῦ δηλῶν ἀσφάλειαν. πλήρης μὲν ὢν θεὸς, * αὐτοθελῶς δὲ ἐνανθρωπήσας, καὶ μηδὲν ἀνθρωπείας ὁμοιώσεως καταλείψας ἐκτὸς, πλὴν μόνης τῆς ἀνοσίου κακίας. καὶ βρέφος γὰρ γενόμενος, Εμμανουὴλ ὡμολογεῖτο, μάγων πρὸς αὐτὸν ἰόντων, καὶ τῷ προσκυνεῖν καὶ θεὸν εἶναι τὸν φανέντα βοώντων· ὅτι καὶ σαρκὶ σταυρούμενος, ἡλίου συνέστελλεν ἀκτῖνας, καὶ τῷ ξένῳ θαύματι τὴν οἰκείαν σαφηνίζων θεότητα, οὐδαμοῦ σκορπίσας ἑαυτὸν, ἢ διαλύσας εἰς σωτῆρας δύο. ἀλλὰ καὶ τοῖς μαθηταῖς ἔλε-

* αὐτοτελῶς Germ.

CETERVM ne is qui apparuit solo verbo, sed virtute quoque verus Deus esse crederetur, ipse operum magnificentia certissimũ diuinitatis suæ indicium fecit. Perfectus itaque Deus cum esset, factus est voluntate sua homo; neque quidquam omnino, quod humanæ naturæ cognatum esset, præter vnam impiam malitiam, reliquit: nã etsi infans, Emmanuel tamẽ esse agnoscebatur. Constat namque magos qui ad illum venerunt, eum ipsum qui apparuerat, adoratione sua vt Deũ agnouisse. Sic quoq; licet secundum carnem in crucem ageretur, solis tamen radios reprimebat, nouoque miraculo diuinitatem suam orbi terrarum patefaciebat. Nusquam autem aut seipsum diuisisse, aut in duos saluatores dissecuisse comperitur. Quin eius-

modi potius ſermone diſcipulos ſuos compellaſſe legitur: *Ne vocetis magiſtrum in terra: vnus eſt enim magiſter veſter Chriſtus.* Neque enim quando apoſtolis hæc imperabat, diuinitatē ſuam a corpore quod cernebatur, ſeiungebat, neque rurſum, cum ſe Chriſtum eſſe teſtabatur, ſe ab animo & corpore diuellebat, ſed ſimul vtrumque, hoc eſt, Deus & homo erat. Seruus quippe erat, qui cernebatur; Dominus vero qui intelligebatur. Deitatis celſitudinē humili incarnationis forma occultabat; contra vero corporis, quod videbatur, humilitatē deitatis operatione euehebat.

XI.

Non fuerit autem difficile alia eiuſmodi præclara teſtimonia nō pauca his adiicere; quæ tamen prætereo, cum ſcriptum eſſe non ignorem: *Da ſapienti occaſionem, & addetur ei ſapientia: doce iuſtum, & feſtinabit ſuſcipere.* Hoc vnum interim non prætermiſerim, optimos ac ſapientiſſimos quoſque patres quotquot ante nos extiterunt, omnes ſacram Virginem Deiparā quoque appellare; Deique Verbum, etiamſi principii expers ſit, & ante omne æuum tempuſque ex Patre natum, carni ſecundum naturam vnitum eſſe, necnon in vtero Virgineo latuiſſe, ac inde ſecundum carnem prodiiſſe, atteſtari. Quoniam vero dubium non eſt, mentem prolixa auctoritatum ſententiarumque recitatione obtundi, remiſſioremque fieri, malle autem breui quodam compendio dogmatum de Chriſto venuſtatem dilucide perſpicueque ob oculos propoſitam cernere; ideo ipſas, vt ſic loquar, ſententiarum medullas ex

γε· μὴ καλέσητε διδάσκαλον ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γὰρ ἐστιν ὑμῶν καθηγητὴς ὁ Χριστός. οὐ γὰρ ὅτε τοῦτο τοῖς ἀποστόλοις* παρήγγελε, τοῦ φαινομένου σώματος τὴν οἰκείαν διώριζε θεότητα· οὐδὲ ὅτε Χριστὸν ἑαυτὸν διεμαρτύρετο εἶναι, ψυχῆς καὶ σαρκὸς διωρίζετο· οὕτως ἄμφω τυγχάνων θεός τε καὶ ἄνθρωπος, δοῦλος ὁρώμενος, καὶ κύριος γνωριζόμενος· τὸ μὲν ὑψηλὸν τῆς θεότητος τῷ ταπεινῷ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὑποκρυπτόμενος φρονήματι, τὸ δέ γε ταπεινὸν τοῦ ὁρωμένου σώματος τῇ τῆς θεότητος ὑπεραίρων ἐνεργείᾳ.

ιά.

Εὐχερὲς μὲν οὖν καὶ ἕτερα τούτοις ἐπενεγκεῖν πλεῖστά τε ὅσα καὶ ἀληθῆ μαρτύρια· παρίημι δὲ, τὸ γεγεγραμμένον εἰδώς· δίδου σοφῷ ἀφορμὴν, καὶ σοφώτερος ἔσται· γνώριζε δικαίῳ, καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι. πλὴν ἐκεῖνο φαμέν· ἰδοὺ δὴ πάντες οἱ πανάριστοί τε καὶ σοφοὶ κατὰ καιροὺς ἡμῶν γεγονότες πατέρες, καὶ θεοτόκον ὀνομάζουσι τὴν ἁγίαν παρθένον· ἡνῶσθαι δὲ κατὰ φύσιν διαβεβαιούμενοι τῇ σαρκὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ἐν τε τῇ νηδύϊ γενέσθαι φασὶ τῇ παρθενικῇ, καὶ ἐξ αὐτῆς προελθεῖν κατὰ σάρκα, καί τοι τὴν ἄναρχον καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου λαχόντα γέννησιν ἐκ πατρός. ἐπειδὴ δὲ ἦν εἰκὸς, ἐν ταῖς μακροτέραις καὶ ἐφεξῆς τοῦ στίχων συνθήκαις ὀλιγώρως ἔχοντα τὸν νοῦν, ἐθελῆσαι μᾶλλον ὡς ἐν βραχεῖ καὶ συνεσταλμένως ἰδεῖν τῶν ἐπὶ Χριστῷ δογμάτων τὸ ἀκραιφνέστατον κάλλος, αὐτὰς κατὰ μόνας τὰς τῶν ἐννοιῶν, ἵνα οὕτως εἴπω,

ANNO CHRISTI 431.

*παρήγγελε

ANNO CHRISTI 431.

καρδίας ἐκ τῆς θεοπνεύστου καὶ νέας γραφῆς συναγηγερκὼς, πέπομφα τῇ ὑμετέρᾳ κατὰ θεὸν εὐσεβείᾳ· ὡς ἂν ἐντυγχάνουσαι, κατὰ βραχύ τε καὶ ἀνὰ μέρος αὐταί τε ⊕ ἐν ὑμῖν καὶ ἔτι μειζόνως καταφαιδρύνητε νοῦν· φωταγωγοῦσαι δὲ πρὸς ἀλήθειαν καὶ οὓς ἂν ὠφελεῖν ἔλησθε, καυχήμασιν ἀποστολικοῖς τὰς ὁσίας ὑμῶν καταφαιδρύνητε κεφαλάς. πλούσιος δὲ λίαν ὁ ἐπὶ τούτῳ μισθός. γέγραπται γάρ· ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. ἐν δέ γε ταῖς τῶν ἐννοιῶν εὑρέσεσιν, ἤτοι συμπεράσμασιν, ὅταν λέγωμεν· θεὸς οὖν ἄρα ὁ Χριστὸς, ἤγουν εἷς ἄρα ὁ υἱὸς καὶ κύριος Ιησοῦς Χριστός· οὐχ οὕτω φαμὲν, ὡς ἐκεῖνοι, θεὸν κατὰ χάριν, ἢ υἱὸν, ἢ κύριον ὠνομάσθαι ⊕ Εμμανουὴλ, ἢ ἐκ προκοπῆς, ἢ ἐπιδόσεως, εἰς τοῦτο δόξης ἐλθεῖν, ὡς ἕνα ⊕ καθ' ἡμᾶς κοινὸν καὶ ἡγιασμένον ἄνθρωπον· ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον, ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος, εἶτα καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, καὶ ἐν δούλου μορφῇ καταβεβηκὼς, οὐδὲν ἧττόν ἐστι θεὸς ἀληθινὸς, καὶ φύσει τῶν ὅλων κύριος ἔσται, καὶ μόνος, καὶ ἰδικῶς υἱός. ᾧ καὶ ἡμεῖς συμμορφούμενοι κατὰ χάριν τὴν δι' αὐτοῦ, πρὸς τὴν τῆς υἱοθεσίας ἀναβαίνομεν δόξαν.

diuinis noui testamenti scripturis collectas, ad vestram in Deum pietatem mittendas existimaui. Quo nimirum breuiter ac sigillatim hasce euoluentes, vestram in primis mentem etiam nunc cohonestare, deinde ad agnoscendam veritatem, aliis quibuscumque visum fuerit, adiumento esse, necnon apostolicis pręconiis perinde ac sertis quibusdam capita vestra redimire possitis. Quandoquidē copiosa merces ea de causa reddi consueuit. scriptum est enim: *Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, saluabit animam eius a morte, & operiet multitudinem peccatorum.* Porro autem cum in eiusmodi sententiis adducendis, vel earumdem quoque conclusionibus, subinde dicturi sumus, Deus igitur est Christus; aut vnus ergo Filius & Dominus est Christus: non eo sensu id dicimus, quo illi; quasi nimirum Emmanuel secundum gratiā tantum Deus, aut Filius, aut Dominus sit nominatus; aut per assiduos progressus & incrementa, perinde ac vnus quispiam e medio grege nostrique similis homo sanctificatus, ad illud gloriæ culmen conscenderit. Verum vnum hoc instituimus & dicimus, nempe Verbum cum Deus esset, ad exinanitionem, seruilemque formam se demisisse ac descendisse; ita tamen vt verus nihilominus Deus ac secundum naturam vniuersorum Dominus permanserit, solusque & proprie Filius. cui & nos quoque per gratiam ipsius conformamur, & ad adoptationis gloriam conscendimus.

Iac. c. 5. v. 20.

ιβ'.

Ονομα δὲ τὸ, Χριστὸς, πρέπειν μὲν οὐκ οἶδα πῶς διαβεβαιοῦνταί τινες καὶ ἰδικῶς τε ⊕ κατὰ μόνας, ⊕ ἔξω

XII.

Ceterum nomen hoc, Christus, quidā nescio quomodo Dei Patris Verbo etiā seorsum ac per se, hoc est, vt extra carnem positū

mente concipitur, conuenire asserunt: mox vero in illum quoq; similiter illud competere contendunt, qui ex sacra Virgine natus est, prout hic quoque per se seorsim subsistere considerabatur: postremo ambobus simul perinde ac vni congruere tradunt, ratione nimirum coniunctionis, vt ipsi loquuntur, in vnam illos personam colligante: (nam veræ illius naturalisque vnionis, etiamsi vnam hanc mysterii huius viam planam, & ab omni errore tutam propositam habeant, nulla apud illos habetur ratio) & hæc illorum simulata confessio non est sincera, sed atri veneni impostura plena. Nam cum diuina scriptura Christum nominans, omnia illi diuina simpliciter tribuat; (nouit enim, nouit inquam illa, Dei Verbum in humana forma apparuisse & carnẽ factum esse) illorum autem institutũ & scopus, qui diuersa ab his sentiunt, sit persuadere eum qui ex muliere natus est, hominem esse vnum quempiam, qui per incrementa, vt dixi, & per propriã, hoc est humanam virtutem dignum se præbuerit, qui honorem quoq; connexionis cum Dei Verbo assequeretur, & insigni prædestinatione eligeretur.

XIII.

Idcirco nomẽ hoc, Christus, soli quoq; Verbo quod ex Deo Patre ortum est, vt seorsim ac per se subsistere consideratur, conuenire asserunt. Nos autem ita sentire aut loqui nequaquã didicimus: quandoquidẽ tunc primum Verbum Iesu Christi appellationem sortitum dicimus, cum factum est caro; siquidem ob id Christus vocatur, quia exultationis oleo, hoc est Spiritu sancto a Deo Patre in-

σαρκὸς ὄντι τε καὶ νοουμένῳ τῷ ἐκ θεοῦ φωτὶ λόγῳ. πρέπειν δὲ ὁμοίως ⁊ τῷ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγυνημένῳ, κἂν εἰ νοοῖτο ὑφεστηκὼς καθ' ἑαυτὸν καὶ κατ' ἰδίαν μόνας ἔτι καὶ καθ' ἑαυτόν. καὶ τελείως δὲ πρέπειν * ἀμφοῖν, ὡσανεὶ τῆς συναφείας λόγου, καθάπερ αὐτοί φασιν, εἰς ἓν αὐτοὺς προσωπον * συνεισφέροντες· ἑνώσεως γὰρ τῆς κατὰ φύσιν καὶ ἀληθοῦς οὐδεὶς λόγος αὐτοῖς· καὶ ⁊ τοι ταύτην ἔχοντος τὸ μυστηρίου τοῦτο ὁδὸν ὀρθὴν καὶ ἀπλανεστάτην. καὶ ἡ σκῆψις αὐτῶν οὐχ ἁπλῆ, πανούργου δὲ μᾶλλον καὶ ἀπάτης μεμέστωται. ἐπειδὴ γὰρ ἡ θεοπνεύστος γραφὴ Χριστὸν ὀνομάζουσα, πάντα αὐτῷ προσνέμει τὰ θεοπρεπῆ· οἶδε γὰρ, οἷόν τι διὰ θεοσεβείας μορφὴν πεφηνότα καὶ σεσαρκωμένον θεοῦ λόγου· σκοπὸς δὲ τοῖς ἕτερα παρὰ ταῦτα φρονεῖν ἠρημένοις, καὶ κοινὸν ἀνθρωπον ἀποφαίνειν τὸν ἐκ γυναικὸς, ἐξ ὑπαδόσεως, ὡς ἔφην, καὶ ἐξ ἰδίας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἀρετῆς ἄξιον ἑαυτὸν παρασκευάσαντα τοῦ χρῖσαι ἐλαίῳ ἀγαλλιάσεως καὶ συναφείᾳ προσώπου τῇ πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ ἀπολεκτὸν γνώσεως καὶ προγνώσεως.

ιγ'.

Ἐκεῖνό φασιν, ὅτι τὸ, Χριστὸς, ὄνομα πρέπει ⁊ μόνῳ, καὶ ἰδίᾳ, καὶ καθ' ἑαυτὸν νοουμένῳ ⁊ ὑπαρχούσῃ τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς * πεφηνότι λόγῳ. ἡμεῖς δὲ οὐχ οὕτω διδιδάγμεθα φρονεῖν, ἢ λέγειν. ὅτε γὰρ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, τότε καὶ ὠνομάσθαι φαμὲν αὐτὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἐπειδὴ γὰρ κέχρισται τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως, ἤτοι τῷ ἁγίῳ πνεύματι παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ

ANNO CHRISTI 431.

* ἀμφοῖν ὡς ἐν.

* συνεισφέροντες.

* πεφηνότι

ANNO CHRISTI 431.

καὶ πατρὸς, ταύτῃ τοι Χριστὸς ὀνομάζεται. ὅτι δὲ περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἡ χρίσις, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις τῶν ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθότων. * εἰ μὲν γὰρ θεός ἐστι καὶ λόγος, οὐκ ἂν ἐδεήθη χρίσεως. οὐ γάρ που φαίη τις ἂν κεχρίσθαι καὶ ἡγιάσθαι τῶν ἐκ θεοῦ λόγον τῷ ἰδίῳ πνεύματι, ὡς ἑτέρῳ παρ' αὐτὸν τὴν φύσιν ὑπερκειμένῳ καὶ προὔχοντι. χωρὶς γὰρ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ἐπεὶ δὲ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις τὸ ἁγιάζεσθαί τε καὶ χρίεσθαι πρέπει, πᾶσά πως ἀνάγκη Χριστὸν ὀνομάζεσθαι τῶν ἐκ θεοῦ λόγον· οὐχ ὅτε γυμνὸς ἦν ἔτι καὶ οὔπω σεσαρκωμένος, ἀλλ' ὅτε γεγονὼς καθ' ἡμᾶς, τουτέστιν ἄνθρωπος, ἐχρίσθη κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. ὥστε τὸ, Χριστὸς, ὄνομα πρέποι ἂν κατ' οὐδένα τρόπον οὔπω καθ' ἡμᾶς γεγονότι τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς φῦντι λόγῳ. εἰ δὲ ὀνομάζοιτό που Χριστὸς, ἐνανθρωπήσαντά μοι νοήσεις αὐτόν. κἂν λόγον ἀκούσῃς, πεπραγμένης ἤδη τῆς ἐνανθρωπήσεως, τῆς ἐνωθείσης αὐτῷ μὴ ἀμνημονήσῃς σαρκός. ἀνὰ μέρος δὲ τούτῳ κἀκείνῳ πρέπειν οἴεσθαι τὴν φωνὴν, ἀσυνέτων παντελῶς, μᾶλλον * δὴ καὶ ἀνόσιον ἢ φρονεῖν, ἢ λέγειν. εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ οὐ μεμέρισται, καθὰ καὶ αὐτὸς ὁ σοφώτατος Παῦλος, ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ, τὸ θεῖον αὐτῷ λαλοῦντα μυστήριον. προσβαλοῦσαι δὲ τοῖς ἐφεξῆς κεφαλαίοις, εὐθῆ καὶ ἀπεξεσμένον εἰς ἀλήθειαν τῶν ἐμὸν εὑρήσετε λόγον.

unctum est. Quod autem inunctio illa assumptæ humanitatis ratione illi conueniat, id apud recte sentientes in quæstionem non venit. nam si Dei Verbum Deus est, nulla vtique vnctione indiget. Nec vllus vnquam docuit Dei Verbum Spiritu suo inunctum aut sanctificatum esse, quasi is secundum naturam ab illo sit diuersus, superior & excellentior. *Minus namque sine vlla contradictione a meliori semper benedicitur*. Quia ergo sanctificatio & inunctio humanæ naturæ humilitati congruunt, fit necessario vt Dei Verbum non tum Christi nomine donatum sit, cum etiamnum nudum, hoc est, nondum incarnatum esset, sed tunc demum, cum more nostro factum homo, secundum naturam humanam inunctum est. Quamobrem nomen hoc Christus, nulla ratione prius in Dei Patris Verbum conueniebat, quam humano more atque modo genitum esset. Quod si absolute alicubi Christus nominatur, mox illud incarnatum intelligas. & si Verbum audias peracta iam incarnatione, vnitæ ipsi carnis non obliuiscaris. Porro autem arbitrari vocem hanc Christus seorsim huic, & seorsum rursus illi conuenire, istuc, inquam, sentire vel loqui stultum est omnino, imo vero impium, & profanum. Vnus est enim Dominus Iesus Christus non diuisus, neq; dissectus; quemadmodum sapientissimus Paulus, qui Christum in se diuinum hoc mysterium recludentē habebat, manifeste docet. Verum ad capita ordine hic iam sequentia animum adiungentes, orationem meam rectam & ad veritatis normam accommodatam comperie-

Hebr. c. 7. v. 7.

1. Cor. c. 1. v. 13.

tis. Consentaneum est autē, opinor, vt illud quoq; hoc loco protester; puta Dei Patris Verbum æque perfectum suisque numeris absolutum esse in humanitate, & secundum humanitatis rationē, atque perfectum est in diuinitate. Tum corpus quoque quod assumpsit non inanimum esse, sed anima intelligente perfectū & informatum. Vniuersarum rerum opifex auctorque Deus (sanctæ Christi sponsæ) qui se diligentibus cęlestia bona impertitur, beatas animas vestras suis donis impleat, quo in mensurā ætatis plenitudinis Christi consurgentes, vitam gloriosam probatamq;, & omni admiratione dignam transigatis.

Hæc insunt in iis quæ sequuntur.

Quod Christus sit Deus, vnione ad Deum Verbum ascendente ad eius gloriam templo quoque assumpto, ex apostolicis.

Ex catholicis sententiæ in idem.

Ex euangelicis sententiæ in idem.

Quod Christus sit vita, & viuificator, argumenta ex apostoli Pauli aliorumque apostolorum literis petita.

Quod fides sit in Christum, vt in Deum, ex catholicis & euangelicis.

Quod Christus sit vita & propitiatorium, explanationes variæ.

Quod Christi mors mundo salutaris extiterit, ex apostolicis & euangelicis annotationes.

προδιαμαρτύρασθαι δὲ οἶμαι κἀκεῖνο καλόν. ὥσπερ γὰρ ἐστιν ἐν θεότητι τέλειος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος, κατά γε τὴν τῆς ἀνθρωπότητος λόγον· ἐκ ἄψυχον σῶμα λαβὼν, ἐψυχωμένον δὲ μᾶλλον ψυχῇ λογικῇ. ὁ δὲ θεὸς τῶν ὅλων, ὁ τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ ἐξ οὐρανοῦ διανέμων ἀγαθὰ, τὰς ὁσίας ὑμῶν ἐμπλήσαι ψυχὰς τοῖς παρ' ἑαυτοῦ χαρίσμασιν· ἵνα καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἀναβαίνουσαι τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, εὐκλεᾶ καὶ εὐδόκιμον τὴν ἀξιάγαστον ὑμῶν ἀποφήνητε ζωὴν, ἅγιαι νύμφαι Χριστοῦ.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

Ὅτι θεὸς ὁ Χριστὸς, ἑνώσει τῇ πρὸς τὸν θεὸν λόγον εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀναβαίνοντος καὶ τοῦ προσληφθέντος ναοῦ, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν.

Ἐκ τῶν καθολικῶν ἐκλογὴ εἰς τὸ αὐτό.

Ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν ἐκλογὴ εἰς τὸ αὐτό.

Ὅτι ζωὴ καὶ ζωοποιὸς ὁ Χριστὸς, ἐκ τῶν κειμένων παρὰ τῷ ἀποστόλῳ Παύλῳ, καὶ ἐν τοῖς ἀποστολικοῖς * εὑρήσεις.

Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεὸν, ἐκ τῶν καθολικῶν, καὶ ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν.

Ὅτι ζωὴ καὶ ἱλαστήριον ὁ Χριστὸς, ἐκλογαὶ διάφοροι.

Ὅτι ὁ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριος, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν ἐκλογαί.

ANNO CHRISTI 431.

* ἐν εὑρήσεις.

ANNO CHRISTI 431.

ΟΤΙ ΘΕΟΣ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ, ἑνώσει τῇ πρὸς τὸν θεὸν λόγον εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀναβαίνοντος καὶ τοῦ προσληφθέντος ναοῦ.

QVOD CHRISTVS sit Deus, per vnionem ad Deum Verbum ascendente ad eius gloriam templo quoque assumpto.

Ἐκ τῆς πρὸς Ρωμαίους.

Ex epistola ad Romanos.

ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα· τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.] ἐκοῦν, εἴπερ ἔστιν εὐαγγέλιον θεοῦ τὸ περὶ Χριστοῦ κήρυγμα, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός; καὶ εἰ πάσης προφητείας ἐπ' αὐτὸ βλεπούσης πέρας, καὶ μόνον τοῦ θεοῦ κηρύττουσιν αἱ γραφαὶ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, κἂν ὡρίσθαι λέγοιτο κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης διὰ τὸ τῆς ἀναστάσεως μυστήριον, πῶς οὐχ υἱὸς ἀληθῶς, ἐκ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως μαρτυρούμενος; ἐγήγερται γὰρ ἐκ ἀνθρώπου κοινὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θανάτου κρείττων, καθὸ καὶ ζωὴ καὶ θεός.

Περὶ τῶν προσκυνούντων τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα· διότι γνόντες τὸν θεόν, οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. Φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν. γράφει που Παῦλος τοῖς ἐξ ἐθνῶν κεκλημένοις, entes, stulti facti sunt. Scribit idem Paulus alibi iis, qui ex gentibus

PAVLVS *seruus Iesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in euangelium Dei, quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis, de Filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem; qui prædestinatus est Filius Dei in virtute, secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Iesu Christi Domini nostri.* Igitur si prædicatio de Christo est euangelium Dei, quomodo Christus non est Deus? Rursum si omnes omnino prophetæ ad ipsum quasi ad scopum collimant, diuinæque scripturæ illum ipsum, qui ex semine Dauid ortus est, quamquam propter incarnationis mysterium secundũ sanctificationis Spiritum prædestinatus dicatur, Filium Dei prædicant, quo pacto non est verus Filius; maxime vero cum per resurrectionem ex mortuis euidens testimonium habeat? Neque enim in vitam resuscitatus est vt vnus quispiam homo nostri similis, sed tamquam morte superior, quatenus nimirũ vita est & Deus.

Rom. c. 1. v. 1.

De his qui Creatoris loco creaturam adorant: *Quia cum cognouissent Deum, non sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt; sed euanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum. Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.* Scribit idem Paulus alibi iis, qui ex gentibus

Rom. c. 1. v. 21.

vocati fuerunt, hoc est nobis, hoc modo: *Nunc autem cum cognoueritis Deum, imo cogniti sitis a Deo.* Quem obsecro alium per fidem cognouimus, nisi ipsum prorsus Iesum Christum? Quare si illum vt Deum cognouimus, & vt Deũ debito honore prosequimur, vere illuminati sumus: sin autem illius gloriam permutamus, merito nos ipsi quoque in nostris cogitationibus euanuisse deprehendimur. Nam si vere in illum credidimus, vtiq; tamquam in Deum in illum credimus. Alioqui enim modis omnibus fateri oporteret, nos etiamnum prisci erroris laqueis irretitos teneri, vtpote in communem hominem credentes. At non ita res habet.

Galat. c. 4. v. 9.

Et sicut non probauerunt Deum habere in notitia, tradidit eos Deus in reprobum sensum, vt faciant ea quæ non conueniunt. Si Christum agnoscimus vt Deum, cognitum nequaquam aspernemur, vulgarem tantummodo hominem illum esse dictitantes. Sin autem inscitia excæcati istuc facere veriti non fuerimus, simul cum aliis in reprobum sensum præcipites ruamus necesse est.

Rom. c. 1. v. 28.

Secundum duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ & reuelationis iusti iudicii Dei, qui reddet vnicuique secundum opera eius. Docet hic beatus Paulus, nos omnes ante tribunal Christi manifestari oportere, quo vnusquisque referat, quæ in corpore gessit, siue bonum, siue malum. Dixit item alius ex sanctis Apostolis: *Vnus est legislator & iudex.* Canit & ipse Dauid quoque: *Quoniã Deus iudex est.* Cum igitur sententiam quam Christus

Rom. c. 2. v. 5.

Iac. c. 4. v. 12.

Psalm. 74. v. 7.

τουτέστιν ἡμῶν· νυνὶ δὲ γνόντες θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ. πῶς πάλιν ἐπιστρέφετε ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι καὶ ἐγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί. οὐδέν με ἠδικήσατε. οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον· καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐμοὶ ἐδώκατε. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; οὐ καλῶς ζηλοῦσιν ὑμᾶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν· ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀπορῶ ἐν ὑμῖν. λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας. ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν αἱ δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἁγὰρ· τὸ γὰρ Ἁγὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ· συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ· δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς· ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν. γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. διόπερ, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας. τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν· στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς. ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τούτων οὐκ ἔστιν νόμος. οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες. ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὢν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλοποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκωνται. οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

Anno Christi 431.

igitur sententiam quam Christus ὅστιν. ὅτε δίνων δικαιοκρισίαν θεοῦ φησιν εἶναι τὴν ἐπὶ τῷ βήματος τοῦ θεοῦ ἐφ'

ANNO CHRISTI 431.

ἑκάστῳ ψῆφον, ἣν αὐτὸς ἐξοίσει Χριστός· παραστησόμεθα γὰρ τῷ βήματι αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὡς ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς κριτῇ καὶ θεῷ καὶ νομοθέτῃ· πῶς οὐχὶ θεὸς ὁ Χριστός; διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν. δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ιησοῦ Χριστοῦ· εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας. δίχα νόμου δικαιοσύνην, ἣν καὶ ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν μεμαρτυρῆσθαί φησι, τὴν διὰ πίστεως εἶναι λέγει * τὴν εἰς Χριστὸν Ιησοῦν. εἶτα, πῶς οὐ θεὸς ὁ δικαιῶν τοὺς πιστεύοντας, ὅτι περ εἴη θεὸς ἀληθῶς; ὁρᾷ γὰρ εἰς τοῦτο τὸ τῆς πίστεως πέρας. μαρτυρούντων δὲ τῶν ἁγίων προφητῶν τῇ εἰς Χριστὸν πίστει, τίς ὁ φάναι τολμῶν, οὐκ εἶναι θεὸν αὐτὸν διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἤγουν ὅτε γέγονε σαρξ ὁ λόγος;

*Ἰσ. τῆς

Πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ιησοῦ.] εἰ τὸ ἁμαρτάνειν ἡμᾶς ὑστερεῖσθαι ποιεῖ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ὅτι μὴ οἶδεν ἁμαρτίαν· γέγραπται δὲ περὶ Χριστοῦ, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν· ὑστερούμεθα δὲ καὶ κατὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ πλημμελοῦντες ἡμεῖς· θεὸς ἄρα ἐστὶ καὶ μετὰ σαρκὸς ὁ λόγος. οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν.

Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν.] ὁ διὰ Μωσέως νόμος θεὸν ἕνα προσκυνεῖν ἐδίδαξε τοὺς ἐξ Ισραήλ· κύριος γάρ φησιν ὁ θεός του, κύ-

pro diuino tribunali sedens (sistemur enim ante tribunal illius, non tamquam hominis nostri similis, sed tamquã Dei & iudicis, & legislatoris) de quolibet laturus est, iustũ Dei iudicium Apostolus appellet, quomodo Christus non est Deus? *Per legem enim cognitio peccati. Nunc autem sine lege iustitia Dei manifestata est, testificata a lege & prophetis. Iustitia autem Dei per fidem Iesu Christi in omnes & super omnes, qui credunt in eum.* Sine lege iustitiam (quam a sanctis quoque prophetis testimonium habuisse asserit) eam hoc loco definit, quæ est per fidem in Christũ Iesum. At enim quanam, quæso, ratione is Deus censendus non est, qui credentes illum verum Deum esse iustificat? Cum, inquam, huc fides tamquam ad scopum tendat, & sacri præterea prophetæ fidei quæ est in Christum Iesum testimonium perhibeant; quis propter humanam naturam, hoc est Verbi incarnationem, illius diuinitatem inficiari audeat? Rom. c. 3. v. 20.

Omnes enim peccauerunt, & egent gloria Dei, iustificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quæ est in Christo Iesu. Si peccati labe contaminari facit nos egere gloria Dei, quoniam peccatum non nouit: de Christo autem est in sacris literis, quod peccatum non fecerit; nos autem ea de causa ab eius gloria absumus, quia absque delicto non viuimus: cui dubium esse potest, quin Verbum incarnatum Deus sit? nam peccatum non fecit. Rom. c. 3. v. 23.

Legem ergo destruimus per fidem? Absit: sed legem statuimus. Lex Mosaica Deum vnum adorandum esse docuit. Ait enim: *Dominus Deus tuus Israel, Deus* Rom. c. 3. v. 31. Deut. c. 6. v. 4.

vnus est. & ipse quoque Deus eosdem hac oratione compellabat:

Exod. c. 20. v. 4. *Non erunt tibi dii alii præter me.* Numquid igitur fides quæ est in Christum, eos qui per eam vocati sunt, eo transtulit, vt vnum secundum naturam Deum non adorent? legemne ergo destruimus, quæ ad vnum verum Deum nos ducit? Absit, inquit ille: sed legem statuimus. Adiungimus ergo nos Christo tamquam vero Deo, ne violatæ legis insimulemur, sed commendemur, vt qui legem per fidem statuamus.

Rom. c. 4. v. 17. Et de Abraham scribit: *Ante Deum cui credidit, qui viuificat mortuos, & vocat ea quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt.* Cum igitur mortuos vitæ restituere posse in nullum alium conueniat, nisi in solum naturalem Deum; Christusque propriæ carnis contactu eos viuificet ac ex mortuis excitet, qui morte absumpti fuerant; quomodo non est verus Deus, maxime vero cum alios quoque ipse ea potestate donarit, vt in nomine ipsius vita functos in lucem reuocare possent?

Rom. c. 7. v. 4. *Itaque fratres mei, & vos mortificati estis legi per corpus Christi, vt sitis alterius, qui ex mortuis resurrexit, vt fructificemus Deo.* Mortificamur legi, quando ab illius seruitute & cultu desistimus; euadimus autem alteri, hoc est Christo qui ex mortuis resurrexit, obnoxii, dum vt fructificemus Deo, oraculis euangelicis ab ipso editis morē gerere enixe contendimus. At vero summa & caput euangelicorum præceptorum est fides in ipsum. Hic enim noster est fructus, quem Christo tamquam

εἷς ὄντι. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς προσεφώνει λέγων αὐτοῖς· ἐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. ἆρ' οὖν μετέσχεν ἡ πίστις ἡ εἰς Χριστὸν τοῦτον δι' αὐτῆς κεκλημένους εἰς τὸ μὴ ἑνὶ τῷ τῇ φύσιν θεῷ προσκυνεῖν; ἆρα καταργοῦμεν νόμον τῷ ἑνὶ τῷ κατ' ἀλήθειαν θεῷ προσκομίζοντας; μὴ γένοιτο, φησὶν, ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν. ἑκοῦσι ὡς θεῷ προσέρχεσθαι τῷ Χριστῷ, ἵνα μὴ καταγραφώμεθα, ὡς παραλύοντες νόμον, ἐπαινώμεθα δὲ μᾶλλον, ὡς ἱστῶντες νόμον διὰ τῆς πίστεως.

Περὶ τοῦ Ἀβραὰμ φησι· κατέναντι οὗ ἐπίστευσε θεοῦ, τοῦ ζωογονοῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα.] ὅτε τοίνυν τὸ ζωοποιεῖν δεδύναται τοὺς νεκροὺς ἁρμόσειν ἂν οὐχ ἑτέρῳ, πλὴν ὅτι μόνῳ τῷ τῇ φύσιν θεῷ· ζωοποιεῖ δὲ Χριστὸς τῇ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς τοῦτον καταφθαρμένους, ἀπολομένους τῷ νεκρῶν, καὶ δώσας αὐτοῖς· πῶς οὐ θεὸς ἀληθινὸς, ὁ δοὺς καὶ ἑτέροις ἐξουσίαν τοὺς νεκροὺς ἐγείρειν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ;

Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γένεσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ.] θανατούμεθα τῷ νόμῳ, τῆς κατ' αὐτὸν λατρείας ἀποπαυόμενοι· γινόμεθα δὲ ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, τουτέστι Χριστῷ, τοῖς αὐτοῦ θεσπίσμασιν εὐαγγελικοῖς κατακολουθεῖν σπουδάζοντες, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. κεφάλαιον δὲ τῶν εὐαγγελικῶν θεσπισμάτων ἡ πίστις ἡ εἰς αὐτόν· καὶ οὕτως ἡμῖν ὁ καρπὸς, ὡς θεῷ, προσα-

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

γόμθ@ τῷ Χεισ῀. θεὸς οὖ῀ ἄρα ὅ῀ιν ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναίας᾽, ὡς σαρκὸς γεγονότος τ῀ λόγου.

Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ ἀρέσαι οὐ δυύανται. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐσὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ᾽ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χεισ῀ οὐκ ἔχι, οὗτος οὐκ ἔσιν αὐτ῀. εἰ δὲ Χεισὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι᾽ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τ῀ ἐγείραντος Ⓣ Ιησουῦ οὐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χεισὸν Ιησουῦ, ζωοποιήσι καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τ῀ ἐνοικοῦντος αὐ῀ πνεύματ@ ἐν ὑμῖν.] ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸ θεοῦ πνεῦμα λέγεται τ῀ Χεισοῦ. ἀλλ᾽ εἴπερ ὅ῀ιν ἄνθρωπος ἰδικῶς Ⓒ καὶ μέρ@ κείμθ@, κατῳκικότα μόν Ⓦ ἐν αὐτῷ Ⓣ τ῀ θεοῦ λόγον ἔχων, πῶς αὐ῀ τὸ θεῖον λέγεται πνεῦμα; ἀλλὰ μᾶλλον ἴδιον αὐ῀ τὸ πνεῦμά ὅ῀ι. θεὸς ἄρα, καὶ οὐχ ἑτέρως. οὐ γὰρ ἐν ἀνθρώπῳ γέγονεν ὁ τ῀ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ γέγονεν ἄνθρωπος ἀληθῶς, μὴ ἓ῀ μεῖναι θεός. ὅτω γὰρ ἂν νοοῖτο Χριστοῦ τὸ πνεῦμα ὑπάρχειν τὸ τ῀ παῤῥός.

Ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ᾽ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομθ, Αββᾶ ὁ πατήρ. ὁ μακάριος γράφι Παῦλος· ὅτι δέ ἐσε υἱοί, ἐξαπέσειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τ῀ υἱοῦ αὐ῀ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κράζον, Αββᾶ ὁ πατήρ.] ἐκοῦσι δὲ ἐν πνεύματι ἓ῀ υἱοῦ παῤῥησίαν ἔχομθ πατέρα καλεῖν Ⓣ θεὸν, ὡς τ῀ κ῀ Φύσιν καὶ ἀληθοῦς υἱοῦ τὸ πνεῦμα πλουτήσαντες.

Deo offerimus. ergo qui ex mortuis resurrexit, Deus existit, quod Verbum caro sit factum.

Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis, sed in spiritu; si tamen spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem Christi spiritum non habet, hic non est eius. Si autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus vero vita propter iustificationem. Quod si spiritus eius, qui suscitauit Iesum Christum ex mortuis, habitat in vobis: qui suscitauit Iesum Christū a mortuis, viuificabit & mortalia corpora vestra, propter inhabitantem Spiritum eius in vobis. En hic Christi Spiritus, Dei Spiritus esse diserte asseritur. At si Christus per se & secundum se aliud nihil est quam homo, Verbum Dei vt hospitem solum in se habens, quomodo diuinus ille Spiritus esse eius dicitur? est autem hic Spiritus illius proprius. Deus est ergo, nec aliter res habet. Nec enim Verbum Dei in homine inhabitauit; sed diuinitate integre retenta, homo vere factum est: atque hac ratione, Patris Spiritus, Christi quoque Spiritus intelligitur. *Rom. c. 8. v. 8.*

Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei. Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore, sed accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater. & alio rursum loco beatus Paulus: *Quoniam*, inquit, *estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem, Abba Pater.* Si igitur per Filii Spiritum fiduciam nacti, Patrē vocare audemus Deum, tamquam qui naturalis verique Filii Spiritu simus locupletati; quo- *Rom. c. 8. v. 14.* *Galat. c. 4. v. 6.*

modo Christus non est Deus, non tantum quatenus accipitur vt homo nostri similis, sed vt Verbum factum est caro, neque secus ac nos carnis & sanguinis particeps effectum est?

Rom. c. 3. v. 35. *Quis nos separabit a caritate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?* Lex Mosaica inter cetera dictabat, grauiterque præcipiebat:

Deut. c. 6. v. 5. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua.* Cum igitur dilectionem, quæ in Deum maxime conuenit, cuiusmodi ea est, quæ ex tota supremaque fortitudine orta ad ipsam vsque animam & sanguinem pertingit, ipsi Christo exhibeamus; quis dicere audeat, Christum non esse Deum? neque enim credibile est sanctorum iudicium vllo modo a veritatis scopo aberrasse.

Rom. c. 8. v. 38. *Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare a caritate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro.* Iam si nihil omnino a caritate Dei seiungere nos potest; exhibetur hæc autem a nobis in Christo Iesu; cui obscurum esse potest, quin Christus sit Deus? Siquidem ipsum amantes, vniuersorum Deum diligimus. Christum autem dum nomino, incarnatum Dei Verbum intelligo.

Rom. c. 14. v. 10. *Omnes enim stabimus ante tribunal Christi*, inquit; omnes autem sistemur Christo: sedebit hic enim super thronum gloriæ suæ, quo terrarum orbem iudicet in

πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός; οὐ καθὸ νοεῖται καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, καὶ μετέσχηκε παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός. ANNO CHRISTI 431.

Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ; θλίψις; ἢ στενοχωρία; ἢ διωγμός; ἢ λιμός; ἢ κίνδυνος; ἢ μάχαιρα;] ὁ νόμος ἔφασκεν ὁ διὰ Μωϋσέως, καὶ ἐντολὴν ἐποιεῖτο· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. ὅτε τοίνυν τὴν ἀγάπην τὴν τῷ θεῷ πρεπωδεστάτην, ὡς ἐξ ὅλης ἰσχύος ἐν * ἀνωτάτῳ, τὴν μέχρι ψυχῆς καὶ αἵματος καὶ αὐτῷ προσάγομεν τῷ Χριστῷ· τίς ὁ φάναι τολμῶν, ὡς οὐκ ἂν εἴη θεός; διημάρτηκε γὰρ τοῦ πρέποντος κατ' οὐδένα τρόπον ὁ τῶν ἁγίων σκοπός. * al. ἀνωτάτης.

Πέπεισμαι γὰρ, ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαὶ, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ιησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.] εἰ μηδὲν ὅλως ἡμᾶς χωρίσαι δύναται τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, πράττεται δὲ αὐτὴ παρ' ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ιησοῦ, πῶς οὐ θεὸς ἐναργῶς ὁ Χριστὸς, εἴπερ αὐτὸν ἀγαπῶντες, τὸν τῶν ὅλων ἀγαπῶμεν θεόν; Χριστὸν δὲ εἰ λέγοιμι, τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἐνηνθρωπηκότα δηλῶ.

Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, φησί. παραστησόμεθα δὲ τῷ Χριστῷ. καθιεῖται γὰρ ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ· καίτοι λέγον-

ANNO CHRISTI 431.

λέγοντος τῷ Δαυὶδ, ὅτι θεὸς κριτὴς ὄϛι. θεὸς ἄρα ὄϛιν ὁ Χριϛός.

Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἀναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Ιησοῦ Χριϛοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ· ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.] οἱ γὰρ τῆς ἱερουργίας χρῆμα πεπιϛευμένοι, θεῷ λειτουργοῦσι μόνῳ. παρεϛήκασι γὰρ οὐκ ἀνθρώποις ἱερεῖς. ἰδοὺ τοιγαροῦν ὁ σεμνύεται Παῦλος δεδόσθαι φησὶν ἑαυτῷ χάριν παρὰ τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ εἶναι λειτουργὸν Χριϛοῦ Ιησοῦ, καὶ ἱερουργεῖν τὸ τοῖς ἔθνεσι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριϛοῦ. θεὸς οὖν ἄρα Χριϛὸς, εἰ Χριϛὸν κηρύττων τοῖς ἔθνεσι, τοῦ θεοῦ φησιν εὐαγγέλιον ἱερουργεῖν αὐτοῖς, ἵνα προσδεχθῶσιν, ὡς ἡγιασμένοι τῷ πνεύματι.

Ἔχω οὖν καύχησιν τῷ Χριϛῷ Ιησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν. οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν, ὧν οὐ κατειργάσατο Χριϛὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, τῇ δυνάμει σημείων τε καὶ τεράτων, τῇ δυνάμει πνεύματος θεοῦ· ὥϛτε με ἀπὸ Ιερουσαλὴμ κύκλῳ, καὶ μέχρι τοῦ Ιλλυρικοῦ πεπληροφορηκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριϛοῦ.] τὸ τῷ Ιησοῦ καυχᾶσθαί φησι, τὸ καύχημα λέγων ἔχειν πρὸς θεόν. ὅτι δὲ οὐκ ἀνθρώπινον τὸ καὶ τὴν δυνάμει πνεύματος τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις ἐνεργεῖν δύνασθαι τὸν Χριϛὸν τὰ παράδοξα, πῶς ἔνι ἀμφιβάλλειν; ὥσπερ γὰρ ἕκαστος τὴν καθ' ἡμᾶς τὴν ἰδίᾳ δυνάμει τὰ ἑαυτοῦ ἔργα ποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ Χριϛὸς, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει τῷ πνεύματι χρώμενος, ἐνερ-

iuſtitia. Cum ergo Dauid Deum iudicem vocet, conſequitur omnino Chriſtum eſſe Deum.

Audacius autem ſcripſi vobis, fratres, ex parte, tamquam in memoriam vos reducens, propter gratiam quæ data eſt mihi a Deo, vt ſim miniſter Ieſu Chriſti in gentibus; ſanctificans euangelium Dei, vt fiat oblatio gentium accepta & ſanctificata in Spiritu ſancto. Sane quibus ſacri miniſterii prouincia concredita eſt, ii ſoli Deo miniſtrant: neque enim hominibus aſſiſtunt ſacerdotes. Cum hanc igitur gratiam ſibi a Deo donatam profiteatur Apoſtolus, vt ſit miniſter Ieſu Chriſti, Chriſtique euangelium inter gentes adminiſtret, & Chriſtum tandem annuntians, Dei euangelium ſe illis prædicare diſerte affirmet, quo nimirum tamquam Spiritu iam ſanctificatæ, admittantur; quis Chriſti diuinitatem in quæſtionem vocare audeat? Rom. c. 15. v. 15.

Habeo igitur gloriam in Chriſto Ieſu ad Deum. Non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ per me non effecit Chriſtus in obedientiam gentium verbo & factis, in virtute ſignorum & prodigiorum, in virtute Spiritus ſancti; ita vt ab Ieruſalem per circuitum vſque ad Illyricum repleuerim euangelium Chriſti. Endum in Chriſto gloriatur, in his quæ Dei ſunt gloriari ſe dicit. Quod autem virtute Spiritus per apoſtolos ſanctos prodigia & ſigna Chriſtum poſſe edere, opus ſit humanis viribus maius, id in dubium reuocare non licet. Nam quomodo is Deus non eſt, cuius Spiritus ſanctus proprius eſt; qui- Rom. c. 15. v. 17.

que per sanctorum manus virtute Spiritus vt propria, miracula operatur, vt quilibet nostrum per propriam virtutē operari potest?

Rom. c. 16. v. 16. *Salutant vos omnes ecclesiæ Christi.* & alio quodam loco ad Timotheum scribens, ita ait: 1. Tim. c. 3. v. 15. *Vt scias quomodo oporteat te in domo Dei cōuersari.* Quod si ecclesias Christi esse cognoscit, idque testatum facit; citra vllam controuersiam Christus Deus erit.

Rom. c. 16. v. 20. *Deus autem pacis conteret satanam sub pedibus vestris velociter.* Cum pax dicatur esse Dei, Christus autem ad sanctos apostolos ita inquiat: Ioan. c. 14. v. 27. *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis:* quomodo is, quæso, qui pacem veluti proprium bonum dignis impertiri solitus est, verus Deus non est?

Ex priore ad Corinthios.

1. Cor. c. 1. v. 1. PAVLVS *apostolus Iesu Christi, per voluntatem Dei, & Sosthenes frater, ecclesiæ Dei.* Obserua hic; Romanos alloquens, *Salutant vos omnes ecclesiæ Christi,* dicit; nunc vero Corinthiis scribens, ecclesiam Dei esse asserit. Ibid. v. 12. *Hoc autem dico, quod vnusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero Cephæ, ego autem Christi. Diuisus est Christus? Numquid Paulus crucifixus est pro vobis, aut in nomine Pauli baptizati estis?* Si ergo Christus non est diuisus, omnia & omnes illius sunt. Et si is nostri causa crucifixus est, & nos in nomine ipsius baptizati sumus, omnes vtique illi debemur; sumus autem illi obnoxii, non tamquam homini nostri simili, sed tamquam Deo. Nobis ergo Christus est Deus.

ἡμᾶς ἑνὸς, ἀλλὰ θεοῦ. Χριστὸς ἄρα

γεῖ τὰ παράδοξα διὰ τῆς τῶν ἁγίων χειρός. εἶτα πῶς οὐ θεός ἐστιν, οὗ ἴδιον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; ANNO CHRISTI 431.

Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.] καίτοι φησὶν ἐν ἑτέροις, Τιμοθέῳ γράφων· ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι. εἰ δὲ Χριστοῦ τὰς ἐκκλησίας οἶδε, καὶ μεμαρτύρηκε· θεὸς ἄρα Χριστός.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.] θεοῦ λεγομένης εἶναι τῆς εἰρήνης· ἔφη γάρ που Χριστὸς τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν· εἶτα πῶς οὐ θεὸς ἀληθῶς ὁ τῆς εἰρήνης δοτὴρ, καὶ ὡς ἴδιον ἀγαθὸν τοῖς ἀξίοις διδοὺς αὐτήν;

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ.] ἐπιτήρησον, ὅτι Ρωμαίοις προειρηκὼς, ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ· Κορινθίοις ἐπιστέλλων, θεοῦ φησιν εἶναι τὴν ἐκκλησίαν. [λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμὶ Παύλου, ἐγὼ δὲ Απολλὼ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε;] οὐκοῦν εἰ μὴ μεμέρισται ὁ Χριστὸς, πάντα αὐτοῦ, καὶ πάντες αὐτοῦ. καὶ εἰ αὐτὸς ἐσταυρώθη ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν, αὐτῷ δηλονότι κεχρεωστήμεθα· ἐσμὲν δὲ οὐκ ἀνθρώπου τῶν καθ' θεὸς ἐφ' ἡμᾶς.

ANNO CHRISTI 431.

Επειδὴ καὶ Ιουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν· ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ιουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν.] ἆρ' οὐχὶ πᾶς ὁστισοῦν ὁμολογήσειεν ἄν, ὅτι καλεῖ πρὸς θεογνωσίαν τὴν ἀληθῆ τοῦτ' αὐτὰ πᾶσαν τὴν γῆν τὸ κήρυγμα τὸ εὐαγγελικόν; εἶτα πῶς, ἢ πόθεν τοῦτο ἀμφίβολον; πῶς οὖν ἄρα κηρύττουσιν οἱ μυσταγωγοὶ Χριστὸν ἐσταυρωμένον; ἆρα ὡς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ὃν ὑπὸ σταυρὸν θάνατον ὑπομείναντα· καὶ εἰς ἄνθρωπον ἡ τοῦ κόσμου πίστις πρέπεται; μὴ γένοιτο. πεπιστεύκαμεν δὲ θεὸν ζῶντα καὶ ἀληθινόν. θεὸν οὖν οἴδασι Χριστὸν ἐσταυρωμένον, καὶ τῷ κόσμῳ κηρύττῃ, τεθαρσηκὼς, ὅτι μὴ σφάλλεται.

Quoniam & Iudæi signum petunt, & Græci sapientiam quærunt: nos autem prædicamus Christum crucifixum, Iudæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam. An non quiuis, obsecro, fateri debet, euangelicam prædicationem omnes quotquot per orbem sparsi sunt, ad veram Dei cognitionem inuitare? At qua tandem ratione istuc alicui ambiguum esse queat? At cuiusmodi, quæso, Christum crucifixum sacri doctores prædicant? Numquid solum hominem nostri similem, qui mortem in cruce pertulisset; ita vt iam in simplicem hominē mundus credat? Absit. Credidimus enim in Deum viuum & verum. Christum proinde crucifixum Deum esse norat, mundoque, quod in illum credens non erret, intrepide annuntiat. 1. Cor. c. 1. v. 22.

Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου, ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ιησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.] ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ λέγων καταγγέλλειν τῷ κόσμῳ Χριστὸν Ιησοῦν, ἐπήγαγε, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. θεὸς οὖν ἄρα ὄντα ὁ σταυρὸν δι' ἡμᾶς ὑπομείνας Χριστὸς Ιησοῦς· οὗ καὶ τὸ μαρτύριον οὐκ ἐν ὑπεροχῇ λόγου καὶ σοφίας κοσμικῆς καταγγέλλεται τῷ κόσμῳ διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἀλλ' ὡς ἐν δυνάμει πνεύματος.

Et ego cum veniſſem ad vos fratres, veni non in ſublimitate ſermonis, aut ſapientiæ, annuntians vobis teſtimonium Chriſti. Non enim iudicaui me ſcire aliquid inter vos, niſi Ieſum Chriſtum, & hunc crucifixum. Ecce hic cum Dei teſtimonium mundo ſe annuntiare liquido exponat, mox tamen Chriſtum Ieſum adiungit, & eum crucifixum. Deus igitur eſt Chriſtus Ieſus, qui crucis ſupplicium noſtri cauſa ſuſtinuit. Cuius quoque teſtimonium mundo per ſanctos apoſtolos annuntiatum eſt, non ſermonis eminentia, mundanæve ſapientiæ faſtu, ſed Spiritus virtute, & oſtenſione. 1. Cor. c. 2. v. 1.

Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ,

Sapientiam autem loquimur inter perfectos: ſapientiam vero non huius ſæculi, neque principum huius ſæculi, qui deſtruuntur: ſed loquimur Dei ſapientiam in myſterio, 1. Cor. c. 2. v. 6.

quæ abscondita est, quam prædestinauit Deus ante sæcula in gloriam nostram; quam nemo principum huius sæculi cognouit. Si enim cognouissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent. Si Christi mysterium, quod mundo annuntiatum est, Dei sapientia est, neque tamen Christus in quem fides exigitur, vt male nescio quomodo quibusdam persuasum est, verus Deus est; quomodo sacramentum hoc sublime & sapiens est, si homines a vera Dei cognitione abducit, & ab orbe terrarum, vt homini diuinum cultum impertiatur, exigit? Verum non ita res habet. Profundum enim & sapiens mysteriũ est, quippe quod in errorem abductos ad Deum rursum reducat. Iure igitur meritoque & Deus appellatur Christus, & gloriæ Dominus crucifixus perhibetur.

1. Cor. c. 3. v. 10. *Secundum gratiam Dei, quæ data est mihi, vt sapiens architectus fundamentum posui, alius autem superædificat. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Christus Iesus.* Si Christo perinde ac fundamento cuipiam innitimur, & per fidem super eum construimur, & ipse omnium est salus; qui fieri potest, vt verus Deus non sit? cum in eo consistant omnia, fidesque nostra de ipso sit, non sicut de homine quopiam nostri simili, siquidem creaturam non adoramus, sed eum qui veritate & natura Deus est.

1. Cor. c. 3. v. 16. *Nescitis quia templum Dei estis vos, & Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violauerit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos.* Si Christi spiritum

τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν· ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.] εἰ θεοῦ σοφία τὸ μυστήριον Χριστοῦ, εἶτα τῷ κόσμῳ κηρύττεται, καὶ θεὸς οὐκ ἔστιν ἀληθῶς κατὰ τό τισιν οὐκ οἶδ' ὅπως δοκοῦν, καὶ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις· πῶς ἐστι τὸ μυστήριον σοφὸν, εἰ τῆς ἀληθῶς θεογνωσίας ἀποκομίζει τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ λατρείαν ἀνθρώπου τὴν οἰκουμενικὴν ἀποτελεῖ; ἀλλ' οὐ τοῦτό ἐστιν ἀληθές. σοφὸν δὲ τὸ μυστήριον, ὅτι θεῷ προσάγει τοὺς πεπλανημένους. θεὸς ἄρα ὁ Χριστός· εἴρηται δὲ καὶ δικαίως κύριος τῆς δόξης ὁ ἐσταυρωμένος.

Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ιησοῦς Χριστός.] εἰ ἐπερηρείσμεθα καθάπερ τινὶ θεμελίῳ Χριστῷ, καὶ ἐπ' αὐτῷ διὰ πίστεως οἰκοδομούμεθα, καὶ ἔστιν αὐτὸς ἡ πάντων ἀσφάλεια, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθῶς, ὁ ἐν ᾧ τὰ πάντα, καὶ ἡ * παρὰ πάντων πίστις; οὐ καθὼς εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ὅτι μὴ κτίσει λελατρεύκαμεν, ἀλλὰ θεῷ τῷ φύσει καὶ ἀληθῶς.

Οὐκ οἴδατε, ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε ὑμεῖς, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός. ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵ τινές ἐστε ὑμεῖς. εἰ τὸ πνεῦμα Χριστοῦ

Anno Christi 431.

* παρ' αὐτῷ πίστις.

ANNO CHRISTI 431.

δεχόμενοι, ναὸς θεοῦ χρηματίζομεν, πῶς οὐ θεὸς ἀληθῶς, ὁ δι' ὃν ἡμεῖς ἐσμεν ναοὶ θεοῦ;

Ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν. Καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ πρὸς τοῦ θεοῦ.] τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ἐξ οὐρανῶν καταβῆναι προσδοκῶμεν καιροῖς, ᾧ καὶ πάντες παρασταθήσομεθα κρίνοντι τὰ κρυπτὰ, καὶ φανεροῦντι τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν. ὅτι δὲ καὶ ἐπαινέσει τοὺς δικαίους, πεπληροφορήμεθα. τοῖς γὰρ ἐκ δεξιῶν ἐρεῖ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ὅτε τοίνυν ἐπαινουμένου τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἔπαινον ἑκάστῳ γενήσεσθαι φησὶ παρὰ τοῦ θεοῦ, πῶς οὐ θεὸς ἔστιν ἀναρχῶς;

Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, ὃ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.] εἰ τὸ πνεῦμα Χριστοῦ λαβόντες, γεγόναμεν ναοὶ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐσμὲν ἑαυτῶν, ἀγορασθέντες τῷ αἵματι αὐτοῦ, ὡς μηκέτι ζῶ ἡμᾶς ἑαυτοῖς, ἀλλὰ τῷ πριαμένῳ· πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς ἀναρχῶς, ὃ δι' ὃν καὶ ναοὶ θεοῦ ἐσμεν ἡμεῖς, ᾧ καὶ ὡς θεῷ δουλεύομεν;

Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς, εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς· ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύ-

suscipientes, templum Dei sumus; quomodo verus Deus censendus non est, per quem templum Dei constituimur?

Itaque nolite ante tempus iudicare, quoadusque veniat Dominus, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit vnicuique a Deo. Dominum nostrum Iesum Christum olim e cælis descensurum expectamus, cui occulta iudicaturo, cordiumque consilia patefacturo sistemur omnes. Quod is autem iustos sit commendaturus, edocemur, quod ad illos, qui a dextera illi assistent, ita dicturus sit: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi.* Cum igitur Christo laudante suam vnicuique a Deo laudem tributum iri diserte prædicet, quomodo Christum Deum esse non manifeste apparet? 1. Cor. c. 4. v. 5. Matth. c. 25. v. 34.

An nescitis quoniam membra vestra templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est, quem habetis a Deo, & non estis vestri? Empti enim estis precio magno. Glorificate & portate Deum in corpore vestro. Si Spiritu Christi accepto facti sumus templa Dei, redempti sanguine illius, ita vt iam non vltra in nostra ipsorum potestate simus, neque nobis ipsis iam amplius viuamus, sed illi, qui nos mercatus est; quomodo perspicuum non est, Christum, per quem templa Dei efficimur, cuique perinde ac Deo seruimus, verũ esse Deum? 1. Cor. c. 6. v. 19.

De escis autem, quæ idolis immolantur, scimus quia nihil est idolum in mundo, & quod nullus est Deus, nisi vnus. Nam etsi sunt, qui dicantur dii, siue in cælo, siue in terra, (siquidem sunt dii multi, & domini 1. Cor. c. 8. v. 4.

multi) nobis tamen vnus est Deus Pater, ex quo omnia, & nos in illum; & vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum. Si vnus solus est Deus, & alius præter illum nullus; assumitur autem in vnam deitatis naturam & vnus ille Iesus Christus quoque, per quem existunt omnia; Deus vtique erit Christus, vt qui etiam tum, cum ex muliere natus, appellatus est Iesus Christus, immote in Patris consubstantialitate subsisteret. Id etiam animaduertere hic licet, nempe quod omnia per vnum illum, quem Iesum Christum ipse vocat, tamquam per vnum Filium secundum dispensatoriam vnionem condita esse affirmet.

1. Cor. c. 9. v. 21. *Factus*, inquit, *sum iis qui sine lege erant, tamquam sine lege essem; cum sine lege Dei non essem, sed in lege essem Christi.* Si Christi legem habens, Dei legem habet, quomodo Christus non est Deus?

1. Cor. c. 10. v. 32. *Sine offensione estote Iudæis & gentibus, & ecclesiæ Dei.* Aduerte hic rursum, quod eam ecclesiam, quam Dei hoc loco appellat, Christi esse intelligat.

1. Cor. c. 11. v. 3. *Volo autem vos scire, quod omnis viri caput Christus est, caput autem mulieris vir; caput vero Christi Deus.* Beatus Lucas dum Christi geneologiam texit, a Ioseph exorsus, paulatim ad Adam vsque ascendit, ac tandem infert: *Qui fuit Dei;* ipsum nimirum creatorem Deum principii loco homini assignans. Pari itaque modo omnis viri caput Christum definimus. per ipsum enim conditus, & ad ortum euectus est. Non quod Dei Filius creationis illius instrumentum vel minister extiterit; sed quod tamquam natura-

Luc. c. 3. v. 38.

ριοι πολλοί· ἡμῖν δὲ εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.] εἰ μόνος εἷς ἐστι θεὸς, καὶ ἕτερος παρ' αὐτὸν οὐδεὶς, συμπαραλαμβάνεται δὲ εἰς τὴν μίαν τῆς θεότητος φύσιν ὁ εἷς Χριστὸς Ιησοῦς, δι' οὗ τὰ πάντα· θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν * ἐν ὁμοουσιότητι τοῦ πατρὸς νοούμενος θεϊκῶς, καὶ ὅτε κεχρημάτικεν Ιησοῦς Χριστὸς, γενόμενος ἐκ γυναικός. ἐπιτηρῆσαι δὲ χρὴ, ὅτι Χριστὸν Ιησοῦν ὀνομάσας, δι' αὐτοῦ τὰ πάντα γενέσθαι φησὶν, ὡς ἑνὸς ὄντος υἱοῦ καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν.

Ἐγενόμην, φησὶ, τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεῷ, ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ.] εἰ ὁ Χριστοῦ νόμον ἔχων, νόμον ἔχει θεοῦ, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Ἀπρόσκοποι καὶ Ιουδαίοις γίνεσθε, καὶ ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ.] σημειωτέον, ὅτι θεοῦ λέγων τὴν ἐκκλησίαν, Χριστοῦ πάλιν οἶδεν αὐτήν.

Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ θεός.] ὁ μακάριος Λουκᾶς τὴν περὶ Χριστοῦ γενεαλογίαν ἡμῖν συντιθεὶς, ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ιωσὴφ, εἶτα φθάσας ἐπὶ τὸν Ἀδὰμ, ἐπιφέρει, λέγων· τοῦ θεοῦ· ἀρχὴν τῷ ἀνθρώπῳ τιθεὶς ὡς ποιήσαντα θεόν. οὕτως εἶναι φαμὲν παντὸς ἀνδρὸς κεφαλὴν τὸν Χριστόν. πεποίηται γὰρ δι' αὐτοῦ, καὶ παρήχθη πρὸς γένεσιν· οὐχ ὑπουργικῶς κτίζοντος αὐτὸν τοῦ υἱοῦ, * θεουργικῶς δὲ μᾶλλον, ὡς φύσει

Anno Christi 431.

* al. ὁ εἷς

* θεϊκῶς

ANNO CHRISTI 431.

δημιουργοῦ. κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῆς ἐλήφθη, καὶ αὐτὸν ὥσπερ ἔχει πρὸ ἀρχῆς. κεφαλὴ δὲ ὁμοίως τοῦ Χριστοῦ ὁ θεὸς, ὅτι ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν. γεγέννηται γὰρ ὁ λόγος ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, οὗ κεφαλὴ τέθηται κατὰ φύσιν ὁ πατήρ; Χριστὸν δὲ ὅταν λέγωμι, τὸν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνότα τοῦ ἐκ θεοῦ λόγον νοῶ.

lis rerum opifex diuina virtute illum produxerit. Caput autem mulieris est vir: quandoquidem ex carne illius sumpta est, ipsumque tamquam quoddam sui initium sortita est. Caput itidem Christi Deus est: siquidem naturaliter ex ipso est. Verbum namque ex Deo & Patre genitum est. Iam qua ratione Christus, cuius caput secundum naturam positus est Deus Pater, non erit Deus? Cum autem Christum appello, Dei Patris Verbum intelligo, quod in humana natura apparuit.

Διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦ· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, ὁ δὲ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.] εἰ τὸ λέγειν, ὅτι ἐκ ἔστι φύσει καὶ ἀληθείᾳ θεὸς ὁ Χριστὸς, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ εἰπεῖν ἀνάθεμα Ἰησοῦ· οἱ ἐκβάλλοντες αὐτῷ τὸ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν Ἰησοῦν, ἐκ ἐν ἁγίῳ πνεύματι τοῦτο ποιοῦσι. καὶ εἰ τὰς τῶν χαρισμάτων διαιρέσεις ποτὲ μὲν ἐνεργεῖν τὸ πνεῦμά φησι, ποτὲ δὲ αὐτὸν κύριον, ποτὲ δὲ τὸν αὐτὸν θεόν· οἶδεν ἄρα θεὸν ὄντα Χριστὸν, ὡς θεὸν ἐνεργοῦντα διὰ τοῦ πνεύματος, καὶ ὡς κύριον κατὰ φύσιν διανέμοντα μετ' ἐξουσίας, ὥσπερ δὴ ἐλοιτο, τὰς ἄνωθεν δωρεάς. μνημονεῦσαι δὲ δεῖ, ὅτι καὶ ὁ Παῦλος ἔφη περὶ Χριστοῦ, ὡς ἐνεργήσαντος αὐτὸν ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

Ideo notum vobis facio, quod nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Iesu: & nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto. Diuisiones vero gratiarũ sunt, idem autem Spiritus: & diuisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus: & diuisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Sane si nihil aliud est dicere Christũ non esse verum & naturalem Deum, quam dicere anathema Iesum; qui illum re ipsa Iesum esse inficiantur, illi vtique in Spiritu sancto istuc neutiquam faciunt. Rursum si gratiarum diuisiones interdum Spiritum, nonnunquam vero eumdem Dominum, aliquando autem eumdem Deum operari profitetur, Christũ ergo Deum esse non ignorat, qui per Spiritum operetur vt Deus, quique cælestia dona, quibuscumque & quomodocumque voluerit, tamquam natura Dominus non absque auctoritate distribuat. Quod autem Christus in virtute Spiritus sancti operetur, id Paulus de eo loquens, eiusmodi oratione deinceps explanat.

1. Cor. c. 12. v. 3.

Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύ-

Quosdam, inquit, *posuit Deus in ecclesia, primum apostolos, secun-*

1. Cor. c. 12. v. 28.

do prophetas, tertio doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationũ. Cum enim Deus isthæc efficere perhibeatur, Christus est qui operatur: quandoquidem is est, qui apostolos in ecclesia collocauit, quique doctores in eadem instituit; quibus quoque, vt virtutes operarentur, vim impertiuit. Dedit namque sanctis apostolis potestatem, vt omne morborum ægritudinumque genus in populo grassantium curarent.

1. Cor. c. 16. v. 21. *Salutatio mea manu Pauli: Si quis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema, maranatha.* Ecquem obsecro Dominum hoc loco vocat? in confesso est enim, tam ipsum Filium, quam Spiritum quoque sanctum Dominum vocari, & Dominum esse. Scriptum est enim: *Spiritus Dominus est.* Sane beati Pauli mens in ipsum Iesum hic fertur.

1. Cor. c. 8. v. 6. ait namque: *Vnus est Dominus Iesus Christus.* Itaque anathemate percutit omnem omnino hominem, qui illum non diligit. Is autem Christum non diligit, qui neque natura neque veritate Dei Filium esse agnoscit; sed a Dei Verbo seiungit, ac veluti in secundum ordinem reiicit. Atque ita dum vnum Dominum Iesum Christum in duos diuidit, dispensationis mysterium atroci iniuria afficit.

Ex posteriori ad Corinthios.

2. Cor. c. 2. v. 14. DEO *autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo Iesu, & odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco: quia Christi bonus odor sumus Deo in iis qui salui fiunt, & in iis qui pereunt.* Quod si Christus paternæ cognitionis bonus odor est, quomodo

τερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων.] θεοῦ λεγομένου ταῦτα κατορθοῦν, Χριστὸς ὁ ἐνεργήσας ἐστίν. ἔθετο γὰρ τοῦ ἀποστόλους αὐτὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ μέντοι καὶ διδασκάλους, ἐνεργῆσαι καὶ δυνάμεις. δέδωκε γὰρ ἐξουσίαν τοῖς ἁγίοις μαθηταῖς, θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

Ο ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἤτω ἀνάθεμα, μαραναθᾶ.] ἆρα τίνα φησὶ κύριον ἐν τούτοις; κύριος μὲν γὰρ ὁμολογουμένως, καὶ αὐτὸς ὁ υἱός· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα. ὁ γὰρ κύριος, φησὶ, τὸ πνεῦμά ἐστιν. ὁ δέ γε τοῦ μακαρίου Παύλου σκοπὸς ἐν τούτοις εἰς αὐτὸν * συνετείνετο τὸν Ιησοῦν. εἷς γὰρ, φησὶ, κύριος Ιησοῦς Χριστός. ἀναθεματίζει τοίνυν τὸν μὴ φιλοῦντα αὐτόν. οὐ φιλεῖ δὲ αὐτὸν, ὁ μήτε φύσει, μήτε ἀληθείᾳ λέγων υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ ὡς ἐν δευτέρᾳ τάξει τιθεὶς παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ τὸ τῆς οἰκονομίας ἀδικῶν μυστήριον διὰ τοῦ τέμνειν εἰς δύο τὸν ἕνα κύριον καὶ Ιησοῦν.

*συνετείνετο

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β'.

ΤΩι δὲ θεῷ χάρις πάντοτε, τῷ θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις, καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις.] εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, εἴπερ ἐστὶν αὐτὸς ὀσμὴ τῆς γνώσεως τοῦ πατρός; οὐ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 431.

οὐ γὰρ ἔν γε τῇ ἀνθρώπου φύσει τὴν θείας φύσεως εὐωδίαν ἀναμάθοι τις ἄν· ἀλλ' ὥσπερ ἡ τῆς ἀνθρωπότητος ὀσμὴ σημαίνει τε πάντως ἄνθρωπον, ἔστιν ἡ τῆς θεότητος, θεόν. εἰ δὴ Χριστὸς εὐωδία τοῦ πατρὸς εἴρηται, καὶ ἔστιν ἀληθῶς· πῶς οὐ θεός ἐστι Χριστός, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος οἰκονομικῶς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος;

Deus non est? Haud namque in humana natura diuinæ naturæ fragrantiam compererit quispiã: sed quemadmodum humanitatis odor plane hominem, ita diuinitatis odor Deum indicat. Iam si Christus bonus Patris odor appellatur, vereque est, quomodo Deus non est, etiamsi illud ipsum Dei Patris Verbum dispensatione homo factum est?

Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ, διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις.] εἴφη τε θεὸς δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν· ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς.] γεγόναμεν τοίνυν ἐπιστολὴ Χριστοῦ, γράφοντος ἡμῖν οὐκ ἐν μέλανι τὸ αὐτῷ δοκοῦν, ἀλλ' ἐν πνεύματι θεοῦ ζῶντος· οὐ διακονικῶς μᾶλλον, ἀλλ' ἵνα οὕτως εἴπωμεν, αὐτουργικῶς· ἴδιον γὰρ αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστιν. εἶτα πῶς οὐ θεός, ὁ ἐν ἰδίῳ πνεύματι γράφων ἡμῖν τῆς θεογνωσίας τὴν ὁδόν; φησὶ τοῖς Ἰουδαίων φησίν.

Epistola nostra vos estis, scripta in cordibus nostris, quæ scitur & legitur ab omnibus hominibus: manifestati quod epistola estis Christi, ministrata a nobis, & scripta non atramento, sed spiritu Dei; non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus. 2. Cor. c. 3. v. 2. Deus per quemdam ex prophetis alicubi sic loquitur: *Post illos dies, dicit Dominus, dabo leges meas in mentem eorum, & in corda eorum inscribam eas.* Ier. c. 31. v. 33. Facti proinde sumus epistola Christi, qui legis suæ decreta non atramento, sed viuentis Dei spiritu in nobis describit: atque hoc ipsum non per modum ministerii, sed per propriam (vt ita dicam) efficacitatem: siquidem Spiritus ipsi proprius est. At quo ergo modo is Deus non est, qui diuinæ notitiæ rationes proprio Spiritu nobis insculpit? De Iudæis subiũgit.

Αλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης διαμένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται· ἀλλὰ ἕως τῆς σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν·

Sed obtusi sunt sensus eorum. Vsque enim in hodiernum diem idipsum velamen in lectione veteris testamenti manet non reuelatum, (quod in Christo euacuatur) sed vsque in hodiernum diem, cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum. Cum autem conuersi fuerint ad Dominum, auferetur velamen. Dominus autem spiritus est: 2. Cor. c. 3. v. 14.

Vbi autem spiritus Domini, ibi libertas est. Si legis & prophetarum finis est Christus, neque velamen quod veteris testamenti lectioni cohæret, tollitur, nisi per solum Christum; quomodo rationi consentaneum erit, ipsum nudum esse hominem existimare, & sola filiationis appellatione honoratũ? An non hac opinione fieret, vt fides nostra non collimaret in Deum, tamquam in finem, sed in hominem nostri similem? Eo autem quid aut dici aut cogitari queat absurdius?

2. Cor. c. 4. v. 3. *Quod si etiam opertum est euangelium nostrum, in iis qui pereunt, est opertum, in quibus Deus huius sæculi excæcauit mentes infidelium, vt non fulgeat illis illuminatio euangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei.* Si, vt quidam sentiunt, Christus est homo communis, sola personarum vnione cum Dei Verbo societatem habens, (ad hunc enim modum loquuntur illi) quomodo in illis qui pereunt, euangelium illius absconditũ est? Gentes enim non Deum, sed hominem nostri similem esse persuasum habent. Quomodo item occæcati sunt a satana, qui de homine sentiunt, quod homo est? Qualis præterea illuminatio in Christi euangelio est, si ipse Deus non est, neque vt Deus glorificatur? Qui denique imago Dei est, si ea solum attingit, quæ humanæ sunt naturæ; neque id reipsa obtinet, vt Filius & Deus sit?

2. Cor. c. 5. v. 9. *Et ideo contendimus siue absentes, siue præsentes placere illi. Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque ea quæ per corpus gessit, siue bonum siue malum.* Quomodo placere Deo possumus, si non Deus? Quomodo manifestari oportet ante tribunal Christi, si non Deus? Quomodo referre vnusquisque ea quæ per corpus gessit, si non Deus? Quomodo bonum siue malum, si non Deus? Quomodo præmium vitæ æternæ, si non Deus? Quomodo pœna ignis æterni, si non Deus? Quomodo omnes gentes coram eo congregabuntur, si non Deus? Quomodo separabit oues ab hœdis, si non Deus? Quomodo dicet, *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi*, si non Deus? Quomodo dicet, *Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius*, si non Deus? Quomodo dicet, *Quamdiu non fecistis vni ex minimis istis, nec mihi fecistis*, si non Deus? Quomodo dicet, *Quamdiu fecistis vni ex minimis istis, mihi fecistis*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ite in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ego sum vita æterna*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ego sum resurrectio*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ego sum via veritas & vita*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ego sum panis vitæ*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ego sum panis viuus qui de cœlo descendi*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ego sum qui resuscitabo eum in nouissimo die*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ego sum qui habeo verba vitæ æternæ*, si non Deus? Quomodo dicet, *Ego sum qui habeo potestatem ponendi animam meam, & potestatem habeo iterum sumendi eam

ANNO CHRISTI 431.

διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε φαῦλον.] εἰ πᾶσα τοῖς ἁγίοις σπουδὴ τὸ εὐαρεστεῖν τῷ θεῷ, φιλοτιμούμεθα δὲ τοιοῦτοι φαίνεσθαι τῷ Χριστῷ, τὸ ἀνθρώποις ἀρέσκειν παραιτούμενοι· πῶς οὐ θεὸς ἐναργῶς ὁ Χριστός; καὶ εἰ κρινεῖ τὴν οἰκουμένην αὐτὸς, ἑνὸς εἶναι νομοθέτου λεγομένου καὶ κριτοῦ· πρόδηλον ὅτι καὶ κατὰ τοῦτο θεός ἐστι, καὶ εἰ γέγονε σαρξ ὁ λόγος.

Η γὰρ ἀγάπη τοῦ θεοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες, μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. εἰ πάντες ἕν ἐσμεν, καὶ αὐτῷ ζῆν εὐχόμεθα, κατασεμνύοντες δηλονότι ἑαυτῶν βίον διά γε τοῦ χρῆναι πληροῦν τὸ θέλημα αὐτοῦ, ζῶμεν δὲ τῷ Χριστῷ· πῶς οὐ θεὸς εἴη ἂν, ᾧ κεχρεωστήμεθα, καὶ ζῆν σπουδάζομεν, ὡς ὑπὲρ ἡμῶν τεθνεῶτι, καὶ πριαμένῳ πάντας αἵματι τῷ ἰδίῳ;

Υπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ.] ἐπιτήρησον, ὅτι πρεσβεύουσι μὲν ὑπὲρ Χριστοῦ, παρακαλεῖσθαι δὲ λέγουσιν ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ. εἶτα πάλιν· δεόμεθα, φησὶν, ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. θεὸς οὖν ἄρα καὶ Χριστὸς, ᾧ καὶ κατηλλαγμένοι, θεῷ κατηλλάγμεθα.

Αλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς, ὡς θεοῦ διάκονοι.] οἱ θεοῦ λεγόμενοι εἶναι διάκονοι, εἴρηνται

quisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum. Si in vnum hoc sancti incumbunt omnes, vt Deo placeant, repudiatoque mortalium fauore, eiusmodi nos Christo probare enixe contendimus; quomodo Christum Deum esse planum non est? Rursum si ille terrarum orbē iudicaturus est, (nec enim alius, & alius est legislator & iudex; sed vnus & idem) vel hac quoque de causa perspicuum euadit, quod Deus est, tametsi incarnatus est. *Iac. c. 4. v. 12.*

Caritas enim Christi vrget nos, æstimantes hoc; quoniam si vnus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. Et pro omnibus mortuus est Christus; vt & qui viuunt, iam non sibi viuant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit. Si omnes vnum in ipso sumus, ipsique viuere peroptamus, vitam nostram vna hac ratione honestam reddentes, si Christi obsecundemus voluntati, illique viuamus; quomodo is Deus habendus non est, cui & obnoxii sumus, & cui viuere studemus, tamquam illi qui nostri causa mortem oppetierit, suoque sanguine omnes coemerit? *2. Cor. c. 5. v. 14.*

Pro Christo ergo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos. obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. Obserua hic, quod Christi nomine legatione fungantur apostoli, quodque per se nos a Deo admoneri asserant. Deinde rursum: *Obsecramus*, inquit, *pro Christo, reconciliamini Deo.* Deus itaque est Christus, quippe cui reconciliati, Deo reconciliati sumus. *2. Cor. c. 5. v. 20.*

Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei ministros. Qui hic Dei ministri dicuntur, hi alibi *2. Cor. c. 6. v. 4.*

Anno Christi 431.

Christi miniſtri appellãtur. Deus itaque Chriſtus. *Vos enim eſtis templum Dei viui, ſicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo: & ero illorum Deus, & ipſi erunt mihi populus.* Si viua Dei templa ſumus, veluti inhabitante in nobis Spiritu, qui & Chriſti quoque Spiritus eſſe dicitur (ait enim Apoſtolus: *Si quis Chriſti Spiritum non habet, hic non eſt eius*) quomodo Chriſtus non eſt Deus?

2. Cor. c. 6. v. 16.

Leuit. c. 26. v. 12.

Rom. c. 8. 4. 9.

Conſilia deſtruentes, & omnem altitudinem extollentem ſe aduerſus ſcientiam Dei, & in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obſequium Chriſti. At quomodo omnem altitudinem aduerſus Dei ſcientiam ſe extollentem demoliemur? Aut qua tandem ratione omnem intellectum in Chriſti obſequium captiuum ducemus? Sane Verbum ſponte ſe exinaniuit, Patri vſque ad mortem factum obediens. Quando igitur ex iis quæ propter carnem, humanæque naturæ infirmitatem diſpenſatorie ab eo dicta vel facta ſunt, quidam aduerſus Filii ſcientiam ſeſe erigentes, eum qui humana forma ſe induit, Deum verum naturalemque Dei Filium eſſe inficiabuntur, tunc demum omnem altitudinem ſe efferentem comprimemus, ſi eorum qui iſthæc ſapere decreuerint, opinationes euertemus, omnemque intellectum ad obedientiæ diſpenſationem conuertemus. Oportet enim Filium, qui in humanæ naturæ menſura ſtatuque apparuit, quæ humanæ naturæ propria ſunt, non auerſari.

2. Cor. c. 10. v. 5.

Philip. c. 2. v. 8.

Ex epiſtola ad Galatas.

Ego enim per legem legi mortuus ſum, vt Deo viuam:

Galat. c. 2. v. 19.

καὶ Χριστοῦ. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός. [ἡμεῖς γὰρ ναοί ἐσμεν θεοῦ ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεός· ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. [εἰ ναοὶ θεοῦ ζῶντός ἐσμεν, ὡς ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν τοῦ πνεύματος, ὃ καὶ εἷς] λέγεται τοῦ Χριστοῦ· εἰ γάρ τις, φησὶ, πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ· πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Λογισμοὺς, φησὶ, καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. [ἵνα ζήτον καθαιρήσομεν πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ; ἢ πῶς αἰχμαλωτισόμεν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ; κενέωσε γὰρ ἑαυτὸν ὁ λόγος ἑκὼν, καὶ γέγονεν ὑπήκοος τῷ πατρὶ μέχρι θανάτου. ὅταν τοίνυν ἐκ τῆς οἰκονομικῶς ἢ πεπραγμένων, ἢ εἰρημένων διά γε τὴν σάρκα καὶ τὸ ἀνθρώπινον, κατεπαίρωνταί τινες τῆς γνώσεως τοῦ υἱοῦ, λέγοντες ἐκ εἶναι θεὸν ἀληθῆ, καὶ υἱὸν κατὰ φύσιν ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ· τότε πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον καθαιρήσομεν, τὰς τῆς ἐκείνα φρονεῖν ἠρημένων ἀναιρέποντες δόξας, καὶ πειθαρχοῦντες πᾶν νόημα εἰς τὴν τῆς ὑπακοῆς οἰκονομίαν. δεῖ γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις γενόμενα υἱὸν μὴ παραιτεῖσθαι τὰ ἀνθρώπινα.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας.

ΕΓΩ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω. Χριστῷ

ANNO CHRISTI 431.

συνεσταύρωμαι. ζῶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ * ἐμοῦ.] τί δὲ ἄρα φησὶν ἐν τούτοις ὁ θεσπέσιος Παῦλος, κατιδεῖν ἀναγκαῖον. νόμος τέθειται παρὰ θεοῦ διὰ φωνῆς προφητῶν, καὶ ἦν οὗτος· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. τέθειται δὲ καὶ νόμος διὰ Μωσέως. νόμῳ τοίνυν τῷ τῆς πίστεως, φησὶν, ἀκολουθήσας, ἀπέθανον τῷ νόμῳ τῷ διὰ Μωσέως· οὐκ ἐνεργήσας τὰ ὡς ἐν σκιᾷ καὶ τύποις διωρισμένα τοῖς ἀρχαίοις. τοῦτο γάρ ἐστι, τὸ νόμῳ τῷ διὰ Μωσέως ἀποθανεῖν, ἵνα θεῷ ζήσωμεν, τῇ εἰς Χριστὸν προσκείμενοι πίστει. ὅτε τοίνυν ἀποθνήσκομεν τῷ διὰ Μωσέως νόμῳ, τὴν ἐν Χριστῷ προτιμῶντες δικαίωσιν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, δι' ὃν καταργεῖται νόμος, ὡς διαφερούσης αὐτοῦ τῆς πίστεως; εἰ δὲ ἄνθρωπος ἁπλῶς ἦν ὁ Χριστὸς, πῶς ἂν ἐγένετο καὶ νόμου κρείττων ἡ πίστις ἡ εἰς αὐτόν;

Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ἡμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;] εἰ ὁ νόμος ὁ διὰ Μωσέως, καί τοι θεοῦ νόμος ὤν, καὶ λαληθεὶς δι' ἀγγέλων, οὐκ ἔχει τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος χορηγίαν, οὔτε μὴν προὐξένησέ τισι τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι τὰ παράδοξα· κερδαίνομεν δὲ διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς Χριστὸν ἀμφότερα· πῶς οὐκ ἐν ἀμείνοσιν ἡ πίστις τοῦ παλαιοῦ νόμου; καὶ εἰ ἄνθρωπος ἦν ἁπλῶς καθ' ἡμᾶς, πῶς θεῖον κατήργησε νόμον ἡ πίστις ἡ εἰς αὐτόν; καὶ εἰ ἐσμὲν ἐν ἀμείνοσιν τοῖς διὰ πίστεως μᾶλλον, ἢ οἵπερ ἦσαν κατ'

Christo confixus sum cruci. Viuo autem iam non ego, viuit vero in me Christus. Quod autem nunc viuo in carne, in fide viuo Filii Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Quid diuinus Paulus hoc loco dicat, diligenter expendendum est. Lex quam Deus prophetarum ore promulgauerat, eiusmodi erat: *Iustus autem ex fide viuet.* Erat & per Moysen quoque lex lata. Ait ergo: Fidei legem complexus, legi Mosaicæ mortuus sum; hoc est, quæ veteribus per vmbras & figuras præfinita erant, ea amplius non præsto. Hoc ipsum enim est legi Mosaicæ mortuos esse; quo nimirum fidei quæ in Christum est, adhærentes, Deo viuamus. Cum igitur iustificationem, quæ per Christum contigit, potiorem ducentes, legi Mosaicæ emoriamur; qua ratione Christus, per quem lex tamquam fide infirmior euacuatur, non erit Deus? Quod si vero Christus homo tantum erat, quomodo fides in ipsum ipsa lege superior euasit?

Habac. c. 2. v. 4.

Qui ergo tribuit nobis spiritum, & operatur virtutes in nobis; ex operibus legis, an ex auditu fidei? Si lex Mosaica tametsi Dei lex esset, & ab angelis promulgata esset, non subministrat Spiritum sanctum, neque vlli eam impertita est vim, vt miracula perpetrare posset; per fidem autem quæ est in Christum, assequimur vtrumque; quomodo fides antiqua lege non est præstantior? Rursum si homo erat Christus nulla ex parte nostri dissimilis; qui fieri potuit, vt fides in ipsum diuinam legem aboleuerit? Si item per fidem maioribus bonis perfruimur, quam qui per id tempus vi-

Galat. c. 3. v. 5.

xere, quo lex suam adhuc vim obtinebat; quomodo Christus non est Deus?

Galat. c. 3. v. 23. *Prius autem quam veniret fides, sub lege custodiebamur, conclusi in eam fidem, quæ reuelanda erat. Itaque lex pædagogus noster fuit in Christo, vt ex fide iustificemur. At vbi venit fides, iam non sumus sub pædagogo: omnes enim filii Dei estis per fidem in Christo Iesu. Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Si lex pædagogus erat, haud ad alium nos dirigens quam ad solum Christum, quamuis Dei cognitionis esset magistra, quomodo Christus non est Deus? Rursum si lex per fidem, quæ est in ipsum, aboletur, eamdemque a pędagogiæ munere absoluit fides, tamquam quæ institutos ad summum iam bonum euexerit; summum autem bonum non est aliud quam perfecta veritatis diuinæque notitiæ scientia; cui ambiguum esse potest, quin Deus sit Christus? Baptizati autem in Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, quomodo in Christũ baptizati dicimur, si Christus non est verus filius, cum vnus tantum sit natura filius? Atqui in ipsum baptizati sumus: Deus igitur est vt Filius vnus, & Dominus vnus, cum per vnionis dispensationem Verbum caro factum sit.

Galat. c. 4. v. 8. *Sed tunc quidẽ ignorantes Deũ, iis qui natura non sunt dii seruiebatis: nunc autem cum cognoueritis Deum, imo cogniti sitis a Deo, quomodo conuertimini iterum ad infirma & egena elementa?* Si Christum profitentes Deum cognouimus, & cogniti a Christo, cogniti dicimur a Deo, quomodo Christus non est Deus?

μὲν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, γνωσθέντες αὐτῷ· πῶς ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ, καθ' οὓς ἦν ὁ νόμος· πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Anno Christi 431.

Πρὸ δὲ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγὸν ἐσμέν. πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ιησοῦ. ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.] εἰ παιδαγωγὸς ἦν ὁ νόμος, οὐκ ἐφ' ἕτερον ἀναφέρων, πλὴν ὅτι μόνον ἐπὶ Χριστὸν, καίτοι τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας διδάσκαλος ὤν· πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός; καὶ εἰ καταργεῖται νόμος διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς αὐτὸν, καὶ τὸ τῆς παιδαγωγίας αὐτῷ τέλος παραδίδωσιν, ὡς εἰς τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ἀναφέρων τοὺς παιδαγωγουμένους· τὸ δὲ εἰς λῆξιν ἀγαθὸν εἴη ἂν ἕτερον οὐδὲν παρά γε τὴν τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας εἴδησιν· πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις, ὅτι θεός ἐστι; βαπτιζόμενοι δὲ εἰς πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, πῶς εἰς Χριστὸν βεβαπτίσμεθα, εἴπερ ἐστὶν οὐχ υἱὸς ἀληθὴς, καίτοι τοῦ κατὰ φύσιν ἑνὸς ὄντος υἱοῦ; ἀλλὰ μὴν εἰς αὐτὸν βεβαπτίσμεθα. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὡς υἱὸς εἷς, καὶ κύριος εἷς, καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν σαρκὸς γεγονότος τοῦ λόγου.

Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς· νυνὶ δὲ γνόντες θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα;] εἰ θεὸν ἐγνώκαμεν ὁμολογοῦντες Χριστὸν, καὶ ἐγνῶσθαι φα-

οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

ANNO CHRISTI 431.

Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ.] ὁ μακάριος Παῦλος Δαυὶδ λέγει· καυχήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου. ἔστι δὲ σοφὸς καὶ ἀληθὴς ὁ λόγος. οὐδὲ ἐν ἀνθρώπῳ καταισχυνθῆναι χρὴ μᾶλλον ἡμᾶς, ἀλλ' ἐπὶ θεοῦ. πῶς οὖν ὁ Παῦλος ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ καυχᾶσθαι φησίν; εἰδὼς μᾶλλον ἐπὶ θεοῦ τοῦτο δρᾶν· σκοπὸς γὰρ οὗτος τοῖς ἄλλοις ἁγίοις. ἀλλ' ὑπῆρχον πνευματοφόρος, ἐν θανάτῳ Χριστοῦ καυχᾶσθαι φησίν. οἶδεν οὖν ἄρα θεὸν ὄντα καὶ ἀληθῆ, καὶ δι' ἡμᾶς παθόντα σαρκί.

Mihi autem absit gloriari, nisi in Galat. c. 6. v. 14.
cruce Domini nostri Iesu Christi; per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Beatus Dauid canit: *Gloriabor in Deo salutari meo.* Vtique sapiens, & sancto viro conueniens dictum: non enim in homine gloriari nobis fas est, sed in Deo. Quomodo ergo Paulus in cruce Domini gloriari se prædicat, cum in Deo potius id fieri oporteret? Nam hic aliorum sanctorum scopus semper extitit. Atqui etiam Paulus diuino Spiritu non carebat; & tamen in Christi morte gloriari non dubitat. Norat ergo verum Deum esse, etiamsi nostri causa in carne mortem perpessus foret.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους.

ΠΕΡΙ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς φησὶ τοῦ τὴν ἐνέργειαν τῆς κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὃν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας, καὶ δυνάμεως, καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου, οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.] ἰδοὺ ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν κεκάθικεν ὁ πατὴρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας, καὶ δυνάμεως, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου. ἆρα οὖν συνεδρεύει τῇ ὑπὲρ πάντα φύσει καθ' ἡμᾶς νοουμένῳ ἀνθρώπῳ, καὶ ἕτερον οὐδέν; ἢ ὅπερ ἐστὶν ἀληθές, ὡς θεὸς ἐνανθρωπήσας, καὶ ὑπάρχων ἡμῖν ὁμοούσιος τῷ πατρὶ, καθὸ πέφηνεν ἐξ αὐτοῦ, πρόσληψιν δὲ τὸ

Ex epistola ad Ephesios.

SECVNDVM *operationem potentiæ virtutis eius* (est hic sermo de Deo & Patre) *quam operatus est in Christo, suscitans illum a mortuis, & constituens ad dexteram suam in cælestibus super omnẽ principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur, non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro.* En illum ipsum quem ex mortuis exsuscitarat, cõstituit Pater ad dexteram suam supra omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & omne nomen quod nominatur. Numquid ergo homo nostri similis, & nihil aliud, in naturæ omnium supremæ dextera assidet? an quod verum est, vt Deus homo factus? Verbum namque Patri, prout ab eo procedit, consubstantiale, natura humana dispensatorie assumpta, factum est homo. Quare effectum est, vt in vno eodemque simul Deus exi- Ephes. c. 1. v. 19.

al. τῶν ἀνθρώπινον οἰκονομικῶς, ἵνα ἐν * αὐτῷ νοῆται θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ

ſteret, & homo, diuina gloria redimitus.

Ephes. c. 2. v. 11. *Propter quod memores eſtote, quod aliquando vos eratis gentes in carne, qui dicebamini præputium ab ea quæ dicitur circumciſio in carne, manufacta: quod eratis illo in tempore ſine Chriſto, alienati a conuerſatione Iſrael, & hoſpites teſtamentorum, promiſſionis ſpem non habentes, & ſine Deo in hoc mundo.* Si gentes Chriſtum non habentes, in impietate ſecundũ hunc mundum perſeuerabant; poſtquam autem ipſum habere cœperunt, abſque Deo non fuerunt: quid ita Chriſtus non eſt Deus?

Ephes. c. 3. v. 14. *Huius rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ex quo omnis paternitas in cælis & in terra nominatur; vt det vobis ſecundum diuitias gloriæ ſuæ, virtute corroborari per Spiritum eius in interiori homine, Chriſtum habitare per fidem in cordibus veſtris.* Nomen hoc Chriſtus Ieſus (vt ſæpiſſime iam ante monuimus) vbique Dei Patris Verbum humana forma indutum ſignificat. Si ergo Chriſtus (poſteaquam Verbum, quod ipſum quoque per ſpiritum vt Deus in nobis inhabitat, carnẽ ſemel aſſumpſit) non eſt Deus; quomodo per fidem in cordibus noſtris inhabitare dicitur? Rurſum ſi communis homo eſt Chriſtus, & filius ab eo diuerſus, qui natura filius eſt, & ſolus ex Deo natus eſt; quis, quæſo, eſt ille, qui habitat in nobis? Aut quomodo in hominibus inhabitat per fidem? cum Ioannes de eo dilucide dicat: *In hoc cognoſcimus, quod in eo manemus, & ipſe in nobis eſt, quoniam de ſpiritu ſuo dedit nobis.*

1. Ioan. c. 4. v. 13.

αὐτὸς, καὶ διὰ τοῦτο τῇ θείᾳ δόξῃ κατεστεμμένος;

ANNO CHRISTI 431.

Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου· ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς * Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ισραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν, τῆς ἐπαγγελίας ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.] εἰ Χριστὸν οὐκ ἔχοντα τὰ ἔθνη διετέλουν ἐν ἀθεότητι κατὰ τοῦ κόσμον· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἐσχήκασιν, οὐ μεμενήκασιν * ἄθεοι· πῶς ἄρα οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

* θεοῦ

* ἄθεοι

Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τοῦ πατέρα, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται· ἵνα δῴη ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τοῦ ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.] τὸ Χριστὸς Ιησοῦς ὄνομα, καθὸ πλειστάκις εἰρήκαμεν, ἀνθρωπείᾳ μορφῇ τοῦ ἐκ θεοῦ πεφηνότα λόγον σημαίνει πανταχοῦ. πῶς οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν κατοικεῖ διὰ τῆς πίστεως, εἰ μὴ νοεῖται θεὸς, ἑνώσαντος ἑαυτῷ τὴν σάρκα τοῦ λόγου, ὃς καὶ θεϊκῶς ἐν ἡμῖν κατοικεῖ διὰ τοῦ πνεύματος; εἰ δὲ κοινὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς, καὶ ἕτερος υἱὸς παρὰ τοῦ φύσει καὶ μόνον, φημὶ δὴ τοῦ ἐκ θεοῦ· τίς ὁ ἐν ἡμῖν κατοικῶν; ἢ πῶς ἀνθρώποις διὰ πίστεως ἐνοικίζεται; καίτοι λέγοντος Ιωάννου σαφῶς περὶ τοῦ Χριστοῦ· ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστιν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν.

Ex

ANNO CHRISTI 431.

Ex τῆς πρὸς Φιλιππησίους.

ΠΕΡΙ τῆς ἐν νόμῳ καυχημάτων φησίν· ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. ἀλλὰ μενοῦνγε ἡγοῦμαι τὰ πάντα ζημίαν εἶναι, διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω.] διὰ τί ζημία καὶ σκύβαλα ἐν νόμῳ; τί δὲ καὶ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ; καίτοι θεὸν τὸν φύσει καὶ ἀληθινὸν ὁ διὰ Μωσέως νόμος τοῖς ἀρχαιοτέροις ἐκήρυττεν· οἱ δὲ τῆς νέας διαθήκης μυσταγωγοὶ Χριστὸν τῷ κόσμῳ κατηγγέλκασιν. ἀλλ' εἰ μὴ ἦν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς, αὐτὸ δὴ τοῦτο κοινός, οὐχ ἑνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν, τῇ πρὸς γε θεὸς τὸν (ὃν τρόπον) ἐκ θεοῦ λόγον, θεὸς εἶναι πεπιστευμένος, πῶς ὑπερέξει τῆς νομικῆς πίστεως ἡ κατ' αὐτόν;

Ex epistola ad Philippenses.

QVÆ *mihi fuerunt lucra* (de gloriationibus in lege loquitur) *hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta. Verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi Domini mei, propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror vt stercora, vt Christum lucrifaciam.* Quid est, amabo, eximia Christi Iesu scientia? cur omnia quæ legis sunt, detrimentorum & quisquiliarum loco duxit; cum lex Mosaica priscis illis hominibus verum naturalemque Deum prædicauerit, non secus ac nouæ legis doctores Iesum Christũ nũc hominibus annuntiant. Sane si tantum communis nostrique similis homo esset, cum Verbo quod ex Deo procedit, hypostatica vnione non coniunctus, atque ideo nec Deus creditus; non video, qua ratione fides in ipsum, fidem quæ ex lege est, excellet. *Philipp. c. 3. v. 7.*

Ex τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς.

ΝΥΝ χαίρω, φησὶν, ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν.] πῶς κέκρυπται τὸ

Ex epistola ad Colossenses.

GAVDEO *nunc* (inquit) *in passionibus meis pro vobis, & adimpleo ea quæ desunt passionum Christi in carne mea pro corpore eius, quod est ecclesia, cuius factus sum ego minister secundum dispensationem Dei, quæ data est mihi in vobis, vt impleam verbum Dei; mysterium quod absconditum fuit a sæculis & generationibus, nunc autem manifestatum est sanctis eius, quibus voluit Deus notas facere diuitias gloriæ sacramenti huius in gentibus, quod est Christus, in nobis spes gloriæ, quem nos annuntiamus.* Quomodo abditum est *Coloss. c. 1. v. 25.*

mysterium, aut Dei prorsus Verbum est, aut cuiusmodi tandem gloriæ opes suppetunt Christo, si quidem vulgaris tantum nostrique similis homo existit? Neque enim grande aut magni alicuius ponderis mysterium hic latet, si Christo non cohæremus tamquã Deo, certoque persuasum habemus Dei Verbum, quod in forma & æqualitate Patris est, hominem factum ad vltroneam exinanitionem se demisisse, manens interim hoc ipsum quod erat. Ad hunc enim modum mysterium hoc acceptum ingentes magnificentiæ & gloriæ diuitias offert.

Coloss. c. 2. v. 6. *Sicut ergo accepistis Iesum Christum Dominum nostrum, in ipso ambulate, radicati & superædificati in ipso, & confirmati fide.* Quomodo nos Christum susceperimus, id sacer Ioannes eiusmodi oratione breuiter explicat: *Et Verbum,* *Ioan. c. 1. v. 14.* inquit, *caro factum est.* Verumtamen licet caro factum est, per hoc tamen Verbum esse non desiit. Nam etiam in eo statu pari cum Patre auctoritate pollet; & qui crucis supplicium pertulit, Dominus gloriæ appellatur.

Coloss. c. 4. v. 2. *Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione: orantes simul & pro nobis, vt Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi (propter quod etiam vinctus sum) vt manifestem illud ita, vt oportet me loqui.* Sane si Christus Deus non esset, sed homo tantum diuinæ gratiæ munere donatus, mysterium de ipso non admodum profundum foret. Quo igitur ostio patefacto opus erat, vt illud manifestaretur, commodeque (vt oportebat) proponeretur? siquidem non est res magna, aut ardua de homine di-

μυστήριον, ἢ πῶς ὅστιν ὅλως λόγος θεοῦ, ποῖος δὲ ὁ πλοῦτος τῆς δόξης ἔνεστιν αὐτῷ, εἴπερ ὅτι κοινὸς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς ὁ Χριστός; οὐδὲ γὰρ μέγα ὅστιν, ἀλλ' οὐδὲ ἀξιόλογον τὸ μυστήριον, εἰ μὴ ὡς θεῷ προσιέμεθα τῷ Χριστῷ, καὶ σωιέμεθα, ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος, καὶ ἐν ἰσότητι καὶ μορφῇ τῇ πατρὸς, καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, γυμνὸς ὢν θεότητος, καὶ μεμψικῶς ὅπερ ἦν. πλούσιον γὰρ οὕτω, καὶ δόξῃ πολλῇ νοεῖται τὸ μυστήριον.

Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον ἡμῶν, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐῤῥιζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει.] πῶς οὖν παρελάβομεν τὸν Χριστὸν, διδάσκει λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. ἀλλ' οὐ πέπαυται τὸ εἶναι λόγος, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ. συνεδρεύει γὰρ καὶ οὕτω τῷ ἰδίῳ πατρὶ, καὶ κύριος τῆς δόξης ὁ ἐσταυρωμένος ὀνόμασται.

Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι· ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.] εἰ μὴ θεὸς ὁ Χριστὸς, ἄνθρωπος δὲ θείᾳ χάριτι τελειωθεὶς, οὐδὲν ἔχει βάθος τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον. ποίας οὖν ἐδεῖτο θύρας εἰς τὸ * φανερῶς αὐτὸ, καὶ καθὼς ἔδει λαλῆσαι; μέγα γὰρ οὐδὲν ἢ χαλεπὸν τὸ περὶ ἀνθρώπου λέγειν, ὡς εἶη κατὰ Φύσιν ἄνθρωπος. εἰ δὲ ἄνθρωπος

Anno Christi 431.

* φανερῶσαι

ANNO CHRISTI 431.

γεγονὼς ὁ ἐκ θεοῦ κηρύττεται λόγος, χρεία δήπου πάντως θεοῦ, τῷ καὶ θύραν ἀνοίγοντος, καὶ δι δόντος λαλῆσαι τὸ μυστήριον, καθ' ὃν θεοσηκὴς ζήτησις.

cere, quod natura homo sit. Si autem Verbum Dei homo factum prædicetur, iam omnino opus erit præsidio Dei, qui ostium referet, conuenientemque mysterii huius explicationem largiatur.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους.

ΟΤΑΝ δὲ εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ.] μονογενὴς κατὰ φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς ὠνόμασται λόγος, ὅτι μόνος ἐκ μόνου γεγέννηται τοῦ πατρός· ἐρρήθη δὲ καὶ πρωτότοκος, ὅτε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκουμένην αὐθρωπος γεγονὼς, καὶ μέρος αὐτῆς. πλὴν καὶ οὕτω προσκυνεῖται παρὰ πᾶσι ἁγίων ἀγγέλων, ἀνακεκλημένου τε καὶ προσήποντος μόνῳ θεῷ τῷ καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν. πῶς οὖν οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, ὁ καὶ ἐν οὐρανῷ προσκυνούμενος;

Ex epistola ad Hebræos.

CVM *introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes angeli Dei.* Naturale Dei Patris Verbum vnigenitus appellatur, quandoquidem solum ex solo Patre genitum est: primogeniti autem nomen tum demum obtinuit, quando homo, & mundi pars effectum in hunc terrarum orbem ingressum est. Verumtamen hac quoque ratione a sanctis angelis adoratur. Iam cum adoratio soli Deo debeatur, & ad illum solum referatur, quis Christum Deum esse ambigat, vt qui etiam in cælo adoretur? *Hebr. c. 1. v. 6. Psa. 96. v. 8.*

Καὶ πρὸς μὲν τὸν ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα. πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. καὶ, ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας* ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.] εἰ ποιητὴς ἀγγέλων ὅστις ὁ θρόνον ἔχων εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ἀγαπήσας τε δικαιοσύνην, καὶ μεμισηκὼς* ἀδικίαν, καὶ διὰ τοῦτο κεχρίσθαι λεγόμενος τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς θεοῦ καὶ πάντας· τί δὴ ἄρα φαμὲν εἰς συνοίας ἐρχόμενοι τὰς ἐπ' αὐτῷ; εἰ γὰρ ποιεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ θρόνον ἔχει θεότητος· ἵνα ζήτον χρείαν τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλ-

Et ad angelos quidem dicit: Qui facit angelos suos spiritus, & ministros suos flammã ignis. Ad Filium autem: Thronus tuus Deus in sæculum sæculi. Virga æquitatis virga regni tui. Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis. Si angelorum conditor est, si thronum obtinet sempiternum, si iustitiam dilexit, & iniquitatem odio habuit, eaque de causa exultationis oleo a Deo Patre inunctus fuit; quid statuere aut cogitare nos par est, dum in eiusmodi de ipso sententias inciderimus? Nam si cælestes spiritus suos facit ministros, thronumque possidet deitatis; quomodo oleo exultationis delibu- *Psalm. 103. v. 4. Psalm. 44. v. 7.*

tus asseritur? Sane angelos creat vt Deus, inungitur autem vt homo; ita vt ipsa vnctio non ad diuinam naturam, sed ad dispensationis sapiẽtiam procul dubio referatur. Est itaque Christus Deus & homo: Deus quidem natura, homo vero nostri similis dispensatorie, quando nimirum secundum carnem ex muliere natus est.

Hebr. 3. c. v. 12. *Videte fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedẽdi a Deo viuo.* Si Christum abnegantes, a Deo viuo & vero desciscimus; in fide vero quæ in ipsum est persistentes, defectionis crimine nullatenus obligamur; quomodo Christus non est Deus?

Hebr. c. 9. v. 13. *Si enim sanguis hircorum & taurorum, & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad seruiendum Deo viuenti?* Si Christus verus Deus non est, quam, quæso, vtilitatem illius sanguis nobis poterit afferre? aut quomodo consciẽtias nostras ab operibus mortuis poterit expiare? Quid enim vulgaris hominis sanguis virtutis aut efficacitatis habet, quod non etiã sanguis hircorũ? nihil omnino. Hoc solũ namq; inter hunc & illũ interest, quod hic sit animantis bruti, ille vero animantis ratione prędití. Verum quia naturalis Dei Filius carnem assumpsit, sanguinemq; suum pro omnibus profudit, factũ est, vt credentes in ipsum valeat emũdare, exq; mortuis operibus liberatos diuino cultui mancipare, Deoque offerre.

Hebr. c. 10. v. 28. *Irritam quis faciens legem Moy-*

ANNO CHRISTI 431.

λιάσεως; οὐκοῦν κτίζει μὲν ὡς θεὸς ἀγγέλους, χρίεται δὲ ὡς ἄνθρωπος· οὐκ εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς οἰκονομίας εὐτεχνὲς ἐρχομένου τοῦ χρίσματος. θεὸς ἄρα καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός· θεὸς μὲν τῇ φύσει, ἄνθρωπος δὲ καθ' ἡμᾶς ὁ αὐτὸς οἰκονομικῶς, ὅτε γέγονεν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα.

Βλέπετε, ἀδελφοὶ, μή ποτέ ἐστιν ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος.] εἰ ἀρνούμενοι τοῦ Χριστὸν, ἀφιστάμεθα θεοῦ ζῶντος καὶ ἀληθινοῦ· ἐμμένοντες δὲ τῇ εἰς αὐτὸν πίστει, κατ' οὐδένα τρόπον ποιούμεθα τὴν ἀποστασίαν· πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα· πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος ἁγίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι;] εἰ μὴ θεὸς ἀληθής ἐστιν ὁ Χριστὸς, τίς ἡ ὄνησις ἡ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ; ἢ πῶς ἡμῶν καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων; αἷμα γὰρ ἀνθρώπου κοινοῦ τί τὸ πλέον ἔχει παρὰ τὸ αἷμα τῶν τράγων; ἀλλ' οὐδὲν ὅλως, πλὴν ὅτι τὸ μὲν ἐστιν ἀλόγου ζώου, τὸ δὲ λογικοῦ. ἐπεὶ δὲ ὁ ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν, σάρκα λαβὼν, ἔθηκεν ὑπὲρ πάντων τὸ ἴδιον αἷμα· ταύτῃ τοι καὶ καθαρίζειν δύναται τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτοῦ, καὶ νεκρῶν ἔργων ἀπαλλάττειν, καὶ προσάγειν εἰς λατρείαν τῷ θεῷ.

Ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως,

ANNO CHRISTI 451.

χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τοῦ υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος *ἐνυβρίσας, ἐν ᾧ ἡγιάσθη;] ὁ θεῖον ὑβρίσας νόμον, ἤγουν ἀθετήσας, οὐκ ἴσον ἔχει τὸ ἔγκλημα τῷ εἰς ἄνθρωπον ἡμαρτηκότι, ἀλλὰ πολὺ φορτικώτερον. καὶ γοῦν ὁ μὲν νόμον παραβεβηκὼς, ὑπὸ τὴν τοῦ θανάτου πέπτωκε δίκην· ὁ δὲ εἰς ἄνθρωπον πεπλημμεληκὼς εἴη ἂν καὶ συγγνώμης ἄξιος. πῶς οὖν ἐν χείρονι δίκῃ τοῦ πλημμελοῦντος εἰς τοῦ Μωσέως νόμον, ὁ κοινὸν ἡγησάμενος τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ; ἀλλὰ μὴν ἐν χείρονι, καὶ σφόδρα εἰκότως. οὐκ ἄρα κοινὸν τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ· θεὸς γὰρ ἦν ὁ λόγος γενόμενος σαρξ.

*ἀπμάσας,

Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τοῦ λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον, τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα· πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τοῦ ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων· *ὅτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τοῦ οὐρανόν.] τίς ὁ χρηματίσας ἐπὶ γῆς, ὃν παραιτησάμενοι κεκινδυνεύκασιν οἱ τῶν Ἰουδαίων πατέρες; ἢ δῆλον, ὅτι Μωσῆς; ἀλλ' οὐκ ἐκ γῆς ὁ Χριστὸς, ἐξ οὐρανῶν δὲ μᾶλλον. ὁ γὰρ ἄνωθεν καὶ ἐκ τοῦ πατρὸς θεὸς λόγος, ἄνθρωπος γέγονε καὶ θεός. χείρων οὖν ἡ δίκη τοῖς αὐτοῦ ἀποστρεφομένοις, καὶ μάλα εἰκότως. ὡς γὰρ ὁ σοφός φησιν Ἰωάννης· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς

*ἴσ

si, sine vlla miseratione duobus vel tribus testibus moritur. Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcauerit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit? Si diuinæ legi contumeliam faciens, eamdemve transgrediens, non pari cum eo tenetur crimine, qui in hominem peccauerit, sed longe grauiori (siquidem qui legem violasset, mortis supplicio multabatur; qui autem in hominem deliquit, veniam interdum cõsequitur) quomodo igitur maiori pœna dignus censetur, qui Christi sanguinem pollutũ duxerit, eo qui in Mosaicam legẽ peccatum admiserit? Atqui grauiorẽ citra vllam controuersiam promeretur. Cur ita? quia Christi sanguis nõ vulgaris communisve hominis sanguis est. Verbum enim, quod carne se induit, Deus est.

Videte ne recusetis loquentem. Si enim illi non effugerunt recusantes eum, qui super terram loquebatur; multo magis nos, qui de cælo loquentem nobis auertimus, cuius vox mouit terram tunc: nunc autem repromittit, dicens: Adhuc semel, & ego mouebo non solum terram, sed & cælum. Quis ille, quæso, quem cum in terris loquentem Iudæorum maiores aspernarentur, graue sibi periculum acciuerunt? an non clarum est Moysen hunc extitisse? At Christus non de terra, sed de cælo est. Nam Deus Verbum, quod de supernis est, & ex Patre ortum est, factus est homo, idemque Deus. Grauius proinde suppliciũ debetur his, qui ipsum auersantur: nec iniuria. Quandoquidem, vt sapiens Ioannes monet: *Qui de terra est, de terra loqui-*

Hebr. c. 12. v. 25.

Ioan. c. 3. v. 31.

ANNO CHRISTI 431.

tur, hoc est humana: *qui autem de supernis venit, super omnes est*; nempe vt Deus. Hunc autem Christum esse, & fuisse, quæstionem nullam habet.

Hebr. c. 13. v. 8. *Iesus Christus heri, & hodie, ipse & in sæcula.* Verbum quod ex Deo gignitur, tunc demum Iesu Christi appellationem sortitum comperimus, cum ex muliere factum est homo. Sed quomodo idem est heri, & hodie, & in sæcula? Non alia vtique ratione, quam carnis, quam assumpsit, cum Dei Verbo vnione, vt vnus intelligatur filius. Hac namque consideratione, etiamsi, vt carne indutum est animo concipiatur, suam nihilominus naturalem stabilitatem integram semper retinet.

λαλεῖ, τουτέστιν ἀνθρώπινα· ὁ δὲ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ὄντων, ὡς θεὸς δηλονότι. * τοῦτο δὲ ἰῶτε καὶ ἔστι Χριστός.

* Ioan. cap. 3.

Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.] Ὅτι ἐκ θεοῦ φωνὴ λόγον τότε κεκλημένον εὑρήσομεν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός. πῶς οὖν ὁ χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; ἑνώσει δηλονότι τῇ πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, εἰς υἱὸν ἕνα νοουμένης τῆς ἀναληφθείσης ἐξ ἀνθρώπου σαρκός. οὕτω γὰρ τὸ ἄτρεπτον τοῦ λόγου κατὰ φύσιν μένει πάλιν ἀπαθῆ, νοουμένῳ καὶ μετὰ σαρκός.

Ex priori ad Timotheum.

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης.

1. *Tim. c. 1. v. 1.* PAVLVS *apostolus Iesu Christi secundum imperium Dei saluatoris nostri, & Christi Iesu spei nostræ, Timotheo dilecto filio in fide.* Nomen hoc Saluator nulli alteri æque vere proprieque conuenit, ac soli vero naturalique Deo. Vnde doctor noster id nominis nunc quoque illi imponit. Atqui Iesus Christus, & Dominus, & Saluator noster est. Vocatus est enim Iesus, nominisque vim ac significationem beatus angelus exponens, ita ait: *Vocabis nomen eius Iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum.* Deus igitur est Christus. nam iuxta diuini Pauli doctrinam, ipse est Saluator omnium hominum.

Matth. c. 1. v. 21.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν, Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει.] τὸ τοῦ σωτῆρος ὄνομα πρέποι ἂν μᾶλλον ἢ ἑτέρῳ κυρίως τε καὶ ἀληθῶς, πλὴν ὅτι δὴ μόνῳ τῷ κατὰ φύσιν ὄντι θεῷ. οὕτω καὶ νῦν αὐτὸν ὠνόμασεν ὁ μυσταγωγός. ἀλλ' ἔστι σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὠνόμασται δὲ Ἰησοῦς, καὶ πλὴν τοῦ ὀνόματος δύναμιν, ἤγουν ἑρμηνείαν σαφῆ καθίστησιν ὁ μακάριος ἄγγελος ἐφάσκει· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. θεὸς οὖν ἄρα ὁ Χριστός, εἴπερ ὄντως σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, κατά φησιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος.

Ex epistola ad Titum.

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον.

Tit. c. 2. v. 11. APPARVIT *enim gratia Dei saluatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos vt abnegantes*

ΕΠΕΦΑΝΗ γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησά-

ANNO CHRISTI 431.

μῶμοι τῷ ἀσεβείᾳ, καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.] ποία χάρις ἐπέφανεν ἡμῖν, ἢ ποίου θεοῦ, καὶ τοῦ λεγομένου σωτῆρος εἰ πᾶσιν ἀνθρώποις; ἀλλ' ἔστι δῆλον, ὅτι θεὸς ὢν κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν, καθὼς τὸ μακάριον Δαυὶδ· ἀνοίξω τὸ ἐξ οὐρανῶν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης προσδεχόμεθα· καὶ αὐτός ἐστιν ὁ μέγας θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα πάσης ἀνομίας ἀπαλλάξας, ἑαυτῷ περιποίησῃ γνησίους προσκυνητάς. εἶτα τίς ὁ λέγων ἐκ εἰ θεὸν ἀληθινὸν Ἐμμανουὴλ, τὸ μακαρίου Παύλου περὶ αὐτοῦ λέγοντος· τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;

impietatem, & sæcularia desideria, sobrie & iuste & pie viuamus in hoc sæculo, expectantes beatã spem, & aduentum gloriæ magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Qualis, quæso, gratia, aut cuiusnam Dei gratia apparuit nobis, quæ omnibus hominibus salutaris hoc loco prædicatur? Planum est, quod illius Dei & Domini, qui iuxta beatum Dauid, illuxit nobis, cuiusque glorioſam manifestationem de cęlis expectamus. Magnus hic Deus est ipse Saluator noster Iesus Christus, qui obtulit semetipsum pro nobis, quo ab omni peccato absolutos, germanos sibi constitueret adoratores. Cum ergo beatus Paulus Saluatorem nostrum Iesum Christum magnum Deum prædicet, quis Emmanuelem verum Deum esse inficiari audeat?

Psalm. 117. *v.* 27.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ.

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς.

Ὅτι θεὸς ὁ Χριστός.

ΜΗ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων.] πᾶσα δόσις, φησὶν, ἀγαθὴ· ἀγαθὴ δὲ δόσις, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τὸ δυνάσθαι πληροῦν αὐτὸ τὰς θεοσημείας. εἶτα εἰ τοῖς ἁγίοις χαρίζεται τὸ πνεῦμα Χριστὸς, καὶ μᾶλλον καὶ τὸ δυνάσθαι πληροῦν τὰ παράδοξα· πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθινὸς ὁ Χριστός;

EX CATHOLICIS.

Ex Iacobi epistola.

Quod Christus sit Deus.

NOLITE *errare, fratres mei dilectissimi. Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum. Omne,* inquit, *datum optimum:* sane bonum munus est Spiritus sanctus, patrandorumque miraculorum facultas per ipsum impertita. Cum ergo Christus Spiritum sanctum sanctis impertiatur, potestatemque vt diuina miracula edant, iisdem largiatur; quomodo nõ est verus Deus?

Iacob. c. 1. *v.* 16.

Iacob. c. 4. v. 7. *Subditi igitur estote Deo, resistite autem diabolo, & fugiet a vobis.* Ecce in his aperte dicit oportere nos Deo subiici. Dicit autem Christus: Matth. c. 11. v. 29. *Tollite iugum meum super vos.* Cum ii qui Christi iugum in se tollunt, non alteri cuipiam subiiciantur, quam Deo; quomodo Christus non est Deus?

Υποτάγητε οὖν * τῷ θεῷ, ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. ἰδοὺ σαφῶς ἐν τούτοις, ὑποτάττεσθαι δεῖν ἡμᾶς ἔφη τῷ θεῷ. φησὶ δὲ Χριστός· ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς. ὅτε τοίνυν οἱ τὸν ζυγὸν αἴροντες τὸν αὐτοῦ, οὐχ ἑτέρῳ τινὶ παρὰ τὸν θεὸν ὑποτάττονται, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός;

ANNO CHRISTI 431.

* τῷ κυρίῳ

Ex priori epistola Petri.

Εκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς πρώτης.

1. Petr. c. 1. v. 1. PETRVS *apostolus Iesu Christi, electis aduenis dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, Bithyniæ, secundum præscientiam Dei Patris in sanctificationem Spiritus, in obedientiam & aspersionē sanguinis Iesu Christi: gratia vobis & pax multiplicetur.* Ecce secundum Dei Patris præscientiam, Iesu Christi apostolum se nominat; suique apostolatus rationem edisserens, ipsum in Spiritus sanctificationem, in obedientiam, in sanguinis Iesu Christi aspersionem peractum esse prædicat. Cum igitur qui in ipsum credunt, sanctificationis Spiritum consequantur; (aspergit enim suo nos sanguine ad emundationem) qua tandem ratione is Deus haberi non debet, qui proprio Spiritu sanctificat, suoque sanguine credentes in ipsum emundat? erat enim Deus in carne.

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ιησοῦ Χριστοῦ, κλητοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ασίας, καὶ Βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ιησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.] ἰδοὺ κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ καὶ πατρὸς ἀπόστολον ἑαυτὸν ὠνόμασε τοῦ Χριστοῦ· καὶ τῆς ἀποστολῆς τὸν τρόπον ἡμῖν ἐξηγούμενος, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ιησοῦ Χριστοῦ πεπρᾶχθαί φησιν αὐτήν. ὅτε τοίνυν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὸν, ἁγιαζόμεθα παρὰ τοῦ πνεύματος, ῥαντίζει δὲ ἡμᾶς καὶ τῷ αἵματι αὐτοῦ πρὸς ἀποκάθαρσιν· πῶς οὐκ ἂν νοοῖτο θεὸς, ὁ ἁγιάζων μὲν ἰδίῳ πνεύματι, καθαρίζων δὲ καὶ τῷ αἵματι τοὺς πιστεύοντας; θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί.

1. Petr. c. 1. v. 3. *Benedictus Deus & pater Domini nostri Iesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regenerauit nos in spem viuam per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis, in hereditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & immarcescibilem, conseruatam in cælis.* Si Deus nos genuit in spem viuam & stabilem, effecitque hoc ipsum

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα * ζωῆς δι' ἀναστάσεως Ιησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον, καὶ ἀμίαντον, καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς.] εἰ θεὸς ἡμᾶς ἐγέννησεν εἰς ἐλπίδα ζῶσαν καὶ μένουσαν, πέπραχε δὲ

* ζῶσαν

ANNO CHRISTI 431.

δὲ τοῦτο διὰ τῆς ἰδίας ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως ὁ Χριστὸς, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός;

Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν, φησὶ, καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται, οἱ περὶ τῆς εἰς ἡμᾶς χάριτος προφητεύσαντες ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ.] ἰδοὺ δὴ πάλιν ἐν τούτοις Χριστοῦ τὸ ἅγιον εἴρηται πνεῦμα, καίτοι * θεοῦ ὄν. θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς, ὡς ἴδιον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

* θεῖον

Ex τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς β'.

ΕΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπροφῆται, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι. ἠγοράσμεθα γὰρ τιμῆς, οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἀλλὰ τῷ τιμίῳ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.] ἐσμὲν οὖν ἄρα τοῦ πριαμένου, καίτοι θεῷ δουλεύοντες ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, ὃν καὶ δεσπότην ἐπεγραψάμεθα, ζῶντά τε οἴδαμεν καὶ ἀληθινόν;

Ex τῆς Ιωάννου ἐπιστολῆς πρώτης.

ΚΑΙ οἴδαμεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν μόνον καὶ ἀληθινὸν θεόν. καί ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ιησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος.] Ιησοῦς Χριστὸς, οὐ γυμνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἔξω σαρκὸς, ὁ ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς νοεῖται λόγος· ἀλλ' ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τότε καὶ ὠνόμασται Χριστὸς Ιησοῦς. ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστιν ἀληθινὸς θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος, τίς τῶν ἕτερα φρονούντων ἀνέξεται;

Iesus Christus per suam ex mortuis resurrectionem; qui fieri queat, vt Deus non sit?

De qua (inquit) *salute exquisiuerunt & scrutati sunt prophetæ, qui de futura in nobis gratia prophetauerunt; scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis spiritus Christi.* En hic rursum Spiritus sanctus qui Dei est, dicitur Christi esse. Deus igitur est, vt qui proprium habeat Spiritum sanctum. 1. Petr. c. 1. v. 10.

Ex posteriori epistola Petri.

FVERVNT *autem & pseudoprophetæ in populo, sicut & in vobis erunt magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis, & eum qui emit eos, Dominum negant. Haud enim aliquo corruptibili precio, auro vel argento redempti sumus, sed precioso Christi sanguine.* Quare sumus eius qui redemit nos, & quidem Deo viuo & vero seruientes. Cum Christo igitur Domini titulum assignemus, ipsumque viuum & verum Dominum esse non ignoremus, cur Deum esse inficias ibimus? 2. Petr. c. 2. v. 1. 1. Petr. c. 1. v. 19.

Ex epistola prima Ioannis.

ET *scimus, quoniam Filius Dei venit, & dedit nobis sensum, vt cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio eius. Hic est verus Deus, & vita æterna.* Dei Patris Verbum, prout secundum se nude, & extra carnem consideratur, non appellatur Iesus Christus: Christi autem Iesu nomen tunc demum sortitum est, cum homo factum est. Cum ipse igitur verus sit Deus, & vita æterna, quis secus sentientes ferre queat? 1. Ioan. c. 5. v. 20.

ANNO CHRISTI 431.

Ex epistola Iudæ.

Iudæ v. 3.

OMNEM *solicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis, deprecans supercertari semel traditæ sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præscripti sunt in hoc iudicium) impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum dominatorem, & Dominum nostrum Iesum Christum negantes.* Cum incarnationis doctrinam vniuerse admittamus, quomodo qui semel crediderunt, Dominum nostrum Iesum Christum negare dicuntur? Sane si alium Filium Dei Patris Verbum esse dixerimus, alium rursus eum, qui natus est ex muliere; vnum Dominum diserte inficiamur. Vnus enim Dominus Iesus Christus, carne eius secundum dispensatoriam cum Dei Patris Verbo vnionem, ad deitatis gloriam euecta. Vnus proinde est Christus, & Filius: ita enim erit huius vniuersi Dominus.

Εκ τῆς Ιούδα ἐπιστολῆς.

ΠΑΣΑΝ σπουδὴν ποιούμενος τοῦ γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ὑμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ καὶ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.] κατὰ τίνα τρόπον ἀρνήσεταί τις τῶν ἅπαξ πεπιστευκότων τὸν κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστόν; καίτοι παρεδεξάμεθα τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγον. ἀλλ' εἰ φαμὲν, ὅτι ἕτερος μέν ἐστιν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἕτερος δὲ κατ' ἰδίαν ὁ ἐκ γυναικὸς, ἠρνησάμεθα τὸν μόνον δεσπότην. εἷς γὰρ κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν, τὴν πρός γέ φημι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, εἰς τὴν τῆς θεότητος δόξαν ἀναφοιτώσης αὐτοῦ τῆς σαρκός. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός· ἔσται γὰρ οὕτω τῶν ὅλων δεσπότης.

Ex euangelio secundum Matthæum.

Quod Christus sit Deus.

Matth. c. 1. v. 20.

HÆC *autem eo cogitante, ecce angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens: Ioseph fili Dauid, noli timere accipere Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem filium, & vocabis nomen eius Iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum.* Duo simul hoc loco ponit, quæ in diuinam tantum naturam

Εκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου.

Ὁτι θεὸς ὁ Χριστός.

ΤΑΥΤΑ δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ιωσὴφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ιησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.] δύο κατὰ ταὐτὸ τίθησι τὰ

ANNO CHRISTI 431.

θεοπρεπῆ, κ᾽ οὐκ ἀνθρωπείᾳ πρέποντα φύσει. τὸ γὰρ τεχθέντος ἐκ τῆς Μαρίας ἴδιον ἔφη λαὸν τοῦτον δι᾽ αὐτοῦ σεσωσμένους· κ᾽ μόνῳ, ὅτι κ᾽ ἁμαρτιῶν αὐτοῦτον αὐτὸς ἀπαλλάξει. θεοῦ δὲ τὰ πάντα, ⁊ πρέποι ἂν αὐτῷ κ᾽ μόνῳ τὸ ἀπαλλάττειν ἁμαρτιῶν δυνάσθαι τοὺς ἡμαρτηκότας. θεὸς οὖν ἄρα ὅτιν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγωνημένος, οὗ κ᾽ ἴδιός ἐσμεν λαός. κ᾽ ἁμαρτιῶν δὲ ἡμᾶς ἀπήλλαξεν, ὡς ἔχων κ᾽ τούτου πλὴν ἐξουσίαν.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γωνηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας.] ἐν Βηθλεὲμ γεγώνηται τῆς Ἰουδαίας, ἐκ ῥίζης Ἰεσσαί. φησὶ δὲ περὶ αὐτοῦ δι᾽ ἑνὸς τῶν προφητῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ· καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, μὴ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα. ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. πῶς οὖν ὁ γεγωνημένος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἀπ᾽ ἀρχῆς αἰώνων τὰς ἐξόδους ἔχειν λέγεται, τουτέστι τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχήν, καὶ ὅτι γωνηθεὶς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς; θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς, καὶ πρέπει αὐτῷ τὸ τοῦ θεοῦ λόγου πρεσβύτατον· θεὸς γὰρ ὢν δι᾽ ἡμᾶς σαρκικὴν ὑπομείνας γώνησιν πλὴν ἐκ γυναικός.

Ἐγὼ μὲν γὰρ ὑμᾶς ἐν ὕδατι βαπτίζω, φησὶν, εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ὅτιν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι. αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, κ᾽ διακαθαριεῖ πλὼ ἅλωνα αὐτοῦ.] οὐκ ἀνθρωπότητος ἔργον εἶναι φαμὲν τὸ βαπτίζειν ἐν ἁγίῳ πνεύματι· ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῦ ἅλωνα τὸν νοητὸν,

quadrant, non etiam in humanã. Asserit namque eius, qui ex Maria ortus est, eos omnes, qui salutem per ipsum consequuntur, populum esse peculiarem; tum ipsis eisdem illum peccata dimissurum. Atqui Dei sunt vniuersa; ipsiusque solius est, peccatorum laqueis irretitos expedire. Is igitur, qui ex sacra Virgine natus est, Deus est, cuius nos peculiaris populus sumus, quique e peccatorum vinculis pro sua potestate nos exemit, ac liberauit.

Cum ergo natus esset Iesus in Bethlehem Iudææ. In Bethlehem Iudææ natus est, ex Iessæa radice. Vnde Deus & Pater per quemdam e sacris vatibus ita ait: *Et tu Bethlehem domus Ephrata, nequaquam minima es, vt sis in millibus Iuda. Ex te enim egredietur mihi qui regat populum meum in Israel: & egressus eius ab initio a diebus æternitatis.* Quomodo Bethlehemita ille ab initio sæculi egressus, hoc est substantiæ principium sortitus dicitur, cum tamen in nouissimis sæculi temporibus natum ipsum esse constet? Deus igitur est Christus, ipsiusque diuini Verbi antiquitas in illum conuenit. Nam Deus erat propter nos ex muliere homo nasci dignatus. *Matth. c. 2. v. 1.* *Mich. c. 5. v. 2.*

Ego quidem, inquit, baptizo vos in aqua in pœnitentiam. Qui autem post me venturus est, fortior me est, cuius non sum dignus calceamenta portare. Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igne. Cuius ventilabrum in manu sua, & permundabit aream suam. Haudquaquam humanæ naturæ opus est in Spiritu sancto baptizare: sed neque spiritalem quoque aream, hoc est *Matth. c. 3. v. 11.*

homines ætatem in terra agentes, hominis propriam esse concesserimus: nam omnia solius Dei sunt; ipsique soli congruit illos, qui credunt, in Spiritu sancto posse baptizare. Atqui Christus, qui secundum carnem post Ioannem veniebat, potenter isthæc præstabat, idemque suam quoque aream permundat. Verus itaque Deus est Christus.

Matth. c. 8. v. 2. *Et ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra eius.* Opus diuinum moliri, non est virium humanarum. Conuenit id autem in principem omnium naturam, hoc est diuinam. Atqui Christus eiusmodi opera molitur; non est ergo nudus homo, quemadmodũ nos, sed Deus humanam naturam indutus. Quod de leproso mundato hic dicitur, hoc de socru Petri, de ventis item & mari, deque vndis quas increpauit, dictum accipiatur. Quare diuini quoque illius discipuli animaduertentes illi & mare & ventos obedire, admirabundi aiebant: *Ecqualis nam hic est?* Intelligebant enim, eiusmodi opera patrare posse, rem esse, quæ nudi hominis facultatem superaret. Christus itaque & Deus & homo simul erat.

Matth. c. 8. v. 28.

Matth. c. 8. v. 31. *Dæmones rogabant eum, dicentes: Si eiicis nos, mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis; Ite.* Omnibus prouidere, cunctaque conseruare, ad quem obsecro spectat, nisi ad eum solum, qui secundum naturam Deus est? Hinc & Saluator quoque: *Nonne*, inquit, *duo passeres asse veneunt, & vnus ex il-*

Matth. c. 10. v. 29.

ANNO CHRISTI 431.

τουτέστι τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἰδίαν εἶναί φαμεν ἀνθρώπου. θεοῦ γὰρ τὰ πάντά ἐστι, καὶ αὐτῷ καὶ μόνῳ πρέπει τὸ ἐν ἁγίῳ πνεύματι βαπτίζειν δύνασθαι τοὺς πιστεύοντας. ἐνήργηκε δὲ τοῦτο Χριστὸς ὁ μετὰ Ἰωάννην ἐρχόμενος κατὰ σάρκα, ἤτοι τῶν τῆς σαρκὸς χρόνων. αὐτὸς δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἅλωνα καθαρίζει. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἀληθής.

Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν, προσεκύνει, λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.] τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι θεοπρεπῶς, οὐκ ἴδιον ἀνθρώπου, αὐτῇ δὲ μᾶλλον ἐποιεῖτο ἂν καὶ μόνῃ τῇ πάντων ἐπέκεινα φύσει. ἐνεργεῖ δὲ οὕτω Χριστός· οὐκ ἄρα ψιλὸς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς, θεὸς δὲ μᾶλλον ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ. οὕτω νοήσεις καὶ ἐπὶ τῆς Πέτρου πενθερᾶς, κἂν τοῖς ἀνέμοις ἐπιτιμῶν ὁρῷτο, θαλάσσῃ τε καὶ ὕδασιν. ὅθεν καὶ οἱ θεσπέσιοι μαθηταὶ καὶ θάλασσαν καὶ ἀνέμους ὑποκειμένους ὁρῶντες, τεθαυμάκασι λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος; οὐ γὰρ ἦν ἀνθρώπου ψιλοῦ τὰ τοιαῦτα δύνασθαι δρᾷν. θεὸς οὖν ἄρα κατὰ ταὐτὸν καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός.

Οἱ δὲ δαίμονες, φησὶ, παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, * ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε.] τὸ προνοεῖν τῶν ὅλων, καὶ σώζειν αὐτὰ, τίνος ἂν εἴη, πλὴν ὅτι μόνου τοῦ κατὰ φύσιν ὄντος θεοῦ; οὕτω καὶ ὁ σωτὴρ ἔφασκεν· οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλοῦνται, καὶ ἓν ἐξ

* ἀπόστειλον ἡμῖν ἀπολθεῖν

ANNO CHRISTI 431.

ἀπῶν οὐ πεσεῖται ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς; ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν.] ἰδοὺ τοιγαροῦν τοσούτου τοῦ ὄντων φροντίσαι ἐποιεῖτο Χριστὸς, ὡς μὴ ἐξεῖναι τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι μηδὲ χοίρων ἀγέλης ἔχειν τινὰ ἐξουσίαν. παρακληθεὶς οὖν ἐπέτρεψε μόλις, οὐκ ἐκείνοις πλησῶν τινὰ αἴτησιν, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἀναπείσῃ φρονεῖν, ὅτι προνοεῖται τοῦ ὅλων ὡς θεός. εἶτα πῶς οὐ θεὸς, ὁ θεοπρεπῆ τινὰ ἐξουσίαν, καὶ τὸ κῦρ παντῶν κράτος * ἀνημμένῳ, καὶ σώζων ὡς ἴδια τὰ δι' αὐτοῦ γενόμενα;

* ἀνημμένος.

Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε αὐτὰ ἐκβάλλειν, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.] οἶδεν ὄντα τοῦ θερισμοῦ κύριον τὸν τοῦ ὅλων θεόν. αὐτὸς γὰρ ἢ ἄλως ἡ νοητὴ, τουτέστιν ἡ ἀνθρωπότης· αὐτὸς καὶ ὁ θερισμός. ἀλλ' ἰδοὺ, δεηθῆναι προστάξας τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ἐαυτὸν δείξας ὄντα τοῦτον, ἐκβαλὼν τοὺς ἐργάτας, τουτέστι τοὺς ἁγίους ἀποστόλους· οἷς καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων ὡς θεός. οὐ γὰρ ἔστι τοῦ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρου τὸ δίδοναι τισὶ τὸ ἁγίου πνεύματος τὴν ἐνέργειαν· ἔδωκε δὲ Χριστός· εἶτα πῶς οὐ φύσει τε καὶ ἀληθῶς ἔστι θεὸς, εἰ μὴ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος;

lis non cadet super terram sine Patre vestro, qui in cælis est? Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt. En tantam rerum prouidentiam habebat Christus, vt absque illius permissu ne in porcorum quidem gregem potestatem exercere immundis spiritibus integrum esset. At rogatus vix permisit, non vt illorum libidini morem gereret, sed vt nobis, se omnibus tamquam Deum prouidere persuaderet. Et quomodo tandem ille Deus non est, qui potestatem habet, quam in solum Deum cadere certum est; quique in omnia imperium exercet, & conseruat quæ per ipsum condita sunt, tamquam propria?

Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, vt emittat operarios in messem suam. Et conuocatis duodecim discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, vt eiicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem. Norat vniuersorum Deum messis esse Dominum. eius namque vtrumque est, & ipsa spiritalis area, hoc est humanum genus; & ipsa rursum messis. Sed aduerte, cum messis Dominum obsecrandum esse monuisset, mox seipsũ eiusmodi Dominum esse euidenti argumento declarans, emisit operarios, hoc est sanctos apostolos, quibus vt Deus potestatem contra immundos spiritus est impertitus. Neque enim humanæ naturæ facultatis est, Spiritus sancti vim aut operationem alicui impertiri. Cum eam ergo Dei Verbum, tametsi caro factum, hoc est Christus impertiatur, quomodo Deus non est natura & veritate?

Matth. c. 9. v. 37.

Matth. c. 10. v. 1.

Matt. c. 10. v. 32.

Omnis ergo, qui me confitebitur coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est. Qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego illum coram Patre meo, qui in cælis est. Non pauci sanctorum ad martyrii gloriam euocati, Christumque intrepide confessi, tormentis & morte consummati sunt. Quęro autem, num ob id martyricam coronam adepti sint, quod Christum communem hominem esse constanter affirmarent? an ob id verius, quod sua eum confessione tamquam Deum venerarentur? Res est clara: constat enim a martyrii gloria excidisse, Christumque in die iudicii illos vicissim abnegare comperturos esse, qui illum inficiati sunt. Iam quomodo Deus is censendus non est, qui martyrii gloria eos afficit, qui ipsum Deum esse vere confitentur?

Matt. c. 11. v. 28.

Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos. Si Emmanuel verus Deus non est, cum Deo seruiant omnia, cur suum ille iugum nobis imponit? Iugum autem & ipsa quoque lex appellata est. Verum Christus proprium nobis iugum imponit, nosque obnoxios sibi reddit, tametsi Patri submittat omnia. Deus igitur est. Vnde vt omnia illi subiecta sint, par est.

Matt. c. 12. v. 5.

An non legistis in lege, quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, & sine crimine sunt? Dico autem vobis, quia maior templo hic est. Si sacerdotes qui sabbatum profanant, ob id culpa vacant, quod diuino cultui incumbant;

Πᾶς οὖν, ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.] πολλοὶ κέκληνται τῶν ἁγίων πρὸς τὴν τοῦ μαρτυρίου δόξαν, καὶ τετελείωνται διὰ παθημάτων καὶ θανάτου, Χριστὸν ὡμολογηκότες. ἆρ' οὖν ἐστεφάνωνται, διαβεβαιούμενοι καὶ λέγοντες ἄνθρωπον εἶναι κοινὸν αὐτὸν, ἢ μᾶλλον ὡς θεὸν ταῖς ὁμολογίαις τετιμηκότες; ἀλλ' ἔστι δῆλον. οἱ γὰρ τοῦτον ἀρνησάμενοι, καὶ τῆς τοῦ μαρτυρίου δόξης ἀπώλισθον, καὶ αὐτὸν εὑρήσουσιν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἀρνούμενον αὐτοῦ τοῦ Χριστόν. εἶτα πῶς οὐ θεὸς, ὁ τῇ τοῦ μαρτυρίου δόξῃ στεφανῶν τοῦ, ὅτι τοῦτό ἐστιν ἀληθῶς, ὁμολογοῦντας αὐτόν;

Δεῦτε πρὸς μὲ πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τοῦ ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς.] εἰ μὴ θεός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Εμμανουὴλ, τίνα τρόπον τοῦ ἑαυτοῦ ζυγὸν ἡμῖν ἐπιτίθησι; θεοῦ γὰρ δοῦλα τὰ πάντα. εἴρηται δὲ ζυγὸς καὶ ὁ νόμος. ἀλλὰ ἐπιτίθησιν ἡμῖν ὁ Χριστὸς τοῦ ἴδιον ζυγὸν, ἑαυτῷ τε ὑποτάττει, καίτοι τὰ πάντα ὑποφέρων τῷ πατρί. θεὸς ἄρα ἐστίν. ὅθεν αὐτῷ καὶ ὑποκεῖσθαι τὰ πάντα πρέπει.

Η οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε.] εἰ βεβηλοῦντες τὸ σάββατον οἱ ἱερεῖς ἀναίτιοί εἰσιν, ὡς θεῷ προσάγοντες τὰς θεραπείας·

Anno Christi 431.

Anno Christi 431.

πῶς τῶν ἐν τῷ ἱερῷ δρωμένων νοεῖται μείζων ἡ Χριστοῦ θεραπεία; ἀλλ' ἔστι δῆλον, ὅτι οἱ μὲν ἐν νόμῳ καὶ σκιᾷ καὶ ὑποδείγματι τῶν ἐπουρανίων λατρεύκασιν· οἱ δὲ θεσπέσιοι μαθηταὶ θεοσεβοῦντές τε καὶ λειτουργοῦντες τῷ Χριστῷ, μείζονα καὶ τιμὴν δόξαν ἔσχον. καὶ εἰ τῆς ἐν νόμῳ λατρείας ἐν ἀμείνοσι τὸ λειτουργεῖν τῷ Χριστῷ, πῶς ἂν οὐκ οἴοιτο θεὸς ἀληθής;

quomodo cultus qui Christo impenditur, ministerio quod sacerdotes in templo obibant, præstantior censetur? atqui apertum est eos, qui sub lege viuebant, in vmbra & figura supercælestium Deo ministrasse. Sed diuini illi discipuli Christi sectatores, ipsique ministrantes, ampliori honore & gloria potiti sunt. Quod si ministerium quod Christo exhibetur, legali cultui multum antecellit, quomodo in sobrii cuiusquam cogitationem cadere potest, Christum non esse verum Deum?

Εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, φησὶν, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.] εἰ ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ πεθεραπεύκασι τοὺς δαιμονῶντας οἱ μαθηταί· ἐπεφώνουν γὰρ ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου· πῶς ἂν οὐκ οἴοιτο θεὸς ἀληθής; οὐ γὰρ ἂν ἐξήρκεσεν ἀνθρώπου δόξα καὶ δυνάμις εἰς τὸ καταγῶσαι τὸν σατανᾶ.

Et si ego in Beelzebub eiicio dæmones, filii vestri in quo eiiciunt? ideo ipsi iudices vestri erunt. Si in Christi nomine a dæmonio vexatos discipuli curabant; (inuocabant enim nomen Iesu Nazareni) quomodo de vera illius diuinitate ambigere fas est? Neque enim vlla omnino gloria aut potentia humana sat fuerit ad debellandum satanam. *Matt. c. 12. v. 27.*

Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ καίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκανδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν· καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός.] Θεὸν θεοῦ λέγεσθαι· εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἀγγέλου ἀγγέλου ἐστὶ, θεοῦ δὲ μᾶλλον τὰ πάντα. πῶς οὖν φησι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ; θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν, ὡς καὶ ἰδίους ἔχων τοὺς ἀγγέλους, καὶ διὰ τοῦ ἄνω πνεύματος ὑπηρετούμενος.

Sicut ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur; sic erit in consummatione sæculi. Mittet Filius hominis angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem: & mittent eos in caminum ignis. De Deo legimus: *Benedicite Domino omnes angeli eius.* Neque enim angelus angeli est, sed Dei sunt omnia. Cum ergo de Filio hominis dicatur, quod missurus sit angelos suos; angelosque & spiritus illos supremos tamquam proprios ministros possideat; euidens fit, illum esse Deum. *Matt. c. 13. v. 40.* *Psalm. 102. v. 20.*

Ἠρώτησεν ὁ Χριστός· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν βαπτι-

Interrogabat discipulos suos: Quem me dicunt homines esse filium hominis? At illi dixerunt: Alii Ioannem Baptistam; alii autem E- *Matt. c. 16. v. 13.*

liam, alii vero Ieremiam, aut vnum ex prophetis. Dixit illis Iesus: Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei viui. Respondens autem Iesus, dixit ei: Beatus es Simon Bar Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui est in cælis. Si Christus communis vulgarisve tantum homo est, cur Petrus ob suam confessionē admirabilis declaratus & laudatus est? Quomodo diuinitus perhibetur edoctus? Aut quanam superna opus erat illi illuminatione, vt illud Christi mysterium caperet? Verum quia Deum esse agnouit, viuentisque Dei Filium esse prædicauit; ideo mirabilis & egregius habitus est. Neque tamen duos confessus est filios, sed vnum dumtaxat. Impium itaq; est Christum in duos diuidere filios. *Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis.* En iterum cælestes spiritus suos angelos vocat, etiamsi hominis filius dicatur.

Matt. c. 16. v. 27.

Et cum venissent Capharnaum, accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei: Magister vester non soluit didrachma? ait: Etiam. & cum intrasset in domum, præuenit eum Iesus, dicens: Quid tibi videtur Simon? Reges terræ a quibus accipiunt tributum vel censum, a filiis suis, an ab alienis? & ille dixit: Ab alienis. Dixit illi Iesus: Ergo liberi sunt filii. Quomodo liberum, hoc est a legis vinculo tributique pensione immunem, necnon verum Filium se prædicat, si carnis & sanguinis secundum hypostaticam vnionem particeps effectus, non est Deus? At dependit nihilominus didrachma tamquam legi obno-

Matt. c. 17. v. 23.

ςήν· ἄλλοι δὲ, Ηλίαν· ἄλλοι δὲ, Ιερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ, φησὶν, ὁ Πέτρος, εἶπε· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ιησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ Σίμων Βαρ Ιωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.] εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς, διὰ τί τεθαύμασται Πέτρος ὁμολογῶν αὐτόν; πῶς δέ ἐστι καὶ θεοδίδακτος, ἢ ποίας ἐδεήθη φωταγωγίας ἄνωθεν, ἵνα μάθῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον; ἀλλ' ἔγνω θεὸν ὄντα, καὶ υἱὸν θεοῦ ζῶντος διωμολόγησεν αὐτόν· ταύτῃ τοι τεθαύμασται. πλὴν ἕνα υἱὸν, καὶ οὐχὶ δύο υἱοὺς φησι. δυσσεβὲς οὖν ἄρα τὸ διορίζειν εἰς δύο. Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ἰδοὺ πάλιν ἀγγέλους αὐτοῦ φησι τὰ ἄνω πνεύματα, καίτοι λεγομένου υἱοῦ ἀνθρώπου.

Ελθόντων * δὴ οὖν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες, τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; καὶ λέγει, ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ιησοῦς, λέγων· τί σοι δοκεῖ Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; εἶπε δὲ αὐτῷ· ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ιησοῦς· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.] πῶς ἐλεύθερον ἑαυτὸν εἶναί φησι, καὶ ἔξω νόμου, καὶ ἀσυντελῆ, καὶ υἱὸν ἀληθῶς, εἰ μὴ θεός ἐστιν, ἑνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν σαρκὸς καὶ αἵματος κεκοινωνηκώς; συντετέλεκε δὲ τὸ δίδραχμον, ὡς γεγονὼς ὑπὸ νόμον

Anno Christi 431.

* δὲ αὐτοῦ

Anno Christi 431.

νόμον, ὁ ὑπὲρ νόμον ὑός. ἀνθρωπος δὲ ὤν, οὐχ ὑπὲρ νόμον νοεῖται. πῶς γαρ; οὐδὲ ἂν ἔλθοι κατὰ φύσιν τὸ ἐλεύθερον, εἰ μὴ νοεῖται θεὸς ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ.

Ἀναβαίνοντος ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, παῖδες προεβάδιζον, εὐφημοῦντές τε καὶ λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ. θεοπρεπὴς δὲ πάντως ἦν ἡ δοξολογία. ἠγανάκτησαν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ δὴ καὶ προσῆλθον, λέγοντες· ἀκούεις, τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;] ἀναλκαῖον ἐν τούτοις διαμνημονεῦσαι τὸ μακαρίου Δαυὶδ λέγοντος· κύριε, ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον. ἡμῶν γὰρ παῖδες εὐφημοῦντες ἔλεγον· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ. καταδέχεται δὲ τὴν δοξολογίαν εὐφημουμένου. ὁ δὲ γε μακαρίου Δαυὶδ ἐκ ἀνθρώπῳ τινὶ διατέθεικε κοινῷ, κυρίῳ δὲ μᾶλλον, οὗ καὶ θαυμαστὸν τὸ ὄνομα ἐν πάσῃ τῇ γῇ. ἐπήρθη γὰρ ἡ μεγαλοπρέπεια ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. εἶτα, πῶς οὐ θεὸς ὁ υἱὸς Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα Χριστός;

Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.] ἆρα ὡς ἄνθρωπος εἰς τῶν καθ' ἡμᾶς καθεδεῖται Χριστὸς, παρεστηκότων αὐτῷ πάντων

xius, cum tamen vt Filius lege maior esset. Verum si sit homo, non est supra legem. Nemo enim naturalem libertatem illi tribuet, nisi vt Deum humana forma indutum animo eumdem concipiat.

Christo omnium nostrum saluatore Hierosolymam ascendente, pueri præeuntes, laudumque præconia depromentes, *Hosanna filio Dauid, clamabant.* At hæc acclamatio in solum Deum quadrat. *Indignati autem pharisæi in medium prorumpunt: Audis,* inquiunt, *quid isti dicunt? Iesus autē dixit eis: Vtique. nunquam legistis, quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem?* Sed beatum Dauid hoc loco audire operæ precium est; ait autem: *Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra. Quoniam eleuata est magnificentia tua super cælos. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem.* Pueri namque magna exultatione acclamantes, aiebant: *Hosanna filio Dauid.* Is porro cuius elogium decantabant, eiusmodi laudem & acclamationem neutiquam repudiabat. Atqui beatus Dauid eam acclamationem non communi alicui homini tribuebat, sed omnium Domino: illius enim solius nomen vniuersa terra demiratur, eiusdemque magnificentia super omnes cælos tollitur. Quomodo ergo Christus Dauidis secundum carnem filius non est Deus?

Matt. c. 21. v. 15.

Psal. 8. v. 1.

Cum autem venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes angeli cum eo; tunc sedebit super sedem maiestatis suæ. Numquid Christus vt homo quispiam nostri similis pro tribunali sedebit, astantibus-

Matt. c. 25. v. 31.

que omnibus vndiquaque ipsi angelis, orbem iudicabit? Qui istuc, obsecro, rationi est consentaneũ?

Iacob. c. 4. v. 14. An non scriptum est, *Vnus est legislator, & iudex?* Deus igitur est Christus, qui pari cum Deo gloria pollens, thronumque iudiciarium obtinens, ac angelos circumquaque astantes habens, in iustitia terrarum orbem iudicabit.

Matt. c. 26. v. 63. *Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per Deum viuum, vt dicas nobis, si tu es Christus Filius Dei viui. Dicit illi Iesus: Tu dixisti. verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium hominis sedentem a dexteris virtutis Dei, & venientem in nubibus cæli.* Quomodo Filius hominis a dexteris virtutis Dei sedet? Planum est, Dei Verbum ita factum esse hominis filium, vt tamen Deus esse non desierit: manst enim quod erat. Hac igitur ratione generanti assidet, & in diuinitatis gloria & maiestate conspicuum cernitur, etiam si factum sit caro.

Matt. c. 27. v. 50. *Iesus autem clamans voce magna, emisit spiritum. Et ecce velum templi scissum est in duas partes, a summo vsque deorsum: & terra mota est, & petræ scissæ sunt; & monumenta aperta sunt, & multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt.* Si Christus communis erat homo, cur illo animam expirante, in ipsis elementis tanta accidit conturbatio? Sol enim retractis radiis, diei tenebras offudit: terra adhæc Dominum suum Iudæorum contumeliis indignissime affectum conspicata, disrupta est; & ipse tandem infernus sanctorum animas dimisit. Et cuiusnam nutu omnia hæc fiebant? nonne Dei? Deus enim erat in

των τῶν ἀγγέλων, οὕτω τε κρινεῖ Ⓦ κόσμον; εἶπα, ποῖον ἔχει τοῦτο λόγον; γέγραπται γάρ, ὅτι εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, ὁ ἐν δόξῃ θεοῦ, καὶ θρόνον ἔχων, καὶ παρεστῶτας ἀγγέλους, καὶ κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ. ANNO CHRISTI 431.

Καὶ ὁ ἀρχιερεὺς, φησὶν, εἶπεν αὐτῷ· ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπάρτι ὄψεσθε Ⓦ υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.] πῶς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου κάθηται ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως; ἀλλ' ἔστι δῆλον, ὅτι κἂν εἰ γέγονεν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, οὐ πέπαυται τοῦ εἶναι θεὸς, ἀλλ' ἔστιν ὁ ὢν. ταύτῃ τοι καὶ συνεδρεύει τῷ φύσαντι, καὶ ἐν τοῖς τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ἐμπρέπων ὁρᾶται, κἂν εἰ γέγονε σαρξ.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἄνωθεν ἕως κάτω· Ⓒ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν.] εἰ κοινὸς ἄνθρωπος ἦν ὁ Χριστὸς, πῶς τεθνεῶτος αὐτοῦ, τοσοῦτος ἦν ἐν τοῖς στοιχείοις ὁ θόρυβος; ὁ μὲν γὰρ ἥλιος τὴν ἀκτῖνα συνέστειλε, Ⓒ ἐν ἡμέρᾳ σκότος εἰργάσατο· ἡ δὲ γῆ Ⓦ ἑαυτῆς δεσποτείαν ὁρῶσα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐμπαροινούμενον, ἐσείετο· ἀφῆκε δὲ ὁ ᾅδης τὰς τῶν ἁγίων ψυχάς. τίνος ταῦτα ποιοῦντος; ἆρα οὐχὶ θεοῦ; θεὸς γὰρ ἦν ἐν

ANNO CHRISTI 431.

σαρκὶ, ᾧ καὶ ἡ κτίσις ὑβριζομένῳ ζήτον τινὰ συνωργίζετο.

carne, quo tam contumelioſe tractato, ipſa quoque creatura quodammodo ira & indignatione eſferabatur.

Ἐκ τοῦ κ̄ᾱ Ἰωάννου εὐαγγελίου.

Ex euangelio ſecundum Ioannem.

Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντα· καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε, τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.] πρὸς θεὸν γέγραπται· ὅτι ὁ πλάσας καταμόνας τὰς καρδίας αὐτῶν. καὶ αὐτὸς δέ που φησί· μὴ ἀπ' ἐμοῦ κρυβήσεταί τι; εἰ δὲ πάντα Χριστὸς ἐπίσταται, καὶ οἶδε τὰ ἐν ἀνθρώπου, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς, ὡς καρδίας ἐτάζων καὶ νεφροὺς;

Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.] ἀκούεις, ὅτι τὴν σωτηρίαν ἐκ τῶν Ἰουδαίων εἶναι φησί; καίτοι σωτῆρα θεὸν ἐπεγραψάμεθα. σέσωκε γὰρ ἡμᾶς οὐ πρέσβις, οὐκ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος, κ̄ς τὰς γραφάς. ὠνόμασται γὰρ Χριστὸς Ἰησοῦς, γεγονὼς δὲ Ἰουδαίων κ̄τ τὴν σάρκα. Ἰησοῦς γε μὴν ἑρμηνεύεται σωτηρία. αὐτὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ ἐκ τῶν Ἰουδαίων σωτηρία. ὥστε κἂν εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, καὶ ἐπελάβετο σπέρματος Ἀβραάμ, θεός ἐστι καὶ μετὰ σαρκός.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγων ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι. καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω.]

IESVS *autem non credebat ſemetipſum eis, eo quod ipſe noſſet omnes, & quia opus ei non erat vt quis teſtimonium perhiberet de homine. Ipſe enim ſciebat, quid eſſet in homine.* De Deo ſcriptum extat: *Qui finxit ſigillatim corda eorum.* Et ipſe alibi ait: *Non celabitur a me omnino quidquam.* Si ergo Chriſtus omnia intelligit, & omnia quæ ſunt in homine exacte nouit, vtpote ſcrutans eorum corda & renes; quomodo non eſt Deus?

Ioan. c. 2. v. 24. Pſalm. 34. v. 15. Ierem. c. 17. v. 10.

Vos adoratis quod neſcitis, nos adoramus quod ſcimus: quoniam ſalus ex Iudæis eſt. Audis ſalutem ex Iudæis eſſe aſſerentem. Atqui Deum ſaluatorem nobis adſcripſimus, eique nomina dedimus. Saluauit enim nos non legatus, non angelus, ſed Dominus ipſe, ſecundum Scripturas. At Chriſtus qui ſecundum carnem ex Iudæis natus eſt, Ieſu nomenclaturam ſortitus eſt. Ieſu autem nomen interpretatum ſalutem ſonat. Ipſe itaque Chriſtus eſt ſalus illa, quæ ex Iudæis profecta eſt. Quamobrem licet Verbum caro factum ſit, & ſemen Abrahæ apprehenderit; Deus nihilominus cum aſſumpta carne permanſit.

Ioan. c. 4. v. 22. Iſai. c. 63. iuxta LXX.

Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet: quia ego vado ad Patrem. & quodcumque petieritis in nomine meo, hoc fa-

Ioan. c. 14. v. 12.

ciam. Ad Patrem se abire denuntiat, cum tamen Deus natura Filius sit, ipseque omnia impleat. Abscedit enim secundum humanam naturam. At vero licet vt homo in cælum assumptus sit; vt Deus tamen supplicum vota se auditurum promittit, si in nomine illius supplicauerint. Iam cui quęso verius conuenit sanctorum postulatis satisfacere, eorumque votis ac desideriis respondere, quam soli vero ac natiuo Deo?

Ioan. c. 15. v. 16. *Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, & posui vos vt eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat; vt quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.* En pari se cum Deo & Patre potestate pollere, pariaque eidem præstare posse nusquam non inculcat. Dixerat enim; Quodcumque petieritis in nomine meo, faciam. nunc autem ait; Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Numquid ergo seorsum aliqua dilargitur Pater absque Filio, aut Filius rursum seorsum sigillatimq; impertitur nonnulla absque Patre, ita vt a duobus diis præstentur, quæ sancti efflagitant? Absit, absit: vnus enim est Deus Pater, & vnus item Dominus Iesus Christus. Distribuit namque Pater dona per Filium in Spiritu sancto; verumtamen postulatio in precibus fit per Iesum Christum. Porro Domini Iesu nomine accipimus & designamus Verbum hominem factum.

Ioan. c. 16. v. 23. *In illo die me non rogabitis quidquam. Amen amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Petite, & accipietis, vt gaudium vestrum sit plenum.* Hæc eamdem sententiam cum

* πορθύεται, φησὶ, πρὸς τὸν πατέρα, καίτοι φύσει θεὸς ὑπάρχων ὁ υἱὸς, καὶ αὐτὸς ὢν ὁ πάντα πληρῶν. πορθύεται γὰρ ἀνθρωπίνως· ἀνελήφθη γὰρ εἰς τὸν οὐρανόν. ἀλλ' ὡς θεὸς ἐπαγγέλλεται πληροῦν τὰ αἰτήματα τῶν προσθυχομένων, εἰ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ποιοῖντο τὰς λιτάς. εἶπε γοῦν, δι' ἃ πρέποι μᾶλλον τὸ πληροῦν εὐχὰς ἁγίων, καὶ χαρίζεσθαι τὰ αἰτήματα, πλὴν ὅτι μόνῳ τῷ κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς ὄντι θεῷ;

Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε· ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μείνῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν.] ἰδοὺ πανταχοῦ δείκνυσιν ὅτι τὰ ἴσα μετ' ἐξουσίας ἐνεργεῖ * τῷ πατρί. ἔφασκε γάρ· ὅτι ὃ ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ποιήσω. νυνὶ δέ φησιν· ὅ, τι ἐὰν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. ἆρα οὖν ἰδίᾳ μὲν δίδωσιν ὁ πατὴρ δίχα τοῦ υἱοῦ, ἰδίᾳ δὲ καὶ ἀνὰ μέρος ὁ υἱὸς δίχα τοῦ πατρός; ἐκοῦν παρὰ δύο θεῶν τοῖς ἁγίοις τὰ ἐν εὐχαῖς αἰτήματα; ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει ταῦτα, μὴ γένοιτο· εἷς γὰρ θεὸς ὁ πατὴρ, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός. διανέμει γὰρ ὁ πατὴρ διὰ υἱοῦ τὰ ἀγαθὰ ἐν πνεύματι. πλὴν ἡ αἴτησις ἡ ἐν προσευχαῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· καὶ κύριος Ἰησοῦς ὁ ἐνανθρωπήσας νοεῖται καὶ ὀνομάζεται λόγος.

Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἂν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.] ἐν ἴσῃ καὶ τοῦτο τοῖς

* al. τοῦ πατρί.

Anno Christi 431. * Ie. impleuit. Ioan. cap. 7. v. 37.

ANNO CHRISTI 431.

ἀνωτέρω βραχὺ διανοίᾳ κείσεται, καὶ τὸ ἑφεξῆς ὁμοίως. ἔχει δὲ οὕτως. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον.

Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.] εἰ τῇ ἐπιγνώσει τοῦ μόνου καὶ ἀληθινοῦ θεοῦ συνεζεύχθαί τε καὶ συνεισβαίνειν ἀνάγκη τῇ ἐπιγνώσει Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ζωὴν τοῦτο τῇ αἰωνίῳ προξενεῖ· πῶς οὐχ ἅπασιν εὐαργὲς, ὅτι θεός ἐστιν ἀληθὴς ὁ Χριστός; γέγονε δὲ σὰρξ ὁ λόγος, καὶ μεμένηκε λόγος.

Ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. κἀγὼ τὴν δόξαν, ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἕν. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί· ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν.] ἀκριβῆ τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν ἐπισήσαντες τῇ τοῦ προκειμένου δυνάμει, θεωρήσωμεν τὰ ἐν αὐτῷ. ποίαν δόξαν εἰληφέναι φησὶ παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς, καὶ ταύτην ἡμῖν ἐπιδοῦναι; αὐτὸς δὲ ἡμᾶς τῆς ἐπὶ τούτοις ἐρεύνης ἀπαλλάξει, λέγων· ἵνα ὦσι, καθὼς ἡμεῖς, ἕν. εἰ μὴν γὰρ τῇ φυσικῇ ταυτότητι ἕν ἐστιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, εἰ καὶ νοεῖται καθ' ὑποστάσεων ἑκάτερον ἰδικῶς. πῶς δὲ καὶ σὺν ἡμῖν γέγονε; καὶ τοῦτον ἴσον ἔχον τρόπον, οὐσιωδῶς δὴ λέγω, καὶ φυσικῶς· καὶ γὰρ θεοῦ φύσις ἀσύμβατος παντελῶς εἴη ἂν πρὸς τὴν κτίσιν, ὡς σὺν ταυτότητι

superioribus habent; ſicut illa quoque, quę mox conſequuntur. Ait namque: *In illo die, in nomine meo petetis: & non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis. Ipſe enim pater amat vos, quia vos me amaſtis, & credidiſtis quia ego a Patre exiui.* Ibid. v. 27.

Hæc eſt vita æterna, vt cognoſcant te ſolum Deum verum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum. Si cum ſolius verique Dei cognitione Ieſu Chriſti cognitionem neceſſario coniunctã conſociatamque eſſe oportet, & hoc ipſum æternam vitam conciliat; cui obſcurum eſſe poteſt, Chriſtum verum eſſe Deum? Verbum ſane caro factum eſt; ſed manſit interim Verbum. Ioan. c. 17. v. 3.

Vt credat mundus quia tu me miſiſti. Et ego claritatem quam dediſti mihi, dedi eis; vt ſint vnum, ſicut & nos vnum ſumus. Ego in eis, & tu in me; vt ſint conſummati in vnum. Perſpicaci mentis oculo in rem propoſitam intendentes, quænam in ipſa abſtruſa lateant, diligenter exploremus. Qualem itaque gloriam Filius a Patre accepiſſe ſe narrat, quam nobis deinde communem fecerit? Sane ipſe ab hac quæſtione nos liberat dum ait: Vt vnum ſint, ſicut & nos vnum ſumus. Nam etſi Dei Patris Verbum ſecundum propriam hypoſtaſin alius a Patre eſſe dignoſcatur, naturali tamen identitate vnum plane & idem eſt cum illo. At quo pacto Verbum illud vnum quoque nobiſcum factum eſt? Ad eumdem omnino modum, puta ſecundum eſſentialem & naturalem identitatem. At cum diuina natura tanto a creatura diſtet interuallo, vt ſecundum eſſentiam cum ea coire Ibid. v. 21.

nequaquam valeat; ecquo, inquis, modo ſecundum naturam vnum ille factus eſt nobiſcum, qui omnem omnino creaturam excellit? Verbum factum eſt homo, vt quemadmodum, quod quidem ad deitatis naturam ſpectat, vnum & idem eſt cum Patre, ita ſecundum naturæ humanæ habitudinem ſit vnum quoque nobiſcum. Hac enim ratione nos quoque in vnitatem conſummati ſumus.

Ioan. c. 20. v. 19. *Cum ergo ſero eſſet die illo, vna ſabbatorum, & fores eſſent clauſæ, vbi erant diſcipuli congregati propter metum Iudæorum; venit Ieſus, & ſtetit in medio, & dixit eis: Pax vobis.* Non immerito dubitauerit hic quiſpiam, ac dixerit: Si Verbum poſt reſurrectionem perinde ac ante venerandam crucem in corpore erat, quomodo concluſis foribus in medio diſcipulorum ex inſperato apparuit? Ad hoc reſpondemus, diuina virtute factum id eſſe. Par eſt autem, vt Pauli dictum hoc loco in mentem reuocemus; ait is vero: *Itaque nos ex hoc neminem nouimus ſecundum carnem: & ſi cognouimus ſecundum carnem Chriſtum, ſed nunc non nouimus.* Sane poſt reſurrectionem ex mortuis, diſpenſationis myſterio, propter quod carnem ſalubriter aſſumpſerat, iam perfecto, diuina virtute & poteſtate vtebatur; vt qui iam veluti opportuno tempore per ea potius, quam per exinanitionis conditiones, agnoſci voluerit.

2. Cor. c. 5. v. 16.

Ioan. c. 20. v. 22. *Et cum hoc dixiſſet, inſufflauit, & dixit: Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt.* Quidquid hic factum memoratur, hoc to-

λέγω τῇ κατ' οὐσίαν. πῶς οὖν ἐν ἡμῖν γέγονε φυσικῶς ὁ ὑπὲρ τὴν κτίσιν; γέγονε γὰρ ἄνθρωπος, ἵνα ὥσπερ ἐστὶν * ἐν τῇ τῆς θεότητος φύσει πρὸς τὸν πατέρα, οὕτω καὶ πρὸς ἡμᾶς ἓν γένηται σχέσει τῇ κατὰ ἀνθρωπότητα· τετελειώμεθα γὰρ οὕτω καὶ ἡμεῖς εἰς ἕν. Anno Christi 431. * ἴσ. ἐν

Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ιουδαίων, ἦλθεν ὁ Ιησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.] ἐπαπορήσαι τις ἂν κατὰ τὸ εἰκὸς, λέγων· εἰ ἐν σώματι καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἦν ὁ λόγος, καθὰ καὶ πρὸ τοῦ τιμίου σταυροῦ, πῶς κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἀδοκήτως εἰς μέσον ὤφθη τῶν μαθητῶν; πρὸς τοῦτό φαμεν, ὅτι δυνάμει τῇ θεϊκῇ. μεμνῆσθαι δεῖ Παύλου λέγοντος· ὅτι ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. μετὰ γάρ τοι τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, ὡς τετελεσμένης ἤδη τῆς οἰκονομίας, ἐφ' ᾗ καὶ ἡ τῆς σαρκὸς ἀνάληψις * ἐπράχθη χρειωδῶς, ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει κέχρηται τῇ θεοπρεπεῖ, διὰ τούτων μᾶλλον, ἢ διὰ τῶν τῆς κενώσεως * μέτρων ἐπιγινώσκεσθαι θέλων, ὡς ἐν καιρῷ καθήκοντι. * ἐπιείσθη * τούτων

Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, * ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.] ὅλον ἐστὶ θεοπρεπὲς τὸ * ἀφίονται

ANNO CHRISTI 431.

γεγενημένων, καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον λόγου. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἀνθρώπινον τὸ ἐμφυσῆσαι τοῖς ἀποστόλοις, καὶ δοῦναι τὸ πνεῦμα. εἶτα μέγα, καὶ ὑπὲρ τὴν κτίσιν, τὸ τοιαύτην ἐξουσίαν παρασχεῖν, ὥστε κρατεῖν, ὧν ἂν ἔλοιντο, τὰς ἁμαρτίας· ἀφιέναι δὲ καὶ οἷς ἂν βούλοιντο τυχόν. διὰ τί δὲ καὶ διὰ σαρκικοῦ φυσήματος τὸ πνεῦμα δίδωσιν; ὅτι μὴ ἀλλοτρία τοῦ λόγου γέγονεν αὐτοῦ ἡ σαρξ, ἀλλὰ ἰδικῶς αὐτοῦ. καὶ ἀνθρώπινον μὲν τὸ διὰ σαρκὸς ἐμφύσημα· θεϊκῆς δὲ δυνάμεως ἔργον, τὸ μετόχους ἀποφῆναι τοῦ πνεύματος τοὺς ἠξιωμένους.

tum diuinum, magnaque consideratione dignũ est. Primo namque non erat humanæ naturæ opus, per exsufflationem apostolis Spiritum sanctum infundere. Deinde maius quiddam, sublimiusque est, quam quod in creaturam cadat, tantam illis potestatem impertiri, vt quorum vellent peccata retinere, & quorum rursus visum esset relaxare, possent. At cur corporeo flatu impertit Spiritum sanctum? ideo nimirum, vt carnem a Verbo non alienam, sed propriam illius extitisse intelligamus. Adde externam illam per carnis ministerium exsufflationem humanam fuisse; sed Spiritus sancti participes dignatione sua efficere, diuinæ virtutis opus extitisse.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου.

ΑΓΓΕΛΟΣ θεοῦ τῷ Ζαχαρίᾳ φησὶ περὶ τοῦ ἁγίου Βαπτιστοῦ· καὶ ἔσται χαρά σοι, καὶ ἀγαλλίασις· καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ισραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν.] ὁ μακάριος Ιωάννης, ἐρομένων αὐτὸν τῶν Ιουδαίων, σὺ τίς εἶ; φησίν· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. προφητεύων δὲ αὐτὸς ὁ Ζαχαρίας ἐπὶ τῷ ἰδίῳ παιδί, φησί· καὶ σὺ παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ,

Ex euangelio secundum Lucam.

ANGELVS Dei Zachariæ de sancto Baptista hæc exponit: *Et erit gaudium tibi & exultatio: & multi in natiuitate eius gaudebunt. Erit enim magnus coram Domino, & vinum & siceram non bibet, & Spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris suæ: & multos filiorum Israel conuertet ad Dominum Deum ipsorum.* Rursum cum Iudæi ex ipso eodem Ioanne sciscitarentur: *Tu quis es?* Respondit ille: *Ego vox clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite semitas eius.* Tandem ipsemet Zacharias de proprio filio vaticinans, ita fatur: *Et tu puer, Propheta altissimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias eius: ad dandam scientiam salutis plebi eius, in remissionem peccatorum eorum.* Ille nam-

Luc. c. 1. v. 14.

Ioan. c. 1. v. 19.

Luc. c. 1. v. 76.

, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν. προε-

que Christum anteibat, eiusdemque factus præcursor, vt viam illi præpararent, annuntiabat: & propheticum oraculum de illo edens, ad eum, vt qui iustificare potest peccatis obnoxios vti Deus, conuertebat. Et adhuc dubitamus, fueritne Deus Christus?

Luc. c. 1. v. 32. *Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur: & dabit ei Dominus Deus sedem Dauid patris eius: & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.* Numquid hominis nostri similis imperio perpetuo citra vllam interruptionem prememur? an imperatori potius Deo in Christo & per Christum subditi erimus, non assumptum ad hoc tamquam extraneum quempiam mediatorem, sed verũ Filium, per quem & in quo Deus Pater in omnia regnum obtinet? Quod si ita res habet, Deus ergo est Christus.

Luc. c. 1. v. 34. *Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens angelus dixit illi: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.* Numquid is, qui arcana inexplicabilique Spiritus sancti operatione ex sacra Virgine formatus & natus est, sola appellatione filius erat? an verus potius naturalisque Dei Filius, & Deus creditus est? Sed hoc procul dubio verum est. Verbum proinde secundum hypostasin caro factum, hoc est, carnem per Spiritum sanctum ex sacra Virgine sumpsisse, eamque propriam sibi fecisse, intelligatur. Hac namque ratione quod verus Deus sit, deprehendetur.

Luc. c. 1. v. 41. *Et factum est, vt audiuit saluta-*

βάδιζε γὰρ τοῦ Χριστοῦ, καὶ αὐτοῦ γέγονε πρόδρομος, καὶ αὐτῷ τὰς ὁδοὺς προετοιμάζεσθαι διεκήρυττε, καὶ ἐπ' αὐτῷ προεφήτευε λόγον, ἐπιστρέφων ὡς ἐπὶ* θεῷ δικαιοῦν ἰσχύοντι τοὺς ἐν ἁμαρτίαις. εἶτα, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Anno Christi 431.

* al. θεὸν δικαιοῦν ἰσχύοντα

Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τοῦ οἶκον Ιακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.] ἆρ' οὖν* ἐφ' ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς κεισόμεθα, βασιλευόμενοι διηνεκῶς καὶ ἀκαταλήκτως; ἢ ὑπὸ θεῷ μᾶλλον ἐσόμεθα βασιλεύοντι ἡμῶν ἐν Χριστῷ; καὶ οὐχ ὡς ἔξωθεν μεσίτου τινὸς εἰς τοῦτο παραληφθέντος, ἀλλ' ὡς δι' υἱοῦ καὶ ἐν υἱῷ κατακρατοῦντος τῶν ὅλων τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. εἰ δὲ τοῦτο ἀληθὲς, θεὸς ἄρα ὁ Χριστός.

* ἐφ' ἑνὶ

Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τοῦ ἄγγελον· πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. ἆρα οὖν κέκληται μόνον υἱὸς, ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου διὰ τοῦ πνεύματος ἀπορρήτως γεγεννημένος, ἤγουν ἐκτισμένος; ἢ φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς εἶναι πεπίστευται, καὶ θεός; ἀλλ' ἔστι τοῦτο ἀληθές. νοείσθω δὴ οὖν σαρὲξ καθ' ὑπόστασιν γεγονὼς ὁ λόγος, τουτέστιν ἰδίαν ποιησάμενος σάρκα τὴν διὰ πνεύματος ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. οὕτω γὰρ ἔσται καὶ θεὸς ἀληθῶς.

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσε τοῦ ἀσπασμὸν

ANNO CHRISTI 431.

σμὸν τ Μαρίας ἡ Ελισάβετ, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ελισάβετ, καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τ κυρίου μου πρὸς μέ;] ἐνεργήσαντος θεοῦ προφητείας χαρίν, ἔσται τις προφήτης· καθ' ἕτερον δὲ τρόπον οὐδαμῶς. ὅτε τοίνυν ὁ ἁγιασμὸς τ ἁγίας παρθένου Μαρίας κυοφορούσης ἔτι Ιησοῦ, κεκίνηκεν ἐν μήτρᾳ Ιωάννου εἰς προφητείαν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, ὁ ἐν τῇ τῆς παρθένου νηδύϊ κινήσας θεοπρεπῶς εἰς προφητείας δωρεὰν Βαπτιστήν;

Νῦν ἀπολύεις δοῦλόν σου δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ. ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου· ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ισραήλ.] ὁ Συμεὼν Ιησοῦ εἰς ἀγκάλας λαβὼν, τὰ τοιάδε περὶ αὐτοῦ φησί. πῶς οὖν ὅστις σωτήριον; πῶς δὲ φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, εἰ μὴ θεός ἐστιν ἀληθῶς, εἷς, καὶ μόνος υἱὸς, ὁ φύσει μὲν ἐκ πατρὸς ὡς λόγος, ἐκ παρθένου δὲ ὁ αὐτὸς κατὰ σάρκα; ποία γὰρ γέγονεν ἀποκάλυψις τοῖς ἔθνεσιν; ἢ ἐπ' ἀυτῷ ἔγνωσαν ὅτι θεός ἐστι, καὶ ἀυτῷ λατρεύσαντες ἔφυγον τὰ ἐγκλήματα τῷ θεῷ λατρεύειν ἑτέρᾳ πρὸς ἕνα, καὶ φύσει, καὶ ἀληθῶς;

Επιγνοὺς δὲ ὁ Ιησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς ἀυτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν

tionem Mariæ Eliſabeth, exultauit infans in vtero eius: & repleta eſt Spiritu ſancto Eliſabeth, & exclamauit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me? Interna Dei energia & vi, prophetiæ donum obtingere alicui poteſt; ſecus nequaquã. Cum igitur ſalutatio ſacræ Virginis Mariæ Ieſum per id temporis in vtero adhuc geſtantis, Ioannem maternis viſceribus adhuc incluſum ad prophetiam promouerit, quomodo Chriſtus non eſt Deus, qui intra virginea clauſtra etiamnum latitans, diuina vi ad prophetiæ gratiam Baptiſtam euexit?

Nunc dimittis ſeruum tuum Domine, ſecundum verbum tuum, in pace: Quia viderunt oculi mei ſalutare tuum: Quod paraſti ante faciem omnium populorum: Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Iſrael. Simeon Ieſum inter vlnas complexus, eiuſmodi de ipſo elogia depromebat. At quomodo ſalutare eſt? aut quomodo lumen ad reuelationẽ gentium eſt, ſi vnus & ſolus verus Filius & Deus non eſt? Qui quidem natura natus eſt ex Patre, vt Verbum; ſecundum carnem autem ortus eſt ex Virgine. Quæ rurſum reuelatio facta eſt gentibus, ſi de ipſo non cognouerunt quia Deus eſt; quodque diuinum cultum illi impendentes, in ea crimina non incidant, in quæ illi incidere ſolent, qui alteri deo quam vni illi, qui natura & veritate Deus eſt, ſeruiunt? Luc. c. 1. v. 29.

Vt cognouit autem Ieſus cogitationes eorum, reſpondens dixit ad illos: Quid cogitatis in cordibus ve- Luc. c. 5. v. 22.

ANNO CHRISTI 431.

stris? Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua; an dicere: Surge & ambula? Vt autem sciatis, quia Filius hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata (ait paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Si solus vniuersorum Dominus a delictis nos expiat, nec in vllum alium istuc conuenit, & Christus non absque diuina auctoritate hoc ipsum præstat; qui fieri potest, vt Deus non existat? Nam etsi Verbum, quod secundum carnem ex muliere natum est, Filii hominis appellatione designetur, nihilominus tamen Deus est.

Luc. c. 7. v. 21. *In ipsa hora autem multos curauit a languoribus & plagis & spiritibus malis, & cæcis multis donauit visum. Et respondens dixit illis: Euntes renuntiate Ioanni quæ audistis & vidistis: quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur: & beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me.* Factis diuinorum planeque admirabilium operum patratorem Christus se esse demonstrans, quæ per Prophetæ vocem quondam de se prædicta fuerant, in memoriam reducit. Dixerat enim Isaias: *Confortamini manus remissæ, & genua soluta.* Mox vero quasi digito protensaue manu Emmanuelem ostendens, ita ait: *Ecce Deus noster, ecce Dominus cum fortitudine venit, & brachium cum dominatione.* Dicit idem & alio quoque loco: *Tunc aperientur oculi cæcorum, & aures surdorum audient. tunc saliet sicut cervus claudus, & expedita*

Isai. c. 53. v. 3.

Isai. c. 40. v. 10.

Isai. c. 35. v. 5.

τῆς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· ἔγειραι καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἆρας τὸ κλινάριόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.] εἰ μόνον ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ ὁ τῶν ὅλων θεὸς πλημμελημάτων, ἑτέρου προέποντος τούτου μηδενί· χαρίζεται δὲ καὶ τοῦτο Χριστὸς μετ' ἐξουσίας θεοπρεποῦς, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός; κέκληται γὰρ υἱὸς ἀνθρώπου, γεγονὼς ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, καίτοι θεὸς ὢν ὁ λόγος.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων, καὶ μαστίγων, καὶ πνευμάτων πονηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.] ἔργοις αὐτοῖς ἐπιδείξας ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς τῶν θεοπρεπῶν μεγαλουργημάτων ἀποτελεσθέν, εἰς ἀνάμνησιν ἀναφέρει τῶν εἰρημένων διὰ φωνῆς προφητικῆς περὶ αὐτοῦ. ἔφη τοίνυν ὁ μακάριος Ἡσαΐας· ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι, καὶ γόνατα παραλελυμένα. εἶτα μονονουχὶ τὸ χεῖρα πρὸς χεῖρα θεὶς ἀνῶν καταδείκνυσι τὸν Ἐμμανουήλ, οὕτω λέγων· ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετ' ἰσχύος ἔρχεται, καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρείας. ἔφη δὲ καὶ ἑτέρως, ὅτι τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὅτε κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἁλεῖται χωλὸς ὡς ἔλαφος, καὶ τρανὴ

ANNO CHRISTI 431.

ἔσαι γλῶσσα μογιλάλων. καὶ πρὸς τούτοις ἐπ· ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις· ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ, ἴαμα αὐτοῖς ἐστιν. ἔφη δὲ πάλιν ἡ ἐκ προσώπου Χριστοῦ· πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. ὅτε τοίνυν τῆς ἐφ' ἑαυτῷ πίστεως τὰς τῶν προφητῶν φωνὰς ποιεῖται σημεῖον, ἥκουσιν ὑποδείξων, θεὸν ἢ αὐτὸν ᾧ προφῆται κηρύττουσι, τίς ὁ τούτοις τὰ ἐναντία φαίνειν τολμῶν;

erit lingua balbutientium. Addit præterea: *Surgent mortui, & resurgent qui in monumentis sunt: nam ros qui a te, ipsis sanitas est.* Rursum idem in persona Christi ita ait: *Spiritus Domini super me, cuius causa vnxit me, euangelizare pauperibus misit me, prædicare captiuis remissionem, & cæcis visus apertionem.* Cum ergo prophetarum oracula fidei quæ ipsi debetur, argumentum probationemque adducat, ipsique prophetæ Deum illum esse prædicent, quis his contraria asserere audeat? *Isai. c. 26. v. 19.* *Isai. c. 61. v. 1.*

Ἐχμάζοντο, φησὶ, καὶ τὴν λίμνην οἱ μαθηταί· εἶτα προσελθόντες, διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες· ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς, ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσατο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.] εἴρηται περὶ Χριστοῦ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυίδ· σὺ δεσπόζεις τῆς κράτους τῆς θαλάσσης, καὶ τὸν σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. σοί εἰσιν οἱ οὐρανοὶ, καὶ σή ἐστιν ἡ γῆ, τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ ἐθεμελίωσας. ὅτε τοίνυν τῷ καταπραΰνοντι τὴν θάλασσαν πρέποι ἂν καὶ τὸ δεσπόζειν τῶν ὅλων, ἔχειν δὲ ἰδίους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ θεμελιοῦν δυνάσθαι τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς· πῶς ἐκ ἂν ὑπερῆν νοοῖτο θεὸς ἀληθῶς ὁ Χριστὸς, ὁ θαλάσσης καὶ πνεύμασιν ἐπιτιμῶν, καὶ τοῦτο μετ' ἐξουσίας;

Cum discipuli tempestate in stagno iactarentur, *accedentes suscitarunt eum, dicentes: Praeceptor perimus. At ille surgens increpauit ventũ & tempestatem aquæ: & cessauit, & facta est tranquillitas.* Dauidica voce eiusmodi oraculum de Christo editum erat: *Tu dominaris potestati maris, & motum fluctuum eius tu mitigas. Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terrarum & plenitudinem eius tu fundasti.* Cum in illum igitur, qui maria sedat, omnium rerum Dominum esse, proprios cælos possidere, orbem terrarum, eiusdemque plenitudinem posse fundare, proprie conueniat; quis Christum, qui cum auctoritate mari & ventis imperat, verum Deum esse ambigere queat? *Luc. c. 8. v. 24.* *Psalm. 88. v. 10.*

Εδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέστελε δὲ αὐτὸν, λέγων· ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι πεποίηκεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ θεός. ἐν τῇ τῶν Γεργεσηνῶν χώρᾳ πεδερά-

Rogabat illum vir, a quo dæmonia exierant, vt cum eo esset. Dimisit autem eum Iesus, dicens: Redi in domum tuam, & narra quanta tibi fecisset Deus. Et abiit per vniuersam ciuitatem prædicans quanta illi fecisset Iesus. In Gergesenorum *Luc. c. 8. v. 39.*

regione curauit Iesus immanissime a dæmonio vexatum, qui etiam vt vitam sibi cum eo agere deinceps liceret, obnixe efflagitabat. At vero quamuis eum sanasset, spiritusque eiecisset; iubet tamen vt domũ suam repetat, quantaque sibi fecisset Deus, enarret. Operabatur itaque Christus tamquam verus Deus. Neutiquam enim dicere fas est, prophetarum aut sanctorum apostolorum more, diuinæ gratiæ instrumentum extitisse. Ipse namque propria, hoc est diuina virtute satanam conterebat: quin & in illius quoque nomine dæmonia sanctis apostolis subiiciebantur. atque hoc ipsum ne illi ipsi quidem diffitebantur.

Luc. c. 8. v. 52. De principis synagogæ filia aiebat Christus: *Nolite flere. Non est mortua puella, sed dormit.* Numquid igitur mentitus est? absit: verum enim dixit. Modum autem huius exponit Paulus his verbis: *Non est Deus mortuorum, sed viuorum.* Siquidem quicumque victuri sunt, illi Deo viuunt: mortui proinde hominibus mortui sunt; verum naturæ illi viuificæ, hoc est, diuinæ, minime. Verax itaque est, dum vt Deus de puella, *Non est mortua, sed dormit,* enuntiat.

Rom. c. 14. v. 9. & Matt. c. 22. v. 32. & Marc. c. 12. v. 27.

Luc. c. 22. v. 27. Idem cum apostolis sermonem conferens, ita aiebat: *Quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestri sum tamquam qui ministrat.* Obserua, vt quod attinet ad deitatem, Dominicæque gloriæ maiestatem, in ministrorum ordine censeri, tantum non auersetur, recusetque. Verumtamen propter humanam naturam ministerium admittit. Ait enim:

πθυκεν ὁ Χεισὸς ⓦ ἀγρίως δαιμονῶντα, ὃς κ̀ σωθῆναι αὐτῷ προσκαλει. ἀλλὰ καίτοι θεραπεύσας αὐτὸν, καὶ ἐκβεβληκὼς τὰ πνεύματα, ἐκέλευεν ἀπελθεῖν εἰς ⓦ ὄικον αὐτῦ, κ̀ κηρύσσειν ὅσα πεποίηκεν αὐτῷ ὁ θεός. ἐνήργηκεν οὖν αὐτὸς, ὡς θεὸς ὑπάρχων ἀληθινός. οὐ γὰρ που φαυλὸν, ὡς ἰατρουργὸς γέγονε θείας χάριτος καθ' ἕνα τῶν προφητῶν, ἢ χρωῖ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· ἀλλ' ἰδίᾳ αὐτὸς δυνάμει τῇ ἰδίᾳ καὶ θεοπρεπεῖ σωτείρων τ̀ σατανᾶν. ἐπ' ὀνόματι οὖν αὐτῦ, κ̀ τοῖς ἁγίοις μαθηταῖς ὑπετάττοντο τὰ δαιμόνια· καὶ τῦτο διωμολόγησαν αὐτοί.

Ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῦ ἀρχισυναγώγου φησὶν ὁ Χεισός· μὴ κλαίετε. οὐ γὰρ ἀπέθανε τ̀ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. ἆρ' οὖν * ἐψεύσατο; μὴ γένοιτο· ἀληθεύει δὲ· καὶ κ̄τ̄ ἵνα ζητῶ, ὁ Παῦλος διερμηνεύει λέγων· ἐκ ἔστι θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. ζῶσι γὰρ τῷ θεῷ ⓐ ζήσειν μέλλοντες. ἐκοῦσι ⓐ τεθνηκότες, κ̄τ̄ μὴ ἀνθρώπους, εἰσὶ νεκροί· κ̄τ̄ δὲ τὴν ζωοποιὸν φύσιν, τουτέστι τὴν θείαν, ἐκ ἀποτεθνήκασιν. ἀληθεύει * γὰρ ὡς θεὸς, περὶ τῦ κοράσιου λέγων· ἐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

Τοῖς ἑαυτῦ μαθηταῖς διαλεγόμενος, ἔφασκε· τίς μείζων ὄστιν, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν.] ὁρᾷς, ὅπως ὅσον μὴν ἦκεν εἰς γε τὸ τῇ θεότητι πρέπον, καὶ τῇ δόξῃ τῇ θεοπρεπεῖ, μονονουχὶ καὶ ἀποστρέφεται τὸ ἐν διακόνου ποιεῖσθαι τάξει; ἡμᾶς δὲ τῦτο διὰ τὸ ἀνθρώ-

ANNO CHRISTI 431.

* ἐβλάσφημησε;

* παίζων αὐτοῖς.

ANNO CHRISTI 431.

πινον. ἐγὼ γὰρ, φησὶν, εἰμὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς διακονῶν. οὐκοῦν κἂν εἰ καταβέβηκεν ἐν διακόνοις, ἀλλ' οὖν γέ ἐστιν αὐτὸς ὁ ἀνακείμενος ὡς δεσπότης, καὶ παρὰ πάσης κτίσεως διακονούμενος ὡς θεός.

Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Χριστός· δηλονότι τοῖς ἀρχιερεῦσι τῶν Ἰουδαίων ἐρωτῶσιν· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός; ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.] εἰ κάθηται ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ ὁ τοῦ ἀνθρώπου υἱὸς, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, τοῖς ἀνωτάτω θώκοις ἐμπρέπων, καὶ ὁμόθρονος τῷ πατρί; οὐ γὰρ συνεδρεύει τῷ κατὰ φύσιν θεῷ γενητὴ φύσις ὅλως. συνεδρεύει δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν σαρκὸς γεγονότος τοῦ ἐκ θεοῦ φυῦτος λόγου.

Ego in medio vestri sum tamquam qui ministrat. Etsi ergo inter ministeria vltro sese dimiserit, attamen vt Dominus, vniuersæque creaturæ famulatu honoratus, vt Deus, ipse est qui recumbit.

Iesus igitur ait illis: (nempe sacerdotum principibus ab illo Christusne esset sciscitantibus) *Si vobis dixero, non credetis mihi. Si autem interrogauero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei.* Si Filius hominis sedet a dextris Dei, quomodo Christus summo illo throno decoratus, eademque cum Patre sedis auctoritate præditus, non est Deus? Neque enim cum vero naturalique Deo productitia natura considere aliquando potest. Considet autem cum eo Filius hominis; Dei nimirum Verbo secundum vnionis dispensationem incarnato. *Ibid. v. 67.*

Ὅτι ζωὴ καὶ ζωοποιὸς ὁ Χριστός.

Quod Christus est vita & viuificus.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης.

Ex priori ad Corinthios.

Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας, ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμά ἐσμεν οἱ πολλοί. οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.] ἡ ἀνθρώπου σαρὺξ, ὅσον ἧκεν εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐκ ἂν εἴη ζωοποιός· ἀλλ' οὐδὲ τὸ αἷμα τὸ ἀνθρώπινον, εἰ κοινὸν εἴη καὶ καθ' ἑαυτό. ζωοποιεῖ δὲ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ

VT *prudentibus loquor: vos ipsi iudicate quod dico. Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? & panis quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est? Quoniam vnus panis, & vnum corpus multi sumus: nam omnes de vno pane participamus.* Caro hominis, quod quidem ad propriam naturam illius spectat, nequaquam viuificat. Sed neque vulgaris quoque hominis sanguis vllam omnino per se & secundum se viuificandi vim habet. Atqui cum soli Deo conueniat vitam illi impertiri, quod vitæ spiritu destituitur; corpus autem Christi, & pre- *1. Cor. c. 10. v. 15.*

ciosus illius sanguis viuificent, cui dubium esse potest, quin Deus sit Christus? Hinc namque corpus illius habet vt sit viuificum. Quod si vt homo per se ac seorsum mente concipiatur, qui sola Christi appellatione decoratus sit, nudamque filii personam habeat, quomodo corpus illius posset esse viuificum?

1. Cor. c. 15. v. 45. *Factus est primus homo Adam in animam viuentem, nouissimus Adam in Spiritum viuificantem.* rursum: *Primus homo de terra terrenus, secundus homo de cælo cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. Hoc autem dico, fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt, neq; corruptio incorruptelam possidebit.* Subiungit reliqua: *Canet enim tuba, & mortui resurgent incorrupti, & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem.* Primus homo factus est in animam viuentem. egebat enim tamquam figmentum Deo viuificante. At vero nouissimus Adam, hoc est Christus, quod vt Deus vita externa non indigeret, spiritus fuit, qui vitam in nos transfundit. Atqui viuificandi facultas propria est diuinæ naturæ possessio. Et primus quidem homo de terra erat terrenus; secundus autem licet ex muliere ortum traheret, de cælo venerat. Quamuis enim Verbum, quod de supernis, hoc est de cælo est, & ex Deo Patre natum est, homo factum sit; nihilo tamen secius de cælo est. Rursum vti, corruptionis & mortis vinculis constricti,

ANNO CHRISTI 431.

τὸ τίμιον αἷμα, πρέποντος μόνῳ θεῷ τοῦ ζωοποιεῖν δύνασθαι τὸ ζωῆς ἐπιδεές. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός· οὕτω γὰρ ἔσται ζωοποιὸν τὸ σῶμα αὐτοῦ. εἰ δὲ ἄνθρωπος ἀνὰ μέρος νοεῖται μόνῃ τῇ τοῦ Χριστοῦ κλήσει τετιμημένος, καὶ γυμνὸν υἱοῦ πρόσωπον ἔχων, πῶς ἂν εἴη ζωοποιὸν τὸ σῶμα αὐτοῦ;

Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ * ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. καὶ πάλιν· ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκὸς, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. προσεπάγει δὲ τούτοις· ὅτι σαλπίσει, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι τὴν ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι τὴν ἀθανασίαν.] εἰς ψυχὴν ζῶσαν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος γέγονεν· ἐδεῖτο γὰρ ὡς ποίημα τοῦ ζωοποιοῦντος θεοῦ. ὁ δέ γε ἔσχατος Ἀδὰμ, τουτέστι Χριστὸς, ὅτι μὴ ἐδεῖτο ζωῆς ὡς θεὸς, πνεῦμα γέγονεν εἰς ἡμᾶς ζωοποιοῦν· ὅπερ ἐστὶ θείας φύσεως ἴδιον πλεονέκτημα. καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος δὲ ἐξ οὐρανοῦ, καίτοι γεννηθεὶς διὰ γυναικός. ὁ γὰρ ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐδὲν ἧττόν ἐστιν ἐξ οὐρανοῦ. καὶ εἰ φθορᾷ καὶ θανάτῳ κατεσχημέ-

* δεύτερος

ANNO CHRISTI 431.

νοι, τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ διὰ τοῦτο φορέσαι λεγόμεθα· τὴν ἀφθαρσίαν ἐνδυσάμενοι, τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου φορέσομεν. ἀφθαρσία δὲ πάλιν ἴδιον ἀγαθὸν τῆς κατὰ φύσιν θεότητος. ἀλλάσσονται γὰρ οἱ νεκροὶ, καὶ τὸ φθαρτὸν ἀμφιέννυται τὴν ἀφθαρσίαν, γεγονότος καθ' ἡμᾶς τοῦ μονογενοῦς, καὶ μεθιστάντος τὸ θνητὸν εἰς ἀθανασίαν, καὶ τὸ φθαρτὸν εἰς ἀφθαρσίαν ἐν ἑαυτῷ καὶ πρώτῳ μετασκευάζοντος. οὕτω γὰρ γέγονεν ὁδὸς εἰς ζωὴν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς.

terreni imaginem gestamus; ita incorruptionem iam induti, cælestis imaginem portabimus. Atqui incorruptio bonum est naturalis diuinitatis proprium. Nam mortui immutantur, corruptibileque induit incorruptionem, cum vnigenitus nostri similis natus mortalitatem transtulerit in immortalitatem, & corruptionem primum transformauerit in incorruptionē in semetipso. Hac enim ratione nobisipsis quoque via ad vitam factus est.

Εκ τῆς πρὸς Κορινθίους β'.

ΑΛΛΑ αὐτοὶ, φησὶν, ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείραντι τοὺς νεκροὺς.] εἰ θεῷ* τὸ κατὰ φύσιν πρεπωδέστατον εἶναι φαμεν ἐγείρειν τοὺς νεκροὺς, ὅτι ζωὴ καὶ ζωοποιός ἐστιν· ἔφη δὲ Χριστὸς, ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· φαίνεται δὲ καὶ ἐγηγερκὼς τοὺς νεκροὺς· θεὸς ἄρα ἐστὶν, ὡς ζωὴ κατὰ φύσιν.

*ἴσ. τῷ

Ex posteriore ad Corinthios.

SED *ipsi in nobisipsis responsum mortis habuimus, vt non simus fidentes in nobis, sed in Deo, qui suscitat mortuos.* Si mortuorū exsuscitatio in eum, qui natura Deus est, maxime conuenit, propterea quod solus vita sit & viuificus; Christus autem resurrectionem & vitam diserte sese appellat, eumdemque mortuos exsuscitasse certo constat; quis & verum Deum, & vitam secundum naturam esse ambigat? 2. Cor. c. 1. v. 9.

Εκ τῆς πρὸς Εβραίους.

ΕΠΕΙ οὖν κεκοινώνηκε τὰ παιδία αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν· ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον.] παραπλησίως ἡμῖν τοῖς ἐν τέκνοις θεοῦ τεταγμένοις κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ἵνα τῷ θανάτῳ τὸ ἴδιον σῶμα δοὺς, ζωοποιήσῃ πάλιν αὐτὸ, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων, ὡς θεός. ἐπεὶ πῶς κατήργηται τοῦ θανάτου τὸ κράτος, ἂν μὴ τὸ πεσὸν εἰς θάνατον ἀνεβίω σῶ-

Ex epistola ad Hebræos.

QVIA *ergo pueri communicauerunt carni & sanguini, & ipse similiter participauit iisdem, vt per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium, id est diabolum.* Æque ac nos qui inter filios Dei censemur, carnis & sanguinis Dei Verbum particeps factum est; quo nimirum proprium corpus in mortem contradens, ipsum denuo tamquam qui suapte natura vita & Deus existat, vitæ restituat. Nā quomodo mortis imperium destructum est, si corpus quod secundam naturam Hebr. c. 2. v. 14.

vitæ, hoc est Verbi Dei proprium erat, in mortem prolapsum, iterum exsuscitatum non est?

Quod vnus sit Filius & Dominus Iesus Christus.

Ex prima catholica Ioannis.

1. *Ioan. c. 1. v. 1.*

QVOD *fuit ab initio, quod audiuimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ contrectauerunt de Verbo vitæ: & vita manifestata est, & vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & apparuit nobis.* En illum qui fuit ab initio, vitaque æterna, hoc est Dei Patris Verbum, oculis se vidisse, manibusque contrectasse testatur: cum tamen Verbum quod ex Patre procedit, sua natura aspectum fugiat, tangique nequeat: siquidem quod corpore vacat, id sub tactionem non cadit. Atqui Verbum incarnatum oculis vidisse, & manibus contrectasse se ait. Quare licet Verbum caro factum est, vnus tamen est Filius, vnus Deus, vnus Dominus.

Quod fides tendat in Christum, tamquam in Deum.

Ex priori epistola Petri.

1. *Petr. c. 1. v. 21.*

VT, inquit, *fides vestra, & spes esset in Deo.* Atqui Christus per sanctos apostolos annuntiatur, imo ipsemet ita ait: *Amen amen dico vobis, qui credit in me, habet vitam æternam.* Cum ergo fides in Deum feratur, & Christus, *In me credite*, dicat; quomodo planum non est, ipsum esse Deum?

Ioan. c. 6. v. 47.

μα, ἴδιον ὂν τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς, τουτέστι τοῦ ἐκ θεοῦ ὄντος λόγου; ANNO CHRISTI 431.

Ὅτι εἷς ὁ υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

Ἐκ τῆς Ἰωάννου ἀπιστολῆς πρώτης καθολικῆς.

Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν.] ἰδοὺ τὸν ὄντα ἀπ' ἀρχῆς, τουτέστι τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἑωρακέναι φησὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ μὴν καὶ χερσὶ ψηλαφῆσαι· καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν τοῦ ἐκ τοῦ πατρὸς ὄντος λόγου καὶ ὄντος ἀοράτου καὶ ἀναφοῦς. ἀναφὲς γὰρ τὸ ἀσώματον. ἀλλ' ἐν σαρκὶ γεγονότα τὸν λόγον ἑωρακέναι τε καὶ ψηλαφῆσαι φησίν. εἷς οὖν ἄρα ἐστὶν υἱὸς καὶ θεὸς καὶ κύριος, κἂν εἰ γέγονε σαρξ ὁ λόγος.

Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις, ὡς εἰς θεόν.

Ἐκ τῆς Πέτρου ἀπιστολῆς πρώτης.

ΩΣΤΕ, φησὶ, τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. καίτοι Χριστὸς κηρύττεται διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. καὶ αὐτὸς δέ που φησίν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.] ὅτε τοίνυν εἰς θεὸν ἡ πίστις, Χριστοῦ λέγοντος, εἰς ἐμὲ πιστεύετε· πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἐναργῶς;

Ex

ANNO CHRISTI 431.

Ἐκ τῆς πρώτης Ἰωάννου ἐπιστολῆς.

ΚΑΙ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.] εἰ μὴ ἀνεθέλητόν ἐστι τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τὸ πιστεύειν ἡμᾶς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· πράττεται δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ἡ πίστις, οὐχ ὡς εἰς ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς θεὸν ζῶντα καὶ ἀληθινόν· θεὸς ἄρα Χριστός.

Ἐν τούτῳ γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα, ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι· καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.] ὁμολογοῦμεν τὸν Ἰησοῦν ἄρα ὡς ἄνθρωπον, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἕνα; ἢ μᾶλλον ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος, γέγονε σαρξ, οὐκ ὀλιγωρήσας τοῦ εἶναι θεὸς, μεμενηκὼς δὲ μᾶλλον ὅπερ ἦν, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος; ἀλλὰ τοῦτ' ἔστιν οὐκ ἀμφίβολον. ὁ τοίνυν οὐ λέγων θεὸν εἶναι ἀληθῶς τὸν Χριστὸν, διαιρῶν δὲ καὶ κατασμικρύνων τὴν δόξαν αὐτοῦ, τὸ τοῦ ἀντιχρίστου πνεῦμα ἔχων ἁλώσεται.

Καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ.] ἀπεστάλθαι φαμὲν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸν υἱὸν, τουτέστι τὸν ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν μονογενῆ λόγον· ὠνομάσθαι δὲ αὐτὸν Ἰησοῦν, ὅτε καὶ τὴν κατὰ σάρκα γένησιν ἐκ γυναικὸς ὑπέμεινεν οἰκονομικῶς.

Ex epistola prima Ioannis.

ET *hoc est mandatum eius, vt credamus in nomine Filii eius Iesu Christi.* Si a Dei Patris voluntate alienum non est, vt in nomine Filii eius Iesu Christi credamus; si fides nostra tendit in eum, non tamquam in hominem nudum, sed tamquam in Deum viuum & verum; euidens profecto euadit, Christum esse Deum. 1. Ioan. c. 3. v. 23.

In hoc cognoscitur Spiritus Dei: Omnis spiritus, qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui soluit Iesum, ex Deo non est; & hic est antichristus, de quo audiuistis quoniam venit, & nunciam in mundo est. Confitemurne ergo Christũ Iesum veluti hominem quempiam nostri similem? an potius Dei verbum factum esse carnem, non quod diuinitatem exuerit, aut repudiarit; (constanter enim mansit quod erat) sed quod humanam naturam assumpserit? At istuc extra controuersiam est. Quisquis igitur Christum, diuinitatem illius inficiatus, diuidit, eiusdemque gloriam & maiestatem diminuit, hic antichristi spiritum hausisse aperte conuincitur. 1. Ioan. c. 4. v. 2.

Et nos vidimus, & testificamur quoniam Pater misit Filium suum Saluatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam Iesus est Filius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo. Vnigenitum Dei Filium, hoc est Verbum quod naturaliter ex Deo procedit, a Deo & Patre missum agnoscimus. Idipsum autem tum demum Iesum appellatũ fuisse asseueramus, cum dispensatorie secundum carnem ex muliere nasci dedignatũ non est. 1. Ioan. c. 4. v. 14.

Dei itaque Verbum homo factum est. Et si quis ita profitetur, is Deum in se manentem habet, & ipse vicissim in Deo manebit. Recordabitur enim illius, ac veluti societate quadã coniunctum inter familiares numerabit. At qui ipsum Dei Patris Verbum esse Iesum, & in humanam naturam se demisisse non confitetur; ille neque Deum obtinere, neque per spiritalis familiaritatis modum vlla ratione in ipso consistere poterit.

1. Ioan. c. 5. v. 1. *Omnis qui credit quoniam Iesus est Christus, ex Deo natus est.* Qui igitur id non credit, is inter Dei filios haberi nequit. Nam si iis omnibus, qui Filium receperunt, potestatem dedit filios Dei fieri, vt Euangelista testatur; consequens fit, si qui illum non recipiunt, eos inter Dei filios censeri non posse; vt qui eum, per quem hoc ipsum licebat, non agnouerint.

Ioan. c. 1. v. 12.

Ibid. v. 5. *Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Iesus est Filius Dei? Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus: non in aqua solum, sed in aqua & sanguine. Et Spiritus est, qui testificatur, quoniam Spiritus est veritas. Quoniam tres sunt, qui testimonium dant: Spiritus, aqua, & sanguis; & hi tres vnum sunt.* Mundum itaque vincit, qui credit Iesum esse Filium Dei. Porro autem quisnam Iesus ille sit, id ipse discipulus Iesu eiusmodi verbis nobis exponit: Ipse est, inquit, qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus. Vtrumque asserit, in sanguine nimirum venisse, & Spiritu; & tres rursum vnum esse. Verbum itaque factum est caro, quod Spiritu nos sancti-

ἐκοῦν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος γέγονεν ἄνθρωπος. κἂν εἴ τις οὕτως ὁμολογήσειεν αὐτῷ, ἔχει μένοντα ἐν ἑαυτῷ τὸν θεὸν, ἔσται δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ· μνησθήσεται γὰρ αὐτοῦ, λογιεῖται δὲ αὐτῷ οἰκεῖον ὡς μέτοχον αὐτοῦ. ὁ δὲ μὴ ὁμολογῶν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος Ιησοῦς ἐστι, καθεὶς ἑαυτῷ εἰς ἀνθρωπότητα, οὔτε θεὸν ἐν ἑαυτῷ πλουτήσειεν ἄν, οὔτε μὴν αὐτὸς ἐν θεῷ ἔσται, κατά γε τῆς πνευματικῆς οἰκειότητος τρόπον.

Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ιησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς, ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται.] ἐκοῦν ὁ μὴ πιστεύων, οὐδὲ ἐν τέκνοις θεοῦ καταλογισθείη ἄν. εἰ γὰρ ὅσοι τὸν υἱὸν ἔλαβον, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, καθά φησιν ὁ εὐαγγελιστής· οἱ μὴ λαβόντες αὐτῷ, οὐδ' ἂν ἐν τέκνοις θεοῦ καταλογισθεῖεν ἄν, τῷ δι' οὗ τοῦτο ὑπάρχει μὴ ἐγνωκότες.

Τίς δέ ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ιησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ιησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ αἵματι. καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς μαρτυροῦσι, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς ἕν εἰσι.] νικᾷ μὲν τὸν κόσμον ὁ πιστεύων ὅτι Ιησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Τίς δέ ἐστιν Ιησοῦς, αὐτὸς ἡμῖν ὁ Ιησοῦ μαθητὴς διατρανοῖ λέγων· οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ιησοῦς Χριστός. ἀλλὰ καὶ ἐν αἵματί φησι, καὶ ἐν πνεύματι· καὶ τοὺς τρεῖς ἓν εἶναί φησιν. ἐκοῦν γέγονε μὲν σὰρξ ὁ λόγος, ἁγιάζει δὲ ἡμᾶς τῷ πνεύματι,

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

καὶ καθαρίζει τῷ αἵματι, καὶ ἀπολούει πάλιν ὕδατι καθαρῷ. εἷς δὲ δὴ πάντως ὁ υἱὸς, οὗ καὶ εἶναι φαμεν τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα.

Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβανόμεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ. ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν ἐμαρτύρησε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.] μεμαρτύρηκεν ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ διὰ τοῦ πνεύματος, καὶ διὰ φωνῆς. ὅτι γάρ ἐστιν αὐτοῦ κατὰ ἀλήθειαν, μαρτυρήσειεν ἂν τὸ χορηγεῖν δύνασθαι τοῖς ἁγίοις τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ δυνάμεις ἐνεργεῖν. καὶ γοῦν ἔφασκεν· ὅτι ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει. μεμαρτύρηκε δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον. * ἐδόξασε γὰρ αὐτὸν ἐν τῷ Ιορδάνῃ, λέγων· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ ηὐδόκησα. ὅσοι τοίνυν ἀποδιαιροῦντές φασιν οὐκ εἶναι υἱὸν ἀληθινὸν τὸν ἐκ γυναικὸς, ἀναφέρουσι δὲ τὸ τῆς υἱότητος ὄνομα ἐπὶ γυμνὸν καὶ μόνον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ψεύστην ποιοῦσι τὸν πατέρα· σαρκωθέντα γὰρ τὸν λόγον ἀπέδειξεν ἐν τῷ Ιορδάνῃ, καὶ τότε μεμαρτύρηκε τὸ πνεῦμα αὐτῷ, ὅτι καὶ θεός ἐστι, καὶ υἱὸς ἀληθῶς.

* ἔδειξεν

ficat, & ſanguine nos expiat, & aqua munda nos abluit. Vnus tamen omnino eſt Filius, cuius Spiritum & aquam & ſanguinem eſſe dicimus.

Si teſtimonium hominum accipimus, teſtimonium Dei maius eſt: quoniam hoc eſt teſtimonium Dei, quod maius eſt, quoniam teſtificatus eſt de Filio ſuo. Qui credit in Filium Dei, habet teſtimonium Dei in ſe. Qui non credit Filio, mendacem facit eum, quia non credit in teſtimonium, quod Deus teſtificatus eſt de Filio ſuo. Et Spiritu, & voce Pater Filio teſtimonium perhibuit. Nam verum illum eius eſſe Filium, hoc ipſo teſtatum nobis fit, quod Spiritum ſanctum perficiendorumq; miraculorum vim ſanctis ipſe dilargiri potuit. Atque huc vtique tendebat, quando, *Ille me clarificabit*, aiebat. Alio quoque modo teſtimonium eidem perhibuit. Siquidem in Iordane eiuſmodi elogio illum clarificauit: *Hic*, ait, *eſt Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Quicumque igitur diuiſione inducta eum, qui ex muliere natus eſt, verum Dei Filium eſſe negant, Filii autem nomen ſoli nudoque Dei Verbo aſſignant; ii Patrem mendacem faciunt, vt qui Verbum incarnatum euidenter oſtenderit in Iordane: quo etiam tempore Spiritus & quod Deus eſſet, & quod verus Filius eſſet, diſerte teſtatus eſt.

Ibid. v. 9.

Ioan. c. 16. v. 14.

Matth. c. 3. v. 17.

Ὅτι ζωή.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου.

ΕΠΙ τῇ θυγατρὶ τοῦ ἀρχισυναγώγου γέγραπται· ὅτι ὅτε ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ὁ Ιησοῦς

Quod Chriſtus ſit vita.

Ex euangelio ſecundum Matthæum.

DE archiſynagogi filia ſcriptum extat, quod *cum eiecta eſſet turba, intrauit Ieſus, & te-*

Matth. c. 9. v. 23.

nuit manum eius, & surrexit puella. Cur quæso, dum puellæ vitam restituit, non fuit contentus verbo, vt in Lazari exsuscitatione; sed manum præterea illius apprehendit? nempe vt ostenderet, corpus suum viuificum esse: est enim corpus vitæ. Quamobrem vnio Verbi cum carne naturalis & vera est, non secundum solam personarum coitionem, vel nudam fausti nominis attributionem, aut voluntatum concordiam, siue simplicem coniunctionem, vt quidam imperite nugantur.

ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.] διὰ τί μὴ μᾶλλον ὡς ἐπὶ τοῦ Λαζάρου ἠρκέσθη λόγῳ πρὸς τὴν ἀνάστασιν τοῦ κορασίου, ἐκράτησε δὲ καὶ τῆς χειρὸς αὐτῆς; ἵνα δείξῃ ζωοποιὸν τὸ αὐτοῦ σῶμα· σῶμα γὰρ ἐστι ζωῆς. οὐκοῦν φυσικὴ μᾶλλον καὶ ἀληθὴς ἡ ἕνωσις ἡ πρὸς τὴν σάρκα τοῦ λόγου, καὶ οὐ, καθά φασιν ἐξ ἀμαθίας τινὲς, ὡς ἐν μόνοις πέπρακται προσώποις, ἢ κατὰ ψιλὴν εὐφημίαν, καὶ θέλησιν, ἤτοι συνάφειαν ἁπλῶς.

ANNO CHRISTI 431.

Ex euangelio secundum Ioannem.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου.

Ioan. c. 6. v. 27.

OPERAMINI *non cibum qui perit, sed qui manet in vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. hunc enim Pater signauit Deus.* Cibum nobis impertitus est Filius hominis manentem in vitam æternam, nimirum suam carnem: est enim ea viuifica. Iam quomodo is Deus non est, qui per propriam quoque carnem viuificare potest, quique Deo & Patri per omnia æqualis est? Hoc enim insinuat, dum a Deo obsignatum se pronuntiat. Etenim obsignationis vocabulum expressam similitudinem indicat. Quemadmodum enim si quis aureum, aut alterius cuiusuis materię sigillum ceræ impresserit, totam omnino sigilli illius effigiem inducit: ita Deus Pater quoque expressam, conspicuam, essentialemque naturæ suæ figuram in Filio habet. Atque istud est, quod se a Patre obsignatum affirmet.

ΕΡΓΑΖΕΣΘΕ, φησὶ, μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει. τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός.] βρῶσιν ἡμῖν δέδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, δηλονότι τὴν σάρκα αὐτοῦ· καὶ γάρ ἐστι ζωοποιός. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ ζωοποιεῖν δυνάμενος καὶ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, ἐοικώς τε κατὰ πάντα τῷ θεῷ καὶ πατρί; τοῦτο γὰρ οἶδα δηλοῦν τὸ ἐσφραγῖσθαι λέγειν αὐτὸν παρὰ τοῦ θεοῦ, τοῦ ἐσφραγῖσθαι σημαίνοντος τὸ ἀκριβῶς ἐμφερές. ὥσπερ γὰρ εἰ κηρῷ τις ἐμπήξει σφραγῖδα χρυσῆν, ἢ γοῦν ἐξ ἑτέρας ὕλης πεποιημένην, ὅλην ἐξ ὅλου τὴν ἑαυτῆς ἐμφέρειαν ἐνσημαίνει· οὕτω καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ φύσεως χαρακτῆρας οὐσιωδῶς ἐμπρέποντας ἔχει τῷ υἱῷ. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐσφραγῖσθαι λέγειν αὐτὸν παρὰ τοῦ πατρός.

Ex euangelio secundum Lucam.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου.

Ioan. c. 11. v. 43.

EXSVSCITAVIT Christus Lazarum, tum archisynago-

ΗΓΕΙΡΕ τὸν Λάζαρον ὁ Χριστὸς, τὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου

Anno Christi 431.

θυγάτειον, ⸋ τῆς χ̣ῖρας ὑόν. ἔπα, πῶς οὐ ζωὴ κ̣ῦ φύσιν ὄ̣σ̣τ̣ιν ὁ μὴ μόνῳ λόγῳ καταπτοεῖν τ̣ὸ θάνατον δυνάμενο⸋, ἀλλὰ καὶ ἢ τῇ τῆς χ̣ῖρὸς ἁφῇ; καὶ γὰρ ἓν ὦ ἀκόλουθόν τε καὶ ἀναγκαῖον, ζωοποιὸν εἶ̣ναι τὸ σῶμα τῆς κ̣ῦ φύσιν ζωῆς.

gi quoque filiam, & viduę filium. Quis ergo neget, quin vita secundum naturam existat, vt qui non tantum verbo, sed suæ quoque manus contactu mortẽ perterrefaciat? Erat enim consentaneum, imo vero omnino necessarium, vt corpus illius esset viuificum, qui vita erat secundum naturam. *Luc. c. 8. v. 54. & c. 7. v. 14.*

Οτι ἱλαστήριον διὰ πίστεως.

Quod Christus per fidem sit propitiatio.

Ἐκ τῆς πρὸς Ρωμαίους.

Ex epistola ad Romanos.

ΠΕΡΙ Χριστοῦ φησιν· ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριο⸋ διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐ̣τ̣ῦ̣ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τ̣ῆ̣ς δικαιοσύνης αὐ̣τ̣ῦ̣, διὰ τ̣ὴ̣ν πάρεσιν τ̣ῶ̣ν προγεγονότων ἁμαρτημάτων· ἐν τῇ ἀνοχῇ τ̣ῦ̣ θεοῦ, πρὸς τ̣ὴ̣ν ἔνδειξιν τ̣ῆ̣ς δικαιοσύνης αὐ̣τ̣ῦ̣, ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶ̣ναι αὐ̣τ̣ὸν δίκαιον, κ̣ὴ̣ δικαιοῦντα τ̣ὸν ἐκ πίστεως Ιησοῦ.] εἰ ἐκ ἰῶ ἑτέρως ἱλαστήριον γ̣ίνεσθαι Χριστὸν τοῖς ἐν ἁμαρτίᾳ καὶ ὀφ̣ᾶ̣ κ̣ὴ̣ θανάτου δίκῃ, πλὴν ὅτι δι' αἵματος διὰ πίστ⸋ τ̣ὴ̣ν πάρεσιν τ̣ῶ̣ν προγεγονότων ἁμ̣ρτημάτων ἐκχεῖσθαι μέλλοντος· πῶς ἐκ ἀναγκαῖον σαρκὰ γ̣ίνεσθαι ⸋ λόγον, ἵνα κ̣ὴ̣ αἵματι τῷ ἰδίῳ, δῆλον ἦ̣ ὅτι τῷ τ̣ῆ̣ς ἑαυτ̣ῦ̣ σαρκὸς, δικαιώσῃ πάντας τοὺ̣ς εἰς αὐ̣τ̣ὸ⸋ πιστεύοντας;

QVEM (de Christo sermo est) *proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiæ suæ, propter remissionem præcedentium delictorum, in sustentatione Dei, ad ostensionem iustitiæ eius in hoc tempore; vt sit ipse iustus, & iustificans eum qui est ex fide Iesu Christi.* Si alia ratione illos expiare non poterat Christus, qui peccato & maledictioni & mortis supplicio obnoxii tenebantur, nisi sanguinem suum in præcedentium peccatorum remissionem profunderet; quomodo vt Verbum caro fieret, necessarium non erat? nempe quo proprio, hoc est suæ ipsius carnis sanguine omnes, qui in ipsum crediturі erant, iustificaret. *Rom. c. 3. v. 25.*

Οτι λελυτρώμεθα, κ̣ὴ̣ πρὸ̣ καταλλαγῆ̣ναι πρὸς θεὸν ἐφήκαμεν διὰ τ̣ῦ̣ αἵματο⸋ αὐ̣τ̣ῦ̣.

Quod per Christi sanguinem redempti, Deoque reconciliati sumus.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης.

Ex priori ad Corinthios.

ἘΞ αὐ̣τ̣ῦ̣ δ' ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ιησοῦ, ὃς * ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε, κ̣ὴ̣ ἁγιασμὸς, καὶ ἀπολύτρωσις· ἵνα, καθὼς γέγραπται, ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω.]

* ἐγενήθη

EX *ipso autem vos estis in Christo Iesu, qui factus est nobis sapientia a Deo, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio: vt (quemadmodum scriptum est) qui gloriatur, in Domino glorietur.* In Christo *1. Cor. c. 1. v. 30.* *Ierem. c. 9. v. 22.*

itaque redempti, & ſanctificati, & ſapientes facti ſumus. *Omne autem datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens a Patre luminum*, hoc eſt Deo. Cum ergo Chriſtus ſapientiam, & ſanctificationem, & redemptionē nobis largiatur, quomodo non eſt Deus?

Iacob. c. 1. v. 17.

λελυτρώμεθα τοίνυν ἐν Χριστῷ, καὶ ἡγιάσμεθα, καὶ σοφοὶ γεγόναμεν. πᾶσα δὲ δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, τουτέστι θεοῦ. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, ὁ σοφίαν τε καὶ ἁγιασμὸν καὶ ἀπολύτρωσιν ἡμῖν δωρησάμενος;

Quod per Chriſti ſanguinem redempti ſumus.

Ex epiſtola prima Petri.

1. Pet. c. 1. v. 18.

SCIENTES *quod non corruptibilibus auro vel argento redempti eſtis de vana veſtra conuerſatione paternæ traditionis, ſed precioſo ſanguine quaſi agni immaculati Chriſti & incontaminati.* Redempti enim ſumus, Chriſto proprium pro nobis corpus impendente. At ſi vt homo vulgaris habeatur, quomodo illius ſanguis vitæ omnium æſtimationem ad dignitatem exæquat? Si autem Deus erat in carne, qui vndiquaque digniſſimus eſt; ſane cumulatiſſimum per illius ſanguinem precium pro totius mundi ſalute impenſum eſt, & ſatis decenter.

Ὅτι λελυτρώμεθα διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς πρώτης.

ΕΙΔΟΤΕΣ ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ.] λελυτρώμεθα γὰρ, τὸ ἴδιον σῶμα δεδωκότος ὑπὲρ ἡμῶν τοῦ Χριστοῦ. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς ἄνθρωπος νοεῖται κοινὸς, πῶς ἀντάξιον τῆς ἁπάντων ζωῆς τὸ αἷμα αὐτοῦ; εἰ δὲ θεὸς ἦν ἐν σαρκὶ ὁ πάντων ἀξιώτερος, ἀξιόχρεως ἡ λύτρωσις τοῦ κόσμου παντὸς διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος εἴη ἄν, καὶ μάλα εἰκότως.

Quod Chriſti mors mundo ſalutaris extiterit.

Ex epiſtola ad Romanos.

Rom. c. 5. v. 8.

COMMENDAT *autem caritatem ſuam Deus in nobis: quoniam cum adhuc peccatores eſſemus, Chriſtus pro nobis mortuus eſt. Multo igitur magis nunc iuſtificati in ſanguine ipſius, ſalui erimus ab ira per ipſum.* Rurſum: *Si enim cum inimici eſſemus, reconciliati ſumus Deo per mortem Filii eius; multo magis reconciliati ſalui erimus in vita ipſius.* Si mundus ali-

Ὅτι ὁ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριος.

Ἐκ τῆς πρὸς Ρωμαίους.

ΣΥΝΙΣΤΗΣΙ δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. καὶ πάλιν· εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες, κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.] οὐκοῦν εἰ

ANNO CHRISTI 431.

μὴ ἑτέρως ἦν σώζεσθαι τὸν κόσμον, εἰ μὴ ἐν αἵματι καὶ θανάτῳ χρησίμως παραληφθέντι, καὶ οἰκονομικῶς, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων, ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ· σεσώσμεθα δὲ διὰ Χριστοῦ· πῶς οὐκ ἀναγκαῖος τῷ ἐκ θεοῦ φυῦτι λόγῳ ὁ τῆς σαρκώσεως τρόπος, ἵνα δικαιώσῃ μὲν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, καταλλάξῃ δὲ τῷ πατρὶ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἰδίου σώματος, ἵνα καὶ συζήσωμεν αὐτῷ;

Η ἀγνοεῖτε, ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ιησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.] εἰ πᾶσά πως ἀνάγκη τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς συνθάπτεσθαι Χριστῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἵνα ὥσπερ αὐτὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν, ὡς συντεθαμμένοι καὶ συνεγηγερμένοι τῷ δι' ἡμᾶς ἀποθανόντι καὶ ἐγηγερμένῳ· χρειωδέστατά τε καὶ ἀναγκαίως τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως πέπρακται μυστήριον, σαρκός τε καὶ αἵματος μετέσχεν ὁ λόγος, ἵνα καὶ ἀποθανεῖν λεγομένῳ σαρκικῶς, καὶ μὴν καὶ ἐγηγερμένῳ, συναποθάνωμεν καὶ συνεγερθῶμεν.

Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα.] κατὰ τὸν ἴσον τῷ πρώτῳ τρόπον νοήσεις καὶ τοῦτο· ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.

ter quam per Christi sanguinem & mortem diuina dispensatione salutariter susceptam propter præcedentium delictorum condonationem, quæ Deus tolerauerat, saluari nequibat; per Christum autem salutem sumus consecuti; quomodo incarnationis modus Dei Patris Verbo necessarius non erat, quo illos nimirum, qui in ipsum crederent, per sanguinem suum iustificaret, Patrique per corporis sui mortem reconciliaret; atque ita simul cum ipso vitam adipisceremur?

An ignoratis, quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in mortem ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem; vt quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus. Si eos qui in terris degunt, Christo per baptismum in mortem ipsius cõsepeliri omnino necessum est; vt quemadmodum ille ex mortuis resurrexit, ita & nos quoque in nouitate vitæ ambulemus, tamquam simul cum eo, qui nostri causa mortuus est, & a mortuis rursum excitatus est, mortui & excitati: profecto non absque summa vtilitate ac necessitate incarnationis mysterium patratum est, carnique & sanguini communicauit Verbum; quo videlicet simul cum illo, qui secundum carnem mortuus & resuscitatus est, & nos quoque moriamur & resurgamus. Rom. c. 6. v. 3.

Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus. In eumdem sensum & istuc quoque exponas: *Quoniam quidem per hominẽ mors, & per hominem resurrectio mortuo-* Ibid. v. 3. 1. Cor. c. 15. v. 21.

rum. & sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur. Christus secundus Adam appellatus est. Vt autem primus Adam nos deiecit in corruptionem, ita secundus Adam nos prouexit ad vitam; non vt homo communis nostri causa mortem perpessus, ne in illo mortui maneamus, sed vt Deus incarnatus. Per carnem namque passus est vt homo; vt dum proprium templum diuina virtute exsuscitat, & nos simul quoque cum illo exsuscitemur.

ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.] δεύτερος Ἀδὰμ κεχρημάτικεν ὁ Χριστός. καὶ ὥσπερ ὁ πρῶτος Ἀδὰμ ἡμᾶς κατεβίβασεν εἰς φθορὰν, οὕτως ὁ δεύτερος ἀνεκόμισεν εἰς ζωήν· οὐχ ὡς ἄνθρωπος ψιλὸς ἀποθανὼν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα μὴ καὶ ἐν αὐτῷ μείνωμεν νεκροί· ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ, καὶ αὐτῇ πεπονθὼς ἀνθρωπίνως, ἵνα θεϊκῶς ἀναστήσαντι τὸν ἴδιον ναὸν συνεγερθῶμεν ἡμεῖς.

Anno Christi 432.

Ex epistola ad Galatas.

Galat. c. 3. v. 13.

Deut. c. 21. v. 25.

CHRISTVS *nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum (quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno) vt in gentibus benedictio fieret Abrahæ in Christo Iesu; vt pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem.* Hinc etiam perspicias licet, Christi mortem mundo salutarem extitisse. Nam maledictum nostri causa factus est, dum crucem sustinuit, necnon ex ligno pependit, quo mundo a peccatis expiato, Abrahæ benedictio in Christo Iesu fieret in gentibus, hoc est, vt gentes, iuxta promissionem Abrahę factam, per fidem iustificarentur, nosque per fidem spiritũ promissum obtineremus. Cum igitur Christi mors legis maledictionem e medio sustulerit, & gentibus rursum Abrahæ benedictionem, hoc est, gratiam per fidem pepererit, & tandem Spiritus sancti participes nos reddiderit; neutiquam existimare debemus, mortem illius vulgaris cuiuspiam hominis mortem extitisse: quin id potius statuere nos decet, nempe Verbum incarna-

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.] ἄθρει δή μοι κἀντεῦθεν, ὅτι γέγονε τῷ κόσμῳ σωτήριος ὁ Χριστοῦ θάνατος. γέγονε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, σταυρὸν ὑπομείνας, καὶ κρεμασθεὶς ἐπὶ ξύλου, ἵνα λύσῃ τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν· ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τουτέστιν, ἵνα δικαιωθῇ τὰ ἔθνη διὰ πίστεως, κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἐπαγγελίαν τῷ Ἀβραὰμ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. ὅτε τοίνυν καὶ τὴν ἐν νόμῳ λέλυκεν ἀρὰν ὁ Χριστοῦ θάνατος, καὶ προὐξένησε τοῖς ἔθνεσι τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἀβραὰμ, τουτέστι τὴν διὰ πίστεως χάριν, μετόχους δὲ ἡμᾶς ἀπέφηνε καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· οὐκ ἀνθρώπου κοινοῦ νοοῖτ' ἂν ὁ θάνατος αὐτοῦ· περινοεῖν δὲ προσήκει μᾶλλον, ὅτι

σαρξ

ANNO CHRISTI 451.

σαρξ γεγονώς ὁ λόγος, σαρκὶ πέπονθεν ὑπὲρ τοῦ κόσμου, καὶ γέγονεν ἱκανὸν τὸ αὐτοῦ πάθος εἰς τὴν τοῦ κόσμου λύτρωσιν.

tum mortem in carne pro mundo pertulisse, eiusque passionem ad omnem hominum redemptionem abunde sat fuisse.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους.

ΝΥΝΙ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν τοῦ νόμον ἐν δόγμασι καταργήσας.] εἰ γὰρ τοῦτο ὄντας μακρὰν διὰ τὸ πλανᾶσθαι καὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἐν ἀθεότητι διατελεῖν, ἐγγὺς πεποίηκε τὸ αἷμα Χριστοῦ, πῶς ἐκ ἀναγκαία τοῖς ὑπὸ τῆς γῆς ἡ τοῦ λόγου σαρκώσις, συλλέγουσα τὰ διερημένα, καὶ προσοικειοῦσα μὲν τῷ θεῷ τοῦτο μακρὰν, κτίζουσα δὲ τοῦτο δύο λαοὺς εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦ αὐτοῦ σαρκός; δέδοται γὰρ εἰς λύτρωσιν τῶν ἀμαρτιῶν, καὶ δι' αὐτῆς τὰ πάντα κατεκτήσατο τῷ θεῷ καὶ πατρί. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι καὶ ὁ πάλαι κατήργηται νόμος, ὡς ὑπὲρ αὐτὸν οὖσης τῆς πίστεως, δῆλον ὅτι τοῦ ἐν Χριστῷ. καὶ εἰ ἔτι ἐστὶν ἀληθὲς, πῶς ὑπὲρ νόμον ἡ πίστις, εἰ μὴ ὡς θεῷ πεπιστεύκαμεν τῷ Χριστῷ;

Ex epistola ad Ephesios.

NVNC *autem in Christo Iesu, vos qui aliquando eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi. Ipse enim est pax nostra, qui fecit vtraque vnum, & medium parietem maceriæ soluens, inimicitias in carne sua, legem mandatorum in decretis euacuans.* Quod si eos qui procul aberant, ob id nimirum quod per mundum errabundi diuagarentur, ætatemque in impietate agerent, sanguis Christi prope adduxit; quomodo Verbi incarnatio, quæ & dispersa in vnum collegit, & longe aberrantes Deo reconciliauit, & duos populos in vnum nouum hominem per carnem illius redegit, generi humano non erat necessaria? Exhibita est enim hæc caro in eorum liberationem, qui peccatis obstricti tenebantur, omniaque per ipsam Deo & Patri lucrifacta sunt. Lex præterea vetus, quod fides in Christum multo illa sit excellentior, per eamdem quoque abolita est. At quomodo lex fidei cedit, si in Christum tamquam in verum Deum non credimus? *Ephes. c. 2. v. 13.*

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους.

ΔΙΟ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ * ἐζήτησας. τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω· ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπταί περὶ ἐμοῦ· τοῦ ποιῆσαι ὁ θεός τὸ θέλημά σου.] γέγονε σωτήριον τῷ κόσμῳ τὸ τοῦ Χριστοῦ πάθος. πάλιν ἀναγκαῖον ἰδεῖν

Ex epistola ad Hebræos.

IDEO *ingrediens mundum, dicit: Hostiam & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi: holocautomata, & propeccato, non tibi placuerunt. Tunc dixi: Ecce venio: in capite libri scriptum est de me: vt faciam Deus voluntatē tuam.* Christi passio mundo salutem peperit. Verum operę precium est cogno- *Hebr. c. 10. v. 5.*

* περὶ ἁμαρτίας.

ſcere, ecquiſnam ille ſit, qui in mundum ingreditur: quandoquidem modis omnibus is extra mundum erat. Quomodo ergo, qui extra mundum erat, ingreſſus eſt in ipſum? Sane Vnigenitus ſuapte natura vniuerſum mundum excedens vt Deus, in mundum ingreſſus eſt pars illius factus, id eſt homo. Ita enim ſacrificio pro nobis oblato, ſponteque ſemetipſo contradito, ab interitu terrarum orbem vindicauit.

Hebr. c. 13. v. 12.

Propter quod & Ieſus, vt ſanctificaret per ſuum ſanguinem populum, extra portam paſſus eſt. Quo pacto, quæſo, promiſcui hominis ſanguis ſanctos nos efficeret? At Chriſti ſanguis ſanctificauit nos. Diuinus eſt itaque, non ſimpliciter humanus: Deus enim erat in carne, proprio nos ſanguine emundans.

τὶς ὁ εἰς τοῦ κόσμου εἰσερχόμενος· ἦν γὰρ ἔξω τοῦ κόσμου πάντῃ τε καὶ πάντως. ἐπεὶ πῶς εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὸν * ἔξω κόσμου; τοιγαροῦν κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὑπὲρ πάντα τοῦ κόσμου, ὡς θεὸς μονογενὴς, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὸν μέρος αὐτοῦ γεγονὼς, τουτέστιν ἄνθρωπος. οὕτω τε τὴν ὑπὲρ ἡμῶν προσκομίσας θυσίαν, καὶ ἑαυτὸν ἀναθεὶς, σέσωκε τὴν ὑπ' οὐρανόν.

Διὸ καὶ Ιησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν.] αἷμα ἀνθρώπου κοινοῦ τίνα τρόπον ἁγίους ἡμᾶς ἀποφήνῃ; ἀλλὰ μὴν ἡγίασε τὸ αἷμα Χριστοῦ· θεῖον οὖν ἄρα καὶ οὐχ ἁπλῶς ἀνθρώπινον· θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκὶ, τῷ ἰδίῳ αἵματι καθαρίζων ἡμᾶς.

Anno Christi 431.

* ἔξω

Ex epiſtola ad Timotheum.

1. Tim. c. 2 v. 5.

VNVS *enim Deus, vnus & mediator Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus, qui redemptionem dedit ſeipſum pro omnibus.* Salutaris citra controuerſiam Chriſti mors vniuerſo mundo extitit. Attamen ſi Chriſtus Deus non eſt, quomodo ipſe ſolus toti mundo liberando ſat eſſe potuit? At quia ſuper omnes eſt, omnium cauſa mortem perpeſſus, ſolus pro omnibus ſatisfecit. Deus itaque eſt, qui propria carnis morte mortem a mundo profligauit.

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον.

ΕΙΣ γὰρ θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Χριστὸς Ιησοῦς, ὁ δοὺς ἀντίλυτρον ἑαυτὸν ὑπὲρ πάντων.] σωτήριος ὁμολογουμένως ὁ τοῦ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ παντί. πλὴν εἰ μή ἐστι θεὸς, πῶς ἂν ἀρκέσειεν εἰς τὸ γενέσθαι πάντων ἀντίλυτρον αὐτός τε καὶ μόνος; ἀλλὰ ἤρκεσε μόνος ὑπὲρ πάντων ἀποθανὼν, ὅτι καὶ ὑπὲρ πάντας ἐστί. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀποστήσας τοῦ κόσμου τὸν θάνατον.

EX CATHOLICIS.

Ex epiſtola Petri.

Quod Chriſti mors mundo ſalutaris extiterit.

1. Petr. c. 3. v. 18.

QVIA *Chriſtus ſemel pro peccatis mortuus eſt, iuſtus pro iniuſtis, vt nos offerret Deo, mortifi-*

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ.

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς.

Ὅτι ὁ τοῦ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριος.

ΟΤΙ ὁ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ,

ANNO CHRISTI 431.

θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν ἀπιστήσασί ποτε.] πολλοὶ μὲν ἁγίων ἀνῃρέθησαν προφητῶν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐκείνων ὑποθανεῖν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν εἵρηται, οὔτε μὴν προσαγαγεῖν ἡμᾶς τῷ θεῷ διὰ τοῦ ἰδίου θανάτου· ἀλλ' οὐδὲ ἐκήρυξέ τις τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι. πέπονθε δὲ τοῦτο Χριστὸς, καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῷ λελυτρώμεθα, καὶ τὸ αὐτοῦ πάθος ἐῶν τῷ κόσμῳ σωτήριον. ἀπέθανε τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐχ ὡς ἄνθρωπος εἷς ὑπάρχων ἡμῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ, τῆς ἁπάντων ζωῆς ἀντάλλαγμα τὸ ἴδιον σῶμα δοὺς.

Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί.] ὡς γὰρ ὑπαρχοντος θεοῦ τοῦ Χριστοῦ, σοφῶς καὶ ἐμφρόνως ὁ μαθητὴς σαρκὶ πεπονθέναι φησὶν αὐτὸν, ὡς ἐξαγων αὐτὸν παθεῖν τινὰ ἀπόρρητον φύσιν, ἧς ἀλλότριον τὸ παθεῖν. ἰδίᾳ τοίνυν πέπονθε σαρκὶ, καίτοι γε παθεῖν ἀμοιρεῖν εἰθισμένος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος. θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς, εἰκὼς μὲν ἀπαθὴς, παθητὸς δὲ κατὰ τὴν σάρκα.

catus quidem carne, viuificatus autem spiritu. In quo & his qui in carcere erant spiritibus veniens prædicauit, qui increduli fuerant aliquando. Multi ex sanctis prophetis interempti sunt; at nemo illorum, aut peccatorum causa oppetiisse, aut sua nos morte Deo obtulisse, aut spiritibus, qui in carcere detinebantur, prædicasse dictus est: præstitit hoc autem Christus. Per ipsum enim & in ipso redempti sumus, ipsiusque mors terrarum orbi salutem attulit. Mortem itaque pro nobis subiit, non vt homo quispiam nostri similis, sed vt Deus in carne, qui corpus suum pro mortalium omnium vita obtulit.

Christo igitur passo in carne. Cum Christus sit verus Deus, recte sapienterque discipulus carne illum passum affirmat. Hac enim ratione naturam illam immensam, in quam nulla perpessio cadit, ab omni perpessione eximit. Sua igitur carne passus est, quamquam Dei Verbum secundum se nullius perpessionis capax est. Christus proinde Deus est, impassibilis quidem secundum diuinam naturam, secundum humanam autem passibilis. 1. Petr. c. 4. v. 1.

Οτι ὁ τοῦ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου.

Quod Christi mors mundo salutaris.

Ex euangelio secundum Ioannem.

ΤΑΥΤΑ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα. καὶ πάλιν· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

HÆC *non cognouerunt discipuli eius primum: sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quia hæc fuerant scripta de eo.* & infra: *Iesus autem respondet eis, dicens: Venit hora, vt clarificetur Filius hominis. Amen amen dico* Ioan. c. 12. v. 16.

vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Nulli dubium est, vniuersum mundum, Emmanuele mortem illius causa sustinente, seruatum esse. At iure interim quęri potest, quomodo gloriam per mortem consecutus fuerit, cum ea res apertæ cuiusdam infirmitatis esse videatur: vnde etiam contempta ignominia ad mortem vsq; obediens fuisse legitur. Dices forsan illum per resurrectionem glorificatum esse. Recte inquam: Vera enim est hæc doctrina. sed diuinane virtute reuixit, an humana? Arbitror equidem, diuina. Cum ipsum ergo Dei Verbum carne passum dicitur, nullo pudore suffundamur. Gloriam enim, eamque Deo conuenientissimam rei exitus sortitur.

Hebr. c. 12. v. 2. Philipp. c. 2. v. 8.

ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, καρπὸν πλείονα φέρει.] ἔστι δὲ οὐκ * ἀμφίλογον, ὅτι σέσωσται πᾶς ὁ κόσμος, ἀποθανόντος ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Εμμανουήλ. πλὴν ἐκεῖνο λέγομεν· πῶς ἀποθανὼν ἐδοξάσθη; καίτοι μᾶλλον μῶμον ἀσθενείας ἔχει τὸ χρῆμα· ὅθεν καὶ αἰσχύνης καταφρονῆσαι λέγεται, γεγονὼς ὑπήκοος μέχρι θανάτου. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖς δεδοξάσθαι διὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτόν. ὀρθῶς ἔχει, καὶ ἀληθὴς ὁ λόγος. ἆρ' οὖν ἀνεβίω θεϊκῶς μᾶλλον, ἢ ἀνθρωπίνως; ἀλλ' οἶμαι θεϊκῶς. ὅταν οὖν αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος σαρκὶ λέγηται παθεῖν, μὴ αἰσχυνώμεθα τὸ πάθος· δόξαν γὰρ ἔχει τὸ τέλος, καὶ τοῦτο θεοπρεπῆ.

ANNO CHRISTI 431.

* ἀμφίλογον.

Quod vnus sit Dei Filius & Dominus Iesus Christus.

Ex epistola ad Romanos.

Rom. c. 7. v. 25. & c. 8. v. 1.

IGITVR *ego ipse mente seruio legi Dei, carne autem legi peccati. Nihil ergo nunc damnationis est iis, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus vitæ in Christo Iesu liberauit me a lege peccati & mortis. Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum.* Depugnant namque aperto inter se marte caro & spiritus, hoc est sensus carnis, insitarumque

Ὅτι εἷς υἱὸς ὁ τοῦ θεοῦ καὶ κύριος Ιησοῦς Χριστός.

Εκ τῆς πρὸς Ρωμαίους.

ΑΡ' οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοὶ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας. οὐδὲν ἄρα κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ιησοῦ. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν σαρκὶ, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.] μάχονται μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἀλλήλοις ἡ σὰρξ καὶ τὸ πνεῦμα, τουτέστι τὸ φρόνημα τὸ σαρκικὸν καὶ

ANNO CHRISTI 431.

τῆς ἐμφύτων ἡμῖν ἡδονῶν τὸ κίνημα, καὶ τῆς κτ τὸ πνεῦμα ζωῆς ἡ δυναμις. κἂν ὁ θεῖος ἡμᾶς ὀπτοφέρῃ νόμος εἰς γε τὸ δεῖν ἐλέσθαι τὸ ἀγαθὸν, ἀλλ' ἡ τῆς σαρκὸς ἐπιθυμία καταβιάζεται πρὸς τὸ ἐναντίον. λέλυται δὲ νῦν ἐν Χριστῷ τὸ αἰτιατοῦν· καὶ ἠτόνησε μὲν τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος, κεκράτηκε δὲ ὁ τῆς πνεύματος. διὰ ποίαν αἰτίαν; πέπομφε γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, ἵνα κατακρίνῃ τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί. εἶτα, πῶς οὐ χρειωδεστάτη λίαν ἡ τοῦ λόγου σαρκωσις; κατακέκριται γὰρ οὕτω καὶ ἐν τῇ σαρκὶ ἡμῶν ἡ ἁμαρτία. εἰ δὲ οὐ γέγονε σαρξ ὁ λόγος, ἀπομεμένηκεν ἀδιόρθωτα τὰ καθ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύομεν τῇ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας, οὐδενὸς ἐν ἡμῖν αὐτῷ καταρήσαντος. ἀκουῶ ἀναγκαίαν εἶναι φαμὲν τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν τοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα, καὶ οὐχὶ δὴ μόνην τὴν ἐν προσώποις, καὶ κτ θέλησιν, ἤτοι συναφειαν ἁπλῆν, καθά φασι τινές.

nobis illecebrarum motus, & ſpiritalis vitæ facultas. Nam etſi diuina lex ad boni cupiditatem nos inuitet, carnis tamen concupiſcentia ad contrarium vrget. At hæc rixa per Chriſtum nunc demum dirempta eſt: quandoquidem peccati lege per illum labefactata, lex ſpiritus regnum obtinet. Qua iſtuc autem de cauſa? *Miſit enim Deus Filium ſuum in ſimilitudinem carnis peccati, vt peccatum condemnet in carne.* Qui ergo fieri poteſt, vt Verbi incarnatio non fuerit ſumme neceſſaria? Per hanc namque peccatum in carne etiam noſtra condemnatum eſt. Quod ſi Verbum caro factum non eſt, res noſtræ omnino proſtratæ, inemendatæque manſerunt; atque adeo per carnem legi peccati ſeruimus, nullo in nobis impetum illius retundente, aut refrenante. Neceſſariam proinde extitiſſe dicimus hypoſtaticam carnis cum Verbo vnionem; non perſonarum inter ſe copulam, aut ſolam voluntatum concordiam & ſimplicem coniunctionem, quam quidam ſtatuunt.

Rom. c. 8. v. 3.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν· πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται;] εἰ μὲν ἴδιον υἱόν, δῆλον ὅτι ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ· πέπονθε δὲ κτ σάρκα, καὶ οὐ φύσει θεότητος· ἴδιον ἄρα ἦν αὐτοῦ τὸ πεπονθὸς σῶμα, ἵνα καὶ αὐτὸς νοῆται παθὼν οἰκονομικῶς, ὁ παθεῖν ἐκ εἰδώς. τὸ τοίνυν ἀπομερίζειν εἰς δύο μὲν ἕνα,

Quid ergo dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio Filio non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non etiam cum illo omnia nobis donabit? Si Deus Pater proprium Filium, illum ipſum nimirum qui ex illius ſubſtantia ortus eſt, pro nobis donauit; ergo corpus quod mortem ſuſtinuit, proprium illius erat, qui ſecundum carnem paſſus eſt. (nam ſecundum diuinitatis naturã pati non poterat) ita enim qui ſecundum ſe pati nequit, diſpenſatorie mortem perpeſſus eſt. Proinde qui vnum in duos diſpertiunt, aperto

Rom. c. 8. v. 31.

impietatis crimine seſe constringunt: quandoquidem si est homo per se & secundum se diuisim, & non ipsummet Dei Verbum carne indutum; Pater proprium pro nobis Filiũ dedisse non inuenitur.

Ibidem. *Quis accusabit aduersus electos Dei? Deus qui iustificat, quis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus est, imo qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.* Si Christus per fidem iustificat, solus autem Deus est qui iustitiæ donum præstat; consequens fit Christum esse verum Deum. Rursum si ad dexteram Patris sedet, eademque cum illo gloria & maiestate pollet, & quidem mortuus & resuscitatus; corpus itaque assumptũ Verbi proprium est. Nam etsi factum est caro, haud secus tamen in suscepta carne cum Patre regni solium obtinet, vt verus naturalisque Filius.

Rom. c. 10. v. 6. *Quæ autem ex fide est iustitia, sic dicit: Ne dixeris in corde tuo: Quis ascendet in cælum? id est, Christum deducere. Aut quis descendet in abyssum? hoc est, Christum a mortuis*

Deut. c. 30. v. 14. *reuocare. Sed quid dicit? Prope est verbum in ore tuo, & in corde tuo: hoc est verbum fidei, quod prædicamus. Quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus suscitauit illum a mortuis, saluus eris. Corde enim creditur ad iustitiam; ore autem fit confessio ad salutem.* Si secundum quorumdam opinationem Christus est homo deifer, sola personarum copula Dei Verbo coniunctus; qui fieri potest, vt in illum tamquam in Dominum credentes, eiusdemque ex mortuis resurrectionem profitentes, eiusmodi fide iustificemur? Fides

ANNO CHRISTI 431.

δυσεβές. ἐκ ἔπ ἰδιον γὰρ ὑὸν θεέσκεται δοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ὁ πατὴρ, εἴπερ ὄστιν ἄνθεσπος διηρημθρώς, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὡς ἐν σεσλήφει σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος.

Τίς ἐγκαλέσει κ͞τ ἐκλεκτοὺς θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν, τίς ὁ κατακρίνων; Χεισὸς Ιησοῦς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς, ὅς ὄστιν ἐν δεξιᾷ τῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.] εἰ δικαιοῖ τῇ πίσει Χεισὸς, θεὸς δέ ὄστιν ὁ δικαιῶν· θεὸς ἄρα ἀληθὴς ὁ Χεισός. καὶ εἴπερ ὄστιν ἐν δεξιᾷ τῦ θεοῦ, καίτοι τεθνεὼς καὶ ἐγηγερμθρος, συγκάθηται δὲ τῷ πατεί· ἴδιον ἄρα τῦ λόγου τὸ σῶμά ὄστι. σωεδρθει γὰρ οὕτω τῷ πατεὶ μὴ τῆς ἀναλη-φθείσης σαρκὸς, ὡς ὑὸς κ͞τ φύσιν, καὶ εἰ γέγονε σαρξ ὁ λόγος.

Η δὲ ἐκ πίσεως δικαιοσύη οὕτω λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς ⟨Ϟ⟩ οὐρανόν; τουτέστι Χεισὸν καταγαγεῖν. ἢ τίς καταβήσεται εἰς τ̀ ἄβυσσον; τουτέστι Χεισὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ὄστιν ἐν τῷ σόματί σου ⟨Ϟ⟩ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίσεως, ὃ κηρύσσομεν. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ σόματί σου κύριον Ιησοῦν, καὶ πιςεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδίᾳ γὰρ πιςεύεται εἰς δικαιοσύην, σόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηείαν.] εἰ, καθά γε τίσι δοκοῦ, ἄνθεσπος θεοφόρος νοεῖται Χρισὸς, ⟨Ϟ⟩ μόνῳ ἔχων τ̀ ἐν σεσώποις ἕνωσιν σεὸς ⟨Ϟ⟩ ἐκ θεοῦ λόγον, ἵνος ἕνεκα πιςεύοντες εἰς αὐτὸν ὡς εἰς κύριον, ὁμολογοῦντες ⟨Ϟ⟩ κ͞τ ἐκ νεκρῶν ἀνάσασιν ἀυ͞ῦ, δικαιούμθα τῇ πίσει

ANNO CHRISTI 431.

τῇ εἰς αὐτόν ; προσάπτεται δὲ ἡ πίστις ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. ἀναγκαία τοιγαροῦν ἡ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσις ἡ θεοῦ λόγου πρὸς τὰ ἀνθρώπινα. ἕνα γὰρ οὕτω Χριστὸν ὡς κύριον καὶ φύσιν ὁμολογήσομεν, καὶ τῆς αὐτοῦ σαρκὸς τὴν ἀνάστασιν ἐπιγινώσκοντες, ὡς εἰς θεὸν πιστεύοντες, δικαιούμεθα.

Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ θεοῦ ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.] προσαναφώνημά που τοῖς ἐξ ἐθνῶν ὁ μακάριος Παῦλος· νυνὶ δὲ γνόντες θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; λελυτρώμεθα τοίνυν διὰ τῆς πίστεως τοῦ εἰς Χριστὸν ἐκ τῆς τῶν στοιχείων δουλείας, καὶ ὑπεχθήμεν εἰς τὸ δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. εἰ δὲ ἀπέθανεν ὁ Χριστὸς, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ, καὶ αὐτῷ ζῶμεν ὡς θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ· πῶς ἐκ ἀναγκαία τῷ λόγῳ ἡ πρὸς σαρκα γέγονεν ἕνωσις ἀληθής ; ἐν αὐτῇ γὰρ ἀποθανὼν, νεκυείθυκε καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν.

enim in eum tamquam in Deum fertur. Necessarium est ergo, vt Dei Verbum secundum hypostasin humanæ naturæ vnitum profiteamur. Ad hunc enim modum vnum Christum tamquam naturalem Dominum confitentes, & carnis eius resurrectionem agnoscentes, ac veluti in Deum credentes, iustificationis beneficium consequimur.

Nemo enim nostrum sibi viuit, & nemo sibi moritur. siue enim viuimus, Domino viuimus; siue morimur, Domino morimur. Siue ergo viuimus, siue morimur, Domini sumus. In hoc enim Christus mortuus est & resurrexit, vt viuorum simul & mortuorum dominetur. Rom. c. 14. v. 7. Idem apostolus alibi illos qui ex gentibus conuersi fuerant, ita alloquitur: *Nunc autem cum cognoueritis Deum, imo cogniti sitis a Deo; quomodo iterum conuertimini ad infirma & egena elementa mundi, quibus denuo seruire vultis?* Galat. c. 4. v. 9. Per fidem ergo in Christum ab elementorum seruitute liberati, in Dei viui & veri seruitium translati sumus. Quod si Christus mortuus est, vt viuorum & mortuorum ex æquo dominetur; ipsique tamquam viuo & vero Deo viuimus; quomodo necessarium non erat, vt Verbum cum carne vere vniretur? In ipsa namque mortem perpessum, cum in viuos, tum in mortuos quoque imperium obtinuit.

Ex τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης.

Ex priori ad Corinthios.

ΕΠΙΝΟΝ γὰρ, φησὶν, ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.] τὸ Χριστὸς ὄνομα τέθειται τῷ Ἐμμανουὴλ, ὅτε γεγέννηται διὰ τῆς ἁγίας παρθένου. πῶς

BIBEBANT *enim de spiritali, consequente eos, petra: petra autem erat Christus.* 1. Cor. c. 10. v. 4. Nomen Christi tunc demum inditum est Emmanueli, quando ex sacra Virgine originem duxit. Quomodo

ergo petra esse poterat, quę populum Israeliticum in deserto potarat? Scripturam sacram vnum dumtaxat Filium, vnumq; Christum agnoscere, extra quæstionem est. Verbum itaque posteaquam carnem suscepit, spiritalis etiam petra est, propter dispensationis nouitatem, propriæ naturæ antiquitatem non abiiciens.

Ex posteriori ad Corinthios.

2. Cor. c. 5. v. 16. ITAQVE *nos ex hoc neminem nouimus secundum carnem: & si secundum carnem cognouimus Christum; sed nunc iam non nouimus.* Quid est, obsecro, quod Paulus hic ait? Numquid Christum post resurrectionem inficiatur? Nonne illum secundum carnem resuscitatum, cumque eadem illa carne in cælum profectum norat? Ecquis istuc dicere audeat? Talem namque in cælum ascendisse, ac olim inde rursum venturum sciebat, qualem cælestia petiisse, neutiquam ignorabat. Quomodo igitur Filium secundum carnem se nosse negat? Quoniam simulatque ex mortuis reuixit, satius est ex diuina eminentia illum & nosse & profiteri, quam ex carnis mensura. Etenim dispensationis mysterio necdum expleto, secundum carnem prædicabatur, quo nimirum Vnigenitus caro factus crederetur. At vero sacramento hoc iam consummato, præstat ex diuinitate illum agnoscere & profiteri, quam ex carnis humilitate & exinanitione. Vnus itaque est Christus & Filius & Dominus.

2. Cor. c. 8. v. 9. *Scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset diues, vt illius inopia vos diuites essetis.* Si Christus est tantum homo, non

καθ'

οὖν αὐτὸς ἦν ἡ πέτρα ἡ ποτίζουσα τῷ Ἰσραήλ; ἀλλ' ἔστι δῆλον, ὅτι Χριστὸν καὶ υἱὸν οἶδεν ἕνα τὸ γράμμα τὸ ἱερόν. γεγονὼς γὰρ ὁ λόγος σαρξ, πάλιν αὐτός ἐστιν ἡ πνευματικὴ πέτρα, τῆς οἰκείας φύσεως τὸ πρεσβύτατον οὐκ ἀποβαλὼν διὰ τὸ νέον τῆς οἰκονομίας. Anno Christi 451.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους δευτέρας.

ΩΣΤΕ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.] τί δὴ ἄρα φησὶν ὁ Παῦλος; ἆρα Χριστὸν ἀρνεῖται μετὰ τὴν ἀνάστασιν; οὐκ οἶδεν αὐτὸν ἐγηγερμένον ἐν σαρκὶ, καὶ ἀναληφθέντα μετ' αὐτῆς εἰς τὸν οὐρανόν; καὶ τίς ὁ φάναι τοῦτο τολμῶν; οὕτω γὰρ οἶδε καὶ ἀναληφθέντα καὶ ἥξοντα κατὰ καιροὺς, ὃν τρόπον ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν. πῶς οὖν οὐκ εἰδέναι φησὶ κατὰ σάρκα υἱόν; ὅτι μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, οὐκ ἐκ τῶν τῆς σαρκὸς ἔτι μέτρων, ἀλλ' ὡς ἐκ θείας ὑπεροχῆς ἄμεινον αὐτὸν εἰδέναι καὶ ὁμολογεῖν. οὔπω γὰρ πληροθείσης τῆς οἰκονομίας, ἐκηρύττετο κατὰ σάρκα, ἵνα πιστεύηται γεγονὼς ἄνθρωπος ὁ μονογενής. ἐπεὶ δὲ τετέλεσται τὸ μυστήριον, ἀφ' ὧν ἐστι θεὸς ἄμεινον αὐτὸν ὁμολογεῖν, ἢ ἀπό γε τοῦ κεκενῶσθαι διὰ τὴν σάρκα. εἷς οὖν Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος.

Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.] εἰ μόνον ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς, καὶ οὐ

ANNO CHRISTI 431.

καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ τὴν πρὸς τῷ θεὸν λόγον πλούσιος, ὡς θεὸς, πῶς ἐπτώχευσε; τίς γὰρ ὅλως ὁ τῆς ἀνθρωπότητος πλοῦτος; εἴρηται γὰρ ἀνθρώπῳ παντί· τί γὰρ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; ἀλλ' ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν ὡς θεός· ἐπτώχευσε γὰρ, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μικροπρεπὲς οἰκειωσάμενος οἰκονομικῶς, ὁ πλούσιος ἀληθῶς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. εἷς ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός· καὶ πλούσιος μὲν, ὡς θεός· πτωχὸς δὲ, ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα πλούσιοι δι' αὐτόν.

secundum veram autem cum Dei Verbo vnionem opulentus, vt Deus; quomodo factus est egenus? Quales tandem sunt opes naturæ humanæ? An non omni homini dicitur: *Quid habes quod non accepisti?* Verum hic cum diues esset, vtpote Deus, factus est egenus: siquidem Verbum paternum, quod vere diues erat, humanæ naturæ humilitatē dispensatorie suam faciens, factum est inops. Vnus ergo est Christus & Filius, qui quidem diues est vt Deus; pauper vero est, quia vt nos per se locupletaret, homo factus est.

1. Cor. c. 4. v. 7.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ, καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.] ἆρ' οὖν οὐχὶ θεὸν ἐνηνθρωπηκότα, καὶ ἕνα τῷ ἐξ ἀμφοῖν ἀποφαίνει διὰ τούτων ἡμῖν υἱὸν καὶ κύριον ὁ μυσταγωγός; ἔφη μὲν γὰρ ἀπεστάλθαι, οὔτε ἀπ' ἀνθρώπων, οὔτε δι' ἀνθρώπου· προστέθεικε δὲ, ὅτι ἀλλὰ διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ. καίτοι πῶς οὐκ οἶδεν ἄνθρωπον ὄντα Ιησοῦν Χριστὸν, ὁ οὕτω τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν * οἰκουμένην κηρύξας αὐτόν; ἀλλ' οἶδεν ὄντα οὐκ ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἐνηνθρωπηκότα δὲ μᾶλλον τῷ ἐκ θεοῦ λόγον· καὶ οὐ θεὸν ἐν ἀνθρώπῳ νοούμενον, ἀλλ' ὡς αὐτόχρημα γενόμενον ἄνθρωπον μετὰ τοῦ εἶναι θεόν. ὅταν οὖν λέγῃ παρὰ ἀνθρώπου μὴ ἀπεστάλθαι, ἀλλὰ διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς, ὅτι καὶ θεὸν αὐτὸν οἶδεν ἀληθινὸν μετὰ τὸ καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς; σημαίνει τοίνυν αὐτῷ οὐκ ἀπό γε τῶν τῆς κενώσεως μέτρων, ἀλλὰ ἐκ

* ὑπ' οὐρανὸν

Ex epistola ad Galatas.

PAVLVS *apostolus, non ab hominibus, neque per hominem, sed per Iesum Christum, & Deum Patrem, qui suscitauit eum a mortuis.* An non Deum incarnatum, vnumque ex vtrisque Filium, & Dominum, diuinorum mysteriorum interpres per hæc nobis insinuat? dicit enim se non ab homine, neque per hominem, sed per Iesum Christū missum esse. Quid ergo? Numquid illum, quem vniuerso orbi talem annuntiarat, hominem esse ignorabat? Nequaquam. norat vtique hominem esse: at non hominem solum, sed Dei Verbum hominem factum. Neque Deum rursum in homine intelligendum, sed salua per omnia deitate hominem reipsa effectum. Cum ergo se non ab homine, sed per Iesum Christum missum dicat; quis dubitet, quin Christum Iesum verum Deum agnoscat etiam vbi ille perinde ac nos carni communicauit? At maluit interim illum per diuinam illius super omnes excellentiam,

Galat. c. 1. v. 1.

quam per exinanitionis menſuram, exprimere.

Galat. c. 4. v. 3. *Cum eſſemus paruuli, ſub elementis mundi eramus ſeruientes. At vbi venit plenitudo temporis, miſit Deus Filium ſuum factum ex muliere, factum ſub lege, vt eos qui ſub lege erant, redimeret, vt adoptionem filiorum reciperemus.* Quem, quæſo, Deus Pater ex muliere ortum, & ſub lege factum miſit? An non congrue reſpondetur, digneque cogitatur, eum miſiſſe, qui neque ex muliere ortus, nec legi factus eſſet obnoxius, niſi id eſſe non deſineret, quod ante carnem & ſanguinem ſuſceptum, erat? Res plana eſt: etenim Dei Patris Verbum ſecundum carnem natum eſt ex muliere; ille rurſum qui vt Deus, legis erat Dominus, factus eſt legi ſubiectus, quo illorum fratrem ſe declararet, qui legis vinculo tenebantur adſtricti: hac vna namque ratione in filios cooptati ſumus. Certũ eſt enim, ſi is legi obnoxius factus non eſſet, aut ortum ex muliere non traxiſſet, nos illius fratres euadere non potuiſſe, qui ſecundum naturam Deus & Dominus eſt: quia vero vtrumque effectus eſt, nos quoque per ipſum hac tanta re potiti ſumus. Atq; huius euidentem demonſtrationem habent, quæ beatus Apoſtolus ſtatim ibi

Ibid. v. 6. adiungit. ait enim: *Quoniam autem eſtis filii, miſit Deus Spiritum Filii ſui in corda veſtra, clamantem, Abba, Pater.* Iam quomodo illius Spiritus, qui ex muliere natus eſt, & ſub lege factus eſt, ſanctus Spiritus eſt, per quem etiam clamamus, Abba, Pater; ſi Chriſtus Deus, & vnus, & Filius non eſt?

τῆς θείας αὐτοῦ καὶ κῦ πάντων ὑπεροχῆς. ANNO CHRISTI 431.

Ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου δεδουλωμένοι ἦμεν. ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς Ⓜ τὸν αὐτοῦ γενόμενον Ⓦ ἐκ γυναικὸς, γενόμενον Ⓦ ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.] Ἵνα πέμψεν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ, ὃς γέγονεν ἐκ γυναικὸς, γέγονε δὲ καὶ ὑπὸ νόμον; ἆρα οὐχὶ φανὰν πρέπει, καὶ νοεῖν ἄξιον, ὅτι πέμψεν ἐκεῖνον, ὃς ἐκ ἂν γέγονεν ἐκ γυναικὸς, οὐδ' ἂν ἔπαθεν ὑπὸ νόμον, εἰ μὴ μεμένηκεν ὅπερ ἦν, ἔξω δηλονότι σαρκὸς καὶ αἵματος; ἀλλ' ἔστι σαφὴς ὁ λόγος· ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ παῖς λόγος γέγονεν ἐκ γυναικὸς κῦ σάρκα· ὁ τοῦ νόμου κύριος ὡς θεὸς, γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα γένηται καὶ ἀδελφὸς τοῖς ὑπὸ νόμον· οὕτω γὰρ ἀπελάβομεν ἡμεῖς τὴν υἱοθεσίαν. ὥστε εἰ μὴ γέγονεν ὑπὸ νόμον καὶ ἐκ γυναικὸς, οὐδ' ἂν ἦμεν ἀδελφοὶ τῷ κῦ φύσιν κυρίῳ * τῷ θεῷ. ὑπὲρ δὲ γέγονε, δι' αὐτοῦ τὸ χρῆμα πεπλουτήκαμεν. ἀποδεῖξιν δὲ ποιεῖται σαφῆ τοῦ ῥήματος ὁ ἀπόστολος Παῦλος, προσενεγκὼν λόγους· ὅτι δέ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κράζον, ἀββᾶ, ὁ πατήρ. πῶς οὖν πνεῦμα τοῦ ἐκ γυναικὸς καὶ ὑπὸ νόμον, τὸ ἅγιόν ἐστι πνεῦμα, δι' οὗ καὶ κράζομεν, ἀββᾶ, ὁ πατήρ, εἰ μὴ θεὸς ὁ Χριστὸς, εἷς ὢν, καὶ υἱός;

ANNO CHRISTI 431.

Ex τῆς πρὸς Ἐφεσίους.

ΕΙΣ κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν. ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος, ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτατα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.] ἄφρει δή μοι πάλιν, ὅσον ἐν τούτῳ λόγος σαφέστατά τε καὶ ἐναργῶς ἀποφαίνει, εἰδὼς καὶ δυνάμενος, ὅτι Χριστὸς κύριος εἷς, καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν συνενεχθέντος ἀλλήλοις λόγου πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην· εἷς γὰρ ἐξ ἀμφοῖν υἱὸς ἀληθής. ἐπεὶ πῶς εἷς κύριος; πῶς δὲ μία πίστις; ἢ πῶς ἓν ἐστὶ τὸ βάπτισμα; εἰ γὰρ υἱοὶ δύο, δύο πάντως καὶ κύριοι, διττὴ καὶ ἡ πίστις, καὶ οὐχ ἓν ἐστὶ τὸ βάπτισμα. εἰς ἵνα γὰρ πεπιστεύκαμεν; ἢ εἰς τίνος ὄνομα βεβαπτίσμεθα; ἀλλὰ μὴν εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. πρόδηλον οὖν ἄρα ὅτι καὶ εἷς υἱός, κἂν εἰ νοοῖτο καθ' ἡμᾶς γεγονὼς ὁ μονογενής. τίς δὲ ὅλως ὁ ἀναβὰς εἰς ὕψος; ἢ τίς ὁ κατελθὼν εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ἀκουέτω αὐτὸς κατέβη μὲν ἀνθρωπίνως· καθῆκε γὰρ ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, καὶ ταπείνωσιν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου· ἀνέβη δὲ μὴ σαρκὸς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

Ex epistola ad Ephesios.

VNVS *Dominus, vna fides, vnum baptisma: vnus Deus & Pater omnium, qui est super omnes, & per omnia, & in omnibus. Vnicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicit: Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus. Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primum ad inferiores partes terræ? Qui descendit, ipse est & qui ascendit super omnes cælos, vt impleret omnia.* En quanta rursum claritate & euidentia apostolicus sermo hoc loco ostendat, Verbo per dispensatoriam vnionem cum humana natura coeunte, vnum tantum esse Christum, vnum esse Dominum; atque adeo vnum ex vtroque esse solum, verum naturalemque Filium. Nam quomodo vnus Dominus, aut vna fides, aut vnum baptisma? Si enim duo sunt filii, duo necessario erunt Domini, & duplex rursum fides, & duplex tandem baptisma. In quem enim credidimus, aut in cuius nomine baptizati sumus? Atqui vnus tantum est Dominus, vna fides, vnum baptisma. Perspicuum fit ergo, vnum solum esse Filium, etiam si Vnigenitus humanam originem perinde ac nos expertus sit. Rursum ecquisnam ille est, qui vel in altum ascendit, vel ad inferiores terræ partes descendit? Hic ipse igitur secundum humanam naturam descendit, seseque ad exinanitionem demisit, ac humiliauit, factus obediens vsque ad mortem. Ascendit autem carne indutus super omnes cælos, vt impleat omnia.

Ephes. c. 4. v. 5.

ANNO CHRISTI 431.

Ex epistola ad Philippenses.

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους.

Philip. c. 2. v. 5.

HOC *enim sentite in vobis, quod & in Christo Iesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. Humiliauit semetipsum, factus obediens vsq; ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltauit illũ, & donauit illi nomen, quod est super omne nomen: vt in nomine Iesu omne genu flectatur cælestium, & terrestriũ, & infernorum; & omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris.* Audis hic quomodo Verbum, quod in Dei forma existebat, & Deus erat, neutiquam rapinam arbitratum dicat esse se æquale Deo? Siquidẽ naturalẽ cum Deo Patre æqualitatem obtinens, serui forma, hoc est, hominis natura susceptа, semetipsum exinaniuit, specieque nostra ac similitudine accepta, seipsum humiliauit. Posteaquam vero crucem sustinuit, exaltatum dicit, datumque illi nomen, quod est super omne nomen; ita vt omne genu ipsi iam incuruetur, omnisque lingua eumdem confiteatur. Sed qua, quæso, ratione, qui in forma & æqualitate Dei existebat, ad exinanitionem se demisisse, & postea exaltatus perhibetur? An non euidentissimum hoc Christi sacramentum est? Enimuero cum secundũ naturam Deus esset, factus homo, in humilitatem abiectionemque descendit. Factus autem nostri similis, etiam cum carne suam obtinet gloriam. Et ipsa exaltatio non conuenit in

ΕΚΑΣΤΟΣ τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος· ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.] σωσὲς ὅπως (W) ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπαρχοντα θεὸν λόγον οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσασθαί φησι τὸ εἶναι ἴσα θεῷ; ἔχων γὰρ τὸ εἶναι κατὰ φύσιν ἐν ἰσότητι τοῦ πατρὸς, ἐκένωσεν ἑαυτὸν, καὶ μορφὴν δούλου λαβὼν, τουτέστιν ἀνθρωπος γενόμενος, καὶ οἷον ἐν εἴδει τῷ καθ' ἡμᾶς εὑρεθεὶς, ταπεινώσει ἑαυτὸν εἰς κένωσιν. ὑπὲρ δὲ καὶ αὐτὸν ὑπομεμένηκε (W) σταυρὸν, ὑψῶσθαί φησιν αὐτὸν, δεδόσθαι δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ὥστε καὶ πᾶν γόνυ κάμψαι, καὶ πᾶσαν αὐτῷ γλῶτταν ἐξομολογήσασθαι. πῶς οὖν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καθῆκε μὴ ἑαυτὸν (W) εἰς κένωσιν, ὑψῶσθαι ὃ μὴ τοῦτο λέγεται; ἆρ' οὐχὶ πρόδηλόταπον τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον (W); θεὸς γὰρ ὢν φύσει, γέγονεν ἄνθρωπος ἐν ταπεινώσει καὶ σμικροπρεπείᾳ· γεγονὼς δὲ καθ' ἡμᾶς, εἰς τὸ ἑαυτῷ δόξαν ἀναφοιτᾷ καὶ μὴ σαρκός. (C) πρέποι ἂν τὸ ὑψοῦ-

ANNO CHRISTI 431.

σαι τῇ οἰκονομίᾳ, καὶ οὐ δὴ μᾶλλον αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ λόγου. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς θεὸς ἐν ἀνθρωπότητι, καὶ μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπάρχων ὁ ἐν αὐτῷ.

Verbi naturam, sed in ipsam carnis dispensationem. Vnus est itaque Christus Deus in natura humana, & cum natura humana, id ipsum quod ante erat, vsque permanens.

Ἐκ τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς.

Ex epistola ad Colossenses.

Εὐχαριστοῦντες, φησὶ, τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὸν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί· ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν· ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν· εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.] ἰδοὺ δὴ πάλιν εἰκόνα μὲν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου φησὶν αὐτόν· ἐκτίσθαι δὲ αὐτῷ θρόνους καὶ ἀρχὰς καὶ κυριότητας διαβεβαιοῦσθαι σαφῶς· καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, καὶ ἐν αὐτῷ συνεστάναι λέγει· καὶ αὐτὸν εἶναι τὴν κεφαλὴν τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, καὶ πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ εἰκὼν τοῦ θεοῦ, ὁ κτίσης τῶν ὅλων, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ υἱὸς; ὃς καὶ γέγονε πρωτότοκος

GRATIAS *agentes*, inquit, *Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine: qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filii dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem, remissionem peccatorum: qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis creaturæ. Quoniam in ipso condita sunt vniuersa, in cælis, & in terra, visibilia & inuisibilia, siue throni, siue dominationes, siue principatus, siue potestates; omnia per ipsum & in ipso creata sunt: & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant. Et ipse est caput corporis ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis; vt sit in omnibus ipse primatum tenens: quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipsum: pacificans per sanguinem crucis eius siue quæ in terris, siue quæ in cælis sunt.* Ecce hic illum rursus inaspectabilis Dei imaginẽ appellat; thronosque, principatus & dominationes condidisse, omniaque in ipso & per ipsum constare, aperte affirmat: tum corporis quoque ecclesiæ caput, primogenitumque ex mortuis eumdem prædicat. Ecquis amabo, imago Dei, vniuersorumque conditor est, nisi ipsemet vnigenitus Dei Filius? qui etiam factus est mortuorum

Coloss. c. 1. v. 12.

primogenitus; quippe qui in ſua ipſius, & non in alterius cuiuſpiam carne mortem oppetiit. Quare vnus eſt Chriſtus & Filius, Deus ſimul & homo.

ANNO CHRISTI 431.

ἐκ νεκρῶν, ὡς ἀποθανὼν τῇ σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τῇ ἑνὸς ἑτέρου. εἷς οὖν Χριστὸς καὶ υἱός, θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος.

Ex epiſtola ad Hebræos.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους.

Hebr. c. 1. v. 1. MVLTIFARIAM *multiſque modis olim Deus loquens patribus in prophetis, nouiſſime diebus iſtis locutus eſt nobis in Filio, quem conſtituit heredem vniuerſorum, per quem fecit & ſæcula.* Vnigenitum Dei Verbum vna cum Deo Patre naturalis rerum omnium dominus eſſe creditur: at quia caro factum eſt, heredis quoque appellationem ſortitum eſt. Dictum eſt namque ad illud, tamquam ad hominem noſtri cauſa noſtri ſimilem effectum: *Poſtula a me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & poſſeſſionem tuam terminos terræ.* Verumtamen per ipſum tamquam per Deum, propter humanam naturam heredis vocabulo appellatum, ipſa quoque ſæcula condita aſſerit: tribuitur enim id ſummæ Verbi antiquitati. Vnus itaque eſt Chriſtus & Filius, idem Deus ſimul & homo.

Pſal. 2. v. 8.

Hebr. c. 1. v. 3. *Qui cum ſit ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius, portanſque omnia verbo virtutis ſuæ, & purgationem peccatorum faciens, ſedet ad dexteram maieſtatis in excelſis: tanto melior angelis effectus, quanto differentius nomen præ illis hereditauit.* Qua, quæſo, ratione ſplendor ille gloriæ, paternæque ſubſtantiæ character, hoc eſt vnigenitus Dei Filius, qui naturaliter ex illo procedit, peccatorum purgationem faciens (dubium autem nullum eſt ὁ ὢν αὐτοῦ καὶ φύσιν υἱὸς μονογενὴς, ἵνα ζῶπον καθαρισμὸν τῶν ἁμαρ-

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν.] φύσει τῶν ὅλων κύριος μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος εἶναι πεπίστευται· πέφυκε δὲ κληρονόμος, ὅπερ γέγονε σαρξ. εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτὸν, ὡς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπον * γεγονότα δι' ἡμᾶς· αἴτησαι παρ' * περὶ ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. ἀλλὰ δι' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ τὸ κληρονόμου διὰ τὸ ἀνθρωπον καὶ αὐτοῦ πεποιῆσθαι τοὺς αἰῶνας φησιν, εἰς τὸ τοῦ λόγου πρεσβύτατον τοῦ πράγματος ἔχοντος τὴν ἀναφοράν. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς, ὁ αὐτός τε ὁμοῦ θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

Ος ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς· τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον ὄνομα παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκε.] τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης, ὁ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, πυ-

ANNO CHRISTI 431.

τιῶν ἡμῶν ποιησάμενος· δῆλον δὲ ὅτι διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ· κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, καὶ κρείττων γενέσθαι λέγεται τῶν ἀγγέλων; καίτοι κατὰ φύσιν καὶ τῇ τῆς θεότητος ὑπεροχῇ τὰ πάντα νικῶν. οὐκοῦν καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς, πεπλεονέκτηκεν, ὡς θεὸς, τὴν ἀόρατον κτίσιν· ὁ αὐτὸς ὢν ἀπαύγασμα καὶ χαρακτὴρ, καὶ ἐργασάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν καθαρισμὸν αἵματι τῷ ἰδίῳ. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς, καὶ υἱὸς, καὶ κύριος.

Ο, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες. δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου.] τὸ κατὰ φύσιν ἅγιον οὐχ ἁγιάζεται, ὅτι μή ἐστι προσδεὲς ἁγιασμοῦ· τό γε μὴν ὡς μεθέξει τῇ παρ' ἑτέρου γεγονὸς ἅγιον, ἁγιάζειν ἑτέροις οὐ δύναται. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς ἁγιάζει καὶ ἁγιάζεται, ζητητέον. ἁγιάζει τοίνυν, ὡς θεὸς, ἰδίωμα φύσεως τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἁγιάζειν δύνασθαι λαχών· ἁγιάζεται δὲ μεθ' ἡμῶν, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος· ἁγιάζων μὲν θεϊκῶς, ἁγιαζόμενος δὲ μεθ' ἡμῶν ἀνθρωπίνως.

*ἀγομένοις·

Κεφάλαιον δὲ τοῖς * λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.] εἰ πᾶς ἱερεὺς, καθά φησιν ὁ μακάριος Παῦλος, εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας παραλαμβάνεται, οὐχ ἑαυτοῖς τελοῦσι τὰς λατρείας οἱ καλούμενοι πρὸς ἱε-

lum est, quin per proprium sanguinem) ad Patris dexteram considere, ipsisque angelis excellentior factus prædicatur? An non secundum naturam, diuinitatisque eminentiam longe excellit omnia? Sane idem omnino vt Deus, paternæque substantiæ figura & splendor, inaspectabilem illam creaturam longe excellit etiam homo factus, & sanguine suo peccata nostra emundans. Vnus itaque est Filius & Dominus.

Qui sanctificat, & qui sanctificātur, ex vno omnes. Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens: Annuntiabo nomen tuum fratribus meis. Quod suapte natura sanctum est, id non sanctificatur; quandoquidem sanctificatione nulla indiget. Quod autem participatione quadam ab alio sanctificationem consecutum est, id alios sanctificare non potest. Quæritur ergo, quomodo idem sanctificet, vicissimque sanctificetur. Haud dubie Verbum incarnatum, vt Deus, sanctificat, vt quod sanctificandi vim suæ naturæ proprietatem obtineat: at vero secundum humanam naturam, nobiscum sanctificatur. Vnus igitur est Christus & Dominus & Filius, sanctificans quidem vt Deus, sanctificationem autem accipiens humano more nobiscum.

Hebr. c. 2. v. 11.

Psalm. 21. v. 23.

Capitulum autem super ea quæ dicuntur: Talem habemus pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis, sanctorum minister, & tabernaculi veri, quod fixit Dominus, & non homo. Si iuxta beati Pauli doctrinam omnis sacerdos ad offerendum dona & sacrificia assumitur; nō sibi litant qui ad sacerdotii functionem se-

Hebr. c. 8. v. 1.

liguntur, sed Deo, cui ab vniuersa creatura cultus veneratioque debetur: at qui Deo ministrant, non eiusdem cum Deo ordinis erunt, neque gloriam eamdem, quæ in ipsum solum conuenit, sortientur. Ecquo ergo modo Christus, noster pontifex effectus, dextera Dei assidet, thronumque maiestatis in cælis obtinet, sanctorumque ac superni & veri illius tabernaculi sacerdos constitutus est, & Patri, & sibiipsi quoque omnium preces offerens? Vnus igitur est Christus & Filius, qui quidem vt Deus, in diuinitatis suæ throno considet; vt vero diuina dispensatione humanæ naturæ particeps effectus, ministri pontificisque locum nomenque sortitus est.

Hebr. c. 12. v. 1. *Ideoque & nos tantam habentes impositam nubem testium, deponentes omne pondus & circumstans nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem Iesum Christum, qui pro proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet.* Si Christus est tantum homo, & non Deus nostra carne vere indutus; quodnam gaudium ipsi propositum dicit? aut quomodo ad diuinæ maiestatis dexteram consedit? Atqui gaudium erat illi propositum: siquidem suprema illa natura in perpetuis deliciis vsque versatur: & corpore, quod crucifigi poterat, assumpto, crucem sustinuit, crucisque supplicium perpessus, Deo & Patri dextera assedit. Vnus proinde est Dominus Iesus Christus, crucifixus quidem vt homo, cum Patre vero regnans vt Deus.

ροσύνην, θεῷ δὲ μᾶλλον, ᾧ τὸ παρὰ πάσης τῆς κτίσεως ὀφείλεται σέβας· ὁ δὲ θεῷ λειτουργῶν, οὐκ ἐν ἴσῳ μέτρῳ κείσεται θεοῦ, οὔτε μὴν τὴν αὐτῷ καὶ μόνῳ πρέπουσαν φορέσει δόξαν. εἶτα πῶς ἀρχιερεὺς ἡμῶν γεγονὼς ὁ Χριστὸς, ἐν δεξιᾷ κάθηται τοῦ θεοῦ, καὶ τὸν θρόνον ἔχει τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τῶν ἁγίων ἐστὶ λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἄνω καὶ ἀληθινῆς, ἑαυτῷ τε καὶ τῷ πατρὶ προσκομίζων τὰς παρὰ πάντων λατρείας; εἷς ἄρα ἐστὶ Χριστὸς καὶ υἱὸς, καθήμενος μὲν θεϊκῶς ἐν τῷ τῆς ἰδίας θεότητος θρόνῳ, κεχρηματικὼς δὲ ἱερεὺς καὶ λειτουργὸς οἰκονομικῶς διὰ τὸ ἀνθρώπινον.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὴν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὴν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν Χριστόν· ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.] εἰ κοινὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς, καὶ οὐ θεὸς ἀληθῶς, ἐν σαρκί τε καὶ καθ' ἡμᾶς, ποίαν αὐτῷ προκεῖσθαι φησι τὴν χαρὰν; ἢ πῶς κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ; ἀλλὰ μὴν προὔκειτό τε αὐτῷ χαρά. καὶ γάρ ἐστιν ἐν ἀκαταλήκτοις θυμηδίαις ἡ ἀνωτάτω φύσις. ὑπέμεινε δὲ σταυρὸν, τὸ σταυροθῆναι δυνάμενον ἴδιον ποιησάμενος σῶμα· καὶ αὐτὸς ὁ ἐσταυρωμένος κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. εἷς ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, σταυροθεὶς μὲν ἀνθρωπίνως, συνεδρεύων δὲ θεϊκῶς τῷ πατρί.

Ὅτι

ANNO CHRISTI 431.

Οὐ εἷς υἱὸς καὶ κύριος.

Ex τῷ κ̄ῳ Ματθαίῳ.

Quod vnus Filius & Dominus.

Ex euangelio secundum Matthæum.

ΠΑΝΤΑ μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις γινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.] οὐδενὸς γινώσκοντος τὸν υἱὸν, εἰ μὴ μόνου τοῦ πατρὸς, πῶς ἀθετοῦσί τινες τὴν τοῦ πατρὸς μαρτυρίαν; ὑπεδήξε γοῦν τὸν ἴδιον υἱὸν ἐν τῷ Ιορδάνῃ, λέγων· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα. ἀλλ' οὐ γυμνὸν ἡμῖν παρέδειξε τὸν ἴδιον λόγον, ἀλλ' ἐνωθέντα σαρκί. καὶ οὐκ εἴρηκεν, ὅτι ἐν τούτῳ ἐστὶν ὁ υἱός μου· ἀλλ' οὗτός ἐστιν ὁ μετὰ σαρκός. εἷς ἄρα καὶ κύριος καὶ υἱός.

OMNIA *mihi tradita sunt a Patre meo: & nemo nouit Filium, nisi Pater: neque Patrem quis nouit, nisi Filius, & cui voluerit Filius reuelare.* Si nemo Filium nouit, nisi solus Pater; quomodo sunt qui Patris testimonium veluti infirmum repudiant? Ostendit is autem Filium suum in Iordane hac oratione: *Hic,* inquit, *est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Atqui non nudum Verbum ob oculos nobis posuit, sed incarnatum. Neque dixit: In hoc est Filius meus dilectus; sed: Hic, quem coram cernitis in carne, est Filius meus. Vnus itaque est Dominus & Filius. *Matth. c. 11. v. 27.* *Matth. c. 3. v. 17. & Luc. c. 9. v. 35.*

Ex τῷ κ̄ῳ Ιωάννου εὐαγγελίου.

Ex euangelio secundum Ioannem.

ΗΝ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.] θεολογήσας ὀρθοτόμως, καὶ διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ ἀληθινοῦ πεφωτίσθαι πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον εἰπών, καὶ μὴν καὶ δι' αὐτοῦ αὐτὸν πεποιῆσθαι τὸν κόσμον, εἰς τὰ ἴδια φησιν αὐτὸν ἐλθεῖν. ἦλθε δὲ γεγονὼς ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς ὡς πρὸς ἰδίους, καὶ πρό γε πάντων ἄλλων τοὺς ἐξ αἵματος Ισραήλ. ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστι τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα·

ERAT *lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit. In propria venit, & sui eum non receperunt.* Ecce accurate de diuinis disserens, & per lucem veram illuminari omnem hominem venientem in hunc mundum affirmans, ipsumque esse, per quem mundus est conditus; hunc eumdem in propria venisse prædicat. Venit autem Vnigenitus factus homo tamquam ad suos, & præcipue ad Israelitici sanguinis homines. Cum ergo ipse sit lux illa vera, per quem omnia sunt con- *Ioan. c. 1. v. 9.*

dita; cumque ille sit, qui carne indutus venit in propria; quomodo consequens non est, vt vnum Christum & Filium confiteamur?

Ibid. v. 14. *Et Verbum caro factum est, & habitauit in nobis (& vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti a Patre) plenum gratiæ & veritatis.* Si Verbum factum est caro, carnique & sanguini æque ac nos communicauit, ac semen Abrahæ apprehendit, quo nimirum per omnia fratribus suis assimilaretur; quis dubitet, quin id plane permanserit quod erat, etiam si caro factum sit? Siquidem nulla in Verbi naturam cadere potest mutatio. Et si frater noster est, quomodo Vnigeniti gloriam habet? Sane licet factum sit caro, Deus tamen esse non desiit. Vnigenitus proinde est vt Deus; primogenitus vero propter crucem humanitus susceptam.

Hebr. c. 2.

Ioan. c. 1. v. 15. Ioannes testimonium perhibet de ipso, & clamat dicens; *Hic erat quem dixi: Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus.* Ioannes de Christo ait: *Qui post me venit,* hoc est, post me manifestatus, quem scilicet ipse prædicauit; is prior me est, hoc est, dignitate & gloria me præstat: nam & ipsa quoque existendi ratione, vt Deus, prior erat. Quomodo ergo idem Ioanne prior, & posterior secundum tempus extitit? Quia Verbum Deus erat, & factum est caro. Prius proinde erat vt Verbum, posterius vero vt homo. Et si omnes sancti de illius plenitudine hauserunt; sola porro diuinitas, iuxta Isaiæ vocem, absolute plena est; ipsi soli conuenit, vt

Isa. c. 6. v. 3.

καὶ αὐτός ἐστιν ὁ μὴ σαρκὸς ἐλθὼν εἰς τὰ ἴδια· πῶς οὐκ ἀναίσχυντον ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ὁμολογεῖν; ANNO CHRISTI 431.

Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός· πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.] εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, τουτέστι παρὰ πλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπελάβετο, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῇ· πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι μεμένηκε λόγος, καὶ σὰρξ γεγονώς; ἄτρεπτος γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις. καὶ εἰ κεχρημάτικεν ἡμῶν ἀδελφὸς, πῶς μονογενοῦς ἔχει δόξαν; ἀκουσάτω κἂν εἰ γέγονε σὰρξ, οὐδὲν ἧττόν ἐστι θεός· καὶ μονογενὴς μὲν ὡς θεὸς, πρωτότοκος δὲ διὰ τὸν ἀνθρώπινον σταυρόν.

Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων· οὗτος ἦν, ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν· ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν.] Ἰωάννης φησὶ περὶ Χριστοῦ· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, τουτέστιν ὁ μετ' ἐμὲ φανερούμενος· ὃν αὐτὸς ἐκήρυξε δηλονότι· ἔμπροσθέν μου γέγονε, τουτέστι πρωτεύων κατὰ τὴν δόξαν· καὶ γὰρ ἦν καὶ ἐν ὑπάρξει πρῶτος ὡς θεός. πῶς οὖν ὁ μετ' αὐτὸν περὶ αὐτοῦ καὶ γέγονεν; ὅτι θεὸς ἦν ὁ λόγος, καὶ γέγονε σὰρξ· ἔχων μὲν τὸ πρωτεύειν, καθὸ λόγος ἐστί· δευτερεύων δὲ κατὰ τὴν σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ πάντες μεμετέσχηκασιν οἱ ἅγιοι· πλήρης δὲ μόνου ἐστὶ τὸ θεῖον, καθά φησι διὰ τοῦ Ἡσαΐου φωνῆς· πρέπει αὐτῷ τε μόνῳ τῷ,

ANNO CHRISTI 431.

ὡς ἐξ ἰδίου πληρώματος, ἑαυτοῦ μετόχοις * ἀποπληροῦν ἑτέροις. πέπραχε δὲ τοῦτο Χριστός. εἷς ἄρα ἐστὶν υἱὸς καὶ κύριος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος γενόμενος σαρξ, αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος. ἔχοι δ' ἂν τὴν διάνοιαν τὸ ἐφεξῆς ῥητόν· οὗτός ἐστι, περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.] ἰδοὺ γὰρ ἄνδρα λέγων αὐτὸν, καὶ ἐρχόμενον ὀπίσω, πρῶτον εἶναί φησιν ὡς θεόν· ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν ὁ λόγος, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.

* ἀποπλεῖν

Καὶ ἐμαρτύρησεν Ιωάννης λέγων· ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ μένον ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.] ὅρα σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ἐν τούτοις τὸν κύριον ἡμῶν Ιησοῦν τὸν Χριστὸν δεχόμενον μὲν ἀνθρωπίνως τὸ πνεῦμα διὰ τὴν μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαν· πλούσιος γὰρ ὤν, ἐπτώχευσε δι' ἡμᾶς· βαπτίζοντα δὲ θεϊκῶς ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι. τίνι γὰρ ἂν πρέποι τὸ χορηγεῖν δύνασθαι τὴν τοῦ πνεύματος χάριν, πλὴν ὅτι τῷ φύσει τε καὶ ἀληθῶς ὄντι θεῷ; εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός. καὶ μαρτυρήσει λέγων ὁ εὐαγγελιστής.

Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. οὗτος δὲ ποῖος; ὃν τεθέαται μὲν ἀνθρωπίνως τὸ πνεῦμα δεχόμενον, οἷδε δὲ βαπτίζοντα θεϊκῶς ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

sua ipsius plenitudine aliorum inopiæ subueniat. Præstitit autem hoc ipsum Christus: incarnatum itaque Dei Verbum vnus est Dominus & Filius; idemque Deus simul & homo. Eiusdem sententiæ est, quod mox subiungitur: *Hic est*, inquit, *de quo dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est, quia prior me erat.* En licet virum vocet, & post se venientem prædicet; secundum diuinitatem tamen se priorem affirmat: *In principio enim erat Verbum, & Deus erat Verbum.* Ioan. c. 1. v. 30.

Et testimonium perhibuit Ioannes dicens: Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cælo, & mansit super eum. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentē, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto. Et ego vidi, & testimonium perhibui quia hic est Filius Dei. En vtrumque clare euidenterque assertum hic habes; nempe Dominum Iesum Christum propter carnis quidem œconomiam, vt hominem Spiritum sanctum accipere (siquidem *cum diues esset, nostri causa factus est egenus*) tum eumdem rursum tamquā Deum in Spiritu sancto baptisma conferre. At in quē, obsecro, conuenire queat, Spiritus sancti gratiam impertiri, nisi in verum & naturalem Deum? Vnus ergo est Christus, vnus Filius, vt Euangelista testificatur. Ibid. v. 32. 2. Cor. c. 8. v. 9.

Et ego, inquit, *vidi, & testimonium perhibui quia hic est Filius Dei.* Ecquisnam hic erat? Ille ipse vtique, quem quidem vt hominem, Spiritum sanctum viderat suscepisse; vt Deum vero, in Spiritu sancto baptizare didicerat. Ioan. c. 1. v. 34.

Ioan. c. 3. v. 12. *Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo si dixero vobis cælestia, credetis? Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, filius hominis qui est in cælo.* Quomodo descendit de cælo filius hominis? Siquidem sacra illa caro ex muliere nata est. Erat sane caro Verbi quod de cælo descenderat, & filius hominis factum fuerat, propria: vnus est igitur Christus & Filius. Ita, quæ Verbi sunt, propria carnis facta sunt: quæ vero carnis sunt, propria Verbi euaserunt, sola peccati labe excepta.

Ibid. v. 14. *Et sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis: vt omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Serpentes in deserto morsibus filios Israel infestabant: mox vniuersorum Dominus Moysi præcipit vt æneum serpentem sublime suspendat. *Et erit*, inquit, *si hominem serpens momorderit, & in serpentē respiciet, & viuet.* Ecquid istud ænigma sibi vult? Cur sublatum serpentem conspicatus vita donatur? Vnigenitum Dei Verbum, quod suapte natura vita est, homo factum est: (est autem homo res quædam noxia, serpenti non absimilis) at vero licet vt homo nobis assimilatus sit, si quis tamen in illum aspexerit, morte superior euadit. Sed quid aliud est, obsecro, in illū intueri, quam incarnationis illius mysterium exacto accuratoque animi iudicio expendere? Hac namque consideratione, & malorum, hoc est, hominum similitudinem obtinere, & viuificus rursum, serpentinorumq; morsuum curator & profligator esse deprehenditur, vt Deus. Vnus itaque est Dominus, & vnus Filius, qui

Num. c. 21. v. 8.

Anno Christi 431.

Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.] πῶς καταβέβηκεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; καίτοι τῆς ἁγίας σαρκὸς γεννηθείσης ἐκ γυναικός. ἀλλ' ἴδιον ἦν τὸ σῶμα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταφοιτήσαντος λόγου, ὃς καὶ γέγονεν υἱὸς ἀνθρώπου· εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός. οὕτως ἴδια μὲν τῆς σαρκὸς τὰ τοῦ λόγου γέγονεν, ἴδια δὲ τοῦ λόγου τὰ τῆς σαρκὸς, δίχα μόνης ἁμαρτίας.

Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων * ἐπ' αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.] ἔδακνον τοὺς ἐξ Ισραὴλ κατὰ τὴν ἔρημον τοὶ ὄφεις· εἶτα προστέταχεν ὁ τῶν ὅλων θεὸς τῷ Μωσῇ ὄφιν ἀναθεῖναι χαλκοῦν. Καὶ ἔσται, φησὶν, ἐὰν δάκῃ ὁ ὄφις ἄνθρωπον, καὶ ἐμβλέψῃ εἰς τὸν ὄφιν, καὶ ζήσεται. τί τοίνυν ἐστὶ τὸ αἴνιγμα; διὰ τί δὲ ὁ ἐνορῶν * τὸν ὄφιν σώζεται; ζωὴ τοιγαροῦν κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος γέγονεν ἐν ὁμοιώματι τῷ καθ' ἡμᾶς, τουτέστιν ἄνθρωπος· πονηρὸν δὲ ὁ ἄνθρωπος, καὶ οἷον ὁ ὄφις· ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, εἴ τις εἰς αὐτὸν ἴδοι, νικᾷ τὸν θάνατον. τί δέ ἐστι τὸ εἰς αὐτὸν ἰδεῖν, ἢ ὅτι πάντως τὸ ἀκριβῶς κατανοῆσαι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον; τότε γὰρ αὐτὸν ὄψεται ἐν ὁμοιώματι μὲν τῶν πονηρῶν, τουτέστιν ἀνθρώπων· ζωοποιὸν δὲ ὡς θεὸν, καὶ ἀφανίζοντα τὰ τῶν * νοητῶν ὄφεων δήγματα. εἷς οὖν ἄρα κύριος, καὶ υἱὸς ὁ

* εἰς αὐτὸν

* τῷ ἐν

* πονηρῶν

ANNO CHRISTI 431.

αὐτὸς, καὶ ζωοποιὸς ὡς θεὸς, καὶ σὺν εἴδει τῷ τῆς πονηρᾶς δι' οἰκονομίαν.

Οἱ παῖδες ἔχοντες τὰ βάϊα τῆς φοινίκων, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, φησὶ, καὶ * ἔκραζον· ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ισραήλ.] πῶς οὖν φησιν ἐν ὀνόματι κυρίου * προφητεύεσθαι τὸ γράμμα τὸ ἱερόν; εἰ μὲν οὖν ὡς ἀνθρωπον ἰδικῶς τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, μὴ ἑνωθέντος αὐτῷ καθ' ὑπόστασιν τῷ θεοῦ λόγου, κοινὸν ἔσται τὸ τῆς κυριότητος ὄνομα αὐτῷ καθὰ καὶ ἡμῖν, καὶ οὐδὲν ὑπὲρ Χριστοῦ τὸ μέγα. εἰ δὲ ὡς κυρίῳ ἀληθῶς ἤξειν προεπηγγέλλετο, ὅπερ ἐστὶ καὶ ἀληθές· ἐλήλυθε γὰρ οὐ δίχα σαρκὸς εἰς τὸν δὲ τὸν κόσμον ὁ μονογενής· εἷς ἄρα ἐστὶ φύσει καὶ ἀληθῶς κύριος, καὶ Χριστὸς, καὶ υἱός.

Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα ὦσι καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.] ἑαυτὸν ἁγιάζει Χριστός. ἆρα ὡς ἄνθρωπον; ἢ ὅτι μᾶλλον θεός ἐστι καὶ φύσιν, ἴδιον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; ὅπερ ἐστὶ καὶ ἀληθές. οὐδενὸς τοιγαροῦν ἀνθρώπων ἑαυτὸν ἁγιάζοντος, ἑαυτὸν ἁγιάζει Χριστός. εἷς ἄρα ἐστὶν υἱὸς καὶ κύριος, ἁγιαζόμενος μὲν ἀνθρωπίνως, ἁγιάζων δὲ θεϊκῶς τῷ ἰδίῳ πνεύματι ἑαυτοῦ ναόν.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ιησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ιησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.] ὁ ἐκ τῆς

quidem vt Deus est, viuificus est; secundum carnis vero œconomiam, in malorum specie spectabilis est.

Pueri, inquit, *Hebræorum accipientes ramos palmarum, processerunt obuiam ei, & clamabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, rex Israel.* Qualem, quæso, diuinæ literæ in nomine Domini venturum prædixere? Nam si eum qui ex sacra Virgine ortus est, hominem absolute, Dei Verbo secundum hypostasin non vnitum dixerint; profecto dominationis nomen commune ipsi nobiscum erit; neque quidquam hac ratione, quod sit eximium, Christo attribuetur. Si vero tamquam verus Dominus venturus prænuntiatus est, vt reuera prænuntiatus est (venit enim Vnigenitus in hunc mundum non absque carne) vnus ergo omnino natura & veritate Dominus & Christus & Filius erit. Ioan. c. 12. v. 13.

Et pro eis ego sanctifico meipsum, vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Seipsum sanctificat Christus. sed numquid vt homo? an vero vt natura Deus Spiritum sanctum tamquam proprium obtinens? Certe vt Deus. Nullo itaque mortalium seipsum sanctificante, solus Christus semetipsum sanctificat. Vnus est ergo Dominus & Filius; sanctificatus quidem vt homo, suum vero ipsius templum proprio suo Spiritu sanctificans vt Deus. Ioan. c. 17. v. 19.

Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt, vt credatis quia Iesus est Christus filius Dei; & vt credentes vitam habeatis in nomine eius. Qui ex sacra Ioan. c. 20. v. 30.

Virgine natus est Emmanuel, is voce euangelica appellatus est Iesus. Cum ipse ergo, & non alius quispiam sit Dei Filius; & qui in illum credit, in nomine eiusdem vitam æternã consequatur; quomodo non insaniunt qui diuisione inducta, alium Dei Patris Verbum, alium rursum illum qui ex sacra Virgine ortum ducit, Filium esse asserunt? In his enim euangelista vnum solum Iesum Christum, hoc est, Dei Patris Verbum, carnis & sanguinis æque ac nos secundum scripturas particeps effectum, ex vtroque constitutum apertissime agnoscit & prædicat.

Luc. c. 2. v. 21.

Ex euangelio secundum Lucam.

Luc. c. 2. v. 6.

ET *factum est, cum essent ibi, impleti sunt dies vt pareret. & peperit filium suum primogenitum, & pannis eum inuoluit, & reclinauit in præsepio, quia non erat eis locus in diuersorio.* Vnum & solum filium peperit sancta Virgo, nempe Emmanuelem: cur igitur filium illius primogenitum appellat? Neque enim vlli alii post illum ex ipsa nati sunt. perpetuo namque illa virginitatem conseruauit. Significatur ergo, a sacra scriptura vnigenitum Dei Verbum ob id primogenitum appellatum esse, quia carni & sanguini, ceterisque humanis æque ac nos communicans, inter multos fratres primatum sortitum est. Cum hoc ipso tamen & a supernis illis spiritibus, & a nobisipsis quoque adoratur, & vt Deus colitur.

Hebr. c. 2. v. 14.

Rom. c. 8. v. 29.

Luc. c. 2. v. 48.

Et dixit mater eius ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus & ego dolentes quærebatur ἀνῶ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι

ἁγίας παρθένου γεγεννημένος Εμμανουὴλ, διὰ τῆς τοῦ * εὐαγγελίου φωνῆς Ιησοῦς ὠνόμασται. ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστι, καὶ οὐχ ἕτερος, υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· πῶς οὐ μεμήνασιν οἱ διορίζοντες, καὶ φάσκοντες ἕτερον υἱὸν εἶναι, καὶ ἕτερον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; φαίνεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ μάλα σαφῶς ἕνα καὶ μόνον τὸν ἐξ ἀμφοῖν εἰδὼς καὶ κηρύττων Ιησοῦν Χριστὸν, τουτέστι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, αἵματος καὶ σαρκὸς κεκοινωνηκότα παραπλησίως ἡμῖν, καθὰ γέγραπται.

ANNO CHRISTI 431.

* ἴσως, ἀγγέλου

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.] ἕνα καὶ μόνον ἔτεκεν υἱὸν τὸν Εμμανουὴλ ἡ ἁγία παρθένος. πῶς οὖν φησι τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον; οὐ γὰρ γεγόνασιν ἕτεροι μετ' αὐτὸν, μεμένηκε δὲ παρθένος. ἐπισημαίνεται τοίνυν ὡς ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ὠνόμασται πρωτότοκος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος· κεκοινώνηκε γὰρ αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ παραπλησίως ἡμῖν μετέσχε τῶν αὐτῶν. οὕτω γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς πρωτότοκος. πλὴν ὡς θεὸς προσκυνεῖται παρά τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἄνω πνευμάτων.

Καὶ εἶπε, φησὶ, πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι

ANNO CHRISTI 431.

ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ * οἴδατε, ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;] ἄθρει δὴ οὖν ὅπως ἴδιον ἑαυτοῦ πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὀνομάζει. ἀλλ' εἴπερ ἦν ἄνθρωπος καταμόνας, καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο νοούμενος καθ' ἡμᾶς, πῶς οὐκ ἔδει μᾶλλον εἰπεῖν· οὐκ ᾔδειτε, ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πάντων πατρὸς εἶναί με δεῖ; ἀλλ' ἴδιον αὐτοῦ ποιεῖται· μόνος γὰρ ἐξ αὐτοῦ γεγένηται κατὰ φύσιν θεϊκῶς. ὁ δὲ αὐτὸς, καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς, ἴδιον ἔχει καὶ φύσει πατέρα τὸν θεόν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, λέγων· θέλω, καθαρίσθητι.] θαυμάσεις ἐν τούτοις θεϊκῶς τε ἅμα καὶ σωματικῶς ἐνεργοῦντα Χριστόν. θεϊκὸν μὲν οὖν τὸ θέλειν, ἀνθρώπινον δὲ τὸ ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα. εἷς οὖν ἐξ ἀμφοῖν υἱός. εἰ γὰρ καὶ γέγονε σαρὲξ ὁ λόγος, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐνεργεῖ μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, ἐχούσης αὐτῆς δι' αὐτὸν δύναμιν.

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς· πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν εἶναι υἱὸν Δαυίδ; αὐτὸς γὰρ ὁ Δαυὶδ λέγει ἐν βιβλίῳ ψαλμῶν· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Δαυὶδ αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;] ἀκούεις ὅπως ἐν τούτοις πειρᾶται δεικνύειν αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ὅτι κἂν εἰ γέγονεν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ ὁ λόγος κατὰ τὴν σάρκα, ἀλλ' οὖν ἐστι καὶ οὕτω κατὰ φύσιν κύριος, ὡς υἱὸς καὶ

mus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis, quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse? En quomodo cælestem Patrem, suum ipsius proprium patrem nominat. At siquidem nudus homo erat, cuiusmodi nos sumus, & aliud nihil; cur non hac potius oratione vsus est: Nescitis quod in his quæ communis omnium Patris sunt, oportet me esse? Verum illum vt proprium sibi vindicat; quia solus secundum diuinam naturam ex ipso natus est. Eumdem nihilominus & homo iam factus proprium adhuc naturalemque retinet.

Et factum est, dum esset in vna ciuitatum, & ecce vir plenus lepra: & videns Iesum, & procidens in faciem, rogauit eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Miraberis hic Christum diuina simul ac corporea virtute operantem: siquidem velle erat diuinum, ipsa vero manus protensio, humanum. Vnus itaque ex vtroque Filius. Nam etsi Verbum fuerit incarnatum, nihilo tamen secius cum propria carne, virtutem & ipsa propter illud habente, tamquam Deus operabatur. Luc. c. 5. v. 12.

Dixit autem ad illos: Quomodo dicunt Christum esse filium Dauid? & ipse Dauid dicit in libro psalmorum: Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Dauid ergo Dominum illum vocat, & quomodo filius eius est? Audis quo pacto ipsemet Christus (tametsi ex semine Dauid secundum carnem originem trahat) hoc loco Deum, & Filiũ, Luc. c. 20. v. 41. Psalm. 109.

& Dominum ſecundum naturam ſe eſſe oſtendat? Dicit enim: Si Dauidis filius eſt, cur Dauid Dominum illum appellat? Sed neque ortum ſecundum carnem hic ex Dauidis ſemine refutat; neque ſeipſum rurſum ſecundum naturam Dominum eſſe negat. Verum licet vnum ex vtroq; conſtare ſignificatum velit, vtrumq; tamen adeſſe demonſtrat. Vnus itaq; eſt Chriſtus, & verus Filius.

Quod fides in Chriſtum ſit tamquam in Deum.

Ex epiſtola ad Romanos.

Rom. c. 1. v. 5.

PER *quem accepimus gratiam & apoſtolatum ad obediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine ipſius; in quibus eſtis & vos vocati Ieſu Chriſti.* Vocatæ ſunt gentes per fidem. Qui autem per ſanctos apoſtolos illis annuntiabatur, Chriſtus erat. Ab iis vero qui fidei myſteriis initiabantur, fides exigebatur in Chriſtum, non tamquam in hominem, ſed tamquam in Deum. Neque enim dicere fas eſt, gentes quæ fidem in Chriſtum complectebantur, ex vno errore in alterum tranſiiſſe: verum a falſi nominis diis abductas, ad Deum viuum conuerſas eſſe. Cum illi ergo ad obediendum fidei pro Chriſti nomine apoſtolatum ſe accepiſſe profiteantur, quomodo Chriſtus non eſt Deus, cum fides habeatur in illum tamquam in Deum?

Ibid. v. 9.

Teſtis eſt mihi Deus, cui ſeruio in ſpiritu meo, in euangelio Filii eius, quod ſine intermiſſione memoriam veſtri facio ſemper in orationibus meis. Qui Deo ſeruiunt, non ſeruiunt Chriſto tamquam

θεός. εἰ γὰρ δὴ, φησὶν, υἱὸς τοῦ Δαυὶδ, πῶς αὐτὸν ὁ Δαυὶδ κύριον ὀνομάζει; ἀλλ' οὔτε τὴν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ γένησιν κατὰ σάρκα ἐν τούτοις ἀρνεῖται, οὔτε μὴν ἀποπέμπει τοῦ εἶναι κατὰ φύσιν κύριον ἑαυτόν· προσεῖναι δὲ φησιν ἀμφότερον, εἰ καὶ ἐξ ἀμφοῖν βούλεται τὸν ἕνα δηλοῦσθαι. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς, καὶ υἱὸς ἀληθῶς.

Anno Christi 451.

Οτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν.

Εκ τῆς πρὸς Ρωμαίους.

ΔΙ' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ιησοῦ Χριστοῦ.] κέκληνται τὰ ἔθνη διὰ τῆς πίστεως· καὶ ἦν ὁ Χριστὸς διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁ παρ' αὐτοῖς κηρυττόμενος· ἐπράττετο δὲ παρὰ τῶν μυσταγωγουμένων ἡ πίστις οὐχ ὡς εἰς ἄνθρωπον, ἀλλ' ὡς εἰς θεόν. οὐ γάρ που φαμὲν ἐκ πλάνης εἰς πλάνην κεκλῆσθαι τὰ ἔθνη, τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν παραδεξάμενα· καταλελοιπότα δὲ μᾶλλον τοὺς ψευδωνύμους θεοὺς, ἐπιστρέψαι λοιπὸν ἐπὶ θεὸν ζῶντα. ὅτε τοίνυν ἀποστολὴν εἰληφέναι φασὶν οἱ μυσταγωγοὶ εἰς ὑπακοὴν πίστεως ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς, εἴπερ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις, ὡς εἰς θεόν;

Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου.] οἱ θεῷ λατρεύοντες, οὐχ ὡς θεῷ παρ' αὐτὸν ἑτέρῳ λα-

ANNO CHRISTI 431.

λατρεύοισι τῷ Χριστῷ. αὐτὸς δὲ φησι καὶ τὸ διαγέλιον. κηρύσσεται γὰρ αὐτὸς ὡς θεὸς τῷ κόσμῳ, καίτοι θεοῦ καὶ φύσιν ὄντος τοῦ πατρὸς, καὶ καταρχοντος τῶν ὅλων. θεὸς οὖν ἀρα Χριστὸς, ὁ δι' οὗ καὶ σὺν ᾧ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ὡς θεὸς καταγγέλλεται, καὶ τὴν πρὸς πάντων ὑμᾶς λατρείαν.

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ.] ὡς εἰς θεὸν πιστεύοντες δικαιούμεθα. εἰ δὲ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἡ πίστις, καὶ δι' αὐτοῦ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν· συνηγέρθημεν γὰρ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, συνεγείραντος ὥσπερ ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ· πῶς οὐ θεός ἐστι, καὶ εἰ γέγονεν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ ὁ κατὰ σάρκα Χριστὸς;

Καθὼς γέγραπται, φησίν· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται.] Συμεὼν ὁ δίκαιος ὅτε τὸ θεῖον εἰς ἀγκάλας ἐδέξατο βρέφος, ἔφη πρὸς τὸν θεόν· Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τοῦ λαῶν. καὶ τὰ ἑξῆς. προσέπταισαν τούτοις· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ισραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. ὁ αὐτὸς ἄρα ἐστὶν ὁ τοῦ προσκόμματος λίθος, καὶ ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου. οἱ προσπταίοντες μὲν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπιστίαν, συντετρίφασιν οἱ λοιποὶ

alteri Deo. Vnde & illius quoque euangelium esse perhibetur. Annuntiatur enim mundo vt Deus, cum pater sit Deus natura, principatumque in omnes obtineat. Deus igitur est Christus, per quem & in quo ipse quoque Pater vt Deus annuntiatur, cultuque & veneratione ab omnibus afficitur.

Iustificati ergo ex fide, pacem habemus ad Deum per Dominum nostrum Iesum Christum, per quem & habemus accessum per fidem in gratiam istam, in qua stamus, & gloriamur in spe gloriæ Dei. Si in Deum credentes, vere iustificamur, fideque in Christum Iesum tendimus, ac per illum ad Patrem tandem peruenimus (Christo namq; nos simul excitante, Deo & Patri coniungimur,) quomodo Deus non est, etiam si iuxta Scripturas ex semine Dauid secundum carnem factus est? *Rom. c. 5. v. 1.* *Rom. 1.*

Sicut scriptum est: Ecce, inquit, *ponoin Sion lapidem offensionis, & petram scandali: & omnis qui credit in eum, non confundetur.* Iustus Simeon cum diuinum illum puerum inter vlnas susceptisset, ita Deum affatus est: *Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace: Quia viderunt oculi mei salutare tuum: Quod parasti ante faciem omnium populorum.* & quæ sequuntur. Subiungit deinde: *Ecce hic positus est in ruinam & resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contradicetur.* Idem ergo est lapis offensionis, & petra scandali. Et quidem nonnulli propter infidelitatem in ipsum impegerunt, & contriti sunt; reliqui vero, qui *Rom. c. 9. v. 32.* *Luc. c. 2. v. 29.* *Ibid. v. 34.*

nimirum fidem in illum complexi sunt, confusionem euaserunt. Numquid ergo in illum tamquã in hominem credimus, an vero tamquam in Deum? Vtique tamquam in Deum. Deus itaque est Christus. de ipso enim iustus Simeon adductas paulo ante voces depromebat.

Rom. c. 10. v. 3. De Iudæis dicit: *Ignorantes enim potentiam & iustitiam Dei, & suam statuere quærentes, iustitiæ Dei non sunt subiecti. Finis enim legis Christus, ad iustitiam omni credenti.* Si Christus finis legis est, idemque est iustitia, qui iustificat per fidem in ipsum, iustificandique facultas in solum Deum conueniat tamquam quiddam ipsi peculiare, quonam modo Christus non est Deus?

Ibid. v. 6. Deut. 30. *Quæ autem ex fide est iustitia, sic dicit: Ne dixeris in corde tuo: Quis ascendet in cælum? id est Christum deducere. aut quis descendet in abyssum? hoc est Christum a mortuis reuocare. Sed quid dicit Scriptura? Prope est verbum in ore tuo, & in corde tuo. Hoc est verbum fidei quod prædicamus: quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus suscitauit illum a mortuis, saluus eris. Corde enim creditur ad iustitiam, ore au-*

Isa. 28. v. 16. *tem fit confessio ad salutem. Dicit enim Scriptura: Omnis qui credit in illum, non confundetur.* Si Christi persona vniuersæ fidei nostræ terminus, & confessionis virtus præfigitur, mortemque illius & resurrectionem confitentes, veluti in Deum credentes, iustificamur; quis dicere audeat, ipsum deitatis exortem esse? siquidem est

διέφυγον δὲ τὸ καταιχυνθῆναι ἐν τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν προσηκάμενοι. ἆρ' οὖν ὡς εἰς ἄνθρωπον πεπιστεύκαμεν, ἢ ὡς εἰς θεόν; ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός· ἐπ' αὐτῷ γὰρ ὁ δίκαιος Συμεὼν τὰς ἀρτίως ἡμῖν εἰρημένας ἔφη φωνάς.

Anno Christi 432.

Περὶ τῶν Ἰουδαίων φησίν· ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν καὶ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.] εἰ τέλος νόμου Χριστὸς, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ δικαιοσύνη, δικαιῶν διὰ πίστεως τῆς εἰς αὐτόν· μόνῳ δὲ ὡς ἴδιον ἀνακείσεται τὸ δικαιοῦν δύνασθαι τῷ θεῷ· πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τουτέστι Χριστὸν καταγαγεῖν. ἢ τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τουτέστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου. τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδίᾳ μὲν γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ καταιχυνθήσεται.] εἰ σύμπας ἡμῖν ὁ τῆς πίστεως ὅρος, καὶ τῆς ὁμολογίας ἡ δύναμις εἰς τὸ τοῦ Χριστοῦ περιΐσταται πρόσωπον, καὶ ὁμολογοῦντες αὐτοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν, ὡς εἰς θεὸν πεπιστευκότες δικαιούμεθα, τίς ὁ φάναι θεὸν οὐκ εἶναι τολμῶν αὐτόν; εἴπερ ἐστὶ

ANNO CHRISTI 431.

κεφάλαιον τῆς ἁπάντων σωτηρίας, σύρρα τε καὶ ὁδὸς, τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως ἡ ὁμολογία. δι' αὐτοῦ γὰρ καὶ ἐν αὐτῷ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἐπιγινώσκεται τοῖς ἡμῖν.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου· φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ, εἰς * ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος· μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.] ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ φησιν εἶναι· καὶ κεκρύφθαι μὲν τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον, καὶ σεσιγῆσθαι χρόνοις αἰωνίοις, ἀποκαλυφθῆναι δὲ νῦν εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη. ἐσῴζετο γὰρ εἰς Χριστὸν τὰ ἔθνη τῆς ψευδωνύμου λατρείας ἐξηρημένα, καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐπεγινώσκοτο τῇ φύσει καὶ ἀληθῶς. καὶ εἰ σαφῶς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγνώσθη θεὸς, πῶς οὐ μέγα τὸ Χριστοῦ μυστήριον; εἰ δὲ νοεῖται καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἁπλῶς, καὶ οὐχὶ δὲ μᾶλλον θεὸς σὺν ἀνθρωπίνῳ, ἐκεῖνο σοφὸν τὸ μυστήριον.

Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν. γέγραπται γάρ· ὅτι Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. εἴρηται δὲ πρὸς αὐτόν· ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ὁ δὴ καὶ σαφὲς

summa & caput salutis omnium, ostiumque & via, fidei in ipsum confessio. Per ipsum namque & in ipso ipse quoque Pater a nobis cognoscitur.

Ei autem qui potens est confirmare vos iuxta euangelium meum, & prædicationem Iesu Christi, secundum reuelationem mysterii temporibus æternis taciti (quod nunc patefactum est per scripturas prophetarum, secundum præceptum æterni Dei, ad obeditionem fidei) in cunctis gentibus cogniti, soli sapienti Deo, per Iesum Christum; cui honor & gloria in sæcula sæculorum. Amen. En hic diserte affirmat euangelium, eiusdemque prædicationem ad ipsum Christum pertinuisse: tum occultum illud de ipso eodem mysterium æternis temporibus tacitum, nunc demum ad fidei obeditionem in omnibus gentibus patefactum prædicat. Nam gentes falsorum deorum cultu liberatæ, veramque veri naturalisq; Dei notitiam adeptæ, ad Christum sunt conuersæ. Quod si per Iesum Christum Deus palam est agnitus, quomodo Christi mysterium non est magnum? Quod si is animo concipiatur vt homo quispiam nulla ex parte nostri dissimilis, & non vt Deus homo factus; haud magnæ sane sapientiæ sacramentum illud fuerit. Rom. c. 16. v. 25.

Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum: Gentes autem super misericordia honorare Deum. Scriptum est enim: Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam. Dictum est rursum ad illum: *In te benedicentur omnes tribus terræ.* id quod Paulus hac Rom. c. 15. v. 8. Genes. 15. Rom. 4. Gen. 12. v. 3.

Anno Christi 431.

Rom.c.4. v. 13. nobis sententia exponit: *Non enim per legem*, ait, *promissio Abrahæ, vt ipse heres esset mundi, sed per*
Gal.c.3.v.9. *iustitiam fidei.* & rursum: *Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fideli Abraham.* Si Dei ergo promissiones per fidem patribus obuenerunt, Christus vero minister factus est, hoc est mediator, ad firmandas promissiones patribus a Deo factas, nempe iustificationem, quæ per fidem obtinetur; (factus est autem Christus minister, hoc est mediator, non vt alteri fidem conciliaret, sed vt sibi ipsi & Patri per seipsum) cui dubium esse potest, quin verus secundum naturam Deus existat? Nam vt beatus Abrahã iustificatus est in Deũ credens; ita gentes quoque iustificabuntur in ipso, si vestigiis illius innixæ, in Deum, hoc est in Christum crediderint.

ἡμῖν ἐποίᾳ λέγων ὁ Παῦλος· οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Αβρααμ, εἰς τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. καὶ πάλιν· ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Αβρααμ.] οὐκοῦν εἰ ἐκ πίστεως αἱ ἐπαγγελίαι δίδονται τοῖς πατράσι παρὰ θεοῦ, γέγονε τούτων διάκονος ὁ Χριστὸς, τουτέστι μεσίτης, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τὰς τοῖς πατράσι δοθείσας παρὰ θεοῦ, τουτέστι τὴν διὰ πίστεως δικαίωσιν. γέγονε τοίνυν διάκονος ὁ Χριστὸς, τουτέστι μεσίτης, οὐχ ὡς ἑτέραν τὴν πίστιν παραμυθούμενος, ἀλλ' ὡς ἑαυτῷ μᾶλλον ἢ δι' ἑαυτὸν τῷ πατρί· θεὸς ἄρα ἦν φύσει ὄντι. δεδικαίωται γὰρ ὁ μακάριος Αβραὰμ πεπιστευκὼς εἰς θεόν. οὕτω δὲ ἦν τὰ ἔθνη δικαιωθῆναι αὐτὸν ἐν αὐτῷ, τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ καλακολουθήσαντα, καὶ ἐν θεῷ πιστεύοντα, τουτέστι Χριστῷ.

Ex priori ad Corinthios.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης.

1.Cor.c.6. v.11. ET *hæc quidam fuistis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi, & in Spiritu Dei nostri.* Cum in nomine Christi iustificemur, eumque fide vt Deum veneremur, eiusdemque Spiritu locupletemur, quomodo non erit Deus Christus?

ΚΑΙ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλ' ἀπελούσασθε, ἀλλ' ἡγιάσθητε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ιησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.] εἰ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ δικαιούμεθα, ὡς θεὸν τὴν πίστιν λαμήσαντες, καὶ τὸ αὐτοῦ πνεῦμα δεχόμενοι, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Ex posteriori ad Corinthios.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β'.

2. Cor.c.11. v.4. NAM *si is qui venit, alium Iesum prædicauit, quem non prædicauimus; aut alium Spiritum accipitis, quem non accepistis: aut aliud euangelium, quod non recepistis, recte pateremini.* Ante Dei

ΕΙ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἕτερον Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν· ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε, παρ' ὃ ἐλάβετε· ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον, παρ' ὃ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε.] πρὸ τῆς τῶν

ANNO CHRISTI 431.

ἀνθρωπήσεως καιρῶν οὐδεὶς ὀνομάσας εὑρίσκεται τῶν ἐκ θεοῦ λόγον, Ἰησοῦν, ἢ Χριστόν· εἰ μὴ ἄρα κατὰ προγνωσιν ὀνομασθησόμενον τοῦτο κατὰ καιροὺς, ὅτε καὶ γέγονε σαρξ. ὄνομα τοίνυν καινὸν αὐτῷ τὸ, Ἰησοῦς, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς θεὸς κηρύσσεται, καὶ εἷς ὤν· οὐ γὰρ ἕτερός τις παρ' αὐτὸν, ὃν δύνανται κηρύξαι τινές· εὖ ἂν ἔχοι, καὶ θεῷ λατρεύομεν. εἰ δὲ μέτρον αὐτῷ τὸ τῆς ἀνθρωπότητός ἐστι μόνον, καὶ ψιλῇ προσώπων ἑνώσει τετίμηται· κεκένωται τῆς πίστεως ἡμῶν ὁ λόγος, ἀνθρώπῳ προσάγων ἡμᾶς καὶ οὐ θεῷ. ἀλλὰ τοῦτο δυσσεβές. θεὸς ἄρα Χριστὸς, καὶ υἱὸς, ὡς τοῦ θεοῦ λόγου σαρκὸς γεγονότος.

Verbum incarnatum nullus compertus est, qui aut Iesum, aut Christum illud nominaret; nisi quispiam forsan futurorum præscius olim, cum nimirum caro factum esset, hoc nomine appellatum iri prædixerit. Nomen hoc itaque Iesus, simulatque factum est homo, nouum impositum est illi. At vero si vt Deus orbi annuntiatur, & vnus nihilominus est (neque enim est alius præter illum, qui annuntiari possit) bene res habet. Deo enim seruire inuenimur. Quod si vero solæ humanæ naturæ conditiones in illum conueniunt, nec aliam ob causam, quam propter nudam illam simplicemque personarum societatem colitur; inanis profecto est fidei nostræ ratio, vt quæ non Deo nos coniungat, sed homini. Atqui hæc doctrina est plane impia. Deus itaque Christus, & Filius; cum Verbum sit caro factum.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας.

ΘΑΥΜΑΖΩ, ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μή τινές εἰσιν τοὶ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς, ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.] εἰ ἐν ἔστιν εὐαγγέλιον τὸ λαληθὲν ἁπάσῃ τῇ ὑπ' οὐρανὸν διὰ τῶν ἁγίων μυσταγωγῶν, τοῦτο δέ ἐστιν ἡ πίστις ἡ εἰς Χριστόν· πῶς οὐ θεὸς εἴη ἂν ἀληθὴς, εἴπερ ἐστὶν ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν, ὡς ἐκ τῆς ἀρχαίας πλάνης κεκλήμεθα πρὸς ἐπίγνωσιν τοῦ κατὰ φύσιν ὄντος θεοῦ; θαρσεῖ δὲ τοσοῦτον ὁ μακάριος Παῦλος, ὡς

Ex epistola ad Galatas.

MIROR, *quod sic tam cito transferimini ab eo qui vos vocauit in gratiam Christi, in aliud euangelium: quod non est aliud, nisi sunt aliqui, qui vos perturbant, & conuertere volunt euangelium Christi. Sed licet nos, aut angelus de cælo euangelizet vobis præterquam quod euangelizauimus vobis, anathema sit.* Si vnum tantum est euangelium, in vniuerso terrarum orbe per sacros mysteriorum doctores deprædicatum, hoc autem est fides in Christum; quomodo hic non est verus Deus? Negari enim nullo modo potest, ab antiquo errore ad veri naturalisque Dei agnitionem translatos nos esse. Tanta autem est beati Pauli fiducia, vt

Galat. c. 1. v. 6.

ipſos etiam angelos anathemati ſubiicere non dubitet, ſi forte Chriſti euangelium peruertere tentauerint.

Ibid. v.15. *Cum autem placuit illi, qui me ſegregauit ex vtero matris meæ, vt reuelaret Filium ſuum in me, vt euangelizarem illum in gentibus, continuo non acquieui carni & ſanguini; neque veni Hieroſolymam ad anteceſſores meos apoſtolos.* Sane qui a Deo diuinorum myſteriorum doctrinam & reuelationem hauſerat, is humana inſtitutione neutiquam indigebat. Verum iſtud interim aduerſarios interrogauerim, qualemnam cæleſtis Pater beato Paulo patefecerit, qualemve gentibus annuntiandum mandauerit. Numquid Dei Verbum carni non vnitum? aut Vnigenitum, hominem ſecundum diuinam diſpenſationem nõ factum? Abſit vt hæc ita ſe habeant. Annuntiauit enim eumdem Deum ſimul & hominem, vocans Filium & Dominum Ieſum Chriſtum.

Galat. c.2. v.16. *Scientes autem quod non iuſtificatur homo ex operibus legis, niſi per fidem Ieſu Chriſti; & nos in Chriſto Ieſu credidimus, vt iuſtificemur ex fide Chriſti, & non ex operibus legis.* Si in Deum credere, iuſtificationis mercede penſatur, (hac enim via maiores noſtri iuſtificati ſunt. ſcriptum eſt namque: *Credidit Abraham Deo, & reputata eſt ei fides ad iuſtitiam*) quomodo Emmanuel non eſt Deus, ſi quidem verum eſt, quod in ipſum credentes iuſtificamur?

Rom. c. 4. v.3.

Ex epiſtola ad Epheſios.

Epheſ. c.1. v.13. IN *quo & vos, cum audiſſetis verbum veritatis (euangelium*

καὶ ἀγγέλοις ἀναθεματίζειν, εἰ δὴ με- Anno Christi 431.
ταστρέψαιεν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

Ὅτε δὲ ηὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους.] τῷ γὰρ ἅπαξ παρὰ τοῦ θεοῦ λαχόντι μυσταγωγίαν καὶ ἀποκάλυψιν, ἐκ ἐδεῖ τῆς ἐξ ἀνθρώπων παιδαγωγίας. πλὴν ἐκεῖνό φαμεν· ἵνα ἀπεκάλυψεν ὁ πατὴρ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ; ἢ ἵνα προσέταξεν ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι; ἆρα θεὸν λόγον, καὶ υἱὸν μονογενῆ οὐχ ἑνωθέντα σαρκὶ, καὶ γνώμονα ἀνθρώπων οἰκονομικῶς; εἶτα πῶς τοῦτό ἐστιν ἀληθές; διεκήρυξε γὰρ ἄνθρωπόν τε ὁμοῦ καὶ θεὸν ἀμφω καὶ ἕνα, λέγων υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ ἐκ ἐξ ἔργων νόμου.] εἰ τὸ πιστεῦσαι θεῷ μισθὸν ἔχει πρὸς δικαίωσιν· πεδικαίωνται γὰρ οὕτω καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν· γέγραπται γὰρ, ὅτι ἐπίστευσεν Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην ἡ πίστις· πῶς οὐ θεὸς ὁ Ἐμμανουὴλ, εἴπερ ἀληθές ἐστιν ἀληθές, ὡς εἰς αὐτὸν πιστεύοντες δικαιούμεθα;

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους.

ΕΝ ᾧ ἀκούσαντες καὶ ὑμεῖς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον

ANNO CHRISTI 431.

τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ.] πολλὰ κατὰ ταυτὸ ἐν ταῖς τῶν προκειμένων ἐννοίαις κατίδοι τις ἄν, δι' ὧν ἔνεστι μαθεῖν ὅτι θεὸς ἀληθὴς ὁ Χριστὸς, καὶ ἡ παρὰ πάντων πίστις εἰς αὐτὸν οὐχ ὡς εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς ἕνα κύριον, καὶ υἱὸν, καὶ θεόν. πρῶτον μὲν γὰρ αὐτός ἐστι τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν ᾧ καὶ ἡ πίστις, ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. ἀκολουθεῖ δὲ τὸ τῆς πίστεως γέρας, τουτέστι τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαγγελίας, ὁ τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἀῤῥαβών. ἐκλελυτρώμεθα γὰρ εἰς ἔπαινον δόξης Χριστοῦ. σέσωκε γὰρ ἡμᾶς οὐχ ὡς ἄνθρωπος κοινὸς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ γεγονὼς δι' ἡμᾶς. οὕτω γὰρ εἰς ἔπαινον ἐσόμεθα τῆς δόξης αὐτοῦ.

Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ· πρὸς ἃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ.] ποία συνέσεως χρεία, καὶ ἀποκαλύψεως τῆς παρὰ θεοῦ πρὸς τὸ γνωρισθῆναι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, εἴπερ ἐστὶν ἄνθρωπος ἰδικῶς, καὶ ὁλοτρόπως κεχωρισμένος τοῦ θεοῦ λόγου, ψιλῇ προσώπων ἑνώσει τετιμημένος; τί γὰρ ἔχει τὸ κεκρυμμένον, ἢ ποῖον ὅλως τὸ δυσχερὲς, τὸ νοῆσαι τυχὸν περὶ ἑνὸς τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου, ὅτι ἄνθρωπός ἐστι;

salutis vestræ) in quo & credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius. Plura simul hic proponuntur, ex quibus colligere licet Christum verum esse Deum; atque adeo omnium fidem in ipsum non ferri tamquam in hominem nostri similem, sed tamquam in vnum Dominum, & Filium, & Deum. Primo namque ipse salutis nostræ euangelium existit, in quem proinde fides nostra tendat tamquã in Deum. subiungitur mox fidei quoque præmium, puta promissionis Spiritus, qui nostræ hereditatis arrhabo est. denique ad laudem gloriæ Christi redempti perhibemur. Redemit autem nos non vt vulgaris homo, sed vt Deus nostri causa incarnatus. Ad hunc enim modum in laudem gloriæ illius cedimus.

Huius rei gratia ego Paulus vinctus Christi Iesu pro vobis gentibus, si tamen audistis dispensationẽ gratiæ Dei, quæ data est mihi in vobis: quoniam secundum reuelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in breui; prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi. Qua prudentia, quave diuina opus erat patefactione ad mysterium hoc Christi perspiciendum, si quidem per se homo tantum est, a Dei Verbo omnino seiunctus, nuda personarum vnione cohonestatus? Quid enim abstrusum habet, aut quæ difficultas est de vulgari quopiam, nostrique simili homine intelligere quod sit

Ephes. c. 3. v. 1.

homo? At vero profundum, planeq; magnum est hoc sacramentum, si Deus Verbum nobis simile factum ponatur. Cum igitur eximia mentis intelligentia ornati, diuinaque reuelatione illustrati, mysterium Christi veluti diuinum quoddam secretum nobis tradiderint, fidesque in illum tamquam in Deum tendat, quomodo Christus non est Deus?

Ibid. v.8. Aliud huic simile, & eamdem habens sententiam. *Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia hæc, in gentibus euangelizare inuestigabiles diuitias Christi, & illuminare omnes quæ sit dispensatio sacramenti absconditi a sæculis in Deo, qui omnia creauit.*

Ephes. c.5. v.25. *Viri,* inquit, *diligite vxores vestras, sicut & Christus dilexit ecclesiam, & semetipsum tradidit pro ea, vt illã sanctificaret, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ.* Ecquid aliud, obsecro, verbum est, per quod corpore aqua munda abluto purgamur, quam illud ipsum, de quo beatus Paulus alio loco ita scribit: *Hoc est verbum fidei quod prædicamus: quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus illum suscitauit a mortuis, saluus eris. Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem.* Si itaque Christum profitentes per fidem saluamur, verbumque fidei de illo prædicatum complexi purgamur & sanctificamur; quomodo is verus Deus non est?

Rom. c.10. v.8.

βαθὺ δὲ καὶ μέγα τὸ μυστήριον, εἰ καθ' ἡμᾶς γενέσθαι λέγοιτο θεὸς ὑπάρχων ὁ λόγος. ὅτε τοίνυν οἱ βαθεῖς εἰς σύνεσιν, καὶ τὴν θείαν ἀποκάλυψιν ἐσχηκότες, ὡς θεῖον ἡμῖν μυστήριον παραδεδώκασι τὸ Χριστοῦ μυστήριον, καὶ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις, ὡς εἰς θεὸν δηλονότι, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός;

Ἀλλο τούτῳ προσεοικὸς, καὶ τὴν αὐτὴν ἔχον διάνοιαν. ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὴν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ, καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι.

Οἱ ἄνδρες, φησὶν, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι.] ποῖον ἄρα ἐστὶ τὸ ῥῆμα ἐν ᾧ κεκαθάρμεθα, ἀπολουσάμενοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ; ἢ πάντως ἐκεῖνο, περὶ οὗ φησιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅτι τοῦτό ἐστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.] οὐκοῦν εἰ Χριστὸν ὁμολογοῦντες ἐν πίστει σωζόμεθα, πῶς οὐ θεὸς ἀληθής ἐστιν, εἰς ὃν τὸ τῆς πίστεως εἰ γένοιτο ῥῆμα, κεκαθάρμεθά τε καὶ ἡγιάσμεθα;

Ex epistola ad Philippenses.

Phil. c. 1. v. 18. QVID *enim?* (inquit.) *Dum omni modo, siue per occasio-*

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους.

ΤΙ γάρ; φησί· πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει, εἴτε ἀλη-

Anno Christi 431.

ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται.] ἆρ' οὖν ὡς ἄνθρωπος τετιμημένος χάριτι, τῷ κόσμῳ κηρύσσεται; καίτοι θεὸν ὁ κόσμος ἐπέγνω Χριστὸν, τῇ πίστει τετιμηκώς. πῶς οὖν οὐ θεὸς, ὁ ἐν δόξῃ θεότητος τῷ κόσμῳ καταγγελλόμενος;

Σωσαθλοῦντες, φησὶ, τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μὲν ἔστιν ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν.] εἰ ἐν χάριτος μέρει δεχόμεθα παρὰ θεοῦ τὸ πιστεύειν ἐν Χριστῷ, οὐ πεπλανήμεθα ἢ διὰ τοῦτο μᾶλλον, ἀλλ' ἐγνώκαμεν φύσει τε καὶ ἀληθῶς ὄντα θεὸν, πῶς ἂν ἐνδιαστείλοις, ὅτι θεὸς ὁ Χριστός;

nem, siue per veritatem Christus annuntietur. Numquid vt homo diuina gratia ornatus mundo annuntiatur? Atqui mundus Christum per fidem colens, ad Dei agnitionem adductus est. Quomodo is ergo Deus non est, qui in diuinæ maiestatis gloria mundo prædicatus est?

Collaborantes fidei euangelii: & in nullo terreamini ab aduersariis: quæ illis causa perditionis est, vobis autem salutis; & hoc a Deo: quia vobis donatum est pro Christo, non solum vt in eum credatis, sed vt etiam pro illo patiamini. Si hoc a Deo in gratiæ loco accipimus, quod in Christum credimus, neque per hoc in errorem abducimur, sed in eius potius cognitionem adducimur, qui verus secundum naturam Deus est; quomodo Christum Deum esse, ambigere quis queat? *Ibid. v. 28.*

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον α'.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξῃ Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.] εἰ ἁμαρτωλοὺς σώζει Χριστὸς, καὶ μακροθυμεῖ τοῖς πλημμελήμασι, δεχόμενος αὐτῶν τὴν μετάγνωσιν· καὶ πᾶσα ἡμῶν ἡ πίστις ἐπ' αὐτῷ, καὶ διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον κεκερδήκαμεν· πῶς οὐ θεὸς εἶη ἄν; ὅτι καὶ μόνῳ θεῷ πρέποι ἂν εἰκότως τὸ καὶ σώζειν δυνάσθαι κόσμου, ἤτοι δὴ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ μακροθυμεῖν τοῖς ἁμαρτάνουσι,

Ex priori ad Timotheum.

FIDELIS *sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere; quorum primus ego sum: sed ideo misericordiam consecutus sum, vt in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui crediturí sunt illi in vitam æternam.* Si Christus Iesus peccatores saluat, patienterque delicta tolerat, illorum pœnitentiam expectans; si tota fides nostra in ipsum fertur, & per fidem denique, quæ est in ipsum, vitam æternam adipiscimur; quomodo non est Deus? quandoquidem mundum, hoc est, eos qui in mũdo hoc degunt, posse saluare, longanimiter adhæc peccatores ferre, vitam postremo per fidem in illum imper- *1. Tim. c. 1. v. 15.*

tiri; id merito in solum Deum conuenire oportet.

1. Tim. c. 3. v. 16. *Et manifeste magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.* Quis is, quæso, est, qui in carne manifestatus est? An non modis omnibus perspicuũ est, non alium esse, quam ipsummet Dei Patris Verbum? Hinc namq; magnum illud pietatis mysterium perspicitur. Hic autem ab angelis visus est, cum in cælum susceptus est: prædicatus porro gentibus est per sanctos apostolos: creditus autem est in mũdo. Sed numquid istud velut homo absolute vt nos? Nequaquam, verum vt Deus in carne, nobisque similis effectus. Assumptus tandem est in gloria, quo Deum & Patrem dicentem audiat: *Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.*

Psal. 106.

καὶ ζωοποιεῖν διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς ἑαυτόν.

Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.] Τίς ὁ ἐν σαρκὶ φανερωθείς; ἢ δῆλον ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος; οὕτω γὰρ ἔσται μέγα τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ὤφθη δὲ ἀγγέλοις ἀναβαίνων εἰς οὐρανοὺς· ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσι διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐπιστεύθη δὲ ἐν κόσμῳ· καὶ οὔτι πω φαμὲν, ὅτι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονώς. ἀνελήφθη δὲ καὶ ἐν δόξῃ, ἵνα λέγοντος ἀκούσῃ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

Ex epistola ad Titum.

Tit. 3. v. 8. FIDELIS *sermo est: & de his volo te confirmare; vt curent bonis operibus præesse qui credunt Deo.* Numquid qui in Deum credunt, in Christum non credunt? Atqui beatus Ioannes hæc de illo diserte exponit: *Quotquot*, inquit, *receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius.* Subscribit his & ipse beatus Paulus quoque. ait enim: *Scientes quod non iustificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Iesu Christi; & nos in Christo Iesu credidimus, vt iustificemur in ipso.* Cũ igitur qui Christo fidem offerunt, in Deum credant; quomodo Christus non est verus Deus?

Ioan. 1. v. 12.

Gal. 2. v. 16.

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ θεῷ.] ἆρ' οὖν οἱ θεῷ πιστεύοντες, οὐκ εἰς Χριστὸν πεπιστεύκασι; καίτοι λέγων ὁρᾶται σαφῶς ὁ μακάριος Ιωάννης περὶ αὐτοῦ· ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ μὴν καὶ αὐτὸς ὁ μακάριος Παῦλος· εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ιησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ιησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῷ. ὅτε τοίνυν θεῷ πιστεύουσιν οἱ Χριστῷ τὴν πίστιν προσάγοντες, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθής;

ANNO CHRISTI 431.

Ὁτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου.

ΟΣΟΙ δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.] δύο κατὰ παντὸς τρόπου θεοπρεπῆ· προσλαμβάνεται γὰρ οὐκ ἐτέρως πρὸς ἡμᾶς ὁ Χριστός. πλὴν ὅτι ἡ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις, σαφηνιεῖ τὸ προκείμενον· τοῖς γὰρ πιστεύουσι, φησὶν, εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. πιστεύομεν δὲ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐκ ἀνθρώπου τινὸς κοινοῦ καὶ ἑνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς πιστεύοντες, ἀλλὰ θεὸν ἐνανθρωπήσαντα. ἐκ ἀνθρώπινον δὲ τὸ ἐξουσίαν διδόναι τέκνα θεοῦ γενέσθαι, θεοπρεπὲς δὲ μᾶλλον καὶ ὑπὲρ πᾶσαν κτίσιν. ὅταν τοίνυν εἰς αὐτὸν ἡ πίστις, καὶ αὐτὸς δίδωσι τὴν ἀποθεώσεως πρὸς χάριν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.] γενομένου ἄρα τοῦ σημείου, καὶ φανερώσαντος τοῦ Χριστοῦ τὴν δόξαν αὐτοῦ, ὡς εἰς ἕνα πεπιστεύκασιν οἱ μακάριοι μαθηταί; ἆρα εἰς ἄνθρωπον ἅγιον ἁπλῶς; καίτοι τῷ τοῦ σημείου ἠκολούθησαν αὐτῷ, τεθαυμακότες ὡς ἅγιον. ἀλλὰ τεθέανται διὰ τοῦ σημείου τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον δυνάμιν τε καὶ ἐξουσίαν ἔχοντα. ἐκοινῶ πεπιστεύκασιν ὡς εἰς θεόν. ἰστέον δὲ, ὅτι πολλοὶ τῶν ἁγίων πολλὰ πεποιήκασι καὶ παράδοξα· καὶ ἐθαυμάσθησαν μὲν, ἐπίστευσε δὲ εἰς αὐτοὺς οὐδείς. ἔχοι δ' ἂν τὴν ἴσην διανοίαν· ὡς δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἱερο-

Concil. Tom. 5.

Quod fides sit in Christum.

Ex euangelio secundum Ioannem.

QVOTQVOT *autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius.* Duo quæ in Deum quadrant, coniunctim hic ponit: non enim alia ratione Christum complectimur, quam quod fide in illum tendimus. hoc vero declarat, dum ait: His qui credunt in nomine eius. credimus autem in nomine eius, non vulgarem, nostrique similem hominem rati, sed Deum incarnatum. Rursum quod potestatem dat filios Dei fieri, non humanarum virium est, sed diuinæ naturæ opus, quiddamque vniuersa creatura sublimius. Cum fides ergo in ipsum Christum tendat, idemque det gratiam vt filii Dei efficiamur, quomodo non est Deus? *Ioan. 1. v. 12.*

Hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilææ, & manifestauit gloriam suam: & crediderunt in eum discipuli eius. Signo peracto, Christique gloria manifestata, in quem, quæso, beati illi discipuli crediderunt? numquid in hominem simpliciter sanctum? Atqui ante signum editum illum sequebantur, tamquam virum sanctum admirati. Ex signo itaque potestatem humana maiorem illi adesse animaduerterunt: quare in illum tamquam in Deum crediderunt. Constat permultos sanctos multa stupenda edidisse, propter quæ etiam in magna admiratione erant: at nullus interim repertus est, qui in illos crederet. Eiusdem pene sententiæ est & illud quoq; : *Cum autem esset Hiero-* *Ioan. 2. v. 11.* *Ibid. v. 23.*

ſolymis in Paſcha in die feſto, multi crediderunt in nomine eius, videntes ſigna eius quæ faciebat.

Ioan.3.v.17. *Non enim miſit Deus Filium ſuum in mundum vt iudicet mundum, ſed vt ſaluetur mundus per ipſum. Qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit, iam iudicatus eſt; quia non credidit in nomine vnigeniti Filii Dei.* Si via ad ſalutē eſt fides in Filium, quomodo in ipſum credimus? aut quomodo in ipſum credentes condemnationis ſententiam euademus? Numquid illum fide vt hominem complectimur? nec quidquam omnino niſi humanum de illo concipimus? At quo pacto ſi hoc fecerimus, diuinum cultum homini impendiſſe non arguemur? Fidene ergo in illum ferimur tamquam in Deum? Sane. Quis illum ergo, cuius fides terrarum orbē iuſtificat, verum Deum eſſe inficiari audeat?

Ioan.4.v.53. *Cognouit ergo pater quia illa hora erat, in qua dixit illi Ieſus, Filius tuus viuit: & credidit ipſe, & domus eius tota.* Reuocat reguli filium a mortis veſtibulo Chriſtus, affatuſque patrem: Vade, inquit,

Ibid.50. filius tuus viuit. Credidit mox ille, & tota familia cum illo. Sed numquid ob inſignem hanc, adeoque diuinam potentiam regulus in illum credidit tamquam in hominem? an vero verum naturalemque Deum eſſe agnouit, qui vti Dominus quoſcumque ſibi viſum eſſet, vel ſolo verbo vitæ reſtituere poſſet? Sed obſcurum non eſt, haud aliter in eum credidiſſe, quam in verum Deum.

Ioan.5.v.24. *Amen amen dico vobis, quia qui verbum meū audit, & credit ei qui miſit me, habet vitam æternā.* Deus Pater Filium ſuum miſit nobis de

σολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει.

Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.] εἰ σωτηρίας ὁδός ἐστιν ἡ πίστις ἡ εἰς τὸν υἱὸν, πῶς ἄρα πιστεύομεν εἰς αὐτόν; ἢ πῶς πλὴν ὅτι τοῦ κρίνεσθαι διαφθείρομεν δίκην; ἆρα γὰρ ὡς ἀνθρωπον καταδεξάμενοι, καὶ ἕτερόν τι παρὰ τοῦτο οὐδὲν; εἶτα πῶς ἐκ ἀνθρώπῳ λατρεύσομεν; ἀλλ' ὡς εἰς θεόν; τοῦτο γὰρ ἀληθές. τίς οὖν ὁ φανεὶς τολμᾷ ἐκ εἶναι καὶ ἀληθῆ θεὸν, οὗ δεδικαίωκεν ἡ πίστις πλὴν τοῦ οὐρανόν;

Ἐγὼ οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν αὐτὸς, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.] ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν τὸν βασιλικοῦ τὸν υἱὸν ὁ Χριστὸς, εἰρηκὼς αὐτῷ· πορεύου, ὁ υἱός σου ζῇ. εἶτα πεπίστευκε πανοικί. ἆρ' οὖν διὰ τῆς οὕτω μεγάλης καὶ θεοπρεποῦς ἐξουσίας ὡς εἰς ἄνθρωπον πεπίστευκεν ὁ βασιλικός; ἢ θεὸν ἔγνω κατὰ φύσιν ὄντα αὐτὸν, καὶ ζωοποιοῦντα μετ' ἐξουσίας οἷς δὴ ἔλοιτο κατὰ μόνῳ ῥήματι; ἀλλ' ἔστι δῆλον ὅτι πεπίστευκεν ὡς θεῷ.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.] πέπομφεν ἡμῖν ἐξ οὐρανῶν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τὸν ἴδιον υἱὸν,

ANNO CHRISTI 431.

ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. πῶς οὖν σὺ τούτοις φησὶ, ζωὴν αἰώνιον ἔχειν πιστεύοντα τῷ πέμψαντι αὐτόν; εἰς ἕνα λοιπὸν ἡ πίστις; ἆρα ὡς εἰς δύο θεοὺς, πατέρα, καὶ υἱόν; μὴ γένοιτο. ἀλλ' ὡς εἰς ἕνα θεὸν καὶ ἀληθινόν. ἐκοινῶ εἴ τις πιστεύσειεν εἰς Χριστὸν, πεπίστευκεν εἰς θεόν· κἂν εἰ πιστεύσειεν εἰς θεὸν πατέρα, πεπιστευκὼς ἔσται καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.] εἰ τὸ τῷ θεῷ δοκοῦν ἀποτελοῦμεν πιστεύοντες εἰς Χριστόν· αὐτὸν γὰρ ἀληθῶς ἀπέστειλεν ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς· πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθινός; οὐ γὰρ ἂν ἦν ἔργον θεοῦ τὸ πιστεύειν εἰς αὐτόν.

Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε, καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με. καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. εἶτα μετ' ὀλίγα τούτοις· ἐγὼ γὰρ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκε τί εἴπω, καὶ τί λαλήσω.] ὅτε τοίνυν κατ' ἐντολὰς τοῦ παιδὸς, κἂν ὡς ἀνθρωπος λέγῃ, πῶς πίστιν πρὸς εἰς αὐτὸν εἰς τὸν πέμψαντα αὐτὸν ἀναφέρει, καὶ ὁ θεωρῶν αὐτὸν, θεωρεῖ τὸν πέμψαντα αὐτόν· τίς ὁ φάσκων πλημμελῶς οὐκ εἶναι θεὸν αὐτὸν, καὶ τοῦτον ἀληθινόν; ὅμοιον δὲ τούτῳ· πιστεύετε εἰς θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

cælis, *vt omnis qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Cur hic ergo æterna vita iis promittitur, qui credunt ei qui miserat illum? In quem tandem fertur fides? Numquid in Patrem & Christum tamquam in duos Deos? Absit. Credimus enim tamquam in vnum verum Deum. Quamobrẽ si quis credit in Christum, credit idem in Deum Patrem quoque: & contra, si qui in Deum Patrem credunt, iidem & in vnum Dominum nostrum Iesum Christum quoque credunt. *Ioan. 3. v. 16.*

Respondit Iesus, & dixit illis: Hoc est opus Dei, vt credatis in eum quem misit ille. Si Dei voluntatem perficimus cum in Christum credimus, (hunc enim Pater vere misit in mundum, quando nostri similis factus est homo) quomodo non est verus Deus? Neque enim opus Dei esset credere in eum. *Ioa. 6. v. 29.*

Iesus autem clamauit, & dixit: Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me. Et qui videt me, videt eum qui misit me. Et paucis interiectis: *Quia ego ex me ipso non sum locutus; sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, & quid loquar.* Cum ergo mandato Patris, licet vt homo dicat, fidem quæ in illum est, referat ad Patrem mittentem; & qui illum videt, eum quoque videat, qui misit illum; quis illum verum Deum esse negare audeat? Cognatum huic est & illud quoque: *Creditis in Deum, & in me credite.* *Ioan. 12. v. 44.* *Ibid. v. 49.* *Ioan. 14.*

Ex euangelio secundum Lucam.

Luc. 18. v. 8. VERVMTAMEN *Filius hominis veniens, putas inueniet fidem in terra?* Quando Christus e cælo olim est venturus, cuiusmodi, quæso, fidem a nobis exiget? Si enim homo tantum nostri similis credi haberique vult, quis illi credere abnuat? Iudæi illi insultantes aiebant: *Cur tu homo cum sis, facis teipsum Deum?* Ethnici quoque crucem mortemque eiusdem audientes, id quod dicitur, tamquam de communi quopiam nostræ conditionis homine dictum accipiunt. Ecqualem ergo fidem deposcit? Illam ipsam nimirum, quam diuini illi præcones, qui & ministri & spectatores Verbi extiterunt, orbi annuntiarunt. Ioannes igitur ait: *Et Verbum caro factum est.* Factum est sane caro, sed hoc ita, vt Deus tamen esse non destiterit. Istiusmodi itaque est fides, quam ille suo tempore a nobis requiret.

Ioan. c. 10. v. 33.

Luc. 1. v. 2.

Ioan. 1.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου.

ΠΛΗΝ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν, ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;] ὅταν ὁ Χριστὸς ἐξ οὐρανοῦ παραγένηται, ποίαν ἆρα ζητήσει πίστιν ἐν ἡμῖν; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς βούλεται πιστεύεσθαι, τίς ὁ ἀπιστήσας αὐτῷ; ἐνεκάλουν γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· διατί σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν; ἕλληνες δὲ σταυρὸν ἀκούοντες καὶ θάνατον, ὡς περὶ ἀνθρώπου κοινοῦ διάκεινται, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνός. ποίαν οὖν ἄρα πίστιν ζητεῖ; ἢ δηλονότι τὴν ἐκκεκηρυγμένην διὰ τῶν θεηγόρων, οἳ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γεγόνασι τοῦ λόγου; ἔφη τοίνυν Ἰωάννης, ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. γέγονε δὲ σὰρξ μετὰ τοῦ μεῖναι θεός. αὕτη τοίνυν ἡ πίστις ἐν ἡμῖν παρ' αὐτοῦ ζητηθήσεται κατὰ καιρούς.

Anno Christi 431.

Finis orationis primæ Cyrilli episcopi Alexandriæ, ad piissimas reginas missæ.

Τέλος τοῦ πρώτου λόγου προσφωνητικοῦ παρὰ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας δεσποίνας.

CAPVT V.

Cyrilli episcopi Alexandriæ oratio altera inscripta religiosissimis reginis, de recta fide.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος δεύτερος προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις, περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως.

I.

EIS qui diuinum illud cælesteque prædicandi munus administrant, vniuersorum Deus per Isaiæ prophetæ vocem eiusmodi oratione hæc præcipit: *Super montem excelsum ascende tu qui*

Is. 40. v. 9.

α'.

ΤΟΙΣ τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱερουργοῦσι κήρυγμα, διὰ φωνῆς Ἡσαΐου παρακελεύεται λέγων ὁ τῶν ὅλων θεός· ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμε-

ANNO CHRISTI 431.

νος Σιών· ὕψωσον τῇ ἰσχύϊ τὴν φω-
νὴν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος Ιερουσα-
λήμ· ὑψώσατε, μὴ φοβεῖσθε. χρῆναι
γὰρ ἔγωγέ φημι τοὺς τεταγμένους εἰς
ἱερουργίαν, καὶ τὸ τοῦ πάντων ἡμῶν
σωτῆρος Χριστοῦ λαλοῦντας μυστή-
ριον, οὐ κατερρίμμενον ἔχειν καὶ χα-
μαιρρίφες τὸ φρόνημα, καὶ ὄκνῳ νι-
κώμενον, καὶ δειλίαις συνεσταλμένον·
ἀλλ' ὑψοῦ μὲν ὥσπερ εὖ βεβηκότα
τῷ νοῦν, καὶ οἱονεί πως ἐν ὄρει κείμε-
νον, οὕτω τε τῶν τῆς ἀληθείας δογμά-
των τὸ ἐξαίρετον κάλλος περιαθρεῖν
σπουδάζοντα, ποιεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς λό-
γους ἐν παρρησίᾳ, κἂν εἴ τινες εἶεν οἱ
μυσταγωγούμενοι σκληροὶ καὶ δυσά-
γωγοι, καὶ οἷον ἵπποι τινὲς ἀγέρωχοι
καὶ ἐξήνιοι, περὶ ὧν που καὶ αὐτός φη-
σιν ὁ μακάριος Δαυὶδ πρὸς τῶν τῶν
ὅλων θεόν· ἐν χαλινῷ καὶ ἐν κημῷ
τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαις, τῶν μὴ ἐγ-
γιζόντων πρὸς σέ. εἰ δὲ καὶ τοῖς οὕτως
ἔχουσι φρενὸς προσβάλλειν ἀναγ-
καῖον, πῶς οὐκ ἂν γένοιτο τῶν ἄγαν σφα-
λερωτάτων τὸ ἑλέσθαι σιγήν, καὶ μὴ
ταῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν ἀκοαῖς ἐνιέναι
πλειστάκις καθάπερ τι νᾶμα γλυκὺ
καὶ ζωοποιὸν τῶν ἱερῶν γραμμάτων
τὴν γνῶσιν, ὅπερ ἡμῖν καὶ πάλαι θεὸς
ὑπισχνεῖτο, λέγων διὰ φωνῆς Ησαΐου·
καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφρο-
σύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου.
σωτηρίου δὲ πηγὰς εἶναι φαμὲν τοὺς ἁ-
γίους προφήτας, εὐαγγελιστάς τε καὶ
ἀποστόλους, οἳ τῶν ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρα-
νοῦ καὶ σωτήριον τῷ κόσμῳ βρύουσι
λόγον, χορηγοῦντος αὐτοῖς τοῦ ἁγίου
πνεύματος, ἅπασάν τε οὕτω κατευ-
φραίνουσι τὴν ὑπ' οὐρανόν. φέρε τοίνυν
εἰς τὰ βάθη τῶν παρ' αὐτοῦ ἐννοιῶν καθι-

euangelizas Sion; exalta in fortitudine vocem tuam qui euangelizas Ierusalem: exaltate, nolite timere. Etenim qui in sacerdotum ordinem adsciti, eam sortiti sunt prouinciam, vt Christi omnium nostrum saluatoris mysteria edisserant, populoque proponant, illi sensum nequaquam abiectum, humive repentem, aut ignauia victum, aut metu fractum obtinere debent; sed sublime velut incedentem, & quasi in monte collocatum: quo nimirum ad eum modum comparati, eximiam illam verorum dogmatum venustatem rimari ac introspicere, verbaque intrepide facere valeant; quantumuis ex iis qui sacris informantur, nonnulli instar equorum insolentium, qui infrenari non possunt, duros & intractabiles se præbeant. de quibus beatus Dauid summum illum rerum omnium opificem interpellans, ita scribit: *In camo & freno maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te.* Quod si tali animo præditis nihilominus vim inferre oportet; quomodo absurdum non fuerit apud vos silere, piisque vestris auribus sacrarum literarũ notitiam, veluti dulcem quemdam viuificumque laticem nolle subinde instillare? Quod quidem Deus per Isaiæ prophetæ vocem quondam locutus, eiusmodi verbis nobis promittit: *Haurietis*, inquit, *cum gaudio aquas de fontibus salutaris.* Salutaris autem fontes appellamus sanctos prophetas, euangelistas, & apostolos. hi enim salutari cælitusque hausta doctrina mundum hunc irrigant, Spiritu sancto imbuti, totumque hunc orbem lætificant. In eius proinde profunda sensa mentis oculos

Ps. 31. v. 9.

Isa. 12. v. 3.

coniicientes, veritatis inuentionem inde hauriamus. Quemadmodum ergo agricolæ fragrantissimos quosq; flores opportuno tempore ex agris decerpunt, decerptosque ac scite in calathis compositos dominis suis offerũt; quos illi mox beneuole, gratoq; animo complectuntur, eorumdemque decore ac venustate mirifice afficiuntur: ita nos, qui docendi munus suscepimus, ex diuina scriptura veluti ex agro quopiam non florum cito marcescentium decorem offerimus, sed sermonum doctrinæque, quæ per Spiritum sanctũ pietatis in Christum immarcescibilem venustatem continet, magnaque suauitate & vbertate illius mysterium redolet, fragrantiam. Scriptum
2.Cor.2.v.15 est enim, quod *Christi bonus odor sumus Deo.*

II.

En ergo reginæ pietatis amantissimæ, librum quem de recta & inculpabili in Dominum nostrũ Iesum Christum fide, qualis vestra esse debet, conscripsi, vobis offero. Decet enim vos sanctimoniæ & pietati apprime addictas, vna cum summo regni fastigio, caritatis quoque quæ est in Christum, corona redimiri. Hæc enim venerandis vestris verticibus iam aptata est, & vniuersorum Dominus gloria nunquam peritura vos condecorat. Attamen quo magis etiam condecoremini, Christi mysterium exacta & nequaquam adulterata notitia percipientes, oratiunculam composui, in qua illud vsquequaque
1.Cor.8.v.6. planum facio, quod sicut *vnus est*

ἐντες τῷ νοῦ, τῆς ἀληθείας τὴν εὕρεσιν ἐκεῖθεν ἀντλήσωμεν. γηπόνοι μὲν οὖν ἐξ ἀγρῶν τὰ εὐοσμότατα τῶν ἀνθέων κατὰ καιροὺς ἀποκείραντες, εἶτα ταῦτα ταλάροις ἐνθέντες ἀποφέρουσι τοῖς δεσπόταις· οἱ δὲ καὶ λίαν ἀσμένως προσίενταί τε, καὶ τοῖς ἐξ ὡρῶν ἐπιγάννυνται· ἡμεῖς δὲ, ὅσοι τὸ διδασκαλικὸν ἔχομεν ἐπιτήδευμα, καθάπερ ἐξ ἀγροῦ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, οὐκ εὐμάραντον θέαν προσκομίζομεν ἀνθέων, λόγοις δὲ μᾶλλον καὶ μυσταγωγίαν τὴν διὰ τοῦ πνεύματος, ἀμάραντον ἔχουσαν τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας τὸ κάλλος, εὐωδιάζουσάν τε καὶ μάλα πλουσίως τὸ ἀνοῦ μυστήριον. γέγραπται γὰρ, ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ.

β'.

Πρόσειμι δὴ οὖν ἀνατιθεὶς τῷ λόγον ὑμῖν ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις. πεποίηται δέ μοι περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως, ἥπερ ἂν γένοιτο παρ' ὑμῶν εἰς τῷ κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστόν. πρέπει γὰρ ὑμῖν δὴ μάλιστα ταῖς οὕτως ὁσίαις καὶ θεοφιλεστάταις, ὁμοῦ τοῖς τῆς βασιλείας ὑπερτάτοις αὐχήμασι, καὶ τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τῷ στέφανον ἀναδήσασθαι. ἤδη μὲν οὖν ταῖς ἀοιδίμοις ὑμῶν ἐφήρμοσται κορυφαῖς, καὶ ἀτελευτήτοις ὑμᾶς εὐκλείαις ὁ τῶν ὅλων καταφαιδρύνει θεός. ὑπὲρ γοῦν τοῦ καὶ ἔτι μειζόνως καταλαμπρύνεσθαι, τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὴν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδήλευτον γνῶσιν ἐχούσας εἰς νοῦν, συντέθεικα τὸ λογίδιον, διὰ πάσης ἐννοίας καταδεικνὺς, ὅτι ὥσπερ ἐστὶν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ,

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

τὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα· οὕτω καὶ εἷς κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα· ἐν δὲ δήπου πάντως καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ τῶν εἰς δύο μεριζόντων υἱοὺς τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον, ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότες οὐκ ἀνεξόμεθα. οὐ γὰρ ἕτερον εἶναι φαμὲν υἱὸν τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος γεγεννημένον ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, ἕτερον δὲ τὸν ἐν ἐσχάτοις καιροῖς γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον· ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν καὶ πρὸ τῆς πρὸς σαρκα συνόδου καὶ ἑνώσεως ἀληθοῦς, καὶ μετὰ τοῦτο ἔτι. ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν υἱὸς, ἔμψυχόν τε καὶ ἔννουν ἑαυτῷ σῶμα λαβὼν, γεγένηται σαρκικῶς διὰ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας, καὶ οὐκ εἰς σαρκα τραπείς· μὴ γένοιτο· προσλαβὼν δὲ μᾶλλον αὐτὴν, καὶ τοῦ εἶναι θεὸς οὐκ ἠμελικώς. μεμένηκε γὰρ καὶ οὕτω τῶν ὅλων δεσπότης.

Pater, ex quo omnia: ita vnum quoque esse Dominum nostrum Iesum Christum, per quem omnia: vnus omnino est Spiritus sanctus, in quo omnia. Qui autem vnum Christum & Dominum & Filium in duos filios diuellunt, nos recte sapere edocti, illos neutiquã sustinebimus. Non enim alium esse dicimus Filium eum, qui ante omnia sæcula ex Dei Patris substantia genitus est, & alium rursum, qui nouissimis temporibus ex muliere natus, & legi obnoxius factus est: sed vnum eumdẽque tam ante veram illam Verbi cum humana carne coniunctionem, quam post eamdem: quandoquidem Filius, qui naturaliter ex Deo Patre procedit, corpore animato, & mente perfecto, ex Deipara virgine Maria assumpto, natus est secundum carnem, nullo autem modo versus est in carnem: absit. Siquidem illam ita assumpsit, vt diuinitatem suam nulla ex parte læserit. mansit namque & hoc quoque modo vniuersorum Dominus.

γ'.

Ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα. Σοφοῖς γὰρ ἡμᾶς παραγγέλμασιν οἱ τῶν ἁγίων ἀποκομίζουσι λόγοι πρός γε τὸ χρῆναι φιλοθηρεῖν τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ὅτι μάλιστα δοκοῦν, καὶ τὴν ἐν τοῖς θείοις δόγμασιν ἀλήθειαν κατασκέπτεσθαι· λεπτὸν ἐνιέντες τοῖς περὶ Χριστοῦ λαλουμένοις τὸν νοῦν, καθαιροῦντες μὲν λογισμοὺς, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ. ἔχοντος γὰρ ἀραρότως, καὶ ὁμολογουμένου παρὰ πᾶσιν, ὅτι καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς

III.

Et hæc quidem sentire edocti sumus. Quoniam sanctorum Patrum sermones, eorumdemque sanctiones sapienter admonent, vt magno studio diligenterque obseruemus, quid diuinæ scripturæ quam maxime consentaneum sit, subtilique sensu ad ea quæ de Christo exposita sunt, adhibito, veritatem diuinorum dogmatũ contemplemur, *consilia euertentes, & omnem altitudinem extollentem se aduersus cognitionem Dei; & captiuantes omnem intellectum in obedientiam eius.* Cum enim congruenter vno consensu fateantur omnes, naturale Dei Patris

2. Cor. 10. v. 5.

Verbum, quod in eiusdem Dei forma & æqualitate existit, non rapinam arbitratum esse se æqualem Deo; sed forma serui accepta semetipsum exinaniuisse, ac in similitudinem hominum factum, in humanoque habitu inuentum se humiliasse, ac ad mortem tandem vsque obediens factum crucis mortem subiisse. Necessariũ plane est eum qui eorum vim, quæ de Christo scripta extãt, recte diiudicare vult, pectus optimis sententiis instructum habere; vt percipere valeat, quomodo Deus simul & homo idem ipse Christus existat, & Deus esse sine vlla alteratione aut mutatione perseueret (immutabilis enim est Verbi natura) & exinanitionis humilitatem non respuat. neque enim qui dispensatoria ratione voluntariam nostri causa humiliationem sustinuit, de suis consiliis erubescit. Oportet itaque illum & diuinitatis maiestate conspicuum videri, & a nostræ rursum humilitatis conditione, propter assumptam humanitatem, non prorsus alienum esse arbitrari. hoc enim dispensationis ratio postulat. Si enim Deus Verbum factum est caro, hoc est homo, iuxta illud: *Effundam de spiritu meo super omnem carnem;* neminem iure turbare debet, si qua nonnunquam humilia, qualia homines decent, diuinæ literæ de illo prodant. Spectet autem potius cælestem illius gloriam & maiestatem ex diuina supremaque eiusdẽ virtute & excellentia.

Phil. 2. v. 6.

Act. 2. v. 17. ex Ioel. 2.

IV.

Igitur quæ simpliciorum animos præ ceteris turbare posse videntur, perspicuitate quanta fieri poterit maxima vsus, ea pro vi-

ὑπάρχων ὁ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν λόγος, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. πᾶσά πως ἀνάγκη θεοφιλοῦς * ἐπινοίας ἐπίμεστον ἔχειν τὸν νοῦν, τὸν ὥσπερ ἂν γένοιτο σκοπὸς διακρίνειν εὖ μάλα τῶν περὶ αὐτοῦ γεγραμμένων τὴν δύναμιν, ἵνα ἐν ταυτῷ θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς ὑπάρχων ἐπιγινώσκηται, καὶ τὸ εἶναι θεὸς ἀπαραποιήτως ἔχων· ἄτρεπτος γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις· καὶ τὸ τῆς κενώσεως μέτρον οὐ παραιτούμενος. ἐπερυθριᾷ γὰρ οὐδαμῶς τοῖς ἰδίοις σκέμμασιν ὁ κένωσιν τὴν ἐθελούσιον οἰκονομικῶς δι' ἡμᾶς ὑπομείνας. δεῖ τοίνυν αὐτὸν καὶ τοῖς τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ὁρᾶσθαι διαπρεπῆ, καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς σμικροπρεπείας οὐκ εἰς ἅπαν ἀπηλλαγμένον διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀπαιτούσης τοῦτο τῆς οἰκονομίας. εἰ γὰρ θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος, κατά γε τό· ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· θορυβείτω μηδένα, κἂν εἰ λέγοιτό τι περὶ αὐτοῦ παρὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, τῶν ὅσα ἐστὶν ἀνθρωποπρεπῆ. περιαθρείτω δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τὴν ὑπερκόσμιον δόξαν ἐκ δυνάμεως καὶ ὑπεροχῆς τῆς θεοπρεποῦς τε καὶ ἀνωτάτω.

ΔΊ.

Α δὲ ἦν μάλιστα παραλύειν εἰκὸς τὴν τῶν ἁπλουστέρων δύνασθαι νοῦν, ταῦτα δὴ κατά γε τὸ ἐγχωροῦν, καὶ ὡς

ANNO CHRISTI 431.

* ἐπιγνώσ

ANNO CHRISTI 431.

ἔνι καλῶς, διαβανοῦν πειράσομαι, πρατιθεὶς ἑκάστῳ ῥητῷ τὴν ἀποχρῶσαν λύσιν εἰς διασάφησιν, θεοῦ πάλιν ἡμῖν κατευθύνοντος καὶ τὴν εἰς τοῦτο τρίβον. δίδωσι γὰρ ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ, καθάφησιν ὁ θεσπέσιος μελῳδός. ἐν μὲν οὖν τῷ λόγῳ τῷ πρὸς ἡμῶν γεγονότι πρὸς τὰς ἁγίας παρθένους, τῶν ἑτοιμοτέρων ῥητῶν, καὶ οὐδὲν ἐχόντων τὸ δυσχερὲς εἰς κατάληψιν, πλείστην ὅσην πεποιήμεθα τὴν πρᾶσθεσιν· ἐν δέ γε τῷ προκειμένῳ τῶν ἀσαφεστέρων πεποιήμεθα μνήμην. ἔδει γὰρ, ἔδει τὸ θεοφιλὲς ὑμῶν κράτος καὶ ταῦτα εἰδέναι, κἀκεῖνα μὴ ἀγνοεῖν, ὡς ἂν δι' ἀμφοῖν τὸ ἀρτίως ἔχον εἰς γνῶσιν, καθάπερ τι φῶς, ταῖς εὐαγεστάταις ὑμῶν εἰσοικίζοιτο διανοίαις. σκοπὸς δέ μοι τὰ ἐφ' ἑκάστῳ διερμηνεύοντι βραχυλογεῖν ὡς οἷόν τε· προτετάξεται δὲ τῶν ἄλλων ὁ περὶ τῆς κενώσεως λόγος. ἰστέον δ' οὖν ὅμως ἐκεῖνο. ὅταν γὰρ ἡμῖν ὀνομάζηται Χριστὸς Ιησοῦς, ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον προσήκει νοεῖν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον.

ε'.

Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ, ὁ θεός. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκὸς, τουτέστιν Αδάμ· ὁ δεύτερος ἐξ οὐρανοῦ, δῆλον δὲ ὅτι ὁ Χριστός. ἀλλ' ὥσπερ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου κατὰ τὸ γεγραμμένον.] οὐκοῦν πρώτη γέγονεν ἡμῖν κεφαλὴ τοῦ γένους, τουτέστιν ἀρχὴ, ὁ ἐκ γῆς τε καὶ χοϊκός. ἐπεὶ δὲ δεύτερος Αδὰμ κατωνόμασται Χριστὸς, κεφαλὴ

ribus explanare conabor, maioris lucis causa idonea solutione vnicuique sententiæ apposita; Deo rursus viam nostram in hoc etiam curriculo moderante. *Dat enim ille verbum euangelizantibus virtute multa,* quemadmodum diuinus Psaltes canit. Porro autem in eo commentario, quem ad sacras virgines exarauimus, illa abunde edisseruimus, quæ magis obuia, intellectuque faciliora videbantur: in hoc præsenti vero in obscuriorum explicatione versabimur. Par est enim, vt religiosa vestra maiestas & hæc sciat, & illa quoque non ignoret; quo per vtraque perfecta cognitio veluti lumen quoddam sanctissimis vestris mentibus inhabitet. Propositum est autem ita singula interpretari, vt summam vbique breuitatem consectemur. Ceterum disputationis huius exordium ab iis præcipue, quæ ad Verbi exinanitionem pertinent, facere lubet; vno hoc interim præmisso, cum Iesus Christus nominatur, non alium quam Dei Patris Verbum incarnatum, hominemve factum, eo nomine designari.

Ps. 67. v. 12.

V.

Volo autem vos scire, quod omnis viri caput, Christus est; caput autem mulieris, vir; caput vero Christi, Deus. Primus homo, hoc est Adam, *de terra terrenus: secundus,* hoc est Christus, *de cælo cælestis. Igitur sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis, sicut scriptum est.* Primum igitur generis nostri caput, hoc est primordium, Adam, de terra terrenus erat: quoniam vero Christus secundi Adami cognomentum sortitus est, eorum caput, hoc est principium, qui san-

1. Cor. c. 11. v. 3. 1. Cor. c. 15. v. 47.

ctificationis ſpiritu ad incorruptionem ſecundum illius imaginem per ipſum reformantur, conſtitutus eſt. Eſt itaque noſtrum ille principium, hoc eſt caput, quatenus homo apparuit: habet nihilominus & ipſe quoque caput, vt natura Deus eſt, nempe cæleſtem Patrem. ex eo namque Verbum Deus exiſtens, naturaliter genitum eſt. Quod autem idem ſit caput, quod initium, vel vnum hoc fluctuantium animos hic ſedare queat, quod vir mulieris caput eſſe perhibeatur. ex eo enim ſumpta eſt illa. Vnus itaque eſt Chriſtus & Filius & Dominus: qui quidem vt natura Deus, caput habet Patrem qui eſt in cælis: factus eſt autem nobis caput propter aſſumptæ carnis cognationem.

VI.

1. Cor. c. 8. v. 9. *Scitis enim gratiam Domini noſtri Ieſu Chriſti; quoniam propter vos egenus factus eſt, cum eſſet diues, vt illius inopia vos diuites eſſetis.* Obſerua hic clare & diuinæ immortaliſque naturæ eminentiam, & humilem rurſum humanæ naturæ conditionem, ac præterea vtriuſque vnitionem; eo quod vnigenitus vltro ad hanc ſeſe demiſit. Quoniam vt diuinitatis opes omnem orationis vim & copiam longe ſuperant; ita humana natura admodum inops & egena eſt; quippe cui omnia, quidquid tandem in bonis habet, cælitus a Deo impenſa ſint; & ante omnia illud eſſe ipſum, quo exiſtit. nam cum aliquando non eſſet, ad exiſtentiam a Deo euocata eſt. Qui ergo diues erat vt Deus, is ſponte egenus, noſtrique ſimilis factus eſt, quo humana natura in illo, ad excellentiæ diuinæ

τέθειται, τουτέστιν ἀρχὴ τῶν δι' αὐτοῦ πρὸς αὐτῷ ἀναμορφουμένων εἰς ἀφθαρσίαν δι' ἁγιασμοῦ ἐν πνεύματι. οὐκοῦν αὐτὸς μὲν ἡμῶν ἀρχὴ, τουτέστι κεφαλὴ, καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος. ἔχει γε μὴν κεφαλὴν αὐτὸς, ὡς φύσει θεὸς, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα· γεγέννηται γὰρ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν θεὸς ὢν ὁ λόγος. ὅτι δὲ ἡ κεφαλὴ σημαίνει τὴν ἀρχὴν, ἐμπεδοῖ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐνδοιαζόντων τὸν νοῦν τὸ, κεφαλὴν λέγεσθαι τὸν ἄνδρα τῆς γυναικός· ἐλήφθη γὰρ ἐξ αὐτοῦ. εἷς ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος, ὁ κεφαλὴν ἔχων ὡς θεὸς κατὰ φύσιν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα, γεγονὼς δὲ ἡμῖν κεφαλὴ διά τοι τὸ κατὰ σάρκα συγγενές.

ϛ'.

Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ὅτι * δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.] ἄθρει δή μοι καὶ μάλα σαφῶς ἔν γε τουτοισὶ καὶ τῆς θείας τε καὶ ἀκηράτου φύσεως τὴν ὑπεροχὴν, καὶ τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων τὸ ὑφειμένον, καὶ προσέτι τούτῳ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα σύμβασιν, ἑαυτὴν καθέντος εἰς τοῦτο τοῦ μονογενοῦς. οὐδεὶς γὰρ λόγος διερμηνεύσειεν ἂν τὴν τῆς θεότητος πλοῦτον· πτωχὴ δὲ λίαν ἡ ἀνθρωπότης, ᾗ πάντα ἐστὶ θεόσδοτά τε καὶ ἄνωθεν, καὶ αὐτὸ δὲ πρὸ πάντων τὸ εἶναι· κέκληται γὰρ παρὰ τοῦ θεοῦ πρὸς ὕπαρξιν οὐκ οὖσα ποτέ. ἀλλ' ὁ πλούσιος ὡς θεὸς, ἐθελοντὴς ἐπτώχευσε, καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, ἵνα λοιπὸν ἡ ἀνθρώπου φύσις ἐν τοῖς τῆς θείας ὑπεροχῆς ὑψώμασιν ἐν Χριστῷ

Anno Christi 431.

* Ἡ ἡμᾶς

ANNO CHRISTI 431.

γενομένη, τὸ τῆς πτωχείας αἶσχος ἀποσκευάζοιτο. [συνήγειρε γὰρ ἡμᾶς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐν Χριστῷ, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, καθὰ γέγραπται.] ἀλλ' οὐκ ἂν γεγόναμεν ἐν τούτοις, εἰ μὴ τὴν πτωχεύουσαν ἠμπέσχετο φύσιν ὁ πλούσιος ὡς θεός. οὐ γάρ που πτωχεύσειεν ἂν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν πτωχεύων ἄνθρωπος. πάθοι δ' ἂν τοῦτο πρεπωδέστερον ὁ πλούσιος ἀληθῶς, τουτέστιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ὅτε γέγονε καθ' ἡμᾶς. εἷς οὖν ἄρα ἐστὶ καὶ Χριστὸς καὶ υἱός.

ζ.

Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου.] τοῦ νομικοῦ γράμματος ἐπάρατον ἀποφαίνοντος τὸν ἐν παραβάσει καὶ ἁμαρτίᾳ· ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν, τουτέστι Χριστὸς, ὑπενήνεκται τῇ δίκῃ, ψῆφον ἄδικον ὑπομείνας, καὶ τὰ τοῖς ἐν ἀρᾷ πρέποντα παθὼν, ἵνα ὁ τῶν ὅλων ἀντάξιος ὑπὲρ πάντων ἀποθανὼν, τῆς ἁπάντων ἀπειθείας λύσῃ τὰ ἐγκλήματα, καὶ ἀγοράσῃ τὴν ὑπ' οὐρανὸν αἵματι τῷ ἰδίῳ. οὐκ ἂν οὖν γέγονεν εἷς ἁπάντων ἀντάξιος, εἴπερ ἦν ἄνθρωπος ἁπλῶς. εἰ δὲ δὴ νοοῖτο θεὸς ἐνηνθρωπηκὼς, καὶ σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ παθὼν, ὀλίγη πρὸς αὐτὸν ἡ σύμπασα κτίσις, καὶ ἀπόχρη πρὸς λύτρον τῆς ὑπ' οὐρανὸν ὁ μιᾶς σαρκὸς θάνατος· ἰδία γὰρ ἦν τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς φῦντος λόγου.

fastigium euecta, paupertatis confusionem exueret. *Conresuscitauit enim, & cõsedere nos fecit Deus Pater in cælestibus in Christo Iesu,* vt scriptum est. Atqui nequaquã huc euecti essemus, nisi diues vt Deus, pauperem atque inopem nostram naturam induisset. Neque enim homo cum suapte natura pauper sit, inops fieri recte dicitur: hoc autem illi conuenienter vsu venisse asseritur, qui citra omnem controuersiam diues est, hoc est Dei Patris Verbum, posteaquam homo nostri similis factum est. Vnus itaque est Christus & Filius. Ephes. c. 2. v. 6.

VII.

Christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum: quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno. Lex eos maledictioni obnoxios decernebat, qui in peccatum aut præuaricationem incurrissent. At vero peccati nescius, hoc est Christus, iniqua sententia in se excepta, crucis supplicium subiit, eaq; pertulit, quæ maledicto obstrictis iure debebantur; vt qui vniuersorum precium exæquabat, vniuersorum causa mortem perpessus, vniuersos ab inobedientiæ crimine exolueret, & orbem vniuersum suo sanguine redimeret. Ceterum precium pro vniuersorum peccatis vnus nequaquam persoluisset, si purus homo tantum extitisset. Quod si vt Deus incarnatus, propriaque in carne mortem perpessus mente concipiatur, vniuersa creatura modicum quid erit ipsi comparata; atque adeo ad humani generis liberationem vnius carnis mors abunde sat fuerit. propria enim erat Verbi, quod ex Deo natum est. Gal. 3. v. 13.

VIII.

Hebr. 2. v. 9. *Eum autem qui modico quam angeli minoratus est, videmus Iesum propter passionem mortis, gloria & honore coronatum; vt gratia Dei pro omnibus gustaret mortem.* Diuinus Paulus hęc rursum de Christo omnium nostrum Saluatore commemorat: Hebr. 1. v. 6. *Cum primogenitum,* ait, *introducit in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes angeli Dei.* Ibid. v. 3. Et iterum: *Qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum nostrorum faciens, sedet ad dexterã throni maiestatis in excelsis; tanto melior angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hereditauit. Cui enim dixit aliquando angelorum:* Psal. 2. v. 7. *Filius meus es tu, ego hodie genui te?* Quando ergo vnigenitus factus est primogenitus, & vnus e multis fratribus, tunc & in terrarum quoque orbem introductus dicitur: (nam secundum propriam naturam extra omnem creaturã degebat vt Deus) tunc & angelis minor factus asseritur, etiam si præstantius, quam illi, nomen sit sortitus: siquidem vox hæc, angeli, notionem ministerii præ se fert, seruilemque conditionem insinuat. Hebr. 1. v. 14. mittuntur namque in ministerium propter eos qui salutis hereditatem consecuturi sunt. At vero Filius eum denotat, qui existentiam substantialem naturalemque ex Patre habet. credimus namque illũ vere ac naturaliter ex Patre genitum esse. At quomodo is (inquis) angelis minor euasit, qui ab illis adoratur, vnaque cum Patre regni solium obtinet? In promptu est responsio. nam corpore quod mori posset,

ή.

Anno Christi 431.

Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ιησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.] ὁ δὲ θεσπέσιος Παῦλος τοῦ περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ποιούμενος λόγους· ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ, φησὶ, τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. καὶ πάλιν· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοῦ κεκληρονόμηκεν ὄνομα. τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; οὐκοῦν ὅτε γέγονε πρωτότοκος ὁ μονογενὴς, καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, τότε καὶ εἰσκεκομίσθαι φησὶν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκουμένην· ἔξω γὰρ ἦν, κατὰ φύσιν ἰδίαν, τῆς κτίσεως, ὡς θεός· τότε καὶ ἠλαττῶσθαι φησιν αὐτὸν παρὰ τοῦ ἀγγέλους, καίτοι διαφορώτερον παρ' αὐτοῦ λαχόντα τὸ ὄνομα. τὸ μὲν γὰρ, ἄγγελος, λειτουργίας ἐστὶ σημαντικὸν, καὶ οἰκετικὸν ἡμῖν ὑπεμφαίνει μέτρον· ἀποστέλλονται γὰρ εἰς διακονίαν διὰ τοῦ μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν. ὁ δέ γε υἱὸς τὴν ἐκ πατρὸς ὕπαρξιν οὐσιώδη τε καὶ φυσικὴν κατασημήνειεν ἄν, ὅτι καὶ ἀληθῶς τὴν γέννησιν πεπρᾶχθαι πιστεύομεν. πῶς ἠλάττωται παρὰ τοῦ ἀγγέλους ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος, ὁ σύνεδρος τῷ πατρί; ἀλλ' ἔστι σαφὴς ἡ πρόφασις. καθίκετο

ANNO CHRISTI 431.

γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις, καὶ τὸ ἀποθνήσκειν πεφυκὸς σῶμα λαβὼν, ἴδιόν τε αὐτὸ ποιησάμενος, ἐν αὐτῷ πέπονθεν ἑκὼν, καὶ ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦται διὰ τὸ πάθος, ὡς δι' αὐτοῦ καταργήσας τὸν θάνατον, καὶ ἄπρακτον ἀποφήνας τὴν φθορὰν, ἅτε δὴ καὶ ὑπάρχων ἀφθαρσία καὶ ζωή. ὅταν οὖν Ἰησοῦν ὀνομάζει, καὶ ἠλαττῶσθαι λέγει παρὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτὸν, οὐκ ἄνθρωπον ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς, ἀλλ' αὐτὸν νοοῦμεν τὸν μονογενῆ παραχωροῦντα τοῦ προὔχειν οἰκονομικῶς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις· ὅτι ἀληθείᾳ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τῆς ἐκείνων ὑπεροχῆς ἡττώμενος. τὰ δὲ τῆς ὑπεροχῆς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὅτι καὶ ἔξω σαρκὸς, καὶ τοῦ τεθνάναι κρείττους εἰσί· γεγονότος ἐν τούτοις τοῦ υἱοῦ διὰ τὴν ἑκούσιον κένωσιν. ἀλλ' ὁ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένος διά γε τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον, ἐν ὑπεροχῇ θεότητος ὢν, προσκυνεῖται παρ' αὐτῶν, καὶ ἐνίδρυται θώκοις, οὓς περιστᾶσιν ἐκεῖνοι δοξολογοῦντες ἀεὶ, καὶ τῶν δυνάμεων αὐτὸν ὀνομάζοντες κύριον.

assumpto, ad humanæ naturæ infirmitates seipsum demisit, in eoque veluti proprio spontaneam mortem sustinuit. Ob eam porro mortem & passionē, summæ gloriæ coronam promeruit; quippe qui ipse, vtpote vita & incorruptio existēs, & mortem per illam aboleuerit, & corruptionem nullarum virium esse declarauerit. Cum Iesum ergo nominat, & angelis minorem prædicat, non nudum nos hominem, seorsumque ac per se positum mente concipimus; sed ipsummet Vnigenitum propter incarnationis ordinem potiores partes angelis deferentem. Nam qui excellentiæ illorū cedere prædicatur, is vere homo factus dignoscitur. Illa autem sanctorum angelorum eminentia in hoc posita est, & quod a carne sunt immunes, & quod morte existunt superiores: vtrisque autem propter voluntariam exinanitionem subiectus fuit Filius. Verum enimuero qui propter humanæ naturæ conditionem paululum ab angelis minoratus dicitur, is in deitatis excellentia existens ab illis adoratur, considetque in iis maiestatis thronis, quos illi vndequaque cingunt, indefesso laudum virtutum Dominum appellantes.

Isa. 6.

θ'.

Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον· καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας.] τὰ παιδία φησὶν ἐν τούτοις, ἡμᾶς δηλονότι τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς, κατά γε τὸ ἐν ψαλμοῖς ὑμνούμενον ὡς ἐκ

IX.

Quia ergo pueri communicauerunt carni & sanguini, & ipse similiter participauit iisdem: vt per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, hoc est diabolum; & liberaret eos, qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant seruituti. Pueros hoc loco nos appellat, qui in terris vitam degimus, iuxta illud psalmistæ in per-

Hebr. 2. v. 14.

ſona Dei decantatum : *Ego*, inquit, *dixi, dii eſtis, & filii excelſi omnes*. Nam quod attinet ad Dei voluntatem, manſuetudinemque naturaliter ipſi inſitam, ad vnum omnes eſſemus filii, neque quiſquam omnium ab illius familiaritate & amicitia alienus foret: verum quod mentem cupiditatibus & corporis perturbationibus vltro ſubmittamus, fit, atteſtante Dauide, vt veluti homines moriamur, & ſicut vnus de principibus cadamus. Sed quomodo carni & ſanguini communicauimus? Anima humana diuerſam a carne ſortita naturam, carni vnita, vnum, & illud quidem per ſui adiunctionem ratione præditum animal abſoluit, hoc eſt hominem. Ad eum itaque modum & Dei Verbum quoque non inanimæ, vt quidam opinati ſunt, ſed animatæ carni, modo quem humana mens non capit, ſeipſum vniens, ortumque ex muliere ducens, carni & ſanguini perinde ac vnus ex nobis communicauit. Atque ita vnus dumtaxat eſt Dominus Ieſus Chriſtus. Nam etſi Dei Verbum humanam naturam ſibi adſciuerit, nihilo tamen ſecius id quod erat permanſit. Quod ſi mortis imperium vt vita & Deus aboleuit, neceſſarium eſt, vt id quod mortem pertulit, ipſius proprium extiterit: quo nimirũ idem ipſe ex mortuis ad vitam rediens, corruptionem e medio ſuſtuliſſe, incorruptioniſque beneficium in totum genus noſtrum tranſmiſiſſe dici queat. *Sicuti enim in Adam omnes morimur, ita omnes in Chriſto viuificabimur.* & iterum: *Nam vt per hominem mors, ita per hominem rurſum eſt reſurrectio mortuorum.* Verum quod mortem pro-

Pſal. 81. v. 6.

Pſal. 81. v. 7.

1. Cor. c. 15. v. 22.

προσώπου θεοῦ· ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε, καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες. ὅσον γὰρ ἧκεν εἰς τὸ τῷ θεῷ δοκοῦν, καὶ εἰς τὴν ἐνοῦσαν ἡμερότητα κατὰ φύσιν αὐτῷ, πάντες ἂν ἦμεν τέκνα, καὶ ἀπώλισθεν ἂν οὐδεὶς τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος. ἀλλ' ᾗ φησιν ὁ Δαυὶδ, ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκομεν, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτομεν, τοῖς τῆς σαρκὸς πάθεσι τὸν οἰκεῖον ὑποφέροντες νοῦν. πῶς οὖν ἄρα κεκοινωνήκαμεν αἵματος καὶ σαρκός; ψυχὴ γὰρ ἡ ἀνθρωπίνη φύσιν ἑτέραν ἔχουσα παρὰ τὴν σάρκα, τῇ πρὸς αὐτὴν θέσει καθ' ἕνωσιν, τὸ ἕν τε καὶ λογικὸν ἀπετέλεσε ζῶον, τουτέστι τὸν ἄνθρωπον. οὕτω τοιγαροῦν καὶ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἐψυχωμένῃ σαρκὶ, καὶ οὐκ ἀψύχῳ κατά τινας, ἑαυτὸν ἀπορρήτως ἑνώσας, μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν, διὰ γεννήσεως δὲ δηλονότι τῆς ἐκ γυναικός. εἷς οὖν ἄρα κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, ὡς ἑνώσαντος μὲν ἑαυτῷ τοῦ θεοῦ λόγου τὸ ἀνθρώπινον, μεμενηκότος δὲ καὶ οὕτως ὅπερ ἦν. εἰ δὲ αὐτὸς κατήργηκε τοῦ θανάτου τὸ κράτος, ὡς ζωὴ καὶ θεὸς, ἴδιον αὐτοῦ νοεῖσθαι πρέπει τὸ πεπονθὸς τὸν θάνατον, ἵνα ὡς αὐτὸς ἀναστὰς καταργῆσαι λέγοιτο τὴν φθορὰν, καὶ εἰς ἅπαν ἡμῶν παραπέμψαι τὸ γένος τῆς ἀφθαρσίας τὸν χάριν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκομεν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιησόμεθα. καὶ πάλιν· ὥσπερ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, οὕτω καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.] ἐπεὶ δέ ἐστι τῶν τῆς καθ' ἡμᾶς νοουμένης ἀνθρωπότητος ἐπέκεινα μέτρων τὸ πα-

Anno Christi 451.

ANNO CHRISTI 431.

τὸ παθῆσαι θανάτῳ, ἑνώσει φαμὲν, ἤγουν κοινωνίᾳ τῇ πρὸς σάρκα τε καὶ αἷμα τοῦ θεοῦ λόγου γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπον· ἀπομεμηκέναι δὲ καὶ οὕτω θανάτου κρεῖττονα. θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί.

terere, res est humanæ naturæ facultatem excedens, propterea Dei Verbum vnione, hoc est, cum carne & sanguine communicatione, homo nobis similis effectum est; ita id tamen, vt morte superior remanserit. erat enim Deus in carne.

ι'.

Οὐ γὰρ δή που ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.] σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεσθαί φαμεν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον. ἀνέφυ γὰρ ἐξ Ἰουδαίων τὸ κατὰ σάρκα, καὶ ὡμοιώθη κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς, κατά γε τὸ ἀναγκαῖον λαβεῖν τὸ τοῦ δούλου μορφὴν, καὶ τὸ ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι, κατὰ φησιν ὁ μακάριος Παῦλος. κεχρημάτικε γὰρ οὕτω υἱὸς ἀνθρώπου, καὶ γέγονεν ἀδελφὸς τοῖς ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ, ἤγουν τοῖς σὺν αἵματι καὶ σαρκί. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ τοῦδε προφάσις; ἵνα ἐλεήμων, φησὶ, γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἐλεήμων μὲν γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς ἡμᾶς γέγονεν ὁ Χριστὸς, ὡς τὸ νομικοῦ γράμματος κατακρίνοντος σὺν ἁμαρτηκότας, καὶ τὸ κολάζεσθαι δεῖν ἐπιφέροντος θάνατον τοῖς τὸ θεῖον ἀπαξιοῦσιν ἐντολήν· ἀθετήσας γάρ τις νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· δικαιοῖ γε μὴν καὶ πίστις Χριστὸς, καὶ τῶν ἀρχαίων ἁμαρτιῶν ἄνεσιν

X.

Nusquam enim angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit. Vnde debuit per omnia fratribus assimilari; vt misericors fieret & fidelis pontifex ad Deum, vt repropitiaret delicta populi. In quo enim passus est ipse tentatus, potens est & eis qui tentantur, auxiliari. Dei Verbum Abrahæ semen apprehendisse asserimus. Nam secundum carnem ex Iudæis ortum est, & fratribus per omnia assimilatum; hoc est, seruili forma, iuxta Apostoli doctrinam, sumpta, aliorum hominum more nasci dedignatum non est. Hac enim de causa & filius hominis extitit, & eorum qui ex semine Abrahæ prodierant, hoc est, ex carne & sanguine constitutorum, frater effectum est. Ecquænam horum causa extitit? Non alia profecto, ait, quam vt misericors fideliſque pontifex in iis quę sunt ad Deum, fieret. Christus namque pontificem supra modum benignum & misericordem se nobis exhibuit. Etenim cum legis litera peccatis obstrictos condemnet, grauissimaque pœna illos qui Dei mandatum violassent, plectendos decernat: (*Irritam enim quis faciens legem Moysi, sine vlla miseratione, duobus vel tribus testibus moritur*) Christus per fidem iustificat, eosque qui lapsi sunt, a veteribus

Hebr. c. 2. v. 16.

Phil. 2. v. 7.

Hebr. c. 10. v. 28.

culpis absoluit. Factus est itaque misericors pontifex, vtpote legalem illam seueritatem diutius valere non sinens.

XI.

Fidelis vero pontifex; quoniam perpetuus ac constans, dignissimusque cuius promissis fides habeatur. De legalibus autem sacerdotibus longe aliter, Apostolo teste, res habet. *Et alii* (inquit is) *plures facti sunt sacerdotes, idcirco quod morte prohiberentur permanere: hic autem eo quod maneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium. Vnde & saluare in perpetuum potest accedentes per ipsum ad Deum; semper viuens ad interpellandum pro eis.* Obserua hic, quomodo non ad eorum qui peccatis se obstrinxerant, cōdemnationem pontifex factus sit, sed potius ad delictorum eorumdem purgationem ac propitiationem. Sed qualis, quæso, cum tentationis, tum sacrificii quoque illius modus extitit? Ait namque: *In quo passus est ipse & tentatus, potens est iis qui tentantur, auxiliari.* Sane tentatus perstitit, & crucis supplicium patienter sustinuit. Ceterum Filius Deo & Patri impollutum sacrificium semetipsum obtulit; nempe quo per propriam carnē opem illis ferre posset, qui cum molestiis & tentationibus conflictantur. *Vna enim oblatione consummauit in sempiternum sanctificatos.* Ipse proinde secundum humanam naturam factus est pontifex, quamquam vt Deus est, ab omnibus illi sacrificetur. Ipse est, qui secundum carnem factus est victima. Ipse idem rursum est, qui secundum diuinitatis auctoritatem peccatis nostris propitius ac clemens est. Vnus est ergo Dominus Iesus Christus.

Hebr. c. 7. v. 23.

Hebr. c. 2. v. 18.

Hebr. c. 10. v. 14.

τοῦ ἠσθενηκότας. γέγονε τοίνυν ἐλεήμων ἀρχιερεὺς, οὐκέτι τὰς νομικὰς ἀποτομίας κρατεῖν ἐπιτρέπων.

ια'.

Πιστὸς δὲ, ὅτι μόνιμος, καὶ διηνεκὴς, καὶ ἀξιόχρεως εἰς πίστιν τῶν ἐπηγγελμένων. ὡς γὰρ αὐτός που πάλιν φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος περὶ τῶν κατὰ νόμους ἱερέων· καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν ἱερεῖς γεγονότες, διὰ τὸ τῷ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱεροσύνην. ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. ἄθρει δὲ, ὅπως οὐκ εἰς κατάκρισιν τῶν ἡμαρτηκότων γέγονεν ἀρχιερεὺς, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι δὲ μᾶλλον ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν. ὁ δέ γε τοῦ πειρασμοῦ καὶ τῆς θυσίας ὁποῖος ἂν εἴη τρόπος; ἐν ᾧ, φησὶ, πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. διεκαρτέρησε γὰρ πειραζόμενος, καὶ ὑπέμεινε σταυρόν. πλὴν ἑαυτὸν ὁ υἱὸς ὡς ἄμωμον ἱερεῖον προσκεκόμικε τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, ἵνα διὰ τῆς ἑαυτοῦ σαρκὸς βοηθήσῃ τοῖς κάμνουσι καὶ πειραζομένοις. μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. αὐτὸς οὖν ἄρα γέγονεν ἀρχιερεὺς κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι παρὰ πάντων τὰς θυσίας δεχόμενος θεϊκῶς. αὐτὸς τὸ θῦμα κατὰ τὴν σάρκα· αὐτὸς ὁ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἱλασκόμενος κατά γε τὴν θεότητος* δύναμιν. εἷς οὖν ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

Anno Christi 431.

* Ἰησοῦ

ANNO CHRISTI 431.

ιβ'.

Υμεῖς προσκυνεῖτε ὃν οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃν οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ιουδαίων ἐστί.] φαίη τις ἂν ἴσως, ἀνάρμοστον εἶναι τῇ θείᾳ καὶ ἀνωτάτω τοῦ λόγου φύσει τὸ προσκυνεῖν. εἶτα πῶς, εἴπερ ἐστὶ θεὸς ἀληθῶς ὁ Χριστὸς, ἑαυτῷ τοῖς ὀφείλουσι προσκυνεῖν ὁρᾶται συντεταχώς; τί οὖν ἄρα πρὸς τοῦτο φαμεν; εἰ μὲν γυμνῇ τῇ θεότητι τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότα λόγον ἀφῖχθαι πιστεύομεν εἰς τόνδε τῷ κόσμον, ἀνάρμοστον κομιδῇ τὸ χρῆμα αὐτῷ· προσκυνεῖται δὲ μᾶλλον, ἤπερ αὐτὸς ἑτέρῳ προσκυνεῖ. εἰ δὲ μορφὴν δούλου λαβὼν, καὶ τῆς προσκυνούσης ἀνθρωπότητος τὸ μέτρον οὐκ ἀτιμάσας, κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, ἡ προσκύνησις ἔσται τῆς οἰκονομίας, καὶ πρέπουσα μᾶλλον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, οὐκ αὐτῇ κατὰ μόνας τῇ φύσει τοῦ λόγου. ἐπεὶ πῶς ἐκ τῶν Ιουδαίων ἐστὶν ἡ σωτηρία; οὐ γάρ που φαίη τις ἂν, καθὸ νοεῖται καὶ ἔστι λόγος, ἐξ Ιουδαίων ὑπάρχειν αὐτόν· ἀλλὰ καθόπερ ἐστὶ τοῖς ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι γεγονὼς ἀδελφὸς, διά τοι τὸ ἐπιλαβέσθαι σπέρματος Αβραάμ. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς, κἂν προσκυνεῖν λέγηται *διὰ τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι παρὰ πάσης τῆς κτίσεως προσκυνούμενος ὡς θεός.

*κατ'

ιγ'.

Ετι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τῷ πέμψαντά με.] ποῦ γὰρ οὐκ ἔστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, εἰ πληροῖ τὰ πάντα τῇ τῆς θεότητος φύσει; πῶς οὖν πέμπεται παρὰ τοῦ πατρός; πῶς δὲ καὶ ὑπάγει πρὸς αὐτόν; οὐκοῦν πέμπεται μὲν ἀνθρω-

XII.

Vos adoratis quem nescitis; nos adoramus quem scimus; quia salus ex Iudæis est. Obiecerit fortassis hic quispiam, alterum adorare in supremam illam diuinamq; Verbi naturam minime conuenire. Si ergo Christus verus Deus est, quomodo inter eos sese connumerat, qui adorare debent? Quid, quæso, ad istud respondebimus? Si enim Dei Patris Verbum cum nuda solaque diuinitate in mundum apparuisse credimus, nullo modo alterum adorare, illi conueniet. Ipsum namque adoratur verius, quam alium quemcumque adorat. Quod si formæ quam susceperat, humilitatem, adorantisque naturæ conditiones non auersatum, hominis filius effectũ est; iam sane adoratio dispensationis ordini, exinanitionisque conditioni congruet; Verbi autem naturæ seorsum per se consideratæ, nequaquam. Nam nisi hoc statuatur, quomodo salus ex Iudæis esse intelligi potest? Neque enim dicere fas est, Verbum secundum quod per se consideratur, ex Iudæis esse: est autem ex illis, quatenus eorum qui carne & sanguine constant, frater effectum est, Abrahæque semini coniunctum. Vnus itaque est Christus, qui quidem vt homo adorat; vt autem Deus, ab vniuersa creatura adoratur. Ioan. c. 4. v. 22.

XIII.

Adhuc modicum tempus vobiscum sum, & vado ad eum qui misit me. Si diuinitatis natura omnia implet, vbi, quæso, Dei Verbum non existit? Qua igitur ratione mittitur a Patre? Aut quo rursum modo ad eum reuertitur? Mittitur itaque secundum humanam Ioan. c. 7. v. 33.

naturam, prædicare captiuis remissionem, & cæcis restitutionem visus. hoc enim missionis illius ratio & modus exigebat. Sed & idem quoque vadit ad Deum Patrem: verum non pari omnino modo. Vadit enim vt pote in corpore ad cælum rediens, vt nimirum paterno vultui pro nobis, sicut scriptū est, appareat. Quod si quis missionis vocabulum de ipso quoque Verbo dictum accipiat, neminem id turbet: siquidem scripturæ diuinitus inspiratæ mos est istiusmodi locutionibus nonnunquam vti; non quod diuinam illam cælestemque naturam loco circumscribere aut definire velit (nouit enim illam corporis expertem, omnique termino & loco superiorem esse) sed quod eiusmodi humanis vocibus ea nobis manifestare contendat, quæ mentis alioqui nostræ captum excedunt. Nam & ipse quoque Saluator Paracletum sese ad nos missurum promittit, cum tamen Spiritus sanctus omnia impleat, iuxta illud: *Spiritus Domini repleuit orbem terrarum.*

Luc.c.4. v.19.

Hebr.c.9. v.24.

Ioan.c.16. v.26.

Sap.1.v.7.

XIV.

Cum exaltaueritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum. Iudaicæ insaniæ, qua in Christum efferebantur, causas beatus Ioannes exponens, ita scribit: *Propterea Iudæi persequebantur Iesum, quia non solum soluebat sabbatum, sed & Patrem suum dicebat Deum, æqualem faciens se Deo.* Alibi eosdem isthæc impie euomentes inducit: *De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia; quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.* Igitur in illum credere nulla ratione volebant, quandoquidem purum tantum vulgaremque ho-

Ioan.c.8. v.28.

Ioan.5.v.18.

Ioan.c.10. v.33.

πίνως καθ' ὅτι τῆς ἀποστολῆς ζῆπον καὶ λόγον, ἵνα κηρύξῃ μὴ αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, τυφλοῖς δὲ ἀνάβλεψιν. ὑπάγει γε μὲν πρὸς τὸν πατέρα θεὸν, ἐπὶ κῦρ τὸ ἴσον ζῆπον, ἀλλ' οἷον *ἐν σώματι ἀναφοιτήσας εἰς οὐρανὸν, ἵνα ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν ἐμφανίσῃ τῷ προσώπῳ τοῦ παρῆς, κατὰ γέγραπται. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐπ' αὐτῷ τοῦ λόγου τὸ ἀπεστάλθαι λαμβάνοιτο, χαλεπαινέτω μηδείς· ἔθος γὰρ τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ καὶ ταῖς τοιαύταις ἐξ' ὅτε κεχρῆσθαι φωναῖς, καὶ οὐ τόποις καὶ περιγραφαῖς τὴν θείαν τε καὶ ὑπερκόσμιον ὑποφέρειν φύσιν· οἵδε γὰρ οὐσίαν ἀσώματον, καὶ περιορισμῶν ἐπέκεινα, καὶ τοῦ ἐν τόπῳ νοεῖσθαι μακράν· φωναῖς δὲ μᾶλλον ταῖς ἀνθρωπίναις τὰ ὑπὲρ νοῦν ὄντα ⟨ῳ⟩ ἐν ἡμῖν πράττειν καταδηλοῖ. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ πέμπειν ἔφασκε πρὸς ἡμᾶς ⟨ν⟩ παράκλητον, καίτοι πληροῦντος τὰ πάντα τοῦ ἁγίου πνεύματος· πνεῦμα γὰρ κυρίου, φησὶ, πεπλήρωκε τὴν οἰκουμένην.

*Ioan.5.v.18.

ιδ'.

Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι.] τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀπονοίας, ὡς ὑπὸ Χριστῷ πεποίηται, τὰς αἰτίας ἐξηγούμενος ὁ *μακάριος Ἰωάννης· διὰ τοῦτο, φησὶν, ἐδίωκον ⟨ῳ⟩ Ἰουδαῖοι ⟨ῳ⟩ Χριστὸν, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε ⟨ῳ⟩ θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. εἰσκεκόμικε δέ που καὶ αὐτοῦ λέγοντας αὐσίως· περὶ καλοῦ ἔργου σε λιθάζομέν, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας· ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὤν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ἐκοῦ ἀπροσδέκτον τὸ ἐπ' αὐτῷ πεποιῆσθαι πά-

*Ioan.c.10. v.33.

*Ἀνδρέου Καισαρείας

ANNO CHRISTI 431.

στιν, ἄνθρωπον μὲν εἶναι νομίζοντες αὐτὸ δὴ τοῦτο ψιλὸν, ἠγνοηκότες δὲ ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος ἐπελάβετο σπέρματος Ἀβραὰμ, καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν· πλὴν οὐκ ἀπέστη τοῦ εἶναι θεός. ἄτρεπτος γὰρ κατὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ διηνεκῶς ὁ αὐτός. ὅταν οὖν, φησὶν, ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι. ἐσταυρώθη μὲν γὰρ ἀνθρωπίνως, ἀνεβίω δὲ θεϊκῶς· καὶ πεπίστευται διὰ τῆς ἀναστάσεως ὅτι καὶ θεός ἐστι, καὶ θεοῦ κατ' ἀλήθειαν υἱός. εἰ δὲ πεπίστευται πρὸς ἡμῶν οὐχ ὡς ἕτερον ἀναστήσας, ἐγηγερμένος δὲ μᾶλλον αὐτός· πᾶσά πως ἀνάγκη διὰ τὴν οἰκονομίαν ἴδιον ἀνοῦ σῶμα νοεῖσθαι τὸ πεπονθὸς τὸν θάνατον, ἵνα καὶ αὐτὸς ἀναστῆναι λέγοιτο, καίτοι τὴν φύσιν ἀθάνατος ὢν ὡς θεός. ἑνὸς γὰρ Χριστοῦ καὶ υἱοῦ τὸν θάνατον καταγγέλλοντες, καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν, δικαιούμεθα διὰ πίστεως. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς ὡς εἷς τε καὶ μόνος ὑπάρχων Χριστὸς Ἰησοῦς, ἀποθανεῖν μὲν ἀνθρωπίνως κατὰ τὴν σάρκα λέγεται, ἐγηγέρθαι δὲ *εἰκὸς ὡς ζωή.

*θεϊκῶς

ιε'.

Προσῄεσάν ποτε τῷ Χριστῷ λέγοντες Ἰουδαῖοι· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.] τί δὴ ἄρα κἀν τούτῳ φασὶν οἱ διορίζοντες ἀμαθῶς εἰς υἱῶν δυάδα, καὶ εἰς δύο Χριστοὺς, τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν; περὶ τίνος ἔφασκον οἱ Ἰουδαῖοι· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ;

minem esse putabant; ignari Deũ Verbum semen Abrahæ apprehendisse, carnique & sanguini perinde ac nos communicasse; quamuis ob id Deus esse non desiisset: siquidem secũdum naturam immutabilis, perpetuoque ipse idem est. Ait ergo: *Cum exaltaueritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum.* Quamuis enim secundum humanam naturam crucis supplicium pertulit, diuina tamen virtute resurrexit. Propter resurrectionem autem & verus Deus, & verus rursum Dei Filius creditus est. Quod si eum non alterum exsuscitasse, sed ipsum resurrexisse credimus; corpus vtique, quod mortem perpessum est, proprium illius dispensatorie extitisse statuamus oportet: quo hac nimirum ratione & ipse quoque, licet suapte natura immortalis sit vt Deus, resurrexisse dici queat. Vnius enim eiusdemque Christi & Filii mortem annuntiantes, & resurrectionem confitentes, iustificamur per fidem. Vnus igitur idemque & solus Christus Iesus, vt homo secundum carnem mortuus; vt Deus autem & vita, resurrexisse dicitur.

Hebr. c. 2. v. 14.

Ioan. c. 8. v. 28.

XV.

Circumdederunt ergo eum Iudæi, & dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit illis Iesus: Locutus sum vobis, & non creditis. opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me. Ecquid hic, quæso, dicunt, qui vnum Dominum nostrum Iesum Christum in duos filios, totidemque Christos stulte diuellunt? De vtro Iudæi aiebãt: Si tu es Christus, dic nobis palam? Vter rursum illorum prædi-

Ioan. c. 10. v. 24.

cabat: Opera quæ ego facio in nomine Patris mei, illa teſtimonium perhibent de me? Vtrius tãdem Patrem Deum eſſe ſtatuemus? eius ne, qui ex muliere ortum ducit, vt ſeorſum per ſe animo concipitur; an vero ipſius Vnigeniti? Atqui diuina opera vi propria patrare, res eſt quæ humanæ naturæ vires, eiuſdemque facultatem longe multumq; vincit. Quia ergo Chriſtus eadem quæ Pater opera perficiebat, vtique non erat purus homo, ſed Deus carne & ſanguine veſtitus, vt profecto maneret quod erat. Ad hunc ergo modum affectus, paria cum ſuo genitore præſtabit: myſteriique huius ratio ita explicata, reprehenſione apud ſanæ mentis homines vacat.

Ὡς δὲ ὁ λέγων· τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ; πότερον ἕνα Φαμὲν ἴδιον πατέρα θεόν; ἆρα τὸν ἐκ γυναικὸς ἀνὰ μέρος τε καὶ ἰδικῶς νοουμένου; ἢ τὸν μονογενοῦς; καίτοι τὸ δυνάσθαι κατορθοῦν τὰ τῆς θεότητος ἔργα, πρέποι ἂν ἐκ δυσσεβείας φύσεως πόθεν; πολλοῦ γε δεῖ. ὅπερ δὲ ἐπλήρου Χριστὸς τὰ ἔργα τοῦ πατρός, ἐκ δυσσεβοῦς ἂν νοοῖτο ψιλὸς, θεὸς ὢν μᾶλλον σὺν αἵματι καὶ σαρκὶ, μεμενηκὼς ὅπερ ἦν. ἰσουργὸς γὰρ οὕτως ἔχων τῷ ἰδίῳ γεννήτορι· καὶ τοῦ μυστηρίου λόγον καταμωμήσαιτο δ' ἂν οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων. Anno Christi 431.

XVI.

Puer autem creſcebat, & confortabatur ſpiritu, plenus ſapientia; & gratia Dei erat in illo. & infra: *Ieſus proficiebat ſapientia & ætate & gratia apud Deum & homines.* Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum vnum omnino eſſe affirmantes, humanaque ac diuina ex æquo eidem tribuentes, exinanitioni quidem vere conuenire aſſerimus cum corporei incrementi ſuſceptionem, tum corpulentarũ quoque partium ſucceſſiuam conſolidationem & confirmationem; tum hoc ipſum denique, quod ſapientia impleri videretur: quandoquidem vna cum incremento corporis per congruentes veluti progreſſus, ſapientia illius quotidie magis magiſque foris ſeſe prodebat. Et hæc quidem, vt dixi, carnis diſpenſationi, & humiliationis conditioni competebant. At vero perpetuam conſtantemque perfectionem obtinere, necnon ſapientiam eſſe, id in ipſius

Luc. c. 2. v. 40.

Ibid. v. 52.

ιε'.

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν· Ἰησοῦς προέκοπτεν ἡλικίᾳ καὶ σοφίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.] ἕνα λέγοντες κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ αὖπω προσνέμοντες τά τε ἀνθρώπινα καὶ θεοπρεπῆ, τοῖς μὲν τῆς κενώσεως μέτροις πρέπειν ἀληθῶς διαβεβαιούμεθα τό, τε τῇ σωματικῇ αὔξησιν ὑπαδέχεσθαι, καὶ μὴν καὶ τὸ κραταιοῦσθαι, τῇ τοῦ σώματος ἀθρωμένων μορίων καὶ βεβαιώσει· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ δοκεῖν πληροῦσθαι σοφίας, διά γε τὸ οἱονεὶ προϊὸν ὑπόδοσιν τῇ τοῦ σώματος ἡλικίᾳ πρεπωδεστάτην τῆς ἐνούσης αὖπω σοφίας δυαφοιτᾶν τῇ ἐκφάνσει. καὶ ταυτὶ μὲν, ὡς ἔφην, τῇ μὲν σαρκὸς οἰκονομίᾳ πρέποι ἄν, καὶ τοῖς τῆς ὑφέσεως μέτροις. τῇ δέ γε φύσει τοῦ

ANNO CHRISTI 431.

λόγου πρέποι αὖ πάλιν τὸ ἀεὶ τελέως ἔχειν, καὶ εἶναι σοφίαν. αὖξει τοιγαροῦν ἀνθρωπίνως τὸ ὡς ἐν κενώσει τυχὸν ὑφειμένῳ· αὖξει δὲ ὁμοίως τὰ θεοπρεπῆ θείκῶς. ὁ γὰρ δι' τῆς μὲν σαρκὸς οἰκονομίας ζόφος τε καὶ λόγῳ οἶδεν ὄντα αὐτὸν καθ' ἡμᾶς, καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς· ὑπερέχοντα μὲν τῆς κτίσεως μέτρων ὡς θεόν· ἑαυτὸν δέ πως μονονουχὶ καὶ ἡττώμενον, καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος. ποῦ γὰρ ἡ ταπείνωσις, ἣν ὑπεμείνεν ἑκών, εἰ παραιτοῖτο τὰ ἀνθρώπινα; πλὴν ἐκ τῶν αὐτοῖς ἢ τῆς λόγου νοεῖται φύσις, οἰκειοῦται δὲ μᾶλλον αὐτὰ μὲν τῆς ἰδίας σαρκός· καθάπερ ἀμέλει καὶ τὸ πεινᾶν καὶ διψᾶν, κἀ τὸ λέγεσθαι καμεῖν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας. ὅταν οὖν ἀκούῃς· τὸ δὲ παιδίονηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· δέχου πρὸς ἀπολογίαν τῆς μὲν σαρκὸς οἰκονομίας τὸ μυστικόν. ὅτι γὰρ ἦν θεὸς ἐν σαρκὶ, πιστώσεται λέγων αὐτὸς ὁ μακάριος εὐαγγελιστής· ὅτι χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτῷ. οὐ γὰρ ὡς χάριν ἔχων παρ' ἑτέρου θεοῦ, χάριν ἔχειν λέγεται θεοῦ, ἀλλ' ὅτι χάριν εἶχε τὸ παιδίον, ἥπερ αὖ πρέπει θεῷ. καὶ γὰρ ἦν τε καὶ ἔστι θεὸς ὁ λόγος, καὶ ἐν σαρκὶ πεφηνὼς, τουτέστιν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς. εἰ δὲ δὴ λέγοιτο χάριν ἔχειν, ἤγουν προκόπτειν ἐν χάριτι παρά τε θεῷ καὶ ἀνθρώποις, τὸ ἀπεικὸς οὐδέν· εἰ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἀπεδέχετο τὴν οἰκονομίαν, καὶ αὖ δὲ τὸν υἱὸν οἰκειούμενον τὰ σαρκικὰ, διὰ τὸ τῷ μυστικῷ πρέπον τε ὁμοῦ καὶ τὸ χρήσιμον.

Verbi naturam quadrat. Tam ea igitur illius sunt quæ ad exinanitionem pertinent, quam ea rursum quæ ad diuinæ naturæ excellentiam spectant. Etenim ratio moduſq; dispensationis cum carne eumdem & nobis similem, & nobis rursum superiorem agnoscit. Quemadmodum enim omnis creaturæ conditionem multis partibus excellit vt Deus; ita vt homo semetipso quodammodo minor existit. Quorsum enim humiliatio, in quam vltro se demisit, si quæ humanæ naturæ sunt propria non agnoscit? Non tamen in ipsis agnoscitur Verbi natura; sed potius vna cum propria carne ea omnia sibi adsciuit, cuiusmodi sunt, esurire, sitire, & itineris labore frangi. Cum igitur audis: *Puer autẽ crescebat, & confortabatur spiritu, plenus sapientia;* dispensationis cum carne mysterium in causæ patrocinium assume. Quod autem Deus erat in carne, id euangelista hac ratione confirmat: Quoniam, inquit, gratia Dei erat in illo. Nec enim Dei gratiam habere dicitur, quasi ab alio Deo illam mutuatus fuerit; sed quod, cum puer esset, eiusmodi gratia ornatus erat, qua Deum decebat: quandoquidem Deus Verbum erat, & est, etiam si in carne apparuerit, nobisque similis effectus sit. Nihil proinde absurdi, aut a ratione alienum asseritur, si etiam gratiam habere, hoc est gratia apud Deum & homines proficere dicatur. nam ipse Pater tam ipsam carnis dispensationem, quam ipsum etiam Filium quæ carnis sunt propria, propter vtilitatem mysteriique conuenientiam sibi adsciscentem, accepta habebat.

Luc. c. 2. v. 40.

XVII.

Matth. 24. v. 36. Marc. 13. v. 31.

De die autem illa & hora nemo scit, neque angeli cælorum, neque Filius, nisi solus Pater. Si Christum vnum (obiiciunt illi) hoc est Dei Verbum incarnatum, id est hominem factum esse certo statuitis, quomodo is consummationis diem ignorauit? Respondemus, diuinorum secretorum ignorationem neq; probrosam esse creaturæ, neque eidem quoque inusitatam. Scriptum est enim: *Quis nouit mentem Domini?* Si ergo Filius, quatenus homo factus est, *paululum ab angelis minoratus* dicitur, (nam vt Deus, vniuersæ creaturæ præstat) quid mirum est, si æque atque angeli, Dei secreta ignorare perhibetur; licet is Dei Patris sapientia & virtus sit? Dei vero Patris sapientia non potest ea nescire, quæ in ipso abdita latent. Si enim Spiritus omnia, etiam profunda Dei scrutatur, & ille Christi Spiritus est, quomodo id nesciret, quod illius Spiritus exacte callet? Quare licet vt homo aliquid nesciuisse dicatur, vt Deus tamen omnia norat. Etsi ergo vt homo ignorationem præ se ferret, dum de Lazaro, *Vbi posuistis eum?* percunctaretur; mox tamē, dum potenti virtute ex mortuis illum exsuscitat, Deum se esse aperte declarat. Tribuentes igitur incarnationis dispensationi ea quæ hominis sunt, seruemus etiam, qua decet pietate, illi qui instar nostri factus est homo, ex Deo genito Verbo, quæ ipsi vt Deo conueniunt.

Is. 40. v. 13.

Hebr. 2. v. 7.

1. Cor. 1. v. 24.

1. Cor. 2. v. 10.

Ioan. c. 11. v. 34.

XVIII.

Matth. 27. v. 42.

Clamauit Iesus voce magna, dicens: Deus meus, Deus meus, vt quid me dereliquisti? Numquid ipsum quoque Verbum, quod ex

ιζ'.

Anno Christi 431.

Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὔτε οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, οὔτε ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ.] εἰ Χριστὸν ἕνα, φασὶν, ὁμολογεῖν ἐγνώκατε τὸν θεοῦ λόγον σεσαρκωμένον, ἤγουν ἐνηνθρωπηκότα, πῶς ἠγνόησε τὴν τῆς συντελείας ἡμέραν; φαμὲν οὖν, ὅτι τὸ ἀγνοῆσαι τυχὸν τὰ ἐν θεῷ μυστήρια, οὔτε ἀσύνηθες, οὔτε μὴν ἑτέρως ἀπρεπὲς ἂν εἴη τῇ κτίσει. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου κατὰ τὸ γεγραμμένον; καὶ εἰ λέγεται βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἠλαττῶσθαι ὁ υἱὸς, καθὸ γέγονεν ἄνθρωπος δηλονότι, καίτοι κτίσεως ἁπάσης ὢν ἐπέκεινα θεϊκῶς· τί τὸ θαῦμα, κἂν ὁμοῦ τοῖς ἀγγέλοις ἀγνοεῖν λέγηται τὸ ἐν θεῷ μυστήριον, καίτοι σοφία καὶ δύναμις ὑπάρχων αὐτοῦ; εἶτα πῶς ἂν ἠγνόησεν ἡ σοφία τοῦ πατρὸς τὰ ἐν αὐτῷ κεκρυμμένα; καὶ εἰ τὸ πνεῦμα λέγεται πάντα ἐρευνᾷν, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ, πνεῦμα δέ ἐστι τοῦ * Χριστοῦ, πῶς ἂν αὐτὸς ἠγνόησεν, ἅπερ οἶδεν ἀκριβῶς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ; οὐκοῦν κἂν ἀγνοεῖν ἀνθρωπίνως λέγηται, ἀλλ' οἶδε θεϊκῶς. καὶ γοῦν, ποῦ τέθειται Λάζαρος, ἐρωτῶν, ὡς ἐξὸν αὐτῷ μὴ εἰδέναι κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἐνήργηκε θεϊκῶς, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀπονέμοντες τοίνυν τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκονομίᾳ τὰ ἀνθρώπινα, τηρήσωμεν εὐσεβῶς καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονότι τῷ ἐκ θεοῦ φυῦτι λόγῳ τὰ θεοπρεπῆ.

ιη'.

Εβόησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ιησοῦς· θεέ μου, θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες;] ἆρα οὖν καὶ αὐτὸ ἐπικουρίας τῆς ἀνω-

ANNO CHRISTI 431.

ἄνωθέν φαμεν δεδεῆσθαι τῶν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον; καίτοι πῶς τοῦτό ἐστιν οὐκ εὔηθες κομιδῇ; συγκατάρχει γὰρ τῶν ὅλων τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ στερεοῖ μὲν οὐρανοὺς τῷ ἰδίῳ πνεύματι, κύριος δὲ τῶν δυνάμεων ὀνομάζεται καὶ ἔστι κατὰ ἀλήθειαν. ἀλλ' ἠτόνησεν ἄρα πρὸς τὰς τῶν Ιουδαίων ἐπιβουλὰς, καὶ ἄμαχος ἦν αὐτῷ τῶν σταυροῦντων ἡ χείρ. καίτοι φησὶν ὁ προφήτης Ησαΐας· εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταγὼν ἀπὸ κάδδου, καὶ ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ ἐλογίσθησαν, καὶ ὡς σίελος λογισθήσονται· τίνι ὡμοιώσατε τῶν κύριον; καὶ τίνι ὁμοιώματι ὡμοιώσατε αὐτόν; ἰστέον δὲ, ὅτι παρῆσαν μὲν οἱ τῆς Ιουδαίων συναγωγῆς ὑπηρέται, τὴν τῶν στρατιωτῶν ἔχοντες σπεῖραν, ἡγούμενον δὲ τῶν προδότην. ἐπεὶ δὲ ἐζήτουν αὐτὸν συλλαβέσθαι, ἀπήντα λέγων· τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ πρὸς τοῦτο ἔφασαν· Ιησοῦν τὸν Ναζωραῖον. εἶτα πρὸς αὐτοὺς ὁ σωτήρ· ἐγώ εἰμι. καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. εἶτα πῶς ἂν ἠτόνησεν ὁ καὶ μόνῃ τῇ φωνῇ τὴν τῶν ἐπιβουλευόντων ἐλέγξας ἀσθένειαν; τί οὖν ἄρα βούλεται λέγων· θεέ μου, θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; φαμὲν τοίνυν, ὅτι τοῦ προπάτορος Αδὰμ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ πατήσαντος ἐντολὴν, καὶ τοῦ θείου ἀλογήσαντος νόμου, ἐγκαταλέλειπταί πως ἡ ἀνθρώπου φύσις παρὰ τοῦ θεοῦ· γέγονε δὲ ἐπάρατος διὰ τοῦτο, καὶ θανάτῳ κάτοχος. ἐπεὶ δὲ τὸ * πεπονθὸς ἀναστοιχειώσων εἰς ἀφθαρσίαν ἐπεδήμησεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ἐπελάβετό τε σπέρματος Αβραὰμ, καὶ ὡμοιώθη τοῖς ἀδελφοῖς, ἔδει μετὰ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης

* πεπονθὸς

Deo Patre natum est, diuino auxilio indiguisse dicemus? At quid eo dici potest stultius? An non vna cum Deo Patre vniuersorum Dominus est, suoque Spiritu cælum firmat, ac virtutum Dominus appellatur, & est hoc ipsum vere? Numquid ergo aduersus Iudæorum insidias elanguit? numquid crucifigentium manus debellare non potuit? Atqui Isaias propheta sic ait: *Si omnes gentes quasi stilla de situla, & quasi momentum stateræ reputatæ sunt, & quasi saliua reputabuntur: cui ergo similem fecistis Deum? aut cui imagini comparastis eum?* Meminisse hoc loco oportet, Iudaicæ synagogæ administros cum militum cohorte, duce proditore, irruisse in Iesum: quibus vt eum comprehenderent, quærentibus, occurrit ille, dicens: *Quem quæritis? Illi autem dixerunt: Iesum Nazarenum. Dicit eis Iesus: Ego sum. Et abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.* Iam quomodo infirmus dici potest, qui vel sola voce insultantium infirmitatem ostendit? Ecquid ergo sibi vult, quod ait: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Dicimus igitur, cum primus parens noster Adam mandatum quod acceperat, proculcasset, diuinamque legem neglectui habuisset, humanam naturam fuisse quodammodo derelictam, execrabilemque & morti obnoxiam effectam. at simulatq; vnigenitus Dei, id quod prolapsum erat, in incorruptionem instauraturus aduenit, semineque Abrahæ apprehenso, fratribus suis assimilatus fuit; tunc vna cum antiquo illo maledicto, inducta-

Ps. 32. v. 6.
Ps. 23. v. 10.
Is. 40. v. 15.
Ioan. 18. v. 5.
Gen. 3.
Hebr. 2.

que corruptione, desertionem quam humana natura in suo principio perpessa fuerat, conquiescere oportuit. Itaque quasi derelictorum vnus existens, quatenus & ipse similiter nobiscum particeps fuit carnis & sanguinis, dixit: Vt quid dereliquisti me? Quæ sane vox erat euertentis illam, quæ nobis acciderat, derelictionem, Patremque ob loquentis dignitatem in se flectentis, necnon ad beneuolentiam erga nos tamquam erga seipsum & primum prouocantis: quandoquidē Christus omnium bonorum largitor & auctor nobis extitit. Vnde etiam si quidpiam vt homo a Patre accepisse dicitur, hoc ipsum totum in nostram naturam erogauit; cum ipse vt Deus plenus, nullius omnino boni indigeat.

ἀρᾶς καὶ τῆς ἐπεισάκτου φθορᾶς καταλῆξαι τὴν ἐγκατάλειψιν, ἣν ὑπέμεινεν ἐν ἀρχαῖς ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις. ὡς οὖν εἷς ὑπάρχων τῶν ἐγκαταλελειμμένων, καθὸ καὶ αὐτὸς παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς, τὸ, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; φησίν· ὅπερ ἦν λύοντος ἐναργῶς τὴν συμβᾶσαν ἡμῖν ἐγκατάλειψιν, καὶ οἷον ἐκδυσωποῦντος ἐφ' ἑαυτῷ τὸν πατέρα, καὶ καλοῦντος εἰς εὐμένειαν τὴν ἐφ' ἡμῖν ὡς ἐφ' ἑαυτῷ καὶ πρότῳ. παντὸς γὰρ ἡμῖν γέγονεν ὁ Χριστὸς ἀγαθοῦ καὶ ἀρχὴ καὶ πρόξενος. ὥστε κἂν εἴ τι λέγοιτο λαβεῖν ἀνθρωπίνως παρὰ τοῦ πατρὸς, τοῦτο τῇ ἡμετέρᾳ προὐξένησε φύσει, πλήρης ὑπάρχων ὁ αὐτὸς, καὶ οὐδενὸς τοπαράπαν ἐνδεὴς, ὡς θεός.

Anno Christi 451.

XIX.

Philip. c. 2. v. 5.

Hoc enim sentite in vobis, quod & in Christo Iesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. Humiliauit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen quod est super omne nomen: vt in nomine Iesu omne genu flectatur, cælestium, terrestrium, & infernorum; & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris. En dilucide hoc loco exponitur, Deum Verbum, quod in forma & æqualitate Dei Patris erat, non rapinam arbitratum æquiparare se Deo; sed seruili forma suscepta, vltro se exinani-

ιθ'.

Τοῦτο φρονείτω ἕκαστος ἐν ὑμῖν αὐτοῖς, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ιησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος· ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ιησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι κύριος Ιησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.] ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸν ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς θεὸν λόγον οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσασθαί φησι τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· κεκενῶσθαι δὲ μᾶλλον

ANNO CHRISTI 431.

ἐθελοντὴν μορφὴν δούλου λαβόντα, καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον. προσεπάγει δὲ, ὅτι τεταπείνωκεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. εἴπερ οὖν διαιρετέον εἰς δύο Χριστοὺς καὶ υἱοὺς τὸν ἕνα καὶ μόνον Χριστὸν καὶ κύριον, καὶ κατά γε τὸ τισι δοκοῦν, τὸν ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπον τετίμηκε μὲν ἰσότητι τῶν ἰδίων ἀξιωμάτων ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ συνῆψεν ἑαυτῷ κατὰ τὸν τῆς αὐθεντίας τρόπον, καὶ κατὰ τὴν τῆς υἱότητος ὁμωνυμίαν, ὡς ἕτερος ὢν ἰδικῶς παρ' αὐτὸν υἱός· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ κενώσας ἑαυτόν; ἢ τίνα κεκένωται τρόπον; εἰ μὲν γὰρ, ὡς αὐτοί φασιν, ὁ ἐκ γυναικὸς ἰδικῶς νοούμενος ἄνθρωπος τοῦτο λέγεται παθεῖν, πῶς ἢ τίνα κεκένωται τρόπον; κατέβη δὲ ὅπως εἰς ταπείνωσιν ὁ ἐν ἰσότητι γεγονὼς τῇ πρὸς θεὸν λόγον κατά γε τὸν τῆς ἀξίας, ἤγουν αὐθεντίας τρόπον, καὶ ταύτην ἔχων πρὸς αὐτὸν τὴν συνάφειαν; εἰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου νοουμένου πάλιν ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος υἱοῦ τὸ κεκενῶσθαι λέγοιτο, πῶς κεκένωται τιμήσας ἕτερον, καθά φασιν ἐκεῖνοι, καὶ τοῖς ἰδίοις αὐτὸν ἀξιώμασι περιβαλών; τεταπείνωται δὲ τίνα τρόπον ὁ τῆς αὐτοῦ δόξης τὸ ὕψος τῷ συναφθέντι διδούς; εἰ γὰρ δὴ φαῖεν, ὅτι δοξάζων ἕτερον αὐτὸς ὑπομένει τὴν ταπείνωσιν, ἤγουν τὴν κένωσιν, οὐδὲν, ὡς ἔοικε, τῶν ἀτόπων ἐννοεῖν ὅτι καὶ ὑβρίζων ὑψοῦται. ἀναγκαίου τοιγαροῦν ἡμᾶς, καὶ μέν τοι καὶ ἀληθοῦς μονονουχὶ συνωθοῦντος λόγου πρός γε τὸ οἴεσθαι δεῖν ὅτι κενοῦται τὸ πλῆρες, καὶ ἐν δούλου μορφῇ γένοιτ' ἂν, οὐ τὸ τῇ φύσει δοῦλον, ἀλλὰ τὸ τῶν τῆς δουλείας

uisse, hominumque similitudinem subiisse. Addit præterea seipsum humiliasse, obedientiamque ad mortem vsque præstitisse, mortem autem crucis. Si vnum ergo & solum Christum & Dominum in duos Christos & filios, vt quibusdam placet, diuelli oportet; atque Dei Verbum hominem ex muliere ortũ propriæ maiestatis æqualitate decorauit, & iuxta auctoritatis rationem, filiationisque communionem, sibi quasi alterum, hoc est a se diuersum, Filius adiunxit; quis ille ergo est, qui semetipsum exinaniuit? aut qua tandem ratione exinanitionẽ subiit? Nam si, vt illi statuunt, homo purus qui ex muliere prodiisse intelligitur, istud perpessus est; quomodo, aut qua ratione in exinanitionem deiectus est? Nam quomodo is in humilitatem descendit, qui tanta cum Dei Verbo societate & affinitate coniunctus est, vt paris cum illo dignitatis & auctoritatis esse censeatur? Quod si exinanitio illa de Dei Verbo vt seorsum & per se intellecto filio prædicetur, quomodo is exinanitus est, qui alterum, vt illi aiunt, honore affecit, propriisque titulis & dignitatibus exornauit? Quomodo ille humiliatus dici potest, qui propriæ suæ gloriæ fastigium alteri sibi associato impertitus est? Nam si eum humiliari vel exinaniri statuant, quod alterum gloria afficit, profecto absurdum non erit etiam intelligere iniuriam inferentem exaltari. Quamobrem vera & necessaria ratio suadet, & tantum non compellit, vt ipsam plenitudinẽ exinanitionem passam, illud rursum non quod suapte natura seruum est, imo vero omni seruitutis

conditione ſuperius, ſeruili forma ſe veſtiiſſe; & in ſimilitudinem hominum illum factum, qui natura talis non erat, priuſquam homo fieret; ipſam denique altitudinem ſe humiliaſſe exiſtimemus & prædicemus. Ipſum itaque Dei Verbum ſecundum naturam humanam ſponte ad iſthæc propter nos ſeſe demiſiſſe, & in propriæ nihilominus excellentiæ culmine ſecundum diuinam naturam permanſiſſe credimus. Hac ratione & ſuperexaltatus eſſe dicitur, & accepiſſe nomen quod eſt ſuper omne nomen, & ab omnibus adorari, atque in Dei Patris gloriam Dominus nominari. Nam etſi in Patris eminentia & inexplicabili maieſtate conſtitutus eſſet; vbi tamen ad exinanitionem ſe demiſit, ſeruilique forma ſe humiliatus induit; & rurſus naturæ ſibi vnitæ, hoc eſt humanæ, paupertatem tranſcendens, ad proprias diuitias aſcendit; hac ratione ſecundum naturam humanam id accepiſſe dicitur, quod perpetuo conſtanterque in ſeipſo poſſidet, nempe Deum & vniuerſorum Dominum eſſe. Denique ſi Patri honorificum eſt Filium habere qui in omnes & omnia dominium obtineat; cui dubium eſſe poteſt, quin illi etiam poſt ſerui formam acceptam, libertas, ſupernaturaliſque poteſtatis & dominationis in omnes dignitas integra ſit aſſeruata?

ἐπέκεινα μέτρων. γίνεται δὲ καὶ σὺ ὁμοιώματι ἀνθρώπων, τὸ μὴ οὕτως ἔχων κατὰ φύσιν, πρὶν γένηται. καὶ ὅτι ταπεινοῦται τὸ ὑψηλὸν, αὐτῷ πιστούμεθα τοῦ θεοῦ λόγον ἀνθρωπίνως σὺν τούτοις γενέσθαι κατ' ἰδίαν θέλησιν ὑπὲρ ἡμῶν· μεμνημένοι ὀθείκως σὺν τοῖς τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς ὑψώμασι. ταύτῃ τοι καὶ ὑπερυψῶσθαι λέγεται, καὶ λαβεῖν τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, προσκυνεῖσθαί τε ὑπὸ πάντων, καὶ εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς * ὀνομάζεσθαι κύριον. καίτοι γὲ ὑπάρχων ἐν τῇ τοῦ πατρὸς ὑπεροχῇ, καὶ σὺν ἀῤῥήτοις ὑψώμασιν· ἐπειδὴ καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, καὶ τεταπεινῶσθαι λέγεται, μορφὴν δούλου λαβών· αὖ ἐδη δὲ πάλιν εἰς τὸν ἴδιον πλοῦτον, τὰ ἐνωθείσης αὐτῷ φύσεως, δῆλον ὡς ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης, τῷ πλουσίαν ὑπερβαλλόν, ταύτῃ τοι λαβεῖν ἀνθρωπίνως λέγεται τὸ ἀεί τε καὶ ἀναποβλήτως ἐνυπάρχον αὐτῷ, τουτέστι τὸ εἶναι θεὸς καὶ τῶν ὅλων κύριος. καὶ εἴπερ ὅστιν οὐκλεὲς τῷ πατρὶ τὸ κύριον ἔχειν τῶν ὅλων ἴδιον υἱόν, πῶς οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι τετήρηται πάλιν αὐτῷ, καὶ τοῦ δούλου λαβόντι μορφὴν, τὸ ἐλεύθερον καὶ τῆς καὶ πάντων κυριότητός τε καὶ ἐξουσίας τὸ ὑπερφερὲς ἀξίωμα;

Anno Christi 431.

XX.

Coloſſ. c. 1. v. 12.

Gratias agentes Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum in lumine: qui eripuit nos de poteſtate tenebrarum, & tranſtulit in regnum Filii dilectionis ſuæ; in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum: qui eſt imago

κ'.

Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὸν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων σὺν τῷ φωτί· ὃς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὸν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, σὺν ᾧ ἔ-

χομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ὅστιν εἰκὼν τοῦ

ANNO CHRISTI 431.

θεοῦ τῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε. καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν· εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.] εἰκόνα φησὶ τοῦ ἀοράτου θεοῦ τὸν ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένον κατὰ φύσιν υἱόν, τουτέστι τὸν θεὸν λόγον. καὶ μετὰ ὅτι δι' αὐτοῦ τὰ πάντα προσῆκται πρὸς γένεσιν, εἴτε τὰ ὁρατὰ, εἴτε τὰ ἀόρατα, ἔν τε οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶν αὐτός· ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν ὁ λόγος· καὶ αὐτός ἐστιν ὁ τῶν αἰώνων δημιουργός, καὶ χρόνου παντὸς πρεσβυτέραν ἔχων τὴν ὑπαρξιν. ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχοντα κατὰ φύσιν ἰδίαν δεδόσθαι φησὶ παρὰ τοῦ παντὸς κεφαλὴν τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, αὐτόν τε εἶναι τὸν πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν. εἶτα πῶς ὑπάρχων ἀεὶ θεὸς λόγος, ἐν ᾧ τὰ πάντα συνέστηκε, πρωτότοκος τῶν νεκρῶν γενέσθαι λέγεται, καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων, εἰ μὴ ἔστιν αὐτοῦ καὶ ἀληθῶς ἴδιον σῶμα τὸ ἀπ' αὐτοῦ ληφθέν· οὗ πεπονθότος τὸν θάνατον, αὐτὸς ἂν νοοῖτο παθεῖν; ἐκ ἀπαθανον ἔχοντος λόγον ἐν ἑαυτῷ τοῦ συμβεβηκότος· πέπονθε γὰρ τὸ ἴδιον αὐτοῦ. οὕτω νοεῖται πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καίτοι κατὰ φύσιν ἀθάνατος

Dei inuisibilis, primogenitus omnis creaturæ: quoniam in ipso condita sunt vniuersa in cælis & in terra, visibilia & inuisibilia, siue throni, siue dominationes, siue principatus, siue potestates; omnia per ipsum & in ipso creata sunt; & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant. Et ipse est caput corporis ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis; vt sit ipse in omnibus primatum tenens: quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare; & per eum omnia reconciliare in ipsum: pacificans per sanguinem crucis eius siue quæ in terris, siue quæ in cælis sunt. Docetur hic, Dei Verbum, hoc est, Filium naturaliter ex illo natum, inuisibilis Dei imaginem esse. Adhæc omnia visibilia & inuisibilia, siue in cælis, siue in terris, per ipsum condita esse: ipsum præterea omnia antecedere, (In principio enim erat *Ioan. 1.* Verbum) sæculorumque conditorem esse: existentiam postremo omni tempore antiquiorē habere. Eiusmodi autē bonis secūdum propriam naturam cumulatum, primogenitum ex mortuis, & caput corporis ecclesiæ a Deo Patre datum esse affirmat. Iam quomodo qui Dei Patris Verbum est, semperque fuit, per quem omnia constant, primogenitus ex mortuis, dormientiumque primitiæ appellatur, si corpus quod assumpsit, vere illius proprium non erat, quo nimirum illo mortem subeunte, ipse mortem subiisse intelligatur? Neque enim citra iustā causam id illi accidisse dicitur, quod corpori, quod passum est, & illius proprium erat, accidisse nouimus. Ad hunc itaq; modum etiam si secundum naturam immortalis, & vita per essentiam

existat, mortuorum primogenitus esse cognoscitur. Quando igitur datus est caput corporis ecclesiæ, semetipso ad exinanitionem demisso, nostri causa mortem secundum naturam humanam oppetiisse dicitur, qui vt Deus mortis omnino ignarus erat.

XXI.

Ceterum quod beatus Paulus omnem plenitudinem in ipso inhabitasse asserat, non deerunt fortassis qui hic ita obiiciant: En hominem ex muliere ortum, Christum alterum per se & secundum se extitisse indicat, in quo Verbũ, hoc est Spiritus, diuinitatisque plenitudo, tamquam alter quidam Christus seorsum ab altero illo, corporaliter inhabitarit. Ad hæc sane respondemus, Paulum Dei spiritu afflatum nequaquam duos agnouisse Christos, sed vnũ annuntiasse; sicut & vnum quoque Patrem: *Nobis* (inquit ille) *vnus est Deus Pater, ex quo omnia, & nos in ipsum: & vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum.* Sed agedum verborum hic propositorum vim ad æquam trutinam expendamus. Filium æternum, in quo omnia, & per quem omnia, inuisibilis Dei imaginem, vniuersorumque conditorem, ac primogenitum inter mortuos, ecclesiæ caput datum prædicat. Quia ergo Dei Verbum suapte natura mortis expers est, non possumus illud vera perfectaque vnione cum humana natura coniunctum fuisse non asserere; adeoque vnum Christum, qui idem Deus simul sit & homo, nobis non proponere. At in quo igitur omnis diuinitatis plenitudo inhabitauit corporaliter? Sane arbitrari in Verbi seorsum per

2. Cor. 8. v. 6.

Coloss. 2. v. 9.

ὢν, καὶ αὐτὸς χρηματίζων ζωή. ὅτε τοίνυν δέδοται κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, τότε λέγεται καὶ ἀποθανεῖν ἀνθρωπίνως ὑπὲρ ἡμῶν, ὁ παθεῖν οὐκ εἰδὼς τὸν θάνατον ὡς θεός.

Anno Christi 431.

κά.

Λέγοντος δὲ τοῦ μακαρίου Παύλου, ὅτι ἐν αὐτῷ κατῴκησε πᾶν τὸ πλήρωμα, φαῖεν ἂν ἴσως τινές· ἰδοὺ Χριστὸν ἕτερον οἶδεν ἰδικῶς τὸν ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπον, ἐν ᾧ κατῴκησεν ὡς ἕτερος παρ' αὐτὸν Χριστὸς, καὶ ἰδικῶς ὁ λόγος, ἤτοι πνεῦμα τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς. πρὸς δὴ τὰ τοιάδε φαμὲν, ὅτι δύο Χριστοὺς ὁ πνευματοφόρος οὐκ οἶδεν, ἀλλ' ἕνα κηρύττει, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἕνα πατέρα. ἡμῖν γὰρ, φησὶν, εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. ἐπεὶ φέρε διασκεψώμεθα παρατιθέντες εἰς βάσανον τῶν εἰρημένων τὴν δύναμιν. τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, τὸν δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, τὸν προαιώνιον υἱὸν, τὸν τῶν ὅλων σύστασιν, δεδόσθαι φησὶ τῇ ἐκκλησίᾳ κεφαλὴν, καὶ μὴν ὅτι γένοιτο πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τὴν φύσιν ἀθάνατος, πᾶσά πως ἀνάγκη πρὸς ἕνωσιν οἰκονομικὴν τε καὶ ἀληθῆ τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι συνενεχθῆναι λέγειν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕνα τε οὕτως ἡμῖν ἀναδειχθῆναι Χριστὸν, τὸν αὐτὸν ὁμοῦ θεὸν ὄντα καὶ ἄνθρωπον. ἐν τίνι δὴ οὖν κατῴκησε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς; ἰδικῶς μὲν οὖν καὶ

ANNO CHRISTI 431.

κατὰ μόνας ἐν τῇ τοῦ λόγου φύσει τοῦτο πεπρᾶχθαι νομίζειν, εὔηθες κομιδῇ· ἴσον γὰρ εἰπεῖν, ὡς αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ κατῴκησεν ὁ μονογενής. πιστεύοντας δὲ ὅτι γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, οὐ κατὰ μετάστασιν ἢ τροπὴν, ἀλλ' ὅτι μᾶλλον ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ναὸν ἴδιον ἐποιήσατο τὸ ἑνωθὲν αὐτῷ κατὰ ἀλήθειαν σῶμα, ψυχὴν ἔχον τὴν λογικὴν, εὐσεβὲς εἰπεῖν, ὅτι τὴν ἐν τῇ ἁγίᾳ σαρκὶ τοῦ λόγου κατοίκησιν, ἤγουν ἕνωσιν ἀληθῆ κατασημαίνων ἡμῖν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ἐν αὐτῷ φησι κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, οὐ μεθεκτῶς μᾶλλον, ἢ χρεικῶς, ἤγουν ὡς ἐν δόσει χάριτος, ἀλλὰ σωματικῶς, ὅ ἐστιν οὐσιωδῶς· ὡς ἂν εἰ καὶ ἐν ἀνθρώπῳ λέγοιτο κατοικεῖν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, οὐχ ἕτερον ὂν παρ' αὐτόν. ἐφ' ἑνὸς δὲ προσώπου πολλάκις διπρόσωπον ἡμῖν εἰσφέρεται λόγου σχῆμα, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἀδικεῖ τὴν ἀλήθειαν. οἷον φέρε εἰπεῖν, ὡς εἰ λέγοιτο περὶ θεοῦ παρὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ὁ πλάσσων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ. καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς, ὡς οὐκ ἂν νοοῖτο * περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἕτερον ἐν ἑαυτῷ πλαττόμενον αὐτοῦ πνεῦμα; φησὶ δέ που καὶ ὁ μακάριος Δαυίδ· νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας ἠδολέσχουν, καὶ ἤσχαλλε τὸ πνεῦμά μου. εἶτα τίς ἦν ὁ μετὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἀδολεσχῶν, καὶ τὸ ἴδιον πνεῦμα ἀσχάλλον ἔχων; χρὴ τοίνυν τὰ μὲν τῶν λόγων σχήματα μὴ σφόδρα φιλοκρινεῖν, ἀφορᾷν δὲ μᾶλλον εἰς αὐτὰς τῶν πραγμάτων τὰς φύσεις, καὶ ἐξ αὐτῶν δὴ μᾶλλον ποδηγουμένοις ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν.

se considerati naturam hoc accidisse, omnino perabsurdum fuerit: perinde namque istud esset, ac si Vnigenitum in semetipso habitasse diceremus. Credentes itaque Verbum carnem non per aliquam sui transmutationem aut versionem, sed per veram templi proprii, hoc est, corporis anima humana perfecti vnionem, in nobis habitasse, pie recteque asseueramus, dum magnus ille Paulus omnem diuinitatis plenitudinem in ipso inhabitasse scribit, nõ quidem per participationem, aut habitudinem, aut gratiæ communicationem, sed corporaliter, hoc est essentialiter, per inhabitationem illam aliud nihil insinuare voluisse, quam veram naturalemque Verbi cum sacra carne vnionem. Quemadmodum licet hominis spiritus in ipso habitare dicatur, non alius tamen aut diuersus ab illo iudicatur. Fit enim, vt orationis schemate de vna persona duplicis quandoque personæ ratio nobis offeratur, neque ob id tamen veritas vlla ex parte læditur: vt cum, exempli causa, diuina scriptura de Deo prædicat: *Qui fingit spiritum hominis in ipso.* atqui spiritum hominis in ipso formatum, ab ipso homine aliud non esse, omnibus perspicuum est. Huc & illud quoque beati Dauid tendit: *Nocte cum corde meo exercitabar, & mœrebat spiritus meus.* Ecquis, quæso, erat, qui cum suo corde exercebatur, propriumq; spiritum mœrentem habebat? Oportet itaque locutionum formulas non vsqueadeo anxie excutere, sed ipsas rerum naturas potius contemplari, earumque ductu ad ipsam veritatem contendere.

Zach. 12.

Ps. 76. v. 7.

De Christi obedientia.

Περὶ τῆς ὑπακοῆς τῦ Χριστοῦ.

ANNO CHRISTI 431.

Rom. c. 5. v. 18. IGITVR *ſicut per vnius delictum in omnes homines in condemnationem: ſic & per vnius iuſtitiam in omnes homines in iuſtificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam vnius hominis peccatores conſtituti ſunt multi; ita & per vnius obeditionem, iuſti conſtituentur multi.* Cum humana natura ob protoplaſti inobedientiam maledicto mortiſque ſententiæ obſtricta hæreret, oportuit ad antiquum ſtatum illam denuo reduci per inculpatam obedientiæ demonſtrationem. Atqui iſtud humanæ naturæ facultates multis partibus excedebat: neque enim vllus a peccato immunis erat. Nã cum ea ſemel in noxam erroremque incidiſſet, inteſtiniſque infirmitatibus victa proſtrataque iaceret, & intra propriam carnem nequitiæ radicem haberet, ac infrenem peccati legem intra ſua viſcera perpetuo geſtaret, quomodo omnem omnino lapſum e-

Rom. 8. v. 7. uaderet? *Nam ſapientia carnis*, inquit, *omnino inimicitia eſt in Deũ: legi enim Dei non eſt ſubiecta; nec enim poteſt.* Itaque Deus Pater mira quadam dexteritate omnia per Chriſtum inſtauraturus, humanæque naturæ regreſſum, hoc eſt redintegrationem ad id quod aliquando fuerat, maxima benigni-

Gal. 4. v. 4. tate conciliaturus, *miſit Filium ſuum factum ex muliere;* quo nimirum corpus noſtro ſimile, ſibique proprium factum aſſumens, tamquam homo in terris appareret qui eſt omnis peccati ignarus; atque ita Deo Patri per omnia obſecutus, humanam naturam in ſe-

Ἀρ' οὖν ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήματος εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς * δικαίωμα ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθημεν ⟨ὁ⟩ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου δίκαιοι * κατασταθήσονται ⟨ὁ⟩ πολλοί.] τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἀρχὴ καὶ δίκη θανάτου καταδεδικασμένης διὰ τὸ τοῦ πρωτοπλάστου παρακοὴ, ἔδει πάλιν ἀνασφῆλαι τοὺς ἐν ἀρχαῖς αὐτὸν, ἀνεπίπληκτον κομιδῇ τῆς ὑπακοῆς ποιουμένῳ τὴν ἔνδειξιν. ἀλλ' ἦδη τοῦτο πολὺ καὶ λίαν ἐπέκεινα τοῦ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων· καθαρὸς γὰρ οὐδεὶς ἀπὸ ἁμαρτίας. παθοῦσα δὲ ἅπαξ τὸ πλημμελὲς, καὶ πᾶς οἰκοθεν ἀσθενείας κεκρατημένη, καὶ ἐν ἰδίᾳ σαρκὶ τὸν τῆς φαυλότητος νοσοῦσα * γένεσιν, ἀχειμάνοντά τε ⟨τὸν⟩ τῆς ἁμαρτίας ὠδίνουσα νόμον, πῶς ἂν διέδρα παντελῶς; τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς παντελῶς ἔχθρα, φησὶν, εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. δυμηχάνως ποιεῖται οὖν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἀνακεφαλαιούμενος τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ ἐκ πολλῆς ἄγαν ἡμερότητος τὴν ἀνθρώπου προσλαμβανόμενος φύσιν τῷ εἰς ὅπερ ἦν ἐπανόδον, ἤγουν ἀνακομιδὴν, ἐξαπέστειλε ⟨τὸν⟩ υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς, ἵνα τὸ ὅμοιον ἡμῖν σῶμα λαβὼν, καὶ ἴδιον αὐτῷ ποιησάμενος, ὡς ἀνθρωπος ἐπὶ γῆς εὑρεθῇ ὁμοίως τῷ

εἰδὼς ἁμαρτίαν· οὕτω τε εἰς ἅπαν κατήκοος γεγονὼς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, δικαιώσει τῷ

ANNO CHRISTI 431.

τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἐν ἑαυτῷ, καὶ τοῦ τοῦ θανάτου δεσμῶν ἐξέληται, * φύλλοις ἀναμαρτησίας * στεφανούμενος παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. καὶ γάρ ἐστι τῶν ἀτόπων, κληρονόμους μὲν ἡμᾶς τῆς τοῦ πρώτου γενέσθαι δίκης, ἐνιέντος τῇ φθορᾷ διὰ τῆς παρακοῆς· τῆς δὲ τοῦ δευτέρου δικαιοσύνης μὴ μεταλαχεῖν, ἀνακομίζοντος εἰς ζωὴν διὰ τῆς εἰς ἅπαν ὑπακοῆς. ὅταν οὖν λέγῃ τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν, δι' ὑπακοῆς ἑνὸς δεδικαιῶσθαι πολλοὺς, οὐκ ἄνθρωπον ἁπλῶς ἕνα τοῦ καθ' ἡμᾶς εἰς τοῦτο παραληφθῆναί φαμεν, ἐνηνθρωπηκότα δὲ μᾶλλον τὸν μονογενῆ, καὶ ὑπήκοον ὑπὲρ ἡμῶν γεγονότα τῷ πατρί· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καθὰ γέγραπται.

* ἄθλοις
* στολαῖς
* στεφανουμένων

κγ'.

Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τοῦ πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν.] Ιουδαίων εἶναι τὰς ἐπαγγελίας τὰς τοῖς πατράσι δεδωρημένας ὁ θεσπέσιος ἔφη Παῦλος. προανεκεκράγεισι δὲ καὶ οἱ μακάριοι προφῆται περὶ Χριστοῦ, ὅτι αὐτὸς ἔσται προσδοκία ἐθνῶν. οὐκοῦν ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς τοῖς τοῦ πατρὸς νεύμασι συναινῶν, γέγονε μὲν τῇ περιτομῇ, τουτέστι τοῖς Ιουδαίοις διάκονος, εἰς βεβαίωσιν τῶν ἐν τοῖς πατράσιν ἐπηγγελμένων· εἴρητο γὰρ, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· τοῖς γε μὴν ἐξ ἐθνῶν εὐλογία πνευματικὴ καὶ ζωοποιὸς, ὥστε καὶ αὐτοὺς ἠλεημένους διὰ τῆς πίστεως, δοξολογῆσαι θεόν. ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε διάκονος ἀνθρωπίνως, ἀλλ' οὖν ὡς θεὸς κηρύττεται τοῖς τε ἐκ

metipso iustificaret, mortisque vinculis eximeret, innocentiæ stola a Deo Patre coronandam. Etenim perabsurdum fuerit, per inobedientiam prioris Adæ ad mortem & corruptionem præcipitantis, damnationis heredes cōstitutos nos esse; iustitiæ vero posterioris per consummatam illam obedientiam in vitam reducentis, exortes nos manere. Cum itaque diuina scriptura multos per vnius obeditionem iustificatos asserit, non simplicem aliquem, nostræque conditionis hominem ad hoc assumptum cogitare debemus; sed ipsummet Vnigenitum hominem factum, qui obedientiam Patri pro omnibus præstitit. Is enim est, qui attestante Scriptura, *peccatum non fecit, neque dolus inuentus est in ore eius.* 1. Petr. 2. v. 22.

XXIII.

Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum: Gentes autem super misericordia honorare Deum. Rom. 15. v. 8. Promissiones patribus factas, ad Iudæos pertinere prædicat diuinus Paulus. At prophetæ Christū gentium expectationem fore, iam dudum ante prædixerant. Genes. 49. v. 11. Itaque Dominus noster Iesus Christus Patris nutui sese conformans, circumcisionis, hoc est, Iudæorum minister factus est, ad promissionum quæ patribus factæ fuerant, corroborationem. Dictum enim fuerat: *Iustus ex fide viuet:* Gentibus autem viuifica & spiritalis benedictio, vt & ipsæ quoque per fidem vocatæ, ac misericordiam consecutæ, Deum glorificent. Hab. 2. v. 4. Verum enimuero licet secundum humanam naturam factus sit minister; attamen tam iis qui ex cir-

cumcisione sunt, quam ceteris quoque qui ex gentibus, annuntiatur vt Deus. Vtrique enim in Christum non tamquã in purum, nostræque sortis hominem, sed tamquam in Deum credentes; neq; Dei Verbum extra carnem, hoc est humanam naturam, positum profitentes, sed incarnatum, vereque hominem factum adorantes, vocati sunt ad vitam.

περιτομῆς, καὶ μέντοι τοῖς ἐξ ἐθνῶν· κέκληνται γὰρ εἰς ζωὴν, οὐχ ὡς εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς θεὸν, πιστεύσαντες εἰς Χριστόν· καὶ οὐκ ἔξω σαρκὸς, ἤγουν ἀνθρωπότητος τοῦ ἐκ θεοῦ λόγον ὁμολογοῦντες ὑπάρχειν, σεσαρκωμένον δὲ καὶ ἐνανθρωπήσαντα προσκυνοῦντες αὐτόν. Anno Christi 431.

XXIV.

Rom. c. 10. v. 8.

Verbum autem fidei, quod prædicamus (inquiebat Apostolus) *hoc est: Quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus illum suscitauit a mortuis, saluus eris.* Iam cum Deus suapte natura sit immortalis, si incarnationis doctrinam nõ admittimus, corpusque quod mori posset, sibi proprium fecisse inficiamur; quomodo ex mortuis resurrexisse recte dicere poterimus? In humano itaque corpore, quod assumpserat, mortem sustinuit: diuina autem virtute, tamquam vita & incorruptio existens, ex mortuis resurrexit.

κδ'.

Τὸ γὰρ τοι ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν, διαβανοῖ λέγων ὁ μακάριος Παῦλος· ὅτι ἐὰν εἴπῃς ἐν τῷ στόματί σου, κύριος Ιησοῦς· καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ.] εἶτα πῶς ἂν ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆναι λέγοιτο, καίτοι τὴν φύσιν ἀθάνατος ὢν ὡς θεὸς, εἰ μὴ προεισδέξαιτό τις τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγους, διατεθείη τε, ὅτι τὸ πεφυκὸς ἀποθνήσκειν ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα; καὶ ὑπέμεινε μὲν ἐν αὐτῷ τὸν θάνατον ἀνθρωπίνως, ἀνεβίω δὲ θεϊκῶς ὡς ἀφθαρσία καὶ ζωή.

XXV.

2. Cor. c. 10. v. 4.

Nam arma militiæ nostræ non carnalia sunt, sed potentia Deo, ad destructionem munitionum; consilia euertentes, & omnem altitudinem extollentem se aduersus cognitionem Dei; & captiuantes omnem intellectum in obedientiam Christi. Bellum quod sancti gerunt, non est crassum aut corporale, sed subtile & spiritale. Illi enim commendari solent ac celebrari, non quia corporalia vibrent arma, aut lancearum cuspidibus, vel telorum iactibus apte vtantur; sed potius quia veritatis armis instructi, spiritaliter intrepideque iis sese obiiciant, qui diuinorũ dogmatum

κε'.

Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντα, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντα πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ.] οὐ παχὺς καὶ σωματικὸς, ἰσχνὸς δὲ μᾶλλον καὶ νοητὸς τῶν ἁγίων ὁ πόλεμος. εἰώθασι γὰρ εὐδοκιμεῖν, οὐχ ὅπλα κινοῦντες σαρκικὰ, καὶ ταῖς τῶν δοράτων ἀκμαῖς, ἢ γοῦν ταῖς τῶν βελῶν εὐστοχίαις χρώμενοι, ἀλλὰ τοῖς τῆς ἀληθείας ὅπλοις ἐνηρμοσμένοι, πνευματικῶς ἀντανιστάμενοί τε καὶ μάλα νεανικῶς τοῖς ἐθέλουσι παρασημαίνειν αὐτὴν, καὶ τῶν θείων δογμάτων τὴν ὀρθότη-

ANNO CHRISTI 431.

τὰ παραξέπουσιν ἐπί γε τὸ αὐτοῖς ἀπερισκέπτως δοκοῦν. οὐ γὰρ σαρκικὰ τοιγαροῦν τῶν ἁγίων τὰ ὅπλα, δυνατὰ δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ. καθαιροῦσι γὰρ λογισμοὺς τοὺς εἰς ἐκτόπους ἡμᾶς ἐννοίας ἀποκομίζοντας, καὶ οἷά τινας τῶν ἀλιτηρίων βαρβάρων τῇ βασιλέως δόξῃ φιλονεικεῖν ἐγνωκότας ἐκ μέσου ποιῆσαι σπουδάζουσι· κἂν εἴ τις εἰς ὕψος ἐπαίρει τὸ κέρας τῶν εἰωθότων λαλεῖν ἀδικίαν κατὰ θεοῦ, τοῦτον ἐννοίαις ταῖς εἰς ὀρθότητα μονονουχὶ καταπαίουσι, μετατιθέντες εἰς τὸ εὐθὺ, καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας ἐμβιβάζοντες λόγοις. εὐτεχνίας οὖν ἄρα τῆς ἀληθῶς ἁγιοπρεποῦς ἔργον ἂν γένοιτο, καὶ ἀρέσκον θεῷ, τὸ τοῖς τῆς οἰκονομίας λόγοις ὑποφέρειν ἀεὶ τὸ ἀντιτετάχθαι δοκοῦν τῇ δόξῃ Χριστοῦ. θεὸς γὰρ ὢν ὁ λόγος, καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς, ἑαυτὸν καθῆκεν εἰς κένωσιν, καὶ γέγονεν ὑπήκοος μέχρι θανάτου. δεῖ τοίνυν πᾶν νόημα περιτρέπειν ἀστείως, καὶ οἷον αἰχμαλωτίζειν εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ. εἰ γὰρ δή τι λέγοιτο καὶ τῶν ἀνθρωπίνων, κατ' οὐδένα τρόπον ἀδικήσειεν ἂν τὴν τοῦ λόγου φύσιν τὸ ἐν ἀνθρωπότητι σμικροπρεπὲς, εἰ πιστεύοιτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος γεγονώς· καὶ οὔτοι που τὸ εἶναι θεὸς ἀποβεβληκώς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ μεῖναι θεὸς, προσλαβὼν τὸ ἀνθρώπινον, καὶ ὑπήκοος γενόμενος μέχρι θανάτου κατὰ τὴν σάρκα.

rectitudinem adulterare, ac temerario ausu ad sua placita peruertere student. Non igitur carnalia sunt sanctorum arma, sed in Deo & pro Deo valida. Demoliuntur enim hominum commenta, quæ in absurdum aliquem sensum abstrahunt; neque minori studio ea e medio tollere nituntur, quam exitiales quosdam barbaros, qui regiæ maiestati apertum bellum indicunt. Quod si quispiam ex illorum grege, qui iniquitatem cōtra Deum loqui solent, cornua in altum sustulerit, eum illi veluti cædentes rectæ fidei sententiis, retortum ad veritatis doctrinam mox traducunt. Opus itaque sanctorum industria vere dignum, Deoque cum primis gratum fuerit, ea ad dispensationis cum carne rationem transferre, quæ cum Christi gloria non satis conuenire videntur. Nam cum Verbum Deus esset, & in paterna forma & æqualitate existeret, seipsum ad exinanitionem demisit, & ad mortem vsque obedientiam præstitit. Omnem proinde contrarium intellectum commode euertere, & quasi captiuum in Christi obedientiam trahere oportet. Quod si aliquid humanam infirmitatem sapiens de eo dicatur; id Verbi naturæ, si hominem nostri similem factum credamus, nullam omnino notam asperget. Etenim licet humanam naturam assumpserit, & ad mortem vsque secundum carnem sit factus obediens; nullam tamen diuinitatis suæ iacturam fecit. mansit enim Deus vt erat.

Psal. 74.

Phil. 2.

κϛ'.

Οθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ιησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ

XXVI.

Vnde fratres sancti, vocationis supercælestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ Iesum: qui fidelis est ei,

Hebr. 3. v. 1.

qui fecit illum; sicut & Moyses in omni domo eius. Amplioris enim gloriæ iste præ Moyse dignus est habitus, quanto ampliorem honorem habet domo, qui fabricauit illã. Omnis namque domus fabricatur ab aliquo: qui autẽ omnia creauit, Deus est. Et Moyses quidem fidelis erat in tota domo eius, tamquam famulus, in testimonium eorum quæ dicenda erant: Christus vero tamquam filius in domo sua; quæ domus sumus nos. Confessionis nostræ apostolus & pontifex a Deo Patre institutus est Iesus, hoc est, Dei Verbum incarnatum. Tunc enim Iesu nomine per angelum appellatum est. Et quidem sacerdotii & apostolatus nomen & res, perexigua sunt, si Verbi naturæ attribuantur: verumtamen humanæ naturæ modulo non incongrue adaptantur. *Nam filius* (vt ipse alicubi testatur) *non venerat ministrari, sed ministrare, & dare animã suam redemptionem pro multis.* Quod igitur creaturarum omnium ministerio iure merito potiatur, hoc inde habet, quia Deus & Dominus est, totumq; quod ortum quouis modo sortitum est, pedibus illius substratum est: quod autem ministrat, hoc naturæ humanæ est. Neque hoc, si dispensationis cum carne rationẽ spectes, illum dedecet, qui se semel ad humana demisit. Vide iam, quomodo secundum humanam naturam, sacerdotii munus obeat, mediatorque inter Deum & homines existat. omnis enim sacerdos mediatoris officio fungitur. verumtamen sacrificii ritum non obit seruiliter sacerdotum nostri ordinis more, quasi ipse non sit cui etiam sacrificium offertur; sed sibiipsi quoque sacrificat, & per seipsum,

Luc. 1. v. 31.

Matth. 20. v. 28.

ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται, καθόσον πλείονα τοῦ οἴκου τιμὴν ἔχει ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, θεός. καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ὢν, ὡς θεράπων, ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς.] ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς ὁμολογίας ἡμῶν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γέγονεν Ιησοῦς, τουτέστιν ἄνθρωπος πεφηνὼς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος· τότε γὰρ ὠνόμασται καὶ Ιησοῦς διὰ τῆς τοῦ ἀγγέλου φωνῆς. καὶ μικρὸν μὲν κομιδῇ τῇ τοῦ λόγου φύσει τό, τε τῆς ἱεροσύνης, καὶ τὸ τῆς ἀποστολῆς ὄνομά τε καὶ χρῆμα· τοῖς γε μὴν τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις εἴη ἂν οὐκ ἀνάρμοστον. ὡς γὰρ αὐτός που φησιν, ὁ υἱὸς οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀντίλυτρον ὑπὲρ πολλῶν. τὸ μὲν γὰρ διακονεῖσθαι παρὰ τῆς κτίσεως, πρέποι ἂν αὐτῷ καὶ μάλα εἰκότως, ὥσπερ θεῷ καὶ δεσπότῃ, καὶ ὑπὸ πόδας ἔχοντι πᾶν ὅπερ ἐστὶ γενητόν. τὸ δέ γε διακονεῖν, ἀνθρώπινον μέν· πλὴν ὅσον ἧκεν εἰς τοῦ τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας λόγους, οὐκ ἀπεοικὸς τῷ γε ὅλως ἑαυτὸν καθέντι πρὸς τὰ ἀνθρώπινα. ἄθρει δὲ ὅπως ἱερατεύει μὲν ἀνθρωπίνως, καὶ μεσίτης τέθειται καὶ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· μεσιτεύει γὰρ πᾶς ἱερεύς· τὸν δὲ τῆς θυσίας τρόπον οὐκ ἔτι καθ' ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἱερέων προσκομίζει δουλοπρεπῶς, οὐδὲν αὐτὸς ἐπικοινωνῶν εἰς τὸ λαβεῖν αὐτήν· ἀλλ' ἑαυτῷ πραγματεύεται, καὶ δι' αὐτοῦ τε

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πατρί. ἱερουργεῖ γοῦν ἡμῶν τὴν ὁμολογίαν, τουτέστι τὴν πίστιν, ἣν καὶ ὀρθῶς κατέχομεν ποιεῖσθαι, λέγοντες· πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἐκοῦν κἂν ἱερατεύειν ἀνθρωπίνως λέγηται, ἀλλὰ δέχεται τὴν θυσίαν αὐτὸς θεϊκῶς, ὁ αὐτὸς ὢν ὁμοῦ θεὸς καὶ ἄνθρωπος. εἴρηται δὲ πιστὸς, διὰ τὸ ἀεὶ σώζειν δυνάσθαι τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ. πιστὸς γὰρ ὠνόμασται καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ. συγκρινόμενος δέ πως τῇ Μωσέως διακονίᾳ καὶ τὸ ἀνθρώπινον, ὅσον ἔχει τὴν ὑπεροχὴν καθάπερ τὸ εἶναι θεὸς, ἀναμάθοις ἂν, καὶ οὐ σὺν ἱδρῶτι μακρῷ, ἐννοῶν, ὅτι ὁ μὲν ὡς οἰκέτης ἐν τῷ οἴκῳ πιστὸς, ὁ δὲ ὡς δεσπότης ὑπὲρ τὸν οἶκον αὐτὸν· καὶ ὅτι τοῦ οἴκου κατασκευαστὴς καὶ δημιουργὸς ὁ Ἐμμανουήλ· οὗ οἶκος ἐσμεν ἡμεῖς. ἀσύγκριτος δὲ ποιητοῦ πρὸς τὸ ποιητὸν ἡ διαφορὰ, καὶ ἔτι κτίσεως φύσιν δεσπότου πρὸς * τὸ δοῦλον ἀληθῶς, καὶ ἐν ὑφέσει νοούμενον.

* δοῦλον

& in ſeipſo Deo Patri. Offert autem noſtram confeſſionem, hoc eſt fidem; quam rite facere conſueuimus, dicentes: Credimus in Deum Patrem omnipotentem; & in vnũ Dominum Ieſum Chriſtum filium eius; & in Spiritum ſanctum. Itaque etſi ſacerdotio fungi dicitur ſecundum naturam humanam, ſacrificium tamen oblatum ſuſcipit, ſecundum diuinã. eſt enim idem Deus ſimul & homo. Appellatus eſt autem fidelis, propterea quod ſemper ſaluare queat eos, qui per ipſum ad Deum accedunt. Quin & ipſe quoque Pater fidelis interdum vocatur. Quanto autem interuallo miniſterium illius vt hominis cum Moſaico collatum excedat, quatenus hic ſi conſideretur vt Deus, perfacili negotio id quiuis intelliget, ſi ſecum reputet, illum quidem veluti fidelem famulum in domo verſatum eſſe; hunc vero, hoc eſt Emmanuelem, toti domui tamquam dominum præfuiſſe, imo ipſius domus architectum conditoremque extitiſſe; cuius quidem domus nos ſumus. Nulla vero comparatio intercedit inter res conditas & conditorem: inter eum rurſum, qui ſuapte natura dominus eſt, & eum qui vere ſeruus & ſubditus.

κζ'.

Οὐ καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.] καταβῆναί φησιν ἑαυτὸν ἐξ οὐρανοῦ, ἀπεστάλθαι τε παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, καίτοι τὰ πάντα πληροῦν· ἐκεῖνο, οἶμαι, καταδήλως, καὶ καθ' ὅσον ἅπασιν ἐναργὲς, ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος,

XXVII.

Quia deſcendi de cælo, non vt faciam voluntatem meam, ſed voluntatem eius qui miſit me. Hæc eſt autem voluntas eius qui miſit me Patris, vt omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, ſed reſuſcitem illud in nouiſſimo die. Cælitus ſe deſcendiſſe, atque a Deo Patre ſe miſſum aſſerit, etiam ſi impleat omnia: illud omnibus, vt puto, demonſtrare, planumq; facere volens, quod cum Verbum eſſet Deus, diſpenſationis, & quatenus omnibus manifeſtum eſt, quod Deus ſit Verbum, Ioan. 6. v. 38.

ſatoria ratione in humanam naturam propter nos ſe demiſit: non quod per hoc Deus natura eſſe deſiſteret, ſed quod id aſſumpſerit, quod non erat: vt corpore quod aſſumpſerat, propriumque ſibi fecerat, morti ad tempus contradito, nullum ex illis quos acceperat, deperderet, ſed ſeruaret, ac in nouiſſimo die a mortuis reſuſcitaret. Cum autem non ſuam, ſed ſui Patris voluntatem ſe perficere addit, Iudæorum væſaniam ex obliquo perſtringit; vt qui ſuã ſemper voluntatem conſtituere ſatagentes, diuinaſque leges paruifacientes, de Domini ſui placitis perficiendis nihil quidquam penſi haberent: dum enim ſuum hoc loco promptum obſequendi ſtudium palam commendat, illorum rebellionem neutiquam obſcure incuſat. Quin & alibi quoque eo nomine illos inſimulat, quod odio, inſectatione, iniquoque iudicio ex inſtituto contra ſe
Ioan.8.v.15. deſæuirent: *Vos*, inquit, *ſecundum carnem iudicatis; ego non iudico quemquam: & ſi iudico ego, iudi-*
Ioan.5.v.30. *cium meum verum eſt: quia non quæro voluntatem meam, ſed voluntatem eius qui miſit me.* Loquitur ergo hæc ſecundum carnis diſpenſationem.

XXVIII.

Sed age nunc alterum illud quoque expendamus. Cum e cæ-
Ioan.6.v.39. lo deſcendiſſet vt Deus, illos a Patre ſibi datos affirmat, qui in illum crederent; non vt illos perdat, ſed vt in nouiſſimo die ad vitam exſuſcitet. Sed quo modo exſuſcitat? non alio ſane, quam per ſuam ex mortuis reſurrectionem. Proprio namque templo in vitam reſtituto, mortiſque imperio per propriæ carnis mortem demoli-

καταπεφοίτηκεν οἰκονομικῶς εἰς ἀνθρωπότητα δι' ἡμᾶς· καὶ οὔτι που μεθεὶς τὸ εἶναι φύσει θεὸς, προσλαβὼν δὲ μᾶλλον ὅπερ οὐκ ἦν, ἵνα καὶ δοὺς τῷ θανάτῳ πρὸς βραχὺ τὸ ἐνωθὲν αὐτῷ σῶμα καὶ ἴδιον αὐτοῦ, *μηδένα ἀπολέσῃ τῶν δοθέντων αὐτῷ, διασώσῃ δὲ μᾶλλον, καὶ ἀναστήσῃ *αὐτοὺς ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ποιεῖν μὲν οὖν λέγων τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς, καὶ οὐχὶ δὴ πάντως τὸ ἑαυτοῦ, τὰς τῶν Ιουδαίων ἀπονοίας ἐλέγχει, καὶ ὑποπλήττει πλαγίως, ὡς ἀεὶ τὸ ἴδιον ἱστῶντας θέλημα, καὶ τῶν θείων ὑπερορῶντας νόμων, καὶ παρ' οὐδὲν ποιεῖσθαι μεμεληκότας τὸ τῷ δεσπότῃ δοκοῦν· ἑαυτῷ γὰρ ἐν τούτοις προσμαρτυρῶν τὸ εὐήνιον, τῆς ἐκείνων ἀπειθείας κατηγορεῖ. ἔφη γάρ που καὶ ἑτέρωθι πρὸς αὐτοὺς, ὡς διώκειν ἐθέλοντας, καὶ μισεῖν ἠρημένους, καὶ ἄδικον ἐπ' αὐτῷ τὴν ἐπὶ τούτῳ ψῆφον ἐκφέροντας· ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα· καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. οὐκοῦν οἰκονομικῶς τὰ τοιάδε φησί.

κη'.

Πλὴν ἐκεῖνο φέρε δὴ, φέρε καταθρήσωμεν. ἐξ οὐρανοῦ καταβὰς ὡς θεὸς, δεδόσθαι φησὶν ἑαυτῷ παρὰ τοῦ πατρὸς τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύσαντας, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ, σώσῃ δὲ μᾶλλον αὐτοὺς, καὶ ἀναστήσῃ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. πῶς οὖν ἀνέστησεν; ἢ δηλονότι διὰ τῆς ἰδίας ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν· ζωοποιήσας γὰρ καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὸν ἑαυτοῦ ναὸν, καὶ τὸ τοῦ θανάτου κατασείσας

ANNO CHRISTI 431.

κράτος διὰ τοῦ θανάτου τῆς ἰδίας σαρκὸς, ὁδὸς γέγονε τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει πρὸς ἀνάστασιν, καὶ πρός γε τὸ δύνασθαι λοιπὸν κατευμεγεθῆσαι φθορᾶς. ἴδιον ἦν ἄρα τοῦ καταφοιτήσαντος ἐξ οὐρανοῦ θεοῦ λόγου τὸ δι' οὗ γέγονε προτότοκος ἐκ νεκρῶν· ἵνα καὶ ἐγηγερμένῳ κατακολουθῇ πρὸς ζωὴν τὸ δοθὲν αὐτῷ, οὐκέτι διὰ τὴν τοῦ προτοπλάστου παράβασιν ἀπολλύμενον, σωζόμενον δὲ μᾶλλον διὰ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. δεδόσθαι δέ φησιν ἑαυτῷ τοὺς τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν προσιεμένους πάλιν, ὡς ἄνθρωπος γεγονώς. κλῆρος μὲν γὰρ ἴδιος αὐτῷ πάντα τὰ τοῦ πατρός. ἐπεὶ δὲ, ὡς ἔφην, μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς, εἶτα πεπιστεύκαμεν ὡς θεῷ, ταύτῃ τοι τὸ τῆς δόσεως ὄνομα παρεισκρίνεται· βεβασίλευκε γὰρ ἡμῶν καὶ μετὰ σαρκὸς, ὁ καὶ πρὸ αὐτῆς βασιλεύς. καὶ γοῦν ὡς εἰς τὴν τοῦ χρῆναι βασιλεύειν ἀρχὴν εἰσκεκομισμένος, ὅτε γέγονε καθ' ἡμᾶς· κύριος, φησὶν, εἶπε πρὸς μέ· υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. δέχεται τοίνυν ἀνθρωπίνως τὰ ἑαυτοῦ, καίτοι κατεξουσιάζων τῶν ὅλων ὡς θεός.

to, humanæ naturæ ad resurrectionem, necnon ad obtinendam contra corruptionem victoriam, viam muniuit. Verbi itaque Dei, quod e cælo descendit, id proprium est, per quod primogenitus ex mortuis factum est; quo illud nimirum, quod ipsi donatum est, vna cum illo exsuscitatum, propter protoplasti inobedientiam non amplius pereat, sed propter Christi obedientiam, salutem & vitam æternam obtineat. Ceterum vt homo factum est, eos sibi datos dicit, qui fidem in ipsum recipiunt. Nam omnia quæ Patris sunt, hereditario iure possidet. Postquam vero (vt dixi) carni & sanguini communicauit, & nos in ipsum vt in Deum credidimus, ob id factum est, vt donationis nomen ei tribuatur. Nam qui ante susceptam carnem imperabat, is etiam carne indutus regnum in nos obtinuit. Ita vbi primum Verbum homo nostri similis factum est, vt principatum in nos gereret, inauguratum est: *Dominus* (inquit) *dixit ad me: Filius meus es tu; ego hodie genui te.* Quamuis ergo vt Deus omnibus dominetur; tamen secundum humanam naturam, quæ sua alioquin erant, accepisse dicitur.

Colos. 1. v. 18.

Hebr. 2.

Περὶ τοῦ ἡγιάσθαι τὸν Χριστὸν, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν νοουμένης ἱεροσύνης.

De Christi sanctificatione, eiusdemque sacerdotio.

κθ'.

XXIX.

* αὐτῷ

* ἀγαγόντι

ΕΠΡΕΠΕ γὰρ * αὐτὸν, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν * ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι· ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες. δι' ἣν αἰ-

DECEBAT *enim eum, propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passiones consummare. Qui enim sanctificat, & qui sanctificantur, ex vno omnes. Propter quam causam*

Hebr. 2. v. 10.

non confunditur fratres eos vocare,
Ps.21.v.23. *dicens: Annuntiabo nomen tuum fratribus meis, in medio ecclesiæ laudabo te.* Rudiores, qui Dominum nostrum Iesum Christum in duos Christos totidemque filios suo more diuidunt, arbitrantur fortassis hominem ex muliere natũ, seorsum per se, hoc est, a Dei Patris Verbo seiunctum, per passiones hic consummatum prædicari, eumdemque salutis nostræ auctorem hoc loco appellari; consummatum autem, & passioni veluti alterum quempiam a se, ab ipso Verbo obiectum esse. Nam illud, propter quem & per quem omnia, proprie in illud conuenire, hoc (inquiunt illi) ex beato Euangelista euidenter colligi po-
Ioan.1.v.3. test. Ait enim: *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil. Decebat igitur,* sicut asserunt illi, *vt Dei Verbum, per quod omnia, & propter quod omnia, quod multos filios in gloriam adduxerat, salutis illorum auctorem,* hoc est, hominem purum ex sacra Virgine ortum, *per passiones perfectum consummatumque redderet.* Quod autem hic eorum sermo amentia scateat, quanta fieri poterit perspicuitate nunc ostendere conabor.

XXX.

In primis itaque illud, Per quẽ, de ipso quoque Patre enuntia-
1.Cor.1.v.9. tum interdum comperitur. *Fidelis Deus* (scribit beatus Paulus) *per quem vocati estis in societatem Filii eius.* Ad illos rursum, qui per fidem ad libertatis dignitatem e-
Gal.4.v.7. uocati fuerant, ita ait: *Itaque iam non es seruus, sed filius. quod si filius, & heres per Deum.* Cum ergo diuina scriptura promiscue hanc phrasim vsurpet, atque illud, Per quem, tribuat ipsi quoque Patri;

τίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐ- Anno Christi 431.
τοὺς καλεῖν, λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.] οἴονται τάχα που τῶν ἀμαθεστέρων τινὲς, καὶ διαιρεῖν εἰωθότων εἰς δύο Χριστοὺς καὶ εἰς δύο υἱοὺς τῶν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τελειωθῆναι λέγεσθαι διὰ παθημάτων τῶν ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπον ἰδίᾳ νοούμενον, καὶ δίχα τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς ὄντος λόγου, καὶ αὐτῶν λέγεσθαι τῆς σωτηρίας ἡμῶν τῶν ἀρχηγόν· τετελειῶσθαι δὲ παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου δοθέντα πρὸς τὸ *πάθος, * παθῶν
ὡς ἕτερον ἰδικῶς. πρέπειν γὰρ αὐτῷ δὴ μάλιστά φασι τὸ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, διά τοι τὸ φάναι τῶν μακάριον εὐαγγελιστήν· πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. ἔπρεπε τοίνυν, φασὶ, τῷ λόγῳ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντι, τῶν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν, τουτέστιν ἄνθρωπον ἁπλῶς, τῶν διὰ τῆς ἁγίας παρθένου, τελειῶσαι διὰ παθημάτων. ὅτι δέ ἐστιν ἐμβροντησίας ἀνάπλεως ὁ λόγος αὐτοῖς, ὡς ἔνι καὶ νῦν καταδεῖξαι πειράσομαι.

λ'.

Πρῶτον μὲν γὰρ τὸ, δι' οὗ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ τέθειται τοῦ πατρός. καὶ γοῦν ὁ μακάριος Παῦλος· πιστὸς, φησὶν, ὁ θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ πάλιν τοῖς διὰ πίστεως εἰς ἐλεύθερον ἀξίωμα κεκλημένοις· ἆρα, φησὶν, οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱὸς, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ. ἀδιαφορούσης τοίνυν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς περὶ τὴν τῆς λέξεως ἐκφώνησιν, δεχομένης δὲ αὐτὴν καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς,

ANNO CHRISTI 431.

τρὸς, οὐδὲν ἔτι τὸ συνωθοῦν ἡμᾶς εἰς τὸ τοῦ υἱοῦ περιτρέπειν πρόσωπον ὡς ἐξ ἀνάγκης τὸ, δι' οὗ. ἐπεὶ δὲ τοῦτό ἐστιν ἀληθὲς, *τί μὴ μᾶλλον ἀφέντες εἰς τὸ παρὸν τὸ αὐτοῦ πρόσωπον, εἶτα τῷ σκοπῷ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἑπόμενοι, τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκονομίᾳ τοῦ μονογενοῦς ὡς αὐτῇ πρέποντα τηροῦντες λόγον, ὡς πατέρα φαμὲν τελειῶσαι διὰ παθημάτων ἐναν-θρωπήσαντα ὡς υἱόν; ὑπέμεινε γὰρ σταυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν εὐδοκίᾳ που πάντως τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· ἵνα καὶ ἡμᾶς τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθεῖν ἠρημένους, νεανικοὺς ἀποφύνῃ, πειθομένους λέγοντι· μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων ὑμῶν τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι. ἐπεὶ γὰρ ἔμελλον θλίψιν ἔχειν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ διώκεσθαι παρ' ἐχθρῶν, καὶ τοῦ τῆς ἀληθείας δογμάτων ὑπεραθλεῖν, ἱδρῶτί τε καὶ πόνοις κατορθοῦν εὖ μάλα τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἐᾷ θρύπτεσθαι πρὸς δειλίας, ἀποφαίνει δὲ μᾶλλον εὐτολμοτάτους, ἐλάσας αὐτὸς διὰ παθημάτων, ἵνα καὶ ἡμᾶς ἐκδυσωπήσῃ, λέγων· οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ ὡς διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ ὡς κύριον αὐτοῦ. ἀρκεῖ τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ· καὶ τῷ δούλῳ, ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσι.

*τῶν

nihil est quod Filii tantum personæ illud nos admetiri necessario compellat. Cum itaque hæc ita se habeant, cur potius minime hoc de filio intelligentes, sed scripturarum auctoritati innixi, sermonemque incarnati Vnigeniti mysterio congruentem studiose consectati, non dicimus, Patrem Filium hominem factum per passiones consummasse? quandoquidem is, Deo Patre sic volente, *ignominia contempta crucem sustinuit*, quo & nos quoque vestigiis illius inhærentes, strenuos efficeret, confidentes in illo qui dicit: *Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere.* Nam quod afflictionem in mundo, persecutionemque ab hostibus perpessuri essent, & grauia pro veritatis dogmate certamina subituri, & virtutis denique stadium non absque magno sudore & molestiis decursuri, noluit eos metu frangi, sed per ea quæ ipse perpessus est, animari: vt vero nos etiam ea detrectare non auderemus, ostendit dicens; *Non est discipulus super magistrum, nec seruus super dominum suum. sufficit discipulo, vt sit sicut magister eius; & seruo, sicut dominus eius. Si me persecuti sunt, & vos persequentur.*

Hebr. 12. v. 2.

Matth. 10. v. 28.

Matth. 10. v. 24.

Ioan. 15. v. 29.

λα'.

Σκοπὸς οὖν ἄρα τῷ μονογενεῖ γέγονε, σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν. καὶ ποία τίς ἐστιν ἡ τοῦδε πρόφασις, διδάξει λέγων ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ἐπεὶ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ ὡς

XXXI.

Scopus itaque vnigenito Dei Filio propositus fuit, in carne sua pro nobis pati. Cuius quidem propositi causam diuinus Paulus his verbis explanat: *Quia* (inquit) *pueri communicauerunt carni & sanguini, & ipse similiter participauit eisdem: vt per mortem destrueret eum, qui habebat mortis impe-*

Hebr. 2. v. 14.

rium, id est diabolum; & liberaret eos, qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant seruituti. Cum ergo mortis destructio humanæ naturæ facultatẽ superaret (nam per vetus maledictum in eam adducta erat calamitatem, vt necessario mortis imperio obnoxia teneretur) oportuit, vt viuificum Dei Verbum natura morti obstricta, hoc est nostra humana, sese indueret; quo mors efferatæ cuiusdam belluæ instar propriam quoque illius carnem adorsa, a tyrannide quam in nos exercebat, velut a Deo iam debellata, in posterum desisteret. Ipse itaque est, qui quidem propter nos secundum carnem, hoc est humanam naturam, perficitur; secundum diuinam vero virtutem (eo nimirum, quod mortis impetum perfregerit) nos perficit, consummatque. Deerat enim humanæ naturæ ea integritas & incorruptio, quam in ortus sui primordio

Sap. 1. v. 13. obtinebat: *Deus enim mortem non fecit, neque lætatur in perditione viuorum. Creauit enim, vt essent, omnia;* spectantque ad salutem mundi primordia, nec est in illis venenum perditionis, nec inferorum

Sap. 2. v. 24. regnum in terra: *Sed diaboli inuidia mors intrauit in mundum.* Ad hunc itaque modum nos perficiens, ad cælestem Patrem aiebat:

Ioan. 17. v. 4. *Ego te clarificaui super terram: opus consummaui, quod dedisti mihi vt faciam.* Ea namque vera est Dei Patris gloria, quod per Filium suum demolitus est mortem. Per passiones proinde ipsi quidem cõsummatio, nobis vero eius quod deerat, expletio obtigit. Per Christum enim & in Christo noua creatura effecti sumus.

τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον· καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ἐκοῦν ἐπρεπε μὲν ὡς ἀνέφικτον ἦν τῇ ἀνθρώπου φύσει τὸ καταργῆσαι θάνατον· ἐκεκράτητο γὰρ ἀεί, καταδικαζούσης αὐτῷ εἰς τοῦτο τῆς ἀρχαίας ἀρᾶς ἐκείνης· ἀναγκαίως ὁ ζωοποιὸς τοῦ θεοῦ λόγος τῷ * θανάτῳ κάτοχον ἡμπεχόνη φύσιν, τουτέστι τὴν καθ' ἡμᾶς, ἵνα τῇ αὐτῇ σαρκὶ καθάπερ τινὶ τῶν ἀπαθῶν θηρίων ὑπτιάσας ὁ θάνατος, παύσηται τῆς καθ' ἡμῶν τυραννίδος, ὡς παρὰ θεοῦ καταργούμενος. αὐτὸς οὖν ἀρα ἐστὶν ὁ σαρκὶ πεφυσιωμένος δι' ἡμᾶς ἀνθρώπινος, πεφυκὼς δὲ ἡμᾶς θείκως διὰ τοῦ καταργῆσαι τοῦ θανάτου τὸ κράτος. ἔλειπε γὰρ τῇ ἀνθρώπου φύσει τὸ ἄφθαρτον, οὕτω γινομένῃ καὶ ἐν ἀρχαῖς. ὁ γὰρ θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπωλείᾳ ζώντων· ἔκτισε γὰρ εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα, καὶ σωτήρια αἱ γενέσεις τοῦ κόσμου, ἐν οἷς ἔστιν οὐ * αὐτοῖς φάρμακον ὀλέθρου, οὐδέ ἐστιν ᾅδου βασιλεία ἐπὶ τῆς γῆς· φθόνῳ γὰρ διαβόλου θάνατος εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν. οὕτως ἡμᾶς τελειώσας ἔφασκε πρὸς τὸν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν· ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι, ἵνα ποιήσω αὐτό. δόξα γὰρ ἀληθῶς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, * τῷ διὰ τοῦ ἰδίου γεννήματος * καταργήσαντι θάνατον. ἐκοῦν ἡ μὲν τελείωσις αὐτῷ διὰ παθημάτων, ἡμῖν δὲ προσθήκη τοῦ λείποντος τὸ μεγινημένον· καινὴ γὰρ κτίσις τὰ ἐν Χριστῷ.

Anno Christi 431.

* Sanctum

* ἐαυτοῦ

* ἐαυτὸν

ANNO CHRISTI 431.

λϐ'.

Ὅτι δὲ οὐκ ἄνθρωπον ἁπλῶς ἐξῃρημένου τοῦ λόγου τετελειῶσθαί φησιν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν ἀνθρωπείᾳ δὲ μᾶλλον μορφῇ πεφηνότα τοῦ μονογενοῦς, πιστώσεται πάλιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος προστιθείς· ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. τίς ὁ ἁγιάζων, καὶ τίνες ἂν εἶεν οἱ ἁγιαζόμενοι· καὶ πῶς ἐξ ἑνὸς πάντες, ἢ ἐκ τίνος, ὅλως ἄξιον ἰδεῖν. οὐκοῦν ἁγιάζει μὲν ὁ υἱὸς, ἅγιος ὢν κατὰ φύσιν ὡς θεός· ἡγιάσμεθα δὲ ἡμεῖς παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ πνεύματος. πῶς οὖν οἱ πάντες ἐξ ἑνός; ὡς ποιητοῦ καὶ δημιουργοῦ. ὥστε καὶ ἀναγκαῖον ἐντεῦθεν ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλους ἔχειν τὴν ἀδελφότητα.

*γενητοῦ *γενητοῦ γὰρ πρὸς γενητὸν, καθὸ γενητὰ, φυσική τις ἡ ἀδελφότης. καίτοι τὴν φύσιν ἀγένητός ἐστιν ὁ υἱὸς, καὶ οὐκ ἀδελφὸς τῇ κτίσει κατά γε τὸ εἶναι φύσει θεός. πῶς οὖν οἱ πάντες ἐξ ἑνὸς, ὅ, τε ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι; οὐκοῦν ἀναγκαῖος εἰς τὴν τῶν προκειμένων διασάφησιν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας ὁ λόγος. ὅτε γὰρ γέγονε καθ' ἡμᾶς, τότε καὶ αὐτὸς μεθ' ἡμῶν ἐξ ἑνὸς λέγεται· καὶ κεχρημάτικε τοῖς κτίσμασιν ἀδελφὸς, ὡς συγγένειαν ἐσχηκὼς τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀνθρωπίνην. ταύτῃ τοι καὶ μάλα εἰκότως οὐκ αἰσχύνεται ἡμᾶς ἀδελφοὺς ὀνομάζειν, οὐκ ἀναιχόμενος, ὥς γε μοι

XXXII.

Quod autem non nudum vulgaremque hominem a Verbo seiunctum, nostri causa consummatum dicat, sed ipsummet Vnigenitum humana forma indutum, id diuinus Paulus hac rursum oratione confirmat: *Qui* (inquit) *sanctificat, & qui sanctificantur, ex vno omnes. Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens: Annuntiabo nomen tuum fratribus meis.* Hic operæ precium est cognoscere, ecquis nam ille sit qui sanctificat; tum quinam illi rursum qui sanctificantur; & quonam modo ex vno omnes, & ex quo tandem illo. Sanctificat igitur Filius, secundũ naturam sanctus existens, vtpote Deus; sanctificamur autem nos ab eo per Spiritum sanctum. At quomodo ex vno omnes? Ex vno vtique omnes conditore & opifice. vnde & mutuam quoque fraternitatem necessario hinc trahimus. Nam inter genitum & genitum, quatenus genita sunt, naturalis quædam germanitas intercedit. Ceterum cum Filius non sit natura factus, neque vllam omnino vt Deus fraternitatem cum creatura inire queat; qui fieri potest, vt omnes, tam illi qui sanctificantur, quam is quoque qui sanctificat, profluxerint ab vno? Sane ad dilucidam propositæ rei explanationem, incarnationis œconomiam spectare nos oportet. Cum enim nobis secundum carnem assimilatus est, tunc & ipse quoque perinde ac nos ex vno esse dictus est, creaturarumque frater iure appellatus, vtpote cum humana natura cognationem sortitus. Hac igitur ratione satis congrue fratres nos appellare neutiquam veritus est. Nisi enim his qui per ipsum conditi sunt, similis

Hebr. 2. v. 11.

Ps. 21. v. 23.

euasisset (quamquam per hoc, id quod erat, non amiserit) nequaquam, vt mihi persuadeo, fratris nomine se compellari passus esset. Tunc enim & absque reprehensione etiam ipse nobiscum laudabit, quem laudant seraphim, & vniuersa creatura adorat.

φάνεται, τοῖς δι' αὐτὸ γεγονόσιν ἀδελφὸς ὀνομάζεσθαι, εἰ μὴ γέγονε κατ' αὐτὸν, πλὴν οὐ μεθεὶς ὅπερ ἦν. τότε γὰρ ἀνεπιπλήκτως καὶ ὑμνήσει μεθ' ἡμῶν αὐτὸς, ὃν ὑμνοῦσι τὰ σεραφεὶμ, καὶ σύμπασα κτίσις προσκυνεῖ. Anno Christi 431.

XXXIII.

1. Tim. 3. v. 16. *Et manifeste magnum est pietatis sacramentum: Deus manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu, visus est angelis, prædicatus est in gentibus, creditus est in mundo, assumptus est in gloria.* Si Deus verbum deitatem non amittens, sed in quibus erat bonis constanter persistens, homo factus prædicatur, magnum profecto pietatis mysterium hic se offert. Si vero Christus est homo tantum cõmunis, sola dignitatis vel auctoritatis societate Deo coniunctus (hoc enim indocti quidam defendunt) quomodo manifestatus est in carne? An non omnibus perspicuum est, nullum non hominem carne esse indutum, nec alio modo a quoquam posse videri? Qua ergo ratione a sanctis quoque angelis visus dicitur? Nonne angeli nosipsos conspicantur? Quid igitur in Christo aut nouum, aut inusitatum, & admiratione dignum est, si solam naturæ nostræ similitudinem gerens, a quibusdã angelis visus est? Qualis rursum gentibus prædicatus? aut qualis tandem ab iis qui sunt in mundo, creditur? Nam si illum discipuli mundo prædicarunt vt purum aliquem nostræ conditionis hominẽ, & non vt Deum hominem factum, talisque ab iis qui in mundo degunt, creditur; ad vniuersam (d) discipulos, & quomodo hoc ipse in mundo

λγ'.

Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον (w). θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.] εἰ θεὸς ὢν ὁ λόγος ἐνανθρωπῆσαι λέγοιτο, καὶ οὐ δή που μεθεὶς τὸ εἶναι θεὸς, ἀλλ' ἐν οἷς ἦν ἀεὶ διαμένων· μέγα δὴ τότε, καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον (w). εἰ δὲ ἀνθρωπος νοεῖται κοινὸς ὁ Χριστὸς, ὡς κ[ύριο]ν μόνῳ τῷ ἰσοτιμίᾳ τῆς ἀξίας, ἥνωσθαι αὐθεντίας, θεῷ συνημμένον· πεφρονήκασι γὰρ τὰ τοιάδε τινὲς τῶν ἀμαθεστέρων· πῶς ἐν σαρκὶ πεφανέρωται; καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργές, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἐν σαρκί τέ ἐστι, καὶ ὃν οὐκ ἄν ἕτερος ὁρᾶσθαι εἴη; * τίνι δὲ τρόπῳ ὤφθαι φησιν αὐτὸς (w) καὶ τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις; ἢ γὰρ καὶ ἡμᾶς αὐτὸν οὐχ ὁρᾶσιν ἄγγελοι; τί οὖν ἐν Χριστῷ τὸ ξένον (w), ἢ τί τὸ παράδοξον (w), εἰ καθ' ἡμᾶς ὄντα, καὶ ἕτερον (w) οὐδὲν τεθεαμένα τινὲς τῶν ἁγίων ἀγγέλων; πῶς δὲ καὶ ἐθνεσιν ἐκηρύχθη; καὶ * ὡς τίς ὑπάρχων παρὰ τῷ ἐν κόσμῳ πιστεύεται; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον ἁπλῶς, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον (w) θεὸν ἐν λόγῳ θεότητος ἀνεκήρυξαν (d) μαθηταὶ, καὶ ὡς τοῦτο ὑπάρχων παρὰ τῷ ἐν κόσμῳ πιστεύ-

* sic ad Gen.

* Is. 9. 6. sine ὡς

ANNO CHRISTI 431.

ται, ἀνθρωπολατρείᾳ κεκρατήμεθα, καὶ προσκεκυνήκαμεν τῇ κτίσει· καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς κατεδόνησεν αὐτὸς ὁ φύσει τε καὶ ἀληθείᾳ καὶ τῶν ὅλων θεός· αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῶν τῶν θεηγόρων ἀνέδειξε χορόν. εἰ δὲ Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν τοῖς ἁγίοις ἔφασκεν ἀποστόλοις· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· εἶτα πεπιστεύκαμεν εἰς αὐτῶν, βεβαπτίσμεθά τε, τῶν θάνατον αὐτοῦ καταγγέλλοντες, καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν· καὶ τοῦτο δρᾷν εἰωθότες, τοῖς ἀνθρωπολατρείας ἐγκλήμασι κατ' οὐδένα τρόπον ἐνισχήμεθα· οὐκ ἄρα ψιλῇ συναφείᾳ τῇ πρὸς θεὸν λόγον τετιμημένος ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς, συνόδῳ δὲ μᾶλλον τῇ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν υἱὸς εἷς καὶ κύριος. μέγα γὰρ τότε τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· πεφανέρωται γὰρ ἐν σαρκὶ θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐδικαιώθη δὲ καὶ ἐν πνεύματι· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὤφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἳ τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ γέννησιν οὐκ ἠγνοηκότες ἔφασκον· δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. ἐκηρύχθη δὲ καὶ ἐν ἔθνεσι· καὶ ὅτι κατὰ ἀλήθειαν ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ ἐν σαρκὶ πεφηνὼς, παρὰ τοῖς ἐν κόσμῳ πιστεύεται.

λδ'.

Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων· ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐ-

num omnes anthropolatriæ crimine rei tenebimur, creaturamque creatoris loco adorare aperte conuincemur; idque illius impulsu, qui natura & veritate vniuersorum Deus est. Constat enim, ipsum ad nos misisse magistros qui hæc docerent. Quod si Christus ex mortuis exsuscitatus, sanctos apostolos his verbis affatur: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti:* nosque in illum credimus, ac mortem eiusdem annuntiantes, resurrectionemque confitentes, baptizati sumus; & istud de more factitantes, nunquam hactenus quod hominem colamus, insimulati fuimus: quis dubium habere potest, Christum non esse purum hominem nuda tantum simpliciq; cum Dei Verbo connexione honoratum; verum naturali secundum dispensatoriam vnionem cum humana natura coniunctione vnum esse Filium & Dominum, atque ideo magnum pietatis sacramentum eluxisse mundo? Nam Deus Verbum apparuit in carne, iustificatus est in Spiritu (nullum enim peccatum Dominus noster designauit) visus est & angelis, vt qui natiuitatem eius secundum carnem non ignorantes, *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax, in hominibus bona voluntas*, concinuerint. prædicatus est & in gentibus quoque: denique verum illum naturalemque Dei Patris Filium esse, qui manifestatus sit in carne, creditum est ab his qui mundum hunc incolunt.

Matth. 28. v. 19.

Luc. 2. v. 14.

XXXIV.

Et testimonium perhibuit Ioannes, dicens: Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de

Ioan. 1. v. 32.

cælo, & manſit ſuper eum. & ego neſciebam eum: ſed qui miſit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum deſcendentem, & manentem ſuper eum, hic eſt qui baptizat in Spiritu ſancto. Et ego vidi, & teſtimonium perhibui, quia hic eſt Filius Dei. Cum vnum dumtaxat Emmanuelem aſſignemus, neque eos qui vnicum Chriſtum in duos diuellunt, feramus; quid dicemus, cum Spiritum ſanctum e cælo ſuper illum deſcendiſſe, necnon ſuper eumdem manſiſſe audimus? Suſpicabimurne Dei Patris Verbũ Spiritus ſancti participatione indiguiſſe? At quid hoc aut excogitari, aut dici queat abſurdius? Spiritus enim æque proprius eſt illius atque Dei Patris. *Quoniam eſtis Filii* (inquit beatus Paulus) *miſit Deus Spiritum Filii ſui in corda veſtra clamantem: Abba, Pater.* Impium proinde fuerit vel ſolum cogitare, ipſum Dei Patris Verbum Spiritus ſancti communicatione eguiſſe; fatuum vero, in rem vſque adeo planam & euidentem curioſius velle inquirere. At quomodo ergo Spiritus ſanctus ſuper illum deſcendit? Accipit namque ſecundum humanam naturam, diſpenſatione cum carne efficiente, vt citra omnem reprehenſionem Spiritum acciperet; imo neceſſario ad hoc ducente. Suſcipit autem nobis verius quam ſibi; quo nimirum, poſteaquam ab hominibus, eo quod illorum mens a iuuentute ad malitiam prona ſemper intentaque eſſet, ſemel auolarat, nunc in Chriſtum veluti in alterum generis noſtri principium deſcendens, ſedemque capiens, iterum in nobis tamquam recte iam operanti-

Gal. 4. v. 6.

Gen. 8. v. 21.

ρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.* ἐγὼ δὲ οὐκ ἤδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, αὐτός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ' αὐτ', οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι τῷ ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Ἕνα λέγοντες τὸν Ἐμμανουήλ, καὶ τὸν εἰς δύο Χριστοὺς διαιροῦντων οὐκ ἀνεχόμενοι, τί δὴ ἄρα φαμὲν, καταπεμπτὸς ἐπ' αὐτὸ ἐξ οὐρανοῦ τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ μείναντος ἐπ' αὐτόν; ἆρα δεδεῆσθαι τοῦ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος τὸν ἐκ θεοῦ παῖδα λόγον ὑποστησόμεθα; καίτοι πῶς* οὐκ ἂν αὐ ἀλόγου ἄλλως τὸ ὧδε φρονεῖν, ἢ λέγειν; ἴδιον γὰρ αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστι, καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῦ θεοῦ καὶ παῖδος. καὶ γοῦν ὁ μακάριος Παῦλος· ὅτι δέ ἐστε υἱοὶ, φησὶν, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κράζον· Ἀββᾶ, ὁ πατήρ. ἀσεβὲς οὖν ἆρα τὸ κἂν γοῦν ὑπονοῆσαι μόνον τὴν τοῦ πνεύματος μετουσίας δεδεῆσθαι καὶ αὐτῷ τῷ ἐκ θεοῦ παῖδος λόγον· καὶ τὸ οὔπω σαφῆ πλὴ ἀπόδειξιν ἔχον τοῦ ἐργάτου ἀξιοῦν, οὐκ ἄκαιρον καὶ κομιδῆ. πῶς οὖν ἐπ' αὐτῷ κατέπεμψε τὸ πνεῦμα; δέχεται γὰρ αὐθεφπίνως, ἀκαλαίπατον αὐτῷ τὸ λαβεῖν ἀποφαινούσης οὐ μάλα τῆς μὴ σαρκὸς οἰκονομίας, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαίως εἰς τοῦτο φερούσης. δέχεται γὰρ οὐχ ἑαυτῷ μᾶλλον, ἀλλ' ἡμῖν· ἵνα ἐπειπερ ἀπέπεσε τὸν ὑπὸ τῆς γῆς, διὰ τὸ ὑπιμελῶς ἐγκεῖσθαι τῷ διανοίαν τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος, καταφοιτῆσαν ἐπ' αὐτὸν, ὡς αὖ ἀφ' ἑνὸς τοῦ γλυοις δευτέρου, καταλύσῃ καὶ ἀναπαύσῃ πάλιν αὖ ἡμῖν, ὡς

Anno Christi 431. * κύριε

ANNO CHRISTI 431.

κατωρθωκόσιν ἤδη τὸ ἀναμέρτητον ἐν Χριστῷ, καὶ τὴν αἰτίας ἁπάσης ἀπηλλαγμένην ἔχοισι ζωήν. πλὴν εἰ καὶ ἀνθρωπίνως δέχεται δι' ἡμᾶς, ἀλλ' ὅρα διδόντα θεϊκῶς. ἐφ' ὃν γὰρ ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον, φησὶ, καὶ μένον ἐπ' αὐτῷ, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι τῷ ἁγίῳ. τοῦτο δέ ἐστιν ἐνέργημα θεϊκόν· ἐνίησι γὰρ τοῖς βαπτιζομένοις ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς ὡς ἴδιον πνεῦμα τὸ τοῦ πατρός. καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς ἐμπεδοῖ γεγραφὼς ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ ἐνοικεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. μεμαρτύρηκεν οὖν Ιωάννης, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

λέ.

Αναπυθέσθαι δὴ πάλιν ἐθέλοιμ' ἂν τῶν εἰς δύο διοριζόντων υἱοὺς τῷ ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστόν· ἕνα δέδειχεν ὁ πατὴρ, καὶ περὶ ἑνός φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστής· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· ἄρ' οὖν εἰπέ μοι, περὶ τίνος ἔσται τὸ εἰρημένον; εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς καὶ κατὰ μόνας τοῦ μονογενοῦς, τουτέστι τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου, πῶς τὸ πνεῦμα δέχεται, καίτοι θεὸς ὢν φύσει, καὶ ἴδιον ἔχων αὐτό; εἰ δὲ ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς, ἤγουν κατὰ μόνας, τῷ ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπον δεδεῆσθαί φασι τῆς τοῦ πνεύματος μετοχῆς, πῶς αὐτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν αὐτῷ; καίτοι μόνῃ πρέποντος τῇ ἀνωτάτω φύσει τοῦ καὶ ἀποφαίνειν δύνασθαι μετεσχηκότας τοῦ πνεύματος τοὺς προσιόντας αὐτῇ. εἰ δὲ δέχεται, καὶ δι-

bus, & vitam a peccato, omnique crimine immunem in ipso ducentibus, conquiescat. Verum enimuero licet vt homo Spiritum sanctum propter nos suscipiat; vt Deus tamen eumdem impertiri solet. *Super quem* (inquit idem ille) *videris Spiritum descendentem, & manentem, hic est qui baptizat in Spiritu sancto.* Baptizare autem in Spiritu sancto, opus diuinum existit. Atqui Dominus noster Iesus Christus his qui baptizãtur, Spiritum Patris vti proprium infundit. Atque huc tendit diuinus Paulus, dum inter cetera ita scribit: *Qui in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis, sed in spiritu; si tamen Spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem Spiritum Christi non habet, hic non est eius.* Hunc itaque Dei Filium esse, aperte testatum facit Ioannes.

Ioan. 1. v. 33.

Rom. 8. v. 8.

XXXV.

At lubenter equidem hic illos percontarer, qui vnum Dominum nostrum Iesum Christum in duos filios diuellunt, (nam vnum tantum Pater demonstrauit; & de vno solum, *Hic est Filius Dei*, beatus Euangelista retulit) de vtro nam illorum, quod allegatum est, accipi debeat? Nam si sermo est de vnigenito Dei Patris Verbo seorsum per se sumpto, quomodo Spiritum suscipit, cum sit natura Deus, & ipsum Spiritum proprium habeat? Quod si hominem ex muliere ortum seorsum ac per se positum Spiritu sancto eguisse dixerint, quomodo hic rursum in Spiritu sancto baptizat? quandoquidem Spiritus sancti gratiam accedentibus posse dilargiri, id vere naturæ est omnium supremæ ac præstantissimæ. Quod si vnus

Ioan. 1. v. 34.

idemque ſimul dat & recipit, manifeſtum eſt id prouenire ratione diſpenſationis ſecundum carnem, & quatenus natura & vere Deus exiſtit. Accipit igitur vt homo, non tam ſibi quam toti generi humano per ſeipſum, & in ſeipſo primo: ex propria vero vi & natura vt Deus eſt, illis dat, qui ipſum accipere digni ſunt. Poterant alia quoque in eamdem ſententiam non pauca afferri; ſed ſuperuacaneum iudicauimus, idem ſæpius inculcare: maxime vero cum ingenioſioribus ad ſimilium locorum cognitionem vel vnius explanatio ſat eſſe poſſit. Quamobrem quotieſcumque Chriſtus ſanctificari, hoc eſt Spiritum ſanctum accipere dicitur, ſemper iſtud ad hunc modum intelligendum eſt. Satius enim eſt pietatem amplecti, dum pie ſacrarum literarum ſenſum ad rectam pertrahimus interpretationẽ, quam impie denegantes quæ recte de Chriſti gloria pronuntiata ſunt, abire præcipites.

XXXVI.

Luc. 4. v. 1. *Ieſus autem plenus Spiritu ſancto regreſſus eſt a Iordane: & agebatur in Spiritu in deſertum diebus quadraginta, & tentabatur a diabolo. & nihil manducauit in diebus illis: & conſummatis illis, poſtea eſuriit.* Decebat ſane, vt ille noſtri cauſa ſatanæ ſe obiectaret, partamque iam olim palmam ipſi eriperet, qui ea de cauſa in voluntariam exinanitionem ſeſe demiſerat, vt ſuæ nos plenitudinis participes efficeret; fractoſque & debilitatos quondam in Adamo, ſpiritale quoddam robur adeptos oſtenderet: quandoquidem tam corporum, quam animorum ægritudines, protoplaſti culpa in

δωσιν ὁ αὐτὸς, πρόδηλον ὅτι κατά γε τοῦ τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας λόγους, καὶ καθὸ φύσει καὶ ἀληθῶς ἐστι θεός. δέχεται μὲν ἀνθρωπίνως, οὐχ ἑαυτῷ μᾶλλον, ἀλλὰ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει δι' ἑαυτοῦ καὶ ἐν ἑαυτῷ τῷ πρώτῳ προξενῶν αὐτό· δίδωσι δὲ θεϊκῶς ἐξ ἰδίας αὐτοῦ φύσεως, τοῖς ἀξίοις τοῦ λαβεῖν ἐνιείς. ὧν μὲν οὖν τῷ προκειμένῳ ῥητῷ προσεοικότα τε καὶ τὸν ἴσον ἔχοντα νοῦν παραθεῖναι καὶ ἕτερα· τὸ δέ γε ταυτοεπεῖν φορτικὸν εἰδότες, ἐκεῖνό φαμεν, ὡς ἀπόχρη τοῖς νουνεχεστέροις ἡ ἑνὸς ἐξήγησις εἰς τὴν τῶν ὁμοίως ἐχόντων ἀκριβῆ διασάφησιν. οὐκοῦν ὁσάκις ἂν λέγοιτο Χριστὸς ἁγιάζεσθαι τυχὸν, ἤγουν τὸ πνεῦμα λαβεῖν, κατὰ τοῦτον αὐτὸν τὸν τρόπον προσήκει νοεῖν. εὐσεβεῖν γὰρ ἄμεινον περιτρέποντας εὐσεβῶς εἰς τὸ ἀμωμήτως ἔχον τῶν ἱερῶν γραμμάτων τὸν νοῦν, ἤγουν ἰέναι κατὰ πετρῶν, ἀνοσίως ἐπιτειχίζοντας τῇ δόξῃ Χριστοῦ τὰ ὀρθῶς εἰρημένα.

λϛ'.

Ιησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ Ιορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον τεσσαράκοντα ἡμέρας, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ἐπείνασεν.] ἔδει δὲ πάλιν ὑπὲρ ἡμῶν ἀντιστῆναί τε, μονονουχὶ δὲ καὶ ἀνταποδύσασθαι τῷ πάλαι νικήσαντι σατανᾷ, τὴν διὰ τοῦτο καθιγμένον εἰς ἑκούσιον κένωσιν, ἵνα ἡμᾶς ἀποφήνῃ μετεσχηκότας τοῦ ἰδίου πληρώματος· καὶ ἀσθενήσαντας ἐν Αδὰμ, εὐροστίαν ἔχοντας ἀποδείξῃ πνευματικήν. πέπαυτο γὰρ ἐν Χριστῷ τὰ ἐν τῷ προτοπλάστῳ

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

πλάστῳ τῇ ἀνθρώπου φύσει συμβεβηκότα σωματικὰ τ καὶ ψυχικὰ τ ἀῤῥωστημάτων ἐνεργήματα. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς ὑπακοῆς αὐτοῦ δίκαιοι κατεστήμεθα πολλοί, καίτοι πεπονθότες διὰ τῆς ἐκείνου παρακοῆς τὴν κατάκρισιν· οὕτω δὴ πάλιν διὰ τῆς ἐν Χριστῷ νοουμένης ἰσχύος, δῆλον δὲ ὅτι πνευματικῆς, τὰ ὑπὸ ταῖς προτέραις ἀσθενείαις διεκρουσάμεθα βλάβη· καὶ πεπωκότες ἐν Ἀδὰμ, νενικήκαμεν ἐν Χριστῷ. αὐτοπαθῶς τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν ὡς ἄνθρωπος, καὶ νικᾷ θείκως. καὶ πρόφασιν μὴ, ὡς ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὑπερηφανῶντος τῷ σατανᾷ, καὶ οἱονδέντος, ὅτι τὸ ἀκέραιον τ σαρκὸς σὺν ἑκπροφασίζομενον αἰσχρῶς ὑπ' ἀκρασίας καταγνωσθὲν, καινοτομούσης αὐτ τ ἀνθρώπου φύσεως ἐν Χριστῷ, καὶ νενεκρωμένον ἐχούσης τῆς ἁμαρτίας νόμον, ἐν τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς ἀργοῦντα· καταργηται γὰρ ἐν Χριστῷ. νηστεύσας γε μὴν ἀποχρώντως, καὶ δυνάμει θεοπρεπεῖ ποτῷ καὶ σιτίων δίχα τὴν σάρκα τηρήσας ἀδιάφθορον, ἐφίησι μόλις τὰ οἰκεῖα παθεῖν αὐτῇ. πεινῆσαι γὰρ λέγεται· καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; ἵνα δι' ἀμφοῖν δυτέχνως θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὑπαρχων ἐπιγνώσκηται εἷς καὶ ὁ αὐτὸς δηλονότι, καὶ θείκως ὑπὲρ ἡμᾶς, καὶ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως. ἄγεσθαι δὲ λέγεται τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἔρημον, τοῦ ἄγεσθαι δηλωτικῶς οὐ τὸ ἀποφέρεσθαι μᾶλλον, ἀλλὰ τὸ διάγειν, ἤτοι διατελεῖν· καθάπερ ἀμελῆ καὶ ἐφ' ἡμῶν λέγεται πολλάκις· ὁ δεῖνα τυγὸν ἑαυτὸν ὀρθῶς ἄγει, τουτέστιν ἀμέμπτως ζῇ καὶ πολιτεύεται. ἀνεσκέφετο τοίνυν εἰς

hominum naturam inuectæ, per Christum e medio sunt sublatæ. Sicut enim huius obeditione iusti constituimur multi, etiam si propter illius inobedientiam, in condemnationis sententiam inciderimus; ita rursum spiritali robore per Christum nobis allato, a veterum morborum detrimentis liberamur: & qui in Adam victi concideramus, in Christo victoriam obtinuimus. Obiicitur itaque hosti pro nobis vt homo, vincit autem vt Deus. Tentatur rursum, satana perinde illi insultante ac vni ex nobis, certoque sibi pollicente fore, vt carnis petulantia ad illum prosternendũ sociam sese adiungeret: verum is pudefactus abscessit, cum natura humana nouo quodam modo in Christo legem peccati, quæ pridem in membris carnis ferociebat, extinctam mortificatamque sese habere ostenderet. abolita est enim lex hæc in Christo. Porro autem cum quantum sat erat, iam ieiunasset, diuinaque virtute absque cibo & potu incorruptam carnem conseruasset, vix tandem, quæ propria illius sunt, pati eam siuit. Esuriisse enim dicitur: sed quam ob causam, quæso, esuriit? Ob eam nimirum, quo apte per vtrumque Deum simul & hominem se esse declararet, vnusque & idem, quatenus Deus, supra nos esse; & quatenus homo, nobis similis agnosceretur. Virtute porro Spiritus in desertum agi dicitur, non quod agi idem sit quod deferri, sed vitam traducere, seu morari: quemadmodum nos quoque dicere interdum consueuimus, hunc vel illum probe seipsum agere, hoc est, inculpatam vitam exigere. Versabatur igitur in

Rom. 5. v. 19.

Rom. 7. v. 23.

deserto, hoc est, vitam illic agitabat, non quidem more corporeo: nam absque cibo & potu, rebus vtique humano corpori necessariis, ibi degebat Spiritus virtute armatus, & supra humanæ naturæ conditionem in continuo ieiunio ibidem persistebat. Ceterum accurate obseruandum est quod hic traditur: est enim eiusmodi, in quo salubris quædam doctrinæ vis lateat. Non enim ante sanctum baptisma susceptum tentabatur; sed neque Spiritu quoque in desertũ agebatur. Ecquid, quæso, res hæc nobis adumbrabat? Non aliud vtique, quam fieri non posse, vt ii qui baptismi gratiam necdum assecuti sunt, grauissimis tentantis satanæ insultibus viriliter obsistant, aut spiritalis vitæ rationem inire queant. Tempus autem obtinendæ tam illustris victoriæ post sacrum baptisma opportunum est. Ita enim Spiritus sancti participatione roborati, & superna gratia ad spiritale robur confirmati, satanæ insidiis capi non poterimus; sed tamquã in virtute Spiritus viuemus, quasi in desertum quoddam secedentes, dum procul a mundi huius tumultibus vitã placide transigimus. Quamobrem licet cunctipotentis Dei Verbo parum omnino sit satanam deuicisse, nobis tamen permagnum quoddam est, quod per eius incarnationem victoriam aduersus illum obtinuerimus; sicut & illud quoque, quod per eamdem ad incorruptionem nos instaurauit. Sicut enim per illius resurrectionem corruptione superiores euasimus; ita victoria contra tentantem satanam per illum obtenta, nos quoque victores reddit.

τὴν ἔρημον, ἤγουν ἐποιεῖτο τὰς διατριβὰς, οὐ σωματικῶς· ποτοῦ γὰρ δίχα καὶ τῆς τοῖς σώμασιν ἀναγκαίας τροφῆς ἐν δυνάμει πνεύματος ὑπὲρ φύσιν τὴν καθ' ἡμᾶς διεκαρτέρει πρὸς τὴν νηστείαν. πλὴν ἐκεῖνο ἄθρει· ἐπωφελεστάτη γὰρ τῆς ἐννοίας ἡ δύναμις. οὐ πρὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἐπειράζετο, ἀλλ' οὐδὲ ἤγετο τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, τύπον ἡμῖν τὸ χρῆμα τιθείς. ἀμήχανον γὰρ οὔπω βεβαπτισμένους τοῦ πειράζοντος σατανᾶ δύσοιστον οὖσαν τὴν προσβολὴν ὑπενεγκεῖν δύνασθαι νεανικῶς, ἤγουν ἄγεσθαι πνευματικῶς. καιρὸς δὲ ὁ πρέπων τοῖς οὕτω λαμπροῖς καὶ ἀξιαγάστοις κατορθώμασιν, ὁ μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα. κραταιωθέντες γὰρ οὕτω τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος μετοχῇ, καὶ τῇ ἄνωθεν χάριτι κατεσφραγισμένοι, πρὸς εὐροστίαν δὲ δηλονότι τὴν πνευματικὴν, ἀνάλωτοί τε ἐσόμεθα τῷ σατανᾷ, καὶ ὡς ἐν δυνάμει πνεύματος διαζήσομεν, ἔρημον ὥσπερ τινὰ καταλαμβάνοντες χῶρον τὸ ἔξω τύρβης γενέσθαι κοσμικῆς. σμικρὸν μὲν οὖν κομιδῇ τῷ πάντα ἰσχύοντι λόγῳ τὸ νικῆσαι τὸν σαταναῦ, μέγα δὲ πάλιν ἡμῖν τὸ καὶ τούτου τυχεῖν διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ, καθὰ καὶ τὸ ἀνακαινισθῆναι πρὸς ἀφθαρσίαν. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αὐτοῦ κρείττους ἡμεῖς γεγόναμεν τῆς φθορᾶς, οὕτω διὰ τῆς ἐν τῷ πειράζεσθαι νίκης πάλιν ἡμεῖς κεκρατήκαμεν.

ANNO CHRISTI 431.

Anno Christi 431.

λζ'.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.] ἡ τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογία τοιάδε πως πρὸς ἡμᾶς εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. ταύτης ἡμᾶς τῆς ὁμολογίας ἐχέσθαι δεῖν ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. ὅτι δέ ἐστιν ὁμολογουμένως εἷς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, δῆλον δὲ ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ συμπαθῆσαι δυνάμενος ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, κατὰ πάντα πεπειρασμένος καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας· τίς δὴ εἴη λοιπὸν ὁ μέγας ἡμῶν ἀρχιερεύς; ἆρ' οὐχ ὁ γεγονὼς καθ' ἡμᾶς, οὗτος καὶ σαρκὶ παθὼν ὑπὲρ ἡμῶν; τότε γὰρ ἡμῖν κεχρημάτικεν ἀρχιερεύς· οὐχ ὡς ἀλλοφύλης ὀθνεῖόν τε προσάγων θῦμα καθά γε τὸ εἰωθὸς τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ὢν αὐτὸς ὁ ἀμνός, ἡ θυσιμωτάτη θυσία, τὸ νοητὸν ὁλοκαύτωμα, ἡ λαλισάτη τρυγών, ἡ ἀκέραιος περιστερά, ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον. Χριστοῦ γάρ ἐσμεν εὐωδία τῷ θεῷ κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἄφρει δέ μοι τὴν ἀποστολικῶν σύνοιαν τὸ βάθος. ὅτι ἔχομεν, φησὶν, ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας. εἰ γὰρ μήπω γέγονε, φησὶν, ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἦν μὲν, ἦν καὶ οὕτω πλὴν

XXXVII.

Habentes ergo pontificem magnum, qui penetrauit cælos, Iesum filium Dei, teneamus confessionem. Non enim habemus pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris: tentatum autem per omnia secundum similitudinem absque peccato. Fit a nobis rectæ fidei confessio, nempe vt credamus in vnum Deum Patrem omnipotentem, & in vnum Dominum nostrum Iesum Christum filium eius, & in vnum Spiritum sanctum. Huius autem fidei confessioni inhærere nos oportere diuinus Paulus admonet. Quoniam vero certo constat, vnum dumtaxat esse Dei Patris filium, nempe Christum Iesum, qui & nostris infirmitatibus compati potest, & per omnia secundum similitudinem absque peccato tentatus est; quis tandem magnus ille pontifex noster est? An non est hic, qui sicut & nos vere factus est, & in carne propter nos etiam passus? Tunc enim pontificis nostri titulum assumpsit: non ita tamen, vt aliorum sacerdotum more, externum, hoc est, a se alienum sacrificium obtulerit: sed ipse fuit agnus, ipse fragrantissima illa hostia, & spiritale holocautoma, ipse turtur ille gemebundus, & simplex columba; ipse panis viuus, & thuribulum aureum. *Christi enim bonus odor sumus Deo;* vt sacris literis proditum est. Porro apostolicæ sententiæ profunditatem hic diligenter obserua. Non habemus, inquit, pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris, tentatū autem per omnia secundum similitudinem absque peccato. Antequam, ait, Dei Verbum homo factum esset, humanæ tamen na-

Hebr. c. 4. v. 14.

Ioan. 6.

2. Cor. 2. v. 14.

turæ infirmitatem tamquam rerum conditor exacte exploratam habebat. *Ipse enim*, vt scriptum est, *figmentum nostrum cognouit.* Verum enimuero, vt maxime nosset, nondum tamen (vt aliquid interim humanum nobis de eo depromere liceat) nõdum, inquam, nostros morbos ipsa experientia cognouerat. at vero posteaquam carnem nostram induit, omnia expertus est. Neque tamen dicimus, antea quidquam omnino eorum omnium ignorasse, sed scientiæ diuinæ quam obtinebat, eam quoque notitiam, quam affert experientia, accessisse. Itaque Dei Verbum factum est compatiens, non quod eam sympathiam ex ipsa demum tentatione vel experientia assumpserit (erat enim iam ante & est suapte natura misericors vt Deus) sed quia posteaquã hoc ipsum quod erat, constanter manens, factum est etiam homo nostri similis, ea apte etiam de illo affirmantur, quæ in naturam humanam conueniunt. Dicitur vero cælos penetrasse & corporaliter simul & decenter Deo. Nam, vt sapientissimus Paulus monet, ascendit *vt appareat nunc vultui Dei pro nobis.* Quin & alio quoque sensu cælos transcendisse dicitur, quod beatorum angelorum gloriam longo post se interuallo reliquisse certo dignoscatur: quandoquidem vt Deus *super omnem est principatum & potestatem & dominationem, & omne nomen quod nominatur non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro.* Nam vt Filius eamdem cum Patre suo gloriam & potestatem obtinet, etiam si dispensatorie nostri similis factus sit.

Psal. 102. v. 14.

Hebr. 9. v. 24.

Ephes. 1. v. 21.

ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ὡς δημιουργός· αὐτὸς γὰρ ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν κατὰ τὸ γεγραμμένων. ἀλλ' εἴπερ τι τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἐπ' αὐτοῦ φάναι θέμις, οὔπω καὶ εἰς αὐτὴν ἐκέκλητο πεῖραν τῶν ἡμετέρων ἀσθενειῶν. ἐπεὶ δὲ τὴν ἡμῶν ἠμπέσχετο σάρκα, πεπείραται κατὰ πάντα. καὶ οὐ δήπου φαμὲν ὡς ἠγνοηκὼς, ἀλλ' ὅτι τῇ γνώσει τῇ* θεϊκῇ προϋποκειμένῃ καὶ τὸ διὰ πείρας αὐτῆς συνέβη μαθεῖν. γέγονε δὲ συμπαθὴς οὐκ ἀπό γε τοῦ πεπειρᾶσθαί ποθεν· ἦν γὰρ ἐλεήμων φύσει, καὶ ἔστιν, ὡς θεός. ἐπεὶ δὲ μετὰ τοῦ εἶναι ὅ ἐστι, γέγονε καὶ καθ' ἡμᾶς, ἀνθρωποπρεπῶς καὶ ταῦτα λέγεται περὶ αὐτοῦ. διαβῆναι δὲ φησι τοὺς οὐρανοὺς αὐτοῦ σωματικῶς τε ἅμα καὶ θεοπρεπῶς· ἀνέβη μὲν γὰρ, ὡς αὐτός ποδ φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· δίεισί γε μὴν καὶ καθ' ἕτερον τρόπον τοὺς οὐρανοὺς, ἡττωμένων δηλονότι, καὶ κατόπιν ἰόντων τῆς δόξης αὐτοῦ τῶν μακαρίων ἀγγέλων. ἔστι γὰρ, ἔστιν ὡς θεὸς ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας τε καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου εἴτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, εἴτε ἐν τῷ μέλλοντι· συνεδρεύει γὰρ ὡς υἱὸς τῷ ἰδίῳ πατρὶ, καὶ εἰ γέγονε καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς.

ANNO CHRISTI 431.

* θεοπρεπῶς

XXXVIII.

Hebr. 5. v. 4.

Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo, tamquam Aaron. Sic & Chri-

λή.

Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλ' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥσπερ καὶ Ααρών. οὕτω καὶ ὁ

ANNO CHRISTI 431.

Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἐδόξασε γενηθῆναι * ἀρχιερεὺς, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.] ὁ καθεὶς ἑαυτῷ εἰς κένωσιν, περιμένει κλῆσιν τὴν ἐκ πατρὸς * φέρουσαν εἰς ἱεροσύνην, τὴν ὅτι δὴ μάλιστα συνήθη τε καὶ πρεπωδεστάτην οὐ τῇ αὐτοῦ φύσει μᾶλλον, ἀλλὰ τῇ καθ' ἡμᾶς, τουτέστι τῇ ἀνθρωπίνῃ· ἧς ἐπείπερ ἶσος γέγονεν, ὑπομένει τὰ αὐτῆς, ἀδικούμενος ἐντεῦθεν τὸ σύμπαν οὐδὲν, εὐτέχνως δὲ μᾶλλον τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκονομίᾳ χρώμενος. ὥσπερ γὰρ τὴν φύσιν κύριος ὢν μεμένηκεν ὅπερ ἦν, καὶ εἰ γέγονεν ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ· οὕτω φαμὲν ὅτι καίτοι μυρίους ἔχων ἐν οὐρανῷ τοὺς ἱερουργοῦντας αὐτῷ, τὰς νοητὰς δηλονότι καὶ ἀναιμάκτους θυσίας, ὕμνους καὶ δοξολογίας, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερωσύνην ποιεῖται δεκτὴν, ἀποσώζων πανταχοῦ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις τὰ πρέποντά τε καὶ ἐοικότα αὐτῇ. κέκληται τοίνυν καθὰ καὶ Ααρὼν, πλὴν οὐκ ἐν ἴσῳ τρόπῳ. ὁ μὲν γὰρ ἐχρίετο πρὸς ἱερουργίαν, καὶ ἦν οἰκέτης· ὁ δὲ ὡς υἱὸς καλεῖται, καὶ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἱερουργεῖ τῷ πατρί. καὶ τόν γε τῆς ἱερουργίας ἐξηγεῖται τρόπον ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὡδὶ γεγραφὼς περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. οὐκοῦν ἀσυγκρίτως ἀμείνων ὁ τῆς ἱερουργίας τρόπος. καὶ ὁ μὲν, ὡς ἔφην, οἰκέτης ἦν, καίτοι κεκλημένος εἰς ἱεροσύνην· ὁ δὲ καὶ οὕτως

stus non clarificauit semetipsum vt pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Psal. 2. Qui seipsum vltro ad exinanitionem demiserat, is paternam vocationem ad vsitatam apprimeque conuenientem sacerdotii functionem ducentem opperitur; conuenientem autem nõ suæ ipsius naturæ, sed nostræ, hoc est humanæ, quam vbi integram assumpsit, quæ illi conueniunt suscipit, nullum interim secundum naturam propriam detrimentum accipiens, sed dispensatione secũdum carnem scite conuenienterque vtens. Vt id enim quod erat, hoc est Dominus secundum naturam permansit, etiam si seruilem formam subiisset: ita quantumuis innumeros in cælo haberet, qui hymnos laudesque, hoc est, spiritalia incruentaque sacrificia illi offerrent, nihilominus quæ humanæ naturæ cõueniunt, eidemque consentanea sunt, nusquam non integre conseruans, humanum quoque sacerdotium nõ est aspernatus. Vocatus est itaque vt Aaron, modo tamen dissimili. Ille enim tamquam seruus inunctus est ad ministerium; hic vero secundum ordinem Melchisedec assumptus, tamquam filius administrat Patri. Sacerdotalis porro ministerii modum diuinus Paulus, de Christo omnium nostrum saluatore scribens, hunc in modũ exponit: *Qui non secundum legem mandati carnalis factus est, sed secundum virtutem vitæ indissolubilis.* Hebr. 7. v. 16. Est itaque sacerdotii illius ritus ritu Aaronico sine vlla comparatione præstantior. Nam etsi ille ad sacerdotium vocatus est, attamen, vt modo aiebam, erat seruus: hic vero in eo quoque sta-

tu Dei Patris filius erat; natura quidem, æternaque generatione vt Deus & Verbum; vt nostræ vero conditionis homo secundum nouissimam in carne generationem, quæ per illud, Hodie, quod præsentis temporis nota existit, nobis adumbratur. Igitur Pater natiuitatem in carne ad se quoq; pertinere iudicat, quatenus illum suum agnoscit Filium secundum diuinam quidem naturam ex ipso, secundum humanam vero ex muliere.

υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐκ πατρὸς, ὡς μὲν φύσει θεὸς καὶ λόγος κατὰ τὴν προαιώνιον γέννησιν, ὡς δὲ ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς κατὰ τὴν νεωτάτην καὶ ἔνσαρκον, ἧς ἂν εἴη δεικτικὸν καὶ τὸ, σήμερον· καιρὸν γὰρ ἡμῖν σημαίνει τὸν ἐνεστηκότα. οἰκειοῦται δὴ οὖν καὶ τὴν σαρκικὴν αὐτοῦ γέννησιν ὁ πατήρ. οἶδε γὰρ, οἶδεν ἴδιον ὄντα υἱὸν τὸν ἐξ ἑαυτοῦ θεϊκῶς, καὶ ἐκ γυναικὸς ἀνθρωπίνως.

ANNO CHRISTI 431.

XXXIX.

Hebr. 5. v. 7. *Qui in diebus carnis suæ, preces supplicationesque ad eum qui possit illum saluum facere a morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, exauditus est pro sua reuerentia. Et quidem cum esset Filius, didicit ex iis quæ passus est, obedientiam: & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ; appellatus a Deo pontifex secundum ordinem Melchisedec.* Sapientissimus Paulus ad eos qui per fidem iustificati fuerant, ita scribit: *Imitatores mei estote, sicut & ego Christi.* Quin & diuinus quoque Petrus, *Quæ*, inquit, *est gloria, si peccantes, & colaphizati suffertis? Sed si bene facientes, patienter sustinetis, hæc est gratia apud Deum: quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum vt sequamini vestigia eius.* Scopus ergo Vnigenito nostram similitudinem habenti fuit, secundum humanam naturam pati, suosque familiares edocere, qua ratione tentationum insultibus obuiam ire oporteat, qualesque illi esse debeant, qui diuinæ pietatis causa persecutiones patiuntur, vel cum quibuscumque ani-

1. Cor. 11. v. 1.

1. Petr. 2. v. 20.

λθ'.

Ος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν· καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσι τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου· προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.] ὁ πάνσοφος Παῦλος ἐπιστέλλει, καί φησι τοῖς ἐν πίστει δεδικαιωμένοις· μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος· ποῖον γὰρ κλέος, φησὶν, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ· ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ἀπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ. γέγονεν ἄρα σκοπὸς τῷ μονογενεῖ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ἔχοντι, παθεῖν ἀνθρωπίνως, καὶ διδάξαι μὲν τοὺς αὐτῷ γνωρίμους, τίνα δὴ τρόπον ταῖς τῶν πειρασμῶν ἐφόδοις προσέρχεσθαι χρὴ, καὶ ὁποίους εἶναι προσήκει τοὺς διωκομένους τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἕνεκα, καὶ κινδύνοις

ANNO CHRISTI 431.

* ἐκδεδωκότας ἑαυτοὺς τοῖς

* ἐμβεβηκότας τοῖς περὶ ψυχῆς καὶ σώματος· καὶ προσέτι τούτῳ καταδεῖξαι τῆς ὑπακοῆς εὐκλεὲς τὸ τέλος, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἄριστοί τε καὶ τοφοὶ τῶν αὐτῷ πεπραγμένων οἰκονομικῶς εὑρισκώμεθα μιμηταὶ, τοῖς τε ἴχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθεῖν σπουδάζοντες, τοῦ εὐδόκιμον ἀληθῶς διαζήσωμεν βίον. ὅτι τοίνυν ἄθραυστον ἔχειν προσήκει τὸ φρόνημα τοῦ οἷς ἂν ὅλως προκέοιτο παθεῖν ὑπέρ γε τῆς εἰς αὐτοῦ ἀγάπης, καὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας κίνδυνον ἡγεῖσθαι ζωὴν, ἐξ ὧν ὑπέμεινεν αὐτὸς, πέπραχέ τε δι' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως, διδάσκειν βούλεται. πλὴν οὐκ ἀφίησι τοῦ ἀνδριζομένοις εἰκῇ παραῤῥιπτεῖν τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, οὐδὲ οἷον μεθέντας ἀτημελῶς τὸ πρακτέον καὶ τὰ δι' ὧν ἦν εἰκὸς σώζεσθαι, παρ' ἐλπίδα μόνον ἐκδέχεσθαι τὸ τοῖς ἐθελοκακοῦσι δοκοῦν· ἀναπείθων δὲ μᾶλλον συντείνεσθαι προσευχὰς, καὶ ἀκατάληκτον ποιεῖσθαι τὴν πρὸς * θεὸν ἱκετείαν, ταῦτα διδάσκει, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ προσαγηοχὼς πρὸς τοῦ δυνάμενον σώζειν αὐτοῦ ἐκ θανάτου.

* αὐτὸν ἱκετείαν,

μ'.

Ὅρα δὲ ὅπως καὶ ἁγιοπρεποῦς ἐπιεικείας τὸ χρῆμα μεμέστωται. τὸ μὲν γὰρ καταθρασύνεσθαι τῶν πειρασμῶν, ἀνδρίας μὲν ἔχει δόξαν, δοκεῖ δέ πως ὑπεροψίας οὐκ εἰς ἅπαν ἠμοιρηκέναι· τό γε μὴν δεδιέναι μὲν καὶ ὑποστέλλεσθαι δοκεῖν, καὶ δεῖσθαι θεοῦ τοῦ σώζειν ἰσχύοντος, εὐλαβείας ὑπόληψιν ἔχει. ἐπεὶ διὰ ποίαν αἰτίαν τοῖς ἁγίοις προστέταχε μαθηταῖς· ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν;

mi corporisque periculis conflictantur; tum præclarum quoque obedientiæ finem ob oculos ponere, quo & nos quoque strenui prudentesque eorum quæ secundum carnis dispensationem ille patrauit, imitatores inuenti, vestigiisque eiusdem studiose insistentes, vitam vere probatã transigamus. Per ea igitur quæ ipse vt homo propter nos fecit ac pertulit, ostendere voluit, illos, quibus propter eius dilectionem quidpiam aduersum perferre propositum est, mentem obtinere debere firmam & inconcussam; ac pericula, quæ religionis causa suscipiuntur, vitam æstimare. Verumtamen non permittit virili robore præditos animas suas temere abiicere, aut quod agendum incumbit, per negligentiam omittendo, & per quæ salus obtingere potest, expectare solum præter spem quod libitum erit maligne agentibus: sed hortando potius, vt impigre precibus incumbant, Deoque sine intermissione supplicent, hæc docet, dum in diebus carnis suæ ad eum qui saluare a morte illum poterat, preces & supplicationes offerret.

XL.

Considera porro vt sanctos condecente modestia documentum hoc scateat. Tentationibus enim audentius obuiam ire, fortitudinis est argumentum; superbiæ tamen suspicione non omnino carere videtur: sed pauere, & formidine contrahi videri, & preces ad eum fundere qui saluare potest, hoc religionis est opus. Alioqui enim cur ipse sanctis apostolis præcepit: *Cum vos persequentur in vna ciuitate, fugite in aliam?* Matth. 10. v. 23.

cur item ſapientiſſimus Paulus, qui diſerte dicit: *Quis nos ſeparabit a caritate Chriſti? tribulatio? an anguſtia? an perſecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius?* Damaſcenorum præfectum fugiens, e muro per feneſtram paſſus eſt ſeſe demitti? Cum igitur neceſſarium eſſet, vt ipſemet Chriſtus ad quoduis bonum opus ducem ſe nobis præceptoremque exhiberet, valido clamore & ſupplicatione tamquam homo ad Deum acceſſit; a quo etiam tamquam verus naturaliſque Filius, qui repulſam pati non poſſet, exauditus eſt. *Ego enim*, inquit, *ſciebã quia ſemper me audis.* Vt enim noſtras preces Deo redderet acceptas, ipſe primus rem exorſus eſt, paternas aures hac ratione humanæ naturæ quodammodo aperiens dilatanſque, & eorum votis, qui illius cauſa aliquando periclitarentur, faciles promptaſque efficiens. Nos itaque in ipſo veluti in altero generis noſtri principio eramus, qui valido cum clamore & lacrymis, vt mortis imperium in nobis aboleretur, & vita naturæ noſtræ quondam donata denuo firmaretur, enixe efflagitabamus.

Rom. 8. v. 35.

Act. 9. v. 25. & 2. Cor. 11. v. 33.

Ioan. 11. v. 42.

XLI.

Porro autem, quod obtemperandi Deo ſtudium præclara mercede penſetur, illuſtremque exitum ſortiatur, hoc ex ipſo eodem rurſum diſcere licet. *Ex his*, inquit, *quæ paſſus eſt, didicit obedientiam.* Quod perinde eſt, ac ſi dicat: *Humiliauit ſemetipſum, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis.* Verumtamen in ea abiectione & humilitate non permanſit: nam ſuperexaltatus eſt, nomine, quod ſuper omne

Hebr. 5. v. 8.

Phil. 2. v. 8.

πῶς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ πάνσοφος Παῦλος, καίτοι λέγων ἡμῖν ἐναργῶς· τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις; ἢ στενοχωρία; ἢ διωγμός; ἢ λιμός; ἢ γυμνότης; ἢ κίνδυνος; ἢ μάχαιρα; ὧν τῆς Δαμασκοῦ διαδιδράσκων ἡγούμενον, διὰ τῆς θυρίδος ἐχαλᾶτο διὰ τοῦ τείχους; ἔδει τοίνυν παντὸς ἀγαθοῦ καθηγητὴν καὶ διδάσκαλον αὐτὸν ἡμῖν ἀναφανεῖσθαι τὸν Χριστόν. προσήει μὲν γὰρ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ ἱκετηρίας, ὡς καθ' ἡμᾶς γεγονώς· εἰσηκούσθη δὲ, ὡς φύσει καὶ ἀληθῶς υἱὸς οὐ παρακουόμενος· ἐγὼ γὰρ, φησὶν, ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις. ἵνα γὰρ καὶ τὰς ἡμῶν προσευχὰς δεκτὰς γενέσθαι παρασκευάσῃ, πάλιν αὐτὸς ἀπάρχεται τοῦ πράγματος, μονονουχὶ κατευρύνων τῇ ἀνθρώπου φύσει τὴν τοῦ πατρὸς ἀκοὴν, καὶ οἷον ἑτοιμοτάτην παρατιθεὶς ταῖς τῶν δι' αὐτὸν κινδυνευόντων εὐχαῖς. ἐκοῦν ἡμεῖς ἦμεν ἐν αὐτῷ, καθάπερ ἐν ἀπαρχῇ δευτέρᾳ τοῦ γένους, οἱ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ ἐκ ἀδακρυτὶ προσευχόμενοι, καὶ τὸ τοῦ θανάτου κράτος καταργηθῆναι παρακαλοῦντες, ἰσχύσαι δὲ τὴν ζωὴν, τὴν καὶ πάλαι τῇ φύσει δεδωρημένην.

μά.

Ὅτι δὲ τὸ ὑπακοῦσαι θεῷ λαμπρὸν καὶ ἀπόβλεπτον ἔχει τὸ πέρας, ὡς ἐν αὐτῷ δὴ πάλιν ὀψόμεθα· ἀφ' ὧν γὰρ, φησὶν, ἔπαθεν, ἔμαθε τὴν ὑπακοήν. ὅμοιον γὰρ ὡς εἰ λέγοι τυχόν· τεταπείνωκεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἀλλ' οὐ μεμένηκε ταπεινός· ὑπερυψώθη γὰρ λαβὼν ὄνομα τὸ ὑπὲρ

ANNO CHRISTI 431.

πᾶν

ANNO CHRISTI 431.

παῦ ὄνομα. ἀνθρώπινον μὲν τ̃ λόγου τὸ ῥῆμα, ἄκειός γε μὲν εἰς ἡμᾶς ὁ τ̃ σχήματος τύπος, δόκλεᾶ τε καὶ ἀξιάγαστον ἀποφαίνων τὴν ὑπακοὴν, καὶ τ̃ παντὸς ἡμῖν σχέσεως ἀγαθοῦ. τύπος οὖν ἄρα καὶ ὑπογραμμὸς εἰς ἡμᾶς τὸ μὴ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων σχεσθ̃ηναι πρεσβεύομεν Ἐμμανουήλ, οὐ σχὲ τῆς ἐνανθρωπήσεως, ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτ̃, ὅτε καὶ τοῦτο δρᾶν ἀνεγκλήτως ἔξεν, οὐδὲν εἰς τὴν τ̃ θεότητος ἀδικούμενον δόξαν, ἀφειείσης δὲ μᾶλλον αὐτὸ τοῦτο δρᾶν τῆς μὴ σαρκὸς οἰκονομίας. ἐπεὶ τίνα ζῆτον κατεπτοήθη θανάτου ἡ ζωή; ὁ δὲ καὶ ἡμᾶς αὐτοῦ ἀποφαίνων ὑπολημπτοτέρους, καὶ λέγων· μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τ̃ ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα· πῶς δὴ ἦλω παθῶν τὴν δειλίαν; ἢ πῶς ἂν ἠτόνησε τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀποσοβῆσαι θάνατον, ὁ πάντων αὐτὸν ἀφίσας; ὁ μιᾷ φωνῇ τοῦ ἐν τοῖς μνημείοις ἐγείρειν ὑπισχνούμενος, καὶ ἐκ ἀνέφικτον αὐτῷ τὸ χρῆμα δείκνυσιν; προσεφώνησε μὲν γὰρ Λαζάρῳ μὲν· δεῦρο ἔξω· τῷ δὲ τ̃ χήρας υἱῷ· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.

Matth. 10. v. 28.

Ioan. 5. v. 28.

Ioan. 11. v. 43. Luc. 7. c. 14.

μβ'.

Εἰ δή τινες εἶεν οἱ τολμῶντες λέγειν, ὡς ἔστιν ἄνθρωπος ἰδικῶς ὁ ἐκ τ̃ ἁγίας παρθένου, δεήσεώς τε καὶ ἱκετείας μὴ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μάλιστα μὲν τοῖς ἱεροῖς ἀπᾴδοντα γράμμασι φρονεῖν ἠρημένοι, δικαίως ἀκούσονται λέγοντος αὐτοῖς ἑνὸς τ̃ ἁγίων ἀποστόλων·

nomen, accepto. Humana quidem est huius dictionis figura: verum illustre nobis exemplum hic proponitur. ostenditur enim obedientiam & gloriosam & admiratione dignam, & bonorum omnium conciliatricem esse. Quod igitur Emmanuel non ante incarnationem, sed in diebus carnis suæ (quando nimirum citra vllam notam, citraque omnem omnino diuinæ gloriæ suæ iniuriam facere id licebat; imo vero quando dispensatio cum carne fieri istud permittebat: alioqui enim quomodo vita mortem timuisset?) tentatus impugnatusque, valido cum clamore & lacrymis orauit; id nobis ad exemplum quod imitemur, propositum esse existimare debemus. Nam cum ipse nos in periculis velit esse quam animosissimos, eorumque minas *qui corpus tantum occidunt*, contemnere iubeat; quomodo deprehensus esset affici timore? aut quomodo vires non habuisset mortem a propria carne depellendi, qui ab omnibus illam amolitur, qui sola voce eos qui in monumentis sunt, se excitaturum promisit, & re ipsa id se posse declarauit? Acclamans enim Lazaro: *Veni foras;* & viduæ filio: *Adolescens, tibi dico, surge;* vtrumque statim in vitam reuocauit.

XLII.

Quod si qui sunt, qui contra scripturam temeritate quadam praue sentientes, illum per se vulgarem tantum hominem extitisse, dicere audeant, qui ex sacra Virgine ortus, cum clamore valido & lacrymis preces & supplicationes obtulit illi, qui eum a morte liberare poterat; næ merito quemdam ex sanctis apostolis hæc sibi occinentem audiuerint:

Iuda v.19. *Hi sunt qui segregant semetipsos, animales, spiritum non habentes.* Quæro autem ex illis, qui hæc effutire non erubescunt, vtrum Emmanuelem purum tantum hominem esse omnino sentiant, qui ob id vnum parem cum Dei Verbo dignitatem & auctoritatem sortitus dicatur, quod familiari quodam necessitudinis vinculo illi coniunctus sit? Quod si purum, nobisque per omnia similem hominem tantum esse dixerint, certe aperto anthropolatriæ crimine tenebuntur, illum adorantes. Scriptum est enim: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies.* *Matth. 4. v. 9. ex Deut. 6.* Quod si ipsum ad æqualitatem dignitatis & auctoritatis cum Dei Verbo euectum respondeant, nec ob id tamen prohiberi quo minus Patrem valido cum clamore & lacrymis adeat, illique qui saluare potest, supplex fiat; nihil omnino obstabit, quo minus ipsius quoque Verbi conditio tanta existimetur, quanta eius qui cum Verbo æqualitatem dignitatis siue auctoritatis habet. Quare & illi quoque conueniet mortem exhorrescere, periculum timere, in tentationibus plorare, alterius ope vt seruetur indigere, expressa denique tentatione obedientiam discere. Atqui extremæ væsaniæ fuerit hæc sentire vel dicere. est enim Dei Verbum omnipotens, morte superius, maius denique quam vt perpessio, aut vlla omnino humana formido in ipsum cadere valeat. Verum licet sua natura eiusmodi sit, nostri tamen causa eas passiones sustinuit. Itaque neque purus tantum homo est Christus, neque Verbum nostræ carnis expers, sed Verbum nostræ naturæ vnitum, secundum se quidem impatibile, humana autem

οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες ἑαυτοὺς, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. εἶτα πρὸς τούτῳ φραζόντων ἐκεῖνο· πότερόν ποτε ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναί φασιν αὐτὸν, ἤγουν καθάπερ εἰπεῖν τεθαρρήκασιν, ἔχειν τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας καὶ τῆς αὐθεντίας, τῆς πρὸς γέ φημι τὸν ἐκ θεοῦ θεὸν λόγον, ὡς αὐτῷ συνημμένον; εἰ μὲν οὖν ἄνθρωπον εἶναί φασι καθ' ἡμᾶς ψιλὸν, ἀνθρωπολατροῦσιν ὁμολογουμένως, προσκυνοῦντες αὐτῷ. γέγραπται γάρ· ὅτι κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. εἰ δὲ δὴ φαῖεν, ὅτι κέκληται πρὸς ἰσότητα τῆς ἀξίας, ἤγουν αὐθεντίας τῆς πρὸς θεὸν λόγον· εἶτα πρόσεισι τῷ θεῷ καὶ πατρὶ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δεδακρυμένος, καὶ δεῖται τοῦ σώζοντος· οὐδέν ἐστι τὸ κωλύον καὶ αὐτοῦ τοῦ λόγου τὸ μέτρον τοσοῦτον ὑπάρχειν ὑπονοεῖν, ὅσον περ ἂν εἶναι πιστεύοιτο καὶ τὸ τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔχοντος τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας, ἤγουν τῆς αὐθεντίας. οὐκοῦν πρέποι ἂν καὶ αὐτῷ τὸ δεδιέναι θάνατον, τὸ κίνδυνον ὑφορᾶσθαι, τὸ κλαίειν ἐν πειρασμοῖς, καθεστάναι δὲ καὶ ἐν ἐνδείᾳ τῆς παρ' ἑτέρου χειρὸς, ἵνα καὶ σώζηται· καὶ πρὸς τούτοις ἔτι καὶ μανθάνειν τὴν ὑπακοὴν δι' ὧν πέπονθε πειρασθείς. ἀλλ' οἶμαι, τοῦτό ἐστιν ἢ φρονεῖν ἢ λέγειν ἀσύφηλον παντελῶς· παναλκὴς γάρ ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ θανάτου κρείττων, καὶ παθῶν ἐπέκεινα, καὶ δειλίας ἀνθρωποπρεποῦς ἀμέτοχος παντελῶς. ἀλλὰ μὴν οὕτω μὲν φύσεως ἔχων, πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν. οὐκοῦν οὔτε ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς, οὔτε ἄσαρκος λόγος· ἑνωθεὶς δὲ μᾶλλον τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι, πάθοι ἂν ἀπαθῶς

Anno Christi 431.

Anno Christi 431.

σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ τὰ ἀνθρώπινα. γέγονε τοίνυν εἰς ὑποτύπωσιν εἰς ἡμᾶς ἀνθρώπινος ἐκεῖνα, καθάπερ ἔφθημεν ἐν ἀρχαῖς, ἵνα τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ ἐπακολουθήσωμεν. τοῦτο γὰρ ἐποίησεν, ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσενέγκας. ὁ νόμος γὰρ καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον, μιᾷ μὲν προσφορᾷ, δῆλον δὲ ὅτι τῇ διὰ τοῦ ἰδίου σώματος, τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστός. προσηνέγκαμεν γὰρ ἑαυτὸν ὑπὲρ *ἡμῶν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρί, καὶ τετελείωκε νοητῶς διὰ πίστεως καὶ ἁγιασμοῦ, καίτοι τῆς νομικῆς λατρείας τελειούσης οὐδέν. τοιγαροῦν κατέλιπεν μὲν τοὺς τύπους, καὶ πέπαυται τῆς ἀρχαίας διαθήκης τὸ ἀνόνητον ἐν σκιαῖς· γέγονε δὲ ἀναγκαίως εἰσαγωγὴ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ, μεσιτεύοντος τοῦ Χριστοῦ, καὶ συντάξει γεγονότος ἀρχιερατικῇ διά τινι πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν.

μγ'.

Πλεῖον ἐκεῖνο ἄφρει. πρὸς αὐτοῦ φησιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὅτι ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας. εἶτα πῶς ὁ μὲν νόμος καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ δὲ λόγος τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον, ὡς ἂν ἔχοντα δηλονότι τὸ ἀσθενεῖν; τοῦτο γὰρ οἶμαί ὅτι τὸ ἀρτίως ἔχον, ἤγουν τὸ ἐν παντὶ καλῷ τετελειωμένον· ὅτι μὴ κατ' ἐκείνους ὅτε τοῦ νόμου, οἷς ἂν *ἀσθένειαν ἀσθενὴς εἰπεῖν τὸ καὶ ἀσθενεῖν ἔσθ' ὅτε. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς καὶ ἀσθενείας κρείττων εἶναι πεπίστευται, καὶ ὡς υἱὸς

patiens in ſua carne. Quæ igitur vt homo pertulit, ea (vt paulo ante dicebamus) nobis in exemplũ proponuntur, quo nimirum veſtigiis illius inſiſtamus, qui ſemel ſe offerens, rem totam confecit. Sane lex pontifices infirmitati obnoxios inſtituebat: verum iuriſiurandi ſermo poſt legem editus, Filium vna oblatione in æternum conſummatum pronuntiat; ea ipſa videlicet, qua *Dominus noſter Ieſus Chriſtus ſanctificatos per proprium corpus in ſempiternum conſummauit. Obtulit enim ſeipſum pro nobis in odorem ſuauitatis Deo & Patri*, perfecitque nos per fidem & ſpiritalem ſanctificationẽ, cum legis antiquæ cultus nullum omnino ad perfectionem adduceret. Vnde & figuræ quoque ceſſarunt, & vmbratilis illa veteris teſtamenti imperfectio e medio ſublata eſt. Succeſſit autem, & quidem neceſſario, melioris ſpei introductio, per quã interueniente Chriſto, qui propter naturæ ſimilitudinem in pontificium ordinem euectus eſt, Deo appropinquamus.

Hebr. 7. v. 28. Hebr. 10. v. 14. Epheſ. 5. v. 2. Hebr. 7. v. 19.

XLIII.

Verum enimuero cum Paulus illum ex infirmitate crucifixum pronuntiet, quomodo (inquis) lex ſacerdotes infirmitati obſtrictos ordinat, iuſiurandum vero poſt legem promulgatum, Filium, quaſi nulla in illum infirmitas cadat, in æternum conſummatum perfectumque affirmat? Illud enim, opinor, perfectum dicitur, quod omni bonorum genere cumulatum eſt. Quoniam non talis erat, quales veteris legis ſacerdotes, quibus inuſitatũ non erat, in infirmitates quandoque incidere. Sed quomodo idem & infirmitate maior creditur, vtpote filius nu-

2. Cor. 13. v. 4. Hebr. 7. v. 28.

meris omnibus perfectus; & ex infirmitate rursum crucifixus docetur? Vt crucem secundum carnem sustinet, merito infirmus prædicatur: vt autem Deus est, quauis infirmitate superior recte asseritur: *Spiritus enim promptus est, caro autem infirma.* Quod si qui sunt, qui infirmitatis nomine id vnum hic insinuari contendant, nempe quod legales ministri non sine peccatis vitam transigebant; non repugno (imo in hanc sententiam libenter concedo) recte hoc pacto sentire volentibus. Legis proinde ministri non vno, sed pluribus sacrificiis indigebant, vt quos quotidie tam pro suis, quam pro populi ignorantiis offerre oporteret, propterea nimirũ quod subinde in alias & alias infirmitates prolaberentur, eoque languore tenerentur, qui in multiplex peccatum abducit: Ille autem maior quam qui peccare possit, vtpote Deus, pontifex noster effectus, ac secundum humanam naturam sacerdos appellatus, Patri suum proprium corpus obtulit & consecrauit. Secundum naturam proinde diuinam in peccatum prolabi non poterat, cum non esset naturæ creatæ, quæ per se non habet immutabilitatem, nec posse omnino vitare peccatum. Deus itaque est omni ex parte perfectus, & nullo præsidio indiget, vt in sua sanctitate firmus persistat: cum sit peccabilitas.

Matth. 26. v. 41.

Hebr. 7. v. 27.

τετελϛωμϑύος· ϛαυροῦται ὁ ϰ᾽ ὀξ ἀ- ANNO CHRISTI 431.
ϑενείας; ἐϰοιῶ ἀϰόλουϑον ἐννοεῖν, ὡς
ἠϑένησε μϑ᾽, σαρϰιϰῶς ϛαυρὸν ὑπο-
μείνας· ἔϛι γε μϑ᾽ ὡς ϑεὸς τῦ ἀϑενεῖν
ἐπέϰεινα. τὸ μὲ πνεῦμα πρόθυμον,
ἡ δὲ σαρὲ ἀϑενής. εἰ δὲ δὴ λέγοιεν, τ᾽
ἀϑένειαν ἐν τούτῳ τῷ εἰ ἁμαρτίας ἔ-
ναι δηλοῦν τὸν ϰ᾽ νόμον * ἱερατεύ- * ἱερατεύ-
οντας, ἐϰ αἰτιάξομαι, σύμφημι δὲ μᾶλλον ὀρθὰ ϰ᾽ ὕπω νοεῖν ἠρημένοις.
ἐϰοιῶ ⓟ μϑ᾽ ϰ᾽ νόμον ἱερουργοὶ θυ-
σίας ἔχειζον ὑμᾶς, πλείονων δὲ μᾶλ-
λον, ἅτε δὴ προσάγοντες ϰαθ᾽ ἡμέ-
ραν ὑπὲρ τε αὐτῶν ϰ᾽ τ᾽ τῦ λαοῦ ἀγνοη-
μάτων, διὰ τὸ πλείϛαϰις ἀϑενεῖν, ϰαὶ
ὑπομϑύειν μαλαϰισμὸν τ᾽ εἰς πολύ-
χρονον ἁμαρτίαν· ὁ δὲ ϰρείττων ἁμαρ-
τίας ὑπάρχων, ὡς ϑεός, προσϰεϰόμι-
ϰεν ἑαυτ᾽, ϰ᾽ γέγονεν ἡμῶν ἀρχιερεὺς,
ἀϑεοπίνως μϑ᾽ λειτόμϑυος λάτρευ-
γεῖν, ἱερατεύων δὲ τῷ πατρὶ τὸ ἴδιον
σῶμα. ϑεοπρεπῶς οὖν ἄρα παθεῖν
ἐϰ ἀνέϰειτο τῇ ἁμαρτίᾳ, ὅτι μὴ
φύσεως ἦν χωϰτὸς, ἐϰ ἐϰούσης οὐ-
σιωδῶς τὸ ἄτρεπτον, ϰαὶ τὸ εἰς ἅ-
παν διαδιδράσϰειν δυνάσθαι τῇ ἁ-
μαρτίᾳ. * ϑεὸς οὖν ἄρα ὅτι παντε- * leg.
λείως, ἀνεπιϰούρητον ἔχων πρὸς ἑπ-
ρου τὸ ἀϰεραίδαντον εἰς ἁγιασμὸν, φύ-
σεώς τε ϰαρπὸν ἰδίας ἔχων τὸ ἀπλημ-
μελές.

naturæ eius proprius fructus im-

XLIV.

Hebr. 8.

Capitulum autem super ea quæ dicuntur: Talem habemus pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis, Sanctorum minister, & tabernaculi veri, quod fixit Dominus, & non homo. Vetus

μδ᾽.

Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγο-
μένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα,
ὃς ἐϰάθισεν ἐν δεξιᾷ τῦ ϑρόνου τῆς
μεγαλωσυνῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
τῶν ἁγίων λειτουργὸς, ϰαὶ τῆς
σϰιᾶς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ ϰύριος ϰαὶ ϰ᾽ ἄνϑρωπος.] ἐπήγαγτο

ANNO CHRISTI 431.

μὲν κατὰ τὴν ἔρημον ἡ ἀρχαία σκηνὴ διὰ τοῦ πανσόφου Μωϋσέως, πεποίηται δὲ κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει· καὶ τοῖς μὲν κατὰ τὸν νόμον ἱερατεύουσιν ἐκείνη πρεπωδεστάτη· ἐνδιαίτημα δὲ τῷ Χριστῷ πρέπον τε καὶ ἐοικὸς ἡ ἄνω καλλίπολις, τουτέστιν ὁ οὐρανὸς, ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω σκηνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρωπίνης εὕρεμα τέχνης, ἀλλ' ἱερὰ καὶ θεότευκτος. ἐκεῖ γεγονὼς προσκομίζει τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, ἡγιασμένους δὲ δηλονότι διὰ τοῦ πνεύματος. οὐδεὶς γὰρ ἔρχεται, φησὶ, πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. καὶ οὗτος αὐτῷ τῆς ἐνθάδε λεγομένης λειτουργίας ὁ τρόπος· θεοπρεπὲς δὲ τὸ χρῆμα, κἂν εἰ τοῖς καθ' ἡμᾶς, ἤγουν ἀνθρωπίνοις σημαίνοιτο λόγοις. τὸ γὰρ ἁγιάζειν δύνασθαι τῷ ἰδίῳ πνεύματι τοὺς πιστεύοντας, ἐλέῳ καὶ χάριτι δεδικαιωμένους, καὶ οἷον ἱερουργεῖν τῷ θεῷ, κόσμῳ μὲν ἀποθνήσκοντας, ζωοποιουμένους δὲ πνεύματι, καὶ εἰς εὐδόκιμον ἀληθῶς ἀναλάμποντας βίον, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεοπρεπές; ὅτι δὲ καίτοι λεγόμενος λειτουργεῖν, οὐ μείων ἐστὶ τοῦ πατρὸς, οὔτε μὴν κατόπιν ἔρχεται τῆς ἐνούσης εὐκλείας αὐτῷ, προσαποδείκνυσιν ἐναργῶς τὸ τοῖς θείοις αὐτὸν ἐνιδρῦσθαι θώκοις, καὶ ἐν δεξιᾷ καθῆσθαι τοῦ γεγεννηκότος. εἰ γὰρ ἐστὶν ἀληθὲς, ὅτι πᾶς ἱερεὺς ἕστηκεν ἀεὶ λειτουργῶν, καὶ οὐκ ἂν νοοῖτό ποτε σύνεδρός τε καὶ ἰσοκλεὴς ὥσπερ ἂν λατρεύσειε θεῷ, πῶς οὐκ ἀσυνήθης ἱερουργὸς ὁ Χριστὸς, ὁ καὶ ἐν τοῖς τῆς θεότητος θώκοις ὡς θεὸς, καὶ λειτουργῶν ἀνθρωπίνως; εἰ δὲ δή τις λέγοι συκοφαντῶν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ναὶ κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς ἰδικῶς ἄνθρωπος

illud tabernaculum per sapientissimum Moysen in deserto exædificatum est, idq; ad formã in monte illi demonstratam. Et quidem veteris testamenti sacerdotibus erat illud aptissimum: at vero habitaculum Christo conueniens est superna illa venustaque ciuitas, hoc est cælum, diuinum sane summũque tabernaculum, non artis humanæ inuentum, sed sanctum, & a Deo fabrefactum; in quod ille illatus, eos qui in ipsum credunt, sanctificationemq; per Spiritum consecuti sunt, Deo & Patri offert. *Nemo*, inquit, *venit ad Patrem, nisi per me.* Istiusmodi ergo illius est ministerium, de quo hic agimus. Et quamuis res hæc nostris, hoc est, humanis verbis exprimatur; est tamen admodum diuina. An non, obsecro, diuinum quiddam est, credentes proprio Spiritu posse sanctificare; misericordiaque & gratia iustificatos, mundo emortuos, spiritu viuificatos, vita tandem morumque honestate conspicuos Deo offerre, & quasi consecrare? Quod autem (etiam si ministrare dicatur) Patre neque minor sit, neque gloriæ illius vlla ex parte cedat, id inde clare constare potest, quod diuinæ maiestatis solium obtineat, atque adeo ipsi Patri dextera assideat. Si enim verum est, omnem omnino sacerdotem stare, vt sacrificium offerat; neque assidere, aut paris vnquã gloriæ cum Deo, cui sacrificat, intelligi potest: quo pacto Christus nouo modo sacerdotio non fungitur, qui ita vt homo ministrat, vt tamen in diuinitatis soliis consideat? Quod si quis improbus aduersus veritatem sycophanta hominem secundum solam dignitatis æqualitatẽ Deo

Exod. 25.

Ioan. 14. v. 6.

Hebr. 8. v. 3.

coniunctum, ad Patris dexteram considere contendat, is sane asseret, non amplius solius sanctæ Trinitatis esse supremum illum, atque ipsi soli conuenientem thronum. Sed iam quartus quidam nobis, recens & factus introducitur Deus, præter consubstantialem & sanctam Trinitatem.

XLV.

Hebr. 9. v. 11. *Christus autem assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non huius creationis; neque per sanguinem hircorum & vitulorum, sed per proprium sanguinem introiuit semel in sancta, æterna redemptione inuenta.* Qua ratione Dominus noster Iesus Christus per maius & perfectius tabernaculum ingressus, pontifex noster extiterit, verba modo recitata planum nobis faciunt. Quod autem sacerdotii illius ritus legali sacerdotio omnino præstiterit, plurimumque ea excelluerit quæ tantum in vmbra & figura contingebant, (ipse enim per se vera illa & impolluta hostia extitit) nemo, opinor, inficias iuerit. Obserua hic autem præclarum illum & admirabilem *pontificem nostrum, qui in dextera throni maiestatis Dei sedet in cælestibus, per proprium sanguinem semel tantum in sancta introisse, æternamque redemptionem inuenisse.* At quomodo is, qui vt Deus Deo Patri in dextera assidet, proprium sanguinem habere recte dici potest, si naturalem Dei Filium, hominis quoque filium extitisse, propriumq; sanguinem precium pro omnibus impendisse, & æternam hac ratione mundo salutem reperisse, certo persuasum non habuerimus? Neque enim dixerit quispiam, decuisse vt

Hebr. 8.

συνημμένος τῷ θεῷ κατὰ μόνην τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας· οὐκέτι μόνης ἐστὶν φησὶ τῆς ἁγίας τριάδος ἐν ἀνωτάτῳ καὶ μόνῃ αὐτῇ πρέποντα θρόνον, ἀλλ' ἤδη τις ἡμῖν τέταρτος οὑτοσὶ, πρόσφατός τε καὶ γενητὸς ἐπεισκρίνεται θεὸς, μετὰ τὴν ὁμοούσιον καὶ ἁγίαν τριάδα.

Anno Christi 431.

μέ.

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος.] Τίνα δὲ τρόπον διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς γέγονεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀρχιερεὺς, προαπέδειξεν ἡμῖν ἀρτίως ὁ λόγος. ὅτι δὲ τῆς ἱερουργίας ὁ τρόπος αὐτῷ καὶ ἀμείνων ἀσυγκρίτως τῆς κατὰ τὸν νόμον, καὶ πολὺ λίαν ὑπερκείμενος τῶν ὡς ἐν τύπῳ καὶ σκιᾷ· καὶ γάρ ἐστιν αὐτὸς ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ἄμωμον ἱερεῖον· ἐνδοιάσειεν ἂν οὐδείς. Ἐπιτήρει δὲ, ὅπως ὁ ἀξιάγαστος ἡμῶν ἀρχιερεὺς, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, λύτρωσιν εὑράμενος αἰωνίαν. πῶς οὖν ὁ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς ὡς θεὸς, ἴδιον ἔχειν αἷμα λέγοιτ' ἄν, εἰ μὴ πεπιστεύκαμεν, ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν υἱὸς κεχρημάτικε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου, καὶ τὸ ἴδιον αἷμα τῆς ἁπάντων ζωῆς ἀντάλλαγμα δοὺς, ταύτην εὕρατο τῷ κόσμῳ τὴν εἰς αἰῶνα λύτρωσιν; οὐ γάρ που φαίη τις ἄν, ὡς ἦν ἀκόλουθόν τε καὶ πρέπον, καθάπερ ἐν τάξει τῶν ἀλόγων ζώων σφάζεσθαι πλει-

ANNO CHRISTI 431.

ςάκις τῷ Εμμανουὴλ, ἀποχρῶντος εἰς λύτρωσιν τῆς ὑπ' οὐρανὸν τοῦ καὶ ἅπαξ παθεῖν αὐτόν. εἰ δὲ, καθὰ πεφρονήκασί τινες, ἄνθρωπος ἦν ἰδικῶς, ἰσότητι μὲν τῆς ἀξίας, ἤγουν αὐθεντίας, συνημμένος θεῷ, διῃρημένος δὲ καθ' ὑπόςασιν, καὶ ἀνὰ μέρος εἶναι πιςευόμενος· οὐκ ἦν ἴδιον αἷμα τοῦ συνεδρεύοντος τῷ πατρὶ τὸ εἰς λύτρωσιν τοῦ κόσμου δοθὲν, ἀλλ' ἑτέρου μᾶλλον σχετικὴν ἔχοντος πρὸς αὐτὸν τὴν συνάφειαν. ὥσπερ γὰρ δύο τινὲς ἄρχοντες τῇ τῶν ἀξιωμάτων ἰσότητι κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διενεγκόντες ὅλως, οὐχ* εἷς νοοῦνται μᾶλλον, ἀλλὰ δύο κατὰ τὸ ἀληθές· οὕτω τὸ συνημμένον τινὶ κατὰ τὴν ἀξίαν, διῃρημένων τῶν φύσεων, ἤγουν ὑποςάσεων, οὐχ εἷς εἶεν ἄν, ἀλλὰ δύο· καὶ τὸ ἑνὸς αἷμα τυχὸν αὐτοῦ δὴ πάντως ἐςὶ, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἑτέρου. οὐκοῦν οὐκ ἀπόχρη πρὸς ἕνωσιν ἀληθῆ τὸ ὡς ἐν ἰσότητι τῆς ἀξίας, ἤγουν αὐθεντίας, συνῆφθαι λέγειν ἄνθρωπον θεῷ.

μς'.

Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια ὁ Χριςὸς, οὐδὲ εἰς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν.] τοῦ θεοῦ λέγοντος· ὁ οὐρανός μοι θρόνος· ἐπαναπαύεσθαι καὶ αὐτὸν τοῖς ἄνω πνεύμασι φαμὲν τὸν υἱὸν, σκηνὴν ὥσπερ ἁγίαν ἔχοντα τὸν οὐρανὸν, καὶ οὐ κατά γε τοὺς ἐπὶ γῆς ἱερουργοῦντας σωματικῶς, καὶ τὰς δι' αἱμάτων τελοῦντας θυσίας, εἰς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν εἰςρέχοντα κατὰ τὸ τῷ νόμῳ δοκοῦν. ἐμφανίζεται δὲ νῦν ὑπὲρ ἡμῶν τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ, τίνι τρόπῳ; ἆρα γὰρ οὐκ ἀεὶ καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως

Emmanuel tamquam pecus aliquod sæpius mactaretur; quippe cum ad totum orbem liberãdum vel semel ipsum mortem subiisse abunde sat fuerit. Quod si, vt nonnulli sentiunt, purus per se tantum homo erat, Deo quidem secundum dignitatis vel auctoritatis æqualitatem cõiunctus, secundum hypostasim vero ab eodem seiunctus, & seorsum per se positus; profecto sanguis, qui in mundi redemptionem effusus est, non erat illius qui ad dexteram Dei Patris sedet, sed alterius cuiuspiam, qui relatiuam potius cum ipso habet coniunctionem. Quemadmodum enim duo principes eadem auctoritate omnino præditi, non vnus, sed duo reuera sunt homines; ita cuipiam dignitate parem esse, naturis interim, videlicet personis distinctis, non sinit vnum, sed duo esse: & vnius sanguis ita est huius, vt nullo modo sit alterius. Ad veram itaque vnionem non sat est, hominem Deo auctoritatis vel dignitatis æqualitate copulatum asserere.

XLVI.

Non enim in sancta manufacta Christus introiuit, neque in exemplaria verorum; sed in ipsum cælum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis. Cælum, inquit Deus, *mihi thronus est:* quare & ipsum quoque Filium in supernis spiritibus conquiescere, cælumque veluti sanctum quoddam tabernaculum obtinere dicimus, non more terrenorum ministrorũ, qui corporaliter sacris operantur, sanguineque secundum legis præscriptum ad verorum expressionem litant. Sed quo, quæso, modo vultui Dei nunc pro nobis apparet? Nonne semper etiam ante incarnationem

Hebr. 9. v. 24.

Isai. 66.

extitit apparens & conſpicuus? idque facile eſt cognitu, quod ipſe eſt opifex ſapientia Dei & Patris, per quam ad eſſe producta ſunt omnia. Et certe vt ſapientia dicit: *Ego eram qua delectabatur. Per ſingulos autem dies gaudebam in conſpectu eius omni tempore, quando gaudebat mundo perfecto, & gaudebat inter filios hominum.* Cum ab initio igitur Pater illi adblandiretur, ex eoque oblectationem quotidie caperet, iſque viciſſim voluptatem Patri afferret, quomodo nunc demum vultui Dei apparere dicitur? Sane Verbum Dei nouo nunc modo apparet, non amplius carnis expers & nudum, ſicut in principio, ſed in forma & natura humana. Ad hũc itaque modum pro nobis apparere, humanamque naturam (eſto illa propter Adami præuaricationem quandoque exoſa proſcriptaque fuerit) in conſpectu Dei Patris offerre traditur. Verbum proinde, vt homo factum eſt, oculis paternis velut in ſeipſo primo nos ſiſtit; quo nimirum Patri cõmendatos nos reddat, veteribus noxis expiatos, atque ad vitæ nouitatem per Spiritum inſtauratos, ac tandem dignos effectos qui in conſpectu Patris ſimus iam in filios cooptati.

Prouerb. 8. v. 30.

παρὰ τοῦ πατρὸς ἐποπτείας, ὡς ἐν υἱῶν

ὑπάρχει ἐμφανής; καί τοι καταθρῆσαι ῥᾷον, ὡς αὐτός ἐστιν ἡ δημιουργὸς σοφία τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, δι' ἧς τὰ πάντα προσεκομίσθη πρὸς ὕπαρξιν. καὶ γοῦν ὡς σοφία φησίν· ἐγὼ ἤμην, ᾗ προσέχαιρε. καθ' ἡμέραν δὲ εὐφραινόμην ἐν προσώπῳ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ· ὅτε ἐνευφραίνετο τὴν οἰκουμένην συντελέσας, καὶ ἐνευφραίνετο ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων. ὅτε τοίνυν αὐτῇ προσέχαιρεν ὁ πατὴρ, καὶ ἦν ἐν προσώπῳ αὐτοῦ καθ' ἡμέραν εὐφραινομένη τε καὶ εὐφραίνουσα, πῶς ἐμφανίζεται νυνὶ τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ; οὐκοῦν ἐμφανίζεται ξένως, οὐκέτι γυμνὸς καὶ ἄσαρκος λόγος, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐν ἀρχαῖς ἦν, ἀλλ' ἐν μορφῇ τε καὶ φύσει τῇ καθ' ἡμᾶς. φαμὲν γὰρ οὕτως αὐτὸν ἐμφανισθῆναι νυνὶ, καὶ οἷον *ἐπ' ὄψει τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τοῦ ἀνθρώπου φύσιν ἀγαγεῖν, καί τοι γενομένην ἐν ἀποστροφῇ διὰ τὴν ἐν Ἀδὰμ παράβασιν. ἡμᾶς οὖν ἄρα παρίστησιν ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ πατρὸς ὡς ἐν ἑαυτῷ καὶ πρώτῳ, καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, ἵν' ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ πατρὶ, καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπαλλάξας αἰτιαμάτων, καὶ εἰς καινότητα ζωῆς μεταστοιχειώσας ἐν πνεύματι· ὥστε καὶ ἀξίους ὁρᾶσθαι λοιπὸν τῆς τάξει παρειλημμένους.

Anno Christi 431.

*ἐπ' ὄψει

De eo quod Dominus noſter Ieſus Chriſtus gloriam accepiſſe ſcribitur.

Περὶ τοῦ λέγεσθαι δόξαν λαβεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

XLVII.

μζ'.

Galat. 1.

PAVLVS *apoſtolus non ab hominibus, neque per homines, ſed per Ieſum Chriſtum, & Deum Patrem qui ſuſcitauit eum ex mortuis.*

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.]

ἀπό-

ANNO CHRISTI 431.

ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ μὴ δεδεῆσθαι δόξης τῆς ἔξωθεν καὶ εἰσκεκριμένης τοῦ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸ συναποστέλλειν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τῶν περὶ ἑαυτοῦ κηρυγμάτων τοὺς ἱερουργούς· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς ἐκήρυττον, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἱεροῖς ἕπεσθαι γράμμασιν ἀναγκαῖον ἡμᾶς, οὐδαμοῦ παρεκτρέχοντας τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, φέρε λέγωμεν, τίνα δὴ τρόπον ὁ θεὸς καὶ πατὴρ δόξῃ λέγεται στεφανοῦν τοῦ υἱόν. οὐκοῦν αὐτός ποδ φησιν ὁ μακάριος Παῦλος περὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου· εἰ γὰρ ἔγνωσε, οὐκ ἂν τοῦ κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσε. οἶδεν οὖν ἄρα καὶ κύριον ὄντα τῆς δόξης τὸν ἐσταυρωμένον. πῶς οὖν δέχεται δόξαν παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ τῆς δόξης κύριος; ἢ δῆλον, ὅτι πεποίηται πάλιν οἰκονομικῶς ὁ λόγος αὐτῷ; δέχεται μὲν γὰρ ἀνθρωπίνως, ἔστι δὲ καὶ οὕτω τῆς δόξης κύριος θεϊκῶς. καὶ ὁ μὲν τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως πλοῦτος ὁρῷτο ἂν πρὸς ἡμῶν ἐν τοῖς ὑπὲρ κτίσιν πλεονεκτήμασι· τῆς δὲ καθ' ἡμᾶς πτωχείας τὸ μέτρον ἐν τῷ λέγεσθαι λαβεῖν, καὶ εἰ πλούσιος ὢν δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσεν. ἀλλ' οὖν ἀγαθαῖς ἐννοίαις πρὸς ὀρθότητα διοικούμενοι, καὶ τὰ εἰκότα φρονεῖν ἐπ' αὐτῷ σπουδάζοντες, οὐκ ἀγνοήσομεν ἡμεῖς τοῦ καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς πτωχείᾳ πλούσιον ὡς θεόν.

Ad ostendendum Dominum nostrum Iesum Christum externa aduentitiaque gloria minime indiguisse, sat erat indicasse, ipsum æque ac Deum Patrem mittere ministros, qui illum deprædicarent: neque enim semetipsos, qui mittebantur, prædicabant, sed Iesum Christum in gloriam Dei Patris. Quia vero sacras literas sectari nos oportet, neque ab earum decretis vel minimum discedere nobis licet; agedum paucis, quomodo Deus Pater Filium suum gloria coronasse dicatur, planum faciamus. Beatus Paulus de sæculi huius principibus quodam in loco ita scribit: *Si enim cognouissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.* Norat itaque, eum qui crucis supplicium subierat, gloriæ Dominum esse. Iam quomodo Dominus gloriæ gloriam a Patre accipit? Huius quæstionis nodum dispensationis ratio dissoluit. Accipit enim gloriam vt homo; pergit autem gloriæ Dominus esse vt Deus. Et quidem diuinæ illius naturæ opes ex iis prærogatiuis a nobis deprehenduntur, quæ creaturæ facultatem exsuperant: at vero humanæ egestatis conditio ex eo nobis fit palam, quod quædam accepisse perhibeatur. *Cum enim diues esset, propter nos factus est egenus.* Nostras proinde cogitationes ad rectæ fidei normam instituentes, & quæ par est de ipso sentire satagentes, ita illum in nostram paupertatem se demisisse statuemus, vt tamen tamquam Deum nunquã diuitem esse desiisse certo nobis persuadeamus.

1. Cor. 2. v. 8.

2. Cor. 8. v. 9.

μη'.

Ο πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. δέχεται πάλιν ὡς ἄνθρωπος ὁ υἱός· πλὴν οὐκ ἔξω πάλιν τίθησιν ἑαυτὸν ὁ πατὴρ τοῦ πάντα ἔχειν

XLVIII.

Pater diligit Filium, & omnia dedit in manu eius. Filius accipit vt homo: interim Pater a nullo eorum se excludit, quin omnia in potestate habeat. ea enim dans Fi-

Ioan. 3. v. 35.

lio, vna cum illo omnibus dominatur. Sed & ipsum quoque mortalium genus secũdum se alioqui infrene, & ad rebellionẽ propensum, diuinitatis sceptris per illum sibi submittit: quandoquidem, vt sapientissimus Paulus admonet,
2. Cor. 5. v. 19. *Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi.* Hic autem nequaquam asserimus, id quod rudiores quidã faciunt, alium ab eo quem sacra Virgo in lucem edidit, Christum in homine inhabitasse, mundumque sibi reconciliasse; sed ipsummet Deum Patrem in Christo mundum sibi reconciliauisse. Filius namque post humanam naturam assumptã factus est mediator, & ad pacem obtinendam quodãmodo reconciliator, non alteri cuipiã in mundo obedientiam cõcilians, sed vt in propria persona Deo & Patri: quandoquidẽ Christo reconciliati, per ipsũ & in ipso, Deo quoq; omnium saluatori re-
Matth. 11. v. 28. conciliamur. Hinc illud: *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis; & ego reficiam vos.* Quod ii autem qui ad illũ se adiungunt, non alteri cuipiam recõcilientur, quã vero naturalique Deo, illud idem ipse his verbis perspicuum facit:
Ioan. 12. v. 44. *Qui*, inquit, *credit in me, nõ credit in me, sed in eũ qui misit me. Et qui videt me, videt eũ qui misit me.* Et rur-
Ioan. 14. sũ: *Credite in Deũ, & in me credite.*

ὑφ' ἑαυτῷ. διδοὺς γὰρ αὐτὰ τῷ υἱῷ, σὺν αὐτῷ κατάρχει τῶν ὅλων, τοῖς τῆς θεότητος σκήπτροις ὑποφέρων δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἐπὶ τῆς γῆς γένος, καίτοι διανενευκὸς ἀχαλίνως εἰς ἀπόστασιν. ὡς γὰρ αὐτός ποθ' φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος· θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ, κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ. καὶ οὐδὴ ποθ' φαμεν, ὡς ἐν ἀνθρώπῳ κατοικήσας Χριστὸς ἕτερος παρά γε τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον, κόσμον ἑαυτῷ κατήλλαττε· φρονοῦσι γὰρ ὧδέ τινες τῶν ἀμαθεστέρων· ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον, ὅτι κατήλλαττεν ἑαυτῷ τὸν κόσμον ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐν Χριστῷ. γέγονε γὰρ ἡμῶν μεσίτης ἐν ἀνθρωπήσας ὁ υἱὸς, καὶ οἷον διαλλακτὴς εἰς εἰρήνην, οὐχ ἑτέρῳ προξενῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ὑποταγὴν, ἀλλ' ὡς ἐν ἰδίῳ προσώπῳ, τῷ θεῷ καὶ πατρί. Χριστῷ γὰρ κατηλλαγμένοι, κατηλλάγμεθα δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρι θεῷ. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε· δεῦτε πάντες πρὸς μὲ οἱ κεκοπιακότες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ὅτι δὲ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἰοῦσιν οὐ πρὸς ἕτερόν τινα γένοιτ' ἂν ἡ καταλλαγὴ, πλὴν ὅτι πρὸς θεὸν τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς, πεπληροφόρηκεν εἰπών· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με. καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ὁτὲ δὲ πάλιν· πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

Anno Christi 431.

XLIX.

Ioan. 17. *Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, vt & Filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, vt omne quod dedisti ei, det eis*
1. Ioan. 4. *vitam æternam.* Aduocatus & propitiator appellatur Filius. Ipse enim hominibus cælestem Patrem beneuolum propitiumq; reddit,

μθ'.

Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε. καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.] παράκλητος μὲν καὶ ἱλαστήριον ὁ υἱὸς ὠνόμασται· καθίστησι γὰρ τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς εὐμενῆ

ANNO CHRISTI 431.

τ̃ πατέρα, κ̀ παντὸς ἡμῖν ὑφίσκεται προέξενος ἀγαθοῦ. πλὴν ἐκεῖνο καταφρήσωμεν, πῶς ἂν δοξάσειν ὁ πατὴρ ⳩ υἱὸν, δοξασθήσεται δ̀ κ̀ αὐτὸς παρ' αὐτοῦ ἵνα δ̀ πον. ἐκοῦ τ̃ ὥραν, ἤγουν ⳩ καιρὸν ἐληλυθέναι φησὶ, καθ' ὃν ἔδει πάντως αὐτὸν ⳩ ὑπὲρ τ̃ τ̃ κόσμου ζωῆς ὑπομεῖναι σταυρόν. ἀλλ' ἵν̄ ἀναγκαῖον δοξάζεσθαι ⳩ υἱὸν παρὰ τ̃ πατρὸς, κ̀ διὰ τ̃ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως μ̃ρτυρούμενον ὅπ τέ ἐστιν ὁμοούσιος αὐτῷ κ̀ ζωοποιὸς, κ̀ θανάτου κρείττων, κ̀ φθορᾶς ἀμείνω πλὴ φύσιν διεκληρώσατο. κ̀ δοξάζει δὲ κ̀ αὐτὸς ὁ πατὴρ, ὡς ἔχων υἱὸν κ̄ῳ παῖ ὁποῖ ἐοικότα τε κ̀ ἰσοκλεᾶ κ̀ ἰσουργὸν ἑαυτῷ. κ̀ τ̃το δέδωκεν ὁ υἱὸς καταργήσας τ̃ θάνατον, κ̀ ἀναστήσας ἐκ νεκρῶν τ̃ ἑαυτ̃ ναόν. δέδωκεν γ̀ αὐτ̃ κ̄ῳ πάντων ἐξουσίαν, καθ' ἡμᾶς δὴ πάλιν κ̀ ἀνθρωπίνως· καίτοι βασιλεύων τ̃ ὅλων θεϊκῶς. κ̀ σύνεστι μὲν ὁ πατὴρ τοῖς δοθεῖσι τ̃ῳ υἱῷ τ̃ ζωὴ τ̃ αἰώνιον· αὕτη δέ ἐστιν αὐτός. ἔφη γάρ· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις κ̀ ἡ ζωή. ἐκοῦ κἂν εἰ λέγοιτο λαβεῖν παρὰ τ̃ πατρὸς δόξαν κ̀ πλὴ κ̄ῳ πάντων ἐξουσίαν τε καὶ βασιλείαν, ἀναθετέον μὲν τὸ λαβεῖν τοῖς τ̃ κενώσεως μέτροις. ἰστέον γ̀, ὅτι κ̀ τ̃ δόξης ἐστὶ κύριος ὡς θεὸς, κ̀ σύνθρονος τ̃ῳ πατρὶ, κ̀ κατ' οὐδένα δ̀ πον μειονεκτούμενος τ̃ς τ̃ τεκόντος αὐτὸν ὑπεροχῆς τε κ̀ δόξης, τὸ γε ἧκον εἰς τ̃ τ̃ς θεότητος φύσιν. ἐσόμεθα γὰρ οὕτως εὐσεβεῖς, ἅπερ ἐστὶν ἡμῖν ἀκόλουθον, κ̀ λογισμοὺς καθαιροῦντες, κ̀ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κ̄ῳ τ̃ς γνώσεως αὐτοῦ.

atq; adeo omnium bonorum nobis auctor est. Verumtamẽ inquisitione dignum est, quanam ratione Pater glorificet Filium, & Filius vicissim glorificet Patrem. Ait ergo aduenisse horam, hoc est tempus, in quo ipsum plane pro mũdi vita crucis supplicium subire oporteret. Par erat autem, vt Pater Filium per resurrectionem ex mortuis glorificaret, sibique cõsubstantialem & viuificum, & morte superiorem, & naturam a corruptione alienam sortitum euidenti testimonio demõstraret. Quin ipse quoque Pater hoc ipso glorificatur, quod Filium decore, gloria, potentiaq; sibi per omnia similem habeat. Atque istud liquido ostendit Filius, cum mortis imperio demolito, suum ipsius templum a mortuis exsuscitauit. Verum enimuero licet vt homo ius potestatemq; in omnes accepisse perhibeatur; vt Deus tamen vniuersis rerum naturis absolute dominabatur. Pater rursum iis qui Filio dati sunt, vitam æternam impertitur: at ille interim est illa ipsamet vita. *Ego*, inquit, *sum resurrectio & vita.* Quare licet gloriam & regnum, & super omnes & omnia potestatem accepisse dicatur; hoc tamen ad incarnationis conditionem est referendum. Certum est enim, Filium, vt Deus est, & gloriæ Dominum, & eadem cum Patre maiestate præditum esse; neque, quod quidem ad diuinitatis naturam spectat, Patris gloria & eminentia vlla ex parte inferiorem esse. Ad hunc itaque modum comparati, & pii erimus, & omnem intellectum in Christi obsequium conuertentes, & omnes cogitationes, *omnemque altitudinem contra Dei scientiam sese extollentem euertentes.* Ioan. 11. v. 25. 2. Cor. 10.

L.

Act.2.v.33. *Dextera igitur Dei exaltatus, & promissionem Spiritus sancti accipiens a Patre, effudit hoc, quod vos videtis & auditis. Non enim Dauid ascendit in cælum; dicit autem*
Psal.109. *ipse: Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* Vniuersum incarnati Verbi mysterium ex his perspicere licet. Etenim omnipotens illa dextera, omniumque opifex manus, Deus Verbum in Patris forma & æqualitate cum esset, propter humanam naturam exinanitus, & exaltatus prædicatur: non quod in gloriam extraneam, hoc est, in eam quam olim naturaliter non possideret, euectus sit; sed quod ad propriam, naturaliterque sibi insitam & ingeneratam redierit. Homo itaque factus, exaltatus est secundum humanam naturam, tametsi secundum naturam semper est altissimus. Et hunc esse arbitror modum naturæ, & quam vocamus exinanitionem. Deus itaque homo factus, licet hoc ipsum solum quod cernebatur, hoc est, purus homo esse putaretur;
1.Tim.3. v.16. *prædicatus est tamen in gentibus, creditus est in mundo, honoratus est,* vt verus Dei Patris Filius; denique summa gloria, summaque dignitate condecoratus est, vtpote Deus esse creditus. Neque ea res inusitata ei est. Veram namque in humana natura humilitatem, veram rursum in exaltatione sublimitatem agnoscimus, licet sua ipse gloria coruscaret. Quoniam vero humanæ naturæ, humanæque conditioni & modulo omnia cælitus & a Deo obueniunt; ideo Filius, quamquam is secundum se manus dextera & omnium opi-

ν'.

Anno Christi 431.

Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο, ὃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν· λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.] ὅλον ἐν τούτοις καταθρήσαιμεν ἂν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς τὸ μυστήριον. ἐν μορφῇ γὰρ ὑπάρχων καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς ὁ ἐξ αὐτοῦ θεὸς λόγος, ἡ πανσθενὴς δεξιὰ, καὶ χεὶρ ἡ * παντουργικὴ, κεκενῶσθαι μὲν λέγεται διὰ τὸ ἀνθρώπινον· ὑψοῦται δὲ πάλιν, οὐκ εἰς ὀθνεῖον ἀξίωμα καὶ οὐ πάλαι προπεφυκὸς αὐτῷ διαβαίνων, ἀλλ' εἰς ἔμφυτόν τε καὶ τὴν ἐνοῦσαν ἀεὶ δόξαν τε ὁμοῦ καὶ ὑπεροχὴν ὑπονοστῶν. ὑψοῦται γὰρ ἀνθρωπίνως, καίτοι κατὰ φύσιν ὕψιστος ὢν ἀεί· γέγονε γὰρ ἄνθρωπος. καὶ τοῦτο, οἶμαι, ἐστὶ τὸ τῆς φύσεως μέτρον, καὶ ἡ λεγομένη κένωσις. ὅ γε μὴν ἐνανθρωπήσας θεὸς, καίτοι νομισθεὶς οὐδὲν ἕτερον εἶναι, πλὴν ὅτι μόνον ἄνθρωπος, αὐτὸ δὲ τουτὶ τὸ ὁρώμενον, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, τετίμηται δὲ καὶ ὡς υἱὸς ἀληθῶς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν εὐκλείας ἀνεδήσατο τὰ αὐχήματα, θεὸς εἶναι πεπιστευμένος. καὶ οὐκ ἀσύνηθες αὐτῷ τὸ χρῆμά ἐστιν· ἀληθὲς δὲ μᾶλλον εἶναί φαμεν τὸ ὑφειμένον ἐν ἀνθρωπότητι, καὶ τὸ ὑψοῦσθαι δοκεῖν, καίτοι ταῖς εἰς λῆξιν διαπρέποντα δόξαις. ἐπεὶ δὲ τῇ ἀνθρώπου φύσει, καὶ μέτροις τοῖς καθ' ἡμᾶς, πάντα ἐστὶν ἄνωθεν καὶ παρὰ θεοῦ, ταύτῃ τοι καὶ μάλα εἰκότως τῇ

* Ἰσχύν.

ANNO CHRISTI 431.

δεξιᾷ τοῦ παιδὸς ὑψοῦσθαι λέγεται, καίτοι χεὶρ ὑπάρχων αὐτὸς, καὶ τῆς ὅλων δημιουργὸς δεξιά. ἄφες δέ μοι πάλιν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ἀνθρωπίνως μὲν τὸ πνεῦμα δεχόμενον, πληροῦντα δὲ θείκως τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ παιδὸς, διὰ τοῦτο τοῖς πιστοῖσιν ἐνιέναι τὸ πνεῦμα, καὶ οὐχ ὡς ἀλλότριον, ἀλλ' ὡς ἴδιον αὐτοῦ. ἔφη μὲν γάρ που θεὸς διὰ ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν· ὅτι ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα. πληροῖ δὲ τοῦτο Χριστὸς, ὡς ἴδιον ἐνιεὶς τοῖς κεκλημένοις τὸ πνεῦμα. καίτοι τὸ μετόχοις ἀποτελεῖν δυνασθαί τινας τοῦ ἁγίου πνεύματος, πρέποι ἂν οὐκ ἀνθρώπῳ· πόθεν; θεῷ δὲ μᾶλλον τῷ κατὰ φύσιν. συνῆρκεν οὖν ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ παιδὸς ὁ υἱὸς, τὸ πνεῦμα δίδοὺς αὐτός. ἀνθρωπίνη τοίνυν ἡ λῆψις, θεοπρεπὲς δὲ τὸ ὑπὲρ ἄνθρωπον τὸ ἐξ ἰδίου πληρώματος καὶ εἰς ἑτέρους ἐκχεῖν τὴν τοῦ πνεύματος δόσιν. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνὼς ὁ λόγος, συνέδρός τε διὰ τοῦτο τῷ θεῷ καὶ πατρί.

fex sit, per Patris dexteram iure merito exaltatus dicitur. Obserua hic rursum, Dominum nostrum Iesum Christum secundum humanam quidem naturam Spiritum accipere, secundum diuinam vero hoc ipso Patris promissa exsoluere, quod Spiritum sanctum non tamquam ab se alienum, sed tamquam sibi proprium fidelibus mittit. Deus enim per quemdam ex sanctis prophetis alicubi ita ait: *Effundam de Spiritu meo super omnem carnem.* Hanc autem promissionem Christus Dominus præstat, cum Spiritum vt proprium ad fidem vocatis immittit. Atqui Spiritum sanctum quibuscumque libitum fuerit posse impertiri, id in hominem nequaquã conuenit, sed tantum in verum naturalemque Deum. Quando igitur Filius Spiritum sanctum impertiuit, quod Dei & Patris est efficit. Humanum proinde quiddam est, Spiritum suscipere; diuinum vero & supra hominem, ex propria plenitudine Spiritum sanctum in alios effundere. Verbum itaque, quod in humana forma apparuit, Deus est: vnde consequitur, vt eiusdem quoque cum Patre maiestatis sit. *Ioel.2.v.28.*

Περὶ τοῦ λέγεσθαι ἀνεστῆναι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν διὰ δυνάμεως τοῦ παιδός.

De eo quod Christus per paternam virtutem resurrexisse dicitur.

να'.

ΟΘΕΣΠΕΣΙΟΣ γράφει Παῦλος περὶ τοῦ πατρὸς Ἀβραάμ· οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον· ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην· ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν· ὃς παρεδόθη

LI.

DIVINVS Paulus de patriarcha Abraham ita scribit: *Non est autem scriptum propter ipsum tantum, quia reputatum est illi ad iustitiam; sed & propter nos, quibus reputabitur credentibus in eum, qui suscitauit Iesum Dominum nostrum a mortuis: qui traditus est* *Rom.4. v.23.*

propter delicta noſtra, & reſurrexit propter iuſtificationem noſtram. Vna quidem deitas in tribus perſonis adoratur tum a nobis, tum etiam a ſupernis illis ſpiritibus. Cũ autẽ vna dumtaxat diuinitas exiſtat, merito totius opus cenſetur, quidquid poteſt ab illa vna procedere. Deus Pater namque omnia per Filium operatur in Spiritu
Ioan.5.v.21. ſancto. Quare ſi Pater viuificare dicitur, idipſum omnino per Filium in Spiritu ſancto præſtare intelligitur. Rurſum ſi Filius in his qui vita deſtituuntur, vitam efficere prædicatur; hoc ipſum abſque coeſſentialis Patris cooperatione efficere non putetur, vt qui illum qui eum genuit, in ſeipſo manentem ſemper habeat. *Ego,*
Ioan.14. v.10. inquit aperte, *a meipſo non loquor: Pater qui in me manet, ipſe facit opera.* Tandem ſi Spiritus hoc ipſum operatur, omnino vt vitæ ſpiritus operatur. Atqui Deum Patrem, & Filium qui ex illo genitus eſt, ſecundum naturam vitam eſſe dicimus. Quamuis ergo Pater Chriſtum ex mortuis exſuſcitaſſe dicatur, Filium tamen circa proprii corporis exſuſcitationem non otioſum extitiſſe inueniemus. nam Iudæos hoc
Ioan.2.v.19. modo allocutus legitur: *Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* Ita cum beatus Paulus doceat, *quod & nobis quoque reputabitur ad iuſtitiam credentibus in eum, qui ſuſcitauit Ieſum*
Rom. 4. *Chriſtum ex mortuis;* non ſolum in Deum Patrem credidimus, ſed etiam in Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Quin & illud quoque obſeruandum, vt arbitror, hoc loco venit, nempe Vnigenitum hominem factum, mortem quidem ſecundum carnem pertu-

διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.] μία μὲν θεότητος φύσις, εἰ καὶ ὑποστάσεσι δὲ προσκυνεῖται τρισὶ πρόσωπά τε ἡμῖν καὶ τὸν δύο πνεύματων. μιᾶς δὲ οὐσης θεότητος, ἀπάσης εἰκότως δὴ ἔργον ἂν γένοιτο παῦ ὁποιῶν τὴν ὅπερ μάλιστα προσόντων αὐτῇ τε καὶ μόνῃ. προσήκει γὰρ πάντα παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι. ὥστε κἂν εἰ λέγοιτό που ζωοποιεῖν ὁ πατὴρ, ἐνεργήσει πάντως αὐτὸ διὰ τοῦ υἱοῦ ἐν ἁγίῳ πνεύματι. κἂν ἐνεργῇ τὸν ζωὴν ὁ υἱὸς εἴ γε τοῖς δεδεημένοις τῆς ζωῆς, ἀλλ' οὐδέπω τοῦ ὁμοουσίου πατρός· ἔχει γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὸ γεννήσαντα. καὶ γοῦν ἔφη σαφῶς· ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός. κἂν εἰ τὸ πνεῦμα λέγοιτο τοῦτο δρᾶν, ἐνεργήσει πάντως ὡς πνεῦμα ζωῆς· ζωὴν δὲ εἶναι φαμὲν καὶ φύσιν Ⓜ θεὸν καὶ πατέρα, καὶ Ⓜ ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα υἱόν. ἐκοῦν λέγεται μὲν ὁ πατὴρ ἀνιστῆσαι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν· ἐγὼ δὲ Ⓜ υἱὸν ἀνενεργῆ πρὸς τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἰδίου σώματος. καὶ γοῦν ἔφη πρὸς Ἰουδαίους· λύσατε Ⓜ ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. ἄφρ δὲ, ὅπως τοῦ μακαρίου Παύλου λέγοντος· ὅτι λογισθήσεται καὶ ἡμῖν ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην τοῖς πιστεύσασιν ὅτι Ⓜ ἐγείραντα Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν· ἐκ εἰς μόνον Ⓜ ἡ πίστις Ⓜ πατέρα γέγονε καὶ θεόν, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς Ⓜ κύριον Ⓜ ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ἄλλως τε· δεῖν γὰρ οἶμαι κἀκεῖνο ἰδεῖν· γέγονεν ἀνθρωπος ὁ μονογενὴς, καὶ ὑπέμεινε μὲν σαρκικῶς Ⓜ θανα-

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

τον, ἀνεβίω γε μὲν οὐ κ͞τ σαρκὸς, ἤγουν ἀνθρωποτητ͞ος, δυάμιν, ἀλλ' ὡς ἐν ἰσχύϊ θεότητ͞ος τῆς ζωογονούσης σὺν νεκροὺς, καὶ καλούσης τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. δυαθετέω οὖν ἄρα τὴν ζωοποίησιν ἣ μάλα εἰκότως ἐν αὐτῇ που παντὸς τῆ τ͞ε σώματ͞ος φύσ, κἂν εἰ γέγονεν ἴδιον τ͞ε ἐκ θεοῦ φωτ͞ος λόγου· δυνάμει δὲ μᾶλλ͞ω τῇ ὑπερτάτῃ, καὶ φύσ τῇ ὑπὲρ κτίσιν, ὡς σὺν πρ͞οσώπῳ τ͞ε θεοῦ καὶ πατρὸς, ἐξ οὗ πέφηνεν ὁ υἱὸς, ἴσος τε καὶ * ὅμοι͞ος κ͞τ πάντα αὐτῷ. πρ͞οσεισι δὲ δι' ἀμφοῖν καὶ τὸ πν͞α τὸ ζωοποιοῦν. πρ͞οσδεδόσθαι δέ φησι ⓦ Χριστὸν διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἐγηγέρθαι διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν. ὥσπερ γὰρ γέγονεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ παθεῖν αὐ͞ ⓦ τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ ⓦ θάνατον, ἵνα λοιπὸν ἀπονήσῃ τ͞ε θανάτου τὸ κράτ͞ος· οὕτω καὶ δυεβίω πάλιν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐγκαινίζων σὺν ἡμῖν τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἐπάνοδον, καὶ τῆς σὺν Ἀδὰμ πρ͞αβάσεως ἀφανίζων τὰ ἐγκλήματα. δεδικαιώμεθα γὰρ ἐν Χριστῷ, τῆς μὲν ἀρχαίας ἐκείνης ἀρᾶς τὴν δυάμιν ἀφανίζοντ͞ος διὰ τῆς εἰς ἅπαν ὑπ͞ακοῆς, ἀπαλλάττοντ͞ος δὲ τὴν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τὴν φύσιν· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμάρτημα, γέγονε δὲ μᾶλλον ἄξιος σὺν αὐτῇ, καίτοι κατεγνωσμένῃ, καθάπερ ἔμπροσθεν, * σὺν Ἀδάμ.

* ὁμοούσιος

* πρὸ ταύτης

νϐ'.

Η ἀγνοεῖτε, ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τ͞ὸν θάνατον αὐτ͞οῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τ͞οῦ βαπτίσματος εἰς τ͞ὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν

lisse, vi tamen carnis, hoc est humanitatis, neutiquam reuixisse, sed virtute deitatis, *quæ viuificat mortuos, & vocat ea quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt.* Ipsa itaque viuificatio non ad ipsam corporis naturam, licet illud Verbo ex Deo genito proprium extiterit, sed potius ad supremam illam virtutem, hoc est, ad eam naturam iure merito referenda est, quæ omnem excedit creaturam, sicut in persona Dei Patris, ex quo prodit Filius per omnia illi æqualis & consubstantialis. procedit autem per vtrosque & viuificus quoque Spiritus. Addit porro, Christum propter delicta nostra traditum esse; propter nostram autem iustificationem exsuscitatum. Quemadmodum enim factum est, vt ipse nostri causa in propria carne mortem pateretur, quo mortis imperium in posterum dissolueretur: sic rursum nostri causa reuixit, culpisque præuaricationis Adæ abolitis, reditum nobis ad immortalitatem primus ostendit. Iustificamur enim per Christum, antiquæ illius maledictionis vim demolientem per obedientiam modis omnibus perfectam, naturam vero humanam ab antiquis criminibus liberantem. Peccatum namque nullum admisit, sed omni laude dignus in ipsa fuit, etiam si in principio, hoc est in Adam, vt ante quoque admonuimus, condemnationi obnoxia fuerit.

Rom. 4. v. 17.

LII.

An ignoratis, quia quicumque baptizati sumus in Christum Iesum, in mortem ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus illi per baptismum in mortem; vt quomodo Christus resurrexit a mortuis per

Rom. 6. v. 3.

gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus. Dominus noster Iesus Christus inferno despoliato, spirituumque multitudine, quæ in subterraneis claustris detinebatur, inde liberata, tertia die resuscitatus reuixit, rediuiuusque sanctis apostolis dixit: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Cum igitur vt in vno Patris nomine baptizamur, ita in vno quoque Filii nomine, eiusdemque morte & Spiritu sancto abluamur: qui vnum Dominum nostrum Iesum Christum in duos filios diuidunt, hominemque secundum solam dignitatis vel auctoritatis æqualitatem Deo coniunctum fuisse contendunt, naturis interim personisque diuisim subsistentibus, ii nos doceant, in vtriusnam mortem baptizati simus. Nam si in diuini Verbi, vt seorsum per se animo concipitur, mortem baptizatos nos dicunt; incorruptibili naturæ corruptionem plane tribuemus, & illi qui suapte natura vita est, mortem adscribemus. Sin autem nos in illius mortem ablutos responderint, qui proprie seorsum & per se ex sacra Virgine ortus intelligitur; qui fieri potest, vt illum omnino esse, qui eiusdem cũ Patre & Spiritu sancto ordinis & dignitatis est, diserte non profiteantur; fortasse etiam genito ex Deo Verbo vera filiatione spoliato, si mortis capax ille est, in cuius mortem baptizati sumus? At quis, quæso, cui modo mens vigeat, manifestam doctrinæ huius absurditatem non animaduertat? Necessario itaq; statuendum est, Dei Verbum simile nobis factum esse, mortemque in carne vltro

Matth. 28. v. 19.

διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.] ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σκυλεύσας τὸν ᾅδην, καὶ τῶν ἐκεῖσε μυχῶν τὴν τῶν καθειρχθέντων πνευμάτων ἀπολύσας πληθὺν, ἀνεβίω τριήμερος. εἶτα τοῖς ἁγίοις ἔφασκε μαθηταῖς· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. βαπτιζόμεθα τοίνυν ὥσπερ εἰς ἓν ὄνομα τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ εἰς ἓν ὄνομα τοῦ υἱοῦ, καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. διδασκέτωσαν τοίνυν οἱ διορίζοντες εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν, ἄνθρωπόν τε θεῷ συναφθῆναι λέγοντες κατὰ μόνην τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας, ἤγουν αὐθεντίας, διῃρημένων τῶν φύσεων, εἰς τὸν τίνος θάνατον ἐβαπτίσθημεν. εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς εἰς τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, κατηγορήσομεν ἐναργῶς τῆς ἀκηράτου φύσεως τὴν φθορὰν, καὶ καθοριοῦμεν θάνατον τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς. εἰ δὲ δὴ φαῖεν, ὅτι τοῦ ἐκ γυναικὸς ἰδίᾳ τε καὶ ἀνὰ μέρος καὶ καθ' ἑαυτὸν νοουμένου, πῶς οὐ κἀκεῖνό φασιν ἀναφανδὸν, ὅτι πάντῃ καὶ πάντως αὐτὸς εἴη ἂν ὁ συντεταγμένος τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, τάχα που καὶ ἐξωσθέντος τῆς ἀληθοῦς υἱότητος τοῦ ἐκ θεοῦ φυῶτος λόγου, εἴπερ ἐστὶ θανάτου δεκτικὸς, οὗ καὶ εἰς τὸν θάνατον βεβαπτίσμεθα; ἀλλ' ὁρᾷ που πάντως ὁ νοῦν ἔχων διεγηγερμένον τὴν τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίαν. ἐκοῦν ἀνάγκη νοεῖν, ὅτι γεγονὼς καθ' ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, σαρκὶ πέπονθεν ἑκών.

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἑκών. βεβαπτίσμεθα γὰρ οὕτως εἰς τὸν αὐτοῦ θάνατον, ὡς ἑνὸς ὄντος υἱοῦ, κατὰ μὲν τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀπαθοῦς, παθητοῦ δὲ κατὰ τὴν σάρκα. ὅτι δὲ ἡμᾶς εἰς καινότητα ζωῆς μεταπλάττει Χριστὸς διὰ τῆς ἀναστάσεως, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις; παρίστησι γὰρ ἡμᾶς ἑαυτῷ τε καὶ τῷ πατρὶ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καθὰ γέγραπται· καὶ ἀποθανόντας μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῇ δικαιοσύνῃ.

νγ'.

Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ιησοῦν Χριστὸν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Ιησοῦν Χριστὸν, ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν * ἡμῖν·] ζωὴ μὲν ἐστι κατὰ φύσιν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος· ἐπεὶ δὲ τῷ θανάτῳ κάτοχον ἠμπίσχετο σῶμα, καὶ χάριτι μὲν θεοῦ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, θεϊκῶς γε μὴν ἀνεβίω, καθ' ὅτι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν * ὑπ' αὐτοῦ. ταύτῃ τοι κατά γε τοὺς ἀρτίως ἡμῖν ἀποδοθέντας λόγους, ἐγηγέρθαι λέγεται παρὰ τοῦ πατρός. πλὴν ἐκεῖνο δὴ πάλιν φέρε δὴ, φέρε καταθρήσωμεν, εἰ δοκεῖ. ζωοποιήσειν ἔφη τὸν πατέρα καὶ τὰ ἡμῶν σώματα διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν· καὶ ἀληθὲς ὅτι τὸ χρῆμά ἐστιν, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιοῦν καὶ αὐτοῦ πνεῦμά ἐστι Χριστοῦ. γέγραπται γάρ· ὅτι ὑμεῖς μὲν οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. καὶ πάλιν περὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυ-

* ἡμῖν.

* ὑπὸ τοῦ θανάτου.

subiisse. Hac enim ratione in mortem illius baptizati sumus, cum non nisi vnus tantum sit Filius, qui quidem secundum diuinitatis naturam pati nihil potuit, secundum humanam autem potuit. Tandem quod Christus per resurrectionem in vitæ nouitatem nos transformet, id in quæstionē non cadit. Sistit enim nos veluti ex mortuis viuentes & sibi & Patri. Scriptum est namque: *Mortui quidem peccato, viuentes autem iustitiæ.* Rom. 6.

LIII.

Quod si Spiritus eius qui suscitauit Iesum Christum a mortuis, habitat in vobis; qui suscitauit Iesum Christum a mortuis, viuificabit mortalia corpora vestra per inhabitantem Spiritum eius in vobis. Etsi vnigenitum Dei Verbum secundum naturam vita est; attamen quod corpus morti obnoxium induerit, gratia Dei per propriam carnē pro omnibus gustauit mortem; verum diuina virtute ad vitam rediit; *quatenus impossibile erat a morte illum teneri.* Ob has itaque rationes a Patre e mortuis exsuscitatus dicitur. Iam vero accurate, si videtur, expendamus, quomodo Patrem mortalia quoque nostra corpora per Spiritū suum qui habitat in nobis, viuificaturum prædicet. Viuificabit itaque, neque de huius rei veritate dubitare licet: verumtamen idem ille viuificus Spiritus, Christi quoque Spiritus est. Scriptum est enim: *Vos non estis in carne, sed in spiritu; si tamen Spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem Spiritum Christi non habet, hic non est eius.* Et rursum de sanctis apostolis ita scribitur: *Cum venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithy-*

Rom. 8. v. 11.

Hebr. 2. v. 9.

Act. 2. v. 24.

Rom. 8. v. 9.

Act. 16. v. 7.

niam; & non permisit eos Spiritus Iesu. Cum Spiritus ergo ipsius quoque exsuscitati proprius sit, quantumuis Deus Pater in Spiritu nos viuificare dicatur; quis ambigat, resurrectionem in humanam naturam ad eum modum cecidisse, vt eam tamen Deus Verbum vna cum Patre, ex quo naturaliter procedit, effecerit, cuius viuificus ille Spiritus proprius quoque existit?

LIV.

2. Cor. 13. v. 3. *An experimentum quæritis eius, qui in me loquitur Christus; qui in nobis non infirmatur, sed potens est in vobis? Nam etsi crucifixus est ex infirmitate, sed viuit ex virtute Dei. Nam & nos infirmi sumus in illo: sed viuemus cum eo ex virtute Dei in vobis.* Nonnulli eorum qui crediderunt, offensionem de Domino nostro Iesu Christo ex quorumdam sermonibus passi, in eiusmodi cogitationes præcipites abierant: Si verus Deus erat, naturalisque omnipotentis Dei filius, cur homicidarũ manus non effugit? nam probrosissimam in cruce mortem perferendo, intelligi non potest, quomodo & Deus extiterit, & crucifigentium tamen manibus cesserit, nostrisque infirmitatibus obstrictus fuerit. Ad huiusmodi autem cogitationes beatus Paulus ita respondet: Si volueritis apud animos vestros serio considerare, quisnam & qualis sit qui in me loquitur, ea sedulo reputantes, quæ ad nos spectant, idoneam mox nodi huius solutionem reperietis. Non enim infirmus fuit in nobis, sed per Spiritum suum præpotentem, virtutem efficacitatemque ostendit; talem nimirum, vt citra omnem difficultatem quosuis irruentium

νίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τοῦ Ιησοῦ. ὅτε τοίνυν ἴδιόν ἐστι τὸ πνεῦμα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐγηγερμένου, καίτοι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ζωοποιοῦντος ἡμᾶς ἐν πνεύματι, πῶς ἐστιν ἀμφιβάλλειν, ὅτι πέπρακται μὲν περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἡ ἀνάστασις, ἐνήργηκε δὲ τὸ χρῆμα μετὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς ὁ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν θεὸς λόγος, οὗ καὶ ἴδιόν ἐστι τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιοῦν; Anno Christi 431.

νδ'.

Εἰ δὲ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν *ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ἡμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, *ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς.] ἐσκανδαλίζοντό τινες τῶν πεπιστευκότων εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ιησοῦν τὸν Χριστὸν, τάχα που λόγοις τοῖς παρά τινων* ἐπενηνεγμένοις πρὸς ἐννοίας τοιαύτας· εἰ θεὸς ἦν ἀληθῶς, καὶ υἱὸς κατὰ φύσιν τοῦ πάντα ἰσχύοντος θεοῦ, πῶς οὐ διέδρα τὰς τῶν φονώντων ἐπιβουλάς; πῶς δὲ καὶ* ἀτιμότατα τὸν ἐπὶ ξύλου θάνατον ἀνατλὰς, οὐκ ἂν νοοῖτο καὶ μάλα εἰκότως ἀσθενῆσαι καθ' ἡμᾶς, καὶ τῆς τῶν σταυρούντων ἡττῆσθαι χειρός; πρὸς δὲ τὰ τοιάδε φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· εἰ γὰρ δὴ βούλοισθε δοκιμάζειν ὀρθῶς, τίς ἂν εἴη, καὶ πόσος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ, τὰ καθ' ἡμᾶς αὐτοῦ ἐννενοηκότες, ἀποχρῶσαν εὑρήσετε τὴν κατάληψιν. οὐ γὰρ ἠσθένησεν ἐν ἡμῖν, ἀπέφηνε δὲ μᾶλλον* δυνατώτατον διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος, ὥστε δύνασθαι παντὸς κατευμεγεθῆσαι

* ἡμῖν
* ἐν ἀδυνατεῖ
* ἐπιβουλάς
* ἀτιμότατα
* δυνατώτατος

ANNO CHRISTI 431.

πειρασμοῦ καὶ μάλα ῥᾳδίως, καὶ ταῖς τῶν παθῶν ἐφόδοις ἀντιφέρεσθαι νεανικῶς. τί οὖν, ὦ Παῦλε, φαίη τις ἄν, οὐκ ἀσθενείας ἔργον φῄς εἶναι τὸ ὑπομεῖναι σταυρὸν, ἀλλ' ἔνδειξιν εἶναι τὸ χρῆμα δυνάμεως; ἆρα τῆς θεοπρεποῦς; οὐμενοῦν, φησίν. ὁμολογῶ γὰρ αὐτῷ ἠσθενηκέναι σαρκὶ, ζῆσαι δὲ πάλιν ἐκ δυνάμεως θεοῦ· θεὸς γὰρ ἦν φύσει. πῶς οὖν ἠσθένησε; συγχωρήσας τῷ ἰδίῳ σώματι καὶ θανάτου γεύσασθαι δι' ἡμᾶς, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τῷ διάβολον· καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ὅτε τοίνυν τὸ ἀσθενῆσαι βραχὺ, κατά γε τὴν σάρκα φημὶ, σωτηρίας ἦν πρόφασις τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν, πῶς οὐκ ἔδει παθεῖν τὴν ἀσθένειαν, ἵνα δι' αὐτῆς καταργήσῃ τὸν θάνατον; θαυμάζεται πάλιν τὸν ἑαυτοῦ ζωοποιήσας ναὸν, οὐκ ἐξ ἀσθενείας τοῦτο κατορθῶν σαρκικῆς, ἀλλ' ὡς ἐκ δυνάμεως θεοῦ. ἔστι δὲ αὐτὸς ἡ δύναμις τοῦ πατρὸς, ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ζῆ τοιγαροῦν ἀεί· ζωὴ γὰρ ἐστιν. ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς ζήσομεν σὺν αὐτῷ, συνηθενηκότες αὐτῷ, κατά γε τὸ ἀποθνήσκειν τέως, εἰ καὶ ἐν ἐλπίσιν ἐσμὲν τῆς εἰς αἰῶνα ζωῆς, πῶς ἐστιν ἀμφιβαλεῖν; ἀνεβίω γὰρ ἐκ νεκρῶν, ὁδὸς εἰς ζωὴν γεγονὼς τῇ φύσει· εἴρηται γὰρ πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων.

νέ.

Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται. καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξασόν σου τὸν υἱόν. καὶ πάλιν· ἤρξατο λυπεῖσθαι, καὶ ἀδημο-

tentationum impetus propulsare, cunctisque afflictionum insultibus animose obsistere liceat. Quid ergo? dicet aliquis, o Paule; an non infirmitatis indicium fuit crucem sustinere? Itane vero ea res virtutis argumentum extitit? an diuinæ? Minime gentium, inquit. Agnosco enim illum carne infirmatum esse, rursus autem diuina virtute reuixisse. nam Deus natura erat. Cur igitur, aut quomodo infirmatus est? proprium etiam corpus mortem nostri causa degustare sinens, *quo nimirum per mortem destrueret eum qui mortis habebat imperium, hoc est diabolum; & liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant seruituti.* Cum igitur modica secundum carnem infirmitas his salutis causa extiterit qui sub cælo sunt, quomodo nõ oppido decebat, vt eam infirmitatem subiret, quo mortem destrueret? proprio templo iterum viuificato, omnibus admirationi est, non per carnis infirmitatem, sed per virtutem diuinam hoc præstans: *est enim ille Patris virtus, & resurrectio & vita.* Viuit itaq; semper: vita namq; est. Neq; dubitandum est, quin nos quoque olim vita cum illo fruituri simus, qui nunc simul cũ illo infirmitate iactamur mortem obeundo, quãuis certa æternæ vitæ spe sustentemur. Reuixit enim ex mortuis, naturæ nostræ iter ad vitã muniens: appellatus est enim *primogenitus ex mortuis, & primitiæ dormientiũ.*

Hebr. 2. v. 14.

1. Cor. 1. Ioan. 11.

Coloss. 1. 1. Cor. 15. v. 20.

LV.

Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salua me ex hac hora. Sed propter hoc veni in horam hanc. Pater, clarifica filium tuum. Et alio loco rursum: *Et cœpit contristari & mœstus esse, & dixit:*

Ioan. 12. v. 27.

Ioan. 17.

Matth. 26. v. 37. Luc. 23. v. 46.

Tristis est anima mea vsque ad mortem. Et rursum: *Et clamans voce magna Iesus, ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.* Qui Apollinarii opinionem sequuntur, eiusdemque sententiæ subscribunt, hi templum Deo vnitum, inanime ac ratione destitutum fuisse cõtendunt: sed quid illi, obsecro, respondere possunt, cum sanctos euangelistas talia de omnium nostrum Saluatore literis prodidisse legunt? Nam cuius, quæso, tristitiæ, aut eorum omnium quæ metum arguunt, summa illa diuinaque Verbi natura tandem capax esse queat? Maior est enim, quam quæ istiusmodi rebus vlla ex parte affici, aut vllis omnino humanis perturbationibus commoueri valeat. At vero in corpus sensusque mentisque expers, tristitiæ dolorisve sensus cadere non potest: sed neque molestiam vllam, aut vllum omnino mœrorem ex imminentium incommodorum prouisione concipiet aliquando: eiusmodi autem, dum quæ præsentia sunt, & adhuc futura trahuntur, mente pertractat, anima rationis & intelligentiæ compos pati solet: id quod omnes, vt puto, fatentur. Quomodo itaq; Emmanuel ait: Nunc anima mea turbata est? quomodo idem tædere ac mœstus esse cœpit? aut qualem tandem spiritum in manus Patris commendauit, si hoc & a diuinitate prorsus alienum est, & a carne sola inanima? Perspicuum est ergo, Vnigenitum corpore assumpto, non quidem illo inanimi, aut mente destituto, sed anima ratione prædita, eademque perfecta, hoc est, omnia quæ ad illius rationem pertinent, sortita, viuificato & infor-

νεῖν, καὶ λέγειν· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. καὶ πάλιν· καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ιησοῦς, εἶπε· πάτερ, εἰς χεῖράς σου * παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου.] οἱ τῆς Απολιναρίου δόξης ἡπτώμενοι, καὶ τὰ αὐτῷ δοκοῦντα φρονεῖν ἠρημένοι, ἐνιστάμενοί τε καὶ λέγοντες, ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν ὑπάρχειν τῷ ἐνωθέντα τῷ λόγῳ ναὸν, τί δὴ ἄρα φαῖεν ἂν, γεγραφότων ἡμῖν τὰ τοιάδε τῶν ἁγίων εὐαγγελιστῶν περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; πτοίας μὲν γὰρ, καὶ λύπης, καὶ τῶν εἰς δειλίαν αἰτιαμάτων ἀνεπίδεκτος παντελῶς εἴη ἂν κατά γε τὸ εἰκὸς ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω τοῦ λόγου φύσις· παραιτήσεται γὰρ εἰς ἅπαν τὸ ἔν γε τούτοις εἶναί ποτε, καὶ παθῶν ὅλως τῶν καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀνέξεται. σῶμα δὲ πάλιν ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν οὐκ ἂν εἰσδέξαιτο λύπην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐννοήσειέ τι τῶν σκυθρωπῶν, ἢ τῶν ἐκ τῶν ἔσεσθαι προσδοκωμένων προαναθρήσει φόβον. πάθοι δ' ἂν τὰ τοιάδε κατά γε τὸ πᾶσιν, ὥς γε οἶμαι, δοκοῦν ψυχὴ λογικὴ κατασκεπτομένη τῷ νῷ, τά τε ἤδη παρόντα, καὶ πρός γε τούτοις τὰ συμβησόμενα. πῶς οὖν ἄρα φησὶν ὁ Εμμανουήλ· νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται; πῶς δὲ καὶ ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν; ἢ καὶ ποῖον ὅλως εἰς χεῖρας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς παρέθετο τὸ πνεῦμα; εἰ καὶ τῆς θεότητος τὸ χρῆμά ἐστιν ἀλλότριον, καὶ μηδὲ μόνης ἀψύχου σαρκός. πρόδηλον οὖν, ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς, οὐκ ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν σῶμα λαβὼν, ἐψυχωμένον δὲ μᾶλλον ψυχῇ καὶ λογικῇ, καὶ τελείως ἐχούσῃ κατά γε τῶν

Anno Christi 431.

* παρατίθημι

ANNO CHRISTI 431.

αὐτῇ πρέποντα λόγον. καὶ ὥσπερ οἰκειοῦται πάντα τὰ τοῦ ἰδίου σώματος, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς. ἔδει γὰρ αὐτὸν διὰ παντὸς ὁρᾶσθαι τοῦ σώματος σαρκικοῦ καὶ ψυχικοῦ δι' ἡμᾶς * γενομένου. ἐσμὲν δὲ καὶ ἡμεῖς ἐκ ψυχῆς λογικῆς τε καὶ σώματος. ὥσπερ δὲ οἰκονομικῶς συνεχώρησε τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ καὶ παθεῖν ἃ ὅτε τὰ ἴδια, οὕτω πάλιν καὶ τῇ ψυχῇ συνεχώρησε τὰ οἰκεῖα παθεῖν· καὶ τὸ τῆς κενώσεως μέτρον τετήρηκε πανταχοῦ, καίτοι θεὸς ὢν φύσει, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν. προσπέπτωκε δὲ τὸ ἴδιον πνεῦμα τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, τουτέστι τὴν ἐνωθεῖσαν ἀπρὸς ψυχὴν, ἵνα ἡμᾶς καὶ διὰ τούτου πάλιν εὐεργετήσῃ. πάλαι μὲν γὰρ ἀπαλλαττόμενοι τῶν σωμάτων εἰς τοὺς ὑποχθονίους μυχοὺς αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ κατεπέμποντο, πλησθεῖσαι τὰ τῆς θανάτου ταμιεῖα. ὅπου δὲ Χριστὸς τὸ ἴδιον πνεῦμα παρέθετο τῷ πατρὶ, καὶ ταύτην ἡμῖν ἐκαίνισε τὴν ὁδόν. βαδιούμεθα γὰρ ἐκ εἰς ᾅδου· πόθεν; ἐλευσόμεθα δὲ μᾶλλον· καὶ κατὰ τοῦτο ἀπρὸς τῷ πιστῷ κτίσῃ τὰς ἑαυτῶν παρακαταθήκας ψυχὰς, εἰς ἐλπίσιν ἐσομένου ἀγαθαῖς. ἐγερεῖ γὰρ ἅπαντας ὁ Χριστός.

νς'.

Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος * ζήσει δι' ἐμέ.] ἡδέως ἂν ἐπυθόμην τῶν εἰς δύο Χριστοὺς διαιρούντων τὸν ἕνα· τίς δή ἄρα ἐστὶν ὁ ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ ζῶν δι' αὐτὸν, ὑπάρχων τε διὰ τοῦτο ζωοποιός; εἰ μὲν οὖν γυμνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν ὁ ἐξ αὐτοῦ λόγος,

mato, hominem factum esse. Et quemadmodum omnia quæ sui corporis sunt sibi adscribit, ita & ea quæ ad animam spectant. Necesse enim fuit, vt in omnibus, siue ea ad animam, siue ad corpus pertinerent, nobis assimilaretur. Constamus autem & nos ex anima rationali & corpore. Quamobrem vt nonnunquam propriæ carni ea pati dispensatorie permittebat quæ carnis sunt propria, ita animam sua quoque pati permisit. Denique licet natura Deus esset, omnique creatura superior; quæ tamen exinanitionis erant, ea semper accurate obseruauit. Porro autē spiritum suum, hoc est, animam sibi vnitam, Deo & Patri commendat, vt nouo rursum beneficio per hoc nos cumulet. Quondam namque humanæ animæ corporibus exutæ ad subterraneos carceres demittebantur, mortis receptacula illic impleturæ: at vero posteaquā Christus spiritum suum in manus Patris commendauit, etiam hanc viam nobis demutauit. Nec enim nunc descendimus ad inferos, sed ducem nostrum pone subsequimur, animisque nostris illi veluti fido conditori commissis, tantisper bona spe viuimus, quoad Christus vniuersos tandem ad vitam reuocabit.

LVI.

Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem: & qui manducat me, & ipse viuet propter me. Libenter hic eos interrogarem, qui vnum Christum in duos diuidunt, vternam ille sit qui a Deo Patre missus, propter Patrem viuit, & ob id viuificus existit? Nam si illius Verbum nudum per se positum esse dicunt; quo- Ioan. 6. v. 58.

modo, quæso, illud a nobis, vt viuamus per illud, manducatur? nam diuinitas suapte natura corpore penitus vacat. Si autem hominem tantũ per se seorsum conceptum, missum asseuerant; quomodo viuificandi vim ex eo habet, quia vitam ex Patre obtinet? An non omnes quotquot in terris degimus, Deo & Patre nos viuificante, vitam agimus? *An non in ipso viuimus, mouemur & sumus?* Cum ergo omnes per Patrem viuamus, quomodo vnius tantum hominis corpus ea de causa viuificum prædicatur? Cur nostra quoque corpora eamdem potestatem adepta minime sunt, siquidem omnes, vt dixi, per Patrem viuimus & sumus? Ecquid ergo ad hæc dicemus? Dei Verbum, cum in humana forma apparuit, apostolus fuit, hoc est missus. *Missum est enim ad prædicandum captiuis remissionem, & cæcis visum.* Viuit autem propter Patrẽ, quia ex viuente Patre genitum est. Oportuit enim modis omnibus eũ vitam esse secundum naturam, qui ex viuente & vita Deo Patre ortum ducebat. Quoniam vero corpus ex sacra Virgine sumptum sibi adsciuit, fecit illud viuificum, & id quidem admodum congrue: est enim corpus vitæ omnia viuificãtis. Fas itaque non est, vnum Filium & Christum & Dominum in duos filios dispertire; siquidem idem ipse & vita est, quoniam ex vita viuenteque Patre natus est; & per proprium corpus rursum viuificus est, vtpote Deus homo similis nobis effectus.

Actor. 17. v. 28.

Luc. 4. ex Isai. 61.

πῶς ἐαυτέτας ποιεῖς ἡμῶν, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτόν; ἀσώματον γὰρ τῇ φύσει τὸ θεῖον. εἰ δὲ μόνον καθ' ἑαυτὸν αὐθεσπον εἶναί φασι τὸν ἀπεσταλμένον, πῶς ἄρα ὄντι ζωοποιὸς, ὅτι ζῇ διὰ πατέρα; καίτοι πῶς οὐχ ἅπαντες ἐσμὲν ζῶντες ἐπὶ τῆς γῆς οἱ ζῶσιν ἐσμεν, ζωοποιοῦντος τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμᾶς, εἴπερ ὄντως ἀληθὲς, ὅτι ζῶμεν οἱ αὐτῷ, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμέν; ὅτε γοῦν ζῶμεν ἅπαντες διὰ τὸν πατέρα, πῶς δὴ μόνον τὸ ἑνὸς ἀνθρώπου σῶμα τὸ ποιοῦν ὅτι τοῦτο, καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὸν αὐτὸν ἐνεργὸν ἔχει καὶ τὰ ἑτέρων, εἴπερ ἅπαντες, ὡς ἔφην, ἐσμέν τε καὶ ζῶμεν διὰ τὸν πατέρα; τί οὖν πρὸς ταῦτά φαμεν; ἀπόστολον κεχρημάτικεν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, οἰκονομικὴ μορφῇ πεφηνώς· ἀπεστάλη γὰρ * κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. ζῇ δὲ διὰ τὸν πατέρα· γεγέννηται γὰρ ἐκ ζῶντος πατρός. ἔδει γὰρ, ἔδει πάντη τε καὶ πάντως κατὰ φύσιν εἶναι ζωὴν τὸν ἐκ ζῶντός τε καὶ ζωῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐκπεφυκότα υἱόν. ὅπερ δὲ ἴδιον ἐποιήσατο τὸ σῶμα τὸ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου λαβὼν, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτὸ καὶ μάλα εἰκότως· σῶμα γὰρ ὄντως τῆς τὰ πάντα ζωογονούσης ζωῆς. ἑκοῦσι οὐ διαιρετέον εἰς υἱοὺς δύο ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, εἴπερ ὄντως ὁ αὐτὸς ζωὴ μὲν ὡς ἐκ ζωῆς καὶ ζῶντος πατρὸς, ζωοποιὸς δὲ καὶ διὰ τοῦ ἰδίου σώματος, ὡς καθ' ἡμᾶς γενόμενος καὶ ἀναθεσπίσας θεός.

LVII.

Ioan. 5. v. 28. *Sicut enim Pater vitam habet in*

νζ.

Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν

ANNO CHRISTI 431.

ἑαυτῷ, οὕτω καὶ τῷ υἱῷ δέδωκε ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.] Τίνα δὴ τρόπον οἰηθείη τις ἂν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωὴν τῷ πατέρα; ἆρα γὰρ ἔξωθεν καὶ εἰσκεκριμένην, καὶ παρ' ἑτέρου δοθεῖσαν; καίτοι πῶς οὐ λῆρος ἂν εἴη τοῦτό γε φρονεῖν, ἢ λέγειν; ἔχει γὰρ οὐ μετρίαν ὁ λόγος τῆς ἀπορρήτου φύσεως τὴν κατάρρησιν. πρῶτον μὲν γὰρ οὐχ ἁπλοῦς ἔτι τὴν φύσιν ὁ τῶν ὅλων ἔσται θεός, σύνθετος δὲ μᾶλλον, εἴπερ ἐστὶν ἑτέρα παρ' αὐτὸν ἡ ἐν αὐτῷ ζωή. εἴη δ' ἂν καὶ μείζων αὐτοῦ, καὶ ἐν ἀμείνοσιν ἀσυγκρίτως, ὁ ὡς οὐκ ἔχοντι δοὺς τὴν ζωὴν, εἴπερ ὅλως ἀλοίη λαβών. ἀλλ' ἔστιν, ὡς ἔφην, τῶν ἄγαν ἀπηχεστάτων τὸ ὧδέ τε ἔχειν οἴεσθαι ταυτὶ, καὶ θύραθεν ἐννοεῖν εἰσκεκομισμένην ἑλεῖν τὴν ζωὴν τῷ θεὸν καὶ πατέρα. ἔχει τοίνυν ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωὴν οὐκ ἐπίκτητον ἢ εἰσκεκριμένως, φυσικῶς δὲ μᾶλλον ἐνυπάρχουσάν τε αὐτῷ, καὶ οὐσιώδη καρπόν. οὕτω δέδωκεν ἔχειν καὶ τῷ υἱῷ τὴν ζωήν. εἶτα πῶς ἂν δύναιτο λαβὼν ὁ υἱὸς, οὐσιωδῶς ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωήν; τουτὶ γὰρ, οἶμαι, φαίη τις ἄν. ἔχει τοίνυν ὡς ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχων, ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωὴν, καθὸ νοεῖται θεός· δέχεται δὲ μᾶλλον μετὰ τοῦ καὶ κρίνειν αὐτὴν, καίτοι κριτὴς ὑπάρχων ὡς θεός. καὶ τίς ἂν εἴη τοῦ λαβεῖν ὁ τρόπος, διδάξει λέγων αὐτὸς, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. οὐ γὰρ ἴδιον ἀνθρώπου τὸ δύνασθαι οἴκοθεν

semetipso; sic dedit & filio vitam habere in semetipso: & potestatem dedit ei & iudicium facere, quia Filius hominis est. At quomodo (quęrat hic quispiam) Pater vitam habet in semetipso? Numquid aliunde acceptam, vel ab alio datam? Nequaquam. Istud namque docere vel opinari, quid esset aliud nisi apertum delirium? imo vero quid nisi manifesta aduersus ineffabilem illam naturam blasphemia? Primo namque, si vita quam habet, ab ipso diuersa foret, vniuersorum Deus non esset natura quædam simplex, sed composita. Ad hæc, si vitam aliunde accepisse statueretur, is vtique qui vitam non habenti impertiret, citra omnem controuersiam multis partibus illo maior, bonisque omnibus cumulatior foret. Denique existimare, hæc ita habere, hoc est, imaginari Deum Patrem vitam aliunde, & quasi aduẽtitiam obtinere; hoc nihil aliud esset, vt dixi, quam absurdissime delirare. Habet itaque Pater vitam in semetipso non adscititiã vel aduentitiam, sed naturaliter potius quasi substantialem fructum in seipso existentem. Atque ad eumdem modum & Filio quoque vitam in semetipso habere dedit. Et quomodo Filius, cum vitam a Patre acceperit, substantialiter eam in se possit habere? Id namque, vt puto, aliquis dicere possit. Habet ergo & Filius, cum ab ipso Patre secundum naturam sit, vitam in seipso, prout Deus est: at vero vna cum iudicandi potestate illam accepisse dicitur; esto vt Deus omnium iudex existat. Porro autem quæ suscipiendi extiterit ratio, id ipse insinuat, dum addit: Quia Filius hominis est. Non enim proprium est homini vitam a se-

metipso habere posse: sed quia corpus Verbo vnitum viuentis Verbi factum est proprium, propterea, & id quidem admodum conuenienter, vitam accepisse dicitur, tamquam viuificam ipsius actionem habens. Rem vero ipse in se transfert, cuius proprium factum est illud corpus, quod vitam accepit.

ἔχον τὴν ζωήν. ὅπερ δὲ ἴδιον γέγονε τοῦ ζῶντος λόγου τὸ ἑνωθὲν αὐτῷ σῶμα, ταύτῃ τοι καὶ μάλα εἰκότως, ὡς ἔχων αὐτοῦ τὴν ζωοποιὸν ἐνέργειαν, λαβεῖν λέγεται τὴν ζωήν. οἰκειοῦται δὲ πάλιν τὸ ἰδίημα αὐτὸς, οὗ κὴ ἴδιον γέγονε σῶμα τὸ εἰληφός. Anno Christi 431.

Quod Christus verus sit Deus, etiam si Filius hominis appelletur.

Οὐ κἂν υἱὸς ἀνθρώπου λέγηται ὁ Χριστὸς, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἐστὶ θεὸς ἀληθινός.

LVIII.

νή'.

DOMINVS noster Iesus Christus alicubi ita ait: *Verumtamen Filius hominis veniens, putas inueniet fidem in terra?* Agedum horum verborum sensum ad libellam expendentes, videamus, ecqualemnam fidem Dominus noster Iesus Christus olim e cælo reuersurus exiget. Nam si homo tantum nulla re ceteris præstans a nobis vult credi, non etiam Deus, aut verus Dei Filius; neminem dubitare arbitror, talem fidem, æstimationem, vel opinionem apud paganos & Iudæos potius cõperturum, quã apud nos: quandoquidem idololatræ, ceterique qui res conditas ipsius conditoris loco venerantur, crucem & mortem quam nostri causa pertulit, audientes, in insanum mox cachinnum soluuntur miseri: & si quispiam Deum illum nominauerit, indignabundi confestim resiliunt, & hoc anthropolatriam esse definiunt. Iudæi quoque in Christum insurgentes, palam obiectare non dubitabant: *De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia; quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.* Cum

Luc. 8.

Ioan. 10. v. 33.

ΑΥΤΟΣ ποσ φησιν ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστός· ἀεί γε ἐλθὼν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;] φέρε δὴ πάλιν τὸ τῶν εἰρημένων βασανίζοντες νοῦν, ἐκεῖνο θεασώμεθα, πόσην ζητήσει πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς ὑστερησόμενος ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστός; εἰ μὴ γὰρ πιστεύεσθαι θέλει ἡμῶν ἐθέλει, ὅτι θεὸς μὴ ἐκ ἔστιν, οὐδὲ * θεὸς ἀληθῶς, ἀνθρωπος ὢν μᾶλλον, οὐδὲν ἔχων τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπέκεινα· πῶς ἂν ἐνδιαστείλας, ὅτι τὴν τοιανδὲ διάληψιν, ἣν ἔχουσι πίστιν τε κὴ δόξαν, οὐ θεῶν ἡμῖν εὑρήσει μᾶλλον, ἀλλὰ θεῶν ἑλλησί τε κὴ Ιουδαίοις; εἰδωλολατρεῖαι μὲν γὰρ ἡ κτίσις θεραπεύουσι τὸν κτίσαντα λατρεύοντες, σταυρὸν ἀκούοντες, ὃν ὑπέμεινε δι' ἡμᾶς, κὴ θεοσεπὲς τὸ θαῦμα, γελῶσιν ἡ δείλαιοι· κἂν εἴπῃς αὐτὸν * ὀνομάζῃ θεὸν, ἀναπηδῶσιν εὐθύς, * ἀνθρωπολατρείαν εἶ τὸ * ἰδίημα διορίζόμενοι. οἵ γε μὴν ἐκ θεμιτῶς κατεφύοντο τοῦ σωτῆρος, λέγοντες ἐναργῶς· θεὸν καλοῦ ἔργου σε λιθάζομέν σε, ἀλλὰ θεὸν βλασφημίας· ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς ἑαυτὸν θεόν. ὅτε

* ὑπὲρ

* ὑπὲρ

τοίνυν

ANNO CHRISTI 431.

τοίνυν οὐ τὴν παρά γε τοῖς πλανωμένοις πίστιν ἐπιζητεῖ, τὴν παρ' ἡμῖν δὲ μᾶλλον τοῖς ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθόσι, πᾶσά πως ἀνάγκη διανενευκότας εἰς ἀλήθειαν ὁμολογεῖν, ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ὁ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου δι' ἡμᾶς γεγονώς· ἵνα μὴ τοῖς τῶν πλανωμένων ἐγκλήμασιν ἑαυτοὺς ἐνιέντες, λάθωμεν τὰ ἴσα φρονεῖν ἠρημένοι, καὶ μικρὰ δοξάζοντες περὶ Χριστοῦ, καθάπερ ἀμέλει κἀκεῖνοι.

νθ'.

Φησί που Χριστός· οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν κρίσιν ἔδωκε τῷ υἱῷ· ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. καὶ πάλιν, ὅπερ ἐλέγομεν ἀρτίως· ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. ψάλλει δέ που καὶ ὁ μακάριος Δαυὶδ, ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστι. γέγραφε δὲ καὶ ὁ αὐτοῦ μαθητής· εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής. ἐκοῦν πρέποι ἂν οὐχ ἑτέρῳ τινὶ τῶν ὄντων τὸ κρίνειν, πλὴν ὅτι μόνῳ τῷ ἐπὶ πάντων θεῷ. πῶς οὖν ἔδωκεν αὐτὸ τῷ υἱῷ ἀνθρώπου; εἰ μὲν οὖν ὡς ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς, πῶς ἀληθεύσει λέγων· τὴν δόξαν μου οὐχ ἑτέρῳ δώσω; θεοῦ γὰρ δόξα τὸ εἶναι κριτήν. εἰ δὲ δοὺς αὐτὸ τῷ υἱῷ, ἐκ ἔξω γέγονε τοῦ κρίνειν αὐτὸς διὰ τὴν ταυτότητα τῆς οὐσίας· ἔστι δὲ ὁ λαβὼν υἱὸς ἀνθρώπου· πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς, ὅτι θεὸς μέν ἐστιν ὁ λόγος διὰ τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπόρρητον γέννησιν; ὁ αὐτὸς δὲ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου

eiusmodi ergo fidem exacturus non sit, qualem errantes habent, sed qualem nos tenemus, qui recte sapere consueuimus; veritatem sequentes necessario fateri oportet, eum qui nostri causa filius hominis factus est, Deum esse secundum naturam: ne videlicet in errantium crimina vltro nos abiicientes, per inscitiam illis similia sapere, atq; adeo vilia quædam de Christo perinde ac illi imaginari deprehendamur.

LIX.

Neque enim Pater, ait rursum Christus, *iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio; vt omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem.* Et iterum, quod modo dicebamus: *Sicut enim Pater vitam habet in semetipso, sic dedit & Filio vitam habere in semetipso: & potestatem dedit ei & iudicium facere, quia Filius hominis est.* Canit alicubi beatus Dauid: *Quoniam Deus iudex est.* Quin & quidam quoque ex Christi discipulis vnum iudicem, vnumque legislatorem esse scribit. Ergo iudicandi auctoritas in nullum alium conuenire potest, nisi in eum solum qui est omnium Dominus, hoc est, in Deum. Quomodo ergo Filio hominis iudicium tradidit? Nam si eam illi potestatem fecit, tamquam vni nobis simili, quomodo verax erit dum ait: *Gloriam meam alteri non dabo?* Ad Dei enim gloriam pertinet, iudicium exercere. Si autem iudiciariam potestatem Filio ita communicauit, vt ipse tamen propter substãtiæ identitatem iudicandi ius non amiserit; & ille nihilominus qui accepit, Filius sit hominis: quomodo omnibus manifestum non fit, Verbum propter ineffabilem illam ex Deo Patre generationem, Deum esse; idemque rursum,

Ioan. 5. v. 22.

Ibid. v. 26.

Psal. 49. & 74.

Iacob. 4. v. 12.

Is. 48. v. 11.

propterea quod carni vnitum, perindeque ac nos ex muliere natum est, hominis Filiũ esse? Cum ergo Iudæis dicit: *Cur me quæritis interficere hominem, qui veritatem vobis locutus sum?* & rursum: *Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis.* & iterum: *Et sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis.* aut cum de seipso ita ait: *Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cũ angelis suis.* & iterum: *Quem me dicunt homines esse Filium hominis?* deniq; vt vnico verbo absoluam, quotiescumque in scriptura diuinitus inspirata homo appellatur, non hominem seorsum per se, Verbo quod ex Deo est, secluso, mente cõcipimus; sed potius credimus, Dei Verbum dispensatorie propter nos filium hominis factum, diuinitate interim nulla ex parte amissa aut labefactata; & vnum esse Dominum nostrum Iesum Christum. Et ideo non potest summa cum impietate coniunctum nõ esse, post indiuulsam illam inseparabilemq; vnionem, quæ omnem omnino & mentis & rationis captum excedit plurimum, si quis vnum in duos Christos aut filios diuidat. Ceterum si cui animus esset, omnia quæ de Christo literis consignata extant, diligentius examinare, illi vtique haud nimis difficile foret plures adhuc alias sententias hisce adiungere: sed scriptum nouimus: *Da sapienti occasionem, & sapientior erit.* Vniuersorum Deus mentes vestras, religiosissimæ imperatrices, per Spiritum sanctum diriget, vt rectum sensum assequi possitis. Etenim Christus Dominus ita vos comparatas, hoc est,

Ioan. 8. v. 40.
Ioan. 3. v. 13.
Num. 21.
Matth. 16. v. 27.
Ibid. 13.
Prou. 9. v. 9.

διὰ τὸ ἡνῶσθαι σαρκὶ, καὶ καθ' ἡμᾶς ὑπομεῖναι γέννησιν ἐκ γυναικός; ὅταν οὖν λέγῃ πρὸς Ἰουδαίους· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; καὶ πάλιν· καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. καὶ πάλιν· καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. ἢ ὅταν λέγῃ περὶ ἑαυτοῦ· μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. καὶ πάλιν· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἢ καὶ ἁπαξαπλῶς, ὁσάκις ἂν ἄνθρωπος ὀνομάζηται παρὰ τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ, οὐκ ἰδίᾳ καὶ ἀνὰ μέρος ἄνθρωπον εἶναι φαμεν, ἀποδιαιροῦντες αὐτοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον· πιστεύομεν δὲ μᾶλλον ὅτι καὶ θεός ἐστιν ἀληθινὸς, γέγονε δὲ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου δι' ἡμᾶς οἰκονομικῶς μετὰ τῶν* μεῖναι θεὸς, καὶ εἷς ἐστι κύριος Ἰησοῦς Χριστός. ἀσεβὲς δὲ λίαν τὸ διορίζειν εἰς δύο υἱοὺς καὶ δύο Χριστοὺς, μετὰ τὴν ἀδιάσπαστον ἕνωσιν, ἢ καὶ νοῦ καὶ λόγου παντὸς ἐπέκεινά τέ ἐστι καὶ ἀνωτάτω. καὶ ἦν μὲν ἴσως οὐ δυσχερὲς ἄγαν τοῖς ἐθέλουσι βασανίζειν ἅπαντα τὰ περὶ Χριστοῦ γεγραμμένα, καὶ πλειόνων ἐννοιῶν ποιήσασθαι τὴν παράθεσιν· ἀλλ' ἴσμεν τὸ γεγραμμένον· δίδου σοφῷ ἀφορμὴν, καὶ σοφώτερος ἔσται. ποδηγήσει γὰρ ὁ τῶν ὅλων θεὸς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὰς θεοφιλεστάτας ὑμῶν* ἀκοὰς εἴς γε τὸ δύνασθαι ὀρθῶς νοεῖν. εὑρὸν γὰρ οὕτω Χριστὸς ἐν ὑμῖν τὴν πίστιν

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἀκλινῆ καὶ ἀβέβηλον, στεφανώσει πλοισίως τοῖς ἄνωθεν ἀγαθοῖς, καὶ παμμακαρίοις ἀποφανεῖ. πᾶσα γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἐν Χριστῷ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Αμήν.

firma ac stabili fide ornatas inueniens, cælestibus bonis affatim locupletabit, longeque beatissimas efficiet. Omnis namque spes nostra in Christo sita est: per quem & cum quo Patri cum Spiritu sancto sit gloria in sæcula sæculorum. Amen.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα ἔμαθεν αὐτὸν κακῶς φρονεῖν.

Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ, Κύριλλος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΑΝΔΡΕΣ αἰδέσιμοι καὶ πίστεως ἄξιοι παραγεγόνασιν ἐν Αλεξανδρείᾳ. εἶτα μετέδοσαν ὡσανεὶ καὶ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀγανακτούσης σφόδρα, καὶ πάντα κάλων κινούσης εἰς τὸ λυπεῖν ἐμέ. βουλομένῳ δέ μοι τῆς σῆς θεοσεβείας τὴν λύπην ἀναμαθεῖν, ἔφασαν ὅτι τὴν πρὸς μοναστὰς ἁγίους γενομένην ἐπιστολὴν περιφέροισί τινες τῶν ἀπὸ τῆς Αλεξανδρείας, καὶ ἡ τοῦ μίσους ἀφορμὴ καὶ τῆς * ἀνδίας αὕτη γέγονε. τεθαύμακα τοίνυν, εἰ μὴ ἐκεῖνο μᾶλλον ἡ σὴ θεοσέβεια καθ' ἑαυτὴν ἐλογίσατο· οὐ γὰρ πρότερον ἐμῆς γραφείσης ἐπιστολῆς ὁ ἐπὶ τῇ πίστει γέγονε θόρυβος, ἀλλ' ἢ εἰρημένων τινῶν παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας, ἢ καὶ μή· πλὴν χαρτίων, ἤγουν ἐξηγήσεων περιφερομένων, κάμνομεν ἡμεῖς, ἐπανορθοῦν θέλοντες τοὺς διεστραμ-

* ἀδικίας

CAPVT VI.

Cyrilli episcopi Alexandriæ ad Nestorium, cum resciuit eum male sentire.

Religiosissimo, Deique amantissimo episcopo & comministro Nestorio, Cyrillus episcopus in Domino Sal.

ADVENERVNT Alexandriam viri aliquot veneratione ac fide digni, qui pietatem tuam grauiter stomachari, nullumque mei lædendi causa lapidem non mouere, mihi renuntiarunt. Cupienti autem mihi cognoscere, vndenam pietas tua in hanc ægritudinem incidisset: Alexandrinos quosdam epistolam illam, quam ad sanctos monachos miseram, circũferre, eamque rem odii & offensionis causam esse responderunt. Ego vero miratus sum maiorem in modum, pietatem tuam illud potius nõ perpendisse, secumque reputasse, eas in fide turbas non propter hanc quã scripsi epistolam, sed potius ex quibusdam pietatis tuæ, siue alterius sermonibus excitatas fuisse. Quinimo cum chartæ quædam, vel commentarii circumferantur, insignem molestiam perferimus, quorumdam hac de causa peruersorum emendationi stu-

dentes. Eo namque malum hoc paulatim ſerpendo peruenit, vt Chriſtum nonnulli Deum appellari fere non patiantur; ſed potius diuinitatis organum & inſtrumẽtum, hominemque deiferum, & alia his ineptiora. Noſtrum proinde eſt ea moleſte ferre, quæ pietas tua dixit, aut etiam non dixit: ſiquidem ſchedis quæ ea de re feruntur, parum fidei habeo. Cum igitur fides tam inſigniter lædatur, totque paſſim ſint infecti, qui tandem tacere hic licuit? An non ante tribunal Chriſti ſiſtemur? An intempeſtiui ſilentii rationem reddituri non ſumus, quos ille ad hoc conſtituit, vt quæ oportet prędicemus? Ecquid nunc, obſecro, conſilii capiam? (namque a tua pietate conſilium petere compellor) Cæleſtino religioſiſſimo Romanæ eccleſiæ epiſcopo, ceteriſque piiſſimis epiſcopis qui ipſi adfuere, inquirentibus, chartulæne illæ & exegeſes, quæ illuc ad ſe neſcio quomodo perlatæ ſunt, a tua pietate, an vero ab alio quopiam profectæ ſint. Scribunt enim, vt qui grauiſſime ſint offenſi. Quomodo vero eos, qui ab omnibus totius orientis eccleſiis ſubinde huc ventitant, & contra hæc ſchedia grauiſſime murmurant, ſedabimus? An exiguas forte turbas ex eiuſcemodi homiliis in eccleſiis excitatas tua pietas exiſtimat? Omnes enixe ſudamus, atque vt eos qui neſcio quo pacto peruerſe ſapere perſuaſi ſunt, ad rectum veritatis tramitem reducamus, impendio elaboramus. Cum ergo pietas tua hanc murmurandi neceſſitatem attulerit, quo quæſo iure me incuſat? cur odiis in me flagrat? cur temere me allatrat? cur potius e-

μένοις. ἐστὶς γὰρ γεγόνασί τινες τοῦ μὴ ἀνέχεσθαι λοιπὸν ὁμολογεῖν, ὅτι θεός ἐστιν ὁ Χριστὸς, ὄργανον δὲ μᾶλλον καὶ ἐργαλεῖον θεότητος, καὶ ἄνθρωπος θεοφόρος. καὶ τί γὰρ οὐχὶ τῶν τοιούτων ἐπέκεινα; ἦν οὖν ἄρα τὸ χαλεπαίνειν ἡμῶν ἐφ' οἷς εἴρηκεν, ἢ οὐκ εἴρηκεν ἡ σὴ θεοσέβεια· τοῖς γὰρ περιφερομένοις χαρτίοις οὐ σφόδρα πιστεύω. πῶς οὖν *ἔνι σιωπῆσαι, πίστεως ἀδικουμένης, καὶ τοσούτων διεστραμμένων; ἢ οὐ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ; οὐκ ἀπολογησόμεθα δὲ τῆς ἀκαίρου σιωπῆς ἕνεκα, καίτοι γε τεταγμένοι παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸ λέγειν ἃ δεῖ; τί δὲ ποιήσω νῦν; δεῖ γάρ με βουλεύσασθαι μετὰ τῆς σῆς θεοσεβείας· μηνύοντος τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου τῆς * Ρώμης ἐπισκόπου Κελεστίνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, περὶ τῶν ἀπενεχθέντων, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐκεῖ χαρτίων, πότερόν ποτε τῆς σῆς θεοσεβείας, ἢ μή· γράφουσι γὰρ ὡς πάνυ σκανδαλισθέντες. πῶς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐκ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἐρχομένοις θεραπεύσομεν, καὶ τῶν χαρτίων καταγογγύζοντας; ἢ τάχα που νομίζει ἡ σὴ θεοσέβεια, ὅτι μικρὸς ταῖς ἐκκλησίαις ἀνεφύη θόρυβος ἐκ τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν; πάντες ἐσμεν ἐν ἀγῶσι καὶ πόνοις, τοὺς ἕτερα φρονεῖν οὐκ οἶδ' ὅπως ἀναπεπεισμένους μεθιστάντες εἰς τὸ ἀληθές. ὅτε τοίνυν τὴν ἀνάγκην ἅπασι τοῦ γογγύζειν ὑπενεγκοῦσα ἡ σὴ θεοσέβειά ἐστι, πῶς αἰτιᾶται δικαίως; * τί δέ μου καὶ μάτην καταβοᾷ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον

Anno Christi 431.

* ἐν

ANNO CHRISTI 431.

ἐπανορθοῖ τοῦ ἑαυτῆς λόγον, ἵνα παύσῃ σκάνδαλον οἰκουμενικόν; εἰ γὰρ καὶ παρερρύη λόγος, ὡς ἐπὶ λαοῦ τρέχων, ἀλλ' ἐπανορθούσθω ταῖς ἐπισκέψεσι, καὶ λέξιν χαρίσασθαι τοῖς σκανδαλιζομένοις καταξίωσον, θεοτόκον ὀνομάζων τὴν ἁγίαν παρθένον· ἵνα θεραπεύσαντες τοὺς λελυπημένους, καὶ ὀρθὴν παρὰ πᾶσι δόξαν ἔχοντες, ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμοψυχίᾳ τῶν λαῶν τὰς συνάξεις ἐπιτελῶμεν. ὅτι δὲ ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως πάντα ἕτοιμοι παθεῖν ἐσμεν, καὶ δεσμωτηρίων εἰς πεῖραν ἐλθεῖν, καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, μὴ ἀμφιβαλλέτω ἡ σὴ θεοσέβεια. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω, ὅτι καὶ περιόντος ἔτι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀττικοῦ, συντέθειταί μοι βιβλίον περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, ἐν ᾧ καὶ λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, οἷς νῦν γέγραφα * συνῳδός· καὶ ὑπανέγνωμεν * αὐτὸ καὶ ἐπισκόποις καὶ κληρικοῖς, καὶ τοῖς φιλακροάμοσι τῶν λαῶν· ἐκδέδωκα δὲ τέως οὐδενί. εἰκὸς οὖν ἐκδοθέντος τοῦ λόγου, πάλιν ἐγκαλεῖσθαί με, ὅτι καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας τῆς σῆς θεοσεβείας * συντέθειται τὸ λογίδιον.

* συνῳδός.

* αὐτὰ

* συντέθεια.

mendata oratione ſua, orbis offenſionem non ſanat? Nam etſi præterfluxit ſermo, vtpote coram populo currens; tamen ſeria retractatione emendetur. Ne graueris, obſecro, iis qui non leuiter offenſi ſunt, vnam hanc Theotocos vocem largiri, ſacramque Virginem deiparam appellare; quo illis qui non leuem hinc mœſtitiam ceperunt, medentes, & noſtræ quoque famæ & exiſtimationi conſulentes, in populorum pace, animorumque conſenſione eccleſiaſticos conuentus celebremus. Certo autem pietas tua perſuaſum habeat, nos & vincula & carceres & cetera omnia eiuſmodi incommoda, quin & ipſum quoque vitæ diſcrimen propter Chriſti fidem adire paratos eſſe. Credas velim beatæ memoriæ Attico etiamnum ſuperſtite, quēdam me de ſacra & conſubſtantiali Trinitate libellum compoſuiſſe; in quo & de vnigeniti quoque incarnatione nonnulla iis quæ nunc conſcripſi, concinentia attexui: quæ & epiſcopis & clericis, & ſtudioſioribus quoque popularibus legi, nulli tamen adhuc illius copiam feci. Probabile fit ergo, edito iam hoc commentariolo, non defuturos qui me accuſent: cum tamen eiuſmodi oratiunculam concinnauerim priuſquam Conſtantinopolitanæ eccleſiæ pontificatus pietati tuæ mandaretur.

CAPVT VII.

Epistola Nestorii ad Cyrillum Alexandriæ episcopum, per Lamponem presbyterum & monachum.

Religiosissimo & sanctissimo comministro Cyrillo, Nestorius in Domino Sal.

NIHIL sane Christiana probitate potentius. Ea vt in præsentia per Lamponem presbyterum religiosissimum scriberemus, nos compulit. Cum enim ille de tua pietate multa referret, multaque vicissim audiret; postremo vrgendi finem nullum fecit, donec hasce a nobis impetrauit. Quapropter hominis importunitati manus dedimus. Nã, vt quod res est ingenue fatear, non mediocrem cuiuscumque Christiani viri probitas (vtpote in cuius pectore Deus inhabitet) timorem mihi afferre assolet. Proinde quod ad nosipsos attinet, etsi non pauca a pietate tua designata sint, fraternæ caritati parum congruentia; (oportet enim modeste loqui) scribimus, æquitatem animi conseruantes, & salutationis officium per literas cum caritate implentes. Quantum vero Lamponis religiosissimi presbyteri vehemens impulsus ille fructum nobis allaturus sit, experientia ipsa demonstrabit. Vniuersam, quæ tecum est, fraternitatem ego, quique mecum sunt, salutatam cupimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ'.

Επιστολὴ Νεστορίου πρὸς Κύριλλον τῶν Αλεξανδρείας, διὰ Λάμπωνος πρεσβυτέρου καὶ μονάζοντος.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ μου συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ, Νεστόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΟΥΔΕΝ ἐπιεικείας χριστιανικῆς βιαιότερον. ὑπὸ ταύτης οὖν νῦν διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος πρὸς τὸ παρὸν βεβιάσμεθα γράμμα, πολλὰ μὲν εἰπόντος ἡμῖν περὶ τῆς σῆς εὐλαβείας, πολλὰ δὲ καὶ ἀκούσαντος· τὸ τελευταῖον οὐκ ἐνδόντος ἡμῖν, ἕως τὸ παρ' ἡμῶν εἰσεπράξατο γράμμα· καὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς νενικήμεθα βίᾳ. φόβον γὰρ ὁμολογῶ κεκτῆσθαι πολὺν περὶ πᾶσαν παντὸς ἀνδρὸς χριστιανικὴν ἐπιείκειαν, ὡς ἐγκαθήμενον αὐτῇ τὸν θεὸν κεκτημένην. τὰ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν, καίτοι πολλῶν παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας οὐ κατὰ ἀδελφικὴν ἀγάπην· δεῖ γὰρ εἰπεῖν εὐφημότερον· γεγονότων, ἐν μακροθυμίᾳ τε καὶ ἀγάπῃ γραμμάτων προσρητικῇ. δείξει δὲ ἡ πεῖρα, ποταπὸς ἡμῖν ὁ τῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος βίας καρπός. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

ANNO CHRISTI 431.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΚΑΤΑΦΛΥΑΡΟΥΣΙ μὲν, ὡς * ἀκούω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως ἐπὶ τῆς σῆς θεοσεβείας· καὶ τοῦτο συχνῶς, τὰς τῶν ἐν τέλει συνόδοις καιροφυλακοῦντες μάλιστα, καὶ τάχα που καὶ τέρπειν οἰόμενοι τὴν σὴν ἀκοήν· καὶ ἀβουλήτοις πέμποισι φωνὰς, ἠδικημένοι μὲν οὐδὲν, ἐλεγχθέντες δὲ, καὶ τοῦτο * χρησίμως· ὁ μὲν, ὅτι τυφλοὺς * ἠδίκει καὶ πένητας· ὁ δὲ, ὡς μητρὶ ξίφος ἐπανατείνας· ὁ δὲ, θεραπαίνῃ συγκεκλοφὼς χρυσίου ἀλλότριου, καὶ τοιαύτην ἐσχηκὼς ἀεὶ τὴν ὑπόληψιν, ἢν οὐκ ἂν εὔξαιτό τις συμβῆναί τισι καὶ τῶν λίαν ἐχθρῶν. πλὴν οὐ πολὺς τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐμοὶ, ἵνα μήτε ὑπὲρ τοῦ δεσπότην καὶ διδάσκαλον, μήτε μὴν ὑπὲρ τοῦ πατέρας τὸ τῆς ἐνούσης μοι βραχύτητος * ἐκτείνοιμι μέτρου. οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὰς τῶν φαύλων διαδράναι σκαιότητας, ὡς ἂν ἕλοιτό τις διαβιοῦν. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀρᾶς καὶ πικρίας μεστὸν ἔχοντες τὸ στόμα, τῷ πάντων ἀπολογήσονται κριτῇ. τετράψομαι δὲ πάλιν ἐγὼ πρὸς τὸ ὅτι μάλιστα πρέπον ἐμαυτῷ, καὶ ὑπομνήσω καὶ νῦν ὡς ἀδελφὸν ἐν * κυρίῳ, τῆς διδασκαλίας τοῦ λόγον καὶ τὸ ἐπὶ τῇ πίστει φρόνημα μετὰ πάσης ἀσφαλείας ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς λαούς· ἐννοεῖν τε, ὅτι τὸ σκανδαλίσαι

* μαιθάνω
* χρηστῶς
* ἠδίκησα
* ἐκτείνοιτο
* θεῷ

CAPVT VIII.

Religiosissimo, Deique amantissimo comministro Nestorio, Cyrillus in Domino Sal.

INTELLIGO quosdam meæ apud tuam pietatem existimationi detrahere, multaque temere effutire; idque crebro, ac tum maxime quando magistratus coguntur: fortasse etiam nonnullam hac ratione oblectationem auribus tuis afferre se opinantes; homines nulla vnquam iniuria a me affecti, sed salubriter tantum conuicti; hic quidem quod cæcos egenosque per iniuriam oppresserit; alius quod ferrum in matrem strinxerit; alius quod ancillæ præsidio aurum alienum abstulerit, & eiusmodi improbitatis suspicione semper laborauerit, cuiusmodi ne infensissimos quidem hostes laborare optauerit quispiam. Verum istos, & si qui eius farinæ sunt alii, non multum moror, ne supra magistrum & Dominum, vel etiam supra maiores nostros tenuitatis meæ mensuram extendere videar. Fieri enim nullo modo potest, quamcumque demum vitæ rationem inieris, vt prauorum maledicorumque hominum dentes euadas. Sed illi quidem *maledicentiæ & acerbitatis os plenum habentes*, coram omnium iudice causam dicturi sunt. Ego vero ad id denuo reuersus, quod me potissimum decere existimo, te veluti fratrem in Domino etiamnum admonere non grauabor, vt prædicationis sermonem, fideiq; doctrinam cum omni cautione populo proponas; cogitesque serio, si vehementer illi

Psal. 13.

Deum irritant qui e pusillorum numero vel vnũ tantum in Christum credentem scandalizauerint; quanta diligentia, quantaque dexteritate opus sit, si tota quæpiam multitudo grauius offensa sit, vt scandalis prudenter præcisis, sanum fidei sensum sermonemque veritatis studiosis asferamus. Ad hoc autem præstandum illud contulerit, si sanctorum Patrum scripta euoluentes, quam maximi illa facere studeamus; nosq; ipsos probantes, num simus in fide, vt scriptum est, ad rectas & irreprehensibiles eorum sententias nostras cogitationes apte conformemus.

Sacra itaque & magna illa Synodus tradit ipsum vnigenitum Dei Filium naturaliter ex Deo Patre natum, Deum verũ de Deo vero, lumen de lumine, per quem Pater omnia condidit, descendisse, incarnatum & hominem factum, passum esse, tertia die resurrexisse, & ad cælos ascendisse. His verbis hisque dogmatis nos quoque insistere oportet, sedulo animo pertractantes, ecquidnam sit, Dei Verbum incarnatum ac hominem factum esse. Neque enim dicimus, Verbi naturam per sui mutationem carnem esse factam; sed neque in totum hominem transformatam ex anima & corpore constitutum: asserimus autem, Verbum vnita sibi secundum hypostasim carne animata rationali anima, inexplicabili incomprehensibilique modo hominem factum, & hominis filium extitisse, non per solam voluntatem aut beneplacitum, siue per solam personæ assumptionem. Et

κὴ μόνον ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν, ἀφόρητον ἔχῃ πὼ ἀγανάκτησιν· εἰ δὲ δὴ πλῆθος εἴη τοσοῦτο τῶν λελυπημένων, πῶς οὐχ ἁπάσης εὐτεχνίας σὺν χρείᾳ καθεστήκαμεν, ποός τε τὸ δεῖν ἐμφρόνως ποιεῖσθαι τὰ σκάνδαλα, κὴ ὑγιᾶ τῆς πίστεως κατθυρῶσαι λόγῳ τοῖς ζητοῦσι τὸ Χριστός; ἔσται δὲ τοῦτο κὴ μάλα ὀρθῶς, εἰ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ποιησάμενοι λόγοις, ποὶ πολλοῦ τε αὐτοὺς ποιεῖσθαι σπουδάζομεν, κὴ δοκιμάζοντες ἑαυτοὺς, εἰ ἐσμὲν σὺν τῇ πίστει, κ͞ι τὸ χεχαραγμένον, ταῖς ἐκείνων ὀρθαῖς κὴ * ἀνεπιλήπτοις δόξαις τὰς σὺν ἡμῖν ἐννοίας οὕ μάλα συμπλάττομεν. * al. ἀπαρα-πτοις

Εφ ᾧ τοίνυν ἡ ἁγία κὴ μεγάλη σύνοδος, αὐτὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς κ͞ι φύσιν γνησιγέννητον υἱὸν μονογενῆ, ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινὸν, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς, δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατὴρ, κατελθεῖν, σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι, παθεῖν, ἀναστῆναι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κὴ ἀνελθεῖν εἰς οὐρανούς. τούτοις δὲ καὶ ἡμᾶς ἕπεσθαι δεῖ κὴ τοῖς λόγοις κὴ τοῖς δόγμασιν, σύνοοῦντας τί τὸ σαρκωθῆναι κὴ ἐνανθρωπῆσαι δηλοῖ ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γὰρ φαμὲν, ὅπη τοῦ λόγου φύσις μεταποιηθεῖσα γέγονε σάρξ· ἀλλ' οὐδὲ ὅπη εἰς ὅλον ἄνθρωπον μεταβληθη, ἐκ ψυχῆς κὴ σώματος· ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον, ὅπη σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ ἑνώσας ὁ λόγος ἑαυτῷ καθυπόστασιν, ἀφράστως τε καὶ ἀνεννοήτως γέγονεν ἄνθρωπος, κὴ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, οὐ κ͞ι θέλησιν μόνην ἢ εὐδοκίαν, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἐν προσλήψει προσώπου μόνου· κὴ ὅπη

Arian Christi 431.

Anno Christi 431.

ὅπι διάφοροι μὲν αἱ τῶν ἐνότητα τὴν ἀλήθειαν συναχθεῖσαι φύσεις, εἷς δὲ ἐξ ἀμφοτέρων Χριστὸς καὶ υἱός· οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, ἀποτελεσασῶν δὲ μᾶλλον ἡμῖν τὸ ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ υἱόν, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, διὰ τῆς ἀφράστου καὶ ἀπορρήτου τῶν ἑνότητα συνδρομῆς. οὕτω τε λέγεται, καίτοι τῶν αἰώνων ἔχων τὴν ὕπαρξιν, καὶ γεννηθεὶς ἐκ πατρός, γεννηθῆναι καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός· οὐχ ὡς τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως ἀρχὴν τὸ εἶναι * λαβούσης ἐν τῇ ἁγίᾳ παρθένῳ, οὔτε μὴν δεηθείσης δι' ἑαυτὴν δευτέρας γεννήσεως μετὰ τὴν ἐκ πατρός. ἔστι γὰρ εἰκαιόν τε ὁμοῦ καὶ ἀμαθὲς τὸ ὑπάρχοντα πρὸ παντὸς αἰῶνος, καὶ συναΐδιον τῷ πατρὶ, δεῖσθαι λέγειν ἀρχῆς τῆς εἰς τὸ εἶναι δευτέρας. ὅτι δὲ δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, ἑνώσας ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν τὸ ἀνθρώπινον, προῆλθεν ἐκ γυναικὸς, τοῦτ' ἔστι τοῖς λέγεται γεννηθῆναι σαρκικῶς. οὐ γὰρ πρῶτον ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινὸς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, εἶθ' οὕτω καταπεφοίτηκεν ἐπ' αὐτὸν ὁ λόγος· ἀλλ' ἐξ αὐτῆς μήτρας ἑνωθεὶς, ὑπομεῖναι λέγεται γέννησιν σαρκικὴν, ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος. οὕτω φαμὲν αὖ καὶ παθεῖν καὶ ἀναστῆναι· οὐχ ὡς τοῦ θεοῦ λόγου παθόντος εἰς ἰδίαν φύσιν ἢ πληγὰς, ἢ διατρήσεις ἥλων, ἢ γραφὰς τὰς ἄλλας τοῦ τραυμάτων· ἀπαθὲς γὰρ τὸ θεῖον, ὅτι καὶ ἀσώματον. ὅπερ δὲ τὸ γεγονὸς αὐτοῦ ἴδιον σῶμα πέπονθε ταῦτα, πάλιν αὐτὸς λέγεται παθεῖν

quamuis naturæ sint diuersæ, vera tamen vnione coeuntes vnum nobis Christum & Filium effecerunt: non quod naturarum differentia propter vnionem sublata sit, verum quod diuinitas & humanitas secreta quadam ineffabilique coniunctione in vna persona vnum nobis Iesum Christum & Filium constituerint. Ad hunc modum, qui ante omne sæculum existit, & ex Patre genitus fuit, secundum carnem ex muliere natus dicitur: non quod diuina illius natura existentię suæ initium in sacra Virgine sumpserit, aut quod post primam ex Patre, altera propter seipsam generatione necessario indiguerit; (stultum est enim, planeque ineptum asserere, eum qui ante omnia sæcula Patri coæternus existit, altera denuo, quo existere queat, generatione indiguisse) sed quia propter nos, & propter nostram salutem humana natura secundum hypostasim sibi vnita, ex muliere natus est, hinc est quod secundum carnem natus prædicatur. Non enim primo vulgaris quispiam homo ex Virgine ortus est, in quem Dei Verbum deinde sese demiserit: sed in ipso vtero carni vnitum, secundum carnem progenitum dicitur; vtpote suæ carnis generationẽ sibi vt propriam vindicans. Ad eumdem modum illud passum & resuscitatum dicimus: non quod Dei Verbum aut plagas, aut clauorum perforationes, aut alia id genus vulnera in propriã naturam acceperit: (nam vt diuinum numen corporis expers est, ita perpeti quoque nihil potest) sed quia corpus quod sibi adsciuerat, hæc fuit expertum, eam ob rem ipsum nostri causa

*λαχούσης

illa perpessum asseritur. Impatibile enim Verbum in corpore patibili existebat. Idem & de eiusdem quoque morte sentimus: siquidem Dei Verbum suapte natura immortale, & a corruptione alienum, & vita rursum & viuificans est. Verum quia suum ipsius corpus gratuito Dei munere *mortem*, attestante Paulo, *omnium causa degustauit*, fit vt ipsum mortem propter nos perpessum dicatur: non quod ipsum, quod quidem ad propriam naturam attinet, mortem exceperit (insania namque mera esset, istud vel dicere, vel cogitare) sed quia caro illius mortem, vt modo aiebam, degustauit. Pari modo, quia caro illius resurrexit, ipsi resurrectio tribuitur: non quod ipsum ceciderit in corruptionem; absit; sed quia rursus corpus illius exsuscitatum est. Ita vnum Christum & Dominum confitemur; non quod hominē vna cum Verbo adoremus, ne illud, cum Verbo, aliquam diuisionis imaginationem menti obiiciat: sed vnum eumdemque adoramus, quandoquidem corpus suum non est alienum a Verbo, cum quo Patri assidet; non quod duo filii Patri assideant: assidet enim vnus tantum per vnionem cum propria carne. Quod si vnionem secundum hypostasim tamquam incomprehensibilem indecentemque repudiauerimus, eo prolabimur, vt duos filios esse dicamus. Necesse est enim distinguere, & vocare; alterum quidem per se hominem filii appellatione cohonestatum; alterum vero per se ac seorsum Dei Verbum, quod & nomen & rem quoque filiationis naturaliter obtineat.

Hebr. 2.

ὑπὲρ ἡμῶν. ἦν γὰρ ὁ ἀπαθὴς ἐν τῷ πάσχοντι σώματι. κατὰ τοῦτο ἴσον δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ τεθνάναι νοοῦμεν· ἀθάνατος γὰρ κατὰ φύσιν, καὶ ἄφθαρτος, καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιός ἐστιν ὁ * τοῦ θεοῦ λόγος. ἐπεὶ δὲ πάλιν τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ Παῦλος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, λέγεται παθεῖν αὐτὸς τοῦτο ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον· οὐχ ὡς εἰς πεῖραν ἐλθὼν τοῦ θανάτου, τό γε ἧκον εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν· ἀποπληξία γὰρ τοῦτο λέγειν, ἢ φρονεῖν· ἀλλ' ὅτι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἐγεύσατο θανάτου. οὕτω καὶ ἐγηγερμένης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς, πάλιν ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ λέγεται· οὐχ ὡς πεσόντος εἰς φθοράν· μὴ γένοιτο· ἀλλ' ὅτι τὸ αὐτοῦ πάλιν ἐγήγερται σῶμα. οὕτω Χριστὸν ἕνα καὶ κύριον ὁμολογήσομεν, οὐχ ὡς ἄνθρωπον συμπροσκυνοῦντες τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ τομῆς φαντασία παρεισκρίνηται διὰ τοῦ λέγειν τὸ, σύν· ἀλλ' ὡς ἕνα καὶ τοῦτο αὐτοῦτο προσκυνοῦντες, ὅτι μὴ ἀλλότριον τοῦ λόγου τὸ σῶμα αὐτοῦ, μεθ' οὗ καὶ αὐτῷ συνεδρεύει τῷ πατρί· οὐχ ὡς δύο πάλιν συνεδρευόντων υἱῶν, ἀλλ' ὡς ἑνὸς καθ' ἕνωσιν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ἐὰν δὲ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν, ἢ ὡς ἀνέφικτον, ἢ ὡς ἀκαλλῆ παραιτούμεθα, ἐμπίπτομεν εἰς τὸ δύο λέγειν υἱούς. ἀνάγκη γὰρ πᾶσα διορίσαι, καὶ εἰπεῖν τοῦτο μὲν, ἄνθρωπον ἰδικῶς, τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσει τετιμημένον· ἰδικῶς δὲ πάλιν τοῦτο ἐκ θεοῦ λόγου υἱότητος ὄνομά τε καὶ χρῆμα ἔχοντα φυσικῶς.

ANNO CHRISTI 431.

* ἐκ θεοῦ

ANNO CHRISTI 431.

οὐ διαιρετέον τοιγαροῦν εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστόν.* ὠφέλησε κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως λόγον εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, κἂν εἰ προσώπων ἕνωσιν ἐπιφημίζωσί τινες· οὐ γὰρ εἴρηκεν ἡ γραφὴ, ὅτι ὁ λόγος ἀνθρώπου πρόσωπον ἥνωσεν ἑαυτῷ, ἀλλ' ὅτι γέγονε σάρξ. τὸ δὲ σάρκα γενέσθαι τὸν λόγον, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός. ἴδιον δὲ σῶμα τὸ ἡμῶν ἐποιήσατο, καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς, οὐκ ἀποβεβληκὼς τὸ εἶναι θεὸς, καὶ τὸ ἐκ θεοῦ γεγεννῆσθαι πατρὸς, ἀλλὰ καὶ ἐν προσλήψει σαρκὸς μεμενηκὼς ὅπερ ἦν. τοῦτο πρεσβεύει πανταχοῦ τῆς ἀκριβοῦς πίστεως ὁ λόγος· οὕτως εὑρήσομεν τοὺς ἁγίους πεφρονηκότας πατέρας· οὕτω τεθαρσήκασι θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον· οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως, ἤτοι τῆς θεότητος αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἀλλ' ὡς γεννηθέντος ἐξ αὐτῆς τοῦ ἁγίου σώματος, ψυχωθέντος τε λογικῶς· ᾧ καὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθεὶς ὁ λόγος, γεγεννῆσθαι λέγεται κατὰ σάρκα. ταῦτα καὶ νῦν ὡς ἐξ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ γράφω, παρακαλῶν ὡς ἀδελφὸν, καὶ διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, ταῦτα μεθ' ἡμῶν καὶ φρονεῖν καὶ διδάσκειν, ἵνα σώζηται τῶν ἐκκλησιῶν ἡ εἰρήνη, καὶ τῆς ὁμονοίας καὶ ἀγάπης ὁ σύνδεσμος ἀῤῥαγὴς διαμένοι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ. πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

* ὁνήσε δὲ κατ' οὐδένα

Nulla itaque ratione vnum Dominum nostrum Iesum Christum in duos filios diuellere fas est. Porro autem vt integra sit hæc rectæ fidei ratio, nihil erit vsui personarum vnio quam quidam ponunt. Non enim scriptura dicit, Verbum hominis personam sibi associasse, sed carnē factum esse. Quod autem Verbum caro factum perhibetur, id aliud nihil est, quam quod perinde ac nos carni & sanguini communicauit. Suum ergo fecit nostrum corpus, prodiitque homo ex muliere, deitate interim, aut ex Patre natiuitate non abiecta; mansit enim in ipsa quoque carnis assumptione quod erat. Hoc exactæ fidei doctrina vbique prædicat; hoc sanctos patres sensisse reperiemus: ita non dubitarunt sacram Virginem deiparam appellare; non quod Verbi natura, ipsiusve diuinitas ortus sui principium ex sancta Virgine sumpserit; sed quod sacrum illud corpus anima intelligente perfectum ex ea traxerit, cui & Dei Verbum secundum hypostasim vnitum, secundum carnem natum dicitur. Atque hæc quidem ex caritate quæ est in Christo, scribenda nunc quoque existimaui, obsecrans te vt fratrem, & coram Christo sanctisque angelis eius obtestans, vt hæc nobiscum & sentias & doceas, quo ecclesiarum pax conseruetur, dilectionisque & concordiæ vinculum inter Dei sacerdotes indissolubile permaneat. Saluta, quæ apud te est, fraternitatem. Te, quæ nobiscum est, salutat in Domino.

Ioan. 1.

Hebr. 2.

CAPVT IX.

Exemplum epistolæ Nestorii ad Cyrillum episcopum, quæ omnibus in sancta Synodo displicuit.

Religiosissimo Deoque amabilissimo comministro Cyrillo, Nestorius in Domino Sal.

ADMIRABILIVM literarum tuarum contumelias, quas in nos iacis, tamquam medica quadam mansuetudine dignas, quibusque re ipsa suo tempore responderi queat, missas facio. Quæ autem sine magno periculo silentio præteriri non possunt, ea, ne obscura indigestaque prolixitate decertans, fastidium generem, quãta fieri poterit orationis breuitate edisseram. A sapientissimis autem dilectionis tuæ vocibus principium sumam, quas ad verbum quoque in medium afferam. Ecquænam sunt igitur præclaræ illæ eruditarum literarum tuarum voces? Sacra (inquis) & magna illa Synodus tradidit, ipsum vnigenitum Filium ex Deo Patre naturaliter genitum, Deum verũ de Deo vero, lumen de lumine, per quem omnia Pater condidit, descendisse, & incarnatum, & hominem factum, passum esse, & resurrexisse. Hæc tuæ pietatis sunt verba; neq; tua esse fortassis ignoras. Proinde & tu quoque a nobis fraternam pro pietate admonitionem audias; & eam quidem, qua eximius ille Paulus ad dilectum suum Timotheum non abs-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'.

Ἴσον ἐπιστολῆς Νεστορίου πρὸς τὸν πάπαν Κύριλλον, ἥτις πᾶσιν ἀπήρεσεν ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ, Νεστόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΤΑΣ μὲν καθ' ἡμῶν ὕβρεις τῶν θαυμαστῶν σου γραμμάτων ἀφίημι, ὡς μακροθυμίας ἀξίας ἰατρικῆς, καὶ τῆς διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν κατὰ καιρὸν πρὸς αὐτὰς ἀποκρίσεως· ὃ δέ γε σιωπῆς οὐκ ἀνέχεται, ὡς μέγαν φέρον, εἰ σιγηθείη, τὸν κίνδυνον, τούτου, καθὼς ἂν οἷός τε ὦ, οὐ πρὸς μακρολογίαν ἀποτεινόμενος, ποιήσασθαι πειράσομαι τὴν διήγησιν σύντομον, τὸν τῆς σκοτεινῆς καὶ δυσπέπτου μακρηγορίας ναυτιασμὸν φυλαττόμενος. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν πανσόφων τῆς σῆς ἀγάπης φωνῶν, αὐτὰς αὐτολεξεὶ παραθείς. τίνες τοίνυν αἱ τῆς θαυμαστῆς σου τῶν γραμμάτων διδασκαλίας φωναί; ἡ ἁγία φησὶ καὶ μεγάλη σύνοδος, αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινὸν, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατὴρ, κατελθεῖν, σαρκωθῆναι, ἐνανθρωπῆσαι, παθεῖν, ἀναστῆναι. ταῦτα τῆς σῆς θεοσεβείας τὰ ῥήματα· καὶ γνωρίζεις ἴσως τὰ σά. ἄκουε δὲ καὶ * τὰ παρ' ἡμῶν, ἀδελφικὴν ὑπὲρ εὐσεβείας παραίνεσιν, καὶ ἣν ὁ μέγας ἐκεῖνος Παῦλος τῷ φιλουμένῳ παρ' αὐτοῦ Τιμοθέῳ διε-

* τὴν

ANNO CHRISTI 431.

μαρτύρατο· πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδαχῇ. τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις, καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου. τί δέ μοι τὸ, πρόσεχε, βούλεται; ὅτι τὴν τῶν ἁγίων ἐκείνων ἐξ ἐπιπολῆς ἀναγινώσκων παράδοσιν, συγγνώμης ἀξίαν ἠγνόησας ἄγνοιαν, παθητὸν αὐτοὺς εἰρηκέναι νομίσας τῷ τῷ πατρὶ συναΐδιον λόγον. ἔγκυψον δὲ, εἰ δοκεῖ, τοῖς ῥητοῖς ἀκριβέστερον· καὶ τὸν θεῖον ἐκεῖνον τῶν πατέρων εὑρήσεις χορὸν, οὐ τὴν ὁμοούσιον θεότητα παθητὴν εἰρηκότα, οὐδὲ πρόσφατον γεννητὴν τὴν τῷ πατρὶ συναΐδιον, οὐδὲ ἀναστᾶσαν τὴν τὸν λελυμένον ναὸν ἀναστήσασαν. κἄν μοι τὰς ἀκοὰς εἰς ἀδελφικὴν ἰατρείαν παράσχῃς, αὐτάς σοι τὰς τῶν ἁγίων * ἐκείνων φωνὰς παραθέμενος, τῆς κατ' ἐκείνων ἀπαλλάξω συκοφαντίας, καὶ τῆς κατὰ τῶν θείων γραφῶν, δι' ἐκείνων· Πιστεύομεν τοίνυν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ. σκόπησον ὅπως, τὸ, κύριος, Ιησοῦς, Χριστὸς, καὶ μονογενὴς, καὶ υἱὸς, πρότερον θέντες, τὰ κοινὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς θεμελίους, ὀνόματα, τότε τὴν τῆς ἐνανθρωπήσεως, καὶ τοῦ πάθους, καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐποικοδομοῦσι παράδοσιν· ἵνα τῶν ὀνομάτων * τῶν φύσεων ἑκατέρων κοινῶν τινων σημαντικῶν προκειμένων, μήτε τὰ τῆς υἱότητος καὶ κυριότητος τέμνηται, μήτε τὰ τῶν φύσεων ἐν τῷ τῆς υἱότητος μοναδικῷ συγχύσεως ἀφανισμῷ κινδυνεύῃ. τούτου γὰρ * αὐτὸς παιδευτὴς ὁ Παῦλος γεγένηται, ὃς τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς θείας τὴν μνήμην ποιούμενος, καὶ

* πατέρων

* τῶν φύσεως ἑκατέρας

* αὐτοῖς

que obtestatione vtitur: *Attende lectioni & exhortationi & doctrinæ. Hoc enim faciens, & teipsum saluum facies, & eos qui te audiunt.* Quid obsecro illud, *attende*, sibi vult? Hoc nimirum, quod sanctorum illorum traditionem obiter legens, inscitiam venia dignã hauseris. Arbitratus es enim, Verbum Patri coæternum, patibile ab illis traditum esse. Penitius, si ita videtur, illorum dicta introspice, & diuinum illum patrum chorum nusquam docuisse comperies, consubstantialem diuinitatem patibilem esse; aut quæ Patri coæua est, recens natam esse; aut quæ templum solutum exsuscitauit, exsuscitatam esse. Quod si ad fraternam medicinam aures attuleris, sanctorum patrum verbis in medium allatis, ea calumnia, quæ & patribus & diuinis quoque scripturis euidenter aduersatur, te liberabo. Aiunt ergo: Credimus in Dominum nostrum Iesum Christum filium eius vnigenitum. Obserua hic, quomodo Dominum, Iesum, Christum, vnigenitum, & filium, nomina vtique quæ humanæ diuinæque naturæ ex æquo conueniunt, perinde ac fundamenta quædam substernentes, incarnationis, mortis & resurrectionis traditionem illico subiungant superstruantque; nempe quo nominibus vtriusque naturæ quibusdam communibus signis propositis, neque ea quæ filiationis & dominationis sunt, scindantur, neque ea rursum quæ naturarum sunt, propter filiationis singularitatem in confusionis periculum adducantur. Qua quidem in re Pauli auctoritatem secuti sunt. Hic enim diuinæ incarnationis facta mentione, eaque

1. Tim. 4. v. 16.

mox subiuncturus quæ passionis erant, primum illud nomen, Christus, vt paulo ante dicebam, vtrique naturæ commune ponit; ac mox ita sermonem profert, vt naturæ vtrique sit congruens. Ecquid ergo dicit? *Hoc,* inquit, *sentite in vobis, quod & in Christo Iesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo:* singula enim persequi non attinet; *factus est obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis.* Quia enim mortis facturus erat mentionẽ, ne quis hinc Deum Verbum patibile esse colligeret, subiungit nomen hoc, Christus, quod vtramque naturam, patibilem inquam & impatibilem, in vnica persona denotat: quo idem nimirum Christus patibilis simul & impatibilis citra periculum cõcipi queat; illud quidem secundum humanam naturam, hoc vero secundum diuinam. Porro autem cum multa hac de re disserere valeam, & maxime quod sancti illi patres de Christi œconomia verba facientes, non generationis, sed incarnationis meminerint; ipsam orationis breuitatem, quam statim in exordio promiseram, sermonis cursum cohibere, & ad alterum dilectionis tuæ caput festinare sentio.

Phil. 2. v. 5.

II.

In eo autem laudo, quod distinctionem naturarum, secundum diuinitatis & humanitatis rationem, harumque in vna persona coniunctionem prædicas; quodque Deum Verbum altero ex muliere ortu minime indiguisse affirmas; & quod diuinitatem pati non potuisse, diserte pronuntias. Hæc enim re vera & orthodoxa, & vanis omnium hæretico-

μέλλων τὰ τῆς πάθους ἐπάγειν, πρότερον θεὸς ὁ Χριστὸς, τὸ κοινὸν τῶν δύο, ὡς μικρῷ πρότερον ἔφην, τῶν φύσεων ὄνομα, προσάγει τῷ λόγῳ ἀμφοτέραις πρεπώδη ταῖς φύσεσι. Τί γὰρ φησι; Τοῦτο φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ. Ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκαστον λέγω· ὑπήκοος ἐγένετο μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ὅπερ γὰρ ἔμελλε τῆς θανάτου μεμνῆσθαι, ἵνα μὴ θεὸν λόγον ἐντεῦθεν τις παθητὸν ὑπολάβῃ, πάσχει τὸ, Χριστὸς, ὡς τῆς ἀπαθοῦς καὶ παθητῆς οὐσίας ἐν μοναδικῷ προσώπῳ προσηρέσιν σημαντικόν· ὅπως ᾖ ἀπαθὴς ὁ Χριστὸς, καὶ παθητὸς ἀκινδύνως * καλοῖτο· ἀπαθὴς μὲν θεότητι, παθητὸς δὲ τῇ τοῦ σώματος φύσει. πολλὰ λέγειν περὶ τούτου διωάμην, καὶ πρότερόν γε τὸ μηδὲ γεννήσεως ὀφεῖλον τῆς οἰκονομίας, ἀλλ' ἐνανθρωπήσεως εἰπεῖν τοὺς ἁγίους ἐκείνους μνημονεῦσαι πατέρας, πλὴν τῆς βραχυλογίας ἐν προοιμίοις ὑποσχόμενον χαλινοῦσαι τῷ λόγῳ σπεύδοντα, καὶ πρὸς τὸ δεύτερον τῆς σῆς ἀγάπης κινοῦσαι κεφάλαιον.

β'.

Ἐν ᾧ δὲ καὶ τὴν τῶν φύσεων ἐπήνουν διαίρεσιν κατὰ τὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ θεότητος λόγον, καὶ πλὴν τούτων εἰς ἑνὸς προσώπου συναφείαν· καὶ τὸν θεὸν λόγον δεύτερας οὐ γυναικὸς μὴ φάσκειν δεδεῆσθαι γεννήσεως· καὶ τὸ πάθοις ἀνεπιδέκτον ὁμολογεῖν πλὴν θεότητα. ὀρθοδόξα γὰρ ὡς ἀληθῶς τὰ ζητούμενα, καὶ ταῖς τῶν αἱρέσεων

ANNO CHRISTI 431.

πασῶν περὶ τὰς δεσποτικὰς φύσεις ἐναντία κακοδοξίαις. τὰ δὲ λοιπὰ, εἰ μέν τινα σοφίαν κεκρυμμένην ἐπήγετο ταῖς τῶν ἀναγινωσκόντων ἀκοαῖς ἀκατάληπτον, τῆς σῆς ἐστιν ἀκριβείας εἰδέναι. ἐμοὶ γοῦν τὰ πρῶτα καταστρέφειν ἐδόκει. τὸν γὰρ ἐν τοῖς πρώτοις ἀπαθῆ κηρυχθέντα, καὶ δευτέρας γεννήσεως ἄδεκτον, πάλιν παθητὸν καὶ νεόκτιστον οὐκ οἶδ' ὅπως εἰσῆγεν, ὡς τῶν κατὰ φύσιν τῷ θεῷ λόγῳ προσόντων, τῇ τοῦ ναοῦ συναφείᾳ διεφθαρμένων, ἢ μικροῦ τινος τοῖς ἀνθρώποις νομιζομένου, τὸ τὸν ἀναμάρτητον ναὸν, καὶ τῆς θείας ἀχώριστον φύσεως, τὴν ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν γεννησίν τε καὶ τελευτὴν ὑπομεῖναι, ἢ πιστεύεσθαι τῆς δεσποτικῆς οὐκ *ὀφειλομένης φωνῆς πρὸς Ἰουδαίους βοώσης· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· οὐ, λύσατέ μου τὴν θεότητα, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερθήσεται. πάλιν πλατῦναι κἀνταῦθα βουλόμενος, τῇ τῆς ἐπαγγελίας ἀναστέλλομαι μνήμῃ. ῥητέον οὖν ὅμως βραχυλογίᾳ χρησάμενον.

*ὀφειλούσης

rum circa Domini naturas opinationibus quam maxime aduersa sunt. At vero vtrum reliqua occultam aliquam & incomprehensibilem sapientiam legentium auribus inferant, id tuæ solertiæ fuerit diiudicare. Mihi sane cum antecedentibus adeo non cohærere videntur, vt ea omnino quoque euertere existimem. Etenim quem antea neque patibilem, neque secundæ generationis capacem prædicaueras, hunc ipsum rursum patibilem, nuperque nescio quomodo productum asseueras: quasi vero quæ in Dei Verbum naturaliter conueniunt, ea templi cõiunctione abolita sint: aut parui apud homines fieri debeat, templum illud nullo vnquã peccato contaminatum, & a diuina natura inseparabile, peccatorum nostrorum causa & natum & mortuum esse: aut denique Domino Iudæos eiusmodi oratione compellanti: *Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud*; fidem habere non oporteat. Ecce non dicit, soluite diuinitatem meam, & in tribus diebus excitabitur; sed, Soluite templum hoc. Rursum excurrere nonnihil hic cupiens, sponsionis meæ memoria impedior. Dicendum est nihilominus aliquid, vt tamen a constituta mihi breuitate non recedam.

Ioan. 2. v. 19.

γ'.

Γενταχοῦ τῆς θείας γραφῆς, ἡνίκα ἂν μνήμην τῆς δεσποτικῆς οἰκονομίας ποιῆται, γέννησις ἡμῖν καὶ πάθος οὐ τῆς θεότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ παραδίδοται· ὡς καλεῖσθαι κατὰ ἀκριβεστέραν προσηγορίαν τὴν ἁγίαν παρθένον Χριστοτόκον, οὐ θεοτόκον. ἄκουε ταῦτά γε τῶν εὐαγγελίων

III.

Vbicumque diuinæ scripturæ dispensationis Dominicæ mentionẽ faciunt, ortus ipse & mors non diuinæ, sed humanæ Christi naturæ semper tribuitur. Quapropter si rem diligentius consideremus, sacra Virgo non deipara, sed Christipara appellanda erit. Audi quomodo euangelia

Matth.1. istud proclament: *Liber*, inquiunt, *generationis Iesu Christi filii Dauid, filii Abraham.* Atqui perspicuum est, Deum Verbum non extitisse Dauidis filium. Accipe, si placet, aliud hoc testimonium:
Ibid.16. *Iacob*, ait, *genuit Ioseph virum Mariæ, de qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.* Perpende rursum aliam euangelii vocem, veritatem hanc diserte confirmantem:
Ibid. 18. *Christi*, inquit, *generatio sic erat. Cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph, inuenta est habẽs in vtero de Spiritu sancto.* Quis autem Vnigeniti diuinitatem, Spiritus sancti creaturam esse credat? Adde his illud quoque: *Erat*
Ioan.2. *Act.1.v.14.* *mater Iesu ibi.* & rursum: *Cum*
Matth.1. v.20. *Maria matre Iesu.* & illud: *Quod in ea natum est, de Spiritu sancto*
Matth.2. v.13. *est.* & illud: *Accipe puerum, & matrem eius, & fuge in Ægyptum.*
Rom.1.v.3. & illud: *De Filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem.* & illud rursum de eiusdem
Rom.8.v.3. passione: *Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato condemnauit peccatum in carne.* & illud iterum: *Chri-*
1.Cor.15. *stus mortuus est pro peccatis nostris:*
1.Petr.4. & rursum: *Christo in carne passo.* denique: *Hoc est*, non mea diuinitas, *sed corpus meum, quod pro*
Luc.22. v.19. *vobis frangitur in remissionem peccatorum.* Sunt aliæ innumeræ sententiæ, quæ diuinitatem neque nuper natam, neque corporeæ perpessionis capacem esse, mortalium generi testatum faciunt; sed ipsam carnem, quæ diuinæ coniuncta est naturæ. Quare & ipse quoque Christus Dauidis dominum & filium se nominat: *Quid,*
Matth.22. v.42. inquit, *vobis videtur de Christo? cuius filius est? Dicunt ei: Dauid. Respondit Iesus, & ait illis: Quomodo*

βοώντων· βίβλος, φησὶ, γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Anno Christi 431
δῆλον ὂν ὅτι τοῦ Δαυὶδ υἱὸς ὁ θεὸς λόγος ἐκ Μῶ. ἄκουε καὶ ἄλλου, εἰ δοκεῖ, μαρτυρίαν· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ, τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός. σκόπει πάλιν ἑτέραν ἡμῖν διαμαρτυρομένην φωνήν· τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσὴφ, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. κύημα δὲ τὸ πνεύματος τίς ἂν ὑπολάβοι τὸ τῆς μονογενοῦς θεότητος; εἰ δεῖ λέγειν τό· Μῶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖνος καὶ πάλιν, τό· σὺ Μαρία τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ. καὶ τό· τὸ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. καὶ τό· λάβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον. καὶ τό· περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα. καὶ τὸ περὶ τῶν παθῶν αὐτοῦ· ὅτι ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ * ἀπέστειλεν ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί. καὶ πάλιν· Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. καὶ, Χριστοῦ παθόντος σαρκί. καὶ, τοῦτό ἐστιν, οὐχ ἡ θεότης μου, ἀλλὰ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ μυρίων ἄλλων φωνῶν διαμαρτυρομένων τὸν ἀνθρώπων τὸ γένος, μὴ τὴν τοῦ υἱοῦ νομίζειν θεότητα πεφυσῆσθαι, ἢ πάθους σωματικοῦ δεκτικὴν, ἀλλὰ τὴν σεσημασμένην τῇ φύσει τῆς θεότητος σάρκα. ὅθεν καὶ κύριον τὸν Δαυὶδ ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς, καὶ υἱὸν ὀνομάζει. τί οὖν ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; φησί· τίνος ἐστὶν υἱός; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυίδ. ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πῶς οὖν

ANNO CHRISTI 431.

οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου; ὡς υἱὸς ὢν τῆς Δαυὶδ πάντως κατὰ σάρκα, κατὰ δὲ τὴν θεότητα κύριος. εἰ μὲν οὖν τὸ *ἑνοῦσθαι θεότητος τὸ σῶμα ναὸν, καὶ ναὸν κατ' ἄκρον τινὰ καὶ θεῖον λελαλημένον

*Χριστοῦ

*ἀναφέρει σωτήριον· * ὡς οἰκειοῦσθαι τὰ τούτου τῇ τῆς θεότητος φύσιν ὁμολογεῖσθαι, καλὸν καὶ τῶν εὐαγγελικῶν παραδόσεων ἄξιον. τὸ δὲ δὴ τῷ τῆς οἰκειότητος προσρηθὲν ὄνομα καὶ τὰς τῆς σωτηριώδους σαρκὸς ἰδιότητας, γέννησιν λέγω, καὶ πάθος, καὶ νέκρωσιν, ἢ πλανωμένης ὄντων ἀληθῶς καθ' ἕλλειψιν, ἀδελφὲ, διανοίας, ἢ τὰ τῶν φρενοβλαβῶν Ἀπολιναρίου, καὶ Ἀρείου, καὶ τῶν ἄλλων νοσούσης αἱρέσεων· μᾶλλον δὲ, ὅπου κἀκείνων βαρύτερον. ἀνάγκη γὰρ τῷ τῆς οἰκειότητος τοῦ ὀνόματος τοὺς προσυρομένους ὀνόματι, καὶ γαλακτοτροφίας κοινωνὸν διὰ τὴν οἰκειότητα τὸν θεὸν λόγον ποιεῖν, καὶ τὸν κατ' μικρὸν αὐξήσεως μέτοχον, καὶ τὸν ἐν τῷ τοῦ πάθους καιρῷ δηλίας, καὶ βοηθείας ἀγγελικῆς *δεήσεται. καὶ σιωπῶ περιτομὴν, καὶ θυσίαν, καὶ ἱδρῶτας, καὶ πεῖναν, καὶ δίψαν, ἃ τῇ σαρκὶ μὲν ὡς δι' ἡμᾶς συμβάντα, *προσκυνητῶς σωτηριώδη· ὑπὲρ δὲ τῆς θεότητος ταῦτα καὶ ψυχὴν λαμβανόμενα, καὶ ἡμῖν ὡς συκοφάνταις δικαίας καταγνώσεως αἴτια. αὗται τῶν ἁγίων πατέρων αἱ παραδόσεις· ταῦτα τῶν θείων γραφῶν τὰ παραγγέλματα. οὕτω λέγε καὶ τὸν τῆς φιλανθρωπίας τοῦ θείου, καὶ τὰ τῆς αὐθεντίας θεολογεῖ· ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσι, καὶ πρὸς πάντας, καθὰ ὁ Παῦλός φησι.

*δεήσεως

*προσκυνητῶς σωτηριώδη.

ergo Dauid in spiritu vocat eum dominum, dicens: Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis? Est enim plane filius Dauid secundum carnem; secundum diuinitatem vero, eiusdem dominus est. Rectum proinde, euangelicæque traditioni consentaneum est, vt Christi corpus diuinitatis templum esse confiteamur, illudque nexu vsque adeo sublimi, diuinoque & admirabili ipsi coniunctum, vt dicamus diuinam naturam ea sibi vindicare, quæ corporis alioqui sunt propria. Verum propter hanc appropriationem diuino verbo adscribere natiuitatem, passionem, mortem, ceteraque carnis proprietates, id demum, mi frater, mentis est aut ethnicorum more vere errantis, aut certe insani Apollinarii, & Arii, aliorumque hæreticorum morbo, aut alio etiam grauiori laborantis. Necesse est enim istos per appropriationis vocabulum eo trahi, vt Deum Verbum lactationis participem, & succedanei incrementi capacem, & ob formidinem passionis tempore declaratam, angelici præsidii indigum faciant. Missa hic facio circumcisionem, sacrificium, sudorem, famem, sitim, quæ carni acciderunt, nostrique causa eamdem affecerunt. Quod si hæc eadem diuinitati adscriberelubeat, & falsa erunt, & nobis veluti calumniatoribus iustæ damnationis causam afferent. Hæ sunt sanctorum patrum traditiones; hæc sanctarum scripturarum mandata. Ad hunc modum & de diuina clementia & de Dei maiestate theologus disceptet: *Hæc meditare, in his esto; vt profectus tuus manifestus sit omnibus, & ad omnes;* vt inquit Paulus.

IV.

Quod vero eorum qui offensi sunt, curam amplecteris, recte facis, & gratias habeo animæ tuæ, sedulo quæ Dei sunt meditanti, anxiamque rerum nostrarum curam gerenti. Verum a clericis fortasse tuæ pietatis, qui quod Manichæorum hæresi infecti essent, a sacra Synodo exauctorati hic sunt, delusum te scias. Nam res ecclesiasticæ quotidie crescunt & augentur; & aggregatio populorum eos sortitur Dei beneficio successus, vt qui multitudinem intuentur, non possint cum propheta non exclamare:

Isai. 11. v. 9. *Repleta est terra cognitione Domini, sicut aqua multa cooperit maria.* Imperatores quoque propter dogmatis illustrationem in summa lætitia vitam agunt. Et vt verbo concludam, illam de cunctis hæresibus Deum impugnantibus, rectaque ecclesiæ doctrina vocem apud nos quotidie ad effectum deduci comperias: *Domus*

2. Reg. 3. *Saul procedebat, & infirmabatur: & domus Dauid procedebat, & confirmabatur.* Hæc fraterno affectu fratri a nobis dantur consilia. *Si quis autem voluerit esse contentiosus*, hic beatum Paulum per nos clamantem intelliget:

1. Cor. 11. v. 16. *Nos talem consuetudinem non habemus, neque ecclesiæ Dei.* Vniuersam quæ tecum est, fratrum societatem ego, quique mecum sunt, plurimum saluere iubemus. Semper incolumis pro nobis Deo supplices, obseruandissime & piissime.

δ'.

Anno Christi 431.

Τῆς δέ γε τῶν σκανδαλιζομένων φροντίδος καλῶς μὲν ποιεῖς ἀντεχόμενος, καὶ χάρις τῇ τῶν θείων μεριμνητικῇ σου ψυχῇ, καὶ τῶν παρ' ἡμῖν φροντιζούσῃ. γίνωσκε δὲ πεπλανημένον σαυτὸν ὑπὸ τῶν τῆς σῆς ἴσως διαθέσεως κληρικῶν, ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου καθῃρημένων, ὡς τὰ Μανιχαίων φρονούντων. τὰ γὰρ τῆς ἐκκλησίας καθ' ἑκάστην προκόπτει, καὶ τὰ τῶν λαῶν ἐν ἐπιδόσει τοσαύτῃ διὰ τὴν τοῦ * θεοῦ χάριν, ὡς τὰ τοῦ προφήτου, βλέποντας τὰ πλήθη, βοᾷν· ἐνεπλήσθη ἡ γῆ τοῦ γνῶναι ⓦ * κύριον, ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψαι θαλάσσας. τά τε τῶν βασιλέων ἐν ὑπερβαλλούσῃ χαρᾷ, * πεφωτισμένων τοῦ δόγματος. καὶ ἵνα συνελὼν ἐπιστείλω, ἐκείνην ἐπὶ ταῖς θεομάχοις ἁπάσαις αἱρέσεσι, καὶ τῇ τῆς ἐκκλησίας ὀρθοδοξίᾳ, καθ' ἑκάστην εὕροι τις ἂν παρ' ἡμῖν τὴν φωνὴν πληρουμένην· ὁ οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει, καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο. ταῦτα παρ' ἡμῶν ὡς ἀδελφῶν πρὸς * ἀδελφὸν συμβουλεύματα. εἰ δέ τις δοκεῖ φιλονεικεῖν, κεκράξεται καὶ δι' ἡμῶν πρὸς ⓦ τοιοῦτον ὁ Παῦλος· ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐῤῥωμένος, καὶ ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, πάντα μοι τιμιώτατε καὶ θεοφιλέστατε.

ANNO CHRISTI 431.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'.

Επιστολὴ Κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους, ὅτι περ οὐ σεσιώπηκεν, ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἕρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν.

ΕΠΕΙΔΗ μοι γέγραφεν ἡ εὐλάβεια ὑμῶν, ὡς λυπουμένου τοῦ θεοσεβεστάτου Νεστορίου, ὅτι τὴν πρὸς μονάζοντας ἐποίησα ἐπιστολὴν, ἀνασειράζειν βουλόμενος τοὺς ἐπὶ τῷ θρύλλῳ σκανδαλισθέντας· ἀναγκαίως τοῦτό φημι, ὅτι περ οὐ τοσοῦτον γέγονε *παρ' ἡμῶν, ὅσον παρὰ τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας. ἐγὼ μὲν σκανδαλισθεῖσιν ἀνθρώποις ἀπὸ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, τὴν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐξεθέμην λόγον· αὐτὸς δὲ ἠνέσχετο ἐν ἐκκλησίᾳ τῇ καθολικῇ καὶ τῇ τῶν ὀρθοδόξων, τοῦ καλοῦ Δωροθέου τοῦ ἐπισκόπου φανερῶς λέγοντος· ἀνάθεμα εἴτις εἶναι λέγει τὴν ἁγίαν Μαρίαν θεοτόκον. καὶ οὐ μόνον ταῦτα ἀκούσας σεσίγηκεν, ἐκείνου λέγοντος, ἀλλὰ καὶ εἰς κοινωνίαν αὐτὸν εὐθὺς τὴν μυστικὴν ἐδέξατο, καὶ κοινωνὸν ἐποίησεν. ἰδοὺ τοίνυν ἀνεθεματίσθημεν ἐπ' αὐτοῦ, ἵνα τέως μὴ λέγοιμι παρ' αὐτοῦ· οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ἐπ' ἐκκλησίας ἐφθέγξατο τοιαῦτα παρὰ γνώμην αὐτοῦ. τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπίσκοποι, καὶ οἱ πρὸς θεὸν ἀποδημήσαντες πατέρες ἡμῶν, ἀνεθεματίσθημεν. τί οὖν ἐκώλυε καὶ ἡμᾶς ταῖς ἐκείνου φωναῖς γράψαι τἀναντία, καὶ εἰπεῖν· εἴτις οὐ λέγει

*παρ' ἡμῶν

CAPVT X.

Epistola Cyrilli ad eos perscripta, quorum literis notatus fuerat, quod vulgi rumore persuasus impiam Nestorii doctrinam in peius serpere, non siluisset.

QVANDOQVIDEM pietas vestra ad me scribit, religiosissimum Nestorium magnam ex iis literis cepisse molestiam, quas ad monasticam vitam agentes scripsi, illos reuocare studens, qui ex disseminatis rumoribus offensi erant; fateri cogor, hoc quidquid est ægritudinis, nõ tam ex me, quam ex eius religiositate ortum esse. Nam ego hominibus propter illius exegeses maiorem in modum offensis, rectæ fidei doctrinam exposui: ille vero in catholica orthodoxorumque ecclesia, bonum episcopum Dorotheum aperte dicentem tulit: Si quis S. Mariam deiparam esse dixerit, anathema sit. Neque solum conticuit, cum hæc illum loquentem audiret, verum eumdem quoque ipsum ad mysticam communionem mox admisit, mysteriorumque participem effecit. En igitur ipso præsidente, ne dicam interea ab ipso sententiam proferente, anathemate ferimur. neque enim Dorotheus præter sententiam Nestorii hæc in ecclesia dixisset. Itaque nosipsi, qui etiamnum in vita manemus, ceteriq; terrarum orbis episcopi, tum patres quoque nostri, qui iam ad Deum profecti sunt, anathemate percussi sumus. Quid vetabat & nos quoque vocibus illius contraria scribere, ac dicere: Anathema

si quis Mariam deiparam esse negauerit? Verum id hactenus propter illum facere nolui, ne sint qui episcopum Alexandrinum, Ægyptiamve synodum anathematis sententiam in Nestorium tulisse dicant. Quod si piissimi occidentis & orientis episcopi intellexerint, se omnes ab illo anathemate plexos esse; (omnes namque sanctam Mariam deiparam esse profitentur) quo id tandem animo accepturi sunt? An non omnes ægerrime istud patientur, non tam propter seipsos, quam propter sanctos patres, in quorum monumentis sacram virginem Mariam semper deiparam appellatam comperimus? Sane nisi videretur futurum onerosum, non pauca diuersorum patrum volumina misissem, in quibus non semel, sed frequentissime vocem hanc positam inuenias, qua sacram virginem deiparam esse confitentur.

θεοτόκον εἶναι τὴν Μαρίαν, ἀνάθεμα; ἀλλ' οὐ πεποίηκα τοῦτο, δι' αὐτὸν τέως, ἵνα μὴ λέγωσί τινες, ὅτι ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, ἤτοι ἡ σύνοδος ἡ Αἰγυπτιακή. ἐὰν δὲ μάθωσιν οἵ τε κατὰ δύσιν καὶ ἀνατολὴν θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, ὅτι ἀνεθεματίσθησαν πάντες· πάντες γὰρ λέγουσι καὶ ὁμολογοῦσιν, ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία Μαρία· πῶς ἄρα διατεθήσονται; ἢ πῶς οὐχ ἅπαντες λυπηθήσονται, καὶ εἰ μὴ δι' ἑαυτοὺς, ἀλλ' οὖν διὰ τοὺς ἁγίους πατέρας, ὧν ἐν τοῖς συγγράμμασιν εὑρίσκομεν ἀεὶ θεοτόκον ὀνομαζομένην τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν; εἰ δὲ μὴ ἐδόκει φορτικὸν εἶναι τὸ ἐσόμενον, πολλὰς ἂν ἔπεμψα βίβλους πολλῶν ἁγίων πατέρων, ἐν αἷς ἐστιν εὑρεῖν οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ πλειστάκις κειμένην τὴν φωνὴν, ἐν ᾗ ὁμολογοῦσιν εἶναι θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν.

Anno Christi 431.

CAPVT XI.

Cyrilli epistola ad quemdam Nestorii studiosum.

NOVI dilectionis tuæ sinceritatem, neque studium ignoro. Et si quidem ad aliquem morum meorum ignarum scriberẽ, pluribus sane verbis persuadere conarer, me pacis quidem perstudiosum, a litibus vero ac rixis alienum esse prorsus; denique talem, qui omnes amare, & ab omnibus vicissim amari peroptem. Sed quia ad eum scribo, cui studia mea comperta sunt, breuiter vnũ monebo; nempe, si rerum aut pecuniarum iactura fratris ægritu-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιά.

Επιστολὴ Κυρίλλου πρός τινα ζηλωτὴν, περὶ Νεστορίου.

ΟΙΔΑ μὲν τῆς σῆς ἀγάπης τὸ εἰλικρινὲς, καὶ οὐκ ἠγνόηκα τὴν σπουδήν. καὶ εἰ μὲν ἔγραφον πρός τινα τῶν ἐμὸν οὐκ εἰδότα τρόπον, πολλοῖς ἂν ἐχρησάμην λόγοις, ἀναπείθων, ὅτι σφόδρα εἰμί τις εἰρηνικὸς, καὶ οὐ δύσερις, οὔτε φιλόμαχος, ἀλλ' εὐχόμενος καὶ φιλεῖν ἅπαντας, καὶ φιλεῖσθαι παρὰ πάντων. ἐπειδὴ δὲ πρὸς εἰδότα γράφω, βραχυλογήσας ἐκεῖνο διδάσκω· ὅτι εἰ πραγμάτων ἦν, ἢ χρημάτων ἀφαίρεσιν ὑπομεῖναι, καὶ παῦσαι λύπην

ANNO CHRISTI 431.

ἀδελφοὶ, ἑτοιμασάμεθα ἂν ἡδέως, ὑπὲρ τοῦ μὴ δοκεῖν τε τῆς ἀγάπης ἠγεῖσθαι πρόθυμότερον. ὅπερ ἂν ὁ τῆς πίστεως λόγος ὄντι, καὶ ἐσκωδαλίσθησαν καὶ αἱ καθ' ἅπασαν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν Ρωμαίων ἀρχὴν ἐκκλησίαι· οὐ γὰρ ὅστις τὴν ἐξ οἱασδηποτοῦν πόλεως ἢ χώρας ἐρχομένων, καὶ μὴ λέγων, ὅπου τοῦτό ἐστι τὰ θρυλλούμενα; καὶ ποία καινὴ μάθησις τὰς ἐκκλησίας ὑπαφέρεται; πρὸς ταῦτα παρασκευάσθημεν ⓓ πεπεισθέντες ὑπὸ θεοῦ ⓜ τὸ μυστηρίου λόγον; πρὸς οἷς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως δικάσονται ⓓ μυσταγωγούμενοι παντός. ἐρρόσθω γὰρ οὕτω τηρῆσαι τὴν πίστιν, ὡς μεμυσταγώγηνται ὑφ' ἡμῶν. καὶ εἰ μὴ ὀρθῶς τοῦτο πεπράξαμεν, ὑπολήψόμεθα καὶ μισθὸν, τυχόμεθα δὲ καὶ ἐπαίνων· εἰ δὲ ἑτέρως καὶ διεστραμμένως, ποίαν φλόγες ἡμῖν ἐρκέσουσιν; ἀκουσόμεθα γὰρ· ὅπου τὴν γῆν μου ἀπώλεσας, καὶ ⓜ λαόν μου ἀπέκτεινας, καθ' ὃ γεγραμμένον. καὶ ἕκαστος μὲν τῶν ἐν τάξει λαϊκῶν τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς ὑπεραπολογήσεται· ἡμεῖς δὲ ⓓ ταῖς τῆς ἱερωσύνης λειτουργίαις πεφορτισμένοι οὐχ ὑπὲρ μόνων ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν ὑπολογησόμεθα. ἐμοὶ τοίνυν οὐδείς ὄντι λόγος οὐ λύπης, οὐχ ὕβρεως, οὐ λοιδορίας τῆς οὕτω πολλῆς, ἧς πεποίληται κατ' ἐμοῦ τῶν ἀνυπολήπτων τινές. ἀλλ' οἰχέσθω ταῦτα πάντα πρὸς λήθην· δικάσει γὰρ καὶ τοῖς πεφλυαρηκόσι θεός. μόνον σωζέσθω τὰ τῆς πίστεως. καὶ φίλος εἰμὶ καὶ ἀγαπητὸς, καὶ οὐδενὶ παραχωρῶν πρὸς τὸ χρῆναι μείζονος φιλεῖν ⓜ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον· ὃν, ὡς ὑπὸ τοῦ θεοῦ

dinem sanare liceret, me eam iacturam subiturum esse promptissime, ne quid caritate prius habere viderer. At quia fidei negotium agitur, & offensionem passæ sunt, vt semel dicam, omnes quotquot per Romanum imperium sunt ecclesiæ; (nemo enim est, ex quacumque demum ciuitate aut regione aduenerit, qui non quærat: Ecquinam sunt hi rumores? ecquæ noua hæc doctrina ecclesiis ingeritur?) quod nos remedium huic malis adhibebimus, quibus diuinorum mysteriorum doctrina a Deo concredita est? quos ii qui a nobis initiantur & erudiuntur, iure accusare poterunt, ac dicere, eam se fidem tenuisse, quam a nobis edocti fuerant. Quare si bona fide munus id obiuerimus, dignam mercedem laudati assequemur: sin autem aliter, hoc est peruerse; quæ nobis flammæ ad supplicium sat esse poterunt? Audiemus enim illud: *Terram meam perdidisti, & populum meum occidisti;* sicut scriptum est. Sane e laicis quilibet de sua dumtaxat vita rationem redditurus est: nos vero, quorum humeris sacerdotii onus incumbit, non pro nobis tantum rationem reddituri sumus, sed pro omnibus Christi fidelibus. Me igitur nulla neque iniuria, neque contumelia, neq; conuicia mouent, etiam si quamplurima per quosdam petulantiores illata mihi sint. Sed hæc omnia obliuione conterantur. Deus enim istiusmodi nugatores iudicaturus est. Tantum fides integra & salua sit. Ego vero & amo & diligo; neque vlli concedam, vt religiosissimum episcopum Nestorium ardentius amet, quam ego: quem etiam (Deum *Is.* 14. v. 20.

testor) in Christo peropto apud omnes bene audire, notamque ob ea quæ pridem acta sunt, contractam eluere; ac palam facere, calumniam esse meram, non veritatem, quæ de fide a nonnullis inuulgata sunt. Nam si Christi mandato ad inimicorum dilectionem vrgemur; quomodo consentaneum non est, vt amicos & consacerdotes omni beneuolentiæ studio complectamur? Quod si exoriantur qui fidem demoliri satagant, nostras ipsorum animas non prodituros, licet ipsa quoque mors capiti nostro impendeat, nulli debet esse dubium. Nam si pro gloria Dei veritatem prædicare formidauerimus, ne videlicet in aliquam molestiam incidamus; qua, quæso, fronte sanctorum martyrum certamina & triumphos apud populum laudibus euehemus? quippe quos vno hoc nomine præcipue decantamus, quod præstiterunt hoc quod dictum est: *Vsque ad mortem certa pro veritate.*

Eccl. 4. v. 33.

φημι, καὶ εὐδοκιμεῖν ἐν Χριστῷ βούλομαι, καὶ ὧν ἐπὶ τοῖς ἤδη παρελθοῦσιν ἀφανίσαι μῶμον, καὶ δεῖξαι συκοφαντίαν, καὶ οὐ πάντως ἀλήθειαν, τὰ παρά τινων ἐπὶ τῇ πίστει θρυλλούμενα. εἰ δὲ προστετάγμεθα παρὰ Χριστοῦ καὶ τοὺς μισοῦντας ἀγαπᾶν, πῶς οὐ μᾶλλον ἀκόλουθον ἀδελφοῖς τε καὶ συνιερεῦσι τοῦτο ποιεῖν; ὅτι γὰρ εἰ παραλύοιτο παρά τινων ἡ πίστις, τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὐ προδώσομεν, κἂν εἰ προκείοιτο παθεῖν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, οὐκ ἔστιν ἀμφίβολον. εἰ γὰρ δεδίαμεν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, ἵνα μὴ περιπέσωμεν ἀηδίαις, ποίῳ λοιπὸν προσώπῳ τὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐγκώμια ποιησόμεθα πρὸς τοὺς λαοὺς; οὓς ἐπαινοῦμεν, ὅτι περ τετηρήκασι τὸ εἰρημένον· ἕως θανάτου ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

Anno Christi 432.

CAPVT XII.

Eiusdem Cyrilli epistola ad clericos Constantinopolitanos, mutuis dissidiis inter se cõflictãtes.

COMMENTARIO, quem misistis, perlecto, comperi Anastasium presbyterum, sermone vobiscum habito, pacis & amicitiæ studium simulasse, ac inter cetera dixisse: Hoc ipsum quod is (*nempe Cyrillus*) ad solitariam vitam agentes scripsit, & nos quoque sentimus. mox ad proprium suum scopum respectantem, hæc de me subdidisse: Nam ille quoque sacram Synodum vocis huius, deiparæ, nullam vsquam men-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Κωνσταντινουπόλεως κληρικοὺς στασιάζοντας.

ΑΝΕΓΝΩΝ τὸ ὑπομνηστικὸν τὸ ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν, δι' οὗ ἐμάνθανον, ὅτι Αναστάσιος ὁ πρεσβύτερος συντυχὼν ὑμῖν προσεποιεῖτο ζητεῖν καὶ φιλίαν καὶ εἰρήνην, καὶ ἔλεγεν· ὅτι ὡς ἔγραψε τοῖς μονάζουσιν, οὕτω φρονοῦμεν. εἶτα πρὸς ἴδιον σκοπὸν βλέπων ἔλεγε περὶ ἐμοῦ· ὅτι καὶ αὐτὸς εἴρηκε τὴν ἁγίαν σύνοδον μὴ μεμνῆσθαι τῆς λέξεως, τῆς θεοτόκου φημί. ἐγὼ δὲ

ANNO CHRISTI 431.

γέγραφα, ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐμνήσθη ἡ σύνοδος τῆς λέξεως, καλῶς ἐποίησεν· οὔτε γὰρ ἐκινήθη τοιοῦτόν τι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ· διὸ οὔτε ἦν ἀνάγκη τὰ μὴ ζητούμενα φέρειν εἰς μέσον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῇ δυνάμει τῶν ἐννοιῶν οἶδε θεοτόκον τὴν ἁγίαν * Μαρίαν. αὐτὸν γὰρ λέγει τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, σαρκωθῆναι, ἐνανθρωπῆσαι, παθεῖν, ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, ἀνελθεῖν εἰς οὐρανοὺς, ἥξειν δὲ καὶ κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν. καὶ οὐχ ὅτι πάντως αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν γεννηθεὶς λόγος ἀπέθανεν, ἢ ἐνύχθη τῇ λόγχῃ εἰς τὴν πλευράν. ποίαν γὰρ ἔχει, εἰπέ μοι, πλευρὰν τὸ ἀσώματον; ἢ πῶς ἂν ἀπέθανεν ἡ ζωή; ἀλλ' ὅτι ἑνωθεὶς τῇ σαρκὶ, εἶτα παρούσης αὐτῆς, ὡς τοῦ ἰδίου πάσχοντος σώματος, αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν οἰκειοῦται τὸ πάθος. σφιζόμενοι τοίνυν, καὶ ἀπατῶντες ἑαυτοὺς, ταῦτα λέγουσιν.

Ὅτι δὲ ψεύδονται, καὶ τὸν ἴδιον ἔχουσιν ἰὸν * εἰς τὴν καρδίαν, ἔστι δὴ καὶ διὰ τούτου ἰδεῖν. ἀπεστάλησαν γὰρ τῷ Βουφᾷ Μαρτυρίῳ τῷ διακόνῳ, τῷ φροντίζοντι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, δύο χαρτία· ἓν μὲν συνταχθὲν παρὰ Φωτίου, ἢ παρ' ἑτέρου τινὸς, κατὰ τῶν τόμου τοῦ πρὸς τοὺς μονάζοντας· ἐν δὲ ὡς ἐν σχήματι τετράδος, ἀλλόκοτον ἔχον τὴν ἐπιγραφήν. ἔχει δὲ οὕτως· πρὸς τοὺς διὰ τὴν συνάφειαν ἢ τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς * σμικροῦντας, ἢ

tionem fecisse fatetur. Ego vero ad hunc modum scripsi: Quamuis Synodus voculæ huius, deiparæ, non meminerit, non ideo tamen officio recte functa non fuit: per id enim tempus nihil eiusmodi in cõtrouersiam adducebatur. Quare quæ tum ambigua non habebantur, ea in medium proferre nullum operæ precium erat. Quãquam si sententiarum vim expendere lubeat, sacram Virginẽ deiparam esse nequaquam dissimulauit: quãdoquidem illum ipsum, qui ex Deo patre natus est, per quem facta sunt omnia, incarnatum & hominem factum, mortem item perpessum, & ex mortuis resuscitatum ad cælos ascendisse, viuorum denique ac mortuorum iudicem olim venturum esse asserit. Non quod naturale Dei Verbũ secundum se aut mortuum, aut lancea in latere omnino percussum sit. Nam quale, dic mihi, latus habere id potest, quod corporis expers est? aut quomodo vita ipsa mortua est? At quia Verbum carni se vniuit, factum est, vt carne patiente, tamquam proprio corpore cruciatum subeunte, ipsum Verbum corporis perpessionem vti propriam in se transferret. Fallunt proinde ac decipiunt semetipsos, qui hæc dicunt.

Porro autem quod imposturam faciant, virusque in pectore suo reconditum gerant, vel hinc colligere licet, quod ad Bupham Martyrium diaconum qui ecclesiasticorum negotiorum administrationi præfectus est, duas chartulas miserunt, alteram a Photio, aut alio eius farinæ homine, contra commentarium quem ad monachos scripseram, compositam; alteram forma quaternionis cum noua plane & absurda inscriptione ad hunc modum: Aduersus eos qui propter vnionem, aut Vnigeniti deitatem imminuunt, aut

humanitatem deificant. At vero proœmium hæreticorum conuicia tamquam petulantius facta insectatur. Deinde conatur ostendere corpus hoc ipsum esse quod passum est, non autem Dei Verbum: quasi vero sint qui impatibile Dei Verbum pati posse vnquam dixerint. Verum nemo eo insaniæ prolapsus est. Ceterum vt sæpe iam monuimus, sacra Synodus ipsum Dei Verbum, per quod omnia condita sunt, passum affirmat; passum autem carne, secundũ scripturas. Corpore namque illius patiente, ipsum pati dicitur: quemadmodum & hominis cuiusuis anima, etsi nulla (quod quidem ad propriam naturam attinet) passione affecta, tamen corpore quod informat, patiente, pati asseritur. Sed quia scopus illis præfixus est, duos Christos, totidemque filios constituere; alterum quidem per se hominem, alterũ vero per se Deum; solamque personarum inter se coniunctionem admittere; hinc est quod versutiis agant, *& excusationes in peccatis*, vt scriptum est, *fingant*. Proinde si quando in illos incideritis, ita dicite: Perperam quidem agitis, dum nonnullos, vt episcopo vestro obloquãtur, subornatis, illosque fouetis & patrocinium illorũ suscipitis, ac vestræ improbitatis instrumenta illos facitis. Verum non est hæc ægritudinis causa: imo episcopus vester nihil quidquam offensus est illi qui istic agit. Sed turbat vniuersos cum orientis tum occidentis quoque episcopos, quod doctrina de Christo nequaquã sincera tradatur, sed peruersa. Ad cuius demonstrationem, publicamque redargutionem vnum hoc sat est, quod eiusmodi in illius exegesibus legantur, cuiusmodi a nemine vnquam in ecclesiis dicta compe-

ἀποθεοῦντας τὴν ἀνθρωπότητα. τὸ δὲ προοίμιον εἰς τὰς παρὰ τῶν αἱρετικῶν λοιδορίας, ὡς ἐπὶ σκληρῶν γενομένας, ἐπαποτείνεται. καὶ δῆθεν πειρᾶται δεικνύειν, ὅτι τὸ σῶμά ἐστι τὸ πεπονθὸς, καὶ οὐχ ὁ θεὸς λόγος· ὥς τινων λεγόντων, ὅτι ὁ ἀπαθὴς τοῦ θεοῦ λόγος παθητός ἐστιν. ἀλλ' οὐδεὶς οὕτω μαίνεται. ὡς δὲ πολλάκις εἴπομεν, ἡ ἁγία σύνοδος αὐτὸν ἔφη παθεῖν τὸν λόγον, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· παθεῖν δὲ σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς. παθόντος γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, αὐτὸς λέγεται παθεῖν· ὅτι καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ, καίτοι πάσχουσα μηδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν, πάσχειν λέγεται, τοῦ αὐτῆς παθόντος σώματος. ἀλλ' ἐπεὶ σκοπὸς ἐκείνοις δύο λέγειν Χριστοὺς, καὶ δύο υἱοὺς, καὶ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς, τὸν δὲ θεὸν ἰδικῶς, εἶτα μόνων τῶν προσώπων ποιοῦσι τὴν ἕνωσιν, διὰ τοῦτο ποικίλλονται, καὶ προφάσεις πλάττονται ἐν ἁμαρτίαις, καθὰ γέγραπται. συντυχόντες τοίνυν αὐτοῖς ἐκεῖνα λέγετε· ὅτι ποιεῖτε μὲν κακῶς, εἰσβάλλοντές τινας καταφλυαρεῖν τοῦ ἐπισκόπου ὑμῶν, καὶ τούτους θάλποντες καὶ συγκροτοῦντες, καὶ ὄργανα τῆς ἑαυτῶν μοχθηρίας ποιούμενοι. πλὴν οὐχ αὕτη τῆς λύπης ἐστὶν ἡ πρόφασις, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ἐχθρός ἐστιν ὁ ἐπίσκοπος ὑμῶν τοῦ ἐνταῦθα· λυπεῖ δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν ἐπισκόπους τὸ μὴ γίνεσθαι ὀρθῶς τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον, ἀλλὰ διεστραμμένως. ἀρκεῖ δὲ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ἔλεγχον αὐτῶν, τὸ μηδεπώτοτε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῦτα παρά τινος εἰρῆσθαι, οἷον δὴ τὸ κείμενον ἐν ταῖς αὐτοῦ

ἐξηγή-

ANNO CHRISTI 431.

ἐξηγήσεσιν. ἔχει δὲ οὕτως. (Νεστόριος· οὐ ταῖς κραυγαῖς κρίνω τὴν εἰς ἐμὲ φιλοστοργίαν, ἀλλὰ τῷ περὶ τὰ δόγματα πόθῳ, καὶ τῷ μεμνῆσθαι τῆς τοῦ δεσπότου καὶ θεότητος ἅμα καὶ ἀνθρωπότητος. καὶ μετ' ὀλίγα· καὶ προσέχω τοῖς *ἡμετέροις δήμοις, εὐλάβειαν μὲν πολλὴν κεκτημένοις, καὶ θερμοτάτην εὐσέβειαν, ἐπὶ δὲ τῆς περὶ τὸ δόγμα θεογνωσίας, ἀγνοίας πεπληρωμένοις. τοῦτο δὲ οὐκ ἔγκλημα τῶν λαῶν· ἀλλὰ πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἴποιμι, τὸ μὴ ἔχειν τοὺς διδασκάλους καιρὸν καί τι τῶν ἀκριβεστέρων *ὑμῖν παραθέσθαι δογμάτων;) πῶς γὰρ οὐκ ἐσχόλασαν οἱ πρὸ αὐτοῦ; ἆρά γε εὐστομώτερός ἐστιν Ιωάννου; ἴσος δὲ τοῦ μακαρίου Αττικοῦ, ἢ συνετώτερος; τίς ἡ ὀφρὺς αὕτη; μᾶλλον δὲ πῶς οὐχ ὡμολόγησεν ἐναργῶς, ὅτι ξένην καὶ ἀσυνήθη διδασκαλίαν εἰσήγαγε, καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ μὴ ἐγνωσμένην διὰ τὴν ἀτοπίαν μήτε ἐν συλλόγῳ πιστῶν, μήτε ἐν ἁγίαις ἐκκλησίαις; ἐμοὶ τοίνυν πρὸς αὐτὸν περὶ πραγμάτων τέως λόγος οὐδὲ εἷς. γένοιτο δὲ μᾶλλον μετανοῆσαι αὐτὸν, καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογῆσαι πίστιν· καὶ ὑπὲρ ὧν εἰς ἐμὲ πεποίηκεν ἐρεθίζων, καὶ ἐπαλείφων κατ' ἐμοῦ τοὺς ἐχθροὺς, ἀπολογήσεται τῷ θεῷ. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἰ κακῶς ἡμᾶς λέγουσιν αἱ κοπρίαι τῆς πόλεως, Χαιρήμων, Οὐίκτωρ, Σωφρονᾶς, καὶ τὸ τοῦ φυρατοῦ Φλαβιανοῦ παιδαρύλλιον· ἀεὶ γὰρ γεγόνασι καὶ περὶ ἑαυτοὺς, καὶ περὶ πάντας κακοί. ἴσω δὲ ὁ εἰσβαλὼν αὐτοὺς, ὅτι οὔτε ἀποδημίαν φοβούμεθα, οὔτε ἀπολογίαν τὴν πρὸς ἐκείνους, καὶ εἰ γένοιτο τούτου καιρός. συμβαίνει γὰρ,

riuntur. Sic autem habent. Nestorius. Populi erga me studium non vulgi acclamationibus, sed dogmatum desiderio metior, ac etiam si deitatis simul atque humanitatis Domini sint memores. Et paucis interiectis. Animaduerto plebem nostram præclaro religionis & pietatis studio feruere; sed magna interim diuinæ notitiæ ignoratione teneri video: neque tamen id ipsi populo vitio vertendum existimo, sed (vt modeste loquar) quia doctoribus nõ tantum suppetit otii, vt quidpiam accuratius de dogmatibus vobis proponant. Quod hoc supercilium? Numquid qui illum antecesserunt, doctrinæ fidei operam non dederunt? Numquid eloquẽtior est Ioanne? Numquid æqualis, vel sapientior est beato Attico? Imo vero cur ingenue non agnoscit, doctrinam se inuexisse peregrinam, planeq; inusitatam, talem denique quæ præ sua absurditate maioribus in nullis vnquã ecclesiis, aut fidelium cœtibus cognita fuit? Mihi itaque cum eo nihil negotii est. Id potius eueniat, vt ad sanam mentem redeat, rectamque fidem agnoscat. De his vero quæ in me commisit, irritando, & hostes aduersum me instigando, apud Deum causam dicet. Nihil autem mirum est, si ciuitatis fæces, Chæremon, Victor, Sophronas, & facinorosi Flauiani puerulus, suis nos maledictis insectentur. semper enim cum in seipsos, tum in ceteros quoq; omnes improbi extiterunt. Norit autem qui hosce aduersum nos armauit, nos neque longam peregrinationem formidare, neq; publicum iudicium, si qua opportunitas tulerit, detrectare. Vsu nam-

que interdum venire solet, vt vel exiguarum planeque leuium rerum occasione Saluatoris nostri prouidentia Cõcilium cogat, quo nimirum ecclesiam suam, quæ illibatam semper inconfusamque ac illustrem fidem colit, a sordibus repurget. Neque tamen miser ille, licet complures & graues viri eius opera nos accusaturi essent, rerum nostrarum iudicem fore se speret, quamuis iure Amphictyonum hoc sibi demandari faciat. nos enim istuc venientes, ab eius iudicio prouocabimus: &, si Deo placuerit, ipse de suis blasphemiis in iudicio respondere cogetur. Non igitur pacem detrectamus, sed potius eam captamus, modo tamen rectæ fidei edatur confessio, desinantque talia in medium proferre, quæ veluti peregrina lethiferum malum nobis adsciscũt. Nam blasphemus ac maledicus quaternio qui missus est, tantum in se continet peruersitatis, vt ipsum quoque lectorem lue inficiat.

Quoniam vero cauillatur, scripturam, hoc est sacram Synodum vocem inusitatam deprompsisse, dum sanctam virginem Theotocon nominauit; interrogetur & ipse vicissim cum suis, vbinam Christotocon, aut Theodochon, id est Dei susceptricem, vsquam scriptum compererint. Inter alia namque & hoc quoq; ad verbum interserit: De virgine Theodocha non disputemus, quasi ipsi aliquid cum Deo commune fuerit: prorsus quid dicat, aut quid affirmet, nõ intelligens. Si enim Deũ nõ peperit, neq; Christum Deum in vtero habuit, quo pacto Theodochos est? Quin & ipsum quoque Patrem alicubi Theotocon appellat. Vbi autem hasce voces legerit, ignoro. Reliquæ porro maculæ, quæ non paucæ numero ex

ὅπ ἡ τῆς σωτῆρ☉ οἰκονομία διὰ μικρῶν κ) ὑπελεσάτων πραγμάτων σωάγ σωόδον, ἵνα καθαίρῃ τὴν ἑαυτῆ ἐκκλησίαν, ἄσπιλον καὶ ἀσύγχυτον ἔχουσαν * τὴν ὑγιῆ πίστιν. μὴ πρεσβοκάτω δὲ ὁ βέλλαιος, ὅπ εἰ κ) πλείοις καὶ ἀξιόλογοι εἶεν ☉ διὰ τῆς αὐτῆ ἀσυσδῆς κατηγορεῖν ἡμῶν μέλλοντες, δικασὴς ἔσαι τῶν καθ' ἡμᾶς, κἂν τῆτο προσταχθῇ ὑπ' * Αμφικτόν☉. παραιτησόμεθα γὰρ ἐκεῖσε ἐλθόντες· καὶ, σὺν θεῷ φαίαι, τὰς αὐτῆ δυσφημίας ἀπολογήσεται. ὅθεν φεύγομεν τὴν εἰρωνίαν οὐδαμῶς, ἀλλὰ μᾶλλον ἁρπάζομεν, ἐὰν ὁμολογηθῇ ἡ πίστις ὀρθὴ, κ) παύσωνται τῆς λέξεν τοιαύτας, ἅπερ ξενοεπουῦτες, ἀπαλουῦται θανάτον. τοσαύτην γὰρ διαφορὰν ἔχει τὸ ἀποσταλὲν τετράδιον τῆς αὐτῆ δυσφημιῶν, ὡς μολυνέσθαι κ) ☉ ἀναγινώσκοντα.

Επεδὴ δὲ αἰτᾶται, ὡς λέξιν ἀσυνήθη* εἴρηκεν ἡ γραφὴ, ἤγουν ἡ ἁγία συνόδ☉, θεοτόκον ὀνομάσασα τὴν ἁγίαν παρθένον, ἐφαπάδωσαν αὐτοὶ, ποῦ Χριστοτόκον, ἢ θεοδόχον βῦρον γεγραμμένον. πρὸς τοῦτῳ κἀκεῖνο ἐνέθηκεν αὐτῆς λέξεσιν οὕτω· τὴν θεοδόχον τῷ θεῷ μὴ συνθεολογῶμεν πρέπον☉· ἐπεὶ εἰδὼς ὁ λέγ. εἰ γὰρ μὴ τέτοκε θεόν, μηδὲ ἔχειν ἐν τῇ κοιλίᾳ θεὸν ὅτε Χριστὸν, πῶς ἔτι θεοδόχος ὄν; καὶ αὐτὸν δὲ ☉ πατέρα εἶπε θεοτόκον. ποῦ τοίνυν αὐέγνω τὰς λέξεις ταύτας, ἀγνοῶ. πλὴν ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ ὑπισύρονται ἐγκλήματα

Anno Christi 431.

* ἐν

* ἐφ'

* Ἴσως ἀφ' ἁγίου.

* ἐκ

ANNO CHRISTI 431.

ἐκ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, φυλαχθήσονται ἕως καιροῦ, εἰ μή τις γένηται μετάγνωσις. τὸ δέ γε σχεδάριον τῆς δεήσεως τὸ παρ' ὑμῶν ἀποσταλὲν, ὡς ὀφεῖλον ἐπιδοθῆναι μὲν βασιλεῖ, οὐκ ἄνευ δὲ γνώμης * ὑμῶν, λαβὼν ἀνέγνων. ἐπεὶ δὲ πολλὴν εἶχε καταδρομὴν κατὰ τοῦ ἐκεῖσε ἢ ἀδελφοῦ, ἢ πῶς ἂν εἴποιμι, τέως ἐπέσχον, ἵνα μὴ ἐπέρχοιτο ἡμῖν λέγων· κατηγορήσατέ μου ἐπὶ τοῦ βασιλέως, ὡς αἱρετικοῦ. ὑπηγορεύσαμεν δὲ ἑτέρως, μετὰ τοῦ καὶ παραιτεῖσθαι τὴν αὐτοῦ κρίσιν, εἰπόντες καὶ τῆς ἔχθρας τὸν τρόπον, καὶ τὴν δίκην μεταπάσαι, εἰ ἐνίστανται ὅλως ἐκεῖνοι, εἰς ἑτέρους ἄρχοντας. ἀναγνόντες τοίνυν τὸ σχεδάριον, ἐπίδοτε, εἰ καλέσειε χρεία· κἂν ἴδοιτε ὅτι ἐπιβουλεύων ἐμμένει, καὶ ἀληθῶς πάντα κινεῖ τρόπον τὸν καθ' ἡμῶν ὁρῶντα, σπουδαίως γράψατε. καὶ ἐπιλεξάμενος ἄνδρας εὐλαβεῖς καὶ φρονίμους, ἐπισκόπους τε καὶ μονάζοντας, ἐξαποστελῶ πρώτῳ καιρῷ. οὐ γὰρ μὴ δώσω ὕπνον, κατὰ τὸ γεγραμμένον, τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν, καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, ἕως οὗ ἀγωνίσωμαι τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων σωτηρίας ἀγῶνα. * τοιγαρτοὶ μεμαθηκότες τὴν ἡμῶν γνώμην, ἀνδρίσασθε. ἤδη γὰρ καὶ γενήσονται παρ' ἡμῶν γράμματα, ἃ δεῖ, καὶ πρὸς οὓς δεῖ. σκοπὸς γάρ μοι διὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ καμεῖν, καὶ ὑποστῆναι πᾶν ὁτιοῦν τῶν νομιζομένων εἶναι δεινῶν ἐν βασάνοις, ἕως οὗ καὶ τὸν ἡδύν μοι διὰ τοῦτο ὑπομείνω θάνατον.

* ἡμῶν.

* τοιγαρτοῦν

illius enarrationibus colliguntur, nisi resipiscentia aliqua consecuta fuerit, in suum tempus asseruabuntur. Libellum supplicem a vobis ad me missum, qui imperatori porrigendus est, non tamen sine nostra sententia, accepi & legi: verum quod prolixe in eum inuehatur qui istic agit, siue fratris, siue alio quocumque nomine censeatur, hactenus suppressi, ne aduersum nos insurgens, se per nos hæreseos apud imperatorem delatum cauilletur. Itaque aliis verbis illum dictauimus, eum quoque nobis iudicem detrectantes, expresso inimicitiarum modo; & præsentem controuersiam, si omnino importuni esse perrexerint, ad aliud forum transferri rogantes. Cum itaque libellum perlegeritis, si qua necessitas poposcerit, tradite: & si eum in hisce insidiis perseuerantem, & nihil non aduersum nos molientē animaduerteritis, diligenter perscribite. Eligam enim viros pios ac prudētes, cum episcopos, tum monachos quoque, quos etiam primo quoque tempore ad vos mittam. *Neque enim oculis meis*, vt scriptū est, *somnum dabo, neque palpebris meis dormitationem, neque requiem temporibus meis*, donec certamine pro omnium salute perfunctus fuero. Quare cum meam nunc sententiam didiceritis, viriliter agite. quamprimum enim parabuntur a me literæ & quales oportet, & ad quos oportet. Statui enim propter Christi fidem quemuis laborem subire, quæuis quoque perferre tormenta, etiam ea quæ inter supplicia censentur grauissima, donec tandem mortem, hac de causa susceptam, mihi iucundam pertulero.

Ps. 131. v. 4.

CAPVT XIII.

Conteſtatio publice propoſita a clericis Conſtantinopolitanis, & publicata in eccleſia, quod Neſtorius eiuſdem ſit ſententiæ cum Paulo Samoſateno, ante CLX. *annos ab orthodoxis epiſcopis anathemate condemnato.*

QVICVMQVE ſchedam hanc accepturi ſunt, eos per ſacroſanctam Trinitatem adiuro, obteſtorque, vt eamdem epiſcopis, preſbyteris, diaconis, lectoribus, necnon & laicis quoq; Conſtantinopoli habitantibus oſtendant; eiuſdemque exemplum ad euidentem hæretici Neſtorii confuſionem iiſdē impertiantur; vt qui eadem prorſus ſentiat, quæ Paulus Samoſatenus ante centum ſexaginta annos a catholicis epiſcopis anathemate condemnatus. Quæ autem ab vtroque dicta comperiuntur, ea ad hunc modum ſe habent. Paulus Samoſatenus ait: Maria Verbum non peperit. Neſtorius ab huius ſenſu non recedens: Heus tu (inquit) bone vir, Maria diuinitatem nō edidit. Addit Paulus: Neque enim erat ante ſæcula. Neſtorius ait: Diuinitati, quæ tempora condidit, matrem temporaneam aſſignant. Rurſum Paulus: Maria Verbum ſuſcepit; neq; eſt antiquior Verbo. Neſtorius ait: Qui fieri queat, vt Maria ex ſe genuerit antiquiorem ſe? Paulus ait: Maria edidit hominē nobis aſſimilem. Neſtorius dicit: Qui ex Virgine natus eſt, homo eſt. Paulus ait: Atqui per omnia nobis præſtantior eſt. nam *de Spiritu ſancto eſt*, diuiniſque edi-

Matth. 1. v. 20.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'.

Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίῳ* παρὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα, ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων.

ΟΡΚΙΖΩ τὸν λαμβάνοντα τόδε τὸ χαρτίον κατὰ τῆς ἁγίας τριάδος, ὥστε φανερὸν αὐτὸ ποιῆσαι ἐπισκόποις, πρεσβυτέροις, διακόνοις, ἀναγνώσταις, λαϊκοῖς οἰκοῦσι Κωνσταντινούπολιν· ἔτι τε καὶ τὸ ἴσον αὐτοῖς ἐκδοῦναι πρὸς ἔλεγχον τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου, ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ τοῦ ἀναθεματισθέντος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων. ἔστι δὲ τὰ εἰρημένα οὕτως. Παῦλος εἶπε· Μαρία τὸν λόγον οὐκ ἔτεκε. Νεστόριος συμφώνως εἶπεν· οὐκ ἔτεκεν, ὦ βέλτιστε, Μαρία τὴν θεότητα. Παῦλος· οὐδὲ γὰρ ἦν πρὸ αἰώνων. Νεστόριος· καὶ μητέρα χρονικὴν τῇ δημιουργῷ τῶν χρόνων ἐφιστῶσι θεότητι. Παῦλος· Μαρία τὸν λόγον ὑπεδέξατο, καὶ οὐκ ἔστι πρεσβυτέρα τοῦ λόγου. Νεστόριος· πῶς οὖν Μαρία τὸν ἑαυτῆς ἀρχαιότερον ἔτεκεν; Παῦλος· Μαρία ἔτεκεν ἄνθρωπον ἡμῖν ἴσον. Νεστόριος· ἄνθρωπος ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου. Παῦλος· κρείττονα δὲ κατὰ πάντα. ἐπεὶ ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐξ ἐπαγγελιῶν, καὶ

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἐκ τῶν γεγραμμένων ἡ ἐπ' αὐτῷ χάρις. Νεστόριος εἶπε· τεθέαμαι, φησί, τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεραὶ, καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, τὸ τὴν ἀνάληψιν αὐτῷ χαρισάμενον· ἐντειλάμενος, φησί, τοῖς ἀποστόλοις, οὓς ἐξελέξατο, διὰ πνεύματος ἁγίου ἀνελήφθη. τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην Χριστῷ χαρισάμενον δόξαν. Παῦλος εἶπε· ἵνα μήτε ὁ ἐκ Δαυὶδ χρισθεὶς ἀλλότριος ᾖ τῆς σοφίας, μήτε ἡ σοφία ἐν ἄλλῳ οὕτως οἰκῇ. καὶ γὰρ ἐν τοῖς προφήταις ἦν, μᾶλλον δὲ ἐν Μωσεῖ· καὶ ἐν πολλοῖς* κυρίοις, μᾶλλον δὲ ἐν Χριστῷ, ὡς ἐν ναῷ θεοῦ. καὶ ἀλλαχοῦ λέγει, ἄλλον εἶναι τὸν Ιησοῦν Χριστὸν, καὶ ἄλλον τὸν λόγον. Νεστόριος εἶπε, μὴ ἐσχωρεῖν τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων γεννηθέντα, ἄλλο ἅπαξ γεννηθῆναι, καὶ* ταῦτα τῇ θεότητι. Ἰδοὺ δέδεικται σαφῶς λέγων ὁ παραβάτης, οὐκ ἐτέχθη ἀπὸ Μαρίας ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ πατρός. ἰδοὺ συναινεῖ τῷ αἱρετικῷ Παύλῳ τῷ Σαμοσατέων, τῷ λέγοντι ἄλλον εἶναι τὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Ιησοῦν Χριστὸν, καὶ οὐκ ἔστιν εἷς, ὡς ἡ ὀρθοδοξία κηρύττει.

*ἴσως, ἁγίοις

*τοῦτο θεότητα.

Διὰ τοῦτο ἐσημειωσάμην σοι, ὦ *ζητητὰ τῆς ἁγίας πίστεως, καὶ μέρος τοῦ μαθήματος τῆς ἐκκλησίας Αντιοχέων, ἐξ ἧς καὶ τὴν τῶν χριστιανῶν* ἐπίκλησιν ἐν πρώτοις ἔσχομεν, ὅτι οὐκ οἶδεν ἄλλον καὶ ἄλλον θεοῦ υἱὸν, ἀλλ' ἕνα τὸν πρὸ πάντων αἰώνων γεννηθέντα θεὸν ἐκ θεοῦ* ἀπὸ τοῦ πατρὸς, ὁμοούσιον τῷ πατρί· καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τεχθέντα. ἔχει γὰρ ῥη-

*ζηλωτὰ

*πίστεν

*al. καὶ πατρὸς.

tus promissis, & iuxta scripturam gratia illi data est. Nestorius ait: *Vidi Spiritum descendentem quasi columbam, & manentem super illum, necnon ascensionis vim illi impertientem: quandoquidem præcipiens apostolis, quos elegerat, per Spiritum sanctum assumptus est.* Hic igitur ille est, qui hanc tantam gloriam Christo impertitus est. Paulus ait: Vt neque is qui genere ex Dauid ducto inunctus est, a sapientia alienus sit; neque tantam sapientiam in alio quopiam, quanta in ipso, extitisse putemus. Sane fuit illa in prophetis, sed amplior in Moyse: fuit in multis sanctis; at vero in Christo, tamquam in Dei templo, amplissima extitit. Idem in alio loco alium docet esse Iesum Christum, alium rursus Deum Verbum. Nestorius ait: Fieri nequit, eum qui ante omnia sæcula natus est, denuo nasci, idque secundum diuinitatem. En manifestus legis transgressor deprehenditur Nestorius, vt qui eum qui ex patre genitus est, natum ex sacra virgine neget. En Paulo Samosateno hæretico, qui alium asserit esse Verbũ, & alium Iesum Christum, neque vnum esse, vt orthodoxa profitetur ecclesia, planissime adstipulatur.

Ioan. 1. v. 32.

Act. 1. v. 2.

Accipe proinde, o sanctæ fidei zelator, partem quoque sacræ institutionis ecclesiæ Antiochenæ, quam hic tibi assignamus: ex ea enim Christianum nomen ad nos primum defluxit. Illa ergo non alium & alium Dei Filium agnoscit, sed vnum eumdemque, qui ante omnia sæcula ex Deo & Patre, Patri consubstantialis genitus est; imperante vero Augusto Cæsare ex Maria virgine natus est. Nam his ipsis verbis vtitur:

Act. 11. v. 26

Deum verum de Deo vero, consubstantialem Patri, per quem sæcula constituta, & omnia facta sunt. Qui propter nos descendit, & natus est ex Maria sancta semper virgine, & sub Pontio Pilato crucifixus est. & reliqua, quæ in symbolo consequuntur. Subscribit his B. Eustathius quoque Antiochenæ ecclesiæ quondam episcopus, qui fuit e numero trecentorum decem & octo episcoporum, qui in magna illa & sancta Synodo conuenerunt. Scribit is autem in hunc modum: Non solum homo est, sed Deus quoque; quemadmodum propheta Ieremias testatum facit. *Hic*, inquit, *Deus noster est, nec æstimabitur alius aduersus eum. Hic adinuenit omnem viam disciplinæ, & tradidit illam Iacob puero suo, & Israel dilecto suo. Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conuersatus est.* Et quando, quæso, cum hominibus conuersatus est, nisi tum demum, cum ex sacra virgine vt homo natus, simul cum ipsis adoleuit, simul incrementa, simul cibum, simul potum sumpsit, simul denique reliqua omnia humana exercuit? Si quis ergo dicere ausus fuerit, alium esse Filium vnigenitum, ante omnia sæcula ex Deo & Patre natum; & alium qui genitus est ex virgine Maria, & non vnum eumdemque Dominum Iesum Christum, anathema sit.

Baruch. 3. v. 36.

τῶς θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ καὶ αἰῶνες κατηρτίσθησαν, καὶ τὰ πάντα ἐγένετο· τὸν δι' ἡμᾶς κατελθόντα, καὶ γενηθέντα ἐκ Μαρίας τῆς ἁγίας τῆς ἀειπαρθένου, καὶ σταυρωθέντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου. καὶ τὰ ἑξῆς τῷ συμβόλου. συμφέρει δὲ τούτοις καὶ ὁ μακάριος ἐπίσκοπος Εὐσταθίος, ὁ τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείας, εἷς ὢν * ἀπὸ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἐπισκόπων ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, λέγων οὕτω· τὸ μὴ μόνον ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ θεὸν, καθὼς καὶ Ἱερεμίας ὁ προφήτης λέγει· οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη. πότε δὲ συναναστράφη ἀνθρώποις, εἰ μὴ ὅτε συνεγενήθη μετ' ἀνθρώπων ἐκ παρθένου, καὶ συνενήπιασε, καὶ συνηυξήθη, καὶ συνέπιε, καὶ συνέφαγε, καὶ τ' ἄλλα; εἴ τις οὖν τολμήσει λέγειν ἄλλον εἶναι υἱὸν τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων μονογενῆ, καὶ ἐκ τῆς παιδὸς γενηθέντα, καὶ ἄλλον ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τεχθέντα, καὶ οὐ αὐτὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἔστω ἀνάθεμα.

ANNO CHRISTI 431.

* ἀπ

ANNO CHRISTI 431.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιδ'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστῖνον ἐπίσκοπον Ρώμης.

Τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ πατρὶ Κελεστίνῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΕΙ μὲν ἦν σιωπῆσαι, καὶ μὴ πάντα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ γράφοντα τὰ κινούμενα, καὶ μέμψεως ἔξω γενέσθαι, καὶ διαφυγεῖν δύνασθαι τὸ δοκοῦν λυπηρὸν, καὶ μάλιστα ἐν ἀναγκαίοις οὕτω πράγμασιν, ὅπου καὶ ἡ τῆς πίστεως ὀρθότης παρασαλεύεται παρά τινων, ἔφην ἂν ἐμαυτῷ· καλὴ καὶ ἀκίνδυνος ἡ σιωπή· καὶ τὸ ἠρεμεῖν τοῦ ταράττεσθαι κρεῖττον. ἐπεὶ δὲ καὶ θεὸς ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν τὸ νηφάλιον ἐν τούτοις, καὶ τὰ μακρὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἔθη πείθουσιν ἀνακοινοῦσθαι τῇ σῇ ὁσιότητι, γράφω πάλιν ἀναγκαίως, ἐκεῖνο δηλῶν, ὅτι διακυκᾷ τὰ πάντα καὶ νῦν ὁ σατανᾶς, καὶ κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ μαίνεται, καὶ ὀρθοποδοῦντας ἐν πίστει τοὺς ἁπανταχόσε λαοὺς πειρᾶται διαστρέφειν. οὐ γὰρ ἠρεμεῖ τὸ παμπόνηρον ἐκεῖνο θηρίον, καὶ * εὐφόρητον εἰς ἀσέβειαν. ἐσίγων μὲν οὖν ἐν παρωχηκότα καιρόν· καὶ οὐδὲν ὅλως οὔτε πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν γέγραφα περὶ τοῦ νῦν ὄντος ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν ἐκκλησίαν διέποντος, οὔτε μὴν πρὸς ἕτερον τῶν συλλειτουργῶν, τὸ ἐν τούτοις προπετὲς οὐκ ἔξω μώμου κεῖσθαι * πιστεύων. ἐπεὶ δὲ εἰς ἀκμὴν ὥσπερ ἥκομεν

* ἀφόρητον

* νομίζων

CAPVT XIV.

Epistola Cyrilli episcopi Alexandrini ad Cælestinum episcopum Romanum.

Beatissimo, Deoque dilectissimo patri Cælestino Cyrillus in Domino Sal.

SI in rebus vsque adeo necessariis, vbi recta fides male a quibusdam deprauata distortaq; periclitatur, citra notam silere, & cuncta quæ hactenus mota agitataque sunt, citra morositatis vitium, pietatem tuam celare liceret, dixissem vtique mihi: Bona ac periculi expers res est silẽtium. & illud rursum: Præstat quietam vitam agere, quam turbis operam dare. Quoniam vero Deus hisce in rebus vigilantiam a nobis exigit, & vetus ecclesiarum consuetudo suadet, vt eiusmodi res sanctitati tuæ communicentur; scribo plane necessitate adactus illud significans; nempe satanam, pessimam illam infrenemq; bestiam, quæ ab impietatis studio nunquam desistit, in præsentia quoq; omnia miscere, contraque Dei ecclesias insanire, necnõ in omnium vbique populorum, qui in rectæ fidei semita ambulabant, subuersionem studiose eniti. Sane hactenus altum tacui: neque enim quidquã omnino de illo qui Constantinopolitanam ecclesiam hoc tempore administrat, vel ad religionem tuam, vel ad vllum alium consacerdotum scripsi; non ignorans, præcipitem celeritatem in eiusmodi rebus cum vitio coniunctam esse solere. At quia nunc ad extremum propemodum ma-

lorum deuenimus, existimaui rupto silentio ordine omnia quæ acciderunt, exponere.

Is igitur, cuius paulo ante mentionem feci, vbi primum episcopus creatus est, cum piis exhortationibus domesticos æque ac peregrinos, quorum magna multitudo ex omnibus ciuitatibus & regionibus ad id loci confluere solet, instituere debuisset, ea studuit effutire, quæ absurda, & rationi dissentanea, & ab apostolica & euãgelica fide, quam maiores nostri magna semper constantia retinuerunt, nobisque perinde ac preciosam quamdam margaritam tradiderunt, omnino discrepantia sunt. Porro autem homilias, quas pro concione non infrequẽter habuit, & hucusque habere non desinit, tamquam euidens quoddam doctrinæ illius argumentum, ad tuam pietatem misi. Fateor autem, in animo fuisse synodicis literis illum commonefacere, nos cum eo communionem retinere non posse, qui talia doceret ac saperet: verum hæc quidem non feci, sed ratus lapsis manum porrigendam, prostratosque tamquam fratres erigendos esse, hortatus sum illum per literas, vt a peruersa illa doctrina resipisceret: sed hactenus nihil quidquam promouimus. Imo vero posteaquam animaduertit, tantum abesse vt cum eo consentiamus, vt ipsum quoque obiurgemus, & vt a suis commentis (dogmata enim non facile vocauerim) abscedat admoneamus; nullam insidiarum struendarum viam non tentauit, & hucusque tentare non cessat. Cum vero fore sperabamus, vt medicinam admitteret, atque ab iis quæ contra Christum docuerat, abstineret; comperimus hac nos spe frustratos esse, cum tale quid

τοῦ κακοῦ, δεῖν ᾠήθην ἀναγκαίως ἀνεῖναι λοιπὸν τὴν γλῶτταν, καὶ πάντα εἰπεῖν τὰ κεκινημένα. ὁ γὰρ μνημονευθεὶς ἅμα κεχειροτόνηται, καὶ δέον ταῖς παραινέσεσι ταῖς εἰς τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖν τούς τε ἐκεῖσε λαοὺς, καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας ξένους· πάμπολλοι δὲ οὗτοι, καὶ ἀπὸ πάσης, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πόλεώς τε καὶ χώρας· σπουδὴν ἔθετο λαλεῖν ἔκτοπά τινα, καὶ ἔξω λόγου, καὶ ὅσα μακρὰν ἐστὶ τῆς ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς πίστεως, ἣν μέχρι παντὸς τετηρήκασιν οἱ πατέρες, παρέδοσάν τε ἡμῖν ὡς πολύτιμον μαργαρίτην. καὶ τὰς μὲν ὁμιλίας, ἃς ἐπ' ἐκκλησίας εἴρηκε, καὶ τοῦτο πλειστάκις, καὶ λέγων οὐ παύεται, πέπομφα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ, * ὡς εἴδησιν ἀκριβῆ. ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ, καίτοι βουληθεὶς συνοδικῷ γράμματι φανερὸν αὐτῷ καταστῆσαι, ὅτι ταῦτα λέγοντι καὶ φρονοῦντι κοινωνεῖν οὐ δυνάμεθα, τοῦτο μὲν οὐ πεποίηκα· λογισάμενος δὲ, ὅτι χρὴ τοῖς ὀλισθήσασι χεῖρα διδόναι, καὶ ὡς ἀδελφοὺς πεσόντας ἐγεῖραι, παρῄνεσα διὰ γραμμάτων, ἀποχέσθαι τῆς τοιαύτης κακοδοξίας· ἀλλ' ὠνήσαμεν οὐδέν. ἐπεὶ δὲ μεμάθηκεν, ὅτι τοσοῦτον ἀφεστήκαμεν τοῦ τὰ αὐτὰ φρονεῖν, ὡς καὶ ἐπιπλήττειν αὐτὸν μεταστῆναι τῶν οἰκείων εὑρημάτων· οὐ γὰρ ἂν εἴποιμι δογμάτων· πάντα τρόπον ἐπιβουλῆς κεκίνηκε, καὶ εἰς ἔτι σαλεύων οὐ παύεται. ὅτε δὲ προσεδοκῶμεν αὐτὸν θεραπεύεσθαι, καὶ ἀποχέσθαι τῶν κατὰ Χριστοῦ * δογμάτων, ἔγνωμεν ὅτι διημαρτήκαμεν τῆς ἐλπίδος, τοιούτου

Anno Christi 432.

* [illegible]

* [illegible]

τινὸς

ANNO CHRISTI 431.

τινὸς γεγονότος. Ην ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπίσκοπος ὀνόματι Δωρόθεος, τὰ αὐτὰ φρονῶν αὐτῷ, ἀνὴρ χρειοκόλαξ, καὶ προπετὴς χείλεσι, καθὼς γέγραπται· ὃς ἐν συνάξει καθεζομένου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς ἐκκλησίας τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀναστὰς μεγάλῃ τῇ φωνῇ τετόλμηκεν εἰπεῖν· εἴ τις θεοτόκον εἶναι λέγει τὴν Μαρίαν, οὗτος ἀνάθεμα ἔστω. καὶ γέγονε μὲν κραυγὴ μεγάλη παρὰ παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐκδρομή· οὐ γὰρ ἤθελον ἔτι κοινωνεῖν αὐτοῖς τοιαῦτα φρονοῦσιν· ὥστε καὶ νῦν ἀποσυνάκτους εἶναι τοῦ λαοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πλὴν ὀλίγων ἐλαφροτέρων, καὶ τῶν κολακευόντων αὐτόν. Τὰ δὲ μοναστήρια σχεδὸν ἅπαντα, καὶ οἱ τούτων ἀρχιμανδρῖται, καὶ τῆς συγκλήτου πολλοὶ οὐ συνάγονται, δεδιότες μὴ ἀδικηθῶσιν εἰς πίστιν, αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, οὓς ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας ἀναβαίνων ἤγαγε, * πάντων λαλούντων τὰ διεστραμμένα. ἐπεὶ δὲ τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ ἐνεχθεισῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἔμαθον, ὅτι ἐλαφρότεροί τινες συνηρπάσθησαν, καὶ λοιπὸν ἐνδοιάζοντες πρὸς ἀλλήλους ἔφασκον· ἆρα ὀρθῶς λέγει; ἆρα ἐπλανήθη; δεδοικὼς μὴ ῥιζωθῇ τὰ τῆς νόσου ἐν ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς, ἔγραψα τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον μοναστηρίοις καθολικὴν ἐπιστολὴν, βεβαιῶν αὐτοῦ εἰς πίστιν ὀρθήν. εἶτά τινες ἀπήγαγον ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὰ ἴσα· καὶ ὠφέληνται μὲν ἀναγνόντες πάνυ πολ-

* πάντα

contigisset. Erat episcopus quidam, Dorotheus nomine, Constantinopoli, eadem quæ Nestorius, sapiens & sentiens, vir quæstus causa adulationi impense deditus, linguaque ad temeritatem vsque, vt scriptum est, promptus. Hic dum frequens esset in ecclesia populus, reuerendissimo Nestorio in cathedra Constantinopolitanæ ecclesiæ sedente, surrexit, & magna elataque voce inclamare ausus est: Si quis Mariam deiparam dixerit, anathema sit. Mox ingens vniuersi populi clamor & discessio consecuta est. Nolebant enim diutius cum eis communionem habere, qui tali mente taliq; sensu præditi essent. Quin & hoc ipso quoque tempore plebs Constantinopolitana (leuibus quibusdam vanisque hominibus, & iis qui ipsi adulantur, dumtaxat exceptis) a synaxi abstinet. Abstinent ab eadem omnia pene monasteria, eorumque Archimandritæ: abstinet & magna quoque pars senatus, verentes ne ipsomet, & illis quoque, quos Antiochia discedens, inde secum abduxerat, quiduis peruersum euomentibus, aliquod in fide detrimentum accipiant. Quoniam vero homiliis illius in Ægyptum perlatis, leues quosdam homines in errorem abductos, rectene ille sentiret & loqueretur, an secus, anxie inter se disquirere cognoueram; metuens, ne forte morbi contagium in simpliciorum mẽtibus altiores radices paulatim ageret, ad Ægypti monasteria generalem epistolam scripsi, nutantesque in recta fide confirmaui. Cuius quidem epistolæ exempla ad Constantinopolitanam vrbem quorumdam opera deportata, ibidemque lecta, tanto adiumento

fuerunt, vt plurimi e magiſtratu eius rei cauſa per literas gratias mihi egerint. Verum hoc ipſum Neſtorio quoddam iræ contra me ſuſceptæ fomentum ſubminiſtrauit. Me itaque vt hoſtem impugnat, aliud plane nihil de quo me incuſet habens, quam vnum hoc, quod eadem, quæ ille, ſentire recuſo; eamque, quam a maioribus accepimus, necnon ex diuinis ſcripturis didicimus, fidem amplectendam eſſe, ſerio perſuadens, non paucos ad ſanam mentem reduxerim. Verum floccifaciens quæ aduerſum me machinatus eſt, Deoque qui omnia poteſt & nouit, omnia committens, alteram rurſus epiſtolam, quæ rectæ fidei expoſitionem breui compendio complecteretur, ad memoratum Neſtorium exaraui, hortans obteſtanſque vt ad modum quem epiſtola præfinit, ſapiat & loquatur: ſed nihil omnino apud illum etiam tum profeci. nam ad hoc vſque tempus eadem illa quæ initio probarat, probare pergit, nec modum vllum peruerſa docendi facit. Sciat nihilominus & hoc quoque pietas tua, idem ſentire cunctos etiam orientales epiſcopos, & offendi omnes, ac dolere, & præcipue reuerendiſſimos Macedoniæ epiſcopos. Et quia hoc Neſtorius non ignorat, ſe omnibus ſapientiorem exiſtimat; ſe ſolum diuinæ ſcripturæ ſcopũ attigiſſe, ſe ſolum Chriſti myſteriũ cognouiſſe opinatur. Atqui quomodo nõ magis oportuit illud pro certo habere, cum omnes per terrarum orbem ſparſi orthodoxi epiſcopi & laici Chriſtum Deum, virginem vero quæ illum genuit, deiparam eſſe confiteantur,

λὰ, ὥστε καὶ γεγράφασιν εὐχαριστοῦντες πλεῖστοι τῶν ἐν τέλει. γέγονε δὲ αὐτῷ καὶ τοῦτο τροφὴ τῆς κατ' ἐμοῦ λύπης, καὶ ὡς ἐχθρῷ μάχεται, οὐδὲν ἕτερον ἔχων ἐγκαλεῖν, ἢ ὅτι μόνον οὐκ ἀνέχομαι τὰ ἴσα φρονεῖν αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσα πολλοὺς, ἣν παρελάβομεν ἐκ πατέρων πίστιν, καὶ ἃ ἐμάθομεν ἐκ τῆς θείας γραφῆς, ἐκεῖνα δὴ καταπείθων αὐτοὺς οἴεσθαι δεκτά. ὅμως καὶ οὐ φροντίσας τῶν παρ' αὐτοῦ γενομένων κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ θεῷ δοὺς τῷ πάντα εἰδότι καὶ ἰσχύοντι, πάλιν ἑτέραν ἐπιστολὴν γέγραφα τῷ μνημονευθέντι, τὴν ἔκθεσιν ὡς ἐν συντόμῳ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἔχουσαν, παρακαλῶν τε ἅμα καὶ διαμαρτυρόμενος οὕτω καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν· ἀλλ' ὤνησα πάλιν οὐδὲν, ἔχεται δὲ καὶ εἰς δεῦρο τῶν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ οὐ παύεται λαλῶν τὰ διεστραμμένα. γινωσκέτω δὲ καὶ τοῦτο ἡ σὴ θεοσέβεια, ὅτι καὶ ἅπασι τοῖς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἐπισκόποις συνᾴδει τὰ λεγόμενα· καὶ δυσχεραίνουσι πάντες, καὶ λυποῦνται, καὶ μάλιστα οἱ κατὰ τὴν Μακεδονίαν εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι. καὶ τοῦτο εἰδὼς, οἴεται ὅτι πάντων ἐστὶ σοφώτερος, καὶ μόνος οἶδε τὸν σκοπὸν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον. καίτοι πῶς οὐκ ἔδει πληροφορεῖσθαι μᾶλλον αὐτὸν, ὅτι πάντων τῶν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ὀρθοδόξων ἐπισκόπων καὶ λαϊκῶν ὁμολογούντων, ὅτι καὶ θεὸς * ἦν ὁ Χριστὸς, καὶ θεοτόκος ἡ τεκοῦσα αὐτὸν παρθένος, πλανᾶται μόνος

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

αὐτὸς τοῦτο ἀρνούμενος; ἀλλ' ὀφρύεται, καὶ οἴεται ὅτι τῇ δυναστείᾳ τοῦ θρόνου πᾶσιν ἐπιβουλεύων, καὶ ἡμᾶς, ἢ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀναπείσει τὰ αὐτὰ φρονεῖν αὐτῷ. Τί τοίνυν δράσομεν, οὔτε ἀναπείθοντες αὐτὸν, οὔτε παῦσαι δυνάμενοι τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν, καὶ ὁσημέραι κατεφθαρμένων τῶν λαῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ δυσχεραινόντων μὲν, ἐκδεχομένων δὲ τὴν παρὰ τῶν ὀρθοδόξων διδασκάλων ἐπικουρίαν; καὶ οὐ περὶ τῶν τυχόντων ὁ λόγος ἡμῖν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκίνδυνος ἡ σιωπή. εἰ γὰρ δυσφημεῖται Χριστὸς, πῶς ἡμεῖς σιωπήσωμεν; καίτοι τοῦ Παύλου γράφοντος· εἰ* γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. Οἱ τοίνυν ἐμπεπιστευμένοι τῶν λόγου τὴν οἰκονομίαν, καὶ τῆς πίστεως τὴν ἀσφάλειαν, τί ἐροῦμεν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ὅταν ἐπὶ τούτοις σιγήσωμεν;

*μὲν

Οὐ πρότερον δὲ τῆς πρὸς αὐτοῦ κοινωνίας ἐκβάλλομεν ἑαυτοὺς μετὰ παρρησίας, πρὶν ἂν ταῦτα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ ἀνακοινωσώμεθα. διὸ δὴ καταξίωσον τυπῶσαι τὸ δοκοῦν, καὶ πότερόν ποτε χρὴ κοινωνεῖν αὐτῷ, ἢ λοιπὸν ἀπειπεῖν μετὰ παρρησίας, ὅτι τοιαῦτα φρονοῦντι καὶ διδάσκοντι οὐδεὶς κοινωνεῖ. Οὗτος δ' ἐπὶ τούτοις σκοπὸν τῆς σῆς* θεοσεβείας χρὴ γενέσθαι διὰ γραμμάτων καταφανῆ καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις τοῖς κατὰ Μακεδονίαν, καὶ ἅπασι τοῖς κατὰ τὴν ἀνατολήν· ἐπιθυμοῦσι γὰρ αὐτοῖς δώσομεν ἀφορμὰς τοῦ πάντας μιᾷ ψυχῇ καὶ μιᾷ γνώμῃ στῆναι, καὶ ἐπαγωνίσασθαι τῇ ὀρθῇ πίστει πολεμουμένῃ. ὅσον γὰρ τὸ κατ' αὐτοῦ, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν

*τελειότητος

se solum qui hoc inficiatur, errare? Verum fastu tumens, insidiisq; ac sedis potentia fretus, effecturum se arbitratur, vt & nosipsi & reliqui omnes suæ sententiæ subscribamus. Ecquid igitur faciemus, cum neq; illum vt resipiscat, neque vt ab eiusmodi concionibus desistat, inducere queamus? Populus Constãtinopolitanus assidue magis magisque corrumpitur, magnaque animi ægritudine laborans, catholicorum doctorũ præsidium expectat auide. Neque sane de rebus vulgaribus agitur; sed neque silere quoque diutius tutum satis est. Si enim Christus cõuiciis appetitur, quomodo nos tacebimus? maxime vero cũ Paulus scribat: *Si enim volens hoc ago, mercedem habeo: si autem inuitus, dispẽsatio mihi credita est.* Qui itaq; verbi ministeriũ, fideiq; custodiã quasi depositã suscepimus, quid in die iudicii dicturi sumus, si nunc contra isthæc obticuerimus? 1. Cor. 9. v. 17.

Non prius autem illius communionem palam aperteque deserimus, quam hæc ipsa pietati tuæ indicaremus. Digneris proinde quid hic sentias præscribere; quo liquido nobis constet, communicarene nos cum illo oporteat, an vero libere eidem denuntiare, neminem cum eo communicare, qui eiusmodi erroneam doctrinã fouet ac prædicat. Porro tuæ integritatis mens, & super hac re sententia piissimis Deoque deuotissimis Macedonię episcopis, necnon totius orientis antistitibus perspicue per literas exponi debet. Nam cupientibus illis ansam dabimus, vt omnes vno animo in vna sententia persistant, rectæque fidei, quæ iam impugnatur, opem ferant. Ad Nestorium quod attinet,

& magni illi, admirabilesque & celebrati patres nostri, qui sacram virginem deiparam esse dixerunt, & nosipsi quoque qui adhuc superstites sumus, vna cum ipsis anathemate percussi sumus. Quamuis enim is ore suo id facere noluerit, attamen sedens & audiens, alium, nempe supra memoratum Dorotheum, vt hoc diceret, induxit, subornauitque: cui etiam confestim, vbi e cathedra descendisset, diuinorum mysteriorum habita celebratione communicauit. Quo autem sanctitas tua tam quæ ille dicit & sapit, quam quæ beati & magni illi patres nostri tradiderunt, clare perspiciat; misi tomos, capitum sententias continentes: quas quoque, quantum quidem per illos fieri potuit qui Alexandriæ viuunt, Latine reddi curaui. Epistolas quoque a me scriptas tradidi carissimo Possidonio, studiose illi iniungens, vt tuæ sanctitati eas offerat.

ὁ μεγάλοι καὶ θαυμαστοὶ καὶ εὐδόκιμοι θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν εἰπόντες παρθένον, ἀνεθεματίσθησαν, καὶ ἡμεῖς δὲ σὺν αὐτοῖς οἱ ζῶντες ἔτι. καὶ ἐπεὶ ἰδίᾳ φωνῇ τοῦτο ποιῆσαι οὐκ ἠθέλησεν, ἄλλον ἔστησε τὸν μνημονευθέντα Δωρόθεον, καὶ τοῦτο εἰπεῖν παρεσκεύασεν, αὐτοῦ καθεζομένου καὶ ἀκούοντος· ᾧ καὶ κατελθὼν ἀπὸ τοῦ θρόνου εὐθὺς κεκοινώνηκεν, ἐπιτελέσας τὰ θεῖα μυστήρια. ὑπὲρ δὲ τοῦ εἰδέναι σαφῶς τὴν σὴν ὁσιότητα, τίνα ἐστὶν ἃ αὐτὸς μὲν λέγει καὶ φρονεῖ, τίνα δὲ οἱ μακάριοι καὶ μεγάλοι πατέρες ἡμῶν, ἀπέστειλα τόμους, κεφαλαίων περικοπὰς ἔχοντας· ἑρμηνευθῆναι δὲ παρεσκεύασα, ὡς ἐνεδέχετο τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. καὶ τὰς παρ' ἐμοῦ γραφείσας ἐπιστολὰς δέδωκα τῷ ἀγαπητῷ Ποσειδωνίῳ, ἐντειλάμενος καὶ αὐτὰς προσαγαγεῖν τῇ σῇ *ὁσιότητι.

Anno Christi 431.

CAPVT XV.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε'.

Epistola Cælestini papæ ad Cyrillum.

Ἐπιστολὴ Κελεστίνου πρὸς Κύριλλον.

Cælestinus dilecto fratri Cyrillo.

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Κυρίλλῳ Κελεστῖνος.

LITERÆ, quas sanctitas tua per filium nostrum Possidonium ad nostram mœstitiam misit, multa nos lætitia affecerunt; etsi interim gaudium quod in illis offerebatur, vicissitudine quadam cum dolore commutauerimus. Etenim dicta illius intuentes, anxiaque cogitatione pertractantes, qui prauis suis sermonibus Constantinopolitanam ec-

ΤΗ, ἡμετέρᾳ συγνότητι τὰ διὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἀποσταλέντα παρὰ τῆς σῆς ἁγιότητος γράμματα ἀπέδωκεν εὐθυμίαν, καὶ ἀντικατηλλαξάμεθα τὸ ἥδον πρὸς τὸ λυπούν. ἀποβλέποντες γὰρ καὶ ἐννοούντες, ἅπερ εἶπεν ὁ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ-

ANNO CHRISTI 431.

κλησίαν διεσταλμένας τῶ σομιλίας ταράττειν ὀπαδῶν, οὐ σμικρῶ κατ' αὐτὸ τὸ ψυχικὸ πεπληγμένοι πόνῳ, διαφόροις σκέψεων κένδοις βασανιζόμθα, ἐννοοῦντες * ὅπως βοηθῶν εἰς τὸ ἐμμένειν τῇ πίστ. ὡς δὲ τὸ ἡμετέραν διανοιαν εἰς τὰ παρὰ τῆς σῆς ἀδελφότητος γραφέντα μετεσκήναμεν, ὥφθη ἡμῖν διὰ τοῦ ἑτοιμοτάτη θεραπεία, δι' ἧς ἡ λοιμώδης νόσος ὑγιεινῷ φαρμάκῳ ἀπελαθείη· φημὶ δὴ τὴν καθαρᾶς πηγῆς ἔκροιαν, τὸ ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς σῆς ἀγάπης ἐκρέουσαν, δι' οὗ πᾶσα * καθαιρεῖται ἡ ἰλὺς τοῦ κακῶς διαχεομένου ῥείθρου, καὶ πᾶσιν αὐοίγεται ὁ ζόφος τῆς δεούσης περὶ τὸ ἡμετέραν πίστιν εὐνοίας. ὥσπερ οὖν ἐκεῖνον εἰζόμθα καὶ μεμφόμθα, οὕτω τὴν σὴν ἀγιότητα, ὥσπερ προσῆσαν ἐν τοῖς ἰδίοις γράμμασι, τῇ τοῦ κυρίου ἀγάπῃ περιπλεκόμθα, * εἰδότες ὅτι σὺ καὶ τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ δεσπότου φρονοῦμν. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν, ⟨ὃν⟩ προνοητικώτατον τοῦ κυρίου ἱερέα ὑπὲρ τοῦ τῆς πίστεως ἔρωτος τοιαύτη διαμάχεσθαι ἀρετῇ, ὥστε τῇ ἀτόπῳ τῶν ἐναντίων τόλμῃ ἀντίστασθαι δυνάσθαι, καὶ τὸν αὐτῶ ἐμπεπυρισμένους τοιαύτας ὑποθήκαις βεβαιοῦν. ὥσπερ τοίνυν ἐκεῖνα ἡμῖν πικρὰ, οὕτω ταῦτα ὅσον ἡδέα· ὥσπερ ἐκεῖνα ἰλυώδη, οὕτω ταῦτα καθαρά. καὶ χαίρομν τοσαύτῃ ἐνεῖναι ὁρῶντες τῇ σῇ εὐλαβείᾳ ἐρρήγνυσιν, ὡς ἤδη σε νενικηκέναι τὰ ὑποδείγματα τῶν πρὸ σοῦ θεσπισαμένων, ζηλωμένων ἀεὶ καὶ αὐτῶν ἐκδίκων τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος. ἀληθῶς τε ἐπὶ σοὶ ἁρμόσει ἡ εὐαγγελικὴ μαρτυρία ἡ λέγουσα· ὁ ποιμὴν ὁ ἀγαθὸς τὴν ψυ-

* ὡς ἔστιν ἐγκαλεῖν βουλόμθα.

* καθαιρεῖται

* ἐρῶντες

cleſiam turbare nititur, non mediocriter animo ſauciati, diuerſis cogitationum ſtimulis agitamur; aſſidue id vnum mente verſantes, quo pacto fideles, vt in ſuſcepta ſemel fide conſtanter retinenda perſeuerent, adiuuare poſſimus: contra vero, cum ad ea cogitationem noſtram conuertimus, quæ dilectio tua ſcribit; præſens remedium, quo peſtifer ille morbus velut ſalutari quodam antidoto depelli poſſe videatur, ſeſe offert: loquor autem de puri fontis ſcaturigine, quæ magna vbertate ex dilectionis tuæ doctrina promanat; per quam quoque omnis illa fæx male currentis riuuli aufertur, omneſque ad certam veramque fidem inſtituuntur. Vt illum igitur notamus & incuſamus, ita tuam ſanctitatem veluti in propriis literis præſentem in Domino amplectimur, quandoquidem vnum idemque nos de Chriſto Domino noſtro ſentimus. Neque mirum ſane, prouidentiſſimum Chriſti ſacerdotem, fidei amore ac ſtudio incenſum, tanta virtute decertare, tum vt abſurdæ aduerſariorum temeritati obuiam eat, tum maxime vt curæ ſuæ concreditos eiuſmodi admonitionibus confirmare queat. Vt illa ergo nobis ſunt peracerba, ita hæc apprime dulcia. Rurſum vt illa ſunt lutulenta & immunda, ita hæc limpida & ſincera. Equidem vehementer gaudeo, tantum vigilantiæ ſtudium reuerentiæ tuæ adeſſe cernens, vt præclara maiorum exempla iam ſuperaſſe videare. nam & ipſi quoque acerrimi ſemper purioris dogmatis vindices extiterunt. Vere & apte euangelicum illud in te quadrare deprehenditur: *Bonus paſtor ponit ani-* Ioan. 10. v. 11.

mam ſuam pro ouibus ſuis. Verum enimuero vt tu bonus es paſtor, ita ille nec mercenarii etiam mali dignus eſt nomine ; quippe qui non ob id accuſatur, quod proprias oues deſeruerit (malorum mercenariorum inſtar,) ſed quod ipſemet eas diſſipare ac lacerare (vt ſæuus lupus) deprehendatur.

Quin & nos quoque, dilecte frater, nonnulla addituri eramus, niſi eadem omnia, quæ nos ſentimus ac tenemus, te itidem ſentire ac tenere perſpiceremus, & in fide tuenda fortiſſimum te propugnatorem eſſe exploratum haberemus. Nam quæcumque ſanctitas tua de hoc negotio perſcripſit, ea omnia Poſſidonius diaconus ordine nobis expoſuit. Omnes ſermonum illius technas retexiſti, fidemque ad eum modum corroboraſti, vt corda in Chriſtũ Deum noſtrum credentia, in alteram partem abduci non facile queant. Magnus ſane hic noſtræ fidei triumphus eſt, quod nimirum & noſtra tam valide probaueris, & his oppoſita per diuinarum ſcripturarum teſtimonia tam potenter expugnaueris. Ecquid tandem impiæ illius nouitatis amator faciet? quam in partem ſe vertet? Qui dum propriis affectibus ſeruire ſtudet, ſuique ipſius verius, quam Chriſti ſectator eſſe mauult, populum fidei ſuæ concreditum occulto prædicationis ſuæ veneno perdere voluiſſe clare deprehenditur: qui ſane & legere, & animo quoque recondere debebat, inanes quæſtiones, cuiuſmodi ſunt quæ ad fidei quidẽ integritatem nihil conducunt, ad animarum vero exitium plurimũ faciunt, vitãdas eſſe potius, quam ſtudioſe conſectandas. Interim

χλὼ αὐξ πίστιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων. Ἀλλ' ὥσπερ σὺ ποιμὴν ἀγαθὸς, οὕτως ἐκεῖνος οὐδὲ ὡς κακὸς μισθωτὸς καταγορεύεται ἄξιος· ὃς οὐ διὰ τοῦτο διαβάλλεται, ὡς τὰ ἑαυτοῦ καταλιπὼν πρόβατα, ἀλλ' ὅτι κυρέθη αὐτὸς διασπαράττων αὐτά. Ἀνευ Ἑλλην.

Προσθεῖναι δέ τινα καὶ ἡμεῖς ἐμέλλομεν, ἀγαπητὲ ἀδελφὲ, εἰ μὴ ἐωρῶμέν σε τὰ αὐτὰ φρονοῦντα πάντα, ἅπερ φρονοῦμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ σὺ τῇ βεβαιώσει τῆς πίστεως ἐδοκιμάζομέν σε ἔκδικον ἰσχυρότατον. ἀπεδόθη γὰρ ἡμῖν καὶ τάξιν πᾶσαν * διὰ τοῦ ὑποφήμου Ποσιδωνίου τοῦ διακόνου, ὅσα περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἡ σὴ ἁγιότης γεγράφηκε. πάντα τὰ δίκτυα τῆς * δολίας προσομιλίας ἐγύμνωσας, καὶ οὔπω πίστιν ὠχύρωσας, ὡς μὴ δύνασθαι τινὰ καρδίαν τῶν τῷ Χριστῷ καὶ θεῷ ἡμῶν πιστευόντων εἰς ἕτερον ἑλκυσθῆναι μέρος. μέγας οὗτος ὅτι τῆς ἡμετέρας πίστεως θρίαμβος, τὸ ἀποδεῖξαι τὰ ἡμέτερα οὕτως ἰσχυρὰ, καὶ οὕτω νενικηκέναι τὰ ἐναντία διὰ τῶν θείων γραφῶν μαρτυρίας. Τί λοιπὸν διαπράξεται; ἢ ποῦ ἑαυτὸν ἐκεῖνος προτρέψει; ὃς γυμνόμενος ἐρασὴς ἀσεβοῦς νεωτερισμοῦ, ὡς ἐβούλετο, μᾶλλον τῆς ἑαυτοῦ σὺν οἰκείας δουλεύων ὠφθη ἑαυτῷ, ἢ τῷ Χριστῷ ὀξακολουθῶν, καὶ ἐμπεσὼν εἰς τὰ ἑαυτῷ δήμιον βλάψαι * ἠθέλησε τῷ τῆς ἰδίας προσομιλίας δηλητηρίῳ· δέον καὶ ἀναγνῶναι τοῦτο καὶ κατέχειν, ὅτι τὰ μάταια ζητήματα, καὶ μὴ προσκόπτοντα εἰς ὑγίειαν, ἀλλὰ χωροῦντα εἰς ψυχῶν ἀπώλειαν, φεύγειν μᾶλλον, ἢ ἐπιζητεῖν δεῖ. Ἀλλ' ὅμως

ANNO CHRISTI 431.

εἰς κρημνοὺς αὐτοῦ * ἐπειγόμενον, μᾶλλον δὲ ἤδη ἐν αὐτῷ τῷ κρημνῷ, ὅθεν πεσεῖται, διάγοντα, εἴ γε δυνάμεθα, ἀνακαλεῖσθαι ὀφείλομεν, μὴ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ τῷ * βοηθεῖν προσωθήσωμεν. ὁ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ᾧ ἐπάγεται ζήτησις περὶ τῆς ἰδίας γεννήσεως, ἐδίδαξεν ἡμᾶς κάμνειν ὑπὲρ προβάτου ἑνὸς, θέλων καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὤμων ἀνακαλεῖσθαι, ὡς μὴ ἐκκέηται τῷ λύκῳ εἰς ἁρπαγήν. εἶτα ὁ διδάξας ἡμᾶς οὕτω δραμεῖν ὑπὲρ σωτηρίας προβάτου ἑνὸς, * πῶς ἄρα ἡμᾶς κάμνειν βούλεται ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ τῶν προβάτων ποιμένος; ὃς τῆς προσηγορίας ταύτης καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπιλελησμένος, αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς ἅρπαγα λύκον * μετήλλαξεν, ἐπιθυμῶν ἀπολέσαι τὴν ἀγέλην, ἣν αὐτὸς ὤφειλε συντηρῆσαι.

Τοῦτον οὖν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς * περικλείσεως τῶν ἀμνῶν ἀποκινῆσαι ὀφείλομεν, ἐὰν μὴ αὐτὸν, ὡς θέλομεν, * διορθωσώμεθα, εἰ ἔτι συγγνώμης ἐλπὶς διορθωθησομένῳ δυνήσεται περιλείπεσθαι. θέλομεν γὰρ ἵνα ὑποστρέψῃ καὶ ζήσῃ, εἰ μὴ αὐτὸς τὴν ζωὴν τῶν ἐμπεπιστευμένων ἑαυτῷ ἀπολέσειεν. εἴη δέ τις φανερὰ ἀπόφασις κατ' αὐτοῦ ἐμμένοντος. ἐκκοπτέον γὰρ τὸ τοιοῦτον τραῦμα, δι' οὗ οὐχ ἓν μέλος βλάπτεται, ἀλλὰ πᾶν τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας διατιτρώσκεται. τί γὰρ ποιεῖ μετὰ τῶν ἀλλήλοις ὁμονοούντων, ὃς μόνος ἑαυτῷ φρονεῖν δοκῶν ἄριστα, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας διχονοεῖ πίστεως; ὅθεν μενέτωσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, οὓς αὐτὸς ἀντιλέγοντας αὐτῷ

nostrarum partium est, vt illum in præcipitium proxime adductum, vel in ipso verius præcipitio, vnde eum prolabi necesse est, iam constitutum, si qua ratione poterimus, a lapsu prohibeamus; ne si opem non tulerimus, ipsum ad casum impulisse videamur. Sane Iesus Christus Dominus noster, cuius generatio in quæstionem adducitur, pro vna dumtaxat oue laborandum esse ostendit, dum eam, ne lupis discerpenda obiectaretur, propriis humeris impositam reportare dedignatus non fuit. Iam qui pro vnius ouiculæ salute adeo enixe laborandum esse docuit, quantum pro ipsomet pastore nos laborare cupit? Qui tamen pastor & nominis & professionis suæ oblitus, semetipsum in rapacem lupum transformauit, gregem quem seruare debuerat, modis omnibus disperdere connitens.

Hunc nos igitur ab ouilibus arcere oportet, nisi, vt optamus, ad bonam frugem sese receperit; si qua tamen huius rei spes adhuc reliqua est. Desideramus enim vt conuertatur & viuat; nisi concreditorum sibi vitam iamdudum ipse perdiderit. Quod si in pertinacia sua perstiterit, aperta mox condemnationis sententia in illum feretur. Etenim vulnus, quod non vnum aliquod membrum tãtum lædit, sed vniuersum ecclesiæ corpus consauciat, primo quoque tempore exscindere oportet. Quid enim cum iis agat qui inter se consentiunt, qui se solum quæ optima sunt, sapere arbitratus, a nostra fide dissentit? Vniuersi proinde quos ille tamquã sibi obsistentes, a communione, vt putauit, semouit, in nostra

societate se permanere intelligant; ac sciat, seipsum communionem posthac nobiscum habere non posse, si doctrinæ apostolicæ aduersatus, peruersam hanc viam contumaciter vrgere perrexerit. Quamobrem nostræ sedis auctoritate adscita, nostraque vice & loco cum potestate vsus, eiusmodi non absque exquisita seueritate sententiam exequeris; nempe, vt nisi decem dierum interuallo ab huius nostræ admonitionis die numerandorum, nefariam doctrinam suam conceptis verbis anathematizet, eamque de Christi Dei nostri generatione fidem in posterum confessurum se spondeat, quam & Romana, & tuæ sanctitatis ecclesia, & vniuersa denique religio Christiana prædicat, illico sanctitas tua illi ecclesiæ prospiciat. Is vero modis omnibus se a nostro corpore segregatum esse intelligat; vt qui omnem medentium curam aspernatus, necnon instar pestiferi morbi per vniuersum ecclesiæ corpus insano modo grassatus, tam seipsum, quam ceteros omnes sibi commissos in extremum exitium præcipitare studuerit. Eadem hæc & ad sanctos quoque fratres & coepiscopos nostros Ioannem, Rufum, Iuuenalem & Flauianum perscripsimus; quo nostra, imo vero diuina Christi Domini nostri sententia pluribus de eo sit manifesta. Datæ III. Idus Augusti, Theodosio XIII. & Valentiniano III. Coss.

ἀπεκίνησε τῆς κοινωνίας. καὶ *γινωσκέτω, ὅτι αὐτὸς τῷ ἡμετέραν κοι- Anno Christi 431.
νωνίαν ἔχειν οὐ *δυνήσεται, ἐὰν σὺν *Variant.
ταύτῃ τῇ τῆς διαστροφῆς ὁδῷ παραμείνῃ, ἐναντιούμενος τῇ ἀποστολικῇ διδαχῇ. σωαφθείσης οὖν τοίνυν τῆς αὐθεντίας τῆς ἡμετέρου θρόνου, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ τῆς τόπου διαδοχῇ ἐπ' ἐξουσίᾳ χρησαμένου, ταύτῃ ἐκβάσεις ἀκριβεῖ στερρότητι τῷ ἀποφάσει· ἵνα ἢ αὐτὸς δέκα ἡμερῶν ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπομνήσεως ταύτης, τὰ κακὰ κηρύγματα ἃ αὖ *sacho- Ⓦ
ἐξεφώνησε ὁμολογίᾳ *ἀθετήσῃ, καὶ ἑαυ- *Variant.
τὸν διαβεβαιώσηται ταύτῃ καθ- *Variant.
ὁλου τῷ πίστει περὶ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν, ὡς καὶ ἡ Ρωμαίων καὶ ἡ τῆς σῆς ἁγιότητος ἐκκλησία, καὶ ἡ καθόλου *καθοσίωσις κατ- *Variant.
χεῖ· ἢ ἐὰν μὴ τοῦτο ποιήσῃ, δῆλος ἔσται *Variant.
*ἀλλότης ἐκείνης τῆς ἐκκλησίας *περι- *Variant.
νοσεμμένη, μάθῃ αὖ Ⓧ παντὶ δῆλον ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμετέρας σωματικῆς ἀποκινήτου τυγχάνειν· ὃς οὔτε τῶν θεραπευόντων ἴασιν ἠθέλησε καταδέξασθαι, καὶ εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ἀπ' αὐτοῦ πεπλανημένων, *ὅια λοιμώδης *Variant.
νόσος ἠπείχθη δραμεῖν, διὰ παντὸς τοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος ἐλαυνόμενον. Τὰ ὅ αὐτὰ ἐγράψαμεν πρὸς τοὺς ἁγίους ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν Ἰωάννην, Ῥοῦφον, Ἰουβενάλιον, καὶ Φλαβιανόν· ἵνα φανερὰ ᾖ ἡ περὶ αὐτοῦ ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν θεία ἀπόφασις.

EPISTO-

ANNO CHRISTI 431.

CAPVT XVI.

Epistola Nestorii ad Cælestinum papam vrbis Romæ.

Ex cod. mſ. veteris editionis Latinæ Ephesini Concilii.

FRATERNAS nobis inuicem debemus collocutiones, vt *vna inter nos secundum obtinente concordia pugnaturi diabolum pacis inimicum. Quorsum hoc antelo-
quium? Iulianus quidam, & Florus, & Orontius, & Fabius, dicentes se occidentalium partium episcopos, sæpe & piissimum & prædicatissimum imperatorem adierunt, ac suas causas defleuerunt, tamquam orthodoxi temporibus orthodoxis persecutionem passi; sæpe eadem & apud nos lamentantes, ac sæpe reiecti, eadem facere non desierunt; sed insistunt per dies singulos, implentes aures omnium vocibus lacrymosis. His quidem ad eos sermonibus, quibus oportuit, vsi sumus, cum negotii eorum veram fidem nesciremus. Sed quoniam apertiore nobis de causis eorum notitia opus est, ne piissimus & Christianissimus imperator noster molestiam sæpe ab his sustineat; ne nos, ignorantes eorum causas, circa negotii defensionem diuidamur; dignare nobis notitiam de his largiri, ne vel quidam ignorando iustitiam veritatis, importuna miseratione conturbentur; vel canonicam indignationem beatitudinis tuæ, quæ contra eos pro sectis religionis forte probata est, aliud quiddam, quam hoc æsti-
ment. Nam sectarum nouitas* multum meretur defensionem a veris pastoribus. Vnde & nos non modicam corruptionem orthodoxiæ apud quosdam hic reperientes, & ira & lenitate circa ægros quotidie vtimur. Est enim ægritudo non parua, sed affinis putredinis Apollinaris & Arii. Dominicam enim in homine vnionem ad cuiusdam contemperationis confusionem passim commiscent, adeo vt & quidam apud nos clerici, quorum alii ex imperitia, alii ex hæretica fraude in se olim celata, quia plurima & apostolorum temporibus contigerunt, tamquam hæretici ægrotent, & aperte blasphement, Deum Verbum Patri homousion, tamquam originis initium de Christotoco Virgine sumpsisse; & cum templo suo ædificatus esset, &

*f. vnanimiter nobiscū obtinente concordia, impugnaturi

*f. nullā

carni conſepultus, eamdem dicunt poſt reſurrectionem commiſcuiſſe carnem; ſed in naturam tranſiiſſe deitatis (vt in compendio dicam) & deitatem vnigeniti, & ad originem coniunctæ carnis referunt, & commortificant carni. Carnem vero coniunctam deitati ad deitatem tranſiſſe blaſphemant in ipſo verbo deificationis; quod nihil eſt aliud, niſi vtrumque corrumpere. Sed & virginem Chriſtotocon auſi ſunt cum modo quodam Theotocon dicere. hanc enim Theotocon vocantes non perhorreſcunt, quod ſancti illi, & ſupra omnem prædicationem patres per Nicæam, nihil amplius de ſancta virgine dixiſſe leguntur, niſi quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus incarnatus eſt ex Spiritu ſancto & Maria virgine. Et taceo ſcripturas, quæ vbique virginem matrem Chriſti, non Dei Verbi, & per angelos & per apoſtolos prædicarunt. Propter quæ quanta certamina ſuſtinuimus, æſtimo famam præcedentem docuiſſe beatitudinem tuam, hoc quoque attendentem, quod non fruſtra certauerimus; ſed emendati ſunt, gratia Domini, multi ex his qui peruerſi erant, *diſcedentes a nobis, quia * propria & pariunt homouſios natiuitas, cui viuere commiſſa eſt: illa in homine vnio creaturæ eſt humanitatis Dominicæ, Deo coniunctæ ex virgine per Spiritum. Si quis autem hoc nomen Theotocon propter natam humanitatem coniunctam Deo Verbo, non propter parentem proponet, dicimus quidem hoc vocabulum in ea quæ peperit, non eſſe conueniens. Oportet enim veram matrem de eadem eſſe eſſentia * ex ſe natum. Ferri tamen poteſt hoc vocabulum propter ipſam conſiderationem, & quod ſolum nominetur de virgine hoc verbum, propter inſeparabile templum Dei Verbi ex ipſa; non quia ipſa mater ſit Dei Verbi. nemo enim antiquiorem ſe parit. Hæc quidem exiſtimo præcedentem famam ſignificaſſe. Exponimus vero etiam nos quæ contigerunt. Rebus oſtendimus, quia fraterno animo negotium eorum, quos prædiximus, noſſe cupimus, non deſiderio curioſitatis importunæ, cum & noſtra narramus tamquam fratres fratribus, veritatem ſectarum nobis inuicem publicantes, vt ſit mihi principium literarum veriſſimum. Dixi enim cum has literas inciperem, quia fraternas nobis debemus inuicem collocutiones. Omnem quæ tecum eſt

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431. in Christo fraternitatem, ego & qui mecum sunt, salutamus.

CAPVT XVII.

Altera Nestorii epistola ad Cælestinum papam.

SÆPE scripsi beatitudini tuæ propter Iulianum, Orontium, & ceteros, qui sibi vsurpant episcopalem dignitatem, & creberrimam aditionem apud piissimum & prædicatissimum imperatorem faciunt, nosque concidunt frequentibus lamentationibus; tamquam temporibus orthodoxis de occidente proiecti. At hucusque scripta de his a tua veneratione non susscipimus: quæ si haberem, possem eis respondere, daremque compendiosum responsum luctibus eorum. nunc enim ab incertis dictis eorum non habet quis ad quod se conuertat, aliis hæreticos eos vocantibus, & ideo de occidentalibus partibus proiectos esse dicentibus; ipsis vero iurantibus calumniam se sustinuisse, & periculum pro orthodoxa fide ex subreptione perpessos. Quorum vtrum certum sit, nobis grauis est ignorantia. Nam condolere eis, si vere hæretici sunt, crimen est: & iterum non condolere, si calumniam sustinent, durum & impium est. Dignetur igitur amantissima Dei anima tua informare nos, qui ad vtrumque momentum hucusq; diuidimur, id est, & ad odium, & ad miserationem eorum. Doceri autem volumus quã de his sententiam teneamus. *defecimus enim eosdem viros per dies singulos dissimulãtes spe & expectatione beatitudinis tuæ. Non est enim, o venerandissime, sicut nosti, res vilis, discussio piæ sectæ; nec parua est probatio eorum, qui hoc agunt. Multus enim etiam nobis labor hic celebratur, dum elaboramus eruere sordidissimam impietatem pessimæ opinionis Apollinaris & Arii de ecclesia Dei. Nescio enim quemadmodum quidam de ecclesiasticis quamdam contemperationis imaginem deitate & humanitate vnigeniti accipientes, ægrotant ægritudine prædictorum hæreticorum, dum & corporis passiones audent superfundere deitati vnigeniti, & immutabilitatem deitatis ad naturam corporis transisse confingunt, & vtramque naturam, quæ

* *f.* detinemus

per coniunctionem summam & inconfusam in vna persona vnigeniti adoratur, contemperationis mutabilitate confundunt. Cæci, qui nec sanctorum illorum patrum expositionem meminerunt, aperte ad eos reclamantes: Credimus in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei, incarnatum ex Spiritu sancto & Maria virgine. Hæc enim vox in nomine, quod significat vtramque naturam, id est, Christus est deitati patris homousios; humanitas vero posterioribus temporibus nata est ex sancta virgine, quæ propter coniunctionem deitatis ab angelis & hominibus simul colitur. Eum ergo qui hic propter sectarum prauitatem tot laboribus fatigatur, considero quid iterum pati necesse est, si negotium prædictorum virorum nesciat, timeatque nimis, ne additamentum hæreticorum per ignorantiam hic positus faciat. Vnde rogo, vt vndique studiosum sit sanctæ animæ tuæ donare notitiam prædictorum virorum, maxime cum literarum sequester fidelissimus Valerius cubicularius possit beatitudini tuæ per se exponere molestias eorum. Omnem in Christo fraternitatem quæ tecum est, ego & qui mecum sunt, plurimum salutamus.

ANNO CHRISTI 431.

Cum autem accepisset archiepiscopus Romæ Cælestinus quaterniones expositionum ab ipso Nestorio per Antiochum, easque comperisset blasphemiis esse refertas, ac certior præterea factus ab archiepiscopo Cyrillo, Nestorium nulla consilia monitave accepisse, vt recta sentiret, non contraria; ipse ad eum Cælestinus scripsit excommunicationis epistolam, decimamque diem ei præfiniuit. hæc autem epistola est: Aliquantis diebus, &c.

Δεξάμενος δὲ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ρώμης Κελεστῖνος τετράδας ἐξηγήσεων παρ' αὐτοῦ Νεστορίου δι' Ἀντιόχου, καὶ εὑρὼν αὐτὰς πεπληρωμένας βλασφημιῶν· ἔτι τε ὑπομνησθεὶς καὶ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ὡς μὴ καταδεχομένου τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου τὰ τῆς συμβουλῆς ἢ παραινέσεως εἰς τὸ τὰ ὀρθὰ φρονεῖν, καὶ μὴ τἀναντία, ἔγραψεν αὐτῷ καὶ αὐτὸς Κελεστῖνος ἀκοινώνητον ἐπιστολὴν, ὁρίσας καὶ δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν, ἥτις ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπιστολή· Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ τὰ λοιπά.

ANNO CHRISTI 431.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'.

Επιστολὴ Κελεστίνου πρὸς Νεστόριον.

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Νεστορίῳ Κελεστῖνος.

Εφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν, μετὰ τὸ ἀνόσιον καὶ πολλάκις κατακριθὲν δόγμα Πελαγίου καὶ Κελεστίου, ἡ καθολικὴ πίστις εἰρήνευσεν, ὁπότε ἐκείνους μετὰ τῶν ἐπομένων τῇ δόξῃ αὐτῶν ἥ τε ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις ἀκοντίῳ συμφωνούσης ἀποφάσεως ἔπληξεν. αὐτίκα ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Αττικὸς, ὁ διδάσκαλος τῆς καθολικῆς πίστεως, καὶ ἀληθῶς τοῦ μακαρίου Ιωάννου καὶ εἰς ταῦτα διάδοχος, οὕτως *ἐκεῖνος ἐδίωξεν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ βασιλέως, ὥστε αὐτοῖς μήτε τοῦ ἐκεῖ ἑστάναι ἄνεσιν συγχωρηθῆναι. ἔσχεν ἡμᾶς μετὰ τὴν ἐκείνου ἔξοδον οὐχ ἡ τυχοῦσα φροντὶς ἐκδεχομένους, πότερον ὁ ἐκεῖνον *διαδεξάμενος εἴη αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πίστιν διάδοχος, ἐπεὶ δυσχερές ἐστιν ἐκτείνεσθαι τὰ καλά· πολλάκις γὰρ ἑαυτὰς ἀμοιβαδὸν αἱ ἐναντιότητες διαδέχονται. ἀλλ' ἐχήκαμεν μετ' ἐκεῖνον τῷ μέλλοντα ἡμᾶς ταχέως καταλιπεῖν, τῷ ἁγίῳ Σισίνιῳ, εὐδοκιμήσαντα ἐπί τε τῇ ἁπλότητι καὶ ἁγιότητι κοινωνὸν, αὐτὴν τὴν πίστιν, ἣν εὗρε, κηρύττοντα. ἀνεγνώκει δηλαδὴ ἡ ἁπλῆ ἐκείνη *εὐλάβεια, καὶ εὐλαβὴς ἁπλότης, δεῖν μᾶλλον φοβεῖσθαι, ἢ ἰδίας συνέσεως βάθος ζητεῖν· καὶ ἀλλαχοῦ· μὴ δεῖν ἀνερευνᾶν τὰ βαθύτερα. καὶ πάλιν· εἴτις ἄλλο κηρύξειε καὶ νομοθετήσειε παρ' ὃ ἐκηρύξαμεν, ἀνάθεμα ἔστω. ἀλλὰ καὶ τούτου ἐκ τοῦ κόσμου μεθισταμένου, ὡς ἡ ἡμετέρα φροντὶς ἐπὶ τοσοῦτον ἑαυτὴν ἐξέτεινεν, ἐφ' ὅσον ὁ κύριος ἐπέ-

*ἐκείνος

*διαδεξάμενος

*εὐλάβεια, ἐκείνη

CAPVT XVIII.

Epistola Cælestini ad Nestorium.

Dilecto fratri Nestorio Cælestinus.

ALIQVANTIS diebus vitæ nostræ, post nefandum & sæpe damnatum dogma Pelagii atque Cælestii, catholica fides quietem habuit, quando eos cum suæ opinionis sequacibus, telis vnitæ sententiæ oriens occidensque percussit. Denique sanctæ recordationis Atticus, catholicæ magister fidei, & vere beati Ioannis etiam ad ista successor, eos ita persecutus est pro rege communi, vt iis nec standi quidem illic copia præstaretur. Mansit nos post eius exitum solicitudo vel maxima, cum successor ipsius vtrum etiam in eius fide succederet, quæreremus; quia difficile est continuari quæ bona sunt: nam sibi sæpe alternis vicibus aduersa succedunt. Habuimus tamen post hunc, a quo eramus continuo deserendi, sanctum Sisinium celebratũ simplicitate & sanctitate collegam, eam fidẽ quam inuenerat, prædicãtem. Legerat profecto simplex sanctitas, & sancta simplicitas, *timendum magis, quam alte sibi esse sapiendum*. & alibi: *Altiora sectanda non esse*. & iterum: *Si quis aliud prædicauerit, quam quod prædicauimus, anathema sit*. Hoc tamen exeunte de sæculo, cum se solicitudo nostra in tantum extenderet, in quantum ei Dominus noster

Rom. 11. v. 20. Eccl. 3. v. 22. Gal. 1. v. 8.

permisit; lætificauit animum nostrum venientium narratio nuntiorum, quam mox firmauit eorum, qui interfuerunt ordinationi tuæ, relatio collegarum; qui tibi testimonii tantum detulerunt, quantum ferri huic debuit, qui aliunde videbatur electus. Tanta enim ante opinione vixisti, vt tuis te aliena ciuitas inuideret: tanto nunc horrore vitaris, vt tui in aliis videant, qualiter fuerint liberati. Dudũ sumpsimus epistolas tuas, quibus in angusto nihil potuimus dare responsi. erat enim in Latinum sermo vertendus. quod cum, licet sero, facimus, sancti fratris & coepiscopi mei Cyrilli probatissimi sacerdotis per filium meũ Possidonium diaconum talia de te scripta suscepimus, quibus his qui de tua ordinatione retulerãt, perisse suum testimonium doleremus. Bonis enim principiis tuis malus (quantum videmus) successit euentus; bonis, inquam, principiis, quæ apud nos ita celebrata fuerant, vt responsum dantes ad relationem fratrum, nos faceremus participes gaudiorum. Sed considerantes nunc & querelam de te prædicti fratris, & interpretatas tandem epistolas tuas apertam blasphemiam continentes; illud nobis apostolicum vi-
Gal. 4. v. 20. demus esse dicendum: *Vellem mutare vocem meam, quia confundor in vobis.* quinimo mutaui, nisi de præcipitiis se reuocet impius dis-
1. Cor. 5. v. 13. putator. *Necesse est enim, vt malum ex nobisipsis*, sicut præcipitur, *auferamus.*

τρεψεν, ἐχαροποίησεν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἡ διήγησις τῶν ἐρχομένων ἀγγέλων, ἣν εὐθέως ἐβεβαίωσεν ἡ τῶν ἡμετέρων κοινωνῶν ἀναφορὰ τῶν παραγενομένων τῇ σῇ χειροτονίᾳ· οἵτινες τοσοῦτόν σοι ἐμαρτύρησαν, ὅσον ἐχρῆν τῷ ἀλλαχόθεν ἐπιλεχθέντι. μετὰ τοσαύτης γὰρ καὶ πρότερον ὑπολήψεως ἔζησας, ὥστε καὶ ἐφθόνησε τοῖς σοῖς ἀλλοτρία πόλις· μετὰ τοσαύτης δὲ νῦν ἀτοπίας φευκτέων σεαυτὸν παρεσκεύασας, ὡς τοὺς σοὺς ἐν ἀλλοτρίοις ὁρᾷν, ὅπως ἀπηλλάγησαν. πρόην ἐδεξάμεθα τὰς σὰς ἐπιστολὰς, αἷς ἐν στενῷ οὐκ ἠδυνήθημεν ἀποκρίνασθαι· ἔδει γὰρ τὸν λόγον εἰς Ρωμαϊκὸν μεταβληθῆναι. ὅπερ ὡς βραδέως διὰ τὴν ἀνάγκην ἐποιοῦμεν, ἐδεξάμεθα τοιαῦτα περὶ τοῦ γράμματα τοῦ ἁγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου, τοῦ δοκιμωτάτου ἱερέως, διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου, δι' ὧν σφόδρα ἐλυπήθημεν ἀπολωλέναι τῶν περὶ τοῦ ἀνενεγκόντων τὴν μαρτυρίαν. καλὰς γὰρ σου τὰς ἀρχὰς κακὴ, ὡς ὁρῶμεν, ἀπόβασις διεδέξατο. καλὰς φημὶ ἀρχὰς, τὰς παρ' ἡμῖν οὕτω φημισθείσας, ὡς δεῖξαι ἡμᾶς ἐν τῇ ἀποκρίσει τῇ πρὸς τὴν ἀναφορὰν τῶν ἀδελφῶν, ὅπως ἦμεν κοινωνοὶ τῆς χαρᾶς. ἀλλὰ νῦν ἐννοοῦντες καὶ τὴν περὶ τοῦ μέμψιν τοῦ προειρημένου ἀδελφοῦ μου, καὶ τὰς σὰς ἐπιστολὰς ἑρμηνευθείσας, αἵτινες φανερὰς ἔχουσι βλασφημίας, ὁρῶμεν ὅτι λεκτέον παρ' ἡμῶν τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο· ἤθελον ἀλλάξαι μου τὴν φωνὴν, ὅτι καταισχύνομαι ἐν ὑμῖν. μᾶλλον δὲ ἤλλαξα, εἰ μὴ ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ ἀνακαλέσειεν ὁ ἀσεβὴς προσομιλητής. ἀνάγκη γάρ ἐστιν, ἵνα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν τὸ κακὸν, ὥσπερ ἐκελεύσθημεν, * ἀποστήσωμεν.

Anno Christi 431.

* ἀποστήσωμεν.

ANNO CHRISTI 431.

Ανέγνωμεν τοίνυν τῶν ἐπιστολῶν τὸ ὕφος, καὶ τὰς βίβλους, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀνδρὸς τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ἀντιόχου ἀποδιδόντος, ἀπεδεξάμεθα ἐπὶ ταύταις. *ἀνιχνευθεὶς μὲν ἡμῖν, καὶ εὑρεθεὶς, καὶ καταχεθεὶς πολυλαλίᾳ τινὶ ἐξωλίσθανες, τἀληθῆ τοῖς σκοτεινοῖς ἐγκαλύπτων, καὶ πάλιν συγχέων ἑκάτερα, τῷ ὁμολογεῖν μὲν τὰ ἀρνηθέντα, ἐπιχειρεῖν δὲ ἀρνεῖσθαι τὰ ὡμολογημένα. ἐν δὲ ταῖς σαῖς ἐπιστολαῖς φανεραὶ ἀπόφασιν οὐχ οὕτω περὶ τῆς ἡμετέρας πίστεως, ὡς περὶ σεαυτοῦ ἐξηνέγκας, θέλων περὶ τοῦ θεοῦ λόγου ἄλλως κηρύξαι, ἤπερ ἡ πάντων πίστις ἔχει. ἰδοὺ τοίνυν εἰς οἵαν καλούμεθα ἀπόφασιν περὶ σοῦ. ἰδοὺ οἷαί εἰσιν αἱ εὐεργεσίαι τῶν σῶν καινοτήτων· ἀφ' οὗ ἀγνοούμενος μὲν ἐπελέχθης, γνωσθεὶς δὲ κατηγορήθης. λοιπὸν μετὰ τοῦ τῶν ἐθνῶν διδασκάλου λεκτέον· τί γὰρ εὐξώμεθα ὡς χρὴ, οὐκ ἴσμεν. ἆρα οὐ ταῦτα τὰ ῥήματα ἐκείνῃ τῇ ἐκκλησίᾳ πρέπει, ἥ τις δεδοκιμασμένων ἐν αὐτῇ ἀνθρώπων κατεφρόνησεν, ἀκολουθοῦσα τῇ σῇ φήμῃ, οὐ τῇ γνώσει; ἠπατήθη ἡ ὑπόνοια τῶν καλῶς περὶ σοῦ πιστευσάντων. τίς γὰρ ἐντὸς προβάτου μαλλοῦ ἅρπαγα κεκρύφθαι λύκον νομίσειε; φωνή ἐστιν αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου, δεῖν καὶ αἱρέσεις εἶναι, ἵνα οἱ δεδοκιμασμένοι φανεροὶ ὦσιν. ἄνοιγέ σου τὰς ἀκοὰς, καὶ τούτου τοῦ πρὸς Τιμόθεον καὶ Τίτον ἄκουε λόγους. τί ἄλλο κελεύει, ἢ ἵνα τὰς βεβήλους καινότητας τῶν φωνῶν ἀποστρέφωνται; ταῦτα γὰρ εἰς ἀσέβειαν προχωρεῖ, ἅπερ ἀεὶ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ποιεῖ. τοῦ δὲ Τιμόθεον καὶ παρακεκληκέναι αὐτόν φησιν, ἵνα τῇ Ἐφέσῳ παραμένων, παραγγείλῃ τισὶ, μή τις ἄλλο κηρύξῃ. πρὸ ὀφθαλμῶν μοί ἐστι τὰ ῥήματα Ιερε-

*ἀνιχνεύθης μὲν ἡμῖν, καὶ εὑρεθεὶς, καὶ καταχεθεὶς πολυλαλίᾳ τινὶ ἐξωλίσθανες, τἀληθῆ τοῖς σκοτεινοῖς ἐγκαλύπτων, καὶ πάλιν συγχέων ἑκάτερα, τῷ ὁμολογεῖν μὲν τὰ ἀρνηθέντα, ἐπιχειρεῖν δὲ ἀρνεῖσθαι τὰ ὡμολογημένα.

Legimus ergo epistolarum tenorem, & eos libros quos illustri viro filio meo Antiocho reddente suscepimus. In his quidem a nobis inuestigatus, deprehensus & tentus es, quod multiloquio labebaris, dum vera inuoluis obscuris: rursus vtraque confundens, vel confiteris negata, vel niteris negare confessa. Sed in epistolis tuis apertam non tam de fide nostra, quam de te tulisti sententiam, volens de Deo Verbo aliter quam fides habet omnium disputare. Ecce nunc in quam de te vocamur sententiam, ecce quæ tuarum sunt beneficia nouitatum: postquam ignoratus electus es, cognitus accusaris. Iam nunc cum illo gentium doctore dicendum est: *Nam quid oremus, secundum quod oportet, nescimus.* Nonne hæc ecclesiæ illi verba conueniunt, quæ probatos sibi viros, non notitiam tuam, sed famam secuta, contempsit? Iam impositum est opinioni bene de te credentium. Quis enim intra ouile velut rapacem lupum putaret abscondi? Vox est eiusdem Apostoli, *oportere etiam hæreses esse, vt probati manifesti fiant.* Aperi aures tuas, & eius ad Timotheum & Titum dictos audito sermones. Quid his aliud præcipit, quam *vt nouitates vitent vocum profanas?* Ad impietatem quippe ista proficiunt, quæ semper spinas & tribulos intulerunt. Timotheum certe etiam rogasse se dicit, vt *Ephesi remanens denuntiaret quibusdam, ne quis aliter prædicaret.* Ante oculos mihi Ieremiæ pro-

Rom. 8. v. 26.

1. Cor. 11. v. 19.

1. Tim. 6. v. 20. Tit. 3.

1. Tim. 1. v. 3.

Ier. 5. v. 30.

phetæ verba sunt: *Horribilia*, inquit, *facta sunt super terram: Prophetæ iniquitates prophetizãt*. Hæc, dicas volo, quasi ignota te transeunt, aut quasi nota contemnis? Si quasi ignota te transeunt, non sit pudori discere rectum, quando timori non fuit docere peruersum. Si quasi nota contemnis, intellige te inexcusabilem fore, cum a te cõmissi tibi talenti quæsierit ille rationem, qui per nos de hoc sancto fenore suum lucrum semper expectat. Aspice quæ pœna illum maneat, qui abscondit acceptum, qui integrum certe restituit quod accepit. Vnde euidenter aduerte, quod sit & quale periculum, nec hoc quod acceperis, reddidisse. An tu Domino nostro dicturus es: *Quos dedisti mihi, custodiui:* cum sic scindi in partes eius audiamus ecclesiam? Qua conscientia viuis, pene ab omnibus in hac ciuitate desertus? Optaueram eos tunc fuisse tam cautos, quam nunc sunt, cum sibi desiderant subueniri. Vnde tibi in has quæstiones verba dirigere, quæ sit blasphemum cogitasse? Vnde hæc in populos episcopo prædicare, quibus virginei partus reuerentia saucietur? Non debent veteris fidei puritatem blasphema in Deum verba turbare. Quis vnquam non dignus est anathemate iudicatus, vel adiiciens vel detrahens fidei? Plene etenim ac manifeste tradita ab apostolis nobis, nec augmentum nec imminutionem requirunt. Legimus in libris nostris non addi de-

Matth. 25.

Ioan. 17.

Apoc. 22. v. 18.

μίου τ῀ θεοῦ φήπου· φοβερὰ, φησὶν, ANNO CHRISTI 430.
ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς· ⟨ι⟩ θεοῦ πᾶσα
ἀδικία ἐν θεοῦ προφήταις. τοῦτο, εἰπέ
μοι, ὡς ἄγνωστά σε παρέρχεται, ἢ ὡς
ἐγνωσμένων καταφρονεῖς; εἰ μὲν ὡς
ἀγνωστά σε παρέρχεται, μὴ αἰδεσθῇς
μαθεῖν τὸ ὀρθὸν, ὡς ὅτε ἐφοβήθης
μαθεῖν τὸ διεστραμμένον, καὶ διδά-
ξαι. εἰ δὲ ὡς ἐγνωσμένων καταφρο-
νεῖς, νόει, ὅτι ἀναπολόγητά σοι ἔσται,
ὅταν ἀπὸ σοῦ τὸ ἐπιστραπέντος σοι
ταλάντου ⟨τ⟩ λόγον ἐκεῖνος ἐπι-
ζητήσῃ, ὃς δι' ἡμῶν ἀπὸ τούτου τοῦ ἁ-
γίου δανείσματος ἑαυτῷ κέρδος ἀεὶ
ἐκδέχεται. ὅρα, οἵα ζημία ἐκεῖ-
νῳ μὲν ⟨τ⟩ κρύψαντι ὁ εἰλή-
φει· * ἔπειτα μὲν ⟨τ⟩ μὴ ὁλόκλη- * Alias
ρον ἀποκαταστήσαντι, ὅπερ εἰλήφει. ὅσῳ ἐπὶ
φανερὸς πρόσεχε, ὅσος καὶ οἷος ἐ
κίνδυνος, μηδὲ ὅπερ ἔλαβες, ἀπο-
διδόναι. ἆρα σὺ τῷ δεσπότῃ ἡμῶν
ἐρεῖς· οὓς δέδωκάς μοι, ἐφύλαξα·
ὁπότε οὕτως ἀκούομεν σφάζεσθαι καὶ
ῥάζεσθαι πρὸ ἐκκλησίας αὐτῆς; μᾶ
οἵας σωτηρίσεως ζῆς, ὄφελον ἀπὸ
πάντων σὺ ταύτῃ τῇ πόλει καταλει-
φθείς; νυνὶ μὲν αὐτὸν τότε μᾶλ-
λον ἐγκρυπτάσσεσθαι ἀσφαλεῖς, ἢ νῦν εἰσιν,
ὅτε ἑαυτοῖς ἐπιζητοῦσι βοηθεῖν. πό-
θεν σοι εἰς τοιαῦτα ζητήματα ἰθυνεῖν
λόγους, ἅπερ σὺ νοεῖν βλάσφημον; ἐ
πόθεν ἐπισκόπῳ εἰς δήμους ταῦτα
κηρύττειν, δι' ὧν τὸ σέβας τῆς θεο-
σεβικοῦ τόκου ὑπερώσκεται; ἐκ ὀφεί-
λοισι τῆς ἀρχαίας πίστεως τοῖς κα-
θαρόπλα βλάσφημοι εἰς ⟨θ⟩ θεὸν λό-
γοι διαφερόντως. ὡς πώποτε ἐκ ἄξι⟨ο⟩ τῆς ἀναθεματισθείσης ἐκεῖνα, ἢ
ἀφαιρῶν τι, ἢ προσιδεὶς τῇ πίστει; τὰ γὰρ μεσῶς καὶ φανερῶς παραδεδο-
μένα ἡμῖν παρὰ τῶν ἀποστόλων, οὔτε προσθείκτω, οὔτε μείωσιν ὑπδέχε-
ται. ἀνέγνωμεν γὰρ ἐν ταῖς βίβλοις ἡμῶν, μήτε προσθεῖναι δεῖν, μή-

π

ANNO CHRISTI 431.

τε ἀφαιρεῖν. μείζιση γὰρ ἡ τῶ πρόσθεντα, καὶ τ' ἀφαιρουῦντα ζημωεία δεσμεῖ. ὅθεν καυτῆρα καὶ σίδηρον ἑτοιμάζομεν, ἐπειδήπερ ἑτέρως ἐκ ἔστι καταπλητέα τὰ τραύματα, ἀπερ ὕστερον ἀποκοπῆς ἄξια. ἴσμεν γὰρ τὰ μέγιστα ἑλαφρώματα μὴ μείζονος ἀεὶ πόνου περιπθόμενα. ἀλλὰ μεταξὺ πολλῶν, ἅπερ πρὸς θεὸν ἀσεβῶς κηρυττόμενα, ἡ * καθόλου ἀπωθεῖται ἐκκλησία, κλαίομεν μάλιστα τὸ, ταῦτα τὰ ῥήματα παρὰ θεοῦ ἀπῆρται ἀπὸ τ' * συμβόλου, ἅπερ ἡμῖν πάσης ζωῆς καὶ σωτηρίας ἐπαγγέλλεται τ' ἐλπίδα. ὅπερ διὰ τί γίνεται, λελοδόσιν αἱ ἐπιστολαί σου, πρὸς ὧν οὐδεμία ἀμφιβολία ἔστιν· ὑπὲρ ταύτας αὐτὸς ἀπέστελας, ἃς ἐκ ἠβουλόμεθα ἐληλυθέναι εἰς ἡμετέρας χεῖρας, μὴ ἀναγκαζώμεθα δικάσαι πρὸς τὸ εἶδος τῦ πλικούτου μύσους. πασῶν τῶν διαλέξεών σου τὰς ὁδοὺς ὁ βραχὺς ἐκείνων πρὸς ἔκλεισε λόγος. ἤπλωσας σεαυτὸν πλατύτερον, καὶ πολλαῖς περιτροφαῖς περιῆλθες· ὀψὲ δὲ ὅμως διὰ διαφόρων ὁδῶν εἰς τὴν ἀσεβῆ ὁρον ἔφθασας. ἴσμεν τί ἐκεῖνος διέταξεν, ὁ κελεύσας φεύγειν τὰς ἔριδας καὶ τὰς μάχας τὰς πρὸς τῦ νόμου· εἰσὶ γάρ, φησὶν, ἄχρηστοι καὶ μάταιαι. ὅπερ τίνων ἄχρηστον καὶ μάταιον κρίνεται, οὐδεὶς ἀμφιβάλλει μακρὰν εἶναι ὠφελείας. συγχαίρω ἐκ καὶ ὁ ἀδελφὸς Κύριλλος ἤδη σε διὰ δευτέρων ἐπιστολῶν μεθοδεύεσθαι φησι, * θέλων σε τῦτο * ποιεῖν, ὅπως μὴ πρὸ τῶ πρώτου καὶ δευτέραν ἐκείνου, καὶ ταύτην τὴν ἡμετέραν ὑπόμνησιν, ὡς δῆλόν ἐστιν εἶναι τέλος λοιπὸν, παντελῶς ἀπὸ τῆς τῦ σωτῆρίου ἡμῶν, καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν σωτηρίου ἀποκλείσθης, ἐὰν μὴ θᾶττον τὰ κακῶς εἰρημένα ὑπὸ θεοῦ, διορθωθῇ· ἐὰν μὴ εἰς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπανέλθῃς, ἵνα ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς ἔναι

bere, non detrahi. Magna quidem & addentem & detrahentem pœna constringit. Vnde cauterium paramus & ferrum, quia vltra non erunt fouenda vulnera, quæ merentur abscindi. Scimus certe, maiora vitia maiore semper dolore sanari. Inter multa quæ a te impie prædicata, vniuersalis recusat ecclesia, symbolo ab apostolis tradito plangimus hæc verba fuisse sublata, quæ nobis totius spem vitæ salutisque promittunt. Quod quare fiat, loquuntur epistolæ tuæ, de quibus nulla dubitatio est, quia eas ipse misisti: quas in manus nostras nolueramus venire, ne de tãti cogeremur sceleris genere iudicare. Omnium disputationum tuarum vias breuis earum sermo concluſit. Extendisti te latius, multis anfractibus circumisti: sero tamen diuerso itinere peruenisti ad impium constitutum. Scimus quid ille cauerit, qui præcepit contentiones & pugnas legis esse vitandas: *Sunt enim*, inquit, *inutiles & vanæ*. Quod igitur vanum & inutile iudicatur, nemo dubitat minime profuturum. Itaque quamuis & iam frater Cyrillus secundis te epistolis suis asserat esse conuentum, intelligas volo, post primam & secundam illius & hanc correptionem nostram, quam cõstat esse iam tertiam, ab vniuersitate collegii & conuentu Christianorum te prorsus esse seiunctum, nisi mox quæ male dicta sunt corrigantur, nisi in eam viam redeas, quam se Christus esse testatus est, ut sis ipse via, veritas & vita. Quod si non feceris, nihil nobis cum tua communione erit. Tit. 3. v. 9.

ſtatur. Male in hunc arma deſperatione mouiſti, qui te ſuper familiam ſuam, velut fidelem prudentemque ſeruum permiſerat ante conſtitui. Periit tibi huius vice officii beatitudo promiſſa: quia non ſolum non das cibum in tempore, verum etiam veneno interficis, quos ille ſuo ſanguine & ſua morte quæſiuit. Venenum namq; eſt ſub tuis labiis, quæ maledictionis & amaritudinis plena videmus; cum cõtra eum qui ſuauis eſt, niteris diſputare. Vbi eſt diligentia paſtoralis? *Paſtor bonus animam ſuam ponit pro ouibus ſuis: mercenarius vero eſt, qui eas lupis dimittit & tradit.* Quid hic tu paſtor acturus es, qui Dominicum gregem pro lupis ipſe diſpergis? Ad quænam grex Dominicus ſepta confugiet, ſi intra ouilia eccleſiæ ſauciatur? qua futurus eſt tuitione defenſus, qui te patitur pro cuſtode raptorem? *Et alias,* inquit Dominus, *habeo oues, quæ non ſunt ex hoc ouili; & illas oportet me adducere.* Ille alias ſe promittit adducere, tibi pereunt quas habebas. tametſi quidem certũ ſit, quoties iſta contingunt, non oues paſtoribus, ſed magis ouibus perire paſtores. *Et vocem meam,* inquit, *audient.* Quare? *Vt fiat vnus grex, vnus paſtor.* Ad illius vocem vnus fit grex, ad tuã vero aut inficitur, aut fugatur. Durum eſt, vt in te de actibus apoſtolorum beati Pauli verba conueniant: *Ego,* inquit, *ſcio, quia intrabunt poſt diſceſſum meum lupi*

Matth.24. v.45.

Pſal.13.

Ioan.10. v.11.

Ibid.16.

Act.10. v.29.

μαρτύρεται. κακῶς κῆ τούτου ὅπλα κατ' ἀνελπισίαν ἐκίνησας, ὃς ἐπαύξω σε τ οἰκετῶν αὐξ, ὡς πιστὸν ☪ σωτὸν δοῦλον ἐπέτρεψε πρότερον καθεστῆναι. ἀπώλετό σοι ἡ ὑπὲρ τ τοιαύτης ὑπηρεσίας ἐπαγγελθεῖσα μακαριότης. ὃ γὰρ μόνον ζημιοῖ ὁ πρέχλς σὺ κερδος, ἀλλὰ κῆ θηλυτηρίῳ αὐαιρεῖς, οὓς ἐκεῖνος τῷ ἰδίῳ αἵματι καὶ τῷ ἰδίῳ θανάτῳ ἐκέρδανε. θηλυτήριον γὰρ ὑπὸ τοῖς σοῖς χείλεσίν εἰσι ταῦτα, ἅπερ κατάρας κῆ πικρότητος μεστὰ καθορῶμεν, ὁπότε κῆ τὲ ὄντος ἡδέος ὀπιχρεῖς διαλέγεσθαι. ποῦ ὅτιν ἡ ποιμενικὴ ἐπιμέλεια; ποιμὴν ἀγαθὸς τ ψυχὴν αὐτὲ τίθησιν ὑπὲρ τ ἰδίων προβάτων· μισθωτὸς δέ ὅτιν, ὃς ταῦτα τοῖς λύκοις καταλιμπάνει, κῆ πραδίδωσι. εἰ γὰρ σύ, ὦ ποιμήν, ἐνταῦθα προέξῃς, ὅπου τ δεσποτικὴν ἀγέλην αὐτὴ λύκων αὐτὸς διασπαράξῃς; εἰς ποίους λοιπὸν φραγμοὺς ἡ δεσποτικὴ ἀγέλη καταφυγεῖν δύνατ, εἰ ἐν τοῖς τ ἐκκλησιαστικῶν προβόλοις λυτρώσκεται; ἢ ποία πραφυλακὴ ἀσφαλὴς ἔσται, ὁπόταν τὰ φύλακι αὐτὴ φύλακος ἅρπαγα; καὶ ἄλλα, φησὶν ὁ κύριος, ἔχω προβατα, ἅπερ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τούτου τ προβατεώνος, κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν. ἐκεῖνος ἄλλα ἐπαγγέλλεται ἀγαγεῖν, σὺ δὲ *ἅπερ εἶχεν, ἀπολλύεις. εἰ κῆ τὰ μάλιστα φανερόν ὅτιν, ὁσάκις ταῦτα συμβαίνει, οὐ τὰ προβατα τοῖς ποιμέσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς προβάτοις τοὺ ποιμένας ἀπόλλυσθαι. καὶ τὴν φωνὴν μου, φησὶν, ἀκούσονται. διὰ τί; ἵνα γένηται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. πρὸς τὴν ἐκείνου φωνὴν μία ποίμνη γίνεται, πρὸς δὲ τὴν σὴν βλάπτεται, ἢ φυγαδεύεται. σκληρόν ὅτιν, ἵνα ἐπὶ σοὶ ἁρμόσῃ τὰ ῥήματα τ μακαρίου Παύλου, ἀπὸ τ προέξεων τ ἀποστόλων· ἐγὼ, φησὶν, οἶδα, ὅτι εἰσελεύσονται μετ τὴν ἐμὴν ἀναχώρησιν λύκοι βαρεῖς καθ' ὑμᾶς,

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

μὴ φεδόμενοι τῆς ἀληθείας. ἀφ' ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνθρωποι λαλοῦντες διεστραμμένα, ἵνα ἀπάγωσι τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. παῦτα ἠβουλόμεθα παρὰ σοῦ ἄλλοις, ἢ σοι εἰρῆσθαι· διδακτέα γὰρ ἦν παρὰ σοῦ, οὐ μαθητέα σοι, ἅπερ λέγομεν. τίς γὰρ φέρει διδάσκεσθαι ἐπίσκοπον, ὅπως ὀφείλει χριστιανὸς εἶναι; ἐπιμελῶς προσέχε, εἰς οἷόν αἵρεσιν κέκλησαι· προκαλῇ, διαβάλλῃ, κατηγορῇ. τί τούτων ἱερεῖ πρέπει; σκληροῖς σκληρὰ ὑποκεῖσθαι.* ἢ τίς ἔρα ἐστὶν ἄμωμα λόγοις ὑμωρεῖσθαι τὰ βλάσφημα. ἢ ὑπολαμβάνεις, ὅτι σου φεισόμεθα ἡμεῖς, ὁπότε σαυτῆς ψυχῆς αὐτὸς οὐ φείδῃ; ὃς πάντας θέλεις σοῦ φθάσαντας, καὶ σοῦ προόντας, καὶ σοῦ μέλλοντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν ὑπερβολὴν σωτηρίας. διώκω σιλανόν σοῦ ἐχθροὺς τοὺς καλοῦ θεράποντου μου, ὡς δοῦλος πιστός· ὁπότε φησὶν ὁ προφήτης, τελείῳ μίσει τοὺτους μισεῖν. ὑπομιμνήσκομαι πάλιν ἄλλου λαλοῦντος, ἵνα μὴ φείσωμαι. τίνι ἐγὼ σὺ ταῦθα προφέρω; τίνι ὑμῶν φυλάξω, ὁπότε ἔστο ὀφθῆναι προκόμμον, ἵνα μοι δρεπῇ ἡ ἀπάσης ἐλπίδος ὑποθεσις; αὐτῷ τῷ κυρίου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ῥήματά εἰσιν, οἷς φησι, μὴ πατέρα, μὴ μητέρα, μὴ τέκνα, μή τινα συγγένειαν ὀφείλειν αὐτῷ προτιμᾶσθαι. ἔστι γὰρ πολλάκις τοιαύτη εὐσέβεια, ἀφ' ἧς ἀσέβεια πίπτεται· ὅτε νικώσης τῆς κατὰ σάρκα διαθέσεως, ἐκείνης τῆς ἀγάπης, ἥτις ἐστὶν ὁ θεός, ἡ σωματικὴ ἀγάπη προκρίνεται, δι' ἣν πολλάκις ἡμῶν μὴ τινας. ἀλλ' ὅτε κατ' ἐκείνου ἐστὶν, ὃς ἐστὶν αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ἀναίσχυντον λοιπὸν κἀκείνας τὰς ἐννοίας ἐκβάλλεσθαι, ὧν ὁ ἀρχηγὸς εἰς δίκην καλεῖται. ἐξυπνίσθητι ὀφθέ ποτε· οὐ γὰρ λεκτέον ταῦτας ἐξηγορήσεις, ἃς ὑπονέμεις οὐ τῇ φυ-

*ἄνεις

graues in vos, non parcentes gregi: & ex vobisipsis exurgent homines loquentes peruersa, vt abducant discipulos post se. Hæc a te aliis, quam dicta tibi vellemus. docenda enim tibi fuerant, non discenda quæ dicimus. Nam quis ferat, doceri episcopum qualiter debeat esse Christianus? Diligenter aspice, in quam conditionem voceris: incesseris, argueris, accusaris. Quid horum conuenit sacerdoti? Duris dura responsio: si tamen vicissitudo est, verbis blasphemum vindicare. An tibi a nobis existimas esse parcendum, cum animæ tuæ ita ipse non parcas, vt omnibus velis & præteritis & præsentibus & futuris beneficium salutis auferre? Persequar plane boni Domini mei fidelis seruus inimicos, cum propheta asserat, odio eos se odisse perfecto. Moneor rursus altero loquente, ne parcam. Quem hic ego respiciã? cui honoris aliquid reseruem, quando agitur, vt mihi totius spei meæ causa tollatur? Ipsius in euangelio Domini verba sunt, quibus ait, non sibi patrem, non matrem, non filios, non aliquã necessitudinẽ debere præponi. Etenim talis frequenter est pietas, ex qua nascitur impietas; cum vincẽte carnis affectu, caritati illi quæ Deus est, caritas præponitur corporalis, cuius intuitu aliquibus sæpe deferimus. At vbi in eum tenditur, qui est ipsa dilectio, necesse est nec illa seruentur, quorum auctor vocatur in causam. Expergiscere tandem: quia non sunt istæ dicendæ vigiliæ, quas non exhi-

Psal.138.v.22. *Deut.7. & 13.*

Matth.10. v.37.

1.Ioan.4. v.16.

bes custodiæ, sed rapinæ. Dormire te velimus in hoc quod prædicas, & vigilare in hoc quod impugnas. Quid dico? Leuius certe ferremus, si in vtroque dormires. Nemo tibi perditus esset, nemo quæsitus: nullo animarum dispendio mœreret ecclesia, nullo compendio lætaretur. satius ei esset, si hanc sponso suo ita vt acceperas, resignares. Sed quid multis immoror, loquente architecto Paulo? frustra per te superædificatum aliquid quæro, in quo nõ inuenio fundamentum. Audio vim maximam sustinere clericos catholice sentientes, quibus nos communicamus, ita vt his etiam ciuitas interdicta dicatur. Lætamur eos præmium confessionis acquirere; sed dolemus quod episcopo persequente. Beatus apostolus Paulus persecutorem in prædicatorem mutauit: nefas est maximum, prædicatorem in persecutorem mutatum. Digere in numerum retro hæreticos, qui huiusmodi quæstiones ecclesiæ intulerunt. quis vnquam de hoc certamine victor reuertit? Habes certe tuæ ciuitatis exemplum. Paulus ciuis Samosatenus occupata ecclesia Antiochiæ, cum aliqua prædicaret, collegit suorũ seminum messem. Reliquos inuentores malorum, ecclesiis occupatis, sententiæ censura semper non dispar eiecit. Hos quoque hæreticos, de quibus nos, velut eorum quæ gesta sunt, nescius consulere voluisti, sedibus suis, iniusta dicentes, expulit iusta damnatio. Quos illic inuenisse requiem, non putamus esse mirandum. Inuenerunt enim impiam prædicationem, cu-

1. Cor. 3.

λακῇ, ἀλλὰ τῇ ἁρπαγῇ. ἠβουλόμεθά σε ἐν τούτῳ, ᾧ κηρύττεις, κοιμᾶσθαι, καὶ ἐγρηγορέναι καθ' οὗ πολεμεῖς. τί δὲ λέγω; φορητότερον ἦν ἐν ἡμῖν, εἰ ἐκοιμῶ εἰς ἑκάτερον. οὐδένα ἀπώλλυες, οὐδένα ἐκέρδαινες, ἐν οὐδεμιᾷ ζημίᾳ ψυχῶν ἡ ἐκκλησία ἐστύγναζεν, ἐν οὐδενὶ κέρδει ἔχαιρεν. ἤρκει αὐτῇ εἰ τῷ ἰδίῳ νυμφίῳ αὐτὴν ὥσπερ παρειλήφεις, καὶ παρεδίδους. ἀλλὰ τί πολλοῖς ἐμβραδύνω, λέγοντος τοῦ ἀρχιτέκτονος Παύλου; μάτην διὰ τοῦ ἐπικτισθέν τι ζητῶ, ἐν ᾧ οὐχ ὁρῶ θεμέλιον. ἀκούω βίαν ὑπομένειν τοὺς κληρικοὺς μεγίστην, τοὺς καθολικῶς φρονοῦντας, οἷς ἡμεῖς κοινωνοῦμεν, ὡς λέγεσθαι αὐτοὺς καὶ τῆς πόλεως ἀποκεκλεῖσθαι. χαίρομεν, ὅτι τὸ ἔπαθλον τῆς ὁμολογίας ἐκέρδαναν· ἀλλὰ λυπούμεθα, ὅτι ἐπίσκοπος ὁ διώκων. ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ διώκτου εἰς κήρυκα μετηλλάγη· νῦν δὲ, μέγιστον ἀσέβημα, εἰς διώκτην ἀπὸ κήρυκος μετηλλάχθαι. ἀρίθμει τοὺς πάλαι αἱρετικοὺς, οἵτινες τοιαύτας ζητήσεις τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπήνεγκαν. τίς πώποτε ἀπὸ τοιαύτης ἔριδος νικήσας ἀνεχώρησεν; ἔχεις ὑπόδειγμα τῆς πόλεως τῆς σῆς. Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἐπιβὰς τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ὥς τινα ἐκήρυττε, συνῆξε τῶν ἰδίων σπερμάτων τὸ θέρος. τοὺς λοιποὺς τῶν κακῶν εὑρετὰς καταχόντας τῶν ἐκκλησιῶν, ἀεὶ ἡ αὐτὴ στερρότης τῆς ἀποφάσεως κατεβάλλετο. ἀλλὰ καὶ τούτους τοὺς αἱρετικοὺς, περὶ ὧν ἡμᾶς, ὡς τὰ κατ' αὐτοὺς ἀγνοῶν, ἠθέλησας ἐρωτῆσαι, ἐκ τῶν ἰδίων θρόνων ὡς ἄδικα λαλοῦντας καταδίκη δικαία ἐξέωσεν· οὓς ἐκεῖ εὑρηκέναι ἀνάπαυσιν οὐ θαυμάζομεν. εὑρήκασι γὰρ ἀσεβὲς κήρυγμα, ὅτε ἐν

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

συκρίσῃ ἑαυτὸν ἐνόμισεν ἀνθυπάτοις. εἰ ταῦτα ὑπὲρ ἡ δύναμις ἐλάττονος ἀπήτησεν, οὐ δυνάμεθα σιωπᾷν ὅπερ θαυμάζομεν. δύνῃ ωμεν ὅπως καλῶς πιστεύεις περὶ τοῦ Χριστοῦ γνώσιν ἁμαρτίας, καὶ ὅπως αὐτῷ τὴν φύσιν δικαίως ἐνοχεύεις ἐξ ἧς καταγρεως· καὶ *τοῦτο δικαίως ἀποδοῦναι τὸ χρέος, ὃς ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ χρεώστου κατάγεται. Εἰ μὴ θεοποιοῦσιν οἱ καλακριθέντες, ὅτι ταῦτα ἠρνήσαντο; οὐδέποτε ἀνυπόπτως τὰ ἐναντία ἑαυτοῖς συμφωνεῖ. ἀλλὰ μᾶλλον ἐξεβάλλοντο, εἰ καὶ οἱ ὁμοίως ἀπήρεσκον. ὅμως διὰ τί τὰ κατ' ἐκείνων πεπραγμένα *ζητεῖται, ὁπότε δῆλόν ἐστιν, ὅτι ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς ἦρξατο τότε ἐπισκόπου τοῦ καθολικοῦ Ἀττικοῦ τὰ ἐπομνήματα ἀπεστάλη; διὰ τί μὴ ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιος ἐζήτησε; δηλαδὴ ὅτι ἐδοκίμασεν αὐτοὺς πρὸ τοῦ πεφηνασμένους δικαίως καλακεκρίσθαι. κλαιέτωσαν οἱ ἄθλιοι ἐκπεπτωκότες τῆς αἰωνίου ἐλπίδος, οἵτινες εἰς *μόνιμον τὴν κοινωνίαν διὰ μετανοίας βοηθεῖσθαι ἠδύναντο. ἰδοὺ ἥρξω μαθεῖν πρὸ αὐτῶν, εἴ τι πρέπον ἠγώνησας. ἀλλὰ τὸν σὸν πραῦμα μᾶλλον ἢ τὸ ἄλλων καθολικῇ καὶ ἐπιλαχνομένῃ ἐπισκέψει θεράπευε, ὅτι ἡρμοσμένως λέγομεν· ἰατρὲ θεράπευε σεαυτόν, ὁ βοηθεῖν ἄλλοις σκεπόμενος. ἡ ποιότης τῆς νόσου τῆς σῆς οὔτε ὑπιδέχεται, οὔτε ὑπερίστησι δοθῆναι ἀνακωχήν. τῆς ἱερέως τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὴν πίστιν ἐγνώκαμεν, καὶ ἔχομεν δεδοκιμασμένην. καὶ σὺ δέ γε αὖθις ὑπομνησθεὶς, τὰ αὐτὰ ἡμῖν πάλιν φρόνησον, εἰ μετ' ἡμῶν θέλεις εἶναι, ὦ ἀδελφέ. εἰ δέδοται ἄρα σοι σωφέσις, παίντων καταγνοὺς, ὧν ἄρχει τῆς παρόντος ἐφρόνησας, οὕτως ταῦτα, ὡς θέλομεν, κήρυσσε, ἅπερ αὐτὸν κηρύσσοντα καθορᾷς. ἡμεῖς γὰρ πρὸ τοῦ πρέπον,

ius comparatione se æstiment innocentes. Hoc loco, quia opportunitas sermonis exposcit, tacere non possumus, quod stupemus. Legimus quam bene teneas originale peccatum, qualiter ipsam naturam asseris debitricem, & eum debitum merito reddere, qui descendit de genere debitoris. Quid tecum faciunt qui sunt hæc negando damnati? Nunquam sine suspicione, ea quæ sibi sunt aduersa, conueniunt. Eiicerentur denique, si tibi quoque similiter displicerent. Cur tamen ea quæ in hos tunc sunt acta, quæruntur, cum certum sit, illinc ad nos a catholico tunc antistite Attico gesta directa? Cur non sanctæ memoriæ Sisinius ista quæsiuit? quia vtique sub decessore suo probauerat eos iure damnatos. Defleant infelices, spe se hominum fuisse deceptos; quibus iam potuit propter communionem sola pœnitentia subuenire. Ecce scire de his incipis, si qua ante nesciuisti. Causam tuam magis modo, quam aliorum, catholica & festina deliberatione curato; quia conuenienter dicimus: *Medice, cura te ipsum, qui aliis desideras subuenire.* Luc. 4. Ægritudinis tuæ qualitas non recipit, aut præstari permittit inducias. Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotis fidem & probauimus & probamus: & tu admonitus per eum, rursus eadem senti nobiscum, si vis esse nobiscum, o frater. Si tibi sensus datur, damnatis omnibus quæ hucusque sensisti, statim hæc volumus prædices, quæ ipsum videas prædicare. Nos contra fas,

*τοῦ. εἰς καινωνίαν διὰ μόνης τῆς μετανοίας

*ζητῶσι,

etiam ſacerdotes volumus eſſe correctos; quibus ſicut præmiſſa correctione conſulimus, ita in hos neceſſe eſt damnationis ſententiam, ſi abutuntur noſtra ſalubri admonitione, firmemus. Hoc tamen erit poſt damnationem praui dogmatis plenum correctionis indicium, ſi reuocentur omnes ad eccleſiam, qui propter Chriſtum caput eius videtur excluſi. Quod niſi fiat quod dicimus, eiiciendus qui eiecit: quamuis in noſtra cõmunione ſunt iſti, in quos talis cognoſcitur extitiſſe. Ad clerum quoque eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, vel omnes qui cenſentur nomine Chriſtiano, qualia neceſſitas poſtulauit, ſcripta direximus: vt ſi in peruerſæ diſputationis obſtinatione perſiſtis, neque hæc quæ frater Cyrillus prædicat, nobiſcum prædicaueris, a noſtro collegio, cum quibus tibi non poteſt eſſe communio, te intelligant ſeparatum; ſcituri, exemplo iam cauti, qualiter animæ ſuæ decocto & maturo iudicio debeant prouidere.

Aperte igitur hanc noſtram ſcias eſſe ſententiã, vt niſi de Chriſto Deo noſtro ea prædices, quæ Romana & Alexandrina, & vniuerſalis eccleſia catholica tenet, ſicut & ſancta Conſtantinopolitanæ magnæ vrbis eccleſia ad te vſque optime tenuit, & hanc perfidam nouitatem, quæ hoc quod venerabilis ſcriptura coniungit, nititur ſeparare, intra decimum diem a primo innoteſcentis tibi huius conuentionis die numerandum, aperta & ſcripta confeſſione

καὶ τοὺς ἱερεῖς* ἀνεχόμεθα διορθωθῆναι· ἀλλ' ὥσπερ ἐφροντίζομεν αὐτῶν τῷ πρότερον μεθοδεύειν, οὕτως εἰ ἀποχρήσοιντο τῇ ὑγιεῖ ὑπομνήσει, ἀνάγκη ἡμᾶς βεβαιῶσαι κατ' αὐτῶν τὴν τῆς καταδίκης ἀπόφασιν. οὗτο δ' ἔσται μετὰ τὸ καταγνῶναί σε τοῦ φαύλου διδάγματος, μεστὸν μαρτύριον τῆς* συνειδήσεως, εἰ ἀνακληθῶσι πάντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οὓς δῆλόν ἐστιν ἀποκεκλεῖσθαι διὰ τοῦ Χριστὸν, ὅς ἐστι ταύτης κεφαλή· οἷς εἰ μὴ γένηται ὃ λέγομεν, ἐκβλητέος ὃς ἐξέβαλεν· εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ εἰσὶν, εἰς οὓς ὤφθης τοιοῦτος. καὶ πρὸς τὸν κλῆρον δὲ τῆς ἐκκλησίας τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν, καὶ πάντας τοὺς ἐπιγραφομένους τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, οἷα ἀπήτησεν ἡ ἀνάγκη, ἀπεστείλαμεν γράμματα· ἵνα εἰ ἐν τῇ τῆς διεστραμμένης διαλέξεως παραμονῇ διατελέσῃς, καὶ μὴ ταῦτα ἅπερ ὁ ἀδελφὸς Κύριλλος μεθ' ἡμῶν κηρύττει, κηρύξῃς, μάθωσί σε ἀποκεχωρίσθαι τοῦ ἡμετέρου συνεδρίου, μεθ' ὧν σοι οὐ δύναται κοινωνία εἶναι· εἰσόμενοι καὶ τοῦτο, καὶ λοιπὸν ὄντες τῷ ὑποδείγματι ἀσφαλεῖς, ὅπως τῆς ψυχῆς ἑαυτῶν προνοεῖσθαι ὀφείλουσι καθηψημένῃ καὶ πεπεμμένῃ κρίσει.

Φανερῶς τοίνυν ἴσθι, ταύτην ἡμῶν εἶναι τὴν ἀπόφασιν, ὡς ἐὰν μὴ περὶ τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ταῦτα κηρύξῃς, ἅπερ καὶ ἡ Ρωμαίων, καὶ ἡ Αλεξανδρέων, καὶ πᾶσα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κατέχει, ὡς καὶ ἡ ἁγία ἡ κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησία ἕως σου κάλλιστα κατέσχε· καὶ ταύτην τὴν ἄπιστον καινότητα, ἥ τις ἐπιχειρεῖ χωρίζειν ἅπερ συνάπτει ἡ ἁγία γραφὴ, ἐντὸς δεκάτης ἡμέρας, ἀριθμουμένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τῆς ὑπομνήσεως, φανερᾷ καὶ ἐγγράφῳ ὁμολογίᾳ

ANNO CHRISTI 431.

ἀθετήσῃς, ὑπὸ πάσης κοινωνίας καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησαι. ὅνπερ τύπον πρὸς σὲ τῆς ἡμετέρας κελεύσεως, διὰ τοῦ μνημονευθέντος υἱοῦ ἡμῶν Ποσιδωνίου τοῦ διακόνου μετὰ πάντων τῶν χαρτῶν, πρὸς τὸν ἅγιον καὶ συνεπίσκοπόν μου τῆς μνημονευθείσης Ἀλεξανδρείας ἱερέα, τὸν πρὸ τούτου αὐτῷ συντελέστερον ἀνενεγκόντα, ἀπεστείλαμεν, ἵνα τοποτηρῶν ἡμῖν τοῦτο πράξῃ, ὥστε τὸ παρ' ἡμῶν ὡρισμένον, εἴ τε καὶ πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς φανερωθῇ· ὑπὲρ πάντες εἰδέναι ὀφείλουσι τὸ πραπόμενον, ὁσάκις ἡ πρὸς κοινοῦ πράγματος ἡ σκέψις.

damnaueris, ab vniuersalis te ecclesiæ catholicæ communione deiectum. Quam formam ad te nostri iudicii, per memoratum filium meum Possidonium diaconum cum omnibus chartis ad sanctum consacerdotem meum memoratæ Alexandrinæ vrbis antistitem, qui ad nos super hoc ipso plenius retulit, destinauimus, vt agat vice nostra; quatenus statutum nostrum & tibi, & vniuersis fratribus innotescat: quia omnes debent nosse quod agitur, quoties omnium causa tractatur. Deus te custodiat incolumem, frater carissime. Data tertio Idus Augusti, Theodosio XIII. & Valentiniano III. Augg. coss.

Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνόδῳ τῇ ἐν Ἐφέσῳ μετὰ τὰς καταθέσεις τὰς κατὰ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου· ἣ οὐκ ἀνελήφθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασι.

Hæc epistola in Synodo Ephesina lecta est post depositiones cõtra epistolam Nestorii factas: quæ & relata est in commentarios.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιθ'.

CAPVT XIX.

Τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή.

Eiusdem Cælestini epistola ad clerum & populum Constantinopolitanum.

Κελεστῖνος ἐπίσκοπος πρεσβυτέροις, διακόνοις, κλήρῳ, θεοῦ δούλοις, τῷ καθολικῷ λαῷ, διάφοροις ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Cælestinus episcopus presbyteris, diaconis, clericis, Dei seruis, populoque catholico, dilectis fratribus Constantinopolitanis in Domino Sal.

ΠΡΟΣ τούτοις μοι διαλεχθησομένῳ, οἵ τινες ἐκκλησίαν θεοῦ ποιοῦσι, πρόδρομοι ὁ ἀποστολικὸς λόγος προοίμιον, ἵνα ὑλακθεὶς μαθητὴς πρότερον ἀκούσωσιν ἐκείνου τοῦ διδασκάλου τὰ ῥήματα, ὃς τοῖς ἔθνεσιν ἐκήρυξεν· ἐκτὸς ἐκείνων, φησὶν, ἅπερ ὄντα ἔξωθεν, ἡ ἐπιμονή μου ἡ καθημερινή, ἡ φροντὶς πασῶν τῶν ἐκ-

ADeos qui faciunt ecclesiam Dei, mihi locuturo det apostolicus sermo principium, vt sancti discipuli prius audiant illius qui prædicauit gentibus verba doctoris. *Præter illa quæ sunt*, inquit, *extrinsecus, instantia mea quotidiana, solicitudo omnium ec-* 2. Cor. II. v. 28.

cleſiarum. Et rurſus: *Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis ſcandalizatur, & ego non vror?* Ita & nos, licet longe poſiti, vbi peruerſitate doctrinæ cognouimus noſtra membra lacerari, paterna ſolicitudine nos vrente, pro vobis alieno flagrauimus incendio: licet inter eccleſias Dei, quæ vbique in vnum Chriſti thalamum referuntur, nihil longe ſit, nihil cenſeatur alienum. Cum ergo noſtra viſcera ſitis, iure trepidauimus ne fidem veſtram, quæ vbique prædicatur, a tramite veritatis inſinuatio male docentis auertat. Nam Neſtorius epiſcopus de virgineo partu, & de diuinitate Chriſti Dei & ſaluatoris noſtri, velut eius reuerentiæ & communis omnium ſalutis oblitus, nefanda prædicat, vitanda perſuadet: ſicut & eius ſcripta ad nos ab ipſo cum propria ſubſcriptione tranſmiſſa, ſicut etiam relatio ſancti fratris & coepiſcopi mei Cyrilli per filium meum Poſſidonium diaconum ad me miſſa patefecit. Quibus omnibus recenſitis, magnam vitandamque peruerſitatem impiæ prædicationis inuenimus. Humanam enim in Chriſto diſcutit, diuinamque naturam; nunc ſolum hominem, nunc ei ſocietatem Dei, quoties tamen dignatur, aſſignans. *Sed nos,* ſicut Ieremias ait, *talium prophetarum non poſſumus vanos audire ſermones.* Audiat & Ezechielem, & quid ſibi immineat, recognoſcat. *Extendam,* inquit, *manum meam ſuper prophetas qui viſa vana & diuinantes mendacium:* non erunt in concilio populi mei, & in ſcriptura domus Iſrael non deſcribentur, & in terram Iſrael non introibunt, & ſcietis quia ego Dominus Deus. Quæ omnia ſi quis non timet, quomodo non horret? Quomodo non contremiſcit? Quomodo non ſe ſubtrahit? Quomodo non fugit? Quomodo non ſe ſeparat? Quomodo non ſe abſcindit? Quomodo non ſe abſtrahit? Quomodo non ſe abſtinet? Quomodo non ſe abſtergit? Quomodo non ſe abſtergit? Quomodo non ſe abſtergit

ANNO CHRISTI 431.

τῶν ὁρώντων ψευδῆ, καὶ λαλούντων κενά· ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονται, οὐδὲ ἐν τῇ γραφῇ τοῦ οἴκου Ισραὴλ γραφήσονται, καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ισραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται, ὅτι τὸν λαόν μου ἠπάτησαν. ποῦ ἐστιν ἡ χρεωστουμένη περὶ τὴν ἱερὰν ἀγέλην φροντὶς τοῦ ποιμένος; ποῦ ἡ πρόνοια τῶν δεσποτικῶν περιβόλων; ποίαν δὲ ἐλπίδα ἕξει ἡ ἀγέλη, ὅτε λύκον ἑαυτὸν ὁ ποιμὴν δείκνυσι, καὶ οὕτω τοῖς προβάτοις ἐπέρχεται, ὡς καθ' ἑκάστου λυσσᾶν; ἐκείνῳ γὰρ τῷ στόματι διασπαράττονται, ἀφ' οὗ τὰ ἀσεβῆ προφέρεται. τροφαὶ παραβάλλονται οὐχ αἱ πιαίνουσαι, ἀλλ' αἱ λεπτύνουσαι· μακαρία δὲ ὅμως ἡ ἀγέλη, ᾗ παρέσχεν ὁ κύριος κρίνειν περὶ τῆς ἰδίας νομῆς. ὅθεν, ὃ οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὅτι ποιεῖτε, τὴν ἀσεβῆ διάλεξιν ἀπωθεῖσθαι ὀφείλει ἡ πίστις ὑμῶν· ἵνα παρ' ὑμῖν ἐν Χριστῷ ἐγρηγορόσι φανερὰ ᾖ διαφορὰ τροφῆς καὶ δηλητηρίου, καὶ ἐπιμείνητε τούτοις, ἅπερ τὸν λόγον τῶν προτέρων ποιμένων διδάσκοντος μεμαθήκατε· εἰδότες, ὅτι ἄχρι τοῦ παρόντος ἐσχήκατε ἱερέας ἐν τε τῇ διδασκαλίᾳ καὶ ἁγιότητι προὔχοντας, οἵτινες οὐδέποτε χωριζόμενοι τῶν πατρικῶν παραδόσεων, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου μετὰ μεγίστης ἐκυβέρνησαν ἡσυχίας. ἵνα γὰρ ἀπὸ τῶν νεαρῶν ἀρξώμεθα, τί οὐκ ἐνέβαλε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἡ παίδευσις τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἐπισκόπου Ιωάννου, οὗ ὁ λόγος εἰς πάντα τὸν κόσμον ἐξεχύθη, οἰκοδομῶν τὴν καθολικὴν πίστιν; ὃς οὐδαμοῦ κατὰ διδασκαλίαν ἀπῆν· ὅπου γὰρ δήποτε ἀνεγνώσθη, ἐκήρυξε. τὴν δὲ ἐκείνου ἐπιμελῆ σύνεσιν στερρότης διαβεβοημένη διεδέξατο. ἐκυβέρνησε γὰρ ὁ τῆς ἁγίας μνήμης ἐπίσκοπος Αττικὸς τὸν χριστιανὸν λαὸν τῷ τοῦ προηγησαμένου ὑποδείγματι, καὶ

dent mendacia, & loquuntur vana: in disciplina populi mei non erunt, neque in scriptura domus Israel scribentur, & in terram Israel non intrabunt; quia populum meum seduxerunt. Vbi est debita erga sanctum gregem cura pastoris? Vbi est Dominicorum solicitudo septorum? Quid spei habeat grex, quando lupum se ipse pastor ostēdit, & sic oues inuadit, vt grassetur in singulas? Eo namque ore laniantur, quo impia proferuntur. Præbentur pabula non refectura, sed noxia. Beatus tamen grex, cui dedit Dominus de pascuis iudicare. Vnde, sicut vos facere non ambigimus, impiam disputationem debet fides vestra respuere: vt apud vos vigilantes in Christo, inter cibum & venenum sit certa discretio, & permaneatis in his, quæ sermone superiorum pastorum docente didicistis; scientes fuisse vobis hactenus sacerdotes doctrina & sanctitate pollentes, qui nunquam a paternis traditionibus deuiantes, ecclesiam Domini summa quiete rexerunt. Nā vt a recentioribus inchoemus, quid non animis vestris eruditio sanctæ memoriæ episcopi Ioannis infudit, cuius sermo adstruens catholicam fidem, toto orbe diffusus est? Qui nusquam per doctrinam suam defuit; quia vbicumque lectus est, prædicauit. Illius diligenti prudentiæ constantia celebrata successit. Rexit enim sanctæ memoriæ episcopus Atticus Christianum populum decessoris exemplo, & sacrilegos perse-

cutus est hæreticorum furores. Habuimus, hoc decedente, collegam beatæ memoriæ Sisinium, scientem quid possit gloriæ remanere, si integra & intemerata, quæ ad se vsque peruenerant, catholicæ fidei ornamenta seruaret. Intelleximus ei nec columbæ simplicitatem, nec prudentiam defuisse serpentis. Fleuimus, fratres carissimi, velut præscii futurorum, cito nos eius præsidio destitutos. In hoc enim qui de Deo nostro aliter disputat, quam ipse de se, aut de ipso apostoli tradiderunt, quid spei inueniemus, ignoro. Qui non solum attritos non alligat, sed & conterit alligatos: non solum elisos non eleuat, sed etiam stantes conatur allidere: non solum dispersa non colligit, sed & collecta dispergit: quamuis nec conteri possit Domino mens dicata, nec elidi qui stat virtute cælesti, sic nec sancta turba dispergi. Aperte ergo dilectioni vestræ, quod sine lacrymis non possumus dicere, nuntiamus. Mouit disputator vester prælium veritati, antiquæ fidei intulit manus: impugnat apostolos, prophetas respuit, ipsius Domini Dei nostri de se dicentis verba non sequitur. Cuius religionis, & quibus legibus seipsum episcopum dicit, abusus veteri & nouo testamento? Nam intellectum figuræ respuit, & inter nos versatam non recipit veritatem. Aliter denique de Christi Dei

Matth. 10. v. 16.

Ps. 146. v. 3.

Psal. 144. v. 14.

ἐδίωξε τὰς ἱεροσύλους τῶν αἱρετικῶν μανίας. ἐσχήκαμεν δὲ τούτου ἀπογενομένου κοινωνὸν τὸν τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιον, εἰδότα, ὅση δόξα* αὐτοῦ ἔμεινεν, εἰ φυλάξειεν ὁλόκληρα καὶ ἀβλαβῆ τὰ ἄχρις αὐτοῦ διαμείναντα τῆς καθολικῆς πίστεως κόσμια. ἐνοήσαμεν ὅπως ἐκείνῳ οὐκ ἔλειψε καὶ ἁπλότης περιστερᾶς, καὶ σύνεσις ἑρπετοῦ. ἐκλαύσαμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ, ὥσπερ προορῶντες τὰ μέλλοντα, τὸ ταχέως ἡμᾶς τῆς ἐκείνου βοηθείας ἀπεστερῆσθαι. ἐν γὰρ τούτῳ ἀγνοῶ ποίαν ἐλπίδα εὑρήσομεν, ὃς περὶ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλως διαλαμβάνει, ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ, ἢ οἱ ἀπόστολοι περὶ αὐτοῦ παραδεδώκασιν· ὃς οὐ μόνον τοὺς συντετριμμένους οὐ συνδεσμεῖ, ἀλλὰ καὶ συντρίβει τοὺς συνδεδεμένους· οὐ μόνον τοὺς καταβεβλημένους οὐκ ἐγείρει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱσταμένους καταβάλλειν ἐπιχειρεῖ· οὐ μόνον* τοὺς διεσπαρμένους οὐ συνάγει, ἀλλὰ καὶ τοὺς* συνηγμένους διαμερίζει· εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὔτε συντριβῆναι δύναται διάνοια ἀφιερωμένη θεῷ, οὔτε καταβληθῆναι ἱστάμενος οὐρανίᾳ δυνάμει, οὔτε τὸ ἱερὸν πλῆθος διαμερίζεσθαι. φανερῶς οὖν τῇ ἀγάπῃ ὑμῶν, ὅπερ χωρὶς δακρύων οὐ δυνάμεθα εἰπεῖν, ἀπαγγέλλομεν. ἐκίνησεν ὁ διαλεκτικὸς ὑμῶν μάχην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῇ ἀρχαίᾳ πίστει χεῖρας ἐπήνεγκε, πολεμεῖ πρὸς τοὺς ἀποστόλους, τοὺς προφήτας ἐκβάλλει, αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λέγοντος τοῖς ῥήμασιν οὐκ ἀκολουθεῖ. ποίας θρησκείας, ἢ* ποίοις νόμοις ἑαυτὸν ἐπίσκοπον λέγει, ἀποχρησάμενος τῇ καινῇ καὶ τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ; καὶ γὰρ τὸ* νοητὸν τοῦ σχήματος ἐκβάλλει, καὶ οὐ δέχεται τὴν μεταξὺ ἡμῶν ἀναστραφεῖσαν ἀλήθειαν. καὶ ἁπλῶς, ἄλλως περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἡμῶν διαλαμβάνει, ἢ ἀνέχεται τὸ τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας ἁγίασμα, ᾧ μετὰ σεβάσματος ἠκολούθησε πᾶς καθολικῶς διαλεγόμενος. οὐδεὶς γὰρ καλῶς τῇ θρησκείᾳ ἐνδεδεμένος, ἄλλως περὶ τοῦ Χριστοῦ ἐφρόνησεν, ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ φρονεῖσθαι ἠθέλησεν. ἐνίνησέ ποτε * ἱερόσυλον ζήτησιν ὁ Σαμοσατεὺς Παῦλος, ὅτε τῆς ἁγίας κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐκκλησίας περιῆσατο· ἀλλὰ τὸν ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐν ᾧ μαρῶς περικαθέζετο, καθήρπκεν εἰωθυῖα τῶν καθολικῶν ἱερέων ἀποφάσις. ἀεὶ γὰρ ἐκκόπτεσθαι ὀφείλοισι κομψῶς φιλόδοξοι, οἵ τινες τὴν ψυχὴν τοῦ χριστωνύμου λαοῦ διαζευγνύοντες, καὶ πρὸς τὸν γνώμονα τὸν ἰδίαν τὰ θαλήλια διαστρέφοντες, τῷ θεῷ καρποφορεῖν οὐ δύνανται· καὶ γεωργητέα ἐστὶν ἡ ἄμπελος, ἡ τὸ δίκαιον τοῦ κτήτορος ἐπιγινώσκουσα. δῆλον δέ ἐστιν, ὅτι αἱ τοιαῦται τῶν λόγων καινότητες ἀπὸ ματαίου ἔρωτος δόξης γεννῶνται· ὡς τινες ἐθέλοισι παρ' ἑαυτοῖς δοκεῖν ὀξεῖς, ὀπτικοὶ, καὶ φρόνιμοι, ζητοῦσι τὰ περιεστεγνωσι ξένον, ὅθεν παρὰ τοῖς ἀπαιδεύτοις ψυχαῖς περίκαιρον δόξαν ὀξύτητος ἀπενέγκωνται. ἀλλὰ τίς τούτων ποτὲ ἀληθῆ δόξαν ἐκέρδανεν, ἑαυτῷ δοκῶν φρόνιμος; ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου * ὑπολέγεται, καὶ ἐν τῷ σταυροῦ συγχέει τὰ ἰσχυρὰ, καὶ τοῦ φρονίμοις διὰ τοῦ κόσμου μωρῶν. τίς ἐν τῇ τοῦ κόσμου σοφίᾳ καυχᾶται, εἰ μὴ ὁ ὁμολογῶν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κόσμου εἶναι; εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ἑαυτὸν ἐκείνου εἶναι μαθητὴν, τοῦ εἰπόντος μὴ εἶναι ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κόσμου; μία ἐστὶ δόξα, ἵνα, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω. ἄρα οὐ τοῦτο τῷ ὑμετέρῳ ἐπισκόπῳ· ἀλλὰ ἄχει νῦν ὑμετέρῳ, ἐὰν μὴ πεισθῇ ὅπερ

* Ταύτῃ τῶν ἐφεσίων

* Ἐν ἑαυτοῖς γὰρ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν ἐχθρὸν τοῦ σταυροῦ, καὶ τοῦ φρονίμοις

nostri iactat arcano, quam fidei nostræ patitur sacramentũ, quod reuerenter secutus est omnis catholicus disputator. Nemo enim bene religioni deditus aliud de Christo sentit, quam de se voluit ipse sentiri. Mouit aliquando hanc sacrilegam quæstionem Samosatenus Paulus, cum sanctæ apud Antiochiam præesset ecclesiæ: sed eum de throno, cui feraliter præsidebat, sacerdotum catholicorum sententia vnita deiecit. Semper enim abscindendi sunt huiusmodi, qui conturbantes animum populi Christiani, & pro arbitrio suo euangelia vertentes, Deo fructificare non possunt. Excolenda est vinea, quæ ius possessoris agnoscat. Certum est autem, quia tales sermonum nouitates de vano gloriæ amore nascuntur. Dum sibi nonnulli volunt acuti, perspicaces & sapientes videri, quærunt quid noui proferant, vnde apud animos imperitos temporalẽ acuminis gloriam consequantur. Sed quis eorum vnquã veram gloriam, dum sibi sapiens videtur, obtinuit? *Deus enim noster infirma mundi elegit contra fortia, & sapientes per mundi stulta confundit.* Quis de mundi sapientia glorietur, nisi qui se confitetur esse de mundo, nisi qui se illius negat esse discipulum, qui ait *se non esse de mundo?* Vna est gloria, vt, sicut Apostolus ait, *qui gloriatur, in Domino glorietur.* Nonne huic vestro episcopo (sed nunc usque vestro, nisi quod credimus

1.Cor. 1. v. 27.

Ioan. 17. v. 16.

1.Cor. 1. v. 31.

credat) videmus hanc sententiam conuenire: *Stultus factus est, cum se dicit sapientem?* Professa quippe stultitia est, illum, *quem Dei scimus esse sapientiam virtutemque*, nescire. Nescire enim se ea quæ discutit, confitetur. Nec hunc dilectio vestra miretur a via veritatis errasse, quem Christum, *qui est via nostra*, videat perdidisse. Deprehendimus interdum se sinistra disputatione prodentem, interdum latentem quibusdam cuniculis, & sua venena celantē: & cum oportuerit, nos sequentes sententiam prudētissimi Salomonis, nullum ad eius imprudentiā præbere responsum, ne similes ei essemus: suademus tamen, vt apostolos ac prophetas nobiscum sequatur, ne cum omnibus solus occurrit, solus ab omnib. refutetur. Vobis vero diligentius vigilandum est, vt inimici prædicationibus resistatis. Maior enim vobis solicitudo est, cum intra ecclesiam vobis ecclesiæ aduersa dicūtur. Habēt laboris inducias, quos aduersarius foris positus incessit, qui dispersi propugnaculis murorum defensione se tutantur. Nesciunt ferias, quibus intus est hostis. Sed in hoc intestino bello, in hoc domestico prælio fides vobis murus sit, & contra perfidiam spiritalibus se telis ipsa defendet. Seruemus hanc, quæ nos seruata custodit. Per hanc *firmamentum nostrum Deus est, atque refugium de manu peccatorium*; cui vos in fluctu positos conuenit dicere: *Domine, libera nos, perimus.*

Rom. 1. v. 22.

1. Cor. 1. v. 24.

Ioan. 14. v. 6

Prou. 26.

Psal. 70.

Matth. 8. v. 25.

πεῖθόμθα· ὀφθμθα ταύτλω τ γνώμλω πρέπουσαν· μωρὸς ἐχθύετο, ὃς λέγλ ἑαυτ σοφόν; ὁμολογημθύη γὰρ ὅτι μωρία τ, ἐκεῖνον ἀγνοεῖν, ὃν ἴσμθν θεοῦ σοφίαν εἶν) κ δωάμιν. ὁμολογεῖ γδ ἑαυτὸν ταῦτα ἀγνοεῖν, ἅπερ ἀνακρίνᾳ. καὶ μὴ θαυμάσῃ ἡ ἀγάπη ὑμθν, ὅπο τ ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ὁπο πλανᾶδ τῦτον, ὁρθσα ὅτι Ⓝ Χεισὸν, ὅςις ὁδὸς ἡμθν τυγχάνᾳ, ἀπώλεσε. καταλήφαμθν αὐ Ⓝ ἐνίοτε σκαιᾷ διαλέξει πρσδιδόμθνον, ἐνίοτε κρυπτόμθνόν ἴσι λανθανούσαις διόδοις, κ σκέπονζα τὰ ἴδια δηλητήρια. καὶ δέον ἡμᾶς ἀκολουθοῦντας τῇ γνώμῃ τ σοφωτάτου Σολομῶντος, μηδεμίαν διδόναι ἀπόκρισιν πρὸς τ ἀνοιαν αὐ, μὴ ὅμοιοι αὐτῷ γθώμθα· ὅμως συμβουλθόμθν, ἵνα μθ' ἡμθν τοῖς ἀποστόλοις κ τοῖς προφήταις ἀκολουθήσῃ, μὴ ὡς πᾶσι μόνος ἀνθίστα, μόνος παρὰ πάντων ἀκλεὴς. ὑμεῖς δ' ὀπιμελέστρ Ⓝ ἐρημορέναι ὀφείλετε, ἵνα αὐτίζητε τοῖς τ ἐχθρο κηρύγμασι. μείζων γδ ὑμῖν ὅτι φροντὶς, ὅταν σὺν τῆς ἐκκλησίας λέγηται ὑμῖν τὰ τῇ ἐκκλησίᾳ συμπούσμθνα. ἐχέτωσαν ἐκεῖνοι ἀνακωχὴν τῶν καμάτων, οὓς προκαλεῖται ὁ αὐτίδικος ἔξω διώκων, κ οἱ ἔνες πρὸ σοῦ προμαχῶνας διεταρμθνοι ἀσφαλίζον) ἑαυτοῦ τῇ τ τειχῶν βοηθείᾳ. Ⓐ δ' ἔχοντες σῦδον τ * πόλεμον, ἀρχὴν ἐκ ἴσασιν. ὅμως σὺν τούτω πρὸ ἐμφυλίῳ πολέμῳ, σὺν ταύτῃ τῇ σύνεια μάχῃ εἴη ὑμῖν τεῖχος ἡ πίστις, κ τ ἀπιστίας αὐτὴ ἑαυτὴν ἐκδικήσᾳ πνθμαλικοῖς ἀκοντίοις. φυλάξωμθν ταύτλω, ὅτι φυλαττομθνη φυλάτθ ἡμᾶς. διὰ ταύτης ἡ ἀσφάλεια ἡμθν ὅστιν ὁ θεὸς, κ ἡ καταφυγή· ἁρπάζ ἐκ χερὸς ἀμθρτωλοθ. τῦτο ἡμᾶς σὺν κλύδωνι * κινουμένους πρέπει λέγειν· κύριε ἐλθὲ βοήσον ἡμᾶς, ἀπολλύμθα.

Anno Christi 431.

* malum

ANNO CHRISTI 431.

Πρὸς ὑμᾶς οὖν ὦ κληρικοὶ, καὶ πάντες ὅσοι καθιερωμένοι ἐστὲ τῷ θεῷ, μέλας ρεπέος ὁ περὶ ἡμῶν λόγος. ἐρεῖς τυχὸν τὴν τάξιν μὴ πεφυλάχθαι. ἠθελήσαμεν καὶ ἡμεῖς πρότερον, ὅπερ ἀπήτει ἡ ἀκολουθία, διαλεχθῆναι ὑμῖν· ἀλλ' ἐκράτησεν ἡ περὶ ἐκείνων φροντὶς μείζων, οἷς ἐθέλομεν εἰς τὸ κοινὸν σῶσαι. οὔτε γὰρ περὶ ὑμῶν ἀμφιβάλλειν ὀφείλομεν, ὧν δηλαδὴ ἡγεμονευόντων, ἐκείνους εὖ τῇ πίστει ἕξειν πιθόμεθα. ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἁγίου καὶ *θεοφιλεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου, διὰ τοῦ ἐμοῦ τοῦ ἡμῶν Ποσιδωνίου τοῦ διακόνου ἐμοὶ γενομένη, ταῦτα ἐδίδαξε προσέχειν καθ' ὑμῶν, ἅπερ δύναται καὶ τὴν μέλλουσαν τῆς ἐκκλησίας ποιεῖν ὁ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς μὴ φεισάμενος. ἀλλὰ ταῦτα ὑμᾶς μὴ βασανιζέτω. μείζων γὰρ δόξα ἐστὶν ἐν μείζονι καμάτῳ· ὅτι ἡ ποιότης τοῦ ἀγῶνος ποιεῖ τὴν τοῦ ἄθλου ποιότητα. ἀναγινώσκετε γὰρ μεθ' ἡμῶν, ὅτι ὁ νομίμως ἀγωνιζόμενος στεφανοῦται. ὅθεν ἡ προσήκουσα ἡμῖν χρεωστεῖται ὑμῖν, ἡ καὶ τοῖς μικροψύχοις, καὶ τοῖς ἀνδρείως ἀντιταμένοις ἀναλαμβάνει ὅτι· ἵνα καὶ τοῦτ' πρέσβεσι δυνηθῶσι φέρειν (ϕ) μὴ δυνάμενοι, καὶ ἰσχυρότεροι (χ) σῶσιν (ψ) ἀντιτάμενοι. οὐδέποτε τὰ ὅπλα τοῦ βασιλέως ἡμῶν ἡττᾶται. ἔλεγχός ἐστι πᾶς πρέσβις τῷ χειστάνῳ. *ἕτον γὰρ, ὡς ἀνέγνωμεν, *ὑπομονὴ ἐργάζεται· ἐκ ταύτης ἐλπὶς γεννᾶται, ἥτις οὐδένα, τὴν γραφῆς ἐπαγγελλομένης, ἀπατήσει. ὅθεν ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ, ἵνα ἡ παράμυθία ὑμῶν ἐκ θεοῦ ἐστιν, ᾧ τὰ σώματα ὑμῶν, τουτέστιν ὑμᾶς αὐτοὺς, ζώσας, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, θυσίας προσφέρετε· μὴ ἀποκάμητε ἀντιτάμενοι. παρέξει ἐπεῖνο (ω) δύναμιν, ὃς διὰ τοῦ ἀποστόλου ἡμᾶς διδάσκων, θέλει τὰ ἡμέτερα μέλη

Ad vos nunc clerici, & omnes qui deuoti eſtis Domino, noſter ſermo vertendus eſt. Dicat fortaſſe aliquis, ordinem non eſſe ſeruatum. voluimus & nos prius, quod ratio poſtulabat, habere verba vobiſcum: ſed eorum cura maior obtinuit, quos volumus in cõmune ſeruare. Neque enim de vobis dubitare debemus, quibus vtique ducibus illos pro fide ſtare credimus. Sancti & Deo amabilis fratris & coepiſcopi mei Cyrilli per filium meum Poſſidonium diaconum ad me directa relatio, ea contra vos agi loquitur, quæ poteſt in eccleſiæ membra agere qui eius capiti non pepercit. Non vos iſta diſcrucient: maior enim gloria eſt in labore maiore; quia certaminis qualitas facit præmii qualitatem. Legitis enim nobiſcum, quod *is qui legitime certauerit, coronabitur.* Vnde adhortatio noſtra vobis debetur, quæ & puſillanimis, & viriliter reſiſtentibus neceſſaria eſt, vt tentamenta valeant ferre qui nequeunt, & firmius poſſint ſtare qui certant. Nunquam noſtri regis arma vincuntur. probatio eſt omnis tentatio Chriſtiano, quippe *quæ patientiam*, ſicut legimus, *operatur:* ex hac ſpes naſcitur, *quæ neminem*, ſcriptura ſpondente, *confundit.* Vnde fratres cariſſimi, quia *conſolatio veſtra ex Deo eſt, cui corpora veſtra,* hoc eſt voſipſos, *viuas,* vt ait Apoſtolus, *hoſtias exhibetis*; repugnantes nolite deficere. Dat ille virtutem, qui per Apoſtolum nos monens, *eſſe vult mem-*

1. Tim. 2. v. 5.

Rom. 5. v. 3.

Rom. 12.

Rom. 6. v. 3. bra noſtra arma iuſtitiæ ſuæ. Habetis exempla ſanctorum, *qui olim*
Pſal. 125. *ſeminantes in lacrymis, in gaudio meſſuri ſunt in futurum.* Non amat Dominus noſter ſeruum niſi experimẽtis probatum. Chriſtianas animas rerum palæſtra ſemper exercet. currite, vt vos in viis Domini inuicem tranſeatis. Nolo vos ab aduerſariis comprehendi, etſi
1. Cor. 11. Apoſtolus dicat oportere id eſſe, ſicuti videmus. Fortitudinem & fidem non niſi campus oſtendit. Difficile eſt otium coronari: præmia non niſi laborantibus deferuntur. Nolo ſalutis galeam capita veſtra deponant: nolo ſe lorica fidei exuat, qui idoneum Chriſti militem profitetur. Noſtri nobis bella mouerunt, ſi tamẽ noſtri dicendi ſunt, quos ad inimicum tranſiſſe rupto fœdere ſentiamus. Veſtrum eſt *ſtantes pedes*
Pſ. 121. v. 2. *habere in atriis Ieruſalem.* Volumus vobis greſſus eſſe perfectos, ne vnquam in exemplum ſimile alicuius veſtigia moueantur; & ſequantur cum malo diabolum, qui ſe ex eo eſſe cognoſcunt.
Matth. 7. v. 17. Vos, qui filii Dei operibus apparetis, quia ex fructibus vult vnumquemque cognoſci, viciſſim mentes conſolamini puſillorum, infirmoſq; ſuſcipite, confirmantes eos. Non vos ſeducat impietas, ſed de bono & malo pro qualitate ſui tenete ſententiam, vitantes peruerſa, quæ ſunt recta
Prouerb. 17. v. 15. laudantes. *Abominatio eſt enim Deo,* Salomone dicente, *quiſquis vel iuſtum pro iniuſto, vel pro iuſto*

ὅπλα τῆς ἑαυτῶν δικαιοσύνης. ἔχετε ὑποδείγματα τῶν ἁγίων, οἱ ἐν δάκρυσιν ποτε ἔσπειραν καὶ ἀγαλλιάσει θερίσουσιν, ὕστερον δὲ ἐν χαρᾷ θερίσουσιν. οὐ φιλεῖ ὁ ἡμέτερος δεσπότης δοῦλον, εἰ μὴ ἐν πείρᾳ δεδοκιμασμένον. τὰς ἡσυχίας ψυχὰς ἀεὶ ὁ τῶν πραγμάτων παλαίστρα γυμνάζει. τρέχετε, ἵνα ἀλλήλοις ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ κυρίου συναντήσητε. οὐ θέλω ὑμᾶς ὑπὸ τῶν ἀνοσίων καταλαμβάνεσθαι· φησὶ δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος, χρῆναι πλεῖσθαι ὑπὲρ ὁρῶμεν. ἰσχὺν καὶ πίστιν οὐ δοκιμάζει, εἰ μὴ ὁ τόπος τοῦ συμβολῆς. * ἡσυχίᾳ στεφανοῦσθαι δυσχερές· τὰ ἔπαθλα εἰ μὴ τοῖς καμάτοις οὐ δίδοται. πλὴν περικεφαλαίᾳ τῆς ὑγιείας αἱ κεφαλαὶ ὑμῶν μὴ ἀποθῶνται· μὴ ἐκδύσηται θώρακα τῆς πίστεως ὁ ἐπαγγελλόμενος σφαιρωτῆς Χριστοῦ αἰχμοῦ. ἡμέτεροι καθ' ἡμῶν πόλεμον κεκινήκασιν, εἰ ἄρα ἡμέτεροι λεκτέοι οὗτοι, οὓς * ἠδόμεθα, ῥαγέντος τοῦ * τῆς φιλίας νόμου, ὃς ἐχθρὸν ἀντιμοληκέναι. ὑμέτερόν ἐστιν ἰσαμβύοις ἔχειν τοὺς πόδας σὺν τοῖς πυλῶσιν Ιερουσαλήμ. θέλομεν ὑμῶν τὰς βάσεις εἶναι τελείας, μή ποτε ὃς ἴσον ὑποσκέλισμα τὸ ἴχνος ἡμῶν σφαλῇ· ἢ ἀκολουθήσωσι τῷ διαβόλῳ μὴ τὸ κακοῦ, ἃ ἐπιγινώσκοντες ἑαυτοὺς ὄντας ἐκ ἐκείνου ὄντας. ὑμεῖς, οἱ ἐν υἱοὶ θεοῦ τοῖς ἔργοις φαίνεσθε, ἀπὸ * ἐν τῶν καρπῶν θέλ * ἕκαστος διαγινώσκεσθαι, ἀμοιβαδὸν τὰς διανοίας τῶν μικροψύχων σφαμυήσασθε, ἢ ἕκαστον τῶν ἀσθενῶν ὑποδέξασθε, βεβαιοῦντες αὐτούς. μὴ δὴ ἀπατήσῃ ὑμᾶς ἀσέβεια, ἀλλὰ σκέπει τὸ καλοῦ καὶ τὸ κακοῦ κρίνει πλὴν ἑκάστου ποιότητα πλὴν κρίσιν κατέχετε, φυλάττοντες τὰ διεσταλμένα, καὶ τὰ ὁρᾶτε * ἐπαγγοιοῦντες. ἀποβλητέον γὰρ ὅτι τῷ θεῷ, λέγοντος τοῦ Σολομῶντος, ὅστις ὁ δίκαιος αὐτὸ ἀδίκου, ὁ αὐτὸ δικαίου

ANNO CHRISTI 431.

δέχεται ἄδικον. οὐδέν ἐστιν ἡ πρόσκαιρος θλίψις, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἦ τὸ αἰώνιον ἔπαθλον, οὗ οὐδὲν προκριτέον. βοᾷ ὁ ἡμέτερος *ψαλμῳδὸς, ὅτι ἐὰν κατ' αὐτοῦ συστῇ πόλεμος, ἐλπίδι ἐκείνου τοῦ φωτισμοῦ ὅλως οὐ φοβηθήσεται. εἰ ἀγῶνα πρὸς τὰ ἔθνη εἴχετε, δηλαδὴ μεγίστης ἂν ἦν *νίκης, νικᾷν τοὺς ἀεὶ ὑμῖν γενομένους ἐχθρούς. πηλίκη δὲ ἐκείνη ἡ νίκη λεκτέα, ὅπου ὁ ἱερεὺς, ἀλλαγέντος τοῦ κηρύγματος, διώκτης τῶν καθολικῶν ἐγένετο, *ἰδικῶς ἐν ἅπασι κατὰ Παύλου φρονῶν, ὃς τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κυρίου, οὗ διώκτης ἦν πρότερον, ὕστερον ἐγένετο κῆρυξ; κατελείφθη ὁ ἀσεβὴς διαλεκτικὸς παρὰ τοῦ θείου πνεύματος, ὁπότε καὶ αὐτοῦ τοῦ θείου πνεύματος ἐφρόνησεν ἐναντία. δικαίως, ἐὰν ἐπιμείνῃ, ἀκούσεται παρ' ἡμῶν τὰ ῥήματα τοῦ Σαμουὴλ, ἅπερ *τότε Σαοὺλ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἱερέως εἴρηται· *ἐξουθένησέ σε κύριος, ἵνα μὴ βασιλεύσῃς ἐπὶ Ισραήλ. εἰ ἐκεῖνος ἀνάξιος γέγονεν, ὅτι μόνον ἐν πράγμασιν, ἅπερ ἔπραττε, κατεφρόνησε τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ, ποία τούτῳ χρεωστηθήσεται τιμωρία, ὃς ἑαυτὸν κατὰ τοῦ κυρίου τῆς θεότητος ὕψωσε; νῦν *ὑμέτερόν ἐστι θεραπεῦσαι τὸ παρ' ἐκείνου τραῦμα, καὶ ἰάσασθαι *τοὺς τοῖς παρ' αὐτοῦ ῥήμασι τετρωμένους παρ' αὐτοῦ. ἀσφαλέσιν ἴχνεσιν ἵστασθε κατὰ τοῦ ἤδη πεσόντος, ὡς ὁ παρ' αὐτοῦ λόγος δείκνυσι· καὶ εἴ τι ὑμῖν ἐπήνεγκεν, ἀνεξικάκως φέρετε. ἐμηχανήσατο ὕβρεις, ἐμηχανήσατο ἀφορισμούς· ἐκεῖνος *αὐτὸς ἐν τοῖς ἰδίοις πέπονθεν, ὃν ὑποδεδέχθαι ὑπὲρ ἡμῶν ἄνθρωπον ἀρνεῖται. ὅθεν μηδεὶς κλαύσῃ τὰ κατὰ *τινος ὑμῶν *ἐπινοηθέντα. τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς ὑπομονῆς τύπος εἴη Στέφανος, ὁ πρῶτος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς. ὁ ὄχλος

*ὑμνῳδὸς, *ἰδίκης, *ἰδικῶς, *τοῦ, *ἐξουθένησέ, *ἡμέτερόν, *τοὺς τοῖς παρ' αὐτοῦ ῥήμασι τετρωμένους, *ἴσ. αὐτὰ, *τινῶν, *ἐπινοηθέντα.

ducit iniustum. Nulla est tribulatio temporalis: sit ante oculos perenne præmium, cui nihil conuenit anteponi. Clamat noster hymnidicus, si aduersus se castra consistant, spe illuminationis illius sibi penitus non timendum. Si certamen cum gentibus haberetis, esset vtique magna victoria superasse eos, quos semper haberetis inimicos. Quanta dicenda victoria est, vbi sacerdos prædicatione mutata, catholicorum factus est persecutor? cōtra Paulum prope in omnibus sentiens, qui euangelii Domini, quod ante fuerat persecutus, factus est postea prædicator. Desertus est impius disputator a sancto Spiritu, postquā in ipsum Spiritum sensit aduersa. Merito si persistit, audiet a nobis Samuelis verba, quæ Sauli tunc ab ipso dicta sunt sacerdote: *Spernet te Dominus, ne regnes super Israel.* Si hoc ille meruit, quia solum in agendis rebus Dei præcepta contempsit, quæ huic pœna debetur, qui se in ipsum Dominum maiestatis erexit? Curare nunc vestrum est quodcumque vulnus inflixit, & his præbere medicinam qui eius sermonibus sauciati sunt. Firmis in hunc state vestigiis, quem, sicut eius sermo demōstrat, iam cecidisse videmus: & quidquid intulit, ferte patienter. Indixit iniurias, indixit exilia. ille in suis hæc passus est, quem suscepisse pro nobis hominem diffitetur. Vnde nullus defleat, quidquid in aliquos vestrum facere molitus est. Patientiæ vobis atq; constantiæ forma Stephanus, primus Christi testis, existat. *Plebs in*

Psal. 26. v. 3.

1. Reg. 15. v. 23.

Act. 6. & 7.

hunc prædicantem striduit perfidorum; nec tamen idoneus Christi comes tacuit quod videbat. Exclamauit inter furentes, inter religionis inimicos, videre se apertos cælos, & Filium hominis, propter quem talia pateretur, stantem ad dexterã Dei. Longum est ire per singulos, qui vitam vel morte vel confessione sibi mercati sunt. Habetis vos, quicumque ecclesia estis eiecti, pene nostrorum temporum beatæ recordationis Athanasii Alexandrinæ ecclesiæ prudentissimi sacerdotis exemplum. Cui non consolationi sit illius tolerantia? cui non sit exemplo eius fortitudo vel constantia? cui non spem faciat eius expectata reuersio? Eiicitur Ario persequente, sed reuocatur Domino prosequente. Passus est carcerem, passus angustias. nec mirum, si vir apostolicus ea passus est, quibus se Apostolus gloriatur exercitatum. In his tamen omnibus secutus est illum, qui sibi in tribulationibus se placere testatur. Fugatus illinc, & in nostris partibus roboratus est. Denique hic ei redintegratus est status, & in hac sede quietem communionis inuenit, a qua semper catholicis subuenitur. Nec tamen sensit in tribulationibus lassitudinem, qui factus est in persecutione confessor. Vnde Christianorum nullus illatum sibi temporale deflere debet exilium; quia eorum nemo exul est Deo. Timeamus, ne e regione viuorum, hoc est ab illa, quam nostram patriam esse volumus, exu-

2. Cor. 11.

2. Cor. 12. v. 10.

τῶν ἀπίστων κατ' αὐτοῦ * ἔβρυχε· καὶ ὅμως ὁ συνοδοιπόρος τοῦ Χριστοῦ οὐκ ἐσιώπησεν ὅπερ ἑώρα. * ἐβόα μεταξὺ μαινομένων, μεταξὺ τῶν τῆς θρησκείας ἐχθρῶν, λέγων ἑαυτῷ ὁρᾶν ἀνεῳγμένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, δι' ὃν ταῦτα ἔπασχεν, ἱστάμενον πρὸς τῇ δεξιᾷ τοῦ θεοῦ. μακρόν ἐστι δι' ἑκάστου χωρεῖν τῶν πριαμένων ἑαυτοῖς ζωὴν ἢ θανάτῳ ἢ ὁμολογίᾳ. ἔχετε ὑμεῖς, ὅσοι τῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησθε, σχεδὸν τῶν ἡμετέρων καιρῶν ὑπόδειγμα τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Αθανασίου τοῦ σοφωτάτου ἱερέως τῆς Αλεξανδρέων ἐκκλησίας. τίνι οὐκ ἂν εἴη παραμυθία ἡ ἐκείνου ὑπομονή; τίνι οὐκ ἂν εἴη ὑπόδειγμα ἡ ἐκείνου στερρότης; τίνι οὐκ ἂν ποιήσειεν ἐλπίδα ἡ ἐκείνου πολυπόθητος ἐπάνοδος; ἐκβάλλεται Αρείου διώκοντος, ἀλλ' ἀνακλητέος τοῦ κυρίου προπέμποντος. ἔπαθε φυλακήν, ἔπαθε θλίψεις. καὶ οὐ θαυμαστὸν, εἰ ὁ ἀποστολικὸς ἀνὴρ ταῦτα πέπονθε, δι' ὧν ἑαυτῷ γεγυμνάσθαι καυχᾶται ὁ ἀπόστολος. καὶ ἐν τούτοις πᾶσιν ἐκείνῳ ἠκολούθησε τῷ μαρτυρομένῳ, ὅτι * αὐτῷ ἐν ταῖς θλίψεσιν ἀρέσκει. ἐδιώχθη ἐκεῖθεν, καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις μέρεσιν ἀνεκτήσατο. ἀμέλει ἐνταῦθα αὐτοῦ ἡ κατάστασις ἀνεκαινίσθη, καὶ ἐν τούτῳ τῷ θρόνῳ εὗρε κοινωνίας ἀνάπαυσιν, ἀφ' οὗ ἀεὶ τοῖς καθολικοῖς γενναῖται βοήθεια. καὶ ὅμως ἐν ταῖς θλίψεσιν οὐκ ᾔσθετο πόνου ὁ γενόμενος ἐν τῷ διωγμῷ ὁμολογητής. ὅθεν οὐδεὶς τῶν χριστιανῶν κλαῦσαι ὀφείλει τὴν ἐπενεχθεῖσαν αὐτῷ πρόσκαιρον ἐξορίαν, ὅτι ἐκείνων οὐδεὶς ἐξωρισμένος ἐστὶ θεῷ. μᾶλλον φοβηθῶμεν, μὴ ἀπὸ τῆς χώρας τῶν ζώντων, τουτέστιν ἀπ' ἐκείνης, ἣν ἡμετέραν θέλομεν εἶναι πατρίδα, ἐξορισθῶμεν.

Anno Christi 411.

* ἐβρυχεν ὁ ὀρυγμὸς

ANNO CHRISTI 431.

θῶμεν. ἐκεῖνό ἐστιν ἡμέτερον, ἐκεῖνο διηνεκὲς, ἐκεῖνο αἰώνιον. οὐκ ἔστι γὰρ ἐκεῖνο ἡμέτερον, δι' οὗ μόνη πρόοδος· ἀλλὰ ταῦτα ἀληθῶς ἡμέτερα, ἅπερ ἀσφαλεστάτη ἐλπὶς ἐπαγγέλλεται. ἔστι δὲ λέγοντος ἀκοῦσαι τοῦ ἀποστόλου· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, οὐδὲ ἀκοὴ ἤκουσεν, οὐδὲ εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνῆλθεν, ταῦτα ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα δὲ* μηδὲ πρόσκαιρος δοκῇ τούτου ἰσχύειν ἡ ἀπόφασις, τὰ ἤδη καθ' ἑαυτοῦ τὴν θείαν ἀπόφασιν προσκαλεσαμένου, φανερῶς ἡ αὐθεντία τοῦ ἡμετέρου θρόνου ὡρίσατο, μηδένα ἢ ἐπίσκοπον, ἢ κληρικὸν, ἢ κατά τι ἐπάγγελμα χριστιανὸν, τῶν παρὰ Νεστορίου, ἢ τῶν τούτου ὁμοίων, ἀφ' οὗ τοιαῦτα κηρύττειν ἤρξαντο, ἢ τοῦ ἰδίου τόπου, ἢ τῆς κοινωνίας ἀποκινηθέντων, δοκεῖν ἢ ἀποκεκινῆσθαι, ἢ ἀποκοινώνητον γεγενῆσθαι· ἀλλ' οὗτοι πάντες ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ καὶ ἐγένοντο, καὶ ἄχρι τοῦ παρόντος εἰσίν· ὅτι οὐδένα ἢ καθελεῖν, ἢ ἀποκινῆσαι ἠδύνατο, ὃς ἐν τῷ κηρύττειν τοιαῦτα, ἀσφαλῶς οὐχ εἱστήκει. πάντας τοίνυν ὁ παρὼν λόγος εἰς τὸ κοινὸν περιπλέκεται, ἵνα μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυροποιηθέντες, καὶ θαρσαλέοι γενόμενοι ἐν κυρίῳ, μὴ μετακινηθῆτε, ἀλλὰ μᾶλλον θεραπεύσητε τὰς* ἀλλήλων ἀσθενείας. ἤδη γὰρ ὑμῖν ἐκεῖ τοὺς ἀσθενεῖς παρατιθέμεθα, ὅπου ὁρῶμεν αὐτοὺς νοσοῦντα τὴν ἰατρόν· ᾧ θέλομεν ὅμως, εἰ ἔτι δυνάμεθα, βοηθεῖν. ὡς γὰρ πρὸς τοὺς ἅγιον ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν Κύριλλον ἁρμοδίους ἀποκρίσεις ἐπέμπομεν, καὶ ὑμῖν ἐπεστείλαμεν διὰ τοῦ ποθεινοτάτου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου αὐτοῦ,* τὰ πεμπτέα παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ πρὸς ἐκείνου, περὶ οὗ ὁ λόγος. καὶ ἐπεὶ ἐν τηλικούτῳ πράγματι ἡ ἡμετέρα

*al. μὴ πρὸς καιρὸν

*τοὺς ἄλλων

*τὰ τε

lemus. Illud enim nostrum est, illud perpetuum, illud æternum. nostrum enim non est vnde transitur: sed illa vere nostra sunt, quæ spes certissima pollicetur. *Sunt autē*, dicente Apostolo, *quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderūt, hæc præparauit Deus diligentibus se.* Ne tamen ad tēpus eius videatur valere sententia, qui in se iam diuinam sententiam prouocarat, aperte sedis nostræ sanxit auctoritas, nullum siue episcopum, siue clericum, seu professione aliqua Christianum, qui a Nestorio vel eius similibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel loco suo, vel communione deiecti sunt, vel deiectum vel excōmunicatum videri: sed hi omnes in nostra communione & fuerūt, & hucusque perdurant: quia neminem deiicere vel remouere poterat, qui prædicans talia titubabat. Omnes igitur præsens sermo in commune cōplectitur, vt magis ac magis roborati, ac fidentes in Domino, nō moueamini, quinimo & medeamini infirmitatibus aliorum. Iam enim illic vobis cōmendamus infirmos, vbi sic videtur ipse medicus ægrotare; cui tamen volumus, si adhuc possumus, subuenire. Nam cum ad sanctum fratrem & coepiscopum nostrum Cyrillum responsa congrua mitteremus, & hæc vobis per carissimum Possidonium eius diaconū, & huic, de quo agitur (*Nestorio videlicet,*) dirigenda ab eodem fratre meo scripta transmisimus. Et quia nostra in tanto negotio pro-

1. Cor. 2. ex Isai. 64.

pemodum præsentia necessaria videbatur, vicem nostram propter marina & terrena spatia ipsi sancto fratri meo Cyrillo delegauimus, ne morbus iste longitudinis occasione grassetur. Vos tamen apostolicos ante oculos habentes sermones, *in eodem sensu & in eadem sententia estote perfecti*, vt, sicut legimus, *permanentes vsque ad finem, salui esse possitis.* Vt autem noueritis sub qua definitione literas miserimus, ipsam sententiam huic epistolæ fecimus subter adnecti, vt datam de ipso formulam cognoscatis. Deus vos, fratres desideratissimi, saluos custodiat. Datæ III. Idus Augusti, Theodosio XIII. & Valentiniano III. coss.

1. Cor. 1. v. 10.

Matth. 10. v. 22.

Est autem post alia, hæc sententia.

Aperte igitur agnosce, hanc nostram esse sententiam, vt nisi de Christo Deo nostro ea prædices, quæ & Romana, & Alexandrina, & omnis catholica sentit ecclesia, sicut etiam sancta Constantinopolitana ecclesia ad te vsque optime tenuit, iuxta expositam in Synodo Nicæna fidem; ac nisi hanc perfidam nouitatem, qua hoc, quod venerabilis scriptura coniungit, niteris separare, intra decimam diem, a primo innotescentis tibi huius conuentionis die numerandam, deposueris, atque aperta & scripta confessione damnaueris; noueris te ab vniuersalis ecclesiæ catholicæ communione deiectum, & ad omnia quæcumque sacerdotalis auctoritatis sunt, minime idoneum.

χεδὸν παροισία ἀναγκαία ἐφαίνετο, τὴν ἡμετέραν διαδοχὴν, διὰ τὰ κατὰ θάλατταν καὶ γῆν διαστήματα, αὐτῷ τῷ ἁγίῳ ἀδελφῷ μου Κυρίλλῳ ἀπενείμαμεν, μὴ* αὐτὴ ἡ νόσος ἀφορμῇ τῆς μακρότητος* ἐπιτριβῇ. μόνον ὑμεῖς τοὺς ἀποστολικοὺς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχετε λόγους, ἐν τῇ αὐτῇ διανοίᾳ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ γίνεσθε τέλειοι, ἵνα, ὡς ἀνέγνωμεν, παραμένοντες ἄχρι τέλους, δυνηθῆτε σωθῆναι. ἵνα δὲ γνῶτε ἐφ' οἵῳ ὅρῳ τὰ γεγραμμένα ἀπεστείλαμεν τῷ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος, αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν τὴν κατ' αὐτοῦ Νεστορίου ἐποιήσαμεν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ ὑποταγῆναι, ἵνα γνῶτε τοῦ περὶ αὐτοῦ δοθέντα τύπον. ὁ θεὸς ὑμᾶς ὑγιεῖς φυλάξαι, ἀδελφοὶ ποθεινότατοι.

Anno Christi 431.

* αὐτὴ

* ἐπιτριβῇ.

Ἐστι δὲ ὅρος μετ' ἕτερα οὗτος.

Σαφῶς τοιγαροῦν μαθήσῃ ταύτην ἡμετέραν εἶναι τὴν ἀπόφασιν, ὡς εἰ μὴ περὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ταῦτα ἐξηγήσῃ, ἃ καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ, καὶ ἡ Αλεξανδρέων, καὶ ἅπασα καθολικὴ ἐκκλησία νοεῖ, καθὼς καὶ ἡ εὐαγεστάτη τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησία μέχρι του, ὦ βέλτιστε, ἐνόησε, κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν πίστιν ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ· καὶ εἰ μὴ ταύτην τὴν δύσπιστον καινότητα* σεβαστῇ καὶ σεβασμίᾳ γραφῇ διαστήσῃς ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς γνωρίζονταί σοι τὰ γράμματα ταύτης τῆς* μεθοδείας τὴν ἡμέραν ἐναρίθμιον, τὰ φανερὰ καὶ γεγραμμένα τῆς καταδικασίμου αἱρέσεως· γίνωσκε ἀπὸ πάσης καθολικῆς ἐκκλησίας ἀκοινώνητον εἶναι σεαυτοῦ, καὶ ἀνενέργητον πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἐξ αὐθεντίας ἱερατικῆς.

Ἀνέγνωμεν.

* ἔστι γὰρ ἐν τῇ ἐπιστολῇ γραφῇ διαστήσῃς ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς γνωρίζονταί σοι τὰ γράμματα ταύτης τῆς μεθοδείας τὴν ἡμέραν ἐναρίθμιον, τὰ φανερὰ καὶ γεγραμμένα τῆς καταδικασίμου αἱρέσεως· γίνωσκε ἀπὸ πάσης καθολικῆς

ANNO CHRISTI 431.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κ'.

Τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου πρὸς Ιωάννην ἐπίσκοπον Αντιοχέων ἐπιστολή.

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Ιωάννῃ Κελεστῖνος.

ΕΥΧΟΜΕΘΑ μὲν, ὥσπερ μία ἐστὶ τῆς θεότητος οὐσία, οὕτω καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ὁπουδήποτε οὖσιν ἀνθρώποις, μίαν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀλήθειαν ἔχειν. ἐλάττων δὲ ὅμως ὁ στεναγμός ἐστιν, ἐάν τινες ἑαυτοὺς ἐκτὸς τῆς ἀγέλης τῆς δεσποτικῆς ἀποχωρίζοντες, καὶ διὰ γωνιῶν καὶ συσκίων τόπων λανθάνοντες * ἑαυτοὺς, εἰκαίοις λόγοις τισὶ συμβουλεύωσιν ὁμονοεῖν ἑαυτοῖς ἐν τῇ λανθανούσῃ πλάνῃ. ὅτε δὲ ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ ὁ προβεβλημένος * ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἱερέως αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ δῆμον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας κατὰ κρημνῶν ἀποστρέφει τῇ οὐκ ὀρθῇ συμβουλῇ, καὶ τοῦτο ἐν τῇ μεγίστῃ πόλει, εἰς ἣν διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἐνοικοῦντος βασιλέως ἀπὸ παντὸς τοῦ κόσμου συντρέχει τὸ πλῆθος, τότε δηλαδὴ διπλασιαστέος ἐστὶν ὁ θρῆνος, καὶ μείζων ἡ φροντὶς, ἵνα μή τι ἡ ἁρπαγὴ τοῦ λύκου παραγενομένου κατισχύσῃ. ἐλάττων γάρ ἐστιν ἡ φροντὶς πολιορκοῦντος τοῦ ἐχθροῦ, ἢ ἐντὸς τειχῶν ἐκβακχεύοντος· καὶ κουφότερον παρενοχλεῖ ὁ λύκος ἐκτὸς τῶν ποιμνίων ἀποπλανώμενος, ἤπερ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγέλῃ τόπον ποιμένος ἐπιλαβόμενος. ἐπειδήπερ πλέον τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐστὶν, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, τουτέστιν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ, δόρατα ἀκοντίζηται τῆς ἀσεβοῦς θρησκείας. ὅθεν πάνυ συντετάρακται ἡμῶν τὰ σπλάγχνα, ὅτι οὗτος,

* ἑαυτοῖς ἢ ἀλίγοις τισὶ

* ἐστὶ τῷ

CAPVT XX.

Eiusdem Cælestini epistola ad Ioannem episcopum Antiochenum.

Dilecto fratri Ioanni Cælestinus.

OPTAREMVS quidem, sicuti est vna deitatis essentia, ita inter omnes qui vbique sunt homines, vnam rectę fidei veritatem teneri. Minor tamen gemitus est, si qui se extra gregem Dominicum segregantes, & per angulos latebrasque latitantes, alios sibi vel paucos, qui secum sentiunt, occulto errore persuadeant. Cum vero aliquis sacrosanctæ ecclesiæ Dei sub nomine præpositus sacerdotis, ipsum Christi populum a tramite veritatis in præceps deuiæ persuasionis auertit, & hoc in amplissima vrbe, ad quã propter inhabitantis imperatoris reuerẽtiam de vniuerso orbe confluit multitudo; tunc plane est geminanda lamentatio, & maior solicitudo, ne quid lupi rapacitas prę ualeat, adhibenda. Minor enim cura est obsidentis inimici, quam intra mœnia debacchantis: leuiusque solicitat lupus extra ouilia pererrans, quam intra gregem locum pastoris inuadens: quia bellum plus quam ciuile est, cum intra ecclesiam, id est, intra ipsum Christi thalamum tela sectæ impiæ iaciuntur. Vnde vehementer conturbata sunt nostra viscera,

quod is qui Constantinopolitanam obtinere videtur ecclesiam, deuotissimis Christi populis peruersa quædam cõtra reuerentiam virginei partus, & cõtra spem nostræ salutis infundit. Hæc ad nos ingerente dolore fidelium peruenerunt; hæc libris, quos ipse miserat, publicata sunt; &, quod maioris probationis est, hæc ad nos missis epistolis ipsa auctoris subscriptione munitis, ita insinuata sunt, vt dubitari vltra non liceat. Vnde quoniam in talibus causis non est tuta longior conniuentia, quia tãtumdem pene criminis est conniuere a talibus, quanti sceleris est tam sacrilega prædicare; & episcopum Nestorium, & si quis alius eum secutus hæc prædicat, a nostra communione secreuimus, quamdiu scriptura professionis emissa, peruersitatem, quam cœperat docere, condemnet, & hanc de virgineo partu, id est, de humani generis salute fidem asserat se tenere, quam secundum apostolicam doctrinam Romana, & Alexandrina, & catholica vbique ecclesia tenet, & veneratur, & prædicat. Si quis vero aut ab episcopo Nestorio, aut ab aliis qui eum sequuntur, ex quo talia prædicare cœperunt, vel excommunicatus, vel exutus est seu antistitis, seu clerici dignitate, hunc in nostra communione & durasse & durare manifestum est. Nec iudicamus remotum, quia non poterat quemquã eius remouere sententia, qui se iam præbuerat ipse remouendum. Hæc, frater carissi-

ὅστις δοκεῖ κατέχειν τὴν ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, τοῖς καθωσιωμένοις τοῦ Χριστοῦ δήμοις διεστραμμένα τινὰ ἐκχέει, ὑπεναντία τῆς τιμῆς καὶ αἰδοῦς τοῦ τοκετοῦ τῆς ἁγίας παρθένου, καὶ ὑπεναντία τῆς ἐλπίδος τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. ταῦτα * εἰσῆλθεν ὑποβαλλούσης τῆς ἀλγηδόνος τῶν πιστῶν, ἃ ἐγνωρίσθη διὰ τῶν βιβλίων, ἅπερ αὐτὸς ἔπεμψε· καὶ, ὅπερ μείζονος ἀποδείξεως ἦν, πεμφθεισῶν ἐπιστολῶν πρὸς ἡμᾶς, ὑπογραφῇ αὐτοῦ τοῦ αὐθέντου ὠχυρωμένων, ὡς ἀμφιβληθῆναι παρ' ἑτέρων μὴ ἐξὸν εἶναι. ὅθεν ἐπεὶ ὑπὲρ τοιούτων αἰτιῶν οὐκ ἔστιν ἀσφαλὴς ἡ μακροτέρα παρενθύμησις· τοιοῦτον γὰρ ἔστι σχεδὸν ἔγκλημα παρενθυμεῖσθαι τὰ τοιαῦτα, ὁποῖόν ἐστι μῦσος, τοιαῦτα ἱερόσυλα * συλλέγειν· καὶ τὸν ἐπίσκοπον Νεστόριον, καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῷ ἀκολουθήσας τοιαῦτα λέγει, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας ἀποχωρίζομεν, ἕως οὗ δι' ἐγγράφου ὁμολογίας πεμφθείσης τὴν διαστροφὴν, ἣν ἤρξατο διδάσκειν, κατακρίνῃ, καὶ ταύτην ἑαυτὸν περὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου, τουτέστι περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους, τὴν πίστιν ὁμολογήσῃ κατέχειν, ἣν τινα κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν ἡ Ρωμαίων, καὶ ἡ Αλεξανδρέων, καὶ ἡ καθολικὴ πανταχοῦ ἐκκλησία κατέχει, * προσκυνήσῃ τε καὶ ὁμολογήσῃ. εἴ τις δὲ ἢ ἀπὸ Νεστορίου, ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν αὐτῷ ἐξακολουθησάντων, ἀφ' οὗ τὰ τοιαῦτα ἤρξατο λαλεῖν, ἢ ἀκοινώνητος ἐγένετο, ἢ ἐγυμνώθη τῆς τοῦ ἱερέως ἀξίας, ἢ τῆς τοῦ κληρικοῦ, τοῦτον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ καὶ μεμενηκέναι, καὶ μένειν εἰς τὸ ἑξῆς ὡμολόγηται. καὶ οὐδὲ λέγομεν αὐτὸν ἀποκεκινῆσθαι· ἐπειδήπερ οὐδὲ ἠδύνατό τινα ἡ τούτου ἀπόφασις ἀποκινεῖν, ὅστις ἑαυτὸν παρέσχεν ἤδη ἀποκινητέον. ταῦτα, ἀδελφὲ

ANNO CHRISTI 431.

τιμιώτατε, πρὸς τὴν σὴν ἁγιωσύνην ἐγράψαμεν, ἵνα ἐνδυναμωθῇς ἐν τῷ δεσπότῃ, καὶ ὡς οἰκεῖον* τῷ στήθει θώρακα, καὶ τὴν *ἐλπίδα τῆς καθολικῆς* ὁμολογίας ἐνδυσάμενος, τὴν ἀγέλην τοῦ ἡμετέρου δεσπότου Ιησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἐγεννήθη καὶ ἔπαθεν· ὅστις καὶ ἀνοιγέντων τῶν καταχθονίων, καὶ τοῦ θανάτου ἡττηθέντος, ὑπὲρ ἡμῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστη· ἀπὸ τῆς πονηρᾶς καὶ αἰσχίστης διδασκαλίας ἑλκύσῃς. ὥσπερ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν Κύριλλον, ὡς ἀκριβῆ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ πίστεως ἔκδικον, ἐγράψαμεν περὶ τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου· γινωσκέτω ἡ σὴ ἁγιωσύνη παρ' ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἐξενηνεγμένην εἰς τὴν ἀπόφασιν, ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀριθμουμένων ἀφ' ἧς ἡμέρας ὑπομνησθείη, τὰς ἱεροσύλους αὐτοῦ διδασκαλίας περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἐγγράφῳ ὁμολογίᾳ καταδικάσῃ, καὶ ταύτῃ ἑαυτὸν ὁμολογήσῃ τῇ πίστει ἀκολουθεῖν, ὥν τινα καὶ ἡ Ρωμαίων, καὶ ἡ Αλεξανδρέων, καὶ ἡ καθολικὴ φυλάττει ἐκκλησία· ἢ ἀπὸ τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων ἀποκινηθεὶς, γινωσκέτω οἰκείῳ ἑαυτὸν βεβλάφθαι ὀλέθρῳ. ἵνα δὲ ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ἀποφανθέντα σπουδαιότερον ἐξανυσθείη, διὰ τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου τῆς Αλεξανδρέων ἐκκλησίας, τὰς ἡμετέρας ἐπιστολὰς πρὸς τὴν σὴν διάθεσιν ἠβουλήθημεν πιστότερον διακομισθῆναι. ὁ θεὸς ὑγιαίνοντά σε διαφυλάττοι, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

*τῷ σῷ στήθει τὸν τοῦ Χριστοῦ θώρακα, *ἴσως, λιπόδα *ἐκκλησίας

me, ad sanctitatem tuam scribenda duximus, vt in Domino roboratus, & familiarem pectori tuo loricam Christi cum scuto catholicæ prædicationis indutus, greges Domini nostri Iesu Christi, qui pro nobis natus & passus est, qui reseratis inferis, & morte deuicta pro nobis die tertio resurrexit, a persuasionis pessimæ prauitate reuoces. Sicut autem ad sanctum fratrem & coepiscopum nostrum Cyrillum, strenuum catholicæ ecclesiæ & fidei defensorem scripsimus, hanc de eodem Nestorio sciat sanctitas tua a nobis, imo a Christo Deo latam esse sententiam, vt aut intra decem dies, ex quo primum monitus fuerit, numerandos, sacrilegas de Christi natiuitate prædicationes suas scripta confessione condemnet, & hanc se profiteatur fidem sequi, quã Romana, & Alexandrina, & vniuersalis seruat ecclesia; aut ab episcoporum cœtu remotus, intelligat sibi suam obfuisse perniciem. Sed vt hæc, quæ a nobis decreta sunt, studiosius perficiantur, per filium nostrum Possidonium Alexandrinæ ecclesiæ diaconum nostras ad dilectionem tuam voluimus fidelius epistolas commẽdare. Deus te seruet incolumem, honorandissime frater. Data iij. Idus Augusti, Theodosio xiij. & Valentiniano iij. coss.

Hæc eadem epistola scripta etiam fuit Iuuenali Hierosolymitano, Rufo Thessalonicensi, & Flauiano Philippensi, episcopis per orientem, a pari.

CAPVT XXI.

Cyrilli episcopi Alexandrini ad Ioannem Antiochenum epistola.

Domino meo, dilectoque fratri & comministro Ioanni, Cyrillus in Domino Sal.

PERTVRBATISSIMVM sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanæ statum, quaq; ratione non pauci magna alioqui honestate & probitate conspicui, grauem admodum propter nonnulla quæ reuerendissimus episcopus Nestorius publice pro concione proposuit, in ipsa fide perturbationem perpessi sint, atque adeo a consuetis conuentibus prorsus se abstineant, ex multis haud dubie pietas tua cognouit. Consuluerã illi per literas, vt prauis illis peruersisque quæstionibus dimissis, sanctorum patrum fidem sectaretur. Verum ratus hæc me ex odio scripsisse, tantum abfuit vt vllam omnino illius rationem habuerit qui hæc ex caritate ad eius pietatem perscripserat, vt ita sentiens & ita dicens, in Romanorũ quoque aures insinuare se posse, easdemque præoccupare sperarit. Etenim prolixa epistola, absurda quædam dogmata complexus, eaque ad dominum meum Cælestinum, piissimum ecclesiæ Romanæ episcopum missa, inter cetera aduersus illos qui ab ipso dissentiunt, hæc quoque adiecit: Citra horrorem sacram virginem Dei genitricem appellant. Misit præter hæc & quosdam quoque suarum exegeseon quaterniones:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κα'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας πρὸς Ιωάννην Αντιοχείας ἐπιστολή.

Τῷ κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ιωάννῃ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΕΓΝΩ που πάντως καὶ διὰ πολλῶν ἡ σὴ θεοσέβεια τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας τὴν νῦν οὖσαν κατάστασιν, ὅτι τεθορύβηται λίαν, καὶ ἀποσύνακτοι μεμενήκασι πολλοὶ καὶ τῶν ἄγαν σπουδαίων καὶ ἐπιεικῶν, οὐ ὧν τυχόντα θόρυβον εἰς αὐτὴν ὑπομένοντες τὴν πίστιν, ἐκ τῶν λεγομένων ἐπ' ἐκκλησίας αὐτῆς παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου, ᾧ καὶ συνεβούλευσα διὰ γραμμάτων ἀποχέσθαι τῶν οὕτω σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων ζητημάτων, καὶ τῇ τῶν πατέρων ἀκολουθῆσαι πίστει. ἀλλ' ἐμὲ μὲν ᾠήθη ταῦτα γράφοντα, δυσμενῆ καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ προσέχειν τῷ ἐξ ἀγάπης ἐκεῖνα γεγραφότι πρὸς τὴν αὐτοῦ εὐλάβειαν, ὥστε ᾠήθη τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ λέγων καὶ τὰς Ρωμαίων ἀκοὰς συναρπάσαι δύνασθαι. γέγραφε γὰρ ἔκτοπά τινα συνθεὶς ἐν ἐπιστολῇ μακρᾷ τῷ κυρίῳ μου καὶ θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνῳ. καὶ δὴ καὶ τοῖς ἰδίοις ἐνέθηκε γράμμασι κατὰ τῶν ἐναντία δοξαζόντων αὐτῷ, ὅτι τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον λέγοντες οὐ φρίττουσιν. εἶτα καὶ τετράδας ἰδίων ἐξηγήσεων ἀπέστειλεν·

ANNO CHRISTI 431.

ἃς καὶ ἀναγνόντες οἱ κατὰ τὴν μεγάλην πόλιν Ρώμην εὑρεθέντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ συνεδρίων πολλῶν γενομένων, κατεβόησαν αὐτοῦ, φάσκοντες ἐναργῶς, αἵρεσιν αὐτὸν καινοτομῆσαι πατχάλεπον, τὴν οὐδενὶ τῶν πάλαι γεγονότων ἐξευρημένην.

Επειδὴ δὲ ἀνάγκη με, γραψάσης τῆς ἀυτοῦ εὐλαβείας ἐκεῖσε ταῦτα, τὰ γεγονότα εἰπεῖν ἅπαντα, πέμψαι δὲ καὶ τὰ ἴσα τῶν πρὸς ἐμοῦ γραφέντων πρὸς αὐτὸν γραμμάτων, ἐκδεδήμηκεν ἀναγκαίως κληρικὸς τῆς Αλεξανδρέων ὁ ἀγαπητὸς διάκονος Ποσειδώνιος. ἀναγνωσθεισῶν τοίνυν ἐν συνεδρίῳ τῶν ἐξηγήσεων ἀυτοῦ, καὶ τῶν ἐπιστολῶν μάλιστα, ἐν οἷς οὐκ ἔστι συκοφαντίας τόπος· ἔχουσι γὰρ ἀυτοῦ τὴν ὑπογραφήν· ἡ ἁγία Ρωμαίων σύνοδος φανερὰ τετύπωκε, καὶ δὴ καὶ γεγράφηκε πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν, οἷς καὶ ἀνάγκη πείθεσθαι σοῦ ἀντεχομένους τῆς πρὸς ἅπασαν τὴν δύσιν κοινωνίας. γεγράφασι γὰρ καὶ τὰ ἴσα καὶ πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης Ροῦφον, καὶ πρὸς ἑτέρους τινὰς τῶν κατὰ τὴν Μακεδονίαν θεοσεβεῖς ἐπισκόπους, οἳ καὶ ἀεὶ συντρέχουσι ταῖς πρὸς ἀυτοῦ ψήφοις. γεγράφασι δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ πρὸς τὸν τῆς Αἰλιέων θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ιουβενάλιον. τῆς σῆς τοίνυν θεοσεβείας ἐστὶ σκοπῆσαι τὸ συμφέρον. ἡμεῖς γὰρ τοῖς πρὸς ἀυτοῦ ἀκολουθήσομεν κρίμασι, δεδιότες ἀπολισθαίνειν τῆς τοσούτων κοινωνίας, οὐχ* ὑφ' ἑτέροις τισὶν

quos cum piissimi episcopi, qui in magna Romanorum vrbe comperti sunt, legissent, multisq; consessibus consultationibusque habitis examinassent, illorum auctorem non absque indignatione exsibilarunt; palam asserentes, nouam illum, eamque perniciosissimam, & a nullo veterum hæreticorum antea vnquam excogitatam hæresim esse molitum.

Quia ergo Nestorius hæc illuc perscripserat, compulsus sum & ego quoque ea omnia quæ inter me & illum intercesserant, aperire, earumque literarum, quas ad illum dederam, exempla per Possidonium dilectum ecclesiæ Alexandrinę diaconum mittere. Porro autem lectis in Concilio expositionibus illius, epistolisq; lectis, & iis præcipue, in quibus quod apertam ipsius subscriptionem præ se ferrent, nullus tergiuersandi locus reliquus erat, sancta Romana Synodus disertam statim in illum sententiam tulit: qua de re & ad tuam quoque pietatem perscripsit. Horum proinde decreto modis omnibus parendum est illis, qui a totius occidentis communione excidere noluerint. Scripserunt namque expositæ sententiæ exempla cum ad Rufum piissimum Thessalonicæ episcopum, tum ad alios quoque nonnullos religiosissimos Macedoniæ episcopos, qui ab illius sententia nunquam decedere solent. Scripserunt nihilo secius & ad Iuuenalem quoque piissimum Hierosolymorum episcopum. Iam tuæ pietatis fuerit, quid in rem futurum sit, diligenter expendere. Nos enim sequemur quæ illi iudicauerunt. Veremur namque, ne a tantorum communione excidamus, qui non ob aliud indignan-

*ὑφ' ἑτέροις

tur, neque ob parui momenti res commoti sunt, eamque sententiam tulerunt; sed propter ipsam fidem, vniuersasque orbis terrarum turbatas ecclesias, & communem populi ædificationem. Saluta quæ apud te est, fraternitatem: quæ mecum est, in Domino te salutat.

ἠγανακτηκότων πράγμασιν, οὐδὲ ἐπὶ μικροῖς πεποιημένων τὴν κρίσιν καὶ κίνησιν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πίστεως, καὶ τῶν πανταχοῦ κεκινημένων ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς οἰκοδομῆς τῶν λαῶν. πρόσειπε τὴν παρὰ τοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἐμοὶ ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

Anno Christi 431.

CAPVT XXII.

Cyrilli episcopi Alexandrini ad Acacium Beroensem de hæretico Nestorio.

Domino meo, fratrique dilecto & comministro Acacio, Cyrillus in Domino Sal.

QVI graui cum tristitia conflictantur, curisque consauciatum pectus habent, ii non paruæ consolationis loco ducere solent, si quibusdam pari animi sensu præditis ea exponere queant, propter quæ animo discruciantur. Quia ergo & mihi quoq; hoc tempore tale quiddam vsu venit, arbitratus sum causas, ob quas nõ iniusto, vt equidem existimo, dolore affectus sum, imo vero afficior, integritati tuæ patefaciendas esse. Non enim sat fuit reuerendissimo Nestorio ea publice pro concione proponere, quæ ecclesiam grauissime offenderent, fidemque in Christum omnium nostrum saluatorem euerterent; sed vlterius progressus, episcopũ quemdam Dorotheum palam in ecclesia, dum sacra peragerentur, temerario ausu effutire passus est: Si quis Mariam deiparam esse dixerit, anathema sit. Ecquid ergo in orthodoxorum ecclesia cum

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας πρὸς Ακάκιον ἐπίσκοπον Βερροίας περὶ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου.

Τῷ κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ακακίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΟΙ σφόδρα λυπούμενοι, καὶ φροντίσι τετρωμένην ἔχοντες τὴν καρδίαν, οὐ μικρῶς ἔχουσι παραψυχὴν, ὅταν τισὶ τῶν ὁμογνωμόνων τὰ ἐφ' οἷς λελύπηνται, λέγωσι. τοιοῦτός τις γέγονα κἀγώ· διά τοι τοῦτο τῇ σῇ τελειότητι γράψαι δεῖν ᾠήθην τὰς αἰτίας, ἐφ' αἷς εἰκότως, ὥς γε οἶμαι, λελύπημαι, μᾶλλον δὲ καὶ ἔτι λυποῦμαι. οὐ γὰρ ἤρκεσε τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Νεστορίῳ τὸ ἐπ' ἐκκλησίας εἰπεῖν, ἃ * ἐπ' ἐκκλησίας ἐσκανδάλισε, καὶ παρέλυσε πίστιν τὴν ἐπὶ τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῷ· ἀλλὰ γὰρ καὶ ἠνέσχετο Δωροθέου τινὸς ἐπισκόπου, τολμήσαντος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ συνάξεως εἰπεῖν ἀναφανδόν· εἴ τις λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν, ἀνάθεμα ἔστω. τί τοίνυν δράσομεν ἐν ἐκκλησίᾳ * ὀρθοδόξῳ ἀνάθεματισθέν-

* καὶ

* ὀρθοδόξῳ

ANNO CHRISTI 431.

τισθέντες μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων; εὐρίσκω γὰρ ἐν συγγραφαῖς καὶ τῶν τῆς ἀοιδίμου μνήμης ἐπίσκοπον Αθανάσιον πλειστάκις αὐτὴν ὀνομάσαντα θεοτόκον· καὶ τῶν μακάριον δὲ πατέρα ἡμῶν Θεόφιλον, καὶ ἑτέρους πολλοὺς τῶν ἁγίων καὶ κατὰ καιροὺς ἐπισκόπων· τοῦτο μὲν Βασίλειον, τοῦτο δὲ Γρηγόριον, καὶ αὐτὸν δὲ τῶν μακάριον Αττικόν. οὐδεὶς δὲ, οἶμαι, τῶν ὀρθοδόξων θεοτόκον αὐτὴν δέδιεν εἰπεῖν, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι θεός ἐστιν ὁ Εμμανουήλ. γεγόνασι τοίνυν ἀνάθεμα πρὸς θεὸν ὄντες ἅγιοι πατέρες, καὶ πάντες ὅσοι τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἀληθείας ἑπόμενοι δόγμασι θεὸν ὁμολογοῦσι τῶν Χριστόν. καὶ οὐ μέχρι τούτων ἡ ἐκ τοῦ πράγματος ζημία, ἀλλὰ γὰρ καὶ διεστράφησαν αἱ τῶν λαῶν γνῶμαι. τεθρήνηκα γὰρ ἀκούων, τοὺς μὲν εἰς τοῦτο πεσόντας ἀπιστίας ἤδη καὶ ἀμαθίας, ὡς μηδὲ θεὸν ὁμολογεῖν τῶν Χριστόν· τοὺς δὲ, κἂν εἰ ἔλοιντο ὁμολογεῖν ὅλως αὐτὸν θεὸν, μηδὲν ὑγιὲς ἐπ' αὐτῷ δοξάζειν, ἀλλ' εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι μεθ' ἡμῶν κεκλῆσθαι πρὸς τοῦτο λέγοντας. ταῦτα θρήνου καὶ οἰμωγῆς ἄξια. ποία γὰρ ὅλως ἡ χρεία καὶ εἰς μέσον ἄγεσθαι τὰ οὕτω λεπτὰ καὶ κεκρυμμένα; διὰ τί δὲ μὴ μᾶλλον ἠθικαῖς ἐξηγήσεσιν ὠφελοῦμεν τοὺς λαοὺς, εἰ μὴ σφόδρα ἔχομεν ἱκανῶς εἰς ἀκρίβειαν τὴν δογματικήν; ἐπεὶ δὲ μονάζουσι τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Αλεξάνδρειαν τεθορυβημένοις ἐκ τοιούτων ἀναγνωσμάτων, ἤγουν ἐξηγήσεων, τῶν ὀρθὸν τῆς πίστεως ἐξηγησάμεθα λόγον, ἐκπεπολέμωται, καὶ γέγονεν

sanctis patribus anathema facti adoriemur? Comperio namque æternæ memoriæ episcopum Athanasium sæpius illam deiparam appellare; atque etiam beatos patres nostros Theophilum, Basilium, Gregorium, Atticum, & alios præterea non paucos, qui pro tempore vixerunt, sanctos episcopos. Denique nemo, opinor, ex orthodoxorum numero illam deiparam nominare dubitauit; quandoquidem verum est, Emmanuelem Deum esse. Erunt itaque anathemate constricti sancti patres, qui iamdudum ante ad Deum euolarunt, ceterique omnes, quotquot Christum Deum esse confessi, recta veritatis dogmata consectantur. Neque vero his finibus malum constitit, sed populorum mentes iam peruertit. Intelligo enim, & quidem non sine lacrymis, alios quidem eo perfidiæ & inscitiæ prolapsos iam esse, vt Christum Deum esse diserte inficientur: alios vero ita Dei appellationem illi largiri, vt nihil tamen recte de illo sentiant. Opinantur enim illum benigna Dei voluntate & gratia, perinde ac vnum ex nobis, ad id dignitatis euectum esse. An non hæc lacrymis & gemitu iure sunt prosequenda? Quorsum, quæso, attinebat subtilia illa & arcana in medium adducere? Cur potius moralibus expositionibus populos non erudimus, si ad exactam dogmatum tractationem non sumus valde idonei? Ceterum quod iis qui solitariam vitam per Ægyptum & Alexandriam agunt, & huiusmodi expositionum lectione conturbati fuerant, rectæ fidei sententiam exposuissem; in

hostem infensum versus, quosdam præstigiatores desperatæque sortis homines in vnum colligere, eosque vt mendacia in vulgus de me spargant, subornare non desinit. Et forte non iniuria id nobis incommodi accidit. Nam si zelum Dei habuissemus, sedulique patrum pietatis imitatores fuissemus, iustam iamdudum sanctamque condemnationis sententiam in eos tulissemus, qui contra Christum obloqui, & tam nosipsos qui in viuis adhuc degimus, quam sanctos patres qui iam olim ad Deum commigrarunt, anathemate ferire ausi sunt. Qua quidem sententia & iis quoque, vt probabile fit, poteramus mederi, qui ex plebe fidei scandalum passi fuerant. Saluta quæ tecum est fraternitatem: te, quæ mecum est, in Domino salutat.

ἐχθρός· καὶ συλλέγει τινὰς ἀγύρτας καὶ κατεγνωσμένους, καὶ παρασκευάζει ψεύδεσθαι κατ' ἐμοῦ τινα ἐπὶ πολλῶν, καὶ τάχα δικαίως. εἰ γὰρ εἴχομεν ζῆλον θεοῦ, καὶ τῆς τῶν πατέρων φιλοθείας ἐγινόμεθα μιμηταὶ, πάλαι ἂν ἡμῶν κατὰ τῶν τετολμηκότων φλυαρῆσαι κατὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀναθεματισάντων ἡμᾶς τοὺς ζῶντας, καὶ τοὺς πρὸς θεὸν ὄντας ἤδη πατέρας ἁγίους, ψῆφον ὁσίαν ἐξενέγκαντες, δι' ἧς ἦν εἰκὸς θεραπεύεσθαι καὶ τοὺς εἰς πίστιν ἠδικημένους τῶν λαῶν. πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἐμοὶ ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

Anno Christi 431.

CAPVT XXIII.

Acacii Beroeæ episcopi ad Cyrillum epistola.

Domino meo per omnia sanctissimo, Deoque dilectissimo episcopo Cyrillo, Acacius in Domino Sal.

PIETATIS tuæ literas nuper ad nos perlatas, propter rumores & turbas in vrbe Constantinopolitana excitatas, infaustis lacrymis lamentisque plenas legi; in quibus elucet Christianæ fidei profunditas, dum hoc etiam inter alia continent, principio quoque hæc in medium afferre fuisse superuacaneum. Quam enim vtilitatem insignis ille disputator Apollinaris Laodicenus in ecclesiam attulit, dum veluti vnus e principibus de recta fide aduersus

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κγ'.

Ακακίου Βερροίας ἐπισκόπου πρὸς Κύριλλον ἐπιστολή.

Τῷ δεσπότῃ μου τῷ πάντα ἁγιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ, Ακάκιος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΕΝΕΤΥΧΟΝ γράμμασι τῆς σῆς θεοσεβείας, ἐκ τοῦ σύνεγγις ἡμῖν ἀποδοθεῖσιν ἀπευκτοῖς, δακρύων καὶ θρήνων μεστοῖς, τῶν κατὰ Κωνσταντινούπολιν θρυλλουμένων ἕνεκεν· ἐν οἷς καὶ κρατεῖ τὸ *βάθος τῆς κατὰ Χριστὸν πίστεως, καθὸ δεῖ μετέχουσιν, ὡς περιττὸν ἦν τοῦτο καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς μέσον ἀχθῆναι. Τί γὰρ ὤνησεν Απολινάριος ὁ Λαοδικεὺς, εἷς ὢν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁ μέγας ἀγωνιστὴς, ὁ ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως κραταιῶς πρὸς τοὺς

* = ἐν

ANNO CHRISTI 431.

ἐχθροὺς μαχεσάμενος, θαρσήσας ἑαυτοῦ τῇ σοφίᾳ, καὶ ἐθελήσας παρεισαγαγεῖν ἐξ ἀπόρων πόρους τινὰς τῇ καθαρᾷ καὶ ἀδόλῳ τοῦ Χριστοῦ πίστει; οὐ παρεσκεύασεν ἐν τοῖς σχισματικοῖς ἑαυτῷ παρὰ τῇ καθόλου ἐκκλησίᾳ λογισθῆναι; οὐκ εἴρηταί τινι τῶν πρὸ ἡμῶν ἐπισκόπων, *ἀναστεῖλαι βουλομένῳ τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον μὴ περιεργάζεσθαι τοὺς εὖ διακειμένους, ἐῤῥωμένῃ τῇ διανοίᾳ καὶ ἐντελεῖ συνέσει ταύτην ῥήξαντι τὴν φωνήν· πῶς ὁ πατὴρ τῷ μονογενῆ ἐγέννησε, σιωπῇ τιμάσθω; καὶ προϊόντος τοῦ λόγου ἀπηριθμήσατο, ὡς διαλανθάνει ἥδε ἡ ἔρευνα κατὰ μικρὸν πάσας ὁμοῦ τὰς κατ' οὐρανὸν δυνάμεις, μή τοι γε ἀνθρώπους, καὶ ἔννοιαν ἀνθρώπων. πῶς δὲ οὐκ ἀναγκαία καὶ πρέπουσα ἡ παραίνεσις τῶν θείων γραφῶν ἐκδιδάσκουσα· βαθύτερά σου μὴ ζήτει, καὶ ἰσχυρότερά σου μὴ *ἐξέταζε. ἃ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ· οὐ γὰρ χρεία σοι τῶν κρυπτῶν. οἱ δὲ ὑπεραπολογεῖσθαι ζητοῦντες τῶν ταῦτα ἐννοῆσαι καὶ φράσαι ἐπιχειρησάντων, παρόμοιόν τι λέγουσι πεπονθέναι, ὧν ὑπέμεινεν ὁ μακάριος Παυλῖνος ὁ ἐπίσκοπος, ὃς παρῃτεῖτο τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν ῥητῶς, δυνάμει καὶ ἀληθῶς *ταῦτα φρονῶν, *ταῦτα μετιών. ἠκολούθησε δὲ τοῖς δυτικοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις, τῷ ἐστενῶσθαι τὴν Ρωμαϊκὴν φωνὴν, καὶ μὴ δύνασθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν τῶν Γραικῶν φράσιν τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν.

*ἀναστεῖλαι

*περιεργάζου.

*τὰ αὐτὰ

*τὰ αὐτὰ

Γλὴν ὅτι χρὴ πάντας ἡμᾶς τοὺς δυναμένους συναλγεῖν καὶ συμπάσχειν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ περὶ

fidei hostes depugnat? An non, dum suæ sapientiæ nimium fidit, dumque ex inuiis planeque impermeabilibus, quosdam meatus & quasi vias in incontaminatam simplicemque Christi fidem introducere nititur, id conatu suo consecutus est, vt ab vniuersa catholica ecclesia inter schismaticos haberetur? An non a quodam veterum episcoporum, integro sensu & perfecta mentis intelligentia dictum est, dum bene affectos, ne curiosius quæ humanum captum excedunt, peruestigarent, reprimere vellet; Quomodo, inquit, pater vnigenitum genuerit, silentio honoretur? Et in sermonis progressu addit: Huiusce rei inuestigatio omnes propemodum cælestes virtutes, nedum homines, hominumve cogitationes excedit. Quomodo vero necessaria conueniensque non est illa sacrarum scripturarum admonitio: *Altiora te ne quæsieris, & fortiora te ne perscrutatus fueris. Quæ tibi præcepta sunt, ea cogita: non est enim tibi necessarium ea quæ abscondita sunt, videre oculis tuis.* Illi autem qui inquirunt, qua ratione eos excusent qui hæc cognoscere effarive laborant, eiusmodi quid passos aiunt, quale beato Paulino episcopo accidisse traditur. Hic enim etsi tres hypostases palam dicere recusaret, re tamen & virtute ab illorum sententia & fide, qui hoc profitebantur, non recedebat. Sectabatur hic autem piissimos occidentis episcopos, propterea quod Romanæ linguæ angustia, sicuti nostra Græca phrasis, tres hypostases dicere commode non ferat.

Basilius in oratione de natiuitate Christi.

Eccl. 3. v. 22.

Vide Hieron. ep. 57. & 58. ad Damasum.

Verum enimuero oportet nos omnes, qui ecclesiæ Dei vicem dolere, eidemque compati possu-

mus, nullum non conatum ac ſtudium adhibere, quo vocem male elapſam reprimamus, ne quam hinc occaſionem aucupentur illi qui Dei eccleſiam diuellere diſcindereque parati ſunt. Quamobrem ſi quid tale initio effluxit, quod multos merito religioſos pioſque homines affligat & conturbet, tuam integritatem, omnibuſque numeris abſolutam prudentiam ſummopere niti decet, vt motum hunc continuo ſedet: quamquam, vt iam dixi, multi tum clero adſcripti, tum plebeii quoque ex vrbe Conſtantinopolitana Antiochiam & ad nos vſque venientes, defendere videntur quod dictum eſt. Aiunt enim, in ſenſu nihil continere, quod vel apoſtolicæ doctrinæ aduerſetur, vel fidei a ſanctis patribus in Nicæa, ad Homouſion conſtituendum congregatis, definitæ, & vniuerſæ eccleſiæ traditæ repugnet. Cum præſens itaq; tempus ad hoc prouocet, elabores quæſo, quantum prudentia & compaſſione valeas, oſtendere: neq; graueris, elapſum verbum, in eorum gratiam qui hauſerunt, & ob id diuulſi ſunt, per tuam ſanctitatẽ, tuiq; ſacerdotii auctoritatem, ad eum modum comprimere, vt ea nunc præcipue meditari molirique videaris, quæ poteris, eccleſia catholica grauiter hoc tempore agitata, & fluctibus pene merſa, magis magiſque intumeſcentibus. Voce proinde Dominica vtens, ſpiritaleque mare, quod modo turbatum cernitur, increpans, illud depromas: *Tace, obmuteſce.*

Pietatis tuæ epiſtolam ſanctiſſimo Ioanni eccleſiæ Antiochenæ epiſcopo legi curaui; quã ille

πολλοῦ ποιῆσαι, καταστεῖλαι τὴν ἐξαγγελθεῖσαν φωνὴν, ὅπως μὴ πρόφασις δοθῇ τοῖς διασχίζειν καὶ διατέμνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ἑτοίμως ἔχουσι. διὸ χρὴ τὴν σὴν ἐντελῆ καὶ ἀπηρτισμένην σύνεσιν, εἰ καί τι τοιοῦτον τὴν ἀρχὴν ἐλέχθη τὸ * λυπεῖν, καὶ διαταράττειν πολλοὺς τῶν εὐλαβῶν καὶ φιλοχρίστων δυνάμενον, καταστεῖλαι τὸ κινηθέν· εἰ καὶ τὰ μάλιστα, ὡς φθάσας ἔφην, πολλοὶ τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀφικνουμένων εἰς Ἀντιόχειαν καὶ πρὸς ἡμᾶς, τοῦτο μὲν κληρικῶν, τοῦτο δὲ λαϊκῶν, συνηγορεῖν δοκοῦσι τῷ ῥηθέντι ῥητῷ, οὐκ ἐναντίως ἔχοντι κατὰ διάνοιαν τῇ ἀποστολικῇ πίστει, προσέτι δὲ καὶ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων περὶ τοῦ ὁμοουσίου θεσπισθείσῃ καὶ διαδοθείσῃ εἰς πᾶσαν τὴν καθόλου ἐκκλησίαν. τὸ τοίνυν συνετὸν καὶ συμπαθητικὸν καὶ ἐντελὲς τῆς σῆς ἱερωσύνης, καιροῦ καλοῦντος, ἐπιδείξασθαι καταξίωσον, μεσιτευούσης σου τῆς ἁγιωσύνης τῷ ῥηθέντι ῥητῷ πρὸς τοὺς ἀκούσαντας καὶ διαῤῥαγέντας· ὥστε σου τὴν ἁγιωσύνην ἐκεῖνα φρονῆσαί τε καὶ ἐπιτελέσαι, ἃ δυνήσεται, χειμαζομένης ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς καθόλου ἐκκλησίας, ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς ὕψος ἀναπεμφθῆναι, δεσποτικῇ τινι φωνῇ χρώμενον, καὶ ἐπιτιμῶντα τῇ νοητῇ θαλάττῃ, ἐπὶ τοῦ παρόντος δοκούσῃ διαταράττεσθαι, καὶ ἐπάγοντα τὸ σιώπα, πεφίμωσο.

Ἐποίησα δὲ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν τῆς σῆς θεοσεβείας τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἰωάννῃ τῷ τῆς Ἀντιο-

Anno Christi 430.

* Λυπεῖν

ANNO CHRISTI 431.

χείας· καὶ καταπούσας μὴ πολλῆς τῆς συναλγήσεως καὶ συμπαθείας, τὰ αὐτὰ ἡμῖν βούλεται προσβυτικῷ ἄρσιν ἡλικίαν, νεωστὶ εἰς ἐπισκοπὴν ἐληλυθώς· ὃς τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ἀκμάζει σὺν τοῖς τῇ ἐπισκοπῇ πρεπούσιν ἀφειλουσιν ἐπάθλοις, ὡς μέγα ἐπ' αὐτῷ φρονεῖν καὶ σεμνύεσθαι πάντας τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους· παρακαλῶν σου τὴν θεοσέβειαν, ὡς παραλαμβάνεται, ὥστε σου τὴν ἀγνωσύνην τῇ * πρεπούσῃ αὐτῇ σωφροσύνῃ μεταχείσασθαι τὸ ἐπισυμβὰν ἐκ ἀνέκτον ῥῆμα, ὡς δι' ὧν λαλεῖς, δι' ὧν πράττεις, τὸ δέοντος λικὸν, καιροῦ καλοῦντος, ἐπιδείξῃ τὸ φάσκον· ἐὰν θέλω χρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ, ἣν ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς εἰς οἰκοδομὴν, καὶ ἐκ εἰς καθαίρεσιν, ἐκ αἰσχυνθήσομαι. τὸν δὲ ποθεινότατον τὰ γράμματα ἡμῶν ἐπαγόμενον πρὸν ὄντα καὶ χριστιανὸν ἐκ προγόνων, καταξίωσον τῇ ἐνούσῃ καὶ συμπαρχούσῃ σοι φιλανθρωπίᾳ * προσήσεσθαι, καὶ ἐν οἷς ἂν δέηται, προνοίας αὐτὸν ἀξιῶσαι τῆς σοι πρεπούσης. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ ὁ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

*συνοίσῃ

*ἵνα συνοίσουσιν

quoque summa attentione, nec paruo doloris sensu audiuit. Nam licet recens admodum ad episcopatum venerit, eadem tamen vult & sentit, quæ nos senes: qui etiam Dei gratia munitus, in muneribus certaminibusque episcopo dignis adeo se gerit egregie, vt sese de illo iactent, magnificeq; loquantur orientis episcopi omnes. Hic tuam quoque, vt relatum est, pietatem obnixe rogat, vt sanctitas tua ea qua pollet prudentia vsa, verbum illud quod excidit, & tolerari non debet, ad eum modum tractet, vt tam per ea quæ dictura est, quam per ea rursum quæ factura est, occasione ad hoc nunc prouocante, illud apostolicum eluceat: *Si ea*, inquit, *potestate voluero vti, quam dedit nobis Deus in ædificationem, & non in destructionem, non erubescam.* Ceterum desideratissimum hunc nostrum tabellarium, qui iam inde a maioribus suis fidelis & Christianus est, pro ea quæ tibi plane insita est, benignitate suscipere digneris; & si qua in re operam tuam desiderabit, tua quæso prouidentia illi non desis. Totam quæ tecum est fraternitatem & ego, & qui mecum sunt, plurimum salutamus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κδ'.

Κυρίλλου πρὸς Ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων ἐπιστολή.

Τῷ κυρίῳ μου ποθεινοτάτῳ καὶ συλλειτουργῷ Ἰουβεναλίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

CAPVT XXIV.

Cyrilli ad Iuuenalem Hierosolymorum episcopum epistola.

Desideratissimo fratri ac comministro Domino meo Iuuenali, Cyrillus episcopus in Domino Sal.

ΗΥΧΟΜΗΝ μὲν τοῖς τῶν ἀοιδοκιμησάντων ἴχνεσι, καὶ τῇ ὀρθῇ πί-

OPTASSEM sane, reuerendissimum episcopum Nestorium proborum virorum vestigiis

innixum, rectæ fidei doctrinam consectari. Nam quis sanæ mentis illos, qui Saluatoris gregi præfecti sunt, probatissimos esse non exoptet? Quoniam vero præter omnem spem rerum natura interuersa est (siquidem quem sincerum pastorem fore sperabamus, hunc rectæ fidei persecutorem euasisse comperimus) reliquum est, vt illud Christi omnium nostrum Saluatoris in mentem reuocemus: *Non veni*, ait, *pacem mittere in terram, sed gladium. Veni enim separare hominē aduersus patrem suum.* Quod si absque omni crimine & noxa, imo vero summa cum laude bellum in parentes suscipitur, quando id ad Christi gloriam facere dignoscitur; quo pacto modis omnibus necessarium non est, vt (licet ob fratris iacturam lacrymis perfundamur) diuino zelo accingamur, illudque tantum non omnibus qui terram incolunt, occinamus: *Si quis est Domini, iungatur mihi?* Equidem amice vnis iam aut alteris illum admonui literis, ne proprii iudicii sensum sequi malit, quam rectam apostolicamque, & ecclesiis iam olim traditam fidem; ratus fore, vt hac ratione ab expositionum suarum prauitate recederet. Verum pharmacum beneuolentiæ nihil hactenus profuit, suggestumq; consilium vi caruit. Imo vero tantum abfuit vt veritatis dogmata complecti instituerit, vt literas quoq; sua ipsius subscriptione munitas ad me dederit; in quibus haud secus ac graui iniuria a me affectus, stomachatur, aperteque sacram virginem Dei genitricem esse inficiatur. Quod, quæso, quid aliud est, quam manifeste dicere, Emmanuelem, ex quo tota salutis

Matth. 10. v. 34.

Exod. 32. v. 26.

ϛϑ κατακολουθεῖν τὴν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον. Τίς γὰρ τῶν εὖ φρονούντων οὐκ ἂν εὔξαιτο, δοκιμωτάτοις εἶναι τοὺς καθηγεῖσθαι λαχόντας τοῦ σωτῆρος ποιμνίων; ἐπεὶ δὲ παρ' ἐλπίδας ἡ τῶν πραγμάτων ἡμῖν ἐκβέβηκε φύσις· ὃν γὰρ ἔσεσθαι προσεδοκῶμεν ποιμένα γνήσιον, τοῦτον τῆς ὀρθῆς πίστεως διώκτην εὑρήκαμεν· δεῖ λοιπὸν μνημονεῦσαι τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ λέγοντος· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ πρὸς γονέας ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀνέγκλητός τε καὶ ἀνεπίληπτος, μᾶλλον δὲ καὶ παντὸς ἐπαίνου μεστὸς, ὅτε τῇ τοῦ Χριστοῦ δόξῃ συναθλεῖν ἐγνώκαμεν· πῶς οὐκ ἀνάγκη πᾶσα, καίτοι δακρύοντας, ὡς ἀδελφὸν ἀπολέσαντας, τῷ θεοφιλῇ περιζώσασθαι ζῆλον, καὶ μονονουχὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκεῖνο εἰπεῖν· εἴ τις πρὸς κύριον, ἴτω πρὸς μέ; ἐγὼ μὲν γὰρ δι' ἑνὸς καὶ δευτέρου γράμματος ὡς ἀδελφὸν παρεκάλεσα, μὴ ταῖς ἰδίαις ἀκολουθεῖν ἐννοίαις, ἀλλὰ τῇ ὀρθῇ καὶ ἀποστολικῇ πίστει τῇ παραδοθείσῃ ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις, οἰηθεὶς ἀπαλλάξειν αὐτὸν τῆς τῶν ἀνοῦ γραμμάτων σκαιότητος. ἀλλ' οὐδὲν ὤνησε τὸ τῆς διαθέσεως φάρμακον, ἄπρακτος γέγονεν ἡ συμβουλή· καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ θέλειν τοῖς τῆς ἀληθείας ἕπεσθαι δόγμασιν, ὥστε καὶ ἐπιστολὴν ἀποστεῖλαι πρὸς μὲ μεθ' ὑπογραφῆς ἰδίας· ἐν ᾗ καὶ ἐπιπλήττει μὲν ὡς λυπούμενος, διωμολόγηκε δὲ σαφῶς, θεοτόκον εἰπεῖν μὴ εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον. ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς εἰπεῖν, μὴ εἶναι θεὸν ἀληθῶς τῷ Εμμανουὴλ, ἐφ' ᾧ

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

* τὰς σωτηρίους ἔχομεν ἐλπίδας.

Οἰηθεὶς δὲ ὅτι καὶ τὴν Ρωμαίων ἐκκλησίαν συναρπάσαι δυνήσεται, ἔγραψε πρὸς (W) κύριόν μου, (W) θεοφιλέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν Κελεστῖνον (W) τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς τὴν αὐτοῦ δογμάτων τὴν διαστροφήν. πέπομφε δὲ καὶ ἐξηγήσεις πολλὰς, ἐξ ὧν ἐληλεγκται φρονῶν τὰ διεστραμμένα· καὶ κατεγνώσθη λοιπὸν ἀραρότως ὡς αἱρετικός. ἐπὶ τοίνυν ὁ μνημονευθεὶς θεοφιλέστατος καὶ θεοσεβέστατος τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος Κελεστῖνος φανερὰ γέγραφε πρὸς αὐτὸν, καὶ πέπομφε πρὸς μὲ τὰς ἐπιστολὰς, δεῖν ὠήθην ὑποστεῖλαι ταύτας, καὶ ἀκονηθεῖσαν οἰκοθεν εἰς εὐσεβῆ ζῆλον τὴν σὴν θεοσέβειαν διεγεῖραι διὰ τῶν γραμμάτων· ὅπως ἂν ἐκ μιᾶς ψυχῆς, καὶ σωτήρου προθυμίας, τὴν εἰς Χριστὸν ἀγάπην ζωσώμεθα, καὶ σώσωμεν λαοὺς κινδυνεύοντας, καὶ στήσωμεν ἐκκλησίαν τὴν οὕτω διαφανῆ· σύμφρονες γενόμενοι δηλονότι ἑκάστοις ἅπαντες, καὶ κατὰ (W) ὀφειλόμενα τύπον ἐπιστέλλοντες αὐτῷ καὶ τοῖς λαοῖς. ἂν μὲν ὠφελήσωμεν, καὶ μέτοχοι σώσωμεν κατὰ τὰ δηλούμενα αὐτῷ (W), ὧν πεφρόντικε, κεκερδήκαμεν (W) ἀδελφὸν, καὶ σεσώκαμεν ποιμένα· ἐὰν δὲ ἀπροαίρετος ἡ συμβουλὴ ἡμῶν γένηται, αὐτὸς ἑαυτῷ ἐπιγράψας τὸ συμβαν, αὐτὸς τὴν οἰκείων πόνων ἔδεται καρπόν. δεῖ δὲ ἡμᾶς ἀναλαβεῖν καὶ τῷ φιλοχρίστῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ, καὶ ἅπασι δὲ

noſtræ fiducia pendet, non eſſe verum Deum?

Ceterum Romanam eccleſiam in ſuam ſententiam pertrahere ſe poſſe arbitratus, ſcripſit ad eiuſdem eccleſiæ epiſcopum Cæleſtinum, dominum, fratrem & comminiſtrum meum longe piiſſimũ, Deoque dilectiſſimum; iiſque literis dogmatum ſuorum peruerſitatem inſeruit. Miſit eidem & multas quoque exegeſes, ex quibus peruerſa ſentire aperte deprehenſus, iure merito ab illo hæreſeos eſt condemnatus. Cum igitur reuerendiſſimus piiſſimuſque Romanæ eccleſiæ epiſcopus Cæleſtinus comperta de illo ſcripſerit, ipſaſque literas ad me dederit, equidem illas viciſſim ad te mittendas exiſtimaui; quo nimirum pium quemdam zelum, ad quem alioqui pietas tua ſuapte natura incenſa eſt, literis illis exſuſcitem: quatenus vnanimi conſenſu, alacrique contentione, caritatem quæ eſt in Chriſto, accingamur, populoque non paruis periculis obiecto ſalutem procuremus; ac eccleſiam denique adeo conſpicuam illuſtremque ſtabiliamus. Hoc autem conſequemur, ſi ſinguli cum ſingulis congruentes, ſecundum præfinitam formulam, cum ad ipſum, tum ad populum quoque ſcribamus. Nam ſi in rem id fecerimus, hoc eſt, ſi illum ab iis quæ hactenus ſentit, ad veritatem tranſtulerimus, lucrifaciemus fratrem, ſeruabimus & eccleſiæ quoque paſtorem: ſin vero conſilium hoc noſtrum fruſtra ſuſceptum fuerit, ſibiipſi quodcumque tandem euenerit, adſcribens, laborum ſuorum fructum ipſe manducabit. Oportebit autem literis ad Chriſtianiſſimum, piiſſimumque imperatorem, cete-

rosque in magistratu constitutos missis, iisdem persuadere, hinc quidem, ne pietati, quæ est in Christum, vlla ratione hominem anteferant; inde vero, vt terrarum orbi rectæ fidei stabilitatem concilient, ouesque a malo pastore liberent: nisi is tamen ita comparatus sit, vt omnium consiliis obsequi velit. Saluta quæ apud te est, fraternitatem: quæ apud nos est, te in Domino salutat.

τοῖς ἐν τέλει γράψαι, καὶ συμβουλεῦσαι, μὴ προτιμῆσαι τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἄνθρωπον, ἀλλὰ χαρίσασθαι τῇ οἰκουμένῃ τὸ βέβαιον εἰς πίστιν ὀρθὴν, καὶ ποιμένος ἀπαλλάξαι πονηροῦ τὰ θρέμματα, εἰ μὴ ταῖς ἁπάντων εἴκει συμβουλαῖς. πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

Anno Christi 431.

CAPVT XXV.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κέ.

Exemplum epistolæ scriptæ a Ioanne episcopo Antiocheno ad Nestorium.

Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον.

Domino meo piissimo sanctissimoque episcopo Nestorio, Ioannes in Domino Sal.

Τῷ δεσπότῃ μου θεοφιλεστάτῳ καὶ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Νεστορίῳ, Ἰωάννης ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

I.

MEAM de tua pietate sententiam per dominum meum, magnificumque per omnia Comitem Irenæum sincere absque vllo prorsus fuco dilectioni tuæ patefeci: & quoniam vera expurgatione vsus, omni, vt arbitror, suspicione apud te vaco, libere candideque sinceritati tuæ in posterum consilium dare institui. Poteris autem ex iis quæ suasurus sum, nostri erga te candoris non leue argumentum sumere, simulque quantæ ea caritas quæ secundum Deum est, curæ nobis sit, perspicere. Quam sane caritatem qui consectantur, illi diuinis legibus obtemperant: qui vero ea neglecta, imposturis student, ii suis se telis prius conficiunt, quam eos quos adoriuntur. Hæc itaque opportune, vt existimo, præfatus,

α΄.

ΤΟΝ ἐμαυτοῦ σκοπὸν περὶ τῆς σὴν θεοσέβειαν μετὰ πάσης ἀληθείας διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ τὰ πάντα μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου ἐδήλωσα τῇ σῇ διαθέσει. καὶ ἐπεὶ ὡς νομίζω, πάσης εἰμὶ ὑποψίας λοιπὸν παρ' ὑμῖν ἐκτὸς, ἀληθέσιν ἀπολογίαις χρησάμενος, πεπαρρησιασμένῃ λοιπὸν χρῶμαι πρὸς τὴν σὴν γνησιότητα συμβουλίᾳ. ἔξεστι δὲ σοὶ ἐξ αὐτῶν ὧν συμβουλεύω, ἐν ἔχυρα ἡμῶν λαβεῖν τῆς περὶ σὲ γνησιότητος, καὶ ὡς φροντὶς ἡμῖν ἐστιν οὐ μικρὰ τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης· ἣν οἱ τηροῦντες, τοῦ θείοις ἐκπληροῦσι νόμοις· οἱ δὲ ἀμελοῦντες, καὶ πανούργως προσφερόμενοι τοῖς οἰκείοις μέλεσιν, ἑαυτοὺς πρότερον βλάπτουσιν, ἢ καθ' ὧν ἐγχειροῦσιν. ἐπεὶ οὖν ταῦτά μοι καλῶς πεπροοιμίασται, ὡς ἔγωγε οἶμαι,

ANNO CHRISTI 431.

μαι, δέξαι με, παρακαλῶ, ἀγαθόν σοι ἐσόμενον σύμβουλον, μὴ παρωθούμενος τὸ ἐν τοῖς παρ' ἐμοῦ λεγομένοις χρήσιμον, καὶ μετὰ πάσης τῆς κατὰ θεὸν διαθέσεως λεγόμενον.

β'.

Εδει μὲν οὖν ἡμᾶς περὶ χρηστῶν πραγμάτων τὰ σκέμματα πρὸς ἀλλήλους ποιεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν πολλὴν ἐξουσίαν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ταραχαῖς ἐποιήσαντο, τούτου ἕνεκεν ἠπείχθην τὰ πρόσφατον ἡμῖν γραφέντα ἀπό τε Ρώμης καὶ Αλεξανδρείας, τῇ σῇ γνωρίσαι ὁσιότητι. ἀθρόον γὰρ Αλεξανδρέων κληρικοὶ ἐπιστάντες, ἐπιστολὰς ἡμῖν δεδώκασι διαφόροις, περὶ τῆς σῆς θεοσεβείας ἐκπεμφθείσας· τὴν μὲν τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, τὰς δὲ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου. ὧν τὰ ἀντίγραφα ἀποστείλας, παρακαλῶ σου τὴν διάθεσιν, οὕτως αὐτοῖς ἐντυχεῖν, ὥστε μήτε ταραχήν τινα κατὰ διάνοιαν ὑποστῆναι, ἀφ' ἧς πολλάκις φιλονεικίαι καὶ ἐνστάσεις ἐπιβλαβεῖς συμβαίνουσι· μήτε μὴν καταφρονῆσαι τοῦ πράγματος· εἰδότος τοῦ διαβόλου δι' ὑπεροψίαν πολλὰ τῶν οὐ χρηστῶν πραγμάτων κορυφοῦν, καὶ εἰς ὕψος αἴρειν· ὥστε ἀδιόρθωτα αὐτὰ ποιῆσαι γενέσθαι· ἀλλ' ἐμμελῶς αὐτοῖς ἐντυχεῖν· παραλαβεῖν δέ τινας τῶν ὁμοψύχων σοι πρὸς τὴν τῶν προκειμένων διάσκεψιν· δοῦναι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν τὸ συμφέρον, ἀλλὰ μὴ τερπνὸν εἰσηγήσασθαι. πάντως γὰρ εἰ ἔχοιεν ἄδειαν, πολλοί τε ὄντες καὶ γνήσιοι σοι τοῦ* σκέμματος

* πράγματος

te etiam atque etiam rogo, vt me consultorem haud malum tibi futurum beneuole admittas, neque si quid vtile, aut diuinæ caritati cognatum in dictis meis occurrerit, idipsum respuas.

II.

Et quidem oportebat, vt de rebus bonis atque vtilibus inter nos conferremus. Verum quia peccata nostra perturbationibus ecclesiasticis ingens ostium patefecerunt, ideo ea caritati tuæ explanare cogor, quæ nuperrime ex Romana & Alexandrina vrbe ad me perscripta sunt. Etenim clerici Alexandrini diuersas de tua pietate literas magno ad nos studio pertulerunt; vnas quidē piissimi episcopi Cælestini, reliquas omnes sanctissimi episcopi Cyrilli. Harum autem exempla mittēs, caritatem tuam obnixe rogatam cupio, vt ita eas legat, ne qua hinc animi perturbatio consurgat, ex qua contentiones, seditionesque admodum noxiæ sępenumero exoriuntur. Sed neq; rem hanc tantam parui quoque ducas, aut contemnas. Diabolus namque res initio minus recte habentes, per superbiā nouit amplificare, in eamque magnitudinem paulatim euehere, vt postea omnem curā, omnemq; medicinam respuant. Quare beneuolum ac studiosum affectum ad illarum literarum lectionem afferas: viros quoq; nonnullos cordatos, ac tibi beneuolos, ad propositarum rerum considerationem socios tibi adiungas; illisque non quæ grata, sed quæ vtilia sunt, effandi potestatem facias. Omnino enim si arbitri plures, minimeq; fucati, ac liberam quod sentiunt dicendi facultatem nacti, præsentis negotii disquisitioni

adhibeantur, facillime illud ea deliberatione consequemur, vt id quod nunc perplexum, durum ac triste censetur, mox leue & lætum sit.

III.

Enimuero licet dominus meus Cælestinus Deo deuotissimus episcopus, decem tantum dierum interuallum, terminum vsque responsioni præfinitum valde angustum, literis suis interposuerit; tamen res ea eiusmodi est, vt, non dico decem diebus, sed vno, imo vero paucis horis confici posse videatur. Nam quid facilius est, quã nomine commodo, multisq; sanctis patribus vsitato, & vero nihilominus, salutarique ex virgine ortui percongruo, in Christi omnium regis dispensatione vti? Cum hoc ergo periculosum non sit, æquum non est vt sanctitas tua illud refutet. Neque id nunc apud se cogitet, turpe esse sibi pugnantia docere. Si enim mens tua eadem sapit & sentit, quæ sancti patres, ecclesiæq; doctores sentiunt & sapiunt, (nam hoc, domine mi, & ex multis, & ex communibus amicis de te accepimus) quorsum vereris pium sensum conuenienti voce publicare? præsertim cum tot tantiq; tumultus ac disceptationes ex te natæ ob oculos iam versentur. Eas namque (mihi crede, Deo dilecte) cum apud finitimos, tum apud longe quoque positos turbas concitasti, quæ ingẽtem ex insperato ecclesiis tempestatem peperere. Constat enim fideles circumquaq; degentes, huius quęstionis & controuersiæ causa inter se conflictari, quotidieque a se inuicem diuelli. Verum autem esse quod dicimus, ex ipsismet rebus haud difficile

κοινωνοῦντες, ῥᾳδίως ἐπὶ τὸ συμβουλίαν ἥξοισι, καὶ τὸ νομιζόμενον ὑπ' ἐμοῦ σκυθρωπὸν, παραχρῆμα εἶη φαιδρόν. Anno Christi 431.

γ'.

Καὶ γὰρ εἰ καὶ προθεσμίαν στενοτάτην τοῖς γράμμασιν ἐνέθηκεν ὁ κύριός μου ὁ θεοφιλέστατος Κελεστῖνος ὁ ἐπίσκοπος, δέκα μόναις ἡμέραις, ὡς τὰ γράμματα αὐτῷ προείχε, προθεσμίσας τὴν ἀπόκρισιν· ἀλλ' ἔξεστιν ἔργον αὐτὸ ποιῆσαι κἂν ἡμέρας μόνης μιᾶς, τάχα δ' κἂν ὥρῶν ὀλίγων. τὸ γὰρ χρήσασθαι προσφόρῳ ὀνόματι ἐν τῇ κυ ⓝ παμβασιλέα Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομίᾳ, πεπεισμένῳ μοὶ πολλοῖς τῶν πατέρων, ἐπαληθεύοντι δὲ * κἂν τῇ σωτηρίῳ ἐκ παρθένου γεννήσει, τοῦτο ῥᾴδιον· ὅπερ οὔτε ὡς ἐπικίνδυνον χρὴ παραιτήσασθαι τὴν σὴν ὁσιότητα, οὔτε ἐκεῖνο ὑπολογήσασθαι, ὡς οὐ χρὴ σεαυτῷ ταὐτὰ ἐκδέδαγ. εἰ γὰρ ἡ διανοία σου τῆς αὐτῆς τοῖς πατράσι καὶ τῆς ἐκκλησίας διδασκάλοις φρονήματος ἔχεται· τοῦτο γὰρ διὰ πολλῶν καὶ κοινῶν φίλων περὶ σοῦ δέδασται μεμαθήκαμεν· εἰ λυπεῖ τὸ δυσεβὲς φρόνημα καταλλήλῳ ὀνόματι δημοσιεύσαι; * καὶ τοσαύτης περικειμένης ταραχῆς, καὶ τοσαύτης ζητήσεως ἐκ σοῦ. τοῦτο γὰρ ἴσθι, θεοφιλέστατε, κεκίνηται τὸ κεφάλαιον, καὶ οἷς τε μακρὰν, καὶ οἷς ἐγγὺς, σφόδρα περιτεθρύλληται· καὶ πλείστη ὅση περὶ τούτου ζάλη ἀδοκήτως τὰς ἐκκλησίας διέλαβε, τῶν πανταχοῦ πιστῶν ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ἀλλήλοις καθ' ἑκάστην συρρήγνυμένων τὴν ἡμέραν. καὶ ὅπου τοῦτο ἔστιν ἀληθὲς, ἀπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων

ANNO CHRISTI 431.

εἴη σαφές. ἡ γὰρ δύσις καὶ Αἴγυπτος, τάχα δὲ καὶ Μακεδονία, ἔκριναν ἀπορραγῆναι τῆς ἑνώσεως, ἣν ἱδρῶσι πολλοῖς καὶ πόνοις ἁγίων καὶ ἐπισήμων ἐπισκόπων, καὶ μάλιστα τοῦ τὰ πάντα ἁγίου καὶ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς τοῦ μεγάλου Ακακίου, ἡ τοῦ θεοῦ χάρις τῷ κοινῷ τῶν ἐκκλησιῶν κεχάρισται. τίς γὰρ μέμψαιτο, εἰ δόξεις λέγειν, ἃ φρονεῖς; μᾶλλον δὲ τίς οὐκ ἂν ἀποδέξαιτο, εἰ δέξεται προσηγορίαν, ἧς τὴν διάνοιαν, ὡς ἔγνωμεν, ἡ σὴ εὐλάβεια κέκτηται, καὶ τοῦτο ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ εἰρήνης οἰκουμενικῆς; εἰ δοκεῖ δὲ, καλοῦ παραδείγματος εἰς καιρὸν ὑπομνήσω σε, οὗ βούλομαί σε καὶ μεμνῆσθαι. οὐδὲ γὰρ χρόνος πολύς ἐστιν, ἐξ οὗ παρ' ἡμῖν συμβέβηκεν, ὥστε αὐτὸ καὶ λήθῃ παραδοθῆναι. μέμνησαί που πάντως τοῦ μακαρίου Παύλου τοῦ ἐπισκόπου, ἐν ἐξηγήσει εἰπόντος τι τῶν οὐ δοξάντων καλῶς εἰρῆσθαι πρόπω τέ τοι, τῷ καὶ παρρησιασαμένῳ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἔπειτα καὶ πᾶσι τοῖς ἀκούσασι· καὶ ὅπως ἐκεῖνος αἰσθόμενος τῆς βλάβης καὶ τῆς ταραχῆς, ἣν ὁ μικρὸς ἐνεποίησε θόρυβος, ἐννοήσας ὡς ἡ ταραχὴ ποιήσει διάστασιν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀντίστασιν, φιλοῦντων τῶν ἀνθρώπων, εἰ τοιαύτης δράξοιντο ἀφορμῆς, τῇδε κἀκεῖσε διαιρεῖσθαι, καὶ τὴν ἀντίστασιν αὔξειν, τὸν δοκοῦντα βραχὺν εἶναι τοῦ σκανδάλου σπινθῆρα· ὃ δὴ καὶ παρ' ἡμῖν νῦν γεγένηται· ὅπως ὁ γενναῖος ἐκεῖνος ἀναστὰς οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας, τὸ παρ' αὐτοῦ* πραχθὲν

*Θεοδώρου

*λαχθὲν

perspicere licet. Nam & occidens, & Ægyptus, & ipsa fortasse Macedonia, ab ea vnione sese abrumpere decreuerunt, quam singularis Dei beneficentia per multos sanctorũ patrum, celebriumque episcoporum, & præcipue per sanctissimi magniq; illius patris nostri Acacii sudores molestiasque communi ecclesiæ vtilitati impertiuit. Quis, quæso, reprehendat, si ea quæ sentis, libere exponas? Imo vero quis laudibus non efferat, si nomen cuius sensum pietas tua, vt cognouimus, possidet, propter publicam quietem, communemq; orbis pacem admittat? Quod si videtur, perpulcrum, & ad præsentem controuersiam peropportunum exemplum tibi hoc loco in mentem reducam, cuius te quoque meminisse velim. temporis enim, ex quo illud apud nos accidit, adeo multum non intercessit, vt iam animo excidere potuerit. Memoria haud dubie tenes, cum beato *Paulo in expositione quadam excidisset quiddam, quod tibi in primis, qui per id tempus ceteris liberius egisti, tum aliis quoque omnibus qui audierant, non recte dictum videbatur; quo pacto ille, posteaquam damnum turbamq; quæ exiguus motus pepererat, cõsiderasset, expendissetque, eiusmodi tumultuationes, sectas, dissidiaq; generare posse; (solent namque homines huiusmodi arrepta occasione vltro citroque tumultuari, atque a se mutuo seiungi) cogitasset præterea, paruam offensionis scintillam magnum sæpe fomitem discordiis subministrare, (quod etiam nunc apud nos vsu venisse cernimus) nõ post multos dies generose in medium progressus, id quod a se dictum

*al. Theodoro

fuerat, in gratiam eccleſiæ, nihil quidquam veritus correxerit; factaq; emendatione, omnem mox calumniam aduerſum ſe excitatam penitus extinxerit. Et quamuis nemo neſciret quod ab illo dictum erat, minus recte ſincereque dictũ fuiſſe; attamen quod prompte id retractaret quod dixerat, hominem ſtatim complexi ſunt omnes.

IV.

Ego vero non ad probroſam aliquam orationis correctionem, neque ad puerilem palinodiam, vt ſic loquar, pietatem tuam inuito: ſed quia multi, vt intelligo, non infrequẽter ex te audierunt, quod ipſam ſolam vocẽ, non piam quoque ipſius vocis notionem auerſeris: ſi qui vero celebrioris famæ eccleſiaſtici auctores tibi fuerint, vt ipſo quoque nomine admiſſo, ſacram virginem Mariam deiparam appelles, te iſtud neutiquam recuſaturum eſſe. Hanc ob rem te moneo, hortorque, vt libera id voce depromas, quod citra errorem ſapere certo dignoſceris: Age inquam, rei quam recte tenes, nomen quod a multis ſæpe patribus vſurpatum, ſcriptum, ac pronuntiatum eſt, adiungere ne graueris: neque vocabulum, quod piam rectamque notionem animi exprimit, refutare pergas. Etenim nomen hoc, Theotocos, nullus vnquam eccleſiaſticorum doctorum repudiauit. Qui enim illo vſi ſunt, & multi reperiuntur, & apprime celebres: qui vero illud non vſurparunt, nunquam erroris alicuius eos inſimularunt, qui illo vſi ſunt. Sane dum ſuperuacanea quadam ad vanas hæreticorum opiniones ſolum ſpectante curioſitate incitati, nomen cuius

ἀνερυθριάσως ὅπῃ χρησίμῳ τῆς ἐκκλησίας διωρθώσατο· καὶ διορθωσάμενος, παραυτίκα ἀπετείνατο τῷ κατ' αὐτὸν γεγονέναι διαβολῇ, οὐ λογισάμενος εἶναί τι σαφὲς τῷ διόρθωσιν· καίτοι πάντων εἰδότων μέν, ὡς σαφῶς παρ' αὐτοῦ ἐλέχθη τὸ λεχθέν, ἀποδεξαμένων δὲ αὐτὸν τῆς παυτίκα μεταβάσεως.

Anno Christi 431.

ιγ'.

Ἐγὼ δὲ οὐ τῷ θεοσέβειαν εἰς ὅπῃ διαβεβλημένῃ μεταβάσει τοῦ λόγου θεωρέπω, οὔτε μὲν σαιλιότητι μειρακιώδει, ὡς ἂν τις εἴποι· ἀλλ' ἐπειδή σοι πολλάκις θεοῦ πολλοὶ εἰρηται, ὡς μεμαθήκαμεν, ὡς εἰς ἐκτρεπόμενον τὴν εὐσεβῆ ταύτην διανοιαν, μόνον τὸ ὄνομα βλαπτῇ· εἰ δέ σοί τινες ἦλθον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπομνῶν καὶ τοῦτο ὑποδοῖντο, εἰς αὖ βλαπτόμενο διενδιάσεως καὶ θεοτόκον τὴν ἁγίαν βλέπειν εἰπεῖν. τούτου ἕνεκα ὅπῃ πρέπον σε θεωρέπω θεοσενεγκεῖν, ἐκκαλούμενον ὅπερ μεμαθήκαμεν μὴ διασφάλλεσθαί τε φρονοῦντα, θεοτιθέντα δὲ ῥῆμα θεάρμαλον ὄνομα πολλοῖς τῶν πατέρων καὶ σωτῆρα, καὶ χαρέν, καὶ ῥηθέν· καὶ μὴ βλαπτόμενα ῥῆμα ὅλως τῷ κῷ ψυχῇ ἐλέγχον εὐσεβῆ διανοιαν. τοῦτο γὰρ τὸ ὄνομα οὐδεὶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν διδασκάλων παρῆκται. οἵ τε γὰρ χρησάμενοι αὐτῷ πολλοὶ καὶ ὄπιμοι, οἵ τε μὴ χρησάμενοι οὐκ ἐπελάβοντο τῶν χρησαμένων. καὶ μάτην ἡμεῖς, ὡς ἔοικε, δῆθεν ἀκριβείας θεωπῆς ἕνεκα θεὸς αἱρεσιάρχῃ κα-

ANNO CHRISTI 431.

κοδοξίαν μόνον βλεπούσης, τὰς συνειδήσεις τῶν ἀδελφῶν εἰς οὐδὲν δέον πληττομένας περιορῶμεν, ὄνομα παραιτούμενοι, οὗ τὴν διάνοιαν εὖ καὶ καλῶς παραδεχόμεθα. εἰ γὰρ τὸ ἐξ ἀνῶν σημαινόμενον μὴ παραδεχόμεθα, λείπεται περὶ πολλὰ ἡμᾶς διασφάλλεσθαι, μᾶλλον δὲ κινδυνεύειν περὶ τὴν ἄῤῥητον οἰκονομίαν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ἀκολουθήσει γὰρ εὐθὺς τῇ τοῦ ὀνόματος τούτου ἀναιρέσει, εἴτ' οὖν τῷ ἐξ ἀνῶν σημαινομένῳ, τὸ μήτε θεὸν εἶναι τὸν τὴν ἄῤῥητον οἰκονομίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδεξάμενον, μήτε μὴν τὸν θεὸν λόγον κενώσαντα ἑαυτὸν εἰς τὴν τοῦ δούλου μορφὴν, ἄφατόν τι περὶ ἡμᾶς ἐπιδεδεῖχθαι φιλανθρωπίας μέγεθος.

*ἵν. κάρπῳ

*ἅπερ αἱ θεῖαι γραφαὶ μάλιστα κυροῦσι τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν, ὅταν τὸν προαιώνιον καὶ συναΐδιον καὶ μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν ἀπαθῶς τῷ λόγῳ κατάγωσι, κατὰ τὸ εἰρημένον τῷ θείῳ ἀποστόλῳ· ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, *γεννώμενον ἐκ γυναικός· ἀποδεικνύντι σαφῶς τὴν τοῦ μονογενοῦς ἐκ παρθένου γέννησιν *ἀῤῥήτως, ὡς φθάσας ἔφην. ἀφ' ἧς γεννήσεως εἰ προσαγορεύοιτο ἡ παρθένος παρὰ τῶν πατέρων, ὥσπερ αὖ οὖν καὶ προσαγορεύεται τούτῳ τῷ ὀνόματι, οὐκ οἶδ' ὅτου χάριν τὴν οὐκ ἀναγκαίαν ταύτην ζήτησιν· καί μοι σύγγνωθι· καθ' ἑαυτῶν, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ὡς ὁρᾷς, ἀναδεδέγμεθα. κίνδυνος γὰρ οὐδεὶς ταὐτὰ λέγειν τε καὶ φρονεῖν τοῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ εὐδοκιμήσασι

*γενόμενον

*ἄῤῥητον,

sententiam recte tenemus, pertinaciter respuimus; aliud nihil, vt videtur, facimus, quam quod fratrum nostrorum conscientias & temere, & absque vlla vtilitate grauiter offendi non graue ducimus. Etenim si id quod nominis significatione offertur, non recipimus, restat vt in grauissimum errorem prolabamur; imo vero, vt inexplicabilem illam vnigeniti filii Dei œconomiam abnegemus: quandoquidem nomine hoc sublato, vel huius potius nominis notione repudiata, sequitur mox, illum non esse Deum, qui admirabilem illam dispensationem nostræ salutis causa suscepit; tum Dei Verbum neque se exinaniuisse, neque in serui formam sese demittens, ineffabilem quamdam benignitatis magnitudinem humano generi exhibuisse. Cum tamen Dei erga nos clementiam diuinæ scripturæ hinc præcipue cõfirment, quod vnicum illum sempiternumq; Dei Filium ante omnia sæcula natum, impatibili modo ex sacra quoque virgine ortum ostendunt. Huc namque diuinus tendit Apostolus, dum ita ait: *Misit Deus Filium suum factum ex muliere.* Clare hic ostendit, ipsummet Dei vnigenitum admirabili ortu ex virgine in lucem prodiisse, vt paulo ante dixi. Quod si virgo a sanctis patribus propter hãc generationem deipara nominatur, vt vere hoc nomine ab illis nominatur, nescio quorsum attinuerit, vt quæstionẽ hanc nequaquam necessariam (bona venia tua dictum sit) & contra nosipsos, & contra ecclesiasticam pacem quoque, vt vides, agitandam susceperimus. Etenim nulli nos periculo exponimus, si ea sentimus & loquimur, quæ doctores in ecclesia Dei celeberrimos sensisse &

Gal. 4. v. 4.

docuisse certo nouimus. Superuacaneum autem est illorum nomina hoc loco percensere: nosti enim illos æque ac nos, vt qui haud secus ac nos omnes, quod sis discipulus illorum, glorieris.

Hoc nostrum, quæso, consilium admitte; hæc per nos rogatus exequare, nullum dissidiis locum, nullum gliscenti nouitati fomentum suppedites. Cogita, si priusquã vllæ omnino literæ missæ forent, multi contra nos extitere infrenes, peneque intolerabiles; quales nunc futuri sint, tanta ex allatis literis subministrata fiducia, qualique in posterum aduersus nos audacia sint vsuri. Hæc ego, complures religiosissimos, tuæque pietatis studiosissimos episcopos apud me habens, quos tunc adesse contigit, cum infaustæ illæ literæ afferrentur, scribere volui; ratus ingenui amici officium, illudque a promissione mea non alienum me præstiturum, si fraterno quodam consilio existimationẽ tuam grauiter hoc tempore laborantem, nonnihil subleuarem. Quocirca pietatẽ tuam rogo, vt ea quæ ob ecclesiæ tranquillitatem cum Dei timore, veraq; erga te caritate exposui, placido animo suscipias. Nam non solus hæc dictaui, sed, vt modo aiebam, præsentibus multis episcopis, videlicet domino meo Archelao episcopo piissimo, Apringio, Theodoreto, Heliade, Meletio, & Macario, qui per Dei gratiam ecclesiæ Laodicenæ præfectus est nuperrime. Qui omnes & in fidei doctrina instructissimi, & tui studiosissimi vna mecum, domine mi, rogant, vt animo facili literarum illarum turbinis instar ruentium impetum sistas:

διδασκάλοις, ὧν περιττὸν μὲν τὰ ὀνόματα ἀπαριθμεῖσθαι· ἐπίστασαι γὰρ αὐτοὺς οὐδενὸς ἧττον, ἐπεὶ τῷ εἶναι αὐτῶν μαθητὴς αὐτός τε καὶ πάντες ἡμεῖς σεμνυνόμεθα.

Ταῦτα παρ' ἡμῶν συμβουλεύθητι, παρακαλῶ· ταῦτα πρᾶξαι παρακλήθητι· μὴ δῷς χώραν* καὶ νομὴν ἑρπούσῃ διαστάσει καινοτομεῖν. ἐννόησον γὰρ, ὡς εἰ πρὸ τῶν νῦν ἀποσταλέντων γραμμάτων οἱ πολλοὶ ἄσχετοι ἦσαν καθ' ἡμῶν, νῦν δραξάμενοι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων τούτων παῤῥησίας, τίνες οὐκ ἔσονται, καὶ ποίᾳ οὐ χρήσονται καθ' ἡμῶν παῤῥησίᾳ. ταῦτα ἐγὼ πολλοὺς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, καὶ τῶν τῆς σῆς φιλοθείας ἐραστῶν* παρ' ἐμαυτὸν ἔχων, οἳ ἔτυχον παρεῖναι ἡμῖν τῶν γραμμάτων τούτων τῶν ἀπευκτῶν ἀποδοθέντων, νομίσας καὶ γνησίου ἔργον ποιεῖν κατὰ τὰς ἐμαυτοῦ ὑποσχέσεις, καὶ ἀδελφικῇ συμβουλίᾳ ἀνορθοῦν κάμνουσάν σοι ἐπὶ οὗ πρόντος τὴν ὑπόληψιν,* ἐπέστειλα, εὐχόμενός σου τὴν φιλοθείαν ἀφιλονεικοτάτῃ γνώμῃ δέξασθαι,* ἢν μετὰ φόβου θεοῦ καὶ φίλτρου τοῦ περὶ σὲ, καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἕνεκα τῆς ἐκκλησίας εἰσηγησάμην, οὐ μόνος ὤν, ὡς ἔφην, ἀλλὰ γὰρ πρόντων μοι τῶν περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Αρχέλαον, Απριγγίου, Θεοδωρήτου, Ηλιάδου, Μελετίου, καὶ τοῦ πρόσφατον τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι προβληθέντος τῇ Λαοδικέων τῶν θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἐπισκόπου Μακαρίου· οἳ καὶ δογμάτων ἐντὸς ὑπάρχουσι, καὶ περὶ σὲ διαπύρως διάκεινται μεθ' ἡμῶν, εὐχόμενοί σε, δέσποτα, φρονήματι εὐπειθεῖ χρησάμενον στῆσαι τῶν γραμμάτων τούτων καθάπερ λαίλαπος σφοδρότε-

ANNO CHRISTI 431.

ραν φοράν· ἱκανὴν, εἰ μὲν ἔξαιμεν, μὴ θολῶσαι, μηδὲ ταράξαι· εἰ δὲ *ἐντείνομεν, λυπῆσαι. ταῦτα, οἰκειούμενοι τὰ σὰ, ἡμεῖς μὲν ἐδηλώσαμεν· αὐτὸς δὲ καταδέξασθαι καὶ ἀσμενίσαι καταξίωσον· εἰ μὴ ἄρα τις οὐκ ἀγαπῶν ἡμᾶς, παρασκευάσει ἐπὶ βλάβῃ ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κοινοῦ, καταφρονῆσαι τούτου τοῦ πράγματος. τὸ δοκοῦν, παρακαλῶ, ἀντιγράψαι καταξίωσον· μᾶλλον μὴ τὸ δοκοῦν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον.

quæ, si quidem obstinati restiterimus, molestiam afferent: sin autem obsecuti fuerimus, neque turbare, neque confundere nos poterunt. Hæc, tua perinde ac propria cordi habentes, monere voluimus: iam tuum est æquo beneuoloque animo monita nostra complecti: nisi forsan quispiam minus nostri amans, cum sui & reipublicæ Christianæ damno hęc aspernari tibi persuaserit. Obsecro, vt quod visum fuerit, imo vero non quod visum fuerit, sed quod vtile sit, rescribas.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κϛ'.

Ισον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας πρὸς Νεστόριον περὶ τῆς ἀκοινωνησίας.

Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ, Κύριλλος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Αλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐν κυρίῳ χαίρειν.

CAPVT XXVI.

Exemplum epistolæ Cyrilli episcopi Alexandrini ad Nestorium de excommunicatione.

Cyrillus & Synodus ex Aegypti prouincia Alexandriæ congregata, Nestorio religiosissimo piissimoque sacrorum comministro in Domino Sal.

α'.

ΤΟΥ σωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς· ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· τί πάθωμεν ἡμεῖς, οἱ παρὰ τῆς σῆς εὐλαβείας ἀπαιτούμενοι τὸ ὑπεραγαπᾶν σε τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; τίς ἡμᾶς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ὀνῆσαι δυνήσεται; ἢ ποίαν εὑρήσομεν ἀπολογίαν, σιωπὴν οὕτω τιμήσαντες τὴν μακρὰν ἐπὶ ταῖς παρὰ τοῦ γενομέναις κατ' αὐτοῦ δυσφημίαις; καὶ εἰ μὲν σαυτὸν ἠδίκεις μόνον, τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ διδάσκων, ἥττων

I.

CVM Saluator noster diserte pronuntiet: *Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus: & qui amat filium aut filiam plus quam me, non est me dignus:* quid nobis fiet, a quibus tua pietas supra Christum omnium saluatorem diligi postulat? Quis in die iudicii nobis patrocinabitur; aut qualem tunc excusationem inueniemus, qui tanto tempore silentio vtentes, tua illa maledicta, quibus in eum inuasisti, dissimulauimus? Quod si dum hęc sentis & doces, teipsum tantummodo læderes, fortassis minor nos

Matth. 10. v. 37.

solicitudo teneret: at quia totam ecclesiam grauiter offendisti, ac non iis modo qui Constantinopoli versantur, nouæ insolitæque hæreseos fermentum, sed omnibus vbiuis locorum degentibus obiecisti; (circumferuntur enim passim tuarum exegeseon libelli) quæ, obsecro, oratio silentio nostro defendendo satis idonea reperietur? aut quomodo sermonis Christi memores esse non poterimus? *Non putetis*, inquit, *quod pacem venerim mittere super terram, sed gladium. Veni enim diuidere hominem contra patrem suum, & filiam contra matrem suam.* Certe si fides violatur, omnis omnino erga parentes reuerentia tamquã inanis & periculosa valeat; facessat lex illa amoris erga liberos & fratres: quia mori vtique satius est piis, quam viuere; *vt meliorem*, sicut scriptum est, *inueniant resurrectionem.*

Matth. 10. v. 34.

Hebr. 11. v. 35.

II.

Ecce igitur vna cum sancta Synodo, quæ in magna Romanorum ciuitate sanctissimo & reuerendissimo episcopo fratre ac cõministro nostro Cælestino præsidente conuenit, iam tertio his te literis cõtestamur & obtestamur, vt consilium nostrum secutus, a stolidis illis absurdisque dogmatibus quæ foues, publiceque doces, abstineas; fidemque rectam, & iam inde ab initio per sanctos apostolos & euangelistas, qui verbi spectatores & ministri fuerunt, ecclesiis traditam reuerenter suscipias. Quod sane nisi iuxta tempus in literis Cælestini sacratissimi reuerendissimique fratris & comministri nostri Romanorum

Luc. 1. v. 2.

ἀν ἦν ἡ φροντίς. ἐπεὶ δὲ πᾶσαν ἐσκανδάλισας ἐκκλησίαν, καὶ ζύμην αἱρέσεως ἀήθους καὶ ξένης ἐμβέβληκας τοῖς λαοῖς, καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκεῖσε* μόνον, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοῖς ἁπανταχοῦ περιηνέχθη τῶν σῶν ἐξηγήσεων τὰ βιβλία, ποῖος ἔτι* τῶν παρ' ἡμῖν σιωπῆς ἀρκέσει λόγος; ἢ πῶς οὐκ ἀνάγκη μεμνῆσθαι τοῦ Χριστοῦ λέγοντος· μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς. πίστεως γὰρ ἀδικουμένης, ἐῤῥέτω μὲν ὡς ἔωλος καὶ ἐπισφαλὴς ἡ πρὸς γονέας αἰδώς· ἠρεμείτω δὲ καὶ ὁ τῆς εἰς τέκνα καὶ ἀδελφοὺς φιλοστοργίας νόμος, καὶ τοῦ ζῆν ἀμείνων* ἔστω λοιπὸν τοῖς εὐσεβέσιν ὁ θάνατος, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσι κατὰ τὸ γεγραμμένον.

β'.

Ἰδοὺ τοίνυν ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην συνειλεγμένῃ, προεδρεύοντος τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τρίτῳ τοι τούτῳ διαμαρτυρόμεθα γράμματι, συμβουλεύοντες ἀποχέσθαι μὲν τῶν οὕτω σκαιῶν καὶ διεστραμμένων δογμάτων, ἃ καὶ φρονεῖς καὶ διδάσκεις, ἀνθελέσθαι δὲ τὴν ὀρθὴν πίστιν τὴν ταῖς ἐκκλησίαις παραδοθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, οἳ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται τοῦ λόγου γεγόνασι. καὶ εἰ μὴ τοῦτο δράσειεν ἡ σὴ εὐλάβεια, κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν ἐν τοῖς γράμμασι τοῦ μνημονευθέντος ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου Κελεστίνου,

ANNO CHRISTI 431.

στίνου, γίνωσκε σαυτὸν οὐδένα κλῆρον ἔχοντα μεθ' ἡμῶν, οὐδὲ τόπον ἢ λόγον ἐν τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ καὶ ἐπισκόποις. οὐδὲ γὰρ ἐνδέχεται περιϊδεῖν ἡμᾶς ἐκκλησίας οὕτω τεθορυβημένας, καὶ σκανδαλισθέντας λαοὺς, καὶ πίστιν ὀρθὴν ἀθετουμένην, καὶ διασπώμενα παρὰ σοῦ τὰ ποίμνια τοῦ σώζειν ὀφείλοντος, εἴπερ ἦσθα καθ' ἡμᾶς ὀρθῆς δόξης ἐραστὴς, τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατῶν εὐσέβειαν. ἅπασι δὲ τοῖς παρὰ τῆς σῆς εὐλαβείας κεχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν, ἢ καθαιρεθεῖσι λαϊκοῖς τε καὶ κληρικοῖς, κοινωνικοὶ πάντες ἐσμέν. οὐ γὰρ ἔστι δίκαιον τοὺς ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότας σαῖς ἀδικεῖσθαι ψήφοις, ὅτι *οἱ καλῶς ποιοῦντες ἀντειρήκασι. τοῦτο γὰρ αὐτὸ καταμεμήνυκας ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ τοῦ πρὸς τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης ἁγιώτατον καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν Κελεστῖνον. οὐκ ἀρκέσει δὲ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ τὸ συνομολογῆσαι μόνον τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, τὸ ἐκτεθὲν κατὰ καιροὺς ἐν ἁγίῳ πνεύματι παρὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς συναχθείσης ἐν τῇ Νικαέων. νενόηκας γὰρ καὶ ἡρμηνεύσας οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ, διεστραμμένως δὲ μᾶλλον, κἂν ὁμολογῇς τῇ φωνῇ τὴν λέξιν. ἀλλὰ γὰρ ἀκόλουθον ἐγγράφως καὶ ἐνωμότως ὁμολογῆσαι, ὅτι καὶ ἀναθεματίζεις μὲν τὰ μιαρὰ σαυτοῦ καὶ βέβηλα δόγματα· φρονήσεις δὲ καὶ διδάξεις, ἃ καὶ ἡμεῖς πάντες, οἵ τε κατὰ τὴν ἑσπέραν καὶ τὴν ἑῴαν ἐπίσκοποι,

*οἱ

episcopi expressum præfinitumq; præstiteris, certo scias nullam tibi deinceps cum episcopis & sacerdotibus Dei sortem, nullam tui rationem, nullum denique inter eos locum futurũ esse. Nec enim fieri potest, vt nos ecclesias turbatas, populos offensos, fidem rectam labefactatam, gregem Christi negligamus misere abs te dissipatum, qui illum (siquidem perinde ac nos rectæ fidei doctrinam consectari, sanctorumq; patrum pietatem æmulari libuisset) alioqui debueras conseruare. Itaque cum omnibus tum clericis, tum laicis quoque, quos tu propter fidem excommunicasti, vel ordine mouisti, omnes cõmunicauimus. Haud enim par erat, eos qui rectam fidem tenere maluerunt, ob iniquam tuam sententiam detrimentum aliquod pati; ob id nimirum, quod recte sentientes tuæ doctrinæ assentiri noluerũt. Nam & huius quoque exauctorationis in epistola, quam ad magnæ Romæ sanctissimum & coepiscopum nostrum Cælestinum scripsisti, fit mentio. Ceterum minime sat erit, si reuerentia tua solum fidei symbolum, quod a magna illa Synodo, quæ in Spiritu sancto in vrbe Nicæa quondam conuenit, expositum est, nobiscum confiteatur. Nam etsi voce tenus illud profitearis, attamen neque recte intelligis, neque sincere quoque, sed peruerse plane, præpostereque interpretaris. Verum præter hoc addendum illud est, vt scripto ac iureiurando affirmes, te præterea anathematizare, quæ sceleste & profane hactenus sensisti: & ea rursum posthac te sensurum & docturum polliceare, quæ & nos, & ceteri omnes, quotquot vel in occidente, vel in oriente viuunt episcopi, do-

ctores ac populorum duces. Ad epistolas porro quod attinet, quas Alexandrina ecclesia ad te misit, eas cum a sacra Romana Synodo, tum a nobis omnibus quoque, ab omni errore & vitio immunes iudicatas esse scias. Hisce autem literis nostris vtraq; subiunximus, & ea quæ te oportet sapere & docere, & ea rursum a quibus te cõuenit abstinere. Hæc enim est catholicæ apostolicæque ecclesiæ fides, in qua vniuersi occidentis & orientis orthodoxi episcopi consentiunt.

III.

Credimus in vnum Deum Patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium creatorem: Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, natum ex patre, hoc est, ex patris substantia, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt & quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus est, & passus est, & tertia die resurrexit: ascendit ad cælos, venturus iudicare viuos & mortuos: Et in Spiritum sanctum. Qui autem dicunt: Erat aliquando cum non esset, & priusquam nasceretur, non erat; vel quod ex non existentibus, aut ex alia substantia, vel essentia sit; aut qui filium Dei mutationi aut alterationi obnoxium asserunt: hos catholica & apostolica anathematizat ecclesia. Sanctorum autem patrum confessiones, quas sancto in ipsis loquente Spiritu ediderunt, sectantes, scopumque ac

καὶ διδάσκαλοι, καὶ λαῶν ἡγούμενοι. συνέθετο δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν Ῥώμην ἁγία σύνοδος, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες, ὡς ὀρθῶς ἐχούσαις καὶ ἀνεπιλήπτως, ταῖς γραφείσαις ἐπιστολαῖς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας. ὑπετάξαμεν δὲ τούτοις ἡμεῖν τοῖς γράμμασιν ἅ τε δεῖ φρονεῖν καὶ διδάσκειν, καὶ ὧν ἀπέχεσθαι προσήκει. αὕτη γὰρ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ πίστις, ᾗ συναινοῦσιν ἅπαντες οἵ τε κατὰ τὴν ἑσπέραν καὶ τὴν ἑῴαν ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι.

γ'

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς· θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, * ὁμοούσιον τῷ πατρί· δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα· παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς. καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τοὺς δὲ λέγοντας· ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν, καὶ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν, καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας τινὸς ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, καὶ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ· τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία. ἑπόμενοι δὲ πανταχοῦ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαις, * αἳ πεποίηνται λαλοῦντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τῶν τῶν ἐν αὐτοῖς

ANNO CHRISTI 431.

ἐννοιῶν ἰχνηλατοῦντες σκοπὸν, καὶ βασιλικὴν ὥσπερ ἐρχόμενοι τρίβον, φαμὲν· ὅτι αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ ἐξ αὐτῆς γεννηθεὶς τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, ὁ ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸς ἀληθινὸς, τὸ φῶς τὸ ἐκ φωτὸς, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ, τῆς ἡμετέρας ἕνεκα σωτηρίας κατελθὼν, καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνηνθρώπησε, τουτέστι σάρκα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος ἐκ μήτρας, τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε γέννησιν, καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς, οὐχ ὅπερ ἦν ἀποβεβληκὼς, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἐν προσλήψει σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ οὕτω μεμενηκὼς ὅπερ ἦν, θεὸς δηλονότι φύσει καὶ ἀληθείᾳ. οὔτε δὲ τὴν σάρκα φαμὲν εἰς θεότητος τραπῆναι φύσιν, οὔτε μὴν σαρκὸς εἰς φύσιν τὴν ἀπόῤῥητον θεοῦ λόγου* παραχθῆναι φύσιν. ἄτρεπτος γάρ ἐστι καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς μὲν ὁ αὐτὸς ἀεὶ *ὢν κατὰ τὰς γραφάς. ὁρώμενος δὲ, καὶ βρέφος ἐν σπαργάνοις μένων, ἔτι καὶ ἐν κόλποις τῆς τεκούσης παρθένου πᾶσαν ἐπλήρου τὴν κτίσιν, ὡς θεὸς, καὶ συνέδρος ἦν τῷ γεγεννηκότι· τὸ γὰρ θεῖον ἄποσόν τέ ἐστι καὶ ἀμέγεθες, καὶ περιορισμὸν οὐκ ἀνέχεται.

*μετενεχθῆναι

*μένων

δ'.

Ηνῶσθαί γε μὴν σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ὁμολογοῦντες τὸν λόγον, ἕνα προσκυνοῦμεν υἱὸν καὶ κύριον Ιησοῦν Χριστὸν, οὔτε ἀνὰ μέρος τιθέντες καὶ διορίζοντες ἄνθρωπον καὶ θεὸν, *οὔτε συνημμένοις μᾶλλον ἀλλήλοις τῇ τῆς ἀξίας καὶ αὐθεντίας

*ὡς

sensum quem in iis tenuerunt, studiose obseruantes, & regia quasi via incedentes, ipsum vnigenitum Dei Verbum ex Patris substantia natum, Deum verum de Deo vero, lumen de lumine, per quem omnia & quæ in cælo & quæ in terris facta consistunt, salutis nostræ causa descendisse, seque ad exinanitionem demisso, incarnatum & hominem factum, hoc est, carne ex sacra virgine sumpta, eademque sibi appropriata in vtero more nostro genitum, hominemq; ex muliere in lucem editum dicimus, id interim quod suapte natura erat, non abiiciens, sed hoc ipsum quod erat, hoc est, verus naturalisque Deus, licet carnem & sanguinem assumpsisset, constanter manens: neq; carnem in diuinitatis naturam versam, nec contra rursum ineffabilem illam naturam in carnis substantiam transmutatam asserimus. est enim immutabilis, nullique alterationi obnoxius, semper idem, suique similis, vt scriptum est, manens. Etenim cum iam visibilis factus esset, infantũque more fasciis adhuc inuolueretur, ac in virginis matris gremio etiamnum foueretur, omnem implebat creaturam vt Deus, pariq; cum Patre potestate regnabat: siquidem diuinitas quantitatis & molis expers est, nec vllis limitibus circumscribitur.

IV.

Quamuis autem Verbum carni secundum hypostasim vnitum fateamur, vnum tamen Filium ac Dominum Iesum Christum adoramus: neque Deum & hominem secamus, aut in partes diuellimus, quasi dignitatis tantum & auctoritatis communi-

catione inter se consocientur: (hoc enim dicere, nihil aliud est, quam inanem quamdam vocum nouitatem inepte profundere) neque duos constituimus Christos; alterũ per se ac seorsum Dei Patris Verbum, alterum illum rursus seorsum, qui ex muliere natus est: sed vnum dumtaxat Christum agnoscimus, Dei videlicet Patris Verbum cum carne, quam propriam sibi adsciuit. Ex eo enim tempore vt homo nobiscum inunctus est, cum tamen ipse sit, qui Spiritum dat non indignis, idque non ad mensuram, vt beatus euangelista Ioannes testatur. Sed neque Dei Verbum in sacræ virginis filio, veluti in communi quodam homine inhabitasse dicimus, ne Christus deifer homo esse intelligatur. Nam licet Verbũ in nobis habitarit, omnemque diuinitatis plenitudinem corporaliter in Christo inhabitare, literis proditum sit; attamen non ita in illo habitauit, vt in sanctis inhabitare dicitur. Habitauit enim secundum naturam vnitum, non in carnem mutatum, tali inhabitatione, qualem dici potest hominis anima erga sibi proprium corpus habere.

Ioan. 3. v. 34

Ioan. 1. v. 14. Colos. 2. v. 9.

V.

Vnus itaque est Christus & Filius & Dominus; non ita quasi homo eam tantum cum Deo coniunctionem sortitus sit, quæ in sola dignitatis vel auctoritatis vnitate posita sit: non enim honoris æqualitas naturas vnit: alioqui Petrus & Ioannes qui paris dignitatis extiterunt, quatenus scilicet apostoli ac sancti discipuli, vnus essent, non duo. nec rursum appositione factum intelligimus coniunctionis modum; ea enim

ἑνότητι· *καινοφωνία γὰρ τοῦτο, καὶ ἕτερον οὐδέν· οὔτε μὴν Χριστὸν ἰδικῶς ὀνομάζοντες τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ ὁμοίως ἰδικῶς Χριστὸν ἕτερον τὸν ἐκ γυναικός· ἀλλ' ἕνα μόνον εἰδότες Χριστὸν, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. τότε γὰρ ἀνθρωπίνως κέχρισται μεθ' ἡμῶν, καίτοι τοῖς ἀξίοις τοῦ λαβεῖν τὸ πνεῦμα διδοὺς αὐτὸς, καὶ οὐκ ἐκ μέτρου, καθά φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ιωάννης. ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνό φαμεν, ὅτι κατῴκησεν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος ὡς ἐν ἀνθρώπῳ κοινῷ, τῷ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένῳ, ἵνα μὴ θεοφόρος ἄνθρωπος νοοῖτο Χριστός. εἰ γὰρ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν ὁ λόγος· εἴρηται δὲ καὶ ἐν Χριστῷ κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς· ἀλλ' οὖν ἐννοοῦμεν, ὅτι γενόμενος σὰρξ, οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς ἁγίοις κατοικῆσαι λέγεται, κατὰ τὸν ἴσον καὶ ἐν αὐτῷ τρόπον γενέσθαι διοριζόμεθα τὴν κατοίκησιν· ἀλλ' ἑνωθεὶς κατὰ φύσιν, καὶ οὐκ εἰς σάρκα τραπεὶς, τοιαύτην ἐποιήσατο τὴν κατοίκησιν, ἣν ἂν ἔχειν λέγοιτο καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῆς σῶμα.

ε'.

Εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος, οὐχ ὡς συνάφειαν ἁπλῶς τὴν ὡς θεὸν ἑνότητι τῆς ἀξίας, ἤγουν αὐθεντίας, ἔχοντος ἀνθρώπου πρὸς θεόν· οὐ γὰρ ἐνοῖ τὰς φύσεις ἡ ἰσοτιμία· καὶ γοῦν Πέτρος τε καὶ Ιωάννης ἰσότιμοι μὲν ἀλλήλοις, καθὸ καὶ ἀπόστολοι καὶ ἅγιοι μαθηταὶ, πλὴν οὐχ εἷς οἱ δύο. οὔτε μὴν κατὰ παράθεσιν τὴν τῆς συναφείας νοοῦμεν τρόπον· οὐκ ἀπόχρη γὰρ τοῦτο πρὸς ἑνω-

Anno Christi 431.

* [illegible]

ANNO CHRISTI 431.

σιν φυσικήν. οὔτε μὴν ὡς κατὰ μέθεξιν σχετικήν, ὡς καὶ ἡμεῖς κολλώμενοι τῷ κυρίῳ κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐν πνεῦμά ἐσμεν πρὸς αὐτόν. μᾶλλον δὲ τὸ τῆς συναφείας ὄνομα παραιτούμεθα, ὡς οὐκ ἔχον ἱκανῶς σημῆναι τὴν ἕνωσιν. ἀλλ' οὐδὲ θεὸν, ἢ δεσπότην τοῦ Χριστοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ὀνομάζομεν, ἵνα μὴ πάλιν ἀναφανδὸν τέμνωμεν εἰς δύο ἕνα Χριστὸν υἱὸν καὶ κύριον, καὶ δυσφημίας ἐγκλήματι περιπέσωμεν, θεὸν ἑαυτοῦ καὶ δεσπότην ποιοῦντες αὐτόν. ἑνωθεὶς γὰρ, ὡς ἤδη προείπομεν, ὁ τοῦ θεοῦ λόγος σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν, θεὸς μέν ἐστι τῶν ὅλων, δεσπόζει δὲ τοῦ παντός. οὔτε δὲ αὐτὸς ἑαυτοῦ δοῦλός ἐστιν, οὔτε δεσπότης· εὔηθες γὰρ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ δυσσεβὲς τὸ οὕτω φρονεῖν καὶ λέγειν. ἔφη μὲν γὰρ θεὸν ἑαυτοῦ πατέρα, καί τοι θεὸς ὢν φύσει, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ· ἀλλ' οὐκ ἠγνοήκαμεν, ὅτι μετὰ τοῦ μεῖναι θεὸς, καὶ ἄνθρωπος γέγονεν ὑπὸ θεῷ, κατάγε τὸν πρέποντα νόμον τῇ τῆς ἀνθρωπότητος φύσει. αὐτὸς δὲ ἑαυτοῦ πῶς ἂν γένοιτο θεὸς ἢ δεσπότης; οὐκοῦν ὡς ἄνθρωπος, καὶ ὅσον ἧκεν εἴς γε τὸ πρέπον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, ὑπὸ θεῷ μεθ' ἡμῶν ἑαυτὸν εἶναί φησιν. οὕτω γέγονε καὶ ὑπὸ νόμον, καίτοι λαλήσας αὐτὸς τὸν νόμον, καὶ νομοθέτης ὑπάρχων ὡς θεός.

ϛ'.

Παραιτούμεθα δὲ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ· διὰ τὸν φορούντα τὸν φορούμενον σέβω· διὰ τὸν ἀόρατον προσκυνῶ τὸν ὁρώμενον. φρι-

ad naturalem vnionem constituendam sat esse nequit. neque secundum affectualem communicationem, quomodo nos Domino cohæremus, vnusque, vt scriptum est, cum eo spiritus efficimur: imo vero coniunctionis vocabulum, tamquam ad vnionem hanc exprimendam non satis idoneum, repudiamus. Sed neq; Dei Patris Verbum, Christi Deum aut dominum nominamus, ne vnum rursus Christum & Filium & dominum in duos aperte diuellentes, in blasphemiæ crimen (vtpote Deum ipsum suiipsius & dominum constituentes) incidamus. Verbum enim Dei, vt sæpe iam admonuimus, carni secundũ hypostasim vnitum, & Deus est, & creaturarum omnium dominus; sui autem ipsius neque dominus neque seruus est. Ita enim sapere, aut dicere, nihil aliud esset, quam impie desipere. Appellat quidem Patrem Deum suum, licet Deus natura sit, & ex paterna substantia genitum: non ignoramus tamen, cum hoc ipso quod Deus est, hominem quoque factum esse, proindeque secundum legem humanæ naturæ congruentem, Deo subiectum esse. Interim vt suiipsius vel Deus vel dominus sit, id fieri nulla ratione potest. Vt homo igitur, & ad exinanitionis conditionem quod spectat, æque ac nos Deo se subditum fatetur. Ad hunc quoque modum sub lege factus est, etiamsi vt Deus legem ipse tulerit ac promulgarit.

1. Cor. 6. v. 17.

VI.

Cauemus etiam hoc modo loqui de Christo: Propter eum qui induit, indutum veneror; & propter inuisibilem, visibilem adoro.

Præterea & hoc quoque non absque horrore dicitur: Assumptus vna cũ assumente coexistit Deus. Qui enim hoc modo loquuntur, vnum rursus Christum in duos diuidunt, & hominem per se seorsum, & Deum similiter per se seorsum collocant, veramq; vnionem hac ratione apertissime inficiantur. Secundum hanc enim alter veluti in altero non simul adoratur, neque simul cum altero Deus existit: sed vnus idemq; Christus Iesus, vnigenitusq; Dei Filius animo concipitur, qui vna adoratione simul cum sua carne colitur. Cõfitemur etiam ipsum vnigenitum Dei Filium ex Patre natum, etiamsi secundum propriam naturam impassibilis sit, nostri tamẽ causa mortem in carne secundum scripturas passum esse, propriæq; carnis afflictiones, quas nimirum in crucifixo corpore pertulit, citra vllam sui passionem sibi adsciuisse. *Gratia enim Dei mortem pro omnibus gustauit.* Nam etsi secundum naturam & vita & mortuorum resurrectio existeret, proprium tamẽ corpus vltro in mortem obtulit. Etenim quo vi quadam arcana & admirabili, in propria veluti in prima sua carne morte proculcata, primogenitus ex mortuis, dormientiumque primitiæ fieret, iterque humanæ naturæ ac reditum ad incorruptionem muniret, *Dei gratia mortem pro omnibus*, vt modo aiebam, *degustauit*; & post triduum vitæ restitutus, infernum despoliauit. Quamobrem licet mortuorum resurrectio per hominem facta dicatur, hominem tamen illum simul Dei Verbum extitisse intelligimus: qui mortis imperio destructo, tamquam vnus Dominus

Hebr. 2. v. 3.

Colos. 1. v. 18
1. Cor. 15. v. 20.

Ibid. v. 21.

κτὸν δὲ πρὸς τούτῳ κἀκεῖνο εἰπεῖν· ὁ ληφθεὶς τῷ λαβόντι συγχρηματίζει θεός. ὁ γὰρ ταῦτα λέγων διατέμνει πάλιν εἰς δύο Χριστοὺς, καὶ ἄνθρωπον ἵστησιν ἀνὰ μέρος ἰδικῶς, καὶ θεὸν ὁμοίως. ἀρνεῖται γὰρ ὁμολογουμένως τὴν ἕνωσιν, καθ' ἣν οὐχ ὡς ἕτερος ἐν ἑτέρῳ συμπροσκυνεῖταί τις, οὔτε μὴν συγχρηματίζει θεὸς, ἀλλ' εἷς νοεῖται Χριστὸς Ιησοῦς, υἱὸς μονογενὴς, μιᾷ προσκυνήσει τιμώμενος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ὁμολογοῦμεν δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθεὶς υἱὸς, καὶ θεὸς μονογενὴς, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν ὑπάρχων ἀπαθὴς, σαρκὶ πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ τὰς γραφὰς, καὶ ἣν ἐν τῷ σταυροθέντι σώματι τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀπαθῶς οἰκειούμενος πάθη· χάριτι δὲ θεοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, διδοὺς αὐτῷ τὸ ἴδιον σῶμα, καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων ζωὴ, καὶ αὐτὸς ὢν ἡ ἀνάστασις. ἵνα γὰρ ἀῤῥήτῳ δυνάμει πατήσας τὸν θάνατον, ὡς ἔν γε δὴ πρώτῃ τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ, γένηται πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων, ὁδοποιήσῃ τε τῇ τοῦ ἀνθρώπου φύσει τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἀναδρομὴν, χάριτι θεοῦ, καθάπερ ἔφημεν ἀρτίως, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου· τριήμερος δὲ ἀνεβίω σκυλεύσας τὸν ᾅδην. ὥστε κἂν λέγηται δι' ἀνθρώπου γενέσθαι ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ νοοῦμεν ἄνθρωπον τὸν ἐκ θεοῦ γεγονότα λόγον, καὶ λελύσθαι δι' αὐτοῦ τοῦ θανάτου τὸ κράτος· ἥξει δὲ κατὰ καιροὺς ὡς εἷς υἱὸς καὶ κύριος ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς,

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἵνα κρίνῃ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, καθὰ γέγραπται. ἀναγκαίως δὲ καὶ ἐκεῖνο προσθήσομεν.

ζ.

Καταγγέλλοντες γὰρ τὸν κύριον σάρκα θανάτου τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τουτέστιν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τήν τε ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν ὁμολογοῦντες, τὴν ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν *θυσίαν· προσίμεν τε οὕτω τοῖς μυστικοῖς εὐλογίαις καὶ ἁγιαζόμεθα, μέτοχοι γινόμενοι τῆς τε ἁγίας σαρκὸς, καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. καὶ οὐχ ὡς σάρκα κοινὴν δεξόμενοι· μὴ γένοιτο· οὔτε μὴν ὡς ἀνδρὸς ἡγιασμένου, καὶ συναφθέντος τῷ λόγῳ κατὰ τὴν ἑνότητα τῆς ἀξίας, ἤγουν ὡς θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος· ἀλλ' ὡς ζωοποιὸν ἀληθῶς, καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ λόγου. ζωὴ γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὡς θεὸς, ὅπερ γέγονεν ἐν τοῖς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτήν. ὥστε κἂν λέγῃ πρὸς ἡμᾶς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα· οὐχ ὡς ἀνθρώπου * τὴν καθ' ἡμᾶς ἑνὸς καὶ αὐτὴν ἔχειν λογιούμεθα· πῶς γὰρ ἡ ἀνθρώπου σὰρξ ζωοποιὸς ἔσται κατὰ φύσιν τὴν ἑαυτῆς; ἀλλ' ὡς ἰδίαν ἀληθῶς γνησίαν τοῦ δι' ἡμᾶς καὶ * υἱοῦ καὶ ἀνθρώπου γεγονότος τε καὶ κεκληθέντος.

η'.

Τὰς δέ γε ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φωνὰς ὅτε ἐποιήσατο

& filius in patris gloria suo tempore venturus est, orbemque terrarum in iustitia, vt scriptum est, iudicaturus. *Ps. 97. v. 9.*

VII.

Quin illud quoque non possum hoc loco non adiicere: nempe, vnigeniti filii Dei, hoc est, Iesu Christi mortem, & ex mortuis resurrectionem annuntiantes, eiusdemque in cælum assumptionem confitentes, incruentum in ecclesia sacrificium nos celebrare, atque ad mysticas benedictiones accedere, & sanctificari; vtpote participes sacræ carnis & pretiosi sanguinis Christi omnium nostrum saluatoris effectos. Neque enim illam vt carnem communem suscipimus: absit hoc: neque rursum tamquam viri cuiuspiam sanctificati, aut dignitatis vnitate Verbo consociati, aut diuinam inhabitationem sortiti; sed tamquam vere viuificam, ipsiusq; Verbi propriam. Nam cum vita sit vt Deus secundum naturam, posteaquam vnum quiddam cum ipsa sua carne effectum est, viuificandi virtutem illi contulit. Quãuis ergo ad nos dicat: *Amen amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius sanguinem*, &c. neutiquam tamen illam communem, hoc est, hominis cuiuspiam nostræ conditionis carnem esse existimare debemus: (quomodo enim hominis caro secundum suam ipsius naturam viuifica esse queat?) sed vere illius propriam, qui nostri causa filius quoque hominis & factus & appellatus est. *1. Cor. 11. v. 26.* *Ioan. 6. v. 53.*

VIII.

Porro autem voces, quibus Saluator noster de se loquens passim in euangeliis vtitur, illas duabus

subsistentiis aut personis nequaquam tribuimus. nam etsi ex duabus rebus, iisque diuersis in vnitatem quamdam inseparabilem coaluerit, vnus tamen & solus est Christus, non etiam geminus. Quemadmodum etiam homo, licet ex anima & corpore constituatur, non duo tamen, sed vnus tantum ex vtroque concretus est. Vnde recto animi sensu vtentes, vtrasque, hoc est, diuinas & humanas ad vnam tantum personam transferimus. Cum ergo vt Deus de seipso ait: *Qui videt me, videt & Patrem meum.* &: *Ego & Pater vnum sumus;* diuinam ineffabilemque illius naturam concipimus, secundum quam vnum est cum suo Patre propter eamdem quam cum ipso sortitur essentiã. *Hebr. 1. v. 3.* Est enim imago & character & splendor gloriæ illius. Quando vero humanæ naturæ infirmitatem non aspernatus, Iudæos hac *Ioan. 8. v. 40* oratione alloquitur: *Nunc quæritis me interficere hominem, qui veritatem dixi vobis;* æque iterum ac ante, ipsum Dei Verbum, quod in æqualitate & similitudine Patris consistit, per humanæ etiam suæ naturæ conditiones agnoscimus. Etenim si credere nos oportet, cũ suapte natura Deus esset, carnem, hoc est hominem anima rationali animatum effectum esse; quam obsecro excusationem afferre potest is, quem pudet earum vocum, quas ille in humanam naturam conuenientes deprompsit? Nam si reiiciat voces quæ in hominem congruunt, quis eum vt homo nostri similis fieret, coegit? Cum ergo nostri causa semetipsum in voluntariam exinanitionem demiserit, nulla apparet causa, cur sermones huic exinanitioni consen-

Ioan. 14. v. 9. *Ioan. 10. v. 30.*

δυσὶν, οὔτε μὴν προσώποις καταμερίζομεν. οὐδὲ γὰρ ἔστι διπλοῦς ὁ εἷς καὶ μόνος Χριστὸς, κἂν ἐκ δύο νοῆται καὶ διαφόρων πραγμάτων εἰς ἑνότητα τὴν ἀμέριστον συνελθεμένων, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς νοεῖται καὶ σώματος, καὶ οὐ διπλοῦς μᾶλλον, ἀλλ' εἷς ἐξ ἀμφοῖν· ἀλλὰ τὰς μὲν ἀνθρωπίνας, καὶ πρὸς γε τοῦτο τὰς θείας, * ὡς ἑνὸς εἰρῆσθαι διακεισόμεθα φρονοῦντες ὀρθῶς. ὅταν μὲν γὰρ θεοπρεπῶς λέγῃ πρὸς ἑαυτόν· ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν· τὴν θείαν αὐτοῦ καὶ ἀπόῤῥητον σύνοσμεν φύσιν, καθ' ἣν καὶ σύ ἐστι πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα διὰ τὴν ταυτότητα τῆς οὐσίας, εἰκών τε καὶ χαρακτὴρ καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ. ὅταν δὲ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μεῖζον ἐκ ἀπομάζων, τοῖς Ἰουδαίοις προσλαλῇ· νῦν δέ με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα· πάλιν οὐδὲν ἧττον αὖ ἐν ἰσότητί τε καὶ ὁμοιότητι τῇ παρὰ θεὸν λόγον καὶ ἐκ τῆς τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μείζων ὀπτανώσκομεν. εἰ γὰρ ἔστιν ἀναγκαῖον τὸ πιστεύειν, ὅπ κατὰ φύσιν θεὸς ὢν γέγονε σαρξ, ἥντινα ἄνθρωπος ἔμψυχωμένος ψυχῇ λογικῇ, ποῖον ἂν ἔχοι λόγον τὸ ἐπαισχύνεσθαι ἴσα τοῖς παρ' αὐτοῦ φωναῖς, εἰ γένοιτο ἀνθρωποπρεπῶς; εἰ γὰρ παραιτοῖτο σὺ ἀνθρώπῳ πρέποντας λόγους, ὃς ὁ ἀναγκάσας γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον; ὁ δὲ καθεὶς ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς εἰς ἑκούσιον κένωσιν, διὰ ποίαν αἰτίαν παραιτοῖτ' ἂν σὺ τῇ κενώσει πρέπον-

Anno Christi 430.

ANNO CHRISTI 431.

πρέποντας λόγους; ἑνὶ τοιγαροῦν προσώπῳ τὰς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις πάσας ἀναθετέον φωνὰς, ὑποστάσει μιᾷ τῇ τοῦ λόγου σεσαρκωμένῃ. κύριος γὰρ Ιησοῦς Χριστὸς εἷς κατὰ τὰς γραφάς.

θ'.

Εἰ δὲ δὴ καλοῖτο καὶ ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, ὡς ἱερουργῶν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τὴν πρὸς ἡμῶν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσκομιζομένην τῆς πίστεως ὁμολογίαν, καὶ μὴν καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, πάλιν αὐτὸν εἶναι φαμὲν τὴν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱὸν μονογενῆ, καὶ οὐκ ἀνθρώπῳ προσνέμομεν παρ' αὐτὴν ἑτέρῳ τό τε τῆς ἱερωσύνης ὄνομα, * καὶ αὐτὸ δὲ χρῆμα· γέγονε γὰρ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ διαλλακτὴς εἰς εἰρήνην, ἑαυτὸν ἀναθεὶς εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρί. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας. τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω· ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ· τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου ὁ θεός. προσκεκόμικε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τὸ ἴδιον σῶμα, καὶ οὐχ ὑπὲρ ἑαυτοῦ. ποίας γὰρ ἐδεήθη προσφορᾶς ἢ θυσίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ, κρείττων ἁπάσης ὑπάρχων ἁμαρτίας ὡς θεός; εἰ γὰρ πάντες ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καθὸ γεγόναμεν ἡμεῖς ἕτοιμοι πρὸς παραφορὰν, καὶ κατηρρώστησεν ἡ ἀνθρώπου φύσις τὴν ἁμαρτίαν· αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτω, καὶ ἡττώμεθα διὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ· πῶς ἂν εἴη λοιπὸν ἀμφίβολον, ὅτι τέθυται δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ ἀμνὸς ὁ ἀληθινός; καὶ τὸ λέγειν δὲ, ὅτι προσκε-

* καὶ τὸ χρῆμα.

taneos repudiare debuerit. Omnes proinde voces quæ in euangeliis leguntur, vni tantum personæ, vnique Dei Verbi incarnati hypostasi tribuamus necesse est. *Vnus enim est Dominus Iesus Christus* secundum scripturas. 1. Cor. 8. v. 6.

IX.

Rursum licet apostolus, nostræque confessionis pontifex appelletur, tamquam qui fidei confessionem, quã ipsi & per ipsum Deo Patri & sancto quoque Spiritui litamus, Deo Patri offerat; hoc tamen nõ obstat, quo minus ipsum naturalem & vnigenitum Dei Patris Filium esse prædicemus. Neque enim sacerdotii nomen aut rem homini ab ipso diuerso adscribimus: quandoquidem vnus hic, dum Deo & Patri in odorem suauitatis seipsum offert, Dei & hominum mediator & pacificator effectus est. Atque huc tendit dum ait: *Hostiam & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi. holocautomata & pro peccato non tibi placuerunt. tunc dixi: Ecce venio, in capite libri scriptum est de me, vt faciam voluntatem tuam Deus.* Nostri enim, non sui causa corpus proprium in odorem suauitatis obtulit. Qua enim ille oblatione aut sacrificio pro seipso indigeret, qui omni peccato, vt Deus, superior existebat? Si enim omnes peccauerunt, & egent gloria Dei; quandoquidem facti sumus omnes ad lapsum propensi, peccandiq; morbo naturam subiectam circumferimus; ipse vero nequaquam (quare gloriam quoque illius non assequimur;) cui dubium esse potest, quin propter nos & pro nobis verus ille agnus immolatus sit? Quamobrẽ si quis dixerit, non pro nobis solum se

Hebr. 3.

Ephes. 5. v. 2.

1. Tim. 2. v. 5.

Hebr. 10. v. 5. ex ps. 39.

Rom. 3. v. 23

ipsum obtulisse, sed simul etiam pro seipso; ille impietatis crimen vitare nulla ratione potest. Constat enim nihil vnquam eum deliquisse, nec vllum vnquam peccatum designasse. Qua igitur indigebat oblatione, cum peccatum, cuius causa hostia iure merito offertur, nullum admisisset?

X.

Ceterum cum de Spiritu sancto ait: *Ille me clarificabit;* nisi errare velimus, Christũ Dei filium veluti gloriæ quæ aliunde proficiscitur, indigum, a Spiritu sancto glorificatum nequaquam dicemus: siquidem Spiritus illius neque illo melior, neque illo rursum sublimior est. Verum quod ad diuinitatis suæ significationem suo subinde Spiritu in insignium operum perpetratione vteretur, ob id se ab illo glorificari profitebatur: perinde ac si quis nostrum de sua fortitudine, aut cuiusuis rei scientia dicat: Mea me virtus aut scientia glorificabit. Nam etsi Spiritus in propria persona subsistat, eatenusq; in seipso consideretur, quatenus Spiritus est & non Filius; non est tamen ab eo alienus; quãdoquidem Spiritus veritatis nominatur, Christus autem veritas est; & perinde quoque ab illo, atque a Deo Patre procedit. Cum etiam Domino nostro ad cælum assumpto, Spiritus sanctus stupenda prodigia per sanctorum apostolorum manus ederet, illum glorificauit. Creditũ est enim (quod Deus secundum naturam esset) ipsum per Spiritum suum denuo operatum. Propterea quoque aiebat: *Quoniam de meo accipiet, & annuntiabit vobis.* Hoc tamen nõ ita accipiendum est, quasi Spiritus sanctus per quamdam parti-

Ioan. 16. v. 14.

Ioan. 16. v. 13.

Ioan. 14. v. 6.

Ioan. 16. v. 14.

κόμικεν ἑαυτὸν ὑπὲρ γε ἑαυτοῦ καὶ ἡμῶν, ἀμοιρήσειεν ἂν οὐδαμῶς τῶν εἰς δυσσέβειαν ἐγκλημάτων. πεπλημμέληκε γὰρ κατ' οὐδένα τρόπον, οὔτε μὴν ἐποίησεν ἁμαρτίαν. * ποίας οὖν ἐδεήθη προσφορᾶς, ἁμαρτίας οὐκ οὔσης, ἐφ' ἧπερ ἂν γένοιτο καὶ μάλα εἰκότως;

ANNO CHRISTI 431.

* πῶς

ι'.

Οταν δὲ λέγῃ περὶ τοῦ πνεύματος ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει· νοοῦντες ὀρθῶς, οὐχ ὡς δόξης ἐπιδεᾶ τῆς παρ' ἑτέρου φαμὲν τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν τὸν παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος δόξαν ἑλεῖν, ὅτι μηδὲ κρεῖττον αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ εἰς ἔνδειξιν τῆς ἑαυτοῦ θεότητος * ἐκέχρηστο τῷ ἁγίῳ πνεύματι πρὸς μεγαλουργίαν, δεδοξάσθαι παρ' αὐτοῦ φησιν, ὥσπερ ἂν εἰ καί τις λέγοι τῶν καθ' ἡμᾶς περὶ τῆς ἐνούσης ἰσχύος αὐτῷ τυχὸν, ἢ γοῦν ἐπιστήμης τῆς ἐφ' ὁτῳοῦν, ὅτι δοξάσουσί με. εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἐν ὑποστάσει τὸ πνεῦμα ἰδικῇ, καὶ δὴ καὶ νοεῖται καθ' ἑαυτὸ, καθὸ πνεῦμά ἐστι καὶ οὐχ υἱὸς, ἀλλ' οὖν ἐστιν οὐκ ἀλλότριον αὐτοῦ. πνεῦμα γὰρ ἀληθείας ὠνόμασται, καὶ ἔστι Χριστὸς ἡ ἀλήθεια· καὶ προχεῖται παρ' αὐτοῦ, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ἐνεργῆσαν τοιγαροῦν τὸ πνεῦμα καὶ διὰ χειρὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὰ παράδοξα μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστὸν εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐδόξασεν αὐτόν. ἐπιστεύθη γὰρ, ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ, πάλιν αὐτὸς ἐνεργῶν διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος. διὰ τοῦτο καὶ ἔφασκεν· ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. καὶ οὔτι ποῦ φαμὲν, ὡς ἐκ μετοχῆς

* ἐχρῆτο τῷ ἰδίῳ πνεύματι.

ANNO CHRISTI 431.

τὸ πνεῦμά ἐστι σοφόν τε καὶ δυνατόν· παντέλειον γὰρ καὶ ἀπροσδεές ἐστι παντὸς ἀγαθοῦ· ἐπεὶ δὲ τῆς τοῦ πατρὸς δυνάμεως καὶ σοφίας, τουτέστι τοῦ υἱοῦ, πνεῦμά ἐστιν, αὐτόχρημά ἐστι σοφία καὶ δύναμις.

ιά.

Καὶ ἐπεὶ θεὸν ἐνωθέντα σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡ ἁγία παρθένος ἐκτέτοκε σαρκικῶς, ταύτῃ τοι καὶ θεοτόκον εἶναί φαμεν αὐτὴν, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως τὴν τῆς ὑπαρξέως ἀρχὴν ἐχούσης ἀπὸ σαρκός· ἦν γὰρ ἐν ἀρχῇ, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν· καὶ αὐτός ἐστι τῶν αἰώνων ὁ ποιητὴς, συναΐδιος τῷ πατρὶ, καὶ τῶν ὅλων δημιουργός· ἀλλ' ὡς ἤδη προείπομεν, ἐπεὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνώσας ἑαυτῷ τὸ ἀνθρώπινον, καὶ ἐκ μήτρας αὐτῆς γεννησιν ὑπέμεινε σαρκικὴν, οὐχ ὡς δεηθεὶς ἀναγκαίως, ἤτοι διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν, τῆς ἐν χρόνῳ καὶ ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς γεννήσεως· ἀλλ' ἵνα καὶ αὐτὴν τῆς ὑπαρξέως ἡμῶν εὐλογήσῃ τὴν ἀρχὴν, καὶ τεκούσης γυναικὸς αὐτὸν ἑνωθέντα σαρκὶ, παύσηται λοιπὸν ἡ κατὰ παντὸς τοῦ γένους ἀρὰ, πέμπουσα πρὸς θάνατον τὰ ἐκ γῆς ἡμῶν σώματα· καὶ τὸ, ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, δι' αὐτοῦ καταργούμενον, ἀληθὲς ἀποφήνῃ τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς· κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας. καὶ πάλιν· ἀφεῖλεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου. ταύτης γὰρ ἕνεκα τῆς αἰτίας φαμὲν αὐτὸν οἰκονομικῶς καὶ αὐτὸν εὐλογῆσαι τὸν γάμον, καὶ ἀπελθεῖν κεκλημένον ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας ὁμοῦ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις. ταῦτα φρονεῖν

cipationem ſapiens aut potens ſit: eſt enim ille numeris omnibus perfectus, nulliuſque penitus indigus: verum quia potentiæ & ſapientiæ Patris, hoc eſt Filii, Spiritus eſt, hinc & ipſe quoque re ipſa potentia & ſapientia eſt.

XI.

Quia vero ſacra virgo Deum carni ſecundum hypoſtaſim vnitum corporaliter genuit, ob id illam quoque deiparam eſſe dicimus; non quod Dei verbi natura exiſtendi initium ex carne traxerit: (*erat enim in principio; & Deus erat Verbum, & Verbum erat apud Deum:* & ipſum ſæcula condidit, Patrique coæuum res omnes procreauit) ſed quia humana natura ſecundum hypoſtaſim ſibi vnita, corpoream, vt modo dicebamus, ex vtero natiuitatem expertum eſt: non quod propter naturam propriam temporali, ea videlicet quæ in nouiſſimis ſæculi temporibus accidit, natiuitate neceſſario indigeret; ſed quo noſtræ quoque ſubſtantiæ ortum ſua benedictione cumularet; maledictioque, quæ mortalia corpora noſtra in mortem præcipitabat, hoc ipſo in poſterum contra vniuerſum genus noſtrum ſæuire deſiſteret, quo illud carni vnitum ex muliere in lucem prodiiſſet; & illo tandem, *In dolore paries filios tuos*, per ipſum labefactato, verum eſſe oſtenderet quod prophetæ voce dictum fuerat: *Abſorpſit mors præualens*. & rurſum: *Abſtulit Deus omnem lacrymam ab omni facie.* Nam hac ipſa de cauſa ſimul cum ſanctis apoſtolis ad nuptias in Cana Galilææ vocatum, huc ſe contuliſſe, ſuaque benedictione eaſdem diſpenſatorie cohoneſtaſſe dicimus. Hæc tenere, hæc ſapere

Ioan. 1.

Gen. 3. v. 16.

Iſai. 25. v. 8.

Ioan. 2.

cum a ſanctis apoſtolis & euangeliſtis, tum ab vniuerſa quoque ſacra & diuina ſcriptura, tum ex veraci denique ſanctorum patrum confeſſione edocti ſumus. His omnibus & te quoque ſubſcribere, & citra omnem fucum ac dolum vna nobiſcum aſſentiri oportet. Quæ vero a tua reuerentia anathematis execratione condemnari neceſſe eſt, ea noſtræ huic epiſtolæ in hunc modum ſubiiciuntur.

ANATHEMATISMI.

I. Si quis non confitetur, Emmanuelem verum Deum eſſe, & ob id ſanctam virginem deiparam; (genuit enim illa incarnatum Dei Verbum ſecundum carnem) anathema ſit.

II. Si quis non confitetur, Dei Patris Verbum carni ſecundum hypoſtaſim vnitum, & vnum vna cum ſua carne eſſe Chriſtũ, eumdem nimirum Deum ſimul & hominem; anathema ſit.

III. Si quis in vno Chriſto poſt vnionem diuidit hypoſtaſes, eaque dumtaxat coniunctione eaſdem inter ſe nectit, quæ eſt ſecundum dignitatem, hoc eſt, auctoritatem vel poteſtatem, & non ea potius quæ eſt ſecundum naturalem vnionem; anathema ſit.

IV. Si quis duabus perſonis vel hypoſtaſibus eas voces attribuit, quæ in euangelicis & apoſtolicis ſcripturis paſſim occurrunt, quæve tamquam a ſanctis de Chriſto, aut ab ipſo quoque Chriſto de ſeipſo dictæ ſunt; & alias quidem homini ſeorſum a Dei Verbo conſiderato adſcribit, alias vero tamquam in diuinam maieſtatem conuenientes, ſoli Verbo quod ex Deo Patre eſt, accommodat; anathema ſit.

V. Si quis dicere audet, Chri-

δεδιδάγμεθα παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, καὶ πάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, καὶ ἐκ τῆς τῶν μακαρίων πατέρων ἀληθοῦς ὁμολογίας. τούτοις ἅπασι καὶ τὴν σὴν εὐλάβειαν συναινέσαι χρὴ, καὶ συνθέσθαι δίχα * δόλου παντός. ἃ δέ ἐστιν ἀναγκαῖον ἀναθεματίσαι τὴν σὴν εὐλάβειαν, ὑποτέτακται τῇδε ἡμῶν τῇ ἐπιστολῇ.

ANNO CHRISTI 431.

* λόγον

α΄. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Εμμανουὴλ, καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον· γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον· ἀνάθεμα ἔστω.

β΄. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ, σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον· ἀνάθεμα ἔστω.

γ΄. Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν, μόνῃ συνάπτων αὐτὰς συναφείᾳ τῇ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἤγουν * αὐθεντίᾳ ἢ δυναστείᾳ, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον συνόδῳ τῇ καθ' ἕνωσιν φυσικήν· ἀνάθεμα ἔστω.

* αὐθεντίᾳ ἢ δυναστείᾳ.

δ΄. Εἴ τις προσώποις δυσὶν, ἤγουν ὑποστάσεσι, τάς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς συγγράμμασι διανέμει φωνὰς, ἢ ἐπὶ Χριστῷ παρὰ τῶν ἁγίων λεγομένας, ἢ παρ' αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ· καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπῳ παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένῳ προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνῳ τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ· ἀνάθεμα ἔστω.

ε΄. Εἴ τις τολμᾷ λέγειν θεοφόρον

ANNO CHRISTI 431.

ἄνθρωπον ⓦ Χριστὸν, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν, ὡς υἱὸν ἕνα καὶ φύσει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, καὶ κεκοινώνηκε παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός· ἀνάθεμα ἔστω.

ϛ'. Εἴ τις τολμᾷ λέγειν, θεὸν ἢ δεσπότην εἶναι τοῦ Χριστοῦ ⓦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ⓦ αὐ ⓦ ὁμολογεῖ θεὸν ὁμοῦ τε καὶ ἄνθρωπον, ὡς γεγονότος σαρκὸς τοῦ λόγου κατὰ τὰς γραφάς· ἀνάθεμα ἔστω.

ζ'. Εἴ τις φησὶν, ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου ⓦ Ιησοῦν, καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς* εὐδοξίαν περιῆφθαι, ὡς* ἕτερον παρ' αὐ ⓦ* ὑπάρχοντα· ἀνάθεμα ἔστω.

* ἐνεργείαν
* ἑτέρῳ
* ὑπάρχοντα,
* τολμᾷ

η'. Εἴ τις* τολμήσει λέγειν, ⓦ ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῷ θεῷ λόγῳ, καὶ συνδοξάζεσθαι, καὶ συγχρηματίζειν* θεὸν, ὡς ἕτερον ἐν ἑτέρῳ· τὸ γὰρ, Σὺν, ἀεὶ προστιθέμενον, τοῦτο νοεῖν ἀναγκάζει· καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾷ προσκυνήσει τιμᾷ ⓦ Εμμανουὴλ, καὶ μίαν αὐτῷ τὴν δοξολογίαν ἀναπέμπει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος· ἀνάθεμα ἔστω.

* θεῷ,

θ'. Εἴ τις φησὶ, ⓦ ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς ἀλλοτρίᾳ δυνάμει τῇ δι' αὐτοῦ χρώμενον, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά φησι, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας· ἀνάθεμα ἔστω.

ι'. Αρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν

stum esse hominem deiferum, & non potius Deum verum, vtpote vnum naturalemque Filium; quatenus nimirum Verbum caro factum, carni & sanguini perinde ac nos communicauit; anathema sit. *Hebr. 2.*

VI. Si quis Dei Patris Verbum, Christi Deum vel Dominum esse dixerit; neque post Verbum secundum scripturas incarnatum, vnum eumdemque Deum simul & hominem esse confessus fuerit; anathema sit.

VII. Si quis Iesum Christum vt hominem a Deo Verbo operante motum fuisse dixerit, & vnigeniti gloria fuisse circumdatum quasi alterum ab ipso; anathema sit.

VIII. Si quis hominem assumptum, vna cum ipso Dei Verbo adorandum, vna cum illo glorificandum, vna cum illo, tamquam alterum in altero existentem, Deum appellandum esse dicere ausus fuerit: (hunc enim intellectum particula, Cum, adiecta, perpetuo & necessario afferre cõsueuit) & non vna potius adoratione Emmanuelem honorat, vnamque illi glorificationem attribuit, quatenus Verbum factum est caro; anathema sit.

IX. Si quis vnum Dominum nostrum Iesum Christum a Spiritu sancto glorificatum asserit, tamquam aliena virtute vsum ea quæ per ipsum est; efficaciamque, qua contra immundos spiritus vteretur, & diuina inter homines miracula operaretur, ab ipso eodem accepisse prædicat, & non proprium illius esse ait Spiritum, per quem diuina signa edidit; anathema sit.

X. Christum Iesum nostræ confessionis pontificem & aposto- *Hebr. 3.*

lum extitisse, eumdemque semetipsum pro nobis in odorem suauitatis Deo & Patri obtulisse, diuina scriptura commemorat. Si quis ergo dixerit, pontificem & apostolum nostrum non esse constitutum ipsum Dei Verbum, posteaquam caro & homo nobis similis factum est; sed hominem illum, qui ex muliere natus est, quasi alterum quempiam ab ipso diuersum: aut si quis Christum pro seipso quoque, & non potius pro nobis solis sacrificium obtulisse affirmauerit; (neque enim is oblatione opus habebat, qui nullum peccatum commiserat) anathema sit.

XI. Si quis ipsam Domini carnem viuificam, ipsiusque Verbi quod ex Patre est, propriam esse negauerit, sed alterius cuiuspiam ipsi Verbo secundum dignitatem tantum coniuncti, hoc est diuinam tantum inhabitationem sortiti, esse dixerit; neque vero potius viuificam confessus fuerit, vt modo meminimus, eo quod Verbi, quod omnia viuificare potest, facta sit propria; anathema sit.

XII. Si quis non confitetur, Dei Verbum secundum carnem passum, secundum carnem crucifixum, mortemque secundum carnem gustasse, & primogenitum tandem ex mortuis factum esse, quatenus videlicet vita est, & viuificum vt Deus; anathema sit.

ἡ θεία λέγει γραφὴ, προσκεκομικέναι τε ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρί. εἴ τις τοίνυν ἱερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγωνέναι φησὶν ἐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονε σὰρξ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός· ἢ εἴ τις λέγει, καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν· οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν· ἀνάθεμα ἔστω. Anno Christi 431.

ια'. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι, καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν, συνημμένου μὲν αὐτῷ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἤγουν ὡς μόνην θείαν* ἐνοίκησιν ἐσχηκότα· καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιὸν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος· ἀνάθεμα ἔστω. *al. οἰκείαν

ιβ'. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ, καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ, καὶ θανάτου γευσάμενον σαρκὶ, γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὸ ζωή τέ ἐστι καὶ ζωοποιὸς ὡς θεός· ἀνάθεμα ἔστω.

ANNO CHRISTI 431.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κζ'.

Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τὸ κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως· ἐν ᾗ γράφει, ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοῦ τῇ δυσσεβεῖ διδασκαλίᾳ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου, μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῷ, εἰ μένει λύκος ἀντὶ ποιμένος· ἀλλὰ μᾶλλον ἀνδρίζεσθαι ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηρεῖν ἀπαρακόμιστον. ἔτι τε γράφει καὶ κοινωνοὺς εἶναι τοῦ ἐκβληθέντας παρὰ Νεστορίου, ἀντειπόντας αὐτοῦ τῇ διδασκαλίᾳ.

Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς πρεσβυτέροις, διακόνοις, καὶ λαῷ Κωνσταντινουπόλεως, Κύριλλος ἐπίσκοπος, καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Αλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΟΨΕ μὲν καὶ μόλις ἤλθομεν ἐφ' ὅπερ ἦν ἄμεινον ἐν ἀρχαῖς ἐλθεῖν, τὸ φροντίδα θέσθαι φαμὲν τῆς ἁπάντων ὑμῶν σωτηρίας, καὶ τοῦ μὴ χρῆναι παθεῖν τὸν ἐπὶ τῇ πίστει θόρυβον. ἀπολογούμεθα δὲ ταῖς ἁπάντων ὑμῶν διὰ τοῦτο λύπαις. διετελέσαμεν γὰρ οὐκ ἀδακρυτὶ τὸν παρῳχηκότα καιρόν· προσεδοκῶμεν δὲ, ὅτι συμβουλαῖς καὶ παραινέσεσιν ἐκκλησιαστικαῖς, καὶ τοῖς παρὰ πάντων ὑμῶν ἐλέγχοις μεταστήσεται μὲν τῶν ἀπηχεστάτων ἑαυτοῦ δογμάτων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεστόριος, τιμήσει δὲ μεθ' ἡμῶν τὴν πίστιν, τὴν παραδοθεῖσαν ταῖς ἐκκλησίαις παρά τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, καὶ παρὰ παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος,

CAPVT XXVII.

Eiusdem Cyrilli epistola ad clerum populumque Constantinopolitanum: in qua scribit, ne attendant impiæ doctrinæ Nestorii hæretici, neve ipsi communicent, si pro pastore manet lupus: sed magis viriliter agant in Domino, & suam fidem constantem seruent. præterea scribit, se communicare cum iis, qui a Nestorio eiecti sunt, quod eius doctrinæ contradixerint.

Dilectissimis ac desideratissimis fratribus, presbyteris, diaconis, populoque Constantinopolitano, Cyrillus episcopus, & Synodus quæ ex Aegyptiaca diœcesi Alexandriam conuenit, in Domino Sal.

SERIVS & vix tandem eo deuenimus, quo initio venire oportebat, nempe vt communis omnium vestrum salutis curam susciperemus, nec vos in re fidei tumultu quassari permitteremus. Ceterum vestris hisce querelis respondemus, nos præteritum tempus non absq; luctu & lacrymis exegisse, expectātes vt venerabilis episcopus Nestorius cum consiliis & admonitionibus ecclesiasticis, tum vestrum quoque omnium increpationibus permotus, a peruersis illis absurdisque suis dogmatibus recederet, fidēque a sanctis apostolis, & euangelicis scriptoribus, nec non ab vniuerso sacerdotum ordine eccle-

ſiis traditam, ſanctorumque prophetarum vocibus & oraculis, ne quid detrimenti capiat, obſignatam vna nobiſcum veneratus cõplecteretur. Quia vero partim ex his quæ publice apud vos pro concione proponere non ceſſat, partim rurſus ex editis ab illo exegeſibus, grauiter eum ſeductum, nec vulgari quoque perfidia & impietate irretitum comperimus; ad eam neceſſitatem adacti ſumus, vt ſynodicis literis teſtatum illi faceremus, quod niſi quam celerrime, hoc eſt, intra præfinitum a Cæleſtino ſanctiſſimo Romanæ eccleſiæ epiſcopo dierũ ſpatium, a doctrinæ ſuæ nouitatibus abſtinuerit, eaq; quæ apud vos docuit, ſuiſque libris qui apud nos etiam reperiuntur, inſeruit, vel inſeri ſane curauit, ſuo chirographo anathematizet; nullum conſortium, neque vllum in poſterum inter ſacerdotes Dei locum habiturum eſſe, ſed ab omnium ſocietate prorſus alienum fore.

Nemo autem hanc qualemcumque cunctationem vitio nobis vertat. Neque enim grege tam numeroſo, imo vero omnibus, quotquot vbiuis gentium verſantur, populis & eccleſiis perturbatis dormitauimus, ſed peritorum medicorũ induſtriam hac in parte imitati ſumus. Hi enim morbos & vulnera in humano corpore naſcentia non ſtatim igne aut ferro atrociter curant, ſed vulnere leuioribus primo medicamentis delinito, tempus præſtolantur vſtioni & ſectioni opportunum. Quamobrem viri eſtote in Chriſto, fideque quam ſemel accepiſtis, conſtanter ſeruata, Chriſto vni & ſoli & vero Dei Filio placere ſatagite; memores ſanctorum

καὶ ταῖς διὰ τῶν ἁγίων προφητῶν φωναῖς εἰς τὸ ἔχειν ὀρθῶς κατεσφραγισμένην. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐξ ὧν παρ' ὑμῖν ἐπ' ἐκκλησίας λαλῶν οὐ παύεται, καὶ ἐκ τῶν ἐγγράφως ἐξηγήσεων αὐτοῦ πεπλανημένων εὑρίσκομεν, καὶ οὐ μετρίως δυσσεβοῦντα περὶ τὴν πίστιν· λοιπὸν ἀναγκαίως ἤλθομεν ἐπὶ τὸ χρῆναι διὰ συνοδικοῦ γράμματος αὐτῷ διαμαρτύρασθαι, ὡς εἰ μὴ ἀπόσχοιτο τὴν ταχίστην τῶν ἑαυτοῦ καινοτομιῶν, καὶ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου Κελεστίνου, ἀναθεματίσει μὲν ἐγγράφως ἐκεῖνα, ἅπερ εἴρηκέ τε παρ' ὑμῖν, καὶ βίβλοις ἐνέθηκεν, ἢ γοῦν ἐντεθῆναι παρεσκεύασεν, αἳ καὶ παρ' ἡμῖν εἰσιν, οὐδένα κοινωνίας ἔχει τόπον πρὸς τοὺς ἱερέας τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἔσται πάντων ἀλλότριος.

Αἰτιάσθω δὲ μηδεὶς τὴν μέλλησιν· οὐ γὰρ ἐνυστάξαμεν θορυβουμένης οὕτω μεγάλης ἀγέλης, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν ἁπανταχόσε λαῶν καὶ ἐκκλησιῶν· ἐμιμησάμεθα δὲ τοὺς ἰατρικὴν ἔχοντας ἐμπειρίαν, οἳ τὰ ἐν τοῖς σώμασι γινόμενα τῶν παθῶν οὐκ εὐθὺς ταῖς διὰ σιδήρου καὶ πυρὸς ὑποφέροισιν ἀνάγκαις, ἀλλ' ἠπίοις ἐν ἀρχαῖς φαρμάκοις καταμαλάσσοισι, περιμένοντες τὸν ταῖς τομαῖς πρέποντα καιρόν. ἀνδρίζεσθε τοίνυν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηροῦντες ἀπαρακόμιστον, εὐαρεστεῖν σπουδάζετε τῷ Χριστῷ, τῷ ἑνὶ καὶ μόνῳ καὶ ἀληθῶς υἱῷ τοῦ θεοῦ· μεμνημένοι καὶ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

τέρων, τῶν ἱερατευσάντων ὀρθῶς καὶ ἁγίως παρ' ὑμῖν, οἳ καὶ ἔτι περιόντες θεοτόκον ὠνόμαζον τὴν ἁγίαν παρθένον. τέτοκε γὰρ τῶν Εμμανουὴλ, ὅς ἐστι θεὸς ἀληθῶς. γέγονε δὲ σὰρξ ὁ λόγος, καὶ γεγέννηται σαρκικῶς ἐκ γυναικὸς, ἵν' ἡμεῖς εὑρεθῶμεν ἀδελφοὶ τοῦ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν. ἐκήρυσσον δὲ οὐ δύο παρ' ὑμῖν Χριστοὺς, ἀλλ' ἕνα, τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον καὶ ἄνθρωπον κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός· οὐ συναφείᾳ ψιλῇ, καὶ ὡς ἐν ἰσότητι μόνῃ τῶν ἀξιωμάτων συνημμένον ἄνθρωπον θεῷ. ταῦτα γὰρ ἐκείνου τὰ ψυχρὰ καὶ ἀνωφελῆ καὶ γραώδη δόγματα. τὸν αὐτὸν δὲ καὶ παθεῖν ἔφασκον σαρκικῶς ὑπὲρ ἡμῶν τὸν θάνατον, καὶ ἀναστῆναι θεϊκῶς πατήσαντα τὸ τοῦ θανάτου κράτος, ἥξειν τε ἔφασκον τῶν ὅλων κριτήν. ταύτην ἐν ἑαυτοῖς ἀναζωπυροῦντες ἀεὶ τὴν πίστιν, ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἑαυτοὺς τηρήσατε, μήτε κοινωνοῦντες τῷ μνημονευθέντι, μήτε μὴν ὡς διδασκάλῳ προσέχοντες, εἰ μένει λύκος ἀντὶ ποιμένος, καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν ὑπόμνησιν τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην, φρονεῖν ἕλοιτο τὰ διεστραμμένα. τοῖς δέ γε τῶν κληρικῶν, ἤτοι λαϊκῶν διὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν κεχωρισμένοις, ἢ καθαιρεθεῖσι παρ' αὐτοῦ, κοινωνοῦμεν ἡμεῖς, οὐ τὴν ἐκείνου κυροῦντες ἄδικον ψῆφον, ἐπαινοῦντες δὲ μᾶλλον τοὺς πεπονθότας, κἀκεῖνο λέγοντες αὐτοῖς· εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν κυρίῳ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δυνάμεως καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα εἰς ὑμᾶς ἀναπέπαυται.

patrum nostrorum, qui sancte inculpateque sacerdotio apud vos functi sunt, quique dum viuerent, sacram virginem deiparam nominabant. Peperit enim illa Emmanuelem, qui verus est Deus. Verbum namque caro factum est; & quo eius nos fratres euaderemus, qui est super omnem creaturam, ex muliere secundum carnem natus est. Prædicabant autem illi apud vos non duos Christos, sed vnum tantum; eumdem nimirum Deum verum, & hominem rursus secundum carnem ex muliere ortum: non hominem nudum, illa tantum copula Deo coniunctum, quæ in sola dignitatis, vel auctoritatis æqualitate cernitur; (hæc enim frigida, & inutilia, & anilia Nestorii sunt dogmata.) Addebãt his, illum ipsum mortem nostri causa secundum carnem perpessum, mortisq; imperio diuina virtute proculcato, ex mortuis denuo resurrexisse, vniuersorum tãdem iudicem olim venturum esse. Hanc in vobis fidem identidem exsuscitantes, immaculatos & inculpatos vos conseruate, nullum prorsus commercium cum memorato Nestorio habẽtes, nec aures illi accommodantes, si pro pastore lupus esse perrexerit, & post hanc nostram admonitionem ad illum destinatam, peruersa sapere non destiterit. Denique cum iis clericis & popularibus quoque, qui propter rectam fidem ab illo excommunicati, vel gradu moti sunt, nos libere communicamus, iniustam illius sententiam minime approbantes, sed eos potius qui ista perpessi sunt, commendantes, illudque eis dicentes: Beati estis, si propter Dominum exprobramini; quoniam virtutis & Dei spiritus super vos requiescit.

Ioan. 1.

Galat. 4.

CAPVT XXVIII.

Eiusdem Cyrilli, Synodique cum eo collectæ, ad monachos Constantinopolitanos epistola.

Religiosissimis piissimisque monasteriorum patribus, qui sunt Constantinopoli, Cyrillus & sancta Synodus Alexandriæ congregata, in Domino Sal.

PIETATIS vestræ zelum, quem pro Christo publice in orthodoxorum ecclesia blasphemiis appetito declarastis, plene didicimus, summisque laudibus, vt æquum erat, dilectionem vestram in Christum & eius nomen extulimus. At nos interim in lacrymis luctuque iacentes, Christum vniuersorum saluatorē obtestamur, vt vel nunc tandem dissipatis diaboli laqueis, ecclesiarum scandala præscindat, maledictisq; gloriam illius insectātes compescat. Quia vero longanimis est, pœnitentiæ tempus abūde satis Nestorio hucusque concessit, omnibus interea conticentibus, magnoque desiderio expectantibus, vt profana illa vocum nouitate relicta, quæ recta ac decentia, diuinisque scripturis consentanea sunt, nobiscum saperet; fidemq; per sanctos apostolos & euangelistas, qui germani mysteriorum Christi dispensatores extiterunt, mandatumque vt euangelium illius vniuerso terrarum orbi annuntiarēt, habuerunt, iam inde ab initio traditam susciperet. At quia in iisdē erroribus perseuerat, blasphemiasque blasphe-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κη'.

Τοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτῆς συνόδου, πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχούς.

Τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις πατράσι μοναστηρίων, τοῖς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, Κύριλλος καὶ ἡ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν συναχθεῖσα ἁγία σύνοδος, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΤΗΣ θεοσεβείας ὑμῶν τὸν ζῆλον, ὃν ἐν Χριστῷ πεποίησθε βλασφημουμένῳ, καὶ τοῦτο ἐν ἐκκλησίᾳ τῇ τῶν ὀρθοδόξων, μεμαθήκαμεν ἀκριβῶς· καὶ σφόδρα μὲν ἐπηνέσαμεν τῆς εὐνοίας ὑμᾶς τῆς εἰς Χριστὸν, καὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. κλαίοντες δὲ διατελοῦμεν, καὶ παρακαλοῦντες τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα Χριστὸν, νῦν θραῦσαι τὸν τοῦ διαβόλου παγίδα, καὶ περιελεῖν τῶν ἐκκλησιῶν τὸ σκάνδαλον, καὶ παῦσαι τὰς κατὰ τῆς δόξης αὐτοῦ δυσφημίας. ἐπεὶ δέ ἐστι μακρόθυμος, καιρὸν μεταγνώσεως ἐπεδαψιλεύσατο τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Νεστορίῳ, σιωπώντων πάντων τέως ἐπ' αὐτῷ, καὶ περιμενόντων, ὅπερ ἦν ἅπασι δι' εὐχῆς, τὸ μεταστῆναι μὲν αὐτὸν τῆς βεβήλου καινοφωνίας, φρονῆσαι δὲ μεθ' ἡμῶν τὰ ὀρθὰ καὶ εἰκότα, καὶ ταῖς θεοπνεύστοις συμβαίνοντα γραφαῖς, ἑλέσθαι τε τὴν πίστιν τὴν παραδοθεῖσαν ἄνωθεν ταῖς ἐκκλησίαις παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, οἳ καὶ γεγόνασιν οἰκονόμοι γνήσιοι τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων, καὶ ἱερουργεῖν ἐτάχθησαν τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανόν. ἐπεὶ δὲ μεμένηκεν ἐν τοῖς αὐτοῖς, τάχα δή που καὶ ἐν χείροσι γέγονε, προστιθεὶς ἀεὶ δυσφημίας ἐπὶ

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

δυσφημίαις, καὶ ξένα καὶ ἀλλότρια παντελῶς ἐξηγούμενος δόγματα, ἃ μὴ οἶδεν ὅλως ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία· ἐδικαιώσαμεν * ὑπομνησθέντα τρίτῳ γράμματι, τούτῳ δὴ τῷ πεμφθέντι παρά τε ἡμῶν, καὶ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Κελεστίνου, τοῦ τῆς μεγάλης Ρώμης ἐπισκόπου·

* ὑπομνησθέντος

Εἰ μὲν ἕλοιτο μετανοῆσαι, καὶ ἐφ' οἷς εἴρηκε δακρύσας, ἀναθεματίσαι μὲν ἐγγράφως τὰ διεστραμμένα ἑαυτοῦ δόγματα, ὁμολογῆσαι δὲ ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὴν πίστιν, μένειν αὐτὸν, συγγνώμην αἰτοῦντα, καὶ ἃ δεῖ μανθάνοντα· εἰ δὲ μὴ ἕλοιτο ταῦτα πρᾶξαι, ἀλλότριον αὐτῶν εἶναι καὶ ξένον τοῦ χοροῦ τῶν ἐπισκόπων, καὶ τοῦ διδασκαλικοῦ ἀξιώματος. οὐ γὰρ ἔστιν ἀκίνδυνον ἐν εἴδει ποιμένος λύκον ἐπαφεῖναι δεινὸν τοῖς τοῦ σωτῆρος ποιμνίοις. ἀνδρίζεσθε τοίνυν ὡς δοῦλοι * Χριστοῦ, καὶ φροντίσατε τῶν ἰδίων ψυχῶν, πάντα πράττοντες ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅπως ἂν ἡ εἰς αὐτὸν πίστις ὀρθὴ καὶ ἀκαταίτιος κηρύττηται πανταχοῦ. τοῦτο γὰρ ὑμᾶς καὶ τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων ἀπαλλάξει, καὶ ἐπὶ τοῦ θείου βήματος στεφάνων ἀξιωθῆναι παρασκευάσει, τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης ἕνεκα σύμπαντας ἀποδεχομένου τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. ἀσπάσασθε ἀλλήλοις ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

* θεοῦ,

miis cumulans, ad deteriora subinde gradum facit, & peregrina alienaque dogmata, quæ sancta Dei ecclesia nunquam agnouit, proponere nõ desinit; æquum esse existimauimus vel ternis literis illum commonefacere: quibus illæ quoq; accedunt, quæ iam vna cum nostris postremis, a sanctissimo piissimoque fratre & comministro nostro Cælestino magnæ vrbis Romæ episcopo missæ sunt.

Summa autem admonitionis hæc est; si quidem resipiscere, & ea quæ dixit, lacrymis diluere, ac dogmata quæ falsa proposuit, scripto anathemate condemnare; & rectam tandem inculpatamq; catholicæ ecclesiæ fidem voluerit agnoscere; fore vt veniam, si tamen eam petat, & quæ oportet doceri se sinat, promereatur. Sin vero ea facere recusarit, ab episcoporum cœtu, nec non a magisterii dignitate se prorsus alienum extorremque esse intelligat. Neque enim tutum est, lupum Christi gregibus infestum, sub pastoris specie admittere. Viri itaque estote, &, vt seruos Dei decet, animarum vestrarum curam suscipite; tum pro Christi gloria, & vt fides quæ in ipsum est, recta & sincera vbique locorum annuntietur, nihil non tentate. Hoc enim vos & a futuris periculis liberabit, & coram diuino tribunali corona dignos efficiet, Christo omnium nostrum saluatore propter vestram erga illum dilectionem laudante omnes & remunerante. *Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant vos fratres qui mecum sunt.* Opto vos in Christo valere, dilecti & desideratissimi fratres.

Rom. 16. v. 16.

Anno Christi 431.

CAPVT XXIX.

Insani Nestorii anathematismi, Cyrilli anathematismis oppositi.

I.

SI quis eum qui est Emmanuel, Deum verum esse dixerit, & non potius nobiscum Deum; hoc est, inhabitasse eam quæ secundum nos est, naturam, per id quod vnitus est nostræ, quam de Maria virgine susceperit: matrem etiam Dei Verbi, & non potius eius, qui Emmanuel est, nuncupauerit; ipsumque Dei Verbum in carnem versum esse, quam accepit ad ostentationem deitatis suæ, vt habitu inueniretur vt homo; anathema sit.

II.

Si quis in Verbi Dei coniunctione, quæ ad carnem facta est, de loco in locum mutationem diuina sententia dixerit esse factam; eiusque diuinæ naturæ carnem capacem dixerit, ac partialiter vnitam carni; aut iterum in infinitum incircumscriptæ naturæ, cum extenderent carnem, accipiendum Deum; eumdemque ipsum natura & Deum dicat & hominem; anathema sit.

III.

Si quis non secundum coniunctionem vnum dixerit Christum, qui est etiam Emmanuel secundum naturam; ex vtraque etiam substantia, tam Dei Verbi, quam etiam ab eo hominis susceptí, in vna Filii connexione, quam etiam nunc inconfuse seruamus, minime confitetur; anathema sit.

IV

Si quis eas voces, quæ tam in euangelicis, quam in epistolis apostolicis de Christo, qui est ex vtraque, scripta sunt, accipiat tamquam de vna natura; ipsique Dei Verbo tentat passiones tribuere, tam secundum carnem, quam etiam deitatem; anathema sit.

V.

Si quis vnum esse post assumptionem hominis naturaliter Dei Filium audet dicere, cum sit Emmanuel; anathema sit.

ANNO CHRISTI 431.

VI.

Si quis post incarnationem Deum Verbum alterum quempiam præter Christum nominauerit; serui sane formam initium non habere cum Deo Verbo, & increatam, vt ipse est, dicere tentauerit, & non magis ab ipso creatam confiteatur, quam natura Dominum & creatorem & Deum, quam & suscitare propria virtute promisit: *Soluite*, dicens, *templum hoc, & in triduo suscitabo illud*; anathema sit. *Ioan. 2.*

VII.

Si quis hominem, qui in Virgine creatus est, hunc esse vnigenitum dixerit qui ex vtero Patris ante Luciferum natus est, & non magis propter vnitionem eum, qui est naturaliter vnigenitus, Patris ingeniti appellatione confitetur participem factum; Iesum quoque alterum quempiam præter Emmanuelem dicat; anathema sit. *Psal. 109.*

VIII.

Si quis serui formam pro seipso, hoc est, secundum propriæ naturæ rationem, colendam esse dixerit, & non omnium dominam; & non potius per societatem, qua beatæ, & ex se naturaliter Domini vnigeniti naturæ coniuncta est, veneratur; anathema sit.

IX.

Si quis formam serui consubstantialem esse dixerit Spiritui sancto, & non potius per illius mediationem, quæ est ad Deum Verbum, & ex ipsa conceptione habuisse dixerit coniunctionem, per quas communes nonnunquam in homines miranda curatione exercuit, & ex hoc curandorum spirituum eueniebat esse potestatem; anathema sit.

X.

Si quis illum in principio Verbum, pontificem & apostolum confessionis nostræ factum esse, seque ipsum obtulisse pro nobis dicat, & non Emmanuelis esse apostolum dixerit, oblationemque secundum eamdem rationem ei tribuat, qui vniuit; si quis vnitus ad vnam communitatem filii, hoc est, Deo quæ Dei, & homini quæ sunt hominis deputans; anathema sit. *Hebr. 3.*

XI.

Si quis vnitam carnem, ex naturæ propriæ possibilitate

viuificatricem esse dixerit, ipso Domino & Deo pronun- ANNO CHRISTI 431.
Ioan.6.v.63 tiante: *Spiritus est qui viuificat, caro nihil prodest*: anathema
Ioan.4.v.24 sit. *Spiritus est Deus*, at non pronuntiatum est. Si quis ergo Deum Verbum carnaliter secundum substantiam carnem factum esse dicat, hoc autem modo & specialiter custodit, & maxime in Domino Christo post resurrectionem
Luc.24. v.39. suam discipulis suis dicente: *Palpate & videte, quia spiritus ossa & carnem non habet, sicut me videtis habere:* anathema sit.

XII.

Si quis confitens passiones carnis, eas quoque tamquam Verbo Dei tribuit, quas etiam carni, in qua factus est, adhibuerit, non discernens dignitatem naturarum; anathema sit.

CAPVT XXX.

Basilii diaconi, reliquorumque monachorum supplicatio.

Piissimis & honoratissimis, Deoque & hominibus dilectis, Christianis imperatoribus, Flauiis Theodosio & Valentiniano, Basilii diaconi & archimandritæ, & Thalassii lectoris & monachi, reliquorumque Christianorum monachorum supplicatio, seu exhortatio.

I.

IMMENSA Dei benignitas & clementia, quæ mortalium genus suis donis & bonis nunquam cumulare desinit, in omnibus & super omnia conspicua est. Porro autem inter alia Dei beneficia nõ immerito censenda est veritatis cognitio, & odium falsæ cognitionis: quo nimirum explorata perspectaque habeamus fidei mysteria, iam inde ab initio a sanctis

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λ'.

Δέησις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις, καὶ ἐμπρεπεστάτοις, καὶ φιλανθρώποις θεῷ καὶ ἀνθρώποις, χριστιανοῖς βασιλεῦσι, * Φλαυίοις Θεοδοσίῳ καὶ Οὐαλεντινιανῷ, δέησις, εἴτουν παράκλησις παρὰ Βασιλείου διακόνου καὶ ἀρχιμανδρίτου, καὶ Θαλασσίου ἀναγνώστου καὶ μοναζόντων, καὶ λοιπῶν χριστιανῶν μοναχῶν. * Φλαβ.

α'.

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ τοῦ θεοῦ, καὶ * ἀναριθμήτων παρὰ ἀνθρώποις καλῶν μετοισίαν δωρησαμένη τε καὶ δωρουμένη τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, ἐν πᾶσι, καὶ ὑπὲρ πάσιν ὄντων. ἐν τούτοις δὲ τοῖς ἀπὸ τοῦ θεοῦ δώροις ἔνεστιν ἡ ἀληθινὴ γνῶσις, καὶ τὸ μῖσος τῆς ψευδωνύμου γνώσεως· ὥστε εἰδέναι ἡμᾶς τὰ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τῆς * ἀναρίθμητα

ANNO CHRISTI 431.

ἀποστόλων, καὶ μαρτύρων, καὶ ὁμολογητῶν, καὶ ἐπισκόπων ἁγίων, συνεργούντων καὶ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων, παραδοθεῖσαν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ πίστιν· πρῶτον μὲν ὑπὸ Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, τοῦ πρωτοστάτου, εἰπόντος, καὶ ἀποκαλύψει καὶ γνώσει καὶ ὁμολογίᾳ καὶ παραδόσει τοῖς μὴ πάλαι· ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· Ἰακώβου ἀποστόλου καὶ ἀρχιεπισκόπου, Ἰωάννου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ, καὶ λοιπῶν εὐαγγελιστῶν, μάρτύρων, ὁμολογητῶν, ἐπισκόπων, καὶ πάντων τῶν πεπιστευκότων καὶ πιστευόντων τῇ ὁμοουσίῳ τριάδι· Εἰρηναίου, Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας· τῶν ἁγίας συνόδου τῶν ρπ'. ἐπισκόπων, τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συναθροισθείσης κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, ὅπως καθεῖλεν αὐτὸν διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ, διὰ τὸ μὴ ὁμολογεῖν τὸν Χριστὸν φύσει θεὸν, καὶ υἱὸν θεοῦ πατρός· τῶν ἐν Νικαίᾳ μεγάλης καὶ ἁγίας συνόδου τῶν τιή'. ἐπισκόπων, τῆς βεβαιωσάσης τὸν ὅρον τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ· Βασιλείου καὶ Γρηγορίου ἀδελφῶν ἐπισκόπων, Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Ἐφρὰμ τοῦ Σύρου, Γρηγορίου ἐπισκόπου, Ἀμμωνος ἐπισκόπου, Οὐϊταλίου ἐπισκόπου, Ἀμφιλοχίου, Παύλου, Ἀντιόχου, Εὐσταθίου, Μεθοδίου, Ὀπτίμου, Λεπορίου, Ἀμβροσίου Μεδιολανῶν· ὅλης τῆς ἐν τῇ Ἀφρικῇ συνόδου· Ἰωάννου, Σευηριανοῦ, Ἀττικοῦ ἐπισκόπου, Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τοῦ νῦν ζῶντος, καὶ τῷ νόμῳ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἐξακολουθοῦντος. οὐδεὶς μὲν οὖν ἂν θεσπίσαι δύναιτο πάντας τοὺς πιστοὺς ἐξαριθμήσασθαι, τοὺς πιστεύσαντας καὶ πιστεύοντας εἰς Χρι-

apostolis, martyribus, confessoribus & episcopis, conspirantibus ad id quoque religiosissimis principibus, catholicæ ecclesiæ tradita: & primo quidem ab apostolorum principe Petro, secundum cognitionem quam diuinitus perceperat, hanc palam confitente, posteritatique tradente: *Tu es Christus filius Dei viui:* a Iacobo apostolo & archiepiscopo, Ioanne apostolo & euangelista, reliquisque euangelistis, martyribus, confessoribus, episcopis, atque ab omnibus, qui consubstantiali trinitati crediderunt, & credunt; ab Irenæo, Gregorio magno Neocæsareæ episcopo; a sancta Synodo Antiochiæ contra Paulum Samosatenum congregata, quæ centum octoginta numero patres cõplexa, illum propter suam impietatem (negabat enim Christum natura esse Deum, & Dei Patris filium) exauctorauit; a magna & sancta trecẽtorum decem & octo episcoporum Synodo apud Nicæam habita, quæ sententiam eorum qui Antiochiæ contra Paulum Samosatenum conuenerant, confirmauit & approbauit; a Basilio & Gregorio episcopis & fratribus, Athanasio ecclesiæ Alexandrinæ episcopo, Ephræm Syro, Gregorio episcopo, Ammone episcopo, Vitalio episcopo, Amphilochio, Paulo, Antiocho, Eustathio, Methodio, Optimo, Leporio, Ambrosio Mediolanẽsium episcopo; ab vniuersa Synodo Africana, Ioanne, Seueriano, Attico episcopo, Cyrillo Alexandriæ episcopo, qui etiamnum superstes nostræ pietatis legem obseruat. Denique nullus hominum facile enumerauerit omnes fideles, qui crediderunt & credunt in Chri-

Matth. 16. v. 16.

ſtum Dei filium, quod verus ſit Deus. Neque enim, poſteaquam noſtri cauſa homo factus eſt, id quod erat, hoc eſt, Deus eſſe non deſinens (quemadmodum & veſtra quoque pietas non ignorat) idcirco negabimus quod erat. Sed nos credimus, & profitemur, & prædicamus, Deum Verbum, vnigenitumque Dei Filium, qui ſæcula omnia antecedebat, propter ſuam erga nos benignitatem, immenſamque bonitatem, hominem perfectum, nobiſq; per omnia ſimilem (peccato tantum excepto) effectum eſſe; id ipſum quod erat, non amittens, modo quem ſolus ipſe nouit, ex ſancta virgine Maria pro ſalute humani generis natum eſſe.

II.

Ob hoc verum dogma in ſanctiſſima Dei eccleſia ſincere prædicatum, Paulumque hæreticum iure optimo eiectum, facta ſunt ſchiſmata populorum, perturbatio ſacerdotum, & paſtorum tumultuatio. Quin & hoc ipſo quoque tempore quidam e reuerendiſſimorum ſacerdotum numero Neſtorium, qui obtinet epiſcopatus huius ſedem (ſi tamen epiſcopum vocare fas eſt) eo quod Chriſtum natura verum Deum, ſanctã vero virginem deiparam eſſe obſtinata animi contentione negare pergat, in publico conſeſſu coram non infrequenter corripuerunt, & ab eiuſdem communione deſciuerunt, & in hodiernum vſque diem deſciſcunt; nonnulli clanculum ab illius conſortio ſe ſubduxerunt: alii ex religioſiſſimis preſbyteris, quoniam in hac ſancta eccleſia Irene maritima contra repullulans prauum dogma inuehebantur, dicendi facul-

ςὸν τῶν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ὅτι ὄντως ἀληθινὸς θεός ἐστιν. οὐ γὰρ, ἐπεὶ δι' ἡμᾶς ἐγένετο ἄνθρωπος, μείνας ὁ ἦν θεὸς, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια διέμαθεν, ἤδη καὶ τὸ, ἦν, ἀρνησόμεθα. ἀλλὰ ἡμεῖς πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν, καὶ κηρύττομεν, ὅτι ὁ πρὸ τῶν αἰώνων θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὑπάρχων, διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν τὴν πρὸς ἡμᾶς οὖσαν, γέγονεν ἄνθρωπος τέλειος, ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας, μείνας ὁ ἦν, θεὸς, διὰ τὴν τοῦ γένους ἡμῶν σωτηρίαν γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας, ὡς αὐτὸς οἶδε.

Anno Christi 431.

β'.

Τούτου ἕνεκα τοῦ * ἀληθοῦς δόγματος, τοῦ ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ * ἀκριβῶς κηρυττομένου, καὶ τοῦ αἱρετικοῦ Παύλου δικαίως ἐξωσθέντος, ἐγένοντο σχίσματα λαῶν, ἀκαταστασίαι ἱερέων, ταραχὴ ποιμένων. ὅθεν καὶ νῦν κατὰ πρόσωπον τοῦ ἐγχειρισθέντος τῶν τῆς ἐπισκοπῆς θρόνων Νεστορίου· εἰ δεῖ εἰπεῖν ἐπίσκοπον· ἐν τῷ συνεδρίῳ πολλάκις τινὲς τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων ἤλεγξαν αὐτὸν, καὶ διὰ τὴν ἀπείθειαν αὐτοῦ, τὸ μὴ λέγειν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ θεὸν ὄντα φύσει ἀληθινὸν τῶν Χριστὸν, τῆς αὐτοῦ κοινωνίας ἑαυτοὺς ἐξέβαλον, καὶ κατέχουσιν ἕως ἄρτι· τινὲς δὲ λάθρα ὁμοίως τῆς αὐτοῦ κοινωνίας στέλλονται. ἄλλοι δὲ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, διὰ τὸ λέγειν ἐν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ ἐκκλησίᾳ, Εἰρήνῃ τῇ παραθαλασσίᾳ, κατὰ τοῦ ἀνανεωθέντος κακῶς δόγματος, τοῦ λέγειν ἐκωλύ-

ANNO CHRISTI 431.

ἐκωλύθησαν. ὅθεν ἐπεβόα ὁ λαὸς, ζητῶν τῆς ὀρθοδοξίας σωτήριον διδασκαλίαν, λέγων· βασιλέα ἔχομεν, ἐπίσκοπον οὐκ ἔχομεν. καὶ τέως μὲν *ἀνεκδίκητον ἔμεινε τὸ τοῦ λαοῦ πάθος, τοῦ συλληφθέντος ἐκ μέρους παρὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ ἐν τῷ δικανικῷ τυπτηθέντος διαφόρως ἐν πόλει βασιλευούσῃ· ἃ οὔτε ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς βαρβαρικοῖς ἐγένετο. τινὲς καὶ πρόσωπον ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ λαοῦ ἤλεγξαν, καὶ θλίψιν οὐ μικρὰν ὑπέμειναν. τῶν δὲ ἀφελεστέρων τις μοναζόντων ἰδιαγκάθη καὶ ζῆλον, μέσῃ μέσον τῆς ἐκκλησίας, ⟨T⟩ κήρυκα τῆς ἀνομίας ἐπαχθῆ τὸ μὴ εἰσελθεῖν, σωτηρίας οὔσης, αἱρετικοῦ ἀνδρὸς ὄντος. τὸν δὲ τυπήσας, τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἐπάρχοις προέδωκεν. ἐπὶ δὲ τυπηθέντα, καὶ πομπευθέντα δημοσίᾳ, τοῦ κήρυκος βοῶντος ἔμπροσθεν ἀνδρὸς, τῇ ὀξυρείᾳ παρέπεμψεν. οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, μηκέτι ἀθέμιτον ἀνδρὸς ὁμιλίαν, ⟨Φ⟩ τῆς φατείας ἀνδρὸς τοῦ κατέχοντος, φόνου ἔμελλον ποιεῖν, εἰ μὴ ἡ τοῦ θεοῦ βοήθεια κατέλαβε.

*Gr. ἐν ἀθεσπίστῳ

γ'.

Τὰ περὶ ἡμῶν δύσκολά ἐστι πάντα πολλοῖς τοῖς ἀκούουσι. καὶ γὰρ κέλευσιν ἀνδρὸς καὶ προτροπῇ ἀνήλθομεν ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ πληροφορηθῆναι, εἰ καθὼς ἐνοήσαμεν, ἃ περὶ ἀνδρὸς ἠκούσαμεν, ἔστιν, ἢ οὔ. καὶ εἰς ὑπόθεσιν δεύτερον καὶ τρίτον ἡμᾶς ἔβαλε· καὶ τότε μόλις ἐπέλυσεν ἡμῖν εἰπεῖν, τί ἐστιν ὃ βουλόμεθα. ὡς δὲ ἤκουσε πρὸς

tate priuati sunt. Vnde accidit, vt populus vsitatam fidei prædicationem requirens, publice inclamaret: Imperatorem habemus, episcopum non habemus. Verum hic populi conatus non mansit impunis. Pars namque a ministris comprehensa, atque ad tribunal abstracta, tali immanitate diuerberata exceptaq; est in regia ciuitate, qualis ne apud barbaras quidem nationes quandoque vsitata fuit. Non defuerunt qui populo præsente & audiente in sanctissima ecclesia coram illi reclamarent; sed non citra grauissima incommoda, quæ ea de causa pertulerunt. Denique simplex quidam monachus, zelo vehementi instigatus, in medium ecclesiæ progressus, cum synaxis celebraretur, impietatis præconem, quod hæreticus esset, ab ingressu prohibere conatus est. Sed hunc ille cæsum magnificis præsidibus tradidit; flagrisque denuo dissectum, & publice cæsum, præcone non absque clamore præeunte, in exilium expulit. Neq; tragœdia hæc hisce finibus constitit. Etenim qui partes sequuntur omnia per vim agentis, post impiam illius concionem, nisi Deus prohibuisset, in ipsamet sacrosancta Dei ecclesia cædem edituri erant.

III.

Porro autem iis quæ ab illo perpessi sumus, multi fortasse fidem non habebunt. Etenim quo perfecte edoceremur, verane ea essent, an falsa, quæ de eo acceperamus, in episcopale palatium illius iussu hortatuque conscendimus. Semel autem atq; iterum in aliud tempus reiecti, vix tandem prodiens: Quæ, inquit, vultis, ea paucis exponite. Posteaquam vero ex

nobis audiuit, quæ docuerat; scilicet, Mariam nihil aliud peperisse quam hominem sibi coessentialem; nihil rursum ex carne nasci posse, nisi carnem; ea rectæ fidei consentanea non esse, statim nos capi iussit: inde cædente nos turba satellitum, ad tribunal abducimur, ibidemque veluti nequã scelerati, denudamur, denudatique & vincti indignis modis ad palum, & strati vapulamus, calcibusque impetimur. Denique eiusmodi nos in ecclesia iniuste ab iniusto illo perpessi sumus, quæ ne infimæ quidem sortis homines experiuntur in foro ciuili, non dico clerici, & monachi, & archimandritæ. Ceterum diu multumque ibi diuexati, fameque tabescentes, sub custodia non modico tempore fuimus asseruati. Neque illius furiæ his contentæ conquieuerunt; verum per quamdam imposturam magnificentissimo celeberrimæ ciuitatis huius præfecto traditi sumus. Ferroque onusti ad carcerem abstrahimur: hinc iterum extracti, catenisque vt ante impediti, prætorio sistimur. Cumque ibidem nullus plane qui nos accusaret, præsto foret, rursum ad reorum locum a satellitibus reducimur; hucque reducti, denuo ab illo in faciem cædimur. Denique composita oratione per fraudem assensus est, vt postea patuit, de naturali Dei Filio, quod natus sit de sancta Maria deipara: addens quoniam est etiam alius filius. atque in hunc modum tandem nos dimisit.

IV.

Quamobrem iterum atque iterum immortalem piissimamque fidem vestram obtestamur, ne orthodoxam ecclesiam ortho-

ἡμῶν, ὅτι ταῦτα τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθέντα, τὸ, οὐκ ἔτεκε, φησὶ, Μαρία, εἰ μὴ ἄνθρωπον ὁμοούσιον ἑαυτῆς· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σαρξ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ὀρθοδόξων· παραχρῆμα ἐκέλευσε συλληφθῆναι ἡμᾶς· κἀκεῖθεν τυπτόμενοι παρὰ τοῦ ὄχλου τοῦ *δικανῶν, ἀπηγόμεθα ἐν τῷ δικανικῷ· κἀκεῖ γυμνοὺς ἡμᾶς δεσμίους, ὡς καὶ ὑπευθύνους τῇ τιμωρίᾳ* ἐστύλισαν, ἐκρεβάτισαν, καὶ ἐπτέρνισαν. ὅπερ οὐ πάσχουσιν ἐν τοῖς ἔξω δικαστηρίοις, οὐ λέγομεν ὅτι κληρικοὶ καὶ ἀρχιμανδρῖται, ἢ μονάζοντες, ἀλλ' οὔτε τοῦ τυχόντες κοσμικοὶ, ὃ ἡμεῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παρὰ τοῦ παρανόμου παρανόμως πεπόνθαμεν. θλιβόμενοι ἐν τῷ δικανικῷ, λιμώττοντες, ἐν* οἰκετίᾳ φυλαττόμενοι ἐπὶ χρόνου πολὺν διετελέσαμεν. καὶ οὐκ ἠρκέσθη τούτοις ἡ αὐτοῦ μανία· ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἐπάρχῳ τῆσδε τῆς μεγαλωνύμου πόλεως κατὰ ἀπάτην τινὰ παρεδόθημεν, καὶ σιδηροθέντες ἀπήχθημεν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνήχθημεν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τῷ αὐτῷ τρόπῳ μετὰ τῶν δεσμῶν. καὶ ἐπεὶ οὐδεὶς ἦν ὁ κατηγορῶν, ἐν τῷ δικανικῷ πάλιν διὰ τῆς τάξεως ἤχθημεν. καὶ οὕτω πάλιν* ἐκόλασεν ἡμᾶς κατὰ πρόσωπον τυπτήσας· καὶ διαλεχθεὶς, καὶ συνθέμενος κατὰ ἀπάτην, ὡς τὰ μετὰ ταῦτα ἔδειξε, περὶ τοῦ φύσει υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐτέχθη ἀπὸ τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς θεοτόκου λέγων· ἐπεὶ ἔνι ἄλλος υἱός· οὕτως ἀπέλυσεν ἡμᾶς.

δ'.

Παρακαλοῦμεν οὖν τὴν ἀθάνατον ὑμῶν καὶ εὐσεβεστάτην πίστιν, ὥστε μὴ παριδεῖν ἐκ τοῦ λοιποῦ τὴν

ANNO CHRISTI 431.

ὀρθόδοξ(ω) ἐκκλησίαν μοιχευομένην παρὰ αἱρετικῶν ἐν τοῖς καιροῖς ὑμῶν τῆς ὀρθοδόξων καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων· ἐχ ὡς διὰ τοῦτο ταῖς ἡμεραῖς ὕβρεις βουλόμενοι ἐκδικεῖν· ὁ θεὸς οἶδεν· ἀλλ' ὡς θέλοντες τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἀσάλευτον μένειν. καὶ κελεύσει τὸ ὑμέτερ(ω) κράτος, τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν συνοδον συναγηγέσθαι ἐν ταυτῷ ἤδη· ἵνα τ' συνόδου παρεχενομένης, τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν ὁ * θεὸς ἑνώσῃ, καὶ (ω) λαὸν σωσάξῃ, καὶ σὺν ἱερέας ἀποκαθεῖν ἐν τῷ τῆς ἀληθινῆς πίστεως κηρύγματι ποιήσῃ, πρὸ τοῦ εἰς πλάτος τὸ ἄδικον διδασκαλίαν ἐλθεῖν. καὶ εἶνο δὴ παρακαλοῦμεν, ἀξιοῦντες, ὑπὲ περιέχειν ποιεῖν, ἀπειλῶν, ἐλαύνων, ὀξωθῶν, κακουργῶν, ῥᾳδιουργῶν, καὶ κακῶν, καὶ ἵνα τὴν αὐτ' μανίαν καὶ ἀσέβειαν κρατυνῃ, πάντα ποιῶν ἀφόβως, οὐ θεὸν φοβούμενος, ἐκ αἰσχυνόμενος, ἐκ ὑποσκόπους ἐυλαβούμενος, οὔτε ἱερέα πνὰ, οὐ κλῆρόν τινων, οὐχ ἁγίοις μοναχοὶς, ἐκ εὐλάβειαν λαϊκῶν, οὐ (ω) κ' τὴν ἀδικουμένων ἐπιρτημένην φόβ(ω), οὐ τὸν νόμον τὴν ἐκτελουμένων διακονίαν πνὰ θεῷ εἰς ὀργὴν κ' τ' ἀξίων, ἀλλ' ἐνδυσάμενος τὴν ὑπερφίαν κ' πάντων, θαῤῥῶν τοῖς χρήμασι, καὶ τινων διεφθαρμένων τῇ ἰσχύϊ, ἢ ἵνα ἀφόβως εἰπωμεν, καὶ τῷ ὑμετέρῳ κράτει, ταῦτα ποιεῖ· ἀξιοῦμεν μηδὲν ἀυτῷ καθ' πνων ἐξεῖναι ποιεῖν, ἐὰν μὴ πρῶτον διόρθωσιν λάβῃ τὰ κ' τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἵνα μὴ ταύτην διασκεδάσῃ, καὶ τὴν αὐτ' ἀπειλὴν εἰσαγάγῃ ταῦτα ποιῶν. οἶδε γὰρ

*Χριστὸς

doxi piissimique regni vestri temporibus ab hæreticis adulterari vltra permittatis. Non expetimus contumelias indigne nobis illatas vindicari; Deus nouit: desideramus autẽ Christianæ fidei fundamentum inconcussum immotumque persistere. Vestra proinde maiestas efficiat vt sacra & œcumenica Synodus primo quoq; tempore huc coeat; quo hac præsente Christus sanctissimã ecclesiam vniat, populumque in vnum reducat, ac sacerdotes sinceræ fidei prædicatores, priusquam impia illa doctrina latius serpat, loco suo restituat. Illud etiam obnixe precamur ac petimus, quãdoquidem Nestorius comminationibus, insectationibus, exiliis, callidis prauisque machinationibus perterrefacere molitur; & quo suam insaniam, suamque impietatem confirmatiorem reddat, quæcumque excogitari possunt sine discrimine aggreditur; nõ Deum timet, nullum hominem veretur, nullum episcopũ veneratur, nullum sacerdotem, aut clericum, aut sanctum monachum, aut religiosum laicum honorat; nullam pœnam iniquis decretam formidat, nullam denique legem ministrorum iræ diuinæ in eius prouocatores: sed superbia, qua omnes paruipendit, elatus, pecuniisque & corruptorum quorumdam hominum potentia fretus; &, vt libere quod res est dicamus, vestra quoque dominatione fretus hæc facit: Petimus, inquam, ne quidquam deinceps in quempiam illi liceat, nisi primum orthodoxæ fidei veritas enucleetur: ne, quod obnixe studet, hac penitus dissipata euersaque suam paulatim introducat. Animaduertit enim,

quos alia ratione non poteſt, eos timore a fide auertere ſe poſſe: vt ſuæ ſententiæ ſemel adiunctos ita inflammet, vt verbera quoque quibus libitum fuerit publice inferre audeant, & perſecutionem excitare non dubitent. Neque vero ſuorum tantum, aut domeſticorum opera clericorum eam ad rem vtitur, verum quorumdam quoque ab exteris parœciis & diœceſibus adſcitorũ; quibus tamen ſecundum eccleſiaſticos Canones in alieno epiſcopatu vel eccleſia degere non licet, ſed neceſſario in iis locis & ciuitatibus, idque quiete, in quibus ordinati ſunt: ne moræ diuturnitate, temporaneaque potentia nequitiam ſuam latius propaget, vobiſque id adſcribatur, quos ob id in miniſtros Deus aſſumpſit, vt illius gloriam ſtrenue propugnetis, qui illuſtri honore vos cumulauit, & cumulat; vobiſque cum omnibus ſanctis, qui munus ſuum præclare obierunt, mercedem tempore ſuo reddet. Quibus & illud quoque dicturus eſt: *Euge, ſerue bone & fidelis; ſuper pauca fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam: intra in gaudium Domini tui.* Qui veri Chriſtiani ſunt, ii per opera, quãtum Chriſtianæ doctrinæ tribuant, oſtendunt. At vero infideles & abiecti, qui ventri ſuo viuunt, & ad hunc ſcopum omnia ſua ſtudia referunt, illi, ſi quem Chriſtũ Deum eſſe profiteri audierint, illico diſſecantur. Et quemadmodum Iudæi, ſancto Stephano protomartyre narrante: *Ecce video cælo apertos, & Filium hominis ſtantem a dextris inuiſibilis Dei;* aures ſuas continebant: ita & iſti quoque in Chriſtianos dentibus

Matth. 25. v. 23.

Act. 7. v. 57.

ὡς οἴεται, ὅτι κἂν τῷ φόβῳ πολλοὺς ἀμβλύνας ἀποστήσῃ τῆς πίστεως· καὶ λοιπὸν εὑρὼν ὁμογνώμονας αὐτοῦ, παράσχῃ αὐτοῖς θάρσος, ὥστε καὶ ἕως πληγῶν δημοσίᾳ ἐπιχειρεῖν, καὶ διωγμὸν ποιεῖν. οὐ μόνον δὲ τοῦ αὐτοῦ δῆθεν κληρικοὺς, ἢ συγκέλλους, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν παροικιῶν προσελάβετό τινας, οἷς μάλιστα οὐκ ἔξεστιν εἶναι κατὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας εἰς ἕτερον ἐπισκοπεῖον, ἢ εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἀνάγκη αὐτοὺς εἰς τὰς ἰδίας παροικίας, ἢ πόλεις, ὅπου ἐχειροτονήθησαν, κἀκεῖ ἡσυχῇ διάγειν· ἵνα μὴ τῷ μακρῷ χρόνῳ διὰ τῆς προσκαίρου δυναστείας, ἔρψῃ περισσοτέρως ἡ παρανομία, καὶ ἐπιγραφῇ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ. εἰς τοῦτο γὰρ ὑμᾶς ἔθετο ὁ θεὸς διακόνους, ὑπὲρ τῆς δόξης αὐτοῦ τοῦ δοξάσαντος ὑμᾶς, καὶ δοξάζοντος, καὶ ἀποδιδόντος ὑμῖν τὸν μισθὸν μετὰ πάντων τῶν ἁγίων, τῶν καλῶς φυλαξάντων τὰς ἐγχειρισθείσας αὐτοῖς διακονίας. πρὸς οὓς εἶπεν· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου του. οἱ ὄντως χριστιανοὶ τούτοις τοῖς λόγοις διὰ τῶν ἔργων πιστεύουσιν· οἱ δὲ ἄπιστοι καὶ ἀπερριμμένοι, καὶ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ ζῶντες, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτερουῦντες, ἐὰν ἀκούσωσιν ὁμολογοῦντά τινα, τὸν Χριστὸν εἶναι θεὸν, διαπρίονται, ὡς οἱ τότε Ιουδαῖοι συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ προτομάρτυρος διηγουμένου· ὅτι θεωρῶ, φησὶ, τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ ἀοράτου θεοῦ. οὕτω καὶ οὗτοι διαπρίονται κατὰ τῶν χριστιανῶν, καὶ

ANNO CHRISTI 431.

πάντα θυμὸν σπουδάζουσιν ἐκτελεῖν.

ϛ'.

Αξιοῦμεν οὖν προνοίᾳ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἐπάρχου τῆς νέας Ρώμης κωλύεσθαι τοὺς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἐπανισταμένους, καὶ προφάσει δικαιολογιῶν, ὥς φασιν, ἐπιχειροῦντας κατά τινος, ἕως ὅτε τὰ τῆς πίστεως διόρθωσιν λάβοι. εἰ δὲ παρακούσετε, ἡμῶν ἀμελήσαντες, διαμαρτυρόμεθα ὑμῖν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τῶν αἰώνων, ἀφθάρτου, ἀοράτου, μόνου σοφοῦ θεοῦ, τοῦ ἐλθόντος καὶ ἐπιφανέντος, ὡς ἠθέλησε, διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, καὶ πάλιν ἐρχομένου κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, ᾧ κάμπτει πᾶν γόνυ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται αὐτῷ, ὅτι ἀθῶοι ἐσμέν. ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς παρεκαλέσαμεν περὶ συνόδου οἰκουμενικῆς, τῆς δυναμένης ἀκριβῶς κρατῦναι καὶ ἀνορθῶσαι τὰ σαλευόμενα, εἴτουν καταῤῥαγέντα· οὐ κατισχύσουσι δὲ αὐτῆς διὰ τῆς χάριτος καὶ ἀντιλήψεως τοῦ θεοῦ, τῆς ἐνεργούσης ἐν ὑμῖν, κακῶσαι πύλαι ᾅδου, ἅ τινά ἐστι τὰ στόματα τῶν αἱρετικῶν· ἵνα τούτου τυχόντες, τὰς συνήθεις εὐχὰς ἐν ὁμονοίᾳ ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας καὶ τῆς βασιλείας ὑμῶν, εὐαρέστως καὶ ὀρθοδόξως τῷ θεῷ ἀναπέμπωμεν. Αμήν.

frendent, omnemque furorem suum in illos explere laborant.

VI.

Rogamus proinde, vt magnificentissimi præfecti nouæ Romæ prouidentia, compescantur ii qui aduersus orthodoxos insurgunt, & sub prætextu quod se defendunt, vt aiunt, non paucis insultant; donec ea omnia quæ ad fidem pertinent componantur. Quod si nostram supplicationem pro nihilo habueritis, vos coram immortali sæculorum rege, inuisibili, solo sapiente Deo, qui nostræ salutis causa descendit, &, vt voluit, inter homines apparuit, & ad iudicandum viuos & mortuos iterum venturus est; cui omne genu incuruatur, cælestium, terrestrium, & infernorum; & omnis lingua confitetur; innocentiæ nostræ testes appellamus. Nos enim vos de œcumenica Synodo cogenda rogauimus, quæ aptissime posset constabilire & erigere titubantia, siue etiam confracta: quamquam per Dei gratiam, eiusdemque tutelam, quæ in vobis operatur, inferorum portæ, quæ sunt hæreticorum ora, aduersus fidem nunquam præualebunt, aut euertere illam poterunt. Quo, pace ecclesiæ redintegrata, preces consuetas pro communi omnium salute, vestrique regni incolumitate placide & catholice & concordi animorum consensione ad Deum transmittere liceat. Amen.

1. Tim. 1. v. 17.

Actor. 10. v. 42. Phil. 2. v. 10.

Matth. 16. v. 18.

CAPVT XXXI.

Exemplum ſacræ, quam religioſiſſimus princeps Theodoſius ad Cyrillum Alexandriæ epiſcopum miſit.

Imperatores Cæſares, Theodoſius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi, ſemper Auguſti, Cyrillo epiſcopo.

PIETATE quidem nihil nobis eſt antiquius, propter quã delinquentes veniã conſequuntur. At parum interim laudabile eſt, illos ea indigere, qui a nobis commendari, & propter venerandam religionem maximis honoribus cumulari debuerant. Oportet autem ſacerdotes cum morum probitate fideique integritate ſpectabiles eſſe, tum maximum animi candorem ac ſinceritatem per omnem vitæ curſum præ ſe ferre; ac certo denique ſecum ſtatuere, vniuſcuiuſque rei naturam, præſertim vero incorruptæ pietatis doctrinam, diſquiſitione potius, quam pertinaci animorum contentione inueniri. Etenim iam inde a primis vſq; temporibus non imperantis cuiuſpiam, aut certe imperium vſurpantis interminationes aut proteruiæ, ſed ſanctorum patrum, & ſacræ Synodi decreta eam nobis conſtituerunt. Nam religionem intelligẽtia magis quam iuſſione firmari, nulli opinor dubium eſſe poteſt. Nunc igitur tua pietas exponat, quid ita nobis, quibus religionem tantopere curæ eſſe non ignorabas; ſacerdotibuſque quotquot circumquaque degunt (quos vtique in vnum locum congregatos, natam de religione controuerſiam diſcutere dirimereque par erat) deſpectis,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λα'.

Ανno Christi 431.

Ισον σάκρας ὑποταλείσης παρὰ τῆς εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Αλεξανδρείας.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς, νικηταὶ, τροπαιοῦχοι, μέγιστοι, ἀεισέβαστοι Αὔγουστοι, Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ.

ΜΕΛΕΙ πλεῖστον θεοσεβείας ἡμῖν, δι' ἣν ἡ πλημμελοῦντες ἀξιοῦνται συγγνώμης. οὐ μὴν εὔδοκιμον τὸ δεῖσθαι συγγνώμης τοῖς ἐπαινεῖσθαι παρ' ἡμῶν ὀφείλουσι, καὶ διὰ τὴν σεπτὴν μάλιστα τιμᾶσθαι θρησκείαν. δεῖ δὲ ἱερέας μὴ μόνον τῶν ἠθῶν μὴ ἧττον, μὴ δὲ τῆς πίστεως ἀκριβείας θαυμάζεσθαι, καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἁπλότητα τοῦ βίου διὰ παντὸς ἐπιδείκνυσθαι· γινώσκειν τε ὡς ἕκαστον πράγματος φύσιν, καὶ δὴ καὶ πρὸ τοῦ εὐσέβειαν μάλιστα λόγοις, μᾶλλον δὲ βίοις ζήτησις, ἥπερ αὐθάδεια. καὶ μὴ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν * αὐτοῖς ἐκ ἀπειλῆς τινος δωσαθέντος ἢ δωσαθέν νομίζοντος, ἀλλ' ἡ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλὴ κατεψήσατο. καίτοι παντὶ δῆλον, ὡς θρησκεία τὸ βέβαιον ἐκ ἂν ἐκ κελεύσεως * ἔχοι μᾶλλον ἢ συνέσεως. νῦν οὖν ἡμᾶς ἡ σὴ θεοσέβεια διδαξάτω, τί δή ποτε ἡμῖν, οἷς τοσοῦτον οἶδα μέλον εὐσεβείας, ὑπεριδὼν, καὶ τῶν ἁπανταχοῦ ἱερέων, οὓς συλλεχθέντας ἐν ἄμεινον ἦν πρὸς ἀμφισβήτησιν,

ANNO CHRISTI 431.

ταραχὴν, τό γε ἐπὶ σαυτῷ, καὶ χωρισμὸν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμβέβληκας· ὡς δὴ τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας λόγοις θρασυτέρας ὁρμῆς πρεπούσης μᾶλλον, ἢ ἀκριβείας· καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς οὐκ ἐμμελείας πλέον ἰσχυούσης, ἢ θράσους· καὶ ποικιλίας μᾶλλον τούτων ἡμῖν* ἀρκούσης, ἤπερ ἁπλότητος. καὶ μὴν οὐχ οὕτως ἡμῶν τὴν πολλὴν ᾠόμεθα τιμὴν παρὰ τῆς σῆς εὐσεβείας δεχθήσεσθαι, οὐδὲ ὥσπερ καὶ ἀγανακτεῖν εἰδότων ἡμῶν, πάντα συνταραχθήσεσθαι. νῦν δὲ μελήσει ἡμῖν τῆς ἱερᾶς γαλήνης. πάντα δὲ ἴσθι συγκινήσας, ὡς οὐκ ἐχρῆν. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, ἐν τούτοις τὸ μέτρον ἐκβεβηκότα, μὴ μέχρι* τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἱερέων στῆσαι τὴν ἐπιχείρησιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν πιστεῦσαί τι τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἀνάξιον. ἢ τίνα εἶχε λόγον, ἕτερα μὲν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν εὐσεβεστάτην Αὐγούσταν Εὐδοκίαν τὴν ἐμὴν σύμβιον ἐπιστέλλειν, ἕτερα δὲ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν τὴν εὐσεβεστάτην Αὐγούσταν Πουλχερίαν, εἰ μὴ διχονοεῖν ἡμᾶς ᾠήθης, ἢ διχονοήσειν ἤλπισας ἐκ τῶν τῆς σῆς θεοσεβείας γραμμάτων; τοῦτο δὲ καὶ γεγονὸς, εἴπερ οὕτως εἶχεν, ἐκ περιεργίας εἰδέναι τὸν οὕτω πόρρωθεν ὄντα, παντελῶς ἐστιν ἐπίψογον· καὶ μὴ γεγονὸς ποιῆσαι βούλεσθαι, παντὸς μᾶλλον, ἢ ἱερέως. ὁρμῆς μέντοι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς προθέσεως, τά τε τῶν ἐκκλησιῶν, τά τε τῶν βασιλέων μέλλειν χωρίζειν βούλεσθαι, ὡς οὐκ οὔσης ἀφορμῆς ἑτέρας εὐδοκιμήσεως.

*ἀρκούσης.

*τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν συνεργίων

hasce turbas discordiasque inter ecclesias, quantum in te est, concitaris. Quasi vero impetus temerarii pietatis doctrinam magis, quam sedula diligensque veritatis inquisitio decere videantur; plusque apud nos valeat audacia, quã adhibita industria; aut perplexa nos magis huiusmodi rerum tractatio, quam simplicitas oblectet. Certe summum honorem in quo apud nos erat, non ita accepturam pietatem tuam existimabamus, aut omnia turbatum iri, cum nos indignari etiam sciamus. Verum curæ nobis erit ecclesiæ tranquillitas. Scito interim, magnam abs te rerum perturbationem excitatam esse. Neque mirum est sane, eum qui modum excessit, iis conatus suos non definiuisse, quæ ad ecclesias & sacerdotes spectãt; sed de nobisipsis quoque quiddam pietate nostra indignum credidisse. Nam nisi aliquod inter nos dissidium esse putasses, aut certe aliquid eiusmodi ex literis tuis oriturum sperasses; cur obsecro, alia priuatim ad nos, & ad Eudociam religiosissimam coniugem meam, alia vero ad Pulcheriam sororem meam Augustam, eamdemque pietatis studiosissimam perscripsisses? Quod profecto dissidium si inter nos forte natum fuisset, nosque ad eum modum affectos esse contigisset; omnino tamen vituperationem effugere non potest, eum, qui tanto locorum interuallo a nobis disiungitur, curiosius in res nostras inquirere: si id autem inter nos non existit, conari vt existat, cuiusuis potius, quam sacerdotis fuerit. Eiusdem porro est animi eiusdemque studii, ecclesiastica & regia omnia velle confundere, ac a se inuicem diuellere. Quasi vero alia omnis desit occasio, ex qua laudem & gloriam aucuperis.

Ne igitur clam te sit, quonam in statu res nostræ versentur, noris & ecclesias & imperium coniuncta esse, nostraque accedente auctoritate, & Christi Saluatoris nostri aspirante prouidentia, magis subinde inter se coitura esse: tum tibi quoque a nobis condonatum esse, ne hinc capta occasione iure conqueri ac dicere queas, te ob pietatis doctrinam in reprehensionem incidere. Quam quidem pietatis doctrinam in sacra Synodo discuti examinariq; volumus, & ratum esse quod rectæ fidei consonum videbitur; siue illi qui victi discedent, veniam impetraturi sint a patribus, siue non. Ceterum nos ciuitates & ecclesias conturbari nequaquam sinemus; sed nec eam quoque doctrinam indiscussam manere patiemur, cuius oportet eos esse iudices, qui sacerdotiis vbique præsident, & per quos ipsi in veritatis sententia sumus & erimus. Omnino autem nemo, qui vel parum sit in republica versatus, dignus censendus est qui in iis quæ agit & loquitur, libertate vtatur, si præ se ferendo fiduciam, huiusmodi iudicium declinare velit: neq; enim licebit hoc illi, etiam si velit: quandoquidem nostra maiestas eos qui prompte alacriterque ad huiusmodi inquisitionem aduolare non cunctabuntur, merita laude necessario prosequetur; ceteros vero, si qui imperare forte malint, quam in medium consulere, aut aliorum de eiusmodi rebus cõsilium audire, nequaquam patietur. Quamobrem & tuam quoque reuerentiam ad tempus, quod aliis literis ad vniuersos metropolitanos episcopos missis significatur, præsto adesse oportebit: neque prius nostram amicitiam te

Ὡς ἂν οὖν εἰδείης, ὁποῖον τὸ ἡμέτερον, καὶ τὰς ἐκκλησίας ἴσθι καὶ τὴν βασιλείαν ἡνῶσθαι, καὶ ἔτι μᾶλλον κελευόντων ἡμῶν ἐνωθήσεσθαι σὺν τῇ προνοίᾳ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν *θεοῦ· καὶ δεδόσθαι τῇ σῇ θεοσεβείᾳ συγγνώμην, ὡς ἂν μὴ πρόφασις εἴη, μηδὲ λέγειν δύναιο, διὰ τοῦ ὑπὲρ τῆς *ἐκκλησίας ἐγκεκλῆσθαι λόγους· γυμνασθῆναι γὰρ τούτους ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλόμεθα, καὶ κρατεῖν, ὡς ἂν καλῶς ἔχειν *δόξειεν· εἴτε μεταλαμβάνοιεν συγγνώμης, εἴτε καὶ μὴ, παρὰ τῶν πατέρων οἱ νικηθέντες. ἡμεῖς μέντοι γε συνταράσσεσθαι τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐκκλησίας οὐκ ἀνεξόμεθα, οὔτε μὴν ἀνεξετάστους εἶναι τοὺς λόγους, ὧν κριτὰς προκαθίσαι δεῖ τοὺς τῆς ἁπανταχοῦ προεστῶτας ἱεροσύνης, καὶ δι' ὧν ἡμεῖς ἐγκρατέστεροι τῆς ἀληθινῆς δόξης ἐσμέν τε καὶ ἐσόμεθα. πάντως δὲ οὐδεὶς, ὅτῳ κἂν μικρὸν μέτεστι πολιτείας, ἄξιος παῤῥησιάζεσθαι, εἴ τις κατὰ τὴν πεποίθησιν τὴν τοιαύτην ἀποφυγεῖν αἱρήσεται κρίσιν· ἐπεὶ μηδὲ βουληθέντι τοῦτο ἐξέσται· τῆς ἡμετέρας θειότητος ἐπαινούσης μὲν ἀναγκαίως τοὺς ἐπὶ προθυμίᾳ θαῤῥοῦντας ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν, οὐκ ἀνεξομένης δὲ, εἴ τις κελεύειν μᾶλλον, ἢ συμβουλεύειν, ἢ συμβουλεύεσθαι περὶ τῶν τοιούτων ἐθέλοι. ὥστε καὶ ἥκειν δεῖ σου τὴν εὐλάβειαν κατὰ τὸν χρόνον, ὃν τὰ ἕτερα δηλοῖ γράμματα, πρὸς ἅπαντας ἀπεσταλμένα τοὺς τῶν μητροπόλεων ἐπισκόπους· καὶ τὴν παρ' ἡμῶν σχέσιν μὴ ἄλλως ἀνακτήσασθαι προσδο-

Anno Christi 451.

*Χριστοῦ

*Κατεῖδας

*Δόξειεν

κᾶν,

ANNO CHRISTI 431.

κᾶν, εἰ μὴ πᾶν μὲν λυπηρὸν καὶ ταραχῶδες παύσειας, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν ζητουμένων ἔρευναν ἔλθοις ἐθελοντί. καὶ γὰρ ἂν οὕτω δόξειας οὔτε οἰκείᾳ* πεπληγμένος λύπῃ, οὔτε τινὶ δυσμεναίνων παρὰ τὸ προσῆκον, τά τε ἤδη γεγονότα σκληρῶς μὲν καὶ παραλόγως, *ὅμως δὲ ὑπὲρ δόξης πεποιηκέναι, καὶ τὰ ἑξῆς ἐθέλειν ἐνδίκως. οὐ γὰρ ἂν ἑτέρως* ἐθέλοντες ἀνεξόμεθα.

*πεπληγμένος

*ὅλως

*ἰσ. ἐθέλοντες

recuperaturum confidas, quam omni turbatione & animorum ægritudine sedata, ad propositarum quæstionum discussionem vltro accurreris. Etenim hac ratione, quæ pro tuenda opinione acerbe quidem inconsulteque abs te iam gesta sunt, nullo tamen priuato dolore perculsus, neque alicui præter decorum infestus admisisse, & quæ adhuc reliqua sunt, legitime transigere velle censeberis. Neque enim nos, si secus facere volueris, sustinebimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λβ'.

Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ, καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιος, καὶ Οὐαλεντινιανὸς, νικηταὶ, τροπαιοῦχοι, μέγιστοι, ἀεισέβαστοι Αὔγουστοι, Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ.

ΗΡΤΗΤΑΙ τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἡ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις, καὶ πολὺ ταύτης ἔνεστι τὸ συγγενές τε καὶ προσφυές. ἔχεται γὰρ ἀλλήλων, καὶ ἑκατέρα τῇ τῆς ἑκατέρας συναύξεται προκοπῇ· ὥστε τὴν μὲν ἀληθῆ θρησκείαν τῇ δικαιοπραγίᾳ, τὴν δὲ πολιτείαν ὑπ' ἀμφοτέρων συγκροτουμένην ἐκλάμπειν. βασιλεύειν οὖν τεταγμένοι παρὰ θεοῦ, σύνδεσμοί τε τῆς τῶν ὑπηκόων εὐσεβείας τε καὶ εὐπραγίας τυγχάνοντες, ἀῤῥαγὲς ἀεὶ τὸ προσφυὲς τούτων φυλάττομεν, τῇ τε προνοίᾳ καὶ ἀνθρώποις μεσιτεύοντες.

CAPVT XXXII.

Sacra imperatoria missa Alexandriam ad Cyrillum episcopum, & episcopos metropolitanos prouinciarum.

Imperatores Cæsares, Theodosius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi, semper Augusti, Cyrillo episcopo.

PENDET a religione qua Deus colitur, nostræ reipublicæ status; multaque inter hunc & illam cognatio ac familiaritas intercedit. Nam & connexa inter se sunt, & vtrumque prosperis alterius successibus incrementa sumit: vt vera quidem religio per vitam inculpate actam, ipsa vero respublica constans ex vtrisq; florescat. Cum itaque Deus imperii habenas nobis tradiderit, iisque qui imperio nostro parent, pietatis & vitæ recte instituendæ vinculum nos esse voluerit; harum inter se societatem indiuulsam conseruamus, Dei prouidentiæ hominumque sequestres.

& illius quidem miniſtri ſumus ad propagandam rempublicam: ſubditos vero omnes, vt ita dicam, luſtrantes, illud curamus vt pie credant, vitamque vt pie credentes decet, inſtituant: denique vtrique, quam par eſt, curam impendere non deſiſtentes. Fieri enim non poteſt, vt qui alteri ſerio inuigilant, alterius curam negligant. Ante omnia operam damus, vt eccleſiaſticus ſtatus eiuſmodi ſit, qui & Deum deceat, & temporibus noſtris quam maxime congruat; idemque ex omnium concordia & conſenſione ſuam tranquillitatem obtineat; tum per eccleſiaſticarum controuerſiarum pacem, a turbis & ſeditionibus liber exiſtat: tum demum vt pia religio ab omni omnino nota & reprehenſione immunis perſeueret; eorumque vita, qui vel inter clericos cenſentur, vel magno quoque ſacerdotio funguntur, omni prorſus næuo & culpa vacet.

Hæc porro conſiderantes per Dei amorem & piorum animos mutua caritate coniunctos obtineri poſſe, ſæpenumero iam ante ob ea quæ acciderant, religioſam ſanctiſſimorum epiſcoporum vndequaque in vnum coactorum Synodum neceſſariam iudicauimus. Hactenus tamen ne eorum pietati moleſtiam exhiberemus, cunctatiores hac in re fuimus. At nunc vero tam eccleſiaſticarum, quam quæ hiſce cohærent, publicarum rerum controuerſia eam vſque adeo neceſſariam declarat, vt omitti nullo modo queat. Quamobrem ne illa, quæ ad præſentem rerum tantopere vtilium inquiſitionem ſpectant, ſi negligentius curentur, in peius incrementa ſumant (id quod a temporum noſtrorum

κἀκείνη μὲν ὑποδουλοῦμεν εἰς τὸν τῆς πολιτείας αὔξησιν· διὰ πάντων δέ, ὡς εἰπεῖν, τῶν ὑπηκόων γινόμενοι, * τοῦτ' ἔστιν εὐσεβεῖν τε καὶ πολιτεύεσθαι χρὴ τὸ εὐσεβέσι πρέπον παρασκευάζομεν· ἑκατέρᾳ τε δεόντως ἐπιμελούμενοι· οὐδὲ γὰρ ἔνεστι τὸ θατέρου μεταπιστεύμενον, μὴ ὁμοίως καὶ τῆς ἑτέρου φροντίσαι· σπουδὴν ἔθεμεθα πρὸ τῶν ἄλλων, τὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως σχῆμα πρέπουσαν, καὶ τοῖς ἡμετέροις προσφορον διαμένειν καιροῖς· ἔχειν τε ἐκ τῆς τῶν πάντων ὁμονοίας τὸ ἀπήμαντον, καὶ διὰ τὰ σὺν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν εἰρηνικὸν τὸ ἀσφαλές· πρόσεστί τε τῇ εὐσεβεῖ θρησκείᾳ τὸ ἀνεπίληπτον, καὶ σὺν εἰς κλῆρον, τῷ τε μεγάλῳ ἱερατεύματι τελοῦντας, πάσης τῆς καθ' ἡμᾶς μέμψεως ἀπηλλάχθαι.

Ταῦτά τε σπουδάζοντες διὰ τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης, καὶ τῆς * φιλαλλήλου γνώμης τῶν εὐσεβούντων κρατυνέσης, πολλάκις μὲν ἤδη διὰ τὸν καιρὸν συμπεσόντα ἀναγκαίως τῷ ἀπανταχόθεν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων θεοφιλῆ συνοδον ἠτησάμεθα. ὀκνηρότεροι δ' ὅμως περὶ σκυλμὸν τῆς ἀυτῶν θεοσεβείας γεγόναμεν. ἀλλ' ἡ τῶν νῦν ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ τῶν ταύταις συνημμένων δημοσίων χρεῶν ζήτησις χρειωδεστάτην καὶ ἀπαραίτητον ταύτην ἀπέδειξεν. ὅθεν ὡς μὴ τὰ τῶν πραγμάτων τῶν οὕτω χρησίμων ὀκνοῦμεν ἐπὶ τὸ χεῖρον λαθοι ῥοπήν· ὅπερ δὴ τῶν ἡμετέρων καιρῶν

Anno Christi 451.

* παῖσιν Lindan.

* φιλαλλήλου Sic

ANNO CHRISTI 451.

εὐσεβείας ἀλλότριον· φροντίσει ἡ σὴ θεοσέβεια μετὰ τὸ ἐπιόν· σὺν θεῷ δὲ εἰρήσθω· ἅγιον πάσχα εἰς τὴν Ἐφεσίων τῆς Ἀσίας παραγενέσθαι, κατ' αὐτὴν τὴν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἡμέραν, ὀλίγους, ὅσους ἂν δοκιμάσειεν, ἐκ τῆς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένης ἐπαρχίας ἁγιωτάτους ἐπισκόποις εἰς τὴν αὐτὴν συνδραμεῖν παρασκευάσασα· ὥστε καὶ τοὺς ἀρκοῦντας ταῖς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις, καὶ τοὺς τῇ συνόδῳ ἐπιτηδείους, μηδαμῶς ἐλλεῖψαι.

Γέγραπται γὰρ τὰ ἴσα παρὰ τῆς ἡμετέρας* γαληνότητος περὶ τῆς προτέρων λεχθείσης ἁγιωτάτης συνόδου τοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῶν ἁπανταχοῦ μητροπόλεων· ὥστε τούτου γενομένου τήν τε ἐκ τῶν ἀμφισβητουμένων συμβαίνουσαν ταραχὴν κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας διαλυθῆναι, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς οὐδεόντως γενομένοις δοθῆναι διόρθωσιν· τῇ τε περὶ θεὸν εὐσεβείᾳ, καὶ τῇ τῶν δημοσίων λυσιτελείᾳ ὑπάρξαι τὸ βέβαιον. δηλαδὴ μηδεμιᾶς πρὸ τῆς ἁγιωτάτης συνόδου, καὶ τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτῆς κοινῇ ψήφῳ ἐφ' ἅπασι δίδοσθαι τύπου, καινοτομίας ἰδίᾳ παρατίνων γενομένης. ἐπεπείσμεθα μὲν ἕκαστον τῶν θεοφιλεστάτων ἱερέων, γνόντας ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ οἰκουμενικῶν πραγμάτων χάριν τὴν ἁγιωτάτην σύνοδον τούτῳ ἡμῶν τῷ θεσπίσματι κατεπείγεσθαι, συνδραμεῖν δὲ σπουδαίως, τοῖς οὕτως ἀναγκαίοις καὶ εἰς θεοῦ ἀρέσκειαν φθάνουσι τὰ δυνατὰ συμβαλούμενον. καὶ ἡμεῖς δὲ τούτων πολλὴν ποιούμενοι φροντίδα, ἀπολιμπάνεσθαι οὐδένα φορητῶς ἀνεξόμεθα· οὐδεμίαν τε ἕξει πρὸς θεὸν, οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς

*Ἡμέτερας

pietate alienum est) tua pietas, Deo bene propitio, operam dabit, vt sacrosancto proximo Paschate elapso, ad ipsum sacræ Pentecostes diem ad Ephesiorum Asiæ ciuitatem accurrat, nonnullosque, quos nimirum idoneos iudicabit, sanctissimos prouinciæ suæ episcopos simul eodem secũ adducat: ita vt neque qui satis sint sanctissimis eiusdem prouinciæ ecclesiis, desint, neque ii rursum qui ad eam rem apti censebuntur, in sacra Synodo desiderentur.

De hac autem sanctissima Synodo nostra serenitas ad omnes omnino Deo dilectos episcopos metropolitanos literas scripsit; quo nimirum hac tandem ratione turbæ, quæ ex multis dissidiis & concertationibus hinc inde enatæ sunt, secundũ ecclesiasticos canones consopiantur; & illa præterea quæ parum decenter hactenus admissa sunt, corrigantur; & pietatis denique, quæ in Deum est, publicæq; vtilitatis firmitati cõsulatur. Nulla interim ante sanctissimam coactã Synodum, communemq; eiusdẽ, quæ de omnibus dabitur, sententiam, facta priuatim a quibuscumque innouatione. Omnino autem persuasum habemus, neminem ex Deo deuotissimis episcopis fore, qui simulatque rerum ecclesiasticarum, atque adeo negotiorum totius orbis gratia, nostra hac sanctione sanctissimã Synodum vehementer solicitari intellexerit, non propere studioseque occursurus, rebusq; tantopere necessariis, ac Deo vsque adeo gratis pro virili consulturus sit. Nos quoque harum rerum curæ sedulo incumbẽtes, nullum æquo animo abesse sinemus: nec vllam ille vel apud Deum, vel apud nos

habiturus est excusationem, qui statim impigre secundum significatum tempus ad destinatum locum præsto non fuerit. Enimuero quicumque ad sacerdotalem Synodum accitus alacriter non accurrit, is sane conscientiæ minus sinceræ se esse ostendit. Deus in multa tempora incolumem te conseruet, sanctissime piissimeque pater. Datæ Constantinopoli XIII. kalend. Decembris, consulatu dominorum nostrorum semper Augustorum, Theodosii quidem XIII. Valentiniani vero III.

ἀπολογίαν, ὁ μὴ παραχρῆμα κατὰ τὸν προειρημένον καιρὸν εἰς τὸν ἀφορισθέντα τόπον σπουδαίως παραγενόμενος. καὶ γὰρ ὁ καλούμενος εἰς ἱερατικὴν σύνοδον, καὶ μὴ προθύμως συντρέχων, οὐκ * ὀρθῆς εἶναι δείκνυται συνειδήσεως. ὁ θεός σε διαφυλάττοι χρόνοις πολλοῖς, πάτερ ὁσιώτατε καὶ εὐσεβέστατε. Ἐδόθη τῇ πρὸ δεκατριῶν καλανδῶν Δεκεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπατείᾳ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων.

* ἀγαθῆς

ANNO CHRISTI 431.

Lectis hisce literis, acta sunt quæ habentur in commentariis, gesta Ephesi a sancta & generali Synodo propter impium Nestorium congregata.

Καὶ ἀναγνωσθείσης, πράττεται τὰ ὑπομνήματα, πραχθέντα ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἕνεκεν τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου.

CAPVT XXXIII.

Cyrilli epistola prima, e Rhodo ante Synodum scripta.

Presbyteris, diaconis, populoque Alexandrino, dilectis desideratissimisque, Cyrillus in Domino Sal.

GRATIA & benignitate Christi saluatoris nostri magnum latumque pelagus emensi, incolumes Rhodum peruenimus, ea ventorum lenitate prosperitateque vsi, vt totam illam nauigationem citra omnem timorem, omneque vitæ discrimen peregerimus. Quare Deum glorificantes, debitasque gratiarum actiones eidem persoluentes, cum prophe-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λγ'.

Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἀπὸ Ῥόδου πρώτη.

Κύριλλος πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις, καὶ λαῷ Ἀλεξανδρείας, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΧΑΡΙΤΙ καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τὸ πλατὺ καὶ μέγα διενηξάμεθα πέλαγος ἁπαλοῖς τε καὶ ἡμεροτάτοις πνεύμασιν, ὥστε δίχα φόβου καὶ κινδύνου παντὸς τὸν πλοῦν ἐξανύσαντας ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ῥοδίων, δοξολογοῦντας θεὸν, καὶ λέγοντας μετὰ τῆς τοῦ ψάλλον-

ANNO CHRISTI 431.

τος φωνῆς· σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, καὶ τὸν σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. ἐπεὶ δὲ ἦν ἀναγκαῖον ἀπόντας τῷ σώματι, παρόντας δὲ τῷ πνεύματι, περιπτύξασθαι διὰ τοῦ γράμματος ὡς τέκνα, δεῖν ᾠήθην ἐπιστεῖλαι τέως ταῦτα ὑμῖν, καὶ ἐναργῆ καταστῆσαι. πιστεύω γὰρ, ὅτι προσθήσει ὁ θεὸς τὰ λοιπὰ, καὶ διὰ τῆς ἁπάντων ὑμῶν προσευχῆς παρακεκλημένος. δείξατε τοίνυν εἰς τὸν παρόντα μάλιστα καιρὸν, ὡς καρπὸν ἀγάπης, τὰς ὑπὲρ ἡμῶν προσευχάς· κἀγὼ γὰρ τοῦτο ποιῶν οὐ διαλιμπάνω· ἵνα πάλιν ὁ πάντας συντρίβων πολέμους θεὸς, ὁ τῶν δυνάμεων κύριος, καταστήσας τὰ μεταξὺ, καὶ πάντα ῥαίσας *πόλεμον, χαίροντας ἡμᾶς χαίροισιν ὡς τέκνοις ἀποδῷ. πάντα γὰρ δύναται κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἀδυνατεῖ δὲ αὐτῷ παντελῶς οὐδέν. τῆς δὲ ὑμῖν συντρόφου καὶ πρεπούσης ἐπιεικείας ἀντέχεσθε. τοῦτο γὰρ ἀποφανεῖ ὑμᾶς μάλιστα δοκιμωτάτους, οἳ καὶ ἀπόντος καὶ παρόντος τοῦ κατὰ πνεῦμα πατρὸς, τὸν εὐγενῆ καὶ ἀξιόληπτον τιμᾶτε βίον. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

* θόρυβον,

ta in hasce voces prorupimus: *Tu dominaris potestati maris; motum autem fluctuum eius tu mitigas.* Quia vero par erat, vt corpore absens, spiritu autem præsens, literis vos tamquam filios complecterer; non potui intermittere, quin hæc interea ad vos præscriberem, præsentemq; rerum mearum statum vobis patefacerem. Fore enim confido, vt Deus vestrum omnium precibus prouocatus, cetera quoque, quæ etiamnum reliqua sunt, adiiciat. Exhibete proinde hoc præsertim tempore veluti certum quemdam dilectionis fructum, vestras pro nobis preces, (nam & ego quoque id facere non desino) quo virtutum Dominus, qui omne bellum potenter conterit, omnia quæ huic causæ interuenerint, suauiter componens, omnemque tempestatem & turbam mitigans, nos gaudentes vobis gaudentibus tamquam filiis denuo restituat. Omnia enim, vt scriptum est, potest, & nihil est illi impossibile. Honestati vobis ingenitæ, vestræque professioni consentaneæ, sedulo incumbite. Hoc enim apud omnes apprime commendatos vos reddet; nempe si patre vestro spirituali tum absente, tum præsente, laudabilem vitæ rationem sectemini. *Salutate vos inuicem in osculo sancto.* Qui mecum sunt fratres, vos salutant. Valere vos cupio in Domino, dilectissimi & desideratissimi.

Ps. 88. v. 10.

Iudith. 16. v. 3.

Luc. 1. v. 37.

Rom. 16. v. 16.

CAPVT XXXIV.

Eiusdem epistola secunda.

Cyrillus presbyteris, diaconis, populoque Alexandrino, dilectis desideratissimisque in Domino Sal.

DESIDERANTI mihi vestram moderationem denuo consalutare, tempus & locus commodam scribendi occasionem attulerunt. Per omnium itaque vestrum preces in Ephesiorum metropoli agimus, commoda vtentes valetudine, inchoandæque Synodi tempus in horas expectantes. Confidimus autem, omnium saluatorem Christũ ecclesias suas ab omnibus peruersis doctrinis repurgaturum, rectamque fidem omnibus palam facturum; quo omnes vbique locorum agentes, mundi, inculpati, sinceraque fide ornati, puras manus ad preces leuare, illudque beati Dauidis dicere valeant: *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: eleuatio manuum mearum, sacrificium vespertinum.* Circumcursat enim peruersa illa peruigilque bestia, Christi gloriæ insidians: at nihil omnino potest, inani prorsus cassaque illius prauitate & malitia permanente. Insidiatur quippe non homini cuipiam vulgari, nobisve simili, sicut isti nouorum dogmatum inuentores arbitrantur; sed Deo omnipotenti. Audiat igitur a quouis Christum amante: *Durum est tibi contra stimulum calcitrare.* Ferit enim miser seipsum, vnaque cum filiis suis ad interitum ruet. Nam qui recta ecclesiarum dogmata peruer-

1. Tim. 2. v. 8.

Ps. 140. v. 2.

Act. 9. v. 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λδ'.

Anno Christi 431.

Τοῦ αὐτοῦ δευτέρα ἐπιστολή.

Κύριλλος πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις, καὶ λαῷ Αλεξανδρείας, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΔΙΨΩΝΤΙ μοι πάλιν τῆς ὑμῶν ἐπιεικείας τὴν πρόσρησιν, δέδοται τοῦ γράφειν καιρὸς καὶ τόπος. ἐσμὲν τοιγαροῦν ἐν τῇ Εφεσίων, διὰ τὰς πάντων ὑμῶν εὐχὰς ἐν εὐροστίᾳ διατελοῦντες, καὶ λοιπὸν ἐγγὺς ἔχοντες τὴν συνόδου καιρόν. πιστεύομεν δὲ, ὅτι Χριστὸς ὁ πάντων σωτὴρ καθαρὰς ἀποφανεῖ διεστραμμένων ἐννοιῶν τὰς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας, καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν* ἀποκαταστήσει φανοτάτην· ὥστε πάντας πανταχῇ καθαροὺς καὶ ἀμώμους, ἀκαπήλευτον ἔχοντας αὐτὴν, ὁσίας αἴρειν χεῖρας εἰς προσευχὰς, ἐκεῖνο λέγοντας τὸ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυίδ· κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου· ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου, θυσία ἑσπερινή. περιέρχεται γὰρ ὁ πονηρὸς, τὸ ἀκοίμητον θηρίον, ἐπιβουλεύων τῇ δόξῃ τοῦ Χριστοῦ· ἰσχύει δὲ ὅλως οὐδὲν, ἀργούσης αὐτοῦ τῆς σκαιότητος, καὶ ἀπρακτούσης τῆς πονηρίας. ἐπιβουλεύει γὰρ οὐκ ἀνθρώπῳ κοινῷ, οὐδὲ ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἁπλῶς, κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς νέοις δογματισταῖς, ἀλλὰ θεῷ τῷ πάντα ἰσχύοντι. οὐκοῦν ἀκουέτω παρὰ παντὸς ἀγαπῶντος Χριστόν· σκληρόν σοι τὸ πρὸς κέντρα λακτίζειν. πλήττει γὰρ ἑαυτὸν ὁ δείλαιος, καὶ ὁμοῦ τοῖς ἰδίοις τέκνοις πεσεῖται πρὸς ὄλεθρον. οἱ γὰρ τὰ ὀρθὰ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν διαστρέφοντες

* Imp. Tom.

ANNO CHRISTI 431.

δόγματα, τῆς ἐκείνου μερίδος εἰσίν· οὐ φθάνουσι δὲ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ. πρεσβεύεσθε τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ὁ πάντων σωτὴρ δοίη πάλιν χαίρουσι χαίροντας ἀποδοθῆναι· πάντα γὰρ δυνατά, καὶ ἀδυνατεῖ παντελῶς οὐδὲν αὐτῷ. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ἀδελφοὶ ποθεινότατοι.

tunt, de sorte illius sunt; neque Dei iudicium euadere possunt. Orate igitur pro nobis, vt Dei omnium saluatoris munere gaudentes gaudentibus iterum restituamur. Omnia enim potest; & nihil omnino est quod ipse non queat. *Salutate vos inuicem in osculo sancto.* Salutant vos, qui mecum sunt fratres. Valere vos in Domino exopto, dilecti & desideratissimi fratres.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λε'.

Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ διὰ Κανδιδιανοῦ κόμητος δομεστίκων, τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος.

CAPVT XXXV.

Sacra ad sanctam Synodum missa per Candidianum comitem domesticorum, cui seruandi in Synodo ordinis cura demandata erat.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς, νικηταὶ, τροπαιοφόροι, μέγιστοι, ἀσεβασταὶ Αὔγουστοι, τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Imperatores Cæsares, Theodosius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi, semper Augusti, sanctæ Synodo.

ΠΑΝΤΩΝ μὲν τῶν κοινῇ συμφερόντων πολλὴν φροντίδα ποιούμεθα, διαφερόντως δὲ τὴν εἰς εὐσέβειαν ἡκόντων· δι' ὧν καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀγαθῶν ἡ χορηγία τοῖς ἀνθρώποις προσγίνεται. διὰ τοι τοῦτο πρὸ μὲν τοῦ συνελθεῖν τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν εἰς τὴν τῶν Ἐφεσίων μητρόπολιν, τὰ εἰκότα γεγράφηκαμεν. ὅπερ ἡ χρὴ καὶ τὴν πρεπούσης εὐταξίας τε καὶ ἡσυχίας τῇ διασκέψει τὴν ἀκριβεστάτης ὑμῶν συνόδου δεόντως φροντίσαι, οὐδὲ τοῦτο παρῆκαμεν· ὥστε αὐτῇ παντάχοθεν *ἀσφαλείᾳ *προφυλαχθῆναι τὸ ἀπέραντον. καὶ πεπείσμεθα μὲν, ὡς οὐδεμιᾶς τὴν ἔξωθεν βοηθείας εἰς τὸ καὶ ἑτέροις εἰρηνεῦσαι

CVM magnam omnium quæ e re publica sunt, curam habeamus, tum vero maximam illorum, quæ pertinent ad pietatem: per ea namque cetera quoque bona hominibus adiiciuntur. Scripsimus proinde non ita multo ante de pietatis vestræ Synodo apud Ephesiorum metropolim congreganda, quæ opus erat. Quia vero debiti ordinis quietisque, quam sacræ vestræ Synodi consultationes deposcunt, curam adhibere iure oportet; hanc quoque partem, quo vndique tranquillitas adesset, non prætermisimus. Non arbitramur autem, pietatem vestram vt aliis pacem con-

ciliet, alterius cuiuſpiam extrinſecæ opis egere. nihilominus ad noſtrum erga religionẽ ſtudium, ſingularemq; prouidentiam pertinebat & hanc quoque non negligere.

Igitur Candidianum præclariſſimum ſacrorum domeſticorum comitem ad ſacram veſtram Synodum abire iuſſimus; ſed ea lege & conditione, vt cum quæſtionibus & cõtrouerſiis quæ circa fidei dogma incidunt, nihil quidquam commune habeat: (nefas eſt enim qui ſanctiſſimorum epiſcoporum catalogo adſcriptus non eſt, illum eccleſiaſticis negotiis & conſultationibus ſeſe immiſcere) verum vt monachos, & ſæculares, qui huius ſpectaculi cauſa vel eo nunc confluxerunt, vel in poſterum confluent, ab eadem illa ciuitate modis omnibus ſubmoueat: (quandoquidem non licet, illos qui omnino neceſſarii non ſunt ad ſacrorum dogmatum examen, tumultus excitare, & iis quæ cum tranquillitate a veſtra ſanctitate conſtitui definirique debent, obſtaculum aliquod afferre) tum rurſum, vt diligenter proſpiciat, ne qua diſſenſio ex mutuo repugnandi ſtudio coorta increbreſcat, & ſæuæ tempeſtatis inſtar debacchata, ſanctiſſimæ Synodi veſtræ conſultationem, exactioremque veritatis indagationẽ forte obturbet: ſed vt iis quæ dicuntur, rite perceptis, ſinguli inoffenſe quod viſum fuerit in medium proponere, vel ab aliis propoſitum refutare queant: vt ea tandem ratione, vbi per ſingulas propoſitiones exceptioneſque inquiſitio citra vllam omnino turbam contentionemque habita fuerit, quod omnibus placitum probatumque erit, communi veſtræ ſanctitatis ſententia conſtituatur decernaturque. Ante omnia autem

πραγμάτων δεῖται ὑμῶν ἡ θεοσέβεια. ἵν' ANNO CHRISTI 431.
ὃ καὶ τοῦτο τὸ * ἐμμελοῦς ἡμῶν τῇ πρὸς τὸν θεὸν εὐσέβειαν τῇ γνώμῃ μὴ πρέπειν.

Εντέταλται τοίνυν Κανδιδιανὸς, ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων, ἄγειν τῆς ἁγίας ὑμῶν διαβιώσης συνόδου· καὶ μηδὲν μὲν ταῖς περὶ τῶν δογμάτων γινομέναις ζητήσεσι κοινωνῆσαι· ἀδέμιτον γὰρ, καὶ * μὴ τοῖς καταλόγου τῶν * Ἰσὰ
ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τυγχάνουσι τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς σκέμμασιν ἐπιμίγνυσθαι· τοὺς δὲ κοσμικοὺς δὲ καὶ μηδένα ὄντας, τοῖς τε ἤδη διὰ τοῦτο συνελεγμένοις, καὶ τοὺς συνάγεσθαι μέλλοντας, τῆς αὐτῆς παντὶ τρόπῳ χωρεῖσθαι πόλεως· ἐπεὶ δήπουθεν οὐ χρὴ τοὺς κατ' οὐδὲν ἀναγκαίους ὄντας τῇ μελλούσῃ τοῦ δόγματος διασκέψει, κινεῖν θορύβους, καὶ διὰ τοῦτο ἐμποδίζειν τοῖς εἰρηνικῶς τυπωθῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ὀφείλουσι· καὶ φρονῆσαι τοῦ μὴ ἵνα διχόνοιαν ἐξ ἀλλεπαλλήλου ἐπὶ πλέον παραθῶσιν· ὡς ἂν μὴ ὑπὸ τούτου ἡ τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου παρεμποδίζοιτο διάσκεψις, καὶ ἡ ἀκριβὴς τῆς ἀληθείας ζήτησις ὑπὸ τῆς ἐπιγινομένης τυχὸν ἀτάκτου παρενοχλήσεως διακρούηται· ἀνεξικάκως γὰρ τῶν λεγομένων ἕκαστον ἀκροώμενον ἔστιν εἰδέναι τὸ δοκοῦν, ἢ ἀνελεῖν εἰδέναι· καὶ οὕτως κατὰ πάσην τε καὶ λύσιν, τὰ περὶ τῶν ἀληθοῦς δόγματος ἔρευναν δίκαιον ἐκβαίνῃς * διαλυθῆναι, καὶ *Ἐπὶ
κοινῇ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ψήφῳ ἀσφαλῶς τε καὶ πᾶσιν ἀρέσκοντα τύπον λαβεῖν. παρὸ τύπως δὲ πρὰ

τῆς

ANNO CHRISTI 431.

τῆς ἡμετέρας θεότητος ὁ αὐτὸς μεγαλοπρεπέστατος ἀνὴρ Κανδιδιάνος σὺν ἑταίραις, παντὶ ζήλῳ παραφυλάττειν, μηδένα τῶν τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου ὡς οἰκαδὲ ἐπανιόντα, ἢ κἂν τὸ θεῖον ἡμῶν στρατόπεδον καταλαβεῖν βουλόμενον, ἢ ἕτερόσε που ἀφικνεῖσθαι σπεύδοντα, ἀπολιπεῖν τὸ ὀφειλόμενον τῇ διασκέψει τόπον· μήτε μὴν ἑτέρου τὸ πρᾶγμα σπουδῆς ἐκκλησιαστικῆς ζήτησιν, ἢ λόγων ἔξαστοιχήσεως, ἢ ὁπωσοῦν ἔκλυσιν καὶ ἀνακύπτουσαν ὑπόθεσιν, μὴ σωτείνουσαν εἰς πλῆρες τὸ ἁγίου δόγματος διάσκεψιν, πρὶν δὴ πᾶσα ἡ τοῦ ζητουμένου λυθεῖσα ἀμφισβήτησις, καὶ τὰ εἰς πλῆθος ἤδη ἐρρυκαν λυσιτελοῦντα, πρὸς ἀκρίβειαν ζητηθέντα τέλοις τύχῃ τοῦ τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας συμβαίνοντος. γινωσκέτω δὲ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, δεδόχθαι τῇ ἡμετέρᾳ γαληνότητι, μηδεμίαν ἢ ἐπὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου, ἢ κἂν δημοσίῳ αὐτόθι δικαστηρίῳ χρηματικὴν ἢ ἐγκληματικὴν κατά τινος κίνησιν ἀπασιν, εἴ τινι τυχὸν ταύτην ἔτι συμβαίνοι· πᾶσαν δὲ πλὴν τούτων διάγνωσιν συγκροτηθῆναι κατὰ τὴν μεγαλώνυμον πόλιν. Εἰρηναῖον δὲ τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἄνδρα Φιλίας μόνον χάριν σωεκδεδημηκέναι τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆσδε τῆς μεγαλωνύμου πόλεως Νεστορίῳ, μήτε τοῖς σκέμμασι τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου, μήτε μὴν τοῖς ἐγχειρισθεῖσι τῷ παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντι τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἀνδρὶ Κανδιδιανῷ κατά τινα λόγον κοινωνήσοντα.

eidem magnificentissimo Candidiano mandatum est, vt quam studiosissime obseruet, ne quem ex sanctissima vestra Synodo aut reditum molientem, aut iter ad curiam nostram affectantem, aut ad alium quemcumque locum abscedere cupientem, a constituto disquisitionis loco abire permittat. Hinc, ne aliam omnino ecclesiasticam quamcumque controuersiam, vndecumque natam vel motam, quæ ad propositam sancti dogmatis considerationem non pertineat, ante moueri sinat, quam eorum omnium quæ nunc in quæstionem vocata sunt, ambiguitate soluta, ea quæ ad veritatis inuestigationem faciunt, exactissimo iudicio discutiantur, finemque orthodoxæ religioni cõgruum sortiantur. Quin & huius quoque admonita sit vestra pietas, nempe, serenitati nostræ visum esse, vt nulla omnino in sacra vestra Synodo, aut etiam in publico Ephesiorum iudicio, pecuniaria aut criminalis causa aduersus aliquem agitetur. Quod si quid eiusmodi extiterit, cuipiamve vsu venerit, huius integram cognitionem magnæ huic nostræ ciuitati reseruatam volumus. Denique nec id quoque vobis clam sit, videlicet, magnificentissimum comitem Irenæum neque sanctissimæ vestræ Synodi consiliis, neque his quæ eximio legato nostro Candidiano a nobis demandata sunt, vllatenus communicare debere: vt qui solius amicitiæ causa cum piissimo celeberrimæ ciuitatis huius episcopo Nestorio Ephesum profectus sit.

CAPVT XXXVI.

Epistola Ioannis episcopi Antiochiæ ad Cyrillum.

Domino meo religiosissimo, sanctissimoque comministro Cyrillo, Ioannes in Domino Sal.

NON mediocriter me cruciat, posteaquam sanctitas tua Ephesi præsto esse cœpit, paucos hosce dies me abfuisse. Etenim sanctitatis tuæ desiderium magis quam res ipsa, vt iter hoc quam citissime absoluere cupiam, me stimulat. Tandem ergo post multas exantlatas itineris molestias, sanctitatis tuæ precibus adiutus, præ foribus sum. Nam triginta totos dies (tot enim spatii intercapedo postulat) iter vsque facio, nihil quidquam quietis prorsus mihi indulgens: multis interim religiosissimis episcopis ob itineris difficultatem grauiter afflictis; neque paucis quoque iumentis ob continuum profectionis laborem extinctis. Tu igitur, domine, Deũ preceris obsecro, vt hosce quinq; aut sex itineris dies sine molestia percurrere, sacrumq; ac sanctum tuum caput cum gaudio nobis cõplecti & exosculari liceat. Dominus meus Ioannes, Paulus, Macarius, Deo carissimi episcopi sanctitatem tuam salutant. Ego quoque cum meis domesticis, vniuersam quæ tecum est, fraternitatem plurimum saluto. Incolumis vale, & pro nobis orare perge, domine piissime ac sanctissime.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λϛ'.

Anno Christi 431.

Επιστολὴ Ιωάννου Αντιοχείας πρὸς Κύριλλον.

Τῷ δεσπότῃ μου τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ, Ιωάννης ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΟΥΔΕ ἐμὲ μετρίως δάκνει τὸ ὅλως τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος εἰς Εφεσον παραγενομένης, τὰς μικρὰς ταύτας ὑστερῆσαι ἡμέρας. τῆς γὰρ χρείας ὁ περὶ τὴν σὴν ἁγιωσύνην πόθος πλέον μοι ἔγκειται συντόνως τὴν ὁδὸν ἐξανῦσαι. εἰμὶ γοῦν ἐπὶ θύραις λοιπὸν, τῆς σῆς ἁγιότητος εὐχαῖς, πολὺν ὑποστὰς τῶν τῆς ὁδοιπορίας πόνον. ἡμέρας γὰρ ἔχω τριάκοντα· τοσοῦτος γὰρ ὁ κύκλος τῆς ὁδοῦ ἔχει· ὁδεύων, οὐδαμῶς οὐδόλως ἐνδιδοὺς ἑαυτῷ· ἐνίων τῶν κυρίων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἀνωμαλίᾳ κατὰ τὴν ὁδὸν χρησαμένων, ζώων δὲ πολλῶν πεπτωκότων ἀπὸ τῆς συντόνου ὁδοιπορίας. εὔχου οὖν δέσποτα καὶ ταύτας τὰς πέντε ἢ ἓξ* μονὰς καὶ ἀλύπως ἡμᾶς ὁδεῦσαι, καὶ ἀλύπως περιπτύξασθαι τὴν ἱερὰν ἡμῖν καὶ ὁσίαν κεφαλήν. οἱ περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ιωάννην, Παῦλον, Μακάριον, προσφθέγγονταί σου τὴν ὁσιότητα· καὶ πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐῤῥωμένως, ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης δέσποτα θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε.

ANNO CHRISTI 431.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ
Ο ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

PARS SECVNDA, CONTINENS EA QVÆ IN CONCILIO ACTA SVNT.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

Γρᾶξις α'.

ΜΕΤΑ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, πρὸ δέκα καλανδῶν Ιουλίων, συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων· καὶ καθεσθέντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ καλουμένῃ Μαρίᾳ, τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων·

Κυρίλλου Αλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου· καὶ

Ιουβεναλίου Ιεροσολύμων· καὶ

Μέμνονος τῆς Εφεσίων· καὶ

Φλαυιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ρούφου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων· καὶ

Θεοδότου Αγκύρας Γαλατίας πρώτης· καὶ

Φίρμου Καισαρείας, Καππαδοκίας πρώτης· καὶ

PRINCIPIVM SYNODI.

Actio prima.

POST consulatum dominorum nostrorum, Flauii quidem Theodosii XIII. Valentiniani vero III. semper Augustorum, X. Kalend. Iulii, Synodo congregata in Ephesiorum metropoli ex decreto religiosissimorum & Christianissimorum imperatorum; & considentibus in sanctissima ecclesia, quæ appellatur Maria, religiosissimis & sanctissimis episcopis,

Cyrillo Alexandriæ, qui & Cælestini quoque sanctissimi sacratissimique Romanæ ecclesiæ archiepiscopi locum obtinebat; &

Iuuenali Hierosolymorum, &

Memnone Ephesiorum, &

Flauiano Philippensium, qui Rufi quoque reuerendissimi Thessalonicensium episcopi locum gerebat; &

Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ, &

Firmo Cæsareæ Cappadociæ primæ, &

Acacio Melitenæ Armeniæ,& Ακακίου Μελιτίνης Αρμενίας· κὴ
Iconio Gortynæ Cretæ, & Ικονίου Γορτυνίης τῆς Κρήτης· κὴ
*Peregrino *Perigene Corinthi Helladis, & Περεγρίου Κορίνθου τῆς Ελλάδος· κὴ
Cyro Aphrodisiadis Cariæ,& Κύρου Αφροδισιάδος τ᾽ Καρίας· κὴ
Valeriano Iconii, & Ουαλεριανοῦ Ικονίου· κὴ
Hesychio Parii, & Ησυχίου Παρίου· κὴ
Hellanico Rhodi, & Ελλανίκου Ρόδου· κὴ
Donato Nicopolis, veteris Epiri, & Δονάτου Νικοπόλεως, Ηπείρου παλαιᾶς· κὴ
Euchario Dyrrhachii Epiri nouæ, & Εὐχαρίου Δωρατίου, Ηπείρου νέας· καὶ
*Perrebio *Perecio Pharmali, & *Περεκίου Φαρμάλου· κὴ
Eudoxio Chomatis Lyciæ, & Εὐδοξίου Χώματος τ᾽ Λυκίας· καὶ
Siluano Chæretaporum Phrygiæ, & Σιλουανοῦ *Χαιρετόπου Φρυγίας· καὶ
Beriniano Pergæ Pamphyliæ,& Βερινιανῷ Πέργης τ᾽ Παμφυλίας· κὴ
Amphilochio Sidæ Pamphyliæ, & Αμφιλοχίου Σίδης τῆς Παμφυλίας· κὴ
Epiphanio Cratiæ Honoriadis,& Επιφανίῳ Κρατείας τ᾽ Ονωριάδος· κὴ
Gregorio Cerasuntis Ponti Polemoniaci, & Γρηγορίου Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ· κὴ
Prothymio Comanæ, & Προθυμίου *Κακόνης· κὴ
Palladio Amasiæ Hellesponti, & Παλλαδίῳ Αμασίας Ελλησπόντου· κὴ
Scodrensi, Senecione Codrorum,& Σενεκίωνος Κόδρων· κὴ
Dalmatio Cyzici, & Δαλματίου Κυζίκου· κὴ
Acacio Arcæ, & Ακακίου Αρκης· κὴ
Docimasio Maroniæ Thraciæ, & Δοκιμασίου Μαρωνείας τῆς Θρᾴκης· κὴ
Ioanne Præconesi, & Ιωάννου Προικοννήσου· κὴ
Daniele Coloniæ secundæ Cappadociæ, & Δανιήλου Κολωνίας, Καππαδοκίας δευτέρας· κὴ
Romano Rhaphiæ, & Ρωμανοῦ Ραφίας· κὴ
Pauliano Maiumæ Gazæ, & Παυλιανοῦ Μαϊουμᾶ· Ⓒ
Paulo Anthedonis, & Παύλου Ανθηδόνος· κὴ
Fido Ioppe, & Φίδου Ιόππης· κὴ
*al. Ioanne *Æano Sycamazonis, & *Αἴλιος Συκαμαζόνος· κὴ
Theodoro Gadarorum,& Θεοδώρου Γαδάρων· κὴ
Letoio Libyadis, & Λητοΐου Λιβυάδος· κὴ
*Theodulo *Ampela Helusæ, & *Αμπελᾶ Ελεύσης· κὴ
Aribdilæ, Theodoro Arbelorum, & Θεοδώρου *Αελβήλων· κὴ

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

Πέτρου Παρεμβολῆς· καὶ — Petro Parembolæ, &
Ἰωάννου Αὐγουστουπόλεως· καὶ — Ioanne Auguſtopolis, &
Σαΐδα Φαίνοις· καὶ — Saida Phænis, &
Ρουφίνου Ταβῶν· καὶ — Rufino Taborum, &
Ἀνισίου Θηβῶν· καὶ — Anyſio Thebarum, &
Καλλικράτους Ναυπάκτου· καὶ — *Callicrate Naupacti, & *Halicrate
Δόμνου Ὀπουντίος· καὶ — Domno Opuntis, &
Νικίου Μεγαρῶν· καὶ — Nicio Megarorum, &
Ἀγαθοκλέους Κολωνίας· καὶ — Agathocle Coloniæ, &
*Κασιλίδις. Φήλικος Ἀπολλωνίας, καὶ *Βελλιάδων· καὶ — Felice Apolloniæ, & *Belliadæ, *Helliadæ, &
Θεοδώρου Δωδώνης· καὶ — Theodoro Dodonæ, &
Κυρίλλου Πυλῶν τῆς Χερσονήσου· καὶ — Cyrillo Pylorum Cherſoneſi, &
Ἀνδρείου Χερρονήσου Κρήτης· καὶ — Anderio Cherroneſi Cretæ, &
*Λάπτης. Παύλου *Λάμπης· καὶ — Paulo *Lampæ, & *Lappæ,
Ζηνοβίου Κνωσσοῦ· καὶ — Zenobio Gnoſſi, &
Λουκιανοῦ Τοπείου Θρᾴκης· καὶ — Luciano Toperi Thraciæ, &
Ἐννεπίου Μαξιμιανουπόλεως· καὶ — Ennepio Maximianopolis, &
*Λάμης. Σεκουνδιάνου *Λαμίας· καὶ — Secundiano Lamiæ, &
Δίωνος Θηβῶν Θεσσαλίας· καὶ — Dione Thebarum Theſſaliæ, &
Θεοδώρου Ἐχιναίου· καὶ — Theodoro Echinæi, &
Μαρτυρίου Ἡλιστρῶν· καὶ — Martyrio Heliſtrorum, &
Θωμᾶ Δέρβης· καὶ — Thoma *Derbæ, & *Zerbæ,
Ἀθανασίου Παροσίθου· καὶ — Athanaſio Paroſithi, &
Θεμιστίου Ἰασσοῦ· καὶ — Themiſtio Iaſſi, &
Ἀφθονήτου Ἡρακλείας· καὶ — Aphthoneto Heracleæ, &
Φιλήτου Ἀμαζόνος· καὶ — Phileto Amazonis, &
Ἀπελλᾶ Κιβύρρας· καὶ — Apella Cibyrrhæ, &
Σπουδασίου Κεραμέων· καὶ — Spudaſio Ceramorum, &
Ἀρχελάου Μυώδου· καὶ — Archelao Myndi, &
Φανίᾳ Ἁρπάσων· καὶ — Phania Harpaſorum, &
Προμαχίου Ἀλινδῶν· καὶ — Promachio Alindorum, &
Φιλίππου Περγάμων τῆς Ἀσίας· καὶ — Philippo Pergamorum Aſiæ, &
Μαξίμου Κύμης· καὶ — Maximo Cumæ, &
Δωροθέου Μυρρίνης· καὶ — Dorotheo Myrrhinæ, &
Μαξίμου Ἀσσοῦ· καὶ — Maximo Aſſi, &
*Εὐπόρου. *Ἀπόρου Ὑπέπων· καὶ — Euporo Hypeporum, &
Ἀλεξάνδρου Ἀρκαδιουπόλεως· καὶ — Alexandro Arcadiopolis, &
Εὐτυχίου Θεοδοσιουπόλεως· καὶ — Eutychio Theodoſiopolis, &
Ῥόδωνος Παλαιᾶς πόλεως· καὶ — Rhodone Palæopolis, &

*Euazorũ,	Eutropio* Ægæorum, &	*Εὐτροπίου* Αἰγαίων· &
	Aphobio Colonæ, &	Αφοβίου* Κολωνῶ· κὴ
	Neſtorio Sionenſi, &	Νεστορίου Σιών· κὴ
	Heracleone Tralleorum, &	Ηρακλέωνος Τραλλέων· κὴ
	Theodoto Nyſſæ, &	Θεοδότου Νύσσης· κὴ
	Theodoro Anineti, &	Θεοδώρου Ανινήτου· κὴ
	Timotheo Briulorum, &	Τιμοθέου Βριούλων· κὴ
	Theodoſio Maſtaurorum, &	Θεοδοσίου Μασαύρων· κὴ
	Eutychio Erythrorum, &	Εὐτυχίου Ερυθρῶν· κὴ
	Euſebio Clazomenorum, &	Εὐσεβίου Κλαζομενῶν· κὴ
	Euthalio Colophonis, &	Εὐθαλίου Κολοφωνῶ· κὴ
	Modeſto Aneorum, &	Μοδέστου* Ανεων· κὴ
	Theodoſio Prienæ, &	Θεοδοσίου Πριήνης· κὴ
	Euſebio Magneſiæ, &	Εὐσεβίου Μαγνησίας· κὴ
	Sapricio Paphi Cypri, &	Σαπρικίῳ Πάφῳ τῆς Κύπρου· κὴ
*Cyrenes Cypri,	Zenone* Cyrii, &	Ζήνωνος* Κυρίου· κὴ
*Cattaniæ,	Rhegino* Conſtantiæ, &	Ρηγίνου* Κωνσταντίας· κὴ
	Euagrio Solorum, &	Εὐαγρίου Σολῶν· κὴ
	Cæſario chorepiſcopo, &	Καισαρίου χωρεπισκόπου· κὴ
	Triboniano Aſpendi Pamphyliæ, &	Τριβωνιανοῦ Ασπένδου τῆς Παμφυλίας· κὴ
	Nunechio Selgæ, &	Νουνεχίου Σέλγης· κὴ
	Solone Caralliæ, &	Σόλωνῶ Καραλλίας· κὴ
	Acacio Cotenorum, &	Ακακίου Κοτένων· κὴ
	Niſio Corybraſſi, &	Νησίου Κορυβρασσου· κὴ
	Matidiano Coraciſiorum, &	Ματιδιανοῦ Κορακισίων· κὴ
*Seſennio- rum,	Nectario* Synenſi, &	Νεκταρίου* Συνέων· κὴ
	Eutropio Etennorum, &	Εὐτροπίου Ετένων· κὴ
	Tauriano Lyrbæ, &	Ταυριανοῦ Λύρβης· κὴ
	Euſebio Aſponorum Galatiæ, &	Εὐσεβίῳ Ασπόνων τῆς Γαλατίας· κὴ
	Philumeno Cinnæ, &	Φιλουμένου Κίννης· κὴ
	Aſtrapeto:	Αστραπητοῦ·
	Euſebio Heracleæ Honoriadis, &	Εὐσεβίῳ Ηρακλείας τῆς Ονωριάδος· κὴ
	Paralio Andraporum Helleſponti, &	Παραλίου Ανδράπων τῆς Ελλησπόντου· κὴ
	Siluano Cerataporum, &	Σιλουανοῦ Κερατάπων· κὴ
	Hermogene Rhinocurorum, &	Ερμογένους Ρινοκουρούρων· κὴ
	Euoptio Ptolemaidis Pentapolis, &	Εὐοπτίου Πτολεμαΐδος Πενταπόλεως· κὴ
	Euſebio Peluſii, &	Εὐσεβίου Πηλουσίου· κὴ

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

Εὐλογίου Τερενουθίδος· καὶ — Eulogio Terenuthidis, &
Ἀδελφίου Ονούφεως· ϗ — Adelphio Onuphenſi, &
Παύλου Φλαβωνίας· καὶ — Paulo Flauonenſi, &
Φοιβάμμωνος Κοπτοῦ· καὶ — Phœbammone Copti, &
Θεοπέμπτου Καβάσου· καὶ — Theopempto Cabaſi, &
Μακαρίου Μετήλεως· ℭ — Macario Metelenſi, &
Ἀδελφίου Σαέως· καὶ — Adelphio Saenſi, &
Μακεδονίου Ξοέως· καὶ — Macedonio Xoenſi, &
Μαρίνου Ηλιουπολιτῶν· καὶ — Marino Heliopolis, &
Μητροδώρου Λεόντων· καὶ — Metrodoro Leontorum, &
Μακαρίου Αντέου· καὶ — Macario Antei, &
Παβίσκου Απόλλωνος· καὶ — Pabiſco Apollonis, &
Πέτρου Οξυρίγχου· καὶ — Petro Oxyrinchi, &
Στρατηγίου Αθριβίδος· καὶ — Strategio Athribidis, &
Ἀθανασίου Παραλίου· καὶ — Athanaſio Paralii, &
Σιλουανοῦ Κοπρειτίδος· καὶ — Siluano Coprithidis, &
Ἰωάννου Ηφαίστου· καὶ — Ioanne Hephæſti, &
Ἀριστοβούλου Θμουέως· καὶ — Ariſtobulo Thmueos, &
Θεώνος Σεθροίτου· ℭ — Theone Sethroeti, &
Λαμπετίου Κασσίου· ϗ — Lampetio Caſſii, &
Κύρου Αχαιῶν· ℭ — Cyro Achæorum, &
Πουπλίου Ολβίας· ℭ — Publio Olbiæ, &
Σαμουὴλ Δυσθέως· ℭ — Samuele Dyſthenſi, &
Ζηνοβίου Βάρκης· ϗ — Zenobio Barcæ, &
Ζήνωνος Τευχείρων· ϗ — Zenone Teuchirorum, & — * Teucrorum,
Δανιήλου Δάρνεως· ϗ — Daniele Darnenſi, & — * Dardanorum,
Σωσιπάτρου Σεπτιμιακῆς· ℭ — Soſipatro Septimiacæ, &
Εὐσεβίου Νειλοπόλεως· ℭ — Euſebio Nilopolis, &
Ηρακλείδου Ηρακλέης· ϗ — Heraclide Heracleæ, &
Χρυσαορίου Αφροδίτων· ℭ — Chryſaorio Aphroditæ, &
Ἀνδρέου Ἑρμοπόλεως· ℭ — Andrea Hermopolis, &
Σαβίνου Πανός· ℭ — Sabino Panenſi, &
Ἀβραὰμ Οστρακίνης· ℭ — Abraam Oſtracenæ, &
Ἱέρακος Αφναίου· ℭ — Hierace Aphnæi, &
Ἀλυπίου Ἑλύπου Σελῆ· ϗ — Alypio Selæ, &
Ἀλεξάνδρου Κλεοπατρειδῶν· ϗ — Alexandro Cleopatridis, &
Ἰσαὰκ Ταβᾶ· ℭ — Iſaac Tauæ, &
Ἀμμωνίου Βουτοῦ· ℭ — Ammone Buti, & — * Botorum,
Ηρακλείδου Θοίνεως· ℭ — Heraclide Thyneos, &
Ἰσαὰκ Ελεαρχίας· ϗ — Iſaac Elearchiæ, &

Heraclito Tamiathidis, &
Theona Psychi, &
Ammonio Panephesi, &
Bessula diacono Carthaginis:

Petrus presbyter Alexandriæ, & primicerius notariorum, dixit: Cum religiosissimus Nestorius sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopus nuper esset creatus, diesque ab illius creatione fluxissent non admodum multi, mox nonnullæ expositiones eius ex vrbe Constantinopolitana a quibusdam allatæ sunt, quæ lectores perturbando, non exiguum in sancta ecclesia tumultum concitarunt. Hoc autem cum Cyrillus piissimus Alexandriæ episcopus resciuisset, vnam ac alteram item epistolam suasionis & commonitionis plenam ad eius reuerẽtiam scripsit. Ad quas ille respondens, abnuit omnia, & paræneticis ad se missis repugnauit. Porro cum religiosissimus episcopus Cyrillus didicisset, literas & suarum quoque expositionũ libellos Romam misisse; & ipse quoque Possidonium diaconum suum ad Cælestinum piissimum Romanæ ecclesiæ episcopum cum literis & eiusmodi mandato misit: Si literas, & expositionum illius codices redditos compereris, & tu quoque meas literas redde: sin autem, ne reddas, sed huc referas. Possidonius ergo cum comperisset, tam epistolas, quam expositiones illius Cælestino fuisse exhibitas, compulsus est ipse quoq; quas ferebat exhibere. Cælestinus porro ea quæ oportebat, perspicue rescripsit. Cum igitur imperiali &

Ἡρακλείτου Ταμιαθίδος· καὶ
Θεωνᾶ *Ψυχοῦς· καὶ
Αμμωνίου Πανεφέσου· καὶ
*Βεσουλᾶ διακόνου Καρθαγένης·

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων, εἶπεν· Ἐπὶ πρότερον τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου χειροτονηθέντος ἐπισκόπου τῇ ἁγίᾳ Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίᾳ, καί τινων οὐ πολλῶν διαδραμουσῶν ἡμερῶν, παρηνέχθησαν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρᾶτινων ἐξηγήσεις αὐτοῦ, ἐκταράττουσαι τοὺς ἀναγινώσκοντας, ὡς πολὺν ἐκ τούτου ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις γενέσθαι τὸν θόρυβον. τοῦτο μαθὼν ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος τῆς Αλεξανδρείας ἐπίσκοπος Κύριλλος, ἔγραψε πρώτην καὶ δευτέραν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ, συμβουλῆς καὶ παραινέσεως γεμούσας. πρὸς ταύτας αὐτέγραψεν ἀνανεύων, καὶ ἐναντιούμενος τοῖς ἀπεσταλμένοις. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι μαθὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος, ὅτι καὶ εἰς τὴν Ρώμην ἀπεστάλησαν παρ' αὐτοῦ ἐπιστολαὶ, καὶ βιβλία τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, ἔγραψε καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ρώμης Κελεστῖνον διὰ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου, ἐντειλάμενος αὐτῷ, ὅτι περ εἰ εὑρεθείη ἀποδοθέντα αὐτῷ τὰ βιβλία τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, καὶ αἱ ἐπιστολαὶ, ἀπόδος καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ γράμματα· εἰ δὲ μὴ, ἄγαγε αὐτὰ ἐνταῦθα μὴ ἀποδοθέντα. οὗτος εὑρὼν τὰς ἐξηγήσεις, καὶ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ ἀποδοθείσας, ἀναγκαίως καὶ αὐτὸς ἀποδέδωκε. καὶ γέγραπται τὰ εἰκότα παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, τύπον φανερὸν περιέχοντα. ἐπεὶ οὖν ἐκ βασιλικοῦ καὶ θεοφι-

Anno Christi 431.
*Ψυχοῦ·
*Μέσουλα

Anno Christi 431.

θεοφιλοῦς νεύματος ἡ ἁγία ὑμῶν συγκεκρότηται σύνοδος σύμπασα, ἀναδιδάσκομεν ἀναγκαίως, ὅπως δὴ καὶ τοὺς ὑπὲ τούτοις χάρτας μὴ χείρας ἔχητε πρὸς τὸ παρεισάγειν τῇ ὑμῶν θεοσεβείᾳ.

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὸ θεοφιλὲς τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων γράμμα, τὸ πρὸς ἕκαστον τῶν μητροπολιτῶν γραφέν, ᾧ προλαμπέτω τῶν παρατιθεμένων νυνὶ ὑπομνημάτων. Οὗπερ προκομισθὲν διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Πέτρου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας, ἀνεγνώσθη οὕτως.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς, νικηταὶ, τροπαιοῦχοι, μέγιστοι, ἀεισέβαστοι Αὔγουστοι, Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ. Ἠρώτηται τὰ εἰς θεὸν εὐσέβειας ἡ τῆς ἡμετέρας πολιτείας καθέστασις· καὶ τὰ λοιπά.

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· Τοῦτο ἡμῖν μαρτυρηθῆ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς πόλεως Ἐφέσου Μέμνονος, πόσος ἀριθμὸς ἡμερῶν ἐξῆκε μὴ πω ἄφιξιν ἡμῶν.

Μέμνων ἐπίσκοπος πόλεως Ἐφέσου εἶπεν· Ἀπὸ τῆς ὡρισμένης προθεσμίας ἐν τῷ εὐσεβεῖ καὶ θεοφιλεῖ γράμματι, παρῆλθον ἡμέραι δεκαέξ.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀρκούντως ἡ ἁγία καὶ μεγάλη αὕτη σύνοδος διεκαρτέρησεν, ἐκδεχομένη πω ἄφιξιν τῶν ἥξειν προσδοκηθέντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. Ἐπεὶ δὲ πολλοὶ τῶν ἐπισκόπων, ἃ μὲν ἀῤῥωστίᾳ περιέπεσον, ὑποχόνδρους δὲ καί τινες, καὶ ἔστιν ἀκόλουθον τὸ ἱκανὸν ἤδη

religioso nutu sacra vestra Synodus in hunc locum conuenerit, necessario indicamus, nos eiusmodi epistolas præ manibus habere, vt fiat quod pietati vestræ placuerit.

Iuuenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Legatur pia piissimorum Christianissimorumque imperatorum nostrorum sacra ad omnes metropolitanos destinata, & commentariis rerum de quibus nunc agere incipimus, sua luce præfigatur. Quæ mox per Petrum reuerendissimum Alexandrinæ ecclesiæ presbyterum prolata, & in hunc modum lecta est.

Imperatores Cæsares, Theodosius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi, semper Augusti, Cyrillo episcopo. Pendet a religione qua Deus colitur, nostræ reipublicæ status, &c.

Firmus Cæsareæ Cappadociæ episcopus dixit: Reuerendissimus sanctissimusque Ephesinæ ciuitatis episcopus Memnon nobis exponat, quot elapsi iam sint dies post nostrum in hanc ciuitatem aduentum.

Habetur supra part. 1. c. 32.

Memnon episcopus vrbis Ephesi dixit: A præfinita die in piis & religiosis literis præteriere sexdecim dies.

Cyrillus Alexandriæ episcopus dixit: Sacra & magna hæc Synodus satis iam hactenus cunctata, Deo dilectissimorum episcoporum, qui venturi sperabantur, aduentum expectauit. Quia ergo multi ex episcopis in ægritudinem inciderunt, & nonnulli decesserunt; tempus monet, vt decretis

facturi satis, de his quæ ad fidem statuendam pertinent, in vtilitatem totius orbis terrarum disserere incipiamus. Proinde chartulæ illæ, quæ ad præsens institutum faciunt, ordine recitentur, maxime quod alterum iam piissimorum Christianissimorumq; impp. nostrorum decretum per Candidianum magnificum illustremq; deuotorum domesticorum comitem prælectum est, quod præcipit, vt quæ ad fidei quæstionem spectant, discutiantur, ac citra omnem cunctationē definiantur.

Theodotus Ancyræ episcopus dixit: Schedarum lectio suo tempore seruetur: nunc vero curandum est, vt piissimus Nestorius synodicis actis præsto sit; vt ea quæ ad religionem pertinent, communi omnium sententia & consensu constituantur.

Hermogenes Rhinocurorum episcopus dixit: Hesterno die a vestra pietate destinati sumus, vt religiosissimum Nestorium ne a Synodi consessu abesse vellet, admoneremus: & eum adiimus, deque eo monuimus; respondit autem: Mecum deliberabo, & si quidem venire me oportuerit, veniā.

Athanasius episcopus Paraliæ dixit: Heri a vestra pietate ad religiosissimum episcopum Nestorium missi sumus, eumdem vt sacræ huius Synodi cœtui præsto esset, monituri. Conuenimus hominem, deque re præsenti certiorem fecimus. Ille vero se rem consideraturum, ac si illi necessarium videretur, vtique se affuturum spopondit.

Petrus Parembolorum episco-

τοῖς τεθεσπισμένοις πράττεσθαι, καὶ τὰ περὶ τῆς πίστεως διαλαβεῖν εἰς ὠφέλειαν ἁπάσης τῆς ὑπ' οὐρανόν· ἀναγινωσκέσθω καθ' ἑξῆς τὰ εἰς τὴν ὑπόθεσιν συντελοῦντα χαρτία· μάλισθ' ὅτι καὶ δεύτερον θέσπισμα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ὑπανεγνώσθη τῇ συνόδῳ διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Κανδιδιανοῦ, τὸ προστάττον, τὰ τῆς πίστεως ἐρευνᾶσθαι, καὶ τυποῦσθαι δίχα πάσης ἀναβολῆς.

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ἡ μὲν τῶν χαρτίων ἀνάγνωσις ἔσται κατὰ τὸν δέοντα καιρόν. νῦν μὲν τοι ἀκόλουθόν ἐστι τοῖς πραττομένοις συνεῖναι καὶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὥστε τὰ τῆς εὐσεβείας στῆναι ἐκ κοινῆς γνώμης καὶ συναινέσεως.

Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Ῥινοκουρούρων εἶπεν· Ἀπεστάλημεν κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας, ὑπομνῆσαι τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, συνεδρεῦσαι εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον· καὶ παρεγενόμεθα πρὸς αὐτὸν, ὑπομιμνήσκοντες περὶ τούτου.* ὁ δὲ διεβεβαιοῦτο λέγων, ὅτι σκοπῶ· καὶ ἐὰν δεήσῃ με ἐλθεῖν, ἔρχομαι.

Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος * Παράλου εἶπεν· Ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν, ὥστε ὑπομνῆσαι τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, συνεδρεῦσαι εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον· καὶ παρεγενόμεθα πρὸς αὐτὸν, ὑπομιμνήσκοντες περὶ τούτου. ὁ δὲ διεβεβαιοῦτο λέγων, ὅτι σκοπῶ· καὶ ἐὰν δεήσῃ με ἐλθεῖν, ἔρχομαι.

Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν

Anno Christi 431.

* ἢ ὅτι, τοῦτο σκοπῶ.

* Παραλίας

ANNO CHRISTI 431.

εἶπε· Κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ἐπομνῆσαι αὐτὸν, ὅπως καὶ τὴν σήμερον ἡμέραν συνεδρεύσῃ ἡ ἁγία σύνοδος. καὶ ἀπεκρίνατο λέγων, ὅτι σκοπῶ· καὶ ἐὰν δέῃ με ἐλθεῖν, ἔρχομαι. ὑπεμνήσθησαν δὲ καὶ οἱ ὄντες ἐκεῖ εὐλαβέστατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ὄντες μικρῷ πρὸς ἓξ ἢ ἑπτά. καὶ εἶπον καὶ αὐτοί· σκοποῦμεν, καὶ ἐὰν δοκιμάσωμεν, αὔριον ἐρχόμεθα.

Παῦλος ἐπίσκοπος Λάμπης εἶπε· Τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ μακαρίας συνόδου ἐπιτρεψάσης πορευθέντας ἡμᾶς πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, καὶ ἐπομνῆσαι τοῦτον, ὥστε καὶ τὴν σήμερον ἡμέραν παραγενέσθαι ἐπὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ μακαρίας συνόδου· παραγενόμενος κἀγὼ μετὰ τῶν ἁγίων ἀδελφῶν τῶν ἤδη καταλειφθέντων, ὑπεμνήσαμεν αὐτὸν, ὥστε καὶ τὴν σήμερον ἡμέραν παραγενέσθαι ἐπὶ τὴν ἁγίαν ὑμῶν συνόδου, καὶ συνεδρεῦσαι. ὁ δὲ ἔφη· εἰ δοκιμάσω, φησὶ, ποιήσω καὶ παραγένομαι. ἐμόνον δὲ αὐτὸν ὑπεμνήσαμεν, ἀλλὰ καί τινας, οἷς εὕρομεν μετ' αὐτοῦ εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις τυχόντας. ἦσαν δὲ μετ' αὐτοῦ μικρῷ πρὸς ἓξ ἢ ἑπτὰ ἐπίσκοποι.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπε· Διαβάντες τινὲς τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, ὑπομνήσουσι καὶ αὖθις, ὥστε παραγενέσθαι αὐτὸν, καὶ συνεδρεῦσαι τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Καὶ ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἑλεύσης Παλαιστίνης, Ἀνδήριος ἐπίσκοπος Χερρονήσου Κρήτης, Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος *Καβάσων Αἰγύπτου, καὶ Ἐπαφρόδιτος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἑλληνίκου τῶν Ροδίων

*Καβάσων

pus dixit: Missi a vestra pietate heri ad reuerendissimum episcopum Nestorium, hac ipsa die sacram Synodum sessionem habituram indicauimus. qui respondit: Cogitabo, & si quidem opus fuerit, vestro me cœtui adiungam. Simul sex quoque aut septem alios reuerendissimos episcopos, qui ibidem aderant, eadem de re cõmonefecimus. Qui ipsi itidem: Deliberabimus, & si quidem ita visum fuerit, crastina die accedemus, dixerunt.

Paulus episcopus Lampæ dixit: Sancta ac beata vestra Synodo præcipiente, ad reuerendissimum Nestorium accessimus cum sanctis fratribus qui iam deposuerunt; eumdemq; vt hodierna die ad sanctam ac beatam vestram Synodum sese adiungeret, vnaque vobiscum consideret, admonuimus. Ille autem: Si, inquit, mihi placuerit, ad id tempus adero. Neque illum solum admonuimus, sed & quosdam quoque alios reuerendissimos episcopos, quos apud illum inuenimus. Erant autem cum illo plus minus sex aut septem episcopi.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Abeant rursum alii nonnulli ex religiosissimis episcopis, qui illum denuo adesse, nec non ad sanctam hanc Synodum accedere moneant.

Et destinati sunt a sancta Synodo Theodulus Helusæ Palæstinæ, Anderius Cherronesi Cretæ, Theopemptus Cabasorum Ægypti, episcopi, & Epaphroditus lector & notarius Hellanici piissimi Rhodiorum ciuitatis epi-

ſcopi. Syngrapha autem, quam a ſancta Synodo ad religioſiſſimum epiſcopum Neſtorium iidem afferebant, huius ſententiæ erat.

Oportebat quidem pietatem tuam per religioſiſſimos piiſſimoſque epiſcopos, vt ad ſacram Synodum, quæ in ſancta & catholica eccleſia hoc ipſo die celebratur, veniret, heſterno die admonitam, nullatenus defuiſſe. Quoniam vero ſanctitas tua in Synodo deſiderata eſt, per Theopemptũ, Anderium & Theodulum, religioſiſſimos piiſſimoſque epiſcopos, & Epaphroditum lectorem & Rhodiorum ciuitatis notarium neceſſario te denuo rogamus, vt te nobis adiungas, neque vllo pacto ab earum rerum tractatione, quæ iam præ manibus ſunt, diutius abeſſe pergas: præſertim cum religioſiſſimi, Deoque addictiſſimi imperatores vrgeant, vt ceteris omnibus poſthabitis, ad fidem confirmandam ſummo ſtudio incumbamus.

His porro reuerſis, Petrus preſbyter Alexandrinus & notariorum primicerius dixit: Quandoquidem religioſiſſimi piiſſimique epiſcopi, qui a ſancta Synodo ad Neſtorium miſſi fuerant, redierunt; poſtulamus, vt coram exponant, quale reſponſum ab illo acceperint.

Theopemptus Cabaſorum epiſcopus dixit: A ſancta & magna hac Synodo ad religioſiſſimum Neſtorium deſtinati, in eius domum venimus. Et videntes multitudinem militum cum fuſtibus, noſtrum aduentum ei indicari rogauimus. Illi autem, ne id fieret, impediebant, dicentes ſeorſim nonnihil quieſcere, ſeque ne

πόλεως· ἐπιφερόμενοι καὶ παραναγνωστικὸν τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς αὐτῶν τῶν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, περιέχον οὕτως. Anno Christi 431.

Εδεῖ μὲν ὑπομνησθεῖσαν τὴν σὴν θεοσέβειαν τῇ χθὲς ἡμέρᾳ διὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, ἐφ' ᾧ τε συνδραμεῖν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, τὴν σήμερον συγκροτουμένην ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, μὴ ἀπολειφθῆναι ταύτης. ἐπεὶ δὲ συναχθείσης τῆς ἁγίας συνόδου ἀπελείφθη ἡ σὴ ὁσιότης, ἀναγκαίως πάλιν διὰ Θεοπέμπτου, καὶ Θεοδούλου, καὶ Ανδηρίου, τῶν εὐλαβεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, καὶ Επαφροδίτου ἀναγνώστου καὶ νοταρίου τῆς Ροδίων πόλεως, παρακαλοῦμέν σε παραγενέσθαι, καὶ μὴ ἀπολειφθῆναι τῶν πραττομένων· τῷ μάλιστα τοῦ εὐσεβεστάτους καὶ θεοφιλεστάτους βασιλέας προστάξαι, πάντα παραλιπόντας ἡμᾶς τὴν περὶ τῆς πίστεως βεβαίωσιν ποιήσασθαι.

Καὶ ἐπανελθόντων αὐτῶν, Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων εἶπεν· Επειδὴ παραγεγόνασιν οἱ ἀποσταλέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου εὐλαβέστατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ἀξιοῦμεν αὐτοῦ καταθέσθαι, ποίαν ἀπόκρισιν εἰλήφασι.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος *Καβάσσου εἶπεν· Αποσταλέντες παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μελάλης συνόδου πρὸς τοῦ εὐλαβέστατον Νεστόριον, ἐγενόμεθα ἐν τῇ τούτου οἰκίᾳ. καὶ θεωρήσαντες πλῆθος στρατιωτῶν μετὰ ῥοπάλων, παρεκαλέσαμεν μηνυθῆναι. οὗτοι δὲ κεκωλύκασιν ἡμᾶς, λέγοντες· ἰδιάζει, καὶ ἀναπαύεται, καὶ ἐκε-

*Καβάσσου

ANNO CHRISTI 431. λαὸς ἅπαμεν μηδένα συγχωρῆσαι εἰσελθεῖν, καὶ σωτυχεῖν αὐτῷ. ἡμῶν δὲ λεγόντων, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἡμᾶς ἀποστῆναι, εἰ μὴ ἀπόκρισιν δεξόμεθα· ἀπέστειλε δὲ πρὸς αὐτὸν βραναγνωστικὸν ἡ ἁγία συνοδος παρακαλοῦσα, ὥστε ἅμα αὐτοῖς συνεδρεῦσαι. ἐξελθόντες οὖν οἱ κληρικοὶ αὐτοῦ, τὰ αὐτὰ τοῖς στρατιώταις ἡμῖν ἀπεκρίναντο. ὡς δὲ ἐπεμείναμεν (τὰ αὐτὰ τοῖς στρατιώταις) ζητοῦντες ἀπόκρισιν δέξασθαι, ἐξελθὼν ὁ καθωσιωμένος τελεσιῶ Φλωρέντιος, ὁ συνὼν Κανδιδιανῷ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ καὶ συνδοξοτάτῳ κόμητι τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων, βραδύνασεν ἡμᾶς μεῖναι, ὡς μέλλων ἡμῖν ἀπόκρισιν φέρειν. καὶ δὴ ἐδεξάμεθα. ὕστερον ἐξελθὼν μετὰ * κληρικῶν αὐτοῦ, ἔφη πρὸς ἡμᾶς· ἐγὼ μὲν ἰδεῖν αὐτὸν οὐ δεδώνημαι· ἐδήλωσε δὲ, ὥστε εἰπεῖν τῇ θεοσεβείᾳ ὑμῶν, ὅτι μετὰ τὸ συνελθεῖν πάντας σὺν ἐπισκόποις, συντυγχάνομεν αὐτοῖς. ἡμεῖς δὲ διαμαρτυρόμενοι καὶ αὐτὸν, καὶ σὺν παρόντας στρατιώτας πάντας, καὶ σὺν κληρικοῖς αὐτοῦ, ἀνεχωρήσαμεν.

Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἐλευσίνης εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ ἤκουσα, καὶ τὰ αὐτὰ κατέπεμψα.

Ἀνδήριος ἐπίσκοπος Χερρονήσου Κρήτης εἶπε· Καὶ αὐτὸς σὺν τῷ ὅρῳ τῆς ἁγίας καὶ μακαρίας συνόδου παραγενόμενος ἐκεῖ, τὰ αὐτὰ εἶπον καὶ ἤκουσα, ὥσπερ ἀπαραλείπτως κατέθεντο οἱ μετ' ἐμοῦ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἐπειδὴ οὐδὲν πρόσφορον παραλιπεῖν τῶν ἡκόντων εἰς ἀκολουθίαν ἐκκλησιαστικὴν, φανερὸν τυγχάνοντος, ὅτι χθὲς τε καὶ σήμερον δεύτερον ὑπομνησθεὶς ὁ θεοφιλέστατος Νεστόριος ἐκ

quempiam omnino conueniendi sui causa intromitterent, iussos esse. Cum vero assereremus fieri nō posse, vt nullo accepto responso recederemus, quod sancta Synodus publico scripto illum citaret, suoque conuentui modis omnibus adesse cuperet; illius clerici egressi, idem quod milites, responderunt. At vero vbi perstamus, responsum vrgentes, Florentius deuotus tribunus, qui cum Candidiano magnificentissimo glorioſissimoque deuotorum domesticorum comite vna venerat, in medium prodiens, tamquam qui responsum aliquod allaturus sit, expectare nos iubet. Paremus non grauatim. Tandem vna cum quodam Nestorii clerico foras egressus, ita nos affatur: Mihi quidem Nestoriū videre non licuit; per alios tamen significauit, cum omnes episcopi simul conuenerint, tum se quoque affuturum. Atque hæc vestræ pietati renuntio. Nos vero contestati & ipsum, & omnes præsentes milites, & clericos eius, recessimus.

Theodulus Helusæ episcopus dixit: Ego quoque eadem audiui, eademque refero.

Anderius Cherronesi Cretæ episcopus dixit: Et ego quoque, qui sanctæ Synodi iussu illuc me contuli, sicuti religioſissimi episcopi collegæ mei accurate retulerunt, eadem dixi & audiui.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Quoniam nihil ex iis quę ad eccleſiasticum ordinem pertinēt, prætermitti par est: cum certum sit, piissimum Nestorium & heri, & hodie denuo vocatum

non comparuisse, & tertia rursum citatione accersatur. Religiosissimi proinde sacrorum comministri, Anysius Thebarum Helladis, Domnus eiusdem Helladis, Ioannes Hephæsti Augustamnicæ, & Daniel Darnensis Libyæ, episcopi eodem rursum se conferant; vt accedat, tertio commonefaciant. Et abierunt cum Anysio notario & lectore Firmi Cappadociæ episcopi, qui anagnosticum deferebat, quod ita sonabat.

Sancta Synodus Canonibus obtemperans, teque leni patientique animo hactenus ferens, en tertio ad suum consessum te inuitat. Digneris itaque vel nunc tandem huic te adiungere, eorumque dogmatum quæ hæretice pro concione disseminasse diceris, in communi ecclesiæ conuentu rationem reddere. Quod si tu ipse non accesseris, responderisque ad ea quæ tibi de scripto siue citra scriptum obiiciuntur, scito sanctissimam Synodum necessitate compulsam ea de te prolaturam, quæ sanctorum patrum Canonibus sane sancita.

Posteaquam vero & hi quoque reuertissent, Petrus presbyter Alexandrinus & notariorum primicerius dixit: Quoniam & hac quoque vice religiosissimi episcopi huc redierunt, petimus vt referant, quale responsum consecuti sint.

Ioannes Hephæsti episcopus dixit: Missi a sancta hac Deoque dilecta Synodo, vt piissimum Nestorium tertio moneremus, quo vel nunc tandem sanctæ huic Synodo sese adiungeret, & fidei doctrina ipso præsente discuteretur,

ἀπήντησε, καὶ τρίτῳ πάλιν παραναγνωστικῷ ὑπομνησθήσεται· διαβαινόντων δηλαδὴ Ανισίου ἐπισκόπου Θηβῶν τῆς Ελλάδος, καὶ *Μέμνονος ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς Ελλάδος, καὶ Ιωάννου ἐπισκόπου Ηφαίστου τῆς Αὐγουσταμνικῆς, καὶ Δανιήλου ἐπισκόπου Δάρνεως τῆς Λιβύης, τῶν θεοσεβεστάτων συλλειτουργῶν, καὶ ἐκ τρίτου ὑπομιμνησκόντων αὐτόν. καὶ ἀπῆλθον μετὰ Ανισίου τοῦ νοταρίου καὶ ἀναγνώστου Φίρμου τοῦ ἐπισκόπου Καππαδοκίας, ἐπιφερομένου τὸ παραναγνωστικὸν, περιέχον οὕτως.

Τρίτῃ ταύτῃ κλήσει τὴν εὐλάβειάν σου συγκαλεῖ ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος, τῷ κανόνι ὑποταττομένη, καὶ νέμουσά σοι τὴν ἀνοχὴν καὶ μακροθυμίαν. καταξίωσον κἂν νῦν γοῦν ἀπαντήσας ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν φασί σε εἰρηκέναι ἐπ' ἐκκλησίας αἱρετικῶν δογμάτων ἐπὶ τοῦ κοινοῦ τῆς ἐκκλησίας· εἰδὼς, ὅτι εἰ μὴ ἀπαντήσας σὺ στῆς πρὸς τὰ ἀγράφως καὶ ἐγγράφως κατὰ σοῦ λεγόμενα, ἀνάγκην ἕξει ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος τὰ δοκοῦντα τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων κανόσιν ἐπὶ σοὶ ὁρίσαι.

Ων ἐπανελθόντων, Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων εἶπεν· Επειδὴ καὶ νῦν ἐπανῆλθον οἱ ἀποσταλέντες εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, παρακαλοῦμεν καταθέσθαι, ποίας ἀποκρίσεως ἔτυχον.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Ηφαίστου εἶπεν· Αποσταλέντες παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ θεοφιλοῦς συνόδου, ὥστε διὰ τοῦ παραναγνωστικοῦ τοῦ τρίτου ὑπομνῆσαι τὸν θεοσεβέστατον Νεστόριον, συνδραμεῖν κἂν νῦν γοῦν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, πρὸς τὸ παρούσης αὐτοῦ τῆς θεοσεβείας τοῦ περὶ τῆς πίστεως κατεξετα-

Anno Christi 431.

* Δέμνου

ANNO CHRISTI 431.

πᾶσαι λόγοις, ἀκολούθως τοῖς προστεταγμένοις ἡμῖν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἀφικόμεθα εἰς τὸ πύστου καταγώγιον. καὶ ἐν τοῖς προθύροις γνόμενοι, ὄχλου πλῆθος στρατιωτῶν μετὰ ῥοπάλων ἑστῶτα εὕρομεν ἐν αὐτοῖς τοῖς προθύροις αὐτοῦ. παρεκαλέσαμεν δὲ, ὥστε ἢ ὑπηρέτας ἡμῖν εἰς τὸν πυλῶνα γενέσθαι τῆς οἰκίας, ἔνθα διάγει ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος Νεστόριος, ἢ γοῦν αὐτὸν ἡμᾶς καταμηνῦσαι ἀπεστάλθαι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου μετὰ παρακαταθήκης τόπου, τῷ πρέπειν αὐτὸν καὶ μετὰ πάσης προθυμίας καλουμένους εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον. καὶ πολὺ διετελέσαμεν, οὐδὲ παρὰ τὴν σκιὰν τοῦ ὑπερέχοντος, ὑβριστικῶς ἐνδιατρίβοντες παρὰ τῶν στρατιωτῶν, ὑποπτευόντων ἡμᾶς τὴν φάσιν, καὶ μηδεμίαν ἡμῖν φιλανθρωπίας ἀπόκρισιν προσφερόντων. ὡς δὲ ὑπὲρ πολὺ ἐπεμείναμεν παρακαλοῦντες, καὶ λέγοντες, ὅτι τέσσαρες ἐσμὲν ἐπίσκοποι τὸν ἀριθμὸν, οὐχ ὕβρεως ἕνεκα ἀπεστάλημεν, οὐχ ὥστε ἐφύβειστόν τι προσάξαι τῆς μὴ προσηκόντων, ἀλλ' ὥστε μετὰ πάσης ἀκολουθίας καὶ νῦν ὑποφανῆναι, εἰς τὴν βιαίαν ταύτην ἐκκλησίαν παραγενέσθαι, καὶ συνεδρεῦσαι ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ· τελευταῖον δὲ στρατιώτας ἀπέπεμψαν φάσκοντες, μηδεμίαν ἄλλην ἀπόκρισιν ἡμᾶς λαμβάνειν, κἂν μέχρις ἑσπέρας ἐκδεχώμεθα ἐν τοῖς προθύροις τῆς οἰκίας. προσέθηκαν δὲ καὶ τοῦτο, φάσκοντες διὰ τοῦτο ἵστασθαι ἐν τοῖς προθύροις, ὥστε μὴ ὑπηρέτας μηδενὶ τῶν ἀπὸ τῆς συνόδου εἰσελθεῖν, ταύτας εἰληφότες παρ' αὐτοῦ τὰς ἐντολάς. Ἀνύσιος ἐπίσκοπος Θηβῶν εἶπεν· Ἃ μὲν κατέθετο ὁ ἁγιώτατος ἀδελφὸς καὶ συλλει-

pro eo ac vestra sanctitas nobis præceperat, recta ad illius hospitium nos contulimus. Ceterum cum vestibulo appropinquaremus, non paruam militum fustibus armatorum manum in ipso vestibulo inuenimus. Rogauimus, vt vel ad ædium, quas idem reuerendissimus Nestorius incolit, ianuam nos admittant, vel saltem vt ipsi illum, nos iam adesse, certiorem faciant, a sacra Synodo cũ tertia citatione destinatos, qua ille blande, omniq; cum mansuetudine inuitatur. Verum diu multumque præstolati sumus, ne ad vmbram quidem a satellitibus cõsistere permissi, imo vero insolenter repulsi, deque locis exturbati. Sed neque vllo quoque humano beneuoloque responso nos dignabantur. Porro autẽ cum diu multumq. e expectassemus, illud repetentes, quod quatuor tantum episcopi præsto sumus, nullo conuiciandi studio missi, neque ob id missi, vt quidpiam contumeliosum aut inhonestum agamus, sed vt secundum iuris ordinem etiam nunc illum admoneamus, vt ad sacram hanc ecclesiam properans sanctæ Synodo intersit: tandem milites nos dimiserunt, dicentes, aliud nullum responsum nos esse ablaturos, etiam si ad vesperam vsque in domus vestibulo opperiremur. Addunt & hoc quoque, nempe ea de causa vestibulo se custodes adhibitos, illudque ab ipso in mandatis accepisse, ne vllum omnino, qui a Synodo missus esset, ad ipsum ingredi permittant.

Anysius Thebarum episcopus dixit: Quæ sanctissimus frater &

comminister Ioannes exposuit, ea vera sunt; siquidem multo temporis spatio in vestibulo piissimi Nestorii consistentes, hæc vidimus & audiuimus.

Domnus Opuntis Helladis episcopus dixit: Quæ sanctissimi Deoq; dilectissimi fratres & comministri Ioannes & Anysius exposuerũt, hęc ego etiã vidi & audiui.

Daniel Darnensium episcopus dixit: Quæ exposuerunt piissimi episcopi, hæc audiui, & vera sunt.

Hinc incipit sacra Synodus examinare Nestorii dogmata.

Iuuenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Quamuis ecclesiasticæ sanctiones sat esse statuant, si rei ad diluenda obiecta crimina tertio citentur; nos tamen religiosissimum Nestorium quarta insuper citatione aduocare per Deo amabilissimos episcopos parati eramus. Verum quod satellitum turmis ædes suas vndique obsessas habeat, quodque nemini, sicuti reuerendissimi episcopi inde redeuntes testati sunt, aditum ad se patefaciat; manifestum est, conscientia nequaquam pura sanctæ huius Synodi conspectum recusare. Proinde iuxta canonicas sanctiones quæ iam præ manib. sunt, & ad rectam piamque fidem nostram corroborandam cõferunt, ea capessantur. In primis autem recitetur fides, quam trecenti decem & octo patres & episcopi Nicææ quondam congregati exposuerunt; vt sententiis ad fidei doctrinam spectantibus cum ea expositione collatis, cõsentientes

τουργὸς Ιωάννης, ἀληθῆ εἰσιν. ἐπὶ πλεῖον γὰρ στάντων ἡμῶν ἐν τοῖς προθύροις τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ταῦτα εἴδομεν, καὶ ἠκούσαμεν. Anno Christi 431.

*Δόμνος ἐπίσκοπος Οπουῦντος τῆς Ελλάδος εἶπεν· Ἅπερ κατέθεντο οἱ ἁγιώτατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ Ιωάννης καὶ Ανύσιος, ταῦτα κἀγὼ εἶδον, καὶ ἤκουσα. *Μέμνων

Δανιῆλος ἐπίσκοπος *Δάρνεων εἶπεν· Ἅπερ κατέθεντο οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, ταῦτα ἤκουσα, καὶ ἀληθῆ εἰσιν. *Δάρνων

Εντεῦθεν ἡ θεία σύνοδος ἄρχεται δοκιμάζειν τὰ Νεστορίου δόγματα.

Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων εἶπε· Τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἀρκεῖσθαι κελευόντων τῇ τρίτῃ κλήσει εἰς ἀπολογίαν τοὺς καλουμένους περὶ ὧν ἂν *ἐγκαλοῖντο, ἕτοιμοι ἦμεν ἐκ περιττοῦ καὶ τετάρτῳ παραναγνωστικῷ διὰ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων *πάλιν καλέσαι τοῦ εὐλαβέστατον Νεστόριον. ἐπεὶ δὲ σύστημα στρατιωτῶν περιστήσας τῷ ἰδίῳ οἰκήματι, ὡς οἱ παραγενόμενοι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι κατέθεντο, οὐ συγχωρεῖ προσιέναι, δῆλός ἐστιν, *οὐκ ἀγαθῷ τῷ συνειδότι τὴν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον ἄφιξιν παραιτούμενος. ὅθεν πρατέσθω τὰ ἑξῆς κατὰ τὴν τῶν κανόνων τάξιν, καὶ ὅσα *ἐν ὠφελείᾳ τυγχάνουσι πρὸς τὴν σύστασιν τῆς ὀρθῆς ἡμῶν καὶ εὐσεβοῦς πίστεως. ἀναγινωσκέσθω δὲ ἐν πρώτοις ἡ ἐκτεθεῖσα πίστις παρὰ τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων ἁγιωτάτων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τῶν τριακοσίων δεκαοκτώ· ὥστε ταύτῃ τῇ *ἐκθέσει παραβαλλομένων τῶν περὶ τῆς πίστεως λόγων, τοῦ *ἐκτεθεῖσα

μεν

ANNO CHRISTI 431.

μὴ συμφωνοῦντας βεβαιωθῆναι, τοὺς δὲ διαφωνοῦντας ἐκβληθῆναι. Καὶ ἀνεγνώσθη τὸ σύμβολον οὕτως.

quidem confirmentur, dissentientes autem reiiciantur. Et lectum est symbolum hoc modo.

Ἡ ἁγία Νικαία συνοδος πίστιν ἐξέθετο ταύτην.

Nicæna Synodus hanc fidem exposuit.

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ εἰς ἕνα θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας *τοῦ πατρὸς· θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τοὺς δὲ λέγοντας· ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν, καὶ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν· καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ· τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

CREDIMVS in vnum Deum, Patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei, natum ex Patre, hoc est, ex Dei substantia, vnigenitum; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt & quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus, & passus est, & die tertia resurrexit: ascendit ad cælos, inde venturus iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Qui autem dicunt: Erat aliquando quando non erat, & antequam nasceretur, non erat; & quod factus est ex non existentibus, aut ex alia substantia vel essentia; aut qui Filium Dei mutabilem aut alterabilem esse affirmant; eos catholica & apostolica ecclesia anathematizat.

Οὗ ἀναγνωσθέντος, Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἐγχειρίδιον τῆς ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἔπεσθαι ἐδόκει, γεγραφῆσθαι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, συμβουλῆς καὶ παραινέσεως γέμουσαν, ὡς ἂν ὀρθὰ φρονοῦντος αὐτοῦ. ἣν, εἰ κελεύσειεν ὑμῶν ἡ ὁσιότης, ἀναγνώσομαι.

Symbolo hoc recitato, Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit: Est in manibus nostris Cyrilli sanctissimi piissimique archiepiscopi epistola, quam ille persuasoria exhortatoriaque doctrina refertam ad reuerendissimum Nestorium tamquam minus recte sentientem perscripsit. hanc, si vestra sanctitas iusserit, legam.

Acacius Melitenæ episcopus dixit: Quandoquidem piissimus & religiosissimus presbyter Petrus, qui sermonis exordium fecit, quædam a piissimo sanctissimoque episcopo Cyrillo ad religiosissimum Nestorium tamquã prauam doctrinam proseminantem perscripta esse indicauit, consentaneum est vt illa quoque legantur.

Et lecta est epistola, & posita in præcedentibus. Principium epistolæ sic habet.

Exemplum epistolæ a Cyrillo ad Nestorium scriptæ. Intelligo quosdam meæ apud tuam pietatẽ existimationi detrahere, multaque temere effutire, &c.

Habetur supra part. 1. cap. 8.

Et postquam lecta est epistola, Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Audiuit sancta & magna hæc Synodus, quæ ad religiosissimum Nestorium scripsi, rectam fidem defendens. Existimo autem nullam me in partem ab orthodoxæ fidei doctrina deflexisse, hoc est a symbolo per sanctam & magnam illam Synodum Nicææ olim congregatam tradito declinasse. Quare sanctitatem vestram rogatam cupio, vt coram exponat, rectene & inculpate, sanctoque illi Concilio conuenienter hæc scripserim, an secus.

Iuuenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Sacro fidei symbolo Nicææ quondam edito, iam recitato, & sanctissimi archiepiscopi Cyrilli epistola, per omnia sibi vtraque consentanea, ac inter se consentientia comperio. quocirca piis hisce dogmatibus assentior & subscribo.

Ανάκιος ὁ ἐπίσκοπος Μελιτίνης ANNO CHRISTI 431.
εἶπεν· Ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος καὶ
θεοφιλέστατος πρεσβύτερος Πέτρος,
ὁ τὴν ἀρχὴν τῆς διηγήσεως ποιησάμενος, ἔφησεν ἐπεστάλθαι τινὰ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, ὡς ἐκ ὀρθῆς διδασκαλίας χεώμενον, ἀκόλουθον ἡγοῦμαι καὶ ταῦτα ἀναγνωσθῆναι.

Καὶ ἀνεγνώσθη, ἔστι δὲ κεῖται σὺν τοῖς προλαβοῦσι, καθὼς προείρηται ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιστολῆς.

Ἀντίγραφα ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον. Καταφλυαροῦσί μου, ὡς μανθάνω, τινὲς τὴν ἐμὴν ἐπιστολὴν ὑπὸ τῆς θεοσεβείας. Τὰ λοιπά.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν, Κύριλλος ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἤκουσεν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη αὕτη συνόδος ὧν ἀπέστειλα τῷ εὐλαβεστάτῳ Νεστορίῳ, συναγορεύων τῇ ὀρθῇ πίστει. διέκειμαι δὲ, ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον ἐκβεβηκὼς ἁλίσκομαι τοῦ ὀρθοῦ τῆς πίστεως λόγου, ἤγουν προβεβηκὼς τὸ ἐκτεθὲν πρὸ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, τῆς ἐπὶ καιροῦ σὺν τῇ Νικαέων συνελεγμένης σύμβολον. καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα εἰπεῖν, πότερόν ποτε ὀρθῶς, καὶ ἀνεπιλήπτως, καὶ συμφώνως τῇ ἁγίᾳ ἐκείνῃ συνόδῳ τὰ τοιαῦτα γέγραφα, ἢ μή.

Ιουβενάλιος ὁ ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγνωσθείσης τῆς ἐκτεθείσης ἁγίας πίστεως τῆς σὺν Νικαίᾳ, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, * καὶ τὰ πρὸ τῆς ἁγίας συνόδου ἐκτεθέντα, σύμφωνα εὕρομεν, καὶ τούτοις τοῖς εὐσεβέσι δόγμασι συνῳδεμαι καὶ συναινῶ.

* ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου, ἐν Ἐφέσῳ

ANNO CHRISTI 431.

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· Τὰ ἐν συντόμῳ καὶ ἐν κεφαλαίῳ ἑρμηνεύα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ ἐξητασμένη καὶ σὺν θεοσεβείᾳ λεπτῶς καὶ πρὸ πόδας, σαφεστέραν ἡμῖν καὶ ἐναργεστέραν τῷ καλλωπισμῷ τῆς ἐκθέσεως πίστεως ἐποιήσατο· ὥστε μηδὲν εἶναι ἐν τοῖς λεγομένοις ἀμφίβολον, πάντων ἀλλήλοις συμφωνούντων, καὶ τῆς πίστεως βεβαιουμένης. τούτων οὖν ἀκριβῶς ἐχόντων, καὶ ἀπαραστρέπτως, καὶ οὐδένα νεωτερισμὸν ἐπιφερομένων, κἀγὼ συνέθεμαι, τῇ αὐτῇ δόξῃ παρὰ τῶν ἁγίων ἐπισκόπων τῶν ἐμῶν πατέρων δεξάμενος.

Firmus Cæsareæ Cappadociæ episcopus dixit: Quæ compendio quodam summatimque per sanctam Synodum Nicænam exposita fuerant, ea dum pietas tua subtilius commodiusque explanat, fidei intelligentiam luculentiorem expressioremque nobis reddidit: vt nihil sit in dictis ambiguum, nihil dissentaneum, & fides confirmetur. Cum ergo ea integritate & constantia decurrant singula, vt nullam penitus nouitatem afferant; ego quoque, qui eamdem fidei sententiam a sanctis episcopis & patribus meis suscepi, iis consentio.

Μέμνων ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων* πόλεως εἶπε· Τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, σύμφωνα καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀναγνωσθεῖσα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου παπᾶ Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἐμοῦ, οἷς καὶ συντιθέμεθα, καὶ συναινοῦμεν, μηδὲν ἐλλιπὲς εὑρίσκοντες, μηδὲ διαφωνοῦν.

Memnon metropoleos Ephesiorum episcopus dixit: Sanctissimi piissimique patris & episcopi Cyrilli epistola modo lecta, fidei in Nicæa ciuitate a trecentis decem & octo patribus expositæ prorsus consonat. Cui proinde & nos quoque, quod nihil mutilum, nihilq; discrepans contineat, subscribimus & assentimur.

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Θαυμαστὴν οὖσαν καὶ εὐσεβεστάτην ὀρθὴν ἔκθεσιν τῆς ἁγίας πίστεως, γεγυμνασμένην ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, ἔδοξε σαφέστερον καὶ φανερώτερον ἡ ἐπιστολὴ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου παπᾶ ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, κατ' οὐδὲν διαφωνοῦσα πρὸς τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεως ἐκείνης, τὰ συντομώτερον ἑρμηνεύα πλατύτερον ἐκθεμένη. ὅθεν τῷ συμφωνίᾳ ἐπιγνόντες τῆς τε ἐπιστολῆς, καὶ τῆς γνώσεως, καὶ τῆς πίστεως τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων, συντιθέμεθα, καὶ συναινοῦμεν, ὥσπερ ἐκείνοις, οὕτω

Theodotus Ancyræ episcopus dixit: Sanctæ fidei expositionem a trecentis decem & octo sanctis patribus, qui Nicææ cõuenerunt, editam, admirabilem, rectamque & apprime piam, religiosissimi piissimique patris nostri & episcopi Cyrilli epistola clarius & apertius ostendit: quæ in nullo ab ea fidei expositione dissentit, & ea tractat fusius, quæ illa disseruerat angustius. Quare cognita epistolæ, & trecentorum decem & octo sanctorum patrum mentis & fidei cõcordia, vt illis annuimus, & per omnia adstipulamur, ita

etiam patri nostro Cyrillo, qui illorum dicta planius per hanc epistolam exposuit. Et hæc credimus, quæ illi exposuerunt, & memorati sanctissimi episcopi Cyrilli epistola diserte explanauit.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Lecta fide a trecentis decem & octo patribus in Nicæa ciuitate, in qua congregati erant, quondam exposita, recitataque Cyrilli sanctissimi patris ac episcopi epistola de fide ad religiosissimum Nestorium perscripta, cōperimus illam fidei Nicænæ euidenter luculenterque consentire, multumque lucis ad percipiendam germanam eorum, quæ ibi dicta sunt, sententiam afferre. Quare & ipse quoque piissimi patris, sanctissimique comministri Cyrilli epistolæ per omnia assentior, vt quæ a rectæ fidei regula nusquam discedat, sed tam apostolicæ doctrinæ, quam orthodoxæ fidei a sanctis patribus in Nicæa ciuitate expositæ vbique consonet.

His quoque sanctissimum patrem nostrum Rufum Thessalonicensium metropolitanum subscribere affirmo. Nam cum propter ægritudinem huc venire non posset, mihi ad sanctam & magnā hanc Synodum proficiscenti hæc mandata dedit. Quin omnes quoque Illyrici episcopos in meam sententiam concedere, nihilque de iam lectis hæsitare, certo persuasum habeo.

Acacius ciuitatis Melitenæ episcopus dixit: Cum sanctissimi piissimique episcopi Cyrilli epistolam omni pietate refertam,

καὶ τῷ πατρὶ ἡμῶν, τῷ δι' ἐπιστολῆς τὰ ἐκείνων γνωρίσαντι. καὶ ταῦτα πιστεύομεν, ἅπερ καὶ αὐτοὶ ἐξέθεντο, καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μνημονευθέντος ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου σαφῶς διηγήσατο. ANNO CHRISTI 431.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Αναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἀθροισθέντων ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, ὑπαναγνωσθείσης τε καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον περὶ τῆς πίστεως, εὕρομεν συνᾴδουσαν αὐτὴν σαφῶς καὶ διαῤῥήδην τῇ ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσῃ πίστει, καὶ πολὺ φῶς παρασχοῦσαν εἰς κατάληψιν τῆς ἐννοίας τῶν εἰρημένων. ὅθεν σύμφημι καὶ αὐτὸς τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς καὶ συλλειτουργοῦ Κυρίλλου, κατ' οὐδένα τρόπον ἀπᾳδούσῃ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἀλλὰ συμφώνῳ οὔσῃ τῷ ἀποστολικῷ κηρύγματι, καὶ τῇ ἐκτεθείσῃ ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθοδόξῳ πίστει.

Συναινεῖν δὲ τούτοις διαβεβαιοῦμαι καὶ τὸν ἁγιώτατον ἡμῶν πατέρα Ροῦφον τῆς Θεσσαλονικέων μητροπόλεως. ταύτας γάρ μοι παραγινομένῳ εἰς ταύτην τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν σύνοδον δέδωκε τὰς ἐντολὰς, δι' ἀῤῥωστίαν αὐτὸς παραιτησάμενος τὴν ἐνθάδε ἄφιξιν. καὶ πάντας δὲ πείθομαι τοὺς τοῦ Ιλλυρικοῦ τὰ αὐτά μοι φρονεῖν, καὶ μηδὲν ἀμφιβάλλειν περὶ τῶν ἀναγνωσθέντων. Ακάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπε· Πάσης εὐσεβείας καὶ συμφωνίας τῆς πρὸς τοὺς πατέρας τοὺς τριακοσίους

ANNO CHRISTI 431.

δέκα καὶ ὀκτὼ τοῦ ἐν Νικαίᾳ πεπληρωμένην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ὁρῶν, ἀποδέχομαι ταύτην τὴν ἔννοιαν· καὶ τὰ αὐτὰ φρονεῖν ὁμολογῶ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὰ αὐτὰ ἔχειν φρονήματα καὶ ἀπὸ τῶν πονημάτων τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων γραφῶν, καὶ ἀπὸ τῶν παραδόσεων τῆς πίστεως ἐπίσταμαι.

Ικόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Γορτύνης, τῆς Κρήτης μητροπόλεως, εἶπε· Τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐκθέσεως τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἀναγνωσθείσης, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἐπιγνοὺς συμφωνοῦσαν ἐκείνοις ταύτην τὴν ἔκθεσιν, συντίθεμαι καὶ συναινῶ, ὡσαύτως ἐκείνοις δοξάζων, εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. τοὺς δὲ μὴ οὕτω φρονοῦντας ἐκβαλεῖν οἶδα τὴν ἁγίαν σύνοδον.

Ελλανίκος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ρόδου εἶπε· Τῇ ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ ἀκολουθῶ, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συμφώνῳ οὔσῃ, καὶ ταύτην φυλάττω τὴν πίστιν τὴν ἀληθινὴν καὶ ὀρθόδοξον. καὶ τοῖς ἐναντία ταύτῃ φρονοῦσι καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς ἀντιτάσσεται. καὶ ἀνάθεμα ἔστω ὁ μὴ πιστεύων θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν.

Παλλάδιος ἐπίσκοπος Αμασείας εἶπεν· Η ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, συμβαίνουσα διὰ πάντων τυγχάνει τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνειλεγμένων ἐν τῇ Νικαέων. ὀρθῶς τοίνυν αὐτὴν ἔχουσαν, καὶ ὅπερ ἔφην, τῇ * ἐκτεθείσῃ τῶν

nullamque in partem a trecentorum decem & octo sanctorum Nicænorum patrum expositione discrepãtem videam, sententiam illius obuiis vlnis complector: ecclesiamque iam inde ab initio eadem sapuisse, eademque sensisse, cum ex sanctorum patrum monumentis, tum ex diuinis quoque scripturis, tum ab ipsis denique fidei traditionibus edoctus, certissime scio.

Iconius metropolis Gortynæ Cretæ episcopus dixit: Fidei sanctissimorum Nicænorum patrum expositione recitata, lecta rursum & recitata epistola Cyrilli, patris ac episcopi sanctissimi, cognitoque huius sententiam cum illius expositione apte congruere, assentior & subscribo, eamdemque sententiam sequor in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Qui autem secus sapiunt, eos a sancta Synodo reiici non dubito.

Hellanicus Rhodiorum metropolis episcopus dixit: Orthodoxæ fidei expositionem in Nicæa ciuitate editam, sanctissimique & piissimi episcopi Cyrilli epistolam ab ea haud quaquam dissentientem complector, & hanc veram rectamque fidem constanter confiteor. Illis autem qui huic contraria sapiunt, & ipse Deus sese opponit. Anathema sit illi qui sanctam virginem Mariam deiparam esse non credit.

Palladius Amasiæ episcopus dixit: Sanctissimi Deoque dilectissimi patris nostri Cyrilli epistola iam nunc recitata, fidei a sanctis patribus Nicænis expositæ prorsus consentit. Cum igitur recte se habeat, sanctorumque Ni-

* ἴσ. σύμφωνον τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τῶν ἁγίων

cænorum patrum expoſitioni per omnia, vt dixi, conſentanea videatur, eam veneror, eidemque aſſentior; & quod tam ipſe, quam ſancti patres Nicęni decreuerunt, ego quoque ſentio.

Cyrus epiſcopus ciuitatis Aphrodiſiadis, prouinciæ Cariæ, dixit: Cum ſanctiſſimi piiſſimique Cyrilli epiſtolam, quam ad religioſiſſimum Neſtorium perſcripſit, fidei a ſanctiſſimis patribus in Nicæa ciuitate quondam congregatis expoſitæ conſonam, eiuſdemque virtutis conſpiciam, & ego eadem cum patribus qui ante me ſententias dixerunt, ſentio.

Perigenes Corinthiorum epiſcopus dixit: Idem plane de fide a Cyrillo ſanctiſſimo ſacratiſſimoque epiſcopo noſtro recte nunc expoſita meum iudiciũ eſt, quod de fidei ſymbolo a ſanctiſſimis ſacratiſſimiſque patribus Nicææ quondam edito. Patrum proinde ſanctiones ab initio traditas, & ad præſens vſque tempus integre apud nos conſeruatas, citra vllam hæſitationem cuſtodire deſidero.

Amphilochius Sidæ epiſcopus dixit: Archiepiſcopi Cyrilli longe piiſſimi atque ſanctiſſimi epiſtolam, traditionem apoſtolicam exacte exprimentem & retinentem, fideique a ſanctis patribus Nicænis traditæ congruentem, magna cum veneratione ſuſcipio, dogmatumq; pietatem meo etiam ſuffragio confirmo.

Prothymius Comanæ ciuitatis epiſcopus dixit: Cum fidei expoſitionem per ſanctiſſimi epiſcopi ac patris noſtri Cyrilli epiſtolam nobis propoſitam ac relectam, ſo-

ἁγίων πατέρων, ἄγαμαί τε καὶ συν- Anno Christi 431.
τίθεμαι αὐτῇ· καὶ ὁμοίως δοξάζω αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσι, τοῖς, ὅπερ ἔφην, ἐν τῇ Νικαέων πόλει συνειλεγμένοις.

Κύρος ἐπίσκοπος πόλεως Αφροδισιάδος ἐπαρχίας Καρίας εἶπε· Σύμφωνον καὶ ὁμοδύναμον τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν, κἀγὼ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, τὴν γραφεῖσαν τῷ εὐλαβεστάτῳ Νεστορίῳ θεασάμενος, τὰ αὐτὰ τοῖς προλαβοῦσι πατράσι κατατίθεμαι.

Περιγένης ἐπίσκοπος Κορίνθου εἶπε· Τὰ αὐτὰ φρονεῖν ἔχω καὶ ἐπὶ τῆς νῦν καλῶς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, καθάπερ καὶ ἡ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων πατέρων ἐκτεθεῖσα εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν κατὰ Νίκαιαν. ἀναμφιβόλως οὖν φυλάττειν εὔχομαι τοὺς παραδοθέντας θεσμοὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἄχρι νῦν σωζομένους παρ' ἡμῖν.

Αμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπε· Τῆς ἐπιστολῆς τοῦ τὰ πάντα θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἀκριβῶς σωζούσης, καὶ τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων συναχθέντων συμβαινούσης, ἄγαμαί τε τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ σύμφημι, καὶ συναινῶ τῷ εὐσεβεῖ τῶν δογμάτων.

Προθύμιος ἐπίσκοπος Κομανῆς εἶπε· Κατ' οὐδὲν λειπομένην ἢ πλεονάζουσαν τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεως τῆς ὑπανεγνωσμένης ἡμῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου,

ANNO CHRISTI 431.

εὑρὼν τὴν πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, ἢ μόναις ἐν ψιλαῖς λέξεσιν, ὁμολογῶ ἐν αὐτῇ βεβαπτίσθαι, καὶ ηὐξῆσθαι, καὶ τετάχθαι, καὶ ἱερωσύνης ἠξιῶσθαι· ἐν ταύτῃ εὔχομαι καὶ τὸν βίον τοῦτον ὑπεξελθεῖν, καὶ ταύτην φυλάξαι ἐν τῇ ἀναστάσει τῷ δεσπότῃ Χριστῷ.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Προικοννήσου εἶπε· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Προθυμίῳ, καὶ οὕτω πιστεύω.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπε· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι, καὶ οὕτω πιστεύω.

Οὐαλεριανὸς ἐπίσκοπος Ικονίου εἶπεν· Εν διαφόροις ταῖς λέξεσιν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κανόνα τῆς πίστεως εὑρίσκομεν, ἐπεὶ καὶ τῷ αὐτῷ ἁγίῳ πνεύματι ἑκάτερα ὑπηγόρευται. τοῖς οὖν ὀρθοδόξως καὶ ἀκριβῶς εἰρημένοις καὶ ἐκτεθειμένοις παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς κατὰ Νίκαιαν, σύμφωνα καὶ συνῳδὰ τὴν ἐπιστολὴν ἔχουσαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου κατανοήσαντες, τούτοις καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν καὶ συντιθέμεθα, εὑρόντες τὴν ἐπιστολὴν ὥσπερ τι μύρον τὴν ἐκείνων πίστιν εἰς εὐωδίαν ἀνανεουμένην.

Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ελούσης εἶπε· Συνήθως ἐπακολουθῶ τῇ ὀρθῇ πίστει ταύτης τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατέρων, τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ.

lis nudisque tantum vocibus a fide per trecentos decem & octo patres edita discrepare videam; (nec enim vlla omnino in re, illa plus habet, aut ab illa deficit) profiteor in ea me fide baptizatum esse, & adoleuisse: ordinatum rursum, & sacerdotii dignitate ornatum esse: in ea mori, eamque in resurrectione Christo Domino conseruare percupio.

Ioannes Præconesi episcopus dixit: Quæ religiosissimus Prothymius episcopus deposuit, eadem & ego quoque depono, nec aliter credo.

Constantinus Phrygiæ Pacatianæ episcopus dixit: Eadem ego quoque depono, atque ita credo.

Valerianus Iconii episcopus dixit: In diuersis dictionibus vnum eumdemque fidei canonem traditum comperimus, nam vtraque vno eodemque Spiritu dictata sunt. Cum itaque sanctissimi piissimique patris nostri Cyrilli epistolam iis quæ orthodoxe absoluteque a sacra Synodo Nicæna dicta editaque sunt, consonam consentientemq; perspiciamus, huic nos quoque subscribimus & assentimur: cum eam epistolam sanctorum patrum fidei non secus atque preciosi vnguenti suauem fragrantiam rursus diffundere deprehendamus.

Theodulus Elusæ episcopus dixit: Rectam sanctæ & magnæ huius Synodi fidem, sanctissimiq; & piissimi archiepiscopi Cyrilli epistolam, & fidei symbolum in ciuitate Nicæa quondam a trecentis decem & octo sanctissimis patribus nostris compositum, nihil noui faciens complector.

Fidus Ioppæ episcopus dixit: Trecentorum decem & octo sanctorum patrum Nicææ congregatorum fidem veneror. Veneror nihilo secius & admiror epistolam quoque Cyrilli episcopi sanctissimi & piissimi in fide modo recitatam, quod veluti Spiritu sancto dictante exarata cum Nicæna fide consentiat. Neque dubium vllum mihi est, quicumque hanc ipsam Spiritus sancti fidem non tenere perseuerauerit, eum a sancta & catholica ecclesia alienum esse.

Paulianus Maiumæ primæ Palæstinæ episcopus dixit: Cum patrum fidem, quam a trecentis decem & octo episcopis olim Nicææ congregatis didicimus, ipsam eamdem & a religiosissimo quoque episcopo Cyrillo descriptam esse agnouerimus; quæ ab illo dictata sunt, non secus ac certa Spiritus sancti oracula admirati & sectamur & exosculamur.

Daniel Coloniæ Cappadociæ episcopus dixit: Ipsa verba, ipsasque propemodum syllabas in sanctorum patrum Nicænorum expositione comprehensas, contentorumque dogmatum sententias, in Cyrilli sanctissimi sacratissimique patris nostri epistola veluti paternas quasdam imagines agnoscens, cum hanc ipsam doctrinam & docuerim ipse, traditamq; acceperim, & in sancta ecclesia mihi tradita seminatam a sanctis patribus, radicatamque & creditam sane sciam; ingenue fateor, sacratissimi archiepiscopi Cyrilli epistolam sanctorum patrum ex-

Φῆλιξ ἐπίσκοπος Ἰόππης εἶπε· Θαυμάζω τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. θαυμάζω δὲ οὐδὲν ἧσσον καὶ τὴν νυνὶ ἀναγνωσθεῖσαν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου πίστιν ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, σύμφωνον τῇ ἐν Νικαίᾳ πίστει, ὥσπερ ἐκ ἁγίου πνεύματος γεγραμμένην. καὶ πιστεύω μὴ ἐμμένοντα τῇ αὐτῇ πίστει τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀκοινώνητον εἶναι τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας. Anno Christi 431.

Παυλιανὸς ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ Παλαιστίνης τῆς πρώτης εἶπε· Τὴν τῶν πατέρων πίστιν, ἣν μεμαθήκαμεν παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐν τῇ ἁγίᾳ Νίκαιαν, ταύτην παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου γραφεῖσαν ἐπιγνόντες, καὶ τὰ ἁγίου πνεύματος σύμφωνα ἃ παρ' αὐτῶν θεασάμενοι ἐθαυμάσαμεν, καὶ κατέχομεν, καὶ ἀκολουθοῦμεν.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνείας Καππαδοκίας εἶπεν· Αὐτὰ τὰ ῥήματα, καὶ τὰς συλλαβὰς σχεδὸν εἰπεῖν, τάς τε ἐμπεριεχομένας τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τῇ καιρὸν τὴν σύνοδον ποιησαμένων, καὶ τῶν ἐγγεγραμμένων δογμάτων τὰ νοήματα ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου παῖδος ἡμῶν Κυρίλλου νοήσας, ὥσπερ τινας πατρῴους χαρακτῆρας διδάξας, αὐτός τε παραλαβὼν τὴν διδασκαλίαν ταύτην, τε ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐγχειθείσῃ μοι ταύτην ἐρρίζωμένην, καὶ ἐμπεπυθυμένην, καὶ ἐνεσπαρμένην παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐγνωκὼς, ὁμολογῶ σύμφωνον εἶναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων. οὐ μὴν

* al. διδάξας τε αὐτός τε παραλαβών

ANNO CHRISTI 431.

οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἡμέτερον φρόνημα, ἐμοί τε καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ ἁγίας ἐκκλησίας, τοῦτο τυγχάνει, σὺν ὀνόματι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τελάδος, τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ανύσιος ἐπίσκοπος Θηβῶν εἶπε· Καθάπερ τῇ παρουσίᾳ κοινῇ πάντων τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ τῇ διανοίᾳ συνημμένος, ἀβασανόμβνος τῆς ὀρθῆς ὑπαγορείας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συνῄδεμαι ταύτῃ, ὁμοίᾳ καὶ συμφώνῳ οὔσῃ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν συνελεγμένων ἐκθέσει.

Καλλικράτης ἐπίσκοπος Ναυπάκτου εἶπε· Συνῄδεμαι τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάππου ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνῳ οὔσῃ τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων, τῶν συναχθέντων ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν ἁγίᾳ συνόδῳ.

Δόμνος ἐπίσκοπος Οπουῶντος εἶπεν· Εἴτε καί ποτε ἔδοξε παρὰ τοῖς ἀγνοοῦσι τὴν ἀκριβῆ πίστιν, ἔδοξεν οὐ καλῶς. Ἀλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν τὰ τυπωθέντα καὶ νῦν δικαίως παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ἐξισωθέντα τῇ κατὰ Νίκαιαν ἁγίᾳ συνόδῳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων· ὧν πάντως μετὰ τούτων φυλάττειν δικαίως γνωρίζομεν. Ἐπιστεύω εἰς τὸν πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ εὔχομαι μέχρι τῆς τῆς ζωῆς μου χρόνου ἐν τούτῳ εἶναι, καὶ ἐν τούτῳ ἀποθανεῖν. εἶπεν· Ωσπερ ἓν φρονοῦντες ἐλπιλύθαμεν, οὕτω καὶ ἓν λέγειν ἐδιδάχθη-

positioni per omnia conformem esse. Et hæc est sententia mea, & ecclesiæ quoque mihi subiectæ, in nomine sanctæ & consubstantialis trinitatis, Patris & Filii & Spiritus sancti.

Anysius Thebarum episcopus dixit: Vt communi omnium sanctorum episcoporum præsentiæ coniungor, ita a communi quoque eorumdem sententia non discrepo. Quare cum Cyrilli sanctissimi sacratissimiq; episcopi doctrinam rectam esse intelligã, ac sanctorum patrum Nicænorum expositionis nulla ex parte dissimilẽ aut dissentaneã, eidem subscribo.

Callicrates Naupacti episcopus dixit: Cum epistola a Cyrillo sanctissimo patre nostro & archiepiscopo edita, a sanctorum beatorumque patrum qui in sancta Synodo Nicæna quondam conuenerunt, decretis & expositionibus non dissentiat, illi assentior.

Domnus ciuitatis Opuntinæ episcopus dixit: Si quid ii qui fidẽ exactam ignorant, secus opinati sunt, male opinati sunt. Nos vero quæ sanctissimus archiepiscopus Cyrillus scripsit, & recte habere, & trecentorum decem & octo patrum Synodo Nicææ olim cõgregatæ consentanea agnoscimus: atque ideo vt vtraq; omnino obseruentur, æquum iudicamus. Et credo in Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum; optoque in ea fide ac doctrina & viuere, & extremum spiritum emittere.

Nicias Megarensium episcopus dixit: Vt vnum idemque sentientes huc cõuenimus, ita vnum idemque affirmare quoque didi-

Νικίας ἐπίσκοπος Μεγάρων

cimus. Cum ergo quæ à ſanctiſſimo archiepiſcopo Cyrillo & a ſanctis patribus Nicænis expoſita & definita ſunt, inter ſe conſentiant, conſentimus & nos quoque eiſdem : nec de iis quæ vel nunc quoque recte ſcripta ſunt, quidquam omnino ambigimus.

Romanus Rhaphiæ epiſcopus dixit : Et ego quoque iis conſona iudico, quæ a trecentis decem & octo ſanctis patribus Nicææ quondam congregatis decreta ſunt : & ſanctiſſimi ſacratiſſimique epiſcopi Cyrilli epiſtolæ, quod cum fide a ſanctis patribus expoſita conſentiat, aſſentire non dubito.

Gregorius epiſcopus Ceraſuntis dixit : Sanctiſſimi piiſſimique archiepiſcopi Cyrilli epiſtola ſacræ Nicænæ Synodi fidei conſentanea docet. Cum ea ergo ab eccleſiaſtica fide nihil penitus diſcedat, in hac fide libenter acquieſco, huic aſſentior & ſubſcribo, profectus huc non pro me tantum, verum etiam pro piiſſimo Eleuſio Neocæſareæ metropolitano : ſiquidem hoc in mandatis ab illo accepi.

Nunechius Selgæ Pamphyliæ epiſcopus dixit : Cum epiſtola patris noſtri Cyrilli, ſanctiſſimi piiſſimique archiepiſcopi, modo nobis lecta, cum fide in ciuitate Nicæa a ſanctis patribus edita per omnia conſentiat, hanc approbo, neque aliter credo. atq; ætatem in hac recta fide tranſigens, eamque conſtanter retinens, cum fiducia Chriſti tribunal adire opto.

Solon Caralliæ Pamphyliæ epiſcopus dixit : Sicuti Cyrillus ſan-

μθ. συμφώνων τοίνυν ὄντων τῶν τε παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῶν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων πάλαι ἐκτεθέντων κατὰ Νίκαιαν, συμψηφοίζομεν, μηδὲν ἀμφιβάλλοντες περὶ τῶν καλῶς ἤδη καὶ νῦν τετυπωμένων. Anno Christi 431.

Ρωμανὸς ἐπίσκοπος Ραφέας εἶπε· Σύμφωνα τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων κἀγὼ φρονῶ· καὶ τῇ ἐπιστολῇ δὲ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συντίθεμαι, συνῳδὰ περιεχούσῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Κεραστῶν εἶπε· Συνῳδὰ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῶν κατὰ Νίκαιαν πίστεως καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου περιέχει, ᾗ ταύτῃ ἀρεσθείς, συμφώνῳ οὔσῃ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως, συντίθεμαι ταύτῃ ᾗ συναινῶ, προσγινόμενος οὐ μόνον ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου Ἐλευσίου Νεοκαισαρείας τοῦ θεοσεβεστάτου, ταύτας τὰς ἐντολὰς παρ' ἐκείνου δεξάμενος.

Νωνέχιος ἐπίσκοπος Σέλγης τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Ὑπαναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνου οὔσης κατὰ πάντα τῇ πίστει τῇ κατὰ Νίκαιαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων γεγυμνωμένῃ, σύμφημι κἀγὼ, καὶ οὕτω πιστεύω· καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πίστει διάγειν μοι συζήσας παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ μου παῤῥησίας, ταύτην τὴν ὀρθόδοξον φυλάττων πίστιν.

Σόλων ἐπίσκοπος Καραλλίας τῆς Παμφυλίας εἶπε· Καθὼς ὁ ἁγιώτατος

ANNO CHRISTI 431. καὶ θεοσεβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κυρίλλος τὴν κατὰ Χριστὸν πίστιν παρέδωκε καὶ παραδίδωσι, σύμφωνον οὖσαν καὶ πάντα τῇ ἐν Νικαίᾳ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, οὕτως ἐβαπτίσθην, καὶ οὕτω πιστεύω, καὶ εὔχομαι φυλάξαι ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς.

Ακάκιος ἐπίσκοπος Κοτένων τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Επακούσας τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου παιδὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνου οὔσης τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων καὶ πάντα τὸ ὀρθοδόξου πίστεως, ὁμολογῶ κἀγὼ οὕτως ἔχειν καὶ πιστεύειν, καὶ εὔχομαι κἀγὼ ἕως τέλους φυλάττειν.

Ταυριανὸς ἐπίσκοπος Λύρβης τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Επακούσας τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου παιδὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνούσης τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων καὶ πάντα τὸ ὀρθοδόξου πίστεως, ὁμολογῶ κἀγὼ οὕτως ἔχειν καὶ πιστεύειν, καὶ εὔχομαι φυλάξαι ἕως τέλους.

*Σισσιῶν Νεκτάριος ἐπίσκοπος *Σωέων τῆς Παμφυλίας εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ πιστεύω, καὶ συναινῶ τοῖς δόγμασι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου.

Ματιδιανὸς ἐπίσκοπος Κορακισίων τῆς Παμφυλίας εἶπε· Συμφωνῶ κἀγὼ τῇ ὁμολογίᾳ τῇ γεγυμνασμένῃ περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ὑγιοῦς πίστεως παρὰ τῶν νῦν τε προόντων ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν τὸ πλεῖστα ἐκ ἀρχῆς τοῦ ἔκθεσιν τοῦ περὶ τῆς πίστεως πεποιημένων σὺν τῇ Νικαέων πόλει, γνωρίσας ταύτην ὀρθοδοξικὴν εἶναι· ἐν ᾗ

ctissimus piissimusq; archiepiscopus Christi fidem tradidit & tradit, sanctæ & magnæ illi Synodo Nicænæ per omnia conformẽ, ita baptismo initiatus sum,& ita credo, eamque fidem ad supremum vsque spiritum retinere peropto.

Acacius Cotenorum Pamphyliæ episcopus dixit: Cum patris nostri Cyrilli archiepiscopi sanctissimi epistolam, a fide sanctorum patrum qui Nicææ conuenerant, iuxta normam orthodoxæ fidei ne latum quidem vnguem discrepare videam, profiteor & ego quoque nec aliter me sentire, nec secus me credere,& ad finem vsque me seruaturum voueo.

Taurianus Lyrbæ Pamphyliæ episcopus dixit: Cum patris nostri Cyrilli archiepiscopi sanctissimi epistolam, a fide sanctorum patrum qui Nicææ conuenerant, atque adeo ab ipsa orthodoxa fide ne minimum quidem discrepare videam; profiteor & ego quoque nec aliter me sentire, nec secus me credere,& ad finem vsque me seruaturum voueo.

Nectarius Sesenniorum Pamphyliæ episcopus dixit: Ego quoque hæc credo, & sanctorum patrum ac episcoporum nostrorum dogmatibus, ac Cyrilli religiosissimi piissimique archiepiscopi epistolæ inhæreo.

Matidianus Coracisiorũ Pamphyliæ episcopus dixit: Confessioni de recta & sana fide a patribus hic nunc præsentibus editæ assentior; nec non & eorum, qui olim non absque diuino numine in ciuitate Nicæa fidei formulam tradiderunt; agnoscens hanc apostolicam esse: in qua

proinde viuere, quamque ad extremum vsque vitæ spiritum integram retinere desidero.

Nisius Corybrassi Pamphyliæ episcopus dixit: Sancta fides a sanctis & beatis patribus Nicææ quondam collectis exposita, & epistola sanctissimi piissimique archiepiscopi Cyrilli hodierno die recitata, consentiunt. Quare donec animam exhalauero, fidem hanc seruare percupio.

Epiphanius Cratiæ episcopus dixit: Et ego quoque sanctorum patrum & episcoporum dogmatibus, & epistolæ quam sanctissimus archiepiscopus Cyrillus scripsit, assentior; & quoad vixero, in iis perseuerare cupio.

Eusebius Heracleæ Honoriadis prouinciæ episcopus dixit: Sanctissimi sacratissimique patris nostri Cyrilli epistolæ, fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui Nicææ quondam conuenerunt, æmulæ, eamdemque omnino exprimenti, plane assentior; & reliquum vitæ, quod mihi a Deo statutum est, in ea fide traducere vehementer desidero.

Siluanus Cerataporum Phrygiæ Pacatianæ episcopus dixit: Etsi sacri baptismatis gratiam tardius consecutus sum, in ea tamen fide, quæ a trecentis decem & octo sanctis patribus & episcopis Nicææ quondam congregatis edita est, & nunc per archiepiscopi Cyrilli epistolam fusius, & Nicænis patribus consentanee explanata est, baptizatus sum. in hanc rursum & ipse quoque permultos baptizaui. hanc denique

καὶ εὔχομαι εἶναι, καὶ ἀκέραιον ταύτην μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς μου φυλάξαι. ANNO CHRISTI 431.

Νήσιος ἐπίσκοπος Κορυβράσσου τῆς Γαμφυλίας εἶπε· Τῇ ἁγίᾳ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων καὶ ἡ ὑπαναγνωσθεῖσα σήμερον ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συνεφώνησε. Ἐς ταύτην τὴν πίστιν εὔχομαι φυλάξαι μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς.

Επιφάνιος ἐπίσκοπος Κρατείας εἶπε· Κἀγὼ συναινῶ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων δόγμασι, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου· καὶ εὔχομαι μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς ἐν τούτοις διαμεῖναι.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ηρακλείας ἐπαρχίας Ονωριάδος εἶπε· Συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ὡς κατὰ πάντα τρόπον ἑπομένῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων· καὶ οὕτως ἔχοντες εὐχόμεθα διατελέσαι τὸν ὡρισμένον παρὰ τοῦ κρείττονος ἡμῖν χρόνον.

Σιλουανὸς ἐπίσκοπος Κερατάπων Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπεν· Εἰ καὶ βραδύτερον ἠξίωμαι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, πλὴν εἰς ταύτην τὴν πίστιν βεβάπτισμαι, τήν τε ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων, καὶ εἰς τὴν σήμερον πλατύτερον ἡμῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἐξηγηθεῖσαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνοῦσαν τῇ προλαβούσῃ. εἰς ταύτην καὶ πλείστους ἐβάπτισα· ταύτην καὶ φυλάξαι ἄσπι-

ANNO CHRISTI 431.

λον εὔχομαι ἕως τῆς * ἀναστασίμου ἡμέρας, καὶ προσενέγκαι Χριστῷ.

* ἀναστάσεως

Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Ετένων τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Αναγνωσθείσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνούσης κατὰ πάντα πᾶσι τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων, σύμφημι κἀγὼ καὶ συναινῶ· καὶ ἐν ταύτῃ εὔχομαι τῇ ὁμολογίᾳ παραστῆναι τῷ δεσπότῃ Χριστῷ.

* Λάμης

Σεκουνδιανὸς ἐπίσκοπος * Λαμίας πόλεως ἐπαρχίας Θεσσαλίας εἶπε· Καὶ πεπίστευκα καὶ πιστεύω, καὶ οὕτως ἐδόξασα καὶ * δοξάσω, κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων καὶ * πνευματικῶν πατέρων, τῶν κατὰ Νίκαιαν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων. ἧ τινι ἀκόλουθος καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου.

* δοξάζω, * μακαρίων

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Εχιναίου πόλεως ἐπαρχίας Θεσσαλίας εἶπε· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι, καὶ τούτοις συναινῶ.

Ρουφῖνος ἐπίσκοπος Ταβῶν εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ φρονῶ τοῖς ἁγιωτάτοις πατράσι τοῖς ἐν Νικαίᾳ συνελθοῦσι, καὶ συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὀρθῶς περιεχούσῃ, καὶ συμφώνῳ οὔσῃ τῇ αὐτῇ ἐκτεθείσῃ πίστει.

* Αρβήλων

Θεόδωρος ἐπίσκοπος * Αριβήλων εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι, καὶ συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὀρθοδόξως περιεχούσῃ.

immaculatam vsque ad resurrectionis diem conseruare, Christoque præsentare exopto.

Eutropius Etennorum Pamphyliæ episcopus dixit: Cum sanctissimi sacratissimique patris nostri & episcopi Cyrilli epistola hodie recitata, conueniat cum iis omnibus quæ trecenti decem & octo sancti patres Nicææ congregati exposuerunt, ego quoque huic assentior, subscriboque; & in hac confessione Christo Domino olim sisti percupio.

Secundianus episcopus Lamiæ, prouinciæ Thessaliæ, dixit: Id credidi, & credo: id sensi, & sentio, quod a trecētis decem & octo sanctis & spiritualibus patribus & episcopis Nicææ congregatis expositum est. Cui expositioni sanctissimi Deoque addictissimi patris nostri & episcopi Cyrilli epistola modo prælecta, consentanea est.

Theodorus Echinæi prouinciæ Thessaliæ episcopus dixit: Hæc eadem & ego quoque sentio, eisdemque subscribo.

Rufinus Taborum episcopus dixit: Quæ sanctissimi patres Nicææ congregati tenuerunt & crediderunt, hæc ego quoque credo & teneo: Cyrilli præterea sanctissimi, sacratissimique ac Deo deuotissimi patris nostri & episcopi epistolæ, quod nihil nisi iustum rectumque contineat, neque expositæ fidei aliqua ex parte repugnet, assentior.

Theodorus Arbelorum episcopus dixit: Et ego quoque eadem iudico, & sanctissimi sacratissimique episcopi Cyrilli epistolam, vt quæ rectam orthodoxamque fidem complexa sit, meo suffragio approbo.

Paulus Anthedonis episcopus dixit: Et ego epistolæ sanctissimi sacratissimique episcopi Cyrilli, quod recte & orthodoxe scripta sit, & fidei sanctorum patrum qui Nicææ quondam conuenerunt, non refragetur, adstipulor.

Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος εἶπε· Σωπήθημαι κἀγὼ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὀρθοδόξως θεωρούσῃ, καὶ ὁμοίως ἐχούσῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν σὺν Νικαίᾳ συνελθόντων. Anno Christi 431.

Letoius Libyadis episcopus dixit: Quod sancti patres nostri Nicæni constituerunt, (nam fidem orthodoxæ fidei conuenienter exposuerunt) hoc & ego quoque credo, & Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi epistolæ consentio.

Λητοΐου ἐπίσκοπος Λιβυάδος εἶπε· καθὼς συνέταξαν οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες οἱ σὺν Νικαίᾳ συνελθόντες· ἁρμοδίως γὰρ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει τὴν πίστιν ἐξέθεντο· κἀγὼ πιστεύω, καὶ συνήθημαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου.

Petrus Parembolæ episcopus dixit: Ego item huic sententiæ me socium adscribo; epistolamque Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi, vt quæ rectam piamq; doctrinam contineat, laudo & probo.

Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπε· κἀγὼ τὰ αὐτὰ φρονῶ, καὶ συνήθημαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ εὐσεβῶς θεωρούσῃ. *Παμφιλίας

Ioannes Augustopolis episcopus dixit: Iuxta fidei regulam a sanctis patribus nobis traditam, sic ego quoque credo; subscriboque epistolæ Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi, vt quæ doctrinam ab hac fide non declinantem comprehendat.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως εἶπε· κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, οὕτω κἀγὼ πιστεύω, καὶ συνήθημαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, συνῳδὰ θεωρούσῃ ταύτῃ τῇ πίστει.

Saidas Phænis episcopus dixit: Cũ sanctissimi sacratissimiq; episcopi Cyrilli epistola orthodoxæ fidei consona doceat, ei assentior.

Σαΐδας ἐπίσκοπος Φαίνους εἶπε· Κατὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν οὕτω θεωρεῖται ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἣν συνήθημαι.

Theodorus Gadarorum episcopus dixit: Quandoquidem epistola Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi prælecta doctrinam rectam piamque, & fidei a sanctis patribus Nicææ congregatis expositæ consonam complectitur, in illius sententiam ego quoque concedo.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων εἶπεν· Ἐπειδὴ καλῶς καὶ εὐσεβῶς καὶ ἁρμοζόντως τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων σὺν τῇ Νικαέων, θεωρεῖται ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ταύτῃ κἀγὼ συνήθημαι.

*Ioannes

*Æanus Sycamazonis episcopus dixit: Pari modo & ego san-

*Αἰλιὰς ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος εἶπεν· Ὡσαύτως κἀγὼ συνήθημαι *Αἰάνης

ANNO CHRISTI 431.

τῇ ὑπιολῇ τῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ὑπισκόπου Κυελλου, ἑξακολουθησάσῃ τῇ ὀρθοδόξῳ πίςῃ τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὰ τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατέρων.

Θεοδόσιος ὁ ἐπίσκοπος Μασαύρων τῆς Ασίας εἶπε· Τῇ ἐκτεθείσῃ τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν Νικαίᾳ, λέγω δὴ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐξ ἀρχῆς μέχρι καὶ νῦν πεπιςευκὼς, συνῳδὰ περιεχούσῃ καὶ τῇ ὑπιολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ τῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεςάτου ὑπισκόπου Κυελλου πρὸς τὸν εὐλαβέςατον Νεςόριον τὸν ἐπίσκοπον, ἐμμένω καὶ συναπτόμαι, συμφώνῳ οὔσῃ, ὡς ἔφην, τῇ τῶν πατέρων ψυχωφελεῖ διδασκαλίᾳ.

Αλέξανδρος ὁ ἐπίσκοπος Αρκαδιουπόλεως τῆς Ασίας εἶπε· *Τῇ ὑπιολῇ τῦ θεοφιλεςάτου ἐπισκόπου Κυελλου συνῳδὰ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκτεθείσῃ, τῶν συναχθέντων ἐν τῇ Νικαέων πόλει, τουτέςι τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, πίςῃ ὁμοφρόνῳ οὔσῃ, καὶ πιςεύω καὶ ἐπίςευσα, καὶ οὕτως φρονῶ.

*Τὸν ὑπιολὸν τῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεςάτου ὑπισκόπου Κυελλου ὁμοίας οὔσης τῇ πίςῃ τῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἐκτεθείσῃ καὶ πιςεύω

Μάξιμος ὁ ἐπίσκοπος Κύμης τῆς Ασίας εἶπε· *Τῇ ἐπιςολῇ τῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεςάτου πάπα ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυελλου συμφώνῳ οὔσῃ τῇ ὀρθῇ πίςῃ τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, συναινῶ ταύτῃ, καὶ συναπτόμαι, καὶ ὁμολογῶ ταύτῃ ὀρθοδόξῳ εἶναι τὴν πίςιν.

*Τῇ πίςει, καὶ τῇ ὑπιολῇ τῶν ἁγιωτάτων καὶ ἱερῶν συνόδων, καὶ συναπτόμαι

*Θεοσέβιος ὁ ἐπίσκοπος Πριήνης εἶπε· Τῇ ἐκτεθείσῃ πίςῃ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων πιςεύω, ἣν καὶ παραδέδωκα τοῖς ἁγίαις τῦ θεοῦ ἐκκλησίαις· ἅμα

*Theodosius

ctissimi sacratissimique episcopi Cyrilli epistolæ subscribo; quippe quæ fidem orthodoxam, a sanctissimis patribus nostris traditam, exacte assecuta sit.

Theodosius Mastaurorum Asiæ episcopus dixit: Cum fidem, quam trecenti decem & octo sancti patres Nicææ quondam exposuerunt, iam inde ab initio ad præsentem vsque diem fideliter semper complexus sim; Cyrilli sanctissimi, Deoque dilectissimi episcopi epistolam ad religiosissimum episcopum Nestorium perscriptam, ab illa non recedentem, pariter amplector; & huic quoque, vtpote doctrinæ patrum ad animarum vtilitatem comparatæ conformi, adhæreo subscriboque.

Alexander Arcadiopolis Asiæ episcopus dixit: Sanctissimi, Deique amantissimi episcopi Cyrilli epistolæ, fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum Nicænorum consona consentaneaque docenti, fidem habui & habeo, atque in hac fidei sententia perseverare etiam atque etiam cupio.

Maximus Cumarum Asiæ episcopus dixit: Sanctissimi piissimique patris nostri & archiepiscopi Cyrilli epistolæ, quod a recta fide, quam sancti patres Nicæni ediderunt, non discrepet, assentior subscriboque, & hanc fidem orthodoxam esse confiteor.

*Theodosius

* Theosebius Prienæ episcopus dixit: Fidei symbolum a trecentis decem & octo sanctis patribus editum recipio, quod etiam sanctis Dei ecclesiis tradidi. Quin

& Cyrilli quoque ſanctiſſimi, Deoque dilectiſſimi archiepiſcopi epiſtolam, quam ad religioſiſſimum Neſtorium dedit, tamquam fidei apud Nicæam expoſitæ conſentaneam admitto.

Eutropius Euazorum epiſcopus dixit: Iuxta ſanctorum Nicænorum patrum fidem, Cyrilli quoque piiſſimi epiſcopi epiſtolæ, quod cum illorum patrum fide minime pugnet, conſentio, eidemque credidi & credo, & in hac fide me moriturum cupio.

Euthalius Colophonis Aſiæ epiſcopus dixit: Sanctæ fidei ſanctorum patrum qui olim Nicææ conuenerunt, & ſacratiſſimi piiſſimique epiſcopi Cyrilli epiſtolæ, quam ad religioſiſſimum Neſtorium deſtinauit, propterea quod cum Nicæno ſymbolo conſentiat, adſtipulor ac ſubſcribo, & iuxta hanc traditionem credo.

Docimaſius Maroniæ epiſcopus dixit: Cum literas Deo dilectiſſimi ſacratiſſimique patris noſtri archiepiſcopi Cyrilli, fidei pie in Chriſtum a ſanctis patribus in Nicæa ciuitate quondam expoſitæ conſentaneas eſſe videam, iis aſſentior, eaſque approbo; & cum antea ſic ſenſerim, eam ipſam fidem ad mortem vſque integram conſeruare deſidero.

Lucianus Toperi epiſcopus dixit: Epiſtolæ ſanctiſſimi, Deoque dilectiſſimi patris noſtri Cyrilli ad religioſiſſimum Neſtorium exaratæ, & coram hic paulo ante recitatæ, eiuſdemque doctrinæ per omnia ſuffragor. Et quoniam expoſitioni ſanctæ Synodi in Nicænorum metropoli quondam

καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῇ γραφείσῃ πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, συνῳδὰ ἐχούσῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ. Anno Christi 431.

Εὐζήπιος ἐπίσκοπος Εὐάζων εἶπε· Κατὰ τὴν πίστιν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συμφώνῳ οὔσῃ καὶ αὐτὸς ἐπίστευσα, καὶ πιστεύω, καὶ οὕτως ἔχομαι ἀποθανεῖν.

Εὐθάλιος ἐπίσκοπος Κολοφῶνος τῆς Ασίας εἶπε· Τῇ ἁγίᾳ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον συμφώνῳ οὔσῃ καὶ πείθομαι καὶ συναινῶ, καὶ τ῀ αὐτῇ πιστεύω τῇ παράδοσιν.

Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος Μαρωνείας εἶπε· Τῇ εὐσεβοῦς καὶ φιλοχρίστου ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ Νικαέων πόλει σύμφωνα ὁρῶν τὰ γράμματα τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου παπᾶ ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συνῄδεμαι καὶ συναρέσκομαι, οὕτω φρονήσας, * μέχρι τέλους ἀπρόσωπον διαφυλάξαι.

Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Τοπηρείου εἶπεν· Ἀναγνωσθείσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου παπᾶ ἡμῶν Κυρίλλου, ἧς ἐπέστειλε τῷ εὐλαβεστάτῳ Νεστορίῳ, ἀρέσκομαι τῇ ὑποταγῇ· καὶ συνῳδὰ τ῀ παῖσι * εὑρίσκω τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ εἰς τὴν Νικαέων μητρόπολιν συνε- * Τοπηρείου * Ἰσαυρίας δὲ εἴσης, θείσῃ,

ANNO CHRISTI 431.

θείσῃ, συναρέσκομαι, ἄτρωτον αὐτὴν μέχρι τέλους διαφυλάττων.

Εννέπιος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως εἶπε· Τῇ παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων ἐκτεθείσῃ πίστει ἐν τῇ Νικαέων* πόλει, ἀναγνοὺς σύμφωνον οὖσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἐπισκόπου Κυρίλλου γραφεῖσαν πρὸς Νεστόριον τὸν εὐλαβέστατον, συναρέσκομαι, καὶ συντίθεμαι οὕτω φρονεῖν· καὶ πιστεύω ταύτην ἀσάλευτον διαφυλάξαι.

*μετροπόλει

Στέφανος ἐπίσκοπος Δίου εἶπεν· Ἀνέγνωμεν σύμφωνον τυγχάνουσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ τρισμάκαρος πατρὸς ἡμῶν ἐπισκόπου Κυρίλλου τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. ὅθεν καὶ αὐτὸς συναινῶ ταύτῃ, *καὶ ταύτῃ ἐπίστευσα, καὶ πιστεύω.

*εἰς αὐτὴν

*Ανεατῶν

Μόδεστος ἐπίσκοπος τῆς *Ανεων πόλεως τῆς Φρυγίας εἶπε· Κἀγὼ ἐμμένω τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῇ νυνὶ ἀναγνωσθείσῃ ἐπιστολῇ ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῇ γραφείσῃ πρὸς τοῦ εὐλαβέστατον Νεστόριον, συμφώνως ἐκτεθείσῃ τῇ πίστει τῶν προλεχθέντων ἁγίων πατέρων.

*Κολόης

Αφόβιος ἐπίσκοπος *Κολῶνος εἶπε· Παραναγνωσθείσης τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, συνῳδὰ *ἐχούσῃ τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, ταύτῃ τῇ πίστει συντίθεμαι, καὶ πιστεύω.

*ἴσως, ἐχούσης

Μάξιμος ἐπίσκοπος Ασσου τῆς

congregatæ, vndequaque consonam comperio, illam approbo, eiusque fidem ad mortem vsque retinere percupio.

Ennepius Maximianopolis episcopus dixit: Cum epistolam sanctissimi Deique amantissimi patris nostri episcopi Cyrilli ad religiosissimum Nestorium perscriptam, fidei a sacratissimis patribus in Nicænorum metropoli olim congregatis expositæ cōcordem consentientemq; inueniam, comprobo eam, atque ita sentire me fateor, inconcussamque ad finem vsque seruaturum me hanc fidem confido.

Stephanus Diensis episcopus dixit: Epistolam sanctissimi ac ter beati patris nostri episcopi Cyrilli cum fide per trecentos decem & octo sanctos patres & episcopos, qui Nicææ olim conuenerunt, expositæ conuenientem legimus. quare & ego quoque illi assentior, eidemque credidi, & credo.

Modestus* Aneorum ciuitatis Phrygiæ episcopus dixit: Et ego quoque fidei a trecentis decem & octo sanctis patribus Nicænis explanatæ inhæreo insistoque. quin & epistolæ quoque sanctissimi patris nostri archiepiscopi Cyrilli ad reuerendissimum Nestorium exaratæ, & iam nunc recitatæ, quod fidei a præfatis sanctis patribus expositæ nequaquam repugnet, assentior.

*Aneatarum

Aphobius* Colonæ episcopus dixit: Epistolæ sanctissimi, Deique amantissimi episcopi Cyrilli modo relectæ, quod a fide per trecentos decem & octo sanctos patres qui Nicææ conuenerunt, explanata non discrepet, assentior, credoque.

*Coloes

Maximus Assi ciuitatis Asiæ

episcopus dixit: Quemadmodum sanctissimus Deiq; amantissimus episcopus noster Memnon deposuit, ita & ego credo, & in hac fide perseuero.

Dorotheus Myrrhinæ ciuitatis Asiæ episcopus dixit: Epistolæ Cyrilli longe sanctissimi piissimique episcopi & patris nostri iam recitatæ, quod a trecentorum decem & octo sanctorum patrum fide nulla in parte discrepet, credo, & quod illa sentit, ego quoque sentio.

*Dyrrhachii

Eucharius* Doracii episcopus dixit: Sanctissimi Deoq; dilectissimi archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistolam ad religiosissimum Nestorium scriptam iusta trutina examinans, fidei a sanctis patribus nostris Nicææ quondam congregatis explanatæ respondere comperio. quare & ego quoq; sic teneo & credo; atque ad eumdem modum comparatus, in Domino viuere & mori exopto.

*Aninysiæ

Theodorus episcopus* Anineti dixit: Ego quoque sanctorum patrum sententiæ de fide in Nicæna ciuitate olim exposita, necnon & epistolæ a sacratissimo, Deique amantissimo episcopo Cyrillo ad religiosissimum episcopum Nestorium exaratæ adstipulor.

Eudoxius Chomatis ciuitatis Lyciæ episcopus dixit: Admiratus sum quæ sacratissimus sanctissimusq; pater noster Cyrillus ad reuerendissimũ Nestorium perscripsit, quod fidei a sanctis patribus Nicænis explanatæ minime refragentur, fateorque ac depono, hoc ipsum me sentire, sicut & sancti patres nostri exposuerunt.

Ασίας εἶπε· Καθὼς ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος ἡμῶν Μέμνων κατέθετο, ταύτῃ τῇ πίστει κἀγὼ πιστεύω καὶ ἐμμένω. ANNO CHRISTI 431.

Δωρόθεος ἐπίσκοπος* Μυρίνης τῆς Ασίας εἶπε· Τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ συνῳδὰ περιεχούσης καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἀναγνωσθείσης παρὰ τοῦ τὰ πάντα ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, καὶ πιστεύω, καὶ οὕτω φρονῶ. *Μυρίνης

Εὐχάριος ἐπίσκοπος Δωρακίου εἶπεν· Ορθῶς καὶ πάνυ δικαίως κατανοήσας τὴν ἐπιστολὴν ἔχειν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τὴν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον γραφεῖσαν, εὗρον σύμφωνον οὖσαν τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν συνελθόντων κατὰ καιροὺς ἐν Νικαίᾳ· κἀγὼ οὕτω φρονῶ καὶ πιστεύω, καὶ εὔχομαι καὶ αὐτὸς ζῆσαι καὶ* τελειῶσαι ἐν κυρίῳ. *Ανινή-

Θεόδωρος ἐπίσκοπος* Ανινήτου εἶπε· Συναινῶ καὶ αὐτὸς τῇ καταθέσει τῶν ἁγίων πατέρων περὶ τῆς ἐκτεθείσης πίστεως ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῇ γραφείσῃ παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ἐπιστολῇ πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον. *Ανινή- ἢ Ανινή-

Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Λυκίας πόλεως Χώματος εἶπεν· Εθαύμασα τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τῷ εὐλαβεστάτῳ Νεστορίῳ, σύμφωνα ὄντα τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ. καὶ συντίθεμαι καὶ ὁμολογῶ οὕτω φρονεῖν, καθὼς καὶ οἱ ἁγιώτατοι πατέρες ἡμῶν ἐξέθεντο.

ANNO CHRISTI 431.

Φίλιππος ἐπίσκοπος Περγάμου εἶπε· Συντίθεμαι τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων πίστει, τῶν συναχθέντων κατὰ Νίκαιαν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ κατὰ τοὺς κανόνας ἐκείνους οὓς περ αὐτοὶ ἐξέθεντο, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνῳ οὔσῃ τοῖς αὐτοῖς κανόσι· καὶ οὕτω φρονῶ καὶ πιστεύω.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Ασίας εἶπε· Τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τινί. συντίθεμαι, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, περιεχούσῃ συνῳδὰ, καὶ οὕτω φρονῶ, καὶ πιστεύω.

Εὐτύχιος ἐπίσκοπος τῆς Ερυθρῶν πόλεως τῆς Ασίας εἶπε· Πεισθεὶς ὄψεσι καὶ ἀποδείξεσι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τῶν τε μητροπολιτῶν τῶν ἀπὸ διαφόρων ἐπαρχιῶν, καὶ τῇ γραφείσῃ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ὁμολογῶ καὶ πιστεύω.

Δονᾶτος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ηπείρου εἶπεν· Επακούσας τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἀναγνωσθείσης σήμερον ἐπὶ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου, ἧς ἔγραψεν ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος πατὴρ ἡμῶν καὶ συλλειτουργὸς Κύριλλος πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον· εὑρών τε αὐτὴν σύμφωνον καὶ συνομόλογον τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ ἐκθεμένων τὸν ὀρθόδοξον πίστιν, τυγχάνουσα, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἀξιώσας τό τε ὕφος τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τὸν ὀρθόδοξον πίστιν τὸν ἐν αὐτῇ γραφεῖσαν, οὕτω κἀγὼ πιστεύω καὶ συγκατατίθεμαι.

Philippus Pergami episcopus dixit: Subscribo fidei a trecentis decem & octo sanctis patribus Nicænis expositæ, & iuxta sanctiones, quas illi ipsi ediderunt; ipsi quoque sanctissimi archiepiscopi Cyrilli epistolæ, quæ cum iisdem canonibus per omnia consentit: atque ad hunc modum sentio & credo.

Eusebius Magnesiæ ciuitatis Asiæ episcopus dixit: Fidem a trecentis decem & octo sanctis patribus expositam amplector; sanctissimi quoque patris nostri archiepiscopi Cyrilli epistolæ, quæ Nicænæ fidei vndequaque concinit, assentior; atque ita sentio & credo.

Eutychius Erythrorum ciuitatis Asiæ episcopus dixit: Persuasus visu & demonstrationibus sanctorum patrum qui Nicææ conuenerunt, diuersarum etiam prouinciarum metropolitanorum, nec non epistolæ quam sanctissimus episcopus Cyrillus ad reuerendissimum Nestorium dedit, confiteor & credo.

Donatus Nicopolis veteris Epiri episcopus dixit: Cum epistolã, quam sanctissimus piissimusq; pater noster & comminister Cyrillus ad reuerendissimũ Nestorium misit, hodiernaque die in sancta hac & magna Synodo relegi curauit, sanctorum patrum Nicææ congregatorum, orthodoxamq; fidem exponentium, sententiæ fideique consonam consentientemque inuenerim; ipsum epistolæ contextum toto animo approbans, orthodoxamque fidem in illa inclusam, ego quoque ita credo & affirmo.

*Theodorus

*Dorotheus episcopus ciuitatis Dodonæ dixit: Quæ sanctissimus metropolis meæ episcopus Donatus sentit, affirmauitq; ego quoque sentio & affirmo.

Heracleo Tralleorum episcopus dixit: Sanctorum patrum vestigiis inhæreo, ac expositioni trecentorum decem & octo episcoporum, qui in Nicæna Synodo orthodoxæ fidei præcones extiterunt, constanter assentior. Porro autem in sancta hac Ephesina Synodo sanctissimum Deoq; deuotissimum episcopum & patrem nostrum Cyrillum eadem illa per epistolam prædicantem & illustrantem nostras mentes audiens, agnoscensque ea trecentorum decem & octo patrum sententiæ consentanea esse, adstipulor; optoque in hac fide vsque perseuerare, & vestris precibus adiutus vita defungi.

Paralius ciuitatis Andraporum episcopus dixit: Fidem quam a trecentis decem & octo sanctis patribus in Nicæna ciuitate quõdam congregatis traditam vna cum lacte hausi, etiamnum teneo & comprobo; ea quoque quæ sanctissimus Deoque amantissimus pater noster archiepiscopus Cyrillus fusiore quadam expositione paulo ante nobis scripta proposuit, huic ipsi patrum symbolo per omnia conformia & consona comperio, & iis assentior, & in ea fide huius vitæ cursum absoluere desidero.

Archelaus Myndi ciuitatis Cariæ episcopus dixit: Deo deuotissimi piissimique patris nostri archiepiscopi Cyrilli epistola, fidei pie salubriterque a sanctis Deoque deditissimis patribus & episcopis apud Nicæam olim con-

ANNO CHRISTI 451. *Ouiedoni

*Δωρόθεος ἐπίσκοπος πόλεως Δωδώνης εἶπε· Κἀγὼ συναινῶ καὶ συγκατατίθεμαι οἷς κατέθετο ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως τῆς ἐμῆς Δονᾶτος.

Ἡρακλέων Τραλλέων ἐπίσκοπος εἶπε· Κατ' ἴχνος βαίνω τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἐπιμένω τῇ ὀρθοδόξῳ τῶν συνόδου τῶν γνωμένης ἐν Νικαίᾳ, τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων τὴν τοῦ ὀρθοδοξίαν κηρυξάντων. πάλιν δὲ ἐν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ τῇ κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν γνωμένῃ τὰ αὐτὰ ἀκούσας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ἐν τῇ ἐπιστολῇ κηρύξαντος, καὶ μᾶλλον φωτίσαντος ἡμᾶς, καὶ συνῳδὰ τοῖς τριακοσίοις δέκα καὶ ὀκτὼ γνωρίσας ταῦτα, καὶ συναινῶ, καὶ εὔχομαι ταύτῃ τῇ πίστει διαμεῖναι, καὶ ταῖς εὐχαῖς ὑμῶν οὕτω τελειωθῆναι.

Παράλιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀνδράπων εἶπεν· Ἐντραφεὶς τῇ πίστει τῇ ὀκταδείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη΄. τῶν κατὰ Νίκαιαν, οὕτω καὶ πιστεύω καὶ συναινῶ, καὶ συνευδοκῶ. συνῳδὰ δὲ εὑρίσκω καὶ πάντα ἐν πλατυτέρᾳ τῇ ἐξηγήσει, τῇ αὐτῇ ὀκτάδι καὶ τὰ δεόντως ἡμῖν ἀναγνωσθέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου γραφέντα, καὶ συναινῶ, καὶ εὔχομαι ἐν ταύτῃ τελειωθῆναι τῇ πίστει.

Ἀρχέλαος ἐπίσκοπος πόλεως Μυώνδου τῆς Καρίας εἶπε· Τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν καὶ σωτηριωδοῦς παραδοθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων πόλει,

ANNO CHRISTI 431.

ἰσότυπός ἐστι καὶ σύμφωνος ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου. καὶ πιστεύειν οὕτως ὁμολογῶ, καὶ εὔχομαι.

*Κιβύρας *κἀγὼ

Απελλᾶς ἐπίσκοπος *Κιβύῤῥας τῆς Καρίας εἶπε· *Κατὰ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι, καὶ τούτοις συναινῶ.

Θωμᾶς ἐπίσκοπος Δέρβης τῆς Λυκαονίας εἶπε· Συγκατατίθεμαι καὶ αὐτὸς συνῳδὰ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων πίστει, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου· καὶ ὁμόφρων καὶ ὁμόπιστός εἰμι ταύτῃ.

Θεμίστιος ἐπίσκοπος Ιασσοῦ τῆς Καρίας εἶπε· Κατὰ τὴν ὑγιᾶ πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ τὴν ὁμόφωνον ἐπιστολὴν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τὰ αὐτὰ πιστεύω, καὶ κατατίθεμαι.

Σπουδάσιος ἐπίσκοπος Κεράμων ἐπαρχίας Καρίας εἶπε· Τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν καὶ συνέζησα, καὶ συζῆν εὔχομαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τῷ θεοσεβεστάτῳ Νεστορίῳ, ὁμώνυμον θεασάμενος, καὶ ταύτην καταδέχομαι, καὶ οὐδὲν διαφωνοῦσαν τῆς πίστεως εὑρίσκω. διὸ κἀγὼ εἰς ἑκάτερα τούτων καὶ πιστεύω, καὶ συμψηφίζομαι.

Αφθόνητος ἐπίσκοπος Ηρακλείας τῆς Καρίας εἶπεν· Ερμηνεία καὶ θεμέλιός ἐστι τῆς παραδοθείσης ἡμῖν εὐσεβοῦς πίστεως παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγιωτάτων πατέρων καὶ ἐπισκόπων ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου

gregatis expositæ, omnino respondet: itaque hoc me quoque credere & tenere profiteor, & in posterum credere exopto.

Apellas Cibyrrhæ Cariæ episcopus dixit: Ego quoque eadem affirmo, iisdemque subscribo.

Thomas Derbæ Lycaoniæ episcopus dixit: Et ipse quoque cum sanctorum patrum fidem, tum sanctissimi quoque piissimique archiepiscopi Cyrilli epistolam suscipio, idemque quod illa, teneo & credo.

Themistius Iassi Cariæ episcopus dixit: Iuxta sanam trecentorum decem & octo sanctorum patrum Nicænorum fidem, illique consonam piissimi archiepiscopi patris nostri Cyrilli epistolam hic recitatam, equidem credo, & affirmo.

Spudasius Ceramorum prouinciæ Cariæ episcopus dixit: In sanctorum Nicænorum patrum fide hactenus vixi, & quod reliquum est vitæ in ea transigere peropto. Pari modo & epistolam quoque, quam sanctissimus archiepiscopus & pater noster Cyrillus ad piissimum Nestorium conscripsit, recipio amplectorque, vt quæ nulla ex parte a symbolo Nicæno discrepare comperiatur. quamobrem vtrique horum adstipulor, vtrique assentior.

Aphthonetus Heracleæ Cariæ episcopus dixit: Sanctissimi Deoque deuotissimi patris nostri & archiepiscopi Cyrilli epistola haud aliud sane est, quam quædam basis & explanatio fidei, quã sanctissimi patres & episcopi Nicæni tradiderunt. Quapropter se-

cundum vtriusque traditionem me credere profiteor, & in posterum credere percupio.

Philetus Amazonis Cariæ episcopus dixit: Iuxta cælestem & præclaram illam fidem, quam trecenti decem & octo sanctissimi Deoque carissimi episcopi Nicææ congregati exposuerunt, & hanc sanctissimi piissimique archiepiscopi patris Cyrilli epistolam ipsi sanctæ expositioni consonam, credo & pono, eiusdemque pietati subscribo.

Phanias Harpasorum ciuitatis Cariæ episcopus dixit: Secundum cælestis fidei explanationem a trecentis decem & octo sanctis patribus Nicææ congregatis editam, nec non iuxta sanctissimi ac Deo deuotissimi episcopi & communis patris nostri Cyrilli epistolam ad religiosissimũ Nestorium missam, nobisq; prælectam, idem cum ceteris respondeo; quæque ipsa docet, ea me quoque tenere confiteor; quippe quæ a sanctorum patrum fide non recedere videatur.

Promachius episcopus Alindorum Cariæ dixit: Cum ipse quoque cognoscam, sanctissimi piissimique patris nostri archiepiscopi Cyrilli epistolam expositioni fidei, quam sanctissimi Deoque deuotissimi patres nostri & episcopi olim Nicææ congregati exposuerunt, esse concordem; secundum illius doctrinam ac sententiam credo, sentio, & affirmo.

Saidas episcopus Phænis Salutaris Palæstinæ dixit: Assentior epistolæ a sanctissimo & piissimo patre nostro archiepiscopo Cy-

πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου· καὶ κατὰ ἀμφότερα πιστεύειν ὁμολογῶ καὶ εὔχομαι. Anno Christi 451.

Φιλητὸς ἐπίσκοπος Αμαζόνος τῆς Καρίας εἶπε· Κατὰ τὸν οὐρανίον καὶ ἔνδοξον πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων εὐλαβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν τιή. καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνοῦσαν τῇ αὐτῇ ἁγίᾳ ἐκθέσει, καὶ κατατίθεμαι καὶ πιστεύω, καὶ σύμψηφός εἰμι τῇ αὐτοῦ θεοσεβείᾳ.

Φανίας ἐπίσκοπος πόλεως Αρπάσων τῆς Καρίας εἶπε· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπουρανίου πίστεως τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν Νικαέων, καὶ κατὰ τὴν ὑπαναγνωσθεῖσαν ἡμῖν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ κοινοῦ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὁμοδύναμον οὖσαν τῇ τῶν ἁγίων πατέρων πίστει, τὰ αὐτὰ φρονεῖν ὁμολογῶ καὶ συγκατατίθεμαι.

Προμάχιος ἐπίσκοπος Αλίνδων τῆς Καρίας εἶπε· Γινώσκων καὶ αὐτὸς σύμφωνον εἶναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων, τὰ αὐτὰ πιστεύω, καὶ φρονῶ, καὶ συγκατατίθεμαι.

Σαΐδας ἐπίσκοπος Φαίνοις τῆς Σαλουταρίας Παλαιστίνης εἶπε· Συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλ-

ANNO CHRISTI 431.

λου, γινώσκων σύμφωνον εἶναι τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων, κατὰ τοῦτο πιστεύω καὶ φρονῶ· καὶ τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Ιουβεναλίου, συνᾴδουσι τῇ τῶν πατέρων ἐκθέσει, συμψηφίζομαι καὶ συναινῶ.

*Κόδρων

Σενεκίων ἐπίσκοπος πόλεως *Κοδρίας εἶπε· Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τῶν κατὰ Νίκαιαν πνεύματος ἁγίου πεπληρωμένων· ναὶ μὴν καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τὴν νυνὶ ἀναγνωσθεῖσαν ἡμῖν, πιστεύω καὶ συναινῶ.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Ηφαίστου Αὐγουσταμνικῆς εἶπε· Τῆς πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, τῆς συγκροτηθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ Νικαέων· καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον γραφείσης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, μίαν ἐχουσῶν τὴν διάνοιαν, καὶ μίαν πίστιν ἐν διαφόροις συλλαβαῖς, ταύταις κἀγὼ συντίθεμαι, καὶ συνδοξάζω, καὶ συζῆν εὔχομαι, χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

*Παραλίων

Αθανάσιος ἐπίσκοπος *Παράλου εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ συγκατατίθεμαι, καὶ συναινῶ τῇ ὀρθῇ πίστει τοῦ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

*Αὐσόνων

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος *Ασπόνων πόλεως Αγκύρας εἶπε· Πολλὴν ἐπιγνοὺς οὖσαν τὴν συμφωνίαν τῆς πίστεως, τῆς τε διὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου

rillo editæ, illam fidei expositæ a sanctis & diuinis patribus qui Nicææ cõuenerunt, consonam agnoscens, ita credo & sentio. Iis quoque assentior & subscribo, quæ a sacratissimo piissimoque episcopo nostro Iuuenali deposita sunt, cum patrum expositioni consona existant.

Senecio episcopus Codriæ dixit: Iuxta fidem a trecentis decem & octo sanctis patribus nostris, Spiritu sancto afflatis, in ciuitate Nicæna definitam; tum iuxta epistolam quoque sanctissimi Deoque deuotissimi patris nostri Cyrilli modo recitatam, credo & subscribo.

Ioannes Hephæsti Augustamnicæ prouinciæ episcopus dixit: Cum fides per sacram sanctorum patrum Synodum in Nicæna ciuitate quondam congregatam, explanata; sanctissimique ac Deo deditissimi patris nostri & episcopi Cyrilli epistola ad religiosissimum Nestorium perscripta eamdem sententiam, eamdemque, diuersis licet syllabis & dictionibus, fidem contineant; ego quoque vtrique subscribo, idemque cum illis sentio, & sanctæ trinitatis gratia munitus ætatem in illis transigere exopto.

Athanasius Paraliorum episcopus dixit: Et ego quoque eadem pono, affirmoque, & cum recta fide patris nostri Cyrilli archiepiscopi consentio.

Eusebius episcopus Asponorum ciuitatis Ancyræ dixit: Cum perspiciam, inter fidem per piissimi Deoque dilectissimi patris nostri & episcopi Cyrilli episto-

lam explanatam, & fidem Nicææ quondam a ſanctis patribus editam, ſummam concordiam intercedere, aſſentior & recipio, eademque cum illis credo, ſentio, & doceo.

Theon epiſcopus Sethrœti dixit: Sanctiſſimi archiepiſcopi noſtri Cyrilli epiſtolæ, quod fidei a ſanctis patribus olim Nicææ congregatis expoſitæ conſona doceat, ſubſcribo.

Daniel Darnenſium epiſcopus dixit: Sanctiſſimi Deoque deuotiſſimi patris noſtri Cyrilli epiſtolæ iam recitatæ, quod fidei ſanctorum patrum Nicænorum conſona exponat, aſſentior.

Macarius ciuitatis Antei epiſcopus dixit: Quando eamdem Spiritus ſancti gratiam in fidei ſymbolo a ſanctiſſimis Nicænis patribus expoſito, & in ſanctiſſimi ſacratiſſimique archiepiſcopi Cyrilli epiſtola comperio, ſuſpicio & veneror vtrumque, optoque eamdem cuſtodire, regentem & ſaluantem hominum genus.

Soſipater Septimiacæ epiſcopus dixit: Prolixo elaboratoque ſermone egregia ſanctorum patrum miracula recenſere, non eſt meæ facultatis, ſed alterius cuiuſpiam ampliſſima eruditione cumulati. Ceterum cum epiſtola ſanctiſſimi, Deoque dilectiſſimi patris noſtri & archiepiſcopi Cyrilli ad Neſtorium perſcripta, & coram hic recitata, doctrinam Synodo trecentorum decem & octo patrum apud Nicæam quondam celebratæ conſonam contineat, hoc ipſum ego ſentio, & confirmo quod ſancti patres ſenſerunt & crediderunt.

Κυρίλλου, τῆς τε παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων πάλαι ἐκτεθείσης, συναινῶ, καὶ δέχομαι, * καὶ τὰ αὐτὰ πιστεύω, καὶ τὰ αὐτὰ δοξάζω, καὶ διδάσκω. Anno Christi 432. * ἡ πιστεύω.

Θέων ἐπίσκοπος * Σεθροίτου εἶπε· Συναινῶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, συνῳδὰ * ἐκδεδομένῃ τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς συνειλεγμένων ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ. * Ὀρθείσης * ἐκθεμένῃ

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνεως εἶπε· Συναινῶ τῇ ἀναγνωσθείσῃ ἐπιστολῇ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου παρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, συνῳδὰ ἐκθεμένῃ τῇ πίστει τῶν ἁγιωτάτων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ.

Μακάριος ἐπίσκοπος Αντέου εἶπεν· Εὑρὼν τὴν αὐτὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριν ἐν τε τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων ἐν Νικαίᾳ πίστει, ἐν τε τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, θαυμάζω καὶ ἐμμένω, καὶ εὔχομαι ταύτην διατηρεῖν κυβερνῶσαν καὶ σώζουσαν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.

Σωσίπατρος ἐπίσκοπος Σεπτιμιακῆς εἶπε· Τὸ μὲν πολὺν καταναλῶσαι λόγον, καὶ ἐξειπεῖν τὰ θαύματα τῶν ἁγίων πατέρων, οὐκ ἐμὸν ἂν εἴη, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς αὐχοῦντος μεγίστην παίδευσιν. ἀναγνωσθείσης τοίνυν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου παρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πρὸς Νεστόριον, καὶ συνῳδὰ περιεχούσης τῇ συνόδῳ τῇ γενομένῃ κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν, οὕτω κἀγὼ δοξάζω καὶ συναινῶ, καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἅγιοι ἐδόξασαν καὶ ἐπίστευσαν.

Σαμουὴλ

ANNO CHRISTI 431.

Σαμουὴλ ἐπίσκοπος Δύσθεως Πενταπόλεως εἶπε· Σύμφωνα πιστεύω τοῖς ἁγίοις πατράσι τοῖς κατὰ τὴν Νικαέων σύνοδον συνελεγμένοις, καὶ οὕτω νοῶ καὶ πιστεύω, ἐπακούσας καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου.

*Ἀθριβηνῶν

Στρατήγιος ἐπίσκοπος *Ἀθριβίδος ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπε· Σύμφωνα καὶ ὁμόπιστα τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνεδρευσάντων περιεχούσης τῆς ἐπιστολῆς τῆς ὑπαναγνωσθείσης τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, ἀναγκαίως ἐφρόνησα καὶ φρονῶ, καὶ ἐπίστευσα καὶ πιστεύω, καὶ ταύτῃ τῇ πίστει παραμένω χαρίτι τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ ταύτης τῆς ἁγίας θεοφιλοῦς συνόδου.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Νειλουπόλεως ἐπαρχίας Αρκαδίας εἶπεν· Απεδεξάμην τὴν ἐπιστολὴν συμφωνοῦσαν τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ *κατὰ ταύτην πιστεύω τὴν ἔννοιαν.

*κατ' αὐτὴν

Μαρῖνος ἐπίσκοπος Ηλιουπολιτῶν ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπεν· Απεδεξάμην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, ὀρθὴν οὖσαν, καὶ σύμφωνον τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ πίστει.

*Φρανωνίως

Παῦλος ἐπίσκοπος *Φλαβωνίας εἶπε· Μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διαλάμπουσαν πίστιν, ἐκτεθεῖσαν μὲν πάλαι διὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, νῦν δὲ καὶ διὰ τῆς μεγάλης ταύτης συνόδου ἐκ *συμφώνου φανεῖσαν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου

*σύμφωνον οὖσαν

Samuel Dysthensis Pentapolis episcopus dixit: Nihil a sanctis patribus, qui apud Nicæam quondam conuenere, diuersum credo: auditaque sanctissimi patris & archiepiscopi Cyrilli epistola, illius sententiam & fidem admitto.

Strategius Athribidis prouinciæ Augustamnicæ episcopus dixit: Quandoquidem epistola sanctissimi piissimique archiepiscopi Cyrilli iam ad reuerendissimum Nestorium perscripta, & modo relecta, ea complectitur & profitetur, quæ cum fide & doctrina sanctorum patrum nostrorum olim Nicææ congregatorum per omnia consentiunt; necessario quod illa sentit & credit, ego quoque credo & sentio, credidique & sensi: atque in hac fide, sanctæ trinitatis, sacræque huius Deo dilectæ Synodi gratia & auxilio, constanter permaneo.

Eusebius Nilopolis prouinciæ Arcadiæ episcopus dixit: Epistolam vtpote fidei sanctorum patrum consonam recepi, & iuxta illius sententiam credo.

Marinus Heliopolis prouinciæ Augustamnicæ episcopus dixit: Epistolam sanctissimi archiepiscopi nostri Cyrilli amplexus sum, vt quæ & vera doceat, & sanctorum patrum Nicænorum fidei consentiat.

Paulus Flauonensis episcopus dixit: Vnam dumtaxat illustrem fidem, quæ olim quidem per sanctos patres apud Nicæam congregatos exposita est; nunc vero & per hanc magnam concordemque Synodum recitata, & per sanctissimi patris nostri Cyrilli

epistolam fusius illustriusq; prædicata est, credo, & huic vni adhæreo; per quam etiam salutem me consecuturum confido, dum ipsam in Christo profiteor.

Metrodorus Leontorum episcopus dixit: Quoniam quidem sancta fides a sanctis patribus qui in ciuitate Nicæa conuenerunt, exposita, & epistola sanctissimi piissimiq; patris & archiepiscopi Cyrilli pridem ad religiosissimũ Nestorium perscripta, & paulo ante hic relecta, diuersis dictionibus vnam eamdemq; fidei sententiam complectuntur; necessario & ego quoque huic subscribo, & sanctæ trinitatis gratia eadem credo, profiteor, ac teneo.

Theopemptus Cabasorum episcopus dixit: Superuacaneum est ab Ægypti episcopis rectæ fidei rationem exigere. Nulli enim dubium est, quod fidem a sanctissimo sacratissimoque archiepiscopo & patre nostro Cyrillo expositam sequimur & amplexamur, quæ sanctorum patrum fidei concordat.

*Heracleæ Heraclides * Heracleensium Arcadiæ episcopus dixit: Cum sanctorum patrum nostrorũ olim apud Nicæam congregatorum fides, & sanctissimi Deoque amantissimi archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistola vnam eamdẽque fidem cõcordi consensu profiteantur & prædicent; ego qui in ea ipsa fide natus & educatus sum, per sanctæ trinitatis gratiam semper in eadem hac fidei sententia perseuerare desidero.

Sabinus Panis prouinciæ Thebaidis episcopus dixit: Posteaquã

παῖδος ἡμῶν Κυρίλλου λαμπρότερον κηρυχθεῖσαν, ἔχω, καὶ πιστεύω, καὶ ταύτῃ συντίθεμαι, δι' ἧς σώζεσθαι καὶ πιστεύω, ὁμολογῶν αὐτὴν ἐν Χριστῷ. Anno Christi 431.

Μητρόδωρος ἐπίσκοπος Λεόντων εἶπε· Τῆς ἁγίας πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῇ Νικαέων, καὶ τῆς νυνὶ ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου παῖδος καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πάλαι πρὸς τὸν θεοσεβέστατον Νεστόριον, μίαν ἐχουσῶν πίστιν καὶ διάνοιαν ἐν διαφόροις συλλαβαῖς, ἀναγκαίως κἀγὼ ταύτῃ συντίθεμαι, τὰ αὐτὰ πιστεύων, καὶ δοξάζων, καὶ συνομολογῶν, χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος *Καβάσσου εἶπε· Περιττόν ἐστι τοὺς ἀπὸ Αἰγύπτου ἐπισκόπους τὸν περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀπαιτεῖσθαι λόγον. πᾶσι γὰρ εὐσύνοπτον, ὅτι τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου παῖδος ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἐξακολουθοῦμεν, καὶ συναινοῦμεν, συμφώνῳ οὔσῃ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων πίστεως. *Kalam.

Ηρακλείδης ἐπίσκοπος τῆς *Ηρακλεωτῶν Αρκαδίας εἶπε· Τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, τῶν συναχθέντων πάλαι ἐν τῇ Νικαέων, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου παῖδος ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, μίαν σύμφωνον κηρυττουσῶν καὶ ὁμολογουσῶν πίστιν, ἀναγκαίως ἐγὼ τεχθεὶς καὶ τραφεὶς ἐν αὐτῇ, μέχρι παντὸς τῆς αὐτῆς εὔχομαι γνώμης εἶναι, χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος. *Ἡρακλ.

Σαβῖνος ἐπίσκοπος Γανὸς ἐπαρχίας Θηβαΐδος εἶπε· Τῆς πί-

ANNO CHRISTI 431.

* πόλει.

στεως τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἐκτεθείσης ἐν τῇ Νικαέων * πάλαι, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ εὐλαβεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου σύμφωνον ἐχούσης τὴν πίστιν, ταύτῃ κἀγὼ ἀναγκαίως συντίθεμαι χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

* Ηράκλειος ἐπ. Ταμιάθεως

*Ηράκλειτος ἐπίσκοπος Ταμιαθίδος εἶπεν· Οὐδεμίαν παραλλαγὴν ἐχούσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὴν ἐν τῇ Νικαέων πάλαι ἐκτεθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, ἀναγκαίως ταύτῃ κἀγὼ συντίθεμαι χάριτι τοῦ Χριστοῦ.

* Ελεάρχου

Ισαὰκ ἐπίσκοπος * Ελεαρχίας εἶπεν· Ομολογῶ τὴν αὐτὴν εἶναι συμφωνίαν ἔν τε τῷ συμβόλῳ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου, ᾗ κἀγὼ ἀναγκαίως συντίθεμαι χάριτι τοῦ * Χριστοῦ.

* Θεοδ.

Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως τῆς Ασίας εἶπεν· Εκ νέας ἡλικίας καθὼς ἐπιστεύσαμεν, οὐδὲν ἐξενίσθημεν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς ἀποσταλείσης τῷ εὐλαβεστάτῳ Νεστορίῳ. σύμφωνος γὰρ εὑρέθη τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων· καὶ οὕτω πιστεύω, καθὼς καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἐξέθεντο ἐν ταύτῃ τῇ μεγάλῃ συνόδῳ.

Αδέλφιος ἐπίσκοπος Σάεως εἶπε· Τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἐκτεθείσης ἐν τῇ Νικαέων πάλαι, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ εὐλαβεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου σύμφωνον ἐχούσης πίστιν, ταύτῃ κἀγὼ ἀναγκαίως συντίθεμαι χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

sanctorum patrum fides in ciuitate Nicæa olim exposita, & religiosissimi Deoque deuotissimi patris nostri Cyrilli epistola vnã eamdemque fidei doctrinam continent; sanctæ trinitatis gratia nixus non possum equidem huic non subscribere.

Heraclitus Tamiathensis episcopus dixit: Cum inter sanctissimi reuerẽdissimique archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistolam, & fidem a sanctis patribus Nicææ olim expositam nulla omnino differentia sit, per Christi gratiam ego quoque necessario huic assentior.

Isaac Elearchiæ episcopus dixit: In sanctorum patrum symbolo, & sanctissimi Cyrilli epistola eumdem fidei sensum agnosco; cui proinde per gratiam Dei ego quoq; subscribere necesse habeo.

Eutychius Theodosiopolis Asiæ episcopus dixit: Ex religiosissimi archiepiscopi Cyrilli epistola ad piissimum Nestorium scripta nihil alienum ab ea fide accepimus, quam ab ineunte ætate imbibimus. Nam fidei a trecentis decem & octo patribus Nicænis editæ vndequaque consona comperitur, & ita credo, quemadmodum sancti patres in magna hac Synodo exposuerunt.

Adelphius Saensium episcopus dixit: Cum sanctorum patrum fides quondam apud Nicæam explanata, & Cyrilli religiosissimi & piissimi patris nostri epistola vnam eamdemque fidei doctrinam profiteantur; per sanctæ trinitatis gratiam ego quoque huic consentire debeo.

Rhodon Palæopolis Asiæ episcopus dixit: Quando Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi epistola a sanctis patribus Nicænis nihil omnino discrepat, ego ipse quoque, hoc est, secundum fidem ab illis expositam, credens subscribo.

Nestorius Sionis prouinciæ Asiæ episcopus dixit: Sanctorum Nicænorum patrum expositionem complectens, quodque illi professi sunt, firmiter tenens, & Deo deuotissimi episcopi Cyrilli epistolam ab illorum doctrina minime recedere deprehendens; ei quoque non secus atque sanctorum patrum expositioni adstipulor, & quod vitæ temporis mihi reliquum est, hoc per Christi gratiam in hac ipsa fide transigere vehementer cupio.

Anderius episcopus ciuitatis Cherronesi prouinciæ Cretæ dixit: Sanctorum patrum fides, qui apud Nicæam aliquando conuenerunt, perinde ac preciosum quoddam vnguentum per Cyrilli sanctissimi piissimique patris nostri epistolam adapertum maiori fragrantia nos affecit. Quare & ego eumdem fidei sensum, eamdemque mentem obtinenti subscribo, & ita credo, & in hac vita perpetuo perseuerare desidero.

Paulus episcopus ciuitatis Lampæ prouinciæ Cretæ dixit: Cum audiuerim & inuenerim epistolam sanctissimi & Deo dilectissimi episcopi Cyrilli consonam expositæ fidei patrum qui conuenerunt in ciuitate Nicæna, ei assentior, atq; ita credo, & cupio in ea fide perpetuo permanere.

Ρόδων ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως τῆς Ασίας εἶπεν· Οὐδὲν ἀπαδούσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων πόλει, καὶ αὐτὸς οὕτω πιστεύων κατατίθεμαι κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν παρ' αὐτῶν πίστιν.

Νεστόριος ἐπίσκοπος Σιὼν τῆς Ασίας εἶπε· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τὴν γενομένην παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν Νικαίᾳ πιστεύσας καὶ αὐτὸς, καὶ οὕτως ἔχων, εὗρον συνῳδὰ καὶ τὴν ἐπιστολὴν περιέχουσαν τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου· καὶ ταύτῃ τῇ πίστει καὶ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων καὶ αὐτὸς συντίθεμαι, καὶ εὔχομαι ἐν ταύτῃ τῇ πίστει τὸν λοιπὸν *διαβιῶναι τῆς ζωῆς μου χρόνον χάριτι τοῦ Χριστοῦ.

Ανδήριος ἐπίσκοπος Χερρονήσου πόλεως ἐπαρχίας Κρήτης εἶπεν· Ὥσπερ μύρου πολυτίμου τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων ἀνεῳχθείσης, ἐπὶ πλεῖον ἡμᾶς εὐωδίασε διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, σύμφωνα καὶ ὁμόδοξα ἐχούσης. καὶ αὐτὸς ταύτῃ συντίθεμαι, καὶ οὕτω πιστεύειν εὔχομαι πάντα τὸν τῆς ζωῆς μου χρόνον.

Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Λάμπης ἐπαρχίας Κρήτης εἶπε· Τῆς τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων πόλει ἐκτεθείσης πίστεως ὁμόφωνον καὶ ὁμόδοξον ἐπακούσας τε καὶ εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ταύτῃ συντίθεμαι, καὶ οὕτως πιστεύω, καὶ εὔχομαι μέχρι παντὸς ἐν ταύτῃ τῇ πίστει διαμεῖναι.

Anno Christi 431.

* διαβιῶναι

ANNO CHRISTI 431.

Ζωσίμι ὁ ἐπίσκοπος πόλεως Κνωσσοῦ ἐπαρχίας Κρήτης εἶπε· Φανερᾶς οὔσης τ ὀρθοδόξου πίστεως τ̃ ἁγίων πατέρων τ̃ συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων πόλ· ὁμοδόξου τε καὶ ὁμοφώνου τ̃ ὀρθῶς τότε τὴν πίστιν* ἐκτεθειμένων φανερωθείσης ἡμῖν καὶ τῆς ἐπιστολῆς τ̃ ἁγιωτάτου παπᾶ καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, ταύτῃ συνῳδεμαι καὶ συναινῶ, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πίστει οὔχομαι διαμεῖναι.

*al. ἐκτεθειμένων

Μακάριος ὁ ἐπίσκοπος Μετελιτῶν τ Αἰγύπτου εἶπε· Τῆς ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης τ̃ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, συμφώνως τ̃ ἐχούσης τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει διὰ πνεύματος ἁγίου παρὰ τ̃ ἁγίων πατέρων τ̃ ἐν τῇ Νικαίᾳ συνελθόντων, συνῳδεμαι τῇ ὁμοπιστίᾳ, οὐκ ἄλλως ἔχοντος τὸ δόγματος, ἀλλ' ὡς προεῖπον, τῆς παραδοθείσης τῇ τ̃ θεοῦ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ παρὰ τ̃ ἁγιωτάτων πατέρων πίστεως συμφωνούσης.

Λαμπέτιος ὁ ἐπίσκοπος Κασίου ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπε. Συνῳδεμαι τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἀναναγνωσθείσῃ τ̃ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου παπᾶ ἡμῶν Κυρίλλου, συμφώνῳ οὔσῃ τῇ συν Νικαίᾳ συνόδῳ, καὶ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τ̃ τῶν ἁγίων πατέρων.

Μακεδόνιος ὁ ἐπίσκοπος Ξοέως εἶπε· Κατὰ τ̃ σήμερον ἀναγνωσθεῖσαν ἡμῖν τ̃ ἁγίας συνόδου τ̃ συν Νικαίᾳ γεγυμνασμένης παρὰ τ̃ ὁσιωτάτων πατέρων ἡμῶν πίστιν, ἔτι γε μὴν καὶ ταύτῃ πεπυσμένου τ̃ ἁγιωτάτου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ὡς ὁμόδοξος αὐτῇ τυγχάνει· ταύτῃ κἀγὼ συναινῶ, καὶ πιστεύω ἐν ὅσῳ ζῶ, καὶ οὕτω διδάσκειν δεδίδαγμαι.

Ammon episcopus ciuitatis Buti dixit: Sanctæ Synodo apud

Zenobius episcopus ciuitatis Gnossi prouinciæ Cretæ dixit: Cum orthodoxa sanctorum Nicænorũ patrum fides nulli non sit manifesta, & planum nobis factũ sit, sanctissimi patris & episcopi Cyrilli epistolam cum iis exacte congruere, qui fidem per id tempus recte exposuerunt; equidem libenter huic adstipulor subscriboque, & in hac fide perseuerare concupisco.

Macarius Metelitarum Ægypti episcopus dixit: Quia recitata Cyrilli sanctissimi archiepiscopi nostri epistola fidei per Spiritum sanctum a sanctis patribus apud Nicæam expositæ non repugnat, illiusque doctrina a fide sanctissimæ Dei ecclesiæ a sanctissimis patribus tradita nihil dissentit, sed eidem per omnia, vt modo aiebam, consentit; ego quoque huic fidei accedo.

Lampetius Cassii prouinciæ Augustamnicæ episcopus dixit: epistolæ sanctissimi archiepiscopi patris nostri Cyrilli iam recitatæ adstipulor, vt quæ Synodo Nicænæ, & fidei a sanctis patribus expositæ per omnia consentiat.

Macedonius Xoensium episcopus dixit: Iuxta fidem sanctæ Synodi Nicænæ per sacratissimos patres nostros celebratæ hodierno die recitatam, nec non per sanctissimum archiepiscopũ nostrum Cyrillum idem sentientem confirmatam, ego quoque credo; huic fidei, dum viuo, semper adhæreo, & hanc docere doctus fui.

Ammon episcopus ciuitatis Buti dixit: Sanctæ Synodo apud

Nicænam ciuitatem a ſanctis patribus olim celebratæ aſſentior: adſtipulor etiam ſanctiſſimi archiepiſcopi noſtri Cyrilli epiſtolæ, ad vltimum vſque vitæ meæ diem hanc fidem ſeruaturus.

Ammonius Panephyſi Auguſtamnicæ prouinciæ epiſcopus dixit: Fidei trecentorum decem & octo epiſcoporum inſiſto, aſſentiorque: Cyrilli quoque archiepiſcopi ſanctiſſimi epiſtolæ ad Neſtorium ſcriptæ, quod a ſanctorum patrum doctrina minime diſſentiat, ſubſcribo, & ſic credo, atque in hac fide decedere cupio.

Alypius Selæ prouinciæ Auguſtamnicæ epiſcopus dixit: Sanctiſſimi & religioſiſſimi patris noſtri archiepiſcopi Cyrilli epiſtolam, quam ad piiſſimum Neſtorium perſcripſit, audiui: & hæc eſt conſona fidei a ſanctis & diuinis patribus expoſitæ. & ego quoque ita credo; huic orthodoxæ fidei inhæreo; ſicque ex hac vita migrare, Chriſtique tribunali ſiſti percupio.

Perrebius Theſſalicorum ſaltuum epiſcopus dixit: Fidem per ſanctos patres apud Nicæam editam, vt ſtabilem immotamque legem complector. Complector etiam Cyrilli ſanctiſſimi epiſcopi fidem per epiſtolam tamquam fidam fidei Nicænæ interpretem explanatam, ſicuti ſancti patres qui ante me dixerunt, depoſuere.

Philumenus epiſcopus ciuitatis Cinnæ prouinciæ Galatiæ, dixit: Cum ſanctiſſimi Deoque deuotiſſimi epiſcopi Cyrilli epiſtolam, fidei a trecentis decem & octo ſanctis patribus Nicææ con-

τῇ κατὰ Νίκαιαν γενομένῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, καὶ αὐτὸς συνευδοκῶ ταύτην διαφυλάξαι μέχρις ἐσχάτης ἡμέρας τῆς ζωῆς μου. ANNO CHRISTI 431.

Αμμώνιος ἐπίσκοπος πόλεως *Πανεφύσου ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπε· Ταύτῃ τῇ πίστει καὶ πιστεύω καὶ ἐμμένω τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων· καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ πρὸς Νεστόριον παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συντίθεμαι, συμφώνῳ οὔσῃ τῶν ἁγίων πατέρων· καὶ οὕτω πιστεύω, καὶ ἐν αὐτῇ ἀποθανεῖν εὔχομαι.

*Ie. Panephysi.

Αλύπιος ἐπίσκοπος Σέλης ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπεν· Επήκουσα τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πρὸς Νεστόριον τῷ εὐλαβέστατον· καὶ αὕτη ἐστὶ σύμφωνος ἡ ἐπιστολὴ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων· καὶ οὕτω πιστεύω κἀγὼ τῇ ὀρθοδόξῳ ταύτῃ πίστει, καὶ εὔχομαι τὴν ἐνθάδε βίον καταλῦσαι, καὶ τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ παραστῆναι.

Περρέβιος ἐπίσκοπος τῶν Θετταλικῶν σαλτῶν εἶπεν· Ἀρραγοῦς καὶ ἀκλινοῦς οὔσης τῆς ἐκτεθείσης ἐν Νικαίᾳ πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν σύμφωνον ταύτῃ δι' ἐπιστολῆς ἐκτεθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου στέργω, καθὼς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν πάντες ἅγιοι πατέρες κατέθεντο.

Φιλούμενος ἐπίσκοπος πόλεως Κίννης τῆς Γαλατίας εἶπε· Σύμφωνον τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου εὑρὼν τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων ἐπισκόπων

ANNO CHRISTI 431.

τῆς καθ' Νίκαιαν, συνῳδεμαι αὐτοῖς, καὶ πιστεύω, καθὼς αὐτοί τε ἐξέθεντο οἱ ἅγιοι πατέρες, καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου περιέχει.

gregatis expositæ concordem consonamque deprehendam, ego quoque vtrisque subscribo; nec diuersum ab eo quod sancti patres exposuerunt, & sanctissimi episcopi Cyrilli epistola continet, credo.

Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Ῥινοκουρούων εἶπεν· Ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἅγιον, τό, τε τοῖς πατράσι τοῖς ἐν Νικαίᾳ συνηχῆσαν περὶ τῆς πίστεως, καὶ τὸ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ γλώττῃ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου παίδος καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τοῦ τὴν ἐπιστολὴν ὑπαγορεύσαντος πρὸς διόρθωσιν τῶν παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου Νεστορίου ἐπ' ἐκκλησίας μὴ καλῶς λεχθέντων. διὸ καὶ τὴν συμφωνίαν θαυμάσας, σύμψηφος καὶ αὐτὸς τῇ τῶν πατέρων δόξῃ γνώμην, τὰ αὐτὰ τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ καταπίστευμαι.

Hermogenes Rhinocurorum episcopus dixit: Vnus & idem est Spiritus, qui patres Nicænos olim de fide instituit, & qui sanctissimi sacratissimique patris & archiepiscopi Cyrilli animam & linguam mouit, dum per epistolam ea emendare studet, quæ a religiosissimo Nestorio publice pro concione minus recte dicta fuerant. Quamobrem vtriusque consensionem admirans, sanctorumque patrum sententiæ accedens, eadem cum sacra hac Synodo pono affirmoque.

Εὐόπιος ἐπίσκοπος Πτολεμαΐδος τῆς Πενταπόλεως εἶπε· Τεθαύμακα τὴν συμφωνίαν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου παίδος ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς πρὸς τὸν θεοσεβέστατον Νεστόριον πρὸς διόρθωσιν τῶν ὑπ' ὀρθῶς ἐρημμένων γραφείσης, καὶ τοῦ συμβόλου τῶν παρὰ τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοσεβεστάτων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων· καὶ κἀγὼ μηδὲν αὐτῇ ἐναλλαγμένον σωίδων, συνῳδεμαι μετὰ πάσης τῆς συνόδου τῷ συμφώνῳ τῆς ὀρθῶς ἐχούσης πίστεως.

Euoptius episcopus Ptolemaidis Pentapoleos dixit: Maiorem in modum admiror concordiam inter sanctissimi piissimique patris nostri & archiepiscopi Cyrilli epistolam, quam, dum reuerendissimum Nestorium ab erronea prauaq; doctrina ad rectam viam reuocare nititur, ad illum perscripsit, & symbolum per sanctissimos & religiosissimos patres nostros in Nicæa ciuitate congregatos editum. Cum ergo illa nihil differre deprehendam, ego quoque cum vniuersa Synodo consensioni rectæ fidei annuo.

Φοιβάμμων ἐπίσκοπος *Κοπτοῦ τῆς Θηβαΐδος εἶπεν· Ὁμοδωαμεῖ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου παίδος ἡμῶν Κυρίλλου τοῖς *τῆς ἐκτεθεῖσι δόγμασι παρὰ *τῇ ἁγίᾳ τῇ Νικαίᾳ *συνόδῳ, κἀμηδενὶ ἀπᾴδουσα πρὸς διόρθωσιν μετὰ τῶν ὀρθοδόξων,

Phœbammon Copti Thebaidis episcopus dixit: Quoniam quidem epistola sanctissimi patris nostri Cyrilli iam recitata dogmatibus in Synodo Nicæna editis ita consentit, vt in nullo ab illis dissentiat, ad orthodoxorum dire-

*Κοπτῶν

*τῆς

*συνόδου

ctionem, & hæreticorum dogmatum euersionem, ego quoque ita credo, & ita depono.

* Cirenes

Zeno episcopus * Cyrii ciuitatis Cypri dixit: Cum ea quæ sancti patres apud Nicæam congregati decreuerunt, & ea rursum quæ sanctissimus pater noster & archiepiscopus Cyrillus scripsit, minime inter se pugnent; nos quoque eisdem assentimur, eamdemque cum illis fidem profitemur.

* Helectrensis.

Martyrius * Helistrorum episcopus dixit: Iam inde a maioribus in sacris Nicænæ Synodi sanctionibus educati, ad finem vsque easdem seruare speramus. Ceterum cum epistolam sacratissimi archiepiscopi Cyrilli modo lectam auditamque, sacris Canonibus minime refragari deprehendamus, confidimus fore vt populos nobis concreditos ad finem vsque integros seruemus.

Hesychius Parii episcopus dixit: Quamquam solus ex prouincia mea præsto sim, idque ex voto; eius tamen fidei me esse profiteor, quam sanctissimi & piissimi patres in Nicæa congregati tradiderunt, quamque sanctissimus Deoque dilectissimus archiepiscopus Cyrillus epistola ad religiosissimum Nestorium perscripta roborauit.

Helladius Adramytii episcopus dixit: Iuxta trecentorum decem & octo sanctissimorum Deique amantissimorum patrum nostrorum expositionem, & sacratissimi archiepiscopi Cyrilli epistolam credo, & hanc fidem seruabo.

Dion ciuitatis Thebarum epi-

καθαίρεσιν δὲ τῶν αἱρετικῶν δογμάτων· κἀγὼ πιστεύω καὶ συντίθεμαι. ANNO CHRISTI 431.

Ζήνων ἐπίσκοπος πόλεως * Κουρίου τῆς Κύπρου εἶπε· Τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν, καὶ τοῖς γραφεῖσι παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνοις οὖσι καὶ ἡμεῖς συντιθέμεθα, τὴν αὐτὴν πίστιν ὁμολογοῦντες.

Μαρτύριος ἐπίσκοπος Ηλιστρῶν εἶπεν· Ανωθεν καὶ ἐκ προγόνων τοῖς κανόσι τῶν κατὰ Νίκαιαν ἐντραφέντες, καὶ πιστεύομεν τούτοις μέχρι τέλους διαφυλάξαι· εἶτα δὲ καὶ τῆς ἐπιστολῆς ὑπακούσαντες τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ σύμψηφον ταύτην εὑρόντες τῶν ἁγίων κανόνων, πιστεύομεν ἕως τέλους καὶ διαφυλάξαι καὶ τηρῆσαι τοὺς ἡμῖν ἐμπεπιστευμένους λαούς.

Ησύχιος ἐπίσκοπος Παρίου εἶπεν· Εἰ καὶ μόνος δοκῶ τῆς ἐπαρχίας τῆς ἐμῆς, καὶ ταῦτα δι' εὐχὴν ἐλθὼν, ἀλλ' οὖν γε καὶ αὐτὸς τῆς πίστεως τῆς αὐτῆς εἶναι κατατίθεμαι, ἧς περ ἐξέθεντο οἱ ἁγιώτατοι καὶ θεοσεβέστατοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντες· ταύτην καὶ ἐκύρωσεν ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κύριλλος διὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον.

Ελλάδιος ἐπίσκοπος * Ατραμύτου εἶπε· Τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων ἡμῶν, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου πιστεύω, καὶ τὴν πίστιν ταύτην * διαφυλάξω. Δίων ἐπίσκοπος πόλεως Θηβῶν εἶπε·

ANNO CHRISTI 431.

πε· Πίστις μοί ὅτι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κτ Νίκαιαν, καὶ ταύτῃ ὁμολογῶ. οἶδα δὲ τῷ αὐτῷ φρονήματι καὶ τὸν ἁγιώτατον πατέρα καὶ συλλειτουργὸν θρησκεπίσκοπον Κύριλλον διὰ τῆς ἁγίας ἐπιστολῆς ἐκθεῖναι καὶ ἑρμηνεῦαι, τῆς γραφείσης πρὸς Νεστόριον.

Ανδρέας ἐπίσκοπος Ερμουπόλεως τῆς Θηβαΐδος εἶπε· κτ Τὰ ἐψηφισμένα περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ σωτηριώδους πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν σὺν τῇ Νικαέων πόλει συναχθέντων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων, ἃ κτ τῷ τῆς ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου παιδὸς ἡμῶν καὶ θρησκεπισκόπου Κυρίλλου ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς, καὶ ἀποσταλείσης τῷ βιλαβεστάτῳ Νεστορίῳ, συνᾴδουσαν τοῖς πάλαι δεδογματισμένοις παρὰ τῶν αὐτῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν σὺν τῇ Νικαέων πόλει συναχθέντων, πιστεύω καὶ δοξάζω τῇ τῶν ὀρθοδόξων πίστιν.

Καὶ πάντες οἱ λοιποὶ, οἱ καὶ παραγενόμενοι ἐν τῇ τάσει ἐπίσκοποι τὰ αὐτὰ καταπέφανται, καὶ οὕτω πιστεύουσι, καθὼς καὶ οἱ πατέρες ὥρισαντο, καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου θρησκεπισκόπου Κυρίλλου, ἡ γραφεῖσα πρὸς Νεστόριον τὸν ἐπίσκοπον, ἐγνώρισεν.

Παλλάδιος ἐπίσκοπος Αμασείας εἶπεν· Ακόλουθόν ἐστι καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ βιλαβεστάτου Νεστορίου ἀναγνωσθῆναι, ἧς ἐμνημόνευσε κατ' ἀρχὰς ὁ βιλαβέστατος πρεσβύτερος Πέτρος· ὥστε γνῶναι ἡμᾶς, εἰ κἀκείνη σύμφωνός ἐστι τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν σὺν Νικαίᾳ ἐκτεθεῖσιν.

* Καὶ ἀναγνωσθεῖσα ὑποτέτακται καθὼς πρόκειται. Τῷ βιλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ, Νεστόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Τὰς μὲν καθ' ἡμᾶς

scopus dixit: Sanctorum Nicænorum patrum fide imbutus, eam profiteor: ac sanctissimum patrem & communistrum Cyrillum archiepiscopum epistola ad Nestorium exarata, eodem quoque sensu fidem exposuisse & protulisse non ignoro.

Andreas Hermopolis Thebaidis episcopus dixit: Secundum ea quæ de recta salutarique fide a trecentis decem & octo sanctis patribus & episcopis in Nicæa ciuitate quondam congregatis decreta sunt, & sanctissimi sacratissimique patris nostri & archiepiscopi Cyrilli epistolam ad reuerendissimum Nestorium missam, & nunc vero recitatam, vt quæ priscis Nicænorum patrum sanctionibus per omnia consentiat, & credo, & orthodoxam fidem teneo.

Et ceteri omnes episcopi, qui suo ordine & loco supra memorati sunt, eadem deponunt, & ita credunt, sicut patres exposuerunt, & epistola sanctissimi archiepiscopi Cyrilli ad Nestorium episcopum perscripta declarauit.

Palladius Amaseæ episcopus dixit: Consequens est vt & reuerendissimi Nestorii epistola legatur, cuius religiosissimus presbyter Petrus initio mētionem fecit; vt hinc intelligamus, num & illa quoque sanctorum patrum Nicænorum expositioni consentiat.

Et lecta est ad eum modum, quo supra præmittitur. Par. 1. c. 9.

Religiosissimo Deoq; amabilissimo communistro Cyrillo Nestorius in Domino Sal. Admira-

* Καὶ ἀναγνωσθεῖσα, καθὼς πρόκειται.

bilium literarum tuarum contumelias, quas in nos iacis, tamquam medica quadam mansuetudine dignas, missas facio. & quæ sequuntur.

Et posteaquam lecta est epistola, Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quid videtur sanctæ huic & magnæ Synodo de epistola modo recitata? Numquid hæc ipsa quoque fidei a sancta Nicænorum patrum Synodo expositæ consentanea esse videtur, an vero secus?

Iuuenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Nullo modo consona est piæ fidei expositæ a sanctis patribus qui Nicææ conuenerunt; & eos anathematizo, qui ita credunt: etenim aliena sunt hæc omnia ab orthodoxa fide.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Omnia quæ epistola hæc complectitur, cum fide Nicæna aperte pugnant, suntque ab eadem omnino aliena: quare omnes qui ita credunt, a recta fide alienos esse iudicamus.

Firmus Cæsareæ Cappadociæ episcopus dixit: In prooemio pietatis speciem habet; at vero in sermonis progressu nulla ratione animi virus dissimulare amplius valens, deposita persona, diserte quod sentit eloquitur, & a trecentorum decem & octo sanctorum patrum fide dissentit, & sacratissimi archiepiscopi Cyrilli epistolæ contraria habet.

Valerianus episcopus Iconii dixit: Facile omnibus patet, religiosissimi Nestorii epistolam non solum cum sanctorũ patrum

ὕβρεις τῶν θαυμαστῶν σου γραμμάτων ἀφίημι, ὡς μακροθυμίας ἀξίας ἰατρικῆς. καὶ τὰ λοιπά. Anno Christi 431.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν, Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας εἶπε· Τί δοκεῖ ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ περὶ τῆς ἀρτίως ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς; ἆρα φαίνεται καὶ* αὕτη σύμφωνος εἶναι τῇ ὁρισθείσῃ πίστει ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ καιροὺς συνηγμένων ἐν τῇ Νικαέων πόλει, ἢ οὔ;

Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων εἶπεν· Οὐδαμῶς σύμφωνος τυγχάνει τῇ εὐσεβεῖ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω τοὺς οὕτω πιστεύοντας. καὶ γὰρ ἀλλότρια ταῦτα πάντα τυγχάνει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπε· Τὰ ἐγκείμενα τῇ ἀναγνωσθείσῃ ἐπιστολῇ σύμπαντα μαχόμενα τυγχάνει πάντῃ, καὶ ἀλλότρια καθάπαξ τῆς πίστεως τῆς ἐκτεθείσης ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων· καὶ ἀλλοτρίους εἶναι τῆς ὀρθῆς πίστεως τοὺς οὕτω πιστεύοντας κρίνομεν.

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· Μόρφωσιν εὐσεβείας περιθεὶς ἐν προοιμίοις τῇ ἐπιστολῇ, προϊόντος τοῦ λόγου οὐδενὶ τρόπῳ τὸ ἑαυτοῦ φρόνημα συσκιάσαι δυνηθεὶς, γυμνὸν προκαλύμματος τὸ ἑαυτοῦ παρέθετο φρόνημα, ἀπᾷδον τῆς τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πίστεως, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ὑπεναντίως ἔχον.

Οὐαλεριανὸς ἐπίσκοπος Ικονίου εἶπε· Πᾶσιν εὐσύνοπτος ἡ τῆς ἐπιστολῆς ἐναντιότης τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, οὐ μόνον τῆς πίστεως τῶν ἁγίων

ANNO CHRISTI 431.

πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἀπᾴδουσα, ἀλλ' οὐδὲ ἑαυτῇ συμβαίνουσα.

Ικόνιος ἐπίσκοπος Γορτύνης εἶπεν· Η ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἡ νῦν ἀναγνωσθεῖσα οὐδεμίαν συμφωνίαν πρὸς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων ἔχει, οὐδὲ μὴν πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου. διὸ ταύτῃ ἀποτασσόμενος, καὶ ἀναθεματίζων τοὺς οὕτω πιστεύοντας, συντίθεμαι τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου.

Ελλάνικος ἐπίσκοπος Ρόδου εἶπε· Καὶ ἤδη κατεθέμην, ὅτι τῇ ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων ἀκολουθῶ, καὶ τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν θεοτόκον ὁμολογῶ. ἀνάθεμα δὲ ἔστω ὁ μὴ πιστεύων οὕτως.

Ακάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν· Εδειξεν ἡμῖν ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου, ὅτι περ οὐκ εἰκαίως ἠγωνίασε φόβῳ εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην συνελθεῖν σύνοδον. ἀκόλουθον γὰρ ἦν τὸν συνειδότα ἑαυτῷ, καὶ τὰς θείας παραχαράξαντα γραφὰς, καὶ τὰ τῶν ἁγίων πατέρων παρασαλεύσαντα *ὅρια, τοσούτῳ κατασχεθῆναι φόβῳ, ὥστε στρατιωτῶν πλήθει τὴν ἑαυτοῦ περιτειχίσαι οἰκίαν. σαφέστατα γὰρ καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα αὐτοῦ ἐδήλωσεν ἐπιστολὴ, ὅτι τὰς

*δόγματα

Nicænorum fide, ac ſanctiſſimi piiſſimique archiepiſcopi Cyrilli epiſtola, ſed ſecum ipſa quoque manifeſte pugnare.

Iconius Gortynæ epiſcopus dixit: Religioſiſſimi Neſtorii epiſtola iam recitata nihil omnino neque cum ſanctorum patrum, qui olim Nicææ conuenerunt, expoſitione, neque cum ſanctiſſimi patris noſtri & epiſcopi Cyrilli epiſtola conuenit. Quamobrem huic ego abrenuntians, eoſque qui ita credunt, anathematizans, ſanctorum Nicænorum patrum fidei, & ſanctiſſimi patris & archiepiſcopi Cyrilli epiſtolæ ſubſcribo.

Hellanicus Rhodi epiſcopus dixit: Iam ante indicaui, me orthodoxæ fidei expoſitionem a trecentis decem & octo ſanctis patribus in Nicæa ciuitate editam ſequi; ſanctam quoque virginem Mariam deiparam profiteri. quocirca anathema ſit omnibus qui ita non credunt.

Acacius ciuitatis Melitenæ epiſcopus dixit: Epiſtola religioſiſſimi epiſcopi Neſtorii iam iam lecta, nobis oſtendit, timore minime vano impeditum ad ſanctam hanc & magnam Synodum venire detrectaſſe. Conſentaneum namque eſt, eum qui male ſibi conſcius erat, diuinaſque ſcripturas deprauauerat, & ſanctorum quoque patrum dogmata adulterauerat, ea formidine fuiſſe correptum, vt domum ſuam militum multitudine circumuallaret. Etenim epiſtola illius, quæ paulo ante recitata eſt, apertiſſime indicat, quod

vocibus, quibus de vnigenito Dei Filio trecenti decem & octo sancti patres & diuini episcopi suo in symbolo vsi sunt, ablatis, & quæ ad salutaris illius dispensationis mysterium pertinent, soli carni tributis, nudum Dei templum natiuitatem & mortem sustinuisse prædicarit. Ita ipsi quoque diuinæ scripturæ sententiam hanc falso adscripsit. Perinde enim loquitur, ac si ipsa natiuitatem & passionem non Deo tribuat, sed nudo homini. Apertam ad hæc aduersus sanctissimi & reuerendissimi episcopi Cyrilli literas calumniam intulit, quasi Deum passibilem dixerint: quod neq; ipse, neque quisquam eorum qui pie sentiunt, aut cogitare aut dicere ausus fuit. Deniq; vnionem Dei cum carne solo nomine agnoscere, re ipsa autem eamdem prorsus negare, vbique aperte deprehenditur. Ceterum quod doctrina admodum peregrina vtatur, vel hoc argumento clare demonstrat, quod fidei dogma iam demum opera sua illustratum esse affirmat. His omnibus, quod a veritate quã longissime distent, multamque impietatem in se contineant, reiectis; ab illorum qui talia proloquuntur, communione alienum me esse pronuntio.

Memnon Ephesiorum episcopus dixit: Epistola iam lecta non calumniæ tantum, sed fœdæ quoque blasphemiæ plena est. Quamobrem fidei a trecentis decem & octo sanctis patribus apud Nicæam expositæ per omnia aduersatur.

Theodotus Ancyræ episcopus dixit: Nulla in re reuerendissimi Nestorii epistolam cum sanctorum patrum & diuinorum episco-

περὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐγκειμένας τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τιν. καὶ θεοφόρων ἐπισκόπων φωνὰς ἀφελὼν, μόνῃ τῇ σαρκὶ τὰς* τῆς σωτηριώδους περιῆψεν οἰκονομίας, ψιλὸν ⓝ ναὸν τοῦ θεοῦ γέννησίν τε καὶ τελευτὴν ὑπομεῖναι εἰπών. καὶ κατεψεύσατο μὲν τῆς γραφῆς, ὡς καὶ αὐτῆς τὴν γέννησίν τε καὶ τὸ πάθος οὐ τῆς θεότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος διδασκούσης. κατεσυκοφάντησε δὲ καὶ τῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου γραμμάτων, ὡς παθητὸν λεγόντων ⓝ θεόν. ὅπερ οὔτε αὐτὸς, οὔτε ἄλλος τις τῶν εὐσεβῶς φρονούντων ἢ ἐνενόησεν εἰπεῖν, ἢ ἐτόλμησε. διὰ πάντων δὲ ἔδειξεν ἑαυτὸν, ὀνόματι μόνῳ τὴν ἑνότητα τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν σάρκα ὁμολογοῦντα, τῷ δὲ πράγματι ταύτην πάντῃ ἀρνούμενον. ἤλεγξε δὲ ἑαυτὸν καὶ ξένῃ διδαχῇ χρησάμενον, ἐν τῷ νῦν πεφωτίσθαι τὰ* δόγματα λέγειν δι' ἀυτοῦ. οἷς ἅπασιν ἀλλοτρίοις οὖσι τῆς ἀληθείας, καὶ πολλὴν τὴν ἀσέβειαν ἔχουσιν ἀποτάσσομαι, ἀλλότριον ἐμαυτὸν τῆς τῶν τοιαῦτα φθεγγομένων κοινωνίας* ποιῶν.

Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Οὐ συκοφαντίας* μόνης, ἀλλὰ καὶ βλασφημίας ἡ ἀναγνωσθεῖσα* πεπλήρωται ἐπιστολή. ὅθεν πᾶσα ἐναντία ἐστὶ τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ.

Θεόδοτον ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Κατ' οὐδὲν συμφωνοῦσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ εὐλαβεστάτου ἔγνωμεν Νεστορίου τῇ ἐκθέσει

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνειλεγμένων ἁγίων καὶ θεοφόρων ἐπισκόπων. ὅθεν τῇ μὲν ἐκείνων ἐκθέσει πειθόμεθα, τὴν δὲ ἐπιστολὴν Νεστορίου ἀλλοτρίαν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἡθέμεθα· καὶ τοὺς ταῦτα φρονοῦντας ἀλλοτρίους τῆς* χριστιανῶν πίστεως εἶναι κρίνομεν.

* ὀρθῆς

Παλλάδιος ἐπίσκοπος Αμασείας εἶπεν· Εγὼ μὲν διὰ τὴν ἐγγεγραμμένην τῇ ἐπιστολῇ βλασφημίαν καὶ τὰ ὦτα ἀποφράττειν οὐκ ὀκνῶ· καὶ μικροῦ λίθινος ἐγενόμην ὑπὸ ἀθυμίας, ὥστε μηδὲ δύνασθαι φωνὴν ῥῆξαι, τοσαύτῃ ἀθυμίᾳ κατειλημμένον. πιστεύω δὴ καὶ πᾶσαν τὴν θεοφιλῆ καὶ ἁγίαν σύνοδον τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν ἐμοὶ ἐπὶ τῇ ἀρτίως ἀναγνωσθείσῃ ἐπιστολῇ. τοσοῦτον δὲ μόνον φημὶ, ὅτι περ σφόδρα ἀπᾴδουσα ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τυγχάνει τῆς τῶν ἁγίων πατέρων ἐπὶ τῇ πίστει ἐκθέσεως. διὸ δὴ κατ' οὐδένα λόγον ἐπιγινώσκομεν αὐτὴν τῆς καθολικῆς εἶναι ἐκκλησίας.

* Δονᾶτος ἐπ. Νικοπόλεως

*Δυνάτος ἐπίσκοπος παλαιᾶς Ηπείρου εἶπεν· Οὐδένα ἀληθείας λόγον ἀπαγγέλλει ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, οὔτε τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνᾴδειν αὐτὴν ἐπιγινώσκομεν, οὔτε τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἕτερος οὕτω φρονεῖ, οὐκ ἀκολουθεῖ τῇ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας πίστει.

* Κομανῆς

Προθύμιος ἐπίσκοπος* Κομανῆς εἶπε· τοῖς γράμμασι τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῆς σῆς ἁγιωσύνης πιστεύω, καὶ ἀναθεματίζω τὸν μὴ λέγοντα θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Κερασοῦντος εἶπεν· Εναντία τῆς εὐσεβοῦς

porum qui Nicææ conuenerunt, expositione congruere deprehendimus. Quare vt illorum expositioni assentimur, ita Nestorii epistolam ab orthodoxa fide alienam esse decernimus. Illos autem qui eiusmodi sensu imbuti sunt, a Christiana fide extraneos censemus.

Palladius ciuitatis Amasiæ episcopus dixit: Equidem propter blasphemiam Nestorii literis inclusam aures obturare non moror, nimioque dolore correptus fere iam saxeus ita obrigeo, vt nec vocem edere possim. Credo etiam, vniuersam hanc Deo deuotam sanctamque Synodum idem de lecta paulo ante epistola sentire. Vnum hoc tantum dixerim, nempe epistolam illam ab orthodoxa sanctorum patrum expositione fidei omnino distare. ob id sane nullo pacto agnoscimus eam esse catholicæ ecclesiæ.

Donatus Nicopolis veteris Epiri episcopus dixit: Religiosissimi Nestorii epistola modo recitata nullam neque veritatis doctrinam habet, neque fidei symbolo per sanctos patres apud Nicæam edito consonat, neque traditioni ecclesiæ catholicæ cohæret. Et si quis etiam alius ita crediderit, is catholicæ ecclesiæ fidem minime sectatur.

Prothymius Comanæ episcopus dixit: His quæ sanctitas tua literis exposuit, fidem habeo: illos vero qui sanctam virginem deiparam non appellant, anathematizo.

Gregorius Cerasuntis episcopus dixit: Quæ religiosissimus

episcopus Nestorius ad sanctissimum Deoque dilectissimum archiepiscopum Cyrillum perscripsit, ea cum pia trecentorum decem & octo episcoporum, qui Nicææ conuenerunt, religione quam maxime pugnāt. Illius proinde ita sentientis dogmati neutiquam assentior: assentior autem memorati archiepiscopi Cyrilli, prædictorumque SS. patrum doctrinæ.

Romanus Rhaphiæ episcopus dixit: Fidem adulterinam, & a sanctorum patrum sententia alienam exposuit religiosissimus Nestorius. Quare iuxta Apostoli vocem, illam anathematizamus. ait enim: *Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit.*

Galat. 1.

*Ampelas

* Theodulus Helusæ episcopus dixit: Epistolam quam reuerendissimus episcopus Nestorius ad Cyrillum episcopum sanctissimum exarauit, auersor ac repudio. est enim iniqua, & contra ecclesiasticas sanctiones exarata. Fidem vero Nicænam stabilem duco.

Hermogenes Rhinocurorum episcopus dixit: Religiosissimi Nestorii doctrina cum a fide orthodoxa, tum a sanctorū patrum expositione, tum ab iis etiam quæ sacratissimus Deoque dilectissimus Cyrillus sanctorum patrum sensui consentientia edidit, omnino aliena existit.

Euoptius Ptolemaidis episcopus dixit: Quemadmodum qui principum numisma adulterant, iuxta legum sanctiones extremo supplicio subiiciuntur; ita quoque religiosissimus Nestorius, qui

θρησκείας τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίᾳ γέγραφεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεστόριος τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ. ὅθεν ταῦτα αὐτοῦ φρονοῦντος, οὐ συγκατατίθεμαι τῷ ἐκείνου δόγματι· ἀλλὰ συναινῶ τῇ ἐκθέσει τοῦ προλεχθέντος ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῶν προλεχθέντων ἁγίων πατέρων.

Ρωμανὸς ἐπίσκοπος Ραφείας εἶπε· Κίβδηλον πίστιν ἐξέθετο ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος παρὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων. ὅθεν ταύτην ἀναθεματίζομεν κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνὴν τὴν λέγουσαν· εἴ τις ὑμῖν εὐαγγελίζεται παρὰ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

*Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ελούσης εἶπε· Παραγράφομαι τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Κύριλλον, τῷ παρανόμως καὶ παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς γεγενῆσθαι αὐτήν· τὴν δὲ πίστιν τὴν ἐν Νικαίᾳ βεβαίαν ἡγοῦμαι.

Ερμογένης ἐπίσκοπος Ρινοκουρούρων εἶπε· Γαντάπασιν ἀλλότρια τὰ παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ὑπηγορευμένα τῇ ὀρθοδόξῳ τυγχάνει πίστει, καὶ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκθέσει· ἔτι γε μὴν καὶ τοῖς γεγραμμένοις παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, συμφώνοις τυγχάνουσι τῷ τῶν πατέρων φρονήματι περὶ τῆς πίστεως.

Εὐόπτιος ἐπίσκοπος Πτολεμαΐδος εἶπεν· Ὥσπερ οἱ τὸ βασιλικὸν νόμισμα παραχαράττοντες τιμωρίας παρὰ τῶν νόμων εἰσὶ τῆς ἐσχάτης ὑπεύθυνοι, οὕτω καὶ ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος τὸ δόγμα

ANNO CHRISTI 431.

τ ὀρθοδοξίας παραχαράξαι τολμήσας, μὴ παρὰ θεῷ μὴ αὐθρώποις πάσης ἄξιός ὅτι μωρείας, καὶ ἅπερ προσωμόσκεν ἀπάδοντα τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ δόγματα πρὸς λύμῃ καὶ ἀπώλειαν τῶν ἀκολουθησάντων αὐθρώπων αὐτῷ. ὅθεν ἀλλότριόν ἐμαυτὸν μὴ τῆς κοινωνίας αὐτῷ, καὶ πάντων τῶν τὰ αὐτὰ φρονούντων αὐτῷ καθίστημι.

recta fidei dogma adulterare veritus non est, cum apud Deum, tum apud homines quauis pœna dignus est, nec non illius dogmata quæ catholicæ ecclesiæ refragantur, ad illorum perniciem & pestem qui illum sectantur. Itaque ego ab illius me communione, ceterorumque omnium qui ab illo faciunt, quam alienissimum esse statuo.

Φῆδος ἐπίσκοπος Ἰόππης εἶπε· Τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ἢ τίς συγκατάθεσις Χριστῷ πρὸς Βελίαλ; πολὺ γὰρ ἀφέστηκε τῆς ἀληθείας ἡ νυνὶ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ Νεστορίου τοῦ βλασφεσάτου· πολὺ δὲ συγκατατίθεται τῇ παραφυόμῳ γνώμῃ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως. ὅθεν ἀπαράδεκτος πᾶσι διὰ τὰς ἐκείνης μιάσεις τὸν αὐτὸν δυσφημίας.

Fidus Ioppes episcopus dixit: Quæ communio luci ad tenebras? aut quis consensus Christo ad Belial? Epistola enim reuerendissimi Nestorii paulo ante hic recitata, magno interuallo a veritate distat, ad prauam autem Pauli Samosateni sententiam plurimum accedit. Nullus proinde illam recipere debet, vt quæ manifestas blasphemias comprehendat. 2. Cor. 6. v. 14.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀρβήλων εἶπεν· Οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲ σύμφωνα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, οὐδὲ τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ βλασφεσάτου Νεστορίου, ἀλλὰ παύτῃ ἀπάδοντα. ὅθεν κἀγὼ ἀναθεματίζω αὐτὸν, τοιαῦτα φρονοῦντα.

Theodorus Arbdelorum episcopus dixit: Neque recta, neque fidei orthodoxæ, aut sanctorum patrum Nicænorum expositioni consona, reuerendissimi Nestorii epistola complectitur, sed ea quæ ab his absunt quam longissime. Hinc & ego illum, qui eiusmodi opinatur, anathemati subiicio.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων εἶπεν· Ἀναθεματίζω κἀγὼ τὸν μιαρώτατον Νεστόριον, μὴ φρονήσαντα ὀρθῶς τὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καθὼς καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα αὐτῷ ἐπιστολὴ ἔδειξε.

Theodorus Gadarorum episcopus dixit: Et ego quoque venerabilem Nestorium anathematizo, vt qui, quemadmodum ex epistola illius iam lecta perspicue cognoscere licet, sanctorum patrum Nicęnorum doctrinam non sit recte secutus.

Ρουφῖνος ἐπίσκοπος Ταβῶν εἶπεν· Ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ βλασφεσάτου Νεστορίου ἔδειξεν αὐτὸν ἐναντία τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων φρονοῦντα· ὅθεν ἀναθεματίζω αὐτὸν, καὶ τοῖς

Rufinus Taborum episcopus dixit: Religiosissimi Nestorii epistola, quam modo audiuimus, auctorem suum ab edita sanctorum Nicænorum patrum expositione diuersa sentire aperte declarat: quare & illum anathematizo, &

omnibus illius blasphemiis, absurdisque sententiis abrenuntio.

Paulianus Maiumæ episcopus dixit: Ego similiter illum anathematizo. nam quod præpostere sapiat, id illius epistola euidenter demonstrat.

*Ioannes

*Æanus Sycamazonis episcopus dixit: Non vulgari aut simplici modo religiosissimi Nestorii sententia pèr epistolam illius sese aperit; quandoquidem quod sensum ille orthodoxæ fidei plane contrarium habeat, id minime obscure ostendit: quare ego quoque illum anathematizo.

Petrus Parembolæ episcopus dixit: Cum illos qui Deo dicati sunt, fidem orthodoxam a sanctis patribus qui in Nicæa ciuitate conuenerunt, expositam sectari oporteat, & religiosissimus Nestorius ab ea dissentiat; ego quoque propter eius epistolam modo lectam illum anathematizo.

Ioannes Augustopolis episcopus dixit: Quoniam quidem religiosissimus Nestorius ex epistola quam paulo ante audiuimus, catholicæ fidei contraria sapere, clare deprehensus est; ego etiam illum anathematizo.

Paulus Anthedonis episcopus dixit: Non decet homines vere Christianos iis sese adiungere, qui praue, non recte sentire cognoscuntur. Cum ergo religiosissimus Nestorius non pauca, quæ ab orthodoxa fide per sanctos patres exposita, qui apud Nicæam conuenerunt, aliena tenere ex epistola sua conuincatur; ego quoque eum anathematizo.

Letoius episcopus Libyadis

παρ' αὐτοῦ δυσφημίαις καὶ βλασφημίαις ἀποτάσσομαι. ANNO CHRISTI 431.

Παυλιανὸς ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ εἶπεν· Ὁμοίως κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω, ἐπεὶ κακῶς φρονεῖ. ἔδειξε γὰρ ἡ ἐπιστολὴ αὐτοῦ *τοῦτο αὐτὸ, ὡς ἐναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονοῦντα.

*τοῦτο αὐτὸ, cetera non sunt in Germ.

*Αἰηνὴς ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος εἶπεν· Οὐχ ἁπλῶς, οὐδ' ὡς ἔτυχεν ἐδείχθη ἡ γνώμη τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου διὰ τῆς ἀναγνωσθείσης αὐτοῦ ἐπιστολῆς, σαφῶς περιεχούσης, ὡς ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονεῖ· ὅθεν ὁμοίως κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

*Αἰώνης

Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπεν· Ἐπειδὴ χρὴ ἐξακολουθεῖν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τοῦ θεῷ ἀνακειμένους· εὕρηται δὲ ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος οὐχ ὁμοίως φρονῶν· κατὰ τοῦτο κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω, ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης αὐτοῦ ἐπιστολῆς.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστουπόλεως εἶπεν· Ὧπται ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς Νεστόριος ὁ εὐλαβέστατος ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονῶν· ὅθεν κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

Παῦλος ἐπίσκοπος Ανθηδόνος εἶπεν· Οὐ χρὴ τοὺς μάλιστα χριστιανοὺς *συνυπάγεσθαι τοῖς οὐ καλῶς φρονοῦσιν, ἀλλὰ τοὐναντίον. ὅθεν ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων σαφῶς περιεχούσης, ἀναθεματίζω αὐτόν.

*συνάπτεσθαι

Λητοΐος ἐπίσκοπος Λιβυάδος εἶπε·

ANNO CHRISTI 431.

εἶπε· Πολὺ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀπᾴδει τὸ φρόνημα τοῦ Νεστορίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀπὸ τῶν ἀναγνωσθέντων. διὸ κἀγὼ ἀναθεματίζω αὐτόν.

Σαΐδας ἐπίσκοπος Φαίνοις εἶπε· Κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω κακῶς φρονοῦντα, καὶ μὴ συμφωνοῦντα τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. ἔδειξε γὰρ αὐτοῦ τὴν γνώμην ἡ τῆς αὐτοῦ ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Πηλουσίου εἶπε· Τὰ ἐγκείμενα πάντα τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἀναγνωσθείσῃ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀλλότρια τυγχάνει τῆς ἐκτεθείσης πίστεως ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. καὶ ταῦτα ἀναγκαίως ἀναθεματίζω, καὶ τοὺς ταῦτα φρονοῦντας.

Μακάριος ἐπίσκοπος Αντέου εἶπε· Σφόδρα ἀπᾴδουσι τὰ ἐγκείμενα τῇ ἐπιστολῇ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. καὶ ἀναθεματίζω τοὺς οὕτω φρονοῦντας, ὡς ἔξω τυγχάνοντας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Φοιβάμμων ἐπίσκοπος Κοπτοῦ εἶπεν· *Οὐδαμοῦ σύμφωνος τυγχάνει τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἡ ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου· ἀλλ' οὔτε τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου. διὸ ἀνάθεμα τοῖς οὕτω πιστεύουσιν.

* Οὐδαμῶς

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπε· Δῆλός ἐστιν ἐκ τῆς νῦν ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς *ἄλλα φρονῶν τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος· καὶ ἀναθε-

* ἀνόητρια

dixit: Multum ab orthodoxa fide dissentit sensus Nestorii religiosissimi, vt ex iis quæ lecta sunt, constat. quare & ego anathematizo eum.

Saidas Phænis episcopus dixit: Et ego eumdem haud recte sentientem, & fidei sanctorum patrum Nicænorum non assentientem, anathematis execratione deuincio: siquidem epistolæ illius lectio, quæ sit eius mens sententiaque, satis superque nobis aperuit.

Eusebius Pelusii episcopus dixit: Quæcumque in epistolam religiosissimi Nestorii iam lectam congesta sunt, ea omnia a fide Nicæna per sanctos patres exposita extranea sunt: vnde necessario & hæc ipsa, & omnes præterea qui talia sapiunt, anathematizo.

Macarius Antei episcopus dixit: Ea quæ reuerendissimi Nestorii epistolæ inserta comperiuntur, fidei quam sancti patres in Nicæa ciuitate exposuerunt, admodum dissona sunt: atque ideo iis omnibus qui eo sensu præditi sunt, anathema denuntio, vt qui extra orthodoxam fidem constituti sint.

Phœbammon Copti episcopus dixit: Reuerendissimi Nestorii epistola cum fide per sanctos patres Nicænos quondam explanata nequaquam conuenit: sed neque cum epistola sanctissimi Deoque dilectissimi Cyrilli. quare omnibus qui ita credunt, anathema.

Theopemptus Cabasorum episcopus dixit: Ex lecta iam epistola planum est, reuerendissimum Nestorium ea sapere, quæ a sanctorum patrum fide sunt quam remotissima: quare tam ipsum,

quam reliquos omnes qui eadem ſentiunt, anathematizo.

Ariſtobulus Thmueos epiſcopus dixit: Ex epiſtola iam audita reuerendiſſimum Neſtorium rectæ fidei contraria ſapere agnouimus; eaque de cauſa illum anathematizo.

Amphilochius Sidæ epiſcopus dixit: Monſtroſitas, dogmatumque impuritas, quæ in reuerendiſſimi Neſtorii epiſtola cernuntur, non ſolum piorum aures grauiter offendunt, ſed ipſum quoque rectæ fidei capitalem hoſtem eſſe oſtendunt.

Omnes epiſcopi ſimul exclamauerunt: Quicumque Neſtorium non anathematizat, anathema ſit. Hunc recta fides anathematizat: hunc ſancta Synodus anathematizat. Quicumque Neſtorio communicat, anathema ſit. Omnes Neſtorii epiſtolam & dogmata anathematizamus: omnes hæreticum Neſtorium anathematizamus: eos qui cum Neſtorio communicant, omnes anathematizamus: impiam fidem Neſtorii anathematizamus: impium dogma Neſtorii omnes anathematizamus: impium Neſtorium omnes anathematizamus. Totus terrarum orbis impiam Neſtorii religionem anathematizat. Quicumq; hunc non anathematizat, ſit anathema. Hunc recta fides anathematizat: hunc ſancta Synodus anathematizat. Qui Neſtorio communicat, anathema ſit.

Sanctiſſimi Romani epiſcopi ſcripta legantur.

Iuuenalis Hieroſolymorum epiſcopus dixit: Legantur & li-

ματίζω αὐτὸν, καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ φρονοῦντας. ANNO CHRISTI 431.

Αριστόβουλος ἐπίσκοπος Θμούεως εἶπεν· Εγνωμὲν ἐναντία φρονοῦντα τῆς ὀρθῆς πίστεως τοῦ εὐλαβέστατον Νεστόριον ἐκ τῆς ἀναγνωσθείσης ἀυτοῦ ἐπιστολῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἀναθεματίζω αὐτόν.

Αμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπε· Τὸ ἔκφυλον καὶ * δύσερι τῶν δογμάτων, ἃ διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἔκδηλα γέγονεν, οὐ μόνον τὰ ἀκοὴν τῶν εὐσεβούντων * ἀποκναίει, ἀλλὰ καὶ τὸ πολέμιον πρὸς τὴν ὀρθὴν δείκνυσι πίστιν. * μιστορίου * ἀποκναίει,

Πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἅμα ἀνεβόησαν· Ο μὴ ἀναθεματίζων Νεστόριον, ἀνάθεμα ἔστω. Τοῦτον ἡ ὀρθὴ πίστις ἀναθεματίζει. Τοῦτον ἡ ἁγία σύνοδος ἀναθεματίζει. Ο κοινωνῶν Νεστορίῳ, ἀνάθεμα ἔστω. Καὶ πάντες ἀναθεματίζομεν τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ δόγματα Νεστορίου. Τὸν αἱρετικὸν Νεστόριον πάντες ἀναθεματίζομεν. Τοὺς κοινωνοῦντας Νεστορίῳ πάντες ἀναθεματίζομεν. Τὴν ἀσεβῆ πίστιν τοῦ Νεστορίου ἀναθεματίζομεν. Τὸ ἀσεβὲς δόγμα τοῦ Νεστορίου πάντες ἀναθεματίζομεν. Τὸν ἀσεβῆ Νεστόριον πάντες ἀναθεματίζομεν. Ολη ἡ οἰκουμένη ἀναθεματίζει τὴν ἀσεβῆ θρησκείαν ἀυτοῦ. Ο τοῦτον μὴ ἀναθεματίζων, ἀνάθεμα ἔστω. Τοῦτον ἡ ὀρθὴ πίστις ἀναθεματίζει. Τοῦτον ἡ ἁγία σύνοδος ἀναθεματίζει. Ο κοινωνῶν Νεστορίῳ ἀνάθεμα ἔστω.

Τοῦ Ρωμαίων ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τὰ γράμματα * ἀναγνωσθήτω. * ἀναγνωσθ.

Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων εἶπεν· Αναγνωσθήτω καὶ τὰ γράμ-

ANNO CHRISTI 431.

μετὰ τῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων Κελεστίνου, ἅπερ ἀπέστειλε περὶ τῆς πίστεως.

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων ἀνέγνω.

Ερμηνεία ἐπιστολῆς ἐπισκόπου Ρώμης Κελεστίνου πρὸς Νεστόριον.

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Νεστορίῳ Κελεστῖνος. Εφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν, μετὰ τὸ ἀνόσιον καὶ πολλάκις κατακριθὲν δόγμα Πελαγίου καὶ Κελεστίου, ἡ καθολικὴ πίστις εἰρηνεύσει. καὶ

* ἢ ἀναγνώσθη καθὼς ἐστὶν πατωτέρω.

τὰ λοιπὰ, * ὥσπερ προλάμπει.

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων εἶπε· Τούτοις τοῖς ἀναγνωσθεῖσι σύμφωνα γέγραφεν ἡ ἁγιότης τοῦ θεοσεβεστάτου ἡμῶν ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἃ καὶ μετὰ χεῖρας ἔχομεν· καὶ εἰ κελεύσει ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, ἀναγνωσόμεθα.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Αναγνωσθέντα καὶ ταῦτα ἐμφερέσθω τοῖς πραττομένοις.

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων ἀνέγνω.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος καὶ ἡ συνελθοῦσα συνόδος ἐν Αλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς· ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· τί πάθωμεν ἡμεῖς, ὅταν τῆς σῆς θεοσεβείας ἀπαιτούμενοι τὸ ὑπεραγαπᾶν σε ἔμπροσθεν ἁπάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; καὶ

* ἢ ἀναγνώσθη καθὼς ἐστὶν πατωτέρω.

τὰ λοιπὰ, * ὥσπερ προλάμπει.

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων εἶπεν·

teræ sanctissimi ac reuerendissimi Cælestini Romanæ ecclesiæ archiepiscopi, quas de fide perscripsit.

Petrus ecclesiæ Alexandrinæ presbyter, & notariorum primicerius legit.

Epistolæ Cælestini vrbis Romæ episcopi ad Nestorium interpretatio.

Dilecto fratri Nestorio Cælestinus. Aliquantis diebus vitæ nostræ, post nefandum & sæpe damnatum dogma Pelagii atque Cælestii, catholica fides quietem habuit. & reliqua.

Et lecta est tota, prout supra posita est. Habetur supra part. 1. c. 18.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notariorum primicerius dixit: His quæ modo recitata sunt, sanctitas quoq; piissimi episcopi nostri Cyrilli consona scripsit, quę & præ manibus habemus, & si pietas vestra iusserit, recitabimus.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Legantur hæc quoque, lectaque in actorum commentarios referantur.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius legit.

Cyrillus & Synodus ex Ægypti prouincia Alexandriæ congregata, Nestorio religiosissimo piissimoque sacrorum comministro, in Domino Sal.

Cum Saluator noster diserte pronuntiet: *Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus:* quid nobis fiet, a quibus tua pietas supra Christum omnium saluatorem diligi postulat? & reliqua. Et lecta est prout supra habetur. Matth. 10. v. 37. supra par. 1. c. 26.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit:

Non ea solum, quæ Cælestinus sanctissimus sacratissimusque Romanæ ecclesiæ episcopus ad reuerendissimum Nestorium scripserat, missa & reddita sunt eidem; verum ea etiam quæ sanctissimus piissimusque Alexandrinæ ecclesiæ episcopus Cyrillus & vniuersa Ægypti Synodus per Theopemptum & Danielem & Potamonem & * Comarium religiosissimos episcopos ad eumdem destinauerant. Quamobrem rogo, vt Theopemptus & Daniel religiosissimi episcopi hic præsentes, ea de re interrogentur.

*Macarium

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Theopemptus & Daniel religiosissimi comministri nostri qui præsentes adsunt, exponant, an eiusmodi epistolas reddiderint.

Theopemptus Cabasorum episcopus dixit: Die dominico, cum synaxis ageretur, ad episcopale palatium ascendimus, ibidemque toto præsente clero, cunctisq; fere illustribus adstantibus, literas, de quibus hic sermo est, Nestorio tradidimus.

Similiter & Daniel Darnensium episcopus eadem confirmauit.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Fuitne ergo literis ab eo satisfactum?

Daniel Darnensium episcopus dixit: Tunc nobis respondit, vt postero die veniremus, & priuatim illum conueniremus. Porro nobis redeuntibus aditum interclusit, & responsum nobis dare non est dignatus.

Theopemptus Cabasorum episcopus dixit: Literis, de quibus

Οὐ μόνον δὲ ταῦτα τὰ ἀποσταλέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου ἀπέσταλται καὶ ἀποδέδοται αὐτῷ τῷ εὐλαβεστάτῳ Νεστορίῳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ἐπισταλέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Αλεξανδρέων ἐκκλησίας Κυρίλλου, καὶ τῆς συνόδου πάσης τῆς Αἰγυπτιακῆς, διὰ Θεοπέμπτου καὶ Δανιὴλ, καὶ Ποτάμωνος, καὶ *Κομαρίου, τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων· παρακαλῶ ἐρωτᾶσθαι Θεόπεμπτον καὶ Δανιὴλ, τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους ἐνταῦθα τυγχάνοντας, περὶ αὐτοῦ τούτου.

ANNO CHRISTI 431.

*Μακαρίου

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπε· Κατατιθέσθωσαν οἱ εὐλαβέστατοι συλλειτουργοὶ ἡμῶν Θεόπεμπτος καὶ Δανιὴλ οἱ παρόντες, εἴ γε ἀποδεδώκασι τὰς ἐπιστολάς.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος *Καβάσων εἶπεν· Εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον ἀνελθόντες ἡμέρᾳ κυριακῇ, συνάξεως ἐπιτελουμένης, παρόντος παντὸς κλήρου, καὶ τῶν ἰλλουστρίων σχεδὸν πάντων, ταῦτα ἀποδεδώκαμεν Νεστορίῳ τὰ γράμματα.

*Καβάσων

Ομοίως δὲ καὶ Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δαρνέως τὰ αὐτὰ κατέθετο.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Εποίησεν οὖν τὸ ἱκανὸν τοῖς *γράμμασι;

*χαρεῖν;

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνεως εἶπεν· Εἶπεν ἡμῖν τότε, ὥστε ἐλθεῖν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, καὶ ἰδιάσαι αὐτῷ. ἀλλ' οὖν ἡμῶν ἀπελθόντων, ἀπέκλεισεν ἡμῖν τὰς θύρας, καὶ οὐκ ἠξίωσεν ἡμᾶς ἀποκρίσεως.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπε· Δεξάμενος τὰ προειρημένα

ANNO CHRISTI 431.

χαρτία, συνετάξατο ἡμῖν τῇ ἑξῆς συντυχεῖν αὐτῷ. ἀπήλθομεν. εἶτα ἀπελθόντας οὐκ ἐδέξατο, οὔτε μὴν τὸ ἱκανὸν τοῖς γράμμασι πεποίηκεν· ὥστε ἐπ' ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ, καὶ χείρονα δογματίζειν. οὐ μόνον δὲ πρὸ τοῦ λαβεῖν τοὺς χάρτας ταῦτα ἐδίδασκεν, ἀλλὰ καὶ πολλῷ χείρονα μετὰ τὸ λαβεῖν ἐδίδαξεν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

Φεῖδος ἐπίσκοπος Ιόππης εἶπεν·

*Ei

*Ὅτι καὶ ἐπιμένει ἕως σήμερον τῇ αὐτῇ διδασκαλίᾳ, δύνανται λέγειν καὶ οἱ παρόντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, Ακάκιος καὶ ὁ κύριος Θεόδοτος, οἳ καὶ διαλέξεις πρὸς αὐτὸν ἐποιήσαντο, ὥστε καὶ κινδυνεῦσαί τινα ἀπ' αὐτῶν. οὓς καὶ παρακαλοῦμεν, καὶ ὁρκίζομεν κατὰ τῶν προκειμένων ἁγίων εὐαγγελίων, ἐπὶ τῆς πίστεως τῶν ὑπομνημάτων εἰπεῖν, τί ἤκουσαν πρὸ τριῶν τούτων ἡμερῶν παρ' αὐτοῦ Νεστορίου.

Διαλαλιὰ Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας περὶ τῶν αὐτοῦ δυσφημιῶν.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας εἶπεν· Επειδὴ οὐ περὶ τῶν τυχόντων ἡμῖν ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ πάντων κεφαλαιωδεστέρου πράγματος, φημὶ δὴ τῆς ὀρθῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, ἀκόλουθόν ἐστι τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους Θεόδοτον καὶ Ακάκιον, κατὰ τὰς παρακλήσεις τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φείδου, καὶ τοὺς ὁρκισμοὺς τοὺς ἐπενεχθέντας, φιλαλήθεις ὄντας καὶ ἁγίους, εἰπεῖν ἅπερ ἀκηκόασι λέγοντος αὐτοῦ ἐν τῇ Εφεσίων πόλει, διάλεξιν πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως κινήσαντες.

proxime dictum est, acceptis, constituit nobis, vt sequenti die sermonem cum eo haberemus. Abiuimus ergo: at postero die reuersos non admisit, neque etiam satisfecit literis; sed publice pro concione eadem quæ ante, & his quoque deteriora dogmata proposuit. Neque vero solum ante redditas literas hæc docebat, sed multo peiora, postquam accepit, docuit, & vsque hodie docere non desinit.

Fidus Ioppes episcopus dixit: In suane doctrina etiamnum ad præsens vsque tempus persistat Nestorius, id piissimi episcopi Acacius & dominus Theodotus, qui coram adsunt, & non absque alicuius ex ipsis periculo cum eo disseruerunt, explicare poterunt. Hos proinde rogamus, & per sancta euangelia coram hic proposita obtestamur & adiuramus, vt in præsentium actorum fidem & cõfirmationem nobis exponant, quidnam ante hoc proximum triduũ ex ipso Nestorio audiuerint.

Cyrilli episcopi Alexandrini de blasphemiis Nestorii admonitio.

Cyrillus Alexandriæ episcopus dixit: Quandoquidem non de vulgari, sed de re omnium maxima hic agitur, puta de recta in Christum fide, consentaneum est vt reuerendissimi episcopi Theodotus & Acacius iuxta obtestationem, oblatique iurisiurandi religionem piissimi Fidi episcopi, cum sancti sint & amatores veritatis, ea nobis aperiant, quæ cum Nestorio in hac Ephesiorum ciuitate de orthodoxa fide disputantes, ex illius ore audierunt.

Theodotus Ancyræ episcopus

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Αγκύρων

dixit: Equidem amici causa grauiter affligor; nihilominus omni amicitiæ præpono pietatem. Adigor proinde, idq; non magna absque animi mei tristitia, vt eorum de quibus interrogor, veritatem exponam; etsi interim nostrum hoc testimonium non opus esse existimem. Nam cuius ille sententiæ sit, ex literis quas ad pietatem tuam dedit, satis apertum est: siquidem humana, quæ ibi de Verbo, hoc est Vnigenito, tamquam illo indigna prædicari posse negauit, eadem & hic quoque inficiari non erubuit. Etenim vt lactationem, ex virgine generationem, in epistola; ita hoc in loco disserens, Deum bimestrem aut trimestrem appellare, nefas esse repetiuit. Atque hæc non solum nos ex eo intelleximus, cum paucis ante diebus in hac Ephesiorum ciuitate contra nos disceptaret, sed alii præterea non pauci.

Acacius Melitenæ episcopus dixit: Fide & pietate erga Deum in medium propositis, omnis priuata affectio facessat necesse est. Quãobrem licet dominum Nestorium præ ceteris ardenti quodam amore prosecutus sim, eumque omnino seruare studuerim; nunc tamen necessitas hortatur, vt quæ ab ipso prolata mihi constant, ea vera narratione hic explanem: ne, si forte veritatem celauero, meritam damnationis sentẽtiam animæ meæ afferam. Igitur vbi primum in hãc Ephesiorum ciuitatem ingressus sum, cum prædicto viro in colloquiũ veni. Cumque illum minus recte sapere animaduerterem, ab erronea opinione, qua tenebatur, eum abducere, & ad veritatis tramitem transferre conatus sum: eoque homi-

ἔιπεν· Οδυνῶμαι μὲν ὑπὲρ φίλου. πλὴν πάσης φιλίας προτιμῶ τὴν εὐσέβειαν. διὸ ἀνάγκην ἔχω καὶ μετὰ πολλῆς ἀθυμίας, περὶ ὧν ἐρωτῶμαι, τὴν ἀλήθειαν * ἐκφάναι. οὐκ οἶμαι χρείαν εἶναι τῆς ἡμῶν μαρτυρίας, τοῦ φρονήματος αὐτοῦ δήλου γεγενημένου ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν. ἃ γὰρ ἐκεῖ ἀπηγόρευσε περὶ τοῦ θεοῦ λόγου λέγεσθαι, τουτέστι τοῦ μονογενοῦς, ὀνειδίζων αὐτῷ τὰ ἀνθρώπινα, ταῦτα καὶ ἐνταῦθα διαλεγόμενος ἔφη· μὴ δεῖν περὶ θεοῦ λέγειν γαλακτοτροφίαν, μηδὲ γέννησιν τὴν ἐκ παρθένου· οὕτω καὶ ἐνταῦθα πολλάκις ἔφη, διμηναῖον ἢ τριμηναῖον μὴ δεῖν λέγεσθαι θεόν. καὶ ταῦτα οὐχ ἡμεῖς μόνοι, ἀλλὰ καὶ ἕτεροι πλείονες ἀκηκόαμεν, οὐ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ ἐν Εφέσῳ διαλεγομένου.

Ακάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπε· Πίστεως προκειμένης, καὶ τῆς εἰς τὸν θεὸν εὐσεβείας, ἀνάγκη πᾶσαν σχολάζειν διάθεσιν. ὅθεν εἰ καὶ σφόδρα ὑπὲρ τοῦ ἄλλους τὸν κύριον Νεστόριον ἠγάπησα, καὶ παντοίως αὐτὸν περισῶσαι ἐσπούδασα, ἀνάγκη νῦν φιλαλήθως τὰ παρ' αὐτοῦ εἰρημένα εἰπεῖν, ὑπὲρ τοῦ μὴ κατακριθῆναί μου τὴν ψυχὴν ἀποκρύψαντος * τἀληθές. παραχρῆμα ἐπιστὰς τῇ Εφεσίων πόλει ἐποιησάμην πρὸς τὸν εἰρημένον ἄνδρα διάλεξιν. καὶ γνοὺς αὐτὸν οὐκ * ὀρθῶς φρονοῦντα, παντοίως αὐτὸν ἐσπούδασα διορθώσασθαι, καὶ ἀποστῆσαι τοῦ πονηροῦ φρονήματος. αὐτόν τε ἐκεῖνον ἑώρων

Anno Christi 431.

* ἐκφάναι.

* τὰ ἀληθ.

* ὀρθῶ

ANNO CHRISTI 431.

τοῖς χείλεσι συνομολογοῦντα, ὅτι δὴ μετατίθεται τῆς τοιαύτης ἐννοίας. ἡμέρας δὲ δέκα ἢ δώδεκα διαλιπὼν, πάλιν λόγου τινὸς κινηθέντος, ἀντελαβόμην τῆς τῆς ἀληθείας λόγου· καὶ ἀντιπίπτοντα αὐτὸν τούτῳ ἑώρων, καὶ δύο ἀτόποις κατὰ τὸ αὐτὸ ἐγίνωσκον περιπίπτειν. πρότερον μὲν γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπερωτήσεως ἀτόπου οὔσης ἀνάγκην ἐπετίθει τοῖς ἀποκρινομένοις, ἢ πάντῃ ἀρνήσασθαι τὴν τοῦ μονογενοῦς θεότητα ἐνηνθρωπηκέναι, ἢ ὁμολογεῖν, ὅπερ ἦν ἀσεβὲς, ὅτι περ καὶ ἡ τοῦ πατρὸς, καὶ ἡ τοῦ υἱοῦ, καὶ ἡ τῆς πνεύματος θεότης συνεσαρκώθη τῷ θεῷ λόγῳ· ἅπερ ἦν παντὶ τρόπῳ κακοτέχνου διανοίας, καὶ ἐκβαλλούσης τὴν εὐσεβῆ πίστιν. ἔπειτα δευτέρου κινηθέντος λόγου, ἀντελάβετό τις συνὼν αὐτῷ ἐπίσκοπος τοῦ λόγου· καὶ ἄλλον μὲν ἔφη εἶναι τὸν υἱὸν τὸν τὸ πάθος ἀναδεξάμενον, ἄλλον δὲ τὸν θεὸν λόγον. πρὸς ἣν βλασφημίαν* οὐχ ὑπενεγκεῖν δυνηθεὶς, συνταξάμενος πᾶσιν ἐξῆλθον. καὶ ἕτερος δὲ τῶν σὺν αὐτῷ συνηγόρει τοῖς Ιουδαίοις, ὡς οὐκ εἰς θεὸν, ἀλλ' εἰς ἄνθρωπον ἠσεβηκόσι.

* οὐκέτι ἐνεγκεῖν

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπε· Φανερᾶς οὔσης τῆς καταθέσεως τῶν εὐλαβεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων συλλειτουργῶν ἡμῶν Θεοδότου καὶ Ακακίου, ἀκόλουθόν ἐστιν, ἣν* εἶπον περὶ τῶν προκειμένων δόξαν οἱ μακάριοι πατέρες ἡμῶν καὶ οἱ ἐπίσκοποι, ἀναγνωσθῆναι, καὶ ἐμφέρεσθαι τοῖς πρατιομένοις.

* εἶχον

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων εἶπεν· Επειδὴ μετὰ χεῖρας ἔχομεν καὶ βιβλία τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων πατέρων, καὶ ἐπισκόπων, καὶ δια-

nem induxisse videbar, vt se verbis ab ea sententia recessisse fateretur. Ceterum decem aut duodecim dierum interuallo interiecto, intermissam disceptationem denuo redintegramus. Cumque ego veritatis patrocinium suscepissem, deprehendi illum & veritati serio obniti, & in duas graues absurditates simul prolabi. Primo namque ex illius interrogatione, quæ absurda erat, eo responsurum adigere contendebat, vt vel vnigeniti deitatem incarnatam inficiaretur; vel certe (quod impium erat) Patris & Filii & Spiritus sancti deitatem vna cum Verbo carnem sumpsisse profiteretur. Quæ mentis erant peruersissimæ, & piam fidem modis omnibus euertere paratæ. Mota deinde altera concertatione, episcopus quidam qui cum ipso erat, sermonem excipiens, alium asserebat Filium esse qui mortem subierat, & alium item Dei Verbum. Quam blasphemiam amplius ferre non valens, omnibus consalutatis abiui. Aderat & alius quidã ipsi, qui Iudæis patrocinatus, eos non in Deum, sed in hominem impios extitisse affirmabat.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Cum piissimorum & religiosissimorum consacerdotum nostrorum Acacii & Theodoti narratio manifesta existat; consequens est vt beatorum patrum nostrorum sententiæ ad præsens institutum facientes in medium proferantur, prolatæque & lectæ in acta referantur.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit: Quandoquidem sanctissimorum sacratissimorumque patrum ac episcoporum, & diuersorum præ-

terea martyrum codices in promptu habemus, nonnullaque capita ex illis selegimus: ea, si vobis ita visum fuerit, prælegemus.

Flauianus episcopus Philippensium dixit: Legantur, & in actorum monumenta referãtur. Et lecta sunt in hunc modum.

Petri sanctissimi episcopi & martyris ex libro de deitate.

Ioan.1.v.17 CVM vere gratia & veritas per Iesum Christum facta sit; hinc secundum Apostoli doctrinam, gratia saluati sumus. Ait e-
Eph.2.v.8. nim: *Et hoc non ex nobis; Dei enim donum est: non ex operibus, vt ne quis glorietur.* Dei voluntate Ver-
Ioan. 1. bum factum est caro, habituque inuentum vt homo, non recessit
Philip.2. a deitate. Neque enim ea de causa egenus factus est cum esset di-
2. Cor.8. v.9. ues, vt virtutis aut maiestatis suæ perfectione exueretur; sed vt & mortem pro nobis peccatoribus
1.Pet.3.v.18 susciperet, *iustus pro iniustis; vt nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, viuificatus autem spiritu.* Et post pauca rursum: Quare & euangelista quoque vera prædi-
Ioan.1.v.14 cat, dum ait: *Et Verbum caro factum est, & habitauit in nobis.* Tum videlicet, cum angelus vir-
Luc.1.v.28. ginem salutauit dicens: *Aue gratia plena, Dominus tecum.* hoc est, Dei Verbum tecum est. nam illa Gabrielis salutatio, Deum Verbum in vtero virgineo natum, & carnem factum insinuat. hinc &
Ibid.v.35. scriptum est: *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi: ideoque quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei.* Et paucis interiectis rursum: Deus autem

φόεσον μάρτυρων. ἐπελεξάμθα δὲ ὀλίγα κεφάλαια· εἰ χρίσαται ὑμῖν, ἀναγνωσόμθα. ANNO CHRISTI 431.

Φλαυιάνος ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπε· Καὶ ταῦτα ἀναγνωσθέντα ἐμφερέσθω. Καὶ ἀνεγνώσθη οὕτω.

Γέγραπται τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, καὶ μάρτυρος, ἐκ τῆς περὶ θεότητος βιβλίου.

ΕΠΕΙΔΗ καὶ ἀληθῶς ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο· ὅθεν καὶ χάριτι ἐσμεν σεσωσμένοι, καθὼς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· καὶ τοῦτο, φησὶν, οὐκ ἐξ ὑμῶν· θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται. ἀληθείᾳ θεοῦ ὁ λόγος σαρξ γεγόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, οὐ κατελείφθη τῆς θεότητος. οὐδὲ γὰρ *ἵνα οὐκ ἐστὶν

ἵνα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἡ δόξης τέλεον ἀποσχῇ, πτωχεύσας πλούσιος ὤν, τοῦτο ἐγένετο· ἀλλὰ ἵνα καὶ (ΝΝ) θανάτου ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν ἀναδέξηται, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ὅπως ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. Καὶ μετ' ἔτερα· Οθεν καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἀληθεύει λέγων· ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· τότε* δὴ τότε, ἀφ' οὗ ὁ ἄγγελος ἠσπάσατο τὴν παρθένον* εἰπών· χαῖρε κε- *Δηλονότι *χαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. τὸ γὰρ ὁ κύριος μετὰ σοῦ, νῦν ὅτιν ἀκοῦσαι τῆς Γαβριὴλ, αὐτὴ ἦν ὁ θεὸς λόγος μετὰ σοῦ· σημαίνει γὰρ αὐτὸν* σχηματισθέντα ἐν μή- *γεγενημένον
τρᾳ, καὶ σάρκα γεγομένον, καθὼς γέγραπται· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δυνάμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεγενημένον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. Καὶ πάλιν μετ' ἔτερα. Ο δὲ θεὸς

ANNO CHRISTI 431.

θεὸς λόγος παρὰ τὴν ἀνδρὸς ἀπουσίαν, κατὰ βούλησιν τοῦ πάντα δυναμένου κατεργάσασθαι θεοῦ, γέγονεν ἐν μήτρᾳ τῆς παρθένου σαρξ, μήτε δεηθεὶς τῆς ἀνδρὸς ἐνεργείας, ἢ παροισίας. ἐνεργέστερον γὰρ τοῦ ἀνδρὸς ἐνεποίησεν ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις, ἐπισκιάσασα τῇ παρθένῳ σὺν τῷ ἐπεληλυθότι ἁγίῳ πνεύματι.

Verbum citra viri commercium, Dei, qui quiduis efficere poteſt, voluntate, in virginis vtero incarnatum eſt, viri operatione aut præſentia ad hoc minime requiſita. Dei namque virtus virginem per Spiritus ſancti aduentum obumbrans, viro efficacius operata eſt.

Αθανασίου τοῦ ἁγιωτάτου, γενομένου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας, ἐκ τοῦ κατὰ Αρειανῶν βιβλίου.

Athanaſii ſanctiſsimi epiſcopi Alexandriæ, ex libro contra Arianos.

ΠΟΛΛΟΙ γοῦν ἅγιοι γεγόνασι, καὶ καθαροὶ πάσης ἁμαρτίας· Ιερεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας μητρὸς ἡγιάσθη· καὶ Ιωάννης ἔτι κυοφορούμενος ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει ἐπὶ τῇ φωνῇ τῆς θεοτόκου Μαρίας. καὶ ὅμως ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Αδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας, ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Αδάμ. καὶ οὕτως ἔμενον οὐδὲν ἧττον οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ καὶ φθαρτοὶ, δεκτικοὶ τῶν ἰδίων τῆς φύσεως παθῶν. νῦν δὲ τοῦ λόγου γενομένου ἀνθρώπου, καὶ ἰδιοποιουμένου τὰ τῆς σαρκὸς, οὐκέτι ταῦτα τοῦ σώματος ἅπτεται διὰ τὸν ἐν αὐτῷ γενόμενον θεὸν λόγον· ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ μὲν ἀνήλωται. λοιπὸν δὲ οἱ ἄνθρωποι οὐκέτι κατὰ τὰ ἴδια πάθη μένουσιν ἁμαρτωλοὶ καὶ νεκροὶ, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ λόγου δύναμιν ἀναστάντες, ἀθάνατοι καὶ ἄφθαρτοι ἀεὶ διαμένουσιν. ὅθεν καὶ γενωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς θεοτόκου

MVLTI ſane & ſancti extitere, & ab omni peccato immunes. Quin Ieremias ex vtero ſanctificatus eſt: & Ioannes adhuc intra materna viſcera deliteſcens, deiparæ virginis Mariæ voce percepta, præ gaudio exſultauit. *Verumtamen regnauit mors ab Adam vſque ad Moyſen, etiam in eos qui non peccauerunt, ob ſimilitudinem præuaricationis Adæ.* Atque ita homines morti & corruptioni, ceteriſque miſeriis quæ in ipſorum naturam conueniunt, obnoxii manebant. Nunc autem poſteaquam Verbum incarnatum eſt, & ea quæ carnis ſunt propria, ſibi adſciuit, eiuſmodi paſſiones in corpus non amplius deſæuiunt, propter Deum Verbum quod in eo factum eſt, ſed ab ipſo quidem conſumptæ ſunt: homines autem non amplius ſecundum propriæ naturæ paſſiones peccato & morte conſtricti tenentur; ſed Verbi virtute exſuſcitati, perpetuæ immortalitatis & incorruptionis beneficio potiuntur. Carne proinde ex deipara Maria nata, ipſe natus

Orat. 4. cõtra Arian. ante med.
Ierem. 1.
Luc. 1. v. 44
Rom. 5. v. 14

perhibetur, qui aliis rebus vt ſint largitur: quo videlicet noſtra natiuitate in ſeipſum tranſlata, non amplius tamquam terra tantum, in terram abeamus; ſed tamquam cæleſti Verbo coniuncti, ab ipſo in cælum euehamur. Ad hunc modum alias quoque corporis paſſiones haud incongrue in ſeipſum tranſtulit, ne in poſterum ſicut homines moriamur, ſed tamquam Verbi Dei proprii effecti, ſempiternæ vitæ participes exiſtamus. Neque enim vltra, iuxta priorem generationem, omnes in Adam morimur; ſed tam natiuitate noſtra, quam reliquis omnibus carnis infirmitatibus in Verbum tranſlatis, ſoluta maledictione per peccatum nobis inflicta, propter eum qui in nobis noſtri cauſa factus eſt maledictio, e terra reſurgimus.

Pſal. 81.

1. Cor. 15. v. 22.

Gal. 3. v. 13.

Eiuſdem ex epiſtola ad Epictetum.

Paulo poſt princip.

QVOMODO autem quidam qui inter Chriſtianos cenſentur, in quæſtionem vocare audent; Dominusne, quem Maria in lucem edidit, natura quidem & eſſentia Dei filius exiſtat, ſecundum carnem vero ex ſemine Dauid & ſanctæ Mariæ carne ortum ducat? Quinam vero in eam temeritatem prolapſi ſunt, vt dicere audeant, Chriſtum qui carne paſſus & crucifixus eſt, nec Deum eſſe, nec Dominum, nec ſaluatorem, nec Patris Filium? Quomodo rurſum Chriſtiani hominis appellationem vſurpare non verentur, qui Verbum in hominem ſanctũ perinde atque in aliquem prophetarum deſcendiſſe aſſerunt, & non ipſum ſumpto ex Maria cor-

Rom. 1.

Μαρίας, αὐτὸς λέγεται γεγεννῆσθαι, ὁ τοῖς ἄλλοις τὴν γέννησιν εἰς τὸ εἶναι παρέχων· ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν μεταθῇ γέννησιν, καὶ μηκέτι ὡς γῆ μόνη ὄντες εἰς γῆν ἀπέλθωμεν· ἀλλ' ὡς τῷ ἐξ οὐρανοῦ λόγῳ συναφθέντες, εἰς οὐρανὸν ἀναχθῶμεν* δι' αὐτοῦ. οὐκοῦν οὕτω καὶ τὰ ἄλλα πάθη τοῦ σώματος οὐκ ἀπεικότως εἰς ἑαυτὸν μετέθηκεν, ἵνα μηκέτι ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκωμεν, ἀλλ' ὡς ἴδιοι τοῦ λόγου, τῆς αἰωνίου ζωῆς μετάσχωμεν. οὐκέτι γὰρ κατὰ τὴν προτέραν γένεσιν ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκομεν, ἀλλὰ λοιπὸν τῆς γενέσεως ἡμῶν, καὶ πάσης τῆς σαρκικῆς ἀσθενείας μετατεθέντων εἰς τὸν λόγον, ἐγειρόμεθα ἀπὸ τῆς γῆς, λυθείσης τῆς δι' ἁμαρτίαν κατάρας διὰ τὸν ἐν ἡμῖν ὑπὲρ ἡμῶν γενόμενον κατάραν.

Anno Christi 431.

* ταῖς ἀνί

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς.

ΠΩΣ δὲ καὶ ἀμφιβάλλειν ἐτόλμησαν τοὺς λεγόμενοι χριστιανοὶ, εἰ ὁ ἐκ Μαρίας προελθὼν κύριος, υἱὸς μὲν τῇ οὐσίᾳ καὶ φύσει τοῦ θεοῦ ἐστι· τὸ δὲ κατὰ σάρκα, ἐκ σπέρματός ἐστι τοῦ Δαυίδ, σαρκὸς δὲ τῆς ἁγίας Μαρίας; τίνες δὲ ἄρα οὕτω τολμηροὶ γεγόνασιν, ὥστε εἰπεῖν τὸν Χριστὸν τὸν σαρκὶ παθόντα καὶ ἐσταυρωμένον μὴ εἶναι κύριον, καὶ σωτῆρα, καὶ θεὸν, καὶ υἱὸν τοῦ πατρός; ἢ πῶς χριστιανοὶ θέλουσιν ὀνομάζεσθαι τοὺς λέγοντες εἰς ἄνθρωπον ἅγιον, ὡς ἐπὶ ἕνα τῶν προφητῶν ἐληλυθέναι τὸν λόγον, καὶ μὴ αὐτὸν ἄνθρωπον γεγονέναι, λαβόντα ἐκ Μαρίας

ANNO CHRISTI 431.

τὸ σῶμα· ἀλλ' ἕτερον εἶναι τὸν Χριστὸν, καὶ ἕτερον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, τὸν πρὸ Μαρίας καὶ πρὸ αἰώνων υἱὸν ὄντα τοῦ πατρός; ἢ πῶς εἶναι χριστιανοὶ δύνανται οἱ λέγοντες, ἄλλον εἶναι τὸν υἱὸν, καὶ ἄλλον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον; Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Οὐ θέσει δὲ ταῦτα ἐγένετο, μὴ γένοιτο, ὥς τινες πάλιν ὑπέλαβον· ἀλλ' ὄντως ἀληθείᾳ γενομένου ἀνθρώπου τοῦ σωτῆρος, ὅλου τοῦ ἀνθρώπου σωτηρία ἐγένετο. εἰ γὰρ θέσει ἦν ἐν τῷ σώματι ὁ λόγος κατ' ἐκείνους· τὸ δὲ θέσει λεγόμενον φαντασίας ἐστὶ· δοκήσει εὑρίσκεται καὶ ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ ἀνθρώπων λεγομένη, κατὰ τὸν ἀσεβέστατον Μανιχαῖον. ἀλλὰ μὴν οὐ φαντασία ἡ σωτηρία ἡμῶν, οὐδὲ σώματος μόνου, ἀλλ' ὅλου ἀνθρώπου, ψυχῆς καὶ σώματος, ἀληθῶς ἡ σωτηρία ἡμῶν γέγονεν· ἀνθρώπινον γὰρ φύσει τὸ ἐκ Μαρίας, κατὰ τὰς θείας γραφὰς, καὶ ἀληθινὸν ἦν τοῦ σωτῆρος.

pore hominem factum; sed alium Christum, alium rursum esse Dei Verbum, quod ante Mariam & sæcula erat Filius Patris? Aut quomodo Christiani nomen merentur, qui alium dicunt esse Filium, & alium Dei Verbum? *Et post alia rursum:*

Hæc autem (vt quidam existimarunt) non agebantur per extrinsecam Verbi præsentiam; absit; sed realiter & vere Saluatore homine facto, toti homini salus obuenit. Nam si iuxta illorum opinionem extrinseca præsentia Verbum in corpore erat; hoc autem ad apparentiam spectat; consequens fit (quod impiissimus docebat Manichæus) hominum salutem & resurrectionem esse rem quampiam commentitiam & imaginariam. Atqui salus nostra non est inane commentum: neque salus tantum corpori comparata est, sed toti vere homini, hoc est, animæ & corpori: siquidem Saluatoris corpus, quod secundum scripturas ex Maria sumptum est, natura humanum erat & verum.

Ἰουλίου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Ρώμης, ἐκ τῆς πρὸς *Δόκιον ἐπιστολῆς.

* Δόκιμος

ΚΗΡΥΣΣΕΤΑΙ δὲ εἰς συμπλήρωσιν τῆς πίστεως καὶ σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου Μαρίας ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς, καὶ σκηνώσας ἐν ἀνθρώποις, οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ ἐνεργήσας· τοῦτο γὰρ ἐπὶ προφητῶν ἐστι καὶ ἀποστόλων· τέλειος θεὸς ἐν σαρκὶ, καὶ ἄνθρωπος τέλειος ἐν πνεύματι. οὐ δύο υἱοὶ, εἷς μὲν γνήσιος υἱὸς ἀναλαβὼν ἄνθρωπον· ἕτερος δὲ θνητὸς ἄνθρωπος, ἀναληφθεὶς ὑπὸ θεοῦ· ἀλλ' εἷς μονογενὴς ἐν οὐρανῷ, μονογενὴς ἐπὶ γῆς, θεός.

Iulii sanctissimi episcopi Romæ, ex epistola ad Docimum.

AD Fidei plenitudinem incarnatus quoque Dei Filius ex Maria virgine prædicatur, atque inter homines moratus, non potenti quadam vi in homine operatus: hoc enim in prophetis & apostolis locum habet: perfectus Deus in carne, & homo perfectus in spiritu: non duo filii, vnus quidem germanus filius, qui suscepit hominem; alter vero homo mortalis a Deo assumptus: sed vnus vnigenitus in cælo, vnigenitus in terra Deus.

ANNO CHRISTI 431.

Felicis sanctißimi episcopi Romæ & martyris, ex epistola ad Maximum episcopum & clerum Alexandrinum.

DE Verbi autem incarnatione & fide, credimus in Dominum nostrum Iesum Christum ex virgine Maria natum, quod ipse est sempiternus Dei Filius & Verbum, non autem homo a Deo assumptus, vt alius sit ab illo. Neque enim hominem assumpsit Dei Filius, vt alius ab ipso existat: sed cum perfectus Deus esset, factus est simul homo perfectus, ex virgine incarnatus.

Φήλικος τῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ρώμης καὶ μάρτυρος, ἐκ τῆς πρὸς Μάξιμον τὸν ἐπίσκοπον, καὶ τὸν κλῆρον Ἀλεξανδρείας, ἐπιστολῆς.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς σαρκώσεως τοῦ λόγου καὶ τῆς πίστεως, πιστεύομεν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας γεγεννημένον, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ ἀΐδιος υἱὸς καὶ λόγος, καὶ ἐκ ἀνθρώπου ὑπὸ θεοῦ ἀναληφθείς, ἵν' ἕτερος ᾖ παρ' ἐκεῖνον. οὐδὲ γὰρ ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς, ἵνα ᾖ ἕτερος παρ' αὐτόν· ἀλλὰ θεὸς ὢν τέλειος, γέγονεν ἅμα καὶ τέλειος ἄνθρωπος, σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου.

Theophili sanctißimi episcopi Alexandriæ, ex quinta paschali epistola.

Θεοφίλου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐκ τῆς πέμπτης ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς.

EXTANT & nunc quoque veterum miraculorum reliquiæ. Nemo dubitet quin Dei virtus efficere id queat, vt virgo pariat: in qua vtique, nobis vt assimilaretur, viuum Dei Verbum, (alia namque ratione familiariter inter nos versari non poterat) ne e voluptate & somno, vt in aliis hominibus contingere solet, corpus sumeret, nostra similitudine accepta, ex virgine prodiit: hominem quidem secundum seruilem formam nobis haud dissimilem videndum se præbens, ex operibus tamen (opera enim diuina patrabat) omnium & Dominum & opificem se esse ostendens.

Sap. 7. v. 3.

ΕΣΤΙ γὰρ καὶ νῦν τὰ τότε θαυμάτων τὰ λείψανα. μὴ ἀπιστείτω τις, ὅτι δύναμις θεοῦ ἰσχύει ποιεῖν παρθένον τεκεῖν, εἰ μὴ γυμνὸς ὁ ζῶν τοῦ θεοῦ λόγος διὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν· ἄλλως γὰρ συνομιλεῖν ἡμῖν αὐτῷ ἐγγύτερον οὐκ οἷόν τε ἦν· ἵνα μὴ ἐξ ἡδονῆς καὶ ὕπνου, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἔχει, δέξηται σῶμα, τὸ αὐτὸ ὁμοίωμα τοῦτο λαμβάνει ἐκ παρθένου τεκτόμενος· ἄνθρωπος μὲν φαινόμενος, ὡς ἡμεῖς, καὶ τὸ τοῦ δούλου μορφοῦ· ἐκ δὲ τῶν ἔργων ἀποδεικνύμενος, ὅτι τῶν ἁπάντων δημιουργὸς καὶ κύριός ἐστι, θεάσασθαι ἔργα θεοῦ.

Eiusdem, ex sexta paschali epistola.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς * ἑξῆς ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς. * Ἰσως

ETENIM vt præstantissimi quique artifices non solum in no-

ΟΙΑ γὰρ τῶν τεχνιτῶν οἱ ἄριστοι ἐκ ἐν ὑμέναις μόνον ὕλαις τὸ

ANNO CHRISTI 431.

τέχνην ἐκφαίνοισι θαυμαζόμενοι, ἀλλ' εὐτελοῦς κηροῦ καὶ πηλοῦ διαλυομένου πολλάκις ἐπειλημμένοι, τῆς ἐπιστήμης ἑαυτῶν ἐπιδεικνύοισι τὴν δύναμιν, πολλῷ μᾶλλον ἐπαινούμενοι· οὕτως ὁ πάντων ἀριστοτέχνης, ὁ ζῶν καὶ ἐνεργὴς τοῦ θεοῦ λόγος, τάξεως ἁρμονίᾳ διακοσμήσας τὰ σύμπαντα, οὐχ οἷά τινος τιμίας ὕλης, οὐρανίου λαβόμενος σώματος, πρὸς ἡμᾶς ἀφῖκται· ἀλλ' ἐν πηλῷ τὸ μέγα τῆς ἑαυτοῦ δείκνυσι τέχνης, τοῦ ἐκ πηλοῦ πλασθέντα διορθούμενος ἄνθρωπον, αὐτὸς ἐκ παρθένου καινοπρεπῶς προϊὼν ἄνθρωπος· τῷ μὲν τρόπῳ τῆς γενέσεως διαλλάττων, τὴν δὲ κατὰ πάντα πρὸς ἡμᾶς χωρὶς ἁμαρτίας οὐκ ἐκφυγεῖν κρίνας ὁμοίωσιν· τικτόμενος, σπαργανούμενος, τιθηνούμενος, βρέφος ἐν φάτνῃ κείμενος, τῆς φύσεως ἡμῶν τὴν ἀσθένειαν ἐκδεχόμενος διὰ τὰς προλαβούσας * ἁμαρτίας καὶ αἰτίας. ἀλλ' ἔτι βρέφος ὤν, ὁμοῦ καὶ τοῦ ἐχθρὸν, καὶ τὴν τούτου θορυβεῖ φάλαγγα, μάγους ἕλκων ἐπὶ μετάνοιαν, καὶ παρασκευάζων τοῦ ἀποστείλαντος αὐτοῦ * περιφρονεῖν βασιλέως.

* αἰτίας

* καταφρονεῖν

Κυπριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ περὶ ἐλεημοσύνης λόγου.

ΠΟΛΛΑΙ καὶ μέγισται τυγχάνουσιν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ, αἱ θεῖαι εὐεργεσίαι, ἀφ' ὧν τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἡ τοῦ θεοῦ πατρὸς δαψιλὴς καὶ πλουσία φιλανθρωπία εἰργάσατο, καὶ ἀεὶ ἐργάζεται. * ὅτι φυλάξαι καὶ ζωοποιῆσαι ἡμᾶς ὁ πατὴρ τοῦ υἱὸν ἔπεμψεν, ἵνα

* διὸ

bili quapiam materia artem suam ostendentes, magnam sui admirationem excitare solent; verumetiam vilem cerã, & lutum quod dissoluitur, sæpe sumentes, artis suæ vim in ea explicant, & cumulatiorem laudem promerentur: ita sane omnium optimus artifex, viuum illud & efficax Dei Verbum, quod vniuersam hanc rerum molem mira ordinis concinnitate exornauit, non tamquam preciosa aliqua materia, hoc est, cælesti corpore sumpto ad nos descendit; sed in luto artis suæ magnitudinem declarauit, dum ipse hominem ex limo formatum instauraturus, noua quadam ratione homo ex virgine processit. Et quamuis natiuitatis modo a nobis differret, similitudinẽ tamen nostram (peccato dumtaxat excepto) per omnia amplectendam existimauit. Nam & nascitur, & fasciis inuoluitur, & lactatur, & infans in præsepio ponitur; & omnes denique propter iam dictas causas naturæ nostræ infirmitates experitur. Interim tamen cum infans adhuc esset, inimicum ipsiusque cohortem exterruit, magos ad pœnitentiam adducens, & vt regem a quo missi fuerant, contemnerent, efficiens.

Heb. 4. v. 12.

Ibid. 15.

Luc. 2.

Matth. 2.

Cypriani sanctißimi episcopi & martyris, ex tractatu de eleemosyna.

MVLTA & magna sunt, fratres carissimi, beneficia diuina, quibus in salutem nostram Dei Patris & Christi larga & copiosa clementia & operata sit, & semper operetur; quod conseruandis ac viuificandis nobis Pater Filium suum misit, vt reparare

nos posset; quodque Filius missus, esse & hominis filius voluit, vt nos Dei filios faceret. Humiliauit se, vt populum qui prius iacebat, erigeret: vulneratus est, vt vulnera nostra curaret: seruiuit, vt ad libertatem seruientes extraheret: mori sustinuit, vt immortalitatem mortalibus exhiberet.

ἡμᾶς ἀνακαινίσῃ· καὶ πεμφθεὶς ὁ υἱὸς ἠθέλησεν υἱὸς ἀνθρώπου γενέσθαι, ὅπως ἡμᾶς υἱοὺς θεοῦ καταστήσῃ. ἐταπείνωσε τοίνυν ἑαυτὸν, ἵνα Ⓜ λαὸν τὸ ἀπερρίμμενον ἀνακτήσῃ· τέθραυσται, ἵνα τὰ ἡμέτερα θεραπεύσῃ· ἐδούλευσεν, ἵνα ἐκ δουλείας εἰς ἐλευθερίαν τοὺς αὖθις δουλεύοντας ἀγάγῃ· θάνατον ὑπέσχη, ἵνα τοῖς ἀθανασίαν τοῖς θνητοῖς ἀποδῷ. Anno Christi 431.

Ambrosii sanctissimi episcopi Mediolanensium expositio de fide.

Ἀμβροσίου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου τῶν Μεδιολανίων ἑρμηνεία περὶ πίστεως.

Lib. 1. de fide, c. 16. *Gal.* 4. v. 4.

SI mihi non credunt, credant Apostolo dicenti: *Postquam vero venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege.* Filium, inquit, suum, non vnum de multis; non communem, sed suum. Suum cum dicit, generationis æternæ proprietatem significauit. Hunc postea factum ex muliere asseruit, vt factura non diuinitati, sed assumptioni corporis adscriberetur. Factum ex muliere, per carnis susceptionem: factum sub lege, per obseruantiam legis. Generatio autem illa cælestis ante legem, ista post legem.

ΕΙ ἐμοὶ οὐ πιστεύουσι, πιστεύσουσι τῷ ἀποστόλῳ λέγοντι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς Ⓜ υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον. Ⓜ υἱὸν αὐτοῦ φησιν, οὐχ ἕνα ἐκ πολλῶν· οὐ κοινὸν, ἀλλ' αὐτοῦ· τὸ ἀϊδίου γεννήσεως τοῦ ἰδιότητα ἐσήμανε. τοῦτον μὲν πᾶν γενόμενον Ⓜ ἐκ γυναικὸς κατασκευάζει, ὅπως τὸ γενέσθαι οὐ τῇ θεότητι, ἀλλὰ τῷ προσληφθέντι σώματι προσγράψῃ. γενόμενον ἐκ γυναικὸς, διὰ τῆς προσληφθείσης σαρκὸς· γενόμενον ὑπὸ νόμον, διὰ τὸ τοῦ νόμου φυλακῆς· ἡ γὰρ θεότης αὐτοῦ γέννησις πρὸ τοῦ νόμου· αὕτη δὲ μὴ Ⓜ νόμου.

Eiusdem ex libro secundo de fide.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου περὶ πίστεως.

Cap. 4.

1. *Cor.* 2. v. 4.

SILEANT igitur inanes de sermonibus quæstiones, quia regnum Dei, sicut scriptum est, non in persuasione verbi est, sed in ostensione virtutis. Seruemus distinctionẽ diuinitatis & carnis. Vnus in vtraque loquitur Dei Filius, quia in eodem vtraque natura est. Etsi idem loquitur, non eo. λαλεῖ ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς, ὅτι ἐν αὐτῷ ἡ ἑκατέρα φύσις ἦν. ὁ αὐτὸς λαλεῖ,

ΣΙΩΠΗΣΩΣΙ τοίνυν αἱ ἀπὸ τῶν λόγων μάταιαι ζητήσεις, ὅτι ἡ τοῦ θεοῦ βασιλεία, καθὼς γέγραπται, οὐκ ἐν πειθοῖ λόγων ἀνθρωπίνων ἔστιν, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει δυνάμεως. φυλάξωμεν τὴν διαφορὰν τῆς θεότητος καὶ τῆς σαρκός. εἷς ἐν ἑκατέροις ἦν. ὁ αὐτὸς λαλεῖ,

ANNO CHRISTI 431.

καὶ οὐκ ἐν ἑνὶ πάντοτε διαλέγεται τρόπῳ. πρόσχες ἐν αὐτῷ νυνὶ μὲν δόξαν θεοῦ, νυνὶ δὲ ἀνθρώπου πάθη. ὅτι ὡς θεὸς διδάσκει τὰ θεῖα, ἐπεὶ λόγος ἐστίν· ὡς δὲ ἄνθρωπος, λέγει τὰ ἀνθρώπινα, ἐπεὶ ἐν τῇ ἐμῇ οὐσίᾳ διελέγετο. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὃς κατέβη ἐξ οὐρανοῦ. οὗτος ὁ ἄρτος ἡ σάρξ ἐστι, καθὼς καὶ αὐτὸς ἔφη· οὗτος ὁ ἄρτος, ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστίν. οὗτός ἐστιν ὁ καταβάς· οὗτός ἐστιν, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε, καὶ ἔπεμψεν εἰς τὸν κόσμον. οὐδὲ αὐτὸ τὸ γράμμα ἡμᾶς διδάσκει τοῦ ἁγιασμοῦ τὴν θεότητα χρείαν ἐσχηκέναι, ἀλλὰ τὴν σάρκα.

vno semper loquitur modo. Intende in eo nunc gloriam Dei, nunc hominis passiones. Quasi Deus loquitur quæ sunt diuina, quia Verbum est: quasi homo dicit quæ sunt humana, quia in mea substantia loquebatur: *Hic est panis viuus qui de cælo descendit*. Ioan. 6. Panis hic caro est, sicut ipse dixit: *Hic panis quem ego dabo, caro mea est*. Ibid. 35. Hic est qui descendit; hic est *quem Pater sanctificauit, & misit in hunc mundum*. Ioan. 10. v. 36. Hæc ipsa litera nos docet, sanctificatione non diuinitatem eguisse, sed carnem.

Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἁγιωτάτου ἐπισκόπου γενομένου Ναζιανζοῦ.

Gregorii magni sanctissimi episcopi Nazianzeni.

ΜΗ ἀπατάτωσαν οἱ ἄνθρωποι, μηδὲ ἀπατάσθωσαν, ἄνθρωπον ἄνουν δεχόμενοι τὸν κυριακὸν, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, μᾶλλον δὲ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεόν. οὐδὲ γὰρ τὸν ἄνθρωπον χωρίζομεν τῆς θεότητος, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν δογματίζομεν· πρότερον μὲν οὐκ ἄνθρωπον, ἀλλὰ θεὸν καὶ υἱὸν μόνον καὶ προαιώνιον, ἀμιγῆ σώματος καὶ τῶν ὅσα σώματος· ἐπὶ τέλει δὲ καὶ ἄνθρωπον προσληφθέντα ὑπὲρ τῆς ἡμῶν σωτηρίας· παθητὸν σαρκὶ, ἀπαθῆ θεότητι· περιγραπτὸν σώματι, ἀπερίγραπτον πνεύματι· τὸν αὐτὸν ἐπίγειον καὶ οὐράνιον, ὁρώμενον καὶ *ἀόρατον, χωρητὸν καὶ ἀχώρητον· ἵν' ὅλῳ ἀνθρώπῳ τῷ αὐτῷ καὶ θεῷ, ὅλος ἄνθρωπος ἀναπλασθῇ πεσὼν ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

*νοούμενον,

Εἴτις οὐ θεοτόκον τὴν Μαρίαν ὑπολαμβάνει, *ἐκτός ἐστι τῆς θεότητος.

*χωρὶς

Εἴτις ὡς διὰ σωλῆνος τῆς παρ-

NON fallant, neque fallantur homines, hominem dominicum (vt ipsi loquuntur) mentisque exortem eum esse rati, qui potius Deus ac Dominus noster est. Epist. 1. ad Cledoniũ. Neque enim hominem a diuinitate separamus, sed vtrumque vnum eumdemq; esse profitemur: primo quidem non hominem, sed Deum & Filium vnicum, ac sæculis omnibus antiquiorem, omnisque corporis, & eorum quæ corpori conueniunt, expertem: in fine autem etiam hominem propter salutem nostrã assumptum, carne passibilem, diuinitate impassibilem; corpore loco definitum, incircumscriptum spiritu: eumdem cælestem & terrenum, visibilem & inuisibilem, comprehensibilem & incomprehensibilem; vt toto homine, eodemque Deo, totus homo qui sub peccato iacebat, reformaretur.

Si quis Mariam deiparam esse inficiatur, a Deo alienus est.

Si quis per virginem perinde

ac per fistulam measse, nec in ea diuino humanoque modo simul formatum esse dixerit: diuino quidem, quia citra viri commercium; humano vero, quia communi prægnantium lege: anathema sit.

Si quis formatum dicit hominem, deinde induisse Deum, damnationis ille reus. Hoc enim dicere, non est Dei natiuitatem statuere, sed euertere.

Si quis duos introducit filios, vnum quidem ex Deo & Patre, alterum vero ex Maria, non autem vnum atque eumdem; is quoque ab ea adoptione excidat, quæ rectam fidem seruantibus promissa est. Duæ namque naturæ sunt, Deus & homo, quemadmodum & anima & corpus; non tamen duo sunt filii, neq; duo dii: quemadmodum in humanis non duo ob id constituendi sunt homines, licet beatus Paulus interiorem & exteriorem hominis partem sic appellauerit. Atq; vt paucis rem complectar, aliud & aliud est ex quibus Saluator constat; siquidem non vnum & idem sunt visibile & inuisibile, æternũ & temporaneum: at non est tamen alius & alius; absit hoc. vtraque enim hæc coniunctione vnum sunt, Deo nimirum homine facto, atque homine deificato, siue alio quocumque nomine rem hanc explanare quis velit. Dico autem aliud & aliud, contra quam in trinitate reperitur. Ibi enim est alius & alius, ne hypostases confundantur; non tamen aliud & aliud, quoniam tria diuinitate vnum & idem sunt.

1. Cor. 15. 2. Cor. 4. v. 16. Eph. 3. v. 16.

Si quis Deum in Christo per gratiam non secus atque in aliquo prophetarum operatum dixerit, & non secundum substantiam eidem coniunctum coadunatumque esse; is melioris operationis vir-

θένου δραμεῖν, ἀλλὰ μὴ ἐν αὐτῇ διαπεπλάσθαι λέγῃ θεϊκῶς ἅμα καὶ ἀνθρωπικῶς· θεϊκῶς μὲν, ὅτι χωρὶς ἀνδρός· ἀνθρωπικῶς δὲ, ὅτι νόμῳ κυήσεως· ἀνάθεμα ἔστω. Anno Christi 431.

Εἴτις διαπεπλάσθαι λέγῃ τὸν αὐθρωπον, εἶθ' ὑποδεδυκέναι θεὸν, κατάκριτος· οὐ γὰρ γέννησις θεοῦ τοῦτό ἐστιν, ἀλλὰ φυγὴ γεννήσεως.

Εἴτις εἰσάγῃ δύο υἱούς, ἕνα μὲν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, ἕτερον δὲ τὸν ἐκ τῆς μητρὸς, ἀλλ' οὐχὶ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν, καὶ τῆς υἱοθεσίας ἐκπέσοι τῆς ἐπηγγελμένης τοῖς ὀρθῶς πιστεύουσι. Φύσις μὲν γὰρ δύο, θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ἐπεὶ καὶ ψυχὴ καὶ σῶμα· υἱοὶ δὲ οὐ δύο, οὐδὲ θεοί· οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς δύο ἄνθρωποι, εἰ καὶ οὕτως ὁ Παῦλος τὸν ἔσω τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ἐκτὸς προσηγόρευσε. καὶ εἰ δεῖ σωτόμως εἰπεῖν· ἄλλο μὲν καὶ ἄλλο τὰ ἐξ ὧν ὁ σωτὴρ, εἴπερ μὴ ταὐτὸν τὸ ἀόρατον τῷ ὁρατῷ, καὶ τὸ ἄχρονον τῷ ὑποχρόνῳ· ὃν ἄλλον ἢ καὶ ἄλλος, μὴ γένοιτο· τὰ γὰρ ἀμφότερα, ἐν τῇ συγκράσει, θεοῦ μὲν σὺν ἀνθρωποποιηθέντος, ἀνθρώπου δὲ θεωθέντος, ἢ ὁπωσοῦν ἂν τις ὀνομάσειε. λέγω δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο ἔμπαλιν, ἢ ὅπερ τῆς τριάδος ἔχει. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἄλλος καὶ ἄλλος, ἵνα μὴ τὰς ὑποστάσεις συγχέωμεν, ἓν ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο. ἐν γὰρ τὰ τρία καὶ ταὐτὸν τῇ θεότητι.

Εἴτις ὡς ἐν * προφήταις λέγῃ κατ' ἐνέργειαν σὺν εἰργασμένην, ἀλλὰ μὴ κατ' οὐσίαν σωμφυᾶ, καὶ συναπτὸν θεὸν τὸν λόγον τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐκ γυναικὸς, ἢ ἐν ἑαυτῷ τὸν ἐμμανουὴλ, ἢ τὸν ἐκ τῆς παρθένου χριστὸν ἐνεργείᾳ μόνον, ἀλλὰ μὴ καὶ φύσει συνῆφθαι λέγῃ, ἢ κατὰ χάριν μόνον, ἢ κατ' ἀξίαν, ἢ κατ' ἐπωνυμίαν, ἢ κατ' εὐδοκίαν, ὡς εὐδοκήσαντος μόνον τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὸν ἄνθρωπον, διὰ τὸ ἐν αὐτῷ καλῶς πολιτεύσασθαι, ἢ τὸν ἕνα τὸν ἄλλον ἐν τῷ ἄλλῳ ἐνοικεῖν λέγῃ, ἢ ὡς ἐν προσώπῳ ἀνδρὸς τὸν ἕνα τὸν ἄλλον

ANNO CHRISTI 431.

ἐνεργείας, μᾶλλον δὲ πλήρης τῆς ἐναντίας.

Εἴτις οὐ προσκυνεῖ τὸν ἐσταυρωμένον, ἀνάθεμα ἔστω, καὶ τετάχθω μετὰ τῶν θεοκτόνων.

Εἴτις ἐξ ἔργων τετελειωμένον, ἢ μετὰ τὸ βάπτισμα, ἢ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν υἱοθεσίας ἠξιῶσθαι λέγει, καθάπερ οἱς Ἕλληνες παρεγγράπτοις εἰσάγουσιν, ἀνάθεμα ἔστω· τὸ γὰρ ἠρημένον, ἢ προκόπτον, ἢ τελειούμενον, οὐ θεὸς, κἂν διὰ τὴν κατὰ μικρὸν αὔξησιν οὕτω λέγηται.

tute frustratus sit, vel potius contraria repleatur.

Si quis crucifixum non adorat, sit anathema, & inter Dei interfectores censeatur.

Si quis eum ex operibus perfectum, aut post baptismum, aut resurrectionem ex mortuis, in Filium adoptatum dixerit, quemadmodum ethnici adscriptitios inducunt, anathema sit: siquidem quod initium habet, quod proficit, quod consummatur, hoc non est Deus, etiamsi ob successiuum incrementum tale quidpiam de eo dicatur.

Βασιλείου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς πρώτης Καππαδοκίας.

Basilii sanctissimi Cæsareæ primæ Cappadociæ episcopi.

Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανὸς καὶ γῆ, καὶ τὰ *μυρία τῶν πελάγων, καὶ τὰ ἐν ὕδασι διαιτώμενα, καὶ τὰ χερσαῖα τῶν ζώων, καὶ φυτὰ, καὶ ἀστέρες, καὶ ἀὴρ, καὶ ὧραι, καὶ ἡ ποικίλη τοῦ παντὸς διακόσμησις τὸ ὑπερέχον τῆς ἰσχύος συνίστησιν, ὅσον τὸ δυνηθῆναι τὸν θεὸν τὸν ἀχώρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκὸς συμπλακῆναι τῷ θανάτῳ, ἵνα ἡμῖν τῷ ἰδίῳ πάθει τὴν ἀπάθειαν χαρίσηται.

*μεγέθη

NON cælum, non terra, non marium spatia, non quæ in terris & in aquis degunt animantes, non plantæ, non stellæ, non aer, non anni tempora, non varius denique totius vniuersitatis ornatus tantum potentiæ excellentiam ostendit, quantum potuisse immensum illum infinitumque Deum impassibiliter per carnem assumptã confligere cum morte, quo nimirum per propriam passionem suam nobis impassibilitatem impertiretur.

lib. de Spiritu S.

Γρηγορίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νύσσης.

Gregorii sanctissimi episcopi Nysseni.

ΤΟΥΤΟ γὰρ φρονείσθω, φησὶν, ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών. τί πτωχότερον ἐπὶ θεοῦ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς; τί ταπεινότερον

HOC *enim sentite, inquit, in vobis, quod & in Christo Iesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens.* Quid serui forma de Deo dici potest abiectius? Quid de omnium

Phil. 2. v. 5.

rege humilius, quam quod sponte ad abiectæ naturæ nostræ commercium sese deiecit? Rex regum, Dominus dominantium seruili forma induitur: omnium iudex dynastis vectigalis efficitur: creaturæ Dominus in antro diuersatur: qui omnia palmo concludit, locum in diuersorio nullum inuenit, sed in brutorum animantium præsepi reclinatur: mundus & immortalis humanæ naturæ sordes non auersatur, & omnem mendicitatem nostram expertus, ipsam demum mortem perpetitur. Voluntariæ huius paupertatis mensuram perpendite. Vita degustat mortem, iudex in prætorium adducitur, omnium vitæ Dominus iudicis sententiæ subiicitur; omnium cælestium virtutum rex, carnificum manus experiri non grauatur. Ad hoc, inquit, exemplum mensura tuæ humilitatis respiciat.

Isai. 40.
Luc. 2.
Ioan. 19.

ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν *ὅλων, ἢ τὸ εἰς κοινωνίαν τῆς πτωχῆς ἡμῶν φύσεως ἐκοισίως ἐλθεῖν; ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ ὁ κύριος τῶν κυριευόντων τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ὑποδύεται· ὁ κριτὴς τοῦ παντὸς ὑπόφορος τοῖς δυναστεύοισι γίνεται· ὁ τῆς κτίσεως κύριος ἐν σπηλαίῳ κατάγεται· ὁ τοῦ παντὸς περιδεδραγμένος οὐχ εὑρίσκει τόπον ἐν τῷ καταλύματι, ἀλλ' ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων παραῤῥίπτεται· ὁ καθαρὸς καὶ ἀκήρατος τῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καταδέχεται ῥύπον· καὶ διὰ πάσης τῆς πτωχείας ἡμῶν διεξελθὼν, μέχρι τῆς τοῦ θανάτου προέισι πείρας. ὁρᾶτε τῆς ἐκοισίου πτωχείας τὸ μέτρον. ἡ ζωὴ θανάτου γεύεται, ὁ κριτὴς εἰς κριτήριον ἄγεται· ὁ τῆς ζωῆς τῶν ὄντων κύριος ἐπὶ τῇ ψήφῳ τοῦ δικάζοντος ἄγεται· ὁ πάσης τῆς ὑπερκοσμίου δυνάμεως βασιλεὺς τὰς τῶν δημίων οὐκ ἀπωθεῖται χεῖρας. πρὸς τοῦτό σοι, φησὶ, τὸ ὑπόδειγμα τῆς ταπεινοφροσύνης βλεπέτω τὸ μέτρον.

ANNO CHRISTI 431.
* ἔστιν

Attici episcopi Constantinopolitani.

HODIE Christus Dominus benignitatis natiuitatē suscepit: nam diuinæ dignitatis natiuitate præexistebat. Deinde rursus his addit: Benignitatis Verbum exinanitur, cum tamen natura non sit exinanibile. seipsum enim exinaniuit, formam serui accipiens. Qui carnis expers est, propter te incarnatur: *Verbum caro factum est*. qui sub tactum non cadebat ob incorporeitatem, palpatur: qui sine principio est, sub initio fit corporeo: qui perfectus est, crescit: qui

Philip. 2.
Ioan. 1.

Ἀττικοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.

ΣΗΜΕΡΟΝ ὁ Χριστὸς, ὁ καὶ δεσπότης τὴν τῆς φιλανθρωπίας γεννησιν ἀνεδέξατο· τὴν γὰρ τῆς θεϊκῆς ἀξίας προϋπῆρχεν. εἶτα τούτοις ἐπιφέρει πάλιν· ὁ τῆς φιλανθρωπίας λόγος κενοῦται, ἀκένωτος τὴν φύσιν τυγχάνων· ἑαυτὸν γὰρ ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών. ὁ ἄσαρκος διὰ σὲ σαρκοῦται· ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο. ὁ ἀφῇ μὴ ὑποπίπτων διὰ τὸ τῆς φύσεως ἀσώματον, ψηλαφᾶται· ὁ ἄναρχος ὑπὸ ἀρχὴν γίνεται σωματικήν· ὁ τέλειος αὔξει· ὁ

ANNO CHRISTI 431.

ἄτρεπτ& ⁘ θεοπόπλει· ὁ πλούσιος ἐν καταλύμαι* ἔκτεται· ὁ θεοβάλλων ⁘ οὐρανὸν ἐν νεφέλαις, ἀπαρχανοῦται· ὁ βασιλεὺς ἐν φάτνῃ κατατίθεται.

*μιᾷ πάτῃ.

immutabilis est, proficit: qui dives est, in diuersorio gignitur: *qui operit cælum in nubibus*, pannis inuoluitur: qui rex est, in præsepi deponitur. *Psal.146.*

Ομοίως τῦ αὐτ&.

Εἰ ἕνα διακρίνει ἡ τῦ μονογενοῦς ἐνανθρώπησις, ἢ θρηνεῖσθω κύησις, ἢ παθῶν κοινωνία, ἢ σταυρὸς, & θάνατος, ἢ ἀνάστασις· μανθανέτω, θεόξενα ταῦτα εἶ) τῆς οἰκουμενικῆς σωτηρίας· ἢ μὴ ἀνάξια τῆς φιλανθρωπίας τῦ κρείττονος λογιζέσθω. εἰ γὰρ αἰσχρὸν θεῷ τὸ θρηνεῖσθαι οἰκῆσαι, αἰσχρότερον *πρὸ πάντων ἢ τὸ ποιῆσαι. εἰ δ' ἐν δημιουργῶν οὐχ ὑβρίσθη, οὐδὲ οἰκῆσαι τὸ δημιούργημα αἰσχρὸν ἄξιον ἔκρινε. ἢ εἰ τὸ παθεῖν κακὸν, τὸ παθῶν ἀπαλλάξαι ἥλιον; ὥστε ἢ τέθνηκεν ἀθάνατος ὤν, ἵνα θανατώσῃ ⁘ θάνατον· & λύσῃ, τὴν ἡμετέραν πρυτανεύων ἀνάστασιν. ἢ ταῦτα πάντα δέχεται οὐ φύσει θεότητος, ἀλλὰ θεοπλήπτῳ σαρκός· τῇ μὲν ἐν ἀσύλοις τῆς οἰκείας ἀπαθείας οἰκῶν· τῷ δὲ τὰ πάντα παθῶν ἢ ὑπομείνας, ὡς ἂν γένοιτο πολιτείας τῆς ἀρίστης ἡγεμών τε & νομοθέτης.

Item ex eodem.

Si quem secernit a nobis vnigeniti inhumanatio, & virginis partus, & passionum communicatio, & crux, & mors, & resurrectio, discens agnoscat hæc mundo salutem parere; ac non indigna benignitate præstantioris existimari debent. Si enim turpe est Deo in virgine habitare, turpius fuerit & eam condere. Quod si eam condens nullam incurrit ignominiam; nec habitare in creatura dignum opprobrio iudicauit. Si vero pati malum est, liberare passionibus quantum est? Quare & mortuus est, immortalis existens, vt morti mortem inferret; & resurrexit, nostram constituens resurrectionem. Et hæc omnia suscepit non natura deitatis, sed assumptione carnis: illa quidem in asylis suæ habitans impassibilitatis, hæc autem omnia passus, & tolerans, vt fieret optimi instituti dux & legislator.

Αμφιλοχίυ ἐπισκόπου Ικονίυ.

Ἐπειδὴ γὰρ ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἢ θεὸς, ἢ νεκρώσεως διὰ τ τῦ παθεῖν οἰκονομίαν γεύσαμενος, τὰ δῶρα τ μυστηρίων ἐστὶν αἰνίγματα. θεοφορήσιν ⁘ μάγοι χρισόν, γνωρίζοντες αὐτὸν εἶ) βασιλέα. θεοσφόροισι λιβάνου· θεῷ γὰρ ἴσασι προσφέροντες. θεοσφόροισι σμύρναν διὰ τ ἐν τῷ μυστηρίῳ τ παθεῖν νέκρωσιν.

Amphilochii episcopi Iconii.

Quoniam enim idem rex & Deus est, & mortem ob passionis dispẽsationem gustauit, munera mysteriorum sunt indicia. Offerunt magi aurum, cognoscentes ipsum esse regem: offerunt thus; norunt enim se Deo offerre: offerunt myrrham propter mortem in mysterio passionis.

Item ex eodem.

NISI enim ille natus fuisset secundum carnem, non renascereris tu spiritualiter. Nisi ille sustinuisset serui formam, nequaquam tu gloriam adoptionis lucratus esses. Propterea enim cælestis in terram descendit, vt tu, qui in terra es, in cælum extollaris. Ideo Christus semetipsum exinaniuit, vt nos omnes de plenitudine eius acciperemus. Illius mors facta est tibi immortalitas: passio Domini facta est seruo exaltatio. Tu autem beneficium vertis in occasionē blasphemiæ.

Ioan. 1.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit: Habemus etiam præ manibus reuerendissimi Nestorii blasphemiarum commentarios, e quorum vno capita selegimus; quæ si sanctæ huic Synodo placet, prælegemus.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Legantur, & in acta referantur. Similiter ceteri episcopi dixerunt: Omnes eadem dicimus.

Ομοίως τῶ αὐτῶ.

ΕΙ μὴ γὰρ ἐκεῖνος ἐγεννήθη σαρκικῶς, οὐκ ἂν σὺ ἀνεγεννήθης πνευματικῶς· εἰ δὲ μὴ ἐκεῖνος ὑπέμεινε τῆς τοῦ δούλου μορφῆς, οὐκ ἂν σὺ τυχὸν δόξαν τῆς υἱοθεσίας ἐκέρδανας. διὰ τοῦτο γὰρ ἐπὶ γῆς ὁ ἐπουράνιος, ἵνα σὺ ὁ ἐπὶ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀναχθῇς. διὰ τοῦτο Χριστὸς ἑαυτὸν ἐκένωσεν, ἵνα ἡμεῖς πάντες ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ λάβωμεν. ἐκείνου θανόντος ζωὴ ἐγένετο σοὶ ἀθανασία· τοῦ δεσπότου παθὸς ἐγένετο τοῦ δούλου ὕψωμα. σὺ δὲ τυχὸν ὑπερεσίαν λαμβάνεις βλασφημίας ἐφόδιον.

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἐχομεν δὲ μεθ' χεῖρας καὶ βιβλία τῶν βλασφημιῶν τοῦ ὑπερσεβεστάτου Νεστορίου, ἀφ' ὧν ἑνὸς βιβλίου ἐξελεξάμεθα κεφάλαια· ἅπερ, εἰ φίλον τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ, ἀναγνωσόμεθα.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἀναγνωσθέντων, καὶ ἐμφερέσθωσαν τῇ πίστει τῶν χριστιανῶν πεπραγμένων. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

Ex libro Nestorii, quaternione XVII. *in dogmate. Lecta autem hæc sunt hunc in modum.*

Εκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νεστορίου, τετράδιον ιζ'. εἰς δόγμα. καὶ ἀνεγνώσθη οὕτως.

CVM igitur diuina scriptura de Christi ortu ex Maria virgine, aut de eiusdem morte aliquid dictura est, nusquam Dei, sed Christi, aut Filii, aut Domini nomen ponere deprehenditur: quandoquidem tria hæc duarum naturarum notionem comple-

ΟΤΑΝ οὖν ἡ θεία γραφὴ μέλλῃ λέγειν ἢ γένησιν τοῦ Χριστοῦ τυχὸν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου, ἢ θανάτου, οὐδαμοῦ φαίνεται μαθοῦσα τὸ θεός, ἀλλ' ἢ Χριστός, ἢ υἱός, ἢ κύριος· ἐπεὶ τοῦτα τὰ τρία τῶν φύσεων εἰσι τῶν δύο συ-

ANNO CHRISTI 431.

μαντικὰ, ποτὲ μὲν ταύτης, ποτὲ δὲ ἐκείνης, ποτὲ δὲ ταύτης κἀκείνης. οἷόν τι λέγω. ὅταν τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν ἡμῖν ἡ γραφὴ* ἐξηγῆται, λέγει· ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ· οὐκ εἶπεν· ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν θεὸν λόγον, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ μηνύον τὰς δύο φύσεις. ἐπεὶ γὰρ ὁ υἱὸς ἄνθρωπός ἐστι καὶ θεὸς, λέγει· ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, *γενόμενον ἐκ γυναικός· ἵνα ὅταν ἀκούσῃς τὸ, *γενόμενον ἐκ γυναικὸς, εἶτα ἴδῃς τὸ ὄνομα τὸ προκείμενον, τὸ μηνύον τὰς φύσεις τὰς δύο, τὴν γέννησιν τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, υἱοῦ μὲν καλῇς· υἱὸν γὰρ ἐγέννησε θεοῦ καὶ ἡ χριστοτόκος παρθένος. ἀλλ' ἐπειδήπερ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διπλοῦς ἐστι κατὰ τὰς φύσεις, οὐκ ἐγέννησε μὲν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐγέννησε τὴν ἀνθρωπότητα, ἥτις ἐστὶν υἱὸς διὰ τὸν συνημμένον υἱόν.

*διηγῆται,

*γενόμενον

*γενόμενον

ctuntur: & modo quidem hanc, modo vero illam, nonnunquam autem vtramque simul insinuant. exempli causa. Cum scriptura generationem ex virgine nobis exponit, non dicit: Misit Deus Verbum Deum; sed ait: *Misit Deus Filium suum.* Illud enim nomen accipit, quod vtriusque naturæ significatiuum est. Quia enim Filius simul Deus & homo est, ideo dicit: Misit Deus Filium suum factum ex muliere: vt cum audieris illud, factum ex muliere; deinde videris nomen quod vtramque naturam denotat, & præmittitur, natiuitatem quæ ex sancta virgine est, Filii quidem voces (siquidem & Christipara virgo Filium Dei genuit) attamen quia Filius Dei duplicis naturæ existit, non Dei Filium, sed humanitatem genuit, quæ propter filium adiunctum filius est.

Galat. 4.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον κά.

Βλέπε τὸ συμβαῖνον, αἱρετικέ. οὐ φθονῶ τῆς φωνῆς τῇ χριστοτόκῳ παρθένῳ· ἀλλ' οἶδα σεβασμίαν τὴν δεξαμένην θεὸν, δι' ἧς προῆλθεν ὁ τῶν ὅλων* θεὸς, δι' ἧς ἀνέλαμψε τῆς δικαιοσύνης ὁ ἥλιος. πάλιν ὑποπτεύω τὸν κρότον· πῶς τὸ προῆλθεν ἐνοήσατε; οὐκ εἴρηταί μοι τὸ προῆλθεν ἀντὶ τοῦ ἐγεννήθη, οὐ γὰρ οὕτω ταχέως ἐπιλανθάνομαι τῶν ἰδίων· τὸ προελθεῖν τὸν θεὸν λόγον ἐκ τῆς χριστοτόκου παρθένου, παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθην γραφῆς· τὸ δὲ γεννηθῆναι θεὸν ἐξ αὐτῆς, *οὐδαμοῦ ἐδιδάχθην.

*δεσπότης,

*οὐδαμοῦς

Ex eodem, quaternione XXI.

Quid contingat, aduerte hæretice. Non inuideo Christiparæ virgini vocem. agnosco enim illam venerandam esse, quæ Deum suscepit, per quam vniuersorum Dominus processit, per quam iustitiæ sol emicuit. At rursus plausum suspectum habeo: quomodo intellexistis illud, processit? Non idem ego interpretor illud, processit, &, genitus est. neque enim tam cito nostri obliuiscimur: siquidem Deum Verbum ex Christipara virgine processisse, id per diuinam scripturam edoctus sum: quod autem Deus ex ipsa natus sit, id nusquam scriptum comperi.

Anno Christi 431.

Et post alia.

Diuina proinde scriptura Deum ex Christi para virgine genitum esse nusquam affirmat, sed Iesum Christum, & Filium, & Dominum. Hæc fatemur omnes. Neque enim miser esse non potest, qui, quæ diuina scriptura prodit, non statim recipit. Angelorum vox est: *Surge, & accipe puerum, & matrem eius.* Atqui certum est, archangelos natiuitatis mysterium te longe exactius cognouisse, neque tamen dicunt: Surge, & accipe Deum, & matrem eius; sed: Surge, & accipe puerum, & matrem eius.

Matth. 2.

Καὶ μεθ' ἕτερα.

Οὐδαμοῦ τοίνυν ἡ θεία γραφὴ θεὸν ἐκ τῆς χριστοτόκου παρθένου λέγει γεγεννῆσθαι, ἀλλὰ Ιησοῦν Χριστὸν, καὶ υἱὸν, καὶ κύριον. ταῦτα πάντες ὁμολογοῦμεν· ἃ γὰρ ἐδίδαξεν ἡ θεία γραφὴ, ἄθλιος εὐθὺς ὁ μὴ δεχόμενος. ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ. αὕτη τῶν ἀγγέλων ἡ φωνή. τάχα δὲ μᾶλλόν σου τὰ κατὰ τὴν γέννησιν ᾔδεσαν οἱ ἀρχάγγελοι. ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ· οὐκ εἶπεν, ἐγερθεὶς παράλαβε τὸν θεὸν καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

Eiusdem, ex quaternione XXIV.

Quod ergo dicebamus, eiusmodi est: *Noli timere accipere Mariam coniugem tuam. quod enim in ea natum,* vel factum est, (nihil enim obest sensui vtrum dixeris) *de Spiritu sancto est.* neque etiam obest, si dixerimus quod Deus Verbum natus sit in carne. Aliud enim est simul esse cum nato, & aliud nasci. Dicit itaque: Quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est; hoc est, Spiritus sanctus quod in ea est, condidit. Animaduerterunt ergo patres, vt diuinarum scripturarum peritissimi, si pro eo quod incarnatum dicimus, genitum diceremus, necessario consecuturum, Deum Verbum vel filium esse Spiritus sancti, vel duos habere patres: si vero factum assereremus, hinc rursum inferri, Deum Verbum Spiritus sancti creaturam esse. Quare generationis vocem fugi-

Matth. 1.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον κδ'.

Οπερ οὖν ἐλέγομεν· μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν, εἴτε διὰ τοῦ ἑνὸς ν, εἴτε διὰ τῶν δύο, τῷ νοήματι οὐδὲν λυμαίνεται· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ τεχθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου· ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ὁ θεὸς λόγος ἐγεννήθη ἐν τῇ σαρκί. ἄλλο γὰρ τὸ συνεῖναι τῷ γεννωμένῳ, καὶ ἄλλο τὸ γεννᾶσθαι. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ, φησὶ, γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου, τουτέστι, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔκτισε τὸ ἐν αὐτῇ. εἶδον οὖν οἱ πατέρες, ὡς ἐπιστήμονες τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἐὰν * ἐπὶ τὸν σαρκωθέντα θῶμεν τὸν γεννηθέντα, εὑρίσκεται ἢ υἱὸς πνεύματος ὁ θεὸς λόγος, ἢ δύο πατέρας ἔχων, ἢ δι' ἑνὸς ν εὑρεθήσεται ὁ θεὸς λόγος κτίσμα τοῦ πνεύματος ὤν. φεύγοντες γοῦν τὴν τῆς

* ἐπὶ τὸν σαρκωθέντα

ANNO CHRISTI 431.

γεννήσεως λέξιν, ἔθηκαν· τὸν κατελθόντα δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, σαρκωθέντα. τί ἐστι σαρκωθέντα; οὐ τραπέντα ἀπὸ θεότητος εἰς σάρκα· τῷ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου *ἠκολούθησαν τῷ εὐαγγελιστῇ. καὶ γὰρ ὁ εὐαγγελιστὴς ἐλθὼν εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν, ἔφυγε γέννησιν εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ λόγου, καὶ τέθεικε σάρκωσιν. ποῦ; ἄκουσον· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. οὐκ εἶπεν· ὁ λόγος διὰ σαρκὸς ἐγεννήθη. ὅπου μὲν γὰρ μνημονεύουσιν ἢ οἱ ἀπόστολοι, ἢ οἱ εὐαγγελισταὶ τοῦ υἱοῦ, τιθέασιν, ὅτι ἐγεννήθη ἐκ γυναικός. πρόσεχε τῷ λεγομένῳ, παρακαλῶ· ὅπου μὲν λέγοισι τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ, καὶ ὅτι ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς, τιθέασι τὸ ἐγεννήθη· ὅπου δὲ μνημονεύοισι τοῦ λόγου, οὐδεὶς αὐτῶν ἐτόλμησεν εἰπεῖν γέννησιν διὰ τῆς ἀνθρωπότητος. ἄκουε· ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς ἐλθὼν εἰς τὸν λόγον, καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν αὐτοῦ, ἄκουσον οἷά φησιν· ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τουτέστιν, ἀνέλαβε σάρκα, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τουτέστιν, ἡμετέραν ἐνεδύσατο φύσιν, καὶ ἐνῴκησεν ἐν ἡμῖν· καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ. οὐκ εἶπεν· ἐθεασάμεθα τὴν γέννησιν τοῦ λόγου.

*εἰπεῖν, ἠκολούθησαν

entes posuerunt: Qui descendit propter nos homines, & propter nostram salutem, & incarnatus est. At quid est, inquis, hoc: Et incarnatus est? Non conuersus ex diuinitate in carnem. Quod dixerunt: Et incarnatus est de Spiritu sancto; in hoc euangelistam secuti sunt. Euangelista enim inhumanationis mysterium explicans, fugit generationis vocabulũ Verbo tribuere, & incarnationis vocem posuit. Vbi? Audi: *Et Verbum caro factum est.* Non dixit, Verbum per carnem natum est: nam vbicumq; apostoli aut euangelistæ Filii meminerunt, semper ponunt quod ex muliere natus sit. Attende obsecro quid dicam. Vbi, inquam, Filii nomen recolunt, ibi natiuitatis vocabulum vsurpant, vel quod ex muliere ortus sit affirmant. At vero vbi in Verbi mentionem inciderunt, ibi nullus eorum quod per humanam naturam natum sit, asserere audet. Audi quid beatus Ioannes euangelista, cum in Verbum illiusque inhumanationem incidisset, dicat: *Et Verbum*, inquit, *caro factum est*, (hoc est, carnem sumpsit) *& habitauit in nobis:* hoc est, nostram naturam induit, & habitauit in nobis; & vidimus gloriam eius, (nempe Filii.) non dixit autem: Vidimus natiuitatem Verbi.

Ioan. 1.

Ibid.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιέ. εἰς δόγμα.

Οὕτω καὶ τὴν κατὰ σάρκα Χριστὸν ἐκ τῆς πρὸς θεὸν λόγον συναφείας θεὸν ὀνομάζομεν, φαινόμενον εἰδότες ὡς ἄνθρωπον. ἄκουσον τοῦ Παύλου ἀμφότερα κηρύττοντος· ἐξ Ἰουδαίων,

Eiusdem, ex quaternione XV. *in dogmate.*

Sic & illum qui secundum carnem est Christus, quod Dei Verbo coniunctus sit, Deum nominamus, hominem fuisse qui apparebat, non ignari. Paulum vtrumque prædicantem audi: *Ex Iudæis,*

Rom. 9. v. 5.

inquit, *est Christus secundum carnem, qui est Deus super omnia*. Primo hominem esse fatetur; mox ob eam quam cum Deo sortitus est societatem, hominem illum Deum appellat; ne quis videlicet Christianos hominem colere suspicetur.

Eiusdem, ex quaternione XXVII.

Verum vt rerum omnium opificem Deum appellamus; & Moysen rursum Deum. ait enim: *Constitui te Deum Pharaonis*. & Israel filium Dei: *Nam filius*, inquit, *meus primogenitus Israel est*. & sicut Saül appellatur Christus: *Non enim*, inquit, *iniiciam manum meã in eum, quia Christus Domini est*. & de Cyro similiter dictum est: *Hæc dicit Dominus Christo meo Cyro*. & Babylonios sanctos: *Ego enim*, ait, *præcipiam eis: sanctificati enim sunt; & ego ducam eos*. ita quoque Christum Dominum & Deum, & filium, & sanctum, & Christum appellamus. Verumtamen licet nominum communicatio similis sit, dignitas tamen non eadem existit.

Exod. 7. *Exod. 4. v. 22.* *1. Reg. 24. v. 7.* *Isai. 45.* *Isa. 13. v. 3.*

Item, eiusdem ex quaternione XV.

Hoc sapite in vobis, quod & in Christo Iesu: qui cum in forma Dei esset, exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens. Non dixit: Hoc sapite in vobis, quod & in Deo Verbo, quod cum in forma Dei esset, seruilem formam accepit: sed voce Christi, tamquam vtriusque naturæ notionem complectente, accepta, sine periculo illum & serui formam sumpsisse asseuerat, & Deum nominat, di-

Phil. 2. v. 5.

φησὶν, ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός. ὁμολογεῖ τῶν ἄνθρωπον πρότερον, καὶ τότε τῇ τοῦ θεοῦ συναφείᾳ θεολογεῖ τὸ φαινόμενον, ἵνα μηδεὶς * ἀνθρωπολατρείαν τῶν χριστιανισμὸν ὑποπτεύσῃ.

ANNO CHRISTI 431.

* ἀνθρωπολατρεῖν

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον κζ'.

Αλλ' ὥσπερ ἐλέγομεν θεὸν τὸν πάντων δημιουργὸν, καὶ θεὸν τῶν Μωϋσέα· θεὸν γὰρ, φησὶ, τέθεικά σε τοῦ Φαραώ· καὶ υἱὸν τῶν Ισραὴλ τοῦ θεοῦ· υἱὸς γὰρ, φησὶ, πρωτότοκός μου ὁ Ισραήλ. καὶ ὥσπερ ἐλέγομεν Χριστὸν τὸν Σαούλ· οὐ μὴ γὰρ, φησὶν, ἐπιβαλῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι Χριστὸς κυρίου ἐστί. καὶ τῶν Κῦρον ὡσαύτως· τάδε λέγει, φησὶ, κύριος τῷ Χριστῷ μου Κύρῳ. καὶ τῶν Βαβυλώνιον ἅγιον· ἐγὼ γὰρ, φησὶ, συντάξω αὐτοῖς. ἡγιασμένοι εἰσὶ, κἀγὼ ἄγω αὐτούς. οὕτω λέγομεν καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν καὶ θεὸν, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον, καὶ Χριστόν. ἀλλ' ἡ μὲν κοινωνία τῶν ὀνομάτων ὁμοία, οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ ἀξία.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιε'.

Τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ιησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών. οὐκ εἶπε· τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν τῷ θεῷ λόγῳ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, μορφὴν δούλου ἔλαβεν· ἀλλὰ λαβὼν τὸ Χριστὸς, * ὡς τῶν δύο φύσεων προσηγορίαν σημαντικὴν, ἀκινδύνως αὐτὸν καὶ δούλου μορφὴν ἀναλαβεῖν, καὶ θεὸν ὀνομάζει,

* ὡς τῶν δύο φύσεων προσηγορίαν σημαντικὴν, ἀκινδύνως

ANNO CHRISTI 431.

μάζει, τῶν λεγομένων εἰς τὸ τῶν φύσεων ἀλήπτως μεριζομένων διπλοῦν.

ctorum vim in naturarum dualitatem inoffense partiens.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιϛ'.

Ινα ἐν τῷ ὀνόματι Ιησοῦ, φησὶ, πᾶν γόνυ κάμψῃ, ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι κύριος Ιησοῦς Χριστός. διὰ τοῦ φοροῦντα τοῦ φορούμενον σέβω· διὰ τοῦ κεκρυμμένου προσκυνῶ τοῦ φαινόμενου. ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός· διὰ τοῦτο τοῦ μὴ χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω. χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἑνῶ τὴν προσκύνησιν.

Item eiusdem, ex quaternione XVI.

Vt in nomine, inquit, *Iesu, omne genu flectatur, cælestium, & terrestrium, & infernorum; & omnis lingua confiteatur, quia Dominus est Iesus Christus.* Propter gestantem gestatum veneror: propter latentem adoro apparentem. inseparabilis a visibili Deus: atque ideo eius qui non separatur, honorem non separo. naturas separo, sed adorationem coniungo. *Ibid. v. 10.*

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιζ'.

Ην μὲν γὰρ ὁ θεὸς λόγος καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως υἱὸς, καὶ θεὸς, καὶ συνὼν τῷ πατρί· ἀνέλαβε δὲ ἐν ὑστέροις καιροῖς τὴν τοῦ δούλου μορφήν. *ἀλλ' ἦν πρὸ τούτου υἱὸς καὶ καλούμενος, μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὐ δύναται καλεῖσθαι κεχωρισμένος υἱὸς, ἵνα μὴ δύο υἱοὺς δογματίσωμεν. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐκείνῳ συνῆπται τῷ ἐν ἀρχῇ ὄντι υἱῷ τῷ πρὸς αὐτὸν *συναφθέντι, οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις, διὰ τοῦτο καὶ διαίρεσιν *δέξασθαι· κατὰ τὸ ἀξίωμά φημι τῆς υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις. διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπειδήπερ ἔχει συνάφειαν τὴν πρὸς τοῦ Χριστὸν διηνεκῆ.

*ἀεὶ ὢν

*ἵν. συναφθέντι κατὰ τὸ ἀξίωμα.

*ἵν. δέξασθαι οὐ δύναται· κατὰ τὸ, &c. In Germanica editione totus hic locus sic habet: οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος διαίρεσιν δέξασθαι· κατὰ τὸ ἀξίωμά φημι υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις. διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς

Item eiusdem, ex quaternione XVII.

Erat quidem Deus Verbum ante incarnationem & Filius, & Deus, & Patri coexistens: at vero in vltimis temporibus serui quoque formam assumpsit. Ceterum cum ante Filius esset, & Filius appellaretur; post carnem tamen assumptam seorsum per se Filii nomine appellari non debet, ne duos filios videamur inducere. Sed quoniam illi vnitus est qui in principio Filius erat, & ipsi coniunctus est, non potest quod quidem ad filiationis dignitatem attinet, non quod ad naturas, propterea etiam diuisionem recipere: secundum dignitatem dico filiationis, non secundum naturas. Vnde & Deus Verbum nominatur Christus, quoniam perpetuam cum Christo vnionem habet.

ANNO CHRISTI 431.

Item eiusdem, ex quaternione XV. *in dogmate.*

Inconfusam igitur naturarum coniunctionē retineamus: Deum in homine confiteamur: hominem colamus, ob coniunctionem cum omnipotenti Deo simul adorandum.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιέ. εἰς δόγμα.

Ασύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν· ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπῳ θεόν· σέβωμεν τὴν τῇ θείᾳ συναφείᾳ τῷ παντοκράτορι θεῷ συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον.

Item eiusdem, ex quaternione VI.

Perpende quod his statim subiungitur: *Vt misericors*, inquit, *fieret, & fidelis pontifex in his quæ sunt ad Deum. In quo enim passus est ipse tentatus, potest tentatis subuenire.* Pontifex igitur qui passus est, misericors est: passibile autem extitit templum, non Deus, qui viuificat illum qui passus est.

Hebr. 2. v. 17.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ϛ'.

Σκόπει καὶ τὸ τούτοις εὐθὺς συναπτόμενον· ἵν' ἐλεήμων, φησὶ, γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. οὐκοῦν ὁ παθὼν, ἀρχιερεὺς ἐλεήμων· παθητὸς δὲ ὁ ναὸς, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος θεός.

Item eiusdem, ex quaternione XXVII.

Vt discatis, inquit, quam eximia extiterit illa diuinitatis cōiunctio, vel cū in infante dominica cerneretur caro. Ipse enim & infans erat, & infantis Dominus. Laudastis vocem, verum ne temere ac sine examinatione illi applaudatis. Dixi enim, Idem omnino & infans erat, & infantis inhabitator.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον κζ'.

Ινα μάθητε, φησὶν, ὡς σφοδρά τις τῆς θεότητος ὑπῆρχε συνάφεια, καὶ ἐν βρέφει τῆς δεσποτικῆς καθορωμένης σαρκός. ἦν γὰρ ὁ αὐτὸς βρέφος, καὶ τοῦ βρέφους δεσπότης. ἐπηνέσατε τὴν φωνὴν, ἀλλὰ μηδὲ αὐτὴν ἀβασανίστως κρατῆτε. εἶπον γὰρ, ὁ αὐτὸς ἦν βρέφος, καὶ τοῦ βρέφους οἰκήτωρ.

Eiusdem, ex quaternione I.

Communes enim sunt trinitatis operationes, solaque hypostaseon distinctione secernuntur. Quamobrem vnigeniti gloria aliquando adscribitur Patri. ait enim: *Est Pater meus, qui glorificat me.* interdum vero Spiritui: *Spiritus enim*, inquit, *veritatis glorificabit me.* nonnunquam vero Christi potentiæ.

Ioan. 8. v. 54

Ioan. 16.

Τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον α'.

Κοιναὶ γὰρ αἱ τῆς τριάδος ἐνέργειαι, καὶ μόναις ὑποστάσεσι τὴν διαίρεσιν ἔχουσαι. ἡ γοῦν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξία ποτὲ μὲν τῷ πατρὶ περιῆπται· ἔστι γὰρ, φησὶν, ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με. ποτὲ δὲ τῷ πνεύματι· τὸ πνεῦμα γὰρ, φησὶ, τῆς ἀληθείας ἐμὲ δοξάσει. ποτὲ δὲ τῇ τοῦ Χριστοῦ δυναστείᾳ.

ANNO CHRISTI 431.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιϛ'. περὶ Χριστοῦ λέγοντος.

Οὗτος ὁ λέγων· θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; οὗτος ὁ τριήμερον τελευτὴν ὑπομείνας· προσκυνῶ δὲ σὺν τῇ θεότητι τοῦτον, ὡς τῆς θείας συνεργὸν αὐθεντίας. Καὶ μεθ' ἕτερα. Οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ πλασθὲν ἀπὸ μήτρας· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ κτισθὲν ἐκ τοῦ πνεύματος· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ *ταφὲν ἐπὶ μνήματος· οὕτω γὰρ ἂν ἦμεν ἀνθρωπολάτραι, καὶ νεκρολάτραι σαφεῖς. Ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐν τῷ ληφθέντι θεὸς, ἐκ τοῦ λαβόντος ὁ ληφθεὶς, ὡς τῷ λαβόντι συναφθεὶς, συγχρηματίζει θεός.

*φανὲν

Item eiusdem, ex quaternione XVI. *vbi de Christo loquitur.*

Hic est qui dicebat: *Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti?* hic est qui triduo mortuus fuit. hunc autem tamquam diuinæ maiestatis cooperatorem vna cum diuinitate adoro. *Et post alia.* Non per se & secundum se Deus est, quod in vtero formatum est: non per se & secundum se Deus est, quod Spiritus sancti opera effectum est: non per se & secundum se Deus est, quod in monumento conditum est: sic enim hominum, mortuorumque manifesti cultores essemus. At vero, quia Deus in homine assumpto existit, assumptus, vt assumenti coniunctus, propter assumentem Deus appellatur.

Matth. 27. v. 46.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον γ'. κατὰ αἱρετικῶν, περὶ τοῦ πνεύματος λέγοντος.

Πῶς γὰρ εἴη δοῦλον, φησὶ, τὸ μετὰ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐργαζόμενον; κἂν ζητοίη τις τὰς τοῦ πνεύματος *τάξεις, εὑρήσει τῶν τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ κατ' οὐδὲν λειπομένας· οὐχ ὡς τῆς μιᾶς μεριζομένης θεότητος, ἀλλὰ τῆς θείας γραφῆς τὰ τῆς μιᾶς ἰσχύος καὶ καθ' ἑκάστην μεριζομένης ὑπόστασιν, εἰς ἀπόδειξιν τοῦ τῆς τριάδος ὁμοίου. καί μοι σκόπει τὸ ὅμοιον, ἐκ τῶν ἐν ἔργοις *καιρῶν* ἀρξάμενον. ὁ θεὸς λόγος ἐγένετο σὰρξ, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. συνεκάθισεν ἑαυτῷ τὴν ἀναληφθεῖσαν ἀνθρωπότητα ὁ πατήρ· εἶπε γὰρ, φησὶν, ὁ κύριος τῷ

*πράξεις,

*καιρίων *ἴσως, ἀρξάμενος.

Item eiusdem, ex quaternione III. *contra hæreticos, vbi de Spiritu loquitur.*

Quomodo is, inquit, seruus esse queat, qui vna cum Patre & Filio operatur? Quod si quis functiones Spiritus quærat, eas nulla sui parte Patris & Filii inferiores esse comperiet. Non quod vna diuinitas in plures partes diuisa sit, sed quod diuina scriptura ad ostendendam trinitatis æqualitatem ea singulis hypostasibus nonnunquam impertiri soleat, quæ vnius alioqui sunt potentiæ. Hoc verum esse, ex iis operibus spectare licet, quæ in tempore sunt suscepta. Deus Verbum factum est caro, & habitauit in nobis. Humanam porro naturam assumptam Pater sibi consedere fecit. Ait enim: *Dixit Dominus*

Ioan. 1.
Ephes. 2.
Psal. 109.

Domino meo, sede a dextris meis. Spiritus denique veniens, assumpti gloriam promouit & inuulgauit. *Cum venerit,* inquit, *Spiritus veritatis, ille me glorificabit.*

Ioan. 16.

κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου. τὴν τοῦ ἀναληφθέντος τὸ πνεῦμα κατελθὸν συνεκρότησε δόξαν· ὅταν γὰρ, φησὶ, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἔλθῃ, ἐκεῖνο ἐμὲ δοξάσει.

Anno Christi 431.

Item eiusdem, ex quaternione VI. *vbi de Christo agit.*

Luc. 4. v. 18

Missus est enim captiuis prædicare remissionem, & cæcis restitutionem visus: & vt Apostolus subiungit & ait, *Hic ille est, qui fidelis pontifex Deo factus est.* Factus enim is est, qui ab æterno nõ præexistebat. Hic, hæretice, ille ipse est, qui ad pontificiam dignitatem paulatim euectus est. Audi vocem hoc tibi clarius intonantem: *In diebus illis,* inquit, *carnis suæ, preces & supplicationes ad eum, qui possit illum saluum facere a morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, & exauditus est pro sua reuerentia. & quidem cum esset Filius, didicit ex iis quæ passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ.* Consummatur autem, hæretice, id quod paulatim proficit. Qua de re & *Ioannes in euangeliis clamat: Iesus, inquit, proficiebat ætate, & sapientia, & gratia. Quibus Paulus consona pronuntians, ait: *Consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ; appellatus a Deo pontifex secundum ordinem Melchisedec.* Et infra: *Pontifex appellatus.* Quid igitur contra mentem Pauli impassibile Deum Verbum interpretaris, terrenæ similitudini ipsum commiscens, & passibilem pontificem faciens?

Hebr. 2. v. 17

Hebr. 5. v. 7.

* Habetur Luc. 2. f. 52.

Hebr. 5. v. 8.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ϛ'. περὶ Χριστοῦ λέγοντος.

Οτι ἀπεστάλη κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· ὡς ὁ ἀπόστολος ἐπιφέρει, καὶ φησιν· οὗτος ὁ πιστὸς τῷ θεῷ πεποιημένος ἀρχιερεύς. ἐγένετο γὰρ οὗτος, οὐκ ἀϊδίως προὴν. οὗτος ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἀρχιερέως, αἱρετικὲ, προκόψας ἀξίωμα. καὶ ἄκουε σαφεστέρας σοι τοῦτο διαβοώσης φωνῆς· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, φησὶ, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις καὶ ἱκεσίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν· καὶ τελειωθεὶς, ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν* αὐτοῦ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου. τελειοῦται δὲ τὸ κατὰ μικρὸν προκόπτον, αἱρετικέ. περὶ οὗ καὶ Ιωάννης ἐν τοῖς εὐαγγελίοις βοᾷ· Ιησοῦς προέκοπτεν ἡλικίᾳ, καὶ σοφίᾳ, καὶ χάριτι. οἷς σύμφωνα καὶ Παῦλος φθεγγόμενος· τελειωθεὶς, φησὶν, ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν* αὐτοῦ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. καὶ μετ' ἕτερα· ἀρχιερεὺς κεκλημένος. τί οὖν ἀνθερμηνεύεις τῷ Παύλῳ, καὶ ἀπαθῆ θεὸν λόγον ἐπιγείῳ καταμιγνὺς ὁμοιώματι, καὶ παθητὸν ἀρχιερέα ποιῶν;

* ἀπὸ

* ἀπὸ

ANNO CHRISTI 431.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιζ'.

Οθεν, ἀδελφοὶ, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ιησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν. καὶ μεθ' ἕτερα· Οντος οὖν ἡμῖν τούτου μόνου ἀρχιερέως συμπαθοῦς καὶ συγγενοῦς καὶ βεβαίου, τῆς εἰς αὐτὸν μὴ παρατρέπεσθε πίστεως. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης εὐλογίας ἐκ σπέρματος Αβραὰμ ἀπεστάλη, ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ συγγενοῦς τὴν τοῦ σώματος θυσίαν συνεπαγόμενος. σημειωτέον, ὅτι ὁμολογήσας πάντα ἀρχιερέα δεῖσθαι θυσίας, καὶ ὑπεξελὼν τὸν Χριστὸν, ὡς μὴ δεόμενον, ἐν τούτοις ὑπὲρ ἑαυτοῦ φησι προσφέρειν, καὶ τοῦ συγγενοῦς, θυσίαν.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον δ'.

Ακούσατε τοίνυν, προσέχοντες τοῖς ῥητοῖς· ὁ τρώγων μου, φησὶ, τὴν σάρκα. μνημονεύετε ὅτι περὶ τῆς σαρκός ἐστι τὸ λεγόμενον, καὶ ὅτι οὐ παρ' ἐμοῦ προστέθειται τὸ τῆς σαρκὸς ὄνομα· ὥστε μὴ δοκεῖν ἐκείνοις παρερμηνεύειν. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα. μὴ εἶπεν· ὁ τρώγων μου τὴν θεότητα καὶ πίνων* ταύτην; ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καὶ μεθ' ἕτερα.

*ταύτην.

Αλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. μνημονεύετε, ὅτι περὶ τῆς σαρκὸς τὸ λεγόμενον· καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πα-

Item eiusdem, ex quaternione XVII.

Vnde, fratres, vocationis supercælestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ Iesum, qui fidelis est ei qui fecit illum. Et infra: Cum igitur vnus hic nobis pontifex sit, compatiens, nobis cognatus, & stabilis, nolite a fide quæ in ipsum est, recedere. Ipse enim promissæ nobis benedictionis ex semine Abrahæ missus est, tamquam pro se & cognato sibi genere sacrificium offerens. Sed aduerte, cum omnem pontificem sacrificio egere fateatur, Christumque, veluti qui illius non indiguerit, excipiat; hic tamen tam pro se, quam pro cognato sibi genere sacrificium obtulisse affirmat. Hebr. 3.

Item eiusdem, ex quaternione IV.

Audite itaque, & his quæ dicuntur, animum aduertite: *Qui manducat*, inquit, *meam carnem.* Memineritis de carne sermonem hic esse, & carnis vocabulum a me adiectum non esse, ne illis forsan perperam interpretari videar. *Qui*, inquit, *manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem.* non dixit: Qui manducat meam diuinitatem, aut qui bibit meam diuinitatem: sed, *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo.* Et post alia. Ioan. 6. v. 56

Verum ad id quod propositum est, reuertamur: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo.* Mementote, quod de carne verba hic fiant. *Sicut misit me viuens Pa-* Ibid. Ibid.

ter. me, inquam, quem cernitis. Sed aliquando perperam interpretor. Audiamus ex sequentibus: *Sicut misit me viuens Pater.* Ille diuinitatem exponit, ego vero humanitatem. Iam videamus, quis perperam interpretetur: *Sicut misit me viuens Pater.* Hæreticus etiam dicit: Diuinitatem hic exprimit. sensus est enim: Misit me Deum Verbum. Secundum illos: Sicut misit me viuens Pater, & ego Deus Verbum viuo propter Patrem. Deinde quod
Ibid. mox sequitur: *Qui manducat me, & ipse viuet.* Quid quæso manducamus? diuinitatemne, an humanitatem?

πήρ· ἐμὲ Ⓝ φαγόμενον. ἀλλ' ἐνίοτε ANNO CHRISTI 431.
παρερμηνεύω. ἀκούσωμεν ἐκ τῆς ἑξῆς· καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ. ἐκεῖνος λέγει τὴν θεότητα, ἐγὼ δὲ τὴν ἀνθρωποτητα. ἴδωμεν τίς ὁ παρερμηνεύων· καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ· λέγει καὶ ὁ αἱρετικὸς, ἐνταῦθα τὴν θεότητα λέγει· ἀπέστειλέ με, φησὶ, Ⓝ θεὸν λόγον· καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ· κατ' ἐκείνους, κἀγὼ ζῶ ὁ θεὸς λόγος διὰ Ⓝ πατέρα. εἶτα τὸ μετὰ τοῦτο· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται. τίνα ἐσθίομεν; τὴν θεότητα, ἢ τὴν ἀνθρωποτητα;

Item eiusdem, ex quaternione XVI.

Et omnino, ait, si totum nouum testamentum simul accurate scrutatus fueris, nusquam in eo mortem Deo adscriptam comperies, sed vel Christo, aut Domino, aut Filio. Hæ autem voces, Christus, & Filius, & Dominus, cum vnigenito in scripturis tribuuntur, naturarum duarum indices existunt: & aliquando quidem diuinitatem, nonnunquam vero humanitatem, interdum autem vtramque simul exprimunt. Exempli causa, quando apostolus Paulus per epistolam ita præ-
Rom. 5. v. 10 dicat: *Cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii eius;* Filii humanitatem clare indicat. At vero cum idem rursum
Hebr. 1. v. 2. ad Hebræos scribens ait: *Deus nobis locutus est in Filio, per quem fecit & sæcula;* diuinitatem Filii indicat. Neque enim caro sæcula condidit, vt quæ multa post sæcula formata sit. Et infra: Neque

Ομοίως τῆς αὐτῆς, τετράδι Ⓝ ιε'.

Καὶ ὅλως, φησὶν, εἰ πᾶσαν ὁμοῦ τὴν καινὴν μεταλλεύεις, οὐκ αὖ ἔροις οὐδαμοῦ παρὰ ταύτῃ Ⓝ θάνατον τῷ θεῷ προσαπόμενον Ⓝ, ἀλλ' ἢ Χριστῷ, ἢ υἱῷ, ἢ κυρίῳ. τὸ δὲ Χριστὸς, καὶ τὸ υἱὸς, καὶ τὸ κύριος, ὀνόματα μονογενοῦς παρὰ τῆς γραφῆς λαμβανόμενον, τῆς φύσεών ἐστι τὰ δύο σημαντικόν· καὶ ποτὲ μὲν δηλοῖ τὴν θεότητα, ποτὲ δὲ τὴν ἀνθρωποτητα, ποτὲ δὲ ἀμφότερα. οἷον, ὅταν Παῦλος ὁ ἀπόστολος κηρύττῃ· ἐχθροὶ ὄντες, κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· τὴν ἀνθρωποτητα βοᾷ τοῦ υἱοῦ. ἀλλ λέγει πάλιν ὁ αὐτὸς πρὸς Ἑβραίους· ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησε· τὴν θεότητα δηλοῖ τοῦ υἱοῦ· οὐδὲ γὰρ ἡ σὰρξ δημιουργὸς τῶν αἰώνων, ἡ μετὰ αἰῶνας δημιουργηθεῖσα πολλοῖς. καὶ μετ' ἐπεξα· οὐδὲ

ANNO CHRISTI 431.

θεότητος ἀδελφὸν τῷ Ἰάκωβον ἔσχεν· οὐδὲ τὸ τοῦ θεοῦ λόγου καταγγέλλομεν θάνατον, τὸ δεσποτικὸν αἷμά τε καὶ σῶμα σιτούμενοι.

deitas Iacobum fratrem habuit, neque Dei Verbi mortem annuntiamus, dum corpore & sanguine dominico reficimur. 1. Cor. 11. v. 26.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον κγ'.

Προσέχω, φησὶ, τοῖς ἡμετέροις δήμοις, εὐλάβειαν μὲν πολλὴν κεκτημένοις, καὶ θερμοτάτην εὐσέβειαν, ὑπὸ *ἰσως, τῆς δὲ περὶ τὸ δόγμα θεογνωσίας ἀγνοίᾳ ὀλισθαίνουσι. τοῦτο δὲ οὐκ ἔγκλημα τῶν λαῶν· ἀλλὰ, πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἴποιμι; *τὸ μὴ ἔχειν τοὺς διδασκάλους καιρὸν καί τι τῶν ἀκριβεστέρων ὑμῖν παραθέσθαι δογμάτων.

*τοῦ

Γέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων εἶπεν· ἰδοὺ φανερῶς ἐν τούτοις φησὶν, ὅτι τῶν πρὸ αὐτοῦ διδασκάλων οὐδεὶς ταῦτα ἐλάλησε τοῖς λαοῖς, ἃ αὐτὸς ἐλάλησε.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· ἐπεὶ δεινὰ καὶ βλάσφημα τὰ παρὰ Νεστορίου εἰρημένα, καὶ οὐ φέρουσιν αἱ ἀκοαὶ ἡμῶν ἐπιπλεῖον μολυνέσθαι· ἕκαστον μέρος τῆς βλασφημίας αὐτοῦ ἐμφερέσθω τοῖς πραττομένοις, πρὸς κατηγορίαν τοῦ διδάξαντος αὐτά.

Γέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων εἶπεν· ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος μητροπολίτης καὶ ἐπίσκοπος τῆς Καρθαγένης Καπραίολος διὰ Βεσούλα τοῦ διακόνου γέγραφε πρὸς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον ἐπιστολὴν, ἣν, εἰ κελεύσει ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, ἀναγνώσομαι· ἀναγνώσομαι δὲ καὶ τὴν ἑρμηνείαν αὐτῆς.

Item eiusdem, ex quaternione XXIII.

Animaduerto, inquit, plebem nostram multum religionis, & maximum pietatis feruorem habere: verum propter dogmatum notitiæ diuinę ignorationem grauiter errare ac labi. Hoc tamen ipsi populo vitio vertendum non est, sed doctoribus (quod qua modestia dixerim?) tribuendum, quibus otium non suppetit, vt vobis aliquid de exactioribus dogmatibus proponant.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notariorum primicerius dixit: En hic aperte affirmat, neminem ex doctoribus qui ante illum extiterunt, ea populis locutum, quæ ipse locutus est.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Quandoquidem horrenda ac blasphema sunt Nestorii dicta, neque aures nostræ hisce amplius inquinari ferunt; blasphemæ illius voces, ad perpetuam auctoris accusationem & notam, singillatim actis inserantur.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notariorum primicerius dixit: Reuerendissimus piissimusque metropolitanus & episcopus Carthaginis Capreolus per Besulam diaconum ad sacram hanc Synodum epistolā scripsit: hanc, si pietas vestra iusserit, recitabo. Recitabo autem & illius interpretationem.

Piissimis beatissimisque comministris, qui vndecumque ad Synodum conuenere, Capreolus episcopus in Domino Sal.

OPTABAM, piissimi fratres, venerandam vestram Synodum in tali rerum statu congregatam fuisse, quo nobis quoque, delectis communi sententia aliquot ex fratribus & coepiscopis nostris, instructam potius legationem mittere licuisset, quam excusationē lamentatione dignam; nisi hanc animi nostri affectionem diuersę causæ impediuissent. Primum enim domini & filii nostri religiosissimi Theodosii imperatoris literæ ad manus nostras perlatæ, eiusmodi erant, quæ beatæ memoriæ fratris & coepiscopi nostri Augustini præsentiam peculiari ratione efflagitabant. Verum cum eæ literæ illum iam tum e viuis excessisse comperissent, ego regiam illam significationem, licet ad prædictum Augustinum præcipue destinata videretur, excipiens, missis ad vniuersas Africæ prouincias congruis literis, consuetisque sermonibus, Synodum cogere volui conuenientē; quo nimirum ex fratrum & episcoporum nostrorum numero seligerentur nonnulli, qui ad venerabilem beatitudinis vestræ Synodum destinarentur. At omnis hac tempestate viæ aditus præclusus est. Etenim effusa hostium multitudo, & ingens vbique prouinciarum vastatio, quæ incolis partim extinctis, partim in fugam actis, miseram desolationis speciem, quoquo versum longe late-

Τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ μακαριωτάτοις συλλειτουργοῖς, τοῖς ἁπανταχόθεν εἰς τὴν σύνοδον συνελθοῦσι, Καπραίολος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ANNO CHRISTI 431.

ΗΥΧΟΜΗΝ, εὐλαβέστατοι ἀδελφοὶ, ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τὴν προσκυνητὴν ὑμῶν σύνοδον συγκροτηθῆναι, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἐπιλεχθέντων κοινῇ κρίσει ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμετέρων, οὐ παραίτησιν θρήνου ἀξίαν, ἀλλὰ παρεσκευασμένην μᾶλλον πρεσβείαν πέμψωμεν· εἰ μὴ τὴν ἡμετέραν σύστασιν αἰτίαι διάφοροι ἐνεπόδιζον. καὶ γὰρ πρῶτον τοῦ δεσπότου καὶ υἱοῦ ἡμετέρου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου τοιαῦτα εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας γράμματα ἐλήλυθεν, ἅτινα τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης ἀδελφοῦ ἡμετέρου καὶ συνεπισκόπου Αὐγουστίνου τὴν παρουσίαν ἰδικῶς ἀπῄτει· ἅτινα προειρημένα γράμματα εἰς ταύτην τὴν ζωὴν εὑρεῖν αὐτὴν οὐδαμῶς δεδύνηται. ὅθεν ἐγὼ, ὅς τις τὴν αὐτὴν βασιλικὴν σημείωσιν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῷ προειρημένῳ πεπέμφθαι ἐδόκει, ἐδεξάμην καταπεμφθεῖσαν, κατὰ πάσας τὰς ἐπαρχίας τῆς Αφρικῆς τοῖς ἁρμοδίοις γράμμασι, καὶ ταῖς ἐθίμοις διαλέξεσι συνάδουσαν σύνοδον ἠβουλήθην συναγαγεῖν, ἵνα ἐπιλεχθέντες ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐπισκόπων τῶν ἡμετέρων εἰς τὴν προσκυνητὴν σύνοδον τῆς ὑμετέρας μακαριότητος καταπεμφθῶσιν. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἀνέῳκται ἡ εἴσοδος τῆς παροδίας, καὶ γὰρ ἡ ἐπιχυθεῖσα πολεμία πληθὺς, καὶ ἡ πόρθησις ἡ πλατεῖα τῶν ἐπαρχιῶν, ἥ τις ἢ ἀποσβεσθέντων τῶν οἰκητόρων, ἢ φυγόντων, *ἀθλίαν ἐρημώσεως ὄψιν εἰς μῆκος

* εἰς πολεῖαν

καὶ

ANNO CHRISTI 431.

καὶ πλάτος ἐκτείνουσα, τὴν εὐχέρειαν συστέλλει τῆς ἐλθεῖν. τούτοις ζιγαρουῦ τοῖς κωλύμασι συνελθεῖν εἰς ἓν ἔ κύκλου τ' Ἀφρικῆς ⓐ ἐπίσκοποι οὐδαμῶς ἠδυνήθησαν, οἷς προσετέθη. ὅπερ τὰ βασιλικὰ γράμματα ἐν ἡμέραις τῆς πάσχα εἰς ἡμᾶς ἦλθε, *ὅτε μόλις μέχει τῆς προσιωτῆς πάσης συνόδου δύο μηνῶν διάστημα προελιμπάνετο, οἵ γε μόλις ἤρκουν κἂν αὐτῇ τῇ κγ' Ἀφρικὴν συνόδῳ εἰς τὸ συνελθεῖν, καὶ εἰ μηδεμία δυσχέρεια ἀπὸ τῶν πολεμίων ἡ πρόσθεν συμβεβήκει ἐντεῦθεν γενηθῆναι. ἵνα, εἰ καὶ τὰ μάλιστα πρέσβεις οὐδαμῶς ἐκπέμψαι δεδυνήμεθα, διὰ τὴν ὀλιγότητα ὅμως τὴν χρεωστουμένην τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἀπηρτημένη, τὸν ⓓ υἱὸν ⓔ ἐμὸν Βεσσύλαν ⓕ διάκονον μετὰ τούτων τῶν τῆς παραπήσεως γραμμάτων ἐπέμψαμεν, προσκυνητοὶ ἀδελφοί. ὅθεν αἰτῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα· εἰ καὶ τὰ μάλιστα πιστεύω τῇ βοηθείᾳ τῆς ἡμετέρου θεοῦ, *τοσαύτην συνόδον *προσκυνητῶν ἱερέων βεβαίαν διὰ πάντων τὴν πίστιν τὴν καθολικὴν ἐσομένην· ἵνα συνεργοῦντος τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅπερ ταῖς ὑμετέραις καρδίαις σὺν πᾶσι τοῖς προκειμένοις πιστεύομεν προσόμενον, τὰς καινὰς διδασκαλίας, καὶ περὶ τούτου ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀκοαῖς ἀπείροις, τ' ἀρχαίας αὐθεντίας τῇ δυνάμει ἀπώσησθε, καὶ οὕτω ταῖς καιναῖς οἱασδήποτε πλάναις ἀντίστητε· ἵνα μὴ τούτοις, οἷς πάλαι ἐπολέμησεν ἡ ἐκκλησία, καὶ τούτοις τοῖς καιροῖς, ἐν οἷς ἀνεφύησαν, καὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἡ αὐθεντία, καὶ εἰς ἓν συμφωνοῦσα ἡ

*ὅτε

*ἵστις, διὰ τοσαύτην *προσκυνητὴν

que porrigitur, oculis offert, promptam illam veniendi facultatem reprimit. His itaque impedimentis episcopi, quibus propositum id erat, prohibiti, ex Africæ ambitu simul conuenire nequiuerunt. Hisce incommodis accedebat, literas imperatoris in diebus Paschæ ad nos perlatas esse, quando iam inde vsque ad vniuersalem venerandam Synodum vix duorum mensium spatium supererat. Quod sane temporis interuallum, etsi nulla impræsentiarum ab hostibus difficultas fuisset obiecta, vel ad Africanam Synodum cogendam vix satis erat. Hinc factum est, vt licet solennem aliquam legationem mittere nequaquam valuerimus, attamen propter reuerentiam & obseruantiam, quæ ecclesiasticæ disciplinæ debetur, filium meum Besulam diaconum vna cum his excusationis literis ad vos, venerabiles fratres, destinauerimus. Quamobrem vestram sanctitatem iterum atque iterum rogatam cupio (etiamsi fidem catholicam per tantam venerandorum sacerdotum Synodum, Dei nostri auxilio in omnibus stabilem ac firmam futuram certo confidam) vt Spiritu sancto cooperante, quem cordibus vestris in omnibus quæ acturi estis, præsto futurum non dubito, nouas doctrinas, & antehac ecclesiasticis auribus inusitatas, priscæ auctoritatis robore instructi e medio profligetis, atque ita quibuscumque nouis erroribus resistatis; ne hos, quos pridem impugnauit ecclesia, hisque temporibus repullulantes, apostolicæ sedis auctoritas, sacerdotumque in vnum consonans senten-

tia oppressit, secundæ disputationis prætextu vox iamdudum ablata renouare videatur. Nam si quid forte nouarum controuersiarum inciderit, id discussioni subiiciatur oportet: vt vel recte dictum comprobetur, vel condemnatione dignum explodatur. At vero si quis ea quæ iam olim diiudicata sunt, denuo in disputationem vocari sinat; is sane aliud nihil facere censebitur, quam de fide, quæ hactenus valuit, ipsemet dubitare. Deinde ad posteritatis exemplum, vt ea quæ nunc pro catholica fide definita sunt, perpetuam firmitatem obtinere valeant, oportet ea omnia inconcussa immotaque conseruare, quæ superioribus temporibus a sanctis patribus constituta sunt. Nam qui illa perpetuam stabilitatem retinere voluerit, quæ de catholicæ fidei ratione statuerit, is non propria auctoritate, sed antiquorum patrum iudicio sententiam suam corroborare debet: ita vt ea ratione partim veterum, partim recentiorum decretis & sententiis placita sua comprobans, vnicam ecclesiæ veritatem, iam inde ab initio ad præsens vsque tempus simplici puritate, inuictaque constantia & auctoritate decurrentem, se asserere, docere, & tenere ostendat. Hæc pro præsenti Africanorum legatione, quam necessitas superius memorata impediuit, venerabilibus vestris auribus suggerere volui; obnixe interim rogans, vt calamitatibus rerum, præsentiumque temporum spectatis, nostram absentiam non superbiæ aut negli-

ψῆφος ἡ ἱερατικὴ συνέχωσεν, ἐν προσχήματι δευτέρας διαλέξεως ἡ φωνὴ δόξῃ, ἡ πάλαι * ἀναιρεθεῖσα, ἀνανεοῦσθαι. ἔχει γὰρ, εἴτι τυχὸν νεωστὶ ἀναφυῇ, ζητήσεως ἀνάγκην, ἵνα ἢ * λεχθὲν δοκιμασθῇ, ἢ καταδικασθὲν δυνηθῇ ἀποκρουσθῆναι. ταῦτα δὲ περὶ ὧν ἤδη πάλαι ἐκρίθη, ἐάν τις ἐπαφῇ εἰς δευτέραν διάλεξιν κληθῆναι, οὐδὲν ἕτερον δόξει, ἢ περὶ τῆς πίστεως, ἥ τις μέχρι δεῦρο κατέσχεν, αὐτὸς ἀμφιβάλλειν. ἔπειτα διὰ τὸ τῶν μεταγενεστέρων ὑπόδειγμα· ἵνα ταῦτα, ἅπερ νῦν ὑπὲρ τῆς καθολικῆς πίστεως ὥρισται, ἔχειν δυνηθῇ διηνεκῆ βεβαίωσιν, ταῦτα, ἅπερ ἤδη ἐστὶ παρὰ τῶν πατέρων ὁρισθέντα, φυλακτέα ἐστίν. ἐπεὶ ὅστις βούλεται, ἅπερ ὑπὲρ τῆς καθολικῆς καταστάσεως ἐθέσπισεν, εἰς τὸ διηνεκὲς μένειν, οὐ τῇ ἰδίᾳ αὐθεντίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν ἀρχαιοτέρων ψήφῳ ὀφείλει βεβαιωθῆναι, ὅπερ ἐφρόνησεν· ὥστε οὕτως τοῦτο μὲν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων, τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ νεωτέρων ὅρων, ὅπερ διαβεβαιοῦται, δοκιμάζων, μονογενῆ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὴν ἀλήθειαν, ἀπὸ τῶν παρῳχημένων καιρῶν μέχρι τῶν παρόντων, ἤτοι τῶν ἡμετέρων, ἁπλῇ καθαρότητι, καὶ ἀκτήτῳ αὐθεντίᾳ τρέχουσαν, ἑαυτὸν καὶ λέγειν, καὶ διδάξειν, καὶ κατέχειν. ταῦτα τέως ὑπὲρ τῆς παρούσης πρεσβείας τῆς Ἀφρικῆς, ἣν τινα καταπέμψαι ἡ ἀνάγκη ἡ προῤῥηθεῖσα οὐ συνεχώρησε, ταῖς προσκυνηταῖς ὑμῶν ἀκοαῖς ὑπέβαλον, πλεῖστα παρακαλῶν, ἵνα θεωρηθεισῶν τῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς καιροῖς συμφορῶν, τὴν ἡμετέραν ἀποισίαν μηδεμιᾷ ὑπερηφανίᾳ ἢ ἀμελείᾳ, ἀλλὰ

ANNO CHRISTI 431.

* ἀφαιρεθεῖσα,

* ἴσως, διχθὲν

ANNO CHRISTI 431.

ταύτῃ τῇ προδήλῳ ἀνάγκῃ μᾶλλον λογίσασθαι καταξιώσητε.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας εἶπε· Καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Καρθαγένης Καπραιόλου ἐμφερέσθω τῇ πίστει τῶν ὑπομνημάτων, φανερὰν ἔχουσα διάνοιαν. βούλεται γὰρ, τὰ μὲν ἀρχαῖα κρατύνεσθαι τῆς πίστεως δόγματα, τὰ δὲ νεαρὰ, καὶ ἀτόπως ἐξευρημένα, καὶ ἀσεβῶς εἰρημένα, ἀποδοκιμάζεσθαι καὶ ἐκβάλλεσθαι.

Πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἀνεφώνησαν· αὗται πάντων αἱ φωναί· ταῦτα πάντες λέγομεν· αὕτη πάντων ἡ εὐχή.

gentiæ, sed manifestæ huic necessitati adscribere velitis.

Cyrillus ecclesiæ Alexandrinæ episcopus dixit: Et hæc reuerendissimi piissimique Carthaginis episcopi Capreoli quæ lecta est epistola, cum dilucidam sententiam in se contineat, fidei gestorum inseratur. Vult enim antiqua fidei dogmata confirmari, noua vero, & absurde excogitata, & impie diuulgata, reprobari ac proscribi.

Omnes episcopi simul exclamauerunt: Hæ omnium voces, hæc omnes asserimus, hoc omnium est votum.

Ἀπόφασις ἐξενεχθεῖσα κατὰ Νεστορίου, καθαιροῦσα αὐτόν.

Sententia depositionis a sancta Synodo contra Nestorium lata.

ΗΑΓΙΑ σύνοδος εἶπε· Πρὸς τοῖς ἄλλοις μήτε ὑπακοῦσαι βουληθέντος τοῦ* ἀσεβεστάτου Νεστορίου τῇ παρ' ἡμῶν κλήσει, μήτε μὴν τοὺς παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντας ἁγιωτάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις δεξαμένου, ἀναγκαίως ἐχωρήσαμεν ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν δισσεβηθέντων αὐτῷ. καὶ φωράσαντες αὐτὸν ἔκ τε τῶν ἐπιστολῶν, καὶ ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἀρτίως παρ' αὐτοῦ ῥηθέντων κατὰ τήνδε τὴν μητρόπολιν, καὶ προσμαρτυρηθέντων, δυσσεβῶς φρονοῦντα καὶ κηρύττοντα, ἀναγκαίως κατεπειχθέντες ἀπό τε τῶν κανόνων, καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας, δακρύσαντες πολλάκις, ἐπὶ τὴν σκυθρωπὴν κατ' αὐτοῦ ἐχωρήσαμεν ἀπόφασιν.

*ἁγιωτάτου

SANCTA Synodus dixit: Cum præter cetera impiissimus Nestorius neque nostræ citationi parere, neque sanctissimos religiosissimosque episcopos a nobis destinatos admittere voluerit, non potuimus ad eorum quæ impie docuit, examinationem animum non adiungere. Deprehendentes itaque partim ex literis commentariisque ipsius, partim e sermonibus, quos nuperrime in hac Ephesiorum metropoli habuit, quiq; testimoniis comperti sunt, illum impie sentire & prædicare: coacti per sacros Canones & epistolam sanctissimi patris nostri & comministri Cælestini Romanæ ecclesiæ episcopi, lacrymis subinde perfusi, ad lugubrem hanc contra eum sententiam necessario venimus.

Igitur Dominus noſter Ieſus Chriſtus, quem ſuis ille blaſphemis vocibus impetiuit, per ſanctiſſimam hanc Synodum eumdem Neſtorium epiſcopali dignitate priuatum, & ab vniuerſo ſacerdotum conſortio & cœtu alienum eſſe definit.

Ο βλασφημηθεὶς παρ' αὐτοῦ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς ὥρισε διὰ τῆς παρούσης ἁγιωτάτης συνόδου, ἀλλότριον εἶναι τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου τῆς ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, καὶ παντὸς συλλόγου ἱερατικοῦ. Anno Christi 431.

Cyrillus epiſcopus Alexandriæ, vna cum ſancta Synodo decernens ſubſcripſi.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Iuuenalis Hieroſolymorum epiſcopus, vna cum ſancta Synodo decernens ſubſcripſi.

Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Flauianus Philippenſium epiſcopus, vna cum ſancta Synodo decernens ſubſcripſi.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Firmus Cæſareæ Cappadociæ epiſcopus, vna cum ſancta Synodo decernens ſubſcripſi.

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Memnon Epheſiorum epiſcopus, vna cum ſancta Synodo decernens ſubſcripſi.

Μέμνων ἐπίσκοπος Εφέσου ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Acacius Dei miſeratione Melitenæ epiſcopus, conſentiens ſanctæ Synodo in præſcripta ſententia, ſubſcripſi.

Ακάκιος ἐπίσκοπος ἐλέει θεοῦ Μελιτηνῆς, συναινῶν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἐπὶ τῇ προγεγραμμένῃ ἀποφάσει, ὑπέγραψα.

Theodotus ſanctæ eccleſiæ Ancyræ epiſcopus, ſanctæ Synodo conſentiens ſubſcripſi.

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, συναινῶν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὑπέγραψα.

Palladius Dei gratia Amaſiæ epiſcopus, ſynodali ſententiæ præſcriptæ accedens ſubſcripſi.

Παλλάδιος ἐπίσκοπος τῆς Αμασείας, συναινῶν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἐπὶ τῇ προγεγραμμένῃ ἀποφάσει, ὑπέγραψα.

Amphilochius epiſcopus Sidæ ſubſcripſi, vna cum ſancta Synodo decernens.

Αμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Iconius Gortynæ Cretæ epiſcopus, cum ſancta Synodo decernens ſubſcripſi.

Ικόνιος ἐπίσκοπος Γορτυνίας τῆς Κρήτης ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

* Belliadæ Felix Apolloniæ & * Belidis epiſcopus, vna cum ſancta Sy-

Φῆλιξ ἐπίσκοπος πόλεων Απολλωνίας καὶ * Βελίδος, ὑπέγραψα, * Βελιάδος

ANNO CHRISTI 431.	ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.	nodo decernens ſubſcripſi.
	Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνίας ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.	Daniel epiſcopus Coloniæ, decernens ſubſcripſi, &c.
	Περιγένης ἐπίσκοπος Κορίνθου ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.	Perigenes Corinthi epiſcopus, decernens ſubſcripſi, &c.
	Ελλάνικος ἐπίσκοπος Ρόδου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Hellanicus Rhodi epiſcopus ſubſcripſi, &c.
	Κῦρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Αφροδισιάδος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Cyrus minimus Aphrodiſiadis epiſcopus ſubſcripſi, &c.
*Δωνᾶτος,	*Δωνάτος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ηπείρου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Donatus Nicopolis veteris Epiri epiſcopus ſubſcripſi, &c.
	Εὐχάριος ἐπίσκοπος Δυῤῥαχίου ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.	Eucharius Dyrrhachii epiſcopus, decernens ſubſcripſi, &c.
	Σενεκίων ἐπίσκοπος πόλεως Κοδρίνης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Senecion ciuitatis Codrinæ epiſcopus ſubſcripſi, &c.
*Κρατείας,	Επιφάνιος ἐπίσκοπος *Κρατείας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Epiphanius epiſcopus Cratiæ ſubſcripſi, &c.
	Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ηρακλείας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Euſebius Heracleæ epiſcopus ſubſcripſi, &c.
	Ανύσιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Θήβας ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς κατὰ τὴν Ελλάδα ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.	Anyſius epiſcopus ſanctæ Dei eccleſiæ Thebarum Græciæ, decernens ſubſcripſi, &c.
*Δομνῖνος,	*Δόμνος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Οπουῦντα ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Domnus ſanctæ Dei eccleſiæ Opuntinæ epiſcopus ſubſcripſi, &c.
*Κολωνίας	Αγαθοκλῆς ἐπίσκοπος τῆς *Κορωναίων πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Agathocles * Coronæorum ciuitatis epiſcopus ſubſcripſi, &c. *Coloniæ
	Γρηγόριος κατὰ θεοῦ χάριν ἐπίσκοπος Κερασουῦντος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Gregorius gratia Dei Ceraſuntis epiſcopus ſubſcripſi, &c.
	Παράλιος ἐπίσκοπος ἐλέει θεοῦ Ανδραπηνῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Paralius miſericordia Dei Andrapenorum epiſcopus ſubſcripſi, &c.
*Καλλικράτης,	*Καλλικράτης ἐπίσκοπος Ναυπάκτου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Callicrates Naupacti epiſcopus ſubſcripſi, &c.

Nicias Megarorum episcopus subscripsi, &c.

Νικίας ἐπίσκοπος Μεγαρέων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. ANNO CHRISTI 451.

Docimasius episcopus diœcesis Thraciæ, prouinciæ Rhodopes, ciuitatis Maroniæ, subscripsi, &c.

Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος διοικήσεως Θρᾴκης ἐπαρχίας Ροδόπης, τῆς πόλεως Μαρωνείας, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Lucianus eiusdem prouinciæ, ciuitatis Toperi episcopus subscripsi, &c.

Λουκιανὸς ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας πόλεως Τοπήρου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Ennepius eiusdem prouinciæ, * ciuitatis Myxæ episcopus subscripsi, &c.

* Maximianopolis.

Εννέπιος ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας * πόλεως Μύξης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. * Μαξιμιανουπόλεως

Rheginus ciuitatis Constantiæ episcopus subscripsi, &c.

Ρηγῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Κωνσταντίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Sapricius Paphi episcopus subscripsi, &c.

Σαπρίκιος ἐπίσκοπος Πάφου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Themistius minimus Iassi episcopus, decernens vna cum sancta Synodo subscripsi.

Θεμίστιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ιασσοῦ ὑπέγραψα, ἀποφαινόμενος ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Perebius Thessalonicensium Saltuum episcopus, decernens cum sancta Synodo subscripsi.

Περέβιος ἐπίσκοπος τῶν Θεσσαλονικέων Σαλτῶν ὑπέγραψα, ἀποφαινόμενος σὺν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Aphthonetus minimus Heracleæ episcopus subscripsi, &c.

Αφθόνητος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ηρακλείας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Spudasius episcopus Ceramorum subscripsi, &c.

Σπουδάσιος ἐπίσκοπος Κεραμέων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Philetus minimus Amyzonis episcopus subscripsi, &c.

Φιλητὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Αμυζόνος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Archelaus Myndi episcopus subscripsi, &c.

Αρχέλαος ἐπίσκοπος Μυνδου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Apellas minimus Cibyrrhæ episcopus subscripsi, &c.

Απελλᾶς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος * Κιβύρας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. * Κιβύρας

Phanias minimus ciuitatis Harpasorum episcopus subscripsi, &c.

Φανίας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Αρπάσων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Promachius Alindensium episcopus subscripsi, &c.

Προμάχιος ἐπίσκοπος Αλίνδων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Anderius prouinciæ Cretæ, ciuitatis Cherronesi episcopus subscripsi, &c.

Ανδήριος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρήτης, πόλεως Χερρονήσου, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Paulus ciuitatis Lampæ prouin-

Παῦλος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρή-

ANNO CHRISTI 431.

της πόλεως Λάμπης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

ciæ Cretæ episcopus subscripsi, &c.

Ζηνόβιος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρήτης πόλεως Κνωσσοῦ ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Zenobius prouinciæ Cretæ, ciuitatis Gnossi episcopus subscripsi, &c.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δωδώνης παλαιᾶς Ἠπείρου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Theodorus Dodonæ veteris Epiri episcopus subscripsi, &c.

Σεκουνδιανὸς ἐπίσκοπος τῆς ἁγ. Λάμιων ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Secundianus sanctæ Dei ecclesiæ in Lamia episcopus subscripsi, &c.

Δίων ἐπίσκοπος Θηβῶν Θεσσαλίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Dion episcopus Thebarum Thessaliæ subscripsi, &c.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἐχιναίου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Theodorus Echinæi episcopus subscripsi, &c.

Ἡρακλέων, ὁ καὶ Θεόφιλος, ἐπίσκοπος Τραλλέων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Heracleon, qui & Theophilus, Trallianorum episcopus subscripsi, &c.

*Εὔπορος *Εὔπωρος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Euporus Hypæporum episcopus subscripsi, &c.

Ῥόδων ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως τῆς Ἀσίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Rhodon Palæopolis ciuitatis Asiæ episcopus subscripsi, &c.

*Εὐτύχιος, *Τυχικὸς ἐπίσκοπος τῆς Ἐρυθραίων πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

*Tychicus ciuitatis Erythræorum episcopus subscripsi, &c. *Eutychius

Νεστόριος ἐπίσκοπος Σιὼν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Nestorius Sionensis episcopus subscripsi, &c.

Εὐτύχης ἐπίσκοπος τῆς σὺν θεοῦ Θεοδοσιουπόλ ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Eutychius sanctæ Dei catholicæ & apostolicæ ecclesiæ Theodosiopolis episcopus subscripsi, &c.

*Ἀνων Μόδεστος ἐπίσκοπος τῆς *Νεαπῶν πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Modestus * Neatarum ciuitatis episcopus subscripsi, &c. *Aneorum

*Θωδέσιος *Θεοσέβιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος *Πριηνῶν πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

*Theosebius minimus ciuitatis Prienæ episcopus subscripsi, &c. *Theodosius

*Νύσσης, Θεόδοτος ἐπίσκοπος *Μνάσης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Theodotus * Mnasæ episcopus subscripsi, &c. *Nyssæ

Μάξιμος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἄσσου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Maximus minimus Assi episcopus subscripsi, &c.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Maximus Cumæ epiſcopus ſubſcripſi, &c. Μάξιμος ἐπίσκοπος Κύμης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. ANNO CHRISTI 431.

Alexander Arcadiopolis epiſcopus ſubſcripſi, &c. Αλέξανδρος ἐπίσκοπος Αρκαδιουπόλεως ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

Theodorus Anenyſiorum epiſcopus ſubſcripſi, &c. Θεόδωρος ἐπίσκοπος * Ανιωυαίων ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς. * Annuiatis

Euſebius epiſcopus Clazomeniorum ſubſcripſi, &c. Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Κλαζομενῶν ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

Euſebius Magneſiæ epiſcopus ſubſcripſi, &c. Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

Theodoſius Maſtaurorum epiſcopus ſubſcripſi, &c. Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Μαστώρων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Eutropius minimus Euazorum epiſcopus ſubſcripſi, &c. Εὔτροπος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Εὐάζων ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

Philippus ciuitatis Pergamorum epiſcopus ſubſcripſi, &c. Φίλιππος ἐπίσκοπος τῆς Περγάμων πόλεως, ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

Aphobius minimus Colonæ epiſcopus ſubſcripſi, &c. Αφόβιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κολώνης ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

Dorotheus minimus Myrinæ epiſcopus ſubſcripſi, &c. Δωρόθεος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος * Μυρίνης ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς. * Cymes

Euthalius Colophoniorum epiſcopus ſubſcripſi, &c. Εὐθάλιος ἐπίσκοπος τῆς * Κολοφώνων πόλεως ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς. * Ionum

*Timotheus Briulorum *Heliotheus Bariulitarum epiſcopus ſubſcripſi, &c. *Ηλιόδωρος ἐπίσκοπος Βαριουλιτῶν ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς. * Timotheus (in Ioannes, ut,

*Paroſithi Athanaſius inſulæ *Paraſi epiſcopus ſubſcripſi, &c. Αθανάσιος ἐπίσκοπος * Παρασύσου τῆς νήσου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. * Parosithi

Heſychius epiſcopus ciuitatis Parii, prouinciæ Helleſponti, ſubſcripſi, &c. Ησύχιος ἐπίσκοπος πόλεως Παρίου ἐπαρχίας Ελλησπόντου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Euſebius Aſponorum epiſcopus ſubſcripſi, &c. Εὐσέβιος ἐπίσκοπος * Ασώνων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. * Asponorum

Philumenus Cinnæ epiſcopus ſubſcripſi, &c. Φιλούμενος ἐπίσκοπος Κίννης ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

Zeno ciuitatis Curii Cypri epiſcopus ſubſcripſi, &c. Ζήνων ἐπίσκοπος πόλεως Κουρέως τῆς Κύπρου ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

*Aſpendi Tribonianus ſanctæ eccleſiæ *Priamopolis epiſcopus ſubſcripſi, &c. Τριβωνιανὸς ἐπίσκοπος τῆς ἐν * Πριαμουπόλει ἁγίας ἐκκλησίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. * Aspendi

Nunechius ſanctæ eccleſiæ Selgæ epiſcopus ſubſcripſi, &c. Νωνέχιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σέλγῃ ἁγίας ἐκκλησίας ὑπέγραψα, κὴ τὰ ἑξῆς.

Εὐά-

ANNO CHRISTI 431.	Εὐάγριος ἐπίσκοπος * Σολίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Euagrius * Soliæ episcopus subscripsi, &c.	*Solorum
*Σολῶν	Καισαρίος χωρεπίσκοπος πόλεως Αλκῆς ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Cæsarius ciuitatis Alcæ chorepiscopus subscripsi, &c.	
	Ιωάννης ἐπίσκοπος τῆς Προικοννήσου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Ioannes Præconnesi episcopus subscripsi, &c.	
*Νίσιος, ἐπ. τῆς Κορύβρασσον	*Νήσιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κορυβοσύνην ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Nisius episcopus sanctæ Dei ecclesiæ quæ est apud * Corybosynam subscripsi, &c.	*Corybrassum
*Κοπενοῖς,	Ακάκιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν *Κοπενοῖς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Acacius sanctæ Dei ecclesiæ Cotenorum episcopus subscripsi, &c.	
*Σωνέος,	Νεκτάριος ἐπίσκοπος τῆς ἐν *Σενέᾳ καθολικῆς ἐκκλησίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Nectarius catholicæ ecclesiæ * Seneæ episcopus subscripsi, &c.	*Syneorũ
	Σόλων ἐπίσκοπος τῆς Καραλλίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Solon Caralliæ episcopus subscripsi, &c.	
	Ματιδιανὸς ἐπίσκοπος τῆς Κορακισίων πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Matidianus ciuitatis Coracisiorum episcopus subscripsi, &c.	
*Ταυριανός, ἤ, Κυπριανός	*Μαριανὸς ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Λύρβην ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	*Marianus Lyrbæ episcopus subscripsi, &c.	* Taurianus, *al.* Cyprianus
	Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ελούσης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Theodulus Helusæ episcopus subscripsi, &c.	
*Φιλαδέλφιος, ἐπ. τῆς Γρατιανουπολιτῶν	*Φιλάδελφος ἐπίσκοπος τῆς Γρατιανιτῶν πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Philadelphus Gratianopolitarum episcopus subscripsi, &c.	
	Θεόκτιστος ἐπίσκοπος τῆς Φωκαέων πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Theoctistus Phocæorum ciuitatis episcopus subscripsi, &c.	
*Ταβῶν	Ρουφῖνος ἐπίσκοπος τῆς *Ταβανῶν πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Rufinus *Tabanorum ciuitatis episcopus subscripsi, &c.	* Taborum
	Ιωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστουπόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Ioannes Augustopolis episcopus subscripsi, &c.	
	Ρωμανὸς ἐπίσκοπος Ραφίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Romanus Raphiæ episcopus subscripsi, &c.	
	Φεῖδος ἐπίσκοπος Ιόππης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Fidus episcopus Ioppes subscripsi, &c.	
	Αϊάνης ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Aianes Sycamazonis episcopus subscripsi, &c.	
*Γαυλῖνος	*Γαυλιανὸς ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	Paulianus Maiumæ episcopus subscripsi, &c.	

Theodorus Arbdelorum episcopus subscripsi, &c.	Θεόδωρος ἐπίσκοπος *Αρβδήλων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	ANNO CHRISTI 431.
Petrus Parembolarum episcopus subscripsi, &c.	Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	*Αρβδήλων
Paulus Anthedonis episcopus subscripsi, &c.	Παῦλος ἐπίσκοπος Ανθηδόνος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
Netoras episcopus Gazæ subscripsi, &c.	Νετόρας ἐπίσκοπος Γάζας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
Saidas episcopus Phænis subscripsi, &c.	*Σαΐδας ἐπίσκοπος Φαίνους ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	*Σαΐδας
Serenianus Myrensium episcopus subscripsi, &c.	Σερηνιανὸς ἐπίσκοπος Μυρέων πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
Cyrillus Pylarum episcopus manu laborans, per Selenespondium presbyterum subscripsi.	Κύριλλος ἐπίσκοπος Πυλῶν. Σελήνησπόνδιος πρεσβύτερος περιοδευτὴς ὑπέγραψεν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐπεὶ τὴν χεῖρα πάσχει.	
Hermogenes Rhinocurorum episcopus subscripsi, &c.	Ερμογένης ἐπίσκοπος *Ρινοκουρούρων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	*Ρινοκούρων
Eusebius Pelusii episcopus subscripsi, &c.	Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Πηλουσίου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
Euoptius episcopus Ptolemaidis subscripsi, &c.	Εὐόπτιος ἐπίσκοπος Πτολεμαΐδος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
Phœbammon episcopus Copti subscripsi, &c.	Φοιβάμμων ἐπίσκοπος Κοπτοῦ ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
*Flauonensis Paulus episcopus * Phragoneæ subscripsi, cũ Synodo decernẽs.	Παῦλος ἐπίσκοπος *Φραγονέας ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος σὺν τῇ συνόδῳ.	*Φλαβονέας
Macedonius Xoensis episcopus subscripsi, &c.	Μακεδόνιος ἐπίσκοπος Ξόεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
Petrus Oxyrinchi episcopus subscripsi, &c.	Πέτρος ἐπίσκοπος *Οξυρίγχου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	*Οξυρίγχου
Adelphius Onuphitarum episcopus subscripsi, &c.	Αδέλφιος ἐπίσκοπος τῆς Ονουφιτῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
Athanasius Paralii episcopus subscripsi, &c.	Αθανάσιος ἐπίσκοπος *Παράλου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	*Παραλίου
*Heraclius * Heraclides parœciæ Thyneos episcopus subscripsi, &c.	*Ηρακλείδης ἐπίσκοπος παροικίας Θυνέως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	*Ηράκλειος ἐπίσκοπος Παρείκου
Siluanus Copritis episcopus subscripsi, &c.	Σιλουανὸς ἐπίσκοπος Κοπριθέως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	
Cyrus Achæorum episcopus subscripsi, &c.	Κῦρος ἐπίσκοπος Αχαιῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.	

ANNO CHRISTI 431.

Μαξῖνος ἐπίσκοπος Ηλιουπόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Marinus Heliopolis episcopus subscripsi, &c.

Μακάριος ἐπίσκοπος Μετηλιτῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Macarius Metelitarum episcopus subscripsi, &c.

Ἀδέλφιος ἐπίσκοπος Σάεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Adelphius Saensis episcopus subscripsi, &c.

Μητρόδωρος ἐπίσκοπος Λεόντων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Metrodorus Leontorum episcopus subscripsi, &c.

Ιωάννης ἐπίσκοπος τῶν Ηφαιστιωτῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Ioannes Hephæstiorum episcopus subscripsi, &c.

Λεόντιος ἐπίσκοπος . . . . . ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Leontius episcopus . . . . . subscripsi, &c.

Στρατήγιος ἐπίσκοπος τῆς Αθριβιτῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Strategius Athribitarum episcopus subscripsi, &c.

Λαμπέτιος ἐπίσκοπος τῆς Κασίου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Lampetius Cassii episcopus subscripsi, &c.

*Καβάσων Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος * Καβάσων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Theopemptus Cabasorum episcopus subscripsi, &c.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Νιλουπόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Eusebius Nilopolis episcopus subscripsi, &c.

Χρυσάοριος ἐπίσκοπος Αφροδιτῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Chrysaorius Aphroditarum episcopus subscripsi, &c.

Αλέξανδρος ἐπίσκοπος Κλεοπατρίδος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Alexander Cleopatridis episcopus subscripsi, &c.

Θέων ἐπίσκοπος Ηρακλέους τῆς Σεθροίτου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Theon Herculis Sethroeti episcopus subscripsi, &c.

Θεωνᾶς ἐπίσκοπος Ψυχοῖς ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Theonas Psynchi episcopus subscripsi, &c.

Ηρακλείδης ἐπίσκοπος τῶν ἄνω Ηρακλείας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Heraclides superioris Heracleæ episcopus subscripsi, &c.

Αριστόβουλος ἐπίσκοπος Θμούεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Aristobulus Thmueos episcopus subscripsi, &c.

*Βουτῶ Αμμων ἐπίσκοπος τῶν * Βουτιτῶν πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Ammon ciuitatis Buti episcopus subscripsi, &c.

Ανδρέας ἐπίσκοπος Ερμουπόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Andreas Hermopolis episcopus subscripsi, &c.

Μακάριος ἐπίσκοπος Αντέου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Macarius Antei episcopus subscripsi, &c.

Σαβῖνος ἐπίσκοπος Πανὸς ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Sabinus Panis episcopus subscripsi, &c.

Heraclius episcopus Tamiathidis subscripsi, &c.

Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ταμιάθεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. Anno Christi 431.

Zenobius Barcæ Pentapolis episcopus subscripsi, &c.

Ζηνόβιος ἐπίσκοπος Βάρκης τῆς Πενταπόλιν, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Isaac Elearchiæ episcopus subscripsi, &c.

Ισαὰκ Ελεαρχίας ἐπίσκοπος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Zenon Teuchirorum episcopus subscripsi, &c.

Ζηνὼν ἐπίσκοπος Τευχείρων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Abraam ciuitatis Ostracinæ episcopus subscripsi, &c.

Αβραὰμ ἐπίσκοπος πόλεως Ὀστρακίνης ὑπέγραψα, & τὰ ἑξῆς.

Hieraces Aphnaitarum episcopus subscripsi, &c.

Ιερακὴς ἐπίσκοπος Αφναίτων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Samuel Dysthensis episcopus subscripsi, &c.

Σαμουὴλ ἐπίσκοπος Δύσεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Daniel episcopus Darnensis subscripsi, &c.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος * Δάρνης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. * Δαφνης

Sosipater Libyæ Septimiacæ episcopus subscripsi, &c.

Σωσίπατρος ἐπίσκοπος Λιβύης Σεπτιμιακῆς ὑπέγραψα, & τὰ ἑξῆς.

Alypius Selæ episcopus subscripsi, &c.

Αλύπιος ἐπίσκοπος * Σέλης ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. * Σιλης

Ammonius Panephysi episcopus subscripsi, &c.

Αμμώνιος ἐπίσκοπος Πανεφύσου ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Helladius episcopus sanctæ Dei ecclesiæ . . . . . subscripsi, &c.

Ελλάδιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας . . . . . ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Bosphorius episcopus ecclesiæ Gangrensium, quæ est metropolis prouinciæ Pamphyliæ, subscripsi, decernens cum sancta Synodo. Hypatius presbyter eius iussu subscripsit, eo quod ipse aduersa valetudine teneretur.

Βοσπόριος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν τῆς μητροπόλεως ἐπαρχίας Παμφυλίας ὑπέγραψα, ὁροφωσάμενος ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. Υπάτιος πρεσβύτερος ἐπιτραπεὶς παρ' αὐτοῦ ὑπέγραψε, διὰ τὸ ἀῤῥωστεῖν αὐτόν.

Arginus Pompeiopolis Paphlagoniæ episcopus subscripsi. Synesius autem presbyter, quod is ægre haberet, subscripsit pro ipso.

Αργῖνος ἐπίσκοπος Πομπηϊοπόλεως τῆς Παφλαγονίας ὑπέγραψα. Συνέσιος πρεσβύτερος ὑπέγραψεν ὑπὲρ αὐτοῦ, διὰ τὸ ἀνωμαλεῖν αὐτόν.

Helladius sanctæ ecclesiæ Adramytenæ episcopus subscripsi, &c.

Ελλάδιος ἐπίσκοπος τῆς * Αδραμυτηνῶν ἁγίας ἐκκλησίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς. * Αδραμυτηνων

ANNO CHRISTI 431.

Στέφανος ἐπίσκοπος τῆς Τηϊτῶν πόλεως Ασίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Stephanus episcopus ciuitatis Teitarum Asiæ subscripsi, &c.

Ιδδούας ἐπίσκοπος Σμύρνης ὡσαύτως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Idduas Smyrnæ episcopus subscripsi, &c.

Αριστόνικος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως ὡσαύτως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Aristonicus minimus Laodiceæ metropolis episcopus subscripsi, &c.

*Βενιάπης, Βενέαγος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ιεράπολιν. Παῦλος πρεσβύτερος ὑπὲρ αὐτοῦ παρόντος, καὶ συνταλαιπώρου μοι, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Beneagus Hierapolitanæ ecclesiæ episcopus per Paulum presbyterum subscripsit, cum & præsens esset, & hoc iussisset.

*Χαιρετάπων Σιλουανὸς ἐπίσκοπος *Κεραπάπων ὑπέγραψα ἀποφωάμβιος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Siluanus Cerataporum episcopus subscripsi, &c.

*Διοκλητιανουπόλεως Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τῆς *Διοκλητιανῶν πόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Constantinus Diocletianopolitanus episcopus subscripsi, &c.

Ερμόλαος ἐπίσκοπος Σαττουδέων ὑπέγραψα ἀποφωάμβιος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Hermolaus Sattudensium episcopus decernens subscripsi, &c.

Ασκληπιάδης ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τραπεζόπολιν ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφωάμβιος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Asclepiades ecclesiæ Trapezopolitanæ episcopus decernens subscripsi, &c.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Λέσβου ὑπέγραψα ἀποφωάμβιος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Ioannes Lesbi episcopus decernens subscripsi, &c.

Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κρούσης ὑπέγραψα ἀποφωάμβιος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Petrus minimus Crusæ episcopus decernens subscripsi, &c.

Εὐγένιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Απολλωνιάδος ὑπέγραψα ἀποφηνάμβιος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Eugenius minimus Apolloniadis episcopus decernens subscripsi, &c.

Καλλίνικος ἐπίσκοπος Απαμείας ὑπέγραψα ἀποφωάμβιος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Callinicus Apamiæ episcopus decernens subscripsi, &c.

Αθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Δουελτὸν καὶ Σωζόπολιν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Athanasius episcopus Dueltanus & Sozopolitanus subscripsi, &c.

Ουαλεριανὸς ἐπίσκοπος Ικονίου ὑπέγραψα ἀποφωάμβιος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Valerianus Iconii episcopus decernens subscripsi, &c.

Pius Peſſinuntiorum epiſcopus decernens ſubſcripſi, &c.

*Πίος ἐπίσκοπος Πεσσινουντίων ὑπέγραψα ὁποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Τίος

Thomas epiſcopus Derbæ decernens ſubſcripſi, &c.

Θωμᾶς ἐπίσκοπος τῆς *Δέρβης ὑπέγραψα ὁποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Δερβίου

Martyrius Heliſtrorum epiſcopus decernens ſubſcripſi, &c.

Μαρτύριος ἐπίσκοπος *Ηλισσῶν ὑπέγραψα ὁποφωνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Ιλισσῶν

Ablauius Amorii epiſcopus decernens ſubſcripſi, &c.

Αβλάβιος ἐπίσκοπος Αμωρίου ὑπέγραψα ὁποφωνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Letoius Libyadis epiſcopus decernens ſubſcripſi, &c.

Λητοΐος ἐπίσκοπος Λιβυάδος ὑπέγραψα ὁποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Seuerus epiſcopus Synadorum prouinciæ Phrygiæ Salutaris ſubſcripſi, &c.

Σεβῆρος ἐπίσκοπος Συνάδων, ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρείας, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Domninus epiſcopus Cotænæ, prouinciæ Phrygiæ Salutaris, decernens ſubſcripſi, &c.

Δομνῖνος ἐπίσκοπος *Κοτυέου, ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρείας, ὑπέγραψα ὁποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Κοτιάου

Euſtathius epiſcopus Docimii Phrygiæ Salutaris, decernens ſubſcripſi, &c.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Δοκιμίου ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρείας, ὑπέγραψα ὁποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Dalmatius epiſcopus ſanctæ Dei eccleſiæ Cyzici decernens ſubſcripſi, &c.

Δαλμάτιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας Κυζίκου ὑπέγραψα ὁποφωνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Timotheus epiſcopus .... prouinciæ Scythiæ decernens ſubſcripſi, &c.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος .... ἐπαρχίας *Σκυθῶν ὑπέγραψα ὁποφωνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Σκυθίας

Athanaſius epiſcopus ciuitatis Scepſiorum, prouinciæ Helleſponti, decernens ſubſcripſi, &c.

Αθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς Σκηψίων πόλεως, ἐπαρχίας Ελλησπόντου, ὑπέγραψα ὁποφωνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Meonius epiſcopus Sardorum ciuitatis Lydiæ ſubſcripſi, &c.

Μεώνιος ἐπίσκοπος τῆς Λυδίας πόλεως Σάρδεων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Theophanes epiſcopus ciuitatis Philadelphiæ ſubſcripſi, &c.

Θεοφάνης ἐπίσκοπος πόλεως Φιλαδελφίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Phoſcus Thyatiræ epiſcopus decernens ſubſcripſi, &c.

*Φῶσκος ἐπίσκοπος Θυατείρας ὑπέγραψα ὁποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Θῶσκος

Timotheus epiſcopus ciuitatis Thermanorum, prouinciæ Helleſponti, decernens ſubſcripſi, &c.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος τῆς *Θερμανῶν πόλεως ἐπαρχίας Ελλησπόντου ὑπέγραψα ὁποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Τερμανῶν

ANNO CHRISTI 431.

Κόμμοδος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Commodus Tripolitanus episcopus subscripsi, &c.

Εὐθήριος τῆς Στρατονικέων πόλεως Λυδίας ὑπέγραψα ἀποφωάμβυος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Eutherius episcopus Stratonicensium ciuitatis Lydiæ decernens subscripsi, &c.

Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Λυδίας *Δαρδανίης ὑπέγραψα ἀποφωάμβυος ἅμα τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, χρησάμβυος *χρεὶ κατ' ἐντολὰς ἐγγράφοις διὰ τὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργοῦ Φώσκου, διὰ τὸ ἐν ἀῤῥωστίᾳ με κατέχειδαι.

Paulus minimus Lydiæ Dardanorum episcopus aduersa valetudine laborans, mandato in scriptis, manu fratris & comministri Phosci adhibita, decernens cum sancta Synodo subscripsi, &c.

Λιμήνιος ἐπίσκοπος τῆς κ' Σέλλας ἁγίας τὲ θεοῦ ἐκκλησίας, ἐν Μηδίας *Λυδίας, ὑπέγραψα ἀποφωάμβυος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Limenius episcopus ecclesiæ sanctæ Dei apud Sellas, prouinciæ Mediæ, decernens subscripsi, &c.

Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀτάλων ὑπέγραψα ἀποφωάμβυος, καὶ τὰ ἑξῆς.

Theodorus minimus Atalorum episcopus decernens subscripsi, &c.

Παῦλος ἐπίσκοπος ἐκ τῶν *Θρύμνοις ὑπέγραψα ἀποφωάμβυος, καὶ τὰ ἑξῆς.

*Ορύμνης, Paulus ecclesiæ in Thrymnis episcopus decernens subscripsi, &c.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος πόλεως Τερμησσοῦ καὶ Εὐδοκιάδος ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Timotheus episcopus ciuitatis Termesi & Eudociadis subscripsi, &c.

Αἰδέσιος ἐπίσκοπος πόλεως Ισιωδῶν ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

Ædesius Isiodorum ciuitatis episcopus subscripsi, &c.

*Λιβάνιος ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμβυος, καὶ τὰ ἑξῆς.

*Λιβίνιος, Libanius Palæopolis episcopus decernens subscripsi, &c.

Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος *Αὐρηλιανουπόλεως ἐπαρχίας Λυδίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.

*Λιμηνιουπόλεως, Ioannes minimus episcopus Aurelianopolis, prouinciæ Lydiæ, subscripsi, &c.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων ὑπέγραψα ἀποφωάμβυος. Αἰθέριος διάκονος ὑπέγραψα, ἐπιτραπεὶς ὑπ' αὐτῦ ἀδυνάτου ὄντος, ἢ μὴ γράφοντος.

Theodorus Gadarorum episcopus decernens subscripsi. Ætherius diaconus subscripsi, iussus ab eo non bene valente, nec scribente.

Δάφνος ἐπίσκοπος Μαγνησίας Μαιάνδρου ὑπέγραψα ἀπο-

Daphnus Magnesiæ Mæandri episcopus decernens subscri-

	psi, &c.	φηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.
	Thomas Valentinianopolis episcopus decernens subscripsi, &c.	Θωμᾶς ἐπίσκοπος Οὐαλεντινιανουπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.
	Euprepius Bizyæ episcopus decernens subscripsi, &c.	Εὐπρέπιος ἐπίσκοπος Βιζύης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.
	Berinianus Pergæ episcopus decernens subscripsi, &c.	*Βερηνιανὸς ἐπίσκοπος Πέργης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.
	Pabiscus Apolloniæ episcopus subscripsi, &c.	*Γαβίσκιος ἐπίσκοπος Απολλωνίας ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἑξῆς.
	Eulogius Terenuthidis episcopus decernens subscripsi, &c.	Εὐλόγιος ἐπίσκοπος Τερενούθεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.
*Tauæ	Isaac episcopus * Taularum subscripsi. Adelphius episcopus Onupheos rogatus ab ipso subscripsi pro eo, cum male se haberet.	Ισαὰκ ἐπίσκοπος *Ταυλῶν ὑπέγραψα. Ἀδέλφιος ἐπίσκοπος Ονούφεως, παρακληθεὶς παρ' αὐτοῦ ὑπέγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ, κακουμένου ὄντος αὐτοῦ.
	Eudoxius episcopus ciuitatis Chomatis, prouinciæ Lyciæ, decernens subscripsi, &c.	Εὐδόξιος ἐπίσκοπος πόλεως Χώματος, ἐπαρχίας Λυκίας, ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.
	Aristocritus Olympi episcopus sanctæ Synodi sententiæ præmissæ subscripsi, & assentior.	Αριστόκριτος ἐπίσκοπος Ολύμπου ὑπέγραψα τῇ προκειμένῃ ἀποφάσει τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ συναινῶ.
	Posteaquam hi omnes Nestorii depositioni subscripsissent, accesserunt alii episcopi ad sanctam Synodum, qui & ipsi quoque præpositæ damnationi subscripserunt. Episcopi itaque qui ipsum Nestorium deposuerunt, plures quam ducenti extitere: aliqui enim locum tenuerunt aliorum episcoporum, qui ad Ephesiorum metropolim venire non potuerunt.	Καὶ ἕτεροι δὲ ἐπίσκοποι προσελθόντες τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, μετὰ τὸ ὑπογράψαι τούτους τῇ καθαιρέσει Νεστορίου, ὑπέγραψαν τῇ προκειμένῃ ἀποφάσει. εἰσὶν οὖν οἱ καθελόντες αὐτὸν τοῦ Νεστόριον ἐπίσκοποι ὑπὲρ τοὺς διακοσίους· ἐτοποτήρησαν γὰρ τινες ἄλλοις ἐπισκόποις, μὴ δυναμένοις παραγενέσθαι ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει.

Anno Christi 431.

*Βερηνιανὸς, ιε. Τέργης.

*Γαβίσκιος

*Ταυλῶν.

Καθαί-

ANNO CHRISTI 431.

Καθαίρεσις πεμφθεῖσα αὐτῷ τῇ ἐπαύριον τῆς καθαιρεθῆναι αὐτόν.

Depositionis sententia missa ad Nestorium altera die damnationis eius.

Ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ χάριτι θεοῦ κτ. τὸ δόγμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συγκροτηθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, ἐπιστέλλει Νεστορίῳ, νέῳ Ἰούδᾳ.

Sancta Synodus Dei gratia iuxta religiosissimorum Christianissimorumque imperatorum nostrorum statutum in Ephesiorum metropoli congregata, Nestorio nouo Iudæ.

ΓΙΝΩΣΚΕ σεαυτὸν διὰ τὰ δυσσεβῆ σου κηρύγματα, καὶ πλὴν τοὺς κανόνας ἀπειθῆσαν, κτ. τὰ δοκοῦντα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς, Ἰουνίου μηνὸς τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι, παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθῃρῆσθαι, καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον.

AGNOSCE te propter impias prædicationes tuas, & aduersum Canones contumaciam, vigesimo secundo die mensis Iunii præsentis, iuxta ecclesiasticarum sanctionum decreta, a sancta Synodo depositum, atque ab omni ecclesiastico gradu alienum esse.

Τῇ ἑξῆς τῆς καθαιρεθῆναι (W) αὐτὸν Νεστόριον, ἀπεστάλη αὐτῷ τοῦτο τὸ ὑπόμνημα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου.

Hæc epistola, die damnationem eiusdem Nestorii proxime consecuta, ad ipsum transmissa est a sancta Synodo.

Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα τοῖς τοῦ κλήρικοὺς, καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ καὶ αὐτῷ Νεστορίῳ ἀπεστάλη.

Epistola ad clericos & œconomos ecclesiæ Constantinopolitanæ eo ipso die missa, quo & ad ipsum Nestorium (damnationis sententia) scripta fuerat.

Ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ χάριτι θεοῦ ἐν Ἐφέσῳ συναχθεῖσα κτ. τὰ δόγματα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων, λαμπροτάτῳ * Εὐχαρίῳ, εὐλαβεστάτοις πρεσβυτέροις, καὶ οἰκονόμοις, καὶ λοιποῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς τῆς κτ. πόλεως φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας χαίρειν.

* ἢ Εὐχαείῳ,

Sancta Synodus Dei gratia iuxta religiosissimorum piissimorumque imperatorum nostrorum decretum Ephesi congregata, illustrissimo Euchario, reuerendissimis presbyteris, & œconomis, cæterisque religiosissimis clericis sanctæ Dei Constantinopolitanæ ecclesiæ Sal.

ΓΙΝΩΣΚΕΤΩ ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια, (W) δύσφημον Νεστόριον

COGNOSCAT reuerentia vestra, blasphemum Nestorium

propter impias ſuas prædicationes, & contra eccleſiaſticos Canones contumaciam, heſterno die, qui fuit præſentis menſis Iunii vigeſimus ſecundus, a ſancta Synodo iuxta eccleſiaſticas ſanctiones depoſitum, & ab omni eccleſiaſtico gradu amotum fuiſſe. Proinde omnia quæ ad eccleſiam pertinent, cuſtodite; vt & rationem illi reddituri, qui Dei voluntate, piiſſimorumque ac religioſiſſimorum imperatorum noſtrorum nutu ordinandus eſt Conſtantinopolitanæ eccleſiæ epiſcopus.

διὰ τὰ δυσσεβῆ αὐτοῦ κηρύγματα, κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς ἀπειθήσαντα, κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν, ἥ τις ἐστὶ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Ιουνίου δευτέρα καὶ εἰκάς, παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι καθῃρῆσθαι, καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον. Φυλάξατε τοίνυν τὰ ἐκκλησιαστικὰ σύμπαντα, ὡς μέλλοντες καὶ λόγον ἀποδοῦναι τῷ κατὰ βούλησιν θεοῦ, καὶ νεύματι τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων χειροτονηθησομένῳ τῇ Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίᾳ.

ANNO CHRISTI 431.

Cyrilli epiſtola ad quoſdam de clero Conſtantinopolitano.

Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρός τινας ἐκ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει κλήρου.

Cyrillus archiepiſcopus Alexandrinus Comario & Potamioni epiſcopis, & domino Dalmatio monaſteriorum archimandritæ, & Timotheo & Eulogio preſbyteris, dilectis ac deſideratiſſimis, & in Chriſto ſanctificatis plurimam ſalutem.

Κύριλλος ἀρχιεπίσκοπος Αλεξανδρείας Κομαρίῳ καὶ *Ποτάμωνι ἐπισκόποις, καὶ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ τῶν μοναστηρίων τῷ κυρίῳ Δαλματίῳ, καὶ Τιμοθέῳ καὶ Εὐλογίῳ πρεσβυτέροις, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, καὶ ἐν Χριστῷ ἡγιασμένοις πλεῖστα χαίρειν.

*Τυπαίω.

EXPECTABAMVS honorabilem Neſtorium acceſſurum, ac pœnitentia ductum ob ea quæ poſt ordinationem ſuam blaſphemo ore protulit, a ſancta Synodo veniam petiturum: quamquam etiam ſic maxime periculoſum erat veniam ipſi dare. neque enim capiebat, homini, qui talibus concionibus omnem terrarum orbem peruertit, fidemque religioſe ab eccleſiis ſeruatam & cultam labefactauit, veniam cõcedere. Etenim ſi ille, qui vel vnicam

ΠΡΟΣΕΔΟΚΩΜΕΝ ἐλθόντα τὸν τίμιον Νεστόριον μεταγνῶναι ἐφ' οἷς δεδυσφήμηκεν, ἀφ' οὗ κεχειροτόνηται, καὶ συγγνώμην αἰτῆσαι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου· εἰ καὶ ὅτι μάλιστα οὕτως ἐπικίνδυνον τὸ χαρίσασθαι συγγνώμην αὐτῷ. οὐ γὰρ ἐνεδέχετο ἀνδρὶ τοιαῦτα κηρύξαντι· πᾶσαν γὰρ διέστρεψε τὴν οἰκουμένην, καὶ τὴν θρησκευομένην τῶν ἐκκλησιῶν παρέλυσε πίστιν· χαρίσασθαι συγγνώμην. εἰ γὰρ καὶ ὁ μίαν ἀφιέ-

ANNO CHRISTI 431.

ναι δύσφημον φωνὴν τολμήσας κατὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, δικαίως ὑπομένει τὰς ἐκ τῶν νόμων ἀγανακτήσεις· οὐ μᾶλλον ὁ ἀσεβὴς τὸ σύμπαν, ὁ τὸ εὐαγὲς ἡμῶν ἀνατρέπων μυστήριον, καὶ ἀναιρῶν τὴν οἰκονομίαν, ἢν ὁ ἅγιος καὶ φιλάνθρωπος τοῦ θεοῦ πατρὸς υἱὸς μονογενὴς δι' ἡμᾶς ἐπλήρωσε, καταξιώσας ἄνθρωπος γενέσθαι, ἵνα πάντας ἡμᾶς σώσῃ, καὶ ἀπαλλάξῃ τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἁμαρτίας καὶ θανάτου; πλὴν ἐθαυμάσαμεν τὴν σκληροκαρδίαν τοῦ ἀνδρός· οὐ γὰρ μετενόησεν, οὐδὲ ἔκλαυσεν ἐφ' οἷς εἰπεῖν ἐτόλμησε κατὰ τῆς δόξης τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν Εφέσῳ παραγεγονὼς τοῖς αὐτοῖς ἐκέχρητο λόγοις, καὶ πάλιν ἔδειξεν αὐτὸν φρονοῦντα τὰ διεστραμμένα· ὡς καὶ τῶν ἐπισήμων μητροπολιτῶν, καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων λόγους δικαίως πρὸς αὐτὸν κινούντων, εἶτα συγκλειόντων αὐτὸν διὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, καὶ διδαξάντων, ὅτι θεός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ σάρκα γεννηθεὶς, ἀθεμίτῳ φωνῇ χρησάμενος ἔφη· ἐγὼ διμηναῖον καὶ τριμηναῖον θεὸν οὐ λέγω· καὶ ἄλλα δὲ πρὸς τούτοις ἕτερα, ἀναιρῶν τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ μονογενοῦς. Δέδοται μὲν οὖν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ προθεσμία ἡ ἁγία πεντηκοστὴ παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων. τὸ γὰρ πρῶτον γράμμα, δι' οὗ κεκλήμεθα, τοῦτον ἔχει τὸν τύπον. κατηντήσαμεν δὲ ἐπὶ τὴν Εφεσίων πόλιν πρὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας· οὐ γὰρ ἦν καταφρονῆσαι δε-

infamem vocem contra piissimos Christianissimosque imperatores depromere ausus fuerit, merito legum indignationem non euadit: quanto iustius eam experiri par est illum penitus impium, qui sacrosanctum incarnationis mysterium euertere, ac dispensationem abolere conatus est, quam sanctus & benignus Dei Patris Filius vnigenitus propter nos impleuit, homo fieri non dedignatus, vt omnes nos saluos faceret, mundumque vniuersum a morte & peccato liberaret? Verum stupenda est viri huius duritia, mentisq; obstinatio. Neque enim pœnituit, neque ea fletu diluit, quæ contra gloriam omnium nostrum saluatoris Christi dicere ausus fuerat: quin etiam cum venisset Ephesum, iisdē rursum vsus est sermonibus, quibus ante; ac denuo certum omnibus indicium fecit, se a peruersa sentētia minime alienum esse. Itaque cum quidam celebriores metropolitani, piissimique episcopi, aduersus eum quæstionem merito mouerent, clareque ex diuina scriptura conuincerent, & ostenderent Deum esse illum, quem sancta virgo secundum carnem genuerat; in hanc sceleratam vocem prorupit: Ego bimestrem & trimestrem Deum non dico. Quibus alia addidit non pauca, vnigeniti incarnationem e medio plane tollens.

Ac terminus quidem sanctæ Synodo a piissimis imperatoribus positus erat sacra Pentecostes dies. Primæ enim illorum literæ, quibus euocabamur, ita continent. Hanc autem præstitutam diem nos nostro aduentu in ciuitatem Ephesiorum anteuertimus: neque enim decebat, vt domi-

norum edicta negligeremus. Verum posteaquam piissimum religiosissimumque Ioannem episcopum Antiochenum aduentare accepissemus, adhuc sexdecim dies expectauimus, cum tamen tota Synodus reclamaret, asserens illum consessui interesse non velle, quod metueret, ne forte reuerendissimus Nestorius, qui ex illius ecclesia assumptus fuerat, loco suo moueretur: quæ res ipsi fortasse iustum pudorem incuteret. Quam suspicionem veram extitisse, ipsa postea experientia liquido ostendit: nam distulit aduentum suum. Etenim nonnulli ex orientalibus eius episcopis, ab illo præmissi, hæc denuntiarunt: Præcepit nobis dominus Ioannes episcopus, vt vestræ pietati dicamus: Si tardauero, quod facturi estis, id faciatis. Sancta itaque Synodus octauo & vigesimo die mensis Pauni, vt Alexandrini vocant, in ecclesia magna, quæ appellatur sancta Maria, congregata, missis quibusdam religiosissimis episcopis, Nestorio denuntiat, vt veniat, sibique non desit, ac de iis quæ scripserat & docuerat, coram rationem reddat. Ille autem primo respondit; Considerabo, & videbo. Accersitus est altera citatione per sanctissimos quosdam episcopos, iterum a sancta Synodo ad eum missos. Ille vero rem tum commisit plane indignam. Nam milites a Candidiano magnificentissimo comite acceptos, ante ædes in quibus versabatur, collocauit cum fustibus, vt arcerent, si qui forte ad illum ingredi vellent. Cum autem sanctissimi episcopi qui missi fuerant, perseuerarent, vnum hoc asserentes, se non adesse vt asperum quid-

καθολικῶν δογμάτων. ὅτε δὲ ἀκηκόαμεν ἔρχεσθαι τὸν θεοφιλέστατον καὶ θεοφιλέστατον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην, ὑπερεμείναμεν ἡμέρας ἑκκαίδεκα· καίτοι πάσης τῆς συνόδου βοώσης καὶ λεγούσης, ὅτι ἐκεῖνος οὐ βούλεται συνεδρεῦσαι· δέδοικε γὰρ μὴ ἄρα καθαίρεσιν ὑπομείνῃ ὁ ἁγιώτατος Νεστόριος, ληφθεὶς ἐκ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίας, καὶ ἴσως τὸ πρᾶγμα αἰσχύνῃ. ὃ καὶ ἔδειξε καὶ ἡ πεῖρα τὸ λοιπὸν γλαφυρώς· ὑπερέθετο γὰρ τὴν ἔλευσιν. προλαβόντες γάρ τινες τῶν σὺν αὐτῷ θεολαβεστάτων ἐπισκόπων ἐκ τῆς ἀναπολῆς, ἔφησαν· ἐνετείλατο ἡμῖν ὁ κύριος Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος εἰπεῖν τῇ θεοσεβείᾳ ὑμῶν, ὅτι ἐὰν βραδύνω, προσμείνατε· ὁ προσμείνατε. σωαχθεῖσα τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος τῇ κγ΄ Ἀλεξανδρεῖς ὀγδόῃ καὶ * εἰκάδι τοῦ Παυνὶ μηνὸς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ καλουμένῃ ἁγίᾳ Μαρίᾳ, ἐκάλεσεν αὐτὸν, πέμψασα θεολαβεστάτους ἐπισκόπους, ὥστε ἐλθεῖν αὐτὸν, καὶ συσῆσαι * ἑαυτῇ, καὶ ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἐδίδαξε καὶ ἔγραψεν. ὁ δὲ τὸν μὲν πρώτην ἀπόκρισιν ἐποιήσατο λέγων· ὅτι σκέψομαι καὶ ὄψομαι. κέκληται δευτέρᾳ προγνωστικῷ πρὸ τῆς ἁγίας συνόδου, πάλιν πεμφθέντων πρὸς αὐτὸν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων. ὁ δὲ πρᾶγμα ποιῶν ἄτοπον, σπασπώτας λαβὼν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Καντιδιανοῦ, ἔστησε πρὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ μετὰ ῥοπάλων * κωλύων εἰσελθεῖν τινα πρὸς αὐτόν. ὡς δὲ ἐπέμψαν οἱ πεμφθέντες ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, λέγοντες· ὅτι ἐδεῖ χαλεπὸν ἦλθο-

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

μὲν εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι, ἀλλ' ἡ ἁγία σύνοδος αὐτὸν καλεῖ· ἀφορμαῖς ἐκέχρητο διαφόροις, ὡς μὴ θέλων ἀνελθεῖν· ἐπέπληττε γὰρ * αὐτῷ τὸ συνειδός. εἶτα κεχρήμεθα καὶ τρίτῳ παραναγνωστικῷ· καὶ πάλιν πεμφθέντων ἐπισκόπων πρὸς αὐτὸν ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν, πάλιν τῇ τῶν στρατιωτῶν ἐχρήσατο βίᾳ, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν. καθεσθεῖσα τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος, καὶ ἀκολουθήσασα τοῖς τῆς ἐκκλησίας θεσμοῖς, καὶ ἀναγνοῦσα τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ καὶ τὰς ἐξηγήσεις, καὶ εὑροῦσα δυσφημιῶν αὐτὰς μεστάς· μαρτυρησάντων δὲ καὶ ἐπισήμων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων μητροπολιτῶν, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ Εφεσίων καὶ πρὸς ἡμᾶς διαλεγόμενος, σαφῶς εἴρηκεν, ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ὁ Ιησοῦς· καθεῖλεν αὐτὸν, καὶ δικαίαν καὶ ἔννομον τὸν ψῆφον ἐξηνέγκε κατ' αὐτοῦ. Επειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαῖον, ταῦτα αὐτὰ μαθοῦσαν τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν, διδάξαι οὓς χρὴ μάλιστα αὐτὰ μαθεῖν, ἵνα μὴ συναρπάζῃ ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ συσπουδάζοντες αὐτῷ, ταῦτα ἀναγκαίως μεμήνυκα. ἔχομεν δὲ καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ιωάννου ἐπιστολὴν γραφεῖσαν πρὸς αὐτὸν, δι' ἧς σφόδρα αὐτῷ ἐπιτιμᾷ, ὡς καινὰ καὶ ἀσεβῆ δόγματα εἰσενεγκόντι εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ παραλύοντι τὸ κήρυγμα τὸ ἐκ τῶν ἁγίων * εὐαγγελιστῶν καὶ ἀποστόλων παραδοθὲν ταῖς ἐκκλησίαις. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν δύναται πρὸς τὰς ἑαυτοῦ δυσφημίας εἰπεῖν, προφασίζεται· ὅτι παρεκάλεσα ἡμέρας τέσσαρας ὑπερτεθῆναι, ἕως ἂν παραγένηται ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπος, καὶ οὐκ ἐνδεδώκασι· καίτοι τοῦ μνημονευθέντος Ιωάννου ἁγιωτάτου ἐπι-

*αὐτὸν

*πατέρων

piam dicerent, vel audirent, sed vt iuxta sanctæ Synodi mandatum ipsum vocarent; variis vsus est excusationibus, vt qui conscientia sua redargutus venire nollet. Vsi sumus tertia deinde citatione, ac diuersarum prouinciarum episcopis denuo ad illum destinatis, ille rursus militum violentiam adhibuit, neque accedere voluit. Cum ergo sancta Synodus consedisset, necnon ecclesiasticis sanctionibus insistens, illius epistolas & expositiones legisset, lectasq; blasphemiis plenas comperisset; & quidam præterea insignes piissimique episcopi metropolitani testati essent, quod in ipsa quoque Ephesiorum ciuitate cum ipsis disceptãs, Iesum Deum esse aperte negasset; ipsum deposuit, ac iustam legitimamque sententiam in illum protulit.

Quia vero necessarium est, vt pietas vestra, hæc ipsa comperta habens, illos quoque de his commonefaciat, quos ea maxime scire oportet, ne vel ipse, vel alii illius fautores honestis verbis quẽquam subripiant, operæ precium censui, vt hæc indicarem. Habemus quoque Ioannis piissimi religiosissimique episcopi epistolam ad eum perscriptam, qua sane acriter illum increpat, tamquam qui noua & impia dogmata in ecclesias inuexerit, sanctorumque euangelistarum & apostolorum doctrinam ecclesiis traditam euertat. At quia nihil ad blasphemiarum suarum defensionem afferre potest, noxæ suæ velamen quærens, ait: Quatuor dierum dilationem petii, donec veniret episcopus Antiochenus, & noluerunt concedere: cum tamen memoratus sanctissimus episcopus

Ioannes venire recusasset. Nam si adesse voluisset, quorsum pertinuit, vt per suos episcopos significaret: Si tardauero, quæ facturi estis, facite? Noluit enim, vt dixi, interesse, sciens fore vt sancta Synodus depositionis sententiam in Nestorium, qui aduersus omnium nostrum saluatorem Christum impia blasphemaque verba protulerat, omnino ferret. Quoniam vero, vt intellexi, relationes a magnificentissimo comite Candidiano delatæ sunt, cauti ac vigilantes estote, ac docete, commentarios rerum in Nestorii depositione gestarum nondum perfecte conscriptos esse: vnde ne ad religiosos quidem victoresq; imperatores nostros relationem, quæ mitti debet, adhuc mittere potuimus: at, Deo bene fauente, vna cum commentariis mittetur, si modo nobis mittere liceat, qui perferre queat. Quod si commentariorum & relationis series tardauerit, sciatis nos, quo minus mittamus, impediri. Valete.

σκόπου παραιτησαμένου τὴν ἄφιξιν. εἰ γὰρ ἤθελε παρεῖναι, διὰ τί ἐμήνυσε διὰ τῶν ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ ἐπισκόπων· ὅτι ἐὰν βραδύνω, πράττετε ὃ πράττετε; ὡς γὰρ ἔφην, οὐκ ἠθέλησε παρεῖναι, εἰδὼς ὅτι πάντως ἡ ἁγία σύνοδος καταψηφιεῖται Νεστορίου τὴν καθαίρεσιν, ὡς ἀσεβῆ καὶ δύσφημα λαλήσαντος κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. ἐπεὶ οὖν, ὡς ἔμαθον, ἀνηνέχθησαν ἀναφοραὶ παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ, νήψατε, διδάσκοντες ὅτι οὔπω τὰ ὑπομνήματα τὰ πεπραγμένα ἐπὶ τῇ καθαιρέσει αὐτοῦ ἐτελειώθησαν ἐν χάρταις· διὸ οὐκ ἠδυνήθημεν οὔτε τὴν ἀναφορὰν πέμψαι, τὴν ὀφείλουσαν πεμφθῆναι πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ νικητὰς ἡμῶν βασιλεῖς. σὺν θεῷ δὲ εἰπεῖν, καταλήψεται ἡ ἀναφορὰ μετὰ τῶν ὑπομνημάτων, ἂν τέως ἡμῖν συγχωρηθῇ πέμψαι τὸν διακομίσαι δυνάμενον. ἂν τοίνυν βραδύνῃ ἡ τῶν ὑπομνημάτων καὶ τῆς ἀναφορᾶς ἄφιξις, γινώσκετε, ὅτι οὐ συγχωρούμεθα πέμψαι. ἔρρωσθε.

ANNO CHRISTI 431.

Nestorii & episcoporum qui cum illo erant, de actis sanctæ Synodi relatio, antequam Ioannes Antiochenus episcopus Ephesum venisset, ad imperatores scripta.

Αναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων πρὸς τοὺς βασιλέας, περὶ τῶν πεπραγμένων παρὰ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Εφέσῳ τοῦ Ἀντιοχείας.

AD Ephesiorum ciuitatem a pietate vestra conuocati, citra vllam cunctationem eo nos contulimus. Pias autem literas vestras secuti, voluimus piissimorum episcoporum vndecumque venientium, præcipue vero magnæ ciuitatis Antiochenæ episco-

ΕΙΣ τὴν Εφεσίων πόλιν συγκληθέντες ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, καὶ ἀνυπερθέτως παραγενόμενοι, ἐβουλήθημεν τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν ἑπόμενοι γράμμασιν, ἀναμεῖναι τοὺς πανταχόθεν ἀφικνουμένους θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, μάλιστα δὲ τοῦ ἁγιώτατον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως,

ANNO CHRISTI 431.

καὶ τοῦ σὺν αὐτῷ θεοφιλεστάτους μητροπολίτας ἐπισκόπους, καὶ τοῦ ἀπὸ τῆς Ιταλίας καὶ Σικελίας, καὶ οὕτω κοινὸν ἁπάντων ποιῆσαι συνέδριον, καὶ κοινῇ ψήφῳ κυρῶσαι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων τὴν πίστιν. καὶ γὰρ πολλαὶ μετ' ἐκείνην γινόμεναι σύνοδοι οὐδὲν καινοτομῆσαι κατ' ἐκείνης ἐτόλμησαν· ἀλλ' ἐκείνῃ *πάντες ἐμμένειν ἐνομοθέτησαν. ὡς δὲ εἴδομεν τοῦ ἀπ' Αἰγύπτου δυσχεραίνοντας, καὶ οἰομένους ἡμᾶς *ἁπλῶς ἀναβολαῖς κεχρῆσθαι, ὑπεσχόμεθα συνεδρεύειν, ὁπόταν ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Κανδιδιανὸς, ἀπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τούτου χάριν ἀποσταλεὶς, συγκαλέσαι ἡμᾶς βουληθείη· ταῦτα δὲ καὶ αὐτῷ διὰ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐδηλώσαμεν. ἐπεὶ δὲ ἔγνω αὐτοῦ ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ τὸν ἁγιώτατον Ιωάννην τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἐπίσκοπον, καὶ τοῦ σὺν αὐτῷ πλησίον ὄντας· τοῦτο γὰρ αὐτῷ οἱ ἀποσταλέντες ὑπ' αὐτοῦ ἐδήλωσαν μαγιστριανοί· καὶ ἄλλοι δὲ ἠγγέλθησε ἐκ τῆς δύσεως θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι· παρηγγύησεν ἅπασιν ἀναμεῖναι πάντων τὴν παρουσίαν, κατὰ τὰ δόξαντα τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν *κορυφῇ. καὶ ἡμεῖς μὲν τὴν ἡσυχίαν ἠγαπήσαμεν, εἴξαντες τοῖς γραφεῖσιν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας. Αἰγύπτιοι δὲ καὶ Ασιανοὶ οὔτε τὸ κοινῇ συμφέρον ταῖς ἐκκλησίαις λογισάμενοι, οὔτε τὸν εἰρηνικὸν καὶ ἔννομον τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας σκοπὸν ἀποδεξάμενοι, μᾶλλον δὲ καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοὺς, καὶ τοῦ βασιλικοὺς θεσμοὺς πατήσαντες, ἔφυγον μὲν τὴν ἀκόλουθον καὶ σύμφωνον τῆς πίστεως ὁμολογίαν, ῥῆξαι δὲ ἴσως τὸ

*πάντῃ

*ἴσως, οὐχ ἁπλῶς

*κεφαλῇ.

pi cum piissimis eiusdem metropolitanis episcopis, ceterorumque qui ex Italia & Sicilia expectabantur, aduentum opperiri, atque ita communem omnium consessum instituere, communique suffragio sanctorum patrum Nicænorum fidem confirmare. Etenim cum multæ post illam Synodi sint celebratæ, nulla vnquã aliquid contra illam ausa est innouare, sed illi insistendum esse sanxerunt omnes. At posteaquam resciuimus, Ægyptios episcopos moram istam impatientius ferre, arbitrantes quod callide vteremur dilatione; recepimus communi consessui præsto nos futuros, vbi primum Candidianus magnificentissimus deuotorum domesticorum comes, qui eius rei causa a vestra pietate huc destinatus fuerat, conuocare nos vellet: atque hoc ipsum quoque per piissimos episcopos illi significauimus. Verum vbi magnificentia illius cognouit, tum Ioannem sanctissimum Antiochiæ episcopum vna cum collegis suis propediem adfuturum, (hoc enim magistriani, quos ille miserat, indicauerant) tum alios quoque ex occidente episcopos aduentare; omnes admonuit, vt iuxta religiosæ celsitudinis vestræ placitum omnium aduentum præstolarentur. Nos itaque pietatis vestræ scriptis non refragantes, quieti mansimus. Porro Ægyptii & Asiatici non cogitantes quid in rem communem ecclesiis foret, ac pacificum legitimumque pietatis vestræ scopum detrectantes, imo vero ecclesiasticas, imperatoriasque sanctiones contemnentes, ordinatam ac concordem fidei confessionem effugerunt, & forte ec-

cleſiaſtici corporis diſſolutionem machinantes, ſoli ipſi concilium celebrarunt; rem vtique ab eccleſiæ conſuetudine, & pietatis veſtræ literis, paulo ante ſcriptis, alienam agentes. Siquidem veſtræ pietatis literæ continebant, vt vna & conſonans ab omnibus fides, tam euangelicis, quam apoſtolicis literis, & ſanctorum patrum dogmatibus conuenienter exponeretur. Verum prædicti nihil horum omnium curantes, ea inter ſeipſos patrare feſtinarunt, quæ ab omnibus veſtra maieſtas cognoſcet. Suis porro ſatellitibus per forum diſpertitis, totam ciuitatem tumultu compleuerunt. Hi noſtras domos circumcurſitabant: hi impetu facto communẽ noſtrum cõſeſſum perturbabant, extrema quædam minitantes. Huius autem tantæ ſeditionis auctor & anteſignanus fuit Memnon Epheſiorum epiſcopus. Hic etenim ſanctas eccleſias, ſanctorumque martyrum ædes, & ſacroſanctam apoſtoli (Ioannis) baſilicam nobis præcluſit, vt neque hoſtiliter agitatis perfugium vllum ad eas pateat: his vero magnam eccleſiam aperuit, idoneamque conſeſſui ſedem ibidem præparauit: nobis autem omnibus mortem eſt interminatus. Supplices proinde pietatem veſtram rogamus, precamur, obteſtamurque, poſteaquam pii Chriſtianiq; culminis veſtri literis morem gerentes in hanc Epheſiorum ciuitatem, barbaricorum illorum inſultuum prorſus inſcii, deuenimus, vt iubeat vel nos inoffenſos cuſtodiri, legitimamque Synodum haberi; nullo ad eam vel clerico, vel monacho, ſiue is ex noſtris, ſiue ex Ægyptiis fuerit, admiſſo; ſed ἐκκλησιαστικὸν ἐτελήσαντες σῶμα, καθ' ἑαυτοὺς συνηθροίσθημεν· ἀλλὰ τὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἐργαζόμενοι, καὶ τὴν ἔρριζον γραφέντων πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐσεβείαν γραμμάτων μίαν καὶ πρὸ πάντων * συμφωνίαν ἐκτεθῆναι πίστιν, εἰ τοῖς ὑπὸ τὴν ὑμετέραν εὐσεβείας γράμμασιν ὑποταλεῖσι διηρθρώσατε, πρόσφορον τοῖς τε εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς γράμμασι, καὶ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων δόγμασιν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων λογισάμενοι οἱ πρόρριμμένοι, καθ' ἑαυτοὺς μὲν ἔπραξαν, ἃ πρὸ πάντων τὸ ὑμέτερον εἶδος κράτος. τοῦτ' οὖν αὐτοῖς γραῦς ὑπὸ τὴν ἀγορὰν διαπείραντες, συγχύσεως τὴν πόλιν ἐνέπλησαν, τὰς οἰκίας ἡμῶν πρεσβεύοντες, δημοσίᾳ δ' ὑπόντες, τὸ κοινὸν ἡμῶν συνέδριον διαταράττοντες, ἀνήκεστα ἅπαντα ἀπειλοῦντες. Μέμνονος τοῦ ὑποσκόπου τοῦ ἄρχοντος τῆς στάσεως γενομένου, καὶ τὰς μὲν ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ τὰ ἅγια μαρτύρια, καὶ τὸ ἅγιον ἀποστόλιον ἡμῖν ἀποκλείσαντος, ἵνα μηδὲ προσφυγεῖν ἐλαυνόμενοι δυνηθῶμεν· ἐκείνοις δὲ τὸ μεγάλιον ἐκκλησίαν ἀνοίξαντος, καὶ συνεδρεύειν ἐκεῖ πρασκευάσαντος, καὶ πᾶσιν ἡμῖν θάνατον ἀπειλήσαντος. δεόμεθα οὖν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, καὶ ἀντιβολοῦμεν, καὶ ἱκετεύομεν, ὅπως τοῖς τῆς ὑμετέρας * κεφαλῆς γράμμασι τὸ φιλοχρείστου ἐξῇ τοῖς ἐν Ἐφεσίων καὶ ἐλαύνομεν, ἀγνοοῦντες τὰς βαρβαρικὰς ταύτας ἐφόδους, κελεῦσαι ἡμᾶς ἢ ἀνεπιρεάστους φυλαχθῆναι, καὶ ἐννόμως τὸ συνέδριον γενέσθαι, μηδενὸς τῶν κληρικῶν, ἢ τῶν μοναζόντων, μήτε τῶν ἡμετέρων, μήτε τῶν Αἰγυπτίων, ἐπισύντος τῷ συνεδρίῳ, μήτε τινὸς τῶν ἀκλή-

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431. ἀκλήτως ἐληλυθότων ἐπισκόπων, ἐπὶ τὰ ἁγία συνόδου· δύο δὲ σὺν τῷ μητροπολίτῃ ἀφ' ἑκάστης ἐπαρχίας τοὺς ἐκκρίτους, καὶ δυναμένους τὰ τοιαῦτα εἰδέναι ζητήματα, εἰς τὸ συνέδριον συνεισελθεῖν, καὶ μετ' εἰρήνης καὶ συμφωνίας τὴν τῶν ἁγίων πατέρων βεβαιῶσαι πίστιν· ἢ κελεῦσαι ἡμᾶς ἀκινδύνως τὰ οἰκεῖα καταλαβεῖν· ἀπειλοῦσι γὰρ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς ἡμᾶς ἀποστερεῖν.

neque vllo episcopo ex iis qui non vocati accesserunt, ad turbandam sanctam Synodum : ex qualibet autem prouincia duo selectos, & talium quæstionum non ignaros, vna cum metropolitano ad consessum admitti, admissosque sanctorum patrum fidem cum pace & concordia stabilire, & confirmare : vel certe iubeat, vt tuto nobis ad propria redire liceat. nam ipsam quoque vitam nobis se erepturos comminantur.

Καί εἰσιν οἱ ὑπογράψαντες.

Sunt autem qui subscripserunt.

Νεστόριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως.

Nestorius episcopus Constantinopolitanus.

Φρεττίλας ἐπίσκοπος Ἡρακλείας τῆς Θρᾴκης.

Fritilas Heracleæ Thraciæ episcopus.

Ἑλλάδιος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ.

Helladius Tarsi episcopus.

Δεξιανὸς ἐπίσκοπος Σελευκείας τῆς Ἰσαυρείας.

Dexianus episcopus Seleuciæ Isauriæ.

Ἱμέριος ἐπίσκοπος Νικομηδείας.

Himerius Nicomediæ episcopus.

Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας μητροπόλεως.

Alexander Apameæ metropolis episcopus.

Εὐθήριος ἐπίσκοπος Τυανέων.

Eutherius Tyanorum episcopus.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Θεσσαλίας.

Basilius Thessaliæ episcopus.

Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀναζαρβοῦ.

Maximus Anazarbi episcopus.

Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως Εὐφρατησίας.

Alexander Hierapolis Euphratesiæ episcopus.

Δωρόθεος ἐπίσκοπος Μαρκιανουπόλεως τῆς Μυσίας.

Dorotheus Marcianopolis Mysiæ episcopus.

Anno Christi 431.

Sacræ Synodi ad religiosissimos imperatores de Nestorii depositione relatio.

Αναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλέας περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου, παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου.

Religiosissimis Deoque amabilissimis Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis, sancta Synodus per Christi gratiam, vestræque maiestatis nutum in Ephesiorum metropoli congregata.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις, Θεοδοσίῳ καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀεὶ Αὐγούστοις, ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ χάριτι Χριστοῦ, καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει.

VESTRA pietas, Christianissimi, Deoque amabilissimi imperatores, veram fidem a progenitoribus acceptam quotidianis incrementis augere non desinens, plurimam curam veritatis dogmatibus impendit. De quibus etiam, cum ex Nestorii prædicatione & doctrina, a sanctorum patrum, ac sanctissimorum apostolorum & euangelistarum traditione prorsus aliena, exorta fuisset perturbatio non solum in magna illa ciuitate, verum etiam in toto terrarum orbe, vestra maiestas sanctas ecclesias turbari, fideique & veræ pietatis dogmata adulterari non est passa: verum ex omni metropoli piissimos metropolitanos, qui episcopos adducerent, & aliquos aliarum ciuitatum episcopos ad diem Pentecostes conuenire iussit, quod vtique temporis spatium ad eum conuentum satis futurum videbatur. Cum omnes itaque iuxta præstitutum nobis terminum Ephesum venissemus, accidit vt Ioannes sanctissi-

ΕΚ προγόνων τὴν ἀληθῆ πίστιν παραλαβοῦσα ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, ὦ φιλόχριστοι καὶ θεοφιλέστατοι βασιλεῖς, καὶ ταύτην ὁσημέραι αὐξάνουσα, φροντίδα πλείστην τῶν τῆς ἀληθείας ποιεῖται δογμάτων. ὑπὲρ ὧν καὶ ταραχῆς γενομένης οὐ μόνον ἐν ἐκείνῃ τῇ μεγάλῃ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, ἐκ τῶν κηρυχθέντων τε καὶ διδαχθέντων παρὰ Νεστορίου δογμάτων, ἀλλοτρίων ὄντων τῆς τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τῆς τῶν ἁγιωτάτων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν παραδόσεως, οὐ * παρεῖδε τὸ ὑμέτερον κράτος ταραττομένας τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ νοθευόμενα τὰ τῆς πίστεως καὶ τὰ τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας δόγματα, ἀλλ' ἐκ πάσης μητροπόλεως συναχθῆναι ἐκέλευσεν ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια τοὺς θεοσεβεστάτους μητροπολίτας, ἐπισκόπους ἐπαγομένους, καί τινας τῶν ἄλλων πόλεων ἐπισκόπους, καιρὸν αὐτάρκη πρὸς τὴν συνδρομὴν, τῶν ἄχρι τῆς πεντηκοστῆς ὁρίσασα. καὶ δὴ πάντων ἡμῶν συνειλεγμένων ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμῖν προθεσμίαν, βραδῦναι

* [illegible]

ANNO CHRISTI 431.

σωνέβη τ ἀγιώτατον Ιωάννην τ Αντιοχείας ἐπίσκοπον. ἀλλ' ὑποπτεύοντες ἡμεῖς τῆς ὁδοῦ τ δυσχέρειαν αἰτίαν γεγονέναι τῆς βραδυτῆτος, ἀνεβαλόμεθα πρὸ ἀκρόασιν ἐπὶ χρόνον δέκα ἡμερῶν ἃ ἐξ ὑπὸ τ ὡρισμένης προθεσμίας πρὸ τ ὑμετέρου κράτους· καὶ οἱ μὲν τῶν ἁγίων ἐπισκόπων ὑπὸ γήρως πιεζόμενοι, τ ἐπὶ ξένης διαζιβιῶναι ἐκ ἔφερον· οἱ δὲ ἐν ἀῤῥωστίᾳ ἐκινδύνευον· τινὲς δὲ καὶ τὸ τέλος ὑπεξῆλθον τοῦ βίου ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει· ἄλλοι δὲ πενίᾳ σφιγόμενοι, προσιόντες ἡμῖν, κατεπίεζον πρὸ ἀκρόασιν. μιᾷ δὲ δεκαὲξ ὅλας ἡμέρας, ἀπὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἀριθμουμένας, συνεκροτήσαμεν πρὸ ἀκρόασιν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων Ιωάννης διὰ Αλεξάνδρου Απαμείας, καὶ Αλεξάνδρου Ιεραπόλεως, τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, προλαβόντων αὐτὸν, ἐδήλωσεν ἡμῖν ἔχεσθαι τῆς ὑποθέσεως, τῇ πλείονι βραδυτῆτι ἐβάρησε πρὸ ἁγίαν συνοδον οὐχ ὁρμῶν. συναχθέντων τοίνυν ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ μηνὸς Ιουνίου δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τῶν Ρωμαίων, καὶ περὶ μιᾶς *παρακαλεσάντων δι' εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων τὸν θαυμασὸν Νεστόριον, συνεδρεῦσαί τε ἡμῖν, καὶ κοινωνῆσαι τῆς περὶ τῆς εὐσεβείας τε καὶ πίστεως ζητήσεως, οὐδεμιᾶς παρ' αὐτῷ τετυχηκάμεν ἀποκρίσεως, δηλώσαντος τοῦτο μόνον διὰ τῶν ἀπεσταλμένων· ὅτιπερ σπέρδομαι, καὶ ἐὰν δοκιμάσω, ἅπασιν. Τῇ οὖν ἑπαύριον συναχθέντες ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ καλουμένῃ Μαρίᾳ, περιειμένου

*καλουμένων

mus eccleſiæ Antiochenæ epiſcopus aduentum ſuum differret. At nos itineris difficultatem tarditatis cauſam rati, poſt terminum nobis a veſtra maieſtate præfinitum elapſum, ſexdecim totos dies ſeſſionem diſtulimus. Iam vero alii quidem ſanctorum epiſcoporum ſenio confecti, in extera regione morari non ſuſtinebant; alii aduerſa valetudine in periculum vitæ adducebantur; nonnulli quoque ex illis in hac Epheſiorum metropoli diem extremum obierunt; quidam vero rerum penuria conſtricti, nos adeuntes inſtanter vrgebant, vt mox audientiam auſpicaremur. Exactis proinde ſexdecim integris diebus poſt Pentecoſten, ad ſynodicam audientiam conuenimus. Cum vero Ioannes quoque ſanctiſſimus eccleſiæ Antiochenæ epiſcopus per Alexandrum Apameæ, & Alexandrum Hierapolis, religioſiſſimos epiſcopos, quos præmiſerat, nobis ſignificauit, vt rem propoſitam aggrederemur; nondum comparens, longiori tarditate moleſtiam ſanctæ Synodo attulit. Itaque vigeſimo ſecundo die menſis Iunii ſecundum Romanos congregati ſumus, cum pridie per religioſiſſimos quoſdam epiſcopos admirabilem illum Neſtorium, vt noſtro conſeſſui ſeſe adiungeret, pietatiſque & fidei examinationi vna nobiſcum intereſſet, rogauiſſemus, nullumque ab eo reſponſum obtinere licuiſſet; ſed vnum hoc tantum per eos qui miſſi fuerant, renuntiaſſet: Rem perpendam, & ſi ita viſum fuerit, adero. Cum igitur ſequenti die in ſancta & magna eccleſia, quæ appellatur Maria, conueniſſemus,

ſanctumque euangelium, quod ipſum Chriſtum præſentem nobis monſtrabat, in throno, qui medium locum obtinebat, propoſitum eſſet, Canonum forma ſeruata, tres rurſum alios ſanctiſſimos epiſcopos ad ipſum miſimus, monentes, vt ſanctæ Synodo ſeſe ſiſteret, ſuæque doctrinæ defenſionem proferret. At ille domo, in qua diuerſabatur, frequenti milite circumuallata, cum nullus tamen per id tempus in ciuitate tumultus eſſet, ſicut nec ante quoque vllus extiterat, ne reſponſo quidem legatos noſtros dignatus eſt. Porro autem cum Canones præſcribant, tertio quoque contumacem eſſe admonendum, miſſis iterum aliis ad illum epiſcopis, durum & immorigerum eundem inuenimus, eoſque qui miſſi ad illum fuerant, ad nos remittentem multa cum ignominia, multiſque oneratos conuiciis, militum opera, qui domum illius tuebantur.

Quia ergo æquum non erat, poſteaquam ille conſcientiæ ſuæ improbitate impeditus accedere nolebat, vt tanta Synodus congregata maneret otioſa; non potuimus fidei & pietatis dogmata non diſcutere. Ac primo actorum monumentis religioſas pietatis veſtræ literas ſuo fulgore præfiximus: poſt has ſacræ fidei expoſitionem præmiſimus, quæ primo a ſanctis apoſtolis nobis tradita, poſtea fuit a trecentis decem & octo ſanctiſſimis patribus in metropoli Nicæna a ſanctæ memorię Conſtantino congregatis expoſita: cuius Conſtantini rectam fidem veſtra maieſtas illuſtriorem oſtendit. Ac principio quidem Cyrilli religioſiſſimi ſanctiſſimiq; τῦ ἁγίου διαγγελίε ἐν τῷ μεσαιτάτῳ θρόνῳ, καὶ αὐτὸν ἡμῖν προκείμενα τὸ Χριστὸν δεικνύοντος, ἡμεῖς μὲν κατὰ τὰ τῶν κανόνων ἀκολουθίαν καὶ αὖθις ἀπεστείλαμεν πρὸς αὐτὰ ἕξ ἕτερους ἁγιωτάτους ἐπισκόπους, παρακαλοῦντες ἀπαντῆσαι εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, καὶ τῆς διδασκαλίας αὖθις τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι. ὁ δὲ περιῳκοδόμητο τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν κυκλοθεν πρασκευάσας· καίτοι μηδενὸς ὄντος, μήτε μὲν νῦν θορύβου καθ' ὅλην τὴν πόλιν· οὐδὲ ἀποκρίσεως τοῦ ἀποσταλέντας ἠξίωσε. τὸ δὲ κανόνων παρακελευομένων τῇ τρίτῃ κλήσει * παρακαλεῖσθαι (W) ἀπειθοῦντα, ἀποστείλαντες πρὸς αὐτὸν αὖθις ἑτέρους ἐπισκόπους, ἀπειθοῦντα εὕρομεν καὶ ἀποπέμποντα τοὺς ἀπεσταλμένους μετὰ πολλῆς αἰσχύνης καὶ ὕβρεως διὰ τῶν θεραπόντων τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἐσώτων περιόντων. ἐφ' οἷς ἐκρίναμεν τοσαύτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ συνελθούσῃ ἄτοπον μεῖναι, ἐκείνου κακῷ σωφρονήσαντος μὴ ἀπαντήσαντος, περὶ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας ἀναγκαίως ἐκτιθέμεθα ὅρισμα, προλάμπειν τῶν παραπομένων ὑπομνημάτων τυποῦσαν τὸ θεοφιλὲς γράμμα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας· μεθ' ὃ περὶ ἔκθεσιν τῆς εὐσεβοῦς πίστεως προθέντες, τῆς πρότερον μὲν παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἀποστόλων παραδεδομένης ἡμῖν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐκτεθείσης παρὰ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων ἐν τῇ Νικαέων μητροπόλει συνηγμένων παρὰ τοῦ ἁγίοις Κωνσταντίνου, οὗ περὶ ὀρθὴν πίστιν λαμπροτέραν ἐπέδειξε τὸ ὑμέτερον κράτος. καὶ τῇ ἐκθέσει ταύτῃ προτέρου μὲν τὰς περὶ τῆς πίστεως ὑπολαὰς τῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συγκρίναντες, συμφώνους εὑρομεν τοῖς τε δόγμασι καὶ νοήμασι, καὶ κατ' οὐδὲν ἀπηλλοτριωμένην τὴν αὐτοῦ διδασκαλίαν τῆς εὐσεβοῦς ἐκείνης ἐκθέσεως. ἐπεὶ δὲ λοιπὸν ἐλείπετο δοκιμασθῆναι τὰ δόγματα τὰ κηρυχθέντα παρὰ τοῦ θαυμασιωτάτου Νεστορίου· οὐ γὰρ ἄδηλα ἦν, ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ διαῤῥήδην κηρυττόμενα, καὶ ἐν βίβλοις, καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις διαλέξεσι φανερῶς ἀκροώμενα, καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ τῶν Εφεσίων μητροπόλει πρός τινας τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ὑπ' αὐτοῦ φανερῶς εἰρημένα· οὐδὲ γὰρ ἐπαύετο λέγων· οὐ δεῖ λέγεσθαι θεὸν τὸν δι' ἡμᾶς ἄνθρωπον γεγενημένον· ὀνειδίζων θεότητι τὰ ἀνθρώπινα, ἃ οὐ δι' ἀσθένειαν, ἀλλὰ διὰ τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν ἀνεδέξατο· διαγελῶν δὲ ὥσπερ τὸ σεπτὸν καὶ θεῖον ἡμῶν μυστήριον, διαλεγόμενος πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους, τετόλμηκεν εἰπεῖν· ὅτι ἐγὼ τὸν διμηναῖον καὶ τριμηναῖον θεὸν οὐ λέγω· καὶ ταῦτα πρὸ τριῶν ὅλων ἡμερῶν τῆς ἁγίας συνόδου, καθὰ καὶ ἡ τῶν ὑπομνημάτων περιέχει πίστις· ἀναγκαίως καὶ ταῦτα συγκρίναντες τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων, μαχόμενά τε εὑρίσκομεν, καὶ πάντῃ ἐναντία τῆς καθολικῆς ἡμῶν πίστεως καὶ ἀποστολικῆς, ὡς μηδὲ δεῖσθαι ἀπολογίας Νεστόριον, ἀλλὰ αὐτὸν ἑαυτοῦ γίνεσθαι καθ' ἑκάστην κατήγορον, ἐμμένοντα τοῖς διεφθαρμένοις αὐτοῦ δόγμασι, καὶ ἐναντίοις παντελῶς τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως.

archiepiscopi epistolas de fide conscriptas cum hac expositione contulimus, collatasque dogmatibus ac sententiis consentaneas comperimus, nec vlla in re doctrinam eius a pia illa expositione discrepantem. His porro transactis, quoniam reliquum videbatur, vt diuulgata dogmata ab admirabilissimo Nestorio discuteremus; (erant autem illa minime obscura, vt quæ in epistolis & libris eius dilucide extarent expressa, & ex publicis eiusdem sermonibus audita fuissent, quæq; in ipsa Ephesiorum metropoli, dum priuatim cum piissimis quibusdam episcopis disceptat, palam ab illo prolata: neque enim dictitare cessabat, Deum dici non debere illum, qui nostri causa homo factus est: quasi vero humana, quæ non propter infirmitatem, sed propter suam erga nos benignitatem suscepit, aliquam diuinæ naturæ ignominiam afferant. idem, cum aduersus piissimos quosdam episcopos dissereret, diuinum illud adorandumq; mysterium nostrum tamquam deridens, dicere ausus est: Equidem bimestrem aut trimestrem Deum non dico: idque triduo ante quam sancta Synodus congregaretur, sicut & commentariorum fides id testatum facit) necessario hæc quoque cum sanctorum patrum expositione comparantes, inuenimus ea cum illis pugnantia, necnon catholicæ nostræ & apostolicæ fidei prorsus contraria, ita vt non opus esset, vt Nestorius horum rationem redderet, aut de his se expurgaret; cum quotidie suiipsius accusator esse pergeret, in peruersis suis dogmatibus, & catholicæ apostolicæque fidei nostræ omnino contrariis persistens.

Huius itaque rei causa ipsum quidem a sacerdotio, peruersaq; doctrinæ cathedra semouimus, canoniceque exauctorauimus; & laudauimus Cælestinum sanctissimum Deoque dilectissimum magnæ Romæ episcopum, qui ante nostram sententiam hæretica Nestorii dogmata condemnarat, nosque in ferenda contra ipsum sententia anteuerterat, prospiciens securitati ecclesiarum, & piæ salutarisque fidei a sanctis apostolis, euangelistis, sanctisq; patribus nobis traditæ, quam ille deprauata doctrina, cuius etiam condemnatus longe lateque sparsit semina, peruertere conatus fuerat. Vestrã ergo maiestatem iterum atq; iterum rogatam cupimus, vt vniuersam illius doctrinam e sanctissimis ecclesiis submoueri, eiusdemque libros vbicumque locorum repertos flammis tradi iubeat, per quos Dei gratiam, propter suam in nos benignitatem hominis facti, abolere contendit; quam ille non benignitatem, sed diuinitatis ignominiam censuit. Quod si quis vestras sanctiones spreuerit, ille vestræ dominationis indignationem formidet. Sic enim & apostolica fides per vestram pietatem munita, persistet illæsa; & nos omnes intentas pro vestra maiestate preces fundemus, per quã & Christus glorificatur, & fides roboratur, & gratia Dei omnibus hominibus illustris redditur. Porro autem, quo rei gestæ series clarius ac planius intelligatur, adiungere placuit actorum monumenta. Subscripserunt autem omnes, quotquot piissimi episcopi in superioribus commentariis ordine recensiti fuerunt.

Τούτου οὖ ἕνεκεν, αὐτὸν μὲν τῆς ἱερωσύνης, καὶ τῆς διεφθαρμένης ἐπαύσαμεν διδασκαλίας, καθαίρεσιν αὐτῷ κανονικῶς ποιησάμενοι· καὶ ἐπαινέσαντες τὸν θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον ἐπίσκοπον τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεστῖνον, περὶ τῆς ἡμῶν ψήφου καταγνόντα τῶν αἱρετικῶν δογμάτων Νεστορίου, καὶ περὶ ἡμῶν ἐξενεγκόντα τὸν κατ' αὐτοῦ ψῆφον, διὰ τοῦ τὰς ἐκκλησιὰς ἀσφάλισαν, καὶ τῆς παραδοθείσης ἡμῖν εὐσεβοῦς καὶ σωτηριώδους πίστεως πρά τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, & τῶν ἁγίων πατέρων· τοῦτο διασῴζειν ἐπεχείρησε τῷ διεφθαρμένῳ λόγῳ· * καὶ πολὺ τὸ πλῆθος, ὃ καταγνωσθὲν ἐξέχεε. τῆς δὲ ὑμετέρου δεόμεθα κράτους, κελεῦσαι πᾶσαν αὐτοῦ διδασκαλίαν αἱρεθῆναι ἐκ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, καὶ τὰ εὑρεσκόμενα ὁπουδηποτοῦν βιβλία πυρὶ παραδίδοσθαι, δι' ὧν ἀθετεῖν πέφυκε τὴν τοῦ θεοῦ χάριν, αὐθεφόπου γενομένου διὰ φιλανθρωπίαν· ἵνα αὐτὸς ἡ φιλανθρωπία, ἀλλ' ὕβρις ὡς * ἐνόμισε τῆς θεότητος· εἰ δέ τις καταφρονήσει τὰ διαταχθέντων, δεδιέναι τὴν ὑμετέρας κράτους τὴν ἀγανάκτησιν. οὕτω γὰρ καὶ ἡ ἀποστολικὴ πίστις ἄτρωτος διαμενεῖ, τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ κραταιουμένη· ἅπαντές τε ἡμεῖς ἐκτενεῖς τὰς εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου κράτους ποιησόμεθα, δι' οὗ Χριστὸς δοξάζεται, καὶ ἡ πίστις κραταιοῦται, καὶ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις γνώριμος γίνεται. περὶς δὲ σαφεστέρας καὶ ἐντελεστέρας εἴδησιν τῶν πεπραγμένων, συνέζευκται τὰ ὑπομνήματα· καὶ * ὑπέγραψαν πάντες οἱ παρόντες οἱ τοῖς ὑπομνήμασι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι.

ANNO CHRISTI 431.

* Ita. Vide mox.

* Ita. Vide mox.

ANNO CHRISTI 431.

Επιστολὴ τῆς συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως.

Synodi epistola ad clerum, populumque Constantinopolitanum.

Τῷ θεοσεβεστάτῳ κλήρῳ, καὶ τῷ λαῷ Κωνσταντινουπόλεως, παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου.

Sancta Synodus religiosissimo clero, populoque Constantinopolitano.

ΟΥΔΕΙΣ τολμήσας τῷ ἰδίῳ κτίσῃ ἀνθιστῶναι, ἔμενεν ἐκτὸς θείας δίκης, ἀλλ' εἴθις, ὅσον ἦκε καὶ εἰς ἀνθρωπίνην ὄψιν, ἡμείφθη μερικῶς, διὰ τὸ τὴν τελειοτέραν ἀμοιβὴν τῷ μέλλοντι καιρῷ κατ' ἀξίαν φυλάττεσθαι. ὅθεν καὶ Νεστόριος, ὁ τῆς δυσσεβοῦς αἱρέσεως ἀνακαινιστής, φθάσας εἰς τὴν Ἐφεσίων, ἔνθα ὁ θεολόγος Ἰωάννης, καὶ ἡ θεοτόκος παρθένος ἡ ἁγία Μαρία, τὴν συλλόγου τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων ξενώσας ἑαυτὸν, καὶ κακῷ τῷ συνειδότι ἀπαντῆσαι μὴ τολμήσας, μὴ τελείᾳ κλήσει, ψήφῳ δικαίᾳ τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ τῶν αὐτῶν θεοπνεύστου κρίσεως κατακέκριται, καὶ ἐκβέβληται ἐξηρέφως ἀπὸ παντὸς ὑπομνημάτων, πάσης ἱερατικῆς ἀξίας. χαίρετε τοίνυν εἰς κυρίῳ πάντοτε, καὶ πάλιν ἐρῶ, χαίρετε· καθήρηται γὰρ τὸ σκάνδαλον, καὶ ἐξερρίζωται τὸ ζιζάνιον ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ πνευματικοῦ γεωργίου. ὑμεῖς δὲ διαζωπυρήσατε, καὶ λαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐκποδὼν ἐλάσατε σὺν τῆς μιαρᾶς καὶ βεβήλου καινοφωνίας ἐργάτας· ἔσται γὰρ ὑμῖν ὁ μισθὸς οὐκ ἐλάττων τῶν ἐνταῦθα κεκμηκότων. πάντας ὑμᾶς ἀσπάζονται οἱ σὺν ἡμῖν γνήσιοι ἀδελφοί.

NEMO vnquam creatori suo obsistere ausus, diuinam vindictam euasit; sed, quantum quidem humanus aspectus consequi potuit, statim aliquam supplicium partem (siquidem plenior retributio contra ipsum in futuro sæculo reseruatur) depēdit. Quare & Nestorius impiæ hæreseos instaurator, cum in Ephesiorum ciuitatem peruenisset, in qua Ioannes Theologus, & deipara Virgo sancta Maria*, a sanctorum patrum & episcoporum cœtu vltro seipsum abalienans, malæq; conscientiæ reatu impeditus accedere non audens, post trinam citationem, iusta sanctæ trinitatis sententia, diuinoque patrum iudicio condemnatus, & omni sacerdotali dignitate priuatus est: atque illius condemnatio & exauctoratio scriptis mandata, & in actorum cōmentarios relata est. Gaudete itaque in Domino semper, & iterum dico, gaudete: nam offendiculum iam est sublatum, zizaniaque e spiritalis culturæ agro sunt eradicata. Confortamini proinde, & refocillamini; scutoque fidei sumpto, sceleratæ profanæque vocum nouitatis operarios confestim expellite. Neque enim minorem mercedem recipietis, quam illi qui hic desudarunt. Sinceri fratres qui nobiscum hoc loco sunt, in Domino vos omnes salutant.

* *Aliqui subintelligunt,* aliquando habitauerunt, *alii, ædes habent,*

Phil. 4. v. 4.

Epistola Cyrilli episcopi ad clerum populumque Alexandrinum.

Επιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Ἀλεξανδρείας.

ANNO CHRISTI 431.

Cyrillus presbyteris, & diaconis, populoque Alexandriæ, dilectis desideratissimisque, in Domino Sal.

Κύριλλος πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις, καὶ λαῷ Ἀλεξανδρείας, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ETSI quæ acta sunt, vestræ pietati latius explicari debebant; attamen quod tabellarii festinarent, breuitate in scribendo vsus sum. Scitote itaque, sanctam Synodum in magna ciuitatis Ephesi ecclesia, quæ appellatur deipara Maria, vigesima octaua mensis Pauni fuisse factam. Cum autem totus dies insumptus ibidem esset, tandem damnatum blasphemum Nestorium, nec audentem ad sanctam Synodum accedere, depositionis sententiæ subiecimus, & ab episcopatus gradu amouimus. Episcopi autem qui conuenimus, ducenti circiter eramus, plus, minus. Vniuersus vero ciuitatis populus a primo diei ortu vsque ad vesperam sanctæ Synodi iudicium præstolabatur. Vt autem auditum est, illum blasphemiarum auctorem sua dignitate priuatum esse, omnes vna voce sanctã Synodum laudare, Deumque glorificare cœperunt, quoniam fidei hostis concidisset: nos quoque, vbi primum ex ecclesia egressi fuimus, cum facibus & tædis vsque ad diuersorium deduxerunt: erat enim vespera: multaque passim lætitia, multa etiam luminaria accensa, ita vt mulieres quoque thuribula gestantes antecederent nos. Atque ita saluator his qui gloriam illius

ΕΙ καὶ πλατύτερον ἔδει τὰ γεγυμνασμένα τῇ ὑμετέρᾳ θεοσεβείᾳ γνωρίσαι, ἀλλὰ διὰ τὸ κατεπείγεσθαι τοὺς τὰ γράμματα ἀποκομίσαι, συντόμως ἐπέστειλα. ἴστε οὖν, ὅτι τῇ τριακοστῇ καὶ ὀγδόῃ τοῦ Φαυνὶ μηνὸς ἡ ἁγία σύνοδος γέγονεν ἐν τῇ Ἐφέσῳ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως, ἡ τις καλεῖται Μαρία θεοτόκος. διατελέσαντες δὲ πᾶσαν τὴν ἡμέραν, τελευταῖον καταγνωσθέντα, καὶ οὐδὲ τολμήσαντα παραβαλεῖν ἑαυτὸν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τὸν δύσφημον Νεστόριον καθαιρέσει ὑποβεβλήκαμεν, καὶ ἐξεβάλομεν τῆς ἐπισκοπῆς. ἦμεν δὲ οἱ συνελθόντες ἐπίσκοποι * ὡσεὶ διακόσιοι, ἤτοι ἡ πλείους. ἐπέμενε δὲ πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἀπὸ πρωΐ ἕως ἑσπέρας περιμένων τὸ κρίμα τῆς ἁγίας συνόδου. ὡς δὲ ἤκουσαν, ὅτι καθῃρέθη * ὁ δυσσεβὴς, πάντες φωνῇ μιᾷ ἤρξαντο δυσφημεῖν τὸν ἁγίαν σύνοδον, καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν, ὅτι πέπτωκεν ὁ τῆς πίστεως ἐχθρός. ἐξελθόντας δὲ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐκκλησίας προέπεμψαν μετὰ λαμπάδων ἕως τοῦ καταγωγίου· λοιπὸν γὰρ ἦν ἑσπέρα· καὶ γέγονε πολλὴ θυμηδία, καὶ λυχναψία ἐν τῇ πόλει· ὥστε καὶ γυναῖκας θυμιατήρια κατεχούσας προπορεύεσθαι ἡμῶν. καὶ ἐδόξασεν ὁ σωτὴρ τοῖς δυσφημοῦσι τὸν

* ὡσεὶ διακόσιοι, ἤτοι ἡ πλείους.

* ἀφῃρέθη, ἤγουν

ANNO CHRISTI 431.

τὴν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι πάντα δύναται. μέλλομεν οὖν τοῦ χάρτας τελειώσαντες, τοῦ γενομένοις ἐν τῇ καθαιρέσει αὐτοῦ, λοιπὸν ἐπιταχύνειν πρὸς ὑμᾶς. σὺν θεῷ πάντες ἐσμὲν ἐν εὐθυμίᾳ καὶ ὑγείᾳ διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

infamare ſtudebant, omnia ſe poſſe oſtendit. Nos igitur, cum primum commentarios rerum geſtarum in depoſitione ipſius abſoluerimus, ad vos Deo dante feſtinabimus. Omnes per Saluatoris noſtri gratiam læti degimus, bonaque valetudine vtimur. Vos in Domino dilecti & deſideratiſſimi, valere opto.

Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν κλῆρον καὶ λαὸν ἐπιστολὴ δευτέρα.

Eiuſdem Cyrilli ad eumdem clerum populumque epiſtola altera.

Κύριλλος πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις, καὶ λαῷ Αλεξανδρείας, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Cyrillus preſbyteris, diaconis, populoque Alexandriæ, dilectis ac deſideratiſſimis in Domino Sal.

ΤΑ λαμπρὰ καὶ μεγάλα τῶν κατορθωμάτων οὐ δίχα πόνων εἰς πέρας ἄγεται. δεῖ δὲ δὴ πάντως ἀγαθοῦ παντὸς ἱδρῶτα προανατεῖλαι. καὶ οὐ θαυμαστὸν, εἰ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀκολουθοῦν ὁρῶμεν τὸ τοιοῦτον, ὅτε καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κάτωθεν καὶ μερίμνης γέμει, καὶ διὰ πόνων ἔρχεται. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πονεῖν δεδιδάγμεθα λέγειν· ἀνδρίζου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία του, καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον. τεθαρσήκαμεν γὰρ, ὅτι καρπὸς εὐκλεὴς τοῖς εἰς ἀρετὴν σπουδάσμασιν ἕπεται, καὶ πνευματικῆς ἀνδρίας ξένιον εὑρίσκομεν τὸν παρὰ θεοῦ μισθόν. αἵρεσιν τοίνυν μιαρωτάτην, ἐπιχειρήσασαν ἤδη κατὰ πάσης αἵρεσθαι τῆς ὑπ' οὐρανὸν, καὶ * ἀνυψώσασαν εἰς ὕψος τὸ κέρας, καὶ λαλοῦσαν ἀδικίαν κατὰ τοῦ θεοῦ, καθεῖλεν αὐτὸς, καὶ οἷάπερ φλόγα, κατεμπρῆσαι θέλουσαν τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας

* ἀνυψῶσαν

PRÆCLARA & magna virtutis opera non abſque labore confici ſolent. Etenim omnino res ita comparata eſt, vt vnicuique commodo ſuus neceſſario antecedat ſudor. Nec mirum eſt ſane, ſi in rebus magnis id vſu venire videamus, cum etiam vulgaria & inferiora non ſine labore cuipiam, nec citra moleſtias & curas obtingere deprehendantur. Verum inter hos labores dicere didicimus: *Viriliter age, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum*. Certo namque perſuaſum habemus, conatus ad virtutem ſpectãtes glorioſum fructum ſortituros; noſque ſpiritalis fortitudinis munus, mercedem quæ a Deo redditur, reperturos. Proinde impuriſſimam illam hæreſim, quæ contra totum terrarum orbẽ ſeſe iam extollere tentauerat, cornuque in altum erecto iniquitatem contra Deum loquebatur, ipſe Deus demolitus eſt, & velut flammã quampiam recta eccleſiæ

Pſ. 26. v. 14.

Pſal. 74.

dogmata depascere volentem, vnigenitum Dei Verbũ extinxit; ipsum illius inuentorem & auctorem prostratum, eneruatumque, per sanctæ Synodi sententiam a sacerdotio semouens. Itaque læti
Ps. 125. v. 3. iam dicere possumus: *Magnificauit Dominus facere nobiscum, facti sumus lætantes*. Gaudeant enim merito doctores, ac populi duces, fidem rectam esse cõfirmatam, & vbiq; celebrari omnium Saluatorem & Deum, satana iam cõpresso, ac scandalis, quæ concitauerat, sublatis, veritatisq; dogmatibus aduersus mendacium victoria potitis, ita vt iam omnes vno ore &
Eph. 4. v. 5. vna voce dicamus: *Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma*. Hæc quidem etiam nunc tamquã filiis perscribo, admirabilia Saluatoris nostri opera recensens, vt prolixiores ad Deum preces fundatis, quo illo tandem aspirante, incolumes gaudentesque vobis gaudentibus restitui possimus. Valere vos in Domino exopto.

δόγματα, κατέσβεσεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, τὴν ταύτης εὑρετὴν καὶ πατέρα καταργήσας τε ὁμοῦ καὶ παύσας τῆς ἱερωσύνης ψήφῳ τῆς ἁγίας συνόδου. ὥστε καὶ χαίροντας ἡμᾶς λέγειν· ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι. εὐθυμία γὰρ καὶ διδασκάλοις, καὶ τοῖς λαῶν ἡγουμένοις, τὸ τὴν ὀρθὴν κρατύνεσθαι πίστιν, καὶ δοξάζεσθαι πανταχοῦ τὴν τῶν ὅλων σωτῆρα καὶ θεὸν, καταργουμένου τοῦ σατανᾶ, καὶ ἀνῃρημένων τῶν παρ' αὐτοῦ σκανδάλων, καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων κατισχυόντων τοῦ ψεύδους· ἵνα πάντες * ἐξ ἑνὸς στόματος ὁμοφώνως λέγωμεν· εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ταῦτα καὶ νῦν ὡς τέκνοις γράφω, τὰ παράδοξα τοῦ σωτῆρος διηγούμενος, ἵνα ἐκτενεστέρας ποιῆτε τὰς προσευχάς· ὥστε ἰσχύσαι μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βουλῆς χαίροντας χαίροισιν ἀποδοθῆναι * μετ' εὐροστίας. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι.

Anno Christi 431.

* ὡς ἐξ

* μετ' εὐροστίας

Cyrilli epistola ab Epheso ad patres monachorum scripta.

Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Εφέσου πρὸς τοὺς πατέρας τῶν μοναζόντων.

Religiosissimis piissimisque monachorum patribus, ceterisque qui monasticam vitam vna vobiscum exercent, & in fide Dei constanter perseuerant, dilectis ac desideratissimis, Cyrillus in Domino salutem.

Κύριλλος τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις πατράσι * μοναχοῖς, καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τῶν μονήρη βίων ἀσκοῦσι, καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἱδρυμένοις, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαίρειν.

* δὲ μοναχοῖς

DOMINVS noster Iesus Christus a scelestis Iudæis contumeliis affectus, illusus, colaphis ac flagellis cæsus, ac postremo propter nos & pro nobis cruci affixus, cum omnes in ipsum delin-

ΟΚΥΡΙΟΣ ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς, ὅτε τὰς παρὰ τῶν ἀνοσίων Ιουδαίων ὑπέμεινε παροινίας, λοιδορούμενος καὶ ῥαπιζόμενος, καὶ μαστιζόμενος, καὶ τὸ τελευταῖον τῷ δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ

ANNO CHRISTI 431.

ἡμῶν σταυρῷ προσηλούμενος, ὁρῶν ἅπαντας τοὺς πλημμελοῦντας εἰς αὐτὸν, καὶ τὰς ἀνοσίους ἐπ' αὐτῷ * σείοντας κεφαλὰς, ἔφασκε· καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξε· καὶ παρακαλοῦντας, καὶ οὐχ εὗρον. τοιοῦτόν τι καὶ νῦν γεγενημένον ὁρῶμεν· μᾶλλον δὲ, ἵνα μὴ τὴν τῶν πιστῶν καὶ γνησίων ὑβρίζω ζῆλον, ἐπὶ ταῖς δυσφημίαις Νεστορίου πολλοὺς ἔσχε συλλυπουμένους· εἰ καὶ ἠθέτησάν τινες αὐτὸν τῶν συντεταγμένων εἰς ἱερωσύνην, συμπράττοντες τῷ αἱρετικῷ, καὶ τοῖς αὐτῷ πολεμοῦσιν ἀντιτατόμενοι. ἀλλὰ καταργήσει Χριστὸς τὰς τούτων ἀπαιδευσίας· μᾶλλον δὲ ἤδη κεκατήργηκε. πέπαυται γὰρ τὸ δύσφημον στόμα, καὶ σεσίγηκεν ἡ μιαρωτάτη γλῶττα, οὐκέτι τὰς κατὰ Χριστοῦ προφέρουσα βλασφημίας ἐν ἐξουσίᾳ διδασκαλικῇ τε καὶ ἀρχιερατικῇ· καὶ οἱ τὴν φιλίαν αὐτοῦ δυσωπηθέντες μᾶλλον, καὶ οὐχὶ τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγάπης πεφροντικότες, ἀτιμίας ἔχουσι τὰ πρόσωπα μεστά· οὕτω γὰρ αὐτοῖς ὠφείλετο. ἀλλ' εἰ καὶ νενίκηται λοιπὸν ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐσμεν ἐν λειψάνοις τῆς φροντίδος, χρήζομεν καὶ οὕτω τῶν ὑμετέρων ἱκετειῶν πρὸς τὴν θεόν· καὶ ἔστιν ἀναγκαῖον ὑμᾶς, ὡς ἀναθέντας τῷ θεῷ τὴν ἑαυτῶν ζωὴν, ὁσίας ἐπαίρειν χεῖρας, καὶ συχνῶς τοῦτο πράττειν ὑπὲρ ἡμῶν. ἐννοήσατε γὰρ ὅτι Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ μετὰ τῶν ἐπιλέκτων τοῦ Ἰσραὴλ * ἀντεπράττετο τῷ Ἀμαλὴκ, ὁ δέ γε μακάριος Μωσῆς τὰς χεῖρας ἐπαίρων ἐζήτει παρὰ θεοῦ τὸ νικᾶν δύνασθαι τοὺς ἐν πολέμῳ καὶ μάχῃ. ἀνδριζέσθω τοίνυν ἡ θεοσέβεια ὑμῶν * ἐν προσευχαῖς, καὶ ὡς τέκνα γνήσια πατράσι συμπράττετε, νόσον ὥσπερ τινὰ λοιμικὴν, τὴν

* κενοῦντας

* ἀντεπράττετο

* εἰς προσευχάς.

quentes, & impia aduersum se capita mouentes cerneret, aiebat: Et sustinui qui simul contristaretur, & non fuit; & consolantes, & non inueni. Eiusmodi quidpiam nunc quoque accidisse videmus. Imo vero, ne sincere fidelium zelum iniuria afficiam, plurimos habuit, qui propter Nestorii blasphemias simul contristati fuerunt; quamquam nõ omnium hic sensus fuit. Nam inter eos quoque, qui sacerdotio funguntur, comperti sunt nonnulli, qui causam ipsius desererent, vtpote cum homine hæretico conspirantes, iisque qui illum impugnant, sese obiectantes. Sed horum inscitiã Christus destruet, aut (vt verius dicam) iam destruxit. Compressum est enim os blasphemum, & conticuit lingua impurissima, nec amplius blasphemas contra Christum voces in pontificali & doctorali auctoritate in posterum depromet. Et qui ipsius amicitiam caritate quæ est in Christum, potiorem ducebant, ii vultus iam nunc gerunt dedecore plenos. hoc enim debebatur ipsis. Sed licet inimicus iam debellatus sit, & curarum nunc supersint reliquiæ, attamen ad hoc etiam vestris ad Deum precibus egemus. Et necessarium est, vt vos, qui vestram vitam Deo consecrastis, puras ad illum manus leuetis, atque hoc ipsum pro nobis sæpe faciatis. Considerate, Iesu Naue cum selectis Israelitis contra Amalec dimicante, beatum Moysen sublatis in cælum manibus victoriam his a Deo postulasse aduersus eos, quibuscum pugnabant. Viriliter itaque agat vestra pietas in precando, vestrisque, vt germani filii, adeste patribus, qui falsam Ne-

Matth. 27.
Ps. 68. v. 21.
1. Tim. 2. v. 8.
Exod. 17.

ſtorii doctrinam veluti morbum quempiam peſtiferum exciderunt; vt fidem immaculatam, inculpatamque, ac nulli prorſus reprehenſioni obnoxiam tenentes, Chriſto omnia propter nos, noſtrique cauſa perpeſſo, placere poſſimus. Exhilarate vero etiam nos per literas. Illæ enim nobis maximæ erunt conſolationi. Bene valere vos opto, dilecti & deſideratiſſimi fratres.

Homilia Rhegini Conſtantiæ Cypri epiſcopi, habita Epheſi poſt Neſtorii depoſitionem.

DECREVERAM equidem ſilere, eaque ratione patres honorare, nec orationem inſcitiæ meæ monimentum relinquere. Sed quoniam, o ſapiens, ſilentium expetentem ſilere non pateris, orationis exordium mihi faciendum eſt. Dictum eſt enim alicubi: Sapiens audit conſilium. Quia ergo magnus ille ſacrorum myſteriorum doctor te dedit depingere, dum ait: Quomodo cecidit de cælo Lucifer, qui mane oriebatur? &: Quomodo Babylon cecidit? alteri te conferre non valeo, quam Iudæis, qui Dominum occiderunt: horum namque impietatem tu exſuſcitaſti. Illi enim aliquando Dei portio extiterunt, legemq; acceperunt, & filiorum adoptione dignati ſunt, & innumeris bonis potiti fuerũt. Verum cum in beneficiorum magnitudine ebriorum more inſanirent, Deum dicentem audierunt: *Filios genui & exaltaui, ipſi autem ſpreuerunt me*. Sed quo te nomine quiſpiam recte appellet? An infelicis illius Cain vocabulo te nun-

Prou. 12. v. 15.
Iſ. 14. v. 12.
Apoc. 18.
Deut. 32. v. 9.
Rom. 9. v. 4.
Iſai. 1.
Geneſ. 4.

Νεστορίου κακοδοξίαν * ἐκκόψαντες· ἵνα καὶ ἄσπιλον, καὶ ἀμώμητον, καὶ οὐδαμόθεν διαβεβλημένην ἔχοντες πίστιν, εὐαρεστεῖν ἰσχύσωμεν τῷ τὰ πάντα δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομεμενηκότι Χριστῷ. εὐφράνατε δὲ καὶ διὰ γραμμάτων ἡμᾶς· δεξόμεθα γὰρ ὡς ἱκανωτάτην τὸ πρᾶγμα παράκλησιν. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι ἀδελφοί.

ANNO CHRISTI 431.
* ἐκκόψαντες.

Ρηγίνου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου.

ΕΜΟΙ μὲν ἐδόκει σιγᾶν, καὶ ταύτῃ τοῦ πατέρας τιμᾶν, καὶ μὴ στήλην ἀπαιδευσίας καταλιμπάνειν τὸν λόγον. ἐπεὶ δὲ σιγᾶν ἐθέλοντα οὐκ ἐᾷς, ὦ σοφὲ, καί μοι τῶν λόγων ἀρκτέον. εἴρηται γάρ που· ὑπακούει συμβουλίας σοφός. οὐκοῦν ἐπειδήπερ σε διαγράφειν * ἔδωκεν ὁ μυσταγωγὸς, λέγων· πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος, ὁ πρωὶ ἀνατέλλων; καί· πῶς ἔπεσε Βαβυλών; ἀναγκαίως ἑτέρῳ τινὶ οὐκ ἦν συγκρῖναι, ἢ Ἰουδαίοις τοῖς κυριοκτόνοις, ὧν τὴν δυσσέβειαν ἐξῆψας. οὗτοι γάρ ποτε θεοῦ μερὶς ἐγένοντο, καὶ τὸν νόμον ἐδέξαντο, καὶ υἱοθεσίας ἠξιώθησαν, καὶ μυρίων ἀγαθῶν ἀπήλαυσαν· καὶ ταῖς εὐεργεσίαις ἐμπαροινήσαντες, ἤκουσαν θεοῦ λέγοντος· υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν. τί δ' ἂν σέ τις προσειπὼν, ὀρθῶς προσείποι; τὸν ἄθλιον Κάϊν; ἀλλὰ τὰ

* ἔγραψεν.

ANNO CHRISTI 431.

ἐκείνου μετριώτερα τῶν σῶν. τῶν ἐλεεινὸν Χάμ, τῶν τῇ τοῦ πατρὸς ἐπιγελάσαντα γυμνώσει; ἀλλὰ τὰ Σοδομιτῶν ταῖς σαῖς δυσφημίαις ἀντιμετρήσας, εἴπω· δεδικαίωται Σόδομα ἐκ σοῦ. σὺ γὰρ ἐν βραχεῖ χρόνῳ τὴν οἰκουμένην ἐσάλευσας, καὶ τὴν πίστιν ἀνατρέψαι ἠθέλησας, καὶ τὴν ἄῤῥητον οἰκονομίαν τῆς ἐνσαρκου παρουσίας τοῦ μονογενοῦς πορθῆσαι ἐσπούδασας, τό γε ἧκον ἐπὶ σοί· ὥστε καὶ περὶ σοῦ λέγεσθαι· οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖναι τοῖς σοῖς τραύμασιν, οὔτε ἔλαιον, οὔτε καταδέσμους. καὶ ἔδει μὲν ἔκπαλαι πρὸς ἔλεγχον τῆς σῆς δυσσεβείας, μικρὰ ὧν τετόλμηκας ἀπόνασθαί σέ τε καὶ τὴν σὴν παρεμβολὴν, ἢ πυρίφλεκτον, ἢ χασματιαίαν γενομένην, ἵνα τοῖς ἁπλουστέροις φαίνοιο δίκας δεδωκώς. παρ' ἡμῖν γὰρ ἤδη δέδωκας· ὁ γὰρ παρὰ σοῦ μεριζόμενος θεὸς λόγος, ὁ προκύψας ἔνσαρκος ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας, ἄφευκτόν σοι τὸ τῆς βασάνου κολαστήριον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ὁριεῖ. ἀλλὰ τί φαίης, ὦ θαλάσσης καὶ θανάτου ἀνοητότερε; θάλασσα μὲν γὰρ τῶν δεσπότην ἰδοῦσα τὰ νῶτα ὑπέστρωσε, θάνατος δὲ Λάζαρον ἐδίδου τοῖς ἐξ αἵματος, ἀσυνήθει νόμῳ. καὶ σιγῶ ἥλιον ὑπὸ δέους κρυπτόμενον διὰ τὸ δεσποτικὸν πάθος, πέτρας ῥηγνυμένας, μνήματα ἀνοιγόμενα. καὶ εἰ μικρά σοι ταῦτα, αἰσχύνθητι τῶν ἐγερθέντων νεκρῶν τὴν μαρτυρίαν, τῶν τοῦ ᾅδου πυλωρῶν τὸν τρόμον, τὸ τοῦ καταπετάσματος σχίσμα, τῶν φωτὸς τὴν μεταβολὴν, τῆς ἡμέρας τὸ σκότος. καὶ ἐπὶ τούτοις ἅπασιν ἔμεινεν ἀκαμπὴς ὁ δείλαιος, ἀνουθέτητον ἔχων

cupabimus? Atqui Caini commissa tuis minora extiterunt. An miserabilem illum Cham te vocem, qui paternam nuditatem derisit? Sed & Sodomitarum facta cum tuis collata blasphemiis, eiusmodi sunt, vt dicere nobis liceat: Sodoma iustificata est ex te. Tu enim breui temporis spatio terrarum orbem commouisti, fidemq; euertere voluisti, & ineffabilem illam aduentus in carne vnigeniti dispensationem, quantum in te fuit, penitus demoliri studuisti, ita sane, vt recte illud dici de te quoque possit: Vulnera tua malagma non admittunt, oleum & colligationem fasciæ respuerunt. Enimuero ad manifestam impietatis tuæ redargutionem iam pridem exiguum aliquod audaciæ tuæ precium tibi & tuis castris, conflagratione, terræve hiatu consumptis, reddi oportuerat, quo simplicioribus pœnas dedisse videreris. nam apud nos iam dedisti: quandoquidem Deus Verbum, quod ex deipara virgine Maria incarnatum prodiit, abs te diuisum, in die iudicii ineuitabile cruciatus supplicium tibi decreturum est. Ecquid, o tu & mari & morte insipientior dicere poteris? Etenim mare Dominum agnoscens, dorsa illi substrauit; mors vero insueta lege Lazarum consanguineis suis restituit. Prætereo solem ob Domini passionem præ horrore celatum, petras scissas, monumenta aperta. Quod si hæc parua tibi videntur, reuerere resuscitatorum mortuorum testimonium, ianitorum inferni tremorem, veli scissionem, lucis mutationem, diei tenebras. In his autem omnibus infelix, inemendabilem prauitatis consuetudinem

Genes. 9. *Genes. 19.* *Ezech. 16. v. 52.* *Isa. 1. v. 6.* *Matth. 14.* *Ioan. 11.* *Matth. 27.*

retinens, immobilis perſtitit. Ac illius quidem talis eſt ſtatus. Nos autem diuinis nutibus obſequentes, adoremus Deum Verbum, quod in carne nobiſcum verſari non eſt dedignatum, quamuis per hoc a paterna ſubſtantia minime receſſerit, exiſtens ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius, portanſque omnia verbo oris ſui.

Cyrilli epiſcopi Alexandrini homilia Epheſi dicta, cum ſynaxes peragerentur, depoſito Neſtorio.

OPORTEBAT ſane doctorum eorum, qui ante nos dixerunt, inſtitutione contentos, ſacriſque fluentis iam repletos, ſatietatem hanc honorare. At vero quia animaduerto vos inſatiabili audiendi ſtudio incenſos; agedum & nos quoque pauca iis quæ ante iam dicta ſunt, conſentanea in medium afferamus. Nullum itaque dubium eſt, quin illuſtris ſanctorum chorus ex Chriſti laudibus decus & ornamentum capiat, glorioſeque exultet eo nomine, quod ſincere illum diligat. Beatus itaque propheta Iſaias alicubi ad ipſum ait: *Domine Deus meus glorificabo te, hymnum dicam nomini tuo, quoniam feciſti res admirabiles.* Et beatus propheta Dauid: *Lingua mea,* inquit, *meditabitur iuſtitiam tuam, tota die laudem tuam.* Et hic quidem ſanctorum eſt ſcopus. At vero mali & ſcelerati, magnum illud, venerandumque ac profundum incarnati vnigeniti myſterium ignorantes, temere blaſphemant, incontinenſque ac effrenatum os aperiunt. Quamobrē audiant hi pro-

Iſai. 25.

Pſ. 34. v. 28.

τῆς κακίας τὸν τρόπον. καὶ οὗτος μὲν ἐν τούτοις. ἡμεῖς δὲ τοῖς θείοις νεύμασιν εἴκοντες, προσκυνήσωμεν τὸν θεὸν λόγον, τὸν καταξιώσαντα μετὰ σαρκὸς πολιτεύσασθαι μεθ' ἡμῶν, οὐκ ἐκστάντα τῆς πατρικῆς οὐσίας, ὄντα ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως, φέροντά τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τοῦ στόματος αὐτοῦ.

ANNO CHRISTI 431.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας ὁμιλία λεχθεῖσα* Εφεσίοις, συνάξεων ἐπιτελουμένων, καθαιρεθέντος Νεστορίου.

* ἐν Ἐφέσῳ.

ΕΔΕΙ μὲν ἀρκεῖσθαι ταῖς τῶν προλαβόντων διδασκάλων μυσταγωγίαις, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἐμπιπλαμένοις νάμασι τιμῆσαι τὸν κόρον. ἐπεὶ δὲ βλέπω πρὸς φιλακοΐαν ἀπλήστως διακειμένοις, φέρε καὶ ἡμεῖς ὀλίγα λέγωμεν τοῖς προλαβοῦσιν ἀκόλουθα. ἔστι τοίνυν οὐδαμόθεν ἀμφίβολον, ὅτι ταῖς εἰς Χριστὸν εὐφημίαις ὁ λαμπρὸς τῶν ἁγίων ἐπισεμνύνεται χορὸς, καὶ κάνχημα ποιεῖται τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης τὸ γνήσιον. καὶ γοῦν ὁ μακάριος προφήτης Ησαΐας πρὸς αὐτόν που φησί· κύριε ὁ θεός μου δοξάσω σε, ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, ὅτι ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα. ὁ δέ γε μακάριος προφήτης Δαυίδ· ἡ γλῶσσά μου, φησὶ, μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν ἔπαινόν σου. ἀλλ' οὗτος μὲν τοῖς ἁγίοις ὁ σκοπός. οἱ δὲ πονηροὶ καὶ ἀλιτήριοι, οἱ τὸ μέγα, καὶ σεπτὸν, καὶ βαθὺ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς οὐκ εἰδότες μυστήριον, δυσφημοῦσιν ἀφυλάκτως, ἀκρατὲς καὶ ἀπύλωτον ἀνοίγοντες στόμα. οὐκοῦν ἀκουέτωσαν λέγοντος πρὸς

ANNO CHRISTI 431.

αὐτοῦ τοῦ προφήτου Ησαΐου· ὑμεῖς δὲ
προσαγάγετε ὧδε, υἱοὶ ἄνομοι, σπέρ-
μα μοιχῶν καὶ πόρνης· ἐν τίνι * ἐτρυφή-
σατε, καὶ ἐπὶ τίνα ἠνοίξατε τὸ στόμα ὑ-
μῶν; οὐχ ὑμεῖς ἐστε τέκνα ἀπωλείας,
σπέρμα ἄνομον; τέκνα γὰρ ἀπωλείας
κατὰ ἀλήθειαν, καὶ ἄνομον σπέρμα, ἃ τὴν
ἀγοράσαντα αὐτοῦ δεσπότην * ἀρ-
νησάμενοι· ἠγοράσθημεν γὰρ τιμῆς, καὶ
οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἀλλὰ
τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ
ἀσπίλου Χριστοῦ. αἷμα δὲ ἀνθρώπου
κοινοῦ, καὶ ἑνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς, πῶς
ἂν ἐγένετο τῆς οἰκουμένης ἀντάξιον;
πῶς δὲ καὶ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα
πάντας * σώσῃ; πῶς αὐτοῦ γεγόναμεν,
ἃ τὴν ἀληθῆ καὶ φύσει θεὸν ἐπιγρα-
φόμενοι; πῶς αὐτῷ λατρεύομεν, ἃ
τὸ προσκυνεῖν τῇ κτίσει παρὰ τὴν κτί-
σαντα παραιτούμενοι; ἀλλὰ γὰρ, ὡς
ἔφην ἀρτίως, * ἀχαριστοῦσί τινες τῇ
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἡμερότητι, ἀρνοῦν-
ται τοῦ δεσπότην, ἀποσείονται τῆς δου-
λείας τὴν ζυγόν· ἵνα καὶ περὶ αὐτῶν λέ-
γῃ Χριστὸς διὰ φωνῆς * προφήτου·
οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι * ἀπεδήμησαν ἀπ' ἐμοῦ·
δείλαιοί εἰσιν, ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ·
ἐγὼ δὲ ἐλυτρωσάμην αὐτοῦ, αὐτοὶ
δὲ κατελάλησαν κατ' ἐμοῦ ψευδῆ.
καταψεύδονται γὰρ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
εὐκλείας καὶ ὑπεροχῆς ἃ τῆς τῶν φαρι-
σαίων σκαιότητος καὶ ἀνοσιότητος μι-
μηταί· ἃ χριστιανοῦ μὲν πρόσωπον
περιτιθέντες ἑαυτοῖς, ἰουδαΐζουσι δὲ τὴν
διάνοιαν ἔχοντες· ἃ γλῶσσαν ἐπη-
σκηκότες πικρὰν καὶ ἰοβόλον, ἵνα καὶ
πρὸς αὐτὴν λέγῃ Χριστὸς τὸ διὰ φω-
νῆς Ιερεμίου· ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σὲ, τὴν
ὑβρίστριαν, λέγει κύριος. Ιουδαῖοι μὲν
οὖν ἃ πάλαι κατεπεφύοντο τοῦ παν-

phetam Isaiam hac oratione ipsos compellantem: *Vos autem accedite huc, filii iniqui, semen adulterorum & fornicariæ; in quo oblectati estis, & super quem aperuistis os vestrum? Numquid non estis vos filii perditionis, semen iniquum?* Sunt enim vere perditionis filii, & semen iniquum, qui Dominum qui illos redemit, abnegarunt. *Empti enim sumus precio; & non corruptibilibus argento vel auro, sed precioso sanguine quasi agni immaculati & incontaminati Christi.* At quomodo vulgaris, nobisque similis hominis sanguis orbis precium exæquare potuisset? Quomodo vero vnus pro omnibus mortuus est, vt omnes saluaret? Quomodo illius facti sumus, qui veri, naturalisq; Dei titulo insignimur? Quomodo eum colimus, qui creaturæ seruire, & cultum adhibere potius quam creatori, detrectamus? Verum, vt modo aiebam, quidam Saluatoris nostri mansuetudini ingrati, Dominum negant, seruitutisque iugum excutiunt; vt & de iis dicat Christus per prophetæ vocem: *Væ eis, quoniam recesserunt a me: infelices sunt, quoniam impie egerunt in me: & ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me mendacia.* Mentiuntur enim contra Saluatoris nostri gloriam & excellentiam, pharisæorum improbitatis & impietatis imitatores. Enimuero Christiani hominis personam induunt, sed mentem interim iudaizantem obtinent, linguamque amaram & virulentam exercent; vt ad eam quoque Christus per Ieremiæ vocem dicat: *Ecce ego contra te contumeliosam*, dicit Dominus. Iudæi sane veteres Christum omnium nostrum saluatorem adoriebantur,

Is. 57. v. 3.
1. Cor. 6. v. 20.
1. Pet. 1. v. 18
2. Cor. 5.
Osee 7. v. 13.
Ier. 50. v. 31.

perinde ac feræ in illum irruebant, lapidibusque benefactorem ac saluantem appetebant. ad quos tum loquebatur Saluator: *Multa bona opera ostendi vobis ex patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Responderunt ei Iudæi: De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia; quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.* Et hæc quidem veteres Iudæi Saluatori nostro crimina impingebant. At væsaniæ & impietatis illorum æmuli rursum incusant, ac dicunt: Cur tu, cum homo sis, facis teipsum Deum? O stolide, ac maxime detestande, non intelligis mysterium. Non enim, cum homo esset, fecit seipsum Deum; sed Deus suapte natura cum sit, sine vlla mutatione, ac sine confusione factus est homo: & qui ineffabili modo ex Deo patre generatus est, secundum carnem ex muliere nasci sustinuit, ac filius hominis appellatus est, vt nos saluaret. Factus est tibi similis propter te, & mansit propter seipsum hoc ipsum quod erat. Agnosce itaque vnigenitum factum in carne, fatere Deum esse illum, qui propter nos homo factus est: seipsum tibi exhibet, dicens: *Ipse qui loquebar, adsum.* Etenim prisci sæculi hominibus legem proposuit per Moysen; at vero iam cum carne aduenit. Testes accipe sanctos prophetas. Nonne Baruch, Emmanuelem tantum non digito demonstrans, *Hic est*, ait, *Deus noster, & non reputabitur alter ad eum: adinuenit omnem viam disciplinæ, & dedit illam Iacob puero suo, & Israel dilecto suo. Post hæc visus est in terra, & cum hominibus conuersatus est.* Canit de eo beatus quo-

Ioan. 10. v. 32.

Ibid. v. 33.

Isa. 52. v. 6.

Baruch. 3. v. 36.

των ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· ἐπεπήδων, ὡς θῆρες· ὡς λίθοις *ἔβαλον εὐεργετοῦντα, καὶ σώζοντα. εἶτα πρὸς αὐτοὺς ἔφασκεν ὁ σωτήρ· πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου, διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με; οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔλεγον· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ, ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ταῦτα τῶν ἀρχαίων Ιουδαίων τὰ κατὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐγκλήματα. οἱ δὲ τῆς ἐκείνων ἀπονοίας καὶ ἀνοσιότητος ζηλωταὶ πάλιν ἐγκαλοῦσι, λέγοντες· διὰ τί σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν; ὦ ἀνόητε καὶ βδελυρώτατε, οὐ συνῆκας τὸ μυστήριον. οὐ γὰρ ἄνθρωπος ὢν ἐποίησεν ἑαυτὸν θεόν· ἀλλὰ θεὸς ὢν φύσει, γέγονεν ἄνθρωπος ἀτρέπτως καὶ ἀσυγχύτως· ὁ τὲ ἐκ θεοῦ πατρὸς ἔχων ἀπόῤῥητον γέννησιν, ὑπέμεινε γέννησιν κατὰ σάρκα τὴν ἐκ γυναικὸς, καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, ἵνα ἡμᾶς σώσῃ. γέγονε κατὰ σὲ διὰ σὲ, καὶ ἔμεινε δι' ἑαυτὸν ὅπερ ἦν. ἐπίγνωθι τοίνυν ἐν σαρκὶ γεγονότα τὸν μονογενῆ· ὁμολόγησαι εἶναι θεὸν τὸν δι' ἡμᾶς ἐνηνθρωπηκότα. ἑαυτὸν παρίστησί σοι, λέγων· αὐτὸς ὁ λαλῶν παρείμι. λελάληκε γὰρ τοῖς ἀρχαιοτέροις τὸν νόμον διὰ Μωϋσέως, παραγέγονε δὲ μετὰ σαρκός. δέχου μάρτυρας τοὺς ἁγίους προφήτας. τί φησιν ὁ Βαρούχ, μονονουχὶ καὶ δεικνύων χειρὶ τὸν Εμμανουήλ; οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ιακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Ισραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. ψάλλει δὲ καὶ ὁ μακάριος

ANNO CHRISTI 431.

*ἔβαλον

ANNO CHRISTI 431.

ριος Δαυὶδ περὶ αὐτοῦ· ὁ θεὸς ἡμῶν ἐμφανῶς ἥξει. βούλει μαρτυρῆσαί σοι καὶ τοῦτο τῆς νέας διαθήκης κήρυκας; ἄκουε λέγοντος Ιωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· ἑτοιμάσατε τὰς ὁδοὺς κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν. βούλει καὶ ἑτέραν πληροφορίαν ἐπὶ ταύταις δέξασθαι; ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τῷ μακαρίῳ Δαυὶδ, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. ὁ δὲ, καίτοι χαίρων ἐπὶ τούτῳ λίαν, καὶ αὐτὸν τῆς γεννήσεως τὸν * τρόπον περιειργάζετο. ἔστιν οὖν ἀκοῦσαι λέγοντος αὐτοῦ· εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου, εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν, καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου· ἕως τί καταλάβῃς; ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυρίῳ, σκήνωμα τῷ θεῷ Ιακώβ. πολυπραγμονεῖς τοῦ * τόπον ὦ μακάριε Δαυίδ; ἀποδέχομαι τὴν προθυμίαν, ἐπαινῶ τὴν ὑπομονήν· ἀλλὰ, εἴ τι μεμάθηκας πλεῖον, ἀπάγγελον καὶ ἡμῖν. ποῦ ἔσται ἡ γέννησις, καὶ εἰς ποίαν ἄρα γεννήσεται χώραν; ἄκουε σαφῶς λέγοντος· ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Εφραθᾷ, εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ. Εφραθᾷ δὲ λέγων, σημαίνει τὴν Βηθλεέμ. καὶ μαρτυρήσει λέγων ὁ θεὸς δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν· καὶ σὺ Βηθλεέμ, οἶκος τοῦ Εφραθᾷ, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ιούδα· ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ισραὴλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς * ἀφ' ἡμερῶν αἰῶνος. ἀκούεις, ὅτι τοῦ Βηθλεεμίτην, καθὸ γέγονεν ἄνθρωπος, ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν διϊσχυρίζεται; ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν ὁ λόγος, καὶ

* ἴσως, τόπον

* τόπον, ἢ, τρόπον

* ἐφ' ἡμερῶν

que Dauid, dicens: *Deus noster manifeste veniet*. Placetne, vt noui quoque testamenti præcones veritati huic testimonium perhibeant? Audi Ioannem Baptistam dicentem: *Parate vias Domini, rectas facite semitas Dei nostri*. Placetne aliam quoque pleniorem testificationem præter has accipere? Promisit Deus beato Dauidi se facturum, vt de fructu lumbi eius olim sederet super solium ipsius. Is vero, etsi propterea multum lætaretur, attamen generationis huius modum sedulo inquirebat. Licet itaque ipsum hæc dicentem audire: *Si ascendero in lectum strati mei, si dedero somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem, & requiem temporibus meis*: quoad comprehendas quid? *Donec inueniam locum Domino, tabernaculum Deo Iacob*. Anxie locum inquiris, beate Dauid: approbo animi promptitudinem, laudo patientiam: verum, si quid amplius didicisti, annuntia & hoc ipsum nobis. Vbi continget huius natiuitas? quo in loco nascetur? Audi clare dicentem: *Ecce audiuimus eam in Ephratha, inuenimus eam in campis siluæ*. Cum autem Ephratham nominat, Bethlehem significat. Et hoc Deus testatur per vnum ex sanctis prophetis: *Et tu*, inquiens, *Bethlehem domus Ephratha, minima es vt sis in millibus Iuda: ex te enim mihi egredietur vt sit in principem in Israel: & egressus eius ab initio, a diebus* * *æternitatis*. Audis, quomodo Bethlehemitem hunc, quatenus homo factus est, a principio (a diebus) æternitatis egressus habere confirmet? *In principio* enim *erat Verbum, &*

Ps. 49. v. 3.

Matth. 3. v. 3.

2. Reg. 7. v. 12. Ps. 131. v. 11.

Ibid. v. 3.

Ibid. v. 6.

Michææ 5. v. 2.

* saculi.

Ioan. 1.

Verbum erat apud Deum. Sed me pudet, inquis, Deum confiteri eum, qui ex muliere natus est. Tu ergo, dic mihi, diuina consilia reprehendis? tu dispensationem reiicis? tu Domini voluntatem arguis? Ad hunc ille modum orbem saluum facere voluit. Tune sapientia ipsa es sapientior? O rem incredibilem! lucerna cum sole contendit. Vniuersorum Dominus operum suorum rationem nouit. Amplectere itaque dispensationem, honora mysterium in fide, ne curiose perscruteris quæ mentem nostram excedunt: ne nimis anxie ea indages, quæ ratione comprehendi non possunt: crede nobiscum. Quod si incredulus permanseris, *ille fidelis permanet: negare enim seipsum non potest.* Ipsi sit gloria & imperium cum sancto Spiritu in sæcula. Amen.

2. Tim. 2. v. 13.

ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν. ἀλλὰ αἰσχύνομαι, φησὶ, θεὸν ὁμολογῆσαι τὸν ἐκ γυναικὸς γεγεννημένον. ἐπιτιμᾷς οὖν, εἰπέ μοι, τοῖς θείοις σκέμμασιν; ἀθετεῖς τὴν οἰκονομίαν; ἐπιπλήττεις ταῖς τοῦ δεσπότου βουλαῖς; οὕτως ἠθέλησε διασῶσαι τὴν οἰκουμένην. μὴ σοφώτερος εἶ τῆς σοφίας; ὦ παραδόξου πράγματος! λύχνος ἡλίῳ φιλονεικεῖ. οἶδε τῶν οἰκείων ἔργων τὴν ὁδὸν ὁ τῶν ὅλων δεσπότης. παραδέχου τοίνυν τὴν οἰκονομίαν· τίμησον τῇ πίστει τὸ μυστήριον· μὴ περιεργάζου τὰ ὑπὲρ νοῦν· μὴ πολυπραγμόνει τὰ ὑπὲρ λόγον· πίστευε μεθ' ἡμῶν. εἰ δὲ μένεις ἀπειθὴς, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Anno Christi 431.

Eiusdem Cyrilli homilia Ephesi in Nestorium habita, quando septem ad sanctam Mariam descenderunt.

SANCTORVM cœtum, qui a sancta & deipara semperque virgine Maria inuitati prompto animo huc confluxerunt, lætum, erectumq; conspicio. Quare licet multa premerer mœstitia, attamen hic sanctorum patrum conspectus lætitiam mihi præbuit. Nunc dulce illud hymnographi Dauidis verbum apud nos impletum est: *Ecce iam quid bonum, aut quid iucundum, nisi habitare fratres in vnum?* Salue itaque a nobis sancta mystica trinitas, quæ nos omnes in hanc Mariæ deiparæ ecclesiam conuocasti. Salue a

Psal. 132.

τὰς συγκαλεσαμένη ἐπὶ τήνδε τὴν *ἐκκλησίαν τῆς θεοτόκου Μαρίας.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατῆλθον οἱ ἑπτὰ πρὸς τὴν ἁγίαν Μαρίαν.

ΦΑΙΔΡΟΝ ὁρῶ τὸ σύστημα τῶν ἁγίων πάντων συνεληλυθότων προθύμως, κεκλημένων ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου. ἀλλὰ γὰρ ἐν λύπῃ με διάγοντα πολλῇ εἰς χαρὰν μετέβαλεν ἡ τῶν ἁγίων πατέρων παρουσία. νῦν ἐπληρώθη πρὸς ἡμᾶς τὸ τοῦ ὑμνογράφου Δαυὶδ γλυκερὸν ῥῆμα· ἰδοὺ δὴ τί καλὸν, ἢ τί τερπνὸν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό; Χαίροις τοίνυν παρ' ἡμῶν ἁγία μυστικὴ τριὰς, ἡ τούτους ἡμᾶς πάν-

*κλῆσιν

ANNO CHRISTI 431.

χαίροις παρ' ἡμῶν Μαρία θεοτόκε, τὸ * σεμνὸν κειμήλιον ἁπάσης τῆς οἰκουμένης, ἡ λαμπὰς ἡ ἄσβεστος, ὁ στέφανος τῆς παρθενίας, τὸ σκῆπτρον τῆς ὀρθοδοξίας, ὁ ναὸς ὁ ἀκατάλυτος, τὸ χωρίον τοῦ ἀχωρήτου, ἡ μήτηρ καὶ παρθένος· δι' ἧς ὀνομάζεται ἐν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελίοις εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. χαίροις ἡ τὸν ἀχώρητον χωρήσασα ἐν μήτρᾳ ἁγίᾳ παρθενικῇ· δι' ἧς τριὰς * ἁγιάζεται· δι' ἧς σταυρὸς τίμιος ὀνομάζεται, καὶ προσκυνεῖται εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· δι' ἧς ὁ οὐρανὸς ἀγάλλεται· δι' ἧς ἄγγελοι καὶ ἀρχάγγελοι εὐφραίνονται· δι' ἧς δαίμονες φυγαδεύονται· δι' ἧς διάβολος πειράζων ἔπεσεν ἐξ οὐρανοῦ· δι' ἧς τὸ ἐκπεσὸν πλάσμα εἰς οὐρανοὺς ἀναλαμβάνεται· δι' ἧς πᾶσα ἡ κτίσις εἰδωλομανίᾳ κατεχομένη εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλήλυθεν· δι' ἧς βάπτισμα ἅγιον γίνεται τοῖς πιστεύοισι· δι' ἧς ἔλαιον ἀγαλλιάσεως· δι' ἧς εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐκκλησίαι τεθεμελίωνται· δι' ἧς ἔθνη ἄγονται εἰς μετάνοιαν. καὶ τί πολλὰ λέγω; δι' ἧς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ φῶς ἔλαμψε τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις· * δι' ἣν προφῆται προεμήνυσαν· δι' ἧς ἀπόστολοι κηρύττοισι σωτηρίαν τοῖς ἔθνεσι· δι' ἧς νεκροὶ ἐγείρονται· δι' ἧς βασιλεῖς βασιλεύοισι, διὰ τριάδος ἁγίας. καὶ τίς δυνατὸς ἀνθρώπων λέγειν τὴν πολυύμνητον Μαρίαν; ἡ μήτρα ἡ παρθενική. ὢ τοῦ θαύματος. ἐκπλήττει με τὸ θαῦμα. τίς ἤκουσε πώποτε οἰκοδόμον, ναὸν ἴδιον οἰκοδομήσαντα, καὶ κωλυόμενον

* σεπτὸν

* ἁγία δοξάζεται, καὶ προσκυνεῖται.

* δι' ἧς

nobis deipara Maria, venerandus totius orbis thesaurus, lampas inextinguibilis, corona virginitatis, sceptrum rectæ doctrinæ, templum indissolubile, locus eius qui loco capi non potest, mater & virgo; per quam is benedictus in sanctis euangeliis nominatur, qui venit in nomine Domini. Salue, quæ immensum incomprehensumque in sancto virgineo vtero comprehendisti, per quam sancta trinitas glorificatur & adoratur; per quam preciosa crux celebratur, & in vniuerso orbe adoratur; per quam cælum exultat, per quam angeli & archangeli lætantur, per quam dæmones fugantur, per quam tentator diabolus cælo decidit, per quam prolapsa creatura in cælum assumitur; per quam vniuersa creatura, idolorum væsania detenta, ad veritatis agnitionem peruenit: per quam sanctum baptisma obtingit credentibus, per quam exultationis oleum, per quam toto terrarum orbe fundatæ sunt ecclesiæ, per quam gentes adducuntur ad pœnitentiam. Et quid plura dicam? per quam vnigenitus Dei Filius iis qui in tenebris & in vmbra mortis sedebant, lux resplenduit; per quam prophetæ prænuntiarunt, per quam apostoli salutem gentibus prædicarunt, per quam mortui exsuscitantur, per quam reges regnant, per sanctam trinitatem. Ecquis hominum laudabilissimam Mariam pro dignitate celebrare queat? Vterus virgineus. o rem admirandam! Miraculum hoc me in stuporem rapit. Quis vnquam audiuit, ædificatorem prohiberi, ne proprium templum, quod ipse con-

Matth. 21. v. 9.

Luc. 1. v. 79.

ſtruxerit, inhabitaret? Quis ob id ignominiæ ſit obnoxius, quod propriam famulam in matrem adſciſcat? Ecce igitur omnia gaudent: mare conſeruos ſuos agnoſcens, ſeſe ſubdidit, ſanctorumque tranſitus ferocium tripudia fluctuum in tranquillitatem conuertit. meminit enim ſerua maris aqua, quamuis tumidi & inſurgentis, vocis Saluatoris dicentis: *Tace, obmuteſce.* Terram vero, quam latrones quondam infeſtabant, ſanctorum iter pacatam reddidit. *Quam* enim *ſpecioſi pedes euangelizantium pacem?* Quã pacem? Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, quem peperit Maria, ſicut ipſe voluit. Quid enim me iuuat circa ſcripturam curioſius inquirere, nec potius eam humane ſuſcipere, & amice ſentire? At memorabis mihi Iudæorum negationem? Prophetæ ab initio illos abdicarũt, nempe quod aſcitæ malitiæ ſtimulis acti, necem Chriſto molituri eſſent: inde illi abnegationem amplexi ſunt. Aut certe tetrum illum Arii morbum? Is peſtilenti deſiderio epiſcopalis cathedræ laborabat. Aut denique obſcurum impiumque laſciuiæ gentilium ſenſum? Ignorantiæ erat iſtud inſtitutum. Ecquid hæc recenſere attinet? Omnem gentem nefariis laſciuiis & diſſolutionibus indulgentem hic ſua malitia exceſſit. Gentes enim plerumque, cum ſcripturas ignorent, Deum incaute imprudenterque blaſphemant: hic autem qui vniuerſam ſcripturam tenet, & magicis quoque illuſionibus fortaſſe (auſim dicere) operam nauauit, diuinam ſcripturam non ſincere inſpexit; inſpexit autem argentum & aurum. Væſania circa blaſphemiæ negotium excæ-

Pſal. 113.

Marc. 4. v. 39.

Rom. 10. v. 15.

οἰκεῖν σὺν αὐτῇ; τίς ἰδίαν δούλῃ μητέρα προσκαλεσάμενος σὺν- ANNO CHRISTI 431.
βεέζεται; ἰδοὺ τοίνυν χαίρει τὰ σύμπαντα· θάλαττα δὲ ὑπετάγη, τοῦ ἰδίοις σωοδούλοις ὑπηνοδοσα, καὶ σκιρτώντων κυμάτων ἀγείων ἡ τῆς ἁγίων ὑπόβασις εἰς γαλήνην μετέβαλεν. ἐμέμνητο γὰρ τῆς τοῦ σωτῆρος φωνῆς ἡ δούλη ἐπανισαμένη, λέγοντος· σιώπα, πεφίμωσο. γᾶαν δὲ, τὴν ποτε ὑπὸ λῃστῶν διοδευομένην, ἡ τῆς πατέρων ὁδοιπορία εἰς εἰρήνην μετέβαλεν. ὡς ὡραῖοι γὰρ οἱ πόδες τῆς εὐαγγελιζομένων εἰρήνην. ποίαν εἰρήνην; Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν, ὃν ἔτεκε Μαρία, ὡς αὐτὸς ἠθέλησε. τί μοι γὰρ πολυπραγμονεῖν, καὶ μὴ φιλοφρονεῖν περὶ τὴν γραφήν; ἀλλ' ἐρεῖς μοι Ἰουδαίων τὴν ἄρνησιν; οἱ προφῆται τούτους ἀπεκήρυξαν ἐξ ἀρχῆς, οἰκοθεν τὸ χειροκτονεῖν ὑπηνδύσαντας, *ἄρνησιν προσεκαλέσαντο. ἀλλὰ Ἀρείου τὸ πικρὸν *νόσημα; φιλοκαθεδρίας λοιμικῆς τὸ ὑπηνύμημα. ἀλλ' ἑλληνικῆς ἀσελγείας τὸ ἀνώνυμον καὶ ἄθεον φρόνημα; ἀγνωσίας τὸ ὑπηνδυμα. καὶ τί δεῖ λέγειν; πᾶν ἔθνος πορθούμενον ἀθεμίτοις κώμοις οὕτω τῇ κακίᾳ ὑπῆρχεν. ἔθνη γὰρ πολλάκις ἀγνοοῦντα τὴν γραφὴν, θεὸν δυσφημοῦσιν οὐχ ἑκόντα· οὗτος δὲ γραφὴν ἅπασαν κεκτημένος· πλημμῶ δὲ λέγειν, πᾶσα καὶ μαγικῆς ἐμπαίγματα μελετήσας, ἐκ ἐνέκυψε γνησίως τοῖς τὴν θεόπνευστον γραφὴν, ἀλλ' ἐνέκυψεν εἰς ἄργυρον καὶ χρυσόν. τυφλωθεὶς, ἢ κεπφωθεὶς τῇ μανίᾳ τοῦ τοιούτου δυσφη-

ANNO CHRISTI 431.

μίας, σεαυτὸν βουλόμενος ἀλλοτριῶσαι τοῦ θρόνου, καὶ τοῦ καταλόγου τῶν ἀδελφῶν σεαυτὸν ἐξήλειψας, μὴ ἐπιγνοὺς τόν σοι χαρισάμενον* ἀρχιερέως κλῆρον. ἆρα γὰρ οὐκ ἐπείσθης Παύλῳ λέγοντι· κἂν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα, ἀνάθεμα ἔστω; Παῦλος οὐκ ἔπαυσέ σου τὸ κενὸν φρόνημα· ἀλλ' Ησαΐας εἰπών· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εμμανουὴλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός; *οὐδ' αὐτὸς, διάνοιαν γὰρ ἐκτήσω δεινῆς κακοφροσύνης· ἄκουσον κἂν τῶν δαιμόνων λεγόντων· τί ἡμῖν καὶ σοι υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς. τίς δέ σοι τοῦτον τὸν εὐτελῆ λογισμὸν συνεβούλευσε κηρύξαι; τίς ὁ συμπονήσας τῷ ἀκαίρῳ νοσήματι; οὐκ ᾐδέσθης θεὸν* ἐξομοιῶν Περσικῇ βασιλείᾳ; οὐκ ἐνετράπης ἀθετεῖν βουλόμενος πατέρων, καὶ εὐαγγελιστῶν, καὶ προφητῶν παραδόσεις; καὶ νομίσας ἄρχειν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, οὐκ ἐμνήσθης τοῦ ἀπὸ κοπρίας εἰς ὕψος οὐράνιον ἀγαγόντος σε. καὶ τοῖς ἔργοις προσέχων, οὐκ ἐπέγνως τὸν δημιουργὸν, βουλόμενος ἀνάστατον καταστῆσαι τὴν οἰκουμένην ἀπατηλοῖς* λογισμοῖς, ἐνυβρίζων ναὸν θεοῦ, καὶ τὸν κυηθέντα ἐκ παρθένου Μαρίας ἀπομερίζειν βουλόμενος, δόγμα πονηρὸν, καὶ λύσσαν τῷ κόσμῳ διεγείρων, μήτε λυομένην, μήτε φανερουμένην. ἀλλά γε μὴ ζητούμενος, πρὸ καιροῦ Βελίαλ μιμησάμενος, ἐνόμισας σειραῖς τῶν σῶν ἀνόμων ἐννοιῶν πείθειν βασι-

*ἀρχιερωσύνης

*ἔσως, εἰ δὲ οὐδ' αὐτός,

*ἐξομοιοῦν

*λόγοις ἐφυβρίζων

catus & infatuatus, teipsum abalienare volens ab episcopali sede, etiam e fratrum catalogo te deleuisti, illum qui pontificatus sortem tibi impertitus fuerat, non agnoscens. An non tibi persuasit Paulus dicens: *Licet angelus de cælo euangelizauerit præterquam quod euangelizauimus, anathema sit?* Paulus istam sententiæ tuæ vanitatem non sedauit? At sedet illam Isaias: *Ecce,* inquiens, *virgo in vtero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel; quod est interpretatum, Nobiscum Deus.* Quod si nec iste, (mens enim tua graui malitia laborat,) audi vel dæmones clamantes: *Quid,* inquiunt, *nobis & tibi Fili Dei? venisti ante tempus torquere nos.* Quis quæso auctor tibi extitit, vt cogitationem hanc vilem & inanem prædicares? Quis tecum in hoc inepto morbo laborauit? Non veritus es Deum Persico regno assimilare? Non te puduit velle patrum, euangelistarum, & prophetarum traditiones euertere? Ratus te omnibus ecclesiis dominari, eius qui te e stercore ad cælestem sublimitatem euexit, non meministi: rebusque procreatis intendens, opificem non agnouisti, terrarum orbem subuertere volens fraudulentis sermonibus, contumeliam Dei templo inferens, & eum qui ex Maria virgine genitus est, diuidere volens, dogma prauum, & rabiem, quæ nec dissoluitur, nec manifestatur, mundo huic excitasti. Sed nec requisitus, Belial ante tempus imitatus, arbitratus es iniquarum cogitationum tuarum catenis te persuasurum impera-

Gal. 1. v. 8.

Matth. 1. v. 23. ex Is. 7

Matth. 8. v. 29.

tori, rectæ doctrinæ ſtudioſo, & conſubſtantialis adoratori trinitatis, per quam conſtanter regnat, per quam hoſtiles gentes conterit, per quam ſemper virginum chorus imperat, per quam mundũ in pace moderatur. Hunc te putaſti deceptoriis ſermonibus tuis apoſtatam redditurum: populum quoq; Deo dilectum perdere voluiſti: patrumque multitudinem, qui in reſpiratione degebant, tu diſpoliaſti. Non fuiſti contentus teipſum, dum Deum blaſphemas, perdidiſſe; ſed blaſphemias tuas per vniuerſum quoq; orbem diuulgaſti. Sed ecce impletum in te etiam illud eſt: *In operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.* Sanctum preſbyterorum ac diaconorum clerum, quod importunam inſaniam tuam redarguerent, & ne cum Ario ſentires admonerent, extra eccleſiam eieciſti. Et nunc equidem te prolapſum non deiicio, neque fluctuantem demergo; ſed væſanam iniquorum conſiliorũ ſycophantiam frango. Quis nauem in ſereno ac tranquillo portu conſtitutam, naufragium vidit perpeti? Quis, quæſo, athletam ad locum certaminis prolapſum, erigi non vidit? At cum circa fidem rueres, naufragiumque faceres, nonne manum tibi porreximus? Teſtem accipe honorandum & ſanctum archiepiſcopum magnæ Romæ Cæleſtinum, qui te per literas continenter admonuit, vt a vano hoc atque inutili, & nulla ratione nixo dogmate abſtineres. Pari modo teſtem accipe noſtram quoque tenuitatem, breuibus literis hortatam, vt nos de Deo loquentes audires. Tu vero duritiam quamdam, ſtultitiamque in-

Pſ. 9. v. 17.

λέα φίλῳ ὀρθοδοξίας, καὶ προσκυνητῷ ὁμοουσίου τριάδι, δι' ἧς διλωκῶς βασιλεύει, δι' ἧς ἔθνη τὰ πολέμια συντρίβει, δι' ἧς χορὸς ἀειπαρθένων βασιλεύει, δι' ἧς κόσμῳ ἐν εἰρήνῃ καθίστησι· τὸν λόγοις σοῖς ἀπατηλοῖς ἐνόμισας ἀποστάτην ἐργάσεσθαι· καὶ λαὸν θεοφιλῆ πορθεῖν ἐβουλήθης· καὶ πατέρων πλῆθος, εἰς ἀναπνοὴν τυγχάνοντας, * διέσκυλας. ἐκ ἠρκέσθης σαυτὸν ὀλέσαι, δυσφημήσας θεὸν, ἀλλὰ καὶ τῇ οἰκουμένῃ πᾶσαν διεφύλλησας. ἀλλ' ἰδοὺ ἐπληρώθη καὶ * ἐν σοὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός. κλῆρον ἅγιον πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ἀποσυναγώγοις ἐποίησας, ἐλέγχοντά σου τὴν ἄκαιρον μανίαν, μὴ τὰ Ἀρείου φρονεῖν. καὶ νῦν οὐ πεσόντα καταβάλλω, οὐδὲ κλυδωνιζόμενον καταποντίζω· ἀλλὰ τὴν ἀνόμων * συμβουλιῶν κόπῳ σου ματαίαν συκοφαντίαν. τίς οἶδε πλοῖον, εἰς εὐδιον λιμένα ἐν γαλήνῃ διάγον, ναυάγιον ὑπομένον; τίς οἶδεν ἀθλητὴν ὑπὲρ τὸ σκάμμα πεσόντα, καὶ μὴ ἀνορθούμενον; ἀλλὰ * ἄρα, εἰ πεσόντος, ἢ ναυαγήσαντος σοῦ τὴν πίστιν, ἡμεῖς χεῖρα ἐκ ὠρέξαμεν; μάρτυρα δέχου πῖον καὶ ἄγιον ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεστῖνον, συνεχῶς γράφοντά σοι, ἀποστῆναι τῆς ματαίου, καὶ ἀνωφελοῦς, καὶ ἀσυστάτου δόγματος· ἐπὶ μιᾷ καὶ τῇ ἡμετέραν πλωχείαν, διὰ γραμμάτων βραχέων τὸν αὐτὸν τρόπον παρακαλοῦντας, ἀκοῦσαι ἡμᾶς λέγοντας περὶ θεοῦ. σὺ δὲ ἐκ ἐλογίσω ἡμᾶς, ἀσωλαχνίαν τινὰ,

Anno Christi 430.

* Διεσκόλισας.

* ἐν σοὶ ἐν τοῖς

* συμβουλιῶν κόπῳ σου ματαίαν

* ἄρα

ANNO CHRISTI 431.

καὶ ἀπόνοιαν περιβεβλημένος, κακίᾳ ἐγκαυχώμενος, ὡς δυνατὸς, ἄνομα διαλογιζόμενος· καὶ ξυρὸν γέγονας κατὰ σεαυτοῦ ἐξηκονημένον, *μέλλον ἐργάζεσθαι δόλον. διὰ τοῦτο ὁ θεὸς, ὃν παρελογίσω, καθεῖλέ σε, καὶ ἐξέτιλε τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων, διότι οὐκ ἐφόνησας περὶ θεοῦ. καὶ ταῦτα μὲν παρ' ἡμῶν ἀρκείτω τὰ πρὸς τοῦτον. θεός ἐστι κριτὴς καὶ ἀποδότης ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. γένοιτο δὲ ἡμᾶς τρέμειν καὶ προσκυνεῖν τὴν ἑνότητα, καὶ βασιλεῖ θεοφιλεστάτῳ ὑπηκόους γίνεσθαι, καὶ ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, καὶ τρέμειν καὶ σέβειν τὴν ἀδιάστατον τριάδα· ὑμνοῦντας τὴν ἀειπαρθένον Μαρίαν, δηλονότι, *τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, καὶ τοῦ ταύτης υἱὸν, καὶ νυμφίον ἄσπιλον· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

*μέλλων

dutus, nullam nostri habuisti rationem, glorians in malitia, tamquam potens, & iniqua cogitans. Et factus es nouacula contra teipsum acuta, dolum machinans. Quare Deus quoque, aduersus quem cauillis es vsus, te deiecit, tuamque radicem e terra viuentium euulsit, propterea quod nullam Dei rationem habuisti. Et hæc hactenus a nobis dicta contra istum sint satis. Iudex est Deus, & vnicuique reddet iuxta opera sua. Contingat autem nobis, vt vnionem reuereamur & adoremus, piissimoque imperatori obediamus, principibusque & potestatibus subiiciamur, ac indiuisam trinitatem tremamus & colamus, Mariam semper virginem,* sanctum videlicet (Dei) templum, eiusdemque Filium, & sponsum immaculatum laudibus celebrantes. Quoniam ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Psal. 51.

Rom. 2. v. 6.

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ.

ACTA CONCILIABVLI.

*πραχθέντα ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τῶν ἀνατολῆς ἐπισκόπων, ἐν οἷς Κύριλλον καὶ Μέμνονα καθαιρέσει ὑποβάλλουσιν, ἐπὶ παρουσίᾳ Κανδιδιανοῦ.

Ὑπομνήματα *παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις, ἐν οἷς καθαιροῦσι Κύριλλον καὶ Μέμνονα τοὺς ἁγιωτάτους, καὶ ἀκοινωνήτους ποιοῦσι πάντας τοὺς τῆς ἁγίας συνόδου.

Commentarii gestorum apud orientales episcopos, in quibus sanctissimos Cyrillũ ac Memnonem deponunt, & omnes qui ad sanctam Synodum cõuenerant, excommunicant.

ΠΑΡΟΝΤΟΣ ἐν τῷ οἰκείῳ καταγωγίῳ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ ἁγίας συνόδου, ὁ μεγαλοπρε-

IOANNE sanctissimo, Deoque amabilissimo episcopo metropolis Antiochiæ, orientis diœcesis, in suo diuersorio manente, sanctaque illius Synodo præsente,

magnificentissimus illustrissimusque deuotorum domesticorum comes Candidianus dixit: Optabam equidem, pietate tua coram constituta, totaque Synodo in vnum simul coacta, dominorum nostrorum ac piissimorum imperatorum literas exhibere, vt quæ ab ipsis mandata sunt, vniuersa Synodo simul, vt modo aiebam, congregata, executioni mandarentur. Ceterum, cum ante quinque proximos hosce dies reuerendissimus episcopus Cyrillus, ac Memnon huius ciuitatis episcopus, & qui cum ipsis sunt reuerendissimi episcopi in sancta ecclesia conuenissent, a me prohibiti sunt, ne contra dominorum nostrorum & piissimorum imperatorũ decreta inter se consessum facerent, atque moniti vt omnium vestrum aduentum expectarent: illi autem vt Sacram prælegerem, efflagitarunt. Cum vero id recusarem propter sanctitatis tuæ absentiam, quodq; multi præterea alii episcopi & metropolitani nondum aduenissent, coegerunt me illi, se ignorare asserentes quid a dominis nostris perscriptum esset. Coactus ergo, ne turbæ cuiuspiam aut seditionis occasionem præberem, ipsis congregatis Sacram legi. Verumtamen etiam discessurus, & præsens ipsos cõtestatus sum, ne præceps aliquid agerent; quemadmodum multi sanctissimi episcopi, qui vna mecum ad ipsos introierant, compertum habent. Illi vero contestationem eam nihil morati, omnia pro suo arbitratu egerunt.

Comitis Cãdidiani coram Ioanne Antiocheno, eiusdemque conciliabulo conficta narratio.

Ioannes episcopus Deo deuotissimus dixit: Optamus piarum

πέστατος καὶ ἐνδοξότατος Κανδιδιανὸς, ὁ κόμης τῶν κατωπιωμένων δομεστίκων, εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν εὐχῆς ἔργον ἦν, καὶ τῆς σῆς θεοσεβείας παρούσης, καὶ πάσης ὁμοῦ τῆς συνόδου συναχθείσης εἰς ἕν, τὰ γράμματα τῶν δεσποτῶν ἡμῶν καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων ἐπιδοῦναι, ὥστε πάσης, ὡς προεῖπον, τῆς συνόδου συναχθείσης, τὰ πανικαῦτα τὰ προστεταγμένα παρ' αὐτῶν γένεσθαι. ἀλλὰ πρὸ τούτων ἡμερῶν ἑ. ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος, καὶ Μέμνων ὁ τῆσδε τῆς πόλεως ἐπίσκοπος, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, συναχθέντες εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, ἐκωλύοντο παρ' ἐμοῦ καθ' ἑαυτὸν συνεδρεύειν πρὸ τῶν τεθεσπισμένων παρὰ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων, καὶ παρηνοῦντο ἀναμεῖναι τὴν πάντων ὑμῶν παρουσίαν. οἱ δὲ ἀπήτουν παρ' ἐμοῦ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸ σάκρον. μὴ βουλόμενος δὲ τοῦτο ποιῆσαι διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὴν σὴν ἁγιωσύνην, πολλούς τε ἑτέρους ἐπισκόπους καὶ μητροπολίτας μηδέπω ἐληλυθέναι, ἠναγκάσθην παρ' αὐτῶν, διὰ τὸ εἰρηκέναι αὐτοὺς, ὅπερ ἀγνοοῦσι, τί ἂν εἴη τὸ γεγραφὲν παρὰ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν. τούτου ἕνεκεν, συναχθέντων αὐτῶν, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τὴν μὴ δοῦναι προφασιν ἀταξίας, διέγνων αὐτοῖς τὸ σάκρον· καὶ παρὼν, καὶ μέλλων ἐξιέναι, διεμαρτυράμην αὐτοῖς, μηδὲν προπετὲς πρᾶξαι, καθὼς καὶ πολλοὶ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν σὺν ἐμοὶ πρὸς αὐτοὺς εἰσελθόντων ἴσασιν. οἱ δὲ οὐδὲ οὕτως ἀναχώρησαν, ἀλλὰ πρᾶξαν ἅπερ αὐτοῖς ἤρεσεν.

Anno Christi 431.

Ο θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Εὐχῆς ἔργον ἐπακοδοσαι τῷ

ANNO CHRISTI 431.

τῶν εὐσεβῶν συλλαβῶν. χρὴ γὰρ μὴ καταστοχάζεσθαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ βαίνειν τοῦ ἀληθοῦς, καὶ μαθεῖν τοῦ εὐσεβῆ σκοπὸν τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν * δεσποτῶν· οἵ τινες πᾶσαν σπουδὴν ἔχουσιν ὑπὲρ τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν, καὶ προτιμῶσι τούτου οὐδέν. γνωρισάτω οὖν ἡμῖν ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια, τίνα ἐστὶ τὰ παρακολουθήσαντα, ἀναγνωσθέντων αὐτοῖς τῶν θεοφιλεστάτων τούτων γραμμάτων.

*βασιλέων

Ο μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν· Αναγινωσκομένης τῆς σάκρας, ἐπευφήμησαν πάντες· ὡς νομίσαι με, ὅτι ἀληθῶς εἴκουσι πᾶσι τοῖς παρὰ τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλέων θεσπισθεῖσι. καὶ ἔχαιρον ἐγὼ τούτοις. μετὰ δὲ ταῦτα παρακαλοῦντός μου εἶξαι πάντας τοῖς γράμμασιν, οὐδεὶς ἐμοῦ ἀνασχέσθαι ἐβούλετο, ἀλλὰ μεθ' ὕβρεως τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους, τοὺς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νεστορίου ἀποσταλέντας, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, ἐξέωσαν· κἀμὲ δὲ πάλιν ἐπὶ πολὺ παρακαλοῦντα ἐξέωσαν τοῦ συνεδρίου, ὡσανεὶ οὐκ ὀφείλοντα κοινωνῆσαι τοῖς παρ' αὐτῶν τυπουμένοις. ἄλλως δὲ οὐδὲ τὸ ἀποσταλὲν αὐτοῖς παραναγνωστικὸν παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων συνεχώρησαν ἀναγνωσθῆναι, ὡς οἱ σὺν ἐμοὶ γενόμενοι ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἴσασι, καὶ μαρτυροῦσι τοῖς παρ' ἐμοῦ ἀκολούθως γεγενημένοις. ταῦτα δὲ πάντα καὶ εἰς γνῶσιν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης ἀνηνέγκαμεν, δηλοῦντες, ὅτι τῆς σῆς ἁγιωσύνης τὴν παρουσίαν, καὶ τῶν σὺν αὐτῇ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἀναμένομεν.

literarum tenorem audire. Oportet namque de rebus non coniecturam facere, sed recta ad veritatem ipsam contendere, piumque Deo dilectissimorum imperatorum nostrorum scopum intelligere, qui nullum studium pro Christi ecclesiis detrectant, neque quidquam hoc antiquius habent. Vestra proinde magnificentia nobis exponat, quænam, literis his piissimis apud illos lectis, consecuta fuerint.

Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Lecta Sacra omnes applauserunt, ita vt non dubitarem, quin vere omnibus quæ a piissimis imperatoribus nostris sancita fuerant, morem essent gesturi; & eam ob rem gaudio perfundebar. Verum cum postea rogarem, vt literis parerent omnes, nullus audire me sustinere voluit. Sed & religiosissimos episcopos, quos sanctissimus Nestorius miserat, ceterosque qui comites ipsis adiuncti fuerant, non absque ignominia exegerunt: me quoque, cum precibus iterum obnixius instarem, veluti qui non deberem eorum esse particeps quæ ab illis gerebantur, e suo consessu expulerunt. Sed neque admonitorium, quod religiosissimi episcopi ad illos destinauerant, legi permiserunt: quemadmodum sanctissimi episcopi norunt, qui mecum accesserunt, qui testantur etiam quę a me conuenienter gesta fuerunt. De his autem omnibus orbis dominos certiores fecimus, significantes sanctitatis tuæ, sanctissimorumque episcoporum, qui tecum sunt, aduentũ nos expectare.

Tota hæc Candidiani narratio manifestæ falsitatis signa præ se fert.

Ioannes Deo dilectissimus archiepiscopus dixit: Legantur & nobis quoque piæ literæ. Sanctissimis autem episcopis consurgentibus, magnificentissimus comes Candidianus legit. Hoc autem facto, & postquam religiosissimi episcopi piæ ipsorum maiestati bene precati essent, religiosissimus archiepiscopus Ioannes dixit: Sufficiebat pia harum literarum serenitas ad inducendum illos in omnem modestiam, etiam si sacerdotum catalogo adscripti non essent: sed quoniam, vt magnificentia tua retulit, post recitatas literas tumultu & perturbatione omnia compleuerunt, & contumeliis tum religiosissimos episcopos, tum magnificentiam tuam affecerunt; nos ea, qua par fuit, attentione ac modestia literas excipientes, parati sumus piissimorum imperatorum nostrorum voluntatem, Deo nobis bene fauente, rebus ipsis exequi. Rogo autem, vt si quid aliud ab ipsis actum est, ex tua magnificentia intelligamus.

Candidianus comes magnificentissimus dixit: Quandoquidem sanctitas tua omnia ordine & exacte perquirit, æquum est, vt a me cetera quoque in medium afferantur. Sequenti itaque die, cum penitus quid actum esset nescirem, repente sanctissimum episcopum Nestorium ab ipsis esse depositum audiui. Refixi scripturam illam depositionis publice propositam, & legi, quam ad piissimos imperatores nostros misi. Paulo post & publicos quoque præcones forum obeuntes, memoratique sanctissimi

Ο θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ιωάννης εἶπεν· Αναγνωσθήτω καὶ ἡμῖν τὰ εὐσεβῆ γράμματα. τῶν δὲ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἀναστάντων, ἀνέγνω ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανός. Τούτου δὲ γενομένου, καὶ ἐπευξαμένων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῷ εὐσεβεῖ αὐτῶν κράτει, ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ιωάννης εἶπεν· ἤρκει μὲν * αὐτοῦ τοῦ εὐσεβοῦς γράμματος ἡ γαληνότης πρὸς πᾶσαν αὐτοῦ ἀγαγεῖν εὐταξίαν, εἰ καὶ * ἔξω ἦσαν τοῦ ἱερατικοῦ τάγματος. ἀλλ' ἐπεὶ, ὡς εἶπεν ὑμῶν ἡ μεγαλοπρέπεια, θορύβου καὶ ἀταξίας μεστὰ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραμμάτων τὰ πάντα * ἐπλήρωσαν, καὶ ὕβρεις ἐπήγαγον τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις, καὶ τῇ σῇ μεγαλοπρεπείᾳ· ἐπιστάντες ἡμεῖς μετὰ τῆς * προσηκούσης εὐταξίας καὶ τοῦ γράμματος ἐπηκούσαμεν, καὶ τοῦ σκοπὸν τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων εἰς ἔργον ἀγαγεῖν * προθύμως ἔχομεν, θεοῦ ἐπιτρέποντος. παρακαλῶ δὲ, καὶ εἰ ἕτερον πέπρακται παρ' αὐτῶν, μαθεῖν παρὰ τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας.

Ο μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν· Επειδὴ πάντα ἀκριβῶς ζητεῖ ἡ σὴ ἁγιωσύνη καὶ ἀκολούθως, δίκαιον καὶ τὰ λοιπὰ λέγεσθαι παρ' ἐμοῦ. τῇ γὰρ ἑξῆς ἡμέρᾳ, ἀγνοῶν πάντῃ τὰ πεπραγμένα, ἐξαίφνης ἤκουον, τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Νεστόριον καθῃρῆσθαι παρ' αὐτῶν, προτεθέν τε γράμμα τὸ καθαιρετικὸν ἀποσπάσας ἀνέγνων, ὅπερ ἀπέστειλα τοῖς εὐλαβεστάτοις ἡμῶν βασιλεῦσι. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἤκουον καὶ δημοκήρυκας περιϊόντας, τὴν καθαίρεσιν τοῦ μνημονευθέντος

ANNO CHRISTI 431.

* αὐτοῦ

* ἐξεῖσαν

* ἐπίσκοπος

* προσηκούσης

* ἐπίσκοπος ἔχομεν

ANNO CHRISTI 431.

ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νεστορίου ἐκπομπεύειν. ταῦτα τοίνυν γνοὺς, * ἐνοχὰς ἀπέστειλα αὐτοῖς πρὸς τὸ μηδὲν πρᾶξαι παρὰ τὰ προσταχθέντα παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων. οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τοὺς ἁγιωτάτους ἡμῶν ἐπισκόπους ἐμεθόδευσα, τοὺς μὴ συναθροισθέντας μετ' αὐτῶν, ἀναμεῖναι τὴν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης παρουσίαν.

* ἐν εὐχαῖς

Ο θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ιωάννης εἶπεν· Ακολούθως τοῖς κανόσι, καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς * θεσπίσμασι, καὶ τῷ βασιλικῷ γράμματι, ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων διαλεχθέντες, καὶ ἐπεροτήσαντες τὰ εἰκότα, καὶ τυχόντες ἀποκρίσεως, ἦλθον ἐπὶ τοῦτο, ἐλέγχων γενομένων, ἢ ἐρήμην κατεδίκασαν τοὺς ἄνδρα;

* θεσμοῖς

Ο μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν· ἴσασι πάντες τοὶ συμπαρόντες μοι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, ὡς χωρίς τινος κρίσεως καὶ * ζητήσεως τὰ παρ' αὐτῶν τετύπωται.

* ἐξετάσεως

Ο θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ιωάννης εἶπεν· μάλιστα μὲν οὖν δὴ τὰ ἐφ' ἡμῶν αὐτοῖς πραχθέντα ἀκόλουθα ἦν. δέον γὰρ αὐτοὺς, τοὺς ἄρτι ἐξ ἀποδημίας οὕτω * μακρὰν ἥκοντας ἀδελφικῶς ἀσπάσασθαι, καὶ κεκονιασμένους ἔτι φιλοφρονήσασθαι, καὶ ἀνακτήσασθαι ἀδελφικῇ διαθέσει, εὐθὺς ἦλθον ταράσσοντες ἡμᾶς, καὶ θορυβοῦντες, καὶ τὴν συνήθη ἀταξίαν ἐπιδεικνύμενοι. ἀλλ' ὅμως τούτοις ἡ συνοῦσά μοι ἁγία σύνοδος οὐδὲ τὰς ἀκοὰς ὑπέσχε. * δοκιμάσει δὲ ἡ ἁγία σύνοδος τὰ ὀφείλοντα κατὰ τῶν οὕτως ἀθέσμως

* μακρᾶς

* δοκιμάσει

episcopi Nestorii depositionem solenni pompa ebuccinantes audio. Cum igitur hæc resciuissem, inhibitiones ad illos misi, ne quidquam omnino præter ea, quæ a religiosissimis imperatoribus nostris decreta fuerant, molirentur. Effeci quoque vt sanctissimi episcopi nostri, qui illorum congregationi non interfuerant, vestræ sanctitatis aduentum præstolarentur.

Religiosissimus archiepiscopus Ioannes dixit: Canonibusne, sanctionibusque ecclesiasticis, ac regiis literis in omnium præsentia consentanee disserẽtes, congruaque & ad rem facientia interrogantes, ac responsionibus auditis ad hoc deuenerunt, vt conuictum, an vero indicta causa virum condemnarent?

Magnificentissimus comes Cãdidianus dixit: Piissimi episcopi omnes qui mecum fuerunt, norunt quod sine vllo prorsus examine, & absq; aliquo iudicio hæc ab illis constituta sunt.

Impudentissime mẽtitur hic Candidianus.

Religiosissimus archiepiscopus Ioannes dixit: Sane etiam illa, quæ in nostra præsentia gesserunt, his maxime consentanea fuerunt. Cum enim oportuisset, vt illos, qui e tam longa peregrinatione recens aduenerant, fraterne complecterentur, puluereque adhuc aspersos benigne & comiter exciperent, ac refocillarent affectu fraterno; tumultuario impetu statim ad nos perturbandos irruerunt, consuetamque insolentiam ac immodestiam apertis indiciis declararunt. Verumtamen sancta Synodus, quæ mecum adest, nec aures his adhibuit. Sancta igitur Synodus in illos statuet, quæ in eos decerni par

Falsa quoque est hæc expostulatio.

erit, qui adeo illegitime tyranniceque omnia conturbarunt.

His ad eum modum transactis, & posteaquam magnificentissimus deuotorum domesticorum comes Candidianus exiuisset, piæque literæ recitatæ fuissent, & post depositionem prædictæ narrationis, religiosissimus archiepiscopus Ioannes dixit: Audiuit vestra pietas tum piam religiosissimorum imperatorum nostrorum epistolam, tum magnificentissimi quoque comitis Candidiani narrationem: agnouitque piissimorum imperatorum scopum; quomodo omnem ecclesiasticæ pacis curam, ac sanæ constantisque fidei, apostolicorumque dogmatum rationem habentes, sanctam Synodũ hunc in locum conuocarint: rem videlicet maiestate sua dignam instituentes, id fieri mandarint, vt omnibus in vnum congregatis, ea quæ in disceptationem veniunt, fraterne, sacerdotalique modestiæ conuenienter, propositionibus & solutionibus, interrogationibus & responsionibus adhibitis, accurate discutiantur, citra omnem tumultuationem ac turbam: ita vt de nulla controuersia, aut criminatoria, aut alio quocumque ciuili eiusmodi capite prius tractare liceret, quam pia fides a sanctis beatisque patribus in Nicæa Bithyniæ congregatis exposita, diligenter perpensa confirmetur. Quid ergo vestra pietas in eos statuendum censet, qui pias literas tam indignis modis contempserunt?

Sancta Synodus dixit: Cyrillus reuerendissimus ecclesiæ Alexandrinæ episcopus, necnon

καὶ τυραννικῶς ἅπαντα συνταραξάντων, ἀκολούθως τυπωθῆναι. ANNO CHRISTI 431.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, καὶ ἐξελθόντος τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου Κανδιδιανοῦ τοῦ κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων, μετὰ τὴν τοῦ εὐσεβοῦς γράμματος ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν κατάθεσιν τῆς προειρημένης διηγήσεως, ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ιωάννης εἶπεν· ἀκήκοεν ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια τοῦ τε εὐσεβοῦς γράμματος τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων, καὶ τῶν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ κατατεθέντων· καὶ ἔγνω ὅτι σκοπὸν τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων· ὡς πᾶσαν πρόνοιαν ποιούμενοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, καὶ τῆς ὑγιοῦς καὶ ἀπειρεπτοῦ πίστεως, καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων, τὴν ἁγίαν ἐνταῦθα συνήθροισαν σύνοδον, ἀξίως τοῦ θεοφιλοῦς αὐτῶν κράτους τοῦτο γενέσθαι* προστάξαντος· ὥστε πάντας κατὰ ταυτὸ γενομένους, τά τε ζητούμενα ἀδελφικῶς, καὶ ὡς ἱερεῦσι πρέπει, βασανίσαι, κατά τε πρότασιν καὶ λύσιν, καὶ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν, ταραχῆς πάσης ἐκτὸς, καὶ θορύβου χωρίς· μηδενὸς ἑτέρου ζητουμένου, μήτε ἐγκληματικοῦ, μήτε χρηματικοῦ κεφαλαίου, πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐρεύνης καὶ βεβαιώσεως τῆς εὐσεβοῦς πίστεως τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνεληλυθότων. τί τοίνυν συνορᾷ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια δεῖν γενέσθαι ἐπὶ τοσαύτῃ τῶν εὐσεβῶν γραμμάτων καταφρονήσει;

Η ἁγία σύνοδος εἶπεν· δῆλός ἐστιν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος ὁ τῆς Αλεξανδρέων, καὶ

* σφάξαντος

ANNO CHRISTI 431.

Μέμνων ὁ τῆς δὲ τῆς πόλεως εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος, ὁ εἰς ἅπαντα συνεργήσας αὐτῷ, ὡς ἀκριβῶς ἔγνωμεν πρὸ τῆς ὑμετέρας παραγενόμενοι θεοσεβείας, καὶ πάντα, ὡς εἰπεῖν, θεασάμενοι τὰ ὑπ' αὐτοῦ τολμηθέντα· τάς τε γὰρ ἁγίας ἐκκλησίας, τά τε ἅγια μαρτύρια, καὶ τὸ ἅγιον ἀποστόλιον ἀπέκλεισε, μὴ συγχωρήσας μηδὲ τὴν ἁγίαν πεντηκοστὴν παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπιτελεσθῆναι· πλῆθος τὸ ἀγροικικὸν συναγαγὼν διετάραξε τὴν πόλιν, τοὺς οἰκείους κληρικοὺς εἰς τὰς οἰκίας τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων πέμπων, καὶ μυρία ἀνήκεστα ἀπειλῶν, εἰ μὴ συναθροισθεῖεν εἰς τὸ ἀτάκτως ὑπ' αὐτῶν γενόμενον συνέδριον· ἐπὶ κακῷ τῷ συνειδότι ἅπαντα συνταράξαντες, καὶ *συγχέοντες, καὶ θορύβων τὰ ἐκκλησιαστικὰ πληρώσαντες πράγματα, καὶ τῶν εὐσεβῶν γραμμάτων καταφρονήσαντες, τούς τε ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς πατήσαντες, ὥστε τὴν αἱρετικὴν κακοδοξίαν μὴ ζητηθῆναι, ἣν ἐν τοῖς κεφαλαίοις εὕρομεν, τοῖς ἀποσταλεῖσι πρώην εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου· ὧν τὰ πλεῖστα συμβαίνει τῇ Ἀρείου, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ Εὐνομίου δυσσεβείᾳ. χρὴ τοίνυν τὴν τε σὴν ἁγιωσύνην, καὶ πάντας ἡμᾶς *ἐκθύμως ὑπερμαχῆσαι τῆς εὐσεβείας, ὥστε μὴ ὑπαχθῆναί τινας τοῖς αἱρετικοῖς τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου κεφαλαίοις, μηδὲ διαφθαρῆναι τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν· καὶ τοὺς μὲν ἐξάρχους τῶν αἱρετικοῦ φρονήματος, καὶ τῆς πάντα λόγον ὑπερβαλλούσης ἀταξίας, τῇ ἀξίᾳ τῆς παρανομίας ψήφῳ καταδικάσαι· τοὺς δὲ ὑπα-

*συγχέαντες.

*ἐκθύμως

Memnon religiosissimus huius ciuitatis antistes, qui Cyrillo in omnibus administrum sese exhibuit, (vt certo cognouimus, qui huc ante pietatis vestræ aduentum accessimus, & omnia fere inspeximus quæ ille perpetrare ausus est: nam sanctas ecclesias, sanctasque martyrum ædes, ac sanctam quoque apostoli basilicam præclusit, & ne sacrum quidem Pentecostes diem religiosissimis episcopis celebrare permisit, & multitudine agrestium hominũ coacta, ciuitatem turbis repleuit: insuper clericos suos ad piissimorum episcoporum diuersoria mittens, vel extrema quæque, nisi cõfuso eorum concilio sese adiungerent, illis comminatus est) malæ nimirum conscientiæ stimulis agitati, dignoscuntur omnia conturbasse ac commiscuisse, res ecclesiasticas tumultibus impleuisse, pias literas paruipendisse, ecclesiæ ritus proculcasse, ne in hæreticam peruersamque eorum doctrinam inquireretur. Quam quidem doctrinæ labem in capitibus quæ reuerendissimus episcopus Cyrillus non ita pridẽ ad regiam ciuitatem misit, deprehendimus. Maxima enim illorũ pars Arii, & Apollinarii, & Eunomii impietati est consentanea. Necesse est ergo, vt sanctitas tua, nosq; omnes manibus pedibusque pro pietate decertemus, ne qui hæreticis religiosissimi episcopi Cyrilli capitibus decipiantur, neve sanctorum patrum fides corrumpatur: vt qui hæretici dogmatis auctores, excitatæque perturbationis, quæ maior est quam vt verbis vllis explicari possit, principes sunt, digna tanto scelere sententia condemnentur; reliqui vero religio-

Hæc omnia vel falsa sunt, vel propter manifestam illorum hæresim acciderunt.

Conciliabulũ falso imponit Cyrillo impietatem Apollinarii, Eunomii, & Arii.

Nestoriani & orientales schismatici Cyrillũ

& Memnonem depositione dignos pronuntiant.

sissimi episcopi, quos hi sibi per fraudem adiunxerunt, & in suam sententiam callide pellexerunt, ecclesiasticæ pœnæ subiiciantur.

Ioannes Deo dilectissimus episcopus dixit: Ego quidem neminem ex iis qui ad Dei sacerdotium a Deo adsciti sunt, extra ecclesiasticum corpus eiici optabam. Sed quia, cum membra quæpiam immedicabili morbo corripiuntur, ob totius corporis incolumitatem quædam ipsorum resectiones adhibeantur necesse est; cum Cyrillus & Memnon perpetratæ illius iniquitatis auctores extiterint, atque occasionem præbuerint, vt ecclesiasticæ sanctiones, piaque religiosissimorum imperatorum nostrorum decreta conculcarentur, & in prædictis capitibus hæretice senserint; æquum est, vt ipsi quidem depositionis sententia plectantur; reliqui vero, qui in ipsorum errorem abducti sunt, excommunicationis vinculis innodentur, donec proprio delicto agnito, hæretica Cyrilli capita anathematizent, & in fide a sanctis patribus Nicææ quondam congregatis edita plane se acquiescere profiteantur: ita vt nihil prorsus diuersum aut peregrinum, vel a pietate alienum superaddant, & iuxta piissimorum imperatorum nostrorum literas cœtui nostro sese adiungãt, & controuersarum quæstionum examinatione fraterne agitata, piam fidem confirment.

Ioannes Antiochenus Cyrilli anathematismos vt hæreticos condemnat.

Conciliabulum plenam Concilii auctoritatem sibi vindicat.

Sancta Synodus dixit: Sanctitas tua legitime iusteque sententiam pronuntiauit. Quamobrem necessarium censemus, vt communi scripto, & omnium nostrum subscriptionibus confirmato, Cyrilli quidem & Memnonis depo-

Imo vero multis modis iniustissima.

χθέντας αὐτοῖς, καὶ παρασυρέντας ὑπ' αὐτῶν εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους ἐκκλησιαστικῷ ἐπιτιμίῳ ὑποβαλεῖν. ANNO CHRISTI 431.

Ο θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ιωάννης εἶπεν· Εὐχῆς μοι ἔργον ἦν, τὸ μηδένα τῶν τῷ θεῷ ἱερατεύειν ἀφορισθέντων ἐκτὸς γενέσθαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. ἐπεὶ δὲ ἀναγκαία τῶν ἀνιάτως ἐχόντων μελῶν ἡ τομὴ διὰ τὴν τοῦ παντὸς σώματος ὑγίειαν, Κύριλλον μὲν καὶ Μέμνονα, ὡς ἐξάρχους τῆς γεγενημένης παρανομίας, καὶ τοῦ πατηθῆναι τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς, καὶ τὰ εὐσεβῆ θεσπίσματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων, καὶ διὰ τὸ αἱρετικὸν τῶν προειρημένων κεφαλαίων φρόνημα, καθαιρέσει ὑποβληθῆναι προσήκει, τοὺς δὲ ὑπαχθέντας, ἀκοινωνήτους γενέσθαι· ὡς ἂν τὸ οἰκεῖον ἐπιγνόντες πλημμέλημα, τά τε αἱρετικὰ τοῦ Κυρίλλου κεφάλαια ἀναθεματίσωσι, καὶ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων ἐμμένειν καθομολογήσωσι, μηδὲν ἕτερον αὐτῇ ἢ ξένον τῆς εὐσεβείας ἐπεισάγοντες, καὶ κατὰ τὰ εὐσεβῆ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων σὺν ἡμῖν συνέλθωσι, καὶ τῶν τε ζητουμένων τὴν βάσανον ἀδελφικῶς ποιήσωνται, καὶ τὴν εὐσεβῆ βεβαιώσωσι πίστιν.

Η ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εννόμως καὶ ἐνδίκως ἡ σὴ ἀπεφήνατο ἁγιότης. δεῖ τοίνυν γράμματι κοινῷ, Κυρίλλου μὲν καὶ Μέμνονος τὴν καθαίρεσιν, τῶν δὲ λοιπῶν τὴν ἀκοινωνησίαν ὑπαγορευθῆναι, καὶ

ANNO CHRISTI 431.

τῆς πάντων ὑποχραφῆς ἡμῶν κυρωθείσας.

Ο θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ιωάννης εἶπε· Γενήσεται τὰ συνδόξαντα.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχέων διελάλησε.

sitio, reliquorum vero excommunicatio dictetur.

Ioannes Deo dilectissimus archiepiscopus dixit: Quæ communi suffragio inter nos decreta sunt, fient.

Ioannes Antiochiæ episcopus pronuntiauit.

ΨΗΦΟΣ.

ΗΑΓΙΑ συνοδος, ἡ χάριτι θεοῦ συγκροτηθεῖσα εἰς Ἔφεσον κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, διελάλησε τὰ ὑποτεταγμένα.

Ηὐχόμεθα μὲν κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων εἰρηνικῶς χωρεῖσθαι τὴν συνοδον. ἐπεὶ δὲ θρασύτητι, καὶ ἀταξίᾳ, καὶ αἱρετικῷ φρονήματι κεχρημένοι καθ' ἑαυτοὺς συνηθροίσατε, καίτοι ἡμῶν ἐπὶ θύραις ὄντων κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων, καὶ πάσης ταραχῆς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἁγίαν συνοδον ἀνεπλήσατε, ὑπὲρ τοῦ μὴ ζητηθῆναι τὰ κεφάλαια, ἃ συμβαίνει τῇ Ἀπολιναρίου, καὶ Ἀρείου, καὶ Εὐνομίου κακοδοξίᾳ καὶ δυσσεβείᾳ, καὶ ἐκ ἀνεμείνατε τὴν τῶν ἀπανταχόθεν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων παρουσίαν, τῶν κληθέντων ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων· καὶ ταῦτα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Καντιδιάνου εἰγράφως καὶ ἀγράφως παραγειλάντος ὑμῖν μηδὲν τοιοῦτο τολμῆσαι, ἀλλὰ ἀναμεῖναι τὸ κοινὸν ἁπάντων τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων συνέδριον· τούτου εἵνεκεν γινώσκετε, ὡς καθηρημένοι ἐστὲ, καὶ ἀλλότριοι τοῦ ἐπισκοπῆς, σύ τε Κύριλλε, ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Μέμνων

SENTENTIA.

SANCTA Synodus per Dei gratiam, piissimorumque ac Christianissimorum imperatorum nostrorum decretum in Ephesiorum ciuitate congregata, quæ hic subiunguntur, promulgauit.

Conciliabulum sanctam Synodum se vocat.

Optabamus quidem, iuxta sanctorum patrum Canones, piissimorumque ac Christi amantium imperatorum nostrorum literas, Synodum pacate celebrari. Quoniam vero vos hæretico sensu menteque vsi, ac temeritate & confusione, priuatum inter vos consessum celebrastis (tametsi iuxta literas piissimorum imperatorum nostrorum præ foribus iam versaremur) omnique turbarum genere ciuitatẽ & sanctam hanc Synodum impleuistis, ne videlicet in capita, quæ cum Apollinarii, & Eunomii, atque Arii impietate ac peruersa doctrina congruunt, inquireretur; neque religiosissimorum episcoporum a piissimis imperatoribus nostris vndecumque conuocatorum aduentum expectastis, cum tamen magnificentissimus comes Candidianus & scripto monuisset & verbis, ne quidquam tale auderetis, sed communem omnium sanctissimorum episcoporum consessum expectaretis: ideo tu Cyrille Alexandrine, & tu Memnon

huius ciuitatis episcope, scitote vos depositos, & ab episcopatu alienos, atque ab omni ecclesiastico ministerio & functione esse amotos; vt qui in causa fuistis, vt patrum Canones conculcarentur, & imperatorũ decreta contemnerẽtur, omniaq; confusione & turbis miscerentur, ac totius sceleris auctores & duces extitistis. At vos reliqui omnes, qui seditiose & inique contra ecclesiasticas sanctiones, regiaque decreta agentibus cõsensistis, excommunicati estis, donec agnita culpa vestra resipiscatis, fidemque a sanctis patribus in Nicæna ciuitate congregatis expositam susciptatis, nihil illi extraneum aut peregrinum attexentes: capita præterea hæretica a Cyrillo Alexandrino exposita, quæ & euangelicæ & apostolicæ doctrinæ aperte repugnant, anathematizetis, & literis denique piissimorum Christiq; amantium imperatorum nostrorum, quæ fidei quæstionem quiete agitari, accurateque discuti præcipiunt, per omnia pareatis.

ὁ τῆς δὲ τῆς πόλεως, καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας ἀλλότριοι, ὡς πάσης τῆς * ἀταξίας καὶ παρανομίας ἔξαρχοι καὶ ἡγεμόνες, καὶ τῶν πατρῴων κανόνας τοὺς κανόνας τῶν πατέρων, καὶ τὰ βασιλικὰ θεσπίσματα, ἀπροϊγενόμενοι. ⁘ δὲ λοιποὶ πάντες, ⁘ συμφωνήσαντες τοῖς ἠτακτηκόσι καὶ παρανομήσασι κατὰ τῶν κανόνων, καὶ κατὰ τῶν βασιλικῶν θεσπισμάτων, ἀκοινώνητοί ἐστε, ἕως ἂν ἐπιγνόντες τὸ οἰκεῖον πλημμέλημα μετανοήσητε, καὶ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων καταδέξησθε, μηδὲν ἕτερον αὐτῇ ξένον ἐπισάττοντες, καὶ ἀναθεματίσητε τὰ αἱρετικὰ κεφάλαια τὰ ἐκτεθέντα παρὰ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας, τὰ σύμφωνα τῇ διαληπτικῇ καὶ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ, καὶ τοῖς γράμμασι τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἐμμείνητε, τῷ κελεύοντι ἡσύχως καὶ ἀκριβῶς τὰ τῆς πίστεως ζητεῖσθαι.

Anno Christi 431.

* ἀκαταξίας & ἀπροϊγενόμενοι.

Episcoporum schismaticorum nomina.

Qui autem subscripserunt, hi sunt.

Εἰσὶ δὲ ⁘ ὑπογράψαντες.

Ioannes episcopus Antiochenus,
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας,

Alexander Apameæ metropolitanus,
Ἀλέξανδρος Ἀπαμείας μητροπολίτης,

Ioannes Damasci metropolitanus,
Ἰωάννης Δαμασκοῦ μητροπολίτης,

Dorotheus Marcianopolis metropolitanus,
Δωρόθεος Μαρκιανουπόλεως μητροπολίτης,

Alexander Hierapolis metropolitanus,
Ἀλέξανδρος Ἱεραπόλεως μητροπολίτης,

Dexianus Seleuciæ Isauriæ metropolitanus,
Δεξιανὸς Σελευκείας Ἰσαυρείας μητροπολίτης,

Basilius Thessaliæ metropolitanus,
Βασίλειος Θεσσαλίας μητροπολίτης,

Antiochus Bostrorum metropolitanus,
Ἀντίοχος Βόστρων μητροπολίτης,

Paulus Emesæ,
Παῦλος * Ἐμέσης,

* Ἐμείσης

Apri-

ANNO CHRISTI 431.	Απρίστιος Χαλκίδος,	Apringius Chalcidis,
	Πολυχρόνιος Ηρακλείας,	Polychronius Heracleæ,
	Κύριλλος Αδάνων,	Cyrillus Adanorum,
	Αὐσόνιος Ιμερίας,	Auſonius Himeriæ,
	Μουσαῖος Αργάδου, καὶ Ανταράδου,	Muſæus Argadi, & Antaradi,
	Ησύχιος Κασταβάλων,	Heſychius Caſtabalorum,
	Σαλούστιος Κωρύκου,	Saluſtius Coryci,
	Ιάκωβος Δωροστόλου,	Iacobus Doroſtoli,
*Εἰσβοῦντος	Ζῶσις *Εσβοῦντος,	Zoſys Iſbuntis,
	Εὐστάθιος Παρνασοῦ,	Euſtathius Parnaſi,
	Διογένης Σελευκοβήλου,	Diogenes Seleucobeli,
	Πλάκων Λαοδικείας,	Placon Laodiceæ,
	Πολυχρόνιος Επιφανείας,	Polychronius Epiphaniæ,
*Φριτίλος,	*Φριτίλας Ηρακλείας μητροπολίτης,	Fritilas Heracleæ metropolitanus,
	Ιμέριος Νικομηδείας μητροπολίτης,	Himerius Nicomediæ metropolitanus,
	Ελλάδιος Ταρσοῦ μητροπολίτης,	Helladius Tarſi metropolitanus,
	Εὐθήριος Τυάνων μητροπολίτης,	Eutherius Tyanenſium metropolitanus,
	Αστέριος Αμίδης μητροπολίτης,	Aſterius Amidæ metropolitanus,
*Θεοδώριτος,	*Θεοδώρητος Κύρου,	Theodoretus Cyri,
	Μακάριος Λαοδικείας,	Macarius Laodiceæ,
	Θεοσέβιος Κίου Βιθυνίας,	Theoſebius Cii Bithyniæ,
*Μαξιμῖνος,	*Μαξιμιανὸς μητροπολίτης Αναζαρβοῦ,	Maximianus metropolitanus Anazarbi,
	Γερόντιος Κλαυδιουπόλεως,	Gerontius Claudiopolis,
	Κῦρος Μαρκουπόλεως,	Cyrus Marcopolitanus,
	Αὐρήλιος Εἰρηνουπόλεως,	Aurelius Irenopolitanus,
	Μελέτιος Νεοκαισαρείας,	Meletius Neocæſarienſis,
	Ελλάδιος Πτολεμαΐδος,	Helladius Ptolemaidis,
	Ταριανὸς Αὐγούστης,	Tarianus Auguſtæ,
*Μάλου,	Οὐαλεντῖνος *Μάλλου,	Valentinus Malli,
*Αβρύτης,	Μαρκιανὸς *Αβρύτου,	Marcianus Abryti,
	Δανιήλιος Φαυστινουπόλεως,	Daniel Fauſtinopolitanus,
	Ιουλιανὸς Λαρίσσης,	Iulianus Lariſſæ,
	Ηλιάδης Ζεύγματος,	Heliades Zeugmatis,
	Μαρκελλῖνος Αρκης.	Marcellinus Arcæ.
	Ομοῦ πάντες μγ'.	Omnes ſimul quadragintatres.

Literæ eorumdem, excommunicationem significantes, ad sanctam Synodum missæ.

Episcopis a nobis excommunicatis, sancta Synodus hæc significat & suadet.

GRAVE reuera est peccare, & Dominum Deum ad iram prouocare: sed longe grauius & periculosius, peccatum pœnitentia non diluere. Hoc autem malum vos hactenus commisistis, iniquis seditiosisque Cyrilli Alexandrini & Memnonis Ephesii studiis & machinationibus adstipulati, & hac de causa excommunicationem perpessi a nobis, qui benignitatis ostium per nostram sententiam patefactum vobis cernentes, non accurritis, orantes vt ab excommunicationis vinculis absoluamini: imo vero hominum hæresi contaminatorum, sanctorumque patrum Canones, & imperatorum piissimorum decreta conculcantium, & sexcenta alia per iniquitatem perpetrantium, (propter quæ etiam gradu moti, ac episcopali dignitate exuti sunt) necessitudine & consuetudine vsque hodie vtimini. Scitote proinde, nisi mature, quod æquum est, prouideritis, & a noxio illo cõmercio semoti, fidem sanctorum patrum Nicænorum vos tenere professi fueritis, & nobiscum consessum, iuxta religiosissimorum imperatorum nostrorum præscriptum, placide ac citra vllum strepitum aut tumultum celebrare velitis, fore, vt non quidem de nobis conqueramini, sed vestram stultitiam accusaturi sitis.

Orientales schismatici Synodum catholicorum excommunicant ob constantem cum Cyrillo communionem.

Conciliabulũ vbique œcumenici Concilii auctoritatem sibi arrogat.

Γράμμα τῶν αὐτῶν τὸ τῆς ἀκοινωνησίας, σταλὲν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Η ἁγία σύνοδος τοῖς παρ' ἡμῶν γενομένοις ἀκοινωνήτοις ἐπισκόποις τάδε δηλοῖ καὶ συμβουλεύει.

ΔΕΙΝΟΝ μὲν ὡς ἀληθῶς τὸ πλημμελεῖν, καὶ τὸν δεσπότην παροργίζειν θεόν· δεινότερον δὲ πολλῷ καὶ χαλεπώτερον τὸ μὴ λύειν μεταμελείᾳ τὴν πλημμέλειαν. ὅπερ ὑμεῖς μέχρι τοῦ παρόντος πεποιήκατε· συνεργήσαντες μὲν τοῖς ἀθέσμως καὶ ἀτάκτως γεγενημένοις ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Αλεξανδρείας, καὶ Μέμνονος τοῦ Εφεσίου, ἀκοινώνητοι δὲ παρ' ἡμῶν τούτου χάριν γεγενημένοι· καὶ τῆς * φιλανθρωπίας τὴν θύραν ἀνεῳγμένην ὑμῖν διὰ τῶν ἡμετέρων ἀποφάσεων ὁρῶντες, καὶ μὴ προστρέχοντες, μηδὲ παρακαλοῦντες τῶν τῆς ἀκοινωνησίας ἀπαλλαγῆναι δεσμῶν, ἀλλ' ἔτι συνόντες ἀνδράσιν αἱρετικὸν φρόνημα κεκτημένοις, καὶ τούς τε θεσμοὺς τῶν ἁγίων πατέρων, τά τε θεσπίσματα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων πατήσασι, καὶ μυρία παράνομα εἰργασμένοις, καὶ τούτου χάριν ὑφ' ἡμῶν καθαιρεθεῖσι, καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίοις γενομένοις. γινώσκετε τοιγαροῦν, ὡς, εἰ μὴ ταχέως τὸ πρέπον συνίδοιτε, καὶ τῆς ἐπιβλαβοῦς ἐκείνης ἐπιμιξίας ἀπαλλαγέντες τήν τε πίστιν τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων κατέχειν ὁμολογήσητε, καὶ κατὰ τὰ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων ἡσύχως καὶ θορύβου παντὸς χωρὶς τὸ συνέδριον σὺν ἡμῖν ποιῆσαι θελήσητε, ἡμᾶς μὲν οὐκ αἰτιάσεσθε, ἑαυτοὺς δὲ τῆς ἀβουλίας ἐπιμέμψεσθε.

* φιλίας

ANNO CHRISTI 431.

Επιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα· δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ παρ' αὐτοῖς πραχθέντα, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ βράδους τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου.

ΤΟΙΣ εὐσεβέσιν ὑμῶν κελευσθέντες γράμμασι, κατελάβομεν τὴν Εφεσίων μητρόπολιν, καὶ εὕρομεν πάσης συγχύσεως καὶ ἐμφυλίου πολέμου γέμοντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ Μέμνονος συμφραξαμένων, καὶ πλῆθος ἀγροικικὸν συναθροισάντων, καὶ μήτε τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι συγχωρησάντων, μήτε τὰς ἑσπερινὰς ἢ τὰς ἑωθινὰς λειτουργίας· πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ τὰ ἅγια μαρτύρια ἀποκλεισάντων, καθ' ἑαυτοῦ δὲ σὺν τοῖς ἀπατηθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν συνεδρευσάντων, καὶ μυρία παράνομα ἐργασαμένων, καὶ τούς τε τῶν ἁγίων πατέρων κανόνας, τά τε ὑμέτερα πατησάντων θεσπίσματα· καὶ ταῦτα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ, τοῦ παρὰ τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου κορυφῆς ἀποσταλέντος, παρεγγυήσαντος αὐτοῖς καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως, ἀναμεῖναι τοὺς πανταχόθεν ἀφικνουμένους ἁγιωτάτους ἐπισκόπους, καὶ τότε κοινῇ τὸ συνέδριον ποιῆσαι κατὰ τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας· καὶ αὐτοῦ δὲ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐπιστείλαντός μοι τῷ τῆς Ἀντιοχέων, πρὸ δύο ἡμερῶν τῶν γενομένου ὑπ' αὐτῶν συνεδρίου, ὡς ἡ σύνοδος πᾶσα ἀναμένει μου τὴν παροισίαν. διὸ ἀμφοτέρους τοὺς προειρημένους

Eorumdem ad imperatorem epistola, qua illum de suis actis, deque causa quæ Antiocheni episcopi aduentum remorata fuerat, certiorem reddunt.

IVXTA piarum literarum vestrarum præscriptum ad Ephesiorum metropolim deuenimus; & confusionibus, intestinoque bello res ecclesiasticas oppletas esse comperimus: quandoquidem Cyrillus Alexandrinus, & Memnon Ephesius, satellitio comparato, magnaque agrestium hominum multitudine coacta, ne sanctæ quidem Pentecostes festum celebrare, matutinave aut vespertina officia obire permiserunt. Ac præter hæc, sanctas etiam ecclesias, sanctasque martyrum ædes nobis præcludentes, ipsi cum quibusdam in errorem illorum abductis inter se consessum instituerunt; sanctorumque patrum Canonibus, vestrisque decretis proculcatis, sexcenta scelerum exempla ediderunt: cum tamen magnificentissimus comes Candidianus a Christi amante celsitudine vestra missus, & scripto, & verbis quoque illis denuntiasset, vt sanctissimorum episcoporum vndecumque aduenientium præsentiam expectarent, ac tum demum iuxta pietatis vestræ literas communiter Synodum celebrarent. Sed & ipse quoque Cyrillus Alexandrinus biduo ante habitum ab ipsis consessum illum, scripserat ad me Antiochenum episcopum, quod vniuersa Synodus meum aduentum præstolabatur. Propter hæc ergo vtrumque, Cyrillum in-

Nullum impietatis, sed multa pietatis exempla ediderunt.

Et hoc commentum est merum.

quam & Memnonem exauctorauimus, & ab omni eccleſiaſtica functione amouimus : reliquos vero huius iniquitatis eorum ſocios excommunicationi ſubiecimus, donec capita, quæ Cyrillus Apollinarii, & Eunomii, & Arii peruerſis dogmatibus plena euulgauit, abiiciant & anathematizent, ac iuxta pietatis veſtræ decretum communiter nobiſcum confeſſum celebrent, controuerſiaſq; qua conuenit diligentia & quiete vna nobiſcum diſcutiant, & pium ſanctorum patrum dogma confirment. Quod vero tardius aliquanto aduenerim, aliud cauſæ fuit. Nam ſi terreſtris itineris interuallum (terra enim venimus) pietas veſtra ſpectauerit, magna profecto celeritate nos iter hoc confeciſſe comperiet : ſiquidem quadraginta manſiones peragrauimus, nulla vnquam a progrediendo relaxatione vſi, quemadmodum Chriſto dilecta veſtra maieſtas ex earum ciuitatum incolis, per quas iter fecimus, facile intelligere poteſt. Fames præterea, quæ Antiochenam ciuitatem vehementer afflixit, & quotidianæ populi perturbationes, & ingens præter tempus vis imbrium, quæ torrentibus inundantibus in diſcrimen ciuitatem adduxerat, non paucos quoque dies in ſupradicta ciuitate nos detinuerunt.

Non tam longe diſtat Antiochia ab Epheſo, quantum hic perſuadere conatur.

καθείλομεν, Κύριλλον καὶ Μέμνονα, καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν. τοὺς δὲ λοιποὺς, τοὺς τούτης τῆς παρανομίας αὐτοῖς κοινωνήσαντας, ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν τὰ κεφάλαια τὰ παρὰ Κυρίλλου ἐκπεμφθέντα, τῆς Απολιναρίου, καὶ Εὐνομίου, καὶ Αρείου κακοδοξίας γέμοντα, ἐκβάλωσι καὶ ἀναθεματίσωσι, καὶ κατὰ τὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας γράμμα κοινῇ σὺν ἡμῖν συνεδρεύσαντες, ἡσύχως καὶ ἀκριβῶς τά τε ζητήματα σὺν ὑμῖν ἴδωσι, καὶ τὸ εὐσεβὲς τῶν πατέρων βεβαιώσωσι δόγμα. εἰ δὲ τῆς ἐμῆς βραδυτῆτος ἴσως ὑμῖν ἡ εὐσέβεια, ὡς πρὸς τὸ χρεωστούμενον διάστημα τῆς ὁδοῦ· διὰ γῆς γὰρ ἡμῖν ἡ ὁδὸς γεγένηται· σφόδρα ἐπείχομεν· τεσσαράκοντα γὰρ μονὰς ὡδεύσαμεν, μηδεμιᾶς ἀνακωχῆς καθ' ὁδὸν ποιησάμενοι· ὡς ἔξεστιν ὑμῖν τῇ φιλοχρίστῳ βασιλείᾳ παρὰ τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν πόλεις οἰκούντων μαθεῖν. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὁ λιμὸς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν θλίβων, καὶ αἱ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ταραχαὶ τοῦ δήμου, καὶ ἡ * παρὰ καιρὸν σφοδροπάτητος θλιβομένη ἐπομβρία, ἣ καὶ κίνδυνον ἐκ τῶν χειμάρρων ἐπήγαγε τῇ πόλει, ἐκ ὀλίγας ἡμέρας ἡμᾶς εἰς τὴν προειρημένην ἐπέσχε πόλιν.

Anno Christi 431.

Epiſtola Ioannis Antiocheni, ceterorumque qui cum ipſo erant, ad clerum Conſtantinopolitanum.

Επιστολὴ Ιωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως κλῆρον.

INTELLEXIT haud dubie pietas veſtra iniquas temerariaſque Cyrilli Alexandrini, Me-

ΕΓΝΩ που παντὸς ὑμῶν ἡ εὐλάβεια τὰ ἀθέσμως καὶ παρανόμως ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Αλεξανδρέως, καὶ

ANNO CHRISTI 431.

Μέμνονος τοῦ Εφεσίου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς, παρὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συνεδρεύσαντων γεγενημένα. διὸ ἀναγκαῖον ᾠήθημεν γνωρίσαι ὑμῶν τῇ θεοσεβείᾳ, ὡς ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα, ἱστὸς ἀράχνης κατὰ τὸν προφήτην ὑπάρχει· αὐτοὶ δὲ οἱ ταῦτα τετολμηκότες, ὅ τε Κύριλλος καὶ ὁ Μέμνων, ὡς ἔξαρχοι τῆς ἀταξίας καὶ παρανομίας γενόμενοι, ὑφ' ἡμῶν καθῃρέθησαν, καὶ ἀλλότριοι τῆς ἐπισκοπῆς ἐγένοντο· τοὺς δὲ σὺν αὐτοῖς συνεδρεῦσαι ἑλομένους, ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν τὸ οἰκεῖον ἐπιγνόντες πλημμέλημα, τά τε αἱρετικὰ κεφάλαια Κυρίλλου τοῦ Αλεξανδρέως ἀναθεματίσωσι, καὶ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συναθροισθέντων, ἀδόλως καταδέξωνται. μὴ τοίνυν θορυβήσῃ τις τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν τῶν τὰ τοιαῦτα ποιεῖν εἰωθότων· οὐδεμίαν γὰρ ἰσχὺν, ὡς ἤδη ἐδηλώσαμεν, ἔχει τὰ παρανόμως ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα. τοῦτο δὲ καὶ τῷ εὐσεβεῖ καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ ἐγνωρίσαμεν, καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι.

mnonisque Ephesii, & ceterorum qui cum ipsis sunt, machinationes contra omne fas & ius: qui contra piissimorum Christiq; amantium imperatorum nostrorum literas inter se consessum constituere non sunt veriti. Quapropter necessarium duximus, pietatem vestram certiorem facere, omnes illorum conatus & machinationes, iuxta prophetæ dictum, araneæ telam esse. Illi autem qui hæc ausi sunt, vt temeritatis, iniquitatis, confusionisque auctores, Cyrillus & Memnon, a nobis exauctorati, atque episcopali dignitate exuti sunt: ceteros vero qui eorum consessui adesse voluerunt, excommunicationi subiecimus, donec proprio errore agnito, hæretica Cyrilli Alexandrini capita anathematizent, fidemque sanctorum patrum, qui in Nicæa Bithyniæ quondam conuenerunt, sincero animo complectantur. Ne quis igitur ex eorum numero, qui seditiones excitare solent, vestram pietatem conturbet: nam temerarii & illegitimi illorum ausus, vt iam significauimus, nullam penitus vim habent. Hoc ipsum quoque pio Christique amanti imperatori nostro, ceterisque magnificentissimis celeberrimisque principibus indicauimus.

Non priuatum, sed publicum & legitimum instituerunt.

Isai. 59.

Sed totum id frustra: nam schismatici in catholicos nullum ius obtinent.

Si nullam vim haberent, Nestorius in exilio non periisset.

Επιστολὴ τῶν αὐτῶν, πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον.

Eorumdem ad senatum Constantinopolitanum epistola.

Τῇ θεοφιλεῖ καὶ φιλοχρίστῳ συγκλήτῳ ἡ ἁγία σύνοδος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Pio Christoque dilecto senatui sancta Synodus in Domino salutem.

ΛΙΑΝ ἀλγοῦμεν, οἰκείων μελῶν ἐκτομὴν τῇ ὑμετέρᾳ μεγα-

MAGNO sane animi dolore hoc ipso afficimur, quod membrorum nostrorum excisio-

Schismatici semper sacra Synodi titulo se ornant.

nem vestræ magnificentiæ indicare compellimur. Nam etsi putridorum membrorum separatio est necessaria, attamen acerbum dolorem reliquo corpori affert. *Si quid* enim, ait beatus Paulus, *patitur vnum membrum, compatiuntur omnia membra*. Verumtamen inutilium noxiorumque membrorum resectio a medicis est adhibenda. Etenim prudens ac sapiens corporum curator, reliquorum membrorum sanitatē ob oculos ponens, illud quod putredine consumptum erat, negligit, ad totius corporis curam & conseruationem omne consilium & studium conferens. Hoc ipsum in præsentia & nos quoque fecimus. Comperimus enim Cyrillum Alexandrinum episcopum, & Memnonem Ephesiorum, sexcenta grauissima & detrimentosa contra sanctam Dei ecclesiam gessisse, & ciuitatem, sanctamque Synodum turbis tumultibusque complesse; atque ex nautis Ægyptiis, Asiaticisque rusticis satellitio collecto, tyrannidi suæ ministros quæsiuisse; neq; sanctissimos piissimosque episcopos conuocatos expectasse, neque literarum piissimorum, Christique amantium imperatorum nostrorum vllam rationem duxisse; neque magnificentissimi ac celeberrimi comitis Candidiani admonitiones & præcepta quidquam omnino curasse: sed omnia religionis ornamenta late permiscuisse, omnia inique & illegitime perpetrasse, sacram sanctæ Pentecostes solennitatem celebrari vetuisse; sacra templa, inuictissimorumque martyrum ædes præclusisse, ita vt ne orare quidem volentibus licuerit; e locis vsque adeo remotis ve-

1. Cor. 12. v. 26.

Atqui Cyrillus & Memnon, non putrida, sed viua membra erant.

Omnia hæc impudentissima sunt mēdacia.

λοπρεπείᾳ μηνύειν ἀναγκαζόμενοι. εἰ γὰρ καὶ ἀναγκαῖος ὁ χωρισμὸς τῶν σεσηπότων μελῶν, ἀλλ' ὅμως ὀδύνην πικρὰν τῷ λοιπῷ σώματι κατεργάζεται. εἰ πάσχει γὰρ, φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. ἀλλ' ὅμως οὐ παραιτητέα τοῖς ἰατροῖς τῶν ἀχρήστων καὶ ἐπιβλαβῶν μελῶν ἡ τομή· ὁ γὰρ ἐχέφρων καὶ σοφὸς τῶν σωμάτων θεραπευτὴς εἰς τὴν τῶν λοιπῶν μελῶν ἀφορῶν ὑγείαν, καταφρονεῖ τοῦ σεσηπότος, παντὶ τῷ σώματι τὴν σωτηρίαν πραγματευόμενος. τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος πεποιήκαμεν. εὕρομεν γὰρ Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον, καὶ Μέμνονα τὸν Ἐφέσου, μυρία ἅττα κατὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐργαζομένους δεινὰ, καὶ θορύβου καὶ ταραχῆς τήν τε πόλιν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐμπλήσαντας, ναύταις τε Αἰγυπτίοις, καὶ ἀγροίκοις Ἀσιανοῖς, ὑπουργοῖς τῆς τυραννίδος χρησαμένους, καὶ μήτε τοὺς συγκληθέντας ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀναμείναντας, μήτε τῶν γραμμάτων τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἀναχομένους, μήτε ταῖς εἰσηγήσεσι καὶ παραγγελίαις τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ πεισθέντας, ἀλλὰ πάντα φύρδην συγχέαντας τὰ τῆς εὐσεβείας σεμνὰ, ἀθέσμως τε καὶ παρανόμως πάντα ἐργαζομένους, καὶ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι κωλύσαντας, τούς τε θείους ναοὺς, καὶ τοὺς τῶν καλλινίκων μαρτύρων σηκοὺς ἀποκλείσαντας· ἵνα μηδὲ εὔξασθαι τοῖς βουλομένοις ἐξῇ, τοῖς μακρὰν μὲν πορείαν πεποιημένοις, ἐφιεμένοις δὲ πάσας τὰς

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

τῶν ἁγίων καὶ καλλινίκων μαρτύρων περιπτύξασθαι λάρνακας, οὐχ ἥκιστα δὲ τὴν τοῦ τρισμακαρίου Ιωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ πολλὴν πρὸς τὸν ἡμέτερον δεσπότην παῤῥησίαν κτησαμένου. διὸ τοὺς προειρημένους, Κύριλλον καὶ Μέμνονα, καθελεῖν ἠναγκάσθημεν, καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν· τοὺς δὲ συνεργήσαντας αὐτῶν τῇ αὐθαδείᾳ καὶ τυραννίδι, ἢ δι' ἀπάτην, ἢ διὰ φόβον, ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, συμμετρήσαντες τὴν παιδείαν τῇ τῆς προαιρέσεως μεταμελείᾳ. ἢν γὰρ αἴσθωνται τῆς* πλημμελείας, καὶ τῆς αἱρετικῆς παύσωνται κακοδοξίας, τήν τε τῶν ἁγίων πατέρων πίστιν, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθόντων, ἀνακτήσωνται, καὶ σὺν ἡμῖν κατὰ τὰ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων εἰς τὸ συνέδριον συνελθόντες, μετὰ ἡσυχίας ἱερεῦσι πρεπούσης τὰ ζητούμενα ἐρευνήσωσι, τοῦ τε δεσμοῦ τῆς ἀκοινωνησίας ἀπαλλαγήσονται, καὶ τὴν ἱερατικὴν ἀπολήψονται λειτουργίαν.

* μεταμελείας

Επιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν.

Τῷ εὐλαβεστάτῳ, καὶ πιστοτάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ λαῷ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἡ σύνοδος.

ΝΟΜΟΣ ἐστὶν ἄγραφος τοῖς ποιμέσι, πολλὴν τῶν προβάτων ποιεῖσθαι κηδεμονίαν, ἵνα μήτε κλέπτης ταῦτα λῃστεύῃ, μήτε θηρία κατεσθίῃ, μήτε νόσος λυμαίνηται.

nientibus, sanctorumque ac triumphatorum martyrum, maxime vero beatissimi Ioannis theologi ac euangelistæ (quem summam apud Dominum nostrum fiduciam familiaritatemque obtinuisse constat) monumenta omnia complectendi desiderio flagrantibus. Quapropter prædictos Cyrillum & Memnonem deponere, & episcopali munere exuere compulsi sumus: reliquos vero tyrannidis ac temeritatis illorum fautores & administros, siue metu adacti, siue fraude quoque allecti fuerint, excommunicationi subiecimus, correctionis modum voluntaria illorum pœnitentia definientes. Nam si eos pœnituerit, & hæreticam doctrinam deseruerint, sanctorumque patrum qui Nicææ Bithyniæ conuenerunt, fidem receperint, & nostro consessui iuxta religiosissimorum, ac Christi amantium imperatorum nostrorum literas sese adiunxerint, eaque modestia, quæ sacerdotes decet, quæ disputantur peruestigarint; excommunicationis vinculo absoluentur, & in sacerdotalis ministerii locum restituentur.

Compulsi mera vestra malitia & vasania, nulla iusta ratione vos vrgente.

Eorumdem ad populum Constantinopolitanum epistola.

Synodus piissimo, fidelissimoque ac Christi amanti populo sanctæ Dei ecclesiæ Constantinopolitanæ.

LEX est sine scripto tradita pastoribus, nempe vt sedulam operam nauent, ne gregem aut fures rapiant, aut feræ deuorent, aut morbi qualescumque lædant.

Quod si illi qui pecudum curam susceperunt, tantam prouidentiam, tantamque solicitudinem illis impendunt, vt beatus Iacob
Gen.31.v.39. ad Laban clamet: *Diei æstu vrebar, & noctis gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis; captum a bestia tibi non attuli:* quantam ratione præditis Saluatoris nostri gregibus curam impendere par erit, qui greges diuinis characteribus
Gal.3.v.27. insigniti sunt, in Christum quidem baptizati, & Christum induti, & Dominici vultus lumine signati? Quamobrem, ne vanis rumoribus seducti, mœrore tabescatis, turbarumve fluctibus exagitemini; operæ precium duximus, his nostris literis animas vestras præmunire. Nos enim, vniuersorum curatore Deo mentes religiosissimorum, Christique amantium imperatorum nostrorum ad hoc instigante, Ephesum aduenimus, ac ciuitatem quidem omni tumultuationis genere plenam, vniuersam vero Synodum non mediocriter turbis agitatam, sanctam autem ecclesiam velut mare sæua quadam tempestate iactatam reperimus, Cyrillo Alexandriæ antea episcopo, & Memnone Ephesino, instar procellæ tetram hanc tempestatem concitantibus. Ambo enim metuentes; Ægyptius quidem, ne in hæreticæ doctrinæ ipsius capita, cum Apollinarii impietate conuenientia, inquireremus, ipsumq; hæreseos condemnaremus; alter vero præter alia ignauæ suæ administrationis, quæ tota ciuitate rumor iactauerat; inter se conspirantes, & vnam tyrannicam mentem præ se ferentes; & ille quidem quinqua-

Aut nulla per id tempus erant turbæ, aut ea sola, quas Nestoriani concitauerant.

ANNO CHRISTI 431.

εἰ ὃ ⓐ τ̃ ἀλόγων πεφβάτων τ̃ κηδεμονίαν πεπιθυμῆκοι, τοσαύτην αὐτῶν ποιοῦνται πρόμηθειαν, ὡς βοᾶν ⓜ μακάριον Ιακὼβ πρὸς ⓝ Λάβαν· ἤμην συλλαμόμενος τῷ καύματι τ̃ ἡμέρας, καὶ τῷ παγετῷ τ̃ νυκτὸς, καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τ̃ ὀφθαλμῶν μου, καὶ θηριάλωτον ἐκ σοῦ ἠνεγκάμην σοι· ὅσην χρὴ ποιήσασθαι πρόνοιαν τ̃ λογικῶν τ̃ σωτῆρος ἡμῶν πεφβάτων, ἃ δὴ θείοις τύποις κεκαραγμένα, βαπτίσματα μὲν εἰς Χριστὸν, σύνδυσμα δὲ Χριστὸν, καὶ σημιωθέντα τῷ φωτὶ τ̃ προσώπου κυρίου; τούτου χάριν ἀναγκαῖον ἡγησάμην τὰς ὑμετέρας διὰ γραμμάτων προθεραπεῦσαι ψυχάς· ἵνα μὴ ταῖς ματαίαις φήμαις ὑπαχθέντες ἀθυμήσητε, καὶ ταραχὴν ταῖς διανοίαις εἰσδέξησθε. ἀφικόμεθα γὰρ εἰς τὴν Ἐφεσίων πόλιν, τ̃ κηδεμόνος τ̃ ὅλων θεοῦ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἡμῶν τὴν διανοιαν εἰς τοῦτο κινήσαντος· καὶ εὕρομεν τὴν τε πόλιν θορύβου παντὸς πεπληρωμένην, καὶ τὴν ἁπασαν συνοδον οὐ μετρίως ταραττομένην, καὶ κλύδωνα θαλάττιον τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν μιμουμένην, Κυρίλλου τ̃ πρὶν Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου, καὶ Μέμνονος τ̃ Ἐφεσίων, δίκην καταιγίδων τ̃ χαλεπὸν τοῦτον ἐγειρόντων χειμῶνα. δείσαντες γὰρ, ὁ μὲν Αἰγύπτιος, ἵνα μὴ τὰ κεφάλαια τ̃ αἱρετικ̃ αὐτ̃ κακοδοξίας, τὰ τ̃ Ἀπολιναρίου δυσσεβείᾳ συμβαίνοντα, ἐρευνήσαντες αἱρετικὸν αὐτὸν κατακρίνωμεν· ὁ δὲ τ̃ ἄλλης αὐτ̃ ῥαθυμίας τὰ κ τὴν πόλιν θρυλλούμενα· συμφρονήσαντες, καὶ μίαν τυραννικὴν ἀναδησάμενοι γνώμην· καὶ ὁ μὲν πεντήκοντα Αἰγύ-

ANNO CHRISTI 431.

Αἰγυπτίους ἐπισκόπους, ὁ ὃ Ασιανοὺς πλείους ἢ τεσσαράκοντα συναγαγών, καὶ ἄλλους τινάς, τοὺς μὲν ἀπάτῃ, τοὺς δὲ φόβῳ περισταλέντας, ἐκ ἠβουλήθησαν μὲν ἀναμεῖναι τὸ κοινὸν τῆς πανταχόθεν ἀφικνουμένων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων συνέδριον· καταφρονήσαντες δὲ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν, καὶ πάντα ἀτόπως καὶ παρανόμως διαπεραξάμενοι, ὡς ἐξ ἀκροπόλεως μὲν δυσσεβεῖν ἅπασι παρακελευόμενοι, ναύτας δὲ καὶ κληρικοὺς Αἰγυπτίους, καὶ ἀγροίκους Ασιανοὺς εἰς τὰς τῶν ἐπισκόπων οἰκίας ἀποστέλλοντες, καὶ τὰ αἰσχιστα ἀπειλοῦντες, καὶ φόβον τοῖς σωφρονεστέροις ἐμποιοῦντες, καὶ τὰς οἰκίας ἔξωθεν ἐπιγράφοντες, ὡς ἐπισήμους εἰς τοὺς πολιορκηθῆναι ὀφείλοντας, ἰδιάλαβον συνῳδὰν τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρανόμως γεγραμμένοις. ταῦτα καταλαβόντες, καὶ πείρᾳ τῶν τυραννικῶν αὐτῶν ἀταξιῶν μεμαθηκότες, ἄτοπον ἠγησάμεθα, τοὺς εἰς τοσοῦτον κακίας ἐληλακότας σὺν τῇ θείᾳ καὶ μεγάλῃ ἱερωσύνῃ καταλιπεῖν. διὸ τούτους μὲν, ὡς τῶν κακῶν ἡγεμόνας, καθελεῖν ἰδιάλαβομεν, καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν, τοὺς δὲ τούτοις συνεργήσαντας τῷ τῆς ἀκοινωνησίας ὑποβάλλομεν δεσμῷ· ἐκ ἀπαγορεύοντες τῶν μετανοίαν, ἀλλὰ τῶν τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῖς ὑπανοίξαντες θύραν. ἵνα γὰρ * ἐθέλωσιν ὡς τάχιστα ἀναθεματίσαι μὲν τὰ ὑπὸ Κυρίλλου ἀποσταλέντα κεφάλαια, τὰ τῆς ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς * διδασκαλίας ἀλλότρια, εἰς ἣν τῶν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων ἐπανελθεῖν, τῶν σὺν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθόντων, καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῆς εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων

ginta episcopos Ægyptios; alter vero plusquam triginta Asiaticos, & aliquos alios, hos quidem astu circumuentos, illos vero metu inductos, congregans, noluerunt quidem commune sanctissimorum episcoporum vndecumque aduentantium expectare Concilium; contemptis autem ecclesiasticis legibus, omniaque absurde & scelerate gerentes, tamquam ex arce omnes ad impietatem adhortabantur: nautas vero, clericosque Ægyptios, & agrestes Asianos ad episcoporum domos mittentes, extremaque interminantes, ac infirmiores perterrefacientes, & domos forinsecus inscribentes, quo nimirum oppugnandi conspicui essent, iniquis ipsorum actis assentiri compellebant. Hæc autem cum animaduertissemus, experientiaq; tyrannidem illorum comperissemus, indignum iudicauimus, si eos qui in tantum progressi sunt improbitatis, in diuina & magna sacerdotali functione relinqueremus. Quare hos quidem tamquam malorum auctores deponere coacti fuimus, & ab episcopatu omnino amouimus; ceteros autem, qui horum adiutores & administri fuerunt, excommunicationis vinculo subiecimus, pœnitentiam non denegantes; quin potius clementiæ ostium subapertum eis reliquimus. Nam si capita a Cyrillo emissa, quæ ab apostolica & euangelica doctrina aliena sunt, quamprimum anathematizare voluerint, & ad sanctorum patrum, qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt, fidem redire, & iuxta pientissimorum ac Christi

Omnia hæc vana, commentitia, & calumniosa esse patet ex aliis Concilii.

Quam impudenter isti mentiuntur!

Sed hæc omnia occulte, inique, & temerarie.

* ἐθέλουσιν,

* συνῳδίας

amantium imperatorum nostrorum literas, ea quę proposita sunt, sine tumultu ac exacte nobiscum disquirere, piumque dogma confirmare; mox illos, veluti propria membra, suscipiemus, sedesque sacerdotales ipsis restituemus.

ἡμῶν βασιλέων, ἀθορύβως καὶ ἀκριβῶς τά τε προκείμενα συζητῆσαι, καὶ τὸ εὐσεβὲς δόγμα κυρῶσαι, παραυτίκα αὐτοὺς ὡς οἰκεῖα μέλη δεξόμεθα, καὶ τοὺς ἱερατικοὺς αὐτοῖς ἀποδώσομεν θρόνους.

ANNO CHRISTI 431.

Eorumdem ad reginas relatio.

Αναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας.

Imo vestro in Cyrillum furore & odio vos excæcante & instigante.

CONTRARIA iis quæ sperabamus, vestræ pietati significare compulsi sumus, tyrannica Cyrilli Alexandrini, & Memnonis Ephesini petulantia ad eam necessitatem nos perurgente. Nam cum propter ecclesiasticarũ sanctionum ordinem, piaque Christi amantium imperatorum nostrorum decreta, religiosissimorum episcoporum aduentantium præsentiam eos opperiri, communiterq; quæ sanctę fidei sunt, expendere, & ortas controuersias simul examinare, atq; apostolicum dogma exacte discussum confirmare oporteret; nobis se nostrum aduentum præstolari cum scripsissent, didicissentque tridui itinere nos abesse; tyrannico inter se consessu constituto, res flagitiosas, illegitimas, omniq; absurditate plenas ausi sunt: cum tamen magnificentissimus comes Candidianus, ordinis seruandi causa a religiosissimis Christique amantibus imperatoribus nostris missus, & verbo & scripto illis denuntiasset, vt piissimorum episcoporum qui conuocati fuerant, aduentum expectarent, neque quidquam circa piam fidem innouarent, sed illis quæ a piæ mentis imperatoribus nostris decreta essent, insiste-

Omnia manifeste falsa sunt.

ΕΤΕΡΑ γνωρίζειν τῇ ὑμετέρᾳ προσδοκήσαντες εὐσεβείᾳ, τὰ ἐναντία δηλῶσαι ἠναγκάσθημεν, τῆς τυραννικῆς ἀταξίας Κυρίλλου τοῦ Αλεξανδρέως, καὶ Μέμνονος τοῦ Εφεσίου, τοῦτο ποιῆσαι βιαζομένης. δέον γὰρ διά τε τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἀκολουθίαν, καὶ διὰ τὰ εὐσεβῆ τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων θεσπίσματα, ἀναμεῖναι μὲν τῶν ἀφικνουμένων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τὴν παροισίαν, κοινῇ * διασκέψασθαι τὰ περὶ τῆς εὐσεβοῦς πίστεως, καὶ τὰ προκείμενα ζητήματα συνιδεῖν, καὶ ἀκριβῶς τὸ ἀποστολικὸν ἐρευνήσαντας βεβαιῶσαι δόγμα· γράψαντες ἡμῖν, ὡς τὴν ἡμετέραν ἀναμένοισι παροισίαν, καὶ μαθόντες ὡς ἀπὸ τριῶν μονῶν τυγχανόμεν, καθ' ἑαυτοὺς τυραννικὸν συνέδριον συγκροτήσαντες, ἄθεσμα καὶ παράνομα καὶ πάσης ἀτοπίας γέμοντα ἐτόλμησαν πράγματα· καὶ ταῦτα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ, τοῦ εὐταξίας χάριν ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἀποσταλέντος, καὶ ἀγράφως αὐτοῖς καὶ ἐγγράφως παρεγγυήσαντος ἀναμεῖναι τοὺς συγκληθέντας θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, καὶ μηδὲν νεωτερίσαι περὶ τὴν εὐσεβῆ πίστιν, ἀλλὰ στοιχῆσαι τοῖς θεσπισθεῖσι παρὰ τῶν τὰ θεῖα φρονούντων βασιλέων

* ἴσως, δὲ σκέψασθαι

ANNO CHRISTI 431.

ἡμῶν. ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦ βασιλικοῦ γράμματος ἐπακούσαντες, καὶ τῶν συμβουλιῶν τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ, σμικρὸν τῆς εὐταξίας φροντίσαντες, ὠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν, καὶ ἱστὸν ἀράχνης, κατὰ τὴν προφήτην, ὑφαίνουσιν· ἀλλ' ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν, συντρίψας οὔριον εὗρε, καὶ ἐν αὐτῷ βασιλίσκος. διὸ θαῤῥαλέως βοῶμεν· ὁ ἱστὸς αὐτῶν οὐκ ἔσται εἰς ἱμάτιον, οὐδὲ μὴ περιβάλλονται ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν. τούτου χάριν τὰς πολλὰς ἀτοπίας αὐτῶν θεασάμενοι· τάς τε γὰρ ἐκκλησίας καὶ τὰ ἅγια μαρτύρια ἀπέκλεισαν, τῆς τε ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι οὐκ εἴασε· καὶ πρὸς τούτοις τοῦ τῆς τυραννικῆς αὐτῶν ἀταξίας ὑπηρέτας εἰς τὰς τῶν ἐπισκόπων οἰκίας ἀποστέλλοντες, καὶ τὰ ἀνήκεστα ἀπειλοῦντες, ὑπογράψαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρανόμως τολμηθεῖσιν ἠνάγκασε· οὗ χάριν τοὺς προειρημένους Κύριλλον καὶ Μέμνονα καθείλομεν, καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν· τοὺς δὲ συνεργήσαντας αὐτῶν τῇ ἀταξίᾳ, καὶ εἴτε κολακείᾳ, εἴτε φόβῳ ὑποσυρέντας, ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν εἰς αἴσθησιν τῶν οἰκείων ἐλθόντες τραυμάτων, καὶ μεταμεληθῶσι γνησίως, καὶ τὰ αἱρετικὰ Κυρίλλου κεφάλαια, τὰ τῇ Απολιναρίου, καὶ Αρείου, καὶ Εὐνομίου δυσσεβείᾳ συμβαίνοντα, ἀναθεματίσαντες, τὴν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων ἀνακτήσωνται πίστιν, καὶ κατὰ τὰ εὐσεβῆ τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων θεσπίσματα ἡσύχως καὶ δίχα θορύβου τινὸς εἰς τὸ συνέδριον συνελθόντες, ἀκριβῶς τά τε ζητούμενα συνιδεῖν ἐθελήσωσι, καὶ τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως τὸ εἰλικρινὲς ἀδόλως φυλάξωσι.

rent. Verum tum literis imperialibus, tum etiam magnificentissimi comitis Candidiani consiliis auditis, ordinem & decorum paruipendentes, aspidum oua fregerunt, & telam, sicuti propheta loquitur, araneæ texunt. Sed qui de ouis eorum comedere voluerit, conterens inueniet putridum, & in ipso regulus. Proinde confidenter clamamus: Tela eorum nõ erit in vestimentum, neque operientur e manuum suarum operibus. Cum ergo illorum temeritates & ineptias multas aduertissemus, (nam & sanctas ecclesias, & martyrum ædes occluserũt; & ne sanctæ Pentecostes solennitatem celebraremus, impedimento fuerunt; & tyrannicæ præterea insolentiæ suæ ministros ad episcoporum domos mittentes, ac extrema quæque minantes, iniquis suis studiis conatibusque illos subscribere compulerunt) prædictos Cyrillum & Memnonem deposuimus, & ab episcopali munere amouimus: reliquos autem insolentiæ illorum socios, vel metu, vel adulatione adactos, excõmunicationi subdidimus, donec vulnera sua sentientes, ex animo resipiscant, & hæretica Cyrilli capita, Apollinarii, & Arii, & Eunomii impietati cõsentanea, anathematizent, & sanctorum patrum Nicænorũ fidem recipiant, & iuxta pia Christi amantium imperatorum nostrorũ edicta, quiete & absq; omni tumultuatione in Cõcilium conueniant, propositasq; quæstiones accurate simul dispicere velint, & euãgelicæ fidei sinceritatem sine fuco custodiant.

Isa. 59. v. 5.

Omnia hæc in illorũ capita conuenientissime retorqueri possũt, vt postea fraude comperta, re ipsa retorta sunt.

Eamdem cãtilenam impudenter vbique canũt, eademque mendacia semper ingeminant.

ANNO CHRISTI 431.

ACTIO SECVNDA.

Exemplum commentarii rerum, quæ actæ sunt in præsentia episcoporum & presbyterorũ, qui ex vrbe Roma venerant.

POST consulatum dominorum nostrorum semper Augustorum, Flauii quidem Theodosii XIII. Valentiniani vero III. sexto Idus Iulii, qui dies iuxta Ægyptios est Epiphi sextusdecimus, Synodo congregata in Ephesiorum metropoli ex decreto religiosissimorum Christianissimorumque imperatorum, ac sedentibus in religiosissimi episcopi Memnonis episcopali æde piissimis episcopis, Cyrillo Alexandrino, qui & Cælestini quoque sanctissimi ac beatissimi Romanorum ecclesiæ archiepiscopi locum regebat; & Iuuenali Hierosolymorum, & Memnone Ephesiorum, & Flauiano Philippensium, qui & Rufi quoque reuerendissimi Thessalonicensium episcopi locum tenebat; & Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ, & Firmo Cæsareæ Cappadociæ primæ, ac omnibus qui in commentariorum ordine supra recensiti sunt, & Besula diacono Carthaginis: ingressisque ac considentibus qui ex occidente venerant, Arcadio & Proiecto piissimis, Deoque dilectissimis episcopis & legatis, necnon Dei amantissimo Philippo, apostolicæ sedis presbytero & legato.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ισον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν ἀπὸ Ρώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων.

ΤΟΙΣ μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, πρὸ ἓξ εἰδῶν Ιουλίων, ἥ τίς ἐστι κατ' Αἰγυπτίους Επιφὶ ιϛ'. συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, καὶ καθεσθέντων ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος τοῦ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου Αλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, καὶ Ιουβεναλίου Ιεροσολύμων, καὶ Μέμνονος τῆς Εφεσίων, καὶ Φλαυιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ρούφου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Θεσσαλονικέων, καὶ Θεοδότου Αγκύρας Γαλατίας πρώτης, καὶ Φίρμου Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης, καὶ πάντων τοῦ *προταγέντων ἐπισκόπων ἐν τῇ στάσει τῶν ὑπομνημάτων, καὶ Βεσουλᾶ διακόνου Καρθαγένης· εἰσελθόντων τε καὶ συνεδρευσάντων ἀπὸ τῆς ἑσπέρας θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων καὶ πρεσβευτῶν, Αρκαδίου, καὶ Προϊέκτου, καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου Φιλίππου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, καὶ λεγάτου.

* λοιπῶν ἐπισκόπων, καὶ Βεσουλᾶ

Anno Christi 431.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Φίλιππος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς εἶπεν· Εὐχαριστοῦμεν τῇ ἁγίᾳ καὶ σεπτῇ τριάδι, ὅτι ἡμᾶς διὰ σοῦ τελείου τοῦ ἁγίου ὑμῶν συλλόγου ἠξίωσε. πάλαι μὲν οὖν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πάπας ἡμῶν Κελεστῖνος, ὁ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπίσκοπος, περὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως δι' ἐπιστολῶν ἑαυτοῦ πρὸς τὸν ἅγιον καὶ θεοφιλέστατον ἄνδρα τὸν Ἀλεξανδρέων ἐπίσκοπον ἐκκλησίας Κύριλλον ὥρισεν· ἅτινα γράμματα τῷ ἁγίῳ ὑμῶν συλλόγῳ πεπόρισται· καὶ νῦν ὑπὲρ βεβαιώσεως τῆς καθολικῆς πίστεως πρὸς τὸν πάντων ὑμῶν θεοφιλῆ δι' ἡμῶν γράμματα ἐξέπεμψεν· ἅτινα δεῖ ἡμῶν ὑποδεχθέντα πρεπόντως τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἀναγνωσθῆναι κελεύσατε, καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπομνήμασιν συντάγῆναι.

Interpretatio depositionis.

Philippus apostolicæ sedis presbyter & legatus dixit: Gratias agimus sanctæ & adorandæ trinitati, quod nos humiles sancto vestro conuentu dignata est. Dudum quidem sanctissimus beatissimusque papa noster Cælestinus, sedis apostolicæ episcopus, per suas epistolas ad Cyrillum sanctum virum ac piissimum ecclesiæ Alexandrinæ episcopum, de præsenti hac causa & negotio definiuit; quæ literæ sacro vestro cœtui sunt exhibitæ. Et nunc alias rursum ad corroborationem fidei catholicæ, ad vestram omnium pietatem per nos misit literas, quas a nobis exhibitas decenter sanctæ Synodo iubete legi, ac inter ecclesiasticos commentarios referri.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας εἶπε· Κελευσάτω ἡ ὑμετέρα μακαριότης, τὰ ὑποτεθέντα ὑμῖν γράμματα τοῦ ἁγίου, καὶ μετὰ πάσης ὑποκωφήσεως ὀνομαζομένου πάπα Κελεστίνου, τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπου, ἀναγνωσθῆναι· ἐξ ὧν γνῶναι δυνήσεται ἡ ὑμετέρα μακαριότης, ποίαν ἔχει φροντίδα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

Interpretatio depositionis.

Arcadius episcopus, & Romanæ ecclesiæ legatus dixit: Præcipiat vestra beatitudo, sancti, & omni cum veneratione nominandi, papæ Cælestini apostolicæ sedis episcopi literas vobis allatas recitari, ex quibus vestra beatitudo agnoscere poterit, qualem omnium ecclesiarum curam gerat.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Προίεκτος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας εἶπε· Κελευσάτω ἡ ὑμετέρα μακαριότης, τὰ ὑποτεθέντα ὑμῖν γράμματα τοῦ ἁγίου, καὶ μετὰ πάσης ὑποκωφήσεως ὀνομαζομένου πάπα Κελεστίνου, τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπου, ἀναγνωσθῆναι· ἐξ ὧν γνῶναι δυνήσεται ἡ ὑμετέρα μακαριότης, ποίαν ἔχει φροντίδα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

Interpretatio depositionis.

Proiectus episcopus, & Romanæ ecclesiæ legatus dixit: Præcipiat vestra beatitudo, sancti, & omni cum veneratione nominandi, papæ Cælestini apostolicæ sedis episcopi literas vobis allatas recitari, ex quibus vestra beatitudo agnoscere poterit, qualem omnium ecclesiarum curam gerat.

Et postquam sanctissimus, ac Deo amabilissimus ecclesiæ Alexandrinæ episcopus Cyrillus interlocutus est, sicut deinceps continetur; Siricius notarius sanctæ catholicæ ecclesiæ vrbis Romæ recitauit.

Cyrillus episcopus Alexandrinus dixit: Suscepta epistola sanctissimi, & per omnia beatissimi sanctæ apostolicæ sedis Romanæ episcopi Cælestini, sanctæ Synodo cum congruo honore recitetur.

Siricius sanctæ catholicæ ecclesiæ vrbis Romæ notarius recitauit.

Et postquam Latine lecta est, Iuuenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Literæ Cælestini sanctissimi beatissimique magnæ Romæ episcopi iam lectæ, piam orthodoxamq; sententiam complectentes, referantur in actorum commentarios.

Vniuersi reuerendissimi episcopi petiuerunt, vt literæ Græce reddantur, & recitentur.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter apostolicæ sedis & legatus dixit: Consuetudini satisfactum est, vt apostolicæ sedis literæ Latine in primis legantur. Nunc vero itidem, quoniam beatitudo vestra efflagitat, vt Græce etiam legantur, necessarium est, vt sanctitatis vestræ desiderio satisfiat: id quod faciendum curauimus, vt Romana oratio in Græcam conuerteretur. Iubete igitur suscipi, & sanctis vestris auribus insinuari.

Καὶ μὴ τὸ διαλαλῆσαι τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας Κύριλλον, καθὼς ἐξῆς περιέχει, *Σιρίκιος νοτάριος τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ρωμαίων ἀνέγνω. Anno Christi 431. * Συρίκιος

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ὑποδεχθὲν τὸ γράμμα τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ *τὰ πάντα ὁσιωτάτου, τῆς ἁγίας ἀποστολικῆς *καθέδρας ἐπισκόπου τῆς Ρωμαίων Κελεστίνου, μὴ τῆς πρεσφόρου ἡμῶν ἀναγνωσκέσθω τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. * καὶ τὰ πάντα * ἀποστολικοῦ

* Σιρίκιος νοτάριος τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ρωμαίων ἀνέγνω. * Συρίκιος

Καὶ μὴ τὸ ἀναγνωσθῆναι Ρωμαϊστὶ, Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπε· Τὰ ἀναγνωσθέντα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μεγάλης Ρώμης Κελεστίνου γράμματα, εὐσεβῶς καὶ ὀρθοδόξως ἔχοντα, ἐμφερέσθω τοῖς *ὑπομνήμασι. *ὑπομνήμασι

Πάντες· Εὐλαβέσταται ἐπίσκοποι ἠτήσαντο ἑρμηνευθῆναι τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἀναγνωσθῆναι.

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως.

Φίλιππος πρεσβύτερος καὶ ἀποστολικῆς καθέδρας, καὶ πρεσβευτὴς εἶπε· Τὸ ἱκανὸν ἐζητεῖτο τῇ συνηθείᾳ, ἵνα τὰ γράμματα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας σὺν πρεσφόροις Ρωμαϊστὶ ἀναγνωσθῶσι· νῦν δὲ ὁμοίως, ἐπεὶ ἡ ὑμετέρα ἀπαιτεῖ μακαριότης, ὅπως καὶ Ἑλληνιστὶ ἀναγνωσθῶσιν, ἀναλαμβάνομεν ὅτι τῷ πόθῳ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος ζητεῖται τὸ ἱκανόν· ὅπερ προθύμως ἐφροντίσαμεν, ἵνα ἡ Ρωμαϊκὴ ὁμιλία Ἑλληνιστὶ μεταβληθείη. κελεύσατε οὖν ἀποδεχθῆναι, καὶ ταῖς ἁγίαις ὑμῶν ἀκοαῖς εἰσπαλίσθαι.

ANNO CHRISTI 431.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Αρκάδιος, καὶ Προΐεκτος, οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ πρεσβευταὶ εἶπον· Καθὼς ἐκέλευσεν ἡ ὑμετέρα μακαριότης, ἵνα εἰς τὴν πάντων γνῶσιν ἔλθῃ τὰ γράμματα τὰ προσενεχθέντα, ἐπεὶ πολλοί εἰσι τῶν ἁγίων ἀδελφῶν καὶ ἐπισκόπων ἡμῶν, οἵτινες Ρωμαϊστὶ ἀγνοοῦσι, *διά τι τοῦτο καὶ Ελληνιστὶ ἡ *προκομισθεῖσα ἐπιστολὴ μεταβέβληται· καὶ εἰ κελεύσοιτε, ἀναγνωσθήσεται.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Η *προκομισθεῖσα ἑρμηνεία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὑποδεχθεῖσα, ἀναγινωσκέσθω.

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων ἀνέγνω.

Interpretatio depositionis.

Arcadius & Proiectus episcopi & legati dixerunt: Sicut iussit beatitudo vestra, vt allatæ literæ in omnium notitiam veniant; quia sanctorum fratrum episcoporum nostrorum non pauci sunt, qui Latine nesciunt, propterea allata epistola Græce quoque reddita est, & si iusseritis, legetur.

Flauianus Philippensium episcopus dixit: Allata interpretatio literarum sanctissimi, Deoque dilectissimi episcopi sanctissimæ ecclesiæ Romanæ suscepta legatur.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notariorum primicerius legit.

* διά τι

* προσκομισθεῖσα

* προσκομισθεῖσα

Κελεστῖνος τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, τῇ ἐν Εφέσῳ συναχθείσῃ, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΤΟΥ ἁγίου πνεύματος ἐμφανίζει τὴν παρουσίαν τῶν ἱερέων ἡ σύνοδος. Ἀληθὲς γὰρ ἐστὶ τὸ γεγραμμένον, ἐπεὶ καὶ οὐ δύναται ἡ ἀλήθεια ψεύσασθαι, ὅτι δὴ ἐν εὐαγγελίῳ τοιαύτη ἔγκειται φωνή· ὅπου δύο, ἢ τρεῖς εἰσι συνηγμένοι ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. Τούτου οὕτως ἔχοντος, εἰ οὐδὲ τοῦ οὕτω βραχέος ἀριθμοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπολείπεται, πόσῳ μᾶλλον αὐτὸ νῦν μεσιτεύειν πιστεύομεν, ὅπου εἰς ἓν συνήχθη τοσοῦτο πλῆθος ἁγίων; καὶ γὰρ ἅγιόν ἐστι κατὰ τὸ οἰκεῖον σέβας συνέδριον· ἐν ᾧ, καθάπερ ἐκείνης τῆς μεγίστης τῶν ἀποστόλων συνόδου, ὡς ἀνέγνωμεν, ἐστὶν

Cælestinus episcopus sanctæ Synodo apud Ephesum congregatæ, dilectis & desideratissimis fratribus, in Domino salutem.

SPIRITVS sancti testatur præsentiam congregatio sacerdotum. Verum est enim quod legimus, quia nec potest veritas mentiri, cuius in euangelio ista sententia est: *Vbi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi & ego sum in medio eorum.* Quod cum ita sit, si nec huic tam breui numero Spiritus sanctus deest, quãto magis eum nunc interesse credimus, quando in vnum conuenit tanta turba sanctorum? Sanctum namque est pro debita sibi veneratione Concilium; in quo vtiq; nunc apostolorum frequentissimæ illius, quam legimus, congre-

Matth. 18. v. 20.

Act. 15.

gationis aſpicienda reuerentia eſt. Nunquam his defuit magiſter, quem receperant prædicandum. adfuit his ſemper Dominus & magiſter: ſed nec docentes a ſuo doctore deſerti ſunt vnquam. Docebat ille qui miſerat; docebat qui dixerat quid docerent; docebat qui in apoſtolis ſuis ſe confirmat audiri. Hæc ad omnes in commune Domini ſacerdotes mandatæ prædicationis cura peruenit: hereditario in hanc ſolicitudinem iure conſtringimur, quicumque per diuerſa terrarum, eorum vice nomen Domini prædicamus, dum illis dicitur: *Ite, docete omnes gentes*. Aduertere debet veſtra fraternitas, quia accepimus generale mandatum: omnes etiam nos id agere voluit, qui illis ſic omnibus in commune mandauit officium. neceſſe eſt vt competenter noſtros ſequamur auctores. Subeamus omnes eorum labores, quibus omnes ſucceſſimus in honore. Præſtemus eorum diligentiam prædicatis, poſt quæ, monente Apoſtolo, nullam prædicationem iubemur * adiicere. Non eſt minor tradentis officio cuſtodia traditorum. Illi iecerunt fidei ſemen; noſtra hæc ſolicitudo cuſtodiat, vt incorruptum & multiplicem fructum noſtri patrisfamilias aduentus inueniat, cui ſoli vtique apoſtolorum aſſignatur vbertas. Loquente namque electionis vaſe, plantare & rigare non ſufficit, niſi Deus dederit incrementum. Agendum igitur eſt la-

Matth. 10.

Luc. 10. v. 16.

Matth. 28. v. 19.

Galat. 1.

* al. admittere.

Ioan. 15.

1. Cor. 3.

ὀφᾶν τ̃ θυλάβ6αν. ὲδεπώπολε τούτων *ὀπολείπ4 ὁ ϖρ̃ αὐτῶν κηρυχθεὶς διδάσκαλος· παρὼ αὐτοῖς ἀεὶ ὁ κύριος κ̀ διδάσκαλος. ἀλλ' ὲδὲ* διδασκόμθοι παρὰ τ̃ οἰκείᾳ διδασκάλ4 πώποτε κατελείφθησ. ὁ πέμψας ἐδίδασκεν· ὁ εἰπὼν τ̀ διδάξουσιν, ἐδίδασκεν, *ὁ τοῖς οἰκείοις ὀποστόλοις ἑαυτὸν ἐμφανίζων. ἀκουέ4ω ταῦτα ϖρὰ πάντων εἰς τὸ κοινὸν, κύριοι ἀδελφοί· ἃ τ̃ ϖρατεθείσης διδασκαλίας ἡ φροντὶς παρέπεμψε* δικαίως κληρονομίαν εἰς ἡμᾶς. ϲὺ ταύτ4 τ̀ φροντίδι σφιγγόμθα ④ παντ6όθ, κ̀ αὐὰ πᾶσαν τ̃ οἰκουμθύλω, τ̀ ἐκείνων διαδοχ̀ τὸ ὄνομα κυρίου κηρύττοντες, ὡς ἐκείνοις ϖροστέτακ̃· πορθθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη. ϖροσέχειν ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης ὀφείλ4, ὅτι *ϖρὸς δέξαλο γνησίως ἐντολὼ· κ̀ ἡμᾶς αὐτ̃ν πάντας τοῦτο ϖρά3ῆναι ἠθέλησεν, ὅσις πᾶσιν ἐκείνοις ϖρὸ τ̃ κοινῆς ἐπετέλατο πίστεως ⓒ λειτουργίας. διὸ καλ̃ὸν ὅστιν, ὅπως ϖροσηκόντως τοῖς ἑαυτῶν πατράσιν ἀκολουθήσωμθ, ὑπὲρ ἐλθόντες πάντες αὐτῶν τ̀ κάματον· κ̀ ④ τ̃ τούτων διαδεξάμθοι ζημίω, χορηγήσωμθ τ̀ ὀπαμέλφαν τοῖς τούτων διδάγμασι· μθ' ἃ, *ὑπομμνήσκοντες τ̃ ὀποστόλου, οὐδεμίαν διδασκαλίαν ϖροθεῖναι κελευόμθα. *ὲκ ἔστιν ἐλάττων ζημὴ τ̀ ὑπηρεσίας τῷ διδάσκοντι ἡ τ̃ παραδιδομθύων φυλακή. ἐκεῖνοι ἔσπειραν τ̃ς πίστεως τὰ* σπέρματα· ταῦτα ἡ ὑμετέρα φροντὶς ἀσφαλιζέ4ω, ὅπως ἀδιάφθορ④ κ̀ πολυπλασιαθέντα καρπὸν ἡ παρουσία τ̃ ἡμετέρου διαὸπου βύροι, ᾧ μόν4 * ἡ ὡραιότης τ̃ν ὀποστόλων ἐμφανίζεται. κ̀ γὰρ λαλῶν τοῖς * ἑαυτ̃ ἐκλεκτοῖς Παῦλ④, ἑαυ④ φυτθύειν κ̀ ποτίζειν ὲκ ἐβρκεῖν ἔφη, εἰ μὴ θεὸς τὸ αὐξάνεθαι κ̀ πληθυ4εθαι ἐχαρίσατο. διγαροῦν ϖρεπουθασόν ὅστι, κ̀ ϖρακτέ④ ὅπως

ὀπολείπ4 ὁ ϖρ̃ αὐτῶν κηρυχθεὶς διδάσκαλος· παρὼ αὐτοῖς ἀεὶ ὁ κύριος κ̀ διδάσκαλος. ἀλλ' ὲδὲ διδασκόμθοι παρὰ τ̃ οἰκείᾳ διδασκάλ4 πώποτε κατελείφθησ. ὁ πέμψας ἐδίδασκεν· ὁ εἰπὼν τ̀ διδάξουσιν, ἐδίδασκεν, *ὁ τοῖς οἰκείοις ὀποστόλοις ἑαυτὸν ἐμφανίζων. ἀκουέ4ω ταῦτα ϖρὰ πάντων εἰς τὸ κοινὸν, κύριοι ἀδελφοί· ἃ τ̃ ϖρατεθείσης διδασκαλίας ἡ φροντὶς παρέπεμψε* δικαίως κληρονομίαν εἰς ἡμᾶς. ϲὺ ταύτ4 τ̀ φροντίδι σφιγγόμθα ④ παντ6όθ, κ̀ αὐὰ πᾶσαν τ̃ οἰκουμθύλω, τ̀ ἐκείνων διαδοχ̀ τὸ ὄνομα κυρίου κηρύττοντες, ὡς ἐκείνοις ϖροστέτακ̃· πορθθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη. ϖροσέχειν ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης ὀφείλ4, ὅτι *ϖρὸς δέξαλο γνησίως ἐντολὼ· κ̀ ἡμᾶς αὐτ̃ν πάντας τοῦτο ϖρά3ῆναι ἠθέλησεν, ὅσις πᾶσιν ἐκείνοις ϖρὸ τ̃ κοινῆς ἐπετέλατο πίστεως ⓒ λειτουργίας. διὸ καλ̃ὸν ὅστιν, ὅπως ϖροσηκόντως τοῖς ἑαυτῶν πατράσιν ἀκολουθήσωμθ, ὑπὲρ ἐλθόντες πάντες αὐτῶν τ̀ κάματον· κ̀ ④ τ̃ τούτων διαδεξάμθοι ζημίω, χορηγήσωμθ τ̀ ὀπαμέλφαν τοῖς τούτων διδάγμασι· μθ' ἃ, *ὑπομμνήσκοντες τ̃ ὀποστόλου, οὐδεμίαν διδασκαλίαν ϖροθεῖναι κελευόμθα. *ὲκ ἔστιν ἐλάττων ζημὴ τ̀ ὑπηρεσίας τῷ διδάσκοντι ἡ τ̃ παραδιδομθύων φυλακή. ἐκεῖνοι ἔσπειραν τ̃ς πίστεως τὰ* σπέρματα· ταῦτα ἡ ὑμετέρα φροντὶς ἀσφαλιζέ4ω, ὅπως ἀδιάφθορ④ κ̀ πολυπλασιαθέντα καρπὸν ἡ παρουσία τ̃ ἡμετέρου διαὸπου βύροι, ᾧ μόν4 * ἡ ὡραιότης τ̃ν ὀποστόλων ἐμφανίζεται. κ̀ γὰρ λαλῶν τοῖς * ἑαυτ̃ ἐκλεκτοῖς Παῦλ④, ἑαυ④ φυτθύειν κ̀ ποτίζειν ὲκ ἐβρκεῖν ἔφη, εἰ μὴ θεὸς τὸ αὐξάνεθαι κ̀ πληθυ4εθαι ἐχαρίσατο. διγαροῦν ϖρεπουθασόν ὅστι, κ̀ ϖρακτέ④ ὅπως

Anno Christi 431.

* ἀπολείπει

* l. διδάσκοντες

* l. ἐδίδασκεν ὁ ὡς τοῖς οἰκείοις ἑαυτὸν ἐμφανίζων. ἀκουέτω οὖν ταῦτα ϖρὰ πάντων εἰς τὸ κοινὸν, κύριοι ἀδελφοί· ἃ τ̃ ϖρατεθείσης διδασκαλίας ἡ φροντὶς παρέπεμψε δικαίως κληρονομίαν εἰς ἡμᾶς. ϲὺ ταύτ4 τ̀ φροντίδι σφιγγόμθα ④ παντ6όθ, κ̀ αὐὰ πᾶσαν τ̃ οἰκουμθύλω, τ̀ ἐκείνων διαδοχ̀ τὸ ὄνομα κυρίου κηρύττοντες, ὡς ἐκείνοις ϖροστέτακ̃· πορθθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη. ϖροσέχειν ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης ὀφείλ4, ὅτι * ϖρὸς δέξαλο γνησίως ἐντολὼ· κ̀ ἡμᾶς αὐτ̃ν πάντας τοῦτο ϖρά3ῆναι ἠθέλησεν, ὅσις πᾶσιν ἐκείνοις ϖρὸ τ̃ κοινῆς ἐπετέλατο πίστεως ⓒ λειτουργίας. διὸ καλ̃ὸν ὅστιν, ὅπως ϖροσηκόντως τοῖς ἑαυτῶν πατράσιν ἀκολουθήσωμθ, ὑπὲρ ἐλθόντες πάντες αὐτῶν τ̀ κάματον· κ̀ ④ τ̃ τούτων διαδεξάμθοι ζημίω, χορηγήσωμθ τ̀ ὀπαμέλφαν τοῖς τούτων διδάγμασι· μθ' ἃ, * ὑπομμνήσκοντες τ̃ ὀποστόλου, οὐδεμίαν διδασκαλίαν ϖροθεῖναι κελευόμθα. * ἐκ ἔστιν ἐλάττων ζημὴ τ̀ ὑπηρεσίας τῷ διδάσκοντι ἡ τ̃ παραδιδομθύων φυλακή. ἐκεῖνοι ἔσπειραν τ̃ς πίστεως τὰ * σπέρματα· ταῦτα ἡ ὑμετέρα φροντὶς ἀσφαλιζέ4ω, ὅπως ἀδιάφθορ④ κ̀ πολυπλασιαθέντα καρπὸν ἡ παρουσία τ̃ ἡμετέρου διαὸπου βύροι, ᾧ μόν4 * ἡ ὡραιότης τ̃ν ὀποστόλων ἐμφανίζεται. κ̀ γὰρ λαλῶν τοῖς * ἑαυτ̃ ἐκλεκτοῖς Παῦλ④, ἑαυ④ φυτθύειν κ̀ ποτίζειν ὲκ ἐβρκεῖν ἔφη, εἰ μὴ θεὸς τὸ αὐξάνεθαι κ̀ πληθυ4εθαι ἐχαρίσατο. διγαροῦν ϖρεπουθασόν ὅστι, κ̀ ϖρακτέ④ ὅπως

* l. διδάσκοντες

* ἀπολείπει

ANNO CHRISTI 431.

ὅπως καμάτῳ κοινῷ τὰ ἐμπιστευθέντα, καὶ διὰ τῆς ἀποστολικῆς * διαδοχῆς ἕως τοῦ νῦν συσχεθέντα φυλάξωμεν. ἐκεῖνο γὰρ παρ' ἡμῶν αἰτεῖται, ἵνα κατὰ τὸν ἀπόστολον περιπατήσωμεν. οὔτε γὰρ νῦν πρόσωπόν τι, ἀλλ' ἡ ἡμετέρα πίστις καλεῖται πρὸς δίκην. ὅπλα πνευματικὰ θωρήξασθαι δεῖ, ἐπεὶ πόλεμοι κινοῦνται ψυχῶν, καὶ βέλη ῥημάτων, ὅπως ἐν τῇ πίστει τοῦ βασιλέως ἡμῶν παραμείνωμεν. πάντας νῦν τοὺς ἐκεῖσε ὁ μακάριος Παῦλος ὑπομιμνήσκει, ἔνθα * Τιμόθεον μένειν ἐνετείλατο. ὁ αὐτὸς τοιγαροῦν τόπος, ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις τὴν αὐτὴν διακονίαν καὶ νῦν ἀπαιτεῖ. ἡμεῖς τε νῦν πράξωμεν, καὶ σπουδάσωμεν εἰς τοῦτο, ὃ * ἐκείνῳ πράττειν προστέτακται· ἵνα μὴ * ἄλλο τις φρονῇ, καὶ ζητήσεις * ἐκ * τῆς παρούσης μάλιστα μακρολογίας μηδεὶς ἐντεινέτω, ὡς αὐτὸς προσέταξε. μένωμεν ὁμόψυχοι, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρονοῦντες, ἐπειδὴ τοῦτο συμφέρει· μηδὲν διὰ φιλονεικίαν, μηδὲν πράττειν διὰ ματαίαν κενοδοξίαν * εὐχόμενοι. μία ψυχὴ, καὶ καρδία μία ἔστω τοῖς πᾶσιν, ὅτε ἡ πίστις, ἥ τις μία ἐστὶ, παραχαράττεται. πονείτω, μᾶλλον δὲ θρηνείτω τοῦτο μεθ' ἡμῶν κοινῇ πᾶν τὸ συνέδριον. εἰς * κριτήριον καλεῖται ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· εὐθύνεται ὁ σείων πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ ὁ λυτρωτὴς συκοφαντίαν ὑπομένει. θωρηξάσθω τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης. οἴδατε τὴν περικεφαλαίαν, ἥ τις τὴν ἡμετέραν ἀσφαλίζεται κεφαλὴν, ποῖος θώραξ τὸ ἡμέτερον στῆθος τειχίζει. οὐ νῦν πρῶτον ὑμᾶς οἱ ἐκκλησιαστικοὶ περίβολοι διδασκάλους ἐδέξαντο. οὐδεὶς ἀμφιβάλοι, τοῦ θεοῦ συνεργοῦντος, ὃς ποιεῖ τὰ ἀμφότερα ἕν, ὅτιπερ ἀποτεθέντων ὅπλων εἰρήνη διαδέχεται, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἑαυτὴν ἐκδικεῖ. ἀνα-

* διδαχῆς
* Τιμοθέῳ
* ἐκείνοις
* ἄλλως
* ταῖς μάλιστα παρούσαις μακρολογίαις
* Ι. ἀεὶ μάλιστα χορηγοῦσιν οἱ μῦθοι, μηδεὶς
* ἐχόμενοι μιᾷ ψυχῇ
* κρίσιν

bore communi, vt credita, & per apostolicam successionem hucusque detenta seruemus. Illud enim a nobis petitur, vt secundum Apostolum ambulemus. Non enim nunc * species, sed fides nostra vocatur ad causam. Spiritalia arma sumenda sunt, quia bella sunt mentium & tela verborum; vt in nostri regis fide perduremus. Omnes nunc ibi positos beatus Paulus apostolus monet, vbi Timotheum remanere mandauit. Idem igitur locus, eadem causa etiam modo ipsum requirit officium. Nos quoque nunc agamus & studeamus illud, quod agendũ tunc ille suscepit. ne quis aliter sentiat, & quæstiones præstantibus maxime fabulis ne quis intendat, vt ipse præcepit: simus vnanimes, vnum, quia sic expedit, sentientes: nihil per contentionem, nihil per inanem gloriam agere gestiamus: vna anima cum vno corde sit cunctis, quandoquidem fides, quæ est vna, pulsatur. Doleat, imo & lugeat hoc nobiscum in commune omne collegium. Vocatur in iudicium, qui iudicaturus est mundum; discutitur, qui discussurus est omnes; & calumniam patitur, qui redemit. Accingatur armis Dei vestra fraternitas. Scitis quæ galea caput nostrum muniat, quæ lorica pectus includat. Non vos nunc demum ecclesiastica rectores castra ceperunt. Nemo dubitet fauente Domino, qui facit vtraque vnum, depositis armis pacem futuram, quando se causa ipsa defendit. Respi-

Rom. 8. v. 4.
* persona aliqua,
1. Tim. 1. v. 3
1. Tim. 1. & 4. Philip. 2.
Ephes. 6.
Eph. 2. v. 14.

ciamus rursus etiam illa nostri verba doctoris, quibus proprie apud episcopos vtitur, ista prædicens : *Attendite*, inquit, *vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos, regere ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo.* Inde aduocatos hos legimus, qui istud audirent, quo nunc sanctitas vestra conuenit. Ephesiis ergo, quibus est nota fidei prædicatio, sit nunc erga hanc etiam * nostra nota defensio. Exhibeamus his nostræ mentis illa veneratione constantiam, qua sunt digna quæ magna sunt; quæ pio sensu tranquillitas diuturna seruauit. Annuntientur vobis quæ ab apostolis intemerata regnarunt: quia nunquam contra regem regum verba tyrānicæ dominationis admissa sunt, nec opprimi per falsitatem potuit negotium veritatis. Vos hortor, fratres beatissimi, respiciatur illa sola dilectio, in qua vtique, secundum vocem Ioannis apostoli, cuius reliquias præsentes veneramini, manere debemus. Sit oratio communis ad Dominum. Scimus quæ vis diuinæ illius præsentiæ sit futura, supplicante concorditer tanta multitudine sacerdotum, quando locus ille moueri potuit, in quo vnanimiter duodecim legimus supplicasse. Quæ tamen fuit apostolorum petitio deprecantum? Nempe vt acciperent verbum Dei loqui cum fiducia, & per eius virtutem agere, quorum præstante Christo Deo nostro acceperant potestatem. Et vestro nunc sancto conuentui quid est aliud postulandū,

Act. 20. v. 28.

*vestra

Ioan. 15. 1. Ioan. 4.

Act. 4.

πολήσωμεν πάλιν κἀκεῖνα τὰ ῥήματα τῆς ἡμετέρου * δεσπότου, οἷς ἰδικῶς ἐχρήσατο * διὰ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων, ταῦτα παραγγέλλων· προσέχετε, φησὶν, ἑαυτοῖς, καὶ πάσῃ τῇ ἀγέλῃ, ἧς ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι. * ὅθεν * τοιούτοις κληθέντες ἀνέγνωμεν * τοῦ ταῦτα ἀκούσαντας Ἐφεσίους, ἐν οἷς καὶ νῦν ἡ ὑμετέρα ἁγιότης συνελήλυθε. τοιγαροῦν οἷς ὅτι γνώριμος ἡ διδασκαλία τῆς πίστεως, ἔστω γνωστὴ καὶ ἡ ὑμετέρα ἐκδίκησις. πράττωμεν αὐτοῖς διὰ τῆς ἡμετέρας διανοίας ἐκείνης τῆς προσκυνήσεως πιστὰ ἔργα, ἃ * εἰσιν ἄξιοι· * καὶ μείνῃ καταλαλιᾶς ὑψηλοτέρα, ἃ δυσεβεῖ διανοίᾳ ἡ δίωξις ἐφύλαξεν ἐρήμη. ἀπαγγέλλεται γὰρ ὑμῖν τὰ παρὰ τῶν ἀποστόλων προκηρυχθέντα· ὅπου οὐδεπώποτε * τῶν βασιλέως τοῦ βασιλεύοντων ῥήματα τυραννικῆς ἐπικράτησις * ἠνάλωται, οὐδὲ κάμνειν ἠδυνήθη διὰ * πλατυλογίαν. ἡ δύναμις τῆς ἀληθείας ὑμᾶς * προπέμπει, ἀδελφοὶ ἀμιώτατοι· ἐκείνη μόνη προσκοπείσθω ἡ * γνώμη καὶ πρὸ φωνῆς Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, οὗ τὰ λείψανα παρόντες τετιμήκατε. ἔστω κοινὴ σὺν πρὸς ⟨Θ⟩ κύριον. οἴδαμεν ποία δύναμις τῆς θείας αὐτοῦ καὶ ἐσομένης προνοίας ἔσται, παρακαλούσης ὁμοψύχως τοσαύτης τοῦ ἱερέων πληθύος· ἐπιδὴ * τοῦτοις ἐκεῖνος κινεῖν δύναται, ἐν ᾧ ὁμογνωμόνως σὺν δώδεκα ἀνέγνωμεν. οἷς τοῖς * δώδεκα ἡ αἴτησις

*veteres

Act. 1.

δεομένων ἐχύετο; δηλαδὴ, ἵνα δέξωνται ⟨Θ⟩ λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν μετὰ παῤῥησίας, καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ δυνάμεως ἐνεργεῖν, ὧν, δόντος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰλήφεισαν τὸ ἐξοιστέον. καὶ τῇ ὑμετέρᾳ νῦν ἁγίᾳ συνόδῳ τί ὅτιν ἄλλο αἰτεῖν;

ANNO CHRISTI 431.

ἢ γὰρ ὅπως μετὰ παῤῥησίας λαλήσητε τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ; καὶ * ταῦτα δέδωκε φυλάττειν, ὥσπερ καὶ κηρύττειν ἐχαρίσατο. καὶ πεπληρωμένοι πνεύματος ἁγίου, καθὰ γέγραπται, εἰ καὶ διαφόρῳ στόματι, ἓν ὅμως, ὅπερ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἐδίδαξε, καὶ * προσίεται. τούτοις πᾶσι συντόνως * νενευρωμένοις· ἐπεὶ, καθά φησιν ὁ ἀπόστολος, εἰδόσι λαλῶ, καὶ λαλῶ σύνεσιν ἐν τοῖς τελείοις· ἐπαγωνίσασθε κανονικῇ πίστει, καὶ τῇ τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνῃ συνηγορήσατε, ἐπεὶ οὕτως εἴρηται καὶ τοῖς πάλαι, καὶ τοῖς νῦν, καὶ τοῖς μέλλουσι, παρακαλοῦντες καὶ σώζοντες τὰ εἰς εἰρήνην τῇ Ιερουσαλήμ. ἀπεστείλαμεν, τὴν ἡμετέραν ἀναδεχομένους φροντίδα, τοὺς ἁγίους ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργοὺς ἡμῶν, ὁμοψύχους ἡμῖν καὶ δεδοκιμασμένους, Αρκάδιον καὶ Προΐεκτον ἐπισκόπους, καὶ Φίλιππον τὸν ἡμέτερον πρεσβύτερον, οἳ τοῖς πραττομένοις παρέσονται, καὶ τὰ παρ' ἡμῶν * πάλαι ὁρισθέντα ἐκβιβάσουσιν. οἷς παρασχεθῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος οὐκ ἀμφιβάλλομεν συγκατάθεσιν· * ἐπεὶ τοῦτο, ὅπερ * ἂν γνῶτε, δοκῇ ὑπὲρ τῆς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἀμεριμνίας κεκρίσθαι.

Γάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἅμα ἀνεβόησαν· Αὕτη δικαία κρίσις· νέῳ Παύλῳ Κελεστίνῳ, νέῳ Παύλῳ Κυρίλλῳ, Κελεστίνῳ τῷ φύλακι τῆς πίστεως, Κελεστίνῳ τῷ ὁμοψύχῳ τῆς συνόδου, Κελεστίνῳ εὐχαριστεῖ πᾶσα ἡ σύνοδος· εἷς Κελεστῖνος· εἷς Κύριλλος· μία πίστις τῆς συνόδου· μία πίστις τῆς οἰκουμένης.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Προΐεκτος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς εἶπε· Κατανοη-

quam vt cum fiducia loquamini verbum Domini? quam ea seruare, quæ & prædicare concessit? vt repleti sancto Spiritu, sicut scriptum est, licet ore diuerso, vnum tamen quod ipse Spiritus docuit, proferatis. His omnibus breuiter animati, (quia, sicut ait Apostolus, *scientibus legem loquor, & loquor sapientiam inter perfectos*) adestote catholicæ fidei, & ecclesiarum quietem defendite, quia sic dictum est & præteritis & præsentibus & futuris, rogantes atque seruantes *quæ ad pacem sunt Ierusalem*. Direximus pro nostra solicitudine sanctos fratres & consacerdotes nostros, vnanimes nobis & probatissimos viros, Arcadium & Proiectum episcopos, & Philippum presbyterum nostrum, qui iis quæ aguntur, intersint, & quæ a nobis antea statuta sunt, exequantur. Quibus præstandum a vestra sanctitate non dubitamus assensum, quando id quod agitur, videatur pro vniuersalis ecclesiæ securitate decretum. Data VIII. Idus Maii, Basso & Antiocho cons.

Omnes reuerendissimi episcopi simul acclamauerunt: Hoc iustum iudicium. Nouo Paulo Cælestino, nouo Paulo Cyrillo, Cælestino custodi fidei, Cælestino cum Synodo concordi, Cælestino vniuersa Synodus gratias agit. Vnus Cælestinus, vnus Cyrillus, vna fides Synodi, vna fides orbis terrarum.

Interpretatio depositionis.

Proiectus reuerendissimus episcopus & legatus dixit: Litera-

Ibid.

Rom. 7.

1. Cor. 2.

Psal. 121.

rum ſancti venerandique papæ Cæleſtini epiſcopi formam veſtra ſanctitas conſideret: qui ſanctitatem veſtram hortatus eſt, nõ quaſi ignorantem docens, ſed tamquã gnaram commonefaciens, vt ea quæ & dudum ante definire, & nunc in memoriam reuocare dignatus eſt, iuxta communis fidei regulam, catholicæque eccleſiæ vtilitatem, ad finem numeris omnibus abſolutum deduci iubeatis.

Firmus Cæſareæ Cappadociæ epiſcopus dixit: Apoſtolica & ſancta ſedes Cæleſtini ſanctiſſimi epiſcopi, per literas, quas ad religioſiſſimos epiſcopos, ad Cyrillum, inquam, Alexandrinum, & Iuuenalem Hieroſolymitanũ, & Rufum Theſſalonicenſem, necnon ad ſanctas Conſtantinopolis & Antiochiæ eccleſias miſit, etiam ante de præſenti negotio ſententiam regulamque præſcripſit: quam nos quoque ſecuti (cum terminus Neſtorio ad emendationem datus dudum iam præteriiſſet, multumque præterea temporis poſt noſtrum, iuxta religioſiſſimi imperatoris decretum, in Epheſiorum ciuitatem aduentum fluxiſſet, atq; hic non parum temporis commorati eſſemus, vt dies ab imperatore præfinitus, elapſus iam eſſet; quoniam Neſtorius a nobis citatus non paruit) formam illam executioni mandauimus, canonicum apoſtolicumque iudicium in illum proferentes.

Interpretatio depoſitionis.

Arcadius reuerendiſſimus epiſcopus & legatus dixit: Etſi tardus nauigationis progreſſus, aduerſaque tempeſtas nos maxime

σάτω ἡ ὑμετέρα ἁγιότης τὸν τύπον τῶν γραμμάτων τοῦ ἁγίου καὶ σεβασμίου πάπα Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου, ὃς προεστρέψατο τὴν ὑμετέραν ἀγωσύνην, οὐχ ὡς ἀγνοοῦσαν διδάσκων, ἀλλ' ὡς γινώσκουσαν ὑπομιμνήσκων· ἵνα ταῦτα, ἃ καὶ πάλαι ὥρισε, καὶ νῦν ὑπομνήσασα κατιξίωσεν, εἰς πέρας κελεύσητε πληρέστατον ἄγεσθαι, κατὰ τὸν κανόνα τῆς κοινῆς πίστεως, καὶ κατὰ τὸ χρήσιμον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. Anno Christi 431.

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· Καὶ πρότερον ψῆφον ἐπέχε, καὶ τύπον τῷ πράγματι, ὁ ἀποστολικὸς καὶ ἅγιος θρόνος τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, διὰ γραμμάτων τῷ θεοῦ θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις, φημὶ δὴ Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἰουβεναλίου τῆς Ἱεροσολύμων, καὶ Ῥοῦφον τῆς Θεσσαλονικέων, καὶ πρὸς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, τήν τε Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὴν Ἀντιοχέων· ᾧ ἀκολουθήσαντες καὶ ἡμεῖς, πάλαι τῆς προθεσμίας δεδομένης Νεστορίῳ εἰς διόρθωσιν, προελθούσης, καὶ πολλῶν διαγενομένων χρόνων, ἐπὶ τὴν Ἐφεσίων κατελάβομεν, τοῦτο τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως προσάξαντος, καὶ αὐτῶν δὲ διατείναντες χρόνον ἐν ὀλίγον, ὥστε καὶ τὸν παρὰ τοῦ βασιλέως προελθεῖν προθεσμίαν· ἐπεὶ πρὸς καλεσαμένων ἡμῶν Νεστόριον, οὐχ ὑπήκουσε, τὸν τύπον ἐξεβιβάσαμεν, κανονικῶς καὶ ἀποστολικῶς αὐτῷ κατανοήσαντες κείσιν.

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως.

Ἀρκάδιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβυτὴς εἶπεν· Εἰ καὶ

ANNO CHRISTI 431.

τέχεν, ἵνα εἰς τὸν τεταγμένον τόπον, ἧπερ ἠλπίζομεν, ἀφιχθῶμεν· ὅμως κυβερνῶντος θεοῦ, καὶ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ἐνταῦθα τὸ ἡμῶν μέτριον *πρεσγένετο· καὶ εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ, ἐπεὶ τὴν μακαριότητα τὴν ὑμετέραν εἰς ἕνα τόπον, καὶ εἰς μίαν πίστιν, μένουσαν εὕρομεν, μεριμνῶντάς τε ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, ἣν ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς τῷ ἑαυτοῦ αἵματι *περιεποιήσατο. διὰ τοῦτο αἰτοῦμεν τὴν μακαριότητα τὴν ὑμετέραν, ὅπως τί τετύπωται παρὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ἡμᾶς διδάσκεσθαι κελεύσητε.

*πρεσγένετο.

*περιεποίησε.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Φίλιππος πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπε· Χάριτας ὁμολογοῦμεν τῇ ἁγίᾳ καὶ σεβασμίᾳ συνόδῳ, ὅτι ἀναγινωσκομένων ὑμῖν τῶν γραμμάτων τοῦ ἁγίου καὶ μακαρίου πάπα ἡμῶν, τὰ ἅγια μέλη ταῖς ἁγίαις *ἡμῶν φωναῖς, τῇ ἁγίᾳ κεφαλῇ καὶ ταῖς ἁγίαις ὑμῶν ἐκβοήσεσιν ἐνηνόχατε. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ ὑμῶν ἡ μακαριότης, ὅτι ἡ κεφαλὴ ὅλης τῆς πίστεως, ἢ καὶ τῶν ἀποστόλων, ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος. καὶ ἐπεὶ νῦν τὸ μέτριον τὸ ἡμέτερον πολλοῖς χειμῶσι καὶ *σκυλμῷ βραδύτερον πρεσγένετο, διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν, τὰ ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ πρὸ τῆς ἡμῶν ἀφίξεως πεπραγμένα ἡμῖν φανερωθῆναι κελεύσητε· ἵνα κατὰ τὴν γνώμην τοῦ μακαρίου πάπα ἡμῶν, ἔτι γε μὴν καὶ τοῦ παρόντος ἁγίου συλλόγου, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως τῇ αὐτῶν καταθέσει βεβαιώσωμεν.

*ὑμῶν

*ἐσκυλμένον

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Αγκύρας εἶπε· Δικαίαν τῆς ἁγίας συνόδου τὴν ψῆφον *ἔδειξεν ὁ τῶν ὅλων θεὸς τῇ ἐπιφοιτήσει τῶν γραμμάτων τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, καὶ τῇ

*ἀπέδειξεν

detinuerit, ita vt, sicuti spes erat, ad destinatum locum venire nequiuerimus; attamen Dei gubernatione, vestræque beatitudinis, nostra mediocritas huc applicuit: ipsique gratias agimus, quod beatitudinem vestram vno in loco, & vna in fide manentem, & pro ecclesia Dei, quam Dominus noster Iesus Christus sanguine suo acquisiuit, solicitam inuenerimus. Quapropter vestram beatitudinem rogatam cupimus, vt quæ a vestra sanctitate decreta sunt, ea nobis exponi iubeatis. Act. 20.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter, & apostolicæ sedis legatus dixit: Gratias agimus sanctæ venerandæque Synodo, quod literis sancti beatique papæ nostri vobis recitatis, sancta membra sanctis vestris vocibus, sancto capiti, sanctis etiam vestris exclamationibus, vos adiunxeritis. Non enim ignorat vestra beatitudo, totius fidei, vel etiam apostolorum caput esse beatum apostolum Petrum. Proinde cum nostra mediocritas multis tempestatibus iactata & vexata serius accesserit, rogamus vt ea nobis patefieri mandetis, quæ ante aduentum nostrum in sancta hac Synodo acta sunt; quo iuxta beati papæ nostri, præsentisque huius sancti cœtus sententiam, nos quoque confirmemus, conformiter eorum depositioni.

Theodotus Ancyræ episcopus dixit: Iustam esse sanctæ Synodi sententiam demonstrauit vniuersorum Deus per literas Cælestini religiosissimi episcopi huc

allatas, & per veſtræ pietatis aduentum. Nam Cæleſtini epiſcopi ſanctiſſimi & beatiſſimi zelum, & in piam fidem ſtudium demonſtraſtis. Quoniam vero iuſta ratione permota veſtra beatitudo, ex ipſis actorum commentariis intelligere quæſiuit de Neſtorii depoſitione; iuſtam ſententiam, ſanctæque Synodi zelum & conſenſum in fide, quam piiſſimus & ſanctiſſimus epiſcopus Cæleſtinus magna voce deprædicat, veſtra reuerentia plane certoq; cognoſcet: quod fiet vbi hoc etiam quod vobis ſatisfactum ſit, & reliqua præſenti actioni addentur.

παρουσίᾳ τῆς ὑμῶν θεοσεβείας. τόν τε γὰρ ζῆλον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου Κελεστίνου ἐπισκόπου ἐδείξατε, καὶ τὴν περὶ τὴν εὐσεβῆ πίστιν σπουδήν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ πεπραγμένα ἐπεζήτησεν εὐλόγως καταμαθεῖν ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων ὑπομνημάτων ἐπὶ τῷ καθῃρημένῳ Νεστορίῳ πληροφορηθήσεται ὑμῶν ἡ εὐλάβεια τῆς ψήφου τὸ δίκαιον, καὶ τῆς ἁγίας συνόδου τόν τε ζῆλον, καὶ τὴν συμφωνίαν τῆς πίστεως, ἣν καὶ ὁ θεοσεβέστατος καὶ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κελεστῖνος μεγάλῃ κηρύσσει τῇ φωνῇ, δηλαδὴ μετὰ τὴν ὑμῶν πληροφορίαν, καὶ τῶν ὑπολοίπων τῇ πράξει τῇ νῦν προστιθεμένων.

ANNO CHRISTI 431.

EPISTOLA CÆLESTINI PAPÆ AD THEODOSIVM IMPERATOREM.

Cæleſtinus epiſcopus Theodoſio Aug.

SVFFICIAT licet, quod ſolicitudo veſtræ clementiæ circa fidei catholicæ defenſionem, cui pro Chriſti Dei noſtri amore, qui veſtri imperii rector eſt, adeſſe modis omnibus feſtinatis, integram immaculatamque eam, prauorum dogmatum damnato errore, ſeruatis; in hoc ſemper munimen veſtri conſtituentes imperii, ſcientes regnum veſtrum ſanctæ religionis obſeruantia communitum firmius duraturum: ſed huic cæleſti curæ vel gloriæ vnuſquiſque noſtrum pro ſacerdotali officio operam noſtram, in quantum valemus, impendimus, & huic Synodo, quam eſſe iuſſiſtis, noſtram præſentiam in his quos miſimus, exhibemus, pietatem veſtram ſub diuini obſecrantes obteſtatione iudicii, ne quid turbidæ nouitati licere veſtra manſuetudo permittat, neve facultas aliqua his qui diuinæ maieſtatis potentiam in humanæ diſputationis rationem artare contendunt, quo perturbetur pax eccleſiaſtica, tribuatur. Maior vobis fidei cauſa debet eſſe, quam regni: ampliuſque pro pace eccleſiarum clementia veſtra

ANNO CHRISTI 431. debet esse solicita, quam pro omnium securitate terrarum. Subsequuntur enim omnia prospera, si primitus quæ Deo sunt cariora seruentur. Abraham fide floruit, omnemque orbem gloria suæ prosperitatis impleuit. Moyses populi liberator, zelo * Domini contra eos, si quos a Dei cultu recessisse probarat, armauit. Dauid regem sua præcepta seruantem, in regno, vt ille inimicos suos subderet, Dominus custodiuit. His rogo exemplorum vallati præsidio, fide, obseruatione, virtute, vniuersalis ecclesiæ in Deum nostrum piissimum cultum, ne sibi aliquid dissensio vindicet, custodite. Pro vestri enim imperii * geritur, quidquid pro quiete ecclesiæ, vel sanctæ religionis reuerentia laboratur. Hæc glorioſissime & tranquillissime imperator Auguste, * quæ in vestro corde esse nouimus, Deum illic inesse non dubii, augustis etiam auribus per fratres & coepiscopos meos Arcadium & Proiectum, & compresbyterum meum Philippum, quos misimus, intimamus; hoc a pietate vestra suppliciter deposcentes, quod vos habere credamus in votis; vt quod a Deo petitis, hoc in fide ipsius causa præstetis. Data Idibus Maiarum, Basso & Antiocho conss.

*f. se

*f. d. salute

*quia

EIVSDEM CÆLESTINI PAPÆ AD CYRILLVM EPISCOPVM ALEXANDRINVM EPISTOLA.

Cælestinus episcopus Cyrillo episcopo Alexandrino.

INTELLIGO sententiam sapientissimi Salomonis impletam. Non enim aliter quam sitiens aquam frigidam, de terra longinqua iteratum nuntium per literas tuæ dilectionis accepi, quæ nos inuicem nostri consilii participatione coniungunt. Indifficulter est ecclesiarum & catholicæ fidei speranda tranquillitas, quando pro hac elaborare Christianissimos principes sic videmus. Non est ineffi- Prou. 25. v. 1. cax in diuinis maxime causis cura regalis, quæ pertinet ad Deum, qui fideliter tenet corda regnantium. Itaque breuiter responsum tuæ reddimus sanctitati. Etenim quæris, vtrum sancta Synodus recipere debeat hominem a se prædicata damnantem: an, quia induciarum tempus emensum est, sententia dudum lata perduret. Super hæc vtri- Prou. 25. v. 25.

que consultatione communi communem Dominum cōsulamus. Nonne nobis respondet illico per prophetam, mortem se nolle morientis: & per apostolum Paulum, omnem hominem velle saluum fieri, & venire ad scientiam veritatis? Nunquam displicet Deo accelerata in quocumque correctio. Tuæ sit hoc sanctitatis cum venerando fratrum Concilio, vt orti in ecclesia strepitus comprimantur, & finitum Deo * iuuante negotium votiua correctione discamus. Conuentui autem nos deesse non dicimus: neque enim ab his absentes esse possumus, quibus nos vbicumque * positis, fides tamen vna coniungit. Nolo nos corpore isto censeri, cuius præsentiam Apostolus assignat infirmam. Illic sumus, quidquid illic pro omnibus agitur, cogitamus; spiritaliter agimus quod corporaliter agere non videmur. Studeo quieti catholicæ, studeo pereuntis saluti; si tamen voluerit ægritudinem confiteri. Quod ideo dicimus, ne volenti se corrigere forsitan deesse videamur. Nam si & nobis sustinentibus vuam, spinas sibi addiderit; impleatur, manentibus statutis prioribus, sui fructu iudicii; colligat quod sulco diabolico seminauit, non nostro consilio, sed se periturus auctore. Probet nos veloces pedes ad effundendum sanguinem non habere, quando sibi etiam remedium cognoscat oblatum. His autem, quos erga catholicam fidem tua fraternitas dicit se habere suspectos, si scripta direxerint, pro qualitate rerum eis nos respondere necesse est: in quo negotio nemo * subripiet, quia tota cautione tractatur. Datum Nonis Maiarum, Basso & Antiocho vv. cc. cons.

Anno Christi 431.

Ezech. 18. v. 32. 1. Tim. 2. v. 4.

* annuente

* positos

2. Cor. 10. v. 10.

Isai. 5.

Psal. 13.

* f. subcepet.

ACTIO TERTIA.

POST consulatum dominorum nostrorum semper Augustorum, Flauii Theodosii XIII. & Valentiniani III. quinto Idus Iulias, qui Ægyptiis est decimus-septimus Epiphi, postero die eadem sancta Synodo ad eumdem locum conueniente, piissimisque ac Deo dilectissimis episcopis

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΤΟΙΣ μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, τῇ πρὸ πέντε εἰδῶν Ιουλίων, ἥ τις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Επιφὶ ιζ'. τῇ ἐπαύριον τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου συνελθούσης ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, καὶ καθεσθέντων τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων,

ANNO CHRISTI 431.

πων, Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων Αρκαδίῳ καὶ Προϊέκτῳ εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις, καὶ Φιλίππῳ εὐλαβεστάτῳ πρεσβυτέρῳ εἶπε· Κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν συνεδρευούσης τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου, ἡ θεοσέβεια ὑμῶν παροῦσα, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραμμάτων τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μεγάλης Ρώμης Κελεστίνου, ᾔτησε τὰ ὑπομνήματα τὰ πραχθέντα ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου ἀναγνωσθῆναι· ἀκολούθως ἡ ἁγία σύνοδος τοῦτο γενέσθαι ἐτύπωσεν. εἰ οὖν ἀνέγνω, καὶ μεμάθηκε τὴν ἐν αὐτοῖς δύναμιν ἡ ὑμετέρα ἁγιότης, οὕτω διδάξαι καταξιώσει.

Φίλιππος πρεσβύτερος, καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπε· Γεφανέρωται μὲν ἡμῖν ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πεπραγμένων τὰ κατὰ Νεστορίου ὁρισθέντα ἐν τῷ ἁγίῳ συλλόγῳ ὑμῶν· ἐν οἷς ὑπομνήμασιν ἔγνωμεν, πάντα κανονικῶς καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιστήμην κεκρίσθαι. ἀλλὰ καὶ νῦν αἰτοῦμεν τὴν ὑμέτερον στέφανον, εἰ καὶ ἐκ περιττοῦ, τὰ αὐτὰ καὶ ἀναγνωσθέντα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ συνόδῳ, αὖθις ἡμῖν ἀναγνωσθῆναι· ὅπως ἡμεῖς ἀκολουθήσαντες τῷ τύπῳ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Κελεστίνου, τοῦ ταύτην ἡμῖν τὴν φροντίδα ἐσχειρίσαντος, ἔτι γε μὴν καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, δυνηθῶμεν τὰ κεκριμένα βεβαιῶσαι.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Αρκάδιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπε· Χάριτας ὁμολογοῦμεν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, ὅτι τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ αἰτήσει τὸ ἱκανὸν* ἐποιήσατε ἀπὸ τῶν πεπραγμένων. καὶ νῦν ὁρισάτω ἡ ὑμετέρα μακαριότης, ὅπως ἀκολουθήσαντες τῷ τύπῳ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος,

* πεποίηκεν

considentibus, Iuuenalis Hierosolymorum episcopus Arcadio & Proiecto reuerendissimis episcopis, & Philippo reuerendissimo presbytero dixit: Hesterno die considente sancta hac & magna Synodo, cum vestra pietas adesset, post lectas literas sanctissimi ac beatissimi magnæ Romæ episcopi Cælestini, postulauit, vt cōmentarii acti in depositione hæretici Nestorii legerentur: idque consequenter sancta Synodus fieri præcepit. Sanctitas igitur vestra docere dignetur, num legerit, ac perceperit vim eorum.

Philippus presbyter, & legatus apostolicæ sedis dixit: Ex actorū lectione cognouimus quæ in Nestorium constituta sunt in sancto vestro Concilio. In quibus commentariis intelleximus, omnia canonice, & ex ecclesiastica disciplina iudicata esse. Ac nunc quoque petimus a corona vestra, quamuis superuacaneum sit, vt quæ in vestra Synodo lecta sunt, rursum nobis etiam eadem legantur; vt sequentes formulam sanctissimi papæ Cælestini, qui hanc curam nobis commisit, & vestræ etiam sanctitatis, iudicia vestra confirmare possimus.

Interpretatio depositionis.

Arcadius reuerendissimus episcopus, & legatus sedis apostolicæ dixit: Beatitudini vestræ gratias agimus, quod nostro desiderio ac postulato satis ex actis feceritis. Ac nunc vestra beatitudo iubeat, vt sequentes sanctitatis vestræ formulam, edo-

ceri possimus quæ a vobis definita sunt.

Memnon episcopus Ephesiorum dixit: Nihil prohibet, quo minus ex postulato sanctissimorum episcoporum Arcadii & Proiecti, & reuerendissimi, ac Deo amabilissimi presbyteri Philippi, legatorum apostolicæ sedis magnæ Romæ, iterum etiam legantur acta in Nestorii hæretici depositione. Rursus ergo legantur.

Petrus presbyter Alexandrinus, & primicerius notariorum legit.

Post consulatum dominorum nostrorũ Flauii Theodosii XIII. & Flauii Valentiniani III. semper Augustorum, decimo Kalend. Iulii, vigesimo octauo die Pauni iuxta Ægyptios, Synodo in Ephesiorum metropoli congregata ex decreto Deo amabilissimorum, & Christi amantium imperatorum, sedentibus in sanctissima ecclesia, quæ appellatur Maria, reuerendissimis & sanctissimis episcopis, Cyrillo Alexandriæ, qui etiam locum obtinebat sanctissimi ac beatissimi Cælestini archiepiscopi Romanæ ecclesiæ, & Iuuenali Hierosolymorum, & Memnone Ephesiorum, & Flauiano Philippensium, qui etiam locum tenebat Rufi reuerendissimi episcopi Thessalonicensium, & Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ.

Post cetera sancta Synodus dixit: Cum præter alia, impiissimus Nestorius neque nostræ citationi obedire, neque sanctissimos religiosissimosque episcopos a nobis destinatos admittere voluerit, ad examinandam impiam

διδαχθῆναι δυνηθῶμεν τὰ ὁρισθέντα παρ' ὑμῶν. ANNO CHRISTI 431.

Μέμνων ἐπίσκοπος Εφεσίων εἶπεν· Οὐδὲν κωλύει κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, Αρκαδίου καὶ Προϊέκτου, καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου Φιλίππου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς μεγάλης Ρώμης, καὶ δεύτερον πάλιν ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα ἐπὶ τῇ καθαιρέσει Νεστορίου τοῦ αἱρετικοῦ. ὅθεν καὶ αὖθις ἀναγινωσκέσθωσαν.

Γέτος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων ἀνέγνω.

Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τοῦ δεσποτῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τοῦ αἰωνίων Αὐγούστων, τῇ πρὸ δέκα καλανδῶν Ιουλίων, Παυνὶ εἰκάδι ὀγδόῃ κατ' Αἰγυπτίους, συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τοῦ θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, καθεσθέντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ καλουμένῃ Μαρίᾳ, τοῦ θεοσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου Αλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, καὶ Ιουβεναλίου Ιεροσολύμων, καὶ Μέμνονος τῆς Εφεσίων, καὶ Φλαυιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ρούφου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Θεσσαλονικέων, καὶ Θεοδότου Αγκύρας Γαλατίας πρώτης.

Μετὰ τὰ ἑξῆς, ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πρὸς τοῖς ἄλλοις μήτε ὑπακοῦσαι βουληθέντος τοῦ* ἀσεβεστάτου Νεστορίου τῇ παρ' ἡμῶν κλήσει, μήτε μὴν τοὺς παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντας ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους προσδεξαμένου, ἀναγκαίως ἐχωρήσαμεν ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν

* ἁγιωτάτου

ANNO CHRISTI 431.

τῶν δυσσεβῶς λεχθέντων παρ' αὐτοῦ· καὶ φωράσαντες αὐτὸν ἔκ τε τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀναγνωσθέντων, καὶ ἐκ τῶν ἀρτίως παρ' αὐτοῦ ῥηθέντων κατὰ τήνδε τὴν μητρόπολιν, καὶ προσμαρτυρηθέντων, δυσσεβῶς φρονοῦντα καὶ κηρύττοντα, ἀναγκαίως κινηθέντες ἀπό τε τῶν κανόνων, καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας, δακρύσαντες πολλάκις, ἐπὶ ταύτην τὴν σκυθρωπὴν κατ' αὐτοῦ ἐχωρήσαμεν ἀπόφασιν. ὁ βλασφημηθεὶς τοίνυν παρ' αὐτοῦ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς ὥρισε διὰ τῆς παρούσης ἁγιωτάτης συνόδου, ἀλλότριον εἶναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον τοῦ τε ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος καὶ παντὸς συλλόγου ἱερατικοῦ.

Καὶ ἑξῆς αἱ ὑπογραφαὶ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Φίλιππος πρεσβύτερος, καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπεν· Οὐδενὶ ἀμφίβολόν ἐστι, μᾶλλον δὲ πᾶσι τοῖς αἰῶσιν ἐγνώσθη, ὅτι ὁ ἅγιος καὶ μακαριώτατος Πέτρος, ὁ ἔξαρχος καὶ κεφαλὴ τῶν ἀποστόλων, ὁ κίων τῆς πίστεως, ὁ θεμέλιος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος καὶ λυτρωτοῦ τοῦ γένους τοῦ ἀνθρωπίνου τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας ἐδέξατο· καὶ αὐτῷ δέδοται ἐξουσία τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν ἁμαρτίας· ὅστις ἕως τοῦ νῦν καὶ ἀεὶ ἐν τοῖς αὐτοῦ διαδόχοις καὶ ζῇ, καὶ δικάζει. τούτου τοιγαροῦν κατὰ τάξιν ὁ διάδοχος καὶ τοποτηρητὴς, ὁ ἅγιος καὶ μακαριώτατος πάπας ἡμῶν Κελεστῖνος ὁ ἐπίσκοπος εἰς ταύτην τὴν ἁγίαν σύνοδον διαδόχους

eius doctrinam necessario deuenimus. Deprehendentes itaque partim ex literis commentariisque ipsius hic publice lectis, partim ex sermonibus, quos paulo ante in hac metropoli habuerat, quiq; testimoniis comperti sunt, ipsum impie sapere & prædicare: coacti per sacros Canones, & epistolam sanctissimi patris nostri & comministri Cælestini Romanæ ecclesiæ episcopi, lacrymis subinde perfusi, ad lugubrem hanc contra eum sententiam necessario venimus. Igitur Dominus noster Iesus Christus blasphemis illius vocibus impetitus, per sanctissimam hanc Synodum eumdem Nestorium episcopali dignitate priuatum, & ab vniuerso sacerdotum consortio & cœtu alienum esse definiuit.

Sequuntur deinceps subscriptiones reuerendissimorum episcoporum.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter, & apostolicæ sedis legatus dixit: Nulli dubium, imo sæculis omnibus notum est, quod sanctus beatissimusque Petrus apostolorum princeps & caput, fideique columna, & ecclesiæ catholicæ fundamentum, a Domino nostro Iesu Christo, saluatore humani generis ac redemptore, claues regni accepit, soluendique ac ligandi peccata potestas ipsi data est: qui ad hoc vsque tempus, & semper in suis successoribus viuit, & iudicium exercet. Huius itaque secundum ordinem successor & locum tenens, sanctus beatissimusque papa noster Cælestinus episcopus, nos ipsius præsentiam supplentes,

ad hanc ſanctam Synodum miſit: quam quidem Synodum conuenire iuſſerunt humaniſſimi Chriſtianiſſimique imperatores, memoria retinentes, & perpetuo cuſtodientes fidem catholicam; qui & apoſtolicam doctrinam a piiſſimis humaniſſimiſque ſanctæ memoriæ auis & patribus ipſorum traditam ſibi hucuſque cuſtodierunt, & cuſtodiunt. Synodum ergo, vt ſupra diximus, indixerunt, id vnum ſpectantes ac ſatagentes, vt fides catholica, a ſæculis hactenus conſeruata, ſic perpetuo immota perſeueret. Neſtorius itaque nouæ peruerſitatis auctor, atque malorum caput, ſicuti e ſynodalibus actis accepimus, vocatus, ac admonitus ſecundum patrum decreta, videlicet ſecundum Canonum diſciplinam, iudicio ſe ſiſtere contempſit; cum tamen, vt ſpiritali remedio ſanitatem reciperet, tanto ſancto cœtui vltro ſeſe offerre debuiſſet: ſed cauteriatam habens conſcientiã, quamuis legitime, & ſecundum Canonum diſciplinam, vt ante dixi, commonefactus, ad ſanctam hanc Synodum accedere recuſauit: neque terminum tantum ab apoſtolica ſede ſibi conceſſum, ſed alia præterea multa temporum interualla fluere permiſit. Firmum ergo eſt iuxta omnium eccleſiarum decretum (nam orientalis & occidentalis eccleſiæ ſacerdotes vel per ſe, vel certe per ſuos legatos, ſacerdotali huic conſeſſui interſunt) quod in ipſum pronuntiatum eſt, qui impio ore & hoſtili ſpiritu blaſphemas voces depromere contra Dominum noſtrum

ἡμᾶς τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας ἀπέστειλεν· ἣν τινα σύνοδον οἱ χριστιανικώτατοι καὶ φιλανθρωπότατοι βασιλεῖς ὥριος, μνημονεύοντες, καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς φυλάττοντες τὴν καθολικὴν πίστιν· οἳ καὶ τὴν διδασκαλίαν τὴν ἀποστολικὴν, τὴν ἀπὸ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλανθρωποτάτων τῆς ἁγίας μνήμης πάππων καὶ πατέρων αὐτῶν ἕως νῦν αὐτοῖς παραδεδομένην ἐφύλαξαν, καὶ φυλάττουσι· φροντίζοντες τοίνυν, ὡς προειρήκαμεν, σύνοδον ὥριος, ἵνα ἡ πίστις ἡ καθολικὴ, ἥ τις ἀπὸ τῶν αἰώνων ἕως νῦν πεφύλακται, οὕτω καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἀσάλευτος διαμένοι. Νεστόριος τοίνυν, ὁ τῆς καινῆς διαστροφῆς ἀρχηγὸς, καὶ κεφαλὴ τῶν κακῶν, κληθεὶς καὶ ὑπομνησθεὶς, καθὼς ἐκ τῶν πεπραγμένων συνοδικῶν ἡμῖν* πεφανέρωται, κατὰ τοὺς τύπους τῶν πατέρων, ἤτοι κατὰ τὴν τῶν κανόνων ἐπιστήμην, εἰς τὴν δίκην ἐλθεῖν κατεφρόνησεν. ὃς αὐθαιρέτως ἑαυτὸν προσενεγκεῖν ὤφειλε τῷ τοσούτῳ ἁγίῳ συλλόγῳ, ἵνα τῇ πνευματικῇ θεραπείᾳ τὴν ὑγείαν δέξηται· ἀλλὰ κεκαυστηριασμένην ἔχων τὴν συνείδησιν, εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον ὑπομνησθεὶς, ὡς προείρηκα, κανονικῶς καὶ κατὰ τὴν τῶν κανόνων ἐπιστήμην, παρεῖναι οὐκ ἠθέλησε· καὶ τὴν ὑπέρθεσιν δὲ, οὐ μόνον τὴν ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας συγχωρηθεῖσαν, ἀλλὰ καὶ καιρῶν πολλὰ διαστήματα *παρεληλυθέναι. ἀσφαλές ἐστι τοιγαροῦν τὸ ἐξενεχθὲν κατ' ἐκείνου, ὅς τις πνεύματι πολεμίῳ, καὶ στόματι ἀσεβεῖ κατὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ ἐτόλμησεν εἰσενεγκεῖν βλασφημίαν, κατὰ τοὺς τύπον πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐπεὶ συνεστήκασιν ἐν τούτῳ τῷ ἱερατικῷ συλλόγῳ διά τε τῶν παρόντων, διά τε τῶν πρεσβευτῶν, τῶν ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς τε καὶ δυ-

Anno Christi 431.

* παραδίδοται.

* ἴσ. ἐναντιορ.

ANNO CHRISTI 431.

τικῆς ἐκκλησίας οἱ πρόντες ἱερεῖς. διάτοι τοῦτο ἀκολουθήσασα τοῖς τύποις τῶν πατέρων καὶ ἡ προοῦσα ἁγία σύνοδος ὥρισε κατὰ τοῦ βλασφήμου καὶ προπετοῦς προσενέγκασα ἀπόφασιν, ὥστε τὸν μὴ αἰδεσθέντα τὴν διόρθωσιν, μετ' ἐκείνου τὴν μερίδα ἔχειν, περὶ οὗ γέγραπται· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λήψεται ἕτερος. ὅθεν γινωσκέτω Νεστόριος, ἀλλότριον ἑαυτὸν εἶναι τῆς κοινωνίας τῆς ἱεροσύνης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Αρκάδιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπε· * Πολυθρύλλητος ἡμῖν, καὶ δακρύων μεστὴ λύπη καὶ ἀνία ἀπὸ τοῦ τύπου τῆς * ἡμετέρας ἱεροσύνης * καὶ Νεστορίου· ὃς παρασταθεὶς τοῖς γράμμασι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἔτι γε μὴν καὶ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ἀπὸ τοῦ φαύλου δόγματος, καὶ τῆς κακοθελοῦς γνώμης, πλανᾶσθαι βουλόμενος, ὡς καὶ ἡ ἀπόφασις ἡ κατ' αὐτοῦ ἐξενεχθεῖσα πεφανέρωται· ὃς καὶ μὴ σκοπήσας ἑαυτῷ καιρὸν εἶναι διορθώσεως, καὶ τὸν τύπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας οὐκ ἐδέξατο, ὑπόμνησίν τε, καὶ προτροπὴν, δι' ἧς ὑγιὴς γένηται, πάντων τῶν ἁγίων ἱερέων· εἰς τοσαύτην γὰρ ἐλήλακεν ἀσέβειαν, ὥστε εἰς τὸν ποιητὴν καὶ λυτρωτὴν τὸν ἑαυτοῦ, τὸν κύριον ἡμῶν Ιησοῦν τὸν Χριστὸν, καὶ σωτῆρα τοῦ γένους τοῦ ἀνθρωπίνου, πλήρη βλασφημίας προενεγκεῖν ἐτόλμησε διδασκαλίαν· ὥστε τὰς καλῶς κανονισθείσας, καὶ θεῷ ἡρμοσμένας διανοίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὡς ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὀλισθήσας ὑπεισελθεῖν· ἀμνημονήσας πρῶτον τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, καὶ ἀγνωσίαν νοσήσας τῶν πατρικῶν παραδόσεων· ἀμνημονήσας δὲ καὶ τοῦ κη-

* Πολυθρήνητος

* ὑμετέρας

* ἴσως, κατὰ

Iesum Christum non est veritus. Propterea patrum sanctiones secuta præsens sancta Synodus, aduersus impium temerariumque Nestorium lata sententia definiuit, vt is qui emendationem spreuit, cum eo partem habeat, de quo scriptum est: Et episcopatum eius accipiat alter. Quamobrem intelligat Nestorius, se a communione sacerdotii ecclesiæ catholicæ alienum esse.

Act. 1. ex Psal. 108.

Interpretatio depositionis.

Arcadius reuerendissimus episcopus, & apostolicæ sedis legatus dixit: Ingentem luctum, tristitiamque lacrymis plenam, ac molestiam, sacerdotii vestri sententia, & ipse Nestorius nobis attulit: qui per literas apostolicæ sedis, ac vestræ quoque beatitudinis admonitus ob peruersum dogma, prauamque opinionem, errare volens, (quemadmodum id lata in illum sententia satis aperte ostendit) quique non attendens oblatam sibi correctionis occasionem, apostolicæ sedis præceptum contempsit, & omnium sanctorum sacerdotum admonitionem & adhortationem, qua sanitatem recuperare poterat, respuit: in tantam enim progressus est impietatem, vt in suum quoque creatorem ac redemptorem, humanique generis saluatorem, Dominum nostrum Iesum Christum, doctrinam blasphemiæ plenam depromere non dubitarit, mentesque hominum recte informatas, Deoque coaptatas, veluti serpens antiquus, subrepens deceperit; suæ primum salutis, æternæque vitæ oblitus, & paternarum traditionum ignoratione la-

borans, tum propheticarum [de Christo] prædicationum, euangelicarumque & apostolicarum immemor traditionum, sua semetipsum incredulitate in præcipitium dedit. Et quoniam ipse sua sponte seipsum a nobis alienum exulemque reddidit; propterea nos etiam secuti sanctiones iam inde ab initio traditas a sanctis apostolis, & ab ecclesia catholica (hoc enim docuerunt, quod a Domino nostro Iesu Christo acceperant) nec non secuti formam Cælestini sanctissimi papæ apostolicæ sedis, qui nos dignatus est huius negotii executores suos mittere, & sanctæ Synodi decreta; cognoscat Nestorius, se episcopali dignitate exutum, atque a tota ecclesia, & communione omnium sacerdotum alienum esse.

Interpretatio depositionis.

Proiectus episcopus, & ecclesiæ Romanæ legatus dixit: Clarissime ex eorum lectione, quæ in hac sancta, Deoque deuotissima tot tantorumq; Dei sacerdotum Synodo acta sunt, constat Nestorium, tamquam ingratum (posteaquam tantam sancti papæ Cælestini, sanctæ & apostolicæ sedis vrbis Romæ episcopi, necnon præsentium reuerendissimorum patrum & fratrum Domini episcoporum, tolerantiam & clementiam erga se expertus est,) apostasiam & blasphemiam ad suum interitum consectatum. Cum igitur contra fidem euangelicam, apostolicamque doctrinam, quæ per vniuersam vbique ecclesiam catholicam confirmata

ρύγματος τ προφητῶν, ἐπ ἐμοὶ μὲν καὶ τ̃ θ̃ ϑ̃ εὐαγγελικῶν καὶ τ̃ θ̃ ϑ̃ ἀποστολικῶν παραδόσεων, αὐτὸς ἑαυτὸν τῇ ἰδίᾳ ἀπιστίᾳ κατεκρήμνισε. καὶ ἐπεὶ αὐτὸς ἑαυτὸν διὰ τῆς οἰκείας γνώμης ἀλλότριον ἡμῶν καὶ ξένον πεποίηκε, διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τοῖς ὅροις τοῖς ἄνωθεν ἀπὸ τ̃ θ̃ ϑ̃ ἁγίων ἀποστόλων καὶ τ̃ καθολικῆς ἐκκλησίας παραδοθεῖσιν· ἐπεὶ τοῦτο ἐδίδαξαν, ὃ καὶ παρὰ τ̃ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰλήφασιν· ἀκολουθήσαντες δὲ καὶ τοῖς τύποις τ̃ ἁγιωτάτου πάπα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας Κελεστίνου, ὃς ἡμᾶς ἐδικαίωσε ταύτῃ τῇ *ἐπιστάσει, καὶ ἐκβιβάσας ἑαυτ̃ ἐξαπέστειλε, καὶ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς δόγμασι· γινωσκέτω ἑαυτὸν Νεστόριος τῆς ἀξίας τῆς ἐπισκοπῆς γεγυμνῶσθαι, καὶ ἀλλότριον ἑαυτὸν πάσης ἐκκλησίας καθολικῆς, καὶ κοινωνίας πάντων τ̃ ἱερέων.

* ἐπιστάσει] ἐκκλησιαστικοῦ ἑαυτοῦ βαπτίσματος.

Ερμηνεία τῆς καθαιρέσεως.

Προίεκτος ἐπίσκοπος, λεγάτος καὶ πρεσβύτης τ̃ ἐκκλησίας Ρωμαίων, εἶπε· Παῦ φανερῶς ἀπὸ τ̃ διαγνώσεως τ̃ πεπραγμένων ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ καὶ θεοφιλεστάτῃ τ̃ θ̃ ϑ̃ τοσούτων καὶ τηλικούτων τ̃ θεοῦ ἱερέων, ἐγνώσθη Νεστόριος ὡς ἰς ἀχάριστος, τοσαύτης τυχὼν ἀνεξικακίας ἀπό τε τ̃ ἁγίου πάπα Κελεστίνου τ̃ τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς καθέδρας τ̃ Ρωμαίων πόλεως ἐπισκόπου, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τ̃ προόντων εὐλαβεστάτων πατέρων καὶ ἀδελφῶν τ̃ κυρίου ἐπισκόπων, ἐπ' ὀλέθρῳ ἰδίῳ τῷ *ἀπιστίᾳ καὶ τῷ βλασφημίαν ἐπικεχρηκέναι. ὅθεν ἐπεὶ ἐτόλμησε κ τ̃ πίστεως τ̃ εὐαγγελικῆς, καὶ τ̃ ἀποστολικῆς διδασκαλίας, ἥτις διὰ τ̃ ἀπαυστάχου καθολικῆς ἐκκλησίας ἐβε-

* βλασφημίαν

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

βαιώθη, τὴν διαστροφὴν τῆς ἑαυτοῦ αἱρέσεως εἰσενεγκεῖν· διὸ* δῆτα κἀγὼ ὁρίζω ἐξ αὐθεντίας τῆς ἁγίας ἀποστολικῆς καθέδρας πρεσβείας, μετὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς ἀποφάσεως ἐκβιβαστὴς ὑπάρχων, τὸν μνημονευθέντα Νεστόριον, τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρὸν, τὸν φθορέα τῆς πίστεως, ὡσανεὶ τούτων ὑπεύθυνον, ἐκτὸς τοῦ βαθμοῦ εἶναι τῆς ἐπισκοπικῆς τιμῆς, καὶ τῆς κοινωνίας πάντων τῶν ὀρθοδόξων ἱερέων.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας εἶπεν· Αἱ καταθέσεις αἱ γεγενημέναι παρά τε τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων Αρκαδίου καὶ Προϊέκτου, ἔτι γε μὴν καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου Φιλίππου, δῆλαι τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ καθεστήκασι. κατέθεντο γὰρ τὸν τόπον* ἀναπληροῦντες τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, καὶ ἁπάσης δὲ τῆς κατὰ τὴν δύσιν ἁγίας συνόδου τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων. ὅθεν καὶ τὰ ἤδη ὁρισθέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου ἐξεβίβασε· συνῄνεσαν δὲ καὶ τῇ ψήφῳ τῇ ἐξενεχθείσῃ κατὰ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, τῆς συναχθείσης ἐνθάδε κατὰ τὴν Εφεσίων μητρόπολιν. διὸ συναπτέσθωσαν τοῖς ἤδη πεπραγμένοις τὰ κατὰ τὴν χθὲς καὶ σήμερον πραχθέντα ὑπομνήματα· προσαγέσθω δὲ τῇ θεοσεβείᾳ αὐτῶν, ὥστε καὶ ἰδίᾳ ὑποσημειώσει κατὰ τὸ σύνηθες φανερὰν καταστῆσαι τὴν πρὸς ἅπαντας ἡμᾶς κανονικὴν συναίνεσιν.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Αρκάδιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας εἶπε· Κατὰ τὰ πεπραγμένα

est, suæ hæreseos peruersitatem inuehere ausus fuerit; propterea & ego quoque auctoritate legationis apostolicæ sedis, vna cum fratribus sententiæ executor existens, definio memoratum Nestorium, veritatis inimicum, fideique corruptorem, tamquam iis, de quibus accusatus est, obnoxium, a gradu episcopalis honoris, & ab omnium præterea sacerdotum orthodoxorum communione remotum esse.

Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quæ Arcadius & Proiectus sanctissimi piissimique episcopi, necnon Philippus religiosissimus Romanæ ecclesiæ presbyter, deposuerint, perspicue sancta Synodus percepit. Deposuerunt enim, supplentes locum sedis apostolicæ, totiusque Synodi sanctissimorum Deoque dilectissimorum occidentalium episcoporum. Quare cum ea, quæ a Cælestino sanctissimo, Deoque dilectissimo episcopo decreta iam fuerant, executi sint, sanctæque Synodi, quæ in hac Ephesiorum metropoli conuenit, sententiæ contra hæreticum Nestorium latæ adstipulati sint; consequens est, vt eorum quæ hesterno, hodiernoque die acta sunt, commentarii superioribus actis attexantur, ipsorumque pietati offerantur, quo propria obsignatione, vt moris est, planam faciant ac manifestam cum omnibus nobis canonicam assensionem.

Interpretatio depositionis.

Arcadius reuerendissimus episcopus, & Romanæ ecclesiæ legatus dixit: Iuxta sanctæ huius Sy-

nodi acta, non possumus eorum doctrinam nostris subscriptionibus non confirmare.

Sancta Synodus dixit: Cum Arcadius & Proiectus reuerendissimi, religiosissimique episcopi & legati, & Philippus presbyter & apostolicæ sedis legatus, consentanea sint locuti, consequens est, vt promissis suis satisfacientes, etiam subscribendo acta confirment. Proinde actorum commentarii ipsis exhibeantur.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter, & apostolicæ sedis legatus, commentariis subscripsi.

Arcadius episcopus, & apostolicæ sedis legatus, sententiæ in Nestorium, schismatis & hæresis, omnisque blasphemiæ & impietatis auctorem pronuntiatæ subscripsi.

Proiectus episcopus, & apostolicæ sedis legatus, iusto sanctæ huius & œcumenicæ Synodi iudicio, prout ex actis edocti sumus, per omnia assentiens, impii Nestorii depositioni subscripsi.

σὺν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, αὐταῖς καθὼς ταῖς ἑαυτῶν διδασκαλίαις ταῖς ἑαυτῶν ὑπογραφαῖς βεβαιοῦμεν. Anno Christi 451.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀκολούθως διαλαλησάντων τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτῶν, Ἀρκαδίου καὶ Προϊέκτου, καὶ Φιλίππου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ πρεσβυτοῦ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἐπόμενόν ἐστι, τῇ οἰκείᾳ ὑπογράψαι τὸ ἱκανὸν ποιοῦντας, καὶ διὰ ὑποσημειώσεως βεβαιῶσαι τὰ πεπραγμένα. προσαγέσθω τοίνυν αὐτοῖς τὰ πεπραγμένα ὑπομνήματα.

Ἑρμηνεία τῆς καθαιρέσεως.

Φίλιππος πρεσβύτερος καὶ πρεσβυτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, τοῖς ὑπομνήμασιν ὑπέγραψα.

Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβυτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, τῇ ἐξενεχθείσῃ ἀποφάσει τοῦ Νεστορίου τοῦ αὐθέντου τοῦ σχίσματος καὶ αἱρέσεως, ἁπάσης βλασφημίας καὶ ἀσεβείας, ὑπέγραψα.

Προίεκτος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβυτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, τῇ δικαίᾳ κείσῃ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, καθὼς ἐκ τῶν πεπραγμένων ἐμάθομεν, καὶ πάντα ἐξακολουθῶν, τῇ καθαιρέσει τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου ὑπέγραψα.

Ισον

ANNO CHRISTI 431. Ισον ἀναφορᾶς περὶ τοῦ εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσι περὶ τῆς ἀπὸ Ρώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων, καὶ πρεσβυτῶν, διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχοῦς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου.

Exemplum relationis de episcopis & legatis, qui ab vrbe Roma venerunt, quam sancta Synodus per Eutychen diaconum ad piissimos imperatores misit.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις, Θεοδοσίῳ, καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀεὶ Αὐγούστοις, ἡ ἁγία συνοδος, ἡ χάριτι Χριστοῦ, καὶ νεύματι τῆς ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει.

Piissimis, Deoque dilectissimis Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis, sancta Synodus, quæ gratia Christi, vestræque maiestatis nutu in Ephesiorum metropoli congregata est.

ΤΗΝ περὶ τῶν εὐσεβείαν ὑμῶν φροντίδα τε καὶ σπουδὴν, φιλόχριστοι βασιλεῖς, ἀποδεξάμενος ὁ τῶν ὅλων θεὸς, καὶ τῶν ἁγίων ἐπισκόπων τῶν κατὰ δύσιν τῷ ζήλῳ τὰς ψυχὰς διεπέρασεν εἰς ἐκδίκησιν τοῦ ὑβρισμένου Χριστοῦ· εἰ γὰρ καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ὁδοῦ διάστημα φθάσαι πρὸς ἡμᾶς εἶρξε πᾶν τὸ πλῆθος ἐκεῖνο τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, ἀλλὰ αὐτόθι συναχθέντες, σφόντε καὶ τοῦ τῆς μεγάλης Ρώμης ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, καὶ νῦν τὸ ἡμέτερον φρόνημα τῆς πίστεως μετὰ πολλῆς ἀνεκήρυξαν τὴν συμφωνίας, καὶ τοῦτο ἔξω τούτου φρονήσαντας, ἀλλοτρίους εἶναι παντελῶς ὥρισαν παντὸς ἱερατικοῦ κλήρου, καὶ βαθμοῦ. ταῦτα μὲν δὴ καὶ πρότερον ὁ τῆς μεγάλης Ρώμης ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κελεστῖνος, πρὶν συλλεγῆναι τὴν ἁγιωτάτην ταύτην σύνοδον, διὰ τῶν ἑαυτοῦ γραμμάτων ἐμήνυσεν, ἐπιστέψας τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ

VESTRAM, Christianissimi imperatores, erga pietatem curam & studium, vniuersorum Deus gratum acceptumque habens, etiam sanctorum occidentalium episcoporum animos zelo, vt Christum contumelia affectum vindicarent, excitauit. Nam licet maximum itineris spatium vniuersam illam sanctissimorum episcoporum multitudinem ad nos peruenire prohibuerit; attamen illic simul congregati, Cælestino sanctissimo piissimoque magnæ Romæ episcopo etiam præsente, & nunc nostram de fide sententiam magno consensu prædicarunt, eosque qui diuersa sentiunt, ab omni prorsus sacerdotii sorte, graduque alienos esse definierunt. Et hæc quidem etiam antequam sanctissima hæc Synodus conueniret, Cælestinus sanctissimus magnæ Romæ episcopus per literas suas indicauerat, Cyrilloque sanctissimo, Deoque

dilectissimo magnæ ciuitatis Alexandrinæ episcopo, vt suas vices subiret, commiserat. Sed & nunc denuo aliis etiam literis sanctæ Synodo, quam vestra maiestas in Ephesiorum metropoli conuenire præcepit, hæc significauit. Misit autem has literas per Arcadium & Proiectum sanctissimos episcopos, & Philippum religiosissimum presbyterum magnæ Romæ, qui Cælestini sanctissimi, Deoque dilectissimi episcopi præsentiam supplent. Quia ergo viri isti qui venerunt, totius occidentalis sanctæ Synodi sententiam nostræ huic Synodo per literas exposuerunt, sensumque de fide & pietate nobis consonum declararunt, & eadem quæ nos, decreuerunt, tum per literas, tum per ea quæ in mandatis acceperant, quæ & in scriptis deposuerunt; necessario, quod officii ratio postulabat, de consensu illorum nobiscum ad maiestatem vestram retulimus; vt pietati vestræ certo constet, iudicium quod paulo ante a nobis exiit, esse vnam communemque totius terrarum orbis sententiam: quam vester circa fidem & pietatem zelus effecit vt aperte doceremus ac palam faceremus. Cum itaq; negotium hoc finem maiestati vestræ peroptatum, ecclesiisque omnibus tutissimum, & fidei firmitatem afferentem, iam acceperit; rogamus vestram pietatem, vt ab hac cura & peregrinatione nos tandem absoluat; (quorum alii paupertate premuntur, alii morbo detinentur, alii senectute grauantur, nec diutius

θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ τῷ τῆς Αλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ τῶν ἀνοῦ ἐπέχειν τόπον, ἐν νῦν δὲ αὖθις καὶ δι' ἑτέρων γραμμάτων ταῦτα δῆλα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ κατέστησεν· ἣν συναχθῆναι τὸ ὑμέτερον κράτος προσέταξεν ἐπὶ τῆς Εφεσίων μητροπόλεως· ἃ καὶ ἀπέστειλε διά τε τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, Αρκαδίου καὶ Προϊέκτου, καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου Φιλίππου τοῦ τῆς μεγάλης Ρώμης, ἀναπληρούντων τὴν παρουσίαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου. ἐπεὶ οὖν οἱ ἄνδρες παραγενόμενοι τὴν γνώμην πάσης τῆς κατὰ δύσιν ἁγίας συνόδου φανερὰν τῇ ἐνταῦθα γενομένῃ συνόδῳ πεποιήκασι διὰ τῶν γραμμάτων, σύμφωνόν τε ἡμῖν τὸ φρόνημα καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πίστεως ἔδειξαν, καὶ ἡμῖν * ὁμόψυχοι διά τε τῶν ἐπιστολῶν, καὶ τῶν ἐντεταλμένων αὐτοῖς, ἃ καὶ ἐγγράφως κατέθεντο, γεγένηνται, ἀναγκαίως καὶ περὶ τῆς αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς συμφωνίας πράξαντες τὰ εἰκότα, ἐπὶ τὸ ὑμέτερον ἀνηνέγκαμεν κράτος· ὡς εἰδέναι ἔχοι ἡ ὑμῶν εὐσέβεια, ὅτι μία καὶ κοινὴ ψῆφος ἁπάσης τῆς οἰκουμένης, ἡ παρ' ἡμῶν ἔναιχος ἐξενεχθεῖσα κρίσις γεγένηται· ἣν ἀναδιδαχθῆναι, καὶ φανερὰν γενέσθαι, ὁ περὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν ὑμῶν ζῆλος παρεσκεύασεν. ἐπεὶ οὖν τὰ τῆς ὑποθέσεως πρᾶς εἴληφεν εὐκταῖόν τε τῷ ὑμετέρῳ κράτει, καὶ ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις ἀσφαλέστατον, καὶ τῇ πίστει τὸ βέβαιον παρέχον, δεόμεθα τῆς ὑμῶν εὐσεβείας, ἀνεῖναι λοιπὸν ἡμᾶς τῆς τε φροντίδος, καὶ τῆς ἐν τῇ ξένῃ διαγωγῆς, τοὺς μὲν πενίᾳ σφιγγομένους, τοὺς δὲ νόσῳ συνεχομένους, τοὺς δὲ τῷ γήρᾳ καμπτομένους,

ANNO CHRISTI 431.

* ὁμόψυχοι.

ANNO CHRISTI 431.

καὶ τὴν ἐπὶ τῆς ξένης διατριβὴν ἐπὶ πλεῖον φέρειν οὐ δυναμένους, ὡς καί τινας ἐξ ἡμῶν ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς ἀποθανεῖν· ὥστε λοιπὸν παυσαμένους τῆς τοιαύτης μερίμνης, φροντίδα τῆς κατὰ τὴν μεγαλόπολιν ἐκκλησίας ποιήσασθαι. κωλύεσθαι δὲ καθικετεύομεν καὶ τὰ πρὸς τοὺς κατὰ τόπον ἄρχοντας ἠπειλημένα γράμματα πέμπεσθαι, ὡς μή τινα πάλιν ἑτέραν δυσχέρειαν ἐντεθῆναι ταῖς ἐκκλησίαις, ἢ θλίψιν ἐπαναστῆναι ἐν ταῖς ἑαυτῶν χώραις τοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις. τῆς γὰρ εὐσεβείας ἀναδειχθείσης, καὶ πάσης τῆς οἰκουμένης σύμφωνον ἐπ' αὐτῇ ψῆφον ἐξενεγκούσης, πλὴν ὀλίγων τῶν τῆς εὐσεβείας προτιμώντων τὴν Νεστορίου φιλίαν· δικαίαν αἰτοῦμεν χάριν, δεόμενοι τοῦ ὑμετέρου κράτους, ἀνεθῆναι λοιπὸν ἡμᾶς τῆς φροντίδος, καὶ ἔχεσθαι τῆς χειροτονίας τοῦ μέλλοντος, καὶ ἐντρυφῆσαι λοιπὸν τῇ βεβαιωθείσῃ πίστει τε καὶ εὐσεβείᾳ, καὶ *καθαρῶς, *καθεῖσθαι καὶ εἰλικρινῶς τὰς ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀναπέμπειν προσευχὰς τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων Χριστῷ.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας *ἀνήνεγκε. Καὶ ὑπέγραψαν πάντες οἱ ἐν τῇ *τάξει τῶν ὑπομνημάτων εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι.

*ἀνήνεγκα.
*τάσει

in externa regione possunt hærere, adeo vt e nobis episcopi nonnulli & clerici vita defuncti sint) quo iam tali solicitudine leuati, magnæ illius ciuitatis ecclesiæ curam suscipiamus. Supplicamus etiam, vt arceantur literæ quas ad singulorum locorum præfectos mittendas quidam minantur, ne aliqua rursum difficultas ecclesiis ingeratur, neve afflictio sanctissimos episcopos in suis ipsorum regionibus inuadat. Enimuero pietate iam declarata, totoque terrarum orbe consonam de illa sententiam proferente, paucis tantum exceptis, qui Nestorii amicitiam pietate potiorem ducunt; iustam hanc gratiam petimus, supplicantes maiestati vestræ, vt hac cura nos iam relaxet; liceatque nobis & futuri (episcopi CP.) ordinationi incumbere, & deinceps ex confirmata fide & religione voluptatem capere, & pure sincereque preces pro vestro imperio ad Christum vniuersorum Dominum dirigere.

Cyrillus episcopus Alexandriæ retuli. Subscripserunt autem omnes reuerendissimi episcopi in commentariorum serie recensiti.

Exemplum epistolæ sacræ Synodi ad Clerum, populumque Constantinopolitanum, de Nestorii depositione.

Ισον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον, καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου.

ANNO CHRISTI 431.

Sancta & magna & œcumenica Synodus, Dei gratia in Ephesiorum metropoli congregata, piissimis & reuerendissimis compresbyteris, ac diaconis, & vniuerso clero ac populo sanctæ Dei ecclesiæ Constantinopolitanæ, in Domino salutem.

Η ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος καὶ οἰκουμενικὴ, ἡ χάριτι θεοῦ συναχθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει, τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ εὐλαβεστάτοις συμπρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις, καὶ παντὶ τῷ κλήρῳ, καὶ τῷ λαῷ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

HVC deuenimus, vt rem apprime luctuosam vobis indicare cogamur. Primo sane, quod factum est, defleuimus; tum vero necessitas eo nos adegit, ne videlicet plures impietatis lue corriperentur, vt ipsam morbi huius causam excindere compelleremur. Amotus est enim a sacerdotio Nestorius, propriæ impietatis damnationi adiunctus, eiusque parergon factus. Cuius quidem impietatis vos testes estis ex iis quæ sæpenumero ausus est apud vos disserere. Ad hæc mala accesserunt illa quoque, quæ hic itidem blasphemo ore profudit. Nam neque indicta sancta Synodus, neque multitudo, quæ pietatis gratia congregata est, illius impetum compescuit; verum grauiores blasphemias adiecit, dicens nolle se bimestrem, aut lacte nutritum adorare; neque illum, qui fugit in Ægyptum, Deum nominare. Vnde fit, vt vniuersa Saluatoris dispensatio, nostri causa suscepta, simplicioribus dubia

ΕΠΙ τὸ πολυστένακτον ἤλθομεν μήνυμα, πρότερον μὲν ἐπὶ τῷ γεγονότι δακρύσαντες, ὑπὸ δὲ τῆς ἀνάγκης αὐτῆς, καὶ τοῦ μὴ πολλοὺς ἁλῶναι τῷ τῆς ἀσεβείας λοιμῷ, βιασθέντες ἐκκόψαι τὸν αἴτιον τῆς νόσου ταύτης. πέπαυται γὰρ τῆς ἱεροσύνης Νεστόριος, παρέργον τῆς ἑαυτοῦ ἀσεβείας γενόμενος· ἧς μάρτυρες ὑμεῖς ἐκ τῶν πρὸς ὑμᾶς τολμηθεισῶν πολλάκις περὶ αὐτοῦ διαλέξεων· προσθήκη δὲ τῶν κακῶν καὶ ἡ ἐνταῦθα βλασφημία. οὔτε γὰρ ἡ * ἐπαγγελθεῖσα ἁγία σύνοδος, οὔτε τὸ πλῆθος τῶν * εὐσεβείᾳ συνειλεγμένων ἐπέσχεν αὐτὸν τῆς ὁρμῆς· ἀλλὰ προσέθηκε βλασφημίας χαλεπωτέρας, διμηναῖον καὶ γαλακτοτροφηθέντα μὴ * ἀναχέσθαι προσκυνεῖν, καὶ τὸν εἰς Αἴγυπτον φυγόντα μὴ ὀνομάζειν θεόν· ὡς ἐντεῦθεν πᾶσαν τὴν δι' ἡμᾶς παρὰ τοῦ σωτῆρος γενομένην οἰκονομίαν μικροῦ γενέσθαι τοῖς

* ἐπανελθοῦσα

* ἐν ἀσεβείᾳ

* αἱ ἐνέσθαι

ANNO CHRISTI 431.

ἁπλουστέροις ἀμφίβολον. τῆς δὲ ὑμετέρας εὐχῆς γενέσθω ἔργον, ἐπιτεταμένως τελουμένης πρὸς θεὸν, τὸν ἄξιον τοῦ θρόνου τῆς μεγαλοπόλεως *ἀναδεχθῆναι, τὸν ἐπισκοπήσειν τὰ ὑμέτερα μέλλοντα. τῆς γὰρ βασιλευούσης εὐσεβῶς *εὐθυνομένης πόλεως, κοινὸν ταῖς ἁπανταχοῦ ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις τὸ *ἔργον γίνεται.

*ἀναδεχθῆναι.

*εὐθυνομένης

*κέρδος

fere sit reddita. Orandus est autem vobis Deus intenta precatione, vt dignus sede magnæ ciuitatis aliquis declaretur, qui vestrum episcopatum administret. Nam si regia ciuitas pie fuerit gubernata, ceteræ quoque omnes ecclesiæ sanctæ Dei commodum hinc reportabunt.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι ἀδελφοί.

Ego Cyrillus Alexandriæ episcopus opto vos in Domino valere, dilecti ac desideratissimi fratres.

Φίλιππος πρεσβύτερος ἐκκλησίας ἀποστόλων,

Philippus apostolorum ecclesiæ presbyter,

Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων,

Iuuenalis Hierosolymorum episcopus,

Αρκάδιος ἐπίσκοπος λεγάτος,

Arcadius episcopus & legatus,

Προΐεκτος ἐπίσκοπος λεγάτος,

Proiectus episcopus & legatus,

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας,

Firmus Cæsareæ episcopus,

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων,

Flauianus Philippensium episcopus,

Μέμνων ἐπίσκοπος Εφέσου,

Memnon Ephesiorum episcopus,

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Αγκύρας,

Theodotus Ancyræ episcopus,

*Βερινιανὸς ἐπίσκοπος Πέργης.

Berinianus Pergẽsium episcopus.

Οντων τῶν καθελόντων Νεστόριον ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, ἠρκέσθημεν ταῖς ἐγκειμέναις ὑπογραφαῖς.

Cum supra ducentos extiterint, qui Nestorium deposuerunt, his subscriptionibus contenti fuimus.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ACTIO QVARTA.

Λίβελλοι ἐπιδοθέντες τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου Αλεξανδρείας, καὶ Μέμνονος Εφέσου.

Libelli oblati sanctæ Synodo a sanctissimis episcopis, Cyrillo Alexandrino, & Memnone Ephesiorum.

ΤΟΙΣ μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, τῇ πρὸ δεκαεπτὰ Καλανδῶν Αὐγούστων, συνόδου

POST consulatum dominorum nostrorum semper Augustorum, Flauii Theodosii XIII. & Flauii Valentiniani tertium, XVII. Kalend. Augusti, Synodo

iuxta piissimorum Christianissimorumque imperatorum decretum in Ephesiorum metropoli congregata, considentibusque in sanctissima ecclesia, quæ appellatur Maria, piissimis Deoque dilectissimis episcopis, Cyrillo Alexandrino, qui & Cælestini quoque sanctissimi ecclesiæ Romanæ archiepiscopi locum obtinebat, & Arcadio episcopo, Romanæq; sedis legato, & Proiecto episcopo, qui & ipse quoque Romanæ ecclesiæ legatus erat, & Philippo presbytero & legato, & Iuuenale Hierosolymorum, & Memnone Ephesiorum, & Flauiano Philippensium, qui & Rufi quoque piissimi Thessalonicensium episcopi locum tenebat, & Firmo Cæsareæ Cappadociæ primæ, & Acacio Melitenæ, & Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ, ceterisque omnibus, & Besula diacono Carthaginensi; Hesychius diaconus dixit: Cyrillus sanctissimus & per omnia sacratissimus Alexandrinæ ecclesiæ episcopus, & sanctissimus Deoque carissimus Memnon Ephesiorum episcopus, sanctissimæ œcumenicæq; Synodo, quæ iuxta piissimorum Christianissimorumque imperatorum nostrorum edictum in hac Ephesiorum metropoli conuenit, libellum exhibuerunt: quem cum in manibus habeamus, si vestra sanctitas iusserit, recitabimus.

Iuuenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Libellus a sanctissimis sacratissimisque episcopis Cyrillo Alexandrino, & Memnone Ephesino oblatus recitetur, & inter acta referatur.

Hesychius diaconus legit.

συνκροτηθείσης σὺν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει θεσπίσματος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων· ἐν καθεσθέντων σὺν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ καλουμένῃ Μαρίᾳ, τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, καὶ Ἀρκαδίου ἐπισκόπου καὶ λεγάτου τῆς Ρωμαίων καθέδρας, καὶ Προέκτου ἐπισκόπου καὶ λεγάτου τῆς Ρωμαίων καὶ αὖθις ἐκκλησίας τυχαίνοντος, καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου καὶ λεγάτου, καὶ Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων, καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων, καὶ Φλαυιάνου Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ρούφου τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Θεσσαλονικέων, καὶ Φίρμου Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης, καὶ Ἀκακίου Μελιτηνῆς, καὶ Θεοδότου Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης, καὶ τῶν λοιπῶν πάντων, καὶ Βεσσούλα διακόνου Καρθαγένης, Ησύχιος διάκονος εἶπεν· Ὁ τὰ πάντα ἁγιώτατος καὶ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας Κύριλλος, καὶ ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων Μέμνων, λίβελλον ἐπιδεδώκασι τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, τῇ καὶ θέσπισμα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἡμῶν ἐν τῇδε τῇ μητροπόλει τῇ Ἐφεσίων συνκροτηθείσῃ· ὃν μὴ χεῖρας ἔχοντες, εἰ κελεύσειεν ἡ ὑμετέρα ἁγιότης, ἀναγνωσόμεθα.

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγνωσκέσθω ὁ ἐπιδοθεὶς λίβελλος πρὸς τὰ ἁγιώτατα καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέων, καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων, καὶ συνταγέσθω τοῖς πεπραγμένοις. Ησύχιος διάκονος ἀνέγνω.

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

Τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ κατὰ θεὸν χάριν, καὶ διάταγμα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων συναχθείσῃ σὺν τῇδε τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρέων, καὶ Μέμνων τῆς Ἐφεσίων.

Sanctæ Synodo gratia Dei, pientissimorumque & Christianissimorum imperatorum decreto in hac Ephesiorum metropoli congregatæ, Cyrillus Alexandrinorum, & Memnon Ephesiorum, episcopi.

ΕΥΣΕΒΕΣ διάταγμα σὺν τῇδε τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, καὶ ἡμᾶς καὶ τὰ ὑμῶν ὁσιότητα συνδραμεῖν ἐκέλευσεν, ὥστε τὸν ὀρθὸν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως ὅρον κοινῇ ψήφῳ κρατωθῆναι, δοκιμασθῆναί τε καὶ τὰ καινοτομηθεῖσαν αἵρεσιν παρὰ Νεστορίου. Ἀλλ' ἡμῶν ἁγία ὑμῶν σύνοδος ὀρθά καὶ κανονικῶς πάντα περάνουσα, συνήρθυσε μὲν σὺν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ τῇ κατὰ τόνδε τὸν μητρόπολιν, ἐκέλευσε δὲ τὸν μνημονευθέντα Νεστόριον εἰσελθεῖν εἰς τὸ συνέδριον, καὶ ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ ὧν ἔν τε ἐξηγήσεσι δεδυσφήμηκε, καὶ σὺν ἰδίαις ἀσεβεῖς καὶ ἀλιτηρίους ἀφιεὶς φωνὰς κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. τρίτον δὲ αὐτὸν κληθέντα, καὶ μὴ ὑπακούσαντα ἀπαντῆσαι, διὰ τὸ κακῶν συνειδότι πλήθεσθαι, τοῖς τῆς ἐκκλησίας ἑπομένη θεσμοῖς, καθαιρέσει ὑπέβαλε, πάντα ἀκριβῶς ἐξετάσασα τὰ κατ' αὐτὸν, καὶ πληροφορηθεῖσα, ὅτι καὶ αἱρετικὸς καὶ δύσφημός ἐστι. τούτων οὕτω πραχθέντων, καὶ διενεχθέντων εἰς γνῶσιν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ καλλινίκων ἡμῶν βασιλέων, ὀψὲ καὶ μόλις, καὶ ὅτε ἐβούλετο, τὴν Ἐφεσίων κατέλαβεν ὁ τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης, συναγαγὼν, ὡς ἐμάθομεν, ἄνδρας τοῦ τὰ Νεστορίου φρονοῦντας, ὧν οἱ μὲν εἰσι πάλαι καθηρημένοι, οἱ δὲ

PIVM edictum & nos & vestram sanctitatem in hanc Ephesiorum metropolim ea de causa conuenire iussit, vt & rectum apostolicæ fidei decretum communi sententia confirmetur, & hæresis a Nestorio recens inuecta discutiatur. Vestra autem sancta Synodus recte canoniceque omnia gerens, in sancta huius metropolis ecclesia consedit. Vocauit autem prædictum Nestorium, vt ad consessum ingrederetur, & eorum quæ in expositionibus, epistolisque suis blasphemе protulerat, impias ac sceleratas emittens voces contra Christum omnium nostrum saluatorem, rationem redderet. Quoniam vero tertio vocatus, sistere se recusauit, eo quod mala conscientia perculsus esset; omnibus quæ ad illius causam pertinebant, diligenter discussis & examinatis, certoque comperto, quod hæreticus & blasphemus esset; ecclesiasticas secuta sanctiones, depositionis sententiam in ipsum tulit. His ad eum modum transactis, & ad piissimorum inuictissimorumque imperatorum nostrorum notitiam relatis; vix tandem, & quando ipsi placuit, Ioannes Antiochenus Ephesum venit, & quosdam, sicuti intelleximus, qui cum Nestorio sentiebant, collegit; (ex his alii iam olim depositi fuerunt, alii

vero ſolo nomine ſunt epiſcopi, vtpote nullas ciuitates obtinentes) quaſi indignatus, Chriſtum fuiſſe glorificatum, eo qui blaſphemus in illum fuerat, iuſta depoſitione damnato, neſcimus quomodo (ſi tamen quæ vulgo feruntur, certa veritate nituntur,) omni eccleſiaſtica lege proculcata, omnique eccleſiarum ordine & regula per iniuriam violata, impiam illegitimamq; chartam concinnauit; ratuſque depoſitionis titulo ferire nos poſſe, intolerabili contumelia affecit: idque cum ſancta Synodus, quæ Neſtorium depoſuit, ſanctos epiſcopos ſupra ducentos habuerit; ille vero ad triginta alios numero collegiſſet, vel hæreticos, vel de criminibus delatos. Et quidem nec per leges eccleſiaſticas nec per imperiale decretum poteſtatem habuit, qua fultus vel quempiam ex nobis iudicare, vel omnino ſimile quidpiam attentare poſſet, præſertim vero contra maiorem ſedem: quandoquidem, etiam ſi illi eſſet poteſtas iudicium exercendi, tamen canones eccleſiaſticos ſequi debuerat, & nos, quos iniuria affecit, commonefacere, necnon vna cum hac vniuerſa noſtra Synodo ad reddendam rationem vocare. Nunc vero nihil horum curans, neque timoris Dei cogitationem ſuſcipiens, ea ipſa hora qua in Epheſiorum ciuitatem ingreſſus eſt occulte, nulloque noſtrum quid per audaciam moliretur, omnino intelligente, ſuum caput delusit, ne dicamus eccleſiaſticas ſanctiones, eoſque depoſitionis ſententia contumelioſe petit, qui in hodiernum vſque diem prorſus ignorant, quamnam, vt id faceret, cauſam habue-

ἀλλ' οὐδὲ πόλεως ἔχουσιν, ἀλλ' εἰσὶν ὀνόματι μόνῳ ἐπίσκοποι, ὥσπερ ἀγανακτήσας, ὅτι δεδόξασται Χριστὸς, καθαίρεσιν ὑπομείναντος δικαίως τῆς βλασφημοῦντος εἰς αὐτὸν, οὐκ οἴδαμεν ὅπως, εἴ γε ὅλως ἐστὶν ἀληθὲς τὸ φερόμενον, πάντα πατήσας δεσμὸν ἐκκλησιαστικὸν, καὶ πᾶσαν ὑβρίσας ἀκολουθίαν ἐκκλησιαστικὴν, ἀσεβὲς καὶ παράνομον συνέταξε χάρτον· καὶ ἡμᾶς τῷ τῆς καθαιρέσεως ὀνόματι δοκεῖ πλήττειν νομίσας, ὕβρισεν οὐ φορητῶς· καὶ ταῦτα τῆς ἁγίας συνόδου, τῆς Νεστόριον καθελούσης, ὑπὲρ τοὺς διακοσίους τὸν ἀριθμὸν ἁγίους ἐπισκόπους ἐχούσης, ἐκείνου δὲ συλλέξαντος αἱρετικοὺς καὶ διαβεβλημένους ἑτέρους, τριάκοντά που τὸν ἀριθμόν. καίτοι οὔτε ὑπὸ δεσμῶν ἐκκλησιαστικῶν, οὔτε ὑπὸ δικαστηρίου βασιλικοῦ ἐξουσίαν ἔχων ἢ δικάσαι τινὰ ἡμῶν, ἢ γοῦν ὅλως ἐπιχειρῆσαί τι τοιοῦτο, μάλιστα καὶ μείζονος θεσμοῦ ὁπότε, εἰ καὶ ἐξῆν αὐτῷ δικάσαι, ἐχρῆν τοῖς κανόσιν ἐξακολουθῆσαι τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, καὶ ὑπομνῆσαι τοὺς ὑβρισμένους ἡμᾶς, * μὴ τῆς ἄλλης ἁπάσης ἁγίας ἡμῖν συνόδου καλέσαι πρὸς ἀπολογίαν. νυνὶ δὲ τούτων μηδὲν ὑπολογισάμενος, μήτε τὸν τοῦ θεοῦ φόβον εἰς νοῦν βαλών, κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν, καθ' ἣν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐφεσίων λεληθότως, καὶ οὐδενὸς εἰδότος τὸ σύμπαν ἡμῖν τὸ τετολμημένον, * κατέπαιξε τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς, ἵνα μὴ λέγωμεν τὸν τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν, καὶ ὑβρίζῃ ψήφῳ καθαιρέσεως τοῦ μηδὲν εἰδότας μέχρι σήμερον. * καὶ γοῦν ποίαν ἔχων εἰς τοῦτο * προφάσεις; ὅπῃ τοίνυν ἀκολουθὸν

Anno Christi 431.

* ἵνα, τὴν μετὰ

* κατέπαιξε δέκατον ἑνδέκατον ἵνα μὴ

* κἂν γοῦν

* προφασιν.

ὅτι,

ANNO CHRISTI 431.

ὅτι, μὴ οὕτω παρεῖδε τοῦ τῆς ἐκκλησίας θεσμοὺς, μὴ ὃ εἰκῇ φέρεσθαι κτλ μειζόνων, ἢ καὶ λελησθότως τοιαῦτα *τολμᾶν, ἅπερ οὐκ αὖ ἔδρασεν οὐδὲ εἰς ἕνα τῶ Ⓜ τελευταῖον τῶν ἐκκλησίας ἐπέχόντων βαθμὸν, καὶ ὑπὸ χεῖρα παλαιόντων τὴ ἑαυτῆ, ἐνταῦθα δὲ ὅτι μετὰ τοῦ ἔτι σὺν ἕδρακόπων αὐτῷ, διαλαμβάνως ἐσόμεθα τῇ ὑμετέρᾳ θεοσεβείᾳ τάδε τὰ βιβλία, ὁρκίζοντες κτλ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, μεταπεμφθῆναι καὶ αὐτὸν τὸν Ἰωάννην, καὶ τοὺς συνδραματουργήσαντας αὐτῷ· ὥστε ἐλθόντας εἰς τὴν ἁγίαν συνοδον ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ τοῦ ἰδίου τολμήματος· ἑτοίμως γὰρ ἔχομεν ἀποδεῖξαι, αὐτὸν ἀνόσιον, καὶ παράνομον τῆς καθ' ἡμᾶς ὕβρεως πεποιημένον ἐγχείρημα.

Ακάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπε· Περιττὴ μὲν καὶ ἡ περὶ τῶν ἀπαθέντων ὑποψία, εἴγε καὶ *αὕτη ἀληθὴς *αἰτίαις εἶη· καὶ περιττὴ ἡ αἴτησις τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου τοῦ Αλεξανδρείας, καὶ Μέμνονος τοῦ Εφεσίων· οὔτε γὰρ ἐμοὶ οἷόν τε, τοὺς ἀποστατήσαντας ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ προσθέντας τῇ κακοδοξίᾳ Νεστορίου, καὶ ἑαυτοὺς συνάψαντας, καὶ ὑπὸ ἔγκλημα τοσοῦτο καὶ τοιοῦτο ἠγμένους τολμᾶν τε κτλ τῶν περὶ τὸν ἱερὸν τοῦ οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου διαπρέπειαν, μηδὲ ὅλως ἔχοντας *αὐθεντίαν. ἐπεὶ δὲ ἤρεσε τῇ ὑμετέρᾳ ὁσιότητι, ὥστε καὶ περὶ αὐτῶν τούτοις εἰς κρίσιν ἑλκυσθῆναι, ὑπομνησθεὶς διὰ τοῦ βαλεστάτων ἐπισκόπων, Αρχελάου, καὶ Παύλου, καὶ Πέτρου, ὁ πρόεδρος τῆς ταύτης ἀποστασίας καὶ τῆς Ανθιοχέων ἐπίσκοπος Ιωάννης, περὶ ὧν ἠπάτηται ἀπολογήσεται, τίνι λόγῳ τοιαῦτα ἐτόλμησε.

rit. Quia ergo indignum est, ecclesiasticas leges ita proteri, ausuque temerario contra maiores sese efferre, vel etiam ea clanculum audere, quæ in aliquem vel postremum in ecclesiis gradum sortitum, ac sub eius manu & potestate degentem, committere non auderet; & quia hic cum iis degit, qui vna cum ipso istud facinus commiserunt; non potuimus pietati vestræ libellos hos non offerre, per sanctam & consubstantialem trinitatem obtestantes, vt ipsum Ioannem, eiusque in excitanda hac tragœdia socios accersat; quo in sanctam hanc Synodum venientes, temeritatis suæ rationem reddant. Nos enim parati sumus euidenter ostendere, ipsum impie & illegitime hanc nobis contumeliam inferre molitum esse.

Acacius Melitenæ episcopus dixit: Superuacanea de accusatis est suspicio, etiamsi ea vera sit; ac superuacaneum est postulatum Cyrilli Alexandrini, & Memnonis Ephesini, sanctissimorum pientissimorumque episcoporum. Fieri enim non potest, vt hi, qui a sancta Synodo desciuerunt, & prauæ Nestorii opinioni se adiunxerunt, talique ac tanto crimine obstricti tenentur, quidquam cõtra œcumenicæ huius Synodi præsides audeant efficere, cum nullam omnino habeant auctoritatem. Quoniam vero sanctitati vestræ placuit, illos ea de causa iudicio sisti oportere; Ioannes episcopus Antiochenus defectionis huius præses, per Paulum & Petrum & Archelaum episcopos reuerendissimos admonitus, de obiectis criminibus, cur hæc sit ausus, respondebit.

Cum itaque Archelaus Myndi Cariæ episcopus, & Paulus Lampæ Cretæ episcopus, & Petrus Parembolarum Palæstinæ episcopus abiissent, & reuersi essent; Firmus Cæsareæ Cappadociæ episcopus dixit: Doceant religiosissimi episcopi, quibus iniunctum fuit vt mandatum perferrent ad reuerendissimum episcopum Ioannem, quodnam responsum ab illo tulerint.

Paulus Lampæ episcopus dixit: Missi a sancta vestra Synodo ad reuerendissimum episcopum Ioannem Antiochenum, ædibusque in quibus diuersatur, appropinquantes, militum, & aliorum quorumdam, arma gladiosque inferentium, multitudinem conspeximus; qui vt ne ad ianuam quidem propius accederemus, impedimento nobis erant. Ægre tandem accessimus prope, & multis institimus sermonibus, dicentes: Pacifici sumus; nec enim multi sumus; tres tantum missi adsumus, admittite nos: sancta Synodus legitimi negotii causa nos destinauit, verba pacifica ad Ioannem reuerendissimum episcopum deferentes. Cum itaque magna turba circumfunderemur, intelligens, vt verisimile est, Ioannes, qua de causa missi essemus, aditū ad se denegauit. Multa vero a multis dicebantur; inter quæ nonnulla quoque contra sanctam Synodum, & orthodoxam fidem blasphema continebantur; quæ tamen ob tumultuationem ibidem excitatam exacte referre nequiuimus.

Archelaus Myndensium episcopus dixit: Magnum tumultum, ac prope periculum adiuimus, cum ad reuerendissimi epi-

Καὶ ἀπελθόντων, Ἀρχελάου ἐπισκόπου Μυώδου τῆς Καρίας, καὶ Παύλου ἐπισκόπου Λάμπης τῆς Κρήτης, καὶ Πέτρου ἐπισκόπου Παρεμβολῶν τῆς Παλαιστίνης, καὶ ἐπανελθόντων, Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· Διδασκέτωσαν οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, οἷς τὸ δήλωμα διακονῆσαι πρὸς τὸν φιλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἐπιτραφέντες, τίνος ἔτυχον παρ' αὐτοῦ ἀποκρίσεως. Anno Christi 431.

Παῦλος ἐπίσκοπος Λάμπης εἶπε· Πεμφθέντες παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου πρὸς τὸν φιλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τῆς Ἀντιοχέων, πλησιάζοντες τῇ τούτου οἰκίᾳ, ἐθεασάμεθα πλῆθος στρατιωτῶν, καὶ ἑτέρων τινῶν ὅπλα καὶ ξίφη ἐπιφερομένων, οἳ οὐδὲ συνεχώρουν ἡμῖν πλησιάσαι τῇ πυλῶνι. μόλις δὲ πλησίον ἐγενόμεθα, καὶ πολλῶν ῥηθέντων παρ' ἡμῶν· ὅτι εἰρηνικοί ἐσμεν, μὴ πολὺ πλῆθός ἐσμεν, τρεῖς ἐσμεν ἀποσταλέντες, δέξασθε ἡμᾶς· ἡ ἁγία σύνοδος ἀπέστειλεν ἡμᾶς ῥήματα ἔχοντας εἰρηνικά, κανονικοῦ ἕνεκα πράγματος, πρὸς τὸν φιλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην. πολλῶν τοίνυν *περιεστηκότων ἡμᾶς, γνοὺς, ὡς ἔοικε, τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἀπεστάλημεν, οὐκ ἐδέξατο ἡμᾶς. πολλὰ δὲ παρὰ πολλῶν ἐρρέθη, ἐν οἷς καὶ δύσφημα ἦν κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· ἃ ἵνα διακονῆσαι διὰ τὸν γενόμενον ἐκεῖσε θόρυβον μετ' ἀκριβείας οὐ δεδυνήμεθα. *περιστηκότων

Ἀρχέλαος ἐπίσκοπος Μυώδου εἶπε· Πολὺν θόρυβον, καὶ κίνδυνον μικροῦ δεῖν ὑπεμείναμεν, ἐν τῇ οἰκίᾳ παραγενόμενοι τοῦ φιλαβεστάτου ἐπι-

ANNO CHRISTI 431.

σκόπου Ιωαννου, στρατιωτῶν ξίφη γυμνωσαντων, καὶ ξύλα κρατουντων, καὶ ἀπειλουντων ἡμῖν, καὶ πληθυς ἑτέρου πλειστου. καὶ πολλοὶ παρακαλεσαντες μινυθῆναι, ἐκ οἶδα δι' ἣν αἰτιαν ἐκ εδεχθημεν.

Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολων εἶπε· Παραγενόμενος καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς θειοτατοις ἐπισκόποις εἰς τὴν οἰκιαν τοῦ θειοτατου ἐπισκόπου Ιωαννου, πολλῶν στρατιωτῶν ὅπλα ἐμφερομένων, καὶ γυμνωσαντων, καὶ περιστοιχισαντων ἡμας, καὶ ἑτέρων ὄχλων πολλῶν σὺν αὐτοῖς ἐκεῖσε θορυβουντων, καὶ ἀπειλουντων ἡμῖν καὶ βλασφημια ἀφιέντων ῥήματα κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ θεοφιλοῦς συνόδου· παρακαλέσαντες μινυθῆναι, καὶ τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου διακονῆσαι ῥήματα τῷ θειοτατῳ ἐπισκόπῳ Ιωαννῃ, ἐκ ἐδέχθημεν· γνόντος, ὡς οἰόμεθα, καὶ αὐτοῦ θειοτατου ἐπισκόπου Ιωαννου τὴν αἰτιαν, ἐφ' ᾗ ἀπεστάλημεν· παρῆσαν γάρ τινες τῶν αὐτοῦ κληρικῶν, οἷς εἰρήκαμεν, ὅτιπερ ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου· οὐδεὶς δὲ ἡμᾶς δεχθῆναι συνεχώρησε.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας εἶπε· Σωσάτω ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος, ὅτι ἐγὼ μὲν, καὶ ὁ θειοτατος καὶ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Μέμνων σύνοιδα ἑαυτοῖς ἐσμεν, καθαρὸν ἔχοντες τὸ συνειδός, καὶ τῇ ἑαυτῶν ὑποληψει συσῆναι πυκτεπισμένοι· ἀλλ' ὡς ἔοικε, μελέτη μία τῷ τε αἱρετικῷ Νεστορίῳ, καὶ τῷ ὑπερασπίζοντι τῶν αὐτοῦ δογμάτων Ιωαννῃ τῷ τῆς Ανθιοχέων ἐπισκόπῳ, καὶ τῇ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀσπουδεῖ ταραττειν δεσμῶν, καὶ κα-

scopi Ioannis ædes iam venimus, militibus gladios nudantibus, & fustes tenentibus, qui nobis minabantur. Circumstabat & alia hominum multitudo. Cum autem permultos rogassemus, vt ei nostrum aduentum nunciarent, nescio quam ob causam admissi non simus.

Petrus Parembolarum episcopus dixit: Et ego quoque cum venissem vna cum piissimis episcopis ad reuerendissimi episcopi Ioannis domum, multos milites comperi arma portantes, & euaginantes, ac nos circumuallantes: alios quoque non paucos cum illis, qui & turbas illic ciebant, & minabantur nobis, & voces præterea blasphemas cum in orthodoxam fidem, tum in sanctam quoque Deoque dilectam Synodum vestram emittebant. Cum autem rogaremus, vt nos adesse significarent, quo verba a sancta Synodo ad reuerendissimum episcopum Ioannem mandata renuntiaremus, repulsam passi sumus; non ignorante, vt putamus, eodem reuerendissimo Ioanne, quamobrem missi essemus. Aderant namque nonnulli ex clericis illius, quibus a sancta Synodo missos nos esse indicauimus. Nemo autem nos admitti permisit.

Cyrillus Alexandriæ episcopus dixit: Sancta vestra Synodus, & me, & reuerendissimum, Deoque dilectissimũ coepiscopum Memnonem adesse hic cernit, pura cõscientia fretos, nostramque existimationem defendere paratos. Sed, vt videtur, vna cura est hæretico Nestorio, & Ioanni Antiocheno episcopo eius dogmatum defensori, vt & contra sanctæ ecclesiæ leges insaniant, & ad ratio-

nem de admissis reddendam vocati, domos, in quibus degunt, armis circumsepiant, inaccessasque illis efficiant, qui ad purgationem eorum, de quibus rei aguntur, legitime illos citant. Quia igitur prædictus reuerendissimus Ioannes delictum suum veritus, varias dilationis causas sibi comparat, (quemadmodum videre est ex his quæ piissimi episcopi docuerunt, ac potius, vt dixi, ex eo, quod illis, qui a sancto Concilio mittuntur ad domicilium suum, aditum intercluserit) perspicuum est eum suo sese iudicio condemnare, propriamque audaciam culpare: ideoque ad sanctam hanc magnamque Synodum suspectum habet & pertimescit accessum. Vestra proinde sanctitas, quæ vanis rumoribus aures non accommodat, sed rei naturam considerat, dignetur ea quæ impie contra nos intentauit, legitimis vel maxime sententiis abolere, & quæ videbuntur, in eum decernere, qui talem nobis ignominiam ausus est inferre.

ANNO CHRISTI 431.

Iuuenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Oportebat quidem Ioannem reuerendissimum Antiochiæ episcopum, hac sancta & magna & œcumenica Synodo considerata, confestim, vt de iis quæ ipsi obiiciuntur, se purgaret, accurrere, & ad apostolicam sedem magnæ Romæ nobiscum considentem, ac obedire & honorem deferre apostolico Dei ecclesiæ Hierosolymorum, præsertim cum apud illam sedem Antiochenæ ipsi sedi ex apostolico ordine & traditione mos sit dirigi, & apud ipsam iudicari. Sed

λουμένους εἰς ἀπολογίαν ὧν πεπλημμελήκασιν, ὅπλοις τὰς ἑαυτῶν οἰκείας ἀφορμὰς περιφράττειν οἰκίας, ἀπροσίτους τε αὐτὰς ἀποφαίνειν τοῖς κανονικῶς καλοῦσιν εἰς ἀπολογίαν, ὧν κρίνονται. ἐπεὶ τοίνυν ὁ μνημονευθεὶς κύριος θεοσεβέστατος Ἰωάννης, δεδιὼς τὸ ἴδιον πλημμέλημα, ποικίλας ἀφορμὰς ὑπερθέσεως ἑαυτῷ πορίζεται, ὡς ἔξεστιν ἰδεῖν ἀφ' ὧν ἐδίδαξαν οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, μᾶλλον δὲ, ὡς ἔφθην, ἀφ' ὧν ἀπρόσιτον τοῖς ἀποστελλομένοις παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἑαυτὸν κατεσκεύασεν οἰκίαν, δῆλός ἐστιν ἑαυτὸν καταψηφιζόμενος, καὶ τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων κατηγορῶν, δι' ὧν ὑφορᾶται καὶ δεδιέναι τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην συνοδον. καθήκει οὖν τὴν ὁσιότητα, ἀσυκοφάντητον τὴν ἀκοὴν ἔχουσα, καὶ τῇ φύσει τοῦ πράγματος συνοῦσα, τὰ μὲν καθ' ἡμᾶς ἀνοσίως παρ' ἐκείνου πεπλημμελημένα τῆς ἐννομωτάτης ἀφανίσαι ψήφου, ὀφείσασα δὲ τὰ δοκοῦντα *κατ' αὐτοῦ, τοιαύτην ὕβριν ἐπενεγκεῖν ἡμῖν τολμήσαντος.

* κατ' αὐτὸν

Ἰουβεναλίου, ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἐχρῆν μὲν Ἰωάννην τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, ἐνθυμούμενον τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν συνοδον ταύτην, * θᾶττον εἰς ἀπολογίαν τῶν ἐπαχθομένων αὐτῷ δραμεῖν, καὶ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον συνεδρεύοντα ἡμῖν τῆς μεγάλης Ῥώμης, καὶ τῷ ἀποστολικῷ τῆς Ἱεροσολύμων ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπακοῦσαι, καὶ τιμῆσαι τὸν ἀποστολικὸν θρόνον, ὡς μάλιστα ἔθος αὐτῷ τῶν Ἀντιοχέων θρόνῳ ἐκ ἀποστολικῆς ἀκολουθίας καὶ παραδόσεως ἰθυνέσθαι, καὶ παρ' αὐτῷ δικάζεσθαι. ἐπεὶ

* θᾶττον μὲν ἐχρῆν ἢ ἀκολουθίαν, ἵνας (omissis τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου) τὸν θρόνον τῶν Ἀντιοχέων τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου ἐπαχθομένων αὐτῷ δραμεῖν, καὶ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον συνεδρεύοντα ἡμῖν τῆς μεγάλης Ῥώμης, καὶ τῷ ἀποστολικῷ τῆς Ἱεροσολύμων ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπακοῦσαι, καὶ τιμῆσαι τὸν ἀποστολικὸν θρόνον, ὡς μάλιστα ἔθος αὐτῷ τῶν Ἀντιοχέων θρόνῳ ἐκ ἀποστολικῆς ἀκολουθίας καὶ παραδόσεως ἰθυνέσθαι, καὶ παρ' αὐτῷ δικάζεσθαι. ἐπεὶ

ANNO CHRISTI 431.

μων ἁγίας τῆ Θεοῦ ἐκκλησίας λυθέντας εἰς ἀπολογίαν τῆ ἐπαχθείσαν αὐτῷ ὑφ' ἡμῶν, ὑπακούσαι καὶ ἐλθεῖν) [ὧ ἢ (περὶ ᾧ μᾶλλον ἔστι) διακαθῆσθαι τῆς Ῥώμης. ἐκεῖ γὰρ ἦν ὁ τῆς Σαμοσατέων αἱρέσεως ἀρχηγέτης, καὶ ὁ Παυλίνου καὶ Μαρκέλλου ζωγραφία διηγεῖται.

ἐν τῆ συνήθη ὑπερηφανίᾳ χρώμενον, τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ὅπλοις περιέφραξε διὰ στρατιωτῶν, καὶ ἰδιωτῶν, ὡς καταδεδεμένοις θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου πεμφθέντες ἐγνώρισαν ἡμῖν, τοῖς κανόσιν ἡμεῖς ἑπόμενοι, καὶ τὴν ἀκολουθίαν φυλάττοντες, ἐπὶ δευτέρου πάλιν αὐτὸν ὑπομνηθῆναι οἰόμεθα. διαδύντες οὖν ἕτεροι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, μὴ τῆς αὐτῆς τοῦ πρότερον ἐπιεικείας ὑπομνήσουσιν αὐτὸν πραγμένους εἰς πλὴν ἁγίαν συνοδον, καὶ ἀποκρίνασθαι τοῖς αὐτῷ ἐπαγομένοις.

Καὶ ἀπελθόντων, Τιμοθέου ἐπισκόπου Τερμήσου καὶ Εὐδοκιάδος, καὶ Εὐσταθίου ἐπισκόπου Δοκιμίου, καὶ Εὐδοξίου ἐπισκόπου Χώμαλος τῆς Λυκίας, καὶ ἐπανελθόντων, Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Χώμαλος τῆς Λυκίας εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας παραγενόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θειοτάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου τῆς Ἀντιοχέων, εὕρομεν στρατιώτας περὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μετὰ ξιφῶν γυμνῶν, καὶ κληρικούς τινας. παρεκαλέσαμεν οὖν τοὺς κληρικούς, λέγοντες· ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, ἀπαγγεῖλαί τινα ῥήματα τῷ θειοτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἰωάννῃ, καὶ καταξιώσαντε μηνύσαι ἡμᾶς. οἱ οὖν εἰσελθόντες, καὶ μηνύσαντες ταῦτα, ὑποστρέψαντες ἀπόκρισιν ἡμῖν δεδώκασι, λέγοντες· ὅτι εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης· ὅτι ἡμεῖς ἀνθρώποις καθαιρεθεῖσιν ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀκοινωνήτοις οὖσιν, ἀπόκρισιν οὐδεμίαν ποιούμεθα. ὡς δὲ ἠρωτήσαμεν, παρὰ τίνος καθηρέθημεν, καὶ ἀκοινώνητοί ἐσμεν, εἰρήκασιν ἡμῖν· ὅτι παρὰ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννου. ὡς οὖν ἐπεμψαμεν

quoniam solita superbia vsus, domum suam armatis militibus, ac priuatis hominibus circumuallauit, quemadmodum piissimi episcopi a sancta hac Synodo ad illum missi, in sua depositione nobis retulerunt; nos Canones sequentes, & ordinem seruantes, secundo iterum illum monendum decernimus. Quare alii episcopi piissimi illo transeant, ipsumque eadem, qua prius, moderatione & lenitate commonefaciant, vt ad sanctam Synodum accedat, ac de sibi obiectis rationem reddat.

Posteaquam ergo Timotheus Termesi Eudociadisque episcopus, & Eustathius Docimii, & Eudoxius Chomatis Lyciæ episcopus abiissent, ac reuersi essent, Eudoxius episcopus Chomatis prouinciæ Lyciæ dixit: Cum iuxta pietatis vestræ iussionem ad Ioannis reuerendissimi episcopi Antiocheni domum veniissemus, inuenimus milites circa domum eius euaginatis gladiis instructos, & quosdam quoque clericos. Rogauimus autem clericos illos eiusmodi verbis: Missi sumus a sancta Synodo, vt ad reuerendissimum Ioannem episcopum mandata quædam deferamus; quare dignemini de aduentu nostro illum certiorem facere. Illi vero ingressi, cum hæc nuntiassent, reuersi huiusmodi ad nos responsum attulerunt: Episcopus Ioannes dixit: Nos hominibus per nos depositis & excommunicatis responsum nullum damus. Cum autem interrogaremus, a quo exauctorati & excommunicati essemus; responderunt: A Ioanne episcopo Antiocheno. Cum vero iterum misissemus, vt

exactius aliquanto de illius ſenſu nobis conſtaret, dixerunt: Vel coram tabellionibus hæc dicere non recuſamus.

Timotheus Termeſi & Eudociadis epiſcopus dixit: Sicut pietas veſtra mandarat, ad reuerendiſſimi epiſcopi Ioannis domum nos contulimus. Cumque clericos præ foribus conſiſtentes comperiſſemus, aduentus noſtri cauſa indicata, vt nos intromitterent, coramque ea quæ in mandatis habebamus, exponere liceret, rogauimus. Ingreſſi clerici hoc nobis reſponſum dederunt: Nos hominibus excommunicatis & depoſitis reſponſum non damus: ne ſe fatigent crebra citatione nos interpellantes.

Euſtathius Docimii epiſcopus dixit: Secundum iuſſionem ſanctitatis veſtræ deuenimus ad domum, in qua manet reuerendiſſimus epiſcopus Ioannes Antiochenus; ibique clericos inuenimus, quos rogauimus, vt nuntiarent, oportere nos eumdem reuerendiſſimum Ioannem conuenire, eaque quæ a ſancta hac Synodo ipſi ſignificabantur, exponere. Cum autem ad illum introiſſent, & ad nos reuerſi fuiſſent, hæc dixerunt: Illi a nobis ſunt depoſiti & excommunicati, & ne laborent, vocantes nos. Ceterum cum eorum nomina, qui internuntii extiterant, dignoſcere conaremur, nec dicere voluerunt, nec indicare: hoc ſolum aiebant: Clerici ſumus, non tabelliones.

Cyrillus epiſcopus Alexandriæ dixit: Dominus noſter Ieſus Chriſtus, qui & nunc quoque ſanctæ Synodo præſens eſt, rerum naturas manifeſto indicio
Ioan. 3. v. 20 nobis prodidit, dicens: Omnis qui

ἀκριβέστερον μαθεῖν, ἔφησαν· ὅτι καὶ ἐπὶ ταβουλαρίων ταῦτα οὐ παραιτούμεθα εἰπεῖν. ANNO CHRISTI 431.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος Τερμήσου καὶ Εὐδοκιάδος εἶπεν· Ὡς ἐκέλευσεν ἡ θεοσέβεια ὑμῶν, παρεγενόμεθα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ιωάννου· καὶ εὑρόντες πρὸ τῶν θυρῶν κληρικοὺς ἑστῶτας, ἐμηνύσαμεν, ἀξιοῦντες δεχθῆναι, καὶ κατὰ πρόσωπον εἰπεῖν τὰ ἐντεταλμένα ἡμῖν· οἱ δὲ εἰσελθόντες, ταύτην ἡμῖν τὴν ἀπόκρισιν δεδώκασιν· ὅτι ἡμεῖς ἀκοινωνήτοις καὶ καθῃρημένοις ἀπόκρισιν οὐ ποιοῦμεν. μὴ καμνέτωσαν καλοῦντες ἡμᾶς συνεχῶς.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Δοκιμίου εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος παρεγενόμεθα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔνθα μένει ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ιωάννης τῆς Αντιοχέων· καὶ τοῖς ἐκεῖσε κληρικοῖς εὑρεθεῖσι παρηνέσαμεν μηνυθῆναι, ὡς δεῖ ἡμᾶς συντυχεῖν τῷ αὐτῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ιωάννῃ, καὶ εἰπεῖν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου δηλωθέντα αὐτῷ. οἱ δὲ εἰσελθόντες, καὶ ἐπαναστρέψαντες πρὸς ἡμᾶς, ἔφησαν· ὅτι περ ἡμεῖς καὶ καθείλομεν, καὶ ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, καὶ μὴ καμνέτωσαν καλοῦντες ἡμᾶς. ἐπειρώμεθα δὲ μαθεῖν τὰ ὀνόματα τῶν εἰσελθόντων μηνύσαι, καὶ εἰπεῖν οὐκ ἠβουλήθησαν, οὐδὲ μηνύσαι, λέγοντες· κληρικοί ἐσμεν, καὶ οὐ ταβουλάριοι.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας εἶπεν· Ο κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς, ὁ καὶ νῦν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ παρὼν, τὰς τῶν πραγμάτων φύσεις ἐναργεῖς ἡμῖν κατέστησεν εἰπών· ὅτι πᾶς ὁ

ANNO CHRISTI 431.

τὰ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. τοῦτο παθόντα καὶ νῦν τὸν εὐλαβέστατον Ιωάννην τῆς Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον ἡ ὑμετέρα πᾶν πάντως ὁσιότης καὶ νῆψις ὁρᾷ· εἰ γὰρ ἑαυτῷ *συνῄδει συνεῖδε πεπραχώς τι καθ' ἡμῶν κανονικὸν, ἢ ἀρέσκον θεῷ, πῶς οὐκ ἐχρῆν αὐτὸν ἀφικέσθαι προθύμως εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, ὥστε καὶ ψήφῳ τῇ παρ' ὑμῶν ἐπισφραγισθὲν αὐτοῦ τὸ εἰσχείρημα μᾶλλον ἰσχύσαι καθ' ἡμῶν, εἴπερ ἐπέπρακτο κατὰ θεσμοὺς ἐκκλησιαστικούς; ἀλλ' ἐπεὶ δέδιε τὸ μισοπόνηρον τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου, καὶ οἶδε δυσσεβῶς καὶ παρανόμως ἐνυβρίσας ἡμᾶς, παραιτεῖται τὴν ἄφιξιν, ἵνα μὴ τὴν ἑαυτῷ πρεπωδεστάτην ὑπομείνῃ τιμωρίαν καὶ ἀγανάκτησιν· κρύπτει γὰρ ἃ πεπλημμέληκε, καὶ αἰσχύνεται ἐπὶ κριταῖς ὑμῖν ἐμφανίσαι τὴν ἑαυτοῦ παρανομίαν. ὅθεν καὶ παρακαλοῦμεν ἀποφήνασθαι τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον, ἐντεῦθεν ἤδη μηδεμίαν μὲν ἰσχὺν τὰ παρ' ἐκείνου τετολμημένα καθ' ἡμῶν ἔχειν, κληθέντα δὲ καὶ εἰσαῦθις, ὑπὲρ ὧν δέδρακεν ἀνοσίως, ἐννόμῳ καὶ δικαιοτάτῃ ἀποφάσει τῇ παρ' ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν κανόνων ὑπενεχθῆναι.

Μέμνων ἐπίσκοπος Εφέσου εἶπεν· Η ἀκανόνιστος γνώμη τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ιωάννου τῆς Ἀντιοχέων, καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ εὐαριθμήτων τινῶν, ἀφ' ὧν ἐνεωτέρισε, καὶ κατὰ τῶν θεσμῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἠτάκτησε, δήλη τῇ ὑμετέρᾳ γέγονεν ὁσιότητι· ὅθεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἐκείνῳ τετολμημένα καθ' ἡμῶν διὰ λιβέλλου ἀνεδιδάξαμεν τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα· καὶ κανο-

mala agit, odit lucem, & non venit ad lucem, vt non arguantur opera eius. Hoc Ioanni reuerendissimo Antiochiæ episcopo nunc accidisse, vestra vtique sanctitas & vigilantia perspicit. Nam si conscientia teste aliquid canonicum, Deoque gratum in nos egisse cognoscit, qui fieri potuit, vt non alacriter ad hanc sanctam & œcumenicam Synodum se conferret, vt eius conatus, si quidem ecclesiasticis sanctionibus consentaneus esset, vestra quoque sententia comprobatus, maius robur aduersum nos sortiretur? Quoniam vero timet sanctæ & magnæ huius Synodi aduersus improbitatem odium, impiaque & iniusta contumelia se nos affecisse non ignorat, recusat venire, ne conuenientissimam sibi pœnam & indignationem patiatur. Celat enim quæ peccauit, & erubescit, vobis iudicibus suam patefacere iniquitatem. Quamobrem rogamus, vt sancta hæc Synodus pronuntiet, ea nullius momenti in posterum esse censenda, quæ ille in nos per audaciam machinatus est: ipse vero denuo citatus, propter ea quæ impie patrauit, legitimæ iustissimæque vestræ, sacrorumque Canonum sententiæ subiiciatur.

Memnon Ephesi episcopus dixit: Illegitima Ioannis reuerendissimi episcopi Antiocheni, & paucorum quorumdam cum eo conspirantium sententia, e nouis rebus, quas gessit, & ex ecclesiasticarum sanctionum perturbatione, vestræ sanctitati manifesta euasit. Vnde etiam ea, quæ is aduersum nos per temeritatem machinatus est, libello vestræ sanctitati oblato aperuimus: vosque

iure permoti, illum per sanctissimos episcopos accersistis, vt quæ præter leges ecclesiasticas, imo vero contra ordinem ecclesiasticum deliquerat, defenderet; rationemque de his, quæ temere contra Canones molitus fuerat, redderet: sed ille putrida conscientia detentus, citationi parere recusauit. Quamobrem sanctam & œcumenicam vestram Synodum rogauimus, vt illa quæ ab ipso, paucisque ipsius sociis (quorum aliqui sunt hæretici, aliqui nec ciuitates habent, nonnulli quoque multis criminibus sunt obnoxii) inique sunt acta, licet per se alioqui sint irrita, nullamque vim prorsus obtineant, vtpote in Canonici ordinis iniuriam temerario ausu gesta, abrogentur etiam per sententiam sanctæ & œcumenicæ Synodi; nostraque circa fidem orthodoxam, quam a sanctis patribus accepimus, instantia approbata, id quod videbitur, in illos decernatis.

Sancta Synodus dixit: Nullam vim, vel ordinem habere ea, quæ gesta sunt, cum Ioannes in omnibus contra Canones fuerit impulsus, ex actis innotuit. Nam si, quæ fecit, congruum aliquem ordinem continerent, a sancta Synodo vocatus vtique suæ nouitati patrocinari non dubitasset. Vnde cum hæc numquam habuerint robur, nec Canonica sint ratione transacta, sancta Synodus inualida esse pronuntiat; nec vllum iis, qui contumeliam perpessi sunt, præiudicium afferre posse declarat. Quod autem consequens est, & ad se pertinet, sancta Synodus faciens, ea quidem quæ hodierno die acta sunt, in piissimorum,

νικῶς κινούμενοι κεκλήκατε δι' ὁσιωτάτων ἐπισκόπων συστῆναι αὐτὸν τοῖς παρ' αὐτοῦ παρὰ τοῦ θεσμοὺς τοῦ ἐκκλησιαστικοὺς, μᾶλλον δὲ κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἡμαρτημένοις, καὶ ἀπολογήσασθαι ἐφ' οἷς κατὰ τῶν κανόνων ἐθρασύνετο· ἀλλὰ σαθρῷ τῷ συνειδότι κεχρημένος, ὑπακοῦσαι οὐκ ἠβουλήθη κληθείς. Τούτου χάριν τὴν ἁγίαν σύνοδον ὑμῶν καὶ οἰκουμενικὴν παρεκαλέσαμεν, τὰ μὲν παρ' ἐκείνου ἀθέσμως πραχθέντα, καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ εὐαριθμήτων ὄντων, ὧν τινὲς μὲν αἱρετικοὶ τυγχάνουσι, τινὲς δὲ μηδὲ πόλεις ἔχοντες, καὶ ἕτεροι δὲ πολλαῖς αἰτίαις ὑπεύθυνοι ὄντες, ἀργὰ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀνίσχυρα τυγχάνοντα, διὰ τὸ ἐφ' ὕβρει τῆς τῶν κανόνων εὐταξίας τετολμῆσθαι, καταλυθῆναι καὶ ψήφῳ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τήν τε *ὑμετέραν δεχομένους ἔνστασιν περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἣν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων παρειλήφαμεν, ὁρίσαι κατ' ἐκείνων τὸ παρισταμένων.

Η ἁγία σύνοδος εἶπε· Μηδεμίαν ἰσχὺν, μηδὲ ἀκολουθίαν ἔχειν τὰ πεπραγμένα, ἐπὶ πᾶσιν ἀκανονίστως Ιωάννου κινηθέντος, ἐκ τῶν πεπραγμένων δεδήλωται. *ἢ γὰρ ἂν ἐθάρσησε προσκαλούμενος παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου συστῆναι τοῖς παρ' αὐτοῦ νεωτεριδεῖσιν, εἴ τινα εἶχεν εὔλογον ἀκολουθίαν τὰ πεπραγμένα. ὅθεν *τὰ μὲν μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἰσχυρὰ ὄντα, οὔτε κανονικῷ γεγονότα λόγῳ, ἀνίσχυρα ἡ ἁγία σύνοδος ἀποφαίνεται· οὐδενὶ τῶν ὑβρισμένων πρόκριμα φέρειν δυνάμενα. τὸ δὲ ἀκόλουθον, καὶ τὸ ἐπιβάλλον ἑαυτῇ ποιοῦσα ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος, τὰ μὲν τήμερον πεπραγμένα ἀνοίσει εἰς γνῶσιν

Anno Christi 431.

*ἴσως ἡμετέραν

*ἴσως ἐπὶ

*κατὰ μὲν

ANNO CHRISTI 431.

γνῶσιν τῶν θειοτάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων· ὥστε μηδὲν ἀγνοηθῆναι τῶν τολμηθέντων ὑφ' ὕβρει τῆς ἁγίας συνόδου παρὰ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου. ὁ δὲ θειότατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης καὶ τρίτῃ προσκληθεὶς κλήσει, εἰ μὴ *ἀπαντήσῃ, τὴν ἐκ τῶν κανόνων αὐτῷ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ψηφίσεται τὴν ἐπιφερομένην.

*ὑπακούσῃ.

Chriſtianiſſimorumque imperatorum cognitionem deducet, ne quid ex iis illos lateat, quæ arroganter in contumeliam ſanctæ Synodi, & temere geſta ſunt a Ioanne : ipſum vero reuerendiſſimum epiſcopum Ioannem tertia adhuc citatione accerſet. Quod ſi tertio vocatus, adhuc non comparuerit, tunc demum ſancta & œcumenica Synodus Canones ſecuta, meritam ſententiam in illum feret.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

ΤΟΙΣ μὲν τὸν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τεσσαρεσκαιδέκατον, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, τῷ δὲκα ἐξ Καλανδῶν Αὐγούστων, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς *ἁγιωτάτης αὐτῶν *καθεδρίσεως ἁγίας αὐτῆς συνόδου, *καθεδέντων ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ, τῇ καλουμένῃ Μαρίᾳ, τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων. Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπε· Τῇ χθεσταίᾳ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἐνθάδε *συνεδρευούσης, παρόντων ἐν τῷ ἐμοὶ τῷ ἀπὸ τῆς μεγάλης Ῥώμης ἀπεσταλμένων λεγάτων, ἤτοι τοποτηρητῶν τῆς ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, βιβλία προσηνέγκαμεν ἐγώ τε καὶ ὁ θεοφιλέστατος Μέμνων ἐπίσκοπος τῆσδε τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, αἰτούμενοι εἰς τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ταύτην συνοδον κληθῆναι τὸν θειότατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκοπῆς, καὶ σὺν αὐτῷ τοὺς καθ' ἡμᾶς συνεστῶντας ὕβρεις, καὶ τὴν τοῦ καθαιρέσεως ὀνόματος *προσθεῖσαν τολμήσαντας, ὥστε πρόντας ἀπολογήσασθαι, καὶ ταῖς ἑαυτῶν συνηθεῖν ἀθυροστομίαις,

ACTIO QVINTA.

POST conſulatum dominorum noſtrorum ſemper Auguſtorum Flauii Theodoſii XIII. & Flauii Valentiniani III. decimo ſexto Kalendas Auguſti, eodem die, ſanctiſſima Synodo Dei amãtiſſimorum ac piiſſimorum epiſcoporum conſidente in eadem illa eccleſia, quæ vocatur Maria, Cyrillus Alexandriæ epiſcopus dixit : Heſterno die ſanctitate veſtra in hoc ipſo loco conſidente, præſentibus etiam legatis a magna Roma miſſis, videlicet ſanctiſſimi piiſſimique epiſcopi Cæleſtini locum tenentibus, ego, & Memnon reuerendiſſimus huius Epheſinæ metropolis epiſcopus, libellos obtulimus, poſtulantes, vt Ioannes reuerendiſſimus eccleſiæ Antiochenæ epiſcopus, & qui vna cum ipſo iniuriam in nos contexuerunt, depoſitioniſque abuti nomine præſumpſerunt, ad ſanctam hanc & œcumenicam Synodum accerſerentur, quo coram cauſam pro ſe dicerent, ſuæque dicacitati patrocinantes, & ipſum nomen depoſitionis *obtendentes, ridiculos eſſe, & ſuis conſuetos conuitiis,

cinarentur, siue iniustas machinationes defenderent. At vestra pietas legitime & ordine omnia gerens, per reuerendissimos religiosissimosque episcopos prima & secunda citatione vocauit eos, quemadmodum fides actorum continet: illi vero, cum temeritatem suam nullis rationibus tueri, nec vllas iustæ excusationis vias inuenire possent, (nam citra vllam cunctationem ad hanc sanctam & magnam Synodum, acta sua defensuri, proculdubio accurrissent) rem fœdam, & circulatoribus ac circumforaneis dignam commiserunt. Cum enim, si quid magnæ huic Synodo palam facere voluissent, illos potius accedere modeste, & cum decoro, quod Christianos homines decet, coram exponere quæ conueniunt, responsaque audire oportuisset, ac profecto nihil obstaret, quo minus id illis facere licuerit, (nec enim ante sanctam Synodum milites constiterunt, sicut ante illorum domos;) chartulam arrogantia, insciticiaq; plenam concinnantes, eaque publice proposita, totam hanc ciuitatem non tam ad tumultuationem, quam ad inconsultæ temeritatis ipsorum condemnationem cõcitarunt. Quod si eo animo hoc fecerunt, vt nos fratrum existimationem fœde commaculatam, & ab omnibus derisam cernentes, contristaremur; satis vtique contristati iam sumus: nam cum hoc egerint, sæpissime derisi sunt. Si vero, vt in scripto quod proposuerunt, continetur, tamquam hæreseos Apollinarii principes nos extitisse, aut illius opinionibus imbutos quandoque fuisse, vere conuincere queunt, veniant nunc, redarguãt,

ἤτοι φρανόμοις ἐπιχρήμασι. πάν- Anno Christi 431.
τα δὲ ἀκολούθως καὶ κανονικῶς ἡ ὑμε-
τέρα προέπουσα θεοσέβεια, κέκληκεν
αὐτοὺς κλήσει πρώτῃ, καὶ δευτέρᾳ,
βλαβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἐπο-
στείλασα ἐπισκόποις, καθὰ καὶ ἡ πί-
στις τῶν πεπραγμένων ὑπομνημά-
των φανερά. οἱ δὲ τοῖς παρ' ἑαυ-
τῶν ζηλήμασιν οὐκ ἔχοντες ἁρμό-
σαι λόγους, οὔτε μὴν ἀπολογίας
δύνασθαι εὑρίσκοντες ζόφοις· ἢ γὰρ δὴ ἔ-
δραμον οὐθὶς ἐπὶ πλοῦτον ἢ τιμὴν ἀγίαν
καὶ μεγάλην συνόδου, οἷς ἔδρασαν
συνησθέντες· πρᾶγμα πεποιήκασιν
αἰσχρόν τε καὶ ἀγυρτῶδες, καὶ τοῖς εὖ
ἀγαθὰ πρέπον· δεῖ γὰρ, εἴπερ ἐβούλοντο
ἢ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ συνόδῳ κα-
τασῆσαι φανερὸν, ἀφικέσθαι μᾶλ-
λον μετὰ εὐταξίας, καὶ τῆς πρεπούσης
χριστιανοῖς εὐκοσμίας, εἰπεῖν τε ἃ δεῖ,
καὶ ἀκοῦσαι· καί τοι μηδενὸς τὸ κω-
λύοντος ὄντος αὐτοῖς· οὐ γὰρ ἐστήκασι
στρατῶται πρὸ τῆς ἁγίας συνόδου,
καθὰ κατὰ * ἐπὶ τῶν οἰκημάτων, εὖ οἷς * οὐ
εἰσι· χαρτίον συνθέντες, ὑπονοίας τε
καὶ ἀμαθίας μεστὸν, προῦθεσαν δημο-
σίᾳ, πᾶσαν εἰς θορύβους, μᾶλλον δὲ
εἰς κατάγνωσιν τῆς ἑαυτῶν δυσβου-
λίας διανίσαντες πρὸ πόλιν. εἰ μὲν
οὖν τοῦτο πεπράχασιν, ἵνα λυπώ-
μεθα θεωροῦντες ἀθυμοῦσαν ὑπὸ-
λημψιν ἀδελφῶν, καὶ γελωμένου παρὰ παύτων, ἐρχομένους λελυπήμε-
θα· πλειστάκις γὰρ τοῦτο δράσαντες ἐγε-
λάσθησαν. εἰ δὲ ἀληθῶς, ὡς ἐν τῷ
* ὡρ' αὖτ' προπεπένθι χαρτίῳ πε- * παρ' ἐμοῦ
ρεέχει, ὡς ἐξάρχοις ἡμᾶς τῆς Απο-
λιναρίου γεγονότας αἱρέσεως, ἤτοι
τὰ ἐκείνου πεφρονηκότας πώποτε, διε-
λεῖχθαι ἔχοιεν, καὶ νῦν ἠκέπωσαν·

ANNO CHRISTI 431.

διελεγχέτωσαν αἱρετικοὺς, εἰ δύνανται, καὶ μὴ ῥήμασιν ἁπλῶς περιυβριζέτωσαν κενοῖς, ἐννοοῦντες τὴν θείαν ἀγανάκτησιν· ἔφη γὰρ ὁ θεὸς τῶν ὅλων κριτής· ὅτι μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀπιμώρητος ἔσται· καὶ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυίδ· καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις. ἡμεῖς γὰρ οὔτε τὰ Απολιναρίου πεφρονήκαμεν πώποτε, οὔτε τὰ Αρείου, οὔτε τὰ Εὐνομίου, ἀλλ' ἐκ μικρᾶς ἡλικίας τὰ ἱερὰ γράμματα μεμαθήκαμεν, καὶ εἰς χεῖρας πατέρων τεθράμμεθα ὀρθοδόξων καὶ ἁγίων· ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ Απολινάριον, καὶ Αρειον, καὶ Εὐνόμιον, καὶ Μακεδόνιον, Σαβέλλιον, Φωτεινὸν, Παῦλον, καὶ Μανιχαίους, καὶ ἑτέραν δὲ πᾶσαν αἵρεσιν, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τῶν τῶν νέων βλασφημιῶν εὑρετὴν Νεστόριον, καὶ τοὺς τούτου κοινωνοὺς καὶ ὁμόφρονας, καὶ τοὺς φρονοῦντας τὰ Κελεστίου, ἤτοι Πελαγίου, οὐ πεφρονηκότες τὰ ἐκείνων πώποτε· οὐδὲ νῦν ἐκ μετανοίας εἰς τὸ θέλειν τὰ ὀρθὰ φρονεῖν ἀφιγμένοι, ἀλλ', ὡς ἔφην, ἐντεθραμμένοι τοῖς ὀρθοῖς καὶ ἀποστολικοῖς τῆς ἐκκλησίας δόγμασι. ἐπεὶ δὲ χρὴ τοὺς ἅπαξ τεταγμένους εἰς ἱεροσύνην, ἀληθεῖς ὁρᾶσθαι, κἀκεῖνα λαλεῖν, ἅπερ ἴσασιν οὕτως ἔχειν, καὶ νῦν παρακαλοῦμεν ταύτην τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν σύνοδον, μεταπέμψασθαι κανονικῶς αὐτὸν τὸν εὐλαβέστατον Ιωάννην Αντιοχέων ἐπίσκοπον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τὴν καθ' ἡμῶν* συντιθέντας συκοφαντίαν· ἔστι γὰρ ἀκόλουθον αὐτοὺς, καὶ ἀναγκαῖον, παρόντας ἢ αἱρετικοὺς ἡμᾶς δεῖξαι, καὶ τὰ Απολιναρίου πεφρονηκότας, κα-

* συνθέντας

hæresi infectos esse ostendant, si possunt, nec verbis tantum inanibus contumeliam irrogent, diuinam indignationem ante mentis oculos habentes. Dixit namque vniuersorum iudex Deus: *Testis mendax non erit inultus*. & per vocem beati Dauid: *Sedens, aduersus fratrem tuum loquebaris*. Etenim nos nullo vmquam tempore Apollinarii, aut Arii, aut Eunomii doctrinam probauimus; sed ab ineunte ætate sacras literas didicimus, & in sanctorum & orthodoxorum patrum manibus educati sumus: anathematizamus autem & Apollinariũ, & Arium, & Eunomium, & Macedonium, Sabellium, Photinum, Paulum, & Manichæos, & quamcumque aliam hæresim, & præter hos insuper nouarum blasphemiarum inuentorem Nestorium, & qui ei communicant & consentiunt, & eos qui Celestii, vel Pelagii placita sequuntur; quorum dogmata numquam suscepimus: neq; nunc per pœnitentiam mutata voluntate nos recipimus ad recte sentiendum, sed, vt dixi, in rectis & apostolicis ecclesiæ dogmatibus enutriti sumus. Quoniam vero par est, vt illi qui in sacerdotalem ordinem cooptati sunt, veritatis appareant studiosi, & ea quæ certo norunt, depromant; etiamnum sanctam magnamque hanc vestram Synodum rogamus, vt ipsum Ioannem reuerendissimum ecclesiæ Antiochenæ episcopum; reliquosque qui vna cum ipso calumniam in nos composuerunt, canonice citari curet: siquidem rationi consonum est, atque adeo necessarium, vt vel coram, hæreseos labe contaminatos, Apollinariique sectatores, vt aiunt, nos

Prou. 21. v. 28.

Ps. 49. v. 20

fuisse doceant: vel certe, si venire recusant, nec confidunt probationibus, hoc ipso condemnationis sententiæ subiaceant: maxime vero quia, sicut rursus ex proposita ab illis chartula constat, vanas ac futiles calumnias ad pientissimorum imperatorum aures detulerunt. Præcipue autem sanctitati vestræ summopere curæ esse decet, ne a quoquam piæ principum aures per fallaciam capiantur, cum non ignoret, sacris literis proditum esse: Nullum mendacium e lingua regi dicatur: & nullum mendacium ab ore eius egrediatur. *Prou. 24.*

Sancta Synodus dixit: Et hæc quoque piissimorum sanctissimorumque episcoporum Cyrilli Alexandrini, & Memnonis Ephesini postulatio rationi consentanea est. Vnde & hoc ipso die piissimi episcopi Daniel & Commodus & Timotheus abeant, citationem secum ferentes, & admoneant reuerendissimum ecclesiæ Antiochenæ episcopum Ioannem, vna cum his, qui eiusdem cum eo criminis accusantur, vt ad obiecta respondeant. Perrexerunt autem reuerendissimi episcopi Daniel Coloniæ, Cõmodus Tripolis Lydiæ, & Timotheus Termæ Hellesponti episcopus, cum Musonio notario, huius sententiæ citationem deferentes:

Quoniam quidem sancta Synodus pacifice ea quæ Canonum sunt, decernere volens, secunda citatione reuerentiam tuam vocauit, neque tamen obedisti, vt te defenderes ob iniurias, quas intulisti, aut saltem correctionem adhiberes: propterea sancta Synodus neque tibi, neque alicui ex iis qui tecum sunt, vllam omnino

φάσιν, ἢ γὲν ἀναβύοντας τ ἄφιξιν, καὶ ὀκνοῦντας πρὸς τοὺς ἐλέγχους, * αὐτόθι καταγινώσκεσθαι· μάλιστα ὅ- * αὐτόθι
τι, καὶ διὰ πάλιν ἐν τῷ προπεδέντι ἔρ. ANNO CHRISTI 431.
ἀυτῶν χαρτίῳ γέγραπται, ψυχρὰς καὶ
ἐώλους συκοφαντίας εἰς τὰς τῶν εὐσε-
βεστάτων βασιλέων ἐνωτίσασιν ἀ-
κοάς. δεῖ δὲ μάλιστα ὑμᾶς τὴν ὁσιότη-
τα πλείστην ἔχειν φροντίδα, τὸ μὴ
προαλίζεσθαι πρός τινων τὰς εὐσε-
βεῖς τ κρατούντων ἀκοάς, εἰδέναι τὸ
εἰρημένον διὰ τ θείας γραφῆς· μη-
δὲν ψεῦδος ἐκ γλώσσης βασιλεῖ λε-
γέσθω, καὶ οὐδὲν ψεῦδος ἐκ στόμα-
τος αὐτ οὐ μὴ ἐξέλθῃ.

Η ἁγία συνοδος εἶπεν· Ακόλουθος καὶ νῦν ἡ αἴτησις τῶν θεοφιλεστάτων & ὁσιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου τῆς Αλεξανδρείας, καὶ Μέμνονος τ Εφεσίων· ὅθεν καὶ κ τὴν σήμερον ἡμέραν διαβαίνετε θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Δανιὴλ, & Κόμμοδος, καὶ Τιμόθεος μ παραναγνωστικοί, ὑπομνήσοντες τ εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ιωάννου, ⓜ τῆς Ανθιοχείας, ἐλθόντα μ τῶν ἅμα αὐτῷ τὴν αἰτίασιν ὑπομενόν-των, τὴν ἀπολογίαν ὧν ἐγκαλοῦνται ποιήσασθαι. καὶ ἀπῆλθον ⓐ εὐλαβέ-στατοι ἐπίσκοποι, Δανιὴλ Κολωνίας, καὶ Κόμμοδος Τριπόλεως Λυδίας, καὶ Τιμόθεος * Τέρμης Ελλησπόντου, μ * Θέρμης
Μουσωνίου νοταρίου, μ τὸ παρα-ναγνωστικοῦ προελθόντος οὕτως·

Επειδὴ εἰρηνικῶς τὰ τῶν κανό-νων βουλομένη τυποῦν ἡ ἁγία συνο-δος, διὰ τῆς κλήσεως ἐκάλεσε τὴν σὴν εὐλάβειαν, καὶ οὐχ ὑπήκουσας, ὥστε ἢ συγχῶναι ἐφ' οἷς ὕβρισας, ἢ διορ-θώσασθαι· τούτου ἕνεκεν τέως ἡ ἁγία συνοδος ⓖ οὐδὲν ἐπισκοπικὸν συγχω-

ANNO CHRISTI 431.

ρεῖ σοι πράττειν ἐξ οἰκείας ἀποφάσεως, οὐδὲ τινὶ τῶν μετὰ σοῦ. εἰ δὲ τῇ τρίτῃ ταύτῃ κλήσει μὴ ὑπακούσας παραγένοιο, τὰ τοῖς κανόσι δοκοῦντα ἐφ' ὑμῖν ὁρισθήσεται.

Καὶ ἐπανελθόντων αὐτῶν, Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνίας εἶπε· Παρεγενόμεθα ὅπου προσέταξεν ἡ θεοσέβεια ὑμῶν, τουτέστιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ιωάννου. καὶ μήκοθεν μὲν κατέβημεν τῶν ὑποζυγίων, μετὰ πολλῆς δὲ τῆς παρακλήσεως ἐδηλώσαμεν τοῖς κληρικοῖς, ὅτι παρεγενόμεθα ἀποσταλέντες παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου. εὕρομεν δὲ ἐκεῖ ἑστῶτα Ασφάλιον τὸν πρεσβύτερον, ὅς ἐστι μὲν τῆς Αντιοχέων ἐκκλησίας, ἐκδικεῖ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ πράγματα τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. οὗτος ἐγγύτερον ἡμᾶς ἤγαγε τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ μένει ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ιωάννης, καὶ συνῆν ἡμῖν κωλύων τοὺς ἐπερχομένους. τοῖς δὲ στρατιώταις ὁμολογοῦμεν χάριν· διὰ γὰρ * τοῦ γνωρίσαι τὸν πάντα θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Κόμμοδον, τῷ ἔτι ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ * ἐγκαθεστῶτες, ἐπέσχον πάντας τοὺς καθ' ἡμῶν ὡρμημένους κληρικούς. μηνυσάντων δὲ αὐτῷ Ασφαλίου, καὶ ἑτέρων κληρικῶν, κατῆλθε πρὸς ἡμᾶς ὁ ἀρχιδιάκονος αὐτοῦ· τὸ μὲν ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἴσμεν· ἔστι δὲ σπανὸς ὁ ἄνθρωπος, ὕπωχρος, μικροφυὴς, ἐπιφερόμενος χαρτίον, ὃ προσφέρων ἡμῖν ἔλεγεν· ὅτι ἡ ἁγία σύνοδος ὑμῖν ἀπέστειλε τοῦτο, ὥστε ὑποδέξασθαι. εἰρήκαμεν ἡμεῖς· ἀπεστάλημεν εἰπεῖν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, οὐ μὴν δέξασθαι * γράμματα. οὔτε γὰρ ἡμεῖς χάρτην ἐκομίσαμεν, οὔτε ὑποδεχόμεθα χάρτην· δήλωμα δὲ εἰ-

* τὸ

* ἐγκαθεστῶτας,

* γραμμάτιον.

episcopalem functionem ex propria sententia interea permittit. Quod si tertia hac vice vocatus non parueris, nec veneris, ea in vos decernentur, quæ a Canonibus statuta sunt.

Cum autem reuersi essent, Daniel episcopus Coloniæ dixit: Profecti sumus quo vestra pietas mandauit, hoc est, ad religiosissimi Ioannis Antiochiæ episcopi domum. Postquam autem procul e iumentis descendimus, multis precibus indicauimus clericis, nos a sancta vestra Synodo missos adesse. Inuenimus autem ibi stantē Asphalium ecclesiæ Antiochenæ presbyterum, qui eiusdem ecclesiæ negotia Constantinopoli curare & tractare solitus est. Hic ad ædes, in quibus piissimus episcopus Ioannes commoratur, propius nos adduxit; nobisque coniunctus, irruentes prohibebat. Ceterum militibus gratias agimus. hi enim cum piissimum episcopum Commodum agnoscerent, eo quod in illius ciuitate sint constituti, omnes clericos, qui in nos impetum faciebant, represserunt. Porro posteaquam Asphalius, & alii clerici eum de nostro aduentu certiorem fecerunt, archidiaconus illius (cuius quidem nomen ignoramus: est autē homo raros pilos in barba habens, subpallidus, ac statura pusillus,) chartam secū deferens, ad nos descendit, eamque nobis offerens, dixit: Sacra Synodus hanc ad vos mittit, vt eam accipiatis. Cui respondimus: Non vt scriptum aliquod a vobis suscipiamus missi sumus; sed vt sanctæ Synodi mandata renuntiemus. Etenim nullam nos schedam tulimus; neque schedam vllam admittimus: detulimus au-

tem pacificum mandatum. Rogat namque ſancta Synodus, vt dominus Ioannes conſeſſui ſeſe adiungat, & accedat ad Synodũ. Reſpondit archidiaconus: Expectate itaq;, vt hæc epiſcopo nuntiem. Rediit eo, reuerſuſque eamdem denuo chartam nobis obtulit, hoc dicens: Neque vos ad nos mittatis, neque nos quidquam ad vos mittemus: ſiquidem poſteaquam decreta noſtra ſemel ad imperatorem detulimus, quid opus ſit facto, vt ipſe nobis præſcribat, expectamus. Cum autem diceremus: Audite proinde ſanctæ Synodi verba; confeſtim exiliit, dicens: Vos ſchedam reſpuiſtis, ego Synodi verba non auſculto. Hæc quidem ille. Ceterum Aſphalio, qui nos deducebat, & Alexandro preſbyteris hæc diximus: Sancta Synodus caritatis & benignitatis & pacis viſcera erga dominum Ioannem abunde declarat: atque ob id præſertim, quod ſecundo citatus venire noluerit, ipſum a ſacerdotali functione abſtinere iudicauit. Hortatur autem, vt tertia hac citatione vocatus accedat, ne quid canonicum contra ipſum proferre compellatur.

Commodus Tripolis Lydiæ epiſcopus dixit: His conſentanea, quæ piiſſimus & ſanctiſſimus epiſcopus Daniel retulit, & nos quoque vidimus, & deponimus eadem.

Timotheus epiſcopus Termæ Helleſponti dixit: His conſentanea, quæ piiſſimus & ſanctiſſimus epiſcopus Daniel retulit, & nos quoque vidimus, & deponimus.

Sancta Synodus dixit: Qualem

ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, καὶ κατατιθέμεθα.

ρηνικὸν ἐκομίσαμεν. παρακαλεῖ γὰρ ἡ ἁγία σύνοδος συνεδρεῦσαι τῷ κύριον Ιωάννην, καὶ ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον.* ἀπεκρίνατο ἡμῖν ὁ ἀρχιδιάκονος· ἐκοῦν ἐκδέξασθε, ἵνα μηνύσω ταῦτα τῷ ἐπισκόπῳ. ὑπέστρεψε, καὶ ἐπανελθὼν, πάλιν προσήγαγεν ἡμῖν τὸ αὐτὸ χαρτίον, λέγων οὕτω· μήτε ὑμεῖς πέμπετε πρὸς ἡμᾶς, οὔτε ἡμεῖς πέμπομεν πρὸς ὑμᾶς· τύπον γὰρ ἐκδεχόμεθα παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐκεῖ τὰ δόξαντα ἡμῖν ἀνηνέγκαμεν. ἡμεῖν δὲ εἰρηκότων, ὅτι ἐκοῦν ἀκούσατε καὶ τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, ἀπεπήδησε, λέγων· ἐκ ἐδέξασθε τὸ χαρτίον, ἐκ ἀκούω τὰ τῆς συνόδου. ταῦτα μὲν* οὗτος. Ασφαλίῳ δὲ προπέμποντι ἡμᾶς, καὶ Αλεξάνδρῳ, πρεσβυτέροις εἴπομεν ταῦτα· ὅτι ἡ ἁγία σύνοδος τὰ σπλάγχνα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς χρηστότητος ἐπιδείκνυται πρὸς τῷ κύριον Ιωάννην· καὶ μάλιστα μὲν, ἐπεὶ κληθεὶς δεύτερον, ἐκ ἠβουλήθη παραγενέσθαι,* ἐδικαίωσεν αὐτῷ μηδὲν ἱερατικὸν πράττειν. τῇ δὲ τρίτῃ κλήσει παρακαλεῖ αὐτὸν συνελθεῖν, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ κανονικόν τι κατ' αὐτοῦ ἐξενεγκεῖν.

Κόμμοδος ἐπίσκοπος Τριπόλεως τῆς Λυδίας, εἶπε· Συνῳδὰ τοῖς εἰρημένοις παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου, καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Δανιήλου, καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, καὶ κατατιθέμεθα τὰ αὐτά.

Τιμόθεος, ἐπίσκοπος* Τέρμης Ελλησπόντου, εἶπε· Συνῳδὰ τοῖς εἰρημένοις παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου, καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Δανιήλου, καὶ

Η ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ακολούθως

ANNO CHRISTI 431.

* ἀπεκρίθη

* οὗτος.

* ἐδικαιώσαμεν αὐτὸν

* Θέρμης

ANNO CHRISTI 431.

καὶ νῦν ἡ ὑπόμνησις γεγύηται παρὰ τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων Δανιήλου, καὶ Κομμόδου, καὶ Τιμοθέου, καὶ τὴν αἰτίαν δηλωσάντων ἐφ' ᾗ ἀπεστάλησαν, καὶ εἰς ἱερατικοὺς ἀνενεγκόντων τὴν γνῶσιν, ὡς μηδὲν ἀγνοῆσαι τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τῶν δηλωθέντων, μηδὲ ἔχειν σκῆψίν τινι χρήσασθαι εἰς ἀπολογίαν, τὴν ἄγνοιαν προβαλλόμενον.

Κύριλλος ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπὶ παρείμι καὶ νῦν, ἐξαιτῶν ἀπολογίας, ἅμα τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Μέμνονι, ὑπὲρ ὧν εἰς ἡμᾶς πεπλημμέληκε παρὰ τοὺς θεσμοὺς τῆς ἐκκλησίας, καὶ παρὰ παντα λόγον, ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης. ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος σωφρονεῖ, καὶ ἔστιν ἐκ ἀμφίβολον, ὡς εἴπερ ἐδεδίειμεν τοῦ παρ' αὐτῆς ἐλέγχους, ἐκ δὴ ἐχρησάμεθα τοιαύτῃ παῤῥησίᾳ, ὥστε παρακαλέσαι καὶ τετάρτην ταύτην κλῆσιν προσπαῆναι τὸν μνημονευθέντα ἐλθεῖν, καὶ χρήσασθαι οἷς ἂν βούλοιτο καθ' ἡμῶν λόγοις. ἐπεὶ δὲ ὑπερθέσεις πλάττεται ποικίλας, ἄλλοτε ἄλλας ἐπινοῶν ἀφορμάς· ὁ γὰρ ἀλοὺς νήχεται λόγοις, καὶ τὸ γεγραμμένον, ἀκόλουθόν ἐστι, τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον καὶ οἰκουμενικὴν τὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δοκοῦντα θεσμοῖς ἀποκρίνασθαι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἔδει μὲν κανονικῶς κινηθεῖσαν τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον ἐπὶ ταῖς ὕβρεσι ταῖς κατὰ τὸν ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τὸν θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου συλλειτουργοῦ Μέμνονος, ταῖς γνωμέναις παρά τε τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ,

oportebat, admonitionem etiam nunc piissimi episcopi Daniel & Commodus & Timotheus fecerunt : causam quoque, propter quam missi fuerant, patefecerunt, & ad sacerdotum notitiam deduxerunt, ita vt iam nihil eorum omnium, quæ indicari debuerant, reuerendissimum Ioannem fugiat, nulloque commento ad excusationem, prætexens ignorationem, vti queat.

Cyrillus Alexandriæ archiepiscopus dixit: Adsum & nunc quoque vna cum reuerendissimo episcopo Memnone, de his quæ contra Canones ecclesiasticos, omnemque rationem, Ioannes reuerendissimus Antiochiæ episcopus in nos commisit, rationem reddi postulans. Sancta vestra Synodus perspicit, neque ambigere quisquam potest, si, ne ab ipso conuinceremur, metueremus, numquã tali nos fiducia vsuros fuisse, vt rogaremus, vt tertia etiam hac citatione prædictus Ioannes moneretur accedere, quibusque vellet rationibus contra nos vteretur. Quoniam vero varias comminiscitur dilationes, alias ex aliis occasiones excogitans, *(Captus enim, sicut scriptum est, verbis natat;)* consequens est, hanc sanctam & œcumenicam Synodum quæ ecclesiasticis sunt constituta sanctionibus pronuntiare. *Iob.11.v.12.*

Sancta Synodus dixit: Oportebat quidem sanctam hanc Synodum Canonice motam propter contumelias, quæ a Ioanne episcopo Antiocheno, ceterisq; qui cum eo sunt, contra Cyrillum sanctissimum piissimumque episcopum, & Memnonem coepisco-

pum piissimum ac beatissimum illatæ sunt, post tertiam hanc nostram citationem, cui nullo pacto parere, nec ad sanctæ Synodi consessum venire, nec causas, quibus inducti, contra leges & Canones ecclesiæ in talem nouitatem proruperint, exponere voluerunt, sententiam tali vecordia dignam proferre tam in ipsum, quam in reliquos consilii illius consortes. At quoniam episcopalis benignitatis munus esse putamus, leni patientique animo, quæ acciderunt, perferre; interim quidem in præsenti, iuxta ea quæ iam decreta sunt, idem Ioannes, & qui cum eo facinus hoc moliti sunt, videlicet Ioannes Damasci, Alexander Apameæ, Dexianus Seleuciæ, Alexander Hierapolis, Himerius Nicomediæ, Fritilas Heracleæ, Helladius Tarsi, Maximianus Anazarbi, Dorotheus Marcianopolis, Petrus Traianopolis, Paulus Emisenus, Polychronius ciuitatis Heraclienſium, Eutherius Tyanorũ, Meletius Neocæsarienſis, Theodoretus Cyri, Apringius Chalcidis, Macarius maioris Laodiceæ, Zosys Esbuntis, Sallustius Coryci Ciliciæ, Hesychius Castabalæ Ciliciæ, Valentinus * Mutlublacæ, Eustathius Parnassi, Philippus Theodosianopolitanus, Daniel, Iulianus, Cyrillus, Olympius, Diogenes, Theophanes Philadelphiæ, Palladius, Traianus Augustæ, Aurelius Irenopolitanus, Musæus Arcadiopolitanus, Helladius Ptolemaidis; ab ecclesiastica communione alieni sint, nullam habentes facultatem, tamquam ex auctoritate sacerdotali, qua ali-

*Malli

μὴ τὸ ζητῖλιο ταὐτὶλιο κλῆσιν τὸ ἐφ' ἡμῖν μὴ ἀγωμένω, ἧς οὐδαμῶς ὑπακοῦσαι ἠθέλησαν, ὅτε μὲν ἀπαντῆσαι εἰς τὸ συνέδριον τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ ἐμφανεῖς καταστῆσαι τὰς αἰτίας, δι' ἃς παρὰ τοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τοιοῦτον ὥρμησε νεωτερισμὸν, ἀξίαν τῆς τοιαύτης διανοίας ἐξενεγκεῖν κατ' αὐτῶν καὶ τὴν συνοδικὴν ἀπόφασιν. ἐπεὶ δὲ ἐπισκοπικῆς χρηστότητος ἔργον εἶναι λογισάμεθα, μακροθυμίᾳ βαστάσαι τὰ γεγονότα, τέως μὲν ἐπὶ τῷ παρόντι, καὶ τὰ ἤδη τετυπωμένα, ἀλλότε δὲ ἔτι αὐτός τε ὁ Ἰωάννης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἕτερα δράματα συνάψαντες, Ἰωάννης Δαμασκῆς, Ἀλέξανδρος Ἀπαμείας, Δεξιανὸς Σελευκείας, Ἀλέξανδρος Ἱεραπόλεως, Ἱμέριος Νικομηδείας, Φρετίλας Ἡρακλείας, Ἑλλάδιος Τάρσου, * Μαξιμῖνος Ἀναζάρβου, * Μαξιμιανὸς Δωρόθεος Μαρκιανουπόλεως, Γέσιος Τραϊανουπόλεως, Παῦλος * Ἐμίσης, Πολυχρόνιος Ἡρακλεωτῶν πόλεως, Εὐθήριος Τυανέων, Μελέτιος Νεοκαισαρείας, Θεοδώρητος Κύρου, Ἀπρίγιος Χαλκίδος, Μακάριος Λαοδικείας τῆς μεγάλης, Ζωσιμος Εσβουῶντος, Σαλούστιος Κωρύκου Κιλικίας, Ἡσύχιος Καστάβαλης Κιλικίας, Οὐαλεντῖνος * Μιλλουβλάκης, Εὐστάθιος Παρνασσοῦ, Φίλιππος Θεοδοσιανῶν, Δανιὴλ, Ἰουλιανὸς, Κύριλλος, Ὀλύμπιος, Διογένης, Θεοφάνης Φιλαδελφείας, * Παλλάδιος, * Τραϊανὸς Αὐγούστης, * Αὐρηλιανὸς Εἰρηνουπόλεως, Μουσαῖος * Ἀρκαδιουπόλεως, Ἑλλάδιος Πτολεμαΐδος, τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, μηδεμίαν ἔχοντες ἄδειαν, ὡς τῆς αὐθεντίας ἱεραρχικῆς, εἰς τὸ δυνάσθαι ζημίας βλάπτειν

Anno Christi 431.

*Malli

*Maximi

*Tyani, *Tyanei

*Arcadiopolitæ

ANNO CHRISTI 431.

βλάπτειν ἐκ ταύτης, ἢ ὠφελεῖν, ἄχρις ἂν ἑαυτῶν καταγνόντες, τὸ οἰκεῖον ὁμολογήσωσι σφάλμα· εἰδότες, ὅτι εἰ μὴ τοῦτο ἐν τάχει ποιήσαιεν, τὴν τελείαν ἐκ τῶν κανόνων ἐφ' ἑαυτοῦ ἐπισπάσονται ἀπόφασιν. προδήλου κἀκείνου τυχάνοντος· ὅτι οὐδὲ τὰ ἤδη πρότερον παρ' αὐτῶν ἀθέσμως παρὰ τοὺς κανόνας ἐφ' ὕβρει τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ προέδρων τῆς ἐκκλησίας, Κυρίλλου, καὶ Μέμνονος γενόμενα, ἰσχὺν ἔχει τινὰ κατὰ τὰ ἤδη καὶ τῇ προτεραίᾳ διαλαληθέντα. ἀνενεχθήσεται δὲ πάντα τὰ πεπραγμένα ταῖς εὐσεβέσι καὶ φιλοχρίστοις ἀκοαῖς τῶν θεοφιλεστάτων βασιλέων, ὡς καὶ τὰς θείας ἀκοὰς γνῶναι τὰ παρακολουθήσαντα.

quibus vel detrimentum, vel adiumentum afferre queant, donec seipsos condemnantes, proprium delictum confiteantur; id interim pro certo habentes, nisi celeriter hoc præstiterint, fore, vt perfectam sententiam iuxta Canonum decreta incurrant. Quin & illud quoque certo constat, nempe, quæ iam ante illegitime contra Canones, & contumeliose aduersus Cyrillum & Memnonem piissimos sanctissimosque episcopos, & ecclesiæ præsides, machinati sunt, ea nullam firmitatem habere; quemadmodum nunc, & hesterna quoque die satis iam declaratum est. Quæ autem acta sunt, ea omnia ad piissimorum, Christoque amabilium imperatorum aures referentur; vt diuinæ cognoscant aures ea quæ sunt consecuta.

Ερμηνεία τῶν ὑπογραφῶν.

Interpretatio subscriptionum.

Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων ὑπέγραψα.

Iuuenalis Hierosolymorum episcopus subscripsi.

Αρκάδιος ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ὑπέγραψα.

Arcadius episcopus, & apostolicæ sedis legatus subscripsi.

Προΐεκτος ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ὑπέγραψα.

Proiectus episcopus, & apostolicæ sedis legatus subscripsi.

Φίλιππος πρεσβύτερος, καὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας πρεσβευτὴς ὑπέγραψα.

Philippus presbyter, & apostolicæ sedis legatus subscripsi.

Υπέγραψαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες.

Subscripserunt autem & reliqui omnes.

Exemplum relationis quam sancta Synodus ad piissimos imperatores de orientalibus transmisit.

Piissimis ac religiosissimis imperatoribus, Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis, sancta synodus gratia Dei, vestræque maiestatis nutu in Ephesiorum metropoli congregata.

QVÆ quidem sanctæ Synodo a vestra maiestate præscripta fuerant, ea iam finem conuenientem sortita sunt; vestræq; pietati id indicauimus. Quin & apostolicam fidem, quam trecenti decem & octo patres Nicææ olim congregati exposuerunt, manifestam vestræ pietati exhibuimus, & Nestorium illi contraria sentientem a sacerdotali functione amouimus, & a licentia prædicandi suam impietatem. Quoniam vero pauci quidam Nestorio adhærentes, doctrina illius iam ante deprauati, alios quoque criminibus obnoxios sibi adsciuerunt, adiuncto etiam ipsis reuerendissimo Ioanne episcopo Antiocheno, vel propter contentionis studium, vel propter humanam amicitiam; omnesque triginta tantum; prius quam de iis criminibus se expurgassent, de quibus quisque accusabatur, sese Synodum appellarunt; (quasi vero vestra pietas duas, & non vnam Synodum, quæ & euangelicam

Ισον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῶν ἀνατολικῶν. ANNO CHRISTI 431.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις, Θεοδοσίῳ, καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀεὶ Αὐγούστοις, ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ χάριτι θεοῦ, καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει.

ΤΑ μὲν προστεταγμένα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους καὶ εἰς πέρας ἤχθη τὸ προσῆκον, καὶ τοῦτο γνώριμον τῇ ὑμετέρᾳ κατεστήσαμεν εὐσεβείᾳ· τήν τε ἀποστολικὴν πίστιν, ἣν καὶ οἱ ἐπὶ τῆς Νικαίας τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ συναχθέντες ἐξέθεντο, φανερὰν κατεστήσαμεν τῇ ὑμῶν εὐσεβείᾳ· καὶ τὸν ἐναντία ταύτῃ φρονήσαντα Νεστόριον καθείλομεν τῆς ἱερατικῆς λειτουργίας τε καὶ παῤῥησίας τοῦ κηρύττειν τὴν ἑαυτοῦ δυσσέβειαν. ἐπεὶ δέ τινες ὀλίγοι προδιαφθαρέντες τὴν *γνώμην, καὶ ὑπὸ τῆς διδασκαλίας Νεστορίου, προσμείναντες αὐτῷ, καὶ τοὺς ὑπὸ αἰτίασιν ὄντας μεθ' ἑαυτῶν προσελάβοντο, προσθεμένου* αὐτῷ καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου Ιωάννου ἐπισκόπου Αντιοχείας, ἢ διὰ φιλονεικίαν, ἢ διὰ τὴν πρὸς ἀνθρώπους φιλίαν, οἱ πάντες γενόμενοι τριάκοντα μόνοι, πρὶν ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἕκαστος ἐνεκαλεῖτο πταισμάτων, ἑαυτοὺς προσηγόρευσαν σύνοδον· ὡς τῆς ὑμῶν εὐσεβείας δύο συνόδους κελευσάσης συγκροτηθῆναι, ἀλλ' οὐχὶ μίαν, ὀφείλουσαν τήν τε πίστιν κρατῆναι τὴν εὐαγ-

*γνώμην ὑπὸ τῆς

*αὐτῆς L.

ANNO CHRISTI 431.

γελικὴν, καὶ τοῦ τὰ διεφθαρμένα φρονοῦντας ἐκβάλλειν τῆς ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας. ἀλλ' ὡς ἔφημεν, οἱ μνημονευθέντες πρὶν ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἐνεκαλοῦντο, ὀλίγοι συγκροτήσαντες ἑαυτοῦ, καὶ συλλήπτορα τῆς ἀπονοίας προσλαβόντες τῶν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ιωάννην τῆς Αντιοχείας, καὶ αὐτῶν δεδοικότα περὶ τῆς βραδυτῆτος εὐθύνας ὑποσχεῖν, ὡς ἐμάθομεν ὑποθρυλλούντων τινῶν, ἐτόλμησαν ἔξω πάσης ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικῆς, καὶ κανόνων ἐκτὸς, κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἁγίας συνόδου, καὶ τῆς κεφαλῆς τῶν * ἐπηγγελμένων ἁγιωτάτων * ἀρχιεπισκόπων, Κυρίλλου φαμὲν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, ἔτι γε μὴν καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος, ἐξενεγκεῖν βλασφημίαν, ὡς ἐνόμιζον, ὕβριν ἔχουσαν καθαιρέσεως, οὔτε κατηγορίαν παρά τινος δεδεγμένοι, οὔτε κατήγορον ἀναμείναντες, οὔτε μὴν προσκαλεσάμενοι εἰς κρίσιν τινά· ἀλλὰ πρὸ δίκης καὶ ἐξετάσεως τὴν ὕβριν ταύτην ἐξεμέσαντες ἐγγράφως, τῷ ὑμετέρῳ κράτει ἀνενεγκεῖν ἐτόλμησαν τὰ οὕτω παράλογα· ὡς τῆς ὑμῶν εὐσεβείας ἀγνοούσης, ὅτι μία σύνοδος ἡ τῆς οἰκουμένης ἐστί· καὶ οὐκ ἂν ῥηθείη σύνοδος ἡ τῶν ὑπ' αἰτίαν τινὰ πιπτόντων ὀλίγων συστροφὴ, καὶ ἑαυτοῦ διὰ φόβου ἐπιτιμήσεως ἀπορρηξάντων τῆς ἁγίας συνόδου. οὐδὲ γὰρ κατεγνωκότες πταίσματος τὴν ὕβριν ἐτόλμησαν, ἀλλὰ περὶ ὧν ἐνεκαλοῦντο, ἴσως ἀπολογίαν οὐκ ἔχοντες, καὶ ἑαυτοῦ ὄντας ὀλίγους ὁρῶντες,

* συνειλεγμένων
* ἐπισκόπων

fidem confirmaret, & eos qui peruersa sentirent, ab ecclesiasticis ministeriis amoueret, conuenire iussisset) sed, vt diximus, pauci illi supradicti antequam rationem de iis, de quibus accusabantur, redderent, inter se coeuntes, insaniæque suæ Ioannem reuerendissimum Antiochenæ ecclesiæ episcopum adiutorem adsciscentes (qui & ipse quoque propter cunctationem suam, sicut ex quorumdam rumore accepimus, metuebat, ne reus ageretur;) præter omnem ecclesiasticum ordinē, præterque Canones, contra ecclesiasticam & sanctam Synodum, & contra caput sanctissimorum episcoporum hic congregatorum, Cyrillum scilicet sanctissimum Alexandriæ archiepiscopum, & Memnonem episcopum Deo dilectissimum, blasphemiam depositionis contumeliam, vt existimant, in se continentem per audaciam protulerunt; cum nemo illos antea apud eos accusasset; neque accusatorem expectassent, nec ad iudicium vocassent: sed cum contumeliam hanc ante iudicium, & causæ examinationem scripto comprehensam euomuissent, rationi adeo dissentanea ad maiestatem vestram ausi sunt referre; quasi vero pietas vestra vnam tantum œcumenicam Synodum esse nesciret; neque paucorum criminosorum hominum factiosam coitionem, quique pœnarum metu a sancta Synodo se distraxerint, synodi nomine appellari nō posse intelligeret. Neq; enim id cōtumeliæ ausi sunt, postquam illos sceleris iam condemnassent: sed cum forsitan deesset, quo se, de quibus insimulabantur, purgarent, paucosq; numero

ſe eſſe animaduerterent, veriti, ne conuicti pœnam ſubirent, anteuertentes inſolenter egerunt, illudque facere cenſuerunt, quod ſeſe, ſi rei deprehenderentur, perpeſſuros non dubitabant. At hoc veluti ſtolidum, ac rationi diſſentaneum, viſum eſt nobis deſpicientia dignum. Sed quia ſuam illam abſurdiſſimam veſaniam ad maieſtatem vſque veſtram referre auſi ſunt, idque quod contra leges & Canones, omnemque eccleſiaſticum ordinem perpetrarunt, veſtræ pietati ſignificare veriti non ſunt: propterea inſanum illorum impetum amplius non diſſimulauimus; verum Canonum formam iterum ſequentes, reuerendiſſimum Antiochiæ epiſcopum Ioannem, qui vna cum aliis in prædictos (epiſcopos) tanta auſus fuit, accerſiuimus. Neque enim illi, cum & pauci, & criminibus obnoxii eſſent, in tantam vecordiam procedere auſi eſſent, niſi reuerendiſſimi eccleſiæ Antiochenæ epiſcopi Ioannis temeritate confiſi fuiſſent. Cum itaque conueniſſemus, ac libelli a Cyrillo ſanctiſſimo, Deoque dilectiſſimo archiepiſcopo, & Memnone piiſſimo coepiſcopo nobis oblati fuiſſent, memoratum Ioannem accerſiuimus, quo vel nunc ſaltem querelam proferret, qua motus, in tantam contra primos ſanctæ Synodi contumeliam prolapſus eſſet. Atqui ſemel & iterum, & tertio itidem, vt cauſam diceret, accerſitus (quod probabilem rationem non haberet, qua temeritatem ſuam tueri poſſet) Synodo ſe ſiſtere detrectauit; militibus vero & armis domum, in qua diuerſabatur, circumſepiens, neque ſanctiſſimos epiſcopos a Sy-

δεδοικότες ὡς μέλλοισι μετὰ τοῦ ἐλέγχους τὸ ἐπιτίμιον ὑποδέχεσθαι, προλαβόντες ἐθρασύναντο· καὶ τοῦτο ἐνόμισαν ποιεῖν, ὅπερ ἤλπισαν ὑπομένειν μετὰ τὸν ἔλεγχον. ἀλλὰ τοῦτο ὡς ἄλογον ἔδοξεν ἡμῖν καταφρονήσεως ἄξιον. ἐπεὶ δὲ καὶ μέχρι τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀνενεγκεῖν ἐτόλμησαν τὴν ἀλογωτάτην ἑαυτῶν ἀπόνοιαν, καὶ τὸ παρὰ θεσμοὺς, καὶ κανόνας, καὶ πᾶσαν ἀκολουθίαν ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῖς πεπραγμένον δηλῶσαι τετολμήκασι τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ, οὐκ ἔτι παρείδομεν τὸν ἄλογον ἐκείνην ὁρμήν· ἀλλ' ἑπόμενοι πάλιν τῷ τύπῳ τῶν κανόνων, προσεκαλεσάμεθα τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ιωάννην, τὰ τηλικαῦτα μετὰ τῶν ἄλλων κατὰ τῶν προειρημένων τετολμηκότα. οὐδὲ γὰρ ἐθάρσησαν ἐκεῖνοι πρὸς τοσαύτην ἀπόνοιαν χωρῆσαι, οἱ ὑπὸ αἰτίαν ὄντες ὀλίγοι, εἰ μὴ τῇ θρασύτητι τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ιωάννου τοῦ τῆς Αντιοχέων ἐθάρσησαν. συναχθέντες οὖν ἡμεῖς, προδοθέντων ἡμῖν λιβέλλων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου συνεπισκόπου Μέμνονος, μετεκαλεσάμεθα τὸν *μνημονευθέντα θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ιωάννην, ὥστε νῦν γοῦν τὴν πέμψιν εἰπεῖν, δι' ἣν εἰς τοῦτο ὕβρεως ἐξώκειλε κατὰ τῶν πρώτων τῆς ἁγίας συνόδου· ὃς ἅπαξ, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον μετακληθεὶς, ὥστε τὴν αἰτίαν εἰπεῖν, παραγενέσθαι μὲν ἐν τῇ συνόδῳ οὐκ ἠνέσχετο, οὐκ ἔχων εἰπεῖν εὔλογον ἀπολογίαν ὧν τετόλμηκε, στρατιώταις δὲ καὶ ὅπλοις περιφράξας τὸν ἑαυτοῦ οἰκίαν, οὐδὲ τοὺς ἀποστελλομένους παρὰ τῆς ἁγίας συνό-

Anno Christi 431.

*μνημονευθέντα ἐπίσκοπον

ANNO CHRISTI 431.

δου ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις ἐδέξατο, οὐδὲ ἀποκρίσεως τῆς δεούσης ἠξίωσε τὴν συναχθεῖσαν ἁγιωτάτην σύνοδον. ὅθεν γνόντες αὐτὸν μὴ θαῤῥοῦντα δικαιολογίαις, τὰ μὲν ὑπ' αὐτῶν εἰκῆ καὶ μάτην φλυαρηθέντα, καὶ παρὰ πᾶσαν τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν γεγραμμένα, κατά τε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ κατὰ τοῦ εὐσεβεστάτου συνεπισκόπου ἡμῶν Μέμνονος, ἄκυρά τε καὶ μάταια παντάπασιν εἶναι ἐδικαιώσαμεν. κρίσις γὰρ ἡ μεθ' ἑαυτῆς οὐκ ἔχουσά τι κανονικὸν οὐδὲ δίκαιον, λοιδορίας οὐδὲν ἔχει πλέον. οὕτως οὖν ἀκανονίστως αὐτόν τε καὶ τοὺς ἅμα αὐτῷ ἀτάκτως πράττοντας, καὶ ἔξω πάσης ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικῆς, ἀκοινωνήτους τέως εἶναι ἐδικαιώσαμεν, εἴρξαντες αὐτῶν τὴν ἄλογον ἀταξίαν, ἕως ἂν ἐλθόντες, περὶ ὧν προεπετεύσαντο ἀπολογήσωνται τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Τὰ γοῦν τυπωθέντα ἀναγκαίως ἐπὶ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἀνηνέγκαμεν, δεόμενοι, ὥστε μὴ σύνοδον κρίνεσθαι τὴν συστροφὴν τῶν * ὑπ' αἰτίασιν γεγενημένων· διὰ τὸ καὶ * πάλιν ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπὶ τῆς Νικαίας συνειλεγμένων, τινὰς οὕτως ἀποστῆναι τῆς μεγάλης ἐκείνης συνόδου, δεδοικότας τὸ ἐξ αὐτῆς ἐπιτίμιον· καὶ μήτε κριθῆναι σύνοδον τούτοις ὑπὸ τοῦ μεγάλου καὶ ἐν ἁγίοις βασιλέως Κωνσταντίνου, ἀλλὰ καὶ κελευσθῆναι δίκας ὑποσχεῖν, ὑπὲρ ὧν ἀποσχίσαντες τὴν τῶν ἁγίων ἐκείνων ἐπισκόπων συμφωνίαν ἠρνήσαντο, πονηρᾷ, καθάπερ οὗτοι, καὶ

* ὑπ' αἰτίας
* πάλαι

nodo missos suscepit, neque sanctissimam Synodum congregatam responso competenti dignatus est. Vnde cum animaduerteremus, ipsum causæ suæ defensioni diffidere; quæ temere vaneque fuerant nugati, & contra omnem Canonũ ordinem aduersus Cyrillum sanctissimum archiepiscopũ, & aduersus Memnonem piissimũ coepiscopũ nostrum scripto mandauerant, ea irrita, & prorsus vana esse iudicauimus. Etenim iudiciũ, quod Canone & iustitia nulla ex parte nititur, aliud nihil est, nisi merum conuicium. Quamobrem cum & ipse, & reliqui quoq;, quos secum habet, vsq; adeo illegitime inordinateque, & præter omnem ecclesiasticum stylum egerint, decreuimus eos tantisper excommunicationi subiacere, (absurdam eorum temeritatem coercentes) donec comparentes, de his quæ temerarie & insolenter admiserunt, se purgent coram sancta Synodo.

Quæ igitur constituta sunt, ad vestram pietatem necessario perscripsimus; quam obnixe quoque rogamus, ne hominum criminibus obnoxiorum conuenticulum, synodus esse iudicetur. nam & olim in sancto & magno illo trecentorum decem & octo apud Nicæam congregatorum Concilio nonnulli reperti sunt, qui cum pœnas ab illo irrogandas vererentur, se a sancta & magna illa Synodo separauerunt: nec tamen illi a magno & sancto imperatore Constantino Synodi loco habiti sunt: quin meritas quoque pœnas subire iussi sunt, quod mala, sicut isti, etiam ipsi conscientia præditi, sese abiungentes, sanctorum illorum episcoporum cõ-

ſenſum repudiarunt. Perabſurdum enim eſt, ducentorum & decem ſanctorum epiſcoporum Synodo, quibus & vniuerſa occidentalium ſanctorum epiſcoporum multitudo, & per ipſos reliquus totus terrarum orbis conſentit, triginta tantum numero ſeſe opponere: quorum alii quidem iampridem depoſiti; alii etiam prauæ Celeſtii doctrinæ ſectatores; quidam etiam, vt qui cum Neſtorio ſentiant, anathemati ſubditi ſunt: verum iubeat, vt ea quæ a ſancta & œcumenica Synodo ad pietatis præſidium contra Neſtorium, impiamque eius doctrinam ſancita ſunt, vim ſuam obtineant, accedente ad robur eorum nutu & conſenſu pietatis veſtræ.

Iuuenalis Hieroſolymorum epiſcopus retuli.

Arcadius & Proiectus epiſcopi, & Philippus preſbyter, apoſtolicæ ſedis legati, retulimus. Subſcripſerunt autem reliqui omnes epiſcopi.

αὐτοὶ συνειδήσει κεχρημένοι· ἄτοπον γὰρ συνόδῳ διακοσίων δέκα ἐπισκόπων, οἷς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς δύσεως τῶν ἁγίων ἐπισκόπων συνεψηφίσατο, καὶ δι' αὐτῶν ἅπαν λοιπὸν τῆς οἰκουμένης, τριάκοντα μόνοις ἀντιμαχέσασθαι, ὧν οἱ μὲν ἤδη πάλαι καθῃρημένοι τυγχάνουσιν, οἱ δὲ καὶ τῆς Κελεστίου κακοδοξίας εἰσὶν, οἱ δὲ καὶ ἀνεθεματίσθησαν ὡς τὰ Νεστορίου φρονήσαντες· ἀλλὰ κελεῦσαι, τὰ ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς καὶ ἁγίας συνόδου τετυπωμένα εἰς συγκρότησιν τῆς εὐσεβείας κατὰ Νεστορίου, καὶ τοῦ ἀσεβοῦς αὐτοῦ δόγματος, τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ἔχειν, κρατυνθέντα τῇ ἐπινεύσει καὶ συγκαταθέσει τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας.

Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων ἀνήνεγκα.

Αρκάδιος, καὶ Προίεκτος ἐπίσκοποι, καὶ Φίλιππος πρεσβύτερος, πρεσβευταὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἀνηνέγκαμεν. Υπέγραψαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐπίσκοποι.

Anno Christi 431.

* Exemplũ epiſtolæ ſcriptæ a ſancta Synodo ad Cæleſtinũ vrbis Romæ archiepiſcopum, qua ea omnia explicãtur, quæ in ipſa ſancta & magna Epheſina Synodo geſta ſunt.

* *Sanctiſſimo ac beatiſſimo comminiſtro Cæleſtino, ſancta & magna Synodus in Domino Sal.*

* *Relatio ad ſanctiſſimum & piiſſimum comminiſtrum Cæleſtinum.*

* *Sancta Synodus, quæ per Dei gratiam in Epheſiorum metropoli conuenit, Cæleſtino epiſcopo, in Domino ſalutem.*

SANCTITATIS tuæ circa pietatem zelum, & circa fidei ſinceritatem cura, noſtri omnium ſaluatori Deo grata & placita, omni admiratione digna exiſtit. Eſt enim hoc vobis adeo magnis

* Αναφορὰ τῷ ἁγιωτάτῳ, καὶ θεοσεβεστάτῳ συλλειτουργῷ Κελεστίνῳ.

* Η ἁγία σύνοδος, ἡ κατὰ θεοῦ χάριν συναχθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει, Κελεστίνῳ ἐπισκόπῳ ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΤΗΣ μὲν σῆς ὁσιότητος ὁ περὶ τὴν εὐσέβειαν ζῆλος, καὶ ἡ περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρι θεῷ φίλη τε καὶ ἀρέσκουσα φροντὶς, ἀξία παντὸς γέγονε θαύματος· ἔθος γὰρ ὑμῖν τοῖς οὕτω

* Ἴσον ἀπολῆς χαρίσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς τῆς ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ῥώμης Κελεστίνου, δυνάσης πάντα τὰ παραχθέντα ἐν αὐτῇ τῇ Ἐφεσίων τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ.

* Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ ἐσωτάτῳ συλλειτουργῷ Κελεστίνῳ ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ANNO CHRISTI 431.

μεγάλοις εὐδοκιμεῖν εἰς ἅπαντα, ἔρεισμά τε τῶν ἐκκλησιῶν τὰς ἑαυτῶν ποιεῖσθαι σπουδάς. ἐπεὶ δὲ ἐχρῆν ἅπαντα εἰς γνῶσιν τῆς σῆς ὁσιότητος ἀνενεχθῆναι τὰ παρακολουθήσαντα, γράφομεν ἀναγκαίως, ὅτι κατὰ βούλησιν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων συνήχθημεν ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων ἐπαρχιῶν, ὑπὲρ τοὺς διακοσίους ὄντες τὸν ἀριθμὸν ἐπίσκοποι. εἶτα τῶν εὐσεβῶν θεσπισμάτων τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, δι' ὧν καὶ κεκλήμεθα, καιρὸν ὁριζόντων τῷ συνεδρίῳ τῆς ἁγίας συνόδου τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς· ἁπάντων δὲ συνδεδραμηκότων, μάλιστα διὰ τὸ ἐγκεῖσθαι ταῖς τῶν βασιλέων συλλαβαῖς, ὡς εἰ μή τις ἀπαντήσειε κατὰ τὴν ὡρισμένην προθεσμίαν, οὐκ ἀγαθῷ συνειδότι ἀπολιμπάνεται, καὶ ἔστιν ἀναπολόγητος παρά τε θεῷ καὶ ἀνθρώποις, ὑστέρησεν ὁ εὐλαβέστατος Ιωάννης ὁ τῆς Αντιοχέων ἐπίσκοπος· οὐχ ὡς ἀπὸ γνώμης ἁπλῆς, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ διαστήματος τοῦ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ἐμποδὼν γενομένου· ἀλλὰ κρύπτων* μὲν βουλὴν εἰς νοῦν τε, καὶ σκέψιν ἀπᾴδουσαν τῷ θεῷ, ἣν οὐκ εἰς μακρὰν ἐλθὼν ἔδειξεν ἐν τῇ Εφεσίων. ὑπερεθέμεθα τοίνυν τὸ συνέδριον μετὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἐφ' ὅλαις δέκα καὶ ἓξ ἡμέραις· καίτοι πολλῶν ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν καὶ νόσῳ πεπιεσμένων, καὶ τεθλιμμένων εἰς τὰ δαπανήματα, ἐνίων δὲ καὶ ἐξοδευσάντων τοῦ βίου· καὶ ἦν, ὡς ὁρᾷ καὶ ἡ σὴ ὁσιότης, ὕβρις μᾶλλον κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τὸ δρώμενον. τοσαύτῃ γὰρ ὑπερ-

* εἰς νοῦν βουλὴν τε καὶ

in more positum, vt in omnibus celebres sitis, studiaque vestra ecclesiarum firmamenta constituatis. Quia vero necesse est, vt omnia quæ consecuta sunt, sanctitati tuæ significentur, non potuimus non scribere, secundum omnium nostrum saluatoris Christi voluntatem, piissimorumque, ac Christi amantium imperatorum sanctionem, ex multis variisque prouinciis episcopos supra ducentos in Ephesiorum metropoli nos conuenisse. Postea, cum pia Christi amantium imperatorum edicta, per quæ fuimus euocati, tempus sanctæ Synodi consessui præscriberent diem sanctæ Pentecostes, omnesque concurrissent, ideo maxime, quod imperatorum literis expressum erat, si quis ad præstitutum terminum non veniret, eum mala conscientia deesse, & apud Deum & homines esse inexcusabilem; desideratus est reuerendissimus Ioannes Antiochenorum episcopus; idq; non tamquam animo simplici & candido, neque quod locorum interuallum, quod transeundum erat, impedimento fuerit; sed quod consilium cogitationemque Deo displicentem mente occultaret; quam cogitationem non longo post tempore, posteaquam nimirum Ephesum venisset, palam fecit. Distulimus itaque consessum totos sexdecim dies post præfinitum sanctæ Pentecostes terminum: quamuis multi episcopi & clerici & morbis premerentur, & sumptibus affligerentur, nonnulli quoque e vita migrassent. Erat autem id quod agebatur, vt etiam sanctitas tua intelligit, nihil aliud, quam aduersus sanctam Synodum contumelia. Tanta enim di-

latione malitiose vsus est; cum ipsum anteuerterint qui longe maiori viarum intercapedine distabant. Verumtamen post exactum sextumdecimum diem, e suorum episcoporum numero aduenerunt metropolitani duo, Alexander Apameæ, & alter Alexander Hierapolitanus. Cum autem de cunctatione reuerendissimi episcopi Ioannis quereremur, dixerunt illi non semel, sed sæpius: Mandauit nobis, vt pietati vestræ indicemus, ne Synodum prorogetis, si ipsum amplius tardare contigerit; sed potius quod opus est facto, id fiat. Cum hæc illi renuntiassent, certoque constaret tam ex mora, quam ex iis quæ nuntiata fuerant ipsius nomine, eum detrectare consessum, vel quod amicitiæ, quæ ipsi cum Nestorio intercedebat, indulgeret; vel quod is ecclesiæ suæ fuit clericus; vel etiam, quod quorumdam pro illo deprecationibus morem gereret: sancta Synodus in magna Ephesi ecclesia, quæ appellatur Maria, sessionem celebrauit. Quoniam vero, cum vniuersi prompto alacrique animo venissent, solus Nestorius in eo consessu desiderabatur; sancta Synodus eum admonuit canonice per episcopos prima, secunda, similiter & tertia citatione: ipse vero ædibus, in quibus diuersabatur, frequenti milite vndique circumuallatis, ecclesiasticisque sanctionibus superbe contemptis, neque comparere, neque de impiis suis blasphemiis rationem voluit reddere. Lectæ proinde sunt literæ, quas sanctissimus, Deoque dilectissimus Alexandrinæ ecclesiæ episcopus Cyrillus ad eum scripserat: quas sancta Syno-

θέσει δυστρόπως ἐχρήσατο, καίτοι φθασάντων αὐτὸν τῶν ἐκ μακροτέρων διαστημάτων. ὅμως μεθ' ἡμέραν ἐκκαιδεκάτην προέδραμόν τινες τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων, μητροπολῖται δύο, Αλέξανδρος Απαμείας, καὶ ἕτερος Αλέξανδρος Ιεραπόλεως· εἶτα ἡμῶν αἰτιωμένων τὸ τῆς ἀφίξεως βράδος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ιωάννου, ἔφασαν οὐχ ἅπαξ ἀλλὰ πλειστάκις, ὅτι ἐνετείλατο ἡμῖν ἀπαστεῖλαι τῇ θεοσεβείᾳ ὑμῶν, ὥστε εἰ γένοιτο αὐτὸν καὶ ἔτι βραδῦναι, μὴ ὑπερθέσθαι τὴν σύνοδον, ποιεῖσθαι δὲ μᾶλλον ἃ δεῖ. τούτων ἀπαστελθέντων, καὶ φανεροῦ γεγονότος ἀπό τε τοῦ βράδους καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ μηνυθέντων, ὅτι παραιτεῖται τὸ συνέδριον, ἢ τῇ Νεστορίου φιλίᾳ χαριζόμενος, ἢ καὶ ὅτι κληρικὸς γέγονε τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίας, ἢ καὶ ταῖς τινων ὑπὲρ αὐτοῦ παρακλήσεσιν εἴκων, συνήδρευσεν ἡ ἁγία σύνοδος ἐν τῇ μεγάλῃ τῇ κατὰ τὴν Εφεσον ἐκκλησίᾳ, τῇ ἐπίκλην Μαρίᾳ. ἐπειδὴ δὲ πάντων προθύμως συνδεδραμηκότων μόνος ἀπελιμπάνετο τοῦ συνεδρίου Νεστόριος, ὑπέμνησεν ἡ ἁγία σύνοδος κανονικῶς αὐτὸν δι' ἐπισκόπων πρώτῃ, καὶ δευτέρᾳ κλήσει, ὡσαύτως καὶ τρίτῃ· ὁ δὲ στρατιώταις ἐπιφράξας τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἀπενοήθη κατὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν, καὶ οὐκ ἠνέσχετο ἑαυτὸν ἐμφανῆ καταστῆσαι, οὔτε μὴν ἀπολογήσασθαι περὶ τῶν ἀνοσίων αὐτοῦ δυσφημιῶν. λοιπὸν ἀνεγνώσθη τὰ γράμματα τὰ γραφέντα πρὸς αὐτὸν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Αλεξανδρέων ἐκκλησίας Κυρίλλου· ἃ καὶ ἐδοκίμασεν ἡ ἁγία σύνοδος

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

δος ὀρθῶς καὶ ἀλήπτως ἔχειν, καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἀσύμφωνα εἶναι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς, * ἤγουν τῇ παραδοθείσῃ πίστει, καὶ ἐκτεθείσῃ ἐν τῇ μεγάλῃ συνόδῳ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων κατὰ καιρούς· καθὰ καὶ ἡ σὴ ὁσιότης ὀρθῶς οὕτω δοκιμάσασα ἐμαρτύρησεν. Ἀναγνωσθείσης δὲ καὶ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου τῆς πρὸς αὐτὸν γραφείσης καὶ μνημονευθέντα ἁγιώτατον καὶ θεοσεβέστατον ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συλλειτουργὸν Κύριλλον, ἐδικαίωσεν ἡ ἁγία σύνοδος, ἀλλότρια παντελῶς τῆς τε ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς πίστεως εἶναι τὰ ἐν αὐτῇ δόγματα, πλείστην ὅσην καὶ ξένην νοσοῦντα τὴν δυσφημίαν· ἀναγνωσθεισῶν δὲ ὁμοίως καὶ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ τῶν ἀσεβεστάτων, ἔτι γε μὴν καὶ τῆς γραφείσης πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος, δι' ἧς εὐλόγως κατεκρίνετο ὡς δύσφημα γεγραφὼς, καὶ ἀνοσίους φωνὰς ταῖς ἰδίαις ἐξηγήσεσιν ἐνθεὶς, ψῆφος ἐξενήνεκται δικαία καθαιρέσεως κατ' αὐτοῦ· μάλιστα ὅτι τοσοῦτον ἀπέσχετο τοῦ μετανοῆσαι, ἢ μεταγνῶναι ἐφ' οἷς δεδυσφήμηκεν, ἔτι τὴν τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἔχων ἐκκλησίαν, ὥστε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει διαλέγεσθαι πρός τινας τῶν ἁγίων μητροπολιτῶν ἐπισκόπων, ἀνδρῶν οὐκ ἀσήμων, ἀλλ' ἐλλογίμων καὶ θεοσεβεστάτων, τολμῆσαί τε εἰπεῖν· ὅτι ἐγὼ τὴν διμηναῖον καὶ τριμηναῖον θεὸν οὐκ ὁμολογῶ. καὶ ἕτερα δὲ πρὸς τούτοις εἶπε χαλεπώτερα.

Ὡς οὖν ἀνοσίαν καὶ μιαρωτάτην αἵρεσιν, καὶ ἀνατρέπουσαν τὴν εὐσεβεστάτην ἡμῶν θρησκείαν, καὶ ὅλην ἐκ βάθρων τοῦ μυστηρίου τὴν οἰκονομίαν ἀφαιροῦσαν, καθείλομεν,

* ἴσ. ἡ γραφῶ

dus approbauit, vt recte inculpateque exaratas, atque in nullo dissentaneas diuinis scripturis, traditæ videlicet fidei & expositæ in magna illa Synodo a sanctis patribus, qui Nicææ Bithyniæ olim conuenerunt: sicut tua quoque sanctitas id recte probans testificata est. Postmodum lecta etiam Nestorii epistola ad eumdem sanctissimum, Deoq; dilectissimum fratrem & comministrum nostrũ Cyrillum scripta, censuit sancta Synodus, dogmata, quæ in ea cõtinebantur, ab euangelica & apostolica fide omnino aliena esse; plurimæq; ac peregrinæ blasphemiæ morbo laborare. Lectis itidem impiissimis eiusdem expositionibus, & epistola præterea, quã tua sanctitas ad illum dederat, per quam iure damnabatur, tamquam qui blasphema scripsisset, impiasque voces expositionibus suis inseruisset; iusta sententia depositionis in ipsum prolata est: maxime vero cum tantum abesset vt resipisceret, vel de blasphemiis, quas cum Constantinopolitanam ecclesiam adhuc obtineret, profuderat, pœnitentiam ageret, vt Ephesi quoque cum quibusdam sanctis metropolitanis episcopis, viris sane illustribus, maximaque pietate & eruditione præditis disserens, ausus sit dicere: Equidem bimestrem aut trimestrem Deum non confiteor: aliaque his multo deteriora dixit.

Hæresim igitur vt impiam ac scelestissimam, quæque sanctissimam nostram religionem euerteret, vniuersamque mysterii dispensationem vel ab ipsis fundamẽtis dirueret, ad eum quem iam

diximus modum demoliti sumus. Ceterum fieri certe non potuit, quin illi, qui Christum ex animo diligebant, & pro Domino zelabantur, multas experirentur difficultates. Etenim fore sperabamus, vt reuerendissimus Ioannes episcopus Antiochenus Synodi diligentiam & pietatem laudaret; tardamque Nestorii depositionem vitio fortasse nobis verteret. Verum hæc spes longe nos & omnino fefellit: secus enim euenit. Compertus est namque aduersarius & infensissimus tum sanctæ Synodo, tum rectæ ecclesiarum fidei, sicuti res ipsæ declarant. Nam simulatq; Ephesum ingressus est, antequam puluerem ex itinere contractum excussisset, antequam se veste exuisset, congregatis quibusdam, qui cum Nestorio simul recesserant, & blasphema verba in suum caput loquebantur, & gloriæ Christi tantumnon illudebant, ac veluti collecto collegio hominum circiter triginta numero, qui nomen habebant episcoporum (ex quibus alii erant extorres, otiosi, ecclesiisque carentes: alii quoque ante multos annos ob graues culpas a suis metropolitanis depositi: cum ipsis etiam Pelagiani, & Celestiani, ac nonnulli de iis, qui ex Thessalia eiecti fuerunt;) rem ausus est impiam, qualem nemo ante illum ausus est vmquam. Etenim priuatim scriptum quoddam confecit, depositionisq; nomen & contumeliam impegit sanctissimo ac religiosissimo Cyrillo Alexandrinorum episcopo, & pientissimo fratri nostro & comministro Memnoni Ephe-

ὡς ἤδη φθάσαντες εἴπομεν. ἀλλ' οὐκ ἦν, ὡς ἔοικε, τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τὸ γνήσιον ἔχοντας, καὶ ζηλώσαντας τῷ κυρίῳ, μὴ πολλῶν πειραθῆναι πραγμάτων· προσεδοκήσαμεν γὰρ τὸν εὐλαβέστατον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην τήν τε ἀκρίβειαν τῆς συνόδου, καὶ τὴν εὐσέβειαν ἐπαινέσαι, καὶ τάχα που καὶ μέμψασθαι τὸ ἐπὶ τῇ καθαιρέσει βράδος. μεταπέπτωκε δὲ εἰς πᾶν τοὐναντίον τὰ τῆς προσδοκίας ἡμῖν· εὕρηται γὰρ ἐχθρὸς καὶ πολεμιώτατος τῇ τε ἁγίᾳ συνόδῳ, καὶ αὐτῇ δὲ τῇ ὀρθῇ πίστει τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς αὐτὰ μηνύει τὰ πράγματα. ἅμα τε γὰρ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐφεσίων πόλιν, πρὶν ἀποπλύνασθαι τὴν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας κόνιν, πρὶν ἀποδύσασθαι τὸ ἱμάτιον, συναγαγών τινας τῶν τῷ Νεστορίῳ συναποστατησάντων, καὶ βλάσφημα λαλούντων κατὰ τῆς ἑαυτῶν κεφαλῆς, καὶ μονονουχὶ καταπαιζόντων τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, καὶ συλλέξας ὥσπερ κολλήγιον ἑαυτῷ τριάκοντά που τὸν ἀριθμὸν, ἀνθρώπων* ἐπισκόπων ἐχόντων ὄνομα, ὧν οἱ μὲν εἰσιν ἀπόλιδες, σχολάζοντες δὲ καὶ ἐκκλησίας *μὴ ἔχοντες, ἕτεροι δὲ καὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπὶ δεινᾶις αἰτίαις καθῃρημένοι ἀπὸ τῶν ἰδίων μητροπολιτῶν, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ Πελαγιανοὶ, καὶ Κελεστιανοὶ, καὶ τῶν ἀπὸ Θεσσαλίας ἐκβεβλημένων τινὲς, πρᾶγμα τετόλμηκεν ἀνόσιον, ὃ μηδεὶς πώποτε τῶν πρὸ αὐτοῦ· *συνάπτει γὰρ καταμόνας χαρτίον, καὶ δὴ καθαιρέσεως ὄνομα καὶ ὕβριν προσετρίψατο τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ, καὶ τῷ θεοσεβεστάτῳ ἡμῶν ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ, ἐπισκόπῳ Μέμνονι τῷ τῆς

Anno Christi 432.

*ἐπισκόπων

*ἐκ

*συνάπτει

ANNO CHRISTI 431.

Εφεσίων, οὐδενὸς ἡμῖν εἰδότος, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ὑβρισθέντων ἐγνωκότων τὸ δρώμενον, ἢ διὰ ποίαν αἰτίαν τοῦτο τετολμήκασιν· ἀλλ' ὥσπερ ἐκ ἀγανακτοῦντος ἐπὶ τούτοις τοῦ θεοῦ, ὡς ἐκ ὄντων κανόνων ἐκκλησιαστικῶν, ἢ ὡς οὐ μελλόντων κινδυνεύειν αὐτῶν διὰ τὸ ἐπὶ τούτοις θράσος· ὑβρίζουσι δὲ τῷ τῆς ἀκοινωνησίας ὀνόματι καὶ πᾶσαν τὴν συνοδον· καὶ δὴ καὶ δημοσίᾳ χαρτίῳ ταῦτα ἐπιθέντες προὔθεσαν εἰς ἀναγνωσιν τοῖς ἐθέλουσι, τοῖς τοῦ θεάτρου τοίχοις προσαπήξαντες, ἵνα πᾶσι αὐτῶν ἀσέβειαν θεατρίσωσι. καὶ οὐ μέχρι τούτων γέγονεν αὐτοῖς τὰ τολμήματα· ἀλλὰ γὰρ καὶ τεθαρσήκασιν, ὡς δράσαντες τι κανονικόν, καὶ εἰς ἀκοὰς τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων διενεγκεῖν τὰ τοιάδε.

Τούτων οὕτω γεγονότων, ὅ, τε ἀνιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τῆς Αλεξανδρέων Κύριλλος, καὶ μὴν καὶ ὁ θεοφιλέστατος τῆς Εφεσίων πόλεως ἐπίσκοπος Μέμνων, βιβλία συνθέντες, καὶ αἰτιασάμενοι αὐτόν τε τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ιωάννην, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τοῦτο δράσαντας, προσήγαγον, ὁρκοῦντες ἡμῖν τὴν ἁγίαν συνοδον μεταπέμψασθαι κανονικῶς αὐτόν τε τὸν Ιωάννην, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, ὥστε ἀποδοῦναι περὶ ὧν τετολμήκασι, καὶ εἴπερ ἐγκαλεῖν ἔχοιεν, εἰ δύναντο, εἰπεῖν καὶ διελέγξαι· ἐν γὰρ τῷ χαρτίῳ τῷ αὐτῶν καθαιρετικῷ, μᾶλλον δὲ ὑβριστικῷ χαρτίῳ, πεφασιν ἔθηκαν· ὅτι Απολιναρίσται, καὶ Αρειανοί, καὶ Εὐνομιανοί εἰσι, καὶ διὰ τοῦτο καθήρηνται

fiorum episcopo; idque nobis omnibus insciis, imo ne ipsis quidem, qui iniuriam hanc perpessi sunt, quid ageretur, aut quam ob causam hoc ausi essent, intelligentibus: sed, perinde ac si Deus non indignetur ob ista, neque sint ecclesiastici Canones, neque futurum sit, vt propter hanc audaciam periculum subeant; excommunicationis nomine etiam vniuersæ Synodo contumeliam faciunt. Itaque hæc scripto etiam publico mandata proposuerunt legenda quibuslibet, theatri parietibus affigentes, vt suæ impietatis spectaculũ exhiberent. Sed nondum his finibus constitit ipsorum audacia; sed præterea, quasi Canonicum quiddam gessissent, ad piissimorum Christique amantium imperatorum aures talia deferre non dubitarunt.

His ita transactis, sanctissimus Deoque dilectissimus Cyrillus Alexandrinus episcopus, & piissimus Memnon Ephesiorum ciuitatis episcopus, libellos composuerunt, compositosque (Concilio) obtulerunt, quibus reuerendissimum Antiochenorũ episcopum Ioannem, eiusque adiutores, ac in ea re gerenda socios accusabant, adiurantes sanctam nostram Synodum, vt ipsum Ioannẽ, eiusque administros, canonice (in iudicium) vocaret, vt rationem de illis redderent, quæ temere ausi fuerant, necnon si quam accusationem haberent, si possent, illam in medium afferrent, accusatosque conuincerent: quandoquidem in depositionis, aut verius cõtumeliæ charta ab ipsis exarata, causam inseruerant: Quoniam Apollinaristæ sunt, & Ariani, & Eunomiani, ac propterea a nobis de-

positi sunt. Cum itaq; ii, qui hanc ab illis contumeliam acceperant, instarent, necessitate adducti, in magna rursum ecclesia episcoporum (quorum numerus erat plusquam ducentorum) consessu instituto, intra biduum semel, iterum, ac tertia quoque citatione ipsum Ioannem, & qui cum eo erant, ad Concilium vocauimus, vt illos, quos contumelia affecerant, reuincerent, & causas, ob quas depositionis chartam composuissent, in medium afferrent: verum illi venire non sunt ausi. Oportebat autem, si quidem prædictos sanctos viros vt hæresis reos vere potuisset conuincere, ipsum venire, necnon crimen, quod assumens tamquam validum & certum, temerariam contra illos sententiam tulerat, verum esse palam ostendere. At praua conscientia præpeditus minime comparuit. Quod autem moliebatur, hoc erat. Putabat, si absurda illa, ac in primis illegitima contumelia irrita fieret, fore, vt simul iusta quoque sanctæ Synodi sententia contra hæreticum Nestorium lata euerteretur. Indignitate itaque rei merito commoti, eiusmodi in illum & in alios sententiam legitime proferre deliberauimus, cuiusmodi ipse tulerat illegitime contra eos, qui de nullo crimine condemnati fuerant. Verum, quo illius temeritatem longanimitate vinceremus, etiamsi illam iustissime legitimeque subiuisset, pietatis tuæ iudicio hoc reseruauimus: interim illos excommunicationi subiicientes, omnique sacerdotali potestate exuentes, ita vt nullum suis sententiis lædere queant. Quomodo enim necessarium non erat, vt

παρ' ἡμῶν. ἐνισταμένων τοίνυν τῶν τὴν ὕβριν ὑπομεινάντων τὴν παρ' ἐκείνων, πάλιν ἡμεῖς ἀναγκαίως συνεδρεύσαντες ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὑπὲρ τοῦ διακοσίους ἐπισκόπους ὄντες, μιᾷ, καὶ δευτέρᾳ, καὶ τρίτῃ κλήσει, ἐν ἡμέραις δυσὶ κεκλήκαμεν αὐτόν τε τὸν Ἰωάννην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ εἰς τὸ συνέδριον, ὥστε διελέγξαι τοῦ ὑβρισμένους, καὶ ἀπολογήσασθαι, καὶ τὰς αἰτίας εἰπεῖν, ἐφ' αἷς τὸ τῆς καθαιρέσεως συνέθηκαν χαρτίον· καὶ οὐκ ἐθάρσησαν ἐλθεῖν. ἔδει δὲ αὐτὸν, εἴπερ ἀληθῶς ἐλέγχειν ἠδύνατο τοὺς μνημονευθέντας ὁσίους ἄνδρας, ὡς αἱρετικοὺς ὄντας, καὶ ὑπαντῆσαι, καὶ δεῖξαι τοῦτο ἀληθὲς ὄν, ὃ καὶ λαβὼν ὡς ἰσχυρὸν καὶ ἀναμφίβολον ἔγκλημα, τὴν προπετῆ ψῆφον κατ' αὐτῶν ἐξηνέγκατο. ἀλλ' ὑπὸ σαθροῦ συνειδότος οὐχ ὑπήντησε. τὸ δὲ κατασκευαζόμενον ἐκεῖνο ἦν. ᾠήθη γὰρ, ὅτι τῆς ἀτόπου ταύτης καὶ ἐκνομωτάτου ὕβρεως λυομένης, συναναστραπήσεται καὶ ἡ δικαία ψῆφος τῆς συνόδου ἡ ἐξενεχθεῖσα κατὰ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου. ἀγανακτήσαντες τοίνυν εἰκότως, ἐβουλευσάμεθα μὲν * τὸ ἴσην κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ψῆφον ἐξενεγκεῖν * ἐννόμως, ἢν αὐτὸς παρανόμως κατὰ τῶν ἐπ' οὐδενὶ κατεγνωσμένων ἔθετο· ὑπὲρ δὲ τοῦ τὴν ἐκείνου προπέτειαν μακροθυμίᾳ νικῆσαι, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα δικαίως ἂν ἔπαθεν αὐτὸ, καὶ ἐννόμως, τετηρήκαμεν τῇ κρίσει τῆς σῆς θεοσεβείας καὶ τοῦτο· τέως αὐτοῦ ἀκοινωνήτους ποιήσαντες, καὶ περιελόντες αὐτῶν πᾶσαν ἐξουσίαν ἱερατικὴν, ὥστε * μὴ δύνασθαι βλάπτειν δι' οἰκείων ἀποφάσεων. τοῦ γὰρ οὕτως ἀγρίως καὶ ἀπηνῶς καὶ

Anno Christi 431.

* τὴν

* ἐμοῦ

* μὴ δύνασθαι δύνασθαι

ANNO CHRISTI 431.

ἀκανονίστως χωρεῖν εἰωθότας ἐπὶ τὰ ὅπου δύνα κ) παῤῥήλεπα τὴν πεπραγμένων, πῶς ἐπὶ ἰδίῳ δυλκαῖον κ) ἐπ ἐκόντας ἀφελέσθαι τῆς τ δυνάσθαι βλάπτειν ἐξουσίας;

illos qui tanta insolentia & feritate, Canonumque contemptu res adeo absurdas, & atrocissimas aggredi consueuerunt, vel inuitos nocendi potestate priuaremus?

Τοῖς μὲν οὖν ἀδελφοῖς ἡμῶν κ) συλλειτουργοῖς, Κυρίλλῳ τε τῷ ἐπισκόπῳ, & Μέμνονι, τοῖς παρ' αὐτῶν ὑπομείνασιν ὕβρεις, κ) κοινωνικοὶ πάντες ἐσμὲν, κ) μετ' ἐκείνων προπέτειαν συνελειτουργήσαμεν κ) συλλειτουργοῦμεν, κοινῇ πάντες τὰς συνάξεις ἐπιτελοῦντες· ἀκυρώσαντες ἐγγράφως τὰ ἐκείνων παίγνια, ἀνίσχυρά τε & ἀδρανῆ παντελῶς ἀποφήναντες. ὕβρεις γὰρ μόνη & ἕτερον οὐδὲν ἦν. ἄνδρες γὰρ τ ἀριθμὸν τριάκοντα, κ) ὧν μὲν αἱρέσεως πίλῳ κατεσημένοι, ἢ ὧν ἀπόλιδες & ἐκβεβλημένοι, ποῖον ἔχοισι συνόδου πρόσωπον; ἢ ποίαν ἰσχὺν κ) συνόδου συγκροτηθείσης ἐξ ἁπάσης τ ὑπ' ἥλιον συνῆλθον γὰρ ἡμῖν & ἡ παρὰ τ ὁσιότητος τ σῆς ἀπεσταλμένοι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, Ἀρκάδιος, κ) Προέκτος, & σὺν αὐτοῖς ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Φίλιππος, τὴν σὴν ἡμῖν ἀφροισίαν δι' ἑαυτῶν χαριζόμενοι, κ) τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τὸν τόπον ἀναπληροῦντες. ἀγανακτησάτω οὖν συνῳδὸς πρὸς τοῖς γεγυμνασμένοις ἡ σὴ ὁσιότης. εἰ γὰρ δοθείη τοῖς ἐθέλουσιν ἄδικα κ) τοῖς μείζοσιν ὑβρίζειν ἐξόντως, κ) καθ' ὧν ἐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν, ἀφανόμοις οὕτω & ἀκανονίστοις ἐκφέρειν ψήφοις, μᾶλλον δ', ὕβρεις & τοῖς ὑπὲρ τ εὐσεβείας τοσούτοις ἄθλοις ὑπομεμενηκόσιν, ὧν ἕνεκεν & νῦν ἡ εὐσέβεια διὰ τ εὐχῶν τ σῆς ὁσιότητος ἀνείληφεν, οἰκήσει πρὸς ἐσχάτην ἀταξίαν

Fratribus itaque nostris & comministris, Cyrillo episcopo, & Memnoni, quos contumelia affecerunt, communicamus omnes, & post temerariam illorum sententiam vna cum ipsis sacris operati sumus, & operamur, communiter vniuersi synaxes celebrantes; ludicris illorum scripto abrogatis, inualidisque ac prorsus infirmis pronuntiatis. nihil enim aliud erant, quam mera contumelia. Etenim viri numero triginta, quorum alii hæreseos macula sunt notati; alii extorres & electi, qualem synodi faciem, aut qualem vim haberent contra Synodum ex vniuerso, qui sub cælo est, orbe collectam? Fuerunt enim in consessu nostro & illi quoque, qui a sanctitate tua missi sunt, piissimi episcopi Arcadius & Proiectus, & cum ipsis reuerendissimus presbyter Philippus, qui sua præsentia tuam nobis exhibuerunt, apostolicæque sedis locum supplerunt. Conuenientem proinde sanctitas tua propter ea quæ acta sunt, indignationem concipiat. Nam si quibuslibet potestas fiat maioribus sedibus contumeliam inferendi, & in illos, in quos nihil iuris habent, sententias pronuntiandi vsque adeo iniquas, & a Canonibus discrepantes, vel potius contumelias, etiam in eos qui tanta pro pietate certamina sustinuerunt, & per quos nunc quoque, adiumento precum sanctitatis tuæ, pietas splendorem recepit; in extremam confusionem

res ecclesiasticæ dilabentur. Si vero, qui talia sunt ausi, competenti modo in ordinem redacti fuerint, sedabitur omnis tumultus, debitaque Canonibus reuerentia ab omnibus conseruabitur. Porro autem perlectis in sancta Synodo commentariis actorum in depositione impiorum Pelagianorum, & Celestianorum, Celestii, Pelagii, Iuliani, Persidii, Flori, Marcellini, Orentii, & eadem cum illis sentientium, quæ a pietate tua de ipsis decreta & constituta sunt, iudicauimus & nos ea solida firmaque permanere debere, & idem omnes tecum statuimus, eos pro depositis habentes. Vt autem omnia quæ gesta sunt, clare cognoscas, etiam commentarios misimus, & Synodi subscriptiones. Valere te, & nostri memorem esse, oramus Dominum, dilecte & desideratissime.

τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα. σωφρονισθέντων δὲ καθ' ὃν προσήκει τρόπον τῶν τοιαῦτα τετολμηκότων, ἀργήσει πᾶς θόρυβος, καὶ ἡ πρέπουσα τοῖς κανόσιν αἰδὼς παρὰ πάντων σωθήσεται. ἀναγνωσθέντων δὲ ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῶν ὑπομνημάτων τῶν πεπραγμένων ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τῶν ἀνοσίων Πελαγιανῶν, καὶ Κελεστιανῶν, Κελεστίου, Πελαγίου, Ιουλιανοῦ, Περσιδίου, Φλώρου, Μαρκελλίνου, Ορεντίου, καὶ τῶν τὰ αὐτὰ τούτοις φρονούντων, ἐδικαιώσαμεν καὶ ἡμεῖς ἰσχυρὰ καὶ βέβαια μένειν τὰ ἐπ' αὐτοῖς ὡρισμένα παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας· καὶ σύμψηφοι πάντες ἐσμὲν, καθῃρημένους ἔχοντες αὐτούς. ὑπὲρ δὲ ἀκριβοῦς εὐμαθίας ἁπάντων τῶν πεπραγμένων, ἀπεστείλαμεν καὶ τὰ ὑπομνήματα, καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῆς συνόδου. ἐρρῶσθαί σε, καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῷ κυρίῳ εὐχόμεθα, ἀγαπητὲ καὶ ποθεινότατε.

ANNO CHRISTI 431.

Cyrilli archiepiscopi Alexandrini in Ioannem episcopum Antiochenum schismaticum homilia Ephesi habita.

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας κατὰ Ιωάννου τοῦ Αντιοχείας ἀποσχίσαντος.

QVÆ dilectionis in Christum vis sit, a diuina scriptura edocti sumus: nihilominus autem & ipse Saluator edocuit, dicens: *Qui me diligit, me sequatur; & vbi sum ego, illic & minister meus erit.* Oportet enim nos cum illo semper esse, & amare sequi Saluatorem omnium nostrum Iesum Christum; nulloque modo ab eo separari. Hoc autem seruabimus, si quæ illius sunt, voluerimus. Hoc impleuit illustris iste & magnus sacerdotum chorus; de quibus valde merito dixerit quispiã,

Ioan. 12. v. 26.

ΤΗΣ εἰς *θεὸν ἀγάπης τὴν δύναμιν παρὰ τῆς θείας δεδιδάγμεθα γραφῆς· οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ὁ σωτὴρ ἐδίδαξε, λέγων· ὁ ἐμὲ ἀγαπῶν, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔστω. δεῖ γὰρ ἡμᾶς ἀεὶ συνεῖναι, καὶ φιλεῖν ἀκολουθεῖν τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῷ, καὶ κατὰ μηδένα τρόπον αὐτοῦ χωρίζεσθαι· καὶ οὗτο *τηρήσωμεν διὰ *τοῦ βουλεύεσθαι τὰ αὐτοῦ. οὗτο πεπλήρωκεν ὁ λαμπρὸς οὗτος καὶ μέγας τῶν ἱερέων χορός. περὶ ὧν ἂν λέγοιτο σφόδρα δικαίως,

*Χριστὸν

*ἔστως, τηρήσωμεν

*τὸ βούλεσθαι

ANNO CHRISTI 431.

τὸ διὰ τῆς τοῦ Προφήτου φωνῆς· ἐκεῖ ἔλαφοι σωλώτησαν, καὶ εἶδον τὰ πρόσωπα ἀλλήλων· ἀριθμῷ παρῆλθον, καὶ μία αὐτῶν ἐκ ἀπώλετο· ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἐκ ἐζήτησεν, ὅτι κύριος ἐνετείλατο αὐταῖς, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν συνήγαγεν αὐτάς. οὐ γὰρ κοινοῦ τινος ἕνεκα πράγματος, ἢ σπουδαίου τυχὸν, ἢ τῶν νοητῶν ἐλάφων γέγονεν αὐτάδε συνδρομή· ἀλλ' ὅπου, καθάπερ ἐν κήπῳ καλῷ καὶ βλανθεστάτῳ, φησὶ δὴ τῇ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐκκλησίᾳ, δράκων καὶ παγκάλεπος ὤφθη δράκων, οὐ μίαν ἔχων ἀλλὰ πολλὰς ἐν ἑνὶ σώματι κεφαλὰς, χρησιμωτάτη καὶ * ἀναγκαία γέγονεν ἡ τῶν νοητῶν ἐλάφων ἄθροισίς τε καὶ παρουσία, ἵνα τῆς τῶν ἰοβόλων σκαιότητος τὸ δεισολικὸν ἀπαλλάξῃ χωρίον. ἐκοῦν τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα συνήγαγεν αὐτάς, καὶ ὁ κύριος ἐνετείλατο αὐταῖς. τί δ' ἐνετείλατο; ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσω. ἐκοῦν, πρὸς σὲ γὰρ μοι νῦν ὁ λόγος ὑψηλὸν καὶ πάντων ἄροντα τὸν ὀφρῦν, ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ἥκοντα κλιμάτων· εἰ πάντες ἐσμὲν * ὑπουργοὶ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ πεπιστεύμεθα τὸν διακονίαν τῶν ἀγίων κηρυγμάτων, διὰ τί μὴ πάντες * ἐσμὲν ὑπουργοὶ μετ' αὐτῶν τῷ βούλεσθαι φρονεῖν τὰ αὐτά; ἐπῆρεν, ὡς ὁρᾷς, ὁ πολυκέφαλος δράκων τὸν αὐχένα καὶ βέβηλον κεφαλὴν, τοῖς τῆς ἐκκλησίας τέκνοις τῆς ἰδίας ἀνοσιότητος ἰὸν ἐπιπτύων. ἔρχομαι κατ' αὐτὸν τὸν τοῦ πνεύματος ὁπλισάμενος μάχαιραν· μάχομαι διὰ Χριστὸν τῷ θείῳ. διὰ τί μὴ συγκάμνεις καλῶς * ποιεῖν ἐθέλοντι; διὰ τί μὴ συμπαρέσπευκας καὶ αὐτός; βάλλεσθω πρὸ πάντων

quod prophetæ voce proditum extat: *Illic ceruæ obuiauerunt sibi, & viderunt alternos vultus: numero transierunt & vna ipsarum non periit: altera alteram non quæsiuit; quia Dominus mandauit eis, & spiritus illius congregauit eas.* Neque enim causa vulgaris cuiuspiam rei, vel fortasse terrenæ, hic spiritalium ceruarum concursus contigit: sed quoniam perinde ac in pulcro florentissimoque horto, in ecclesia inquam Saluatoris nostri, sæuus immanisque draco apparuit, non vnum, sed multa habens in vno corpore capita; saluberrima ac necessaria instituta est hæc spiritalium ceruarum congregatio & præsentia, vt agrum Dominicum a virulentarum bestiarum feritate liberet. Spiritus itaque Dei congregauit eas, & Dominus mandauit eis. Quid autem mandauit? *Vbi sum ego, illic & minister meus sit.* Quãobrem (ad te enim mea nunc se conuertit oratio, qui ex orientalibus regionibus veniens, sublime aduersus omnes supercilium erigis) si omnes ministri sumus Christi Saluatoris omnium nostrum; si prædicationum illius ministerium nobis concreditum est, cur non omnes cum illo ministri sumus, ea sentire volentes quæ ipsius sunt? Erexit, vt cernis, draco multiceps profanum sceleſtumque caput, impietatis suæ venenum expuens in ecclesiæ filios: occurro illi, gladium spiritus euaginans: propter Christum aduersus bestiam depugno. Cur cum eo qui honeste laborare vult, non collaboras? cur non & ipse simul assistis? Feriatur cõmuni omnium

Isai. 34. v. 15.

Apoc. 12.

Ioan. 12.

* ἀναγκαιοτάτη

* λειτουργοὶ τῷ παντὸς ἡμῶν σωτῆρος

* ἐσμὲν μετ' αὐτοῦ τῷ βούλεσθαι

* ποιεῖν

manu. Commune certamen hoc reputemus, vt etiam simul vincentes Saluatori gratias agamus, dicentes: *Tu humiliasti sicut vulneratum, superbum; Tu confregisti capita draconis.* Sed nos quidem Saluatoris sacerdotes veri, mysteriorumque illius dispensatores, eos infestissimorum hostium loco ducimus, qui contra illius gloriam obloquuntur: tu vero non ita. Vnde? Nam te candide non accedere, res ipsæ coarguunt. Vides nos, veluti in bello, puluere aspersos, e pugna adhuc stillare sudorem, animositate spiritali & consolatione opus habere; imo vero iam victores: tu vero interim, qui in fratrum numerum relatus es, Christumque dominum tuum fateris, cum arma vna nobiscum induere deberes, aduersus veritatis dogmata arma moues? O rem inopinabilem! Pugnam non attigisti; certantibus non adfuisti; belli tempus tarditate aduentus tui declinasti; e longinquo viriliter decertantes spectasti: vidisti hostem prostratum; linguam blasphemam repressam, ac punitam; postea indoluisti; dic, quæso, quam ob causam? Ob id, quod Christus vicit? quod aduersarios debellauit? quod os loquentis magna obmutuit? quod cessauerit morbus, qui inter ecclesiæ filios grassabatur? Sed satius fuerat, viriliter agere nobiscum; illudque Dauidis voce prolatum dicere: *Nonne qui oderunt te, Domine, oderam; & super inimicos tuos tabescebam? Perfecto odio oderam illos, inimici facti sunt mihi.* &c. Verum tu horum nullam penitus rationem duxisti:

Ps. 88. v. 11.
Ps. 73. v. 34.
Ps. 138. v. 21

χειρί· κοινὸν ἡγησώμεθα τὸν ἀγῶνα, ἵνα καὶ ὁμοῦ νικήσαντες ἀναφέρωμεν τὰς εὐχαριστίας τῷ σωτῆρι, λέγοντες· σὺ ἐταπείνωσας ὡς τραυματίαν ὑπερήφανον· σὺ συνέθλασας τὰς κεφαλὰς τῶν δράκοντος. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν οἱ γνήσιοι τοῦ σωτῆρος ἱερουργοὶ, οἱ τοῦ αὐτοῦ μυστηρίων οἰκονόμοι, πολεμιωτάτους ἡγούμεθα τοὺς καταφλυαροῦντας τῆς δόξης αὐτοῦ. σὺ δὲ οὐχ οὕτω· πόθεν; ὅτι γὰρ οὐ προσέρχῃ γνησίως, αὐτά σε διελέγχει τὰ πράγματα. ὁρᾷς ἡμᾶς ὡς ἐν πολέμῳ κεκονιαμένους, ἔτι καταστάζοντας τὴν ἐκ τῆς μάχης ἱδρῶτα, εὐψυχίας πνευματικῆς καὶ παρακλήσεως δεομένους, μᾶλλον δὲ ἤδη νενικηκότας· σὺ δὲ ὁ τεταγμένος εἰς ἀδελφοὺς, ὁ Χριστὸν δεσπότην ἐπιγραφόμενος, ὁ συνοπλιτεύειν ὀφείλων, κατὰ τοῦ τῆς ἀληθείας δογμάτων τὰ ὅπλα κινεῖς; ὢ παραδόξου πράγματος. οὐχ ἥψω τῆς μάχης, οὐ συνήθλησας τοῖς ἠθληκόσιν· ἔφυγες τὴν τοῦ πολέμου καιρὸν τῷ τῆς * ἐλεύσεως βράδει. εἱστήκεις μακρόθεν, θεωρῶν τοὺς ἀνδριζομένους. εἶδες πεπτωκότα τὴν ἐχθρὸν, ἀτονήσασαν καὶ κεκολασμένην τὴν δύσφημον γλῶτταν, εἶτα ἐλυπήθης· εἰπέ μοι διὰ ποίαν αἰτίαν; ὅτι νενίκηκεν ὁ Χριστός; ὅτι κεκράτηκε τῶν ἀνθεστηκότων; ὅτι σεσίγηκε στόμα λαλοῦντος μεγάλα; ὅτι πέπαυται νόσος τοῖς τῆς ἐκκλησίας ἐγκατασκήπτουσα τέκνοις; ἀλλ' ἦν ἄμεινον ἀνδρίζεσθαι μεθ' ἡμῶν, καὶ μὴν κἀκεῖνο λέγειν τὸ διὰ φωνῆς τοῦ Δαυίδ· οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, κύριε, ἐμίσησα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς σου ἐξετηκόμην; τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτοὺς, εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι, καὶ τὰ ἑξῆς. ἀλλ' οὐδεὶς μὲν ὅλως παρὰ σοὶ τῶν τοιούτων ὁ λόγος· ἐκ δὲ

Anno Christi 431.

* ἀφίξεως

ANNO CHRISTI 431.

ἐκ ὧν τῶν ἐναντίων καταπέλτας σὺ νενικηκότας, καὶ τοῖς ἀπὸ φθόνου βέλεσι ἐξωώσκειν ἐπιχειρεῖς, οἷς ἔδει μᾶλλον θαυμάζειν παρὰ θεοῦ. ἀλλὰ κἂν αὐτὸς προσέρχῃ σκληρῶς, ἐρεῖν δεδιότες λέγομεν· βέλη νηπίων ἐγλυκάνθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν, καὶ ἐξησθένησαν ἐπ' αὐτοῖς αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. κἂν ὅπλοις τοῖς ἔξωθεν σαυτὸν περιφέρῃ καταστρατεύειν ἐπιχειρῇς τῆς σωτηρίας κυρίᾳ, ἀλλ' ἡμῖν τὰ ὅπλα ἐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ, καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων. γυναικοτέροις εὑρέσθαι τοῖς παρὰ σοὶ τοῦ Χριστοῦ στρατιώταις. ἔχουσι τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, τὸ τῆς εὐδοκίας ὅπλον, τουτέστι Χριστόν· ἔχουσι θώρακα τὸν δικαιοσύνην, τὴν δὲ τοῦ Χριστοῦ περικεφαλαίαν, τὴν μάχαιραν δὲ πνεύματος. ὥστε κἂν ἐπιχειρήσῃς θρασεῖ καὶ θυμῷ, καὶ πολλὴν ἔχων τὴν ὑπερηφάνειαν, καὶ κατὰ τὸν ἀλαζόνα Γολιὰθ βαρβαρικαῖς ὀφρυώσεσι καὶ ἀμαθίαις καθ' ἡμῶν ἐξοκόμβους, ἀλλὰ νικήσει Χριστός· νικήσει δὲ διὰ τῶν ἰδίων ὑπασπιστῶν. πῶς ἐνίκησεν ὁ Δαυίδ; πέντε λίθους ἔχων ἐν τῇ καδδίῳ· λεῖοι δὲ ἦσαν οἱ λίθοι· καὶ ἔστηλωθεῖς εἰς τύπον Χριστοῦ. ποῖον γάρ ἐστι τὸ τοῦ Χριστοῦ καδδίον; ἡ ἐπὶ γῆς ἐκκλησία, πολλοὺς ἔχουσα λίθους λιμένας καὶ ἐκλεκτούς· περὶ ὧν καὶ προφήτης φησί· λίθοι λίμνοι καὶ ἅλιοι κυλίονται ἐπὶ τῆς γῆς. διὰ τούτων τῶν ἁγίων λίθων πρίεται Χριστός. λεῖοι δὲ ἦσαν οἱ λίθοι, ὡς ἔφην· ἡ δὲ τῶν λίθων λειότης τὸ ἄληπτον ὑπαινίσσεται· ἄληπτον γάρ πως ἀεὶ τὸ λεῖον. ἀνεπίληπτος δὲ ἀεὶ τῶν ἁγίων ἡ πολιτεία. ἐκεῖνον νικήσει Χριστός· κἂν ἰσχύσῃς σαυτὸν σωθῆναι, καὶ οὕτω νενίκηκα. κἂν ἀδικήσῃς ἐκ παυηρίας, ἐστερῶσας

e contrario vero, eos qui vicerũt, iaculo petis, & illos inuidentiæ telis vulnerare conaris, quos potius admirari debueras. At quamuis ferociter nos impetas, nihil tamẽ exterriti dicimus: *Sagittæ paruulorum facta sunt plagæ eorum; & infirmatæ sunt contra eos linguæ eorum.* Licet externis armis te ipsum circummuniens, bellum aduersus Domini cœtum moliaris; *arma* tamen *nostra non sunt carnalia, sed potentia Deo,* vt scriptum est; potentia autem *ad munitionum destructionem.* Inuenies Christi milites multo illis, qui apud te sunt, generosiores. Habent fidei scutũ, bonæque voluntatis armaturam, hoc est Christum; habent iustitiæ thoracem, habent salutis galeam, spiritus gladium. Quare licet insurgas terribilis & audax, multoque cum fastu inuadas, & instar iactabundi Goliath barbaricis furoribus & insolentiis intumescas; vincet tamen Christus: vincet autem per suos milites. Quomodo vicit Dauid? Quinque lapides in pera habens. Erant autem lapides illi leues, idq; in typum Christi. Quę est enim Christi pera? Quę in terris est ecclesia, quæ multos pretiosos & selectos lapides cõtinet; de quibus propheta dicit: *Lapides pretiosi & sancti voluuntur in terra.* Per hos sanctos lapides superabit Christus. Erant autem lapides, vt dixi, leues: leuitas vero ista lapidum subindicat non posse capi. quod enim leue est, semper quodammodo apprehẽsionem fugit. Sanctorum autem conuersatio reprehensioni non est obnoxia. Vincet igitur Christus: & vt maxime vulnus infligere queas, adhuc ita vincet. Quod si per astutiam iniuriam feceris, nolens

*τῆς ἐπιφανείας
* σωτηρίου, ἢ, σωροῦ

*σφάλσαι, ἢ ὅτω νενίκηκα.

coronasti. Donatum est enim nobis a Christo, non solum vt in eum credamus, sed vt etiam pro illo patiamur. *Qui* enim *credit in illum, non iudicatur: qui vero non credit, iam iudicatus est.* Quoniam ipsum decet gloria, imperium, honor, & adoratio, nunc & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Ioan. 3. v. 18.

οὐχ ἑκών. ἡμῖν γὰρ ἐχαρίσθη τὸ * ὑπὲρ Χριστοῦ οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· ὁ γὰρ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ANNO CHRISTI 431.

* [illegible]

ACTIO SEXTA.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗ.

POST consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII. & Flauii Valentiniani III. semper Augustorum, XI. Kal. Augusti, qui dies secundum Ægyptios est XXVIII. Epiphi, Synodo in Ephesiorum metropoli congregata iuxta sanctionem Dei amantissimorum principum nostrorum, ac residentibus in episcopali æde Memnonis, religiosissimis episcopis Cyrillo Alexandriæ, qui & Cælestini quoque sacratissimi Romanorum ecclesiæ archiepiscopi locum obtinebat, & Arcadio episcopo & legato, & Philippo presbytero & legato, ceterisq; qui supra recensiti sunt secundum superiorem sessionem; Petrus presbyter Alexandriæ, & primicerius notariorum dixit: Sancta & magna vestra Synodus omnem habens prouidentiam rectæ apostolicæque fidei, & dogmatũ veritatis, prospiciens quoque disciplinæ & ordini ecclesiarum, definitionem protulit, quam præ manibus habentes, si placet sanctitati vestræ, legemus. Sancta Synodus dixit: Prolata definitio a sancto hoc & vniuersali Concilio legatur, & actorum monumentis inseratur.

ANNO CHRISTI 431.

Η ἐν Νικαίᾳ σύνοδος πίστιν ἐξέθετο ταύτην.

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ εἰς ἕνα θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός· θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί· δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθήμενον, καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκροὺς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. τοὺς δὲ λέγοντας· ἦν ποτὲ ὅτε οὐκ ἦν, καὶ, πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν, καὶ, ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ τρεπτὸν, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ πίστει πάντας συντίθεσθαι προσήκει· ἔχει γὰρ εὐσεβῶς, καὶ ἀποχρώντως εἰς ὠφέλειαν τῆς ὑπ' οὐρανόν.

. . . . . ,

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Nicæna Synodus hanc exposuit fidem.

CREDIMVS in vnum Deum, patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei, natum ex patre, hoc est, ex patris substantia, vnigenitum; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem patri; per quem omnia facta sunt & quæ in cælo, & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus, passus est: & resurrexit tertia die, & ascendit in cælos, & sedet in dextera patris: & venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Qui autem dicunt: Erat aliquando quando non erat, & antequam nasceretur non erat; & quod factus est ex non existentibus, aut ex alia substantia, vel essentia; aut qui filium Dei mutabilem, aut alterabilem esse affirmant; eos anathematizat sancta Dei catholica & apostolica ecclesia.

Huic sanctæ fidei omnes consentire conuenit. Continet enim pietatem, & quæ sufficiant ad totius orbis vtilitatem. Quoniam vero aliqui simulant quidem eam se confiteri, eique consentire, male autem interpretantur* sensuum virtutem, sicuti eis placet, & circumueniunt veritatem, existentes filii erroris & perditionis; opus fuit ex sanctis & orthodoxis patribus comparare testimonia, quæ satisfacere valeant, quemadmodũ intellexerint eam,

* eius vim & sensum,

& prædicare confisi sint: vt palam sit, quia omnes rectam & immaculatam habentes fidem, sic intelligunt, & interpretantur, & prædicant eam.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit: Præ manibus habemus codices sanctissimorum patrum & episcoporum, diuersorumque martyrum: selegimus autem ex eis pauca capitula, quæ, si placet, relegemus. Flauianus Philippensium episcopus dixit: Et hæc legantur, & gestis inserantur.

Et lecta sunt exempla sanctorum patrum, sicut in gestis damnationis Nestorii posita sunt. supra p. 496 & seqq.

ANNO CHRISTI 431.

Incipiunt acta pertinentia ad Charisii relationem, quando is accessit ad sanctam Synodum aduersus quartodecimanos.

Ἀρχὴ τῶν κατὰ Χαρίσιον τὸν πρεσβύτερον, ὅτε παρεγένετο τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit:

SANCTA hac reuerendissimorum episcoporum sanctarum vbique existentium ecclesiarum Synodo, qui iuxta piissimorum, Christique amantium imperatorum nostrorum Theodosii & Valentiniani decretum, ex toto pene orbe in Ephesiorum metropoli conuenerunt, sessionem celebrante, fidemque, quæ per Spiritum sanctum a trecentis decem & octo sanctis patribus Nicææ quondam congregatis exposita fuerat, vim suam obtinere, & firmam permanere debere decernente, ac cetera quæ ad hæc pertinent, determinante; presbyter quidam Charisius nomine, sanctæ

ΚΑΤΑ θεσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ, συναχθείσης ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἐξ ἁπάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς οἰκουμένης τὴν ἁγίαν ταύτης συνόδου τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τὰ ἁπανταχοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ συνεδρευούσης, ἐπιζούσης τε κρατεῖν καὶ βεβαίαν εἶναι τὴν πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῇ Νικαέων πόλει συναθροισθέντων, ὄντων τὸν ἀριθμὸν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τυπούσης τε τὰ περὶ τούτων καθ' ὃν ἐδει τρόπον, Χαρίσιός τις ὀνόματι, πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος γεγονὼς τῆς

ANNO CHRISTI 431.

Φιλαδελφέων πόλεως ἁγίας ἐκκλησίας, ἐδίδαξεν, ὅτι τινὲς τῶν ἀπὸ Λυδίας ὁρμωμένων αἱρετικῶν ἠθέλησαν τὴν μὲν ἑαυτῶν ἀφεῖναι πλάνην, ἐπιστρέψαι δὲ πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας φῶς, καὶ μυσταγωγηθῆναι τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὀρθά τε καὶ εὐσεβῆ δόγματα. εἶτα δέον αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν χειραγωγηθῆναι, μειζόνως ἠπάτηνται, καὶ οἷον ἐκ βόθρου πεπτώκασιν εἰς χείρονα βόθρον. ἐδίδαξε γὰρ, ὅτι Αντώνιος καὶ Ιάκωβος, πρεσβυτέρων ἔχοντες ὄνομα, κατῆλθον ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπιστολὰς ἔχοντες* παραθέσεως παρὰ Αναστασίου τινὸς, καὶ Φωτίου, συνόντων τοτηνικάδε τῷ αἱρετικῷ Νεστορίῳ, καὶ αὐτῶν δὲ πρεσβυτέρων ἐχόντων ὄνομα. καὶ δέον τήν τε εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν παράδοσιν τῆς πίστεως, ἣν ἐξέθεντο κατὰ καιροὺς οἱ πατέρες οἱ ἐν τῇ Νικαέων συνελθόντες, παραθεῖναι τοῖς ἐκ πλάνης ἐπιστρέφουσιν εἰς ἀλήθειαν, καὶ ἀπὸ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς ἔρχεσθαι ζητοῦσιν,* προσεκόμισαν ἔκθεσίν τινα δογμάτων ἀσεβῶν, ὡς ἐν τάξει συμβόλου συντεθειμένην, καὶ ταύτῃ καθυπογράφειν τοὺς ἀθλίους ἐκείνους παρεσκεύασαν, πάντα τρόπον ἀσεβείας νικῶντες ἐν τούτῳ. ὑπὲρ δὲ σαφηνείας ἀκριβοῦς τῶν εἰρημένων ἐντέτακται ὁ ἐπιδοθεὶς λίβελλος παρὰ τοῦ μνημονευθέντος πρεσβυτέρου Χαρισίου, καὶ ἡ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἔκθεσις κακοδοξίας, ἡ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, μετὰ ὑπογραφῆς τῶν ἠπατημένων.

*παρενθέσεως

*προσεκόμισαν

Philadelphiensium ecclesiæ œconomus significauit, hæreticos quosdam Lydios, errore, quo tenebantur, deserto, ad veritatis lumen redire, & in catholicæ ecclesiæ rectis ac piis dogmatibus institui voluisse: verum cum ad veritatem manu duci debuissent, in grauiorem errorem abductos, & velut ex fouea in foueam peiorem cecidisse. Exposuit enim, Antonium quemdam & Iacobum, presbyterorum nomen habentes, ex vrbe Constantinopolitana descendisse, literasque commendatitias cuiusdam Anastasii & Photii (qui & ipsi quoque presbyteri vocabantur, Nestorioque hæretico tunc temporis adhærebant,) secum detulisse. Cumque oportuisset, euangelicam, apostolicamque fidei traditionem, quam olim sancti patres apud Nicæam congregati exposuerunt, proponere his qui ex errore ad veritatem redire, & e tenebris ad lucem venire quærebant; quamdam impiorum dogmatum expositionem in symboli formam redactam obtrusisse, vtque huic subscriberent, miseros illos induxisse. Quæ sane res omnem impietatis modum superat. Ad exactam autem dictorum euidentiam, libellus a memorato Charisio presbytero exhibitus, impiæque illius ac prauæ opinionis, quæ est de vnigeniti Filii Dei incarnatione, expositio, vna cum illorum subscriptione, qui decepti fuerant, hic interseruntur.

Libelli exhibiti a Charisio presbytero.

Charisius presbiter, & Philadelphiæ œconomus, sanctissimæ & religiosissimæ œcumenicæ Synodo in Ephesiorum metropoli congregatæ.

OMNES qui recte sapiunt ita comparati sunt, vt honorem semper, & quam decet obseruantiam, spiritualibus maxime patribus & doctoribus deferre desiderent. Si vero illos, qui docere debent, talia de fide auditoribus insonare contingat, quæ omnium & aures & animos offendant; tunc sane ordinem commutari necesse est, & prauæ doctrinæ magistros a subiectis reprehendi. Quia ergo ex horum numero vnus est Nestorius, prauæ opinionis suæ fructum metens, ac pessime affectus erga fidem in Christum, quique dum ea quæ non conueniunt, frequenter inculcauit, vniuersum terrarum orbem perturbauit, adeo vt Christi amantes imperatores vestram sanctitatem in hunc locum conuocare coacti fuerint, quo sanæ fidei dogmata confirmaret; idque Dominus Deus pro sua clementia & benignitate exhibens, omnes vos patres sanctos eius rei causa hic congregauit: propterea sanctitatis vestræ pedibus aduolutus palam facio, non ipsum tantum (Nestorium,) sed & Anastasium & Photium presbyteros, ipsiusque impietatis socios, eamdem infidelitatem in aliis ciuitatibus disseminare studentes, Iacobo cuidam eadem, quæ ipsi, senti-

Οἱ ἐπιδοθέντες λίβελλοι παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου.

Τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ θεοφιλεστάτῃ συνόδῳ οἰκουμενικῇ, συνελθούσῃ ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει, παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου Φιλαδελφείας.

ΕΥΧΗ μὲν ἅπασι τοῖς εὖ φρονοῦσι, τιμὴν ἀεὶ καὶ πρέπουσαν αἰδῶ πνευματικοῖς μάλιστα πατράσι καὶ διδασκάλοις ἀπονέμειν· εἰ δέ που συμβῇ τοὺς διδάσκειν ὀφείλοντας τοιαῦτα τοῖς ὑπηκόοις ἐνηχεῖν περὶ τῆς πίστεως, οἷα τὰς ἁπάντων ἀκοὰς καὶ καρδίας καταβλάπτει, ἀνάγκη τὴν τάξιν ἀνταλλάττεσθαι, καὶ τοὺς κακῶς διδάσκειν ἑλομένους ὑπὸ τῶν ἡσσόνων διελέγχεσθαι. ἐπεὶ οὖν εἷς τούτων ὑπάρχει Νεστόριος, ὁ τῆς ἰδίας κακοδοξίας τοὺς καρποὺς δρεπόμενος, κάκιστα περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως διακείμενος, διδάξας τε πολλάκις ἃ μὴ προσῆκε, πᾶσαν ὁμοῦ τὴν ὑφ' ἥλιον διετάραξεν, ὡς καὶ τοὺς φιλοχρίστους βασιλέας ἀναγκασθῆναι θεσπίσαι, τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην ἐνταῦθα συνελθοῦσαν τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἐπικρατῆναι δόγματα· καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἰδίαν φιλανθρωπίαν ὁ δεσπότης παρασχὼν θεὸς, ἅπαντας ὑμᾶς ἁγίους πατέρας ἐνταῦθα συνήγαγε τοῦ προλεχθέντος ἕνεκεν· τούτου χάριν ἐγὼ τῇ ὑμετέρᾳ προσπίπτω ὁσιότητι, διδάσκων, ὡς οὐ μόνος αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτου συμμέτοχοι τῆς ἀσεβείας, Αναστάσιος, καὶ Φώτιος, οἱ πρεσβύτεροι τὴν αὐτὴν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι κακοπιστίαν διασπαρῆναι παρασκευάζοντες, Ιάκωβόν τινα, ὅμοια αὐτοῖς φρονοῦντα,

Anno Christi 431.

ANNO CHRISTI 431.

συνεκρότησαν καὶ συγκροτοῦσι μέχρι τῆς δεῦρο, τραπέζης καὶ παῤῥησίας αὐτῷ μεταδιδόντες· ὃν καὶ διὰ γραμμάτων ἤδη ὡς ὀρθόδοξον συνέστησαν τοῖς θεοσεβεστάτοις τῶν Λυδῶν ἐπισκόποις. τοιαῦτα δὲ τούτῳ τετόλμηται, ἃ τὴν ὑμετέραν πάντως ἁγιωσύνην μαθοῦσαν κινήσει πρὸς κανονικὴν κατ' αὐτοῦ τιμωρίαν, καὶ κατὰ τῶν αὐτὸν συγκροτούντων. τὴν γὰρ Φιλαδελφέων πόλιν τῆς Λυδίας καταλαβὼν, καί τινας τῶν ἁπλουστέρων ἀπατήσας, κληρικοὶ δὲ οὗτοι, τὴν τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων ἔκθεσιν τῆς πίστεως ἐξουθενήσας, ἑτέρᾳ τινὶ πίστεως ἐκθέσει, μᾶλλον δὲ ἀπιστίας, καθυπογράψαι παρεσκεύασε. καὶ δὴ τοῦτο πεποιήκασιν, ὡς ἁπλούστεροι καθυπογράψαντες· ὅτι δὴ ταύτῃ, * φησὶ, τῇ ὀρθοδόξῳ στοιχοῦμεν πίστει. ἥτις ἔκθεσις αἱρετικῆς βλασφημίας πεπληρωμένη, ἔχουσά τε τὰς τῶν ὑπ' αὐτοῦ συναρπαγέντων ὑπογραφὰς σώζεται· ἣν ἀξιῶ ἀναγνωσθῆναι ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος, πρὸς τὸ ἐννοηθῆναι τὴν ὑπ' αὐτῶν μελετηθεῖσαν τῆς ὀρθοδοξίας ἀνατροπήν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰ γράμματα τῶν προλεχθέντων, ἔνθα Ιακώβῳ μὲν τῷ αἱρετικῷ τοιαῦτα τολμήσαντι μαρτυροῦσιν ὀρθοδοξίαν, ἐμὲ δὲ, ὡς αἱρετικὸν, τῆς κοινωνίας, καὶ λειτουργίας ἐκώλυσαν, εὐσεβῶς φρονοῦντα, καθὼς ὑποτέτακται. τούτων γὰρ ἀναγνωσθέντων, μαθήσεται πάντως ἡ ὑμετέρα θεοφιλία τὰ κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα· ἅ τινα ὁ θεὸς διὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης εἰς τέλος καταργήσει.

* alii φημὶ, sed legendum φασὶ,

enti fauisse, & hucusque fauere, familiaritatis mensæque consortem illum adhibentes; quem etiam piissimis Lydiæ episcopis, veluti orthodoxum literis commendarunt. Hic autem talia perpetrare ausus est, qualia vestra sanctitas cum resciuerit, mouebitur haud dubie ad canonicam pœnam de eo, eiusque fautoribus sumendam. Nam posteaquam Philadelphiam Lydiæ ciuitatem venit, & quosdam e simplicioribus clericis fraude circumuenit, spreta fidei expositione per sanctos patres Nicææ edita, alteri cuidam fidei, aut perfidiæ potius, expositioni subscribere iussit. Et quidem hoc illi, vt simpliciores, fecerunt, subscribentes in hunc modum: Huic orthodoxæ fidei assentimur. Quæ quidem expositio hæretica blasphemia referta, illorumque qui ab ipso seducti sunt, subscriptionibus signata seruatur, & in vestræ sanctitatis præsentia recitari eam postulo; vt hinc perspicuum euadat, illos orthodoxæ fidei euersionem molitos esse. Quinetiam recitari postulo literas quibus Iacobum hæreticum, talis temeritatis auctorem, orthodoxum esse testantur: me vero, tamquam hæreticum, a communione ac sacrorum ministerio prohibuerunt; cum tamen pie sentiam, vt sequentia manifestabunt. Etenim his lectis, vestra erga Deum dilectio intelliget vtique, qualia aduersus orthodoxam fidem per audaciam ipsi machinati fuerint: quæ omnia Deus per vestram sanctitatem penitus abolebit.

Confessio fidei Charisii presbyteri.

Credo in vnum Deum, patrem omnipotentem, creatorem omnium, visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium eius vnigenitum; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; consubstantialem patri. Qui propter nos, & nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est, & ex sancta Virgine natus, & homo factus est: crucifixus pro nobis, mortuus est; resurrexit tertia die, ascendit in cælos, & iterum venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum veritatis, paracletum, Patri & Filio consubstantialem: & in sanctam catholicam ecclesiam: in mortuorum resurrectionem: in vitam æternam.

Ego Charisius libellos, sicut prænotatum est, obtuli, meaque manu subscripsi.

Exemplum expositionis Symboli deprauati.

QVI vel nunc primum in ecclesiasticorum dogmatum disciplina accurate instituuntur, vel ab hæretico quopiam errore ad veritatem transire volunt, eos doceri, & confiteri oportet, in vnum nos Deum, Patrem sempiternum credere: qui neque posterius cœpit esse; sed iam inde ab initio sempiternus Deus extitit: neque posterius euasit pater, quoniam semper & Deus & Pater fuit. Credimus etiam in vnum Dei Filium vnigenitum, ex patris substantia existentem, qui est

Ομολογία πίστεως Χαρισίου πρεσβυτέρου.

ANNO CHRISTI 431.

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, κτίστην ἁπάντων, ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν μονογενῆ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, τὸν δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, σαρκωθέντα, γεννηθέντα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἐνανθρωπήσαντα, σταυρωθέντα ὑπὲρ ἡμῶν, ἀποθανόντα, ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ παράκλητον, ὁμοούσιον πατρὶ καὶ υἱῷ· καὶ εἰς ἁγίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν· εἰς ἀνάστασιν νεκρῶν· εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Εγὼ Χαρίσιος δέδωκα τοὺς λιβέλλους, ὡς προγέγραπται, ὑπογράψας χειρὶ ἐμῇ.

Ισον τῆς ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου.

ΤΟΥΣ ἢ νῦν πρῶτον παιδευομένους τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων τὴν ἀκρίβειαν, ἢ ἔκ τινος αἱρετικῆς πλάνης μεθίστασθαι βουλομένους ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, διδάσκεσθαι * ὀφείλει, καὶ ὁμολογεῖν· ὅτι πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν, πατέρα ἀΐδιον, οὔθ' ὕστερον ἀρξάμενον τοῦ εἶναι, ἀλλ' ἄνωθεν ὄντα ἀΐδιον θεὸν, οὔτε μὴν ὕστερον γεγονότα πατέρα, ἐπειδήπερ ἀεὶ θεός τε ἦν καὶ πατήρ. πιστεύομεν δὲ καὶ εἰς ἕνα θεοῦ υἱὸν μονογενῆ, ἐκ τῆς οὐσίας ὄντα τῆς πατρῴας, ὄντως

* ὀφείλει

ANNO CHRISTI 431.

τως υἱὸν, καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας ὄντα, οὗπερ ἐστὶ καὶ πιστεύεται υἱός. καὶ εἰς τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ἐκ τῆς θεοῦ τυγχάνον οὐσίας, οὐχ υἱὸν, θεὸν δὲ ὄντα τῇ οὐσίᾳ, ὡς ἐκείνης ὂν τῆς οὐσίας, ἧς περ ἐστὶν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ, ἐξ οὗπερ κατ' οὐσίαν ἐστίν· * ἡμεῖς γὰρ, φησὶν, οὐ τὸ πνεῦμα * ἐλάβομεν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ θεοῦ· τῆς μὲν κτίσεως * ἀποχωρίσας ἁπάσης, θεῷ δὲ συνάψας, ἐξ οὗπερ κατ' οὐσίαν ἐστὶν ἰδιάζοντι λόγῳ παρὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν· ἢν οὐ κατ' οὐσίαν, ἀλλ' αἰτίᾳ δημιουργίας ἐκ θεοῦ * νομίζομεν εἶναι, καὶ οὔτε υἱὸν * νομίζομεν, οὔτε διὰ υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν εἰληφός. ὁμολογοῦμεν δὲ πατέρα τέλειον προσώπῳ, καὶ υἱὸν ὁμοίως, καὶ πνεῦμα δὲ ἅγιον ὡσαύτως· σωζομένου τοῦ λόγου τῆς εὐσεβείας ἡμῖν, τῷ πατέρα, καὶ υἱὸν, ὁμοίως καὶ πνεῦμα ἅγιον, μὴ τρεῖς τινας διαφόρους οὐσίας νομίζειν, ἀλλὰ μίαν τῇ ταυτότητι τῆς θεότητος γνωριζομένην. χρὴ δὲ καὶ περὶ τῆς οἰκονομίας, ἣν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἐν τῇ κατὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν οἰκονομίᾳ ὁ δεσπότης ἐξετέλεσε θεὸς, εἰδέναι, ὅτι ὁ δεσπότης θεὸς λόγος ἄνθρωπον εἴληφε τέλειον, ἐκ σπέρματος ὄντα Αβραὰμ, καὶ Δαυὶδ, κατὰ τὰ διαγόρευσιν τῶν θείων γραφῶν, τοῦτο ὄντα τὴν φύσιν, ὅπερ ἦσαν ἐκεῖνοι, ὧν περ ἐκ σπέρματος ἦν, ἄνθρωπον τέλειον τὴν φύσιν, ἐκ ψυχῆς τε νοερᾶς καὶ σαρκὸς συνεστῶτα ἀνθρωπίνης· ὃν ἄνθρωπον ὄντα καθ' ἡμᾶς τὴν φύσιν, πνεύματος ἁγίου δυνάμει ἐν τῇ τῆς παρθένου μήτρᾳ διαπλασθέντα, * γενόμενον * ὑπὸ γυναικὸς, καὶ γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα

* ὑμεῖς
* ἐλάβετε
* αὐτὸ χωρίσας
* νομίζοντες
* νομίζοντες
* γεγονέναι
* ὄν

vere Filius, & eiusdem substantiæ cum eo, cuius est, & esse creditur Filius. Et in Spiritum sanctum; qui cum sit ex Dei substantia, Filius non est, sed substantialiter Deus; vtpote eius substantiæ existens, cuius est Deus & Pater, ex quo quidem est secundum substantiam. *Nos enim*, inquit, *non spiritum mundi accepimus, sed spiritum qui ex Deo est:* separans illum ab vniuersa creatura, Deoq; coniungens, ex quo secundum substãtiam est peculiari ratione præ vniuersa creatura, quam non essentialiter, sed causalitate creationis ex Deo censemus esse. Sed nec Filium illum putamus, neque per Filium suam subsistentiam habentem. Confitemur autem patrem personaliter perfectum, pari modo Filium, & Spiritum sanctum similiter. Pietatis autem doctrinam integre retinemus, Patrem, & Filium, similiter & Spiritum sanctum, non tres aliquas diuersas existimantes substantias, sed vnam idemtitate deitatis agnoscendam. Quin de dispensatione quoque, quam salutis nostræ causa in Christi Domini incarnatione Dominus Deus perfecit, nosse oportet, Dominum Deum Verbum hominem secundum naturam perfectum, ex humana carne & anima rationali consistentem, ex Abrahæ & Dauid semine assumpsisse, vt diuinæ scripturæ testantur, hoc ipsum secundum naturam existens, quod erant illi, quorum e semine fuit. Quem secundum nostram naturam, nobisque similem hominem existentem, Spiritus sancti virtute in vtero Virginis formatum, factum ex muliere, factum sub lege, vt nos omnes filiorum adoptionem

1. Cor. 2. v. 12.
Matth. 1. Rom. 1.
Galat. 4.

iam olim prædestinatam receptu-
ros, a seruitutis lege redimeret,
inexplicabili quodam modo sibi
coniunxit; ac ipsum quidem hu-
mano more morti obiecit, ex
mortuis autem excitauit,& in cæ-
lum assumpsit, & ad dexteram
Ephes.1.v.21 Dei collocauit. Cum ergo super
omnem principatum, & potestatem, & dominationem, & virtutem, & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc sæculo, verum etiam in futuro, sit constitutus; ab vniuersa quoque creatura adoratur, tamquam inseparabilem habens cum diuina natura coniunctionem, cum respectu & ratione Dei omnis creatura adorationem ei tribuat. Neque
* inducimus: duos Filios, aut duos Dominos * dicimus: quandoquidem vnus tantum est per essentiam Filius, nempe Deus Verbum, Filius patris vnigenitus, cui coniunctus hic,& deitatis comparticeps, consors etiam est appellationis & honoris filii. Ac essentialiter quidem Dominus est Deus Verbum, cui hic copulatus particeps est honoris: ideoque nec duos filios, nec duos Dominos dicimus: quia cum manifeste sit per essentiam Dominus & Filius, is qui propter salutem nostram assumptus est, ipsi inseparabiliter coniunctus, Domini filiique nomine & honore cohonestatur, non ad eum modum, quo vnusquisque nostrum per se filius existit; vnde sane etiam, iuxta beatum Paulum, multi filii dicimur; sed solus eximium hoc habens propter societatem coniunctionemque cum Deo Verbo.ac filiationis & dominationis particeps, omnem quidem dualitatis filiorum atque dominorum cogitationem excludit:

Galat. 3.v. 26.& alibi.

πάντας ἡμᾶς ἐξαιρεθείσῃ τῆς τῦ νό- ANNO CHRISTI 431.
μου δουλείας, τῷ πρῤῥωθεν προ-
ωρισμένῳ υἱοθεσίαν ἀπολαβόντας,
ἀπορῥήτως σωθῆναι ἑαυτῷ· θανάτου
μὲν αὐτὸν κ̣ν̣ νόμον ἀνθρώπων πρ-
αξαθῶν* καταβυθίσας, ἐγείρας δὲ * καταβυθίσας,
ἐκ νεκρῶν, & ἀναγαγὼν εἰς οὐρανόν,
κ̣ καθίσας ἐκ δεξιῶν τῦ θεοῦ. ὅθεν δὴ
ὑπεραίρω πάσης ὑπαρχῆς ἀρχῆς, κ̣
ἐξουσίας, καὶ κυριότητος, & δυνά-
μεως, κ̣ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζο-
μένου οὐκ ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ μόνῳ,
ἀλλὰ & ἐν τῷ μέλλοντι, τ̣ πρὸς πά-
σης τῆς κτίσεως δέχεσθαι προσκύνησιν,
ὡς ἀχώριστον πρὸς τὴν θείαν φύσιν
ἔχων τὴν σωτήριαν, ἀναφορᾷ θεοῦ
καὶ ἐννοίᾳ πάσης αὐτῷ τῆς κτίσεως
τὴν προσκύνησιν ἀπονεμούσης. καὶ
οὔτε δύο παιδὰς υἱοὺς, οὔτε δύο κυ-
ρίους· ἐπεὶ εἷς * θεὸς κατ' οὐσίαν ὁ * υἱὸς
θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς υἱὸς τ̣ πατρός,
ὥσπερ οὗτος σεσημασμένος τε κ̣ μετέχων
θεότητος κοινωνεῖ τῆς υἱοῦ προσηγο-
ρίας τε & τιμῆς· κ̣ κύριος κατ' οὐσίαν
ὁ θεὸς λόγος, ᾧ σεσημασμένος ἧπερ κοι-
νωνεῖ τῆς ἡμῶν· & διὰ τῦτο οὔτε δύο
παιδὰς υἱοὺς, οὔτε δύο κυρίους· ἐπεὶ
* εἷς τῦ κατ' οὐσίαν ὄντος κυρίου τε * λέγει
καὶ υἱοῦ, ἀχώριστον * ἔχει πρὸς αὐ- * ἔχων
τ̣ σωτηρίαν ὁ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας λη-
φθεὶς σωτηρίας σωναφέρεται τῇ
τε ὀνομασίᾳ καὶ τῇ τιμῇ τ̣ τε υἱοῦ &
τῦ κυρίου, οὐχ ὥσπερ ἡμῶν ἕκαστος
καθ' ἑαυτὸν ὑπαρχων υἱός· ὅθεν δὴ &
πολλοὶ υἱοὶ κ̣ν̣ μακάριον λεγό-
μεθα Γραῦλον· ἀλλὰ μόνῳ ἀξιαίρε-
τον ἔχων τῦτο ἐν τῇ πρὸς θεὸν λό-
γον σωναφείᾳ· τῆς τε υἱότητος & κυ-
ριότητος μετέχων, διαιρεῖ μὲν πᾶ-
σαν ἔννοιαν δυάδος υἱῶν τε & κυρίων,

ANNO CHRISTI 431.

παρέχει δὲ ἡμῖν ἐν τῇ πρὸς ⲛ̅ θεὸν λόγον συναφείᾳ πᾶσαν ἔχειν αὐτοῦ τὴν πίστιν, καὶ τὴν ἔννοιαν, καὶ τὴν θεωρίαν, ὑπὲρ ὧν δὴ καὶ τὴν προσκυνήσιν, * καὶ ἀναφορὰν θεοῦ, παρὰ πάσης δέχεται τῆς κτίσεως.

* ἴσως, κτ̅

Ενα τοίνυν ⲛ̅ * κύριόν φαμεν, καὶ κύριον Ιησοῦν Χριστὸν, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· προσοτούπως μὲν ⲛ̅ θεὸν λόγον νοοῦντες, ⲛ̅ κατ' οὐσίαν υἱὸν θεοῦ καὶ κύριον, συνεπινοοῦντες δὲ τὸ ληφθὲν, Ιησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ, ὃν ἔχρισεν ὁ θεὸς πνεύματι καὶ δυνάμει, ὡς ἐν τῇ πρὸς ⲛ̅ θεὸν λόγ ⲛ̅ συναφείᾳ υἱότητός τε μετέχοντα καὶ κυριότητος· ὃς καὶ δεύτερος Αδὰμ κτ̅ ⲛ̅ μακάριον καλεῖται Παῦλον, ὡς τῆς αὐτῆς μὲν φύσεως ὑπαρχων τῷ Αδάμ· ἀναδείξας δὲ ἡμῖν τὴν μέλλουσαν κατάστασιν· καὶ τοσαύτην ἔχων πρὸς ἐκεῖνον τὴν * ἀναφορὰν, ὅσηπερ ἂν γένοιτο τοῦ τὰ ἀπόρρητα χορηγοῦντος ἐπὶ τῆς μελλούσης καταστάσεως ἀγαθὰ πρὸς ⲛ̅ τῶν παρόντων λυπηρῶν δεδωκότα τὴν ἀρχήν. ⲛ̅ ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ δεύτερος * Αδὰμ καλεῖται, ὡς τὴν δευτέραν κατάστασιν ἐκφήνας· ἐπειδήπερ τῆς μὲν προτέρας ἀρχὴ γέγονεν ὁ Αδὰμ, τῆς θνητῆς, καὶ παθητῆς, καὶ πολλῶν γεμούσης ὀδυνηρῶν, ἐν ᾧ δὴ καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν εἰλήφαμεν ὁμοίωσιν· τὴν δευτέραν δὲ ἀνέδειξεν ὁ δεσπότης Χριστὸς, ὃς ἐξ οὐρανῶν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος φανεὶς, ἅπαντας ἡμᾶς εἰς τὴν κοινωνίαν * ἄξων τὴν οἰκείαν· ὁ γὰρ πρῶτος, φησὶν, ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκὸς, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ, τουτέστιν, ἐκεῖθεν ἀναφαίνεσθαι μέλλων ἐπὶ

* ἴσως, υἱὸν

* ἴσως, διαφορὰν,

* ἄνθρωπος

* ἄξει

per illam vero cum Deo Verbo coniunctionem efficit, vt nos omnem fidem, omnemque cogitationem & contemplationem de illo habeamus: quare etiam adorationem, ob eam quæ in Deum refertur habitudinem, ab vniuersa creatura suscipit.

Vnum igitur Filium & Dominum Iesum Christum, per quem facta sunt omnia, esse dicimus; primo quidem ac præcipue Deum Verbum, qui secundum essentiam Dei Filius & Dominus est, mente concipientes; simul vero etiam quod assumptum est, hoc est, Iesum a Nazareth, animo cõplectentes, quem Deus spiritu & virtute inunxit, tamquam in coniunctione cum Deo Verbo filiationis & dominationis participem. Qui etiam, iuxta beati Pauli doctrinam, secundus Adam appellatur, vtpote eiusdem quidem existens cum Adam naturæ, demonstrans autem nobis statum futurum. Tantum autem inter hunc & illum discrimen intercedit, quantum inter eum qui futuræ vitæ ineffabilia bona subministrat; & alterum, qui præsentium calamitatum initium causamque dederit. Appellatus est itidem secundus Adam, tamquam is, qui secundum statum nobis ostenderit: siquidem status prioris mortalis, & passioni obnoxii, multisque miseriis referti, Adam auctor extitit, in quo etiam similitudinem ipsius hausimus: secundum vero statum Christus Dominus demonstrauit; qui olim, cum de cælo apparuerit, omnes nos in suum adducet consortium. *Primus* enim *homo*, inquit, *de terra terrenus, secundus homo Dominus de cælo*, hoc est, inde apparitur us,

Act. 10. v. 38.

1. Cor. 15.

Ibid. v. 47.

vt omnes ad ſui ipſius imitationem perducat. Vnde addit: *Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes.* &: *Sicut portauimus imaginem terreni, portemus etiam imaginem cæleſtis.* Itaque in hoc ipſo qui apparet, & ab omnibus qui iudicandi ſunt palam cernetur, diuina natura occulte latitans iudicium exercebit. *Nam tempora quidem ignorantiæ noſtræ deſpiciens Deus, nunc annuntiat hominibus, vt omnes vbique pœnitentiam agant; eo quod ſtatuit diem, in quo iudicaturus eſt orbem in iuſtitia, in viro, in quo ſtatuit, fidem præbens omnibus, ſuſcitans eum a mortuis.* Hæc eſt eccleſiaſticorum dogmatum doctrina: & omnis qui diuerſa ab his ſentit, anathema ſit. Omnis qui non accipit ſalutarem pœnitentiam, anathema ſit. Omnis qui ſacram paſchatis diem non celebrat iuxta ritum ſanctæ catholicæ eccleſiæ, anathema ſit.

Ibid. 48.

Actor. 17. v. 30.

Subſcriptio eorum qui decepti fuerant.

*Budius Iunici

*RVDIVS Iconici Philadelphius Quartodecimanus, cognoſcens veram orthodoxamque fidem, & rogans Theophanē ſanctiſſimum epiſcopum, ſanctiſſimæ catholicæque eccleſiæ me adiunxi; omnemque hæreſim, & præcipue Quartodecimanorum, in qua ante errabam, anathematizo; ac præſcriptæ orthodoxæ fidei expoſitioni aſſentior. Anathematizo etiam illos, qui ſanctum paſchatis diem aliter celebrant quam ſancta catholica & apoſtolica eccleſia: adiurans

τῷ πάντας εἰς μίμησιν ἄγειν ἑαυτοῦ. ὅθεν ἐπάγει· οἷος ὁ χοϊκὸς, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοὶ, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ, καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. ἐν τούτῳ δὴ φαινομένῳ τε καὶ παρὰ πάντων ὁρωμένῳ τῶν κρίνεσθαι μελλόντων, ἐν ἀφανεῖ τυγχάνουσα ποιήσεται τὴν κρίσιν ἡ θεία φύσις· τοὺς γὰρ χρόνους τῆς ἀγνοίας ἡμῶν ὑπεριδὼν ὁ θεὸς, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν· καθότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ, ᾧ ὥρισε, πίστιν παραχὼν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. αὕτη τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων ἡ διδασκαλία, καὶ πᾶς ὁ ἐναντία τούτοις φρονῶν ἀνάθεμα ἔστω. πᾶς ὁ μὴ δεχόμενος τὴν σωτήριον μετάνοιαν, ἀνάθεμα ἔστω. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα κατὰ τῶν τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας θεσμὸν, ἀνάθεμα ἔστω.

ANNO CHRISTI 431.

Υπογραφὴ τῶν ἠπατημένων.

*ΡΟΥΔΙΟΣ Ικονικοῦ Φιλαδελφεὺς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον *Θεοφάνην, προσῆλθον τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν· ἐξαιρέτως δὲ τὴν τοῦ τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν τὸ πρότερον ἐπλανώμην· καὶ συντίθεμαι τῇ προγεγραμμένῃ ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ· *ἐπομνύμενος

*Βούδιος Ιουνικοῦ

*Θεοφάνην

*ἐξομνύμενος

ANNO CHRISTI 431.

πλὴ ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τελάδα, καὶ τ̃ εὐσέβειαν καὶ νίκλω τ̃ν δεσποτ̃ν τ̃ οἰκουμένης, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίε Οὐαλεντινιανοῦ, τ̃ αἰωνίων Αὐγούστων. εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτὲ, ὑποκεῖσθαί με τῇ τ̃ νόμων αὐστηρίᾳ. καὶ ὑπέγραψα διὰ Ησυχίου Φλαυίου βουλευτοῦ, διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι.

Ησύχιος Κερδανεπὶς Φλαύιος βουλευτὴς, πεντεκαιδεκάπτης, ὀπηνοὺς τ̃ ἀληθ̃ πίστιν τ̃ ὀρθοδοξίας, καὶ παρακαλέσας προσῆλθον τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· & ἀναθεματίζω πᾶσ̃ αἵρεσιν, ἐξαιρέτως ὃ τ̃ τ̃ πεντεκαιδεκάπτων, καὶ συντίθεμαι τῇ προγεγραμμένῃ ἐκθέσι τ̃ς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τ̃ ἁγίαν ἡμέραν τ̃ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ· * ἐπομνύμενος τ̃ ἁγίαν τελάδα, & πλὴ εὐσέβειαν καὶ νίκλω τ̃ν φιλοχρίστων βασιλέων, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίε Οὐαλεντινιανοῦ, τ̃ν αἰωνίων Αὐγούστων. εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτὲ, ὑποκεῖσθαί με τῇ τ̃ν νόμων αὐστηρίᾳ. καὶ ὑπέγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.

*ἐξομνύμενος

Ρουφῖνος Φιλαδελφεὺς, πεντεκαιδεκάπτης, ὀπηνοὺς πλὴ ἀληθ̃ πίστιν τ̃ς ὀρθοδοξίας, παρεκάλεσα προσπεσὼν τῇ ἁγιωτάτῃ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως ὃ πλὴ τ̃ν πεντεκαιδεκάπτων· συντίθεμαι δὲ μ̃ παντὸς τ̃ οἴκου μου τῇ προγεγραμμένῃ ἐκθέσι τ̃ς ὀρθοδόξου πίστεως· ἀναθεματίζω καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας πλὴ ἁγίαν ἡμέραν τ̃ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ,

sanctam & consubstantialem trinitatem, & Flauii Theodosii, Flauiique Valentiniani, orbis terrarum dominorum, & semper Augustorum, pietatem ac victoriam. Si quid autem istorum vnquam violauero, legum austeritati subiaccebo. Prælectæ expositioni, quod literarum rudis essem, per Hesychium * Flauium senatorem subscripsi.

*Philadelphium

Hesychius Cerdanepii * Flauius senator, Quartodecimanus, vera orthodoxaque fide cognita, ad sanctissimam & catholicam ecclesiam supplex accessi: omnemque hæresim, & eam potissimum quæ est Quartodecimanorum, anathematizo. præscriptæque orthodoxæ fidei expositioni adstipulor. Eos præterea, qui sanctum paschatis diem iuxta sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ ritum non celebrant, anathematizo; per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani, Christianissimorum imperatorum, semper Augustorum, pietatem ac victoriam iurans. Quod si quid vnquam istorum violauero, legum seueritati subiacebo. Et manu mea subscripsi.

*Philadelphius

Rufinus Philadelphius, Quartodecimanus, vera & orthodoxa fide agnita, sanctissimæ catholicæ ecclesiæ suppliciter aduolutus, omnem hæresim, & eam præcipue quæ est Quartodecimanorum, detestor, & cum vniuersa domo mea præscriptæ orthodoxę fidei expositioni assentior. Illos quoque qui sanctum paschatis diem secus celebrant quam sancta & apostolica ecclesia, anathe-

matizo; per ſanctam & conſubſtantialem trinitatẽ, & per Chriſtianiſſimorum Flauii Theodoſii, & Flauii Valentiniani ſemper Auguſtorum, pietatem & victoriam iurans: ac ſi quid vnquam iſtorum præuaricatus fuero, me legum ſeueritati cũ tota mea domo ſubiectum fore. Et lectæ mihi huic fidei expoſitioni, vt quæ mihi placet, mea manu, meoque iudicio ac voluntate ſubſcripſi.

Eugenius Philadelphius, Quartodecimanus, cognoſcens cum omni domo mea veram & orthodoxam fidem, obſecrans ſanctiſſimum epiſcopum Theophanem, acceſſi ad ſanctiſſimam catholicam eccleſiam: & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant ſanctum diem paſchæ ſicut ſancta & catholica eccleſia celebrat. Conſentio vero cum omni domo mea præſcriptæ expoſitioni orthodoxæ fidei, iurans per ſanctam & conſubſtantialem trinitatem, & per pietatem & victoriam Chriſtianiſſimorum imperatorum, Flauii Theodoſii, & Flauii Valentiniani ſemper Auguſtorum. ſi vero aliquid eorum præuaricatus fuero quandoque, ſubiacere me cum omni domo mea legum ſeueritati. Et lectæ mihi expoſitioni, quæ & placuit, ſubſcripſi manu mea.

Fauſtinus laicus Philadelphius, Quartodecimanus, cognoſcens veram & orthodoxam fidem, obſecrans ſanctiſſimum epiſcopum Theophanem, acceſſi ad catholicam eccleſiam: & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero

*ἐπομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα, καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτὲ, ὑποκεῖσθαί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρίᾳ μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως, καὶ ἀρεσάσης μοι, ὑπέγραψα οἰκείᾳ μου χειρὶ, τῇ ἐμαυτοῦ γνώμῃ καὶ προαιρέσει.

Εὐγένιος Φιλαδελφεὺς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τὴν ἀληθῆ τῆς ὀρθοδοξίας πίστιν, παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνην, προσῆλθον τῇ ἁγιωτάτῃ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν· καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς καὶ ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ. συντίθεμαι δὲ μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τῇ προγεγραμμένῃ ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἐπομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα, καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτὲ, ὑποκεῖσθαι μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τῇ τῶν νόμων αὐστηρίᾳ· καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως, καὶ ἀρεσάσης μοι, οἰκείᾳ χειρὶ ὑπέγραψα.

Φαυστῖνος λαϊκὸς Φιλαδελφεὺς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνην, προσῆλθον τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν

ANNO CHRISTI 431.

*ἐπομνύμενος

ANNO CHRISTI 431.

τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν πρότερον ἐπλανώμην· καὶ συντίθεμαι τῇ προγεγραμμένῃ ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· ἀναθεματίζω καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ· ἐπομνύμενος τὴν ἁγίαν, καὶ ὁμοούσιον τριάδα, καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων. εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω, ὑποκεῖσθαί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρίᾳ. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως, προσελθὼν μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου, τῇ εὐσεβεῖ ταύτῃ πίστει ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

Δαλμάτιος καὶ Αλέξανδρος, χειρὶ χρησάμενοι παρὰ Εὐτροπίου υἱοῦ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπιγνόντες τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ παρακαλέσαντες τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Θεοφάνην, προσήλθομεν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἀναθεματίζοντες πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἐν ᾗ ἐπλανώμεθα· καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς καὶ οἱ ὀρθόδοξοι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἐκθέσεως, ἐξωμόσαμεν τὸν σεβάσμιον ὅρκον τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ τὴν νίκην καὶ σωτηρίαν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, μὴ παρασαλεῦσαί τι τῶν προγεγραμμένων, καὶ πιστεύσαντες μετὰ τῶν οἴκων ἡμῶν, ὑπεγράψαμεν.

Φλαυιανὸς Νυμφιδιανὸς Φιλαδελφεὺς, σχολαστικὸς, πᾶσι τοῖς δόγμασι καὶ τοῖς ἔθεσι, τοῖς οὖσι μὲν τῆς τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως, μὴ προσδεχομένοις δὲ παρὰ τῆς ὀρθοδόξου πί-

Quartodecimanorum, in qua prius erraueram: & consentio præscriptæ expositioni orthodoxæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant diem sanctum paschæ quemadmodum sancta & apostolica ecclesia celebrat; iurans per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per pietatem & victoriam Dominorum orbis terræ, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani semper Augustorum. si vero aliquid horum præuaricatus fuero, subiacere me legum seueritati. Et relecta mihi expositione, accedens cum omni domo mea huic piæ fidei subscripsi manu mea.

*Dalmatius & Alexander, manu vsi Eutropii filii Theodori reuerendissimi diaconi, agnoscentes orthodoxam fidem, & obsecrantes sanctissimum episcopum Theophanem, accessimus ad catholicam ecclesiam, anathematizantes omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua errauerамus; & eos qui non celebrāt diem paschæ quemadmodum orthodoxi. Et relecta nobis expositione, iurauimus venerabile iuramentum sanctæ trinitatis, & victoriam & salutem dominorum orbis terræ, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani semper Augustorum, non transgredi aliquid præscriptorum: & credentes cum domibus nostris subscripsimus.

* Damalius

Flauianus Nymphidianus Philadelphius, scholasticus, omnibus dogmatibus & consuetudinibus Quartodecimanorum hæreseos, quæ ab orthodoxa fide non

recipiuntur, abrenuntio, profitens communicare rectæ fidei in omnibus, & hanc suscipere.

Polychronius Tatiani, Flauius, Philadelphius senator, manu vsus Flauii Hesychii Cerdanepii, propterea quod tarde scribam, agnoscens orthodoxam fidem, & obsecrans reuerendissimum episcopum Theophanem, accessi catholicæ ecclesiæ, anathematizans omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua erraueram; & eos qui non celebrãt sanctum diem paschæ quemadmodum orthodoxi. Et lecta mihi hac expositione, iuraui venerabile iuramentum sanctæ trinitatis, ac victoriam & salutem dominorum orbis terræ, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani semper Augustorum, non transgredi aliquid præscriptorum: & credens cum omni domo mea, assentior omnibus supra scriptis.

Eustathius Marcelli Philadelphius, aurifex, Quartodecimanus, cognoscens orthodoxam fidem, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, accessi propria mea voluntate & proposito ad sanctam Dei ecclesiam catholicam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eorum qui non celebrant sanctum diem paschæ quemadmodum & orthodoxi: & iuraui per sanctam trinitatem, & per pietatem Christianissimorum imperatorum, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani semper Augustorum, si quid transgressus fuero ex præscriptis, reum me fore legum seueritatis. Et subscripsi manu mea.

ςεως ἀποτάσσομαι, ὁμολογῶν κοινωνεῖν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ἐν πᾶσι, καὶ ταύτην προσδέχεσθαι. ANNO CHRISTI 431.

Πολυχρόνιος* Τατιανὸς, Φλάυιος, χειρὶ χρησάμενος παρὰ Φλαυίου Ησυχίου Κερδανεπίου, Φιλαδελφεὺς βουλευτὴς, διὰ τὸ βραδέως με γράφειν, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ παρακαλέσας τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Θεοφάνην, προσῆλθον τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἀναθεματίσας πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἐν ᾗ ἐπλανώμην· καὶ οὐ μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης τῆς ἐκθέσεως, ἐπωμοσάμην τὸν σεβάσμιον ὅρκον τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ τὴν νίκην καὶ σωτηρίαν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, μὴ παρασαλεῦσαί τι τῶν προγεγραμμένων. καὶ πιστεύσας μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου, συμφωνῶ πάντα τὰ προγεγραμμένα.

*ἴσως, Τατιανοῦ,

Εὐστάθιος Μαρκέλλου Φιλαδελφεὺς, χρυσοχόος, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνην, προσῆλθον οἰκείᾳ μου τῇ γνώμῃ καὶ προαιρέσει τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, καὶ οὐ μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα, καθὼς καὶ οἱ ὀρθόδοξοι. καὶ ἐξωμοσάμην τὴν ἁγίαν τριάδα, καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑπεύθυνον εἶναί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρίᾳ, καὶ ὑπέγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.

Εὐτύ-

ANNO CHRISTI 431.

Εὐτύχ℞ διὰ Φιλαδέλφου ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ παρακαλέσας Ⓝ ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον οἰκείᾳ μου τῇ γνώμῃ καὶ προαιρέσει τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω μὲν πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς Ⓓ ὀρθόδοξοι· καὶ ὀμνύω τὴν ἁγίαν τριάδα, καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρίᾳ. καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

Παδίκ℞ Φιλαδελφεὺς ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ παρακαλέσας Ⓝ ὀρθόδοξον καὶ ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν· καὶ ἐπόμνυμι Ⓝ σεβάσμιον ὅρκον, καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῷ τῶν νόμων αὐστηρίᾳ. καὶ χρεισθεὶς ὑπέγραψα διὰ Μαρτυρίου ἀναγνώστου.

Εὐτύχ℞ χωρίου Αὐλακος, ἔξαρχος τῆς τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τὴν ὀρθοδοξίας, καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰακώβον, καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον Χαρίσιον καὶ οἰκονόμον, προσῆλθον τῇ ἁγιωτάτῃ τοῦ θεοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Eutychius per Philadelphum cognoscens orthodoxam fidem, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, accessi propria mea voluntate & proposito ad sanctam Dei & catholicam ecclesiam: & anathematizo quidem omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut orthodoxi: & iuraui per sanctam trinitatem, & per pietatem Christianissimorum imperatorum, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani, semper Augustorum, si quid transgressus fuero de his quæ præscripta sunt, subiacere me legum austeritati. Et subscripsi manu mea.

* Padicius Philadelphius cognoscens orthodoxam fidem, & obsecrans orthodoxum & sanctissimum episcopum Theophanem, accessi ad sanctam catholicam & apostolicam ecclesiam Dei: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum; iurans venerabile iusiurandum, & pietatem Christianissimorum imperatorum, si quid transgressus fuero de his quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et hæc probans, subscripsi per Martyrium lectorem. *Placidius

Eutychius villæ Aulacis, princeps Quartodecimanorum hæreseos, cognoscens veram orthodoxamque fidem, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, & reuerendissimum episcopum Iacobum, & reuerendissimum presbyterum & œconomũ Charisium, accessi ad sanctissimam Dei catholicam ecclesiam:

& anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua prius erraui: & consentio præscriptæ expositioni orthodoxæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut sancta catholica & apostolica ecclesia celebrat; iurans per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani, semper Augustorum: si vero aliquid de his præuaricatus vnquam fuero, subiacere me legum austeritati.

Patricius secundus presbyter de vico Paradioxylo, manu vtens Maximi compresbyteri, eo quod literas ignorem, cognoscens veram fidem orthodoxorum, & obsecrans Dei amantissimum episcopum Theophanem, & reuerendissimum presbyterum & œconomum Charisium rogans, accessi communicare cum sancta Dei ecclesia orthodoxorum fidei: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut catholica Dei & apostolica ecclesia: iurans per sanctam & viuificam trinitatem, & per pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani, semper Augustorum: si vero de his aliquid præuaricatus fuero, subiacebo legum seueritati.

καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν τὸ πρότερον ἐπλανώμην· καὶ συντίθεμαι τῇ προγεγραμμένῃ ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα, καθὰ ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ· ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα, καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων· εἰ δὲ τούτων τι παρασαλεύσω, ὑποκεῖσθαί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρίᾳ.

Γατρίκιος δεύτερος πρεσβύτερος κώμης Παραδιοξύλου, χειρὶ χρησάμενος παρὰ Μαξίμου τοῦ συμπρεσβυτέρου μου, διὰ τὸ γράμματά με μὴ εἰδέναι, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ παρακαλέσας τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Θεοφάνην, καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ οἰκονόμον Χαρίσιον ἀξιώσας, προσῆλθον τοῦ κοινωνῆσαι τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ τῆς τῶν ὀρθοδόξων πίστεως· καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἡμέραν τὴν ἁγίαν τοῦ πάσχα, καθὼς ἡ καθολικὴ τοῦ θεοῦ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία· καὶ ἐξωμοσάμην τὴν ἁγίαν καὶ ζωοποιὸν τριάδα, καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης, Φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω, ὑποκείσομαι τῇ τῶν νόμων αὐστηρίᾳ.

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431. Stratonicus Ammonii, Philadelphius Quartodecimanus, cognoscens catholicam fidem, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, accessi ad sanctam Dei catholicam ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, & qui non celebrant sanctum diem Paschæ, sicut catholici: & iuraui per sanctam Trinitatem, & per pietatem Christianissimorum imperatorum nostrorum Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani semper Augustorum: si autem transgressus fuero de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et subscripsi per nepotem meum Alexandrum, eo quod literas ignorarem.

Theodorus, & Alexander, & Philadelphus, scribentes per vnum ex nobis, id est Alexandrum, cognoscentes catholicam fidem, & obsecrantes sanctissimum episcopum Theophanem, accessimus ad sanctam Dei catholicam & apostolicam & orthodoxam ecclesiam; & anathematizamus omnem hæresim, præcipue quæ dicitur Catharon; & qui non faciunt sanctum diem Paschæ, sicut catholici: & iuramus per sanctam Trinitatem, & per pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani semper Augustorum: si autem transgressi fuerimus quid de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere nos legum seueritati. Et relectæ nobis huic expositioni subscripsimus.

* Marinianus Euethii, manu vtens Neotorii lectoris catholicæ fidei, cognoscens catholicam fidem, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, accessi ad sanctam Dei catholicam & apostolicam ecclesiam; & anathematizo omnem hæresim, præcipue autem Quartodecimanorum, & qui non celebrant sanctum diem Paschæ, sicut catholici: & iuraui venerabili sacramento, si transgressus fuero quid de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et subscripsi. *Marinus

Cyriacus Philadelphius, Nouatianæ hæreseos, cognoscens orthodoxam fidem, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, accessi ad sanctam Dei catholicam & orthodoxorum ecclesiam; & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Catharorum: & iurans venerabili sacramento, si quid præuaricatus fuero de his omni-

bus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et relecta mihi expositione, subscripsi per Eusebium Syrum Calliopium. ANNO CHRISTI 431.

Auxonius Philadelphius, Nouatianus, cognoscens catholicam fidem, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, accessi ad sanctam Dei catholicam & orthodoxorum ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue autem Nouatianorum: & consentio cum omni domo mea præscriptæ expositioni catholicæ fidei, iurans venerabili sacramento per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per pietatem & victoriam dominorum imperatorum, Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani, semper Augustorum: si autem aliquid horum præuaricatus fuero, subiacere me cum omni domo mea legum seueritati. Et perlecta mihi expositione, & complacens, subscripsi manu mea.

Diomedes habitans in vico Caccaba, cognoscens catholicam fidem, & obsecrans sanctissimum Theophanem episcopum, accessi propria mea voluntate, & spontaneo proposito ad sanctam Dei catholicam & apostolicam orthodoxorum ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero * Tetraditarum, in qua prius erraueram: & iuro per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per victoriam & pietatem dominorum orbis terræ, permanere me in his quæ præscripta sunt, & in nullo transgredi, sed in omnibus custodire permanentem catholicam fidem: si vero inuentus fuero vnquam præuaricari aliquid eorum quæ mihi placent, subiacere me legum seueritati. Et audiens expositionem, subscripsi manu mea.

*Quartodecimanorum,

Iulianus Philadelphius, cognoscens catholicam fidem, accessi ad sanctam Dei catholicorum ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue autem Quartodecimanorum: & iuro per venerabile sacramentum, si quid transgressus fuero de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et complacens, per Martyrium lectorem subscripsi.

Zenon chorepiscopus Quartodecimanorum hæreseos, cognoscens veram fidem catholicorum, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, & reueren-

ANNO CHRISTI 431. dissimum Iacobum chorepiscopum, & reuerendissimum presbyterum & œconomum Charisium, accessi ad sanctam Dei & catholicam ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorũ, in qua prius erraueram; & consentio præscriptæ expositioni orthodoxæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant sanctum diem Paschæ, sicut sancta catholica ecclesia celebrat: iurans per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per pietatem & victoriam dominorum orbis terræ Flauii Theodosii, & Flauii Valentiniani, semper Augustorum: si vero de his aliquid præuaricatus fuero vnquam, subiacere me legum seueritati. Manum vero accommodaui pro eo ego Flauius Palladius, eo quod præsens diceret, literas se ignorare.

Ορος τῆς συνόδου περὶ τῆς πίστεως, εἰς ὃ καὶ περὶ ὧν ἀνέγνωσεν ὁ Χαρίσιος.

Synodi decretum de fide, vbi & de his quæ retulit Charisius.

ΤΟΥΤΩΝ οὕτω ἀναγνωσθέντων, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προσφέρειν, * ἤγουν συγγράφειν, ἢ συνθεῖναι παρὰ τὴν ὁρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων * συνελθόντων σὺν ἁγίῳ πνεύματι· τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν, * ἤγουν προσκομίζειν, ἢ προσφέρειν τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, ἢ ἐξ ἑλληνισμοῦ, ἢ ἐξ ἰουδαϊσμοῦ, ἢ ἐξ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν· τούτους, εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ λαϊκοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι.

Κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον, εἰ φωραθεῖέν τινες, εἴτε ἐπίσκοποι, εἴτε κληρικοί, φρονοῦντες ἢ διδάσκοντες τὰ αὐτὰ τῇ * προσκομιζούσῃ ἐκθέσει παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου περὶ τῆς εἰς αὐτὸν θεοπιστίας τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ,

HIS igitur perlectis, statuit sancta Synodus, alteram fidem nemini licere proferre, aut conscribere, aut componere, præter definitam a sanctis patribus, qui in Nicæa cum Spiritu sancto congregati fuerunt. Qui vero ausi fuerint aut componere fidem alteram, aut proferre, vel offerre conuerti volentibus ad agnitionem veritatis, siue ex gentilitate, siue ex Iudaismo, siue ex qualicumque hæresi; hos quidem, si sunt episcopi aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos a clericatu decreuit: si vero laici fuerint, anathemati subiici.

Simili etiam modo si qui inuenti fuerint, vel episcopi, vel clerici, vel laici, siue sentire, siue docere ea quæ continentur in oblata expositione a Charisio presbytero de vnigeniti Filii Dei in-

carnatione, siue scelerata & peruersa Nestorii dogmata, quæ & subnexa sunt, subiaceant sententiæ sanctæ huius & vniuersalis Synodi: vt videlicet episcopus quidem remoueatur ab episcopatu, & sit depositus; clericus vero similiter excidat a clericatu: si vero laicus quis sit, & ipse anathematizetur, sicut superius dictum est.

ἤγουν τὰ μιαρὰ καὶ διεσταμμένα Νεστορίου δόγματα, ἃ καὶ ὑποτέτακται, ὑποκείσθωσαν τῇ ἀποφάσει τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου· ὥστε δηλονότι μὲν ἐπίσκοπον ἀλλοτριοῦσθαι τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοῦ καθηρημένου, ὡς δὲ κληρικὸν ὁμοίως ἐκπίπτειν τοῦ κλήρου. εἰ δὲ λαϊκός τις εἴη, καὶ οὗτοι ἀναθεματιζέσθωσαν, καθὼς προείρηται. Anno Christi 431.

Supr. p. 508. & seqq.

Postea lecta sunt exempla ex codice Nestorii, quæ supra in gestis damnationis eius habentur. Quibus exemplis subiunctum est.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit: Ecce palam in his ait, quia ante eum nullus doctorum hoc locutus est populis.

Et subscripserunt omnes.

Cyrillus episcopus Alexandriæ subscripsi, pronuntians cum sancta Synodo.

Arcadius episcopus & legatus sedis apostolicæ subscripsi, pronuntians cum sancta Synodo.

Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus subscripsi, pronuntians cum sancta Synodo.

Proiectus episcopus & legatus sedis apostolicæ subscripsi, pronuntians cum sancta Synodo.

Flauianus episcopus Philippensium subscripsi, pronuntians simul cum sancta Synodo.

Philippus presbyter sedis apostolicæ & legatus subscripsi, pronuntians cum sancta Synodo.

Firmus episcopus Cæsareæ subscripsi, pronuntians simul cum sancta Synodo.

Memnon episcopus Ephesi subscripsi, pronuntians simul cum sancta Synodo.

Acacius misericordia Dei episcopus Melitinorum, consentiens sanctæ Synodo in supradicta sententia, subscripsi.

Theodotus episcopus Ancyræ, consentiens sanctæ Synodo, subscripsi.

Palladius gratia Christi episcopus Amasenorum, consentiens sanctæ Synodo in suprascripta sententia, subscripsi.

Amphilochius episcopus Sidæ subscripsi, pronuntians simul cum sancta Synodo.

Iconius episcopus Gortynæ Cretæ subscripsi, pronuntians simul cum sancta Synodo.

Daniel Coloniæ subscripsi simul cum sancta Synodo.

Perigenes episcopus Corinthi subscripsi, pronuntians simul cum sancta Synodo.

Berinianus episcopus Pergæ metropolis subscripsi per Timotheum presbyterum.

Seuerus episcopus Synnadorum subscripsi.

Rheginus episcopus Constantiæ Cypri subscripsi.

*Herennianus episcopus Myron subscripsi. *Serenianus episcopus Myrensis

Valerianus episcopus Iconii subscripsi.

Pius episcopus Pisinuntorum me-

tropolis subscripsi.

ANNO CHRISTI 431. Cyrus minimus episcopus Aphrodisiadis subscripsi.

Meonius episcopus ecclesiæ quæ est Sardibus Lydiæ, subscripsi.

Hellanicus episcopus Rhodi subscripsi.

Dalmatius episcopus Cyzici subscripsi.

Aristonicus episcopus Laodiciæ subscripsi.

Paralius episcopus Andraporum subscripsi.

Olympius episcopus Claudiopolis subscripsi per episcopum Epiphanium & Theosebium.

*Donatus *Dinatus episcopus Nicopolis Epiri subscripsi.

Domninus episcopus ciuitatis Cotiæ subscripsi.

Eustathius episcopus ciuitatis Docimi subscripsi.

Epiphanius episcopus ciuitatis Cratiæ subscripsi.

Gregorius episcopus ciuitatis Cerasuntis subscripsi.

Helladius episcopus Adramyti subscripsi.

Anysius episcopus ciuitatis Thebarum Græciæ subscripsi.

Domninus episcopus ciuitatis Opuntis subscripsi.

Callicrates episcopus ciuitatis Naupacti subscripsi.

Nicias episcopus ciuitatis Megarensium subscripsi.

Callinicus episcopus Apamiæ subscripsi.

Petrus episcopus minimus ciuitatis *Cruſæ *Pruseos subscripsi.

*Eutrepius episcopus Bizyæ *Eutrepius episcopus Vizes subscripsi.

Dion episcopus ciuitatis Thebarum subscripsi.

Perrebius episcopus Saltuũ Thessalonicensium subscripsi.

Paulus episcopus ciuitatis Anthedonis subscripsi.

Theodorus episcopus ciuitatis Aninysiorum subscripsi.

Eusebius episcopus Heracleæ subscripsi.

Ioannes episcopus Lesboselenensis subscripsi.

Senecion episcopus Codrinæ ciuitatis subscripsi.

Tribonianus episcopus ecclesiæ quæ est Primopolis, subscripsi.

Martyrius episcopus ciuitatis Helystrorum subscripsi.

Nesius episcopus Corybrassi subscripsi.

Acacius episcopus Cotenorum subscripsi.

Ablauius episcopus ciuitatis Amorii subscripsi.

Heracleon, qui & Theophanius, episcopus Trallianorum, subscripsi.

Philippus episcopus Pergami subscripsi.

Daphnus episcopus ciuitatis Magnesiæ Mæandri subscripsi.

Eusebius episcopus Magnesiæ ciuitatis Sipyli subscripsi.

Anderius minimus episcopus Chersonesi subscripsi.

Paulus minimus episcopus ciuitatis Lampæ subscripsi.

Eutropius minimus episcopus ciuitatis Euaforum subscripsi.

Seuerus minimus episcopus prouinciæ Pisidiæ, ciuitatis Sozopoleos, subscripsi.

Siluanus episcopus ciuitatis Chæretaporum subscripsi.

Commodus minimus episcopus Tripolitanus subscripsi.

Constantius episcopus ciuitatis Diocletianorum subscripsi.

Nestorius episcopus Sionis subscripsi.

Aphobius minimus episcopus *Colueos subscripsi. *Colonæ

*Dioscorus * Phoscus episcopus ciuitatis Thyatiræ subscripsi.

Paulus episcopus Dardanorum subscripsi.

Limenius episcopus ciuitatis * Sellæ * Settenorum subscripsi.

Dorotheus episcopus ciuitatis Myrines subscripsi.

Theodorus episcopus Attaliæ subscripsi.

Aphthonetus minimus episcopus Heracleotarum, ciuitatis Lampis, subscripsi.

Philetus minimus episcopus Amyzonis subscripsi.

Spudasius minimus episcopus Ceramorum subscripsi.

Docimasius episcopus ciuitatis Maroniæ subscripsi.

Ennepius episcopus Maximianopolis subscripsi.

Euthalius episcopus ciuitatis Colophonis subscripsi.

Lucianus episcopus ciuitatis Toperi subscripsi.

*Taborum Rufinus episcopus ciuitatis *Gabarum subscripsi.

Romanus episcopus ciuitatis Raphiæ subscripsi.

Fidus episcopus Ioppes subscripsi.

Hesychius episcopus ciuitatis Parii subscripsi.

Timotheus episcopus ciuitatis Termesi & Eudociadis subscripsi.

Eucharius episcopus ciuitatis Dyrrachii subscripsi.

Euagrius episcopus ciuitatis Solorum Cypri subscripsi.

*Sesenniorum Nectarius episcopus ciuitatis *Casorum subscripsi.

Agathocles episcopus ciuitatis *Coloniæ *Coroniæ subscripsi.

*Æanus *Ioannes episcopus Sycamazonis subscripsi.

*Isiodorum Ædesius episcopus * Sydorum subscripsi.

Secundianus episcopus ciuitatis Lamiæ subscripsi. ANNO CHRISTI 431.

Nunechius episcopus ciuitatis Selgæ subscripsi.

Matidianus episcopus Coraceſii subscripsi.

Cyrillus episcopus * Cilinensis subscripsi per manum Seleneſpondii presbyteri. *Pylarū

Sapricius episcopus Paphi Cypri subscripsi.

Themistius minimus episcopus ciuitatis Iassi subscripsi.

* Chromatius minimus episcopus ciuitatis Alindorum subscripsi. *Promachius

Eudoxius episcopus ciuitatis Chomatis subscripsi.

Libanius episcopus Palæopolis subscripsi.

* Tarianus episcopus ciuitatis Lyrbæ subscripsi. *Marianus

Alexander episcopus Arcadiopolis subscripsi.

Theodotus episcopus Nyssæ subscripsi.

Rhodon episcopus Palæopolis Asiæ subscripsi.

*Tychicus minimus episcopus ciuitatis Erythrorum subscripsi. *Eutychius

Eugenius episcopus ciuitatis Apolloniadis subscripsi.

Aetius episcopus ciuitatis Pæoniorum Hellesponti subscripsi.

Timotheus episcopus ciuitatis Thermanorum Hellesponti subscripsi.

Archelaus episcopus Myndi subscripsi.

Apellas minimus episcopus Cibyrrhæ subscripsi.

Philadelphus minimus episcopus Gratianopoleos subscripsi.

Eutherius minimus episcopus Stra-

ANNO CHRISTI 431.

Stratonicensium Lydiæ subscripsi.
Ioannes minimus episcopus Aurelianopolis subscripsi.
Maximus minimus episcopus Cumæ subscripsi.
Theodosius minimus episcopus ciuitatis Mastaurorum subscripsi.
Modestus episcopus ciuitatis Aneatarum subscripsi.
Thomas episcopus Valentinianopolis subscripsi.
Eusebius episcopus Clazomenitanus subscripsi.
Eusebius episcopus Asponorum subscripsi.
Euporus episcopus ciuitatis Hypæporum subscripsi.
Saidas episcopus Phænis subscripsi.
Domnus episcopus Orcistensis subscripsi.
Ioannes episcopus Augustopolitanus subscripsi.
Petrus episcopus Parembolarum subscripsi.
Netoras episcopus Gazæ subscripsi.
Zenon episcopus Curii Cypri subscripsi.
Euoptius episcopus Ptolemaidis Pentapoleos subscripsi.
Macarius episcopus Metelitensis subscripsi.
Eusebius episcopus Pelusii subscripsi.
Hermogenes episcopus Rhinocurorum subscripsi.
Marinus episcopus Heliopolitanus subscripsi.
Ioannes episcopus Hephæsti subscripsi.
*Heraclitus * Heraclius episcopus Tamiathensis subscripsi.
Theon episcopus Sethroeti subscripsi.
Solon episcopus ciuitatis Caralliæ subscripsi.
Alypius episcopus ciuitatis Selenuntis subscripsi.
Macedonius episcopus Xoensis subscripsi.
Petrus episcopus Oxyrinchi subscripsi.
Metrodorus episcopus Leontorum subscripsi.
Paulus episcopus Flauonensis subscripsi.
Ammonius episcopus Panephysi subscripsi.
Publius episcopus * Oluiorum subscripsi. *Olbiæ
Hieraces episcopus * Aphnaitidis subscripsi. *Aphnæi
Samuel episcopus Dysthensis subscripsi.
Sosipater episcopus Septimiacæ Libyæ subscripsi.
Isaac episcopus Elearchiæ subscripsi.
Isaac episcopus Tauæ subscripsi.
* Heraclius episcopus Thyneos subscripsi. *Heraclides
Theonas episcopus Psynchi subscripsi.
Cyrus episcopus Achæorum subscripsi.
Eulogius episcopus Terenuthidis subscripsi.
Alexander episcopus Cleopatridis subscripsi.
Siluanus episcopus Coprithidis subscripsi. Ego autem Heraclius episcopus pro eo subscripsi, quod ægrotaret.
Adelphius Onupheos episcopus subscripsi.
Abraam episcopus ciuitatis Ostracinæ subscripsi.
Athanasius episcopus Paralii subscripsi.
Adelphius episcopus Saensis subscripsi.

Lampetius episcopus Cassi subscripsi.
Chrysaorius episcopus Aphroditis subscripsi.
Ammon episcopus Buti subscripsi.
Eutychius episcopus Theodosiopolis subscripsi.
* Beneagus *Venantius episcopus Hierapolis subscripsi per notarium meum Theodotum.
Zenon episcopus ciuitatis Teuchirorum subscripsi.
Zenobius episcopus ciuitatis Barcæ subscripsi.
Eusebius episcopus Nilopoleos subscripsi.
Heraclides episcopus Heracleæ vlterioris subscripsi.
Macarius episcopus Antei subscripsi.
Sabinus episcopus Panis subscripsi.
Athanasius episcopus ciuitatis Scepsiorum subscripsi.
Philumenus episcopus Cinnæ subscripsi.
Felix episcopus ciuitatis Apolloniæ subscripsi.
Timotheus episcopus prouinciæ Scythiæ ciuitatis Tomorum subscripsi.
Zenobius episcopus ciuitatis Gnossi subscripsi.
Paulianus episcopus Maiumæ subscripsi.
Phœbammon episcopus Copti subscripsi.
Pabiscus episcopus Apollinis subscripsi.
Andreas episcopus Hermopolis subscripsi.

ANNO CHRISTI 431.

Phanias minimus episcopus ciuitatis Arpasorum subscripsi.
Theosebius episcopus ciuitatis Prienes subscripsi.
Maximus episcopus Assi Asiæ subscripsi.
Theoctistus episcopus Phocæorum subscripsi.
Hermolaus minimus episcopus *Attudæorum subscripsi. *Sattudensis
Theodorus episcopus Gadarorum subscripsi manu Ætherii archidiaconi.
Athanasius episcopus * Pari insulæ subscripsi. *Parosithi
Paulus episcopus * Orymnorum subscripsi. *Thrymnis
Timotheus episcopus Briulorum subscripsi.
Daniel episcopus Coloniæ Cappadociæ subscripsi.
Asclepiades episcopus Trapezopolitarum subscripsi.
Theodorus episcopus ciuitatis Echinæi subscripsi.
Cæsarius episcopus ciuitatis Sartæ subscripsi.
Stephanus episcopus Gaiopoleos Asiæ subscripsi.
Theodulus episcopus Helusæ subscripsi.
Theodorus episcopus Aribdilæ subscripsi.
Letoius episcopus Libyadis subscripsi.
Aristocrates episcopus Olympi subscripsi.
Bessula diaconus ecclesiæ Carthaginensis subscripsi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 431.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Εφέσῳ πρὶν συσχεθῆναι ὑπὸ τοῦ κόμητος, καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαχθῆναι.

Cyrilli episcopi Alexandrini homilia Ephesi habita priusquam a comite comprehenderetur, militibusque asseruandus traderetur.

Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ προφήτης Δαυὶδ τοὺς ἐπὶ θεῷ πεποιθότας* εὐτολμοτάτους ἀποφαίνει, λέγων· ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν, πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον. Τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς παραδείσοις φυτὰ ταῖς ἀφθονωτάταις τῶν ὑδάτων ἐπιῤῥοαῖς αὔξει τε καὶ τέθηλε, καὶ εἰς ὕψος αἴρεται μέγα· ψυχὴ δὲ ἀνδρὸς ταῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος παρακλήσεσιν* ἀνδρυνέται πρὸς εὐσέβειαν, βεβαιοῦται πρὸς πίστιν, ἄθραυστον δέχεται τὴν ὑπομονήν· ἣν δὴ μάλιστα πασῶν τῶν ἄλλων ἀρετῶν ὁ μακάριος Παῦλος τεθαύμακέ τε, καὶ οὕτω φησίν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει. ἔστι τοίνυν ἡ ὑπομονὴ παντὸς ἡμῖν ἀγαθοῦ πρόξενος καὶ προμνήστρια, ὁδὸς εἰς εὐδοκίμησιν, τροφὸς ἐλπίδος τῆς εἰς αἰῶνα τὴν μέλλοντα. κατορθώσομεν δὲ τὴν ὑπομονὴν τίνα τρόπον; ἡ θεία διδάσκει λέγουσα γραφή· τέκνον, εἰ προσέρχῃ δουλεύειν τῷ κυρίῳ, ἑτοίμασον τὴν ψυχήν σου εἰς πειρασμόν· εὔθυνον τὴν καρδίαν σου, καὶ καρτέρησον. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις· οὐ γὰρ ἦν ἑτέρως εὐδοκιμῆσαι τὸν ἄνθρωπον; οὐκ ἦν δίχα πόνου κατορθοῦν δύνασθαι τὸ ἀγαθόν; οὐδαμῶς, φησί. καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; πολλοὶ γὰρ λίαν οἱ τοῖς ἁγίοις ἐπιβουλεύοντες, καὶ δεινὸς περὶ αὐτοὺς ὁ πόλεμος.

* εὐτολμοτέροις

* ἀδρυνέται

BEATVS propheta Dauid eos qui spem suam in Deum defixam habent, animosissimos ostendit, dicens: *Viriliter agite, & confortetur cor vestrum, omnes sperantes in Dominum.* Etenim plantæ quæ in amœnissimis hortis sunt, vberrimis aquarum fluentis irrigatæ crescunt, ac virescunt, & in magnam proceritatē eriguntur: animus autem humanus Spiritus sancti consolationibus augescit ad pietatem, confirmatur ad fidem, & infractam acquirit patientiam, quam beatus Paulus inter omnes alias virtutes potissimum demiratur, ita dicens: *Non solum autē, sed & gloriamur in tribulationibus; scientes quod tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationē, probatio vero spem, spes autem non confundit.* Omne itaque bonum patientia nobis suppeditat atque conciliat; via est ad probationem, speique futuræ vitæ nutrix. At quibus rationibus comparetur, id diuina nos scriptura edocet: *Fili* (inquit illa) *accedens ad seruitutem Dei, præpara animam tuam ad tentationem; dirige cor tuum, & constans esto.* Sed dixerit forte quispiam: Poteratne homo alia via ad vitam probatam peruenire? poteratne absque labore bonum consequi? Nequaquam, ait. Cur ita? Nam sancti quamplurimorum patent insidiis, & atrox vbique bellum eos infestat.

Ps. 30. v. 25.

Rom. 5. v. 3.

Eccles. 2.

Hinc & Saluator quoque aiebat:
Ioan. 16. v. 33. *In mundo tribulationem habebitis: ſed confidite, ego vici mundum.* Quia ergo multa vndecumque bella aduerſus ſanctos inſurgunt, neceſſe eſt vt viriliter tentationum inſultibus reſiſtant, & diſcipuli dictum in memoria ſemper
Iac. 1. v. 12. habeant: *Beatus*, ait, *vir qui ſuffert tentationem; quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromiſit Deus diligentibus ſe.* Lubet autem ex antiquorum geſtis aliquod vobis exemplum recenſere, vt ſpiritalis fortitudinis finem pernoſcatis. Babyloniorum tyranni, & qui apud illam gentem regni adminiſtrationem obtinebant, ſemper quodammodo ad crudelitatem, atque ad faſtum & ſuperbiam propenſiores extiterunt: quare humanæ conditionis limites egreſſi, dignitatem, quæ ſummo ſolique Deo debetur, ad ſeipſos rapere non dubitabant. Itaque deteſtandus ille
Daniel. 3. Nabuchodonoſor auream ſtatuã erexit: hæc autem cum bene ſonantium inſtrumentorum clangore celebraretur, mandauit ſubditis populis vt illam proni adorarent. Illi vero (quippe quibus vſitatum eſſet creaturam potius
Rom. 1. v. 25. quam creatorem Deum colere) promptiſſime ad id proruerunt,
Ibid. 23. *& mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in ſimilitudinem imaginis corruptibilis hominis.* Poſteaquam vero Babylonii Hebræorum filios, Ananiam videlicet, Azariam & Miſaelem, in medium produxiſſent, auream ſtatuam adorare iuſſerunt; genuſque illud nobiliſſimum, ac Dei amans ad eamdem impietatem, qua ipſi tenebantur, delabi compellebant, nempe ad aureæ ſtatuæ adorationem. Sed

διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἔλεγεν ὁ σωτήρ· ANNO CHRISTI 431.
θλίψιν ἔχετε ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον. οὐκοῦν ἐπειδήπερ πολὺς πανταχόθεν τῶν ἁγίων ὁ πόλεμος, ἀντιφέρεσθαι νεανικῶς ἀναγκαῖον αὐτοὺς ταῖς τῶν πειρασμῶν ἐφόδοις, διαμεμνῆσθαι δὲ τοῦ λέγοντος μαθητοῦ· μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ὑπομένει θλίψιν καὶ πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. βούλομαι δέ τι τῶν ἀρχαιοτέρων ἀφηγήσασθαι *πραγμάτων, ἵνα μάθητε τῆς πνευματικῆς εὐανδρίας τὸ τέλος. ⓐ Βαβυλωνίων τύραννοι, καὶ τοὺς τῆς παρ' αὐτοῖς βασιλείας διέποντες θρόνους, ἑτοιμότεροί πως ἀεὶ γεγόνασι πρὸς ὠμότητα καὶ ὑπεροψίαν. καὶ τοὺς τῆς ἀνθρωπότητος ὑπερβαίνοντες ὅρους, τὸ μόνῳ πρέπον ἀξίωμα τῷ ἐπὶ πάντων θεῷ εἰς ἑαυτοὺς ἁρπάζειν ἤθελον. καὶ οὖν ὁ ἐπάρατος Ναβουχοδονόσορ ἀνέστησε μὲν εἰκόνα χρυσῆν· ὑπηχούντων δὲ αὐτῇ τῶν εὐφωνοτάτων ὀργάνων, προσκυνεῖν ἐκέλευε τοῖς ὑπὸ χεῖρα λαοῖς· ⓐ δὲ οὐκ ἀμελέτητον ἔχοντες τὸ λατρεύειν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα θεὸν, ἑτοιμότατα μὲν πρὸς τοῦτο ἐβάδιζον, ἤλλαξαν δὲ τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου. ἐπεὶ δὲ τοὺς τῶν Εβραίων παῖδας ἤγαγον εἰς μέσον οἱ Βαβυλώνιοι· Ανανίας δὲ *ἦν, καὶ Αζαρίας, καὶ Μισαήλ· προσκυνεῖν ἐκέλευον τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ, καὶ τὸ *εὐγενέστατον καὶ φιλόθεον κατεβιάζοντο γένος εἰς τὴν ἴσην αὐτοῖς κατολισθῆσαι ἁμαρτίαν, καὶ προσκυνεῖν τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ. ἀλλ'

*ἴσως, παραδεγμάτων,

*ἦσαν,

*ἀνεβεβάτον

ANNO CHRISTI 431.

ἤνυον οὐδέν. ἡττώμενοι δὲ τῆς ἐκείνων φιλοθείας, τὴν διὰ πυρὸς αὐτοῖς ἐπήγαγον κόλασιν. ἔγκλημα δὲ ἦν τοῖς πλεονεκτουμένοις τὸ βέβαιον εἰς πίστιν, τὸ πεπηγὸς εἰς εὐσέβειαν, ἀνθρωπολατρείας παραίτησις, καὶ τὸ μὴ βούλεσθαι φρονεῖν ὅσα τὴν θείαν περιυβρίζει φύσιν. ἐπεὶ δὲ ἐνεβλήθησαν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς, τότε δὴ τότε τῆς ἀῤῥήτου δυνάμεως μεγάλη γέγονεν ἡ ἐπίδειξις. μετεσκευάζετο γὰρ * τῶν στοιχείων ἡ δύναμις εἰς τὸ παρὰ φύσιν, καὶ τοῖς τοῦ κτίσαντος νεύμασι παρεχώρει τὸ πῦρ, καὶ εἰς πνεῦμα δρόσου διασυρίζων ἡ φλὸξ μετεπλάττετο. αἰσθόμενοι δὲ τῆς ἄνωθεν ἐπικουρίας οἱ νεανίαι, ᾖδον ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ πυρὸς, ταῖς εἰς θεὸν ὑμνῳδίαις ἐξημεροῦντες τὸ πῦρ. ἐκκλησίας τύπος ἡ κάμινος ἦν, ἁγίους ἔχουσα χορευτὰς, οὐκ ἀνθρώπους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀγγέλους. τεθαύμακας τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀρετήν· ἐπῄνεσας τὴν ὑπομονὴν, τῆς φιλοθείας τὸ μέγεθος. ἴδωμεν ἐν τίσι τὰ καθ' ἡμᾶς. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ὑπὸ τυράννοις ἦσαν βαρβάροις, ἡμεῖς δὲ ὑπὸ σκήπτροις εὐσεβέσιν, εὐσεβεστάτους ἔχοντες τοὺς τῶν ὅλων κρατοῦντας πραγμάτων· πῶς ἐνδώσομεν τοῖς ἐχθροῖς; εἰ γὰρ καὶ κάμινον ἀνάπτουσιν * ἐπίβουλοι, εἰ καὶ φλόγας ἐγείρουσι * δυστροπίᾳ, ἀνθρωπολατρείαν ἡμῖν εἰσφέροντες· ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν θεὸν ἐν οὐρανῷ, αὐτῷ * προσκυνήσομεν. θεὸς γὰρ ὢν φύσει, γέγονε καθ' ἡμᾶς, οὐκ ἀποβεβληκὼς τὸ εἶναι θεὸς, τιμήσας δὲ τὴν τῶν ἀνθρώπων φύ-

* τοῦ στοιχείου

* ἐπιβουλῆς,

* δυστροπίας,

* προσκυνήσομεν.

nihil quidem promouerunt. At vero illorum pietate victi ac superati, incendii cruciatum illis intulerunt. Crimen autem, quod violenter circumuentis imponebatur, erat firmitas in fide, constantia in pietate, humanæ culturæ detestatio, denique ea nolle sapere, quæ diuinam naturam iniuria afficerent. At posteaquam in caminum ignis proiecti sunt, tunc sane, tunc magna ineffabilis potentiæ accidit demonstratio. Etenim elementi vis demutata est in quod præter suam naturam erat; ignisque creatoris nutui cessit, & flamma in ventum roris sibilantem conuersa est. Cum autem adolescentuli illi cælestis auxilii præsentiam animaduertissent, in ignis camino psallebant, diuinisque laudibus flammarum æstum sedabant. Caminus ille figura erat ecclesiæ, quæ sanctos habet choris tripudiisque exultantes; nec homines tantum, verum etiam angelos. Virorum istorum obstupuisti virtutem, laudasti patientiam, pietatis magnitudinem commendasti: spectemus nunc quo loco res nostræ sint cōstitutæ. Illi quidem sub tyrannis barbaris degebant, nos vero sub pii imperii sceptris, illos piissime affectos habentes, qui omnium rerum obtinent principatum; quomodo inimicis nostris cedemus? Nam etsi illi insidiarum caminum accendunt, peruersitatisque flammas exsuscitant, hominis culturam nobis inducentes: attamen Deum habemus in cælo; ipsum colemus, pronique adorabimus. etenim cum Deus natura sit, factus est homo nobis similis; non quidem diuinitatem amittens, sed humanam naturam ho-

nore euehens; potens est eripere nos. Nos enim piissimorum imperatorum fidem sequentes, ingentique ipsorum mansuetudine freti, aduersariorum improbitatem non feremus, & Emmanuelem Deum esse natura profitebimur. Quandoquidem si id prædicauerimus, eumque in modum affecti fuerimus, plurimam consequemur remunerationem. Et qualis hæc est? Ipsemet Christus nos edocet. Ait enim: *Omnis ergo quicumque me confitebitur coram hominibus, & ego confitebor eum coram Patre meo qui est in cælis. Quicumque autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo qui in cælis est.* Ille autem Christum confitetur, qui verum illum Deum esse dicit, eosq; qui non credunt reprehendit. Christum rursum negat, qui ipsum verum esse Deum non affirmat, sed & eos quoque qui id confitentur, impugnat. Itaque negabit quidem illos, confitebitur autem nos omnium Saluator: per quem, & cum quo Deo & Patri cum Spiritu sancto est gloria & potestas in sæcula. Amen.

Matth. 10. v. 31.

σιν· δυνατός ἐστιν ἐξελέσθαι ἡμᾶς. ἡμεῖς γὰρ τῇ πίστει τῶν εὐσεβεστάτων ἑπόμενοι βασιλέων, καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἡμερότητος εἰδότες τὸ μέγεθος, τῆς τῶν ἐναντίων σκαιότητος οὐκ ἀνεξόμεθα, ὁμολογήσομεν δὲ ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ Εμμανουήλ· καὶ τοῦτο λέγοντες, οὕτω τε διακείμενοι, πλείστην ὅσην ἀποκερδανοῦμεν τὴν ἀντιμισθίαν. καὶ ποίαν ταύτην; αὐτὸς ἡμᾶς * διδάξει λέγων· πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ * αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ὁμολογεῖ δὲ αὐτὸν ὁ λέγων, ὅτι θεός ἐστιν ἀληθινὸς, καὶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐπιτιμᾷ· ἀρνεῖται δὲ πάλιν ὁ μὴ λέγων, ὅτι θεός ἐστιν ἀληθινὸς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὁμολογοῦσι μαχόμενος. οὐκοῦν ἀρνήσεται μὲν ἐκείνους, ὁμολογήσει δὲ ἡμᾶς ὁ πάντων σωτήρ. δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ANNO CHRISTI 431.

* διδάξει

* ἐν αὐτοῖς ἔμπροσθεν

ANNO CHRISTI 431.

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ.

ACTA CONCILIABVLI.

Αναφορὰ τῶν ἀνατολικῶν πρὸς τὸν βασιλέα· ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων, ἀναγαγόντες τὰ ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τυπωθέντα ἐπὶ τοῖς προδοθεῖσιν *αὐτῇ λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος τῶν ἁγιωτάτων· ἥ τις ἐστάλη Εἰρηναίῳ κόμητι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀπεδόθη.

Relatio orientalium ad imperatorem, cui symbolum sanctorum Nicænorum patrum præposuerunt, referentes de sanctæ & œcumenicæ Synodi decretis super libellis, quos sanctissimi Cyrillus & Memnon ipsi obtulerũt. Fuit autem relatio hæc ad Irenæum comitem missa, & per ipsum imperatori exhibita.

* αὐτοῖς

ΘΡΗΝΩΝ ὡς ἀληθῶς καὶ δακρύων καὶ ὀδυρμῶν ἄξια τὰ ὑπὸ τῶν λεγομένων ἐπισκόπων τολμώμενα· ὡς ἐν σκηνῇ καὶ θεάτρῳ καὶ τὰ μεγάλα καὶ ἄῤῥητα τῆς ἐκκλησίας μυστήρια παίζουσι. καθαιρεθέντες γὰρ ὑφ' ἡμῶν διὰ τὰς πολλὰς αὐτῶν παρανομίας Κύριλλος καὶ Μέμνων, καὶ διὰ τὸ δυσσεβὲς Απολιναρίου φρόνημα, ὃ ἐν τοῖς κεφαλαίοις τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πεμφθεῖσιν εὑρήκαμεν, λιβέλλους, ὡς ἔγνωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἔδοσαν τοῖς λοιποῖς τὰ ἄθεσμα ἐκεῖνα πεποιηκόσι, καὶ τοῖς κεφαλαίοις ἐκείνοις τοῖς αἱρετικοῖς καθυπογράψασιν· καὶ διὰ τοῦτο παρ' ἡμῶν τῷ τῆς ἀκοινωνησίας ὑποβληθέντες ἐπιτιμίῳ, ὡς παρ' ἡμῶν ἀδικηθέντες, καὶ δικασταῖς χρησάμενοι τοῖς ὑπευθύνοις οὖσι, καὶ τοῖς ἴσοις ἐγκλήμασιν ὑποκειμένοις, ἐκάλεσαν ἡμᾶς εἰς κριτήριον, τοῦ ἀκήρατον τῆς ὀρθοδοξίας τὴν πίστιν διαφυλάττειν προαιρουμένους. εἶτα ἡμῶν

NÆ temerarii eorum conatus qui episcopi dicuntur, lamentatione, lacrymis & luctu sunt digni: siquidem etiam magna illa secretaque ecclesiæ mysteria, tamquam in scena ac theatro, ludibrio exponunt. Etenim Cyrillus & Memnon propter multa scelera, impiumque Apollinarismum, quem ex capitibus, quæ ipse (Cyrillus) emisit, deprehendimus, a nobis exauctorati, libellos quosdam, vt in præsentia accepimus, reliquis qui illa nefaria perpetrauerant, & illis hæreticis capitibus subscripserant, exhibuerunt; atque ob id excommunicationis censuræ a nobis subiecti, tamquam iniuria fuissent a nobis affecti, iudicibusque vsi præuaricatæ legis reis, iisdemque criminibus implicatis, nos, quibus propositum est orthodoxam fidem integram conseruare, in iudicium vocauerunt. Postea vero,

Innocentium absolutionem id fuisse indicare videtur.

Omnia hæc mera mẽdacia sunt, & calumniosæ imposturæ.

Schismatici ad Synodum citati, comparere non sunt ausi, vt ipsimet fatētur.

cum competenter respondissemus, pietatis vestræ placitum hac de re expectari oportere, atque hæc etiam bis & ter dixissemus; pietatis sanctiones pro nihilo ducentes, functionē sacerdotalem, vt sibi persuadent, illis restituerunt: idem moliti, ac si quis, cum ipse sit ligatus, neque semetipsum a vinculis expedire valeat, alium tamen soluere conetur. Nam si Memnonis & Cyrilli depositio a nobis facta, valida non fuisset; nec libellos exhiberi, nec depositos absolui, quod ipsi putant, oportebat. Sin autem ea exauctoratio vere iusta legitimaque fuit, vt reuera fuit; horum quoque excommunicatio, perinde ac depositio, iusta validaque existet: ab iisdem enim hæc & illa manauit. Hæc cum ita se habeant, quomodo excommunicationis vinculis innodati, & omni sacerdotali functione priuati, depositis sacerdotii ministerium restituere potuerunt, idque maioribus quoque sese inuoluentes criminibus? Quippe excommunicati cum essent, communionem temere attentarunt, & cum depositis, etiam ante ridiculam illam absolutionem, contra iura communicauerunt. Rogamus itaque maiestatem vestram, ne ecclesiasticas leges proculcatas neglectui habeat; sed vt fidem impugnatam quam celerrime vindicet, nobisque insidiis appetitis (nam sexcenta mala, eaque extrema, minantur) succurrat, & hinc liberatos ad regiam ciuitatem euocet; vt coram pietate vestra illorum iniquitatem & impietatem redarguamus. Persuasum enim habemus, fieri non posse, vt legitimo ordine, quæ proposita sunt, constituantur, nisi

Schismatici Synodum Constantinopolim aut Nicomediā dolose transferri efflagitant.

ἀκολούθως ἀποκριναμένων, ὡς χρὴ ἀναμεῖναι τὰ παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τυπούμενα, καὶ δὶς καὶ τρὶς ταῦτα εἰρηκότων, παιδιὰν ἡγησάμενοι τοὺς τῆς εὐσεβείας θεσμοὺς, ἀπέδοσαν αὐτοῖς, ὥς γε νομίζουσι, τὴν ἱερουργίαν· ὅμοια ποιοῦντες, ὥσπερ ἂν εἴ τις δεδεμένος, καὶ ἑαυτὸν τῶν δεσμῶν ἀπαλλάξαι μὴ δυνάμενος, ἕτερον λύειν ἐπιχειρήσειεν. εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἀξιόχρεως ἦν ἡ παρ' ἡμῶν γενομένη Μέμνονος καὶ Κυρίλλου καθαίρεσις, ἐχρῆν μηδὲ λιβέλλους δοθῆναι, μηδὲ λυθῆναι, ὥς γε νομίζουσι, τοὺς καθαιρεθέντας· εἰ δὲ ἀληθῶς, ὥσπερ οὖν ἀληθῶς, ἀξιόχρεως ἦν, καὶ ἡ ἀκοινωνησία ὡσαύτως ἀξιόπιστος καὶ βεβαία· παρὰ γὰρ τῶν αὐτῶν αὕτη κἀκείνη ἐγένετο. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, πῶς οἷόν τε ἦν τοὺς ἀκοινωνήτους, καὶ πάσης * ἱερουργίας κεκωλυμένους, τοῖς καθῃρημένοις ἱερουργίαν ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτα μείζοσιν ἐγκλήμασιν ἑαυτοὺς περιπείραντας; ἀκοινώνητοι * γὰρ ὄντες, τῆς τε κοινωνίας κατετόλμησαν, καὶ τοῖς καθῃρημένοις παρανόμως ἐκοινώνησαν, καὶ πρὸ τῆς καταγελάστου λύσεως. δεόμεθα τοίνυν τοῦ ὑμετέρου κράτους μὴ παριδεῖν τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς πατουμένους θεσμοὺς, ἀλλ' ὡς τάχιστα * ἐπαμῦναι τῇ πίστει πολεμουμένῃ, καὶ ἡμῖν ἐπιβουλευομένοις· μυρία γὰρ ἡμῖν ἀπειλοῦσιν ἀνήκεστα· καὶ κελεῦσαι ἡμᾶς ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι, καὶ εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν παραγενέσθαι, ἵνα ἐπὶ τῆς εὐσεβείας τῆς ὑμετέρας καὶ τὴν παρανομίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀσέβειαν διελέγξωμεν. ἀδύνατον γὰρ, ὡς ἡγούμεθα, δίχα τοῦ ὑμετέρου κράτους εὐτάκτως καὶ ἐνθέσμως τὰ προ-

ANNO CHRISTI 431.

* ἱερατικῆς λειτουργίας

* γὰρ κἀκεῖνοι ὄντες,

* ἐπαμῦναι

ANNO CHRISTI 431.

προκείμενα τυπωθῆναι. εἰ δὲ οὕτω μὴ πρᾶς τῇ ὑμῶν τῇ γαληνότητι, εἰς τὴν Νικομήδειαν μετακληθῆναι πρᾶς καλοῦμεν· ἵνα ῥᾳδίως καὶ τὰ γινόμενα δηλῶμεν τῷ ὑμετέρῳ κράτει, καὶ τοὺς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας δεχώμεθα τύπους. προστάξαι δὲ παρακαλοῦμεν τὸν φιλόχριστον ὑμῶν κορυφήν, μετὰ ἑκάστου μητροπολίτου δύο μόνους θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους συγκληθῆναι· τὸ γὰρ πλῆθος περιττὸν μὲν εἰς δογμάτων ζήτησιν, θορύβους δὲ μόνον οἶδεν ἐργάζεσθαι. διὸ καὶ οἱ προειρημένοι μετὰ πλήθους παρεγένοντο, * τούτῳ μόνῳ θαῤῥοῦντες, ἀλλ' οὐκ ἀληθείᾳ καὶ δογμάτων ὀρθότητι· καὶ σκοπὸν ἔχοντες διὰ τοῦ πλήθους τὸν οἰκείαν πρόθεσιν εἰς ἔργον ἀγαγεῖν, καὶ τῷ πλήθει τῶν ὑπογραφῶν συναρπάσαι. ἡμεῖς δὲ καὶ τῷ ὑμετέρῳ θεσπίσματι πειθόμενοι, καὶ νομίσαντες ὀλίγους ἐξαρκεῖν εἰς ζήτησιν δογμάτων, τρεῖς ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας ἐληλύθαμεν· καὶ μέχρι τοῦ παρόντος τοὺς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ὅρους φυλάττοντες, οὐκ ἀπεστείλαμεν αὐτόθι θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, ὡς οἱ πάντα εὐκόλως τολμῶντες πεποιήκασιν· ἀλλὰ διὰ γραμμάτων ἃ ἐχρῆν ἐδιδάξαμεν, σκοπὸν ἔχοντες μὴ ἀντιτείνειν τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν θεσπίσμασι. πρὸς δὲ τούτοις ἀντιβολοῦμεν ὑμῶν τὴν εὐσέβειαν, κηρῦσαι πάντας τῇ κατὰ Νίκαιαν ὑπογράψαι πίστει, ἣν τούτων ἡμῶν προετάξαμεν τῶν γραμμάτων· καὶ μηδὲν αὐτῇ ξένον ἐπεισαγαγεῖν, μήτε ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν λέγοντας· θεὸς γάρ ἐστι τέλειος, καὶ ἄνθρωπος τέλειος· μήτε παθητὴν εἰσάγειν τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ· τολμηρὸν γὰρ ἐπίσης ἑκάτερον.

* τούτοις μόνοις

vestræ maiestatis auctoritas intercedat. Quod si hoc serenitati vestræ non probatur, supplicamus Nicomediã accersiri, vt expedite quæ aguntur dominationi vestræ significemus, vestræque pietatis sanctiones accipiamus. Obsecramus etiam celsitudinem vestram Christo dilectã, vt cum quolibet metropolitano duo dumtaxat religiosissimi episcopi cõuocentur. Nam multitudo ad dogmatum quidem inquisitionem superflua est, solum vero nouit excitare tumultus. Quamobrẽ & supra memorati multitudine stipati venerunt, hac sola confidentes, non autem veritate, aut dogmatum rectitudine: atque hoc vnum student, vt hominum turba quod volunt efficiant, subscriptionumque multitudine animos fallaciter occupẽt. Nos vero vestro edicto obsequentes, & paucos quosdam ad dogmatum examinationem plus satis futuros arbitrantes, tres tantũ ex qualibet prouincia huc accessimus, vestręq; pietatis decreta perpetuo obseruantes, piissimos episcopos istuc non amãdauimus, vt fecerũt illi qui omnia facile audent; sed quæ oportuit, per literas significauimus: hoc vnum ob oculos versantes, ne piis vestris decretis obsistamus. Ad hæc pietatem vestram obnixe obtestamur, vt omnibus præcipiat, vt fidei in ciuitate Nicæna expositæ (quam huic quoque epistolæ nostræ præposuimus) subscribant; nihilq; peregrinum ipsi adsuant, neque Dominum nostrum Iesum Christum purum hominem esse dicant: nam & Deus perfectus est, & homo perfectus: neque Christi deitatem patibilem inducant: vtrumque enim æque temerarium est.

Schismatici paucitatem suam sibi obesse cognoscẽtes, orthodoxorum multitudinem in contemptum adducere student.

Sed tamen alios subornastis, qui multo plus poterant, quam vestri schismatici episcopi.

ANNO CHRISTI 431.

De schismaticis.

Sacra diœceseos orientalis Synodus, ceterique vna cum ipsis ex diuersis prouinciis ac diœcesibus congregati, videlicet ex Bithynia, Pisidia, & Cappadocia secũda, Paphlagonia, Europa, Mysia, Rhodope, Thessalia, interlocuti sunt quæ sequuntur.

PROPTER ecclesiasticas controuersias nuper enatas Ephesum ab illis conuocati, quos Deus ad iuste regnandum selegit, & ad orbis terræ gubernaculum instituit, quique subditos sapienter ac pie regunt, impigre ad dictam ciuitatem nos contulimus. Cum autem non parum temporis propter turbas a Cyrillo & Memnone excitatas incassum fluxisset, secundisque ac tertiis destinatis pientissimorum Christique amantium imperatorum nostrorum literis præceptum esset, vt Dei ecclesiæ, quæ vbique sunt, pacis vinculo coniungerentur, atque in fidei expositione, quam beati patres apud Nicænam ciuitatem ediderant, acquiescerent, exortis videlicet scandalis e medio sublatis, conati sumus episcopos cum Ægyptii Cyrilli sententia facientes, hæreticisque illius expositis capitibus adstipulatos, inducere, vt (capita) illa orthodoxæ fidei aperte repugnantia condemnarent, & expositione Nicæna contenti essent, iuxta Christianissimorum imperatorum nostrorum sanctionem. Verum cum hoc illis (quod nia-

Quomodo de pace cum synodi patribus tractastis, qui nunquã prodire ausi fuistis?

Περὶ τῶν ἀποχρήσεων.

Η ἁγία συνοδος, ἥ τε τῆς ἀναταλικῆς διοικήσεως, καὶ ἡ συν αὐτοῖς ἐκ διαφόρων διοικήσεων καὶ ἐπαρχιῶν συνηγμένοι, Βιθυνίας, Γισιδίας, καὶ Καππαδοκίας δευτέρας, Παφλαγονίας, Εὐρώπης, Μυσίας, Ροδόπης, Θεσσαλίας, διελάλησαν τὰ ὑποτεταγμένα.

ΤΩΝ ἐναγχος ἀναφυέντων ἐκκλησιαστικῶν ἕνεκα ζητημάτων εἰς τὴν Ἐφεσίων πόλιν συγκληθέντες ὑπὸ τῆς δικαίως βασιλεύειν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δοκιμασθέντων, καὶ τοῦ οἰακας τῆς οἰκουμένης ἐγχειρισθέντων, τῆ σοφίᾳ τε καὶ εὐσεβείᾳ τοῦ ὑπηκόους * εὐθυνόντων, ἀσμένως τὴν εἰρημένην κατελάβομεν πόλιν. χρόνου δὲ τελευτῶντος ἐκ ὀλίγου διὰ τὰς γεγενημένας ὑπὸ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος ταραχάς, καὶ δὶς καὶ τρὶς γραμμάτων φοιτησάντων παρὰ τῆς * ἡμετέρων βασιλέων, παρεγενόμην τῷ δεσμῷ τῆς εἰρήνης σύνδησαι τὰς ἁπανταχοῦ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ ἐγκαθιδρυθῆναι τῇ ἐν Νικαίᾳ ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων ἐκτεθείσῃ πίστει, ἐκβαλλομένων σὺν τοῖς ἀναφυέντων σκανδάλων· ἐπιψηφισμένου γὰρ τοῦ τὰ τῆς Αἰγυπτίου Κυρίλλου φρονήσαντας ἐπισκόπους, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῆς ἐκτεθείσιν αἱρετικοῖς κεφαλαίοις καθυποβαλόντας, πεῖσαι ἀνελεῖν ἐκεῖνα τὰ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει λυμαινόμενα σαφῶς, ἐγκαθιδρυθῆναι δ' τῇ ἐν Νικαίᾳ ὑμνημένῃ ἐκθέσει, καὶ μὲ θεωθέντες δὲ αὐτοῦ πεῖσαι

* Ἰουστίνου

* Κωνσταντίνου καὶ βασιλέων

ἐν Νικαίᾳ ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων ἐκτεθείσῃ πίστει

ANNO CHRISTI 431.

διὰ τ̃ κακῶς ὑμολογήκοτα αὐτοῖς τοσοῦτον ἐπιβλαβῆ, ὡς ἀγκαλαδήποτε ⓐ τῇ ὑγιεῖ τῶν πατέρων * ἐμμένοντες πίστει, καὶ μηδὲν αὐτῇ ξένον προσαρμόσαι συγχωρήσαντες, τούτῳ ἐγγράφως ἐκθέσθαι, καὶ ταῖς ὑπογραφαῖς τὴν οἰκείαν ὁμολογίαν βεβαιῶσαι. ἀρκεῖ γὰρ τῶν ὀλίγων τούτων ῥημάτων ἡ ἔκθεσις καὶ τῆς εὐσεβείας διδάξαι τὸ ἀκριβές, καὶ τῆς ἀληθείας ὑποδεῖξαι τὸ τέλεον, καὶ τῆς αἱρετικῆς κακοδοξίας ἐλέγξαι τὸ πλανῶν. ἔστι δὲ ἡ ἔκθεσις τῆς πίστεως οὕτως.

* ἐπιμένων

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν. καὶ εἰς ἕνα κύριον ⓦ Ἰησοῦν Χριστὸν, ⓦ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ πατρὸς μονογενῆ, τοῦτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς· θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον ⓦ τῷ πατρί· δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ⓦ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τ̃ ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα· παθόντα, & ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς, καὶ * ἐπὶ δεξιᾶ τοῦ πατρὸς καθεζόμενον, καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ⓦ. τοὺς δὲ λέγοντας· ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν, καὶ· πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν, καὶ· ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ τρεπτὸν, ἢ ἀλλοιωτὸν ⓦ υἱὸν τοῦ θεοῦ· τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

* ἐκ δεξιῶν

Αὕτη ἐστὶν ἡ πίστις, ἣν ἐξέθεντο ⓐ πατέρες, πρῶτον μὲν κατὰ Ἀρείου

mirum peruersa opinio animos illorum præoccupasset) persuadere non possemus; nos sanam patrum fidem sectantes, nihilque extraneum illi admisceri patientes, hanc in scriptis exponere, subscriptionibusque confirmare nostram confessionem compulsi sumus. Horum namque paucorum verborum expositio sufficit cum ad pietatis doctrinam exacte tradendam, tum ad veritatis viam ostendendam, tum ad redarguendos hæreticæ prauitatis errores. Habet autem ea fidei expositio hunc in modum.

Credimus in vnum Deum, Patrem omnipotentem, visibilium omnium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei, natum ex Patre vnigenitum, hoc est, ex patris substantia: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo, & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus: passus est, & tertia die resurrexit, & ascendit in cælos, sedetque in dextera patris, & venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Qui autem dicunt: Erat aliquando cum non erat, & antequam nasceretur, non erat, quodque ex nihilo factus est, aut ex alia substantia aut essentia, aut vertibilem, aut alterabilem esse filium Dei asserunt: eos anathematizat catholica & apostolica ecclesia.

Hæc est fides, quam patres exposuerunt; in primis quidem *Fidei Nicænæ symbolum facit contra omnes hæreses.*

contra Arium blaſphemantem, & Filium Dei creaturam eſſe dicentem; tum vero contra omnem hæreſim Sabellii, Photini, Pauli Samoſateni, Manichæi, Valentini, Marcionis, & contra omnem hæreſim quæ aduerſus eccleſiam catholicam ſeſe erexit: quos etiam epiſcopi illi, qui trecenti decem & octo numero in ciuitate Nicæa olim conuenerant, condemnarunt. In hac fidei expoſitione nos omnes conquieſcere confitemur; & qui hic Epheſi conuenimus, & qui in prouinciis noſtris degunt religioſiſſimi epiſcopi, aſſenſum præbentes omnibus his quæ a nobis agentur. Sapientis enim conſilio morem gerimus: *Ne transferas*, inquit, *terminos æternos, quos poſuerunt patres tui.* Ceterum capita, quæ hæretico ſenſu imbuta Cyrillus Alexandrinus nuper expoſuit, quibuſque nonnullos ſuperuacaneos & ſtolidos anathematiſmos attexuit, & quæ epiſcoporum calculo ac ſubſcriptione corroborare conatus eſt, illa ſancta Synodus Epheſi congregata explodit, & ab orthodoxa fide aliena eſſe decernit.

Prou. 22. v. 28.

Imo ſancta Synodus ea omnia vt orthodoxa cõmuni omniũ ſuffragio approbauit.

Ioannes epiſcopus Antiochiæ orientalis, ſanctæ fidei præſcriptæ conſenſi.

Subſcripſerunt autem ſimiliter & reliqui ipſorum epiſcopi; qui etiam per epiſtolam, quæ ſubiungitur, Rufum epiſcopum vt ipſis auxiliaretur, rogauerunt.

Epiſtola hæc ad Rufum habetur infra ſuo loco iuxta ſeriẽ rerum geſtarum.

βλασφημουῦτος, καὶ λέγοντος κτίσμα εἶναι Ⓟ τὸν τοῦ θεοῦ· καὶ κτ᾽ πάσης αἱρέσεως, Σαβελλίου τε, καὶ Φωτεινοῦ, καὶ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, καὶ Μανιχαίου, καὶ Οὐαλεντίνου, καὶ Μαρκίωνος Ⓣ· καὶ κτ᾽ πάσης αἱρέσεως, ἥτις ἐπανέστη τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· οἷς καὶ κατέκριναν Ⓐ οἱ τῇ Νικαέων πόλει συνηγμένοι ἐπίσκοποι τριακόσιοι δέκα ὀκτώ. ταύτῃ τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως ἅπαντες ἐμμένειν ὁμολογοῦμεν, ἡμεῖς τε Ⓐ οἱ ἐν Ἐφέσῳ συνελθόντες, καὶ Ⓐ οἱ τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, συνδέμνοι ἐμμένειν πᾶσι τοῖς ὑφ᾽ ἡμῶν προκειμένοις. πείθόμεθα γὰρ τῷ σοφῷ λέγοντι· μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο Ⓐ πατέρες σου. Τὰ δὲ ἔναντιος ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐκτεθέντα αἱρετικὰ κεφάλαια, οἷς καὶ ἀναθεματισμοὺς περιττοὺς καὶ ματαίους συνέζευξε, καὶ ἐπιφέρεται ταῦτα κυροῦσαι καὶ ψήφῳ καὶ ὑπογραφῇ ἐπισκόπων, ἐκβάλλει καὶ ἀλλοτρίους τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡ ἐν Ἐφέσῳ συναθροισθεῖσα ἁγία σύνοδος.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς ἀνατολῆς συνέδεμνον τῇ προγεγραμμένῃ ἁγίᾳ πίστει.

Συνυπέγραψαν δὲ ὁμοίως καὶ Ⓐ λοιποὶ αὐτῶν ἐπίσκοποι, οἵ τινες διὰ τῆς ἐξῆς αὐτῶν ἐπιστολῆς καὶ Ῥοῦφον ἐπίσκοπον συναίρεσθαι αὐτοῖς ἠξίουν.

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

Ισον βασιλικοῦ γράμματος, ἀποσταλέντος ἐν Εφέσῳ πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ, ἀνατρέποντος τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα, ὡς ὀφειλούσης ἄνωθεν γενέσθαι συζητήσεως.

Exemplum imperialium literarum, quæ Ephesum ad sanctam Synodum per Palladiũ magistrianum eo fine missæ sunt, vt euerterent quæ antea per ipsos (Concilii patres) acta fuerant, tamquam de integro fieri debeat fidei discussio.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς, νικηταὶ, τροπαιοῦχοι, μέγιστοι, ἀεισέβαστοι, τῇ κατ' Εφεσον ἁγιωτάτῃ συνόδῳ.

Imperatores Cæsares, Theodosius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi, semper Augusti, sanctissimæ Synodo Ephesinæ.

ΤΟΥ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Κανδιδιανοῦ γνωρίσαντος ἡμῖν, μεμάθηκεν ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια ταραχωδῶς τινα καὶ παρὰ τὸ προσῆκον κατὰ τὴν Εφεσίων γεγονέναι μητρόπολιν, οὔτε πάντων, ὥσπερ ἐδέδοκτο, τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων συνεληλυθότων· καί τοι τοῦ τῆς μεγαλοπόλεως Αντιοχείας ἐπισκόπου πλησιάζειν ἤδη σὺν ἑτέροις μητροπολίταις μέλλοντος· οὔτε τῶν ἤδη παραγεγονότων συσκεψαμένων, ἢ ὁμονοησάντων ἀλλήλοις, οὔτε μὴν τὰ περὶ τῆς πίστεως καθ' ὃν ἐχρῆν τρόπον ἐξετασάντων, ἢ ὥσπερ τοῖς * ἐγκαταπεμφθεῖσι θείοις ἡμῶν περιείχετο γράμμασιν· ἀλλὰ ὥστε δήλην εἶναι τὴν τινων πρός τινας ἀπέχθειαν, διὰ πολλὴν τὴν περὶ τὰ ὁπωσοῦν δόξαντα σπουδὴν, οὔτε παρακαλύμματι χρήσασθαι δυνηθέντων. διὸ νομίσειεν ἄν τις λογισμῷ τὰ γεγονότα πεπρᾶχθαι. ὅθεν δέδοκται τῇ ἡμετέρᾳ θειότητι, χώραν μὲν τὴν τοιαύτην μηδαμῶς ἔχειν * ἐξελθεῖν

* ἀεὶ καταπεμφθεῖσι

* ἀκολουθίαν, τῶν

MAGNIFICENTISSIMI Candidiani deuotorum domesticorum comitis relatu pietas nostra accepit, quædam in Ephesiorum metropoli per tumultum, ac secus quam conueniat, transacta fuisse. Nam neque omnes, vt decretum erat, piissimi episcopi conuenerunt (cum tamen magnæ Antiochenæ ciuitatis episcopus cum aliis metropolitanis iam appropinquaret) neque illi qui iam venerant, simul consultauerunt, nec inter se consenserunt, neque ea quæ de fide sunt, modo quo oportebat, vel prout continebatur sacris literis nostris, quas subinde misimus, examinauerunt: sed res ita gesta est, vt manifestum euaderet, alios aliis esse infensos ob vehemens studium erga illa, quæ quomodocumq; placita sunt, nec velamen prætendere valentes. Quare quæ gesta sunt, studio acta esse, quilibet existimauerit. Proinde sacræ maiestati nostræ placuit, talem procedendi modum nullum habere locum,

Falsa Candidiani narratio imperatores decepit.

Omnia hæc falso relata fuerunt imperatoribus, vt ex præcedentibus patet.

Imperatores ad subreptitiam narrationem rescindunt Cœlii acta.

aut momentum: his vero quæ inepte ac citra ordinem gesta sunt, cessantibus, doctrinam de pietate prius, sicuti decretum fuit, discuti, eamque iuxta communem totius Synodi sententiam in posterum obtinere. Neque enim pietas nostra æquo fert animo præiudicia de industria præsumpta: quinimo quæ gesta sunt, vsque adeo ægre fert, vt donec pietatis dogmata ab vniuersa Synodo fuerint examinata, & quispiam e sacro nostro palatio vna cum magnificentissimo Candidiano comite destinetur, qui nostro iussu quæ acta sunt cognoscat, quique quæ legitimo ordini dissentanea sunt, prohibeat, neminem episcoporum qui conuenerunt, ab Ephesiorum ciuitate abscedere, vel ad sacrum nostrum comitatum venire, vel in suam patriam reuerti, vllatenus sit passura. Quod enim nulli hoc liceat, nullusve speret id tuto sibi succesſurum, hæ literæ sufficient ad denuntiandum pietati vestræ, ne quid aliud præter nostram iussionem iam ante perpetratis in posterum adiiciat. Quin & hoc quoque sanctitatem vestram non lateat, nos illustrissimis prouinciarum præfectis scripsisse, ne vllum prorsus in patriam vel ciuitatem suam nostro iniussu redeuntem admittant. Oportet enim omnia iuxta Dei beneplacitum, contentione secluſa, veritatisque studio adhibito discuti, ac tum demum a vestra pietate confirmationem obtinere: quandoquidem sacra nostra maiestas non tamquam pro hominibus nunc, aut etiam pro sanctissimo piissimoque Nestorio, vel pro alio quopiam solicita est, sed ipsius veritatis, & dogmatis ipsius

ωὐθενπαν· τ ὃ ἀνακολούθως γεγονότων ἀρχαιώτων, δεῦτ πρὸ τῆς θεσεβείας λόγοις, ὥσπερ ἐδέδοκτο, πρότερον ἐξετασθῆναι, κ τ τὸ κοινῇ πάσῃ τῇ συνόδῳ δοκοῦν εἰς τ ἑξῆς χρόνον κρατεῖν· ἐκ ἀνεχομένης τῆς ἡμετέρας θεσεβείας τῶν ἐξ ὑπονοθεύσεως πραγμάτων· οὕτω γ ὑπὸ τοῖς γεγονόσιν ἀναγκαζούσης, ὥστε κελθεῖν μέλλεις αὖ κ πρὸ πάσης τ συνόδου τὰ τῆς θεσεβείας ἐξεταθῆ δόγματα, κ ὁποσαλῆ ις ἐκ τῆ θείου ἡμῶν παλατίου ἅμα τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ Καντιδιάνῳ τῷ κόμητι, τὰ πραγμένα κ τ κέλθυσιν ἡμετέραν εἰσόμενος, κ κωλύσων τὰ ἀνακόλουθα, μηδὲ ὁποσῆναί ινα τῶν συνειλεγμένων ὑποσκόπων τῆς Ἐφεσίων πόλεως, μήτε μλὼ ὑπὸ τὸ θεῖον ἡμῶν ἐλθεῖν πρόπεδον, ἢ ὑπὸ πλὼ ἑαυ πατρίδα ὡασρέψαι. ὥστε γ μηδενὶ τοῦτο ἐξ- *εῖναι, μηδὲ ἐλπίζειν ἀδεῶς προβήσεσθαι, ἱκανὰ * μὲν οὖν κ ταῦτα ὅτι τῇ ὑμετέρᾳ θεοσεβείᾳ παρεγυῆσαι τὰ γράμματα, μήτε κ ἕτερον παρὰ πλὼ ἡμετέραν κέλθυσιν τοῖς γεγονόσι προσθεῖναι. ἴσω δὲ ἡ ἀγιότης ὑμῶν, ὡς κ τοῖς λαμπροτάτοις ἄρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν ἐπέσταλται, μηδένα παντελῶς ἐάσαι εἰς τ ἑαυ πατρίδα κ πόλιν δίχα ἡμετέρας κελθύσεως ὑποσρέψαντα δεχθῆναι. χρὴ γ πάντα κ τ τῷ θεῷ μέλλοντα ἀρέσκειν, δίχα φιλονεικίας κ μ ἀληθείας ἐξεταζόμενα, οὕτω παρὰ τ * ὑμετέρας θεοσεβείας βεβαιωθῆναι· ὡς ἐχ ὑπὲρ ἀνθρώπων νεῦ, οὐδὲ μέντοι τ ἁγιωτάτου κ θεοσεβεστάτου ὑποσκόπου Νεσορίου, ἢ ἑτέρου ινός, ὑπὲρ δὲ αὐ τ δόγματ κ τῆς

Anno Christi 431.

* ἐμοῦ γὰρ ἐσὶν
* ἡμετέραν

ANNO CHRISTI 431.

ἀληθείας αὐτῆς φροντίδα ποιουμένης τῆς ἡμετέρας θειότητος. ἐδόθη τῇ πρὸ * τριῶν καλανδῶν Ιουλίων, * ὑπάτου Φλαυίου Αντιόχου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου.

* δεκατριῶν

* ὑπατείᾳ

curam gerit. Datum * tertio Kalendas Iulias, Flauii Antiochi, & alterius designandi consulatu.

* tertiodecimo

Αναφορὰ πρὸς τοῦ βασιλέα Ιωάννου ἀρχιεπισκόπου Αντιοχείας, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ἣν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ.

Ioannis archiepiscopi Antiocheni, ceterorumque qui illi adhærebant, relatio rescripta ad imperatorem per Palladium magistrianum.

ΤΟΥΤΟ, εὐσεβεῖς βασιλεῖς, τοῦτο ὀρθοδοξίας σύστασις, τὸ λῦσαι πάντα τὰ ἀθέσμως ὑπ' ἐκείνων γεγενημένα, καὶ τοῖς κανόσιν ἤδη προλελυμένα, τὸ ἐν πρώτῃ τάξει προστάξαι τὴν ἐξέτασιν τῶν δογμάτων ἐν τῇ συνελθούσῃ συνόδῳ γενέσθαι. ἐμακαρίσαμεν τὴν οἰκουμένην, τὰ πρόσφατον ἡμῖν κομισθέντα ὑμῶν θεσπίσματα σὺν ἐπαίνοις μυρίοις ἀναγνόντες, ἐφ' οἵοις σκήπτροις, καὶ ἐφ' οἵᾳ βασιλείᾳ διακυβερνᾶται. ἀλλ' ὥσπερ ταῦτα παντὸς θαύματός ἐστιν ἐπέκεινα, ὅσα προστετάχατε, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, οὕτω καὶ ἡμῖν ἀναγκαία ἐστὶν ἡ πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος ἀπολογία, περὶ ὧν συνηλάθημεν, ἐν τῇ Εφεσίων γενόμενοι πόλει, καταψηφίσασθαι καὶ κατακρῖναι τοὺς ἐκ προοιμίων τὰ ὑμέτερα πατήσαντας θεσπίσματα· τοὺς, ἐπεὶ ὑπὸ τοῦ οἰκείου συνειδότος ἠλαύνοντο, κυρῶσαι θελήσαντας καὶ ἀνανεῶσαι τὰ Απολιναρίου καὶ Αρείου δόγματα κατὰ τῆς εὐσεβείας, ἐν οἷς Κύριλλος ὁ Αλεξανδρείας πρώην εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν κεφάλαιά τινα μετὰ ἀναθεματισμῶν ἐξέπεμψε μετὰ πάσης ἐθελοθρησκείας· τοὺς πρὶν * ἅψωνται τῆς

* ἅψαντας

HOC, pii imperatores, hoc orthodoxæ fidei fulcimentum est, omnia ab illis illegitime acta euertere & antiquare, quæ etiam per canonicas sanctiones iam ante euersa & antiquata erant; vniuersaque Synodo simul congregata, primo loco dogmatum examinationem instituendam indicere. Sane cum decreta vestra proxime allata non absque magna laudum prædicatione legissemus, orbem terrarum beatum iudicauimus, cui talibus subesse sceptris, talique gubernari contigerit imperio. Verum vt ista quæcumque mandastis, omnem admirationem longe excedunt, imperatores piissimi; ita nobis quoque necessarium illud est, vt vestræ maiestati rationem reddamus, cur in Ephesiorum metropoli constituti, condemnationis sententiam in eos ferre compulsi fuerimus, qui ab ipso statim exordio vestra decreta proculcauerunt: qui propriæ conscientiæ stimulis agitati, Arii, Eunomii, Apollinariiq; dogmata contra pietatem confirmare & innouare voluerunt, per ea quæ Cyrillus olim Alexandriæ episcopus nuper capita scribens cum anathematismis omni superstitione referta ad vrbem regiam misit: qui priusquam

Rationem redditis multis mendaciis refertam.

Cyrilli capita totum oppositum euidēter ostendunt.

Quam falsa sint hæc omnia & commentitia, Concilii acta demonstrãt.

vllam diuinorum dogmatum scrutationem attigissent, ad odium & inimicitias sese verterunt; cum nulla piarum sanctionum vestrarum ratione habita, iniquam adeo sententiam aduersus tantam Constantinopolis imperatricis ciuitatum sedem temere proferre non dubitarunt. Itaque illorum insania, & insolentia per seipsam manifesta est omnibus, propter quod etiam sancta Synodus recto animi sensu, diuinoque zelo permota, & sanctis ecclesiis consulens, condemnationis sententiam in eos qui suo iam ante iudicio condemnati erant, protulit, nihil culpabile, (absit) vel temerarium, quod quispiam dixerit, hac in re committens; sed pietati, quæ in periculum adducta videbatur, ante omnia prospiciens. Atque hæc actorum nostrorum apud maiestatem vestram iustissima sit ratio. Neque enim aut gratia, aut odio ducti sumus, sed hoc vnum spectauimus, vt piam fidem fluctuantem ab iis quasi in salutem vindicaremus, qui scripta sua in summam illorum contumeliam & labefactationem munire procaciter studuerunt, quæ Petrus professus est, quæ de Deo locutus est Ioannes, quæ Matthæus & alii euangelistæ prædicarunt, quæ Paulus spiritu suggerente docuit; quæ omnes orthodoxi vbique terrarum prædicatione diuulgantes, piam fidem plantauerunt. Quare vestram pietatem, maiestatemque in orthodoxa doctrina educatam, obnixe rogamus, quantum rogare possumus, vt hanc orthodoxam fidem retineat firmiter, ac propugnet, & incolumem conseruet, tamquam in his summæ rerum spes vobis posi-

Neque Concilium condemnationis sententiam tulit, sed Cõciliabulum, atque hoc ipsum adhuc nullo seruato ordine.

Impudentissime mẽtiuntur, & calumniantur.

Summa impudentia imperatoribus adulantur, ac suum officium extollunt.

ANNO CHRISTI 431.

τῶν θείων δογμάτων ἐρεύνης, πρὸς ἔχθραν καὶ ἀπέχθειαν ἰδόντας, ἐν οἷς ἐτόλμησαν παρὰ τὰ ὑμέτερα εὐσεβῆ θεσπίσματα ψῆφον οὕτως ἄδικον ἐξενεγκεῖν κατὰ τοσούτου θρόνου τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων Κωνσταντινουπόλεως. ἡ μὲν οὖν τούτων παροινία αὐτόθεν πᾶσιν ἀνθρώποις δήλη ἐστίν· ἐφ' ᾗ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος, ὀρθῷ τῷ φρονήματι καὶ ζήλῳ κατὰ θεὸν κινηθεῖσα, καὶ φειδοῖ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, κατέκρινεν αὐτοκατακρίτους ὄντας· οὐ μεμπτόν τι, μὴ γένοιτο, οὐδὲ θερμὸν, ὡς ἄν τις εἴποι, πράττουσα, ἀλλὰ τῇ εὐσεβείᾳ κινδυνευούσῃ πρὸ πάντων ἀμύνουσα. αὕτη ὑπὲρ τῶν παρ' ἡμῶν πεπραγμένων δικαιοτάτη πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος* ἔστω ἀπολογία· ἡμῶν μὲν μήτε πρὸς χάριν, μήτε πρὸς ἀπέχθειαν βλεπόντων, ἀλλ' ἑνὸς* ὄντων, τοῦ τὴν εὐσεβῆ πίστιν κυματουμένην ὥσπερ διασῶσαι ὑπὸ τῶν τὰ ἑαυτῶν συγγράμματα αὐθαδείᾳ βουληθέντων κρατῦναι, ἐπ' ἀθετήσει καὶ ὕβρει ὧν Πέτρος ὡμολόγησεν, ὧν Ἰωάννης ἐθεολόγησεν, ὧν Ματθαῖος ἐκήρυξε, καὶ οἱ λοιποὶ εὐαγγελισταὶ, ὧν Παῦλος τῇ τοῦ πνεύματος ἐνεργείᾳ ἐδίδαξεν, ὧν ἅπαντες οἱ ὀρθόδοξοι πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης τὸ κήρυγμα ἐκφέροντες, τὴν εὐσεβῆ πίστιν ἐρρίζωσαν. ταύτης τῆς ὀρθοδόξου πίστεως εὐχόμεθα, ὅση τις εὐχῆς ἡμῖν δύναμις, τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, καὶ τὸ ὑμέτερον τῇ ὀρθοδοξίᾳ ἐντεθραμμένον κράτος, ἀντέχεσθαί τε καὶ ὑπερασπίζειν, καὶ ἄτρωτον διαφυλάττειν· ὡς ἐν τούτοις ὑμῖν οὔσης τῆς πάντα ὑμῖν συνεχούσης τῆς τῶν πραγμάτων ἐλπίδος·

*ἔσται

*ὄντος

ANNO CHRISTI 431.

πίδος· ἡμῶν καὶ νῦν καὶ πρότερον παρεσκευασμένων μὴ ἐκκλῖναι * κατὰ τὰ ὑμέτερα θεσπίσματα, μήτε δεξιὰ, μήτε ἀριστερὰ, ὡς ἡ θεία ἔφησε γραφή. ἐπεὶ γὰρ πρὸς τὸ εὐσεβὲς τὴν πᾶσαν ῥοπὴν τὸ ὑμέτερον ἔχει κράτος, οἱ μὲν πειθόμενοι ἕξουσι τὴν παρ' ὑμῶν αὐτῶν ἔπαινον, καὶ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ ἀποδοχήν· οἱ δὲ πρὸς νεωτερισμοὺς βλέποντες, καὶ τὴν ἐκ θορύβων ἐπινοητὴν δύναμιν ἑαυτοῖς κατασκευάζοντες, ὥσπερ οἱ τὰς τυραννίδας ταῖς εὐνομίαις ἐπεισάγοντες, ἀξίαν * ἐπενεγκόντες αἰσχύνην, ἅτε δὴ τὴν εὐνομίαν διαφθεῖραι σπουδάσαντες, καὶ τὰς ὑμετέρας παρεγγυήσεις χαμαὶ ῥίψαι τολμήσαντες. ὥστε τοίνυν μηδεμίαν ταραχὴν ἢ θόρυβον ἐν τῷ κοινῷ γενέσθαι συνεδρίῳ, θεσπισάτω ὑμῶν ἡ φιλόχριστος κορυφὴ, δύο ἑκάστῳ μητροπολίτῃ συνεῖναι· ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς τοῖς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας γράμμασιν εἴξαντες τοσούτους ἐπαγόμεθα, δυνάμενοι, εἴπερ ἄρα πλήθους ἦν χρεία, πλείστους ἔχειν μεθ' ἑαυτῶν τοὺς τὰ θεῖα δόγματα ἀκριβῶς ἐπισταμένους, καὶ οὐδὲν τῷ ἀμαθεῖ τῶν θείων πλήθει Ασιανῶν καὶ Αἰγυπτίων ἐοικότας. εἰ γὰρ τοῦτο μὴ γένοιτο, ἀνάγκη σύγχυσιν αὖθις γενέσθαι· Αἰγυπτίων μὲν ὄντων πεντήκοντα, Ασιανῶν δὲ τῶν ὑπὸ Μέμνονα τὸν τῆς τυραννίδος ἡγεμόνα, τεσσαράκοντα· καὶ τῶν ἐν Παμφυλίᾳ αἱρετικῶν * Μεσαλινιωτῶν λεγομένων δώδεκα· χωρὶς τῶν συνόντων τῷ αὐτῷ μητροπολίτῃ, καὶ ἑτέρων καθῃρημένων καὶ ἀκοινωνήτων κατὰ διαφόρους * τρόπους ὑπὸ συνόδων ἢ ὑπὸ ἐπισκόπων γεγενημένων·

* τὰ ὑμέτερα

* ἀπενέγκονται

* Μεσαλιανιτῶν

* ἴσως, τόπους

ta sit. Nos autem & antea & nunc quoque animo parati sumus, iuxta pietatis vestræ decreta, neque ad dextram neque ad sinistram (quemadmodum diuina scriptura loquitur) declinare. Nam cum omne maiestatis vestræ studium ad pietatem intendat, illi quidem qui paruerint, a vobis ipsis laudem, a Deo autem commendationem reportabunt: ceteros vero, qui nouitatibus dant operam, sibique imaginariam quamdam tumultuatione potentiam, perinde ac illi qui bene temperatis rebuspublicis tyrannidem inducunt, comparare student, iustam ignominiam, tamquam iusti regiminis corruptores, vestrarumque denuntiationum temerarii contemptores, incurrent. Quapropter ne turbatio, aut aliqua tumultuatio Concilium infestet, vestra Christi amans celsitudo decernat, vt duo tantum cuilibet metropolitano adsint: nam & nos pietatis vestræ literis obsecuti, totidem adduximus; cum tamen, si quidem multitudine opus fuisset, plurimos egregie in diuinis dogmatibus institutos, nec vlla ratione cum imperita diuinarum rerum Asiaticorum & Ægyptiorum turba conferendos, nobiscum habere potuissemus. Nisi enim hoc statuatur, fieri non potest, quin aliqua rursus oriatur confusio: siquidem quinquaginta sunt Ægyptii, sub Memnone tyrannidis duce quadraginta Asiatici, duodecim item ex Pamphylia hæretici Messalianitarum nomine appellati; præter alios eidem metropolitano adhærentes, & alios a Synodis vel ab episcopis diuersis in locis excommunicatos & depositos:

Deut. 5. v. 32

Frustra studium vestrũ iactatis: nam & hoc iam ante decretũ erat, & a sancta Synodo diligenter obseruatum. Vide quanto contemptu de Concilii patribus loquãtur temerarii schismatici.

Tales erant orientales schismatici, & Nestoriani illi adhærentes.

qui ſane aliud nihil ſunt, quam hominum turba diuinorum dogmatum neſcia, & ad tumultus ſeditioneſque nata. Precamur proinde veſtram pietatem, ſuppliciterque rogamus, vt rurſum cogitationem ſuſcipiat, ſolitoque veſtro pio decreto pacem Concilii adaugeri curet. Etenim rati, vel nunc tandem fore, vt propter pias deuoti culminis veſtri literas reſipiſcerent, poſteaquam decretum omni pietatis ſenſu plenum illis eſt lectum, noſq; has literas dictaueramus, profecti ſumus ad ſancti Ioannis euangeliſtæ apoſtolicam eccleſiam, gratias acturi, Deumq; pro veſtra maieſtate, proque pio animi veſtri inſtituto conſilioque rogaturi: cum autem illi nos conſpicati eſſent, repente templum nobis occluſerunt. Itaq; cum forinſecus adorauiſſemus, ſilentioque reuerteremur, famulorum quorumdã multitudo erumpens, alios quidem noſtrorum detinuerunt, nonnullis iumenta ſua abſtulerunt, quoſdam etiam vulnerauerunt; nos autem fuſtibus & lapidibus longo interuallo inſectati ſunt, ita vt tamquam barbaris inſequentibus, magna cum feſtinatione fugam capeſſere cogeremur. Hæc autem multo iam ante præparauerat Memnon, nulli noſtrum vel in aliquo oratorio precari, vel quiete debitoque ordine res eccleſiaſticas tractare ſinens. Quapropter obteſtamur veſtram pietatẽ, vt præcipue Memnonem tyrannum, iam depoſitum ob has inſolentias, & omnia turbantem ac miſcentem, ne facta ſua diligenti examini ſubiiciantur, hac ciuitate pelli iubeat. Nam niſi hic expellatur, fieri nequit, vt pacem aliquando recupe-

Hæc acciderunt, quando loco Memnonis alium epiſcopum cõſtituere voluerunt: quod pius populus ferre noluit.

ὅιπερ εἰσὶν οὐδὲν ἕτερον, ἢ πλῆθος ἀνθρώπων, οὐδὲν μὲν ἀκριβὲς τῶν θείων δογμάτων ἐπισταμένων, ταραχῆς δὲ καὶ θορύβων μεστῶν. δεόμεθα τοίνυν καὶ ἱκετεύομεν τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν αὖθις φροντίσαι, ἐπιτεῖναι δὲ τῇ συνόδῳ τὴν εἰρήνην τῷ συνήθει ὑμῶν εὐσεβεῖ θεσπίσματι. νομίσαντες γὰρ νῦν γοῦν αὐτοὺς σωφρονήσειν διὰ τὰ εὐσεβῆ γράμματα τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν κορυφῆς, μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι αὐτοῖς τὸ πάσης εὐσεβοῦς προθέσεως γέμον θέσπισμα, καὶ ταῦτα ἡμᾶς ὑπαγορεῦσαι τὰ γράμματα, ἀπήλθομεν εἰς τὸ ἀποστόλιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, καὶ εὐχαριστῆσαι, καὶ προσεύξασθαι ὑπὲρ τῆς ὑμετέρου κράτους, καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν σκοποῦ. οἱ δὲ θεασάμενοι ἡμᾶς, παραχρῆμα τὸν ναὸν ἀπέκλεισε. ὡς δὲ ἔξωθεν προσευξάμενοι, καὶ μηδενὶ μηδὲν εἰπόντες ἐπανήειμεν, πλῆθος ἐξῆλθον οἰκετῶν τινων, καὶ τοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν κατέσχον, τῶν δὲ τὰ ζῶα ἀπέσπασε, ἄλλους τε τραυματίας ἐποίησε, ἡμᾶς δὲ ῥοπάλοις καὶ λίθοις κατεδίωξαν μέχρι πολλοῦ διαστήματος, ὡς ἀναγκασθῆναι ἡμᾶς μετὰ πολλῆς * ἐπείξεως φυγεῖν ὡς βαρβάρων διωκόντων. ταῦτα δὲ ἐκ πολλοῦ ηὐτρέπισεν ὁ Μέμνων, μὴ συγχωρῶν μηδενὶ μήτε προσεύξασθαι ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ, μήτε μετὰ εἰρήνης καὶ καταστάσεως διαθεῖναι τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα. δεόμεθα τοίνυν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, ἐξαιρέτως Μέμνονα τὸν τύραννον προστάξαι ἐκβληθῆναι τῆς πόλεως ταύτης, διά τε τὰς ἀταξίας αὐτοῦ ταύτας καθαιρεθέντα, καὶ κυκῶντα, ὥστε μὴ ἀκριβῶς ἐρευνηθῆναι τὰ κατ' αὐτόν. εἰ γὰρ οὗτος μὴ ἐξέλθοι, ἀδύνατον εἰρήνην γενέσθαι,

Anno Christi 431.

* ἐπιδείξεως

ANNO CHRISTI 431.

ἢ τῶν σκοπὸν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας εἰς πέρας ἀχθῆναι.

remus, aut pietatis vestræ scopus ad exitum perducatur.

Επιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἔπαρχον, καὶ τὸν μάγιστρον ὁμοίως.

Eorumdem ad præfectum & magistrum pariter epistola.

ΕΙΣ * ἔσχατον κακὸν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐληλάκαμεν, καὶ δεινοῖς προσπαλαίομεν ἀνηκέστοις, καὶ καθ' ἑκάστην ὡς εἰπεῖν τὴν * ἡμέραν τὸν θάνατον ἡμῶν πρὸ ὀφθαλμῶν βλέπομεν. πᾶσαν γὰρ βαρβαρικὴν ὑπερβαίνει μανίαν τὰ ὑπὸ Κυρίλλου, καὶ Μέμνονος, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς καθ' ἡμῶν τολμώμενα· καὶ οὐδὲν εἶδος αὐτοῖς παραλέλειπται τυραννίδος. ἔφοδοι μὲν γὰρ συνεχεῖς, ὡς ἐν πολέμῳ, τολμῶνται· αἱ οἰκίαι ἡμῶν ἤδη δὶς ἀπεγράφησαν, ὥστε δήλας εἶναι καὶ ἐπισήμους τοῖς ἐπιέναι μέλλουσι. πᾶς οἶκος ἡμῖν εὐκτήριος ἀποκέκλεισται, νόσῳ διαφθειρόμενοι, καὶ σμικροῦ ἀέρος ἀπολαῦσαι ποθοῦντες, προκύπτειν οὐ θαῤῥοῦμεν, ὡς βαρβάρους ἐχθίστους τοὺς ὁμοφύλους φοβούμενοι. οἱ τῶν ἁγίων πατέρων κανόνες πεπάτηνται· οἱ καθῃρημένοι καὶ ἀκοινώνητοι ἱερουργίας κατατολμῶσι, τὰ δυσσεβῆ αὐτῶν ἐκχέοντες τῷ λαῷ θεοῦ διδάγματα. ἡμεῖς δὲ καθειργμένοι διατελοῦμεν, καὶ τὰς ἐφόδους περισκοποῦμεν. δεόμεθα τοίνυν καὶ ἱκετεύομεν τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν, μὴ περιδεῖν ἡμᾶς ἐν μέσῳ τῶν τοιούτων ἀπειλημμένους κακῶν, ἀλλ' ἐξαρπάσαι ἡμᾶς ὡς τάχιστα τοῦ ὑπόπτου θανάτου, καὶ παρασκευάσαι τὴν βασιλίδα πόλιν καταλαβεῖν, καὶ δοῦναι λόγον ἡμᾶς ὑπὲρ τῆς πίστεως, καὶ ἐξελέγξαι τῶν προειρημένων ἀνδρῶν τήν τε αἱρετικὴν κακοδοξίαν, καὶ τὴν

* ἔσχατα κακῶν

* ὥραν

AD summum, vt dici solet, malorum deuenimus, & cum extremis periculis luctamur, ac mortem quotidie nobis ob oculos versantem videmus. Nam quæ a Cyrillo & Memnone, ceterisq; factionis illorum consortibus, in nos audacter committuntur, ea omnem barbaricum furorem excedunt: nullumque tyrannidis genus ab eis prætermissum est. Continuis, prout in bello fieri solet, insultibus audacter impetimur: ædes nostras iam bis inscripserunt, nempe vt illis sint manifestæ & designatæ, qui impetum facturi sunt. Omne templum nobis præclusum est: morbo consumpti, ac vel modico cælo frui desiderantes, obliquato capite prospicere non audemus, contribules non secus ac infestissimos hostes extimescentes. Sanctorum patrum Canones conculcati sunt: excommunicati & exauctorati sacris operari nihil verentur, impia sua dogmata copiose Dei populo profundentes: & nos interim inclusi misere hic sumus, inuasionesque circumspectamus imminentes. Obsecramus proinde vestram magnificentiam, obnixeque eamdem rogamus, ne nos tantis hisce malis vndique cinctos negligat; sed euidenti mortis discrimine quanta fieri potest celeritate eximat, efficiatque vt ad regiam ciuitatem accitis, fidei nostræ rationem reddere, ac prædictorum virorum hæresim, incredibilemque

Sæpius eadem mendacia iterant.

iniquitatem liceat commonstrare. Nam nisi hoc fiat, peribimus funditus, atque illorum furiis pabulum futuri sumus. Denuo itaque oramus, & per liberos, perq; ea quæ vobis sunt carissima, ac per iustum Dei iudicium obtestamur, ne a vestra magnificentia neglecti relinquamur; sed vt quam celerrime hinc eruamur, & liberum aerem intueamur.

Eorumdem ad præpositum & scholasticum pariter epistola.

INTER delicta nihil grauius, nihil est perniciosius arrogantia: Ea enim ad absurda quæque deducit. Hac Ægyptii, & qui cum illis ceu sub signis militant, acti, ecclesiasticas leges aspernantur, piaque Dei amantissimorum imperatorum nostrorum edicta conculcant. Nam neque prima, neque secunda, neque tertia imperatorum epistola ad saniorē mentem eos reuocare potuit: sed neque legitima per nos in eos exauctoratio lata, illorum extinxit audaciam. Sed & in oratoriis spreta lege conueniunt, & profanas synaxes, etiamsi populi ad eas non veniant, scelerate celebrant; & omnibus sacris ædibus custodes, qui nullum nisi ipsos ingredi sinant, adhibuerunt. Et quidem iam ante per alias literas vestræ magnificentiæ indicatum est, quantum periculum adiuerimus, quando pientissimorum Christique amantium imperatorum nostrorum literis per Palladium comitem præclarissimum iam acceptis, ad sanctam apostoli basilicam adorare instituebamus. Et-

Hæc verissime & appositissime in vos conueniunt.

Non ob literas imperatorū, sed quia loco Memnonis alium instituere volebatis; quod populus ferre noluit.

ὑπερβάλλουσε παρανομίαν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο γένοιτο, παντελῶς ἀπολούμεθα, καὶ παρανάλωμα τῆς ἐκείνων μανίας ἐσόμεθα. πάλιν τοίνυν δεόμεθα, καὶ ἐνορκοῦμεν πρὸς παίδων, πρὸς τῶν φιλτάτων, πρὸς τῆς δικαίας τοῦ θεοῦ κρίσεως, μὴ περιοφθῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας, ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι, καὶ ἐλεύθερον ἀέρα θεάσασθαι.

ANNO CHRISTI 431.

Επιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον καὶ τὸν σχολαστικὸν ὁμοίως.

ΟΥΔΕΝ ἀπονοίας ἐν πλημμελήμασι χαλεπώτερον· αὕτη γὰρ ἐπὶ πάντα ἐστὶ τὰ ἄτοπα ἡγεμών. ὑπὸ ταύτης οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς στρατηγούμενοι, τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καταφρονοῦσι θεσμῶν, καὶ τὰ εὐσεβῆ τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων πατοῦσι θεσπίσματα. οὔτε γὰρ τὰ πρῶτα, οὔτε τὰ δεύτερα, οὔτε τὰ τρίτα αὐτοὺς σωφρονεῖν ἐδίδαξαν γράμματα· οὔτε ἡ ἐννόμως αὐτοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐπενεχθεῖσα καθαίρεσις ἔσβεσεν αὐτῶν τὴν θρασύτητα· ἀλλ' ἀθροίζονται μὲν εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους παρανόμως, ἐπιτελοῦσι δὲ συνάξεις ἀθέσμους, καίτοι γε τῶν λαῶν ταύταις οὐ παραβαλόντων· παντὶ δὲ θείῳ οἴκῳ φρουροὺς ἐπιστήσαντες, οὐδένα πλὴν αὐτῶν εἰσιέναι συγχωροῦσι. καὶ ταῦτα ἤδη διὰ γραμμάτων ἑτέρων τὴν ὑμετέραν ἐδιδάξαμεν μεγαλοπρέπειαν, ὅπως ἐκινδυνεύσαμεν, προσεύξασθαι βουληθέντες εἰς τὸ ἅγιον ἀποστόλιον, μετὰ τὸ δέξασθαι τὰ διὰ τοῦ θαυμασιωτάτου Παλλαδίου τοῦ μαγιστριανοῦ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν καὶ φιλοχρίστων βασιλέων. οὐ

ANNO CHRISTI 431.

γὰρ μόνον ἐκωλύθημεν προσεύξασθαι, ἀλλὰ καὶ καταλευσθέντες μέχρι πολλοῦ κατεδιώχθημεν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τῆς εὐσεβείας ὑπάρχετε τρόφιμοι, καὶ ἐν ἀρετῇ διαλάμποντες πάσῃ, ὡς τὴν ὑμετέραν εὔκλειαν ἐν τοῖς ἁπάντων περιφέρεσθαι στόμασι, καὶ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * ἐκθύμως ὑπερμαχεῖτε, πᾶσαν ποιούμενοι προμήθειαν, ὥστε διηνεκῶς αὐτὴν ἐξ οὐρίων φέρεσθαι· παρακαλοῦμεν ὑμῶν τὸ μέγεθος, καὶ τὰ ἡμέτερα γράμματα ὑπαναγνῶναι τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ, καὶ πᾶσαν ὑπενεγκεῖν σπουδὴν, ὡς τὴν μὲν παροῦσαν παυθῆναι σύγχυσιν, ἀταράχως δὲ καὶ θορύβου παντὸς χωρὶς τὸ κοινὸν γενέσθαι συνέδριον, καὶ τοῖς ἀμφισβητουμένοις ἕκαστον μέρος τῶν ἀμφισβητούντων συστῆναι.

* ἐκθύμως

enim non modo ab oratione fuimus prohibiti, verum etiam lapidibus impetiti, hostilique insectatione longissime abacti. Cum itaque pietatis alumni sitis, omniq; virtutum genere præfulgeatis, adeo vt vestra gloria in omnium ore versetur, & sanctam ecclesiam alacriter propugnetis, omnem diligentiam, vt secundis perpetuo ventis feratur, adhibentes; amplitudinem vestram obtestamur, vt pientissimo, Christique amanti imperatori nostro literas nostras legatis, omnique studio ad hoc incumbatis, vt præsens quidem confusio compescatur, omnique perturbatione ac tumultu e medio sublato, communis Synodus celebretur, & quælibet disceptantium pars rebus controuersis adsistat.

Αναφορὰ τῆς ἀνατολικῆς συνόδου πρὸς τὸν καλλίνικον βασιλέα, δηλοῦσα καὶ αὖθις τὴν γεγενημένην καθαίρεσιν Κυρίλλου καὶ Μέμνονος.

Relatio orientalis Conciliabuli ad imperatorem victoriis clarum, rursum significans depositionem Cyrilli & Memnonis.

ΗΔΙΑΛΑΜΠΟΥΣΑ ὑμῶν εὐσέβεια ἐπ' εὐεργεσίᾳ τῆς οἰκουμένης καὶ τῶν τῶν θεοῦ ἐκκλησιῶν, ἐκέλευσεν ἡμᾶς ἐν τῇ τῶν Εφεσίων ἀθροισθῆναι, ὥστε κέρδος καὶ εἰρήνην τῇ ἐκκλησίᾳ περιποιῆσαι, οὐχ ὥστε συγχύσεως καὶ ἀταξίας πάντα πληρῶσαι. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ τῶν ὑμετέρου κράτους θεσπίσματα σαφῶς καὶ διαῤῥήδην τὴν εὐσεβῆ ὑμῶν καὶ εἰρηνικὸν ὑπὲρ τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν μηνύει σκοπόν. ὁ δὲ ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τεχθεὶς καὶ τραφεὶς, ὡς ἔοικε, Κύριλλος ὁ τῆς Αλεξανδρείας, συνεργὸν λαβὼν τὴν Μέμνονος τοῦ Εφεσίου θρασύτητα, προῶ-

PIETAS vestra, quæ benefaciendo orbi & ecclesiis Dei clarescit, iussit nos in Ephesiorum ciuitate congregari, vt inde lucrum & pax ecclesiæ conciliaretur, non vt omnia confusione & perturbatione complerẽtur. Sed & ipsa vestræ maiestatis edicta aperte ac diserte piam vestram & pacificam pro ecclesiis Dei indicant mentem. Atqui Cyrillus Alexandrinus, ad perniciem ecclesiarum (vt videtur) & natus & educatus, assumpta cooperatrice Memnonis Ephesii audacia, pri-

Indigna in Cyrillum calumnia.

mum quidem in placidum & pium vestrum edictum peccauit, per omnia se profanum ostendens. Nam cum vestra maiestas præceperit de fide diligens examen & inquisitionem, eamque haberi cum concordia & pace omnium; Cyrillus de Apollinarii dogmatibus accusatus, imo ipse seipsum redarguens per ea quæ cum anathematismis nuperrime in regiam vrbem cum propria subscriptione misit, in quibus deprehensus est sentire cum impio & hæretico Apollinario: his omnibus posthabitis, quasi tempora hæc regia gubernatione destituta essent, in omnem prolabitur iniquitatem: cumque oporteret rationem reddere prauæ suæ de gloria Domini nostri Iesu Christi opinionis, sibi auctoritatem vsurpans neque a Canonibus, neque a vestris edictis ei concessam, in omne genus immodestiæ ac sceleris ruit. Quamobrem mota sancta Synodus, quæ non approbauit eius adinuentiones fidei pestiferas, ipsum quidem deponit propter prædicta omnia, Memnonem vero, vt administrum eius & commilitonem in omnibus, qui innumeras turbas contra sanctissimos episcopos prauæ illi & hæreticæ opinioni assentiri recusantes excitauit, & ecclesias atque oratoria omnia conclusit, quasi adessent paganorum & hostium Dei tempora, & vulgus regionis Ephesiorum introduxit, adeo vt nobis quotidie de summa rerum periclitandum sit, dum non de defensione, sed de rectis fidei dogmatibus cogitamus. Hos enim abscin-

Conciliabulum suum falso vocant sanctam Synodum.

τον μὲν εἰς τὸ γαληνὸν καὶ εὐσεβὲς ὑμῶν παρηνόμησε θέσπισμα, διὰ πάντων τὸ ἀκαθοσίωτον αὐτοῦ δεικνύς. τοῦ γὰρ ὑμετέρου κράτους θεσπίσαντος περὶ πίστεως τὴν ἐξέτασιν γενέσθαι, καὶ βάσανον ἀκριβῆ τὴν μετ' ὁμονοίας καὶ εἰρήνης τῆς πάντων, ὁ Κύριλλος ἐπὶ τοῖς Απολιναρίου δόγμασιν ἐγκαλούμενος, μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν ἐλέγξας δι' ὧν προφὴν εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν μετ' ἰδίας ὑπογραφῆς ἀπέστειλε μετὰ ἀναθεματισμῶν, ἐν οἷς τὰ τοῦ δυσσεβοῦς καὶ αἱρετικοῦ Απολιναρίου φρονῶν ἐλήλεγκται· καὶ οὐδενὸς τούτων φροντίσας, ὡς ἐν ἀβασιλεύτοις καιροῖς, χωρεῖ πρὸς πᾶσαν παρανομίαν· καὶ δέον λόγον δοῦναι ὑπὲρ ὧν διεφθαρμένῃ χρῆται τῇ περὶ τοῦ κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστὸν δόξῃ, ἁρπάσας ἑαυτῷ τὴν αὐθεντίαν, τὴν μήτε παρὰ τῶν κανόνων αὐτῷ δεδομένην, μήτε ἀπὸ τῶν ὑμετέρων θεσπισμάτων, ὁρμᾷ πρὸς πᾶν εἶδος ἀταξίας καὶ παρανομίας. ἐπὶ τούτοις κινηθεῖσα ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ οὐ παραδεξαμένη τὰς ἐπὶ λύμῃ τῆς πίστεως αὐτοῦ ἐπινοίας, οὗτον μὲν καθαιρεῖ διὰ τὰ προειρημένα πάντα, Μέμνονα δὲ, ὡς συνεργὸν αὐτοῦ καὶ συναγωνιστὴν ἐν ἅπασι γεγενημένον, καὶ μυρίους θορύβους κατὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, τῶν συνθέσθαι τῇ αἱρετικῇ ἐκείνου κακοδοξίᾳ μὴ ἀναχομένων, ἐγείραντα, καὶ τὰς ἐκκλησίας, καὶ πάντα τόπον εὐκτήριον κλείσαντα, ὡς ἐν ἑλληνικοῖς καὶ θεομάχοις καιροῖς, καὶ πλῆθος ἐπιχώριον τῆς Εφεσίων ἐπεισαγαγόντα, ὡς περὶ τοῦ παντὸς ἡμῖν εἶναι καθ' ἑκάστην τὸν κίνδυνον, οὐ πρὸς ἄμυναν βλέποισιν, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὀρθὰ δόγματα τῆς εὐσεβείας. τὸ γὰρ τούτοις

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἐκκόψαι, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ τὴν ὀρθοδοξίαν στῆσαι. ἔξεστι δὲ ὑμῶν τῷ κράτει ἐξ αὐτῶν αὐτοῦ τῶν κεφαλαίων τὸ δυσσεβὲς αὐτοῦ φρόνημα ἐπιγνῶναι. τελευτήσαντα γὰρ τὴν δυσσεβῆ Απολινάριον ἐν τῇ αἱρέσει, οἱονεὶ ἐξ ᾅδου ἐγείρων, καὶ ἐπιστρατεύων ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ἐλέγχεται, καὶ ἀναθεματίζων ἐν οἷς ἐκτίθεται, εὐαγγελιστὰς ὁμοῦ καὶ ἀποστόλους, καὶ τοὺς μετ' ἐκείνους ἐκκλησίας προγόνους· οἳ παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ λογισμῶν οἰκείων ὁρμώμενοι, τὴν εὐσεβῆ πίστιν ἐκήρυξαν, καὶ κατήγγειλαν τὸ εὐαγγέλιον ἀπεναντίας οἷς οὗτος καὶ φρονεῖ καὶ διδάσκει, καὶ ἐξ ἐπιτάγματος βούλεται τὴν ἑαυτοῦ ἀσέβειαν πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης κρατεῖν. ὅπερ οὐ φέροντες, τῇ στάσει τῇ δεούσῃ ἐχρησάμεθα, τῇ τε θείᾳ ῥοπῇ, καὶ τῷ τῆς εὐσεβείας ὑμῶν θαῤῥοῦντες σκοπῷ. ἴσμεν γὰρ, ὡς οὐδὲν προτιμήσετε τῆς ὑγιοῦς πίστεως, ᾗ συντραφέντες ὑμεῖς τε καὶ οἱ τρισμακάριοι ὑμῶν πρόγονοι, ἀδιάδοχα τὰ τῆς βασιλείας παρειλήφατε σκῆπτρα, τοὺς τοῖς ἀποστολικοῖς δόγμασιν ἐναντιουμένους ἀεὶ καταλύοντες· ὧν ἐστιν ὁ προειρημένος Κύριλλος· ὃς ὥσπερ ἀκρόπολιν κατειληφὼς τὴν Εφεσον διὰ Μέμνονος τοῦ συνεργοῦ, δικαίως μετ' αὐτοῦ τὴν καθαίρεσιν ἀπηνέγκατο. πρὸς γὰρ τοῖς εἰρημένοις, πᾶσαν ἔφοδον καὶ πᾶσαν ἀταξίαν ἐτόλμησαν καθ' ἡμῶν· οἳ συνελέγημεν, καὶ πόλεων ἀμελήσαντες, καὶ πατρίδων, καὶ ἑαυτῶν, ὥστε τὸ ὑμέτερον κυρῶσαι θέσπισμα· καὶ ἐσμεν νῦν τυραννίδος παρανάλωμα, εἰ μὴ* καταλάβῃ ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, θεσπίζουσα ἑτέρωσε ἡμᾶς συνελθεῖν, πλησίον που, ἔνθα δυνησόμεθα ἀπό τε τῶν

dere, nihil aliud est, quam rectam fidem statuere. Poterit autem maiestas vestra vel ex ipsis illius capitibus impiam eius sententiam agnoscere. Impium enim Apollinarium in hæresi iam mortuum quasi ex inferno excitare, & contra ecclesias & rectam fidem in aciem educere comperitur, & anathematizare in suis expositionibus euangelistas simul & apostolos, & post illos, ecclesiæ progenitores, qui a Spiritu sancto, non a propriis cogitationibus impulsi, piam fidem prædicauerunt, & euangelium annuntiauerunt, contraria quam iste & sapit & loquitur, præcipiendoque vult vbiuis terrarum suam impietatem valere. Id quod nequaquam ferentes, conuenienti dissidio sumus vsi, diuina gratia, vestræque pietatis mente fisi. Scimus enim quod sanæ fidei nihil præferetis, in qua educati vos, & beatissimi progenitores vestri, non interiecto extraneo successore regni sceptra suscepistis, semper eos qui apostolicis dogmatibus aduersantur, deprimentes: e quibus est Cyrillus prædictus, qui adiutore Memnone quasi arcem occupans, veniens Ephesum, iuste cum eo depositioni subiectus fuit. Nam præter ea quæ diximus, omnem insultum, omnemque perturbationem per audaciam aggressi sunt contra nos, qui conuenimus relictis ciuitatibus & patriis, ac nobisipsis, vt edictum vestrum ratum esset: & nunc sumus tyrannidi exposita præda, nisi vestra pietas anteuertat, edicens, vt alio loco propiore conueniamus, vbi poterimus e

Impudens in catholicum virum mendacium.

*ἴσως, προκαταλάβῃ

Schismatici pietatē semper simulant, impietatem meditantes.

scripturis, & e libris conscriptis a patribus, redarguere manifeste Cyrillum, & eos qui ab illo dolose inducti sunt, quos indulgenter excommunicationi subiecimus, spem salutis, si resipiscant, subindicantes; qui quasi in barbarico exercitu materiam perturbationis vsque in præsentem horam ei suppeditarunt: alii quidem multo ante depositi, & ab illo suscepti: alii vero excommunicati a suis metropolitanis, & ab ipso in communionem recepti: alii variis criminibus impliciti, & ab ipso honores consecuti: & hæc fecit, tentans per multitudinem sensum suum hæreticum stabilire; non expendens, quod in religione non numerus quæritur, sed dogmatum rectitudo, & apostolicorum decretorum veritas, & viri, qui illa pie ex apostolicis demonstrationibus & testimoniis comprobare sciant, non autem ex audacia & tyrannica potestate. Proinde obsecramus & oramus, vt vestra maiestas quamprimum religioni quæ impugnatur, subsidium ferat, & celerrimam correctionem imponat illorum insaniæ & tyrannidi, quæ quasi turbo ad hæreticam perfidiam audaciores arripit. Iustum enim est, vt vestra pietas, quæ ecclesiarum Persidis, & earum quæ inter barbaros sunt, curam gessit, ecclesias quæ in Romanorum principatu iactantur, non negligat.

γραφῶν, καὶ τῶν συγγεγραμμένων τοῖς πατράσι βίβλων, ἐλέγξαι αὐτοῦ σαφῶς, τόν τε Κύριλλον, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ὑπαχθέντας· οὓς πεφεισμένως ἀκοινωνησίᾳ ὑπεβάλομεν, ἐλπίδας αὐτοῖς σωτηρίας, εἰ μεταμεληθεῖεν, ὑποφαίνοντες· οἳ ὥσπερ ἐπὶ στρατείᾳ βαρβαρικῇ ὕλας ἀταξίας αὐτῷ μέχρι τοῦ παρόντος παρέσχον· οἱ μὲν καθῃρημένοι ὄντες ἐκ πολλοῦ, καὶ ὑπ' αὐτοῦ προσληφθέντες· οἱ δὲ ἀκοινώνητοι τοῖς οἰκείοις μητροπολίταις, καὶ ὑπ' αὐτοῦ εἰς κοινωνίαν δεχθέντες· ἄλλοι διαφόροις ἐγκλήμασιν ἐμπεπαρμένοι, παρ' αὐτοῦ τιμηθέντες. καὶ ταῦτα ἐποίει, ἀπὸ τοῦ πλήθους κυρῶσαι τὸ αἱρετικὸν αὐτοῦ πειρώμενος φρόνημα, μὴ λογισάμενος, ὡς ἐν εὐσεβείᾳ οὐκ ἀριθμὸς ζητεῖται, ἀλλ' ὀρθότης δογμάτων, καὶ ἡ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων ἀλήθεια, καὶ ἄνδρες ἐν τούτοις εὐσεβῶς ἐξ ἀποστολικῶν ἀποδείξεων καὶ μαρτυριῶν εἰδότες συνίστασθαι, καὶ οὐκ ἐκ θράσους καὶ αὐθεντίας τυραννικῆς. ὅθεν παρακαλοῦμεν καὶ ἱκετεύομεν διὰ τάχους ἐπαμῦναι τῇ εὐσεβείᾳ πολεμουμένῃ τὸ ὑμέτερον κράτος, καὶ διόρθωσιν ὀξυτάτην ἐπιθεῖναι τῇ τούτων μανίᾳ καὶ τυραννίδι, ἣ ὥσπερ τις λαίλαψ πρὸς αἱρετικὴν κακοδοξίαν παρασύρει τοὺς θρασυτέρους. δίκαιον γὰρ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν τὴν τῶν ἐν Περσίδι, καὶ τῶν ἐν βαρβάροις ἐκκλησιῶν φροντίσασαν, ἐν τῇ Ρωμαίων ἀρχῇ σαλευομένας μὴ παριδεῖν ἐκκλησίας.

ANNO CHRISTI 431.

Αναφο-

ANNO CHRISTI 431.

*Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν

*Ἀναφορὰ τῶν ἀνατολικῶν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, ἥνπερ ἔδωκαν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς προγεγραμμένης τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ κόμητι Εἰρηναίῳ.

ΗΛΠΙΣΑΜΕΝ λύσιν ἔσεσθαι τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κλύδωνος, τοῦ ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις προσβαλόντος, τὰ τῆς εὐσεβείας τῆς ὑμετέρας δεχόμενοι γράμματα· ἐψεύσθημεν δὲ τῆς ἐλπίδος. θρασύτεροι γὰρ οἱ ἄνδρες ἐξ ἀπονοίας ἐγένοντο· καὶ οὔτε τῆς ἐνδίκως καὶ ἐννόμως ἐπενεχθείσης αὐτοῖς ἐφρόντισαν καθαιρέσεως, οὔτε τῇ ἐπιτιμήσει τοῦ ὑμετέρου κράτους ἐγένοντο σωφρονέστεροι· ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας νόμους, καὶ τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων κανόνας πατήσαντες, οἱ μὲν καθαιρεθέντες, οἱ δὲ ἀκοινώνητοι γενόμενοι, ἐν τοῖς εὐκτηρίοις ἑορτάζουσιν οἴκοις, συνάξεις ἐπιτελοῦντες. καὶ ἡμᾶς μὲν, ὡς καὶ ἤδη τὴν φιλόχριστον ὑμῶν ἐδιδάξαμεν κορυφὴν, προσεύξασθαι μόνον εἰς τὸ ἅγιον βουληθέντας ἀποστόλιον, μετὰ τὸ δέξασθαι τὰ πάσης εὐσεβείας γέμοντα γράμματα τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος, οὐ μόνον ἐκώλυσαν, ἀλλὰ καὶ κατέλευσαν, καὶ μέχρι πολλοῦ κατεδίωξαν, ὡς φυγῇ καὶ δρόμῳ τὴν σωτηρίαν ἡμᾶς πορίσασθαι. αὐτοῖς δὲ πᾶν ὁτιοῦν ποιεῖν ἐξεῖναι νομίζουσιν· εἰς δὲ συνέδριον *εἰσελθεῖν, καὶ βάσανον τῶν ζητουμένων ποιήσασθαι, καὶ ὑπὲρ τῶν αἱρετικῶν τοῦ Κυρίλλου κεφαλαίων ἀπολογήσασθαι οὐκ ἠνέσχοντο, τοὺς προφανεῖς τῆς ἐν αὐτοῖς δυσσεβείας ἐλέγχους ἀπαγορεύοντες. μέγα δὲ φρονοῦσιν ἐπὶ μόνῳ τῷ

*συνελθεῖν,

Relatio orientalium ad piissimum imperatorem, quam cum antescripta relatione magnificentissimo comiti Irenæo dederunt.

SPERAVIMVS fore, vt Ægyptiaca tempestas, quæ sanctas Dei ecclesias exagitauit, acceptis pietatis vestræ literis tandem aliquando sedaretur: sed spe nostra frustrati sumus. Etenim viri illi væsania acti, insolentiores euaserunt: & neque depositionem iuste legitimeque ipsis illatam quidquam curant, neque per maiestatis vestræ increpationem modestiores effecti sunt: sed & pietatis vestræ sanctionibus contemptis, sanctorumque patrum canonibus conculcatis, (cum alii sint depositi, alii vero excommunicati) festos dies in oratoriis agunt, celebrantes synaxes: ac nos quidem, sicuti etiam Christi amantem celsitudinem vestram ea de re certiorem antea fecimus, cum acceptis clementiæ vestræ literis omni pietate plenis, in apostoli basilica preces solum Deo adhibere cuperemus, non modo prohibuerunt, sed lapidatione facta, longo quoque spatio insecuti sunt, ita vt fuga cursuque vitæ periculum euaserimus. Sibi vero quiduis licere arbitrantur; neque ad Concilium conuenire, neque controuersiarum discussionem pertractare, neque de hæreticis Cyrilli capitibus (quod argumenta, quæ impietatem illorum aperte ostendunt, diluere se posse plane diffidant) rationem reddere voluerunt: sola autem audacia temeritateque sese

Accusatur Synodus, quod schismaticorum excommunicationem paruifecerit.

Aliud vero meditabamini, quam precationem, vt manifestum postea euasit.

Stulte nimirum agerent, si relicto Concilio catholico ad schismaticorum Conciliabulũ transirent.

ANNO CHRISTI 431.

efferunt: & tamen non audacia, non temeritate, ſed tranquillitate, ſed ſcientia, ſed dogmatum peritia, quæ propoſita ſunt, ſimul examinari debent. Eapropter magnificentiſſimum comitem Irenæum præmittere cõpulſi ſumus, vt is & veſtram pietatem conueniat, & totius negotii ſeriem explanet: ſiquidem nihil actum eſt, quod illum lateat. Accepit idem a nobis plurimos præſentis morbi curandi modos, quibus tranquillitas eccleſiis Dei reſtitui queat. Rogamus veſtram manſuetudinem, vt patienter illos ab eo cognoſcat, & quod veſtræ pietati viſum fuerit, quanta fieri poterit celeritate præcipiat, ne citra omnem vtilitatem & neceſſitatem hic conſumamur.

Quomodo Irenæus munus hoc obierit, ex eius epiſtola, quæ mox ſequitur, cognoſci poteſt.

Epiſtola comitis Irenæi ad orientales, de iis quæ in propoſita cauſa geſta ſunt poſt ſuum Conſtantinopolim ingreſſum, redditaſque relationes.

VIX mihi nunc tandem ad ſanctitatem veſtram ſcribere, qualemque deſiderabam, tabellarium inuenire licuit, vt quis propoſiti negotii ſucceſſus per gratiam Dei extiterit, veſtræ pietati patefacerem. Venimus enim in regiam ciuitatem triduo poſt Ægyptiorum aduentum. At vero quot in ipſo mox aditu pericula ſim perpeſſus, id nec oratione explicari facile eſt, nedum epiſtola repræſentetur. Nam optimi illi viri ante me (ciuitatem) ingreſſi, omnibuſq; commode & ex voluntate vſi, (tantum enim dixiſſe ſatis ſit) omnium fere aures præoccuparunt; alios quidem

Exaggerat Irenæus quæ ſchiſmaticorum cauſa pertulerat.

σράσ· καίτοι γε ὐ σράσοις, ἀλλ' ἡσυχίας, καὶ γνώσεως, καὶ τῆ τῶν δογμάτων ἐμπειρίας ἡ σὲι τῶν σροκειμένων σωεξέτασις δέι. τούτου χάειν ὠάσκάδηλν * σροπέμψαδαι τὸν μεγαλοπρεπέσαδον κόμηδα Εἰρηναῖον καδαλαβεῖν ὑμῶν τὴν ὐσέβειαν, καὶ ὧν ἔ σράγμαδος διδάξαι. τὰ δὲ γὰρ γεγυμνωμένα ἀκριβῶς ἐπίσαδαι, καὶ μεμάδηκε σᾶν ἡμῶν πολλοὺς σερὶ σειρείας τρόπους, δι' ὧν δυνατὸν τὸ ἀπέσαχον τῆς ἀγίας τοῦ δεοῦ ἐκκλησίας * παραχεθῆναι· οἷς ἱκετεύομεν αἰδέξικάκως τὴν ὑμετέραν σᾶν αὐτῶν μαδεῖν ἡμερόδηδα, καὶ τὸ δοκοῦν τῆ ὑμετέρα ὐσεβείᾳ σᾶσι κελεῦσαι γνῶναι, ἵνα μὴ εἰς οὐδὲν δέον σὺ σᾶν * σωτελεσθῶμεν.

* ἐσχηκέναι.

* παραχεθῆναι.

* συντελεσθῶμεν.

Επιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κόμητος Εἰρηναίου σρὸς τοὺς διαπολικοὺς σερὶ τῶν ἐπὶ τῆ Κωνσταντινουπόλει σραχθέντων, μὴ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀναφορῶν.

ΜΟΓΙΣ μοι νῦν * ἐγένετο καὶ ἐπιστεῖλαι σρὸς τὴν ὁσιότητα ὑμῶν, καὶ τὸ γραμμάτων δύρεῖν οἷς ἐβουλόμην διάκονον· ἵνα τὰ ἐπὶ τοῖς σροκειμένοις ἐκβάντα διὰ τὴν χάριτος τοῦ * Χριστοῦ, γνωρίσω τῆ κῦ τὸν ὑμῶν διαδεδόσ. ἤλδομεν γὰρ εἰς τὴν βασιλίδα σόλιν, ζ̄ εἰς με τὸν Αἰγυπτίων σροσλαβόντων ἡμέρας· ὅσους δ' λοιπὸν δύδις καὶ σᾶν αὐτοῖς ὑπέσην * τὴν εἴσοδον κινδυνώδεις, ἁδὲ λόγῳ ῥᾴδιον ἐξηγεῖσδαι, μή τι γε δι' ἐπιστολῆς σᾶσαν. σροσελδόντες γὰρ ὁ βέλτισοι, καὶ σᾶσι σροσφόρως καὶ καταλλήλως χρησάμενοι. ἀρκεῖ γὰρ τοσοῦτον εἰσεῖν· σάντων ὡς εἰσεῖν τὰς ἀκοὰς σροκατέλαβον, τοῦ μὲν σᾶς

* σπουδαίως.

* ἐπιστῆναι.

* Χριστοῦ.

* καταλείπειν τὴν εἴσοδον.

ANNO CHRISTI 431.

ψευδολογίαις ὡς ἔτυχον δελεάζοντες, τοῦ δὲ καθ' ἡμῶν ταῖς συκοφαντίαις * προσεπίζοντες, ἅπαντας δὲ κοινῇ τῇ κατ' ἰδίαν συμπείθοντες· ὥστε καὶ τοῦ μεγάλοις ἄρχοντας, καὶ * τοῦ ἐν ταῖς ἀξιώμασι τελοῦντας, καὶ τοῦ ἐν στρατείαις διαφόροις πεφθῆναι, ὅτι πρὸ τῆς ἐξετάσεως ἀκολούθου γενομένης, καὶ κρίσεως προακολουθησάσης, καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐξενεγκόντων ψῆφον κατὰ τοῦ παρ' αὐτῶν ἐρήμῳ καταχειρισθέντος, ἡ θαυμασὴ γέγονεν ἐκείνη καθαίρεσις. Ⓟ μοὶ τοι μεγαλοπρεπέστατον καὶ φιλόχριστον κουβικουλαρίῳ Ⓝ Σχολαστικίῳ ἔπρεπεν ὁμολογουμένως, ὡς οὐδὲ ἀκοῦσαι ὅλως ἠνέσχετο τὸ Ἐφέσου τῆς θεοτόκου φωνῆς. ὅμως διὰ τὴν τῆς ἀληθείας ἀκαταγώνιστον δύναμιν, καὶ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς, ἐξέχουσα διὰ τῆς οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, τοῦ ἐκ προοιμίων κινδύνους, ὡς ἔφην, διαφυγὼν, συντυχεῖν τε τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἄρχουσι, καὶ πᾶσαν αὐτοῖς, ὡς ἐνεχώρει, τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν ἐξηγήσασθαι. οἳ τὰ παρ' ἡμῶν διδαχθέντες, καὶ εἰς αὐτὰς ἐνεγκεῖν ἰδιαζόντως ἐσπουδάκασι τῶν κρατούντων τὰς ἀκοὰς, ὅσα πρὸς εἰς τε τὴν προκειμένην ἐπόδοσιν, καὶ εἰς ἡμᾶς δὲ αὐτοῦ Ⓓ περὶ Ⓝ Αἰγυπτίων τυραννικῶς ἐπλημμέλησαν. καὶ τέλος, ἵνα μὴ μηκύνω Ⓝ λόγον, πολλῶν ἐν τῷ μέσῳ χυθέντων καὶ * λεχθέντων παρά τε τῆς τῶν ἡμετέρων, τῶν τε τῆς τῶν Κυρίλλου φρονούντων, ἔδοξεν, ἐμοί τε καὶ τῇ Αἰγυπτίων, ἑαυτοῖς τε καὶ τῇ ἐπόδοσι συνισαμένων αὐτῇ, Ⓝ εὐσεβέστατον ἀκροάσασθαι βασιλέα,

mendaciis temere decipientes, alios confictis in nos calumniis instigantes, omnes denique publice priuatimq; ea ratione in suam sententiam allicientes, vt etiam magni principes, quique dignitate pollebant, vel diuersa in rebus bellicis munia obibant, persuasi esset, examinatione, quam oportuit, adhibita, iudicioque consecuto, & omnibus piissimis simul episcopis vnam eamdemque sententiam proferentibus contra eum quem indicta causa condemnarunt, mirabilem illam depositionem esse factam. Sane Scholasticio cubiculario magnificentissimo, Christique studioso firmiter persuaserant, Nestorium Ephesi ne audire quidem vllo pacto sustinuisse deiparæ vocabulum. Verumtamen ob inexpugnabilem veritatis virtutem, vestrasque orationes, Dei miseratione, postquam pericula, quæ prima statim fronte, vt dixi, se offerebant, euasi, & magnificentissimos principes conuenire, vniuersamque rerum veritatem, quantum licebat, ipsis explicare valui. Qui simul atque nostram relationem accepissent, omnia quæ Ægyptius per tyrannidem tam in præsentem causam, quam in nosipsos quoque commisit, ad imperatorum aures referre coacti sunt. Denique, ne longius sermonem protraham, cum multa & ab his qui cum Cyrillo faciebant, & ab illis rursum qui nobiscum sentiebant, acta & disputata fuissent; placuit vt vtraque pars, tam ego, quam Ægyptii, sui suæque causæ tuendæ gratia, præsentibus etiam magnis principibus piissimum imperato-

Sed tamen quod verum erat persuaserant.

At iustissime damnatum fuisse cõstat.

Et hoc verissimum erat.

Narrationem hanc mendaciis esse refertam, ex aliis quæ subsequuntur, clare constat.

rem adiremus, atque ab eo audiremur: quamquam protestatus sum identidem, me nec ea de causa adesse, nec vlla eiusmodi mandata a pientissimis episcopis accepisse, sed tantum literarum latorem aduenisse. Sed profecto ob huiusmodi verba pene discerptus sum: quod autem placuit, absque vlla cunctatione prolatum est. Quare diuina prouidentia etiam tum opem nobis ferente, Augustique animum ad veritatem dirigente, & re ipsa, quod cor regis vere in manu Dei sit, declarante, aduersarii damnati sunt (oportet enim paucis ipsum rei euentum expedire) propterea quod neque (Nestorii) depositionis commentarios, neque quæ hic per mendacium effutiuerant, vlla ratione defendere possent. Quin & illud quoque modis omnibus perspicuum euasit, nec recto congruoque ordine seruato Concilium conuocatum fuisse ab Ægyptio, nec ei iudicare licuisse, cum vnus esset ex iis qui iudicandi erant, neque omnino materiæ tractationem aggredi præter magnificentissimi comitis Candidiani voluntatem potuisse. Etenim omnes eiusdem magnificentissimi comitis Candidiani denuntiationes, sacra præterea per eum ad Synodum scripta, & alia similia, ad plenam rei notitiam imperatore iubente recitata sunt: neque quidquam omnino, quod iniquos illegitimosque illorum apud vos ausus ante oculos ponere posset, ob vestras preces omissum est: ita vt veritatis hostes ab omnibus communi consensu damnationis sententiam ferrent, & vestræ pietatis

Prou. 21. Sed schismaticorum victoria non fuit diuturna.

Ægyptium per contemptum Cyrillum vocat, vt & alibi etiam.

παρόντων αὐτῷ τῆ τῶν μεγάλων δογμάτων· καί τοι γε ἐμοῦ διαμαρτυρουμένου πολλάκις, ὡς οὔτε τούτου χάριν ἀφῖγμαι, οὔτε τοιαύτας παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἔλαβον ἐντολάς· μόνον δὲ γραμμάτων ἤλθον διάκονος. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τούτων μικροῦ δεῖν καὶ διεσαπάθουν τῆ λόγων, τὸ δόξαν δὲ δίκαια πάσης ἐξεβιβάσθη μελλήσεως. τῆς τοίνυν θείας ἡμῖν καὶ τότε παρασάσης ῥοπῆς, καὶ τῷ τὰ κεκαπωμένα πρὸς τὸ ἀληθὲς ἰθυνάσης καρδίαν, καὶ διὰ τῶν πραγμάτων δηλώσης, ὅτι περ ἀληθῶς καρδία βασιλέως σύγκειται θεοῦ, κατεγνώσθησαν μὲν οἱ δι' εὐσεβείας δεῖν γὰρ ἐπ' αὐτὸ σωτόμως τὸ πέρας ἐλθεῖν· ὡς κατ' οὐδένα τρόπον συγχωρῆσαι ἢ τοῖς τῆς καθαιρέσεως ὑπομνήμασιν, ἢ οἷς συνῆπτο τὴν ψευδολογίαν εἰρήκασι, δωυηθέντες· ἀλλὰ καὶ πρόφασις διὰ πάντων ἀποδεχθέντες, ὡς οὔτε τὸ σωτήριον ἀκολούθως ὁ Αἰγύπτιος ἐκάλεσεν, οὔτε κρίνειν, ὡς εἷς ὢν τῶν κεκωλυμένων, ἠδυνάτο, οὔτε ὅλως παρὰ γνώμην τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ τῆς ὑποθέσεως ἅψασθαι. καὶ γὰρ καὶ αἱ παραγγελίαι πᾶσαι τοῦ αὐτοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ, καὶ ἡ γραφεῖσα δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν συνοδον σύντομα, ἥ ἕτερα τοιαῦτα ὡς ἅπαξ ἐν διαγνώσει κελεύσαντος ἀνεγνώσθησαν τοῦ βασιλέως· ἡ ὅπερ ἐστὶ, ὅπερ διὰ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς παρελείφθη, τῶν τὰ παρανόμως αὐτόθι τολμηθέντα δηκνυόντων· ὥστε λοιπὸν σύμφωνον μὲν τοῦ τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς τὴν παρὰ πάντων κατάγνωσιν ἀπενέγκασθαι, δεχθῆναι δὲ καὶ κυρωθῆναι τῆς ὑμετέ-

Anno Christi 431.

*Sanctissimis

*Al. πάντως

ANNO CHRISTI 431.

ρας θεοσεβείας τὴν κρίσιν, καὶ τὴν τῶν περὶ Αἰγύπτιον καθαίρεσιν ἀποσταλῆναι παραχρῆμα παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ, ὡσανεὶ τυραννικῶς ἅπαντα καὶ ἀθέσμως τῶν περὶ Κύριλλον πεπραχότων, καὶ ἑτέρας προσοφειλόντων ἐφ' οἷς ἔπταισαν τιμωρίας. ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν τὰ τοῦ πράγματος ἐτελεύτησε· καὶ τοῦτο γεγένηται τῆς ἀκροάσεως πέρας. ἐλθόντος δὲ Ιωάννου τοῦ ἰατροῦ καὶ συγκέλλου Κυρίλλου, καὶ ἐλθόντος ὡς ἴστε, ἑτέρους ὥσπερ γεγενημένους ὁρῶμεν τῶν ἀρχόντων τοὺς πλείους, καὶ οὐδὲ ἀκοῦσαι γοῦν παρ' ἡμῶν τῶν ἐπ' αὐτῶν ἢ καὶ παρ' αὐτῶν κριθέντων ἀνεχομένους. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ παρόντος, φασὶν, ὡς χρὴ τὰ ἐξ ἑκατέρου μέρους πραχθέντα κρατεῖν, καὶ τὰς καθαιρέσεις οὐ τῶν δύο μόνων, ὡς ἔδοξεν, ἀλλὰ τῶν τριῶν κυροῦσθαι προσώπων· Οἱ δὲ, ὅτι τὰς μὲν καθαιρέσεις λυθῆναι πάντων ἐπίσης προσήκει, φανεροὺς δὲ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐνταῦθα μεταστάλῆναι, ὥστε μετὰ πάσης ἀληθείας ἐξετασθῆναι τούς τε περὶ τῆς πίστεως λόγους, καὶ τὰ παρανόμως ἐν Εφέσῳ γεγενημένα. εἰσὶ δέ τινες, οἳ καὶ πάντα ποιοῦσι, καὶ παντοδαπὴν σπουδὴν συνεισφέρουσιν, ἐφ' ᾧτε ἐπιτραπῆναι παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως μετὰ φανερῶν τύπων τὴν Εφεσίων καταλαβεῖν, καὶ ὡς * ἐὰν συνίδωσιν, ἢ καὶ δυνηθῶσι, φησὶν, ἅπαν διαθεῖναι τὸ πρᾶγμα. ὅπερ Οἱ ἀγαπῶντες ὑμᾶς εἰς ἔργον ἀπεύχονται προελθεῖν, ἀκριβῶς εἰδότες τῶν σπουδαζόντων τὴν πρόθεσιν, καὶ ὅθεν πρὸς ταύτην ὡδηγήθησαν τὴν βουλήν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς τῷ κυρίῳ φίλον, προΐτω. ἐμοῦ

iudicium probaretur & confirmaretur; piusque imperator Ægyptii depositionem ad sanctam Dei ecclesiam quamprimum transmiserit, tamquam omnia tyrannice & illegitime Cyrillus, & qui cum eo sunt, perpetrauerint, aliisque præterea pœnis ob commissa sint obnoxii. Hunc exitum res habuerunt; atque hic audientiæ terminus extitit. Ceterum cũ Ioannes medicus & domesticus Cyrilli aduenisset, eoq; modo venisset, quo scitis; aduertimus maiorem partem principum quasi mutatam fuisse, vt qui iam ne audire quidem ea a nobis velint, quæ coram ipsis, vel etiam ab ipsis fuerant iudicata. Quidam enim affirmant, quæ vtrimque facta essent, in præsenti valere debere; atque adeo nõ duarum personarum tantum, vt aliquando visum fuerat, sed trium depositionem confirmandam esse: alii exauctorationes quidem omnium ex æquo annullandas, aliquos vero ex piissimis episcopis, vt & fidei doctrina accurate ad veritatis amussim examinetur, & quæ Ephesi contra ius & fas acta sunt, huc accersendos censent. Non desunt, qui maximopere student, omnemque lapidem mouent, vt certis decretis instructi a pientissimo imperatore Ephesum abire sinantur, tamquã (aiunt) omnia cognituri, & pro virili compositurí. Quod ne fiat, qui vos amant, obnixe deprecantur, certo scientes cuius sint animi qui hæc moliuntur; neque nesciunt a quo id consilii ceperint. Verum hæc, vtcumque Domino visum fuerit, succedant. Ceterum

Leuis admodum fuerat illa persuasio, quæ tam cito concidit.

ſanctitatem veſtram rogo, vt Deum intente pro me orare ne grauetur, qui talia pericula perpeſſus ſum, & in magnis adhuc diſcriminibus ob illam, quæ quotidie inſidiatur, multitudinem, verſor. Teſtis enim mihi eſt Deus, dum ad iudicium coram imperatore vocarer, nihil aliud me expectaſſe, quam vt in fluctus maris proiicerer: ſed Dominus, ſicut ſcriptum eſt, adſtitit mihi, & de ore leonis, aut a mille potius leonum catulis liberatus ſum.

Atqui id cogitare non poteras, niſi peſſime tibi conſcius fuiſſes.

2. Tim. 4. v. 17.

δὲ, παρακαλῶ, τοιούτοις ὑπομεμενηκότος κινδύνοις, καὶ οὐδὲ νῦν ἀκινδύνως διάγοντος διὰ τὸ τῶν ἐπιβουλευόντων ὁσημέραι πλῆθος, * ἐκτενῶς ὑπερεύχεσθαι καταξιούτω ἡ ὑμετέρα ὁσιότης. μάρτυς γὰρ ὁ θεὸς, ὅτι ἐν τῷ καλεῖσθαι πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ βασιλέως διάγνωσιν οὐδὲν ἕτερον ἤλπισα, ἢ τῷ τῆς θαλάσσης παραπέμπεσθαι ῥεύματι. ὁ δὲ κύριος κατὰ τὸ γεγραμμένον παρέστη μοι, καὶ ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος λέοντος, μᾶλλον δὲ σκύμνων μυρίων.

ANNO CHRISTI 431.

* ἀκαλῶς

Exemplum ſacræ per Ioannem ſacrorum comitem a piiſſimis imperatoribus ad ſanctam & magnam Synodum miſſæ.

Ισον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ιωάννου τοῦ κόμητος τῶν σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ.

*Cæleſtino, Rufo, Auguſtiano, Alexandro, Acacio, Tranquillino, Valentino, Iconio, Joanni, Acacio, Vrſo, Firmo, Himerio, Dexiano, Beriniano, Palladio, Aſterio, Juuenali, Flauiano, Helladio, Rambulo, Alexandro alteri, Maximo, Phritilæ, Perigeni, Cyro, alteri Ioanni, Eutherio, Hellanico, Boſphorio, alteri Cyro, Vinatio, Petro, Dynato, Dorotheo, Antiocho, Dalmatio, Euſebio, Seleuco, Eleuſio, Eulogio, * Sappio, Timotheo, Pio, Troilo, Herenniano, Monimo, Olympio, Theophilo, Juliano, Baſilio, reliquiſq; religioſiſſimis epiſcopis.*

* Sapricio,

Κελεστίνῳ, Ρούφῳ, Αὐγουστιανῷ, Αλεξάνδρῳ, Ακακίῳ, Τραγκυλίνῳ, Οὐαλεντίνῳ, Ικονίῳ, Ιωάννῃ, Ακακίῳ, Οὔρσῳ, Φίρμῳ Ιμερίῳ, Δεξιανῷ, Βερινιανῷ, Παλλαδίῳ, Αστερίῳ, Ιουβεναλίῳ, Φλαυιανῷ, Ελλαδίῳ, Ραμβούλῳ, Αλεξάνδρῳ ἄλλῳ, Μαξίμῳ, Φριτίλᾳ, Περιγένει, Κύρῳ, Ιωάννῃ ἄλλῳ, Εὐθηρίῳ, Ελλανίκῳ, Βοσπορίῳ, Κύρῳ ἄλλῳ, Βινατίῳ, Πέτρῳ, * Δυνάτῳ, Δωροθέῳ, Αντιόχῳ, Δαλματίῳ, Εὐσεβίῳ, Σελεύκῳ, Ελευσίῳ, Εὐλογίῳ, * Σαππίῳ, Τιμοθέῳ, Πίῳ, Τροΐλῳ, * Εἰρηνιανῷ, Μονίμῳ, Ολυμπίῳ, Θεοφίλῳ, Ιουλιανῷ, Βασιλείῳ, καὶ λοιποῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις.

* Δονάτῳ

* Σαπρικίῳ,

* Ερηνιανῷ,

QVANTO pietatis, auitæque fidei zelo aſſidue flagremus,

ΟΣΟΝ περὶ τὴν εὐσέβειαν, καὶ τῆς προγονικῆς πίστεως τὸν ζῆ-

ANNO CHRISTI 431.

λον διατελοῦμεν ἔχοντες, ὁκ πολλῶν ἠγούμεθα τ̃ προσλαβόντων σαφῶς δεδηλωσθ̃ι· εἰ γ̀ ἤκισται ἢ κ̀ ὁκ τ̃ ἐναλιχθεὶς ὑπὸ τ̃ κλίσιν τ̃ ὑμ̃ν σωόδ̃υ ἔστω φανερὸν γεγονέναι πᾶσι τοῖς κ̀ τ̃ οἰκουμένην πεπιστεύκαμεν. οὐδὲ γ̀ρ προὸς βραχὺ διακωλύσεως τινὸς ἀμφισβητήσεως ἀναχθέντες, ὑπὲρ ὃ ἅπαντον τ̃ τοιούτ̃ προακολουθῆσαι λύσιν ἀσφαλῶς συνελθεῖν τ̃ ὁσιότητα ὑμ̃ν ἀπεσείλαμεν· κ̀ εὐαμεῖς ἠγούμενοι τ̃ ὑπὲρ εὐσεβείας πόνον τ̃ θεοσεβείᾳ ὑμ̃ν ἔσεσθ̃ι φορτικὸν, ἐπεκουφίσαμεν ὅμως βασιλικ̃ προνοίᾳ τ̃ τούτου δυσχερείαν ὑπὸ τ̃ δήποτε καιροῦ τε κ̀ τόπου. τ̃ γ̀ Ἐφεσίων ἀφορίσαμεν πόλιν τοῖς τε ὁκ γ̃ς κ̀ θαλάσσης εὐπροσίτον, κ̀ πάντων ὧ τ̃ οἰκείων κ̀ ἐπιτηδείων καρπῶν τὰ χορηγήσοντα τοῖς ἐνδιατρίβουσιν ἀφθόνως προσέχουσ̃· ὥστε ⟨ω⟩ τ̃ ἡμετέρας γαληνότητος εὐσεβ̃ σκοπὸν, κ̀ τ̃ ἁγιωτάτης ὑμ̃ν συνόδ̃υ συνδραμεῖν τε ῥᾳδίως, καὶ εἰς ἔργον ἀγθ̃ῦαι. ὅθεν κ̀ νῦν τ̃ γνωρισθεῖσαν παρὰ τ̃ς εὐσεβείας ὑμ̃ν Νεστορίου, κ̀ Κυρίλλου, & Μέμνονος καθαίρεσιν ἐδεξάμεθα. τ̃ν δὲ ἄλλων τ̃ παρ' ὑμῖν πραχθέντων ἔγνωμεν πλ̀ν περὶ ⟨ω⟩ χειροθεσίαν τ̃ πίστιν τε κ̀ ὀρθότητα* φυλάττοντες, ὧ ὁκ πατέρων κ̀ προγόνων παρελήφαμεν, κ̀ ὧ ἡ ἁγιωτάτη συνόδος ὑπὸ τ̃ τ̃ς θείας λήξεως Κωνσταντίνου γνησίως συμφώνως ὁκύρωσε. Φροντίσ̃ τοίνυν ἕκαστος τ̃ ἁγιωτάτου ὑμ̃ν συλλόγ̃, λυθεισ̃ς πάσης ἀμφισβητήσεως, κοπέντων ὧ τ̃ σκανδάλων, μετ' εἰρήνης κ̀ ὁμονοίας εἰς τ̃ οἰκείαν ἐπανελθεῖν. ὑπὲρ ὧ τ̃ πλ̀ν ὁσιότητα ὑμ̃ν μὴ μόνον ὑπὸ τ̃ τ̃ ἡμετέρας εὐσεβείας γραμμάτων προτραπεῖσαν, εἰς ὁμόνοιαν τε κ̀

* ἴσως, φυλάττειν,

id ex pluribus argumentis, præteritisq; certis indiciis liquidum, vt putamus, euasit, quod etiam terrarum orbi patefactum credimus, ex vestræ Synodi nuper facta conuocatione. Cum enim controuersiam aliquam vel paulum oboriri pati non possemus, vt citius tolleretur, sanctitatem vestram ad sedulo conueniendum accersiuimus: & rati pro religione laborem vestræ pietati nequaquam molestum fore; tamen si quam ea res difficultatem afferre potuerat, illam imperialis prouidentia temporis locique opportunitate mitigauit. Deputauimus enim Ephesiorum ciuitatem, terra marique accessu percommodam, ibique diuersantibus necessaria suppeditantem affatim e natiuis importatisque fructibus: vt pius serenitatis nostræ, & sanctissimæ vestræ Synodi scopus expedite concurrat, & ad effectum perducatur. Quapropter & Nestorii, & Cyrilli ac Memnonis exauctorationem a sanctitate vestra nobis indicatam approbauimus. De aliis autem apud vos gestis certum nobis est, Christianam vos seruare fidem & rectitudinem, quam a patribus & maioribus accepimus, quam etiam sanctissima Synodus sub Constantino diuæ memoriæ celebrata consentiens confirmauit. Quamobrem vnusquisque sanctissimæ vestræ congregationis operam dabit, vt omni controuersia soluta, omnibusq; scandalis excisis, cum pace & concordia domum reuertatur. Vt autem sanctitas vestra non modo per nostræ pietatis literas incitata, ad concordiam

Imperator falsa orientalium relatione deceptus, Cyrilli & Memnonis depositionem tamquã legitime factã approbat.

ANNO CHRISTI 431.

ſpectet, vniuerſalemque pii dogmatis pacem; etiam Acacii Beroenſium epiſcopi lectam a nobis epiſtolam, qua idem ſuadet, ad vos miſimus. Hic cum propter extremam ſenectutem ſanctiſſimo veſtro Concilio adeſſe non poſſet, ea per literas conſuluit, quæ & pietatem ipſius decent, & orthodoxæ religioni conducunt. Quæ qualia ſint, eiuſdem epiſtolæ lectio declarabit. Norit nihilominus veſtra ſanctitas, eam ob rem magnificentiſſimum & illuſtriſſimum Ioannem ſacrorum comitem a nobis miſſum eſſe, vt hic ipſe ſciens ſacræ maieſtatis noſtræ erga fidem ſcopum, quæ vtilia perſpexerit, ea perficiat.

Ea nunc non extat.

εἰς πλὴ καθ' ὅλου τῆ θεοσεβοῖς δόγματος εἰρηνίλω ἰδεῖν, κὴ τὰ γεάμματα τῆ ἐπισκόπου τῆς Βερροιαίων Ακακίου τῆτο παραγνωῶτος ἀναγνόντες, ἀπεστείλαμεν· ὃς πῷ ἀγιωτάτῳ ὑμῶν συλλόγῳ παρεσεθῶαι διὰ τὸ μακρὸν γῆρας οὐ δυνηθεὶς, δι' ὧν ἔγραψε, τὰ τῇ ἀγῇ θεοσεβείᾳ πρέποντα, καὶ τῇ ὀρθοδόξῳ θρησκείᾳ συμφέροντα εἰσηγήσατο· ἅπερ οἷα τυγχάνει, ἡ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς δηλώσει ἀνάγνωσις. γινωσκέτω μέντοι ἡ ὑμῶν ὁσιότης, ὅτι περ (N) μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον κόμητα τῆ σακρῶν Ιωαννίλω τοῦτον ἕνεκα ἀπεστείλαμεν, ὥστε αὐτὸν εἰδότα (N) περὶ πίστιν τῆς ἡμετέρας θρότητος σκοπὸν, ἅπερ δῆ συμφερῆ λοιπελεῖν, * διαπεράξαθαι. * διαπερᾶξαι.

Exemplar epiſtolæ Ioannis comitis Sacrenſis, ex Epheſina ciuitate ad imperatores præſcriptæ.

Quæ ſequuntur, Græce non habentur, ſed in poſtrema Cõciliorum editione Colonienſi vulgata fuerunt ex vetuſtiſſ. libro mſ. vt ibidem aſſeritur: & inde etiam ea accepit Peltanus.

Hæc narratio ſuſpecta eſt, cũ Ioannes comes Neſtorii & Ioannis Antiocheni partes foueret.

CVM ſciam conducibile pietati, ſi diuinis ſcripturis commendentur omnia, quæ iuxta puriſſimæ celſitudinis mentem pro virili feci, hinc quæ ſint acta diſcetis. Pridie quam hæ literæ darentur, labore magno, acceleratione-que mira in Epheſiorum ciuitatem perueni. Aduenisſem autem citius, niſi maximis negotiis impeditus fuiſſem, quæ veſtræ magnitudini adfuturus, Deo propitio coram recenſebo: ſtatimque ſanctiſſimos epiſcopos, qui hinc & inde conuenerant, reuerenter ſalutaui. Propter diſcordiam autem, quæ intercedebat inter eos, partes accerſere conueniebat. Turbatis autem omnibus, Cyrilloque & Memnone ſe munientibus, per meipſum iis qui conuenerant, denuntiaui, & iis qui aberant, manifeſtaui, vt ſequenti die abſque vlla mora omnes in diuerſorio meo confluerent. Porro ne conflictus quidam fieret, promiſcue ipſis conuenientibus, (metuendum enim & hoc erat propter ferociam, quæ neſcio vnde illis acciderat,) ingreſſus ordinem diſtribui. Præſente autem Neſtorio fere cum ipſa aurora, & Ioanne pientiſſimo epiſcopo, aduenit etiam Cyril-

ANNO CHRISTI 431. Cyrillus cum omnibus pientiſſimis epiſcopis: ſolo autem Memnone abſente, magna turbatio, tumultuſque exoriri cœpit, dicentibus iis qui cum Cyrillo venerant, Neſtorii, qui ab ipſis depoſitus eſſet, ne aſpectum quidem ferendum eſſe: nihilominus tamen conuenientibus diuinarum ſcripturarum lectionem fieri volebant. Affirmabant autem ii qui Cyrillo fauebant, lectionem diuinarum & terribilium ſcripturarum abſque Cyrillo non habendam, neque præſente Neſtorio, neque his qui ab oriente venerant, ſanctiſſimis epiſcopis: & ob hoc magna facta eſt ſeditio, imo prælium & pugna. Eadem quoque & ſanctiſſimi epiſcopi, qui Ioanni pientiſſimo epiſcopo adſtabant, contendebant, dicentes, Cyrillum non oportere diuinarum literarum lectioni intereſſe, vtpote & illo cum Memnone ab ipſis depoſito. Fiebat igitur ſuper hac re contentio. Iam autem maximo diei interuallo exacto operæ precium exiſtimaui, abſque Cyrillo & Neſtorio, ceteris patefacere regias ſententias; quandoquidem commemoratis illis neque ſcriptæ eſſent a mundi dominis. Verum renuebant & hoc pientiſſimi epiſcopi, qui cum Cyrillo venerant, nolebantque etiam his qui cum Ioanne aduenerant, præſentibus aures præbere, eo quod dicebant, eos illegitime Cyrillum & Memnonem depoſuiſſe. Vix igitur potui perſuaſione & vi (ſi quidem vera dicere oportet) ſequeſtratis Neſtorio & Cyrillo inducere omnem Synodum, vt regium reſcriptum audiretur. Igitur congregatis omnibus, auguſtarum literarum lectionem feci, in quibus depoſiti ſunt Cyrillus, & Neſtorius, & Memnon. Cum autem hi qui cum Ioanne pientiſſimo conuenerant, lectionem amice ſuſciperent & approbarent, audierunt a graui auditorio depoſitionem Cyrilli & Memnonis illegitime factam. Ceterum ne maior fieret ſeditio, Neſtorium quidem cuſtodiendum ſuſcepit Candidianus comes nobilium domeſticorum, qui omnibus conſiliis & operibus meis interfuit: Cyrillum autem & ipſum cuſtodiendum tradidi Iacobo circumſpecto comiti, & præpoſito quartæ ſcholæ: Memnon vero, vt prædixi, aberat. Vnde miſſis diſpenſatore & lectore, ac protodiacono ſanctiſſimæ Epheſiorum eccleſiæ, ei manifeſtaui quod depoſitus eſſet. At memoratus

Diuinarum ſcripturarū nomine literas imperatorū deſignant.

Memnon cum prædictis, fidem dedit eis, se suo periculo cum omni securitate ecclesiasticas pecunias seruare. His in hunc modum actis, quoniam oportebat me & precibus vacare, descendi in sanctissimam ecclesiam. Cognoscens autem Memnonem agere in episcopio, mitto ex ministris meis primicerium nobilium palatinorum ad ipsum, vt ad me veniret, vt discerem num omnino ad me accedere renueret. Verum ipse absque mora aduenit; & reprehensus a me, quare mane non venisset, dixit ægritudine se deprehensum esse, & propterea non adfuisse. Ne ferret autem alias meas admonitiones vel consilia, præuenit sermones meos, & in meam irrupit domum. Traditus igitur & ipse Iacobo circumspecto comiti, custodiendus & a scutariis nobilibus, & reuerendissimis palatinis. Hæc primo die a me facta sunt. Quoniam autem & de pace ad pientissimos episcopos sermonem habere oportebat, ne hæreses & schismata in orthodoxa religione fierent; proinde quanta potui diligentia ei negotio me accommodaui, & posthac operam daturus, modo placeat & melioribus, & pietati consonum sit, & recta mens sit dominis mundi. Quod si pientissimos episcopos videro implacatos & non reconciliabiles, (nescio vnde in hanc rabiem & asperitatem venerint) & si quid amplius factum fuerit, quamprimum vestræ amplitudini significabo.

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

* Ἐπὶλὴ σεσχέθεσαι ὑπὸ τ ἀναπολιτῶν τῆς ὑποτελθείσης παρ' αὐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑποκόποις· ὥστε δικαιοδοσίαν μετὰ τ ἀπεσταλέντων ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου ἐφεδέξων ὑποκόπων ἐν τῇ αὐτῇ Κωνσταντινουπόλει.

*Ισον εὐτολῆς.

Ἡ ἁγία συνοδος ἡ ἐν Ἐφέσῳ συγκροτηθεῖσα τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις, Ἰωάννῃ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως, καὶ Ἰωάννῃ τῆς Δαμασκιωῶν ὑποκόπῳ μητροπόλεως, καὶ Ἱμερίῳ ὑποκόπῳ τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως, καὶ Παύλῳ ὑποκόπῳ Ἐμισηνῶν, ποιουμένῳ τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ τοῦ ἁγιωτάτου ὑποκόπου Ἀκακίου τῆς Βερρόιας, καὶ Μακαρίῳ ὑποκόπῳ τῆς Λαοδικέων πόλεως, ποιουμένῳ τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ τοῦ ὁσιωτάτου Κύρου ὑποκόπου τῆς Τυρίων πόλεως, καὶ Ἀπριγίῳ ὑποκόπῳ τῆς Χαλκιδέων, ποιουμένῳ τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ὑποκόπου τῆς Ἀπαμείας, καὶ Θεοδωρήτῳ ὑποκόπῳ τῆς Κυρεστῶν πόλεως, ποιουμένῳ τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ὑποκόπου τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως, καὶ Ἑλλαδίῳ ὑποκόπῳ Πτολεμαΐδος, παρόντες παρόσιν συνεφλάμβα τὰ ὑποτεταγμένα.

* *Exemplum mandati.*

Sancta ſynodus Epheſi congregata piiſſimis ſanctiſſimiſque Ioanni Antiochenorum magnæ ciuitatis archiepiſcopo, & Ioanni Damaſcenorum epiſcopo metropolitano, & Himerio epiſcopo Nicomediæ metropolitano, & Paulo Emiſenorum epiſcopo, qui idem Acacii ſanctiſſimi Beroenſium epiſcopi perſonam gerit, & Macario Laodicenſium ciuitatis epiſcopo, qui etiam pro Cyro ſanctiſſimo Tyriorum ciuitatis epiſcopo verba facturus eſt; & Apringio Chalcidenſium epiſcopo, qui & locum Alexandri Apameæ epiſcopi obtinet; & Theodoreto Cyreſtanorum epiſcopo, verba pro Alexandro etiam Hierapolitanorum epiſcopo metropolitano facturo, & Helladio Ptolemaidis epiſcopo, præſentes præſentibus, quæ ſubiecta ſunt, mandauimus.

*Mandatũ quod ab orientalibus datum fuit epiſcopis, qui ab ipſis Conſtantinopolim miſſi ſunt, vt diſceptarent in iudicio aduerſus epiſcopos orthodoxos, ab œcumenica Synodo ad eamdem vrbem miſſos.

ΕΠΕΙΔΗ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἕνεκα ὑποθέσεως, δι' ὧν ἅπαντες ἐκλήθημεν εἰς τὴν Ἐφεσίων * ⓓ παρόντες, καὶ ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια, καὶ θέσπισμα τ εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων ὑπὲ τ μεγαλώνυμον ἐκλήθημεν Κωνσταντινούπολιν, ὑπὲρ τ σωζωνίσαι τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ πίστ τ ἁγίων πατέρων, καὶ τοῖς δόγμασι τοῖς ὀρθοῖς· οὐ μετὰ τάχους ἦλθομεν ἅπαντες παρεῖναι ὑμῖν· ἐσχ δὲ καὶ τὴν γνώμην

* διὰ τὰ παρόντες,

QANDOQVIDEM eccleſiaſticæ controuerſiæ cauſa (propter quam in Epheſiorum vrbem præſentes omnes, & veſtra quoque pietas vocata eſt) piiſſimorum imperatorum noſtrorum ſanctione ad celeberrimam Conſtantinopolitanam vrbem euocati ſumus, vt veritati, ſanctorumque patrum fidei, & rectis dogmatibus patrocinemur; neque tamen omnes vobiſcum adeſſe iuſſi ſumus: operæ precium autem

est, omnium nostrum mentem patefieri; qualiter nimirum rata habemus omnia, & illis assentimur, quæ a vobis gerentur, si ad Dei timorem, & ecclesiasticam pacem ac disciplinam conferant: propterea hunc mandati libellum vobis conscripsimus, quo mandamus & committimus, plenamq; potestatem contradimus, quam præsentes haberemus; ita vt posteaquam Dei gratia comitante in magnam illam ciuitatem perueneritis, siue coram pientissimo imperatore, siue in consistorio, siue coram sacro senatu, siue in patrum Synodo, de his quæ in quæstionem veniunt, sermo instituatur, hunc ea dicendi libertate, eaque prudentia ac diligentia, quæ vobis inest, habeatis pro vniuersa ecclesia; & hunc vos laborem suscipiatis pro nobis, omnibus videlicet nobis seruantibus, approbantibus, ac rata ducentibus omnia, quæ vos in hac causa vel agitis, vel acturi estis. Quod si forte euenerit, vt vel conuentionis, vel ecclesiasticæ pacis, vel cuiuspiam alterius rei causa necessario pro nobis omnibus subscriptio requiratur; oramus vestram sanctitatem, ne hoc ipsum præstare grauetur, quod communi vsui est profuturum, & ad gloriam Christi Domini facit. Rursum si quam synodicam epistolam huc mittere visum vobis fuerit, quæ subscriptionem omnium exigat, promittimus omnes communiter, & singulos seorsum, omni cum alacritate nos subscripturos, & ad sacrum comitatum missuros esse: dum illud certum sit, nempe capita vna cum anathe-

πάντων ἡμῶν κατάδηλον ποιῆσαι, ὡς ἐμμένομεν, καὶ κύρια ἡγούμεθα πάντα τὰ ὑφ' ὑμῶν πραττόμενα, καὶ συντείνοντα εἰς τὸν τοῦ θεοῦ φόβον, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην τε καὶ εὐταξίαν· τούτου ἕνεκεν τόδε ὑμῖν τὸ ἐντολικὸν πεποιήμεθα, δι' οὗ ἐντελλόμεθα, καὶ ἐπιτρέπομεν, ὁλοτελῆ τε ἐξουσίαν διδόαμεν, ἣν περ καὶ παρόντες εἴχομεν· ὥστε σὺν θεῷ παραγενομένους ὑμᾶς ἐπὶ τῆς προειρημένης μεγαλοπόλεως, εἴτε ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως δέοι, εἴτε ἐν κονσιστωρίῳ, εἴτε ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου, εἴτε ἐν συνόδῳ πατέρων ὁ λόγος κινοῖτο περὶ τῶν ζητουμένων, τοῦτον μετὰ τῆς προσούσης ὑμῖν παῤῥησίας τε καὶ συνέσεως καὶ ἐμμελείας κινῆσαι ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἀναδέξασθαι τὸν ἀγῶνα τὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἁπάντων ἡμῶν δηλαδὴ ἐμμενόντων, καὶ στοιχούντων, καὶ στεργόντων, καὶ κύρια ἡγουμένων πάντα τὰ ὑφ' ὑμῶν πραττόμενα ἕνεκα ταύτης τῆς ὑποθέσεως, ἢ καὶ πραχθησόμενα. εἰ δέ που καὶ χρεία γένοιτο ἢ συμβιβασμοῦ, ἢ εἰρήνης ἐκκλησιαστικῆς, ἢ ἑτέρου τινὸς ἀπαιτοῦντος ὑπογραφὴν ὑπὲρ πάντων ἡμῶν ἕνεκα, καὶ τοῦτο αὐτὸ παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην μὴ ὀκνῆσαι ποιῆσαι ὑπὲρ τοῦ λυσιτελοῦντος τῷ κοινῷ, καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ δεσπότου Χριστοῦ. εἰ δὲ καὶ συνοδικὸν δόξει ἀποσταλῆναι * παρ' ἡμῶν ἐνταῦθα ἀπαιτούντων τὴν ὑπογραφὴν, ὁμολογοῦμεν ἅπαντες κοινῇ, καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος τοῦτο καθυπογράφειν μετὰ πάσης προθυμίας, καὶ ἐξαποστέλλειν εἰς τὸ εὐσεβὲς στρατόπεδον· δήλου ἐκείνου τυγχάνοντος, ὡς παντὶ τρόπῳ τῶν κεφαλαίων τῶν αἱρε-

ANNO CHRISTI 431.

* παρ' ὑμῶν

ANNO CHRISTI 431.

τικῶν, τῶν ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Αλεξανδρέως ὑπεισαχθέντων τῇ πίστει τῶν πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν, μετὰ ἀναθεματισμῶν ἐκβαλλομένων, ὡς ἀλλοτρίων τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας.

Αλέξανδρος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ιεραπόλεως· εἴτι κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν πίστιν ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ διαπράξεσθε, μήτε ἐπεισαγομένου τινὸς τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἐκβαλλομένων τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων Κυρίλλου τοῦ Αλεξανδρείας, τούτῳ συγκατατίθεμαι· ταύτῃ γὰρ τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως καὶ ἤδη μετὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς σὺν ἡμῖν καθυπέγραψα.

* Δωρόθεος

*Θεόδωρος ἐπίσκοπος Μαρκιανουπόλεως δευτέρας Μισίας γεγράφηκα ὡσαύτως, ἐντελάμενος ὡς προκεῖται. συνυπέγραψαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες.

matiſmis, quæ a Cyrillo Alexandrino ad fidem patrum qui Nicææ conuenerunt, adiecta ſunt, tamquam hæretica, & a catholica & apoſtolica eccleſia aliena, eſſe modis omnibus reiicienda.

Mira circa Cyrilli capita rabies. nec enim vllum ſchiſmaticorum extat ſcriptum, in quo illorum non fiat mentio.

Alexander Hierapolis epiſcopus metropolitanus: Si quid iuxta fidem a ſanctis patribus Nicænis expoſitam feceritis, nulla prorſus re fidei ſanctorum patrum adiecta, hæreticiſque Cyrilli Alexandrini capitibus reiectis; huic equidem aſſentior: nam & huic fidei expoſitioni vna cum ſancta noſtra Synodo iam ſubſcripſi.

Dorotheus epiſcopus Marcianopolis ſecundæ Myſiæ, ſimiliter mandans, ſicut ſupra poſitum eſt, ſubſcripſi. Subſcripſerunt autem & ceteri omnes.

Dato autem hoc mandato, vna quoque tradita fuit charta tenoris huiuſce.

Δοθείσης δὲ τῆς ἐντολῆς, συναπεδόθη καὶ τόμος, περιέχων οὕτως.

Prima ſchiſmaticorum petitio ex Calchedone ad imperatorem miſſa.

ORANDVM erat, ne a quopiam alio in expoſitionibus abſurdis ſermo pietatis adulteraretur, maxime autem, ne ab his qui ſacerdotium præfecturamque eccleſiarum ſortiti ſunt, quos neſcimus quomodo præſidendi cupiditas & ambitio, frigidæque promiſſiones quædam, ad contemnenda ſemel omnia Chriſtiana mandata induxerunt; idque hoc ſolo animo, vt ſeruiant viro, qui præſumit ac ſperat, ſe & auxilium ſibi ferentes, omnia recte geſturos: dicimus Alexandrinum Cyrillum, qui ſola nugacitate in ſanctas Dei eccleſias hæretica introduxit dogmata, eaque confidit ſe argumentis comprobaturum; & correctionem peccatorum effugere, ſolo Memnonis & prædictæ conſpirationis epiſcoporum miniſterio, ſperauit.

Iniuſte perſtringit Concilii patres.

Mire commentitiam suam modestiam commendant schismatici.

Quapropter nos, qui silentium alioqui amamus, & in ceteris philosophice agendum censemus, nunc silentium, & eius sapientiæ studium, fidei iacturam intelligentes, ad solos vos post supernam virtutem orbis seruatores precando vertimur: quandoquidem scimus, pro pietate solicitudinem vobis peculiariter conuenire; vtpote iis, qui vsque in hoc tempus custodierint, vicissimque per illam custodiantur. Suspensos autem hos libellos offerimus, tamquam coram sanctissimo Deo exhibenda esset nostra excusatio; non quod pro religione minus alacres fuerimus, sed pietati studentes, & pro ea sermones facientes. Nihil enim est quod Christianorum temporibus sacerdotes magis facere* debeant, quam vt coram tam fideli rege testimonium ferant, etiamsi parati essemus vitam ac corpora nostra in * fidei discrimine millies exponere. Idcirco propter Deum, qui videt omnia; & per Dominum nostrum Iesum Christum, qui iudicaturus est omnes in iustitia; & per Spiritum sanctum, cuius gratia regnum gubernatis; & per electos angelos, qui vos custodiunt, quos assistentes videbitis terribili throno, & horrendam illam sanctificationem semper Deo offerentes, quam nunc quidam adulterare nituntur; pietatem vestram, quæ vafricie quorumdam obsidetur, id re ipsa adimentium, & hæretica capita fidei introducta stabilientium, quæ omnino a sanis dogmatibus aliena sunt, & cum hæreticis opinionibus conueniunt; obsecrauimus, vt vel si quis illic subscribat vel consentiat, & post promissam a vobis veniam contendere vltra nolit, præcipias illum in medium venire, & ecclesiasticis pœnis subiacere, quo pugnare pro pietate melius possis. Nihil enim o rex magis regium fuerit, pro quo & cum Persis & aliis barbaris prælia committere festinasti, reddente tibi Christo pulcras victorias pro hac tua in ipsum alacritate. Obsecramus autem, vt fiant apud pietatem tuam quæstiones in scriptis. Sic enim facilius dignoscentur, & in omne posterum tempus reprehendentur peccantes. Si quis autem sermones, pro quibus delinquens fuit, negligens, voluerit per præceptum rectæ fidei prævalere, tuæ iustitiæ ac iudicii fuerit attendere, num & ipsam doctorum appellationem abiecerint ii, qui de dogmatibus introducunt, * periclitari

ANNO CHRISTI 431.

* deceat.

* fideli

Actor. 17.

Obscura hæc omnia & mutila sunt.

* *Locus corruptus.*

ANNO CHRISTI 431. grauantur, & prædictis subiici nolentes, vt non redarguantur impie egisse, neque refutare ea digna putantes, vt mutua eorum conspiratio non habeatur inutilis. Iam enim per ordinatos manifestum est, quosdam ex illis pro hac impietate meditatos esse, vt dignitatibus concessis nonnullos demereantur, & alios quosdam modos excogitasse. Et id manifestius obsistet; & videbit eos pietas tua non multo post proditionis suæ mercedem quasi spolia fidei Christi distributuros. At ex nobis quidam a pientissimo Iuuenali Hierosolymitanorum episcopo olim ordinati, siluimus; quamuis pro Canonibus certandum esset, ne videremur nostræ gloriæ causa dolere. Et nunc quoque illius studia & præstigias tales per Phœnicen secundam & Arabiam non ignoramus. Sane de illis nobis non vacat curam habere, qui ciuitatibus ipsis, quarum nobis ministerium contraditum, atque adeo vita nostra destitui maluimus, quam ista pro fide promptitudine. Verum aduersus illorum conatus, Dei ac vestræ pietatis iudicium opponemus. Nunc autem oramus, vt vna ac primaria pietas curetur, & ne orthodoxæ religionis splendor, qui vix tandem sub sancti nominis Constantino irradiauit, & per beatissimos auum & patrem vestræ pietatis confirmatus est, a tua autem maiestate etiam in alias barbaras gentes, & in Persarum gentem prorogatus est, nunc in ipsis regiæ aulæ penetralibus langueſcat, & apud vestram turbetur serenitatem. Non enim duplices in Persidem, o rex, mittes Christianismi doctrinas, neque nostra magnum aliquid erunt, nobis discordia laborantibus, nemineque existente apud illos qui diiudicet: neque quis geminis communicabit verbis & sacramentis, neque certe pie a tantis patribus & incondemnatis sanctis desciscet; sed neque regni commoda tribuenda erunt his, qui diuersa inter se sentiunt; neque paruus inde * vsus pietatis hostibus excitabitur; & innumera alia malignæ contentionis ipsorum quis enumerarit nocumenta? Si quis autem est qui paruifaciat cælestium rationem, talis sit potius quicumque olim, quam is cui omnem orbis potestatem Dominus dedit. Nostræ autem preces sunt, vt iudicium a tua pietate accipiamus. Mentem enim tuam ad exactam eorum quæ inquiruntur, comprehensionem Deus inducet. Demum

* ausus

si quid nunc prohiberet, (neque enim tuæ pietatis negotia omnia nota esse possunt) petimus a tua serenitate, vt ad propria tuto & feliciter commigrare nobis liceat. Nam videmus ciuitates nobis commissas ex tali mora non parum offendi propter eos, qui etiam in rebus piis, vt videtur, contentionem quærunt, nulla inde proueniente vtilitate. ANNO CHRISTI 431.

Altera eorumdem petitio e Calchedone ad Theodosium Augustum missa.

Obscure & deprauate hæc exposita sunt.

SÆPENVMERO pietatem vestram & per nosipsos, & per eos qui a nobis missi sunt, docuimus, quod rectæ fidei dogma corruptioni obnoxium videatur, & quod ii discerpere videantur ecclesiæ corpus, qui omnia susque deque faciunt, & omnem ecclesiasticam constitutionem, omnemque regiam legem conculcant; vniuersaque simul confuderunt, vt expositam hæresim a Cyrillo Alexandrino confirment. Nam vt a vestra pietate in Ephesum vocati sumus ad inquirendum quæstiones, quæ pullularunt, & ad confirmandum fidem euangelicam & apostolicam a sanctis patribus expositam; nondum omnibus præsentibus conuocatis episcopis, ii qui particulare Concilium habuerunt, hæretica illa capita, quæ cum Arii & Eunomii & Apollinarii impietate conueniunt, scriptis commentariis roborarunt; & alios quidem deceperunt, alios vero terruerunt, alios autem de hæresi accusatos in communionem susceperunt; & aliis, qui non communicabant, mercedem vt communicarent dederunt: alios demum spe honoris, quibus indigni erant, accenderunt; & ita sibi multitudinem congregarunt, quasi nescientes, quod piam religionem non multitudo, sed veritas ostendit. Iterum lectæ sunt vestræ pietatis literæ per magnificentissimum comitem Candidianum, significantes quod pacifice & fraterne quæstiones, quæ nuper exortæ sunt, inquirantur. Verum conuenientibus omnibus pientissimis episcopis, nihil profuit lectio. Venit nobilis Palladius magistrianus alias vestræ maiestatis literas afferens, docentes rescindenda esse omnia, quæ particulariter constituta fuerant, & Concilium denuo congregandum, verumque dogma sanciendum. Contemptum est autem & hoc, more solito

Omnia hæc mera commenta sunt, & impudentissima mendacia.

Omnes hæ literæ fuerũt subreptitiæ, dolo malo ab imperatoribus extortæ.

ANNO CHRISTI 431. solito, pium vestrum mandatum ab his qui omnia audent. Aduenit rursus magnificentissimus magister Ioannes, qui tunc comes omnium largitionum, alias iterum afferens literas, significantes, quod a vestra maiestate trium depositiones decretæ sunt, tollendaque e medio suborta offendicula, solamque fidem in Nicæa expositam a sanctis & beatis patribus, ab omnibus confirmandam. Transgressi sunt, vt solent, & hanc legem ii qui omnia pro ludibrio habent. Enimuero nec post lectionem a cœptis destiterunt, & communionem habuere cum depositis, & meminerunt eorum tamquam episcoporum, non permittentes, vt capitula ista, in damnum & corruptionem piæ fidei exposita, exploderentur, tametsi a nobis ad colloquium sæpius accersiti fuerint. habebamus enim in promptu hæreticorum capitulorum argumenta. Horum nobis testis est magnificentissimus magister, qui nobis & illis tertio ac quarto conuocatis, & hæc nec prætendere audens, propter illorum inobedientiam, operæ precium duxit posthac huc nos vocare. Aduenimus nihil remorati, nec quieuimus, donec huc peruenieremus, & apud vestram pietatem, & apud illustre consistorium obsecrantes, vt ipsi certamen hoc pro capitulis susciperent, ac in colloquium venirent, vel ea tamquam aliena a recta fide exploderent, manentes in sola expositione fidei beatorum patrum, qui in Nicæa conuenerant. Et hi quidem nihil horum facere voluerunt; sed manentes in hæretica cõtentione, permissi sunt ecclesias frequentare, & sacerdotio fungi: nos vero synaxi destituti mansimus tanto tempore, & in Epheso, & nunc; innumeraque pericula & illic & hic pertulimus: & cum lapidaremur, & tantum non perderemur a seruis monachorum habitu indutis, boni consuluimus, vtpote pro pietate talia libenter perferentes. Post hæc visum est vestræ maiestati, vt iterum nos ac illi conuocaremur, & vt ad inquirenda dogmata inobedientes compellerentur. Hæc vt fierent, nobis expectantibus, vestra pietas in ciuitatem profecta est, & eos quidem qui de hæresi accusabantur, & propter hoc alios ex his depositos a nobis, alios vero excommunicatos, & deinde canonicis pœnis subiiciendos, præcepit vt in ciuitatem venirent, sacerdotio fungerentur, & ordinarent. Nos ve-

Et hoc falsum est: siquidem orientales sæpius citati, Synodo se sistere ausi non fuerunt.

Non erat certamen de capitulis, sed de iusta Nestorii, iniusta vero Cyrilli & Memnonis depositione.

Schismatici iactant suam pietatem.

Sed qui accusabantur, pii & orthodoxi erant; accusatores vero hæretici & schismatici.

ANNO CHRISTI 431.

Scilicet schismatici curant pietatem & religionem.

ro, qui pro pietate tantum certamen susceпimus, & pro rectis dogmatibus nullum non periculum sustinuimus, neque ingredi in ciuitatem iussit, vt fidei periclitantis negotium ageremus, & pro rectis dogmatibus vrgeremus: neque ad propria remigrare permisit; sed sumus in Calchedone tristes, & gementes in ecclesia quæ exercetur schismate. Idcirco qui nullum responsum obtinemus, necessarium duximus, vt præsentibus literis doceremus vestram pietatem coram Deo, & Christo ipso, ac sancto Spiritu; quod si quis ordinatus fuerit, antequam discutiantur recta dogmata, ab his qui hæretica sentiunt, necesse sit vt tota ecclesia scindatur, tam clero quam plebibus dissidentibus. Nullus enim piorum feret, hæretica colentibus communionem dari, propriamque salutem annihilari. Vbi autem hæc futura sunt, tunc vestra pietas præter suam mentem agere cogetur. Nam & schisma præter sententiam inualescet, & eos qui pro pietate certant, contristabit, non ferentes vt suæ animæ pereant, & constent contentiosis impia Cyrilli dogmata, quæ iustificare volunt. Multi autem qui pietati studeпt, & omnes nos, qui ex orientali diœcesi, & vestræ prouinciæ ex diœcesi Ponti, & Asiæ, & Thraciæ, & Illyrici, & Italiarum, Cyrilli dogmata admitti non sinent, qui & vestræ pietati librum beatissimi Ambrosii miserunt, aduersa pullulanti huic superstitioni docentem. Quapropter ne hoc eueniat, & vestra pietas magis conturbetur, supplicamus, precamur, obsecramus, vt edicat, ne ordinatio antea fiat, donec orthodoxa fides formetur, propter quam & nos congregauit vestra quæ Christum amat, celsitudo.

Schismate carere non potuit, quæ schismaticos intra se continebat.

Hic schismatici gloriantur de multitudine, alibi sæpe de paucitate.

Tertia schismaticorum postulatio ex eadem ciuitate ad imperatores missa.

NON hunc euentum sortituram vestræ pietatis expectabamus vocationem. Vocati enim honeste sumus tamquam sacerdotes a rege, & vocati sumus ad confirmandam sanctorum patrum fidem; propterea etiam tamquam pio regi obedituri aduenimus. Vbi autem venimus, neque ecclesiam minus secuti sumus, neque vestrum contempsimus edictum, sed vestros nutus secuti sumus continue ab eo die, quo in Ephesum peruenimus,

ANNO CHRISTI 431. vsque in hodiernum. Verumtamen, vt videtur, nihil nobis profuit in hoc sæculo modestia nostra, imo etiam plurimum, vt videmus, obfuit. Nam nos quidem, qui sic vos habuimus, vsque in præsentem diem Calchedone tenti conseruati sumus; nunc autem ad propria dimittimur. Hi vero qui omnia confuderunt, & orbem turbis impleuerunt, & ecclesias discerpere contendunt, & pietatem manifeste oppugnant, sacerdotio funguntur, ecclesias congregant, &, vt putant, auctoritatem ordinandi habent (nimirum illicite ab illis petitam,) seditiones in ecclesia excitant, quæ expendenda in vsus pauperum, in suos insumunt milites. Ceterum non illorum tantum, sed & noster rex es. Non enim parua portio regni tui est oriens, in qua semper recta fides refulsit, & cum hac etiam aliæ prouinciæ & diœceses, e quibus congregati fuimus. Proinde ne despiciat vestra maiestas fidem, quæ adulteratur, in quam & vos baptizati estis, & vestri progenitores; in quam & ecclesiæ fundamenta sunt iacta, propter quam sanctissimi martyres innumera mortis genera cum voluptate susceperunt; cum qua & barbaros vicistis, & tyrannos destruxistis, qua & nunc opus habetis in bello, quo Africam premitis. Est enim Deus omnium commilito vester, si pro piis eius dogmatibus laboraueritis, & prohibueritis corpus ecclesiæ disrumpi. Disrumpetur enim, si opinio quam Cyrillus fidei induxit, & alii hæretici confirmarunt, inualescat. Hæc sæpe quidem coram Deo & in Epheso & hic testati sumus, & vestram pietatem docuimus, rationem illius, vt coram omnium Deo, reddentes. Exigit enim & hoc a nobis, sicut diuinæ scripturæ propheticæ & apostolicæ docent. Etenim beatus Paulus clamat: *Testificor coram Deo, qui mortuos viuificat, & Domino nostro Jesu Christo, qui testificatus est sub Pontio Pilato bonam confessionem.* Et Ezechieli præcepit Deus, vt annuntiet populo; & minas adiicit, dicens: *Nisi annuntiaueris, sanguinem eius de manu tua requiram.* Timentes itaque hoc iudicium, necessarium existimamus iterum docere vestram maiestatem, quod ii qui permissi sunt ecclesias habere, in ecclesiis docent quæ Apollinarius & Arius & Eunomius: illegitime & contra Canones sacerdotio funguntur, & animas eorum

Non vestra modestia, sed intoleranda temeritas & iniquitas vobis obfuit.

Cyrillus fidē illustrat, non impugnat.

1. Tim. 6. v. 13.

Ezech. 3. v. 18.

Et hæc mera sunt commenta.

1. Tim. 2. v. 4. qui ad se accedunt, si quis & ipsos volet audire*. Nam per diuinam gratiam, cui omnium hominum cura est, & qui omnes vult seruari, maxima pars populi sana est, & pro piis solicita est dogmatibus. Propter illos maxime dolemus. Et quia cruciamur, timentes, ne paulatim serpens morbus plures comprehendat, communeque malum fiat; hæc nos vestram serenitatem docemus, & docere non desistimus, & precamur vestram maiestatem, vt nostris precibus annuat, & nihil sinat adiici ad fidem sanctorum patrum, qui in Nicæa congregati fuerunt. Quod si & post hanc nostram obsecrationem, hanc, quæ coram Deo data est, doctrinam non susceperit vestra pietas, nos etiam puluerem pedum excutiemus, & clamabimus cum B. Paulo: Mundi sumus a sanguine vestro. Non enim cessamus Act. 18. v. 6. & 20. v. 26. nocte & die, ab eo die quo in hanc celebrem Synodum aduenimus, & regi, & principibus, & militibus, & sacerdotibus, & laicis testari, ne amittamus traditam nobis a patribus fidem.

ANNO CHRISTI 431.

* f. occidunt. vel, perdunt.

Eorumdem ad suos in Epheso epistola.

Ex diametro hæc cum præcedentibus pugnant, vt hinc videas schismaticos meris commentis niti.

POSTQVAM Calchedonem venimus (nam Constantinopolim neque nos, neque aduersarii nostri intrare permissi sumus propter seditiones bonorum monachorum) fama accepimus, quod ante octo dies, priusquam compareremus (en gloriam pientissimi regis) dominus Nestorius ab Epheso dimissus sit, vt eat quo liberet. Vnde valde doluimus; quandoquidem vere ea quæ illicite & absque iudicio facta sunt, iam robur habere videntur. Sciat autem vestra sanctitas nos promptos pro fide certamen inituros, & certare velle ad mortem vsque. Expectamus autem hodie, hoc est, vndecima mensis Gorpiæi, transiturum pientissimum nostrum regem ad Rufinianum, & illic causam auditurum. Precetur igitur vestra sanctitas, vt Dominus Christus nos adiuuet, quo valeamus sanctorum patrum fidem roborare, & in damnum sanctæ ecclesiæ exorta capitula radicitus discerpere. Eadem vt & vestra sanctitas sentiat ac faciat, obsecramus; maneatque in sua pro fide orthodoxa alacritate. Porro cum scripta esset epistola, nondum occurrerat nobis dominus Himerius. nam fortassis impeditus est in itinere.

Male habet schismaticos Nestorii depositio.

Mensis hic Syrogræcorũ respondet nostro Septembri.

Frustra contra hæc capitula nitimini.

ANNO CHRISTI 431. Ceterum nihil vos turbet. Speramus enim triſtia extinguenda, & veritatem effulſuram, modo veſtra pietas ſtrenue nos adiuuet.

Epiſtola Theodoreti epiſcopi Cyri e Calchedone ad Alexandrum Hierapolitanum ſcripta.

NVLLVM humanitatis, nullum aſperitatis, nullum adhortationis, nullum declamationis genus omiſimus, quo apud pientiſſimum regem & illuſtre conſiſtorium non ſimus vſi, teſtificantes coram Deo, qui omnia videt, & Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui iudicaturus eſt orbem in iuſtitia, & Spiritu ſancto, & electis eius angelis, ne contemnatur fides, quæ ab his qui hæretica dogmata ſuſcepere, & his ſubſcribere auſi fuere, adulteratur; & vt præcipiatur ſolum exponendam ſicut in Nicæa, & abiiciendam ſuperinductam hæreſim ad damnum & perniciem pietatis: & vſque in hodiernum diem nihil efficere valuimus, nunc huc, nunc illuc auditoribus ſeſe ferentibus. Attamen nos nihil horum dehortari potuit, vt ab vrgendo propoſitum deſiſteremus; ſed perſecuti ſumus cauſam, Dei gratia. Cum iuramento enim pientiſſimo noſtro regi ſuaſimus, quod impoſſibile ſit, nobis Cyrillum & Memnonem conciliari; & quod fieri nequeat, vt illis communicemus, qui non antea eiecerint hæretica capitula. Itaque nos quidem hanc habemus mentem: ſtudium autem eſt his, qui ſua ipſorum quærunt, non autem quæ Ieſu Chriſti, vt reconcilientur eis & præter mentem noſtram. At non eſt nobis eius rei cura. Deus enim noſtrum propoſitum exigit, & virtutem explorat, neque ſupplicia irrogat propter ea quæ præter mentem fiunt. De amico autem ſciat tua ſanctitas, quod ſi quando eius faceremus mentionem vel apud pientiſſimum regem, vel apud illuſtre conſiſtorium, defectionis notabamur: tantæ ſunt eorum, qui intro ſunt, erga illum inimicitiæ. Et hoc eſt moleſtiſſimum. Pientiſſimus rex præ omnibus aliis auerſatur nomen, manifeſte dicens: De hoc mihi nullus loquatur. ſpecimen enim ſemel ipſe dedit. Attamen dum hic ſumus, non ceſſabimus omni virtute & eius patris curam gerere, ſcientes factam illi ab impiis iniuſtitiam. Nobis quoque ſtudium eſt, vt hinc liberemur, & veſtra liberetur pietas.

En ſtudium & diligentiã filiorum huius ſæculi in re prana.

Actor. 17. 2. Tim. 4.

Id impoſſibile eſt vobis in veſtra pertinacia perſtentibus.

Phil. 2. v. 21.

Neſtorium intelligit.

Hunc, quem totus mundus execratur, patrem non appellaretis, niſi idẽ quod ille ſentiretis.

Patres Synodi impios vocant ſchiſmatici.

ANNO CHRISTI 431.

Nihil enim hinc boni sperandum, eo quod iudices ipsi omnes auro confidant, & contendant vnam esse naturam deitatis & humanitatis. Populus autem omnis gratia Dei bene habet, & iugiter ad nos egreditur. Incepimus autem ipsis etiam differere, & celebrauimus communiones maximas, & quarto illis enarratum est precibus tuæ pietatis de fide; & tanta audierunt voluptate, vt vsque ad horam septimam non discederent, sed perdurauerint vsque ad æstum solis. In aula enim maxima, & quatuor habente porticus, multitudo congregata fuit, & nos superne concionabamur e suggestu prope tectum. Verum clerus omnis cum bonis monachis valde nobis erat infensus, ita vt fieret collapidatio, quando a Rufinianis post aduentum pientissimi imperatoris rediremus, & vulnerarentur multi ex laicis & falsis monachis, qui nobiscum erant. Nouerat autem rex pientissimus, quod multitudo congregaretur contra nos; & solis nobis occurrens, dicebat: Noui quod male congregamini. Dicebam autem ei: Quia dedisti fiduciam loquendi, cum venia audi. Iustum est, hæreticos quidem excommunicatos in ecclesiis agere; nos vero qui pro fide certamus, & propter hoc ab illis communionis exortes factos, non intrare in ecclesiam? & ille respondit: Et ego quid faciam? Respondi igitur illi: Quod fecit magister tuus comes largitionum in Epheso. Ille enim vt inuenit nonnullos congregari, nos autem non congregari, compescuit eos, dicens: Si non fueritis pacifici, non concedam vni parti congregari. Et oportebat etiam tuam pietatem præcipere hic episcopo, ne permitteret neque illis neque nobis congregari, donec conueniamus, vt iusta tua sententia omnibus nota fiat. Ad hæc dicebat: Equidem episcopo imperare non possum. Itaque respondi ego: Igitur neque nobis imperes, & accipiemus ecclesiam, & congregabimur; & cognoscet tua pietas, quod multo plures nobiscum sunt, quam cum illis. Ad hæc diximus ei, quod nostra congregatio neque lectionem sacrarum scripturarum habebat, neque oblationem; solas autem preces pro fide & vestra maiestate, & de religione colloquia. Approbauit igitur, & vltra non prohibuit hoc fieri. Augentur igitur conuentus multitudinis ad nos venientis, & cum voluptate doctrinas audientis.

Non vnam naturam, sed vnam personam esse contendebant.

Einsmodi applausus fieri solent, cum noua doctrina proseminari incipit.

Non est verisimile, hæc inter Theodoretum & imperatorem intercessisse.

Iterum inepte gloriantur de multitudine.

ANNO CHRISTI 431. Oret igitur vestra pietas, vt causa nostra exitum habeat Deo placentem. Nos enim quotidie periclitamur, & insidias monachorum & clericorum suspicantes, & potentiam & incuriam videntes.

Pars homiliæ Theodoreti episcopi Cyri, Calchedone ad schismaticorum legatos, Nestoriique fautores habitæ.

CHRISTVS nobis dux sit sermonis, per quem & ipsi sermones, & nos diuinorum eius eloquiorum ministri: Christus, *qui positus est in ruinam multorum, & in resurrectionem, & in signum cui contradicitur*, olim quidem a carnali Israel, nunc autem a spiritali: Christus infidelibus quidem lapis offendiculi, & petra scandali; credentes autem non confundens, preciosus lapis est, & fundamentum, secundum Isaiæ vocem. Christus lapis est, quem reprobauerunt ædificantes, & factus est in caput anguli: Christus ecclesiæ fundamentum; Christus lapis, qui sectus est absque manibus, & factus est in montem magnum, & obtexit orbem, iuxta Danielis prophetiam: pro quo, & cum quo, & propter quē impugnamur, propter quem a regia ciuitate prohibiti sumus; sed cælorum regno non excludimur. ciuitatem enim habemus supernam Ierusalem, cuius architectus & opifex Deus, vt Paulus dixit. Christus, per quem terribiles Propontidis fluctus transire ausi estis, vt nostram audiatis vocem, quam vestri pastoris vocis effigiem putatis. Desideratis enim audire iucundas vestri pastoris fistulas; pastoris, quem pastores socii calamis occiderunt, vt putant; ad quos Deus per prophetam clamat: *Pastores multi corruperunt vineam meam, coinquinarunt portionem meam, posuerunt partem meam desiderabilem in solitudinem imperuiam.* Dicat de ipsis & per alium prophetam: *Secundum multitudinem ipsorum ita peccauerunt mihi: gloriam eorum in ignominiam ponam.* Dicat & per alium iterum prophetam: *Væ filii apostatæ; feciſtis consilium, & non ex me; & pacta, & non per spiritum meum; vt adiiciatis peccatum super peccatum: conuersi estis, qui profundum consilium consultaſtis & iniustum.* Dicat ad eos & Isaias: *Manus enim vestræ pollutæ sunt sanguine, & digiti vestri peccatis: lingua vestra locuta est iniustitiam, & os vestrum iniquitatem meditatum est.* Nullus loquitur iusta; quia concipiunt laborem, & pariunt iniquitatem. Oua aspidum

Luc. 2. v. 34

1. Pet. 2. v. 8.

Isa. 28. v. 16.

Psal. 117. v. 22

Dan. 2.

Non propter Christum, sed propter improbitatem vestram exclusi estis.

Hebr. 11. v. 10.

Adulatur impio Nestorio.

Ier. 12. v. 10

Osee 4. v. 7.

Isai. 30.

Omnia hæc seditionem spirant contra Synodū.

Isai. 59. v. 3.

excluſerunt, & telas araneæ texunt. Videte accuſationem malitiæ, & putredinis malitiæ indicium, oua aſpidum, & telas araneæ: partus quidem malitiam, conceptus autem infirmitatem habet. Oua aſpidum, malitiæ ſpecies: tela araneæ, infirmitatis argumentum eſt. Et comedens ouum eorum confractum, putamen inuenit. Vidiſti malitiam infirmantem? vidiſti offendentem non offendentem? vidiſti eum qui impugnatur, coronatum? Et qui comedit ouum eorum confractum, vrium inuenit. Vrium autem eſt aliquid ſterile, hoc eſt imperfectum. Iſaia promulga nobis & malitiæ ſpeciem. Et in ipſo baſiliſcus. Hoc autem mirabile, quod baſiliſcus in illo, & vrium, hoc eſt ſterile. Baſiliſcus autem malitiam ſignificat; quandoquidem beſtiola hæc omnium reptilium ferociſſima eſt, *ei confert malitiæ ſobolem. Verum & illa ipſa vrion eſt propter infirmitatem malitiæ: infirma enim eſt malitia. Sequitur demonſtratio: *Tela eorum non erit in veſtimentum.* Non enim veſtiuntur ab operibus manuum ſuarum. Quare? quia opera eorum, opera iniuſtitiæ. Dic ſpeciem iniuſtitiæ. *Pedes eorum in malum currunt*; nimirum vt aliquid fiat: & veloces ad effundendum ſanguinem. Quid ad hæc? Cunctatio & infelicitas in viis eorum. Nam viæ eorum tortuoſæ, quas tranſeunt, & viam pacis neſcierunt. Vere lamentis digna ſunt hæc, quod ſacerdotes contra ſacerdotes talia dicant. Verum hoc dicimus, non quod tantum accuſemus illos, quantum noſtri curam gerimus.

Obſcura hæc, etſi facile deprehendatur quo tendant.

Ibid. v. 6.

Et poſt alia:

Vere obſtupeſcit cælum ad hoc, & horruit amplius terra, dicit Dominus: *quia duo hæc mala fecit populus iſte. Me,* inquit, *dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas detritas, quæ non poterunt aquam continere.* Dicat ad eos Deus per Ieremiam prophetam: *Tranſite ad inſulas Chetim, & videte; & in Cedar mittite, & conſiderate bene, ſi facta ſint talia, qualia hæc; ſi mutauerunt gentes Deos ſuos. tranſite ad inſulas Chetim.* Non vultis, inquit, ferre verba mea? non fertis prophetas? non accipitis legem? non creditis diuinis ſcripturis? Aſſumite gentilium pueros in doctores; ite ad gentes, & diſcite quomodo colantur ab illis dii putatiui, cum non ſint dii: tranſite ad inſulas Chetim, & videte; & mittite in Cedar, & bene conſiderate, ſi facta ſunt talia, qualia

Ier. 2. v. 12.

Ibid. v. 10.

Ad quid hæc omnia contra Concilii patres?

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 431. qualia hæc; num mutauerint gentes deos suos : & quos? Et illi non dii. Et quare hæc dicis? Populus meus mutauit gloriam suam: vnde nullam vtilitatem accipiet. Hæc & de illis congruit dici. Pagani ligna & lapides venerantes, vt immortalia, illa salutant. Tu autem illis prædicans ea venerari non debere, sed solum verum Deum, qui constituit montes in statera, & siluas in libra, & metitur manu aquam, & cælum palmo, & omnem terram pugillo; qui constituit cælum quasi cameram, qui continet rotunditatem omnis terræ, & habitantes in illa quasi locustas: & hunc, qui omnia verbo fecit, & vnica momenti inclinatione exhibet ea quæ non sunt, vt sint; & dedit his qui non erant, vt essent, sola voluntate: quasi oblitus horum omnium, passionibus obnoxium facis, & legem ponis vt adoretur Deus passibilis. Et pagani quidem, vt prædictum est, * auaritiæ verbo capti, etiam cælum impassibile vocant, & solem impassibilem appellant, & stellas immortales statuunt, & terram quam calcant, inter deos numerant. Nos autem inuisibilem, vnigenitum, incomprehensibilem, inexcogitabilem, passibilem esse credemus? Absit. Saluator noster & benefactor, ne sic apostatæ simus adorationis tuæ, ne sic ignoremus tuam naturam, ne sic ingrati simus de tuis donis, ne suspicemur passibilem nostrum liberatorem, qui nos e passionibus ad impassibilitatem transtulit, & nobis passionibus obnoxiis impassibilitatem largitus est. Hanc & pro nobis legationem afferimus Deo, cui gloria in sæcula. Amen.

Isa.40. c.12.

Rom.4. Patibilis est Deus, qui hæc omnia potest & facit: verum id non secundū se, sed secundum naturam assumptam.

Absit, vt secundum naturam assumptam, patibilem nō credamus.

Ioannis Antiocheni episcopi homilia in Calchedone dicta post homiliam Theodoreti, vt suos animaret.

SANCTA lex est, vt patribus accepta ferantur ea quæ filiorum sunt. *Meus igitur est Galaad, & meus est Manasses:* imo non mei sunt, sed Dei, qui vestram cum nostra congregauit ecclesiam, & hunc pro pietate zelum cum aliis donis largitus est. Equidem inter vos ideo surrexi, vt dicendo salutarem simul, & valedicerem. etenim vobiscum sumus, ad fratres nostros contendentes. Transit enim quocumque vult absq; impedimento caritatis natura. Saluto vos, & oro, vt pacem habeatis cum Deo, prius quidem fideles, nunc autem confessores. Quisquis magnas facultates

Psal.59.v.9.

possidere censetur, strenue militat & impigre, vt conseruet quæ possidet. Nullus igitur a paterna fide destituat, quam & nos, vt depositum, apud filios deponimus. Respicite ad progenitores, quos neque tormenta, neque mors, neque aliud quid humanum valuit a fidei sinceritate auellere. Porro vobiscum paruæ quidem minæ sunt, magna autem merces: paruæ passiones, sed coronæ magnæ. Nemo deprædetur depositum vestrum, nempe dogmatum certitudinem: nemo persuadeat, Deum esse passibilem, neque corporis & deitatis naturam vnam. Illa enim per se est diuina substantia; hanc vero, corporis videlicet, suscepit. Idcirco connexionem prædicamus, & non confusionem; vnionem, non contemperationem. Deus hoc per illud, filius hoc per illud; omnia hæc per illud: adoratur cum illo, glorificatur cum illo, & qui cum illo adunatus est inseparabiliter, primitiæ appellatur nostræ naturæ. Hæc seruate, & Deus pacis erit vobiscum, adiuuans vos modo quem ipse nouit: cui sit gloria in sæcula. Amen.

Anno Christi 431.

Hæc admonitio ponit Concilii patres persecutos esse pios & fideles; quod omnino falsum est.

Altera schismaticorum epistola, intempestiue de victoria gloriantium, ad eosdem.

PRECIBVS sanctitatis vestræ datus est nobis accessus ad pientissimum regem nostrum, diuinaque gratia his qui diuersa sentiunt, in certamine superiores facti sumus; quia omnia quidem nostra accepta fuere apud Christi amantissimum regem. Lecta autem sunt oblata ab illis, & quæ visa sunt indigna vt reciperentur, neque vllam consequentiam habebant, reiecimus. Cyrilli enim sursum ac deorsum memores erant, orabantque illum accersiri, vt ipse pro seipso rationem redderet. Vsque in præsentem diem non obedierunt, sed audierunt quod oporteat sermones de pietate, hoc est, de ratione fidei haberi, & firmatam esse fidem beatorum patrum. Redarguimus & Acacium, qui in commentariis posuerat, passibilem esse deitatem. Quod vsque adeo grauatim tulit pius rex noster, vt excuteret pallium, & retrorsum cederet præ blasphemiæ magnitudine. Scimus autem & totum consistorium nos valde habere acceptos, quod pro pietate certamus. Visum igitur est pientissimo nostro regi, vt vnusquisque suum sensum exponat, & suæ pietati offerat.

ANNO CHRISTI 431.

Respondimus autem nos, quod impossibile est fieri aliam expositionem, quam eam quæ in Nicæa a beatissimis patribus facta est: & placuit eius maiestati. Proposuimus igitur illam, in qua vestra sanctitas subscripsit. Ceterum omnis populus Constantinopolitanus iugiter ad nos venit, orans vt strenue pro fide pugnemus: multumque laboramus ad retinendum eos, ne videamur occasionem dedisse aduersariis. Misimus autem exemplar expositionis, vt duo exemplaria fiant, duobusque illis subscribatis.

Επιστολὴ ἀνατολικῶν τινων, τῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν πεμφθέντων, πρὸς Ρούφῳ ἐπίσκοπον.

Epistola quorumdam orientalium, qui Constantinopolim missi fuerant, ad Rufum episcopum.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ὁσιωτάτῳ συλλειτουργῷ Ρούφῳ, Ιωάννης, Ιμέριος, Θεοδώρητος, καὶ οἱ καθεξῆς ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Deo dilectissimo sanctissimoque comministro Rufo, Ioannes, Himerius, Theodoretus, & reliqui episcopi in Domino Sal.

ΛΙΑΝ βεβλάφθαι τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ὑπὸ τῆς ἀπουσίας τῆς σῆς ἁγιωσύνης ἡγούμεθα. ἔπαυσε γὰρ ἂν παραγενομένη καὶ τὰς γεγενημένας συγχύσεις, καὶ τὰς * τετολμημένας ἀταξίας, καὶ σὺν ἡμῖν ἂν κατηγωνίσατο τὰς ἐπεισαχθείσας αἱρέσεις τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, καὶ τῇ εὐαγγελικῇ καὶ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ, ἣν παῖδες παρὰ πατέρων ἀεὶ * δεχόμενοι, μέχρις ἡμῶν ταύτην παρέπεμψαν. ταῦτα δὲ οὐχ ἁπλῶς φαμεν, ἀλλὰ ἄλλον * τῶν σκοπὸν τῆς σῆς ὁσιότητος μεμαθηκότες ἐκ τῶν πρὸς τῶν θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον Ιουλιανὸν, τῶν τῆς Εριδικῆς ἐπίσκοπον, παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας * σταλέντων γραμμάτων. ἐδήλου γὰρ τὰ γράμματα, ὡς χρὴ τὴν προειρημένον θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον συναγωνίσασθαι τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ * συναθροισθέντων, καὶ

* τολμηθείσας

* διαδεχόμενοι,

* ἴσ. ἀμφὰ τὸν σκοπὸν

* χραφέντων

* συνελθόντων,

ARBITRAMVR pietatem & ecclesiasticam concordiam ob sanctitatis tuæ absentiam non paruum detrimentum accepisse. Etenim si præsto fuisset, confusiones turbasque temere exsuscitatas compescuisset, & hæreses orthodoxæ fidei, & euangelicæ ac apostolicæ doctrinæ inuectas, quam filii a patribus semper acceptam ad nos vsque transmiserunt, nobiscum debellasset. Hæc citra causam non dicimus: siquidem ex literis, quas pietas tua ad Iulianum piissimum sanctissimumque Eridicæ episcopum perscripsit, quid sanctitas tua spectet cognouimus. Monebant enim literæ piissimum illum episcopum, ne fidei, quam beati patres Nicæni exposuerunt, defensionem vlla ratione detrectaret, neve

permittat, vt infractis illis verbis reprehensio, vel labes aliqua irrepat, vt quæ sola & ad veritatem ostendendam, & ad falsitatem reuincendam sint satis. Et hæc quidem sanctitas tua recte & pie & iuste admonuit; atque is qui accepit literas, literarum consilium secutus est. Ceterum multi qui ad Synodum venerunt, iuxta prophetam, *declinauerunt, inutiles-que facti sunt.* Fide namque relicta, quam a sanctis patribus acceperant, duodecim Cyrilli Alexandrini capitibus subscripserũt, quæ Apollinarii praua opinione plena sunt, & cum Arii & Eunomii impietate conueniunt; omnesque qui manifestam illam impietatem non suscipiunt, anathemati subiiciunt. Huic fidei pesti strenue restitimus tam nos qui ex oriente, quam alii quoque qui ex diuersis diœcesibus cõuenerunt, vt fides a beatis patribus Nicææ exposita confirmaretur. Nihil enim (vt sanctitas tua nouit) in illa desideratur, quod ad confirmandam euangelicorum dogmatum doctrinam, & ad quamuis hæresim confutandam faciat. Propter hanc omnibus lætis tristibusque, quæ humanæ vitæ accidere possunt, simul posthabitis, iugiter in acie versamur, vt hanc sortem a patribus traditam, incontaminatam conseruemus. Hac etiam de causa Cyrillum & Memnonem deposuimus; illum quidem tamquam hæresiarcham; hunc vero tamquam illius fautorem & adiutorem in omnibus ad confirmanda ac stabilienda capita, quæ exposita sunt in ecclesiarum perniciem: ceteros vero qui dogma-

Psal. 13. v. 3. Non reliquerunt fidem patrum, sed capita illa tamquam symbolo consentanea admiserunt.

Non pugnatis pro symbolo, etsi id frequenter iactetis, sed pro Nestorio.

μὴ συνεχωρῆσαι μᾶλλον ἐκείνοις τοῖς * ἀῤῥαγέσι ῥήμασιν ἐπισκηπτεῖν, ἀρκοῦσι καὶ πλὴν ἀληθῆ δεῖξαι, καὶ ψεῦδος ἐλέγξαι. ταῦτα ἡ μὲν ὁσιότης σὴ ὀρθῶς καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς εἰσηγήσατο, καὶ ὁ δεξάμενος τὰ γράμματα, τῇ τῶν γραμμάτων ἠκολούθησε συμβουλῇ. πολλοὶ δὲ τῶν εἰς πλῆθος συνόδου παραγενομένων ἐξέκλιναν τῷ θεοφιλεστάτῳ, καὶ ἠχρειώθησαν, ἓν μὲν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων παρέλαβον πίστιν καταλιπόντες, τοῖς ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας δώδεκα κεφαλαίοις καθυποβάλλοντες· ἃ τοῖς Ἀπολιναρίου νόμῳ κακοδοξίας, συμβαίνει δὲ καὶ τῇ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείᾳ, καὶ ἀναθεματίζει πάντα τὸν μὴ δεχόμενον τὸν γυμνὸν ταύτην ἀσέβειαν. ταύτῃ τῇ * λύμῃ τῆς πίστεως λίαν ἀντέσημεν οἵ τε ὑπὸ τὴν ἑῴαν συνελθόντες, καὶ ἕτεροι ἐκ διαφόρων διοικήσεων, ὥστε πλὴν τῆς Νικαίας ἐκτεθεῖσαν ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων κρατωθῆναι πίστιν. οὐδὲν γὰρ αὐτῇ ἐλλείπει, ὡς οἶδεν ἡ σὴ ἁγιότης, εἰς τε διδασκαλίαν τῶν εὐαγγελικῶν δογμάτων, καὶ εἰς ἔλεγχον πάσης αἱρέσεως. ὑπὲρ ταύτης ἀγωνιζόμενοι διαπλεόμεν, πάντων ὁμοῦ τῶν κατὰ τὸν βίον καταφρονοῦντες πόνων τε καὶ λυπηρῶν, ὥστε ἀνέπαφον διαφυλαχθῆναι παρὰ τῶν κληρον. τούτου χάριν καὶ Κύριλλον, καὶ Μέμνονα, τὸν μὲν ὡς αἱρεσιάρχην, τὸν δὲ ὡς συνεργὸν γεγενημένον, καὶ ἐν ἅπασιν αὐτῷ συμμαχήσαντα, ὥστε βεβαιωθῆναι καὶ σπερχθῆναι τὰ ὑπὸ * διαφθορᾶς τῶν ἐκκλησιῶν ἐκτεθέν-

τα κεφάλαια, καθαιρέσει ὑποβεβλήκαμεν· καὶ σοὶ ὑπογράψαι καὶ

Anno Christi 431. * Ἐφέσῳ

* ἀῤῥαγέσι] Ἀῤῥαγέσι ῥήμασιν ἐπισκηπτεῖν, ἀρκοῦσι καὶ πλὴν ἀληθῆ δεῖξαι, καὶ ψεῦδος ἐλέγξαι. ταῦτα ἡ μὲν ὁσιότης σὴ ὀρθῶς καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς εἰσηγήσατο, καὶ ὁ δεξάμενος τὰ γράμματα, τῇ τῶν γραμμάτων ἠκολούθησε συμβουλῇ. πολλοὶ δὲ τῶν εἰς πλῆθος συνόδου παραγενομένων ἐξέκλιναν τῷ θεοφιλεστάτῳ, καὶ ἠχρειώθησαν, ἓν μὲν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων παρέλαβον πίστιν καταλιπόντες, τοῖς ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας δώδεκα κεφαλαίοις καθυποβάλλοντες· ἃ τοῖς Ἀπολιναρίου νόμῳ κακοδοξίας, συμβαίνει δὲ καὶ τῇ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείᾳ, καὶ ἀναθεματίζει πάντα τὸν μὴ δεχόμενον τὸν γυμνὸν ταύτην ἀσέβειαν. ταύτῃ τῇ * λύμῃ τῆς πίστεως λίαν ἀντέσημεν οἵ τε ὑπὸ τὴν ἑῴαν συνελθόντες, καὶ ἕτεροι ἐκ διαφόρων διοικήσεων, ὥστε πλὴν τῆς Νικαίας ἐκτεθεῖσαν ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων κρατωθῆναι πίστιν. οὐδὲν γὰρ αὐτῇ ἐλλείπει, ὡς οἶδεν ἡ σὴ ἁγιότης, εἰς τε διδασκαλίαν τῶν εὐαγγελικῶν δογμάτων, καὶ εἰς ἔλεγχον πάσης αἱρέσεως. ὑπὲρ ταύτης ἀγωνιζόμενοι διαπλεόμεν, πάντων ὁμοῦ τῶν κατὰ τὸν βίον καταφρονοῦντες πόνων τε καὶ λυπηρῶν, ὥστε ἀνέπαφον διαφυλαχθῆναι παρὰ τῶν κληρον. τούτου χάριν καὶ Κύριλλον, καὶ Μέμνονα, τὸν μὲν ὡς αἱρεσιάρχην, τὸν δὲ ὡς συνεργὸν γεγενημένον, καὶ ἐν ἅπασιν αὐτῷ συμμαχήσαντα, ὥστε βεβαιωθῆναι καὶ σπερχθῆναι τὰ ὑπὸ * διαφθορᾶς τῶν ἐκκλησιῶν ἐκτεθέν- * διαφθορᾷ

ANNO CHRISTI 431.

συνθέσθαι τοῖς ἐναντίοις τῆς εὐσεβείας δόγμασι τετολμηκότας, ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν ἐκεῖνα μὲν ἀναθεματίσωσιν, εἰς δὲ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐπανέλθωσιν. ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῦ ὤνησεν ἡ ἡμετέρα μακροθυμία· μέχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τῶν διεφθαρμένων ἐκείνων ὑπερμάχονται δογμάτων. περιέπειραν δὲ ἑαυτοῦ καὶ τῷ τοῦ κανόνος ὅρῳ, ὃς σαφῶς διαγορεύει· εἴ τις καθαιρεθεὶς ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου, ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ἑαυτῷ ἐπιτρέψειε τὴν λειτουργίαν, καὶ μὴ ἀναμείνειε συνόδου κρίσιν, μηκέτι χώραν αὐτὸν ἔχειν ἀπολογίας, μηδὲ ἐφ' ἑτέρας συνόδου· ἀλλὰ καὶ τοῦ κοινωνοῦντας αὐτῷ, παντελῶς ἐξωθεῖσθαι τῆς ἐκκλησίας. τούτῳ τῷ ὅρῳ περιπεπτώκασιν οἵ τε καθαιρεθέντες, οἵ τε ἀκοινώνητοι γεγενημένοι. εὐθὺς γὰρ μετὰ τὸ γνῶναι τὴν γενομένην καθαίρεσιν καὶ ἀκοινωνησίαν, καὶ συνελειτούργησαν, καὶ διατελοῦσι λειτουργοῦντες, ὡς ἀπιστοῦντες δηλονότι τῷ εἰπόντι· ὃ δὴ ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ταῦτα ἐβουλευσάμεθα μὲν εὐθὺς τῇ σῇ ἁγιωσύνῃ γνωρίσαι· προσδοκήσαντες δὲ ἔσεσθαί τινα τῶν λυπηρῶν μεταβολὴν, μέχρι τοῦ παρόντος ἀνεμείναμεν. ἀλλ' ἐψεύσθημεν τῆς ἐλπίδος, ἔμειναν γὰρ τῆς δυσσεβοῦς ταύτης αἱρέσεως ὑπερμαχοῦντες, καὶ μηδὲ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τὰς συμβουλὰς αἰδούμενοι. πεντάκις γὰρ ἤδη καὶ αὐτοῖς καὶ ἡμῖν συντετυχηκὼς, προσέταξεν αὐτοῖς ἢ ὡς ἐναντία τῇ πίστει ἐκβάλλειν τὰ Κυρίλλου κεφάλαια,

tibus illis pietati dissentaneis subscribere & adstipulari sunt ausi, tantisper excommunicationi subiecimus, dum ea anathematizauerint, & ad sanctorum patrum Nicænorum fidem redierint. Verum nostra lenitas illis nihil profuit. Nam vsque hodie pro peruersis illis dogmatibus decertant, & vltro in Canonis sanctionem, vulnus accepturi, impegerunt. Habet is hanc perspicuam sententiam: Si quis episcopus a Synodo, aut presbyter, vel diaconus ab episcopo suo depositus, non expectato Synodi iudicio sacris ministeriis se ingesserit, nullus se expurgandi locus, ne in alia quidem Synodo, huic relictus esto. Sed & si qui sunt, qui cum eo communicauerint, hi penitus ab ecclesia expellantur. In hanc sanctionem inciderunt tam hi qui excommunicationis, quam illi qui depositionis sententiam in se exceperunt. Nam cum primum se a nobis depositos atque excommunicatos resciuerunt, statim vna sacris operati sunt, & adhuc sacra facere perseuerant, tamquam ei fidem non habentes, qui dixit: *Quodcumque ligaueritis super terram, erit ligatum & in cælis*. Hæc in ipso mox exordio sanctitati tuæ indicare cogitauimus: verum mutationis alicuius, & a malis hisce emersionis spe ducti, hactenus expectauimus: at ea nos spes fefellit. Nam neque impiam hanc hæresim propugnare destiterunt, neque piissimi imperatoris consilia reuerentur. Etenim quintum iam nos & ipsos affatus, illis quidem mandauit, vt vel capita Cyrilli tamquam cum fide pugnantia re-

Inciderent in Canonis sanctionem, si vestra sententia esset legitima. Canon. 4. Conc. Antioch.

Sciebant vestras sententias esse nullas, idcirco eas pro nihilo duxerunt.

Matth. 18. v. 18.

Tam vobis familiaris est imperator, vt ne mœnibus quidem recipi sinat.

iiciant; vel certe, ſuſcepto in eorum defenſionem certamine, ſanctorum patrum confeſſioni conſentanea eſſe palam faciant. In promptu enim argumenta habemus, per quæ oſtenſuri eramus, quod orthodoxæ fidei doctoribus manifeſte aduerſantur, plurimumque hæreticorum doctrinæ conſentiunt. Enimvero horum peruerſorum germinum auctor per hæc ipſa docet, diuinitatem vnigeniti filii Dei paſſam eſſe, non autem humanitatē, quam pro ſalute noſtra ſuſcepit; cum diuinitas inhabitans paſſiones corporis quaſi proprii ſibi attribuerit, & tamen in propria natura nihil ipſa pateretur. Addit præterea, ex diuinitate & humanitate vnam factam eſſe naturam: ſiquidem illud, *Verbum caro factum eſt*; ita exponit, quaſi diuinitas conuerſionem aliquam paſſa, & in carnem tranſmutata ſit. Ad hæc eos execratur, qui euangelicas apoſtolicaſque voces de Chriſto Domino diſtinguunt, vt humiles quidem ad humanitatem, diuinas vero ad Chriſti diuinitatem referant. Quod Ariani & Eunomiani ſentientes, humileſque diſpenſationis voces ad diuinitatem referentes, Deum Verbum creaturam & facturam, alteriuſque ſubſtantiæ, & patri inæqualem eſſe affirmare non dubitarūt. Quæ vero blaſphemia ex hiſce principiis conſequatur, quiuis facile intelligit. Nam & naturarum inducitur confuſio, & Deo Verbo attribuitur illud: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me?* & illud: *Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte.* rur-

Hoc Cyrillus nunquam cogitauit, nedum publice tradidit.

Ioan. 1.

Sed quis orthodoxus ea principia poſuit vnquā?

Pſal. 21.

Matth. 26. v. 39.

ἢ ⓦ ὑπὲρ τούτων ἀναδέξασθαι ἀγῶνα, καὶ δεῖξαι ὡς συμβαίνει τῇ τῶν μακαρίων πατέρων ὁμολογίᾳ. ἑτοίμως γὰρ *ἔχομεν ἡμεῖς τοὺς ἐλέγχους, δι' ὧν ἀπεδείξαμεν ἄν, ὡς ἀντικρὺς μὲν μάχεται τοῖς τῆς ὀρθοδοξίας διδασκάλοις, συμφέρεται δὲ λίαν τῇ τῶν αἱρετικῶν διδασκαλίᾳ. διδάσκει γὰρ διὰ τούτων αὐτῶν ὁ τὰ πονηρὰ ταῦτα κτίσας γεννήματα, ὡς ἡ θεότης τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ θεοῦ ἔπαθε, καὶ οὐχ ἡ ἀνθρωπότης, ἣν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀνείληφε σωτηρίας· τῆς ἐνοικούσης δηλονότι θεότητος οἰκειουμένης μὲν τὰ πάθη ὡς ἰδίου σώματος, οὐδὲν δὲ παρούσης εἰς τὴν ἰδίαν φύσιν. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι μία φύσις γέγονε θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος. οὕτω γὰρ, ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο, ἡρμήνευσεν, ὡς τῆς θεότητος τροπήν τινα ὑπομεινάσης, καὶ εἰς σαρκα μεταβληθείσης. πρὸς τούτοις ἀναθεματίζει τοὺς διαιροῦντας τὰς εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ φωνὰς, καὶ τὰς μὲν ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τὰς δὲ θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ ἐκλαμβάνοντας. ὅπερ φρονοῦντες Αρειανοὶ καὶ Εὐνομιανοὶ, καὶ τὰς μὲν ταπεινὰς περὶ τῆς οἰκονομίας φωνὰς εἰς τὴν θεότητα ἀναφέροντες, καὶ κτίσμα καὶ ποίημα ⓦ θεὸν λόγον, καὶ ἑτεροούσιον, καὶ ἀνόμοιον τῷ πατρὶ λέγειν ἐπραγματεύσαντο. ἐντεῦθεν δὲ, εἴ τι κἂν συμβαίνῃ τὸ βλάσφημον, ῥᾴδιον κατιδεῖν. σύγχυσις γὰρ εἰσάγεται τῶν φύσεων, καὶ προσάπτεται τῷ θεῷ λόγῳ τὸ, θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ. καὶ

ANNO CHRISTI 431.

* εἴχομεν

τό· πάτερ, εἰ δυνατὸν, παρελθέτω

ANNO CHRISTI 431.

τὸ πεινῶ, καὶ διψῶ, καὶ ὑπὸ ἀγγέλου σπερίζεσθαι, καὶ τὸ λέγειν· νῦν ἡ ψυχή μου τετάραχται· καί, περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· καὶ ὅσα τοιαῦτα περὶ τὴν ἀνθρωπότητα τὴν κυρίου συμβέβηκε. ταῦτα δὲ ὡς σαφῶς τῇ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείᾳ συμβαίνει, βύχεροῦς δὼ ἴις καπήδι. ἐκεῖνοι γὰρ τὸ ἑτερούσιον καταστῆσαι μὴ δυνάμενοι, τὰ πάθη ματα καὶ τὰς ὑπερβολὰς φωνὰς τῇ θεότητι τοῦ Χριστοῦ περιάπτουσιν, ὡς περιείρηται. ἴσως δὲ οὐ ἡ θεοσέβεια, ὡς ⊕ τῷ Ἀρειανῶν διδάσκαλοι νῦν οὐδὲν ἕτερον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῷ διδάσκουσιν, ἢ ὡς ⊕ τὸ ὁμοούσιον διδάσκοντες, νῦν τὰ Ἀρείου φρονοῦσι, καὶ ὅτι διὰ χρόνου μακροῦ τὸ ἀληθὲς ἀνεφάνη. ἡμεῖς δὲ τοῖς τῷ μακαρίων πατέρων τῷ ἐν Νικαίᾳ συνελθοῦσι, καὶ τῷ μετ' ἐκείνους ἐν τῇ διδασκαλίᾳ διαπρέψασι, Εὐσταθίου τοῦ Ἀντιοχείας, Βασιλείου τοῦ Καισαρείας, καὶ Γρηγορίου, καὶ Ἰωάννου, καὶ Ἀθανασίου, καὶ Θεοφίλου, καὶ Δαμάσου τῆς Ῥώμης, καὶ Ἀμβροσίου τοῦ Μεδιολανῶν, καὶ τῷ ταὐτὰ τούτοις διδαξάντων, ἐμμένομεν δόγμασι, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν αὐτῶν ἀκολουθοῦμεν ἴχνεσι. τοῖς γὰρ εὐαγγελικοῖς, καὶ ἀποστολικοῖς, καὶ θεοφθόγκοις ἑπόμενοι ῥήμασιν, ἀκλινῆ τῆς ὀρθοδοξίας ἡμῖν κατέλιπον κανόνα· ὃν ἀκλινῆ καὶ ἀσάλευτον φυλάξαι σπουδάζομεν ἅπαντες ⊕ πλὴν ἀπολλιναριστῶν οἰκοῦντες· ὡσαύτως δὲ καὶ ⊕ Βιθυνοί, καὶ Παφλαγόνες, καὶ ἡ δευτέρα Καππαδοκία, καὶ Πισιδία, καὶ Θεσσαλία, καὶ Μυσία, καὶ Ῥοδόπη, καὶ ἄλλοι πλεῖστοι ὑπὸ διαφόρων ἐπαρχιῶν. δῆλοι δέ εἰσι καὶ Ἰταλιῶ-

* δόγματι,

sum fames, sitis, angelica confortatio, & illud: *Nunc anima mea turbata est.* & iterum: *Tristis est anima mea vsque ad mortem:* & quæcumque talia in Domini nostri humanitatem cecidêrût. quæ perspicue cum Arii & Eunomii impietate congruere facile quis viderit. Illi enim cum heterusion, naturarumque diuersitatem adstruere non valerent, perpessiones, & humiles illas voces diuinitati Christi, vt ante dictum est, adscribunt. Norit autem tua pietas, Arianorum doctores nihil aliud in ecclesiis suis hoc tempore docere, quam quod consubstantialitatis assertores iam demum cum Ario sentiant, quodque veritas, quæ diu latuerat, nunc tandem in lucem prodeat. Nos autem in dogmatibus beatorum patrum, qui apud Nicæam conuenerunt, & eorum qui post illos doctrina claruerunt, Eustathii Antiocheni, Basilii Cæsariensis, & Gregorii, & Ioannis, & Athanasii, & Theophili, & Damasi Romani, & Ambrosii Mediolanensis, & reliquorum qui cum his eadem docuerunt, perseueramus, piisque illorum vestigiis insistimus; quippe qui euangelica & apostolica & prophetica verba sequentes, exactam orthodoxæ fidei regulam nobis tradiderint: quam regulam nos inconcussam inflexamque retinere studemus omnes qui in oriente habitamus; similiter qui Bithyniam, & Paphlagoniam, & Cappadociam secundam, & Pisidiam, & Thessaliam, & Mysiam, Rhodopenque incolunt, & alii quamplurimi diuersarum prouinciarum. Italos quoque certum est

Ioan. 12.

Matth. 20.

Ariani non agnoscunt diuersas naturas in vno Christo.

Si hos patres sequeremini, insontibus quasi hæreticis non insultaretis.

Omnes catholici vobiscum sentiũt, vbi catholicã doctrinam tenetis: secus vero, nequaquam.

nouitatem illam nequaquam laturos esse. Nam Martinus sanctissimus Deoque dilectissimus Mediolanensium episcopus ad nos scripsit, librumque beati Ambrosii de dominica incarnatione ad piissimum imperatorem misit, qui hæreticis illis capitibus contraria docet. Sed nec istud sanctitatem tuam prætereat, nempe, Cyrillum & Memnonem non cõtentos fuisse orthodoxam fidem corrupisse, verum omnes quoque canonicas sanctiones proculcauisse. Nam qui a diuersis diœcesibus atque prouinciis excommunicatione perculsi fuerunt, illos ipsi statim in communionem receperunt. Alios præterea de diuersis etiam hæresibus accusatos, eademque sentientes cum Cælestio & Pelagio (Euchitæ enim sunt, siue Enthusiastæ) & ob id a suo diœcesano vel metropolitano excommunicatos, ecclesiastica disciplina contempta, communioni restituerunt, multitudine vndecumque sibi coacta, ac tyrannice potius, quam pie dogmata sua statuere laborantes. Nam cum pietate destituerentur, aliam necessario sibi potentiam excogitarunt, nempe hominum propugnacula, rati profusione pecuniæ se patrum fidem expugnaturos. Verum pietate tua bene valente, religionisque defensionem more suo susciptente, nihil illorum machinationes efficere poterunt. Quamobrem sanctissime domine, rogatus, illorum communionem, qui tanta hac temeritate vsi sunt, quique hanc hæresim inuexerunt, caueto; omnibusque tam prope, quam longe positis decla-

Hoc falsum omnino est.

Solum a Nestorio, & aliis ei adhærentibus iniuste depositos restituerunt.

Iterum Cyrillus inter hæreticos computatur.

ANNO CHRISTI 431.

ται τῆς καινοτομίας ταύτης ἐκ ἀνέξόμβροι. ὁ γὰρ θεοφιλέστατος καὶ ἁγιώτατος Μαρτῖνος ὁ τῆς Μεδιολάνων ἐπίσκοπος καὶ γράμματα πρὸς ἡμᾶς ἀπέστλε, καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ βιβλίον ἐξέπεμψε τὸ μακαρίου Ἀμβροσίου περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐνανθρωπήσεως, ὅπερ τὰ ἐναντία τοῖς αἱρετικοῖς τούτοις διδάσκει κεφαλαίοις. γινωσκέτω δὲ ἡ ἁγιότης, ὡς ἐκ ἤρκεσε Κυρίλλῳ καὶ Μέμνονι τὸ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει λυμήνασθαι, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς κανόνας ἐπάτησαν. τοὺς γὰρ ἀπὸ διαφόρων ἐπαρχιῶν & διοικήσεων ῥυομένους ἀκοινωνήτους, οὓς εἰς κοινωνίαν *ἀνεδέξατο. πρὸς τούτοις ἄ καὶ ἑτέροις & ἀπὸ αἱρέσεσιν ἐγκαλουμένους, καὶ τὰ αὐτὰ φρονοῦντας Κελεστίῳ καὶ Πελαγίῳ· Εὐχῖται γάρ εἰσιν, ἤγουν Ἐνθουσιασταί· διὸ καὶ ἀκοινώνητοι ἦσαν τῷ τε διοικητῇ καὶ τῷ μητροπολίτῃ· τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑποταξίας καταφρονήσαντες εἰς κοινωνίαν ἐδέξατο αὐτοὺς, τὸ πλῆθος ἑαυτοῖς πανταχόθεν ἀθροίζοντες, καὶ τυραννικῶς μᾶλλον ἢ εὐσεβῶς δογματίζειν ἀσπουδάζοντες. ἀπὸ γὰρ τῆς εὐσεβείας ἐγεγύμνωντο, ἀναγκαίως ἑαυτοῖς ἑτέραν ἐπενόησαν δύναμιν, ἀθρόων *τείχη, χρημάτων ῥεύμασιν οἰόμενοι τὴν τῶν πατέρων καταγωνίζεσθαι πίστιν. ἀλλὰ τούτων οὐδὲν αὐτοὺς ὀνήσει, τῆς ὑμετέρας *ἐῤῥωμένης ὁσιότητος, καὶ σωμένης τῆς εὐσεβείας ὑπερασπιζούσης. παρακλήσει τοίνυν, δέσποτα ἁγιώτατε, τὴν μὲν κοινωνίαν τῶν ταῦτα τετολμηκότων, καὶ τὴν αἵρεσιν ταύτην εἰσαγαγόντων, φυλάξασθαι, γνωρίσαι δὲ πᾶσι, καὶ τοῖς ἐγγὺς, καὶ τοῖς μακρὰν, ὡς ταῦτα δόξῃ τὰ κεφά-

*ἀνεδέξατο. *Ioan. ab Alexan.*

*πύργοι

*ἐρρωμένης Seuerianus

ANNO CHRISTI 431.

κεφάλαια, ἐφ' οἷς ὁ τρισμακάριος Δάμασος καθεῖλεν Απολινάριον, καὶ Βιτάλιον, καὶ Τιμόθεον, τοὺς αἱρετικούς· καὶ ὅτι οὐ χρὴ τῇ ἐκπεμφθείσῃ ἐπιστολῇ παρ' αὐτοῦ ἁπλῶς προσέχειν, ἐν ᾗ τὸ μὲν αἱρετικὸν συνεσκίασε φρόνημα, τῷ δὲ τῆς εὐσεβείας αὐτὴν κατέχρωσε δόγματι. ἐν μὲν γὰρ τοῖς κεφαλαίοις σφόδρα αὐτοῦ τὴν ἀσέβειαν ἐγύμνωσεν, ἔνθα καὶ ἀναθεματίσαι τοὺς μὴ οὕτω φρονοῦντας ἐτόλμησεν· ἐν δὲ τῇ ἐπιστολῇ *βλάψαι πανούργως τοὺς ἁπλουστέρους ἐπεχείρησε. μὴ τοίνυν * καταφρονήσῃ τῆς ὑποθέσεως ἡ σὴ ὁσιότης, ἵνα μὴ ὕστερον ὁρῶσα τὴν αἵρεσιν κρατυνθεῖσαν, ἀνονήτως ἀλγύνηται καὶ ἀσχάλλῃ, ἐπαμῦναι μηκέτι δυναμένη τῇ εὐσεβείᾳ. ἀπεστείλαμεν δὲ καὶ τὸ ἴσον τοῦ τόμου, οὗ ἐπιδεδώκαμεν τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ ἡμῶν, ἔχον τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ· ἐν ᾧ ἐξεβάλομεν τὰ προσφάτον ἐπεισαχθέντα ὑπὸ Κυρίλλου αἱρετικὰ κεφάλαια, ἀλλότρια κρίναντες αὐτὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. ἐπεὶ δὲ μόνοι ὀκτὼ παρεγενόμεθα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, οὕτω τοῦ εὐσεβεστάτου προστάξαντος βασιλέως, * ὑπετάξαμεν καὶ τὸ ἴσον τοῦ ἐντολικοῦ, τοῦ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου δοθέντος ἡμῖν, διὰ τὴν γνῶσιν τῶν ἐγκειμένων αὐτῷ ἐπαρχιῶν, ἅς ἐστιν ἀπὸ τῶν ὑπογραφῶν τῶν μητροπολιτῶν γνῶναι τὴν σὴν ὁσιότητα. πᾶσαν τὴν σὺν τοῖ ἀδελφότητα προσαγορεύομεν.

* κλέψαι

* καταφρονησάτω

* ὑπεγράψαμεν

rato, capita hæc ipsa esse, propter quæ beatissimus Damasus Apollinarium, Vitalium & Timotheum hæreticos gradu mouit: epistolam præterea ab eo missam, non esse simpliciter admittendam, in qua sententiam hæreticam pietatis dogmate coloratam occultauit: siquidem in capitibus illis aperta fronte impietatem suam profitetur, eosque qui aliter sentiunt, audacter anathematizat; in epistola autem callide simplicioribus damnum inferre studuit. Caueat itaque sanctitas tua, ne causam negligat, ne postea hæresim hanc corroboratam aspiciens, in vanum doleat, & quod pietatem vindicare deinde nequeat, se affligat. Misimus etiam exemplum scripti, quod piissimo Christianissimoque imperatori nostro exhibuimus; quo sanctorum Nicænorum patrum fides continetur, & hæretica Cyrilli capita recens inducta reprobantur, ea nobis iudicantibus ab orthodoxa fide aliena. Quoniam vero iuxta piissimi imperatoris mandatum octo tantum in ciuitatem Constantinopolitanam venimus, adscripsimus etiam exemplum mandati a sancta Synodo nobis dati, quo prouinciæ in illo recensitæ dignoscantur. Eas enim a metropolitanorum subscriptionibus sanctitas tua cognoscet. Salutamus vniuersam, quæ tecum agit, fraternitatem.

Iactant plures suæ factionis metropolitanos, vt facilius persuadeant.

exemplaria ad fratres, qui communi omnium nomine Constantinopoli legatione fungebantur.

Omnibus modis pientissimis & sanctissimis ac religiosissimis coepiscopis, Ioanni, Ioanni, Himerio, Paulo, Macario, Apringio, Theodoreto, Helladio, episcopis, Synodus quæ in ecclesia Ephesi congregata, in Domino Sal.

Obscura sunt hæc, & forte mutila.

QVONIAM didicimus vestros pro religione labores, cum diuina regis nostri Christum amantis & pientissimi, *cognouimus experientia, Dominum Iesum Christum ecclesias suas non derelinquere, qui sane & vobis orthodoxis decentem gratiam exhibuit, aduersariosque multo rubore confudit, pientissimumque nostrum regem rectæ fidei sanctissimæ ecclesiæ accedere fecit. Confidimus autem, quod & vobis libertate sacerdotibus Christi digna certantibus, & pientissimi nostri regis vita per Deum salua, pacificum finem res habituræ sint: *infamentur hæretica, vt per totum orbem in ecclesiis iterum sanctorum patrum orthodoxa fides reluceſcat. Verum aduersarii non cessant vsque in præsentem diem solitam exercere tyrannidem, eo quod nullam indignationem experti sunt. Vbique enim illicitas depositiones in ecclesias mittentes, turbant & clerum & plebẽ. Subscripsimus item in duobus exemplaribus, quæ a vestra sanctitate nobis sunt missa: pro quibus oramus, vt contra pullulantem impietatem pro veritate certantes, vsque ad sanguinem obsistatis, scientes quod cum vestra sanctitate concordant ea quæ nos confitemur. Parati etiam sumus prius mori, quam suscipere vnum ex hæreticis Cyrilli Alexandrini capitulis. Quæ autem ad personarum dehonestationem attinent, perpetuo silentio abrogamus. Qui enim recipiunt eum in hæreticis illis commentariis (hæretica commentaria, vt scitis, patrum fidei coniunxerunt,) hac ratione declarant seipsos hæreticos, & ab orthodoxa fide alienos. Quomodo igitur, oro, fieri potest, vt duo hæc diuersa, depositio & capitula, conueniant? Nam si fide digni sunt qui eum recipiunt, digni fide erunt & in capitulis hæreticis, quæ exposuerunt. Si autem capitula redarguunt eos hæreti-

Et hæc argumento sunt, eos non succubuisse.

Argute, sed ex falso principio colligitis. ponitis enim totam Synodum hæreticam fuisse, atque ideo Nestorium deponere non potuisse.

ANNO CHRISTI 431. cos, omnino hæreticorum est & depositio. Hæc autem & ad pientissimum nostrum regem scripsimus, misso exemplari; vt quod operæ precium videbitur, faciatis. Non minor enim nobis solicitudo est, quam pro veritate ipsa, ne si depositio quæ ab hæreticis facta, robur accipiat, valeant & hæretica capitula, & alia quæ ab illis contra multos sacerdotes facta sunt. Bona nobis fiducia est, quod vestra sanctitas hæc omnia doceat, & illa faciat, quæ omnia quæ ab hæreticis facta sunt, irritent, siue depositionem, siue excommunicationem, idque tam synodali rescripto, quam regio edicto. Non ignorat enim vestra pietas, quod habemus quosdam episcopos nobiscum desolatos in suis prouinciis. Demum misimus vestræ sanctitati recens factam expositionem ab Alexandrino hæreticorum capitulorum, euidentius etiam per illam ostendente suam impietatem. Sicut & rogauimus vestram sanctitatem, dignemini curare, vt nos statim dimittamur, maxime quia nunc hiems instat.

Hæc fiducia vos fallet.

Imo vero maior pars iam ante vel exauctorata, vel excõmunicata erat. Indicant anathematismorum Cyrilli declarationem.

RELATIO ORIENTALIVM, QVI EPHESI degebant, ad Theodosium & Valentinianum Augustos.

Pientissimis & Christi amatoribus regibus, Theodosio & Valentiniano Augustis, sancta Synodus quæ Ephesi est congregata.

EDOCTI ex sanctissimorum & pientissimorum ministrorum nostrorum literis, qui pro tota Synodo ad vestrum pium comitatum peruenerunt, tum quod benignus illis ad vestram pietatem patuerit accessus, tum quod maiestas vestra multum pro orthodoxa fide zelet, gauisi sumus, quasi præsentes prædictis serenam vestræ pietatis faciem simul intueremur. Cognouimus enim, quomodo ea quæ ab aduersariis, vestro iusto iudicio minus fuere accepta; sanctorum autem patrum qui in Nicæa, fides, pro qua & præsentes pientissimi episcopi, & nos soliciti sumus, receptionem meruit. Credimus itaque, Deum sic instituisse vestram pietatem, ne quo modo commoueretur apostolica fides, per quam a progenitoribus regnum habet vestra maiestas, omnesque alienas nationes subditas habet. Et propterea gratiarum actiones, & continuas preces solito more cum magno gaudio Christo Domino offe-

Non pro tota Synodo, sed tantum pro conciliabulo Antiocheno.

rimus. Quoniam autem sub vestro imperio magna quædam fiducia est sacerdotibus, confidimus etiam ea quæ nos mœrore conficiunt & solicitudine, cognouisse vestram maiestatem, illorumque remedium petere. Vnde oramus, & ante vestigia vestra prouoluimur, vt nos cum longanimitate humiliantes vestræ pietati suscipiatis, & iuste petentes de offensa persona ab his qui receperunt hæretica capitula Cyrilli Alexandrini, & in Deum ipsum impie egerunt. Nam qui introduxerunt hæretica capitula, & turbauerunt sanctorum patrum fidem, hanc ipsorum partem in ipsis commentariis etiam illicitam depositionem fecerunt. Et credimus non visum fuisse incorrupto vestro & recto iudicio iustam illorum stare condemnationem, quos condemnari manifeste oportet, vtpote conuictos hæreticos. Quæ autem particulariter secutura sunt ab illis & contra ecclesiasticas constitutiones, & contra pientissima vestra scripta, iam a multis didicit vestra maiestas, si in nullo ab ipsis offendatur, vestrisque edictis non obluctentur, & ecclesiasticam fidem prædicent. Nam etsi millies fugiens tumultus caueat, & ipse priuatim agere malit; opus tamen, ne fides iacturam ferat, eo quod illegitima ista depositio ab his qui hæretica capitula introducunt, facta sit.

ANNO CHRISTI 431.

Grauis intercessio pro hæretico Nestorio, quem tamen, quod imperatoribus exosus esset, nominare nō audent.

Sed coram quo iudice hæresis conuicti sunt Concilii patres?

Quasi Nestorius ecclesiasticam fidem prædicauerit, & imperatoris edictis paruerit.

EPISTOLA LEGATORVM SCHISMATICORVM AD SVOS IN EPHESO.

Dominis maxime honorabilibus & pientissimis episcopis, qui in Epheso sunt, Ioannes, Ioannes, Himerius, Paulus, Macarius, Apringius, Theodoretus.

QVINTO accessus nobis contigit: & quamuis multum de hæreticis capitulis disceptauerimus, iurauerimusque sæpius pientissimo regi, quod impossibile sit nobis communicare his qui diuersa sentiunt, si nondum explosserint capitula; & quod Cyrillus, etiam si reiecerit capitula, a nobis suscipiendus non sit, eo quod ipse tam impiæ hæreseos hæresiarches factus sit; nihil tamen profecimus, eo quod & aduersarii instarēt, & auditores hos tam impudenter obluctantes non compescerent, nec cogerent eos, vt ad inquisitionem & colloquium venirent. hac enim via

Grauis in beatum Cyrillum calumnia.

ANNO CHRISTI 431. effugiunt, ne capitula examinentur, & de his disputari prorsus non sinunt. Nos autem propter vestras preces vsque ad mortem instare parati sumus; & neque Cyrillum suscipere, neque capitula ab eo exposita, neque illis communicare, priusquam explodantur quæ male fidei adiecta sunt. Obsecramus igitur & vestram sanctitatem, vt sapiatis eadem quæ nos, eumdemque laborem ostendatis. Certamen enim nobis pro religione est, quam solam habemus spem, & propter quam expectamus fruituros nos benignitate Saluatoris nostri in futuro sæculo. De pientissimo & sanctissimo episcopo Nestorio sciat vestra pietas, quod studuerimus quidem sermonem de illo inferere; sed nunc non potuimus, eo quod omnes vel ad ipsum nomen hostiliter afficiuntur. Nihilominus curæ nobis erit, tametsi res sic habeant, per opportunitatem temporis ac auditorum beneuolentiam etiam hoc facere, si quidem nostro proposito Deus cooperatus fuerit. Porro vt vestra sanctitas etiam hoc non ignoret, scitote, quod videntes Cyrillianos tyrannide, & fraudibus, & adulatione, & donis omnes, vt ita dicam, decepisse, non raro pientissimum regem & magnificentissimos principes obsecrauimus, vt & nos ad orientem dimitteremur, & vestra pietas ad propria remigraret. Cognoscimus enim, quod in vanum moras nectimus, & instituta non perficimus, eo quod Cyrillus vbique fugit colloquium nostrum, conscius sibi, blasphemias, quas in duodecim capitulis suis edidit, manifeste redarguendas. Placuit autem pientissimo regi post multas adhortationes, vt singuli ad propria redeamus; ad hoc, vt & Ægyptius & Memnon Ephesius in suis locis maneant. Sic enim poterit Ægyptius omnes excæcare muneribus suis, sic, vt ille quidem cum innumera fecerit mala, ad thronum suum redeat; iste vir innocens vix ad suam mansionem dimittatur. Omnem, quæ vobiscum est, fraternitatem, & nos, & qui nobiscum sunt, plurimum salutamus.

Laus impia impii haretici.

Schismatici causæ suæ diffidentes, quam antea se obtinuisse gloriabantur, reditum vrgent.

Cyrillum per contemptum vocat Ægyptium, Nestorium autem virum innocentem.

Ioannes episcopus Antiochiæ orientis valere vos in Christo precor, domini pientissimi & sanctissimi. Subscripserunt autem similiter & alii.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ, ΔΙ' ΩΝ ΤΑ ΓΡΟΛΑΒΟΝΤΑ ΤΗΣ ὑποχῆς διελέγχονται τεχάσματα.

ANNO CHRISTI 431.

EPISTOLÆ CATHOLICORVM, quibus ſchiſmaticorum præcedentes doli refelluntur.

* *Relatio Synodi, qua reſpondetur ſacra ſupra præmiſſa, & quæ a Candidiano relata fuerant, falſa eſſe docentur.*

* *Exemplum relationis ſancti Concilii, miſſæ per Palladium magiſtrianum, Kalendis Iuliis, menſis Epiphi ſeptima, indictione* XV.

* Ισον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου, ἀποσταλείσης διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ, καλανδῶν Ιουλίων, Επφὶ ζ'. ἰνδικτιῶνος ιε'.

* Ἀναφορὰ τῆς συνόδου ἀπεσταλμένη φῶς τ' αὐγουστ. ἡ διάκτινα, ὡς ψεύδη τὰ ἀπεσταλμένα φῶς τ' Καλενδῶν.

Ea autem ſacra poſita eſt ſup. pag. 685.

Piiſſimis, Deoque deuotiſſimis Theodoſio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, ſemper Auguſtis, ſancta Synodus, quæ per Dei gratiam veſtræque maieſtatis nutum in Epheſiorum metropoli conuenit.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις, Θεοδοσίῳ καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, ζηταιούχοις, ἀειαυγούστοις, ἡ ἁγία συνόδος, ἐ χάριτι θεοῦ, καὶ νεύματι τῆς ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει.

VESTRA quidem maieſtas pietatem confirmare volens, exactiorem dogmatum examinationem ſanctæ Synodo iniunxit: quam & fecimus, antiquam ſecuti traditionẽ ſanctorum patrum, ſanctorumque apoſtolorum & euangeliſtarum, & trecentorum decem & octo (patrum) apud Nicæam quondam congregatorum: quam etiam vna voce, vnoque conſenſu interpretati, perſpicue teſtatam pietati veſtræ exhibuimus in ipſis commentariis actorum, in quibus & Neſtorium diuerſa ſentire manifeſto deprehenſum exauctorauimus. Neq; enim ſententiam ſuam in Epheſiorum metropoli conſtitutus adeo diſſimulabat, vt aliis indiciis & argu-

ΤΟ μὲν ὑμέτερον κράτος τ' εὐσέβειαν βεβαιῶσαι βουλόμενον, ἐπέταξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ζήτησιν περὶ τ' δογμάτων ποιήσασθαι ἀκριβεστέραν· ὃ καὶ πεποιήμεθα, καὶ τῇ ἀρχαίᾳ παραδόσει τ' πατέρων, οὐμὲν ἀλλὰ καὶ τ' ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν παθόμενοι, καὶ τ' τριακοσίων δεκαοκτὼ συναχθέντων ἐπὶ τ' Νικαίας· ὃ καὶ ἑνὶ μέλει ἀκούσαντες συμφώνως καὶ γνώμῃ μιᾷ, ἐμφανῆ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ κατεσκευάσαμεν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑπομνήμασι τοῖς πεπραγμένοις· ἐν οἷς καὶ Νεστόριον ἕτερα φρονοῦντα ἐναργῶς εὑρηκότες, καθείλομεν. ὃς δὲ καὶ ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει τὸ ἑαυτοῦ ἔκρυψε φρόνημα, ἵνα ἐλέγχων ἑτέρων δεηθῇ,

ANNO CHRISTI 431.

ἀλλ' ἀνεβόα καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τὰ ἀλλότρια τῆς πίστεως κηρύττων πρὸς πλείονας δόγματα. καὶ ἕκαστα κατὰ μέρος ἐν τοῖς πεπραγμένοις ὑπομνήμασι δῆλα κατεστήσαμεν τῇ ὑμῶν εὐσεβείᾳ. ἀλλ' ἐπεὶ τὴν φιλίαν Νεστορίου τῆς εὐσεβείας προτιμῶν ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς, ὑφαρπάσαι τὴν ἀκοὴν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἐσπούδασε, πρὶν καταμαθεῖν ἀκριβῶς τὰ πεπραγμένα τὸ ὑμέτερον κράτος, πρὶν δέξασθαι τὰ ὑπομνήματα, πρὶν ἐπιστῆσαι τοῖς γεγενημένοις, ἐσπούδασεν αὐτὸς τὰ αὐτῷ φίλα, καὶ κεχαρισμένα Νεστορίῳ, ἀναδιδάξαι τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, πρὶν γνῶναι τὸ ὑμέτερον κράτος τὸ ἀληθὲς ἐκ τῆς τῶν πραχθέντων ὑπομνημάτων ἀναγνώσεως· ἐν οἷς δεικνύμεθα οὐδεμίαν κατὰ Νεστορίου δυσμένειαν γυμνάζοντες, ἀλλὰ αὐτὰ τῆς εὐσεβείας ἐκθέμενοι τὰ δόγματα· οἷς παραβαλόντες τὰ ὑπὸ Νεστορίου κηρυττόμενα, ἔχοντα ὧν ἔλεγχον ἐκ τῶν γραμμάτων * Νεστορίου, ἐπιστολῶν τε καὶ τῶν ἐν δημοσίῳ γενομένων διαλέξεων, τὴν ψῆφον ἐξηνέγκαμεν, τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἐν μέσῳ κειμένου, καὶ δεικνύντος ἡμῖν παρόντα ὧν δεσπότην τῶν ὅλων Χριστόν. δεόμεθα τοίνυν τοῦ ὑμετέρου κράτους, μηδένα παραδοχῆς ἀξιωθῆναι τῶν προτιμώντων * ἀνθρώπων φιλίαν τῆς εὐσεβείας. καὶ γὰρ τοιαύτης αἰσθόμενοι τῆς διαθέσεως τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ιωάννου τοῦ Αντιοχείας, ὡς βουλομένου φιλίᾳ χαρίζεσθαι μᾶλλον, ἢ τὸ συμφέρον τῇ πίστει σκοπεῖν, ἐξ ὧν μήτε τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀπειλὴν φοβηθεὶς, μήτε τῷ ζήλῳ κινούμενος τῆς θεοφιλοῦς πίστεως τῆς ἄνωθεν

* αὐτοῦ,

* τὴν ἀνθρώπου

mentis reuincendus esset: sed quotidie exclamabat, dogmata a fide aliena prædicans apud complures. Omnia vero in actorum commentariis dilucide singillatimque vestræ pietati recensuimus. Sed quoniam magnificentissimus comes Candidianus Nestorii amicitiam pietati anteponens, aures pietatis vestræ præoccupare festinauit, priusquam maiestas vestra exacte, quæ gesta sunt, intelligeret; priusquam commentarios acciperet, & quæ acta sunt, accurate consideraret, ea pietati vestræ suggerere studuit, quæ & sibi placita, & Nestorio grata erant, priusquam maiestas vestra ex commentariorum, quæ (Synodi) acta complectebantur, lectione veritatem hauriret: in quibus apparet, ne minimam quidem maleuolentiam contra Nestorium nos exercuisse, sed ipsa veritatis dogmata exposuisse: quibus comparantes quæ a Nestorio prædicabantur, clare deprehensa ex ipsius scriptis, epistolis, & publicis sermonibus; sancto euangelio, quod Christum vniuersorum Dominum præsentem nobis ostendebat, in medium proposito, sententiam tulimus. Quamobrem maiestatem vestram rogamus, ne quem eorum dignetur admittere, qui hominis amicitiam pietate priorem ducunt. In horum enim numero cum Ioannem reuerẽdissimum episcopum Antiochenum existere, hoc est, ita animo comparatum esse odorati essemus, vt qui amicitiæ mallet gratificari, quam fidei vtilitatem spectare, ex eo coniecturam facientes, quod neque maiestatis vestræ minas veritus, neque piæ fidei iam inde ab initio traditæ

zelo permotus, sanctam Synodum post terminum a vestra maiestate præstitutum, per dies viginti & vnum suspensam tenuisset; vniuersi, qui in sancta Synodo orthodoxi, soliusque fidei studiosi sumus, ad eorum inquisitionem nos conferre coacti sumus, quæ ad pietatem pertinent; illud reuerendissimo Ioanni episcopo accidisse rati, quod magnificentissimus comes Candidianus passus esse non obscure deprehenditur. non enim omnium est, pietati amicitias hominum postponere. Erat autem hæc nostra de Ioanne episcopo religiosissimo suspicio non inanis, nec vana. Nam cum primum appulisset, Nestorii sententiæ sese adhærere, aperte sanctæ Synodo declarauit: siue hoc inde euenerit, quod amicitiæ gratificaretur; siue inde, quod in dogmatis errore cum eo communicaret.

Sed quoniam, quæ acta sunt, vestræ maiestati aperte exponere, vt diximus, prohibemur, magnificentissimo comite Candidiano nos impediente, ne quæ pia ratione præstitimus, indicemus, omne vero studium & auxilium Nestorio impendente; maiestatem vestram rogamus, vt sanctæ Synodi studium erga Deum cognoscat, magnificentissimumque Candidianum accersat, & quinque e sancta Synodo, qui ea quæ gesta sunt, coram vestra pietate exponant ac defendant. Sunt enim illi qui diuersa a recta fide sentiunt, ad tegendam imposturam vsque adeo callidi, vt quidam quoque sanctissimi episcopi, occultato errore a Nestorio, decepti sint, eique sese adiunxerint, actisque illius subscripserint: qui

παραδεδομένης, τὴν ἁγίαν ἀνεβάλετο σύνοδον ἐπὶ εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέραν, μετὰ τὴν δεδομένην προθεσμίαν παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους, καὶ ἠναγκάσθημεν ἅπαντες οἱ τῆς ἁγίας συνόδου ὀρθόδοξοι, καὶ μόνης ἐρῶντες τῆς πίστεως, ζητῆσαι τὰ περὶ τῆς εὐσεβείας· τοῦτο πεπονθέναι καὶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ιωάννην ὑπολαβόντες, ὅπερ δείκνυται πεπονθὼς καὶ ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανός. οὐ γὰρ πάντων ἐστὶ τῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους φιλίας προτιμᾶν τὴν εὐσέβειαν. ἦν δ' ἄρα ἡ περὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ιωάννου ὑπόνοια ἡμῶν οὐκ εἰκαία, οὐδὲ μάταιος· ἐλθὼν γὰρ δῆλον ἑαυτὸν ἐποίησεν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὡς τὰ Νεστορίου* φρονεῖ, εἴτε φιλίᾳ χαριζόμενος, εἴτε κοινωνὸς ὢν τῆς πλάνης τοῦ δόγματος ἐκείνῳ.

Ἀλλ' ἐπεὶ σαφῶς τὰ πεπραγμένα γνωρίζειν τῷ ὑμετέρῳ κράτει κωλυόμεθα, ὡς ἔφημεν, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ ἡμᾶς μὲν κωλύοντος γνωρίζειν τὰ κατὰ τὴν εὐσεβῆ λόγον πεπραγμένα, πᾶσαν δὲ σπουδὴν νέμοντος Νεστορίῳ· δεόμεθα τοῦ ὑμετέρου κράτους, ὑπὲρ τοῦ γνωσθῆναι τὴν κατὰ θεὸν σπουδὴν τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ μετασταλῆναι μὲν τὸν μεγαλοπρεπέστατον Κανδιδιανὸν, καὶ πέντε τῆς ἁγίας συνόδου συστησομένους τοῖς πεπραγμένοις ἐπὶ τῆς ὑμῶν εὐσεβείας. δεινοὶ γάρ εἰσιν οἱ ἕτερα παρὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν φρονοῦντες συσκιάζειν τὴν πλάνην· ὡς καί τινας τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, κρυπτομένης μὲν τῆς πλάνης παρὰ Νεστορίου, δελεασθῆναι, καὶ προσθέσθαι αὐτῷ, τοῖς τε ὑπ' αὐτοῦ πραττομένοις ὑπογράψαι· ἐπεὶ

Anno Christi 431.

* φρονεῖ

ANNO CHRISTI 431.

ἐπεὶ δὲ σαφῶς ἐρωτήσαντες αὐτὸν, εὗρον ἀνακαλύπτοντα ἑαυτοῦ τὰς βλασφημίας, ἀποστάντες ἐκείνου, τῇ ἁγίᾳ προσῆλθον συνόδῳ, αὐτὴν τὴν βλασφημίαν ἀυτοῦ δήλην ποιήσαντες, καὶ μεθ' ἡμῶν κατα ψηφισάμενοι τοῦ μνημονευθέντος Νεστορίου· ὡς ἀπολειφθῆναι παρὰ Νεστορίῳ καὶ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ιωάννῃ τῷ Αντιοχείας τριάκοντα καὶ ἑπτὰ, μικρῷ πρός· ὧν οἱ πλείους ὑπεύθυνοι ὄντες αἰτίαις, καὶ τὴν ψῆφον δεδιότες τῆς ἁγίας συνόδου, ὡς ἔφημεν, προσέθεντο Νεστορίῳ· ὧν καὶ τὰς προσηγορίας ἀπεστείλαμεν τῷ ὑμετέρῳ κράτει· τοὺς μὲν ἐπὶ δογμάτων διαστροφῇ, ὡς Πελαγιανοὺς τε ὄντας, καὶ ἐναντία τῆς εὐσεβείας φρονήσαντας· τοὺς δὲ καθηρημένους ἤδη πρὸ πολλῶν ἐνιαυτῶν· τοὺς δὲ ἐφ' ἑτέραις αἰτίαις πονηραῖς ὀφείλοντας μετὰ τὴν ἔλεγχον τὸ ἐπιτίμιον δέξεσθαι παρὰ τῆς συνόδου, ἐχούσης πάντας τοὺς τῆς οἰκουμένης ἁγιωτάτους ἐπισκόπους ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρονήσαντας, διὰ τὸ καὶ τὴν τῆς μεγάλης Ρώμης συμπαρεῖναι τῇ συνόδῳ, καὶ τοὺς τῆς Αφρικῆς διὰ τοῦ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου· ᾧ καὶ τὴν ἑαυτῶν γνώμην ἐνώσαντες, κεχωρισμένοι μόνῳ τῷ τόπῳ, τῇ ἀυτοῦ τε καὶ πάντων ἡμῶν ψήφῳ συνήνεσε. οὐδὲ γὰρ ἂν συνῆλθε Νεστορίῳ τις καὶ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ιωάννῃ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, εἰ μήτε αὐτός τε δεινὸς ἦν * σχήματι λογισμῶν ἐπικαλύπτειν ἀυτοῦ τὴν δυσσέβειαν, οἵ τε νῦν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐδεδοίκεισαν τὸ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου μέλλον ἐπ' αὐτοῖς ὁρίζεσθαι ἐπιτίμιον. ἡμεῖς δὲ συσχεθέντες, * ὀλίγον γράψαι τῷ ὑμετέρῳ κράτει τὸ πλάτος ὧν

* ἐν σχήματι λόγων.

* δι' ὀλίγων αὐτὴν γράψαι

tamen, posteaquam dilucide quid sentiret, essent percontati, illumque suas blasphemias retegentem comperissent, ab eo desciuerunt, ac sanctæ Synodo se adiunxerunt, patefactaq; eiusdem blasphemia, condemnationis sententiam aduersus prædictum Nestorium vna nobiscum tulerunt. Itaque apud Nestorium & reuerendissimum episcopum Ioannem Antiochenum triginta septem, paulo plures, relicti sunt: quorum maior pars, quod criminibus sint obnoxii, & sanctæ Synodi sententiam vereantur, vt diximus, Nestorii factioni sese addixerunt: (eorum quoque nomina ad maiestatem vestram misimus.) alii ex his dogmatum prauitate fœdati, vtpote Pelagiani, & diuersa a pietate sentientes: quidam ante multos annos gradu moti sunt: nonnulli quoque ob alias graues culpas post probationem multandi a Synodo; quæ quidem Synodus omnes totius orbis sanctissimos episcopos vnum idemque sentientes habet. Nam & magnæ Romæ episcopus Synodo simul interest, & Africani per piissimum archiepiscopum Cyrillum, cum quo suam sententiam coniunxerunt: qui sola locorum intercapedine disiuncti, cum ipsius, tum omnium nostrum sententiæ consenserunt. Sed neque quisquam e piissimis episcopis Nestorio & reuerendissimo episcopo Ioanni sese adiunxisset, nisi suam ille impietatē sermonum inuolucris callide dissimulare sciuisset, illiq; qui cum eo nunc sunt, multam a Synodo sibi imponendam metuissent. Nos vero temporis angustiis exclusi, ad maiestatem vestram late scribere

nequiuimus, quæ etiam a magnificentissimo comite Irenæo perpessi sumus. Hic enim vniuersam sanctam Synodum vehementer conturbauit, tantamque episcopis formidinem per quasdam tumultuationes & externam incursionem incussit, vt plures e nobis etiam de vita ipsa periclitarentur. Verum singillatim maiestatem vestram edocebimus, si a vestra pietate permissum nobis fuerit quod petiuimus: & quinq; e sancta Synodo istuc venientes, de omnibus & singulis quæ statuta sunt, maiestatem vestram plenissime docebunt. Sane qui in confessu canonicam depositionis sententiam contra Nestorium hæreticum tulimus, ducenti & eo amplius numeramur, ex toto terrarum orbe collecti, totumque occidentem nobis consentientem habentes: subscripsimus autem pauci huic relationi, omnibus tamen præsentibus, atque assentientibus, eo quod deuotus magistrianus Palladius maxime abire properaret, neque tardam omnium subscriptionem expectare posset. Deus, qui est super omnia, multis annorum curriculis imperium vestrum conseruet, piissimi, victores, semper Augusti.

Flauianus Philippensium episcopus subscripsi.

Schismaticorum autem nomina hæc sunt. Ioannes episcopus Antiochiæ Syriæ, Macarius, Helladius, Iulianus, Tranquillinus, Alexander, Maximinus, Diogenes, Helladius, Apringius, Dexianus, Placon, Gerontius, Alexander, Asterius, Theodoretus, Antiochus, Dorotheus, Meletius,

ANNO CHRISTI 434.

πεπόνθαμεν καὶ παρὰ τῶ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου, οὐ δεδιωήμεθα, τῶ πᾶσαν διαταράξαντος τὴν ἁγίαν συνοδον, καὶ φόβῳ ἐπικρεμάσαντος τοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις διὰ θορύβων τινῶν, καὶ τῆς ἔξω * ἐπιδρομῆς, ὡς καὶ τοῦ πλείονας ἡμῶν * θελ αὐτῶ κινδυνεύειν τῶ ζῆν. ἀλλὰ κ᾽ μέρος ἀναδιδάξομεν τὸ ὑμέτερον κράτος, εἴπερ ἡμῖν, ὃ ἠτησάμεθα, παραχθείη παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας· καὶ παραγενόμενοι πέντε τῆς ἁγίας συνόδου, τὰ καθ᾽ ἕκαστον τετυπωμένα τὸ ὑμέτερον * ἀναδιδάξαιεν κράτος. καὶ ὁ μὲν συνεδρεύσαντες, καὶ κανονικῶ ἐξενέγκαντες κ᾽ τῶ αἱρετικοῦ Νεστορίου ψῆφον τῆς καθαιρέσεως, ἐσμὲν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης συνειλεγμένοι, συμψηφιζομένης ἡμῖν κ᾽ πάσης τῆς δύσεως· ὑπογράψαμεν ὀλίγοι τῇδε τῇ ἀναφορᾷ, πρόντων πάντων κ᾽ συναγωνιώντων, τῷ μάλιστα καταπείγεσθαι τὸν καθωσιωμένον μαγιστριανὸν Παλλάδιον, καὶ μὴ θελήσειν τὸ βεβαίως τῆς πάντων ὑπογραφῆς. ὁ θεὸς ὁ ἐπὶ πάντων τὴν βασιλείαν ὑμῶν πολλαῖς ἐτῶν περιόδοις διαφυλάττοι, εὐσεβέστατοι, νικηταί, ἀειαύγουστοι.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων ὑπέγραψα.

Καὶ ἔστι τ᾽ σχισματικῶν τὰ ὀνόματα ταῦτα· Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας, Μακάριος, Ἑλλάδιος, Ἰουλιανός, Τραγκυλλῖνος, Ἀλέξανδρος, Μαξιμῖνος, Διογένης, Ἑλλάδιος, Ἀπρίγγιος, Δεξιανός, Πλάκων, Γερόντιος, Ἀλέξανδρος, Ἀστέριος, Θεοδώρητος, Ἀντίοχος, Δωρόθεος, Μελέτιος,

ANNO CHRISTI 431.

Ιωάννης, Ζεβῖνος, Παῦλος, Πέτρος, Μουσαῖος, * Φριτίλας, Ιάκωβος, Ζεβινᾶς, Μαρκελλῖνος, Ιμέριος, Θεοσέβιος, Εὐθήριος, Αναστάσιος, Βασίλειος, Ιλιάδης, καὶ Μάξιμος. Οὗτοι μόνοι κοινωνοὶ τῶν ἀσεβῶν δογμάτων Νεστορίου, περιϊόντες κατὰ τὴν πόλιν, θορύβους καὶ στάσεις κινοῦσι, χειροτονίας ἐπαγγελλόμενοι * πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει ὄντας ὀρθοδόξους, καὶ τὴν περὶ τούτου φόβον ὑποπτεύοντας, κωλύειν αὐτοὺς τῆς ἀτόπου ἐπιχειρήσεως.

* Φριτίλας.

* ὡς

Ioannes, Zebinus, Paulus, Petrus, Musæus, Fritilas, Iacobus, Zebinas, Marcellinus, Himerius, Theosebius, Eutherius, Anastasius, Basilius, Iliades, & Maximus. Hi soli impiorum dogmatum Nestorii participes, ciuitatem circumcursant, tumultus excitant, seditiones mouent, ordinationes pollicentes: quo fit, vt omnes quotquot in hac ciuitate degunt orthodoxi, id suspicantes & verentes, ipsos ab hoc illicito conatu prohibeant.

Αντίγραφον τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων πρὸς τὸ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ὑπομνηστικόν.

Rescriptum episcoporum Constantinopoli inuentorum ad commonitorium sanctæ Synodi.

ΣΥΝΑΧΘΕΙΣΑ ἡ ἁγία σύνοδος ἐν Εφέσῳ κατὰ τὸ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, καὶ εὑροῦσα τὸν ἐχθρὸν τοῦ Χριστοῦ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπιμείναντα, καὶ τὰ δυσσεβῆ κηρύττοντα, καθεῖλεν αὐτὸν, ἵνα λοιπὸν τῆς οἰκουμένης ὅλης ἐκκοπῇ τὰ σκάνδαλα. καὶ ὡς ἐθρυλλήθη τοῦτο ἐν Κωνσταντινουπόλει, πάντες οἱ τὰ ἐκείνου σπουδάζοντες, πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ λαβόντες παρ' αὐτοῦ, συνεσκευάζοντο τὴν ἀλήθειαν· λέγομεν δὴ, φρουρούντες τὰ πλοῖα, τὰς ὁδοὺς, καὶ μὴ συγχωροῦντες μήτε ἐλθεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει τινὰ ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου, μήτε ἀπελθεῖν ἐκεῖ· ἀλλὰ μόνον τὰ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπήγοντο καὶ ἀπεφέροντο. καὶ ἐπεὶ οὐδεὶς δύναται πρὸς θεόν· τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; ἐξ οἰκονομίας θεοῦ ἔρχεται ἐπιστολὴ ἀπὸ Εφέσου γραφεῖσα πρὸς τοὺς

SANCTA Synodus iuxta piissimorum Christianissimorumque imperatorum nostrorum edictum apud Ephesum congregata, vbi comperit Christi inimicum in eadem animi sententia permanere, neque ab impia doctrina aliquando desistere; quo terrarum orbis offensio in posterum conquiesceret, ipsum gradu & ordine mouit. Posteaquam vero id in Constantinopolitana vrbe peruulgatum est, qui Nestorii studiosi erant, ecclesiasticaque omnia ab illo acceperant, veritatem circumueniebant; omnia scilicet tum nauigia, tum publicas quoque vias obsidentes, neminem prorsus a sancta Synodo Constantinopolim venire, neque inde rursum ad Synodum abire permittebāt: ea interim, quæ inimici Christi erant, vltro citroque deferebantur. At quia nihil potest quisquam contra Deum, (quid enim est homo?) Dei dispensatione, epistola quæ ex Ephesina ciuitate

Habetur sup. act. 1.

ad sanctos episcopos & monachos perscripta fuerat, opera cuiusdam mendici, qui in arundine eam inclusam gerebat, tandem reddita est. Hic namque dum ita mendicat, vna cum arundine ipsam quoque epistolam tulit. Confestim omnes archimandritæ, monachorum cateruis stipati, exurgũt, hymnosque & psalmos alternantes, ad regiam contendunt. Erat autem inter alios archimandritas sanctus Dalmatius, qui annos quadraginta octo reclusus, extra monasterii sui septa nunquam pedem extulerat. Piissimus vero imperator accedens eum visebat, & cum ob frequentes terræmotus Constantinopolim concutientes, crebris piissimi imperatoris nostri precibus ad exitum, cõmunemque aliorum supplicationem iam antea prouocatus sæpe fuisset, nunquam tamen adduci potuit, vt exiret, vel ad supplicationem se conferret. Ceterum dum in hac re quid facto opus esset, Deum precando consuleret, vox cælitus ad eum delapsa, vt egrederetur, imperauit. Noluit enim Deus gregem suum perire in finem. Comitabatur eosdem etiam non parua orthodoxorum multitudo. Cum vero ad palatium peruenissent, archimandritæ ab imperatore acciti, ad illum ingrediuntur; plebs vero & monachorum cœtus antiphonarum modulationi intenta foris mansit. Archimandritæ porro æquo responso potiti regrediuntur: exclamant omnes mandata imperatoris, tum respondent; ad sancti Mocii martyris basilicam concedamus, ibidem cum imperatoris responsum, tum allatæ quoque epistolæ sententiam percipietis. Omnes itaq; tam monachi, quam populus, psalmum postremum ver-

ἁγίους ἐπισκόπους καὶ μοναστὰς, πεμφθεῖσα δι' ἐπαίτου τινὸς, δήσαντος αὐτὴν καλάμου ἔσωθεν· καὶ οὕτως ἐπαιτῶν, καὶ ἐπιφερόμενος τῶν κάλαμον, ταύτην ἤνεγκε. καὶ ἀναστάντα πάντα τὰ μοναστήρια, ἅμα τοῖς ἀρχιμανδρίταις αὐτῶν ἐξῆλθον ἐπὶ τὸ παλάτιον, ψάλλοντες ἀντίφωνα. ἦν δὲ ὁ ἅγιος Δαλμάτιος εἷς τῶν ἀρχιμανδριτῶν, ἔτη τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ἔχων μὴ ἐξελθὼν τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ, ἀλλ' ἔσω ὢν ἀποκεκλεισμένος. ὁ δὲ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς ἀπήρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔβλεπεν αὐτόν· ὡς καὶ σεισμῶν πολλάκις γενομένων ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ πολλάκις παρακαλέσαντος τοῦ βασιλέως, ὥστε αὐτὸν ἐξελθεῖν καὶ λιτανεῦσαι, μηδέποτε ἐξελθεῖν καὶ λιτανεῦσαι ἐπείσθη. εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ περὶ τούτου, φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ αὐτῷ κατῆλθε λέγουσα, ὥστε ἐξελθεῖν· θεὸς γὰρ οὐκ ἠθέλησεν ἀπολέσθαι αὐτοῦ τὴν ἀγέλην εἰς τέλος. ἦν δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ λαὸς πολὺς τῶν ὀρθοδόξων. ὡς οὖν ἦλθον εἰς τὸ παλάτιον, κληθέντες παρὰ τοῦ βασιλέως εἰσῆλθον οἱ ἀρχιμανδρῖται, καὶ ἔμεινε τὸ πλῆθος τῶν μοναζόντων καὶ τῶν λαῶν ψάλλοντες ἀντίφωνα. εἶτα ἐξῆλθον, τυχόντες δικαίας ἀποκρίσεως. βοῶσι πάντες τὰ μανδάτα τοῦ βασιλέως· εἶτα ἀπολογοῦνται, ὅτι ἀπέλθωμεν εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μωκίου, καὶ * ἀναγινώσκομεν τὴν ἐπιστολήν· μανθάνετε καὶ τὴν ἀπολογίαν τοῦ βασιλέως. λοιπὸν ἀπῆλθον πάντες, καὶ οἱ μονάζοντες, καὶ οἱ λαοί· ἦν

ANNO CHRISTI 431.

* ἀναγινώσκομεν

ANNO CHRISTI 431.

γὰρ ἡ ὁδὸς κεφαλὴ μία· ψάλλοντες αὐτὸν τῷ τελευταῖον ψαλμὸν, κατὰ τοῦ τελευταίου *τόπου τῆς πόλεως ἀπαντῶντος τοῦ λαοῦ· καὶ οἱ μονάζοντες μετὰ κηρῶν ψάλλοντες· καὶ ὡς εἶδον τὰ πλήθη, ἐβόησαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. ἔρχονται εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μωκίου, καὶ ἀναγινώσκεται αὐτοῖς ἡ ἐπιστολή.

*μέρους

Ο λαὸς ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μιᾷ *φωνῇ πάντων· ἀνάθεμα Νεστορίῳ.

*βοῇ

Δαλματίου ἀπολογία.

Ἀνῆλθεν ἐφ' ὑψηλοῦ ὁ ἅγιος Δαλμάτιος, καὶ εἶπεν· εἰ θέλετε ἀκοῦσαι, ἡσυχάσατε, καὶ μανθάνετε, καὶ μὴ θελήσητε ἐμποδίσαι τοῖς λεγομένοις· ἀλλὰ μακροθυμήσατε, ἵνα τὰ ῥήματα ἀκριβῶς ἀκούσητε. τὴν ἐπιστολὴν τὴν νῦν ἀναγνωσθεῖσαν τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ, ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἀνέγνω, καὶ ἐπείσθη· ἐπεὶ δὲ ἤμην ἐγὼ εἰρηκὼς τῷ βασιλεῖ, ὅτε ἦλθε πρὸς μὲ, ὅτι ὤφειλε γράψαι τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ἃ ἐλέχθη αὐτῷ, καὶ *οὐκ ἐγράφη. ἔπεμψε δὲ πρὸς μὲ, καὶ ἀνεγνώσθη· καὶ ἵνα μὴ λυπήσω αὐτὸν, τὰ ἀκόλουθα *προέπεμψεν, ἃ οἱ ἀποφέροντες οὐκ ἔδειξαν, ἀλλὰ ἀντὶ αὐτῶν ἄλλα ὑπέδειξαν γράμματα. τὰ πρέποντα οὖν καὶ τὰ ἀκόλουθα ἐλάλησα αὐτῷ, ἃ οὐκ ἔξεστι νῦν εἰπεῖν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐλαβείας. μὴ γὰρ νομίσητε, ὅτι ὑπεραιρόμενός τίς εἰμι, ἢ καυχώμενος· συντρίψει γὰρ ὁ θεὸς ὀστᾶ *ὑποκριτῶν. ὁ δεσπότης γὰρ πάντα ἀκολούθως ἤκουσε τὰ γεγενημένα,

*πλήρης οὐκ

*προέπεμψα,

*ἀνθρωπαρέσκων.

sus postremam ciuitatis partem concinentes, (erat enim via, qua incedebant, ex capitalibus vna) ad sancti Mocii martyris basilicam procedebant, obuiam veniente populo. Et monachorum cœtus cum cereis psallentium, hominum multitudinem conspicatus, magna aduersus inimicum voce exclamauit. Tandem vbi in beati Mocii basilicam profecti essent, publice recitata est ipsis epistola.

Populus Constantinopolitanus vna omnium voce exclamat: Anathema Nestorio.

Apologia Dalmatii.

Sanctus itaque Dalmatius, vbi in suggestum ascendisset, dixit: Si vultis audire, quieti adeste, & discite: neque his quæ dicentur, obstrepere velitis. Adeste autem patienti animo, vt verba exacte percipere valeatis. Quam nunc pietas vestra epistolam audiuit, eam piissimus imperator quoque legit, & persuasus est. Nam ego, cum ad me venisset, dixeram imperatori, eum ad sanctam Synodum debuisse scribere quæ suggesta quidem ipsi fuerunt, non tamen plene perscripta. Misit autem ad me, & lecta sunt. Verum ne qua illum tristitia afficerem, quæ consequebantur, præmisi; quæ latores non exhibuere, sed illorum loco alias quasdam literas subostenderunt. Itaque conuenientia, & ad rem opportuna cum eo locutus sum, quæ nunc coram vestra pietate repetere opus non est, ne elatus, aut gloriabundus a vobis existimer. Conteret enim Deus simulatorum ossa. Imperator omnia quæ facta narra-

bantur, ordine audiuit, audiendoque gauisus est, & Deo gratias egit; & narrationis quoque seriem sanctæ Synodi, sicut illius maiestatem decebat, comprobauit, non meis quidem verbis ad hoc inductus, sed patrum & auorum suorum fidem secutus. Scripta itaque (vt par erat) suscepit & legit, ac persuasus ait: Si res ita habet, sine vt profecti episcopi huc veniant. cui ego: Nemo eorum venire finitur. & ille: Nemo prohibet. Rursum ego: Detinentur, inquam, & prohibentur, ne veniant. Subieci: Qui e Nestorii factione sunt, eorum multi eunt & redeunt libere: quæ vero a sancta Synodo aguntur, ea nemo ad vestram pietatem referri permittit. Ceterum pro altera parte, Cyrilliana scilicet, coram omnibus ipsi imperatori dixi: Sex milliane episcoporum audire mauis, an vnum hominem, eumque impium? Sex millia autem eos aiebam, qui sub metropolitanorum sanctissimorum episcoporum potestate degunt. (hæc autem omnia eo spectabant, vt accerserentur & venirent, qui ea quæ facta sunt, patefacerent. loquor autem de sanctissimis episcopis, quos sancta Synodus huc destinauit.) Et respondit: Recte quæsiuisti. Rursumque adiecit verbum vnum, & dixit: Precemini pro me: & certo noui, imperatorem Deo & sanctæ Synodo obsecutum potius, quam peruersis hominibus. Orate igitur pro imperatore, & pro nobis.

Populus Constantinopolitanus vna simul voce exclamauit: Anathema Nestorio.

καὶ ἐχάρη μὴ ὑχαριστίας τῆς πρὸς θεὸν, καὶ συνεφώνησε τοῖς ῥήμασι τῆς ἀκολουθίας τῆς ἁγίας συνόδου, ὡς πρέπει τῇ αὐτοῦ βασιλείᾳ, ὑ τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν ἐξακολουθήσας, ἀλλὰ τῇ πίστει τῶν πάππων αὐτοῦ καὶ πατέρων. πάλιν, καθὼς ἔπρεπεν, ἐδέξατο, καὶ ἀνέγνω, καὶ ἐπείσθη, καὶ τοῦτο εἶπεν· ὅτι ἐὰν οὕτως ὄντων, ἄφες, ἔλθωσιν ⓐ πραγματευόμενοι ἐπίσκοποι. καὶ εἶπον αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς αὐτοῖς συγχωρεῖ τοῦ ἐλθεῖν. καὶ εἶπεν· οὐδεὶς κωλύει. ἐγὼ δὲ εἶπον, ὅτι ἐκρατήθησαν, καὶ ἐκωλύθησαν τοῦ ἐλθεῖν. καὶ εἶπον πάλιν, ὅτι ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου καὶ ἐρχόντων πολλοὶ, καὶ ἀπερχόντων ἀκωλύτως· περὶ δὲ τῶν ἁγίας συνόδου πραττομένων οὐδεὶς συγχωρεῖ ἀνενεχθῆναι ὑπὸ τὴν ὑμετέραν* βα- *Vestram.
σιλείαν. εἰς δὲ τὸ μέρος τὸ ἕτερον, τουτέστιν εἰς τὸ τοῦ Κυρίλλου, εἶπον αὐτῷ τῷ βασιλεῖ ἐμπροσθεν πάντων· πόσους θέλεις ἀκοῦσαι, τοὺς ἑξακισχιλίους ἀριθμῷ ἐπισκόπους, ἢ ἑνὸς ἀνθρώπου δυσσεβοῦς; τοὺς ἑξακισχιλίους* εἶπον, οἵτινές *Illos.
εἰσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν μητροπολιτῶν τοὺς ἁγίων ἐπισκόπων. τοῦτο δὲν ἐγένετο, ἵνα πεμφθῇ, καὶ ἔλθωσιν ⓐ ἐρχόμενοι, ⓐ καὶ τὰ πεπραγμένα ποιοῦντες φανερὰ καθεσταναι· λέγω δὴ, ⓐ ἀγιώτατοι ἐπίσκοποι, ⓐ νῦν ἐρχόμενοι πρὸ τῆς ἁγίας συνόδου. καὶ* εἶ- *Forsit. ἐπον, ὅτι καλῶς ἐζήτησας. καὶ πάλιν προσέθηκε ῥῆμα ἓν, καὶ εἶπεν· εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ. καὶ οἶδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐξακολούθησε μᾶλλον τῷ θεῷ καὶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, καὶ οὐκέτι τοῖς διεστραμμένοις αἱρετικοῖς. εὔχεσθε οὖν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν.

Ο λαὸς ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μιᾷ βοῇ πάντων· ἀνάθεμα Νεστορίῳ.

ANNO CHRISTI 431.

Ισον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον.

Τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις πατράσιν ἡμῶν, τοῖς ἀθροισθεῖσι κατὰ πρόσταγμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῆς ὑφ' ἡλίῳ ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει, Κυρίλλῳ, Ιουβεναλίῳ Μέμνονι, Φλαυιανῷ, Φίρμῳ, Θεοδότῳ, Ακακίῳ, Αμφιλοχίῳ, Ελευσίῳ, Παλλαδίῳ, *Εἰρηναίῳ, Ικονίῳ, καὶ πάσῃ τῇ λοιπῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, παρὰ Δαλματίου, Τιγρίου, Σαμψωνίου, Μαξιμιανοῦ, Ιωάννου, Εὐάνδρου, Μοδεστιανοῦ, Αδελφειοῦ, Φιλοθέου, Εὐλογίου, Βασιλίσκου, Φλωρεντίου, καὶ παντὸς τοῦ κατὰ Κωνσταντινούπολιν κλήρου.

*Εἰρηναίῳ, ἤ, Εἰρηνιανῷ,

ΑΕΙ καὶ ἐκ νέας ἡλικίας τῷ ὀρθοδόξῳ δόγματι σεμνυνόμενοι, τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν φυλάττειν σπουδὴν τιθέμεθα. ταύτης δὲ πάλιν παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης πρόφην εἰς μνήμην ἀχθέντες, δι' ὧν ὁ θεοσεβέστατος καὶ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κύριλλος ἐπιστεῖλαι πρὸς ἡμᾶς κατηξίωσε, χάριν ὡμολογήσαμεν τῷ σωτῆρι θεῷ. *ἐπεὶ γοῦν τοίνυν τὰ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ὀρθῆς πίστεως κατορθώματα πολλὰ καὶ μεγάλα, δῆλα κατέστη ἡμῖν· διὸ καὶ τὴν καθαίρεσιν τοῦ πάλαι προεδρεύσαντος ἡμῶν Νεστορίου, διὰ τὸ παραχαράξαι τὰ ἀποστολικὰ καὶ εἰλικρινῆ εὐσεβῆ τε διδάγματα, γεγενῆσθαι παρὰ τῆς ὑμετέρας γνόντες θεοσεβείας, τοῦ μνημονευθέντας ἡμῖν χάρτας παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων,

*ὑπόγυον τοίνυν

Exemplum epistolæ cleri Constantinopolitani ad sanctam Synodum.

*Piissimis sanctissimisque patribus nostris, iuxta religiosissimorum imperatorum nostrorum decretum ex vniuerso orbe in Ephesiorum metropoli congregatis, Cyrillo, Iuuenali, Memnoni, Flauiano, Firmo, Theodoto, Acacio, Amphilochio, Eleusio, Palladio, *Irenæo, Iconio, vniuersæque Synodo, Dalmatius, Sampsonius, Maximianus, Ioannes, Euander, Modestianus, Adelphius, Philetus, Eulogius, Basiliscus, Florētius, & omnis Constantinopolitanus clerus.*

*Beriniano,

SEMPER & ab ineunte ætate orthodoxo dogmate gloriantes, toti in hoc sumus, vt sanctorum patrum traditionem conseruemus. De qua quidem per ea quæ sanctissimus piissimusque episcopus Cyrillus ad nos perscribere dignatus est, a vestra sanctitate nuper iterum admoniti, gratias egimus Saluatori Deo. Multa itaque & magna facinora, quæ pro eadem recta fide egregie gesta sunt, aperte nobis innotuerunt. Quare cum Nestorium, nostrum quondam antistitem, quod apostolicam, sinceramque ac piam doctrinam adulteraret, a vestra pietate ordine locoque motum esse intellexissemus, commemoratas literas

Supra pag. 538. & 612.

a Theodosio & Valentiniano piissimis Christianissimisque imperatoribus exhibitas nobis, tamquam a vestra sanctitate missas accepimus, ac statim illas palam in sancta Dei ecclesia, vniuerso populo congregato & audiente, legi curauimus. Sciat ergo vestra sanctitas, populum nobis vna voce consensisse, & magnis quoque laudum præconiis euexisse cum sanctam & œcumenicam vestram Synodum, tum victores quoque imperatores, quod pium vestrum conuentum omni studio curassent. Nos porro gauisi, præsentes rescripsimus. Nunc vero celeberrimam vestram pietatem obtestamur, vt pro nobis Deum precetur, curamque omnem adhibeat, vt, quod reliquum est, sancta Dei ecclesia quæ apud nos est, perfecte constituatur. Hoc enim vel vnum magna vestra orthodoxi dogmatis prouidentia reliquum adhuc esse intelligit, vt hac ratione omnia Christo Domino placentia ad finem perducantur, vniuersaque nostra nulli alteri, nisi vestræ sanctitati, piissimisque ac Christianissimis imperatoribus accepta ferantur.

Dalmatius presbyter & archimandrita, monasteriorum pater, diuina sanctaque congregatio, vt ores pro me, te obsecro.

Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ, ὡς ἀποσταλέντας παρ' ὑμῶν, ὁσιώτατοι, ἐδεξάμεθα, καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀθροισθείσης πανδήμου ἀναγνωσθῆναι εὐθὺς πεποιήκαμεν. ἴστω οὖν ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη, ὡς ὁ λαὸς σύμφωνος ἡμῖν γεγένηται, καὶ πολλαῖς εὐφημίαις εἴς τε τὴν ὑμετέραν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ἐχρήσατο σύνοδον, εἴς τε τοὺς τροπαιούχους βασιλέας, τοὺς φροντίδα ποιησαμένους τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν συνελεύσεως. ἡμεῖς δὲ ἡσθέντες τὰ ἐν χερσὶν ἀντεγράψαμεν· καὶ δὴ καὶ παρακαλοῦμεν, ὑπερεύχεσθαι μὲν ἡμῶν τὴν ἀοίδιμον ὑμῶν θεοσέβειαν, * φροντίσαι δὲ τοῦ λειπομένου εἰς κατάστασιν τῆς παρ' ἡμῖν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. τοῦτο γὰρ καὶ μόνον ὑπόλοιπον εἶναι συνορᾷ ἡ ὑμετέρα * μεγάλη τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος πρόνοια· ὥστε πάντα ἐπὶ πέρας ἀχθῆναι, τῷ δεσπότῃ ἀρέσκοντα Χριστῷ, καὶ μηδενὶ ἑτέρῳ ἐπιγραφῆναι, ἀλλὰ τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι, τὰ καθ' ἡμᾶς ἅπαντα, καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσι.

Δαλμάτιος * πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης, πατὴρ μοναστηρίων, ὑπερεύχεσθαί μου παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην, ὦ θεία καὶ ἱερὰ συνέλευσις.

ANNO CHRISTI 431.

* φροντίδα δὲ θέσθαι τοῦ λειπομένου

* γαλήνη

* ἐπίσκοπος

Ισον

ANNO CHRISTI 431.

Ισον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν, τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν σακρῶν Ιωάννου.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις, Θεοδοσίῳ καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀεὶ Αὐγούστοις, ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ χάριτι θεοῦ, καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει.

ΗΜΕΝ φιλόχριστος ὑμῶν βασιλεία, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, ἐκ παίδων τῶν περὶ τὴν πίστιν καὶ τοὺς κανόνας ἐπεδείξατο ζῆλον· οὗ περ ἕνεκεν καὶ τοὺς ἐκ τῆς οἰκουμένης ἐπισκόπους τὴν Εφεσίων καταλαβεῖν εὐσεβεῖ θεσπίσματι παρεκελεύσατο. τὸ δὲ νῦν ἡμῖν ἀναγνωσθὲν γράμμα τῆς ὑμετέρας γαληνότητος διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Ιωάννου, οὐ μικρὰν ἡμῖν ἐποίησε ταραχὴν, ἐνδειξάμενον ἀπάτην τινὰ καὶ ψεῦδος ταῖς ἀψευδέσιν ὑμῶν παρενοχλῆσαν ἀκοαῖς. ὡς γὰρ παρ' ἡμῶν ἀναφορὰν δεξάμενον τὸ ὑμέτερον κράτος, καθαίρεσιν ἔχουσαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου Κυρίλλου, καὶ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου συνεπισκόπου ἡμῶν Μέμνονος, οὕτω διὰ τῶν γραμμάτων ἐδήλωσεν. ὅθεν μηδαμῶς ἰσχύειν ψεῦδος ἐπὶ τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου βασιλείας εὐχόμενοί τε καὶ σπουδάζοντες, ἐθαρσήσαμεν ἀνενεγκεῖν τῇ ὑμετέρᾳ γαληνότητι· ὅτι περ ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος,

Exemplum relationis sanctæ Synodi, qua sacræ lectæ per Ioannem sacrorum comitem respondetur.

Habetur sup. pag. 702.

Piissimis Christianissimisque Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis, sancta & œcumenica Synodus, Dei gratia, vestræque maiestatis nutu in Ephesiorum metropoli congregata.

CHRISTIANISSIMA vestra maiestas, piissimi principes, iam inde a pueritia zelum erga fidem & Canones declarauit: cuius rei gratia totius orbis episcopos ad Ephesiorum ciuitatem pio edicto conuocauit. Ceterum vestræ serenitatis literæ modo per magnificentissimum gloriosissimumque comitem Ioannem nobis lectæ, non vulgarem nobis perturbationem attulerunt. Ostendunt enim imposturã quampiam & mendacium veraces vestras aures obturbauisse. Perinde namque sonant, ac si maiestas vestra literas a nobis accepisset, quæ Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi, & Memnonis sanctissimi Deoque dilectissimi coepiscopi nostri depositionem continerent. Quamobrem desiderantes, ac elaborantes, ne mendacium apud Christianissimam maiestatem vestram vllum omnino locum obtineat, omni cum fiducia ad serenitatem vestram referimus, œcumenicam Synodum

(quæ vniuersum occidentem, cum magna vestra Roma & apostolica sede, totam item Africam, & totum Illyricum in consessu suo habet) prædictorum sanctissimorum, Deoque dilectissimorum episcoporum exauctorationem non fecisse, nec ea de re retulisse: sed potius viros istos propter orthodoxæ fidei zelum suspiciens, multis illos & apud homines laudibus, & apud Christum Dominum coronis dignos existimat. Solum autem Nestorium, nefariæ hæresis eorum qui hominem colunt, præconem loco mouimus, Christianissimæque maiestati vestræ id significauimus. Inter cetera autem illud non mediocriter nos afflixit, (quod ipsum quoque non absque fraudulenta subreptione factum apparet) illos qui ab œcumenica Synodo desciuerunt, Ioannem Antiochenæ ecclesiæ episcopum, eiusque sectatores Cælestianos qui cum eo sunt, iam damnatos, inter nostra nomina insertos fuisse, vnamque ad nos & illos sacram missam esse. Sunt enim hi, de quibus iam dudum vestræ pietati manifestum fecimus, quomodo a nobis recesserint, Canonesque temerario ausu calcarint, ad contumeliam præsidum nostrorum se conuertentes, & ob illam proteruiam, qua in nos vsi sunt, vniuersæ œcumenicę Synodi communione sese priuauerint; & quomodo ad probationem vocati, nequaquam parere voluerint; eaque de causa ab vniuersali Synodo prorsus & a communione, & a quauis functione remoti fuerint. Hæc eadem nunc Christianissimæ maiestati vestræ significantes indicamus, nos propter talem illorum insolentiam,

ἡ πᾶσαν μὲν τὴν δύσιν μετὰ τῆς μεγάλης ὑμῶν Ρώμης καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου συνεδρεύουσαν ἔχουσα, πᾶσαν δὲ τὴν Αφρικὴν, καὶ πᾶν τὸ Ιλλυρικὸν, οὐκ ἐποίησε καθαίρεσιν τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, οὔτε ἀνήνεγκεν· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ζήλῳ ὀρθοδοξίας θαυμάζουσα, πολλῶν ἡγεῖται καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπαίνων, καὶ παρὰ τῷ δεσπότῃ Χριστῷ στεφάνων ἀξίους· μόνον δὲ τοῦ τῆς ἀθεμίτου αἱρέσεως τῶν ἀνθρωπολατρῶν κήρυκα Νεστόριον καθελόντες, ἀνηνέγκαμεν τῇ φιλοχρίστῳ ὑμῶν βασιλείᾳ. κἀκεῖνο δὲ οὐ μικρῶς ἡμᾶς ἔθλιψεν, ἐκ συναρπαγῆς γενέσθαι φαινόμενον, τὸ τοὺς ἀποστατήσαντας ἀπὸ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου, τοὺς περὶ Ιωάννην τὸν Αντιοχείας, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ Κελεστιανοὺς καθῃρημένους, τοῖς ἡμετέροις ἐντάξαι ὀνόμασι, καὶ μίαν πρὸς ἡμᾶς κἀκείνους σάκραν διαπέμψασθαι. περὶ ὧν ἤδη μὲν καὶ πάλαι φανερὰ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ κατεστήσαμεν, ὅπως μὲν ἡμῶν ἀπέσχισαν· ὅπως δὲ εἰς ὕβριν τὴν κατὰ τῶν ἡμετέρων προέδρων τραπέντες, τούς τε κανόνας πατῆσαι ἐτόλμησαν, καὶ ἑαυτοὺς ἀκοινωνήτους πάσης τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου διὰ τῆς καθ' ἡμῶν προπετείας εἰργάσαντο· ὅπως τε καλούμενοι εἰς ἔλεγχον, οὐδαμῶς ὑπακοῦσαι ἠνέσχοντο, καὶ ὅτι πάντῃ ἀκοινώνητοι διὰ τοῦτο καὶ ἀνενέργητοι παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου γεγόνασι. ταῦτα καὶ νῦν γνωρίζοντες τῇ ὑμετέρᾳ φιλοχρίστῳ βασιλείᾳ δηλοῦμεν, ὡς διὰ τὴν τοιαύτην αὐτῶν

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

ἀποπίαν, καὶ τοῦ ὑπὲρ τοῦ καθῃρημένου Νεστορίου αὐτῶν καὶ μέχρι νῦν ἀγῶνας, οὐδαμῶς εἰς κοινωνίαν δέξασθαι ἠνεσχόμεθα, μήτε τῇ καθαιρέσει Νεστορίου ὑπογράψαι ἀναχομένους, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκείνου προδήλως φρονοῦντας, ὑποπεσόντας δὲ καὶ τοῖς κανόσι διά τε τὴν ἄτακτον αὐτῶν κατὰ τῶν ἡμετέρων προέδρων ἐπιχείρησιν, καὶ διὰ τὸ ψεύσασθαι, καὶ συναρπάσαι τολμῆσαι τὰς εὐσεβεῖς ὑμῶν ἀκοάς. καὶ δεόμεθα τῆς τῷ θεῷ ἀνακειμένης ὑμῶν βασιλείας, τοῦ μὲν ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, Κύριλλον καὶ Μέμνονα, ἀποδοθῆναι τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, οὐδαμῶς ἀπὸ τῶν κανόνων κατακεκριμένους, τὴν δὲ πίστιν φυλαχθῆναι ἀσάλευτον, ἥ τις καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος καταγέγραπται ψυχῇ, ἐκ προγόνων ὑμῖν παραδεδομένη, καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν πάλαι ἀνενηνεγμένοις ὑπομνήμασι τοῖς κατὰ Νεστορίου πραχθεῖσι, σφόδρα σεσαφήνισται· προκειμένης μὲν τῆς πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγιωτάτων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτώ· πάσης μὲν* τῆς ἐπ' αὐτοῖς πράξεως ἱκανῆς οὔσης διελέγξαι μὲν τὴν τῶν ἐναντίων ἀσέβειαν, παραστῆσαι δὲ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν· ἣν μέχρι τοῦ νῦν φυλάξαι διὰ πάντων ἐσπουδάσατε. εἰ δὲ παρίσταται τῷ ὑμετέρῳ κράτει ὑπὲρ τοῦ ἀκριβῶς διαγνῶναι τὰ μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῶν ἀποσχισάντων, τὴν ὑμετέραν κορυφὴν ἱκετεύομεν, τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἐκπέμψαι οὓς ἂν δοκιμάσῃ τὸ ὑμέτερον κράτος· ὥστε καὶ κατὰ πρόσωπον περὶ πάντων πληροφορῆσαι τὴν φιλόχριστον ὑμῶν βασιλείαν.

* ἵσ. δὲ

necnon propter certamina, quæ in hodiernum vsque diem pro deposito Nestorio decertare non cessant, ad communionem illos admittere nullatenus voluisse, cum neque Nestorii depositioni subscribere sustinuerint, & aperte quoque cum illo sentiant: tum ob id, quod propter immodestum aduersus præsides nostros conatum in Canones inciderint: tum etiam ob id, quod piis vestris auribus mentiri, ac imponere non erubuerint. Oramus autem vestrã maiestatem Deo dicatam, vt Cyrillum & Memnonem sanctissimos Deoque dilectissimos episcopos, cum per sacros Canones nullo modo sint condemnati, sanctæ Synodo restitui curet, eamque fidem inconcussam custodiri faciat, quæ a maioribus tradita, animæ quoque vestræ a Spiritu sancto inscripta hæret, & in commentariis contra Nestorium editis, & a nobis dudum oblatis, admodum dilucide explicatur: cum proposita quidem ibi sit fides sanctissimorum trecentorum decem & octo patrum Nicææ quondam congregatorum: omnis vero in ipsis contenta actio sufficiat ad reuincendam aduersariorum impietatem, & ad ostendendam orthodoxam fidem, quam vos hactenus per omnia custodire studuistis. Quod si maiestati vestræ, quæ inter nos, & illos qui se abiunxerunt, acta sunt, exactius dignoscere libuerit, sublimitatem vestram oramus, vt ad sanctam Synodum mittat quos probauerit; vt hac ratione de omnibus etiam coram plenius doceri queat Christi amans vestra maiestas.

ANNO CHRISTI 431.

Exemplum epistolæ Cyrilli archiepiscopi Alexandrini, scriptæ ad clerum populumque Constantinopolitanum.

Ἰσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, γραφείσης πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως.

TVRBATA est admodum sancta Synodus, vbi accepit magnificentissimũ præclarissimumque comitem Ioannem non omnia recte retulisse, adeo vt de nostro quoque exilio, qui istic sunt, consilium inirent: quasi sancta Synodus iniustam nefariamque exauctorationem, quam Ioannes, & qui cum eo agunt hæretici, moliti sunt, acceptauerit. En altera igitur facta est a sancta Synodo relatio, qua se principis literis cõtristatam docet, & quod trium depositiones non acceptauimus: sed præsertim irrita se habere declarat quæ impie & illegitime ab illis, firma vero & rata potius, quæ a nobis gesta sunt. Docuerant enim (patres) & prima quoque relatione, ea se rescidisse, quæ præter Canonum præscriptum ab illis facta fuerant; quodque pro communionis sociis & coepiscopis nos habeant, & quod huiusmodi sententiam non mutant. Cum autem prædictus magnificentissimus vir nihil non tentauerit, quo Ioannes, & qui cum eo sunt, in sanctæ Synodi communionem recipiantur; in hodiernum vsque diem ne audire quidem huiusmodi vocem sustinuerunt: sed obsistunt quidem omnino, & dicunt: Fieri non potest vt ad hoc veniamus, nisi quod cõtra legem ab illis factum est, dissoluatur, ac Synodo tamquam qui deliquerint, supplices accidant, & Nestorium, illiusque dogmata

ΕΤΑΡΑΧΘΗ λίαν ἡ ἁγία συνοδος, ἀκούσασα ὅτι οὐ πάντα ὀρθῶς ἀνέλυσεν ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης Ἰωάννης, ὥστε βουλεύεσθαι τοῦτ' ἐκεῖσε καὶ περὶ ἐξορίας καθ' ἡμῶν· ὡς τῆς ἁγίας συνόδου καταδεξαμένης τὴν ἀκανόνιστον καὶ ἄθεσμον γνωμένην καθαίρεσιν παρά τε Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ αἱρετικῶν. ἰδοὺ τοίνυν καὶ ἑτέρα γέγονεν ἀναφορὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, διδάσκουσα, ὅτι καὶ λυπεῖται ὑπὸ τῷ δεσποτικῷ γράμματι, καὶ ὅτι οὐ κατεδεξάμεθα τῶν θείων τὰς καθαιρέσεις· καὶ ἐξαιρέτως μὲν, ἀκυροῖ τὰ παρ' ἐκείνων δυσεβῶς καὶ ἀθέσμως γνωσθέντα, κρατυνέσθαι δὲ μᾶλλον τὰ παρ' ἡμῶν. ἐδίδαξε δὲ καὶ διὰ πολλῆς ἀναφορᾶς, ὅτι ἄκυρα μὲν τὰ παρ' ἐκείνων ἀκανονίστως γνωσθέντα πεποιήκασι, κοινωνικοὺς δὲ ἡμᾶς καὶ συνεπισκόπους ἔχουσι, καὶ ὅτι τοιαύτης οὐκ ἐξίστανται γνώμης. μυεία δὲ πεποίηκότος τοῦ μνημονευθέντος μεγαλοπρεπεστάτου ἀνδρὸς, ὥστε ἐλθεῖν εἰς κοινωνίαν Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, μέχρι τῆς σήμερον οὐδὲ ἀκοῆς ἠνέσχοντο τοιαύτης φωνῆς· ἀλλ' ἐνίστανται μὲν * πάντες, λέγοντες· ὅτι ἀδύνατον ἡμᾶς εἰς τοῦτο ἐλθεῖν, ἐὰν μὴ λυθῇ τὸ παρ' αὐτῶν ἀκανονίστως γνωσθὲν, καὶ προσκόσωσι τῇ συνόδῳ ὡς πλημμελήσαντες, ἀναθεματίσωσι δὲ καὶ Νεστόριον, καὶ τὰ δόγματα

* πάντες, λέγοντες

ANNO CHRISTI 431.

ἀυτῶ ἐγγράφως. καὶ ἐν τούτοις ἡ πᾶσα ἔνστασις τῆς συνόδου. ἀποτυχὼν δὲ τούτου ὁ μνημονευθεὶς μεγαλοπρεπέστατος ἀνὴρ, ἐπενόησε καὶ τοῦτο, καὶ ἀπῄτει τὴν σύνοδον, ἔκθεσιν πίστεως ἐγγράφως ἐπιδοῦναι αὐτῷ, ἵνα κἀκείνους * ποιήσωσι συνθέσθαι, καὶ ὑπογράψαι, καὶ ἀνέλθῃ λέγων· ὅτι συνῆψα αὐτοὺς εἰς φιλίαν, ἀνθρωπίνας λύπας ἔχοντας μεταξὺ ἀλλήλων. τοῦτο νοήσασα ἡ ἁγία σύνοδος, πάλιν ἀνέστη ἄχρι παντὸς λέγουσα· ὅτι οὐχ ὑβρίζομεν ἑαυτούς· οὐ γὰρ ὡς αἱρετικοὶ κεκλήμεθα, ἀλλὰ ἤλθομεν πίστιν ἀθετουμένην στῆσαι, ἣν καὶ ἐστήσαμεν· καὶ οὐ χρῄζει ὁ βασιλεὺς νῦν τοῦ μαθεῖν τὴν πίστιν, εἰδὼς αὐτὴν, καὶ ἐν αὐτῇ βαπτισθείς. οὐ προέβη τοίνυν οὐδὲ τοῦτο τοῖς ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς. κἀκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι συνθέντες ἔκθεσιν πίστεως, ἐφιλονείκησαν πρὸς ἀλλήλους, καί εἰσιν ἐν τῷ φιλονεικεῖν ἔτι. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν καταδέχονται θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον μετὰ καὶ τοῦ ἀνθρωποτόκον· οἱ δὲ παντελῶς ἀρνοῦνται, καί φασιν ἑτοίμως ἔχειν ἀποτμηθῆναι τῶν χειρῶν, ἢ ὑπογράψαι τοιαύτῃ φωνῇ. ἀσχημονοῦσι δὲ πανταχοῦ, αἱρετικοὶ δεικνύμενοι. ταῦτα πάντες παρὰ τῆς θεοσεβείας ὑμῶν διδασκέσθωσαν, καὶ μάλιστα οἱ θεοσεβέστατοι καὶ ἁγιώτατοι ἀρχιμανδρῖται· μήποτε ὑποστρέψας ὁ προῤῥηθεὶς, ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων εἴπῃ ἢ διδάξῃ, τέρπων τὰς τινων ἀκοάς. μὴ ἀποκνήσῃ δὲ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, μηδὲ ἀποκαμνέτω πρὸς τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ἱδρῶτας, εἰδυῖα ὅτι ἑαυτὴν παρατίθεται καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

* ποιήσῃ

scripto anathematizent. & in his vniuersa Synodi consistit instantia. Cum vero hac spe magnificentissimus ille vir, cuius meminimus, frustratus esset, aliud rursum excogitauit, & a sancta Synodo petiit, vt fidei expositionem scripto sibi exhiberet: vt cum illi quoq; ipsius impulsu assensissent, ac subscripsissent, reuersus diceret: Redegi illos in amicitiam, qui humanis offensis inter se dissidebant. Hoc intelligens sancta Synodus, iterum surrexit, diserte dicens: Nolumus nobisipsis eam contumeliam irrogare. non enim tamquam hæretici (huc) vocati sumus; sed venimus vt fidem labantem & exagitatam stabiliamus, quã & stabiliuimus: nec opus est imperatori, vt fidem nunc discat, cum hanc sciat, & in ea baptizatus sit. Quare nec id quidem orientalibus successit. Sed & illud quoque sciatis, nempe, cum fidei expositionem componerent, inter se contendisse, & in ea altercatione etiam nunc versari. Nam alii ex illis sanctæ virgini deiparæ appellationem concedunt, vt etiam fatentur illam hominis matrem: alii vero prorsus negant, adduntq; paratiores se esse vt manus suas amputandas præbeant, quam vt huiusmodi voci subscribant. Vbique autem turpiter se gerunt, hæreticos se declarantes. Hæc a vestra pietate discant omnes, præsertim vero piissimi & sanctissimi archimandritæ; ne forte prædictus (vir) reuersus, quorumdam aures mulcens, alia pro aliis dicat, aut doceat. Ne vero pigrescat pietas vestra, neque nostri causa labori insistens defatigetur, sciens quod hac ratione Deo hominibusque seipsam commen-

det. Nam hic etiam piissimi episcopi, qui nos nunquam nouerant, per Saluatoris gratiam parati sunt animas pro nobis ponere, & cum lacrymis (nos) adeuntes, aiunt & exilium & mortem quoque simul subire se in votis habere. Versamur autem omnes in multa conflictatione, tum quod custodiamur a militibus, tum etiam quod ante nostra cubicula dormiant; maxime vero nos. Reliqua autem Synodus vniuersa defatigata est, & laborat; & complures mortui sunt: iam vero & ceteri, eo quod sumptibus destituti sint, res suas diuendunt.

καὶ ἐν ταῦτα γὲ διὰ τὴν τῆς σωτῆρος χάριν ἕτοιμοι μηδέποτε ἡμᾶς εἰδότες τὴν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, ἑτοίμως ἔχοντες τὴν ψυχὴν θεῖναι ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ μὴν δακρύων προσέρχονται, λέγοντες, * καὶ συνεξορισθῆναι, καὶ συναποθανεῖν, * διὰ βύχης ἔχοντες. ἐν πολλῇ γὲ θλίψει πάντες ἐσμὲν, καὶ διὰ τὴν φρουρεῖσθαι πρὸ στρατιωτῶν, καὶ πρὸ τῶν ἰδίων κοιτώνων ἔχειν αὐτοὺς καθεύδοντας, μάλιστα ἡμεῖς. ἡ γὲ ἄλλη πᾶσα συνοδος ἀπέκαμε καὶ κάμνει, καὶ πλείους ἀπέθανον· λοιπὸν δὲ καὶ λοιποὶ τὰ ἑαυτῶν πωλοῦσι, διὰ ἔχοντες ἀναλώματα. Anno Christi 431.

Exemplum epistolæ a Memnone Ephesiorum episcopo ad clerum Constantinopolitanum scriptæ.

Ισον ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως.

QVANTA propter veram orthodoxamque Dei fidem in Ephesiorum ciuitate quotidie patiamur, id sermone explicari non potest. Turbationi enim turbatio absque vlla intermissione succedit. Fidei tamen vis & confessio multum nobis vt viriliter hęc sustineamus, roboris addit. Etenim magnificentissimus comes Candidianus milites interdum in nos concitans, totam ciuitatem tumultuationibus implet, omniumque simul vitæ necessariorum importatione per custodiam nos priuat. Multis etiam permittit in nos & in sanctam Synodum contumelias effundere, Zeuxippi incolis depositum Nestorium cum multa rusticorum turba custodientibus, qui ad id aluntur ecclesiæ pecunia, & per quos conuicia iaκλησιαστικῶν κτημάτων, καὶ δι' ἐκείνων τὰς ὕβρεις καταχεόντων.

ΟΙΑ διὰ τὴν * ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας καθ' ἑκάστην ὑπομένομεν ἐν Ἐφέσῳ, οὐδὲ λόγῳ παρασῆσαι δυνατόν. ταραχὴ γὲ ταραχὴν ἀπαύστως διαδέχεται· πολλὴν δὲ ἡμῖν ὑπονίδιν προσφέρει τοῦ παῦτα φέρειν γενναίως ἡ τῆς πίστεως ὁμολογία καὶ ἰσχύς. ποτὲ μὲν γὲ ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Καντιδιανὸς, ἐπισείων ἡμῖν τοὺς στρατιώτας, καὶ τὴν πόλιν ταραχῆς ἐμπιπλῶν, καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν ἐπιτηδείων τῆς εἰσκομιδῆς ἀποστερῶν διὰ τῆς φυλακῆς, πολλοὺς δὲ συνεχομένων ὕβρεις καταχέειν ἡμῶν τε καὶ τῆς ἁγίας συνόδου πάσης, τοῦ τὸν Ζευξίππου παραμυθόντων τῷ καθῃρημένῳ Νεστορίῳ, καὶ ἐπὶ τούτῳ τρεφομένων, καὶ * πολὺ πλῆθος χωρικῶν, ἀπὸ τῶν * ἀντὶ πάντων ἀναλωμάτων ἐκείνων τὰς ὕβρεις καταχεόντων.

ANNO CHRISTI 431.

διεδέξατο καὶ τὴν προειρημένην ἀταξίαν, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου τὴν καθημερινὴν ἀπάτην τῶν ἀφελεστέρων, καὶ ἡ τοῦ Ἀντιοχέων ἐπισκόπου παροισία. μαθοῦσα γὰρ ἡ ἁγία σύνοδος τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ ἐπιδημίαν γενήσεσθαι, τιμῶσα, καὶ τὸ κεχρεωστημένον * τῇ ἱερωσύνῃ πληροῦσα, ἀπέστειλέ τινας τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων μετὰ καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν * εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ· δύο ταῦτα ποιοῦσα, καὶ τὴν κεχρεωστημένην πληροῦσα τιμὴν, καὶ ποιοῦσα φανερὸν, ὡς ὀφείλει τὴν πρὸς Νεστόριον συντυχίαν φυλάξασθαι, διὰ τὸ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθηρῆσθαι αὐτὸν τῆς ἀσεβείας ἕνεκα, ἧς * ἐμελέτησεν. οὐ συγχωρηθέντες δὲ παρὰ τῶν ἑπομένων αὐτῷ στρατιωτῶν κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῷ περιτυχεῖν, οὐδὲν ἧττον ἠκολούθησαν, καὶ τὴν οἰκίαν ἔνθα κατέλυσε, κατειλήφασι, καὶ πολλὰς προσκαρτερήσαντες ὥρας, καὶ μὴ συγχωρηθέντες τὴν πρὸς αὐτὸν ποιήσασθαι συντυχίαν, ἔμειναν ὕβρεις ὑπομένοντες. μετὰ δὲ πολλὰς ὥρας, τοῦτο δόξαν αὐτῷ, μετεστείλατο τοὺς θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους, καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς, εἰσάγων αὐτοὺς διὰ στρατιωτῶν. ὡς δὲ τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου φανερὰ πεποιήκασιν αὐτῷ, συνεχώρησε τὸν μεγαλοπρεπέστατον Εἰρηναῖον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπισκόπους τε καὶ κληρικοὺς, ἀφορήτους ἐπιθεῖναι πληγὰς τοῖς ἡμετέροις συλλειτουργοῖς, καὶ τοῖς κληρικοῖς, ὡς καὶ κινδύνοις αὐτοὺς προσομιλῆσαι. τούτων τοίνυν γεγενημένων, παραγενόμενοι εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον οἱ ἀποσταλέντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ τὰς πληγὰς

* τῆς ἱερωσύνης, ἢ, εἰρήνης

* εἰς ὑπόμνησιν αὐτῷ.

* ὡμολόγησεν.

ctantur. Hanc porro insolentiam & temeritatem, quotidianasque Irenæi magnificentissimi comitis imposturas, quibus simpliciores circumuenit, excepit Antiocheni episcopi præsentia. Cum enim sancta Synodus aduentum ipsius appetere intellexisset, honorem, & quam oportuit sacerdoti obseruantiam impendens, quosdam Deo dilectissimos episcopos cum nonnullis quoque religiosissimis clericis obuiam illi misit, hæc duo faciens, nempe & debitum illi honorem deferens, simulque vt a Nestorii, propter impietatem quã professus fuerat, a sancta Synodo depositi, colloquio se abstineret, eum commonefaciens. Cum autem militum comitatu impediti, eum per viam alloqui non possent; nihilominus tamen pone ad illius diuersorium vsque consecuti sunt. Multis autem horis ibi præstolantes, neque vllam eius conueniendi copiam obtinere valentes, militum contumeliis interim onerati, tamdiu manserunt, donec post diuturnam moram, cum videlicet ita illi visum iam esset, piissimos episcopos, religiosissimosq; clericos accersitos, per milites ad se introducit. Posteaquam vero quæ a sancta Synodo in mandatis habebant, illi exposuissent, per magnificentissimum comitem Irenæum, ceterosque qui cum ipso aderant, episcopos atque clericos, intolerabiles comministris nostris & clericis plagas inferri permisit, ita vt in (vitæ) quoque discrimen adducti fuerint. His itaque transactis, piissimi episcopi qui ad illum missi fuerant, ad sanctam Synodum redeuntes, plagasque sibi impositas ostendentes, & quæ acciderant

exponentes, ad commentariorum actionem proposito sancto euangelio, sanctam Synodum ad indignationem commouerunt. Iam vero nonnihil illius insolentiam refrenantes, eum excommunicationi subiecerunt, quæ & ipsi denuntiata est. Accepimus enim scriptum quoddam, certum illius temeritatis, illegitimæque eiusdem sententiæ argumentum, nullo certo auctore editum, nulla subscriptione munitum, in quadam ciuitatis parte fuisse propositum. Quotidie autem venerandum senatum, illustrissimosque (ciues) ad se euocans, magna importunitate flagitabat, vt eorum suffragiis alius in meum locum ordinaretur (episcopus.) vt omnes orthodoxi ciuitatis incolæ oratoria occuparent, ibique sese continerent, ne illius temeritas & nefarius ausus publice propositus (quod vulgi sermone circumferebatur) effectum sortiretur. Vnde ad sancti Ioannis euangelistæ basilicam ascendens, & quod ibidem ordinaturus eum esset, diuulgans, seditionem tumultuationemque eo in loco concitauit. Tanta namque armatorum insolentium multitudine comitatus ascendit, vt aliquos ibi mendicantium semineces reliquerit: & quasi affectus fuisset iniuria ab iis qui ibi reperti sunt, vt Synodo inuidiam possit conflare, (apud imperatores & alios) conquestus est. Quare sanctissimi viri omni adhibito studio satagite, vt vesana ac temeraria Ioannis sociorumque illius sententia palam fiat; magnificentissimique comites, qui quotidie ciuitatem & fidem conturbant, hinc discedant; ne callida eorum subreptione, quæ fidei sunt, adulterari contingat.

ἐπιδείξαντες, καὶ τὰ γεγενημένα διηγησάμενοι, ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων τῶν ἁγίου εὐαγγελίου προκειμένου, εἰς ἀγανάκτησιν διενέστησαν τὴν ἁγίαν σύνοδον· καὶ μικρὸν αὐτὸν σωφρονίζοντες, ἀκοινώνητον αὐτὸν πεποιήκασι· καὶ γεγένηται αὐτῷ ἡ ἀκοινωνησία φανερά. ἔγνωμεν γὰρ, ὡς ἀνώνυμόν τι καὶ ἀνυπόγραφον κατά τι μέρος τῆς πόλεως προετέθη, δηλοῦν αὐτοῦ τὴν ἀταξίαν καὶ ἀκανόνιστον γνώμην. καθ' ἑκάστην δὲ προσκαλούμενος τὸ σεμνὸν βουλευτήριον, καὶ τοὺς λαμπροτάτους, καὶ * ἐξ αὐτῶν μετὰ ἀνάγκης ψηφίσματα, ὥστε εἰς τὴν τόπον τῶν ἐμὸν χειροτονῆσαι· ὡς πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν, ὀρθοδόξους τυγχάνοντας, τοὺς εὐκτηρίους κατειληφέναι * οἴκους, καὶ ἐν αὐτοῖς οἰκεῖν· ἵνα μὴ ἡ ἐκείνου προπέτεια, καὶ ἀκανόνιστος θρασύτης ἡ διὰ τῶν προθεμάτων εἰς ἔργον ἀχθῇ τῆς φήμης. ὅθεν καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ Ιωάννῃ τῷ εὐαγγελιστῇ ἀνελθὼν, τοῦτο * ὑπεμφήνας, ὡς ὀφείλει αὐτὸν ἐκεῖ χειροτονῆσαι, στάσιν καὶ ταραχὴν τῷ τόπῳ * ἐποίησε, καὶ μετὰ πλήθους ἀτάκτων ὡπλισμένων ἀνελθὼν, ὡς καί τινας τῶν ἐκεῖσε πτωχῶν ἡμιθανεῖς ποιῆσαι· καὶ ὡς ὑβρισθεὶς παρὰ τῶν ἐκεῖσε, ἀνήνεγκεν ἐπὶ φθόνῳ τῆς ἁγίας συνόδου. καταξιώσατε τοίνυν ὁσιώτατοι πᾶσαν σπουδὴν θέσθαι, καὶ τὴν ἀπόνοιαν καὶ ἀκανόνιστον γνώμην Ιωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ δημοσιεῦσαι, * πρὸς τὸ καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους κόμητας ἐντεῦθεν ἀναχωρῆσαι, τοὺς καθ' ἡμέραν ταράττοντας τὴν πόλιν καὶ τὴν πίστιν, ἵνα μὴ ἐκ συναρπαγῆς τούτων νοθεύωνται τὰ τῆς πίστεως.

ANNO CHRISTI 431.

* ἐξαιτῶν

* τόπους.

* ὑποφῆναι, ὡς ὀφείλει

* ἐκετοίησε,

* πρὸς τὸ

*Περὶ

ANNO CHRISTI 431.

*Ἴσον ἀναφορᾶς σταλείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐλαβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον.

*Περὶ τῆς ὑπογραφῆς τῶν βασιλέων ἀναφορά.

Τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσι, Θεοδοσίῳ καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀειαυγούστοις, ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ χάριτι θεοῦ, καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει.

*Exemplũ relationis missæ a sancta Synodo ad piissimũ imperatorẽ Theodosium. *al.* Relatio sanctæ Synodi ad imperatores pro restitutione Cyrilli & Memnonis.

*De subscriptione imperatorum relatio.

Piissimis Christianissimisque imperatoribus, Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis, sancta & œcumenica Synodus, quæ per Dei gratiam, vestræque maiestatis nutum in Ephesiorum metropoli conuenit.

*ὑπορυπομένην ὑπὸ τῆς Νεστορίου διδασκαλίας.

ΤΟ μὲν ὑμέτερον κράτος οὐ περιεῖδε τὴν ἀληθῆ πίστιν *ὑπορυπομένην ταῖς Νεστορίου διδασκαλίαις, μετὰ Ιουδαίων ὀνειδίζοντος τῷ δεσπότῃ Χριστῷ, ἃ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ὑπέμεινεν ἀνθρώπινα πάθη· ἀλλὰ βδελυξαμένη ἡ ὑμῶν εὐσέβεια τοὺς τοιούτους κατὰ Χριστοῦ λόγους, ἐκ πάσης σχεδὸν τῆς ὑφ' ἥλιον ἡμᾶς συναχθῆναι προσέταξεν ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει, παγῆναι τὰ τῶν πατέρων καὶ τῶν ἀποστόλων τῆς εὐσεβείας βουλομένη δόγματα. ὅθεν συνελθόντες, καὶ κοινῇ κρίσει βεβαιώσαντες τὴν ἐκτεθεῖσαν περὶ τούτου πίστιν παρὰ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κωνσταντίνου, Νεστόριόν τε καινοτομοῦντα ταύτην τὴν πίστιν κατειληφότες τέχναις λόγων, καὶ ἐπεισάκτοις σοφίσμασι παραβλάπτοντα τῆς εὐσεβείας τὸ φρόνημα, τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ καθείλομεν, καθάπερ τινὰ λοιμὸν τοῦ λόγου ἀνοῦ, *τὰς ἐκκλησίας ἐπινεμόμενον, εἷρξαι *βουλόμενοι. ἀλλ' ἐπειδή τινας *εὑρίσκομεν καὶ τῶν ἐπισκόπων ἤδη σαλευθέντας, καὶ τὰ *αὐτὰ φρονοῦντας,

*ταῖς ἐκκλησίαις
*σπουδάζοντες.
*εὕρομεν
*αὐτῷ

VESTRA quidem maiestas non est passa veram fidem Nestorii doctrina labefactari, qui Christo Domino passiones humanas, quas propter nos, nostramque salutem sustinuit, cum Iudæis probro vertit: imo vero pietas vestra huiusmodi contra Christum sermones detestata, ex vniuerso prope orbe ad Ephesiorum metropolim congregari nos iussit, vt patrũ, apostolorumq; pia dogmata confirmentur ac statuantur. Ob eam itaque causam in vnum congregati, fidem a trecentis decem & octo (patribus) qui in Nicæa ciuitate sub beatæ memoriæ Constantino conuenerant, expositam, communi iudicio corroborauimus: Nestoriũ vero peregrinis sophismatis, artificiisque sermonum illam fidem adulterare, pietatisque sententiam nouitatis studio labefactare deprehensum, sacerdotali gradu mouimus, eius doctrinam veluti pestem quamdam ecclesias depascentem comprimere volentes. Sed quoniam nonnullos quoque episcopos iam nutantes, Nestoriique sensu imbutos,

imo in illius blasphemiam inductos comperimus, omnes qui eadem cum eo sentiunt, a communione exclusimus, donec perdita illius doctrina reiecta, catholicam & apostolicam fidem agnoscant: cui omnes iam inde ab initio firmiter innixi salutem consequimur. Et nos quidem hæc decreuimus, vt qui in errorem acti fuerant, hac ratione corrigerentur, ipsorum pœnitentiam expectantes. Illi vero (cum triginta essent numero, paulo plures, multique ex ipsis etiam propter alia crimina Canonibus obnoxii, & reuerendissimum Ioannem Antiochenum episcopum adsciuissent, qui & ipse quoque quod admodum tarde venisset, culpam sustinebat; alii de aliis hæresibus conuicti, nonnulli quoque ex illis loco iam moti) ad pœnitentiam quidem non venerunt, sed ad patrocinandum Nestorio inter se conuenientes, contra sanctæ & œcumenicæ Synodi præsides depositionis sententiam scribere, eamque veluti ab vniuersa Synodo profectam, ad vestram pietatem deferre ausi sunt: quam vestra maiestas cum accepisset, firmam esse iussit; ab ipsa nimirum Synodo ortam esse rata, & non contra Synodum ab illis contextã, qui cum Nestorio sentiunt, seque de nobis propter Nestorii depositionem vlciscuntur; nullum prorsus crimẽ, quod contra sanctæ nostræ Synodi duces proferre queant, habentes. Atque ita ausi sunt piis vestris auribus fucum facere, vt depositio, quam contra sanctam Synodum moliti sunt, approbaretur; quæ tamen neque legitime, neque canonice, neque a multis decreta est. Quapropter & sancta

καὶ τῇ ἐκείνου βλασφημίᾳ συνυπαχθέντας, ἅπαντας τοὺς τὰ * αὐτὰ φρονοῦντας ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, μέχρις ἂν ἀποστάντες τῆς διεφθαρμένης ἐκείνου διδασκαλίας, ἐπιγνῶσι τὴν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν πίστιν, ἣ ἄνωθεν ἐπηρειδόμενοι ἅπαντες σωζόμεθα. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἐπὶ διορθώσει τῶν ὑπαχθέντων νῦν ἐν τῇ πλάνῃ ὡρίσαμεν ταῦτα, τὴν αὐτῶν ἐκδεχόμενοι μεταμέλειαν· αὐτοὶ δὲ τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν ὄντες, μικρῷ πρός· ἦσαν γάρ τινες ἐν αὐτοῖς καὶ ἐξ ἑτέρων αἰτιῶν τοῖς κανόσιν ὑπεύθυνοι, καὶ προσειληφότες τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννην, ὃς καὶ αὐτὸς ὑπὲρ πολλῆς βραδυτῆτος ὑπεύθυνος ἦν αἰτιάσει· ἄλλοι δὲ ἐφ' ἑτέραις αἱρέσεσιν ἐλεγχόμενοι, τινὲς δὲ αὐτῶν καὶ ἤδη καθηρημένοι· πρὸς μετάνοιαν μὲν οὐκ εἶδον, συναχθέντες δὲ * ἐπὶ προστασίᾳ Νεστορίου, κατὰ τῶν ἐξάρχων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καθαίρεσιν γράψαι τετολμήκασι, καὶ ὡς ἐκ πάσης τῆς συνόδου γεγενημένην ἀνήγαγον ἐπὶ τὴν ὑμῶν εὐσέβειαν. ἣν δεξάμενον τὸ ὑμέτερον κράτος, ἐκέλευσε μένειν, νομίσαν ἐκ τῆς συνόδου ταύτην γεγενῆσθαι, καὶ οὐχὶ κατὰ τῆς συνόδου παρὰ τοῦ τὰ Νεστορίου φρονούντων, καὶ ἀμυνομένων ἡμᾶς ἐπὶ τῇ καθαιρέσει Νεστορίου, οὐκ ἔγκλημα λέγειν δυναμένων κατὰ τῶν ἐξάρχων τῆς ἁγίας ἡμῶν συνόδου. καὶ ἐτόλμησαν ἀπατῆσαι τὰς θεοφιλεῖς ὑμῶν ἀκοὰς, ὡς δεχθῆναι καὶ τὴν παρ' αὐτῶν γενομένην κατὰ τῆς συνόδου καθαίρεσιν· ἣν οὐδὲ ἐνθέσμως, οὐδὲ κανονικῶς, οὐδὲ πολλοὶ πεποιήκασι. διὸ καὶ ἡ ἁγία

ANNO CHRISTI 431.

* αὐτοῖ

* ἐπὶ προστασίαν, ἢ ἐν προστασίᾳ

ANNO CHRISTI 431.

συνόδος ἐνθέσμῳ καὶ κανονικῇ πράξει διέλεγξε τὰ ἐκεῖσε ἀπρεπῶς ἐκείνην ὑβριστικῶς καὶ ἐκ βλάβης κεκριμένα. ὅθεν καταφεύγομεν ἅπαντες ἐπὶ τὸ κράτος τὸ ὑμῶν εὐσεβείας, δεόμενοι τὰ μὲν κατὰ Νεστορίου πεπραγμένα, καὶ τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων, ἔχειν τὸ ἰδίαν ἰσχύν· τὰ δὲ παρὰ τῶν ἐκδικούντων Νεστόριον, διὰ τὸ φρονεῖν τὰ ἐκείνου, ἀθέσμως γεγενημένα καὶ τῶν ἐξάρχων τὸ ἡμετέρας συνόδου, μένειν ἄπρακτά τε καὶ ἀργὰ· ὡς μήτε ἀκολούθως ἢ κανονικῶς, μήτε ἐπὶ πλάσμασιν ἐληλεγμένων γεγυμνασμένα, ἀλλ' ἀμωμήτου ἕνεκα μόνης παρὰ τῶν φρονέντων τὰ Νεστορίου καὶ τὸ ἁγίας συνόδου τετολμημένα. εἰ γὰρ *ὅλως ἢ καὶ Νεστορίου τὸ ἁγίας συνόδου ψῆφος γεγένηται, καὶ πάντως τὸ ὑμέτερον κράτος ἐδέξατο, ὡς Νεστορίου γυμνοῦ κηρύξαντος τὴν ἀσέβειαν, δῆλον δήπου σωφρονεῖ καὶ τὸ ὑμέτερον κράτος, τὰ πεπραγμένα καὶ τὸ ἁγίας συνόδου παρὰ τῶν φρονέντων τὰ Νεστορίου, ἀπρεπέστατα παντελῶς μένειν καὶ ἄκυρα, ἐξ ὑδεμιᾶς αἰτίας τὸ εὔλογον ἔχοντα, ἢ ἐκ μόνης ἀμωμήτου, ὑπὲρ ὧν καὶ Νεστορίου ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ἔπραξε. δεόμεθα τοίνυν τὸ ὑμέτερον κράτος, αὐτῆναι λοιπὸν ἡμᾶς τῆς θλίψεως, καὶ κελεῦσαι ἀποδοθῆναι ἡμῖν τοὺς ἐξάρχους τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου, τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, Κύριλλον καὶ Μέμνονα. εὔλογον δέ, ἐκδικηθείσης καὶ τῆς εὐσεβείας, καὶ τῶν βλασφημούντων αὐτὴν πεπαυμένων, τοὺς συναθλήσαντας ὑπὲρ τῆς πίστεως *ἡμῖν τιμῆς ἀπολαύειν, οὐ συγκαταkρίνεσθαι μετὰ τῶν ἐληλεγμένων ἐπὶ ταῖς ἀθέσμοις καὶ τῷ θεασόπου Χριστοῦ βλασφημίαις.

Synodus legitima canonicaque actione, ea quæ contumelioſe & abſque vlla ratione ab ipſis iudicata fuerant, euertit. Vniuerſi proinde ad pietatis veſtræ maieſtatem confugimus, ſupplicantes, vt quæ contra Neſtorium, eiuſque ſectatores geſta ſunt, robur ſuum obtineant; cetera vero, quæ ab illis qui Neſtorium vindicant, eo quod eiuſdem cum illo ſententiæ exiſtunt, contra Synodi noſtræ duces illegitime facta ſunt, inefficacia & irrita maneant; vt quæ neque conuenienter, neque canonice contra eos qui de nullo crimine conuicti ſunt, ſed ſola vindictæ libidine per temeritatem aduerſus ſanctam Synodum perpetrata ſunt ab illis qui cum Neſtorio ſentiunt. Etenim ſi ſanctæ Synodi ſententia in Neſtorium apertæ impietatis prædonem lata, eſt iuſta, & veſtra maieſtas illam approbauit; intelligit vtique, quæ contra ſanctam Synodum ab illis qui cum Neſtorio ſentiunt, facta ſunt, inefficacia penitus & irrita manere, cum ex nulla prorſus bona & conſentanea cauſa nata ſint, ſed ex ſolo vindictæ ſtudio, ob ea quæ ſancta & magna Synodus contra Neſtorium geſſit. Obteſtamur proinde veſtram maieſtatem, vt tandem nos ab hac tribulatione liberet, Cyrillumque & Memnonem Deo deuotiſſimos epiſcopos, ſanctæque huius Synodi principes, reſtitui nobis iubeat. Conſentaneum eſt enim, vt vindicata iam pietate, illiſque refrenatis qui eam labefactabant, hi qui vna nobiſcum pro fide decertarunt, honore perfruantur, non vt cum illis qui de nefandis in Chriſtum blaſphemiis conuicti ſunt, condemnentur.

Iuuenalis Hieroſolymorum epiſcopus ſupplici huic libello ſubſcripſi. Subſcripſerunt itidem & omnes epiſcopi in commentariorum ſerie recenſiti.

Ιουβενάλιος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων ὑπέγραψα τῇς δεήσεσιν. ὁμοίως καὶ πάντες ⓐ ἐν τῇ σάσῃ τῶν ὑπομνημάτων ἐπίσκοποι. ANNO CHRISTI 431.

*Epiſtola miſſa a ſancta Synodo epiſcopis, preſbyteris, & diaconis qui ſunt Conſtantinopoli.

*Epiſtola Synodica ad clerum Conſtantinopolitanum.

*Πρὸς ⓑ κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως συνοδικὴ ἐπιστολή. *Επιστολὴ συνοδικὴ πρὸς τὸν ἅγιον σύλλογον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁσιοτάτων, θεοφιλεστάτων, καὶ διακόνων.

Sancta Synodus, quæ per Dei gratiam, piiſſimorumque imperatorum iuſſum Epheſi conuenit, dilectis & deſideratiſſimis comminiſtris Conſtantinopoli agentibus, & religioſiſſimis eiuſdem ciuitatis preſbyteris & diaconis.

Ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ διάταγμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει συγκροτηθεῖσα, τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθουμένοις συλλειτουργοῖς, τοῖς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν διατρίβουσι, καὶ τοῖς εὐλαβεστάτοις πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως.

QVI in tanta rerum fluctuatione verſamur, tantiſq; bellis vndique impetimur, nec vllo tamen interea pacto vel ad placidum ſerenumque piiſſimorum & Chriſtianiſſimorum imperatorum aſpectum, vnde ſolum a tantis his moleſtiis liberationem ſperare licebat, admittimur; quam aliam conſolationis rationem inire poſſumus, quam vt quæ nos vrunt, apud noſtra membra deploremus? Vos autem œcumenicæ Synodi membra eſtis, qui pietatis zelum per omnia oſtendiſtis. Sciat itaque pietas veſtra, Epheſum perinde ac carcerem prorſus nos inhabitare; in qua iam trimeſtre ſpatium vſque adeo arcte incluſi tenemur, vt neque per mare, neque per terras libere & abſque diſcrimine quempiam omnino vel ad pium comitatum, vel in aliquem alium locum amandare queamus. Nam quotieſcumque ea quæ miſimus, reddi contigit,

ΤΟΙΣ σὺν τοσαύτῃ τεκμηρίᾳ καθεζῶσι πραγμάτων, καὶ πολλῶ μᾶλλον παντελῶς δεχομένοις τὸν πόλεμον, ὑδαμῶς ἢ συγχωρεμένοις, ὅτε τὸ ἥμερον καὶ γαλῆνιον τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων πρόσωπον, ὅθεν ἦν μόνον ἐλπίζειν τῶν δυσχερῶν τινὰ λύσιν, ποίαν ἂν ἄλλην ἐπινοηθῆναι παραμυθίαν, ἢ πρὸς τὰ ἴδια μέλη τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἀποδύρεσθαι; ὑμεῖς γὰρ μέλη τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου, τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ζῆλον διὰ πάντων ἐπιδεξάμενοι. Τοιγαροῦν γινωσκέτω ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια, φρουρᾶς οὐδὲν πλέον ἡμᾶς τὴν Εφεσίων οἰκεῖν, καὶ τεσσαρακονθήμερον χρόνον λοιπὸν σὺν ταύτῃ καθεκκλεῖσθαι, μήτε διὰ θαλάσσης, μήτε διὰ γῆς ἀκινδύνως καὶ ἀδεῶς ἐκπέμπειν τινὰς ἐπὶ τὸ εὐσεβὲς στρατόπεδον ἢ ἐφ' ἕτερον τόπον συγχωρουμένους. καὶ γὰρ ὁσάκις τὰ παρ' ἡμῶν διαπεμφθέντα ἀποδοθῆναι ἴσχυσε,

ANNO CHRISTI 431.

διὰ μυρίων κινδύνων οἱ ταῦτα κομίζοντες, ἄλλοτε ἄλλως μεταχηματιζόμενοι, σωθῆναι δεδύνηνται. αἴτιον δὲ τοῦ οὕτως ἡμᾶς φρουρεῖσθαι, τὸ πάντα τὰ *καθ' ἡμᾶς ψευδῶς τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ ἀναφέρεσθαι. Οἱ μὲν γὰρ, ὡς μανθανόμεν, ὡς στάσεις ἡμῶν ἐργαζομένων, οὕτω τὰς εὐσεβεῖς ἐδίδαξαν ἀκοάς· ἄλλοι δὲ, ὡς τῆς οἰκουμενικῆς ἡμῶν συνόδου καθελούσης τὴν τὰ πάντα θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας Κύριλλον, καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον συνεπίσκοπον ἡμῶν Μέμνονα, οὕτως ἀνενέγκαι ἐτόλμησαν· ἕτεροι δὲ τάχα καὶ τοῦτο προσθεῖναι ἐθάρρησαν, ὡς ἡμῶν καταδεξαμένων τῷ τῆς ἀποστασίας συνεδρίῳ εἰς φιλικοὺς λόγους ἐλθεῖν, ὧν ἔξαρχος ὁ τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης ἐστί. καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ ταῦτα γνωσθῆναι, ἡ πολλὴ καθ' ἡμῶν φρουρὰ, καὶ ὁ πολὺς γίνεται πόλεμος. ἐν ἀμηχανίᾳ τοίνυν ὑπάρχοντες οὐ μικρᾷ, πρὸς τὴν ὑμετέραν γράψαι θεοσέβειαν *ἐσπεύσαμεν· εἰδότες, ὅτι τέκνων γνησίων τῇ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἐπέχοντες τάξιν, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν προδοθῆναι μηδαμῶς ἀνεχόμενοι, μετὰ πολλῆς ἱκεσίας, καὶ δακρύων, καὶ τούτων τῶν γραμμάτων, προσπίπτοντες τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ, *διδάξατε, τὰ *καθ' ἡμῶν πάντα. ἡμεῖς γὰρ οὔτε κατέγνωμεν τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν περὶ Κύριλλον καὶ Μέμνονα, ἀλλὰ καὶ μεγάλης *δόξης καὶ στεφάνων ἀξίους ἡγούμεθα, μόνους καὶ πρώτους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ζήλῳ τῷ κατὰ θεὸν κινηθέντας, καὶ παντοίους γενομένους ἐκκόψαι τὸν τῆς ἀσεβείας κήρυκα, τὸν ἀσεβέστατον

*καθ' ἡμῶν

*ἐσπουδάσαμεν.

*ἴσως, διδάξετε

*καθ' ἡμᾶς

*ἀποδοχῆς

vt tabellarii sexcenta vitæ discrimina euaderent, in alias atque alias formas sese transformare coacti sunt. Quod autem tam diligenter custodimur, hoc aliunde non prouenit, quam quod ad piissimos imperatores omnia contra nos falso deferuntur. Nam alii, vt accepimus, quasi seditionis auctores apud pias Augustorum aures nos incusant: alii sic suggerere ausi sunt, quasi œcumenica nostra Synodus Cyrillum sanctissimum, Deoque dilectissimum archiepiscopum Alexandrinum, & sanctissimum, Deoque deuotissimum coepiscopum nostrum Memnonem deposuisset. Quidam & hoc fortassis adiicere veriti non sunt, quod cum defectionis conciliabulo, cuius dux est Ioannes Antiochenus, amicũ colloquium inire nobis placuerit. Ne igitur hæc patefiant, tanta diligentia custodimur, tantumque bellum contra nos concitatur. Cum ergo in magna difficultate constituti simus, ad vestram pietatem scribere festinauimus. Scimus enim, vos germanorum filiorum locum apud œcumenicam Synodum retinentes, atque ita affectos, vt orthodoxam fidem nulla ratione prodi velitis, cum multa supplicatione & lacrymis, simulq; cum his literis ad piissimi Christianissimique imperatoris genua aduolutos, illum de omnibus quæ contra nos geruntur, instructuros. Nos enim memoratos sanctissimos, Deoque dilectissimos episcopos Cyrillum & Memnonem non condemnauimus, sed magna commendatione, coronisque dignos censemus; vt qui soli primique plusquam reliqui omnes diuino zelo commoti, impiissimum

Neſtorium impietatis præconem excindere, eccleſiaſque ab hoc piaculo repurgare, quibuſcumq; modis elaborarint. Neque vero nunc a prædictorum ſanctiſſimorum epiſcoporum communione nos ſeiungi ſuſtinebimus; ſed vna cum illis in exilium pelli, maximi quoque lucri loco ducturi ſumus. Certum autem nobis eſt, illud ſchiſmaticorum conciliabulum ad communionem non admittere: imo vero communibus omnium vocibus Ioannem Antiochenum, & qui cum illo faciunt, in facie eccleſiæ iam anathematizauimus: primum quidem, quod impietatis præconem Neſtorium vna nobiſcum deponere noluerint, ſed & familiariter cum illo verſari, eidemque ſemper patrocinari perrexerint: deinde vero, quod poſt iniquiſſimum, & a Canonibus alienum, contumeliæ & calumniæ conatum in prædictos ſanctiſſimos epiſcopos, piis Chriſti amantium imperatorum auribus imponere non dubitarunt: poſtremo autem, quod cum Neſtorio ſentire nequaquam ceſſant. Propter hæc omnia ſemel illos ab eccleſiaſtica communione abſcidimus, omnemque ſacerdotii functionem ademimus, & eos excommunicauimus: ac ipſis eccleſiis (quod abſit) priuari malumus, quam ad communionē cum ipſis amplius redire; præſertim niſi omnia ſua delicta, quorum ſupra meminimus, correxerint. Notum autem hoc quoque facimus veſtræ pietati, vt ipſi eodem illos loco habeatis. De his itaque & pientiſſimum ac Deo dilectiſſimum imperatorem certiorem facite, ac totius vos Synodi nomine ſupplicate, vt ii nobis reſtituan-

Νεστόριον, καὶ τὰς ἐκκλησίας τοῦ τοιούτου καθαρθῆναι μύσους. οὔτε δὲ νῦν ἀνεξόμεθα τῆς τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων κοινωνίας χωρισθῆναι, ἀλλὰ καὶ συνεξορισθῆναι τούτοις κέρδος μέγιστον ἡγούμεθα. κέκριται δὲ ἡμῖν μηδὲ τὸ τῆς ἀποστασίας συνέδριον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι· ἀλλὰ καὶ ταῖς πάντων ἀνεθεματίσαμεν φωναῖς ἐπ' ἐκκλησίας Ιωάννην τε τὸν Αντιοχείας, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, πρότερον μὲν *ἐφ' οἷς συγκαθελεῖν ἡμῖν τὸν τῆς ἀσεβείας κήρυκα Νεστόριον οὐκ ἠνέσχοντο, ἀλλὰ καὶ σὺν αὐτῷ διάγοντες, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ποιούμενοι τὸν λόγον οὐδαμῶς ἐπαύσαντο· ἔπειτα δὲ ἐφ' οἷς καὶ τὴν παρανομωτάτην, καὶ τῶν κανόνων ἀλλοτρίαν ἐγχείρησιν τῆς κατὰ τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ὕβρεώς τε καὶ ἐπηρείας ποιησάμενοι, συναρπάσαι τὰς εὐσεβεῖς τῶν φιλοχρίστων βασιλέων ἀκοὰς ἐτόλμησαν· μετὰ δὲ *τοῦτο καὶ διὰ τὸ τοῦ φρονήματος τοῦ Νεστορίου μηδαμῶς ἀποστῆναι. διά τοι ταῦτα πάντα ἅπαξ αὐτοὺς πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀποτεμόντες, καὶ πᾶσαν ἱερατικὴν ἐνέργειαν περιελόντες, ἀφωρίσαμεν· κρίσεως ὄντες, μᾶλλον δὲ τῶν ἐκκλησιῶν, ὅπερ ἀπείη, ἐκστῆναι, ἢ τούτοις ἔτι ἐλθεῖν εἰς κοινωνίαν, μάλιστα μὴ διορθωσαμένοις ἅπαντα τὰ προειρημένα αὐτῶν πλημμελήματα. γνωρίζομεν δὲ καὶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐλαβείᾳ, ὥστε ἐν τῇ ἴσῃ αὐτοὺς ἔχειν τάξει. ταῦτα οὖν παρακλήθητε, καὶ τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα διδάξαντες, αἰτῆσαι ὑπὲρ πάσης τῆς συνόδου, ἀποδοθῆναι ἡμῖν τοὺς

ANNO CHRISTI 431.

*ἐν οἷς

*πούτων

ANNO CHRISTI 431.

ὑπὸ τῶν κανόνων μηδαμῶς καταγνωσθέντας, τουτέστι, τοὺς ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, Κύριλλον καὶ Μέμνονα· ἐλεηθῶμεν δὲ ἡμεῖς, καὶ ἀπὸ τοῦ βδελυροῦ τούτου ἀνακληθῶμεν λοιπόν· καὶ εἰ μὲν ἄξιοί ἐσμεν ἰδεῖν τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλοχρίστου βασιλέως τὸ πρόσωπον, τοῦτο ἐπιτρεπέτω ἡμῖν ποιῆσαι· εἰ δὲ μὴ ἀξιοί τούτου ἐκρίθημεν, κἂν εἰς τὰς ἑαυτῶν ὑποστρέψαι ἐκκλησίας· ἵνα μὴ ἐνταῦθα πάντες καταφθαρῶμεν, οἱ μὲν ὑπὸ νόσου, οἱ δὲ ὑπὸ ἀθυμίας ἀναλισκόμενοι. διὰ δὲ τὸ μὴ ὄχλον πολὺν ἐνθεῖναι τοῖς ὑποσταφαῖς, ἠρκέσθημεν τῶν πρέσβεων χειρί.

tur, qui nullo modo a Canonibus sunt condemnati, videlicet sanctissimi Deoque dilectissimi episcopi Cyrillus & Memnon: & vt nostri misertus, ex hoc tandem speciosо ergastulo nos reuocet: &, si quidem digni sumus qui pientissimi Christique amantis imperatoris faciem videamus, id fieri mandet: si vero indigni iudicamur quibus hoc obtingat, saltem ad ecclesias nostras redire nos sinat; ne hic vniuersi, alii morbis, alii mœstitia consumpti pereamus. Ne autem multa esset turba subscriptionum, sat nobis fuit, si soli præsides subscriberent.

. . . . . .
. . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Commonitorium cum relatione directum clero Constantinopolitano.

NECAMVR æstibus, cum aeres sint graues; & pene quotidie aliquis sepelitur, ita vt omnes pueri languentes ad propria remittantur: & alii omnes episcopi * in his sunt. Vnde consequens est, reuerentiam vestram adire Christo amabilem principem, & dicere quia opprimitur Synodus ab his qui prohibent terminum dari, vt absolute languore * necentur. Scire vero reuerentia vestra debet, quia licet in tantum nitantur, vt omnes moriamur; non tamen fiet aliud, præter hæc quæ decreta per nos sunt, a Saluatore nostro Christo.

* necemur

ANNO CHRISTI 431.

Exemplum epistolæ a Cyrillo archiepiscopo scriptæ ad Theopemptum, Potamonem & Danielem reuerendissimos episcopos Constantinopoli agentes, de iis quæ insidiose passus est per scripta Nestorii & Ioannis.

Ισον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις, Θεοπέμπτῳ, καὶ Ποτάμωνι, καὶ Δανιήλῳ, ὑπὲρ ὧν ἔπαθε συσκευῶν, * τῶν κατὰ Νεστορίου καὶ Ιωάννου χαρτίων.

Cyrillus Theopempto, Danieli & Potamoni, dilectis comministris, in Christo salutem.

Κύριλλος Θεοπέμπτῳ, καὶ Δανιήλῳ, καὶ Ποτάμωνι, ἀγαπητοῖς καὶ συλλειτουργοῖς, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

MVLTÆ istic contra nos excitatæ sunt calumniæ, partim quidem, quasi multi ex Alexandrinis balneis nos consecuti; partim vero, quasi canonicæ nobiscum egressæ sint: vt autem fertur, dictum est a calumniatoribus, Nestorium non sanctæ Synodi voluntate, sed meis artibus exauctoratum esse. Sed benedictus Saluator, qui talia dicentes redarguit. Etenim posteaquam dominus meus magnificentissimus & gloriosissimus comes sacrarum largitionum Ioannes Ephesum venisset, nihilque eorum veritate niti comperisset, condemnauit eos qui talia nugati fuerãt. Agnouit autem sanctam Synodum fidei causa contendisse studio proprio, neque mihi, neque vlli alteri gratificantem, sed diuino zelo motam, quod blasphemias illius ferre non posset, Nestorium condemnasse. Posteaquam vero religiosissimorum, Christique amantium imperatorum literę, quibus trium depositiones dicebantur suscipiendæ, lectæ fuerunt, custodiæ traditi sumus, & adhuc custodimur,

ΠΟΛΛΑΙ καθ' ἡμῶν γεγόνασιν ἐκεῖσε διαβολαί· τοῦτο μὲν, ὡς ἀπὸ τῆς Αλεξανδρέων ἀκολουθησάντων ἡμῖν ἐκ τοῦ βαλανείου πολλῶν· τοῦτο δὲ, ὡς κανονικῶν ἐξελθουσῶν· ὡς δέ φασιν, ὅτι εἴρηται παρὰ τῶν διαβεβληκότων, ὅτι κατὰ συσκευὴν ἐμὴν, καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν τῆς ἁγίας συνόδου, τὴν καθαίρεσιν ὑπέμεινε Νεστόριος. ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ σωτὴρ, ὁ τοῦ τὰ τοιαῦτα λέγοντας ἐλέγξας. ἐλθὼν γὰρ εἰς τὴν Εφεσίων ὁ κύριός μου ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης τῶν θείων λαργιτιώνων Ιωάννης, κατέγνω τῶν τὰ τοιαῦτα πεφλυαρηκότων, οὐδὲν εὑρὼν ἀληθές. εἶδε δὲ, ὅτι ἰδίαν ἔνστασιν ἡ ἁγία σύνοδος τῆς πίστεως ἔχει, καὶ οὔτε ἐμοὶ χαριζομένη, οὔτε ἑτέρῳ τινὶ, ἀλλὰ θείῳ ζήλῳ κινουμένη, καὶ οὐκ ἐνεγκοῦσα τὰς ἐκείνου βλασφημίας, κατεψηφίσατο αὐτοῦ. ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ γράμματος τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, δι' οὗ αἱ τῶν τριῶν καθαιρέσεις ἐλέγοντο εἶναι δεκτέαι, ἐφρουρούμεθα τέως, οὐδὲ

ANNO CHRISTI 431.

οὐδὲ εἰδότες τὸ ἐκβησόμενον. πλὴν εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ, ὅταν καταξιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ οὐ δεσμῶται γενέσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἕτερα πάντα ὑπομεῖναι. οὐ γὰρ ἄμισθον τὸ προσαγόμενον. ἐσπουδάζετο δὲ ἡ σύνοδος κοινωνῆσαι Ἰωάννῃ, ἀλλ' ἐνίσταται λέγουσα· ἰδοὺ τὰ σώματα, ἰδοὺ αἱ ἐκκλησίαι, ἰδοὺ αἱ πόλεις, ἐξουσίαν ἔχετε· ἡμᾶς κοινωνῆσαι ἀδιάπτωτον τοῖς ἀνατολικοῖς, ἂν μὴ λυθῇ τὰ κατασκευασθέντα ἐκ τῆς ἀπ' αὐτῶν συκοφαντίας κατὰ τῆς συλλειτουργῶν ἡμῶν, ὁμολογήσωσι δὲ καὶ τὴν πίστιν ὀρθήν· καταγινώσκοντας δὲ τὰ Νεστορίου καὶ λαλοῦντες, καὶ φρονοῦντες, καὶ ὁμολογοῦντες. ἡ πᾶσα οὖν ἔνστασις ἐν τούτοις. εὐχέσθωσαν ὑπὲρ ἡμῶν πάντες οἱ ὀρθόδοξοι. ὡς γὰρ φησιν ὁ μακάριος Δαυίδ· ἐγὼ δὲ εἰς μάστιγας ἕτοιμος.

ignari prorsus quo tandem res hæc sit euasura. Verumtamẽ gratias agimus Deo, si pro nomine illius digni habeamur non solum vinculis cõstringi, sed cetera quoque omnia perpeti. neque enim ista præmiis suis carebunt. Non potuit autem sancta Synodus induci, vt cum Ioanne communicaret, sed resistit, dicens: Ecce corpora, ecce ecclesias, ecce ciuitates; potestatem habetis: nos autem vt prius cum orientalibus communicemus, quam ea dissoluantur, quæ per illorum calumniam contra comministros nostros comparata sunt, ac rectam fidem confiteantur, id fieri nullo modo potest. Dignoscuntur enim Nestorii dogmata loqui, sentire & confiteri. Tota itaque contentio in his posita est. Precentur pro nobis orthodoxi omnes. Vt enim beatus Dauid ait: *Ego vero in flagella paratus sum.* Psal. 37. v. 18.

Ἰσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῇ κατὰ Ἔφεσον ἁγίᾳ συνόδῳ παρὰ τῶν εὑρεθέντων κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐπισκόπων, Μεσορὴ κ'. ἰνδικτιῶνος ιε'.

Exemplum epistolæ, quam episcopi quidam Constantinopoli reperti ad sanctam Synodum Ephesinam miserunt, vigesima mensis Mesori, indictione XV. Secundum Romanos XIII. Augusti.

Τοῖς * παναγίοις καὶ θεοφιλεστάτοις * ἀρχιεπισκόποις καὶ πατράσι, τοῖς συναχθεῖσι κατὰ θεοῦ χάριν κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν, Κελεστίνῳ, Κυρίλλῳ, Ἰουβεναλίῳ, Φίρμῳ, Φλαυιανῷ, Μέμνονι, Ἐρενιδίῳ, Θεοδότῳ, Ἀκακίῳ, καὶ πάσῃ τῇ * καθ' ὑμᾶς ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, παρὰ τῶν εὑρεθέντων κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐπισκόπων, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Sanctissimis Deoque dilectissimis episcopis ac patribus, qui per Dei gratiam in Ephesiorũ metropoli congregati sunt, Cælestino, Cyrillo, Iuuenali, Firmo, Flauiano, Memnoni, Hereniano, Theodoto, Acacio, vniuersæque vestræ sanctæ & œcumenicæ Synodo, episcopi in vrbe Constantinopolitana constituti, in Domino salutem.

ΕΔΕΙ μὲν ἡμᾶς μὴ ταῖς ψυχαῖς μόνῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώ-

OPORTEBAT quidem nos non animis tantum, sed cor-

poribus quoque vestræ sanctitati præsentes, & tentationum molestiæ reddi participes, & præmiis vobiscum coronari. Quia vero bellum aduersus sanctam Synodum suscitatum etiam hucusque pertingit, & mare clausum, & terra ob collocatas in viis insidias hinc abeuntibus imperuia est; aliud quod præstemus non habentes, lacrymas precesque pro nostra parte contribuimus; dexterarumque loco, cum ad sanctitatem vestram peruenire nequeamus, animi promptitudinem accommodauimus; eos quidem qui a vobis damnati sunt, simul condemnantes, sanctosque Christi pariter subleuantes. Sed neque iis qui hic sunt, inutiles extitimus. Nam & populum confirmauimus, & plurimorum zelum inflammauimus, & sacerdotibus, in quibuscumque visum eis fuit, operam præstitimus. Verum quia hæc parua sunt, & quæcumque ab absentibus fieri possunt, non dubitauimus hanc quoque epistolam ad vos mittere, vestros sudores, quos pro religione profunditis, beatos prædicantes, nec non elogia, quæ de sanctis prophetis & patribus prodita sunt, omnibus & singulis vobis, sancti patres, personantes: quoniam tamquam patres sancti, cælestique vocatione digni, sicut oues occisionis reputati estis, tota die pro Christo mortificati, egentes, afflicti, angustiati, quibus dignus non erat mundus. Sed & vos quoque quid opus sit facto, per epistolam nobis explicate: vt si sanctam Synodum adire, quodque certaminis adhuc reliquum est, vna vobiscum tolerare necesse fuerit, alacriter, quæ nostra

Hebr. 3. Rom. 8. v. 36 Hebr. 11. v. 37.

μασι συνόντας τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι, καὶ τὴν ἐκ τῶν πειρασμῶν θλίψιν μερίζεσθαι, καὶ μεθ' ὑμῶν στεφανοῦσθαι τοῖς ἄθλοις. Ἐπεὶ δὲ ὁ πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον πόλεμος καὶ μέχρις ἡμῶν ἐξετείνετο, καὶ ἄπλους μὲν ἡ θάλασσα, ἄβατος δὲ ἡ γῆ τοῖς αὐτόθεν ἀφικομένοις διὰ τοὺς ταῖς ὁδοῖς ἐφεδρεύοντας, οὐκ ἔχοντες ὅ, τι ποιήσομεν, δάκρυσι καὶ λιταῖς τὰ παρ' ἑαυτῶν συνεισηνέγκαμεν. Φθάσαι δὲ πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα μὴ δυνάμενοι, τὰς προθυμίας ὑμῖν ὡς χεῖρας ἐχρήσαμεν, τοὺς μὲν καθῃρημένους συγκαθαιροῦντες, καὶ τοὺς ὁσίους τοῦ Χριστοῦ συνεγείροντες. ἐγενόμεθα δὲ οὐδὲ τοῖς ἐνταῦθα ἄχρηστοι, ῥωννύντες μὲν τὸν λαὸν, καὶ τῶν *πλείστων τὸν ζῆλον ἐξάπτοντες, ὑπηρετοῦντες δὲ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ὅσα ἐδόκει ἐκείνοις. Ἀλλ' ἐπεὶ μικρὰ ταῦτα, καὶ ὅσα ἀπόντες δύνανται, ἐθαρσήσαμεν καὶ τήνδε ἐκπέμψαι τὴν ἐπιστολὴν, τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἱδρῶτας ὑμῶν μακαρίζοντες, καὶ ἰδίᾳ *ἑκάστων τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ κοινῇ πᾶσι τὰ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῶν πατέρων ἐπιφθεγγόμενοι· ὅτι ὡς πατέρες ἅγιοι, καὶ τῆς ἐπουρανίου κλήσεως ἄξιοι, ἐλογίσθητε ὡς πρόβατα σφαγῆς, ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὲρ Χριστοῦ θανατούμενοι, ὑστερούμενοι, κακουχούμενοι, θλιβόμενοι ὑμεῖς, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος. Ἀλλὰ δότε καὶ ἡμῖν τῶν πρακτέων συμβουλὴν δι' ἐπιστολῆς· ἵνα, εἰ μὲν δεῖ καταλαβεῖν τὴν ἁγίαν σύνοδον, καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἀγώνων συνδιενεγκεῖν, τοῦτο ποιήσω-

ANNO CHRISTI 431.

*πλειόνων

*ἑκάστου

ANNO CHRISTI 431.

μεν· πρόθυμον γὰρ τὸ καθ' ἡμᾶς. εἰ δὲ μένειν ἐνταῦθα κελεύετε, ἐπεὶ διὰ τοῦ προσκυνητὸν θεὸν χρηστὰ καὶ τὰ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως* ἡμῖν ἀγγέλλεται, τοῦτο φανερὸν καταστήσατε, ἵνα μὴ ἐπὶ πολὺ ὦμεν ὑπὸ τῆς ἄγαν φροντίδος ἐκδαπανώμενοι.

* ἡμῶν ἀγγέλματα,

est promptitudo, aduolemus: sin autem hic manendum esse iusseritis, (nam & Dei amantissimus & piissimus imperator propter adorandum Deum meliora de nobis cogitare dicitur) hoc ipsum significate; ne graui ista solicitudine & cura diutius conficiamur.

Ἀντίγραφον τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἐπισκόπους εὑρεθέντας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Sanctæ Synodi ad eosdem episcopos Constantinopoli repertos rescriptum.

Τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις συλλειτουργοῖς, Εὐλαλίῳ, *Εὐτροχίῳ, Ἀκακίῳ, Χρυσαφίῳ, Ἱερεμίᾳ, Θεοδούλῳ, Ἡσαΐᾳ, ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ κατὰ χάριν θεοῦ καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συγκροτηθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

* Εὐτροχίῳ,

Reuerendissimis, Deoque dilectissimis comministris, Eulalio, Eutrechio, Acacio, Chrysaphio, Ieremiæ, Theodulo, Isaiæ, sancta Synodus, quæ per Dei gratiam, piissimorumque ac Christi amantium imperatorum nostrorum decretum in Ephesiorum metropoli congregata est, in Domino Sal.

ΤΟΥΣ οὕτω διακειμένους, ὡς ἐδήλωσεν ἡμῖν καὶ τὰ γράμματα, οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τοῖς σώμασι συναθλεῖν, καὶ οὓς διηυτλήσαμεν ἐνταῦθα πόνους, κοινοὺς ἡγεῖσθαι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐκ ὀλίγα τοῖς ἀγωνιζομένοις οἱ σπουδαῖοι *συναίρονται τῶν θεατῶν, καὶ τῶν παλαισμάτων ὑποβάλλοντες τὴν πεῖραν, καὶ πρὸς τὴν νίκην ἐγείροντες, καὶ παρεγγυῶντες ἃ δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῆς δόξης ἀγωνιζομένους ποιεῖν. τῇ δὲ θεοσεβείᾳ ὑμῶν πλεῖον τῆς τέχνης ταύτης ἐπινενόηται, τὸ εὐχαῖς ἡμᾶς δυναμοῦν, καὶ ἐξιλεοῦσθαι ὑπὲρ ἡμῶν τοῦ θεὸν, ὡς ἂν μὴ περαθείημεν

* παρέχονται

QVI ita affecti sunt, vt & literæ vestræ testatum nobis faciunt, nihil mirum est si animo & corpore simul decertent, laboresque quos hoc loco exantlauimus, communes esse ducant. Nam & in certaminibus, spectatores qui certantibus fauent, illis non parum præsidii afferunt, dum luctaminum vsum suggerunt, & certantes ad victoriam excitant, illaque denuntiant, quæ pro gloria obire oportet. At vestra pietas hac arte non contenta, quiddam etiam amplius præstandum cogitauit; nempe vt precibus nos confirmaret, & Deum propitium placatumque redderet, ne videlicet supra id quod

ferre possumus, tentaremur; aut vt impugnati vincamus oppugnatores. Quin & curarum quoque, laborumque nostrorum participes estis. Solent enim maioribus plerumque curis angi qui procul absentes rerum euentum audiunt, quam qui semetipsos in certamina dederunt. Non parum autem nos consolatur, illorum qui nos insectantur, artes & machinationes adeo non latuisse, vt ea quæ improbe aduersus sanctam Synodum moliti sunt, ad vos etiam vsque perlata sint. Scimus enim fore, vt singula per vestram pietatem ad piissimorum quoque imperatorum aures deferantur, omnesque molestiæ e medio facessant, vbi primum per vos constiterit, quanta vi Ioannes Antiochenus cum suis in nos insaniuerit; quantaque illegitime præter Canones contra sanctissimos piissimosque episcopos Cyrillum & Memnonem, & contra sanctam Synodum præsumpserint. Arbitramur enim, Deo dilectum piissimumque imperatorem nihil horum dilucide intellexisse: alioquin ii qui bellum istud aduersum nos suscitant, nunquam tantum potuissent, vt nos, qui iniuriam perpessi sumus, perinde ac si iniuriam intulissemus, insimulati, misericordia indigni censeremur: maxime vero cum de offendentibus nunquam nos vlcisci tentauerimus, sed vltro perpessioni nos exposuerimus. Quod vero sanctitas vestra prohibeatur quo minus ad nos peruenire queat, id ex nostrarum rerum statu proficiscitur. Tam arcte enim terra marique nunc obsidemur, vt nihil eorum quæ euenerunt, vestræ sanctitati significare potuerimus. Fuit au-

ΠΡΟ ὃ δυνάμεθα φέρειν, ἢ πειραθέντες κρείττοις τῶν πειραζόντων γενώμεθα. κεκοινωνήκατε δὲ ἡμῖν τῇ φροντίδι τῶν πόνων· εἰώθασι γὰρ πλεῖον ὑπὸ τῆς μερίμνης πάσχειν οἱ πόρρωθεν μανθάνοντες τὰ γινόμενα, ἢ οἱ τοῖς ἀγῶσιν * ἐμβεβηκότες αὐτοῖς. ἱκανὸν δὲ ἡμῖν εἰς παραμυθίαν, τὸ μὴ ἀγνοηθῆναι τὰς τῶν ἐναντίων καθ' ἡμῶν ἐπιτεχνήσεις, ἀλλὰ καὶ ἄχρις ὑμῶν ἐλθεῖν τὰ κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τολμώμενα. ἴσμεν γὰρ, ὅτι διὰ τῆς ὑμετέρας θεοφιλίας καὶ εἰς τὰς τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἀκοὰς ἕκαστα παρελεύσεται, καὶ λύσις ἔσται τῶν δυσχερῶν, δηλωσάντων * ἡμῖν τήν τε Ιωάννου τοῦ Ἀντιοχέως ἀπόνοιαν καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἀθέσμως παρὰ τοὺς κανόνας κατὰ τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, καὶ τῆς ἁγίας συνόδου τετόλμηται. λογιζόμεθα γὰρ μηδὲν τούτων σαφῶς ἐγνωκέναι τὸν θεοφιλῆ καὶ εὐσεβέστατον βασιλέα· οὐ γὰρ ἂν οὕτως ἴσχυσαν οἱ τὸν καθ' ἡμῶν ἐγείροντες πόλεμον, ὥστε μηδὲ οἴκτου ἡμᾶς * ἀξιῶσαι ἀδικουμένους, ἀλλ' ὡς ἀδικοῦντας ἐν ἐγκλήμασιν εἶναι· καὶ ταῦτα πρὸς τὸ πάσχειν ἑαυτοὺς ἐκδεδωκότας, πρὸς ἄμυναν δὲ οὐδεμίαν τῶν * ἀδικούντων ἐγειρομένους. τὰ δὲ κωλύσαντα τὴν ὁσιότητα ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἀφικέσθαι, ἡμᾶς ἔχει τὴν πρόφασιν. πολιορκία γὰρ ἀκριβὴς ἡμᾶς νῦν συνέχει ἐκ γῆς τε καὶ θαλάττης, ὥστε μηδὲ γνωρίζειν τῇ ὑμῶν ὁσιότητι δύνασθαι τὰ * γεγενημένα. τῶν δὲ δα-

ANNO CHRISTI 431.

* ἐμβεβληκότες ἑαυτοῖς.

* ἡμῶν, ἢ, ὑμῶν

* ἀξιοῦσθαι

* ἀδικουμένων

* γενόμενα.

ANNO CHRISTI 431.

κρύων εργον καὶ τῆς προσευχῆς ὑμῶν ἐγένετο, τὸ ἕκαστον ἡμῶν, τῶν μήπω πρὸς τὸ τέλος συνελθόντων, τὴν αὐτὴν ἔχειν ἐπὶ τῷ πράγματι κρίσιν, καὶ ἀσυμβάτως πρὸς αὐτοὺς διακεῖσθαι, πολλῆς ἀνάγκης εἰς τοῦτο τῶν ἀρχόντων ἡμᾶς συνελαυνούσης. καὶ ἐν τούτῳ δὲ τῆς εὐνοίας ὑμῶν τὸ μέρος ἔχομεν, κοινωνοὺς ὑμᾶς καὶ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν * ἄθλων εἰδότες. καὶ ὃ ἐπὶ τῶν τοὺς ἁγίους μάρτυρας ἀγαπώντων ἴσμεν γινόμενον, τοῦτό ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας θεοφιλίας ἰδεῖν. ἔξω γὰρ τῶν ἀγώνων ὄντες, τέως ἀπονητὶ τῶν στεφάνων κατηξιώθητε, εὐνοίᾳ μὲν τοῖς ἀδικουμένοις προσκείμενοι, τοὺς δὲ ἐπαναστάντας καταδικάζοντες· ὡς μηδὲν ὑμᾶς δοκεῖν τῇ ἀπολείψει ἔλαττον ἔχειν, εἰς πάντα ὑμῶν ταῖς ἡμετέραις συμφερομένων γνώμαις. οὐ μικρὸν δὲ εἰς ἀφορμὴν νίκης τοῖς μαχομένοις, ἀλλὰ καὶ μέγιστον εἰς παράκλησιν, ὃ καὶ ὑμᾶς ἐμάθομεν πεποιηκέναι, τοῦ λαοῦ τοῦ ζῆλον αὐξάνοντας, καὶ θαῤῥεῖν κατὰ τῶν ὑπεναντίων ἐγείροντας. λείπεται δὲ, κατὰ χώραν μένοντας τὰ αὐτόθι γνωρίζειν ἡμῖν, καὶ τὰ παρ' ἡμῶν εἰς γνῶσιν τῶν θειοτάτων βασιλέων καὶ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἄγειν. τοῦτο γάρ ἐστι μᾶλλον εἰς ἐπικουρίαν αὔταρκες, ἢ εἰ καταλαβόντες ἡμᾶς, συνταλαιπωρεῖν ἡμῖν πολιορκουμένοις ἀνάσχοισθε. λογιζόμενοι δὲ μὴ ἐληλυθέναι εἰς γνῶσιν ὑμετέραν τὰ πρόην ἀποσταλέντα, καὶ αὖθις τῇ θεοσεβείᾳ ὑμῶν τῶν αὐτῶν ἀντίτυπα διεπεμψάμεθα· ἀνηνέγκαμεν δὲ πάλιν καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσι. καὶ γενέσθω τῇ θεοσεβείᾳ ὑμῶν ἐπιμελὲς

* πόνων

tem vestrarum precum & lacrymarum beneficium, quod vnusquisque nostrum, qui nondum ad finem conuenimus, eamdem de hac re sententiam habeat; conuentionemq; cum illis detrectare pergamus, etiam si principes non parum vehementer ad hoc nos impellant. Qua etiam in re vestræ beneuolentiæ participes sumus, non ignorantes, quod laborum certaminumque vos socios habemus: & quod iis qui sanctos martyres diligunt, vsu venire scimus, hoc ipsum & in vestra quoque pietate obseruamus. Nam etsi pugnæ expertes estis, interea tamen citra laborẽ coronas obtinuistis, dum iniuria quidem affectis beneuolentia præsto estis, inuasores autem condemnatis; ita vt ex absentia nihil damni capere videamini, quippe qui per omnia cum nostro sensu congruitis. Neq; vero parum ad victoriæ occasionem certantibus, imo etiam ad consolationem plurimũ adiuuat, quod fecisse vos intelleximus. Nam & populi zelum auxistis, & vt aduersariis viriliter obsistant, animatis. Superest autem, vt isto in loco permanentes, de iis quæ istic contingunt, certiores nos faciatis, resque nostras & sacratissimis imperatoribus, & ecclesiæ sanctæ declaretis. Hoc enim longe præsentius subsidium afferet, quam si huc delati, afflictiones & obsidionem nobiscum sustineatis. Ceterum cum existimaremus, quæ nuper scripsimus, ad vestram cognitionem non peruenisse, rursum earumdem rerum exempla ad vestram pietatem misimus: sed & alteram quoque relationem piissimis imperatoribus obtulimus. Vestræ pietatis erit diligenter ob-

seruare, vt si quidem reddita fuerint, relata reducatis in eorum memoriam: sin minus, saltem pietas illorum intelligat, quæ ante, quorumdam insidiis intercepta, ad pietatis ipsorum notitiam peruenire nequiuerunt. Optamus vos in Domino valere, dilecti ac desideratissimi fratres.

μαθεῖν, ἵν' εἰ μὲν ἐπιδέδονται, ὑπομνησθῶσι περὶ τῶν ἀνηνεγμένων· εἰ δὲ μὴ τοῦτο γεγένηται, ἵνα νῦν γοῦν μάθῃ αὐτῶν ἡ εὐσέβεια, ἃ πρότερον ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν τινες, ἀγνοῆσαι τὴν αὐτῶν θεοφιλίαν ἐσπούδασαν. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχόμεθα, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι ἀδελφοί.

ANNO CHRISTI 431.

Cleri Constantinopolitani pro sancta Synodo Ephesina obtestatio, & supplex libellus.

Δέησις καὶ ἱκεσία ὑπὸ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὲρ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας συνόδου.

CVM non ignoremus, vestram pietatem sanctas Dei ecclesias, fidemque piam in illis prædicatam, & a maioribus traditam, magni semper fecisse; qualiter præterea illius causa a nobis hucusque elaboratum sit, & quantum ipsius studio vestra pietas præstiterit; non dubitamus præsentem ecclesiæ turbationem ad vestras Christi studiosas aures referre. Etenim professionis nostræ scopus, piissimi imperatores, præter alias leges, omnibus quoque principatibus & potestatibus obediendum esse cauet, dummodo tamen eiusmodi obedientia animæ conferat. Quod si illa inter vtilitatis limites non versetur, tunc etiam aduersus vestrum apicem cum libertate audendum esse, diuinarum legum interpretes monent: præsertim vero si regia maiestas recta quoque fide ornata fuerit, id munus virtutis, eximiæque laudis loco ducentes, quamdiu illud nobis assidue canunt: *Loquebar in conspectu regum, & non confundebar:* & hortantur, in similibus

Ps. 118. v. 46

ΕΙΔΟΤΕΣ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν πολύν τινα λόγον ποιησαμένην τῶν τε ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν, τῆς τε ἐν αὐταῖς κηρυσσομένης εὐσεβοῦς καὶ ἐκ πατέρων ἡμῖν παραδεδομένης πίστεως, καὶ οἷα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ αὐτῆς προπεπόνηται, ἡλίκα δὲ πάλιν διὰ τὴν ὑπὲρ αὐτῆς σπουδὴν ὑπῆρκται τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ· θαῤῥοῦμεν διὰ τοῦτο ταῖς φιλοχρίστοις ὑμῶν ἀκοαῖς, καὶ τὴν ἐν χερσὶν ἀναδιδάσκομεν τῶν ἐκκλησιῶν ταραχήν. ὁ γὰρ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἡμετέρου σκοπὸς, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, πρὸς ταῖς ἄλλαις νομοθεσίαις καὶ τὸ δεῖν πειθαρχεῖν πάσαις ἀρχαῖς τε καὶ ἐξουσίαις παρεγγυᾷ, μέχρις ἂν ἡ πειθὼ δοκοίη λυσιτελὴς εἶναι ταῖς ψυχαῖς. ἐπειδὰν δὲ τοῦ συμφέροντος ὅρον ἐκφύγῃ, τηνικαῦτα παῤῥησιάζεσθαι καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν κορυφὴν οἱ τῶν θείων νόμων ἐξηγηταὶ παρακελεύονται· καὶ διαφερόντως εἰ καὶ ἡ βασιλεία τῷ τῆς ὀρθοδοξίας ἐγκαλλωπίζεται πράγματι, ἐν μέρει κατορθωμάτων καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοι τοῦτο, καὶ λίαν ἐπὶ τούτῳ φιλοτιμούμενοι, ἕως ὅταν τὸ, ἐλάλουν ἐναντίον βασιλέων, καὶ οὐκ ᾐσχυνόμην, συνεχῶς ἡμῖν ἐπᾴδωσι, καὶ διὰ

ANNO CHRISTI 431.

τούτων προτρέπωσιν σὺν τοῖς ὁμοίοις τ παῤῥησίας καιροῖς μὴ ἀπολιμπάνεσθαι τ μιμήσεως. ταύτῃ οἴνιν κ ἡμεῖς τῇ παῤῥησίᾳ εἰς καιρὸν ἡμῖν παρεῖναι πφαθέντες, διὰ τῆσδε τ ἱκετείας τ ἡμῶν ἀπῶν γνώμην δήλην τῇ ὑμετέρᾳ θυσεβείᾳ καθιστῶμεν· ὡς εἰ τὸ ὑμέτερον κράτος τῇ γεγονυίᾳ δίκην καθαίρεσιν κ τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου κ Μέμνονος, παρὰ τ ἀποχρησάντων τῆς ἁγίας συνόδου, ὧν οἱ πλείους αἱρετικοὶ, κ ἀπόλιδες, κ ἀκοινώνητοι, ταύτῃ ἐπικρίναι πφαθείη τῇ αὐθεντίᾳ τ τῆς ψήφου ταύτης καθεστώτων κυρίων, κ τ ἐξουσίᾳ * φραγμῷ, κ ψῆφον προσδέξαιτο, ἄλλον οὖσαν κ ἀνίσχυρον κ τὰ πάντα ζήτον, κ μεταχειρίσῃ, τῷ μήτε * βλάβειαν παρὰ τ ἀρχὴν παρά τινος γενέναι * φρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, τ τῶν τοιούτων τῇ ἀκροάσιν * τὸ κῦρος ἐχούσης, μήτε μὴν ἔλεγχον ἔπι τινι τῶν ἀπηγορευμένων ἱεροσυλίᾳ φρηκολουθηκέναι, πάντες ἡμεῖς ἕτοιμοι μ τ προπούσης χριστιανοῖς προθυμίας συγκινδυνεύειν τοῖς προφημένοις ὁσιωτάτοις ἀνδράσι, κ προς μηδεμίαν πεῖραν κινδύνων ἀπαρνῆσαι, ταύτῃ αὐτοῖς προσήκουσαν ἀμοιβὴν τ ὑπὲρ τῆς πίστεως κινδύνων συνεισφέρειν ἡγούμενοι. ταύτης τῆς προθέσεως ἕκαστος ἡμῶν ἐπλημμέλημένος, τ ὑμετέραν ἐκδυσωποῦμεν θεότητα, κ ἐξαιτοῦμεν, ὡς πεπείσμεθα, δίκαιον, τὸ κ φ' ὑμῖν βεβαιωθῆναι τ τ πλειόνων ψῆφον, τ κ τῇ κ τοῦ θεοῦ θεσμοῖς αὐθεντίᾳ, κ τῇ κ τ ἐξέτασιν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀκριβείᾳ σύμψηφα τῷ ἁγιωτάτῳ ἀνδρὶ καταθε-

libere loquendi temporibus imitationem hanc non omittere. Hanc igitur nos in præsentia liberius loquendi occasionem nobis oblatam esse rati, hac supplicatione nostram sententiam vestræ pietati manifestamus: nimirum si dominatio vestra exauctorationem, quam illi in Cyrillum & Memnonem sanctissimos Deoque dilectissimos episcopos machinati sunt, qui a sancta Synodo desciuerunt, maiorique ex parte vel hæretici, vel sine ciuitatibus, vel excommunicati sunt, approbarit, auctoritate eorum persuasa, qui huius sententiæ auctores extiterunt, & potestatem arripuerunt; & incompetens hoc, infirmumque & modis omnibus puerile decretum admiserit, cum nulla iam inde a principio cautio neque a sancta Synodo, penes quam authentica istarum rerum cognitio est, neque a quopiam alio præcesserit; neq; vlla eorum quæ sacerdotibus sunt interdicta, probatio sit secuta; nos omnes prompti paratique sumus ea animi alacritate, quæ Christianos homines decet, quoduis periculum cum memoratis sanctissimis viris subire, neque vllum discriminis experimentum detrectare; arbitrati talem illis mercedem propter discrimina, quæ fidei gratia sustinuerunt, iure optimo deberi. Quamobrem cum vnum hoc omnibus nobis sit propositum, etiam atque etiam sacram maiestatem vestram rogamus & exposcimus (quod, sicuti putamus, iustum est) vt apud vos etiam illorum sententia confirmetur, qui & numero plures sunt, & sedium auctoritate, & exacta orthodoxæ fidei examinatione sanctissimo viro ad-

* ὑν. παραλημφίων,
* ὑν. κατ' ἀλλέλ.
* ἴσως, ἡ προσ
* ὑν. καὶ τὸ κῦρος

ſtipulati ſunt; & quod recte ſentiat, ad veſtram maieſtatem retulerunt: neque pacis obtentu, aut ne parua quædam orientalium portio ſeparari videatur; quę tamen ſi Canonibus obſequi vellet, cõiuncta maneret; vniuerſum terrarum orbem ſimul miſceri patiatur. Etenim ſi œcumenicæ Synodi præceptor, cuius ſententiæ per ea quæ depoſuerunt, reliqui omnes ſubſcripſerunt, indignum quidpiam præter Canonum ordinem pertulerit; idque cum veſtra pietas benigne in talibus rebus ſocietatem exuerit, ac propterea etiam Synodum congregauerit, ne eam ſuarum fraudaret auctoritate ſanctionum; palam eſt, quia cum priuato detrimento eamdem in alios eiuſdem ſententiæ conſortes pœnam confirmabit. Hinc etiam conſequetur, omnes orbis epiſcopos vna cum prædictis ſanctiſſimis viris depoſitionis ſententiæ ſubiacere: ac de cetero rectæ fidei exiſtimatio penes Arium, vel Eunomium inuenietur: vtpote Neſtorio quidem ob impiam doctrinam merito depoſito, Cyrillo autem & Memnone ſanctiſſimis epiſcopis per circumuentionem indigne & iniuſte & indecenter pari diſpendio multatis. Quamobrem Chriſti amantes imperatores ſedulo curate, ne eccleſia, quæ more nutricis vos educauit, ac trophæa aduerſus hoſtes citra difficultatem maieſtati veſtræ erigit, in poſterum diſſipetur, neve regni veſtri tempore martyrum ſæculum ſpectandum exhibeatis: quin potius maiorum veſtrorum erga eccleſiam amorem ac ſtudium memoria repetentes,

μένων, * καὶ ὡς ὀρθὰ φρονεῖ, πρὸς τὸ ὑμέτερον ἐγνώρισαν κράτος· καὶ μὴ τῷ τῆς εἰρήνης προσχήματι, καὶ τῷ μὴ δοκεῖν βραχύ τι μέρος τῆς ἀνατολῆς ἀποσχοινισθῆναι, * ὅθεν οὐδὲν αὐτὸ τῆς ἑνώσεως ἀπορραγῆναι * προείρηται, εἰ τὰ τῶν κανόνων πεισθείη κρατεῖν, πᾶσαν ὁμοῦ τὴν οἰκουμένην συγχεομένην περιϊδεῖν. εἰ γὰρ ὁ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου καθηγητὴς, ᾧ σύμψηφοι πάντες δι' ὧν κατέθεντο γεγόνασιν, ὑπομείνειέ τι τῶν οὐ προσηκόντων παρὰ τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν, καὶ ταῦτα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἐπιεικῶς τὲ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀποδυσαμένης κοινωνίαν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ σύνοδον ἀθροισάσης, ἵνα μὴ τῆς ἐξουσίας αὐτὴν τῶν οἰκείων θεσμῶν * ἀποστερήσῃς, εὔδηλον ὡς διὰ τῆς οἰκείας βλάβης καὶ τὲ κατὰ τῶν ἄλλων ὁμοψήφων ἐπήρειαν βεβαιοῖ· καὶ δεήσει πάντας τοὺς τῆς οἰκουμένης ἐπισκόποις συγκαθηρῆσθαι τοῖς προειρημένοις ὁσιωτάτοις ἀνδράσι· καὶ περιστήσεται λοιπὸν Ἀρείῳ ἢ Εὐνομίῳ ἡ τῆς ὀρθοδοξίας ὑπόληψις· ἅτε Νεστορίου μὲν εὐλόγως διὰ τὴν δυσσεβῆ διδασκαλίαν καθηρημένου, Κυρίλλου δὲ καὶ Μέμνονος τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, ἀναξίως, καὶ ἀθέσμως, καὶ οὐ δεόντως τὲ * ἴσην ὑπομένειν ἐκ περιδρομῆς ζημίαν. μηδαμῶς τοίνυν, ὦ φιλόχριστοι βασιλεῖς, τὴν τιθηνησαμένην ὑμᾶς ἐκκλησίαν σπαραττομένην περιΐδητε, τὴν ἀκμητὶ τῷ ὑμετέρῳ κράτει κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἐγείρουσαν τρόπαια· μηδὲ μαρτυρίου καιρὸν τοὺς τῆς βασιλείας ὑμῶν ἀναδείξητε χρόνους· ἀλλὰ τὴν τῶν προγόνων ὑμῶν περὶ τὴν ἐκκλησίαν στοργὴν ἀναλαβόντες κατὰ νοῦν, καὶ

ANNO CHRISTI 431.

* ἴσ. οὐ καὶ

* ἴσως, ἔτι οὐδὲ αὐτὸ

* ἴσως, προῄρηται, ἢ, προῄρητο,

* ἴσως, ἀποστερήσῃ,

* ἴσως, ἴσην ὑπομένειν

ANNO CHRISTI 431.

καὶ ὅπως ἕκαστος ἐκείνων τῇ κατὰ τοῦ οἰκείους καιροὺς γενομένῃ συνόδῳ τῶν ἁγίων πατέρων ἐπεθάρχησε, * καὶ τῇ διὰ τοῦ ὅρους τοῦ παρ' αὐτῶν τεθέντας ὀχυρῶσαι νομοθεσίᾳ τὴν περὶ αὐτοῦ αἰδὼ διεδίδαξαν· οὕτω καὶ αὐτοὶ τὰ ἴσα περὶ τὴν νῦν παρ' ὑμῶν συγκροτηθεῖσαν ἁγίαν σύνοδον φρονῆσαι προθυμήθητε· ὡς ἂν τοῦ παρ' αὐτῆς χαριστηρίους ὕμνους ὑπὲρ τῆς βασιλείας ὑμῶν καθαρῶς καὶ εὐαγῶς καρπώσησθε, καὶ ἡμεῖς τὰς ὑπὲρ τῆς διαμονῆς τοῦ ὑμετέρου κράτους εὐχὰς εἰλικρινεῖς ἀναπέμπωμεν τῷ δεσπότῃ Χριστῷ, εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχριστοι βασιλεῖς.

* ἴσ. καὶ τοῦ τοῖς ὅροις

ac quemadmodum vnusquisque eorum imperii sui tempore sanctorum patrum Synodis celebratis paruerit, patrumque sanctiones legibus suis muniendo, quam illis deferrent obseruantiam satis ostenderint; ita & vos quoque parem affectum erga sanctam Synodum, quam modo congregastis, alacriter suscipite: vt ipsa gratiarum actiones pro imperio vestro pure sancteque persoluat; & nos quoque pro maiestatis vestræ stabilitate sinceras ad Christum Dominum preces transmittamus, piissimi Christianissimique imperatores.

Εντολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῆς τῆς ἁγίας συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις, ὥστε αὐτοῦ δικάσασθαι τοῖς ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς.

Mandatum, quod sancta Synodus piissimis episcopis iniunxit, qui ab ea Constantinopolim missi sunt, vt causam contra orientales dicerent.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ πρεσβυτέρῳ Φιλίππῳ διέποντι τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ τῆς μεγίστης Ρώμης Κελεστίνου, καὶ τοῖς θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις, Αρκαδίῳ, Ιουβεναλίῳ, Φλαυιανῷ, Φίρμῳ, Θεοδότῳ, Ακακίῳ, Εὐοπτίῳ, ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ χάριτι θεοῦ, καὶ θεσπίσματι τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Philippo religiosissimo, Deoque dilectissimo presbytero, Cælestini sanctissimi episcopi apostolicæ sedis maximæ Romæ locum tenenti, & religiosissimis episcopis Arcadio, Iuuenali, Flauiano, Firmo, Theodoto, Acacio, Euoptio, sancta & œcumenica Synodus, quæ per gratiam Dei, piissimorumque imperatorum decretum in Ephesiorum metropoli congregata est, in Domino salutem.

ΕΠΙΤΡΑΠΕΝΤΕΣ παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων πρεσβευτὰς ἐξα-

PIISSIMORVM, Christique amantium imperatorum permissu legationem pro toto orbe

(qui per eos qui vna nobiscum in Ephesiorum ciuitate congregati sunt, pro recta fide certamen suscepit) ad regiam vrbem missuri, eam pro recta fide, sanctisque patribus atque fratribus, sanctissimo Deique amantissimo Cyrillo archiepiscopo, & Dei amantissimo episcopo Memnone, legationis prouinciam vestræ pietati ad hoc delectæ tamquam coram Christo iniungendam existimauimus. Vtrorumque itaque securitati, vestræ & nostræ consultum cupientes, hoc præceptorium diploma vobis exhibuimus, vt & nos sciamus propter quæ vos miserimus, & vestra quoque pietas intelligat, quod nihil præter hæc facere debeatis. Ante omnia igitur sanctitatem vestram scire oportet, nullam omnino se cum Ioanne Antiocheno, apostaticoque eiusdem Concilio communionem admittere debere; tum quod impietatis præconem Nestorium vna nobiscum deponere noluerint, sed vsque ad vestram quoque abitionem illi patrocinari perrexerint; tum rursum quod contra omnes Canones, sanctissimos Deique amantissimos Cyrillum archiepiscopum & Memnonem episcopum condemnare ausi sint; potissimum vero quod ad præsens vsque tempus in Nestorii dogmatibus defendendis anxii, & nonnulli inter illos Cælestiani, ac præterea depositi sint; tum denique quod totius orbis Synodum vt hæreticam calumniari non dubitarint. Quod si qua forte necessitas afferatur ab imperatore, (nam piæ religiosæque Augusti sanctioni pro viribus

ποστεῖλαι ὑπὲρ πάσης ὁμοῦ τῆς οἰκουμένης, ἥ τις διὰ τῶν ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει συνειλεγμένων μεθ' ἡμῶν τῶν ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀνείληφεν ἀγῶνα, ἐψηφισάμεθα τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν, ὡς ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ, ὑμῖν τὴν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἀδελφῶν, τοῦ τε ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος, πρεσβείαν ἐγχειρίσαντες. ἀμφοτέρων δὲ πρόνοιαν ποιούμενοι, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας, καὶ τῆς ὑμετέρας, τοῦτο ὑμῖν τὸ ἐντολικὸν ὠρέξαμεν· ὥστε καὶ ἡμᾶς εἰδέναι ἐπὶ τίσιν ὑμᾶς ἐξεπέμψαμεν, καὶ τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν γινώσκειν, ὅτι περ οὐδὲν παρὰ ταῦτα ποιῆσαι ὀφείλετε. πρὸ πάντων μὲν οὖν ἐκεῖνο εἰδέναι χρὴ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα, ὅτι περ τὴν πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας, καὶ τὸ σὺν αὐτῷ τῆς ἀποστασίας συνέδριον, κοινωνίαν κατ' οὐδένα τρόπον καταδέξασθαι ὀφείλετε, διὰ τὸ μήτε ἑλέσθαι αὐτοὺς συγκαθελεῖν ἡμῖν τὴν τῆς ἀσεβείας κήρυκα Νεστόριον, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπὲρ ἐκείνου λόγον μέχρι τῆς ὑμετέρας ἐξόδου ποιεῖσθαι, τολμῆσαι δὲ παρὰ πάντας τοὺς κανόνας κατακρῖναι τόν τε ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον, καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Μέμνονα· ἄλλως τε καὶ διὰ τὸ ἔτι καὶ νῦν τοῖς Νεστορίου συναγωνίζεσθαι δόγμασι, καί τινας τῶν ἐν αὐτοῖς εἶναι Κελεστιανοὺς, ἔτι τε καὶ καθῃρημένους, καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης σύνοδον τολμῆσαι ὡς αἱρετικὴν διαβάλλειν. εἰ δὲ ἀνάγκη τις παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου* προάγοιτο βασιλέως, ἐπεὶ δεῖ φιλοχρίστῳ καὶ εὐσεβεῖ* κράτει κατὰ

ANNO CHRISTI 431.

* ἐπείγοιτο
* θεοσέβειαν

ANNO CHRISTI 431.

δύναμιν πειθαρχεῖν, εἰ ἕλοιντο οἱ προειρημένοι ὑπογράψαι μὲν τῇ Νεστορίου καθαιρέσει, διὰ λιβέλλων δὲ συγγνώμην αἰτῆσαι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, ἐφ' οἷς προεπετεύσαντο κατὰ τῶν ἡμετέρων προέδρων, ἀναθεματίσαι δὲ προτοτύπως καὶ τὰ Νεστορίου δόγματα, καὶ τοὺς προδήλως τὰ * αὐτὰ φρονοῦντας καὶ φρονήσαντας * ἀπορρίψασθαι, καὶ σὺν ἡμῖν πονῆσαι εἰς τὸ ἀποδοθῆναι ἡμῖν τοὺς ἁγιωτάτους ἀρχιεπισκόπους Κύριλλον καὶ Μέμνονα, ἐπιτρέπομεν τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι, τούτων γινομένων, ὑποχέσθαι μὲν αὐτοῖς τὴν κοινωνίαν, γράψαι δὲ πρὸς ἡμᾶς· ὥστε καὶ ἡμῶν ὑμῖν συντιθεμένων, τελείαν τὴν πρὸς αὐτοὺς γενέσθαι εἰρήνην· μὴ πρότερον δὲ αὐτοῖς κοινωνίαν ὑποχέσθαι, εἰ μὴ τοὺς προέδρους ἑαυτῆς ἀπολάβοι ἡ ἁγία σύνοδος. εἰδέναι δὲ βουλόμεθα τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα, ὅτι περ εἴτι τούτων παροφθείη παρ' ὑμῶν, οὔτε ἡ ἁγία σύνοδος καταδέξεται τὰ παρ' ὑμῶν πρατιόμενα, οὔτε ὑμᾶς ἕξει κοινωνούς.

* αὐτοῖ

* ἀπογράψαι,

Βερηνιανὸς ἐπίσκοπος Πέργης ἐντεταλμένος ὑπέγραψα. ὑπέγραψαν δὲ καὶ πάντες οἱ προταγέντες ἐν τῇ στάσει τῶν ὑπομνημάτων θεοσεβέστατοι καὶ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι.

Δοθέντων ἐπὶ τούτοις λιβέλλων ἀντιρρητικῶν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ τῶν μνημονευθέντων ἀποσταλέντων ἐντολικαρίων, ἀπέστειλε καὶ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ Ιωάννου ἐντολικαρίους ἐν Κωνσταντινουπόλει.

obediendum est) si quidem prædicti Nestorii depositioni voluerint subscribere, veniamque per libellos a sancta Synodo de iis petere, quæ in nostros præsides temere admiserunt; & in primis anathematizare Nestorii dogmata, ac reiicere illos qui eadem aperte sapiunt vel sapuerunt; elaborare tandem vna nobiscum, vt sanctissimi episcopi Cyrillus & Memnon nobis restituantur: hæc si contigerint, permittimus vestræ sanctitati vt communionem illis polliceatur: at singula ad nos perscribantur, vt & nobis quoque vobiscum consentientibus, perfecta cum iis pax ineatur. Non prius autem illis communionem spondeatis, quam præsides suos recipiat sancta Synodus. Scire quoque volumus vestram sanctitatem, quod si quid horum a vobis fuerit neglectum, neque sancta Synodus acta vestra rata habebit, neque vos ad communionem suam admittet.

Berinianus episcopus Pergæ mandans subscripsi. Subscripserunt autem & reliqui omnes pientissimi ac sanctissimi episcopi in commentariorum serie supra recensiti.

Datis super his contradictoriis libellis a sancta Synodo, ac memoratis mandatariis missis, misit & altera Ioannis pars mandatarios Constantinopolim.

Exemplum relationis a sancta Synodo missæ (piissimis imperatoribus) per Iuuenalem, Firmum, Flauianum, Arcadium, Theodotum, Acacium, Euoptium episcopos, & Philippum presbyterum.

Ἀντίγραφον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου διὰ Ἰουβεναλίου, Φίρμου, Φλαυιανοῦ, Ἀρκαδίου, Θεοδότου, Ἀκακίου, Εὐοπτίου, ἐπισκόπων, καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου.

ANNO CHRISTI 431.

Piissimis & Deo dilectissimis, Christumque diligentibus imperatoribus Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis, sancta Synodus, quæ per Dei gratiam, vestræque maiestatis sanctionem in Ephesiorum metropoli congregata est.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσι, Θεοδοσίῳ καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀειαυγούστοις, ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ κατὰ θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τοῦ ὑμετέρου κράτους, ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει συγκροτηθεῖσα.

OMNIA quidem, Christianissimi imperatores, maiestatis vestræ studia & laude digna sunt, & magnum quoque erga pietatem zelum ostendunt: quare omnes communiter, & singuli priuatim Christo Domino pro imperii vestri perpetuitate preces offerimus, obsecrantes, vt Christianissimum vestrum fastigium in perpetuum orbi tueatur incolume. Quoniam vero pietas vestra nunc etiam nostra supplicatione inflexa, per Ioannem magnificẽtissimum præclarissimumque comitem hortata est, vt œcumenica Synodus ex piissimis episcopis quos approbauerit, ad vestram maiestatem mittat, qui vniuersum rerum nostrarum statum coram exponant; propterea necessario gratiis vestræ maiestati actis, Arcadium, Iuuenalem, Flauianum, Firmum, Theodo-

ΠΑΝΤΑ μὲν τὰ τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπαινετὰ, καὶ πολὺν τὸν περὶ τὴν εὐσέβειαν ἐπιδεικνύμενα ζῆλον, φιλόχριστοι βασιλεῖς· καὶ διὰ τοῦτο κοινῇ τε ἅπαντες, καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος τὰς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους προσευχὰς τῷ δεσπότῃ Χριστῷ ἀναπέμπομεν, φυλαχθῆναι τῇ οἰκουμένῃ δι' αἰῶνος τὸν φιλόχριστον ὑμῶν αἰτούμενοι κορυφήν. ἐπεὶ δὲ καὶ νῦν ταῖς ἡμετέραις ἐπικαμφθεῖσα δεήσεσιν ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια παρεκελεύσατο διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Ἰωάννου, ἐξαποστεῖλαι τὴν οἰκουμενικὴν σύνοδον οὓς ἂν δοκιμάσῃ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος, καὶ αὐτοπροσώπως ἀναδιδάξαι πάντα τὰ καθ' ἡμᾶς, ἀναγκαίως εὐχαριστήσαντες τῇ φιλοχρίστῳ ὑμῶν βασιλείᾳ, ἐξελεξάμεθα τοὺς ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, Ἀρκάδιον, Ἰουβενάλιον, Φλαυιανὸν, Φίρμον, Θεό-

ANNO CHRISTI 431. *Εὐόπτιον,

δοτον, Ακάκιον, *Εὐόπτιον, καὶ Φίλιππον πρεσβύτερον Ρώμης, διέποντα τὸν τόπον τῆς ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ τῆς μεγάλης Ρώμης Κελεστίνου· καὶ διὰ τούτων τῶν γραμμάτων προσάγομεν αὐτὸν τῇ ὑμετέρᾳ γαλιώτητι, *ἀμφοῖς δικαίως ἀξιοῦντες βλέμματός τε αὐτοῦ καὶ ἀκοῆς τυχεῖν. εἰδότες δὲ τὸν φιλόχριστον ὑμῶν καὶ θεῷ ἀνακειμένην ψυχὴν πολλοῦ ποιουμένην προσπίπτειν ὑπὲρ μαχομένοις καὶ σώζουσι ὑμᾶς Χριστὸν, καὶ αὐτοῦ *αὐτῷ ἱερεῖς διὰ πάντων ὑμᾶς, διὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ εἰρηνικόν· ὁ ὑμῶν ἀκούων, ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ὑμᾶς δεχόμενος, ἐμὲ δέχεται· θαρροῦμεν καὶ τὸν θεὸν ὧν λελυπήμεθα προστάξαι τῷ γράμματι μείωσιν. ἡμεῖς γὰρ ἐπ' ἄλλου τινὸς χάριν τὴν Εφεσίων κατειληφότες, ἢ περὶ τῆς πίστεως διασκέψασθαι, καὶ τὰ ὑμέτερα ὑσεβῆ δόγματα, ἐπειδήπερ τὸν ταύτης ἀκίνητον ἐξ αἰῶνος γαλήνην τε μαρὰ τοῦ Νεστορίου ἐτάραξε δόγματα, εἰκότως βουλὴν περὶ *τούτων *ἐποιησάμεθα τῶν προθέντες, μὴ *ἐξκαιδεκάτην ἡμέραν τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας, καὶ σωζομένης τὰς ἐκκλησίας τοῖς οἰκείοις δόγμασι Νεστόριον *προσκαλεσάμενοι. ὅπερ δὲ ὑπὸ σωρευθέντος οὗτος πονηροῦ κατεχόμενος ἁπάντων ἐκ ἠβούλετο, ἐξετάσαντες τὰ περὶ αὐτοῦ ἐξηκριβωμένα ἐπεδέξατο περὶ τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ θεανθρώπου Χριστοῦ ἀσεβῆ δόγματα, αὐτά τε ἐκεῖνα ἀνεθεματίσαμεν, καὶ *ἐξωσαμένους τούτων πατέρα παντὸς τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξίας *ἠλλοτριώσαμεν. ἀλλ' ὁ τῆς Ανθιοχέων Ιωάννης μὴ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν τῆς ῥηθείσης προ-

tum, Acacium, Euoptium, ſanctiſſimos piiſſimoſque epiſcopos, & Philippum Romanæ eccleſiæ preſbyterum, Cæleſtini ſanctiſſimi Deoque dilectiſſimi apoſtolicæ ſedis magnæ Romæ locum tenentem ſelegimus, eoſque veſtræ ſerenitati per has noſtras literas offerimus, rogantes, vt benignis oculis auribuſque illos ſuſcipere dignetur. At vero cum ſciamus, Chriſti amantem, Deoque addictam animam veſtram, Chriſti, qui vos propugnat & conſeruat, reuerentiam & cultum maximi facere, illiuſque ſacerdotibus plurimum deferre, (memores quod ipſe dixerit: *Qui vos audit, me audit; & qui vos recipit, me recipit:*) non dubitauimus, ea etiam quæ grauiter nos hactenus affligunt, præſentibus literis attexere. Cum enim nulla alia de cauſa Epheſi conueniſſemus, quam vt iuxta pium veſtrum edictum de fide, cuius immotam a ſæculo perpetuamque tranquillitatem profana Neſtorii dogmata turbauerunt, conſultaremus, poſt terminum præſtitutum ſexdecim diebus elapſis, merito propoſita de his conſultatione, Neſtorium qui ſuis dogmatibus eccleſias conturbabat, vocauimus. Verum cum malæ conſcientiæ reatu impeditus adeſſe nollet, impiis ipſius dogmatibus examinatis, quæ de Chriſti Domini incarnatione literis expoſuerat, & illa ipſa dogmata anathematizauimus, & illorum parentem ab omni epiſcopali dignitate prorſus amouimus. Ceterum Ioannes Antiochenus vigeſimoſecundo demum die

post præfinitum tempus elapso vix comparens, quasi nostrum, quem pro fidei defensione susceperamus, zelum vlturus, collectis, sibique adiunctis triginta paulo plus; quorum alii Cælestiani, alii iam dudum fuerant depositi; contra præsides nostros, orthodoxæq; fidei æmulatores Cyrillum sacratissimum Deoque dilectissimum ecclesiæ Alexandrinæ archiepiscopum, sanctissimumq; & piissimum coepiscopum nostrũ Memnonem inuectus est; illosque neque apud ipsum accusatos, neq; secundum canonicum ordinem in ius vocatos, depositionis contumelia affecit; & quasi sancta & œcumenica Synodus in hac iniquitate, qua contra ipsos vsus est, ei communicasset, ita pias, Deoque dilectas vestras aures præoccupauit ac circumuenit. Sancta proinde & œcumenica Synodus, cuius consessui adest & Cælestinus sanctissimus piissimusque magnæ vestræ Romæ archiepiscopus, & vniuersa occidentalis Synodus, per sanctissimos episcopos quos ad nos ipsa misit, totaque Africa & Illyricum, legitime mota, ipsum apostatici conciliabuli auctorem Ioannem (Antiochenum,) & reliquos qui cum eo sunt, ab omni ecclesiastica communione alienos esse censuit, omnemque sacerdotalem functionem ipsis ademit, & omnia quæ contra leges moliti fuerant, euertit. Et commentarios quidem earum rerum quæ ipsorum causa gestæ sunt, iam ante ad celsitudinem vestram misimus: nunc vero per has literas, piissimosque episcopos legatos nostros, porre-

θεσμίας μόλις φθάσας ἡμέραν, ὥσπερ ἀμυνόμενος ἡμᾶς ἐπὶ τῷ ὑπὲρ τῆς πίστεως ζήλῳ, τριάκοντα μικρῷ πλέον περὶ αὐτὸν συναθροίσας· ὧν οἱ μὲν Κελεστιανοὶ, οἱ δὲ καθῃρημένοι πρὸ πολλοῦ ἐτύγχανον· κατ' αὐτῶν τῶν ἡμετέρων ἐχώρησε προέδρων· καὶ τοὺς ζηλωτὰς τῆς ὀρθοδοξίας, τόν τε ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Αλεξανδρείας Κύριλλον, καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον *ἐπίσκοπον ἡμῶν Μέμνονα, οὔτε κατηγορηθέντας παρ' αὐτῷ, οὔτε προσκληθέντας κατὰ τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν, τῇ τῆς καθαιρέσεως περιέβαλεν ὕβρει· καὶ ὡς κοινωνησάσης αὐτῷ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου εἰς τὴν κατ' αὐτῶν ἀδικίαν, οὕτω τὰς εὐσεβεῖς ὑμῶν καὶ θεοφιλεῖς συνήρπασεν ἀκοάς. ἡ μὲν οὖν ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ᾗ συνεδρεύει καὶ ὁ τῆς μεγάλης *ἡμῶν Ρώμης ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κελεστῖνος, καὶ ἅπασα ἡ δυτικὴ σύνοδος, διὰ τῶν *παρ' αὐτῆς ἀπεσταλμένων πρὸς ἡμᾶς ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, συνεδρεύει δὲ καὶ ἡ Αφρικὴ πᾶσα καὶ τὸ Ιλλυρικὸν, κανονικῶς κινηθεῖσα, αὐτόν τε τὸν ἔξαρχον τοῦ τῆς ἀποστασίας συνεδρίου Ιωάννην, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, *πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀλλοτρίους εἶναι ἐδογμάτισε· πᾶσαν δὲ αὐτῶν ἱερατικὴν περιεῖλεν ἐνέργειαν, ἀνατρέψασα καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ἀκανονίστως γενόμενα. καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῖς πεπραγμένων τὴν μήνυσιν τῇ ὑμετέρᾳ προέλῳ ἀπεστείλαμεν κορυφῇ· νυνὶ δὲ διά τε τούτων τῶν γραμμάτων, καὶ διὰ τῶν ἀποσταλέντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, μακραῖς ταῖς

ANNO CHRISTI 431.

*συνεπίσκοπον

*ἴσως, ὑμῶν

*παρ' αὐτῶν

*πάσης

ANNO CHRISTI 431.

χερσὶ τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἁπτόμεθα γονάτων, δεόμενοι τὰ μὲν κατὰ συναρπαγὴν γεγονότα κατὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, οὐδεμίαν ἐκ τῶν κανόνων ἰσχὺν ἔχοντα, πάντῃ ἀργεῖν· ὥστε μὴ ἀκέφαλον ἡμῶν ὑπάρχειν τὴν σύνοδον, μηδὲ ἀφορήτῳ πένθει ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ἅπαντας τῆς οἰκουμένης τοῦ Χριστοῦ ἱερεῖς ἀδιαλείπτως ἐπὶ τοῖς προέδροις* συντρίβεσθαι· ἀλλὰ* τυχόντας τῶν αἰτήσεων, τὰς συνήθεις εὐχὰς μετὰ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ ἐκκλησιῶν ἀναπέμπειν τῷ δεσπότῃ Χριστῷ, ὑπὲρ τοῦ δι' αἰῶνος ἡμῖν χαρισθῆναι τὸ φιλόχριστον ὑμῶν κράτος. ἡ γὰρ κατ' αὐτῶν γενομένη συκοφαντία παρά τε Ιωάννου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, εἰς ἅπαντας ἡμᾶς βλέπει τοὺς* ὁμοπίστους ὄντας τοῖς μνημονευθεῖσι, καὶ συνιερατεύοντας αὐτοῖς, διὰ τὸ καὶ πᾶσαν τὴν δυτικὴν σύνοδον μαρτυρεῖν αὐτοῖς τὴν ὀρθὴν καὶ ἀδιάβλητον πίστιν, καὶ ἡμᾶς* δι' ἑαυτοῦ περὶ τούτου πληροφορηθέντας, καὶ* ἐγγράφως ἐπὶ ὑπομνημάτων ῥῆξαι φωνὰς, ὅτι τέ εἰσιν ὀρθόδοξοι, καὶ τὴν τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἔχουσι γνώμην περὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀποστολικῆς καὶ καθολικῆς δόγματα. δεόμεθα τοίνυν τοῦ ὑμετέρου κράτους, λύσατε καὶ ἡμᾶς* αὐτοὺς τῶν δεσμῶν. συνδεδέμεθα γὰρ τοῖς δεδεμένοις, ὡς ἀδελφοῖς καὶ προέδροις τῆς ἁγίας ἡμῶν συνόδου.

*συνθλίβεσθαι.
*τυγχάνοντας
*ὁμοψύχους
*καὶ αὐτοὺς
*ἐγγράφως
*καὶ αὐτοὺς

ctis manibus pietatis vestræ genua attingimus, supplicantes, vt ea quæ per subreptionem contra Cyrillum & Memnonem sanctos Deoque dilectissimos episcopos acta sunt, cum nullam ex sacris Canonibus vim obtineant, omnino vt nulla & irrita habeantur, ne sancta nostra Synodus suo destituatur capite, nosque & vniuersi terrarum orbis sacerdotes intolerabili continuoque luctu præsidum causa conteramur: quin potius voti compotes effecti, solitas cum omnibus vbique ecclesiis preces pro perpetua pii imperii vestri stabilitate ad Christum Dominum fundamus: quandoquidem calumnia, quam Ioannes Antiochenus, ipsiusque sectatores illis struxerunt, ad nos omnes spectat, qui eamdem cum prædictis fidem habemus & profitemur, iisdemque in sacerdotali ministerio communicamus. Nam & vniuersa occidentalium Synodus rectæ inculpatæque illorum fidei testimonium dat, & nosipsi quoque plene hac de re edocti, etiam scripto in commentariis pronuntiauimus eos esse orthodoxos, sanctorumque patrum nostrorum sententiam sectari circa apostolicæ catholicæque ecclesiæ dogmata. Rogamus proinde maiestatem vestram, vt & nos quoque (omnes enim vinctis, vtpote fratribus, sanctæque Synodi præsidibus, colligati sumus) a vinculis absoluat.

ANNO CHRISTI 431.

Epistola Alypii ad Cyrillum.

Επιστολὴ Αλυπίου πρὸς Κύριλλον.

Sanctissimo, Deoque dilectissimo archiepiscopo Cyrillo, Alypius apostolorum presbyter, in Domino salutem.

Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ καὶ *ἀρχιερουργῷ Κυρίλλῳ Αλύπιος πρεσβύτερος τῶν ἀποστόλων, ἐν κυρίῳ χαίρειν. * ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ

BEATVS homo, quem primum Deus dignum censuerit, sanctum Deoque dilectum caput tuum, martyrii confessionis sertis redimitum, dilectionis oculis contueri. Tu enim, sanctissime pater, vigilanti lumine sanctorum
3. *Reg.* 18. patrum viam triuisti: tu vtroque poplite claudicantes recta ad veritatem incedere docuisti: tu fiduciam indutus es Eliæ: tu solus
3. *Reg.* 19. *Num.* 25. Phinees zelum assumpsisti: tu impium venenosi draconis os obturasti: tu voracem Bel euertisti: tu
Dan. 14. inanem illius spem, hoc est, dominatum & præsidentiam ære coemptam labefeciſti & compressisti, aureæque statuæ apparatum perdidisti. Et qualenam os spiritualibus vnguentis refertum, zeli tui encomia exprimere valeat, vt qui beati Theophili auunculi tui perfectus imitator euaseris, imo & beati illius Athanasii martyrio coronatus sis? Etenim vt ille precibus propulsatas iniquorum hæreticorum machinationes perinde ac scopulos euitauit; sic tua quoque sanctitas iniqui illius conatus vitæ integritate, conscientiæque puritate, veluti infirmas quasdam procellas sedauit. Sic enim & beatus Athanasius post multas falsas criminationes, χαῖς ἀπωσάμενος, ὕπω καὶ σὴ ἁγιωσύνη τὰς συσκιὰς τοῦ ἀνόμου ὥσπερ λαίλαπας ἀθενεῖς * κατεκοίμισας τῷ καθαρῷ τῆς συνειδήσεως βίῳ. οὕτω γὰρ καὶ ὁ * μακάριος Αθανάσιος μυρίας * πολλὰς τὰς ψευδεῖς ἐπαγγελίας τὰς ὑπὸ

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ἀνὴρ ὁσιος, ὃν * καταξιώσῃ ὁ θεὸς πρῶτον τοῖς τῆς ἀγάπης ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν τὴν θεοφιλῆ καὶ ἁγίαν σου κεφαλὴν, τὴν ὁμολογίας τοῦ μαρτυρίου στέφανον * φέρουσαν. σὺ γὰρ ἁγιώτατε πάτερ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ὁδὸν * γρηγόρῳ τῷ ὄμματι προεπάτησας, καὶ σοῦ * χωλαίνοντας ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὀρθοποδεῖν πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐδίδαξας· σὺ πίστιν παῤῥησίᾳ τοῦ Ηλία ἐνεδύσω, καὶ τὸν ζῆλον τοῦ Φινεὲς μόνος ἀνείληφας· σὺ τὸ δυσεβὲς στόμα τοῦ ἰοβόλου δράκοντος ἐνέφραξας, καὶ τὸν πολυφάγον Βὴλ κατέσφεψας, καὶ τὴν μάταιον αὐτοῦ ἐλπίδα * διὰ χρημάτων αὐτῷ ὀπηχυμμένην προσασίᾳ * ἀργὴν καὶ ἀνίσχυρον κατέστησας, καὶ τὸ κατασκεύασμα τῆς χρυσῆς εἰκόνος νεκρὸν χρυσᾶν ἐποίησας. καὶ ποῖον στόμα, μύρων ἀποχέμον πνευματικῶν, δυνήσεται φθέγξασθαι τοῦ ζήλου τοῦ σοῦ τὰ ἐγκώμια; ὁπότε ἴσος ἐχθρὸν τοῦ μακαρίου Θεοφίλου τοῦ σοῦ θείου μιμητὴς· ἀλλὰ καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ μακαρίου Αθανασίου * ἐνεδύσω. καθάπερ γὰρ ἐκεῖνος τὰς ἀνόμων αἱρετικῶν τὰς συσκιὰς ὡς ἀσθενεῖς λαίλαπας ἐξέφυγε, ταῖς προσευχαῖς * καταιμάμενος, * μακαρίοις πατρὶ * ἴσος, πολλὰ ὑπὸ

* ἀξιώσῃ

* φερούσαν.

* ἐχούσῃ ὄμματι

* χωλαίνοντας

* τὸν διὰ

* ἀργὸν καὶ ἀνίσχυρον

* ἀμυδρόν· καθάπερ ἐκεῖνος

ANNO CHRISTI 431.

ὑπὸ αἱρετικῶν αὐτῷ προσγενομένας, ἑώλοις ἀπέδειξε, καὶ ἀλλοδαπὴν οἰκῆσαι κατεδέξατο ἐξορίας λόγῳ, τῶν τότε κρατούντων τοῦτο κατασκευασάντων. καὶ ὅσον ἔσπευδον τὰ μιαρὰ ἐκεῖνα στόματα πλέκειν ψευδῆ ἐγκλήματα, τοσούτῳ καθαρώτερος καὶ λαμπρότερος ἀνεδείκνυτο τῇ μακροθυμίᾳ, διαλάμπων τούτοις τοῖς πλεονεκτήμασι· καὶ τούτοις τοῖς ἄθλοις τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου ἑαυτῷ πλέξας, τὸ ὁμοούσιον ἔστησε, καὶ τὴν Ἀρείου κακοδοξίαν κατεπάτησε, καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν ἀνέστησε, καὶ τὸν ἅγιον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου θρόνον ὕψωσεν· οἷς καὶ αὐτὸς χρησάμενος, κατόπιν ἐκείνου τοῦ ἁγίου περιεπάτησας. εὔχομαι τοίνυν ἁγιώτατε πάτερ, καταξιωθῆναι αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν τὸ ἅγιόν σου πρόσωπον, καὶ κρατῆσαι σῶν γονάτων, καὶ ἀπολαῦσαι μάρτυρος ἐν καιρῷ εἰρήνης τοῦ στεφάνους ἀναδησαμένου. ἅπαντα δὲ τὰ καθ' ἡμᾶς, ὡς ἐπαῤῥησιασάμεθα, θαρσήσαντες τῇ σῇ προσευχῇ καὶ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ὅσα ἐποιήσαμεν, λέξει ὁ ἀγαπητὸς διάκονος Κανδιδιανὸς, ὃς καὶ τὰ γράμματα τῆς ἐμῆς βραχύτητος ἐπιδίδωσι τῇ σῇ ἁγιωσύνῃ. προσαγορεύω πᾶσαν τὴν ἁγίαν σύνοδον τῶν ἀναδησαμένων τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου μετὰ τῆς σῆς ὁσιότητος. ἐῤῥωμένος, εὔθυμος, ἐν κυρίῳ διαπρέπων, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας χαρισθείης ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ.

quas hæretici ei impingebant, refutatas, exiliumque eorum decreto qui tunc rerum potiebantur, & hoc ipsum fieri curabant, patienter toleratum, id consecutus est, vt eo semper purior illustriorque euaderet longanimitate, his prærogatiuis magis resplendens, quo magis impura illa ora falsas criminationes ipsi intentabant. Atque his certaminibus martyrii coronam ille sibi nectens, consubstantialitatem stabiliuit, peruersamque Arii doctrinam calcauit, & orthodoxiam erexit, ac sancti Marci euangelistæ sedem in sublime extulit: quibus tu etiam vsus, sancti illius vestigiis impigre institisti. Precor itaque, sanctissime pater, vt dignus aliquando habear, qui te virum sanctum coram cernam, tuaque genua complectar, & tempore pacis coronati martyris conspectu fruar. Vniuersum rerum nostrarum statum, quomodo cum fiducia egerimus, tuis sanctorumque patrum precibus freti, & quæcumque fecimus, Candidianus dilectus diaconus, qui paruitatis meæ literas sanctitati tuæ defert, coram exponet. Saluto vniuersam sanctam Synodum vna cum tua sanctitate martyrii corona ornatam. Deus te nobis largiatur valentem ac lætum, in Domino honoratum, pro veritate certantem.

ANNO CHRISTI 434.

ACTIO SEPTIMA.

Exemplar ſuggeſtionum epiſcoporum Cypri in Concilio Epheſino.

POST conſulatum dominorum noſtrorum Flauii Theodoſii decimum tertium, & Flauii Valentiniani tertium, ſemper Auguſtorum, pridie Kalendas Septembris, Synodo gratia Dei, & edicto pientiſſimorum Chriſtique amatorum regum noſtrorum, in Epheſiorum metropoli, in ſancta eccleſia quæ dicitur Maria, congregata, Rheginus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ apud Conſtantiam Cypri dixit: Quoniam turbant quidam ſanctiſſimas eccleſias noſtras, oro, vt libellus, quem in manibus gero, ſuſcipiatur, & legatur.

Sancta Synodus dixit: Libellus oblatus recipiatur, & legatur.

Sanctiſſimæ, glorioſæ & magnæ Synodo, gratia Dei & nutu pientiſſimorum noſtrorum regum in Epheſiorum metropoli Dei obſeruantiſſima congregatæ, petitio a Rhegino, & Zenone, & Euagrio Cypri epiſcopis. Olim etiam ſanctus pater noſter & epiſcopus factus Troilus ab Antiocheno clero multa paſſus eſt, & pientiſſimus epiſcopus Theodorus vim non vulgarem pertulit, atque adeo vſque ad plagas, quas nec flagriones homines ferre deceat, illicite, abſurde & illegitime. Nam cum propter aliam cauſam abiiſſet, illius vero felicem accepit finem, abuſi abitione, vi cogere voluerunt, & ſubiicere ſibi ſanctos epiſcopos inſulæ contra apoſtolicos Canones, & definitiones ſanctiſſimæ Nicænæ Synodi. Et nunc quia cognouerunt quod beatus ex hac vita migrauit, ſubornarunt magnificentiſſimum ducem Dionyſium ſcribere mandata prouinciæ principi, & ſanctiſſimæ Conſtantienſis eccleſiæ clero. Literæ publicæ ſunt; quas & ad manum habemus, & parati ſumus eas veſtræ ſanctitati oſtendere. Huius gratia rogamus & petimus, ne permittatur hominibus nihil non audentibus, vllam nouitatem inuehere, olim & ab initio volentibus præter eccleſiaſticos Canones & conſtitutiones expoſitas a ſanctiſſimis patribus in Nicæa congregatis, imponere magnæ & ſanctæ Synodo finitionibus

ANNO CHRISTI 431. ad nihil vtilibus. Nam, ſicut diximus, non appuliſſet hodie magnificentiſſimus dux Dionyſius, eccleſiæ afflictæ curam habens, neque ea quæ ſibi non conueniunt, vſurpaſſet, neque eccleſiaſticis rebus ſe immiſcuiſſet, niſi a ſanctiſſimis, qui illic congregati erant, epiſcopis & clero ipſorum deceptus, putaſſet eam canonicam (quod etiam præcepta eius teſtantur) quam abſque eorum conſilio aduerſus epiſcopum Conſtantiæ Cypri metropolis habuit. Oramus autem & has literas magnificentiſſimi ducis legi, & præcepta, & omnia ſimul quæ in hac tragœdia commiſſa & facta ſunt, vt ex ipſis cognoſcat ſancta veſtra & magna Synodus intolerabilem vim factam. Etenim non vulgaris tumultus in tota metropoli ortus eſt. Præterea ſignificamus ſanctæ veſtræ Synodo, quod cum literis glorioſiſſimi ducis etiam diaconus ſanctæ Antiochenæ eccleſiæ miſſus eſt. Ideo obſecramus, & ad ſancta veſtra genua procidimus, vt canonica ſententia etiam nunc, ſicut initio a temporibus apoſtolorum, & conſtitutionibus & Canonibus ſanctiſſimæ & magnæ Synodi Nicænæ, illæſa & ſuperior *inſidiis & potentia* permanſit noſtra Cypriorum Synodus; ita & nunc per veſtram incorruptam & iuſtiſſimam ſententiam, etiam veſtra conſtitutione iuſtitiam nobis fieri cupimus.

Rheginus epiſcopus Conſtantiæ Cypri ſubſcripſi manu mea.

Zenon epiſcopus Curienſis ſanctæ eccleſiæ Dei Cypri ſubſcripſi manu mea.

Euagrius minimus epiſcopus Solenſis Cypri ſanctæ Dei eccleſiæ ſubſcripſi manu mea.

Rheginus epiſcopus inquit: Quoniam etiam præceptum offerimus magnificentiſſimi capitanei Dionyſii, ſcriptum ad illuſtriſſimum principem prouinciæ, oro vt & illius lectio fiat.

Sancta Synodus dixit: Legatur & illius magnificentiſſimi Dionyſii præceptum.

Flauius Dionyſius illuſtriſſimus & magnificentiſſimus vtriuſque exercitus magiſter, Theodoro illuſtriſſimo Cypriorum regionis præſidi. Regia auctoritas ob multas, & maxime eccleſiaſticas cauſas pientiſſimos epiſcopos, vt in Epheſo conueniant, diuinis apertis ſignatiſque lite-

ris præcepit. Quoniam autem cognouimus, episcopum Constantiensis ciuitatis e præsenti vita migrasse, & prædefinitum sibi diem impleuisse; necessarium hoc mandatum tibi transmittendum esse iudicauimus, vt ne quis absque scitu vel scripto pientissimæ Synodi audeat in locum defuncti nominare alium. Decet enim expectare formam, quam talium pientissimorũ episcoporum consensus præscribet. nam, vt diximus, harum rerum gratia prædicti pientissimi viri conuenire iussi sunt. Itaque si contentiosi turbas excitarent, partim tua grauitas, partim obtemperans illi exercitus eas auertere studeat, modisque omnibus prohibeat, & ne quem, vt dixi, progredi sinat, antequam pientissimi episcopi sua auctoritate approbent. Quod si hasce literas præuenerit incerti episcopi ordinatio, illum iuxta cæleste responsum regum in Ephesum, vt alios, venire iubeas: neque ignores, quod si aliter fieri approbaris, tu quidem auri libras quinque, exercitus vero alias tantas fisco inferre cogemini. Vt autem hæc, quæ iuxta pientissimorum episcoporum petitionem decreta sunt, scribantur, & celerem finem sortiantur, Maturium & Adelphium ab exercitu iussimus ob hoc ad illos legari. Datæ XII. Kalendas Iunii, Antiochiæ. ANNO CHRISTI 431.

Rheginus episcopus dixit: Est & aliud mandatum eiusdem magnificentissimi Dionysii, scriptum ad pientissimum clerum Constantiensis metropolis, quod & ipsum vt legatur oro.

Sancta Synodus dixit: Lectum & hoc inferatur in acta commentariorum.

Flauius Dionysius magnificentissimus & glorioſissimus comes, & dux vtriusque exercitus, ac proconsul, pientissimis clericis in metropoli Constantiæ Cypri. Nouit & vestra pietas, quomodo Augusti & *callinici orbis domini religiosissimos & sanctissimos episcopos in Epheso conuenire iusserunt ob multas alias, & maxime ob ecclesiasticas causas. Itaque quoniam ex ipsis sanctissimis episcopis qui hic conuenere, cognouimus quod beatissimus episcopus vester iuxta diuinam voluntatem obdormierit; operæ precium censui, vt significarem vestræ pietati, & admonerem, vt caueatis vobis, ne quis a quopiam in episcopum eligatur, vel ordinetur, (nam de hoc plane forma

*inuictissimi

ANNO CHRISTI 431. præscribetur) sed expectate sententiam, quæ illic danda est. Dignum sane & iustum, vt sancti patres ea quæ patres iubent, obseruent. Quod si quempiam ante literas nostras continget in sedem collocari, id quod non opinamur, illum cum pientissimis viris ad Ephesum, iuxta *regium *diuinum edictum, vt veniat admoneatis; non ignorantes quod laus sequetur obtemperantes, inobedientes autem etiam præsens conuenienter corriget scriptum.

Sancta Synodus dixit: Quoniam autem causa quæ mouit magnificentissimum & glorioſissimum capitaneum Dionysium vt hæc scriberet, obscurius in propositis habetur; manifestius doceant præsentes pientissimi episcopi sanctarum ecclesiarum quæ in Cypro, quid mouerit magnificentissimum capitaneum, vt hæc mandata emitteret.

Zenon episcopus ciuitatis Curiensis Cypri dixit: Etiam beatæ memoriæ Sapritius, qui mecum huc venit, eius rei gratia huc venit. Quoniam autem ex hac vita concessit, necessario nos docemus sanctam vestram & vniuersalem Synodum, quod ad suggestionem Antiocheni episcopi & cleri, magnificentissimus capitaneus principi & clero scripsit.

Sancta Synodus dixit: Quid volente Antiocheno?

Euagrius episcopus Solensis Cypri respondit: Subiicere insulam nostram, & ordinandi ius ad se rapere attentat, præter Canones & consuetudinem quæ iam olim inualuit.

Sancta Synodus dixit: Nunquamne Antiochenus visus est in Constantia ordinare episcopum?

Zenon episcopus Curii Cypri dixit: A sanctis apostolis nunquam possunt ostendere, quod adfuerit Antiochenus & ordinauerit, vel communicauerit vnquam insulæ ordinationis gratiam, neque alius quisquam.

Sancta Synodus dixit: Memor sit sancta Synodus Canonis sanctorum patrum in Nicæa congregatorum, qui conseruat vnicuique ecclesiæ priscam dignitatem. Hic etiam memor sit Antiochiæ. Docete igitur, an non ius ordinandi ex more veteri apud vos habet Antiochenus. CAN. 6.

Zenon episcopus dixit: Prius affirmauimus, quod nunquam vel adfuerit, vel ordinauerit, neque in metropoli,

neque in alia ciuitate; ſed Synodus noſtræ prouinciæ congregata conſtituebat metropolitanum: & oramus, vt veſtra ſancta Synodus ſua ſententia nobis conſentiat, & hæc ſtabiliat, ita vt vetus mos, ſicut hactenus robur habuit, ita & nunc habeat, & nullam nouitatem in noſtra prouincia fieri ſinat. ANNO CHRISTI 431.

Sancta Synodus dixit: Doceant & hoc pientiſſimi magiſtri, num Troilus ille ſanctæ ac beatæ memoriæ epiſcopus, qui nunc requieuit, vel ſanctæ memoriæ Sabinus, qui illum præceſſit, vel qui ante illos venerabilis Epiphanius, ab aliqua Synodo ordinati fuerint.

Zenon epiſcopus dixit: Et nunc memorati epiſcopi, & qui ante illos ſanctiſſimi epiſcopi, & qui a ſanctis apoſtolis erant, omnes orthodoxi, ab his qui in Cypro, conſtituti ſunt; & nunquam locum habuit Antiochenus epiſcopus, vel alius aliquis, ordinandi in noſtra prouincia.

Decretum eiuſdem ſanctæ Synodi.

Sancta Synodus dixit: Rem quæ præter eccleſiaſticas conſtitutiones, & ſanctorum patrum Canones innouatur, & omnium libertatem attingit, annuntiauit piiſſimus epiſcopus Rheginus, & qui cum eo piiſſimi epiſcopi prouinciæ Cypri, Zenon & Euagrius. Vnde quoniam communes morbi maiore egent remedio, eo quod maius damnum afferant, & maxime ſi non eſt vetus mos, quod epiſcopus Antiochenus ordinet in Cypro, ſicut libellis & propriis vocibus docuerunt religioſiſſimi viri, qui ad ſanctam Synodum acceſſerunt, habebunt ius ſuum intactum & inuiolatum qui ſanctis in Cypro eccleſiis præſunt, ſecundum Canones ſanctorum patrum, & veterem conſuetudinem, per ſeipſos ordinatio-

Ψῆφος τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου.

Η ἁγία σύνοδος εἶπε· Γράμμα παρὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς, καὶ τοῦ κανόνας τῶν ἁγίων* πατέρων καινοτομούμενον, καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἁπτόμενον, προσήγγελεν ὁ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Ρηγῖνος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας, Ζήνων καὶ Εὐάγριος. ὅθεν ἐπεὶ τὰ κοινὰ πάθη μείζονος δεῖται τῆς θεραπείας, ὡς καὶ μείζονα τὴν βλάβην φέροντα, καὶ μάλιστα εἰ μηδὲ ἔθος ἀρχαῖον παρηκολούθησεν, ὥστε τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ἐν Κύπρῳ ποιεῖσθαι χειροτονίας, καθὰ διὰ τῶν λιβέλλων καὶ τῶν οἰκείων φωνῶν ἐδίδαξαν οἱ εὐλαβέστατοι ἄνδρες, οἱ τὴν πρόσοδον τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ποιησάμενοι, ἕξουσι τὸ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀβίαστον οἱ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τῶν κατὰ τὴν Κύπρον προεστῶτες, κατὰ τοῦ κανόνας τῶν ὁσίων πατέρων καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας

* ἀποστόλων

ANNO CHRISTI 431.

τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ποιούμενοι. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διοικήσεων καὶ τῶν ἁπανταχοῦ ἐπαρχιῶν παραφυλαχθήσεται· ὥστε μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἑτέραν, οὐκ οὖσαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ, ἤγουν τῶν πρὸ αὐτοῦ χεῖρα, καταλαμβάνειν· ἀλλ' εἰ καί τις κατέλαβε, καὶ ὑφ' ἑαυτῷ πεποίηται βιασάμενος, * τοῦτον ἀποδιδόναι, ἵνα μὴ τῶν πατέρων οἱ κανόνες παραβαίνωνται, μηδὲ ἐν ἱερουργίας προσχήματι ἐξουσίας τύφος * παρεισδύηται, μηδὲ λάθωμεν τὴν ἐλευθερίαν κατὰ μικρὸν ἀπολέσαντες, ἣν ἡμῖν ἐδωρήσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ πάντων ἀνθρώπων ἐλευθεροτής. Ἔδοξε τοίνυν τῇ ἁγίᾳ * καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, σώζεσθαι ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς ἄνωθεν, κατὰ τὸ πάλαι κρατῆσαν ἔθος· ἄδειαν ἔχοντος ἑκάστου μητροπολίτου τὰ ἴσα τῶν πεπραγμένων πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀσφαλὲς ἐκλαβεῖν. εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὡρισμένοις προκομίσοι, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ πάσῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ.

* ταύτην

* κοσμικῆς παρεισδύηται,

* ταύτῃ καὶ

Κανόνες τῶν διακοσίων ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνελθόντων.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ ἐν Ἐφέσῳ συγκροτηθεῖσα ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων, τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις, πρεσβυτέροις, διακόνοις, καὶ παντὶ τῷ λαῷ.

ΣΥΝΑΧΘΕΝΤΩΝ ἡμῶν κατὰ τὸ εὐσεβὲς γράμμα ἐν τῇ

nes religiosissimorum episcoporum facientes. Istud autem etiam in aliis diœcesibus, & in omnibus prouinciis seruetur, vt nullus piissimorum episcoporum aliam prouinciam occupet, quæ antea & ab initio sub sua vel antecessorum suorum potestate non fuerit: sed & si quis occupauerit, vel per vim sibi subegerit, ipsam restituat, ne patrum Canones prætereantur, neve sub sacerdotii prætextu mundanæ potestatis fastus irrepat; ne clam paulatim libertas amittatur, quam nobis donauit sanguine suo Dominus noster Iesus Christus omnium hominum liberator. Placuit igitur sanctæ & œcumenicæ Synodo, vt vnicuique prouinciæ pura & inuiolata, quæ iam inde ab initio habuit, sua iura seruentur, iuxta veterem consuetudinem; & liberum sit cuique metropolitano actorum exempla ad suam securitatem excipere. Si quis autem veterem typum contempserit, pœnam non effugiet: & si quis his quæ nunc decreta sunt, pugnantem typum attulerit, irritum esse decreuit sancta & vniuersalis Synodus.

Canones ducentorum sanctorum ac beatorum patrum qui Ephesi conuenerunt.

Sancta & œcumenica Synodus ex decreto piissimorum imperatorum Ephesi congregata, singularum prouinciarum ac ciuitatum episcopis, presbyteris, diaconis, & vniuerso populo.

CVM essemus Ephesi secundum pias (imperatorum) lite-

ras congregati, defecerunt quidam a nobis numero paulo plus triginta, defectionis suæ antesignanum Ioannem Antiochenum episcopum habentes. Horum nomina hæc sunt. Primus ipse Ioannes Antiochiæ Syriæ episcopus, Ioannes Damasci episcopus, Alexander Apameæ, Alexander Hierapolis, Himerius Nicomediæ, Fritilas Heracleæ, Helladius Tarsi, Maximinus Anazarbi, Dorotheus Marcianopolis, Petrus Traianopolis, Paulus Emisæ, Polychronius Heracleopolis, Eutherius Tyanensium, Meletius Neocæsariensis, Theodoretus Cyri, Apringius* Calchedonis, Macarius Laodiceæ magnæ, Zosys Esbuntis, Sallustius Coryci Ciliciæ, Hesychius Castabalæ Ciliciæ, Valentinus Mutloblacæ, Eustathius Parnassi, Philippus Theodosiopolis, Daniel, & Dexianus, & Iulianus, & Cyrillus, & Olympius, & Diogenes, & Palladius, Theophanes Philadelphiæ, Tarianus Augustæ, Aurelius Irenopolitanus, Musæus Aradi, Helladius Ptolemaidis. Hi nullam omnino ecclesiasticæ communionis facultatem habentes, vt ex auctoritate sacerdotali cuiquam nocere vel prodesse possint, propterea quod etiam quidam ex ipsis sunt depositi, cum primis Nestorii & Cælestii sequi sententias manifeste ex eo sunt deprehensi, quod Nestorium nobiscũ condemnare noluerunt: quos sancta Synodus cõmuni decreto ab omni ecclesiastica cõmunione alienos esse statuit, & omnẽ sacerdotii functionẽ illis ademit, per quam aliquibus vel nocere vel prodesse poterant.

*Chalcidis,

Εφεσίων μητροπόλει, ἀπέστησάν τινες ἐξ ἡμῶν, ὄντες τὸν ἀριθμὸν τριάκοντα μικρῷ πρὸς, ἔξαρχον τῆς ἑαυτῶν ἀποστασίας ἐσχηκότες τὸν τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην· ὧν καὶ τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα. πρῶτος* οὗτος Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχείας τῆς Συρίας, καὶ Ἰωάννης Δαμασκοῦ, Ἀλέξανδρος Ἀπαμείας, Ἀλέξανδρος Ἱεραπόλεως, Ἱμέριος Νικομηδείας, Φριτιλᾶς Ἡρακλείας, Ἑλλάδιος Ταρσοῦ, Μαξιμῖνος Ἀναζάρβου, *Θεόδωρος Μαρκιανουπόλεως, Πέτρος Τραϊανουπόλεως, Παῦλος *Ἐμίσης, Πολυχρόνιος Ἡρακλειωτῶν πόλεως, *Εὐθύριος Τυάνων, Μελέτιος Νεοκαισαρείας, Θεοδώρητος Κύρου, Ἀπρίγγιος *Καλχηδόνος, Μακάριος Λαοδικείας τῆς μεγάλης, Ζῶσις Ἐσβοῦντος, Σαλούστιος Κωρύκου Κιλικίας, Ἡσύχιος Καστάβαλης Κιλικίας, Οὐαλεντῖνος Μουτλοβλάκης, Εὐστάθιος Παρνασοῦ, Φίλιππος Θεοδοσιανῶν, Δανιήλ τε, καὶ Δεξιανὸς, Ἰουλιανός τε, καὶ Κύριλλος, Ὀλύμπιός τε, καὶ Διογένης, Θεοφάνης Φιλαδελφείας, *Τραϊανὸς Αὐγούστης, Αὐρήλιος Εἰρηνουπόλεως, Μουσαῖος Ἀράδου, Ἑλλάδιος Πτολεμαΐδος· οἵ τινες τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μηδεμίαν ἔχοντες ἄδειαν ὡς ἐξ* αὐθεντείας ἱερατικῆς, εἰς τὸ δύνασθαί τινας ἐκ ταύτης βλάπτειν ἢ ὠφελεῖν, διὰ τὸ καί τινας ἐν αὐτοῖς εἶναι καθῃρημένους, πρὸ πάντων μὲν τὰ Νεστορίου καὶ τὰ Κελεστίου φρονήματα ἐπιφερόμενοι σαφέστατα ἀπεδείχθησαν ἐκ τοῦ μὴ ἑλέσθαι μεθ' ἡμῶν Νεστορίου καταψηφίσασθαι· οὓς τινας δόγματι κοινῷ ἡ ἁγία σύνοδος πάσης μὲν ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀλλοτρίους ἐποίησε, πᾶσαν δὲ αὐτῶν ἐνέργειαν ἱερατικὴν περιεῖλε, δι' ἧς ἠδύναντο βλάπτειν ἢ ὠφελεῖν τινάς.

ANNO CHRISTI 431.

* αὐτὸς

* Δωρόθεος

* Ἐμέσης,

* Εὐθύριος

* Χαλκίδος

* Ταρμενὸς

* αὐθεντείας

KANO-

ANNO CHRISTI 431.

ΚΑΝΟΝΕΣ.

α'.

ΕΠΕΙΔΗ ὴ ἐχρῆν κὴ τοὺς ἀποληφθέντας τ ἁγίας συνόδου, κὴ μείναντας κτ χώρας, *ἢ πόλιν διά τινα αἰτίαν ἢ ἐκκλησιαστικὴν ἢ σωματικὴν, μὴ ἀγνοῆσαι τὰ περὶ αὐτῶν πεπραγμένα, γνωρίζομεν τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι κὴ ἀγάπῃ, ὅτι περ εἶπεν ὁ μακάριος πολίτης τ ἐπαρχίας, ἀποστατήσας τῆς ἁγίας κὴ οἰκουμενικῆς συνόδου, προσεθέλησε τῷ τ ἀποστασίας συνεδρίῳ, ἢ μετὰ τοῦτο προσεθήκη, ἢ τὰ Κελεστίου ἐφρόνησεν, *ἢ φρονήσῃ, οὗτος κτ τ τ ἐπαρχίας *ἐπίσκοπων διαπράξεσθαί τι οὐδαμῶς δύναται, πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας εὐθὺς ἤδη ὑπὸ τ συνόδου ἐκβεβλημένος, κὴ ἀνενέργητος ὑπάρχων· ἀλλὰ κὴ αὐτοῖς τοῖς τ ἐπαρχίας ἐπισκόποις, κὴ τοῖς περὶ μακάριον πολίτην, τοῖς τὰ τ ὀρθοδοξίας φρονοῦσιν ὑποκείσεται, εἰς τὸ παντὸς κὴ τοῦ βαθμοῦ *τ ἐπισκοπῆς ἐκβληθῆναι.

*αὐτῶν κὴ ὅσα τῶν ἀφεστώτων κὴ ὅσα ἐκεῖ.

*τῆς

β'.

Εἰ δέ τινες ἐπαρχιῶται ἐπίσκοποι ἀπελείφθησαν τ ἁγίας συνόδου, καὶ τῇ ἀποστασίᾳ προσετέθησαν, ἢ προσετεθῆναι, ἢ κὴ ὑποχάψαντες τῇ Νεστορίου καθαιρέσει ἐπαλινδρόμησαν πρὸς τὸ τ ἀποστασίας συνέδριον, τούτοις παντὶ κτ τὸ δόξαν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἀλλοτρίους εἶναι τ ἱερωσύνης, κὴ τοῦ βαθμοῦ *ἐκπίπτειν.

*ὑποπίπτειν.

γ'.

Εἰ δέ τινες κὴ τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει ἢ χώρᾳ κληρικῶν ὑπὸ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὄντων τῆς ἱερωσύνης ἐκωλύθησαν διὰ τὸ ὀρθῶς φρονεῖν, ἐδικαιώσαμεν καὶ τούτοις ⓦ ἴδι ⓦ

CANONES.

I.

QVONIAM autem oportebat & absentes a sancta Synodo, moranteſque in vrbibus & prouinciis ob aliquod impedimentum, siue eccleſiaſticum, siue corporeum, non ignorare quæ de ipſis sunt conſtituta; ſignificamus ſanctitati veſtræ ac dilectioni, vt ſi quiſpiam metropolita prouinciæ, derelicta ſancta & œcumenica Synodo, aut acceſſit ad illorum defectionis conſeſſum, aut accedet in poſterum, siue cum Cæleſtio ſenſit, aut ſentiet, ipſe nihil amplius poterit agere aduerſus prouinciæ epiſcopos, vt qui iam inde a Synodo totius eccleſiaſticæ communionis expers ſit factus, & prorſus *inutilis: ſed & ipſis epiſcopis illius prouinciæ, circumque vicinis metropolitis recta ſentientibus ſubiacebit, vt omnino deiectus ſit * a ſede epiſcopatus.

*ad functiones inhabilis:

*etiam a gradu

II.

Si qui autem prouinciales epiſcopi a ſancta Synodo abfuerunt, & deficientibus adhæſerunt, aut adhærere tentauerint, vel etiam poſtquam ſubſcripſerunt Neſtorii depoſitioni, rurſus ad defectionis conſeſſum recurrerunt: iſtos placuit ſanctæ Synodo penitus alienos eſſe a ſacerdotio, & a gradu cecidiſſe.

III.

Si qui vero clerici in ſingulis vrbibus aut regionibus a Neſtorio & cum eo conſpirantibus, ſacerdotio prohibiti ſunt, quod recte ſentirent; iuſtum putauimus hos quoque proprium

gradum recipere. In ſumma autem clericos orthodoxæ & œcumenicæ Synodo conſentientes iubemus, eis qui defecerunt, aut defecturi ſunt, epiſcopis nullo pacto aut ratione ſubiectos eſſe debere.

IV.

Si qui autem clericorum defecerint, & auſi fuerint vel priuatim, vel publice quæ ſunt Neſtorii aut Cæleſtii ſapere, ſancitum eſt a ſancta Synodo iſtos quoque depoſitos eſſe.

V.

Quicumque autem ob turpia geſta ſunt a ſancta Synodo condemnati, vel a propriis eorum epiſcopis, quibus præter Canones Neſtorius, qui nullum rerum diſcrimen habebat, & qui cum illo eadem ſentiunt, reſtituere conati ſunt gradum vel communionem, aut conabuntur; iſtos cenſuimus nihil profeciſſe, & manere & eſſe nihilominus depoſitos.

VI.

Similiter autem & ſi qui velint ea quæ de ſingulis per ſanctam Synodum Epheſinam geſta ſunt, quocumque modo mouere: ſancta Synodus ipſa decreuit, ſi quidem epiſcopi aut clerici fuerint, eos omnino a proprio cadere gradu: ſi vero laici, excommunicatos eſſe.

Et ſubſcripſerunt omnes epiſcopi in (commentariorum) ſerie recenſiti.

ἀπολαβεῖν βαθμόν. κοινῶς δὲ τοῦ τῇ ὀρθοδόξῳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ *συμφρονοῦντας κληρικοὺς κελεύομεν τοῖς ἀποστατήσασιν ἢ ἀφισταμένοις ἐπισκόποις μηδόλως ὑποκεῖσθαι κατὰ μηδένα τρόπον.

ANNO CHRISTI 431.

* συμφωνοῦντας

δ'.

Εἰ δέ τινες ἀποστατήσαιεν τῶν κληρικῶν, καὶ τολμήσαιεν ἢ κατ' ἰδίαν ἢ δημοσίᾳ τὰ Νεστορίου ἢ τὰ Κελεστίου φρονῆσαι, καὶ τούτους εἴη καθῃρημένους, ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου δεδικαίωται.

ε'.

Οσοι δὲ ἐπὶ ἀτόποις πράξεσι κατεκρίθησε* ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου, ἢ* ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων, καὶ* τούτοις ἀκανονίστως κατὰ τὴν ἐν ἅπασιν* ἀδιαφορίαν αὐτοῦ ὁ Νεστόριος, *καὶ οἱ τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες ἀποδοῦναι ἐπειράθησε ἢ πειραθεῖεν κοινωνίαν, ἢ βαθμὸν, ἀνωφελήτους εἴη, καὶ μένειν καὶ τούτους, καὶ εἴη οὐδὲν ἧττον καθῃρημένους ἐδικαιώσαμεν.

* ἐπὶ
* ἐπὶ ἐπιδίδων
* τούτους
* διαφωνίαν
* ἢ οἱ τὰ

ϛ'.

Ομοίως δὲ καὶ εἴ τινες βουληθεῖεν τὰ περὶ* ἑκάστων πεπραγμένα ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ ἐν Εφέσῳ οἱῳδήποτε τρόπῳ παρασαλεύειν, ἡ ἁγία σύνοδος ὥρισεν, εἰ μὲν ἐπίσκοποι εἶεν, ἢ κληρικοὶ, τοῦ οἰκείου παντελῶς ἀποπίπτειν βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἀκοινωνήτους ὑπάρχειν.

* ἑκάστου

Καὶ ὑπέγραψαν πάντες οἱ ἐν τῇ στάσει ἐπίσκοποι.

In Vaticanis libris, & nonnullis aliis, reperiuntur hi ſex Canones tantum: in quibuſdam vero additur ſub nomine VII. *Canonis, definitio eiuſdem ſanctæ Synodi poſt relationem Chariſii presbyteri edita, quæ ſuo loco habetur ſup. act. 6. pag. 669. & pro Canone* VIII. *aliud Synodi decretum de epiſcopis Cypri, quod poſt eorum petitionem ponitur paulo ſupra hac eadem act. pag. 782.*

ANNO CHRISTI 431.

Ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς σὺν Ἐφέσῳ ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σὺν Παμφυλίᾳ ἁγίαν σύνοδον, περὶ Εὐσταθίου τοῦ γνωμένου αὐτῶν μητροπολίτου.

Eiusdem sanctæ Ephesinæ Synodi epistola ad sacram Synodum in Pamphylia, de Eustathio, qui ipsorum metropolita fuerat.

ΜΕΤΑ βουλῆς παντὸς πράττειν, τῆς θεοπνεύστου λεγούσης γραφῆς, χρὴ δὴ μάλιστα τοὺς ἱερᾶσθαι λαχόντας μετὰ πάσης ἀκριβείας τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς πρακτέοις ποιεῖσθαι διάσκεψιν. διαβιοῦν γὰρ οὕτως ἐθέλουσιν, ἐν καλῷ τῆς ἐλπίδος *κεῖσθαί τε καὶ κατ' αὐτοὺς, καὶ οἷον ὀχεῖσθαι τῶν κατ' εὐχὴν ἐπιφέρεσθαι συμβαίνει. καὶ πολὺ τὸ γε εἰκὸς ὁ λόγος ἔχει. ἀλλ' οἶδεν ἔσθ' ὅτε δριμεῖα καὶ ἀφόρητον λύπη καταστήσασα νοῦν καταθολῶσαί τε δεινῶς αὐτὸν, καὶ τῆς τῶν δεόντων ἀποκομίσαι σκέψεως, ἀναπεῖσαί τε τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν, ὡς καὶ τῶν ὀνησιφόρων ἰδεῖν. τοιοῦτόν τι πεπονθότα τεθεάμεθα τὸν φιλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον Εὐσάθιον. κεχειροτόνηται μὲν γάρ, ὡς μεμύρτυρται, κανονικῶς· πεθορυβημένῳ δὲ, ὡς φησι, πρά τινων, καὶ ἀδοκήτοις περιστάσεσιν ἐμβεβηκὼς, εἶτα ἐκ πολλῆς ἄγαν ἀπερισκεψίας ἀπηρτισμένων αὐτῷ δυσηνίας, παραιτήσεως ἐκ ἴσμεν ὅπως *προσκόμισε βιβλίον. ἔδει γὰρ ὡς ἅπαξ ἐγκεχειρισμένον ἱερατικῷ φρονήματι, ταύτης

*ἰσ. φροντίδος.

CVM diuinitus inspirata scriptura dicat: *Sine consilio nihil facias;* eos in primis qui sacro aliquo in munere versari volunt, magna diligentia, omnique studio in id incumbere oportet, vt in omnibus rebus administrandis agendisq; summa adhibeatur consideratio. nam iis qui sic viuere volunt, in optima spe res eorum sitas esse, & veluti secundo cursu, quæ optant, succedere contingit. Et sane hæc non parum rationi consentanea est oratio. Verum interim solet incidere aliquando asper ac intolerandus dolor, qui mentem humanam subito aliquo percellat impetu, itaque eam perturbatam peruersamque reddat, vt & ab vtilium honestorumque indagatione abducatur, & ad ea quæ natura ad lædendum sunt comparata, specie bonitatis persequenda impellatur. Tale quiddam sanctissimo religiosissimoque viro Eustathio contigisse cognouimus. Rite enim ac secundum Canones, vt omnium testimonio probatur, ordinatus est. Postea vero, cum in tumultum a nonnullis, vt dicit, pertractus esset, subitisque ac insperatis vndique malis circumseptus (cum vsum in rebus gerendis admodum exiguum haberet) sustinere tam multas, tamque graues, quæ ei incumbebant, curas non vel- Eccl. 32. v. 24.

let, nec refutare eorum qui ipsum adorirentur, maledicta, cum posset; recusationis & abdicationis obtulit nescio quo pacto libellum: cum contra oportebat, eam, quam semel fidei suæ sacerdota-

lem curam commissam habuerat, fortitudine spiritali tenere, labores subire, ac animo volenti sudorem, cui merces proposita est, sustinere. Quæ diligentia quoniam in hoc aperte desiderata fuit, (id tamen ex exiguo rerum vsu potius, quam ex ignauiæ desidiæque vitio) necessitate adacta vestra pietas est, memoratum Dei amantissimum fratrem nostrum, ac in episcopali dignitate collegam, Theodorum elegit, qui curam ecclesiæ subiret. Indignum quippe fuisset, viduam manere ecclesiam; indignum, pastore carere Saluatoris nostri ouilia. Quoniam ergo flens rogatum venit Eustathius, cum sanctissimo Theodoro episcopo, non de ciuitate recipienda, non de ecclesia decertans, sed solum episcopalis nominis honorem ac vocationem expetens: hominis nos senectus sane commouit vniuersos; nec vt priuatas eius lacrymas, sed tamquam communes reputantes, inquirere studuimus, legitimamne passus esset memoratus vir depositionem, an scilicet de absurdis factis dictisve conuictus esset, obtrectantibus nonnullis aduersus ipsius existimationem. Itaque reperimus, hominem nihil huiusmodi perpetrasse, sed potius illi pro crimine recusationem officii vitio datam fuisse. Vnde neque pio vestro studio succensuimus, quo in illius locum conuenienter prædictus reuerendissimus episcopus Theodorus suffectus est: sed quia aduersus eius animum a negotiis gerendis remotum non admodum decertare oportuit, sed miserari potius senem, qui procul ab vrbe in qua natus fuerat, & a patriis ædibus tamdiu abfuisset; iustum re-

ἔχεσθαι μετ' εὐρωστίας πνευματικῆς, καὶ οἷον ἀνταποδύεσθαι τοῖς πόνοις, καὶ ἱδρῶτα τῷ ἔμμισθον ἐθελοντὶ ὑπομεῖναι. Ἐπεὶ δὲ ἅπαξ ὀλιγώρως ἔχοντα παρέδειξεν ἑαυτὸν, οὗτο παθὼν ἐξ ἀπραγμοσύνης μᾶλλον, ἢ ὄκνου καὶ ῥαθυμίας, κεχειροτόνηκεν ἀναγκαίως ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια τῷ εὐλαβέστατον καὶ θεοφιλέστατον ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπον Θεόδωρον, φροντιοῦντα τῆς ἐκκλησίας. οὐ γὰρ ἦν ἀκόλουθον χηρεύειν αὐτὴν, καὶ ἐπιστάτου δίχα διατελεῖν τοῦ σωτῆρος τὰ ποίμνια. Ἐπεὶ δὲ προσῆλθε κλαίων, οὐ περὶ τῆς πόλεως, οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας φιλονεικῶν τῷ μνημονευθέντι θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Θεοδώρῳ, ἐξαιτῶν δὲ τέως τὴν τοῦ ἐπισκόπου τιμὴν καὶ κλῆσιν, συνηλγήσαμεν ἅπαντες τῷ πρεσβύτῃ, καὶ κοινὸν εἶναι λογισάμενοι τὸ αὐτοῦ δάκρυον, ἐσπεύδομεν μαθεῖν, εἰ καθαίρεσιν ἔννομον ὑπομεμένηκεν ὁ μνημονευθεὶς, ἤγουν εἰ ἐπί τισι τῶν ἀτόπων ἐλήλεγκται παρά τινων καταφλυαρησάντων αὐτοῦ τῆς ὑπολήψεως. καὶ δὴ ἐμάθομεν πεπρᾶχθαι μὲν τοιοῦτον οὐδὲν, γενέσθαι δὲ μᾶλλον τῷ μνημονευθέντι ἀντὶ ἐγκλήματος τὴν παραίτησιν. ὅθεν οὐδὲ τῇ ὑμετέρᾳ θεοσεβείᾳ ἐμεμψάμεθα, χειροτονησάσῃ δεόντως εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον τὸν μνημονευθέντα εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Θεόδωρον. Ἐπεὶ δὲ τῇ ἀπραγμοσύνῃ τοῦ ἀνδρὸς οὐ σφόδρα φιλονεικεῖν ἀκόλουθον, ἔδει δὲ μᾶλλον ἐλεῆσαι πρεσβύτην, ἔξω καὶ πόλεως τῆς ἐνεγκούσης αὐτὸν, καὶ πατρῴων ἐνδιαιτημάτων ἐν μακροῖς οὕτω γεγο-

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

νότε χρόνοις, ἐδικαιώσαμεν, καὶ ὠφείλομεν δίχα πάσης ἀνάγκης ἔχειν αὐτὸν τό τε τῆς ἐπισκοπῆς ὄνομα, καὶ τὴν τιμήν, καὶ τὴν κοινωνίαν· οὕτω μέντοι, ὥστε μὴ χειροτονεῖν αὐτὸν, μήτε μὴν ἐκκλησίαν καταλαβόντα ἱερουργεῖν ἐξ ἰδίας *αὐθεντείας· ἀλλ' ἢ ἄρα συμπαραλαμβανόμενον, εἴπερ ἐπιτρεπόμενον, εἰ τύχοι, παρὰ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου, καὶ διάθεσιν καὶ ἀγάπην τὴν εἰς Χριστόν. εἰ δέ τι βουλεύσοισθε χρηστότερον ἐπ' αὐτῷ ἢ νῦν ἢ εἰς τὸ μέλλον πᾶσι, δεκτὸν καὶ τοῦτο τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

*αὐθεντίας· al. εἰ ἀρα

ctumq; esse definiuimus, vt absque omni contradictione & nomen retineat episcopi, & honorem, & communionem: ea tamen lege, vt neque ordinandi ipse auctoritatem habeat, neque in vlla ecclesia ex propria sacrificet auctoritate; nisi id sibi vel adiuuandi causa, vel concessionis ratione, affectu amoreque Christiano a fratre & coepiscopo, si ita contigerit, liberaliter deferatur. Quod si vos de eo melius quidpiam cogitabitis aut nunc, aut in posterum, gratum id etiam acceptumque sanctæ Synodo futurum est.

Definitio sanctæ & œcumenicæ Synodi Ephesinæ contra impios Messalianitas, qui & Euchetæ, & Enthusiastæ quoque appellantur.

De Euchetis vide Niceph. lib. 18 cap. 14.

VENIENTES ad nos pientissimi & religiosissimi episcopi Valerianus & Amphilochius, proposuerunt in communi considerandum de Messalianitis, hoc est, Euchetis, vel Enthusiastis, qui in Pamphylia versantur, vel quocumque nomine contaminatissima hæresis vocatur. At nobis considerantibus attulit pientissimus & religiosissimus episcopus Valerianus schedulam synodicam de illis compositam in magna Constantinopoli sub beatæ memoriæ Sisinnio: quæ vbi lecta, ab omnibus probata est, quod bene sit condita, recteque habeat. Et placuit nobis omnibus, & pientissimis episcopis Valeriano & Amphilochio, & omnibus Pamphyliæ & Lycaoniæ prouinciarum pientissimis episcopis, vt omnia quæ in synodica charta contenta, robur habeant, & nullo modo prætereunda; vt solida sint & ea quæ in Alexandria acta sunt; ita vt omnes, qui per vniuersam prouinciam hæretici Messaliani vel Enthusiastæ sunt, vel de eius hæreseos morbo suspecti, siue clerici, siue laici sint, conueniantur: & si quidem anathematizauerint, iuxta ea quæ in prædicta Synodo scripto pronuntiata sunt, in scriptis; si clerici fuerint, maneant clerici; si laici, ad communionem admittantur. Quod si renuerint anathematizare, si presbyteri vel diaconi

fuerint, vel in alio quopiam gradu eccleſiæ, excidant & a clero, & a gradu, & a communione: laici vero anathematizentur. Conuicti quoque non permittantur habere monaſteria, vt ne zizania diffundantur & creſcant. Hæc vt ſic agantur, omnes vires intendant pientiſſimi epiſcopi Valerianus & Amphilochius, ceterique reuerendiſſimi totius prouinciæ epiſcopi. Vnde ad hæc placuit, librum * pollutum illius hæreſeos, qui dicitur Aſceticon, anathematizari, quem attulerat religioſiſſimus & pientiſſimus Valerianus, vtpote ab hæreticis compoſitum. Similiter ſi quid illorum impietatem ſapiens apud pleroſque inueniatur, etiam hoc anathema ſit. Præterea dum conueniunt, quæ vtilia & neceſſaria ad concordiam & communionem & * diſpenſationem, manifeſte ſcriptis commendentur. Si autem quæſtio obꝓrta de his quæ in hoc negotio ſunt, & ſi quid difficile & ambiguum fuerit, quod pientiſſimis epiſcopis Valeriano & Amphilochio, ceteriſque per totam prouinciam epiſcopis non probatur, admotis ſcriptis omnia excutere debent. Et ſi relicti fuerint pientiſſimi epiſcopi vel Lyciorum, vel Lycaoniorum; non relinquatur tamen metropolitanus, prouinciæ cuiuſcumque fuerit. In commentarios hæc referenda, vt ſi qui opus habent iis, inueniant, quo etiam aliis ea diligentius exponant.

Anno Christi 431.

* pollutæ

* diſpoſitionem,

SVPPLEX LIBELLVS AB EVPREPIO epiſcopo Byzes & Arcadiopolis, & Cyrillo epiſcopo Cœlenſi, ſanctæ Synodo oblatus.

Sanctæ & vniuerſali Synodo, gratia Dei & aſſenſu pientiſſimorum regum in Epheſiorum metropoli congregatæ, ab Euprepio epiſcopo Byzes & Arcadiopolis, & Cyrillo epiſcopo Cœlenſi.

VETVS mos viget in prouinciis Europæ, quod ſinguli epiſcopi duos vel tres ſub ſe habeant * epiſcopos: vnde Heracleæ epiſcopus ſub ſe habet Heracleam & Panion; epiſcopus autem Byzes, ſub ſe Byzen & Arcadiopolim; Cœlenſis vero ſimiliter habet Cœlan & Callipolin: porro epiſcopus Sabſadiæ ſub ſe habet Sabſadiam & Aphrodiſiadem. Itaque olim & ab initio eccleſias illas duo Europæ epiſcopi adminiſtrabant, & nunquam prædictæ ciuitates proprios acceperunt epiſcopos; ſed aliæ quidem

* *f.* epiſcopatus

ANNO CHRISTI 431. sub Heraclea fuerunt ab initio; Arcadiopolis autem fuit episcopi Byzensis; Callipolis similiter sub episcopo Cœlensi. Verum quoniam nunc *Phriuclas Heracleæ episcopus a sancta Synodo apostata factus, Nestorio, & cum illo sentientibus se addixit (suspicamur autem, quod nunquam vel ipse vlciscens tamquam hostes, vel qui cum ipso Heracleæ episcopatum administrant, veniant ad ordinandum episcopos, iuxta veterem & roboratam consuetudinem in memoratis ciuitatibus, quæ nunquam proprios episcopos receperunt;) itaque priscos mores & consuetudinem, quæ olim & ab initio viguit, commoueri propter nouitates cogitantes, oramus vestram pietatem, definitionem pronuntiari de ea re a vestra sancta magnaque Synodo, proprioque signaculo eam roborari; ita vt neque nos ecclesiis nostris priuemur, in quibus plurimum laborauimus; neque mos iam longo tempore confirmatus, a quopiam præmemoratorum commoueatur, fiantque bella & inordinationes, maxime inter episcopos Europæ. Cuius rei si compotes facti fuerimus, gratiam habituri sumus omnium Deo, qui hic vestram sanctitatem congregauit ad corrigendas ecclesias orbis.

*Fritilas

Sancta & vniuersalis Synodus dixit: Honesta petitio est pientissimorum episcoporum Euprepii & Cyrilli, quam ostendunt oblati libelli. Vnde & sanctis Canonibus, & externis legibus, * quæ veterem consuetudinem, nunc vim legis habent, nihil innouandum in Europæ ciuitatibus, sed iuxta veterem consuetudinem gubernentur ab episcopis, a quibus & olim; cum nullus etiamnum metropolitanus, qui alioqui sustulisset potestatem; neque postea futuris temporibus poterit aliquid a veteri consuetudine innouari.

Hæc mutila & depranata videntur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

CONCILI=
ORUM.
TOM. V.

269

Th
1001 a